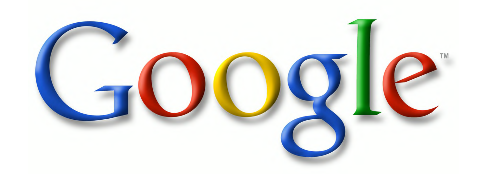

Stanford University Libraries
3 6105 120 802 066

The Hoover Library
James Heyworth-Dunne
Collection
STANFORD LIBRARIES

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME SECOND.

F-O

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME SECOND.

À MOSCOU.
DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, что бы по отпечатаніи представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Февраля 15 го 1841 года.

Ценсоръ В. Флеровъ.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

FABACELLE. Plante *A.* كمّون اسود *P.* كمّون برّی ـ كمّون
كرمانی ـ كمّون دشتی *T.* كمّون كيميونی كرمان

FABLE. Chose feinte et inventée pour instruire et pour divertir *A.* خرافة pl. خرافات pl. رطمازات *P.* انگارده ـ افسانه *T.* مثال ـ

Il signifie aussi, aventure fausse divulguée dans le public *A.* حكايت كاذبة ـ حكايت موهومة *P.* آبده ـ داستان دروغ ـ آميز *T.* مثال ـ دوزمه حكايه ـ اصلی يوقدن حكايه ‖ Vous nous contez des fables بزه حكايات كاذبه نقل ايدرسك Je tiens cela pour une fable بونی مثال كبی ديكلرم Cette aventure est bien vraie, ce n'est pas une fable بو ما جرا حكايات كاذبه قبيلندن اولميوب اصحّ صحيح بر كيفيّتدر

Il se prend aussi, pour toutes les fables de l'antiquité païenne *A.* اساطير ـ اساطير الجاهليّة ‖ Il est savant dans la fable علم اساطير جاهليّتده واقف وعالمدر La religion des païens est fondée sur la fable اهل جاهليّتك مذهبی اساطير موهومه اوزرينه مبنيدر V. Mythologie.

FABRICANT. Qui entretient un ou plusieurs métiers où l'on travaille à des étoffes *A.* صاحب الدار ـ صاحب الطراز *P.* دار الصناعة *T.* كارخانه صاحبی كارخانه دار

FABRICATEUR. Il ne se dit qu'en ces phrases: Fabricateur de fausse monnaie *A.* زيّاف ـ مزيّف النقود *P.* قلبزن ـ دغلپرداز ـ نبهره ساز *T.* قلبزان ـ قلب اقچه ايشليجی ـ مصنع ـ خلّاق السندات المزوّرة Fabricateur de faux actes *A.* الوثايق الكاذبة *P.* ساخته كار سندات دروغی *T.* ساخته ـ خلّاق الاكاذيب Fabricateur de nouvelles *A.* سند دوزيجی ـ نسّاج الاكاذيب *P.* دروغ پرداز *T.* يلان دوزيجی

FABRICATION. Action par laquelle on fabrique des étoffes *A.* حياكة الثوب ـ نسج *P.* بافت *T.* طوقومه ‖ Cette étoffe est de bonne fabrication بو ثوب جيّد النسجدر

Il se dit aussi de la monnaie *A.* عُملة ـ اعمال ـ صنع *P.* پرداخت *T.* ياپمه ‖ Édit pour la fabrication des écus blancs سيم سكّه سنك صنع وعملتنه دائر حكم سلطانی ـ اعماله La fabrication de la monnaie سكّه نك اعمالی دائر فرمان عالی

On dit figurément, La fabrication d'un faux acte برسند ساخته سندك دوزمه سی ـ كاذبك خلق وتصنيعی بر

FABRIQUE. Établissement où l'on fabrique des draps, des étoffes *A.* دار الصناعة *P.* كارگاه ـ كارخانه *T.* كرخانه ‖ Des draps d'une telle fabrique فلان كارخانه نك چوقه لری

Il signifie aussi, la manière de construire quelque ouvrage de manufacture *A.* عِملة ـ عمل *P.* كار *T.* ايش ـ ايشليش ‖ La fabrique des étoffes de soie عمل ثياب الحرير ـ ايپك قماشلرك ايشليشی Ce drap est de bonne fabrique جيّد العمله بر نوع چوقه در ـ ايشی كوزل بر چوقه در ـ On dit figur. et en mauvaise part, Ces deux hommes sont de même fabrique, pour dire, qu'ils ne valent pas mieux l'un que l'autre ايكيسی دخی بر استادك الندن چيقمش يادكارلر در

FABRIQUER. Faire certains ouvrages de main *A.* اعمال ـ تصنيع *P.* ساختن *T.* ايشلمك ـ ياپمق ‖ Fabriquer de la monnaie. سكّه ايتمك اعمال des draps چوقه اعمال ايتمك

– Il se dit aussi de la fabrication de faux actes *A.* تصنيع
السندات الكاذبة *P.* سندات دروغى ساختن *T.* ساخته
سند دوزمك - ساخته سند ياپمق || Fabriquer un testament
ساخته وصيتنامه دوزمك Fabriquer une donation ساخته
هبه سندى ياپمق – Figur. || Fabriquer un mensonge, une ca-
lomnie, c'est-à-dire, les inventer *A.* خلق – اختلاق – ايجاد
لا عن اصل *P.* دروغ پرداختن *T.* يلان دوزمك || Il ne
fait que fabriquer des mensonges كاروپيشه‌سى دائما اختلاق
اراجيفدر C'est une calomnie fabriquée خلق اولنمش برافترادر

Fabriqué. *A.* معمول – مصنوع *P.* پرداخته – ساخته *T.*
دوزمه – ايشلنمش – ياپلمش

FABULEUSEMENT. D'une manière fabuleuse *A.* كحديث
الاساطير *P.* اساطير گونه *T.* مثال وارى || Cette histoire est
écrite fabuleusement بوواقعه حديث اساطير شكلنده يازلمشدر

FABULEUX. Qui tient de la fable, qui est feint, controuvé *A.*
موهوم – لا اصل *P.* بى اصل *T.* اصلسز – اصلى يوق || Cela
est fabuleux فلان شئ بى اصلدر Livre fabuleux احوال موهومه‌يى
مشتمل بر كتاب Narration fabuleuse روايت لا اصل Les
divinités fabuleuses معبودين موهومه – معبودين زور – معبودين
بى اصل وحقيقت L'histoire des temps fabuleux ازمان
ازمان ماضيه‌نك وقايع موهومه‌سى – موهومه وقايعى

FABULISTE. Auteur qui a écrit des fables *A.* مصنف الخرافات
P. افسانه نويس *T.* مثالنامه يازان

FAÇADE. Face ou côté d'un batiment par lequel on entre
A. وجه pl. وجوه *P.* روى *T.* يوز || La façade d'un palais
سرايك يوزى

FACE. Visage *A.* وجه *P.* چهره – روى *T.* يوز || Une face
réjouie وجه بهيج – وجه بشوش – روى خندان – كولر يوز –
Il se dit figur. en parlant de Dieu || Dieu détourne sa face du
pécheur حق تعالى حضرتلرى اهل ذنوب وآثامدن اعراض
وجه ايدر – يوز چويرر گناهكاراندن Devant la face du Sei-
gneur مواجهۀ رب ذو الجلالده Voir Dieu face à face طلعت
عظمت سمات حضرت بارى‌يه مواجهۀ ناظرونگران اولمق
وجاهاً – طلعت رب ذو الجلالى رو برو مشاهده ايتمك –
رؤيت ايتمك

On dit, Voir en face, regarder en face *A.* وجاهاً رؤيت
– مواجهۀ رؤيت *P.* رو برو نگرستن *T.* يوز يوزه باقمق
Couvrir la face *A.* ستر الوجه *P.* رو پوشيدن *T.* يوزى اورتمك

Se couvrir la face *A.* تستر الوجه *P.* روى خودرا پوشيدن
T. يوزى اورتنمك Il lui a dit en face بالمواجهه سويلدى
– يوزينه سويلدى

Et proverb.; Face d'homme porte vertu, pour dire, que quel-
quefois il est nécessaire de se montrer en personne pour réussir
T. يوز يوزدن اوطانور

Il se dit aussi, de la superficie des corps || La face de la
terre *A.* وجه الارض – سطح الارض – بسيط الارض *P.* روى زمين
T. ير يوزى La face de la mer *A.* وجه البحر – سطح البحر
P. روى دريا *T.* دكز يوزى – En Géométrie, Face d'un corps
ou d'un solide, c'est une des figures qui composent sa super-
ficie *A.* جهة pl. جهات || Toutes les faces d'un cube sont des
carrés شكل مكعبك كافۀ جهاتى مربعدر

Face, se dit aussi, du devant d'un édifice, ou d'une de ses
parties considérables *A.* وجه – صفحة pl. صفحات *P.* روى
T. يوز || Ce bâtiment a tant de toises de face بو بنانك
شو قدر ذراع صفحه‌سى واردر La face du côté de la cour
فناى داره ناظر اولان صفحه La face du côté du jardin
باغچه‌يه ناظر اولان يوز – Les faces d'un bastion, sont les deux
côtés qui sont entre les flancs et la pointe d'un bastion پلنقه‌نك
اوك يانلرى – صفحتين مقابلتينى

Faire face, en termes de guerre, signifie, avoir la face
tournée vers... *A.* توجه – نظر *P.* رو دادن – رو تافتن *T.*
يوز دونمك – باقمق || L'armée était campée ayant un ruis-
seau à sa droite, un bois à sa gauche, et faisant face à la
plaine du côté des ennemis اردوجانب يمينده بر نهر صغيره
وطرف يسارده بر اورمانه طيانوب دشمن طرفنده‌كى
اردو يميناً بر كوچك – صحرايه طوغرى ناظر ومتوجه ايدى
ايرمغه ويساراً بر اورمانلغه طيانوب سمت اعدايه طوغرى
طيانوب يوزى اعدايه – اولان صحرايه باقر ايدى
– طوغرى صحرايه دونمشيدى On dit d'un bataillon, qu'il fait
face de tous côtés, lorsqu'il est disposé de manière à pouvoir
recevoir l'ennemi, de quelque côté qu'il se présente عسكرك
– فلان بلوكى هر طرفه يوز كوستررك وضع اولنمشيدى
On dit figur., Faire face, pour dire, être en état de satisfaire à
ses engagemens, ou en état d'agir *A.* كفايت *P.* بسنده شدن
T. يتر اولمق – قادر اولمق

On dit, Faire volte-face, pour dire, se retourner pour faire tête,

etc. *A.* كرّ بعد فرّ ـ كوور *P.* بازشتافتن *T.* دونك جالمق || Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن بر محلّه قدر چكلدكدنصكره كرّ بعد الفرّ برمحلّه قدررجعت ايلدكدنصكره دونك جالوب ـ ايلدى هجوم وصولته شتابان اولمشدر

FACE. Situation des affaires *A.* كيفيّة الاحوال ـ صورة الاحوال *P.* روى احوال *T.* احوالك صورتى || Telle était alors la face des affaires اول وقتده صورت احوال بو منوال اوزره ايدى Cette mort changea toute la face des affaires فلانك ظهور ايدن وفاتى صورت احوالك كليّاً تبدّلنه سبب اول Depuis cela les affaires ont bien changé de face اولمشدر زماندنبرو كيفيّت احوالده تبدّل كلّى عارض اولمشدر La face de l'Europe a bien changé depuis Charles-Quint فلان ايمپراطورك عصرندنبرو اوروپانك احوالى صورت آخر بو مصلحتك Cette affaire a plusieurs faces كسب ايلمشدر جهات مختلفه سى ـ صور عديده سى وار در

EN FACE. En présence *A.* بالمواجهة ـ مواجهة *P.* رو برو *T.* روبرو Résister en face بالمواجهه سويلمك || Dire en face يوزه قارشو مواجهةً مؤاخذه وعتاب Reprocher en face برومقاومت ايتمك || Il signifie ـ بر كمسنه يى يوزينه قارشو تعزير ايتمك ـ ايلمك aussi, vis-à-vis *A.* فى المحاذاة ـ فى المقابل *P.* در پيش *T.* قارشو || Ce château a en face un fort beau canal بو سرايك مقابلنده غايت لطيف بر جدول وار در

À LA FACE. En présence de... *A.* فى المحضر ـ فى الحضور *P.* در پيش *T.* اوكنده || À la face de la Justice حضور شرعده À la face de l'univers محضر عالمده حكّام عدلك حضورنده ـ

FACÉTIE. Espèce de plaisanterie qui fait rire *A.* هزالة pl. هزالات *P.* بذله بازى *T.* هزالة مضحكة ـ هزليّات pl. || Il y a souvent de la bassesse dans la facétie بذله بازلق ـ كولدرجك خوراطه اكثريا بذله بازلقده بر نوع دنائت هزليّات Un livre de facéties مضحكه يى مشتمل وار در بر كتاب

FACÉTIEUSEMENT. D'une manière facétieuse *A.* مضحكاً ـ هزلاً *P.* بذله بازانه *T.* بذله بازلق ايله || Il nous a conté cela facétieusement بو ماده يى بزه بذله بازانه نقل ايلدى

FACÉTIEUX. Plaisant qui fait rire *A.* هزّال ـ مضحك *P.* خنده فرما ـ بذله باز *T.* كولدريجى || C'est un homme fort facétieux غايت ايلمه بذله باز بر آدمدر Une histoire facétieuse حكايه مضحكه

FACETTE. L'un des côtés d'un corps qui a plusieurs petits côtés *T.* فاچته || Diamant taillé à facettes فاچته اولدرق تراشيده اولمش الماس طاشى Avec un microscope, on découvre plusieurs facettes dans les plus petits grains de sable خرده بين واسطه سيله ادق دقيق قوم دانه جكلرى اوزرنده فاچته لر فرق وتشخيص اولنور

FACETTER. Tailler à facettes une pierre précieuse *T.* فاچته ايشلمك

FACETTÉ. *T.* فاچته لو

FÂCHER. Mettre en colère *A.* اغضاب ـ تعنيف *P.* بتنگ آوردن ـ آوردن *T.* بخشم آوردن *T.* طارلتمق || Il ne faut fâcher personne هيچ بر كمسنه يى اغضاب ايتمك روا دكلدر C'est un homme qu'il est dangereux de fâcher طارلتمسندن قورقولجق طارلتمسنده مخاطره وار در ـ بر آدمدر

Et causer du déplaisir, du chagrin *A.* تكدير ـ ايساف ايراث الكدر والانفعال ـ البال *P.* دلتنگ ـ دل آزردن رنجش دل آوردن ـ غمگين كردن ـ دلفگار كردن ـ كردن *T.* تكدير ايتمك ـ كوجندرمك ـ Il se dit aussi à l'impersonnel *A.* دلازار ـ غمگين شدن *P.* اغتمام ـ انغمام ـ تأسّف اندوهناك شدن ـ شدن *T.* كوجه كلمك || Il me fâche de vous quitter سندن مفارقتم بكا موجب غمّ واندوه اولور كوجه كلور ـ

SE FÂCHER. Se mettre en colère *A.* تغضّب *P.* ـ غرشيدن بخشم آمدن ـ بتنگ آمدن *T.* || طارلمق ـ اوفكه لنمك C'est un homme qui se fâche de tout هر شيدن طاريلور بر آدمدر Et prendre du chagrin *A.* انفعال ـ اغبرار الخاطر ـ *P.* كاليدن ـ رنجيدن ـ دلشكسته شدن ـ تيره دل شدن *T.* كوجنمك ـ كوسمك || Je me suis fâché contre lui فلانه كوسدم ـ كشيدن انفعال ايلدم Ne vous fâchez pas فلان كوجنمه ـ انفعال ايتمه

FÂCHÉ. *A.* غاضب *P.* بتنگ آمده ـ خشمناك ـ غرشيده ـ تيره دل شده *P.* مغبرّ الخاطر ـ منفعل *A.* طارلمش *T.* كوجنمش ـ كوشمش *T.* رنجيده ـ دلشكسته

FÂCHEUX. Qui fâche, qui donne du chagrin *A.* مولم *P.* غمفزا كدرلو *T.* كدر فرما ـ جانكزا ـ دلازار ـ || Fâcheux accident حادثهٔ مولمه Fâcheuse nouvelle خبر ـ خبر موجب الالم Mal fâcheux مرض مولم Fâcheuse condition حال كدر موحش

فرما C'est une chose fâcheuse que d'avoir affaire à des gens qui n'entendent pas raison سوز آکلمز آدملر ایله ایش کورمک — Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, triste *A.* مکدّر البال ـ مکدّر *P.* نا خوش ـ نا مطبوع — *T.* مولم وجانگزا بر کیفیتدر دوچار غبن || Il est fâcheux d'être trompé نفسه کوچ کلور اولمق نفسه کوچ کلور بر شیدر

Il signifie aussi, pénible, difficile *A.* متعب *P.* محنت ـ دشوار *T.* مشقتلو ـ کوچ || Chemin fâcheux طریق صعب افزا گذرگاه متعب ـ معبر صعب المرور Passage fâcheux المرور معبر دشوار گذار ـ

Et malaisé à contenter, bizarre, peu traitable *A.* مشارز ـ *T.* شدید النفس ـ سیئ الخلق ـ مشارس *P.* تند خو || چیره‌شک خویلو ـ چتین خویلو On ne sait comment vivre avec lui, c'est un esprit fâcheux بالطبع مشارز وتند خو بر آدم اولدیغندن کندوسیله الفت وامتزاج نوجهله ممکن اوله بیلور

Il est aussi substantif, et signifie, homme incommode et importun *A.* ثقیل النفس *P.* گرانجان *T.* ثقلت ویریجی ثقیل النفس اولان || Je hais les fâcheux جان صقیجی ـ آدملردن اکراه ایده‌رم

FACILE. Aisé, qu'on peut exécuter sans peine *A.* سهل ـ اسهل هین ـ اهون ـ یسیر *P.* آسان *T.* قولای || Il n'y a rien de si facile بوندن اسهل بر شئ یوقدر Il est facile de le contenter فلانی ارضا ایتمک امر آسادر C'est un homme de facile accès هین المقاربة بر ـ سهل الوصلت بر آدمدر یاننه وارلمسی قولایدر ـ کورشلمسی قولایلقلی آدمدر ـ آدمدر

On dit, Un esprit facile, un génie facile, pour dire, qui fait tout sans peine, sans effort *T.* هر ایشک قولاینی بولور بر عقل

Et auteur facile, pour dire, un auteur aisé à entendre *A.* سلیس *P.* ترزبان ـ آسان *T.* ثقلتسز ـ قولای ـ Et style facile, pour dire, un style naturel سبک سلیس

Facile, signifie aussi, condescendant, commode pour le commerce ordinaire de la vie *A.* مساهل ـ هین المزاج ـ مخالق *P.* شیرینکار *T.* طاتلی خویلو || C'est un homme d'une humeur traitable et facile مساهلت طبع وخلاقت مزاج ایله مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi en mauvaise part, d'une personne qui n'est pas ferme dans les occasions où il le faut être, mais qui se laisse aller trop aisément *A.* سهل القیادة ـ دامث الخلق ـ دمّاس *P.* خوشرام *T.* خویلو ـ یواش ـ اویصال || C'est un homme trop facile, on lui fait faire tout ce qu'on veut غایة الغایه سهل القیاده بر آدمدر همان استدکلری کبی قوللنلور

FACILEMENT. Aisément *A.* سهلا ـ بالسهولة *P.* بآسانی *T.* بالسهوله تکلم || Il parle, il écrit facilement قولایلق ایله وکتابت ایدر

FACILITÉ. Qualité naturelle ou habitude par laquelle on fait les choses sans effort *A.* سهولت ـ هون ـ یسر *P.* آسانی *T.* قولایلق || Cette chose se peut faire avec facilité بو شئ سهولت ایله اوله بیلور Vous trouverez de grandes facilités dans cette affaire بو خصوصده عظیم وجسیم سهولتلر بوله‌جغکه شبهه یوقدر Il a une grande facilité de parler تکلمده کلی سهولتی وار ـ On dit aussi, Facilité d'esprit, facilité de génie *T.* هر ایشک قولاینی بولمقده مهارت ـ Et facilité de style *A.* سلاسة السبک ـ Et facilité de moeurs, pour dire, une disposition naturelle à s'accommoder aisément avec tout le monde *A.* خلاقة الطبع ـ مساهلة الطبع *P.* خوشخویی ـ شیرینکاری *T.* طاتلی خویلولق

Facilité, se prend aussi pour Indulgence excessive *A.* دماست دمائة الطبع ـ *P.* خوشرامی ـ نرمخویی *T.* اویصاللق ـ یواش خویلولق ـ یواشلق || C'est votre facilité qui est cause de ce désordre بو نظامسزلغه سبب انجق سنک دمائت طبعکدر C'est un homme qui se laisse aller à tout ce que l'on veut, on abuse de sa facilité امام اختیارینی ید سائرینه تسلیم ایدر بر آدم اولوب بو کونه دمائت طبعنی عبثه استعمال ایدرلر

FACILITER. Rendre facile *A.* تسهیل ـ تهوین ـ تیسیر ـ *P.* استیسار *T.* آسان ساختن *T.* قولایلتمق || Faciliter les moyens de ... اقتضا ایدن وسایل واسبابی تسهیل ایتمک Je vous faciliterai cette affaire بو ماده‌یی سکا تسهیل ایده‌جکم Cela facilite la digestion فلان شئ هضمی تسهیل ایدر Faciliter le passage à des troupes عسکرک امر مرورینی تسهیل ایتمک

Facilité. *A.* میسور ـ مسهّل *P.* آسان کرده ـ سهولت یافته *T.* قولایلنمش

FAÇON. Manière dont une chose est faite, la forme qu'elle a *A.* عملة ـ هیئة العمل *P.* کار *T.* ایش ـ یاپلش ـ چشید || La

façon de cette étoffe est belle - احسن العمله بر ثوبدر
جشیدی کوزل بر قماشدر La façon én est nouvelle عملت نو
ایجاد در C'est une façon d'habit toute particulière بو لباس
بو ثوبک هیئت عملی بام - بام بشقه بر کونه یاپلشدر
بشقه در

Et le travail de l'artisan qui fait quelque ouvrage *A.* اعمالیّة
P. دستکار *T.* استادیه - ایشلمه - ایشلیش || Payer la façon d'un
habit بر لباسک ایشلمه بهاسنی ادا ایتمک Cet ouvrage
coûte tant de façon بو ایشک ایشلمه‌سی بهاسی شو قدره
بالغ اولور Cet ouvrier fait payer ses façons trop cher فلان
ایشجی پک آغر ایشلمه بهاسی آلور

On dit en termes de Pratique, La façon d'un arrêt, pour dire,
la peine que prend un greffier à dresser un arrêt *T.* کتابت
زحمتی || Il a fallu payer tant pour la façon de l'arrêt کتابت
زحمتی ایچون شو قدر اقچه ادا اولنمق لازم کلدی

FAÇON. Manière de faire, d'agir, de parler, de penser, etc. *A.*
طور pl. اطوار - وضع pl. اوضاع - صورت pl. صور *P.* طرز
کونه - *T.* طرز || Les façons de faire de quelqu'un بر کمسنه‌نک
اوضاع واطواری À la façon des Turcs اهل اسلام طورنجه
مسلمان کونه - Les enfans ont de petites façons qui plaisent
اطفال وصبیانک طبعه خوش کلور بعض اطوار دلپسندلری
وار در C'est sa façon de faire, d'agir عمل وحرکتنک طرزی
بویله در Changer de façon de faire تبدیل طور ایتمک
Sa façon d'écrire est bonne صورت تحریری مستحسندر
Il l'a traité d'une étrange façon. حقنه طورغریب ایله معامله ایلدی
Je n'en veux entendre parler en aucune façon بوکا دائر هیچ
بر درلو صورت ایله کلام استماعنه راضی دکلم Tourner une
affaire de toutes les façons بر مصلحتی صور واطوار گوناگونه
چویرمک Chacun a sa façon هر کسک بر درلو طوری وار در
- On dit, C'est une façon de parler, pour dire, que ce que je
dis ne doit pas être pris à la rigueur *T* سوز - شیوهٔ کلامدر
سوز کلیشی اولدرق سویلنمشدر - کلیشیدر

Il se prend aussi pour Invention, composition *A.* ایجاد الطبع
P. زادهٔ طبع *T.* قلمک اثری || Cette histoire est de votre
façon بو حکایه سنک زادهٔ طبعکدر Ces vers sont de ma fa-
çon اثر قلممدر - زادهٔ طبعمدر - بو اشعار بنم ایجاد طبعمدر

Et pour l'air, la mine, le maintien d'une personne *A.* اسلوب
- سیما - شکل - هیئت *P.* شیوه *T.* طرز || Un homme de bonne

façon حسن هیئتده اولان بر آدم J'ai jugé à sa façon qu'il
était homme de bonne compagnie مجلس آرا بر آدم اولدیغنی
شکل وسیماسندن استدلال ایلدم Avoir bonne façon حسن
بر کمسنه‌نک کوزل طرزی اولمق - هیئت صاحبی اولمق

Et pour manière d'agir contrainte et embarrassante, par trop
de cérémonie et de circonspection *A.* تکلّف pl. تکلّفات pl.
تکلّفات رسمیّة || C'est un homme plein de façons تکلّفات
رسمیّه‌سی چوق بر آدمدر Je vous prie, vivons ensemble sans
façon رجا ایده‌رم طرح تکلّف ایله کوروشه‌لم C'est un homme
sans façon تکلّفات رسمیّه‌دن عاری بر آدمدر Point tant de
façons بو قدر تکلّفاته حاجت یوقدر - Et pour soin excessif,
attention trop exacte en de certaines choses || Cela ne mérite
pas qu'on y apporte tant de façons بو قدر تکلّفاته متحمّل شئ
دکلدر Vous y faites trop de façons بو خصوصده چوق تکلّف
ایدرسک

De façon que. En telle sorte que *T.* بو صورت ایله که -
شو وجهله که - En aucune façon, En nulle façon, En quelque
façon que ce soit *A.* على اىّ وجهٍ كان - بوجهٍ من الوجوه
P. از هیچ وجه *T.* هیچ بر درلو - De façon ou d'autre *A.* على
كلا التقديرين *P.* خواه چنین خواه چنان باشد *T.* شویله‌ده
اولسه بویله‌ده اولسه

FAÇONNER. Donner la dernière main à un ouvrage, en em-
bellir la forme *A.* تشکیل - وضع فی حسن الصورة *P.* صورت
دادن - پرداختن *T.* صورتلندرمک - قیافتلندرمک - کوزل
صورته قویمق || Façonner un vase بر ظرف تشکیل ایتمک
Façonner une étoffe بر ثوبی حسن صورته وضع ایتمک

En termes d'agriculture, il se dit du labour qu'on donne à
la vigne, aux terres *A.* کراب - اثارة الارض *P.* شیاریدن
- شیار کردن *T.* نطس ایتمک || Façonner un champ تارلایی
نطس ایتمک

Figur. Former l'esprit, les moeurs par l'instruction, par l'usage
A. تأدیب *P.* تربیت کردن *T.* تربیه ایتمک || Je le veux
façonner à ma mode استرم فلانی بنم طورمجه تأدیب ایتمک
Le commerce, l'usage du monde l'a façonné ناس ایله آمیزش
والفت حسن تأدیب وتربیه‌سنه علّت اولمشدر Il s'est
bien façonné depuis quelque temps بر مدّتدنبرو کرکی کبی
کسب تربیه ایتمشدر

Il signifie aussi, accoutumer *A.* تعوید - تدریب *P.* آلفتیدن

T. آلشدرمق || Ils se sont façonnés au joug تحمّل ربقه‌یه تدرّب واعتیاد ایتمشلر در

FAÇONNÉ. *A.* مشكّل ـ موضوع فی حسن الصورة *P.* صورت پرداخته ـ یافته *T.* قیافتلنمش ـ صورتلنمش ـ Étoffe façonnée, se dit par opposition à Étoffe unie *A.* ثوب موشّی ـ ثوب منقّش *P.* الاجه قماش ـ نقشلو قماش *T.* متاع رنگامیز

FAÇONNIER. Qui fait trop de façons, qui est incommode par trop de cérémonies *A.* مألوف التكلّفات *P.* تكلّف‌ساز *T.* نه قدر تكلّفه مبتلاسك || Que vous êtes façonnier! تكلّفه مبتلا

FACTEUR. Faiseur. En ce sens, il ne se dit que des artisans qui font des instrumens de musique *A.* صانع المعازف *P.* سازگر *T.* سازلر یاپان

En termes de commerce, c'est celui qui négocie pour quelque marchand par commission *A.* عامل pl. عمّال *P.* گماشته *T.* برتاجرك بازیجی ـ ایش وكیلی || Facteur de marchand عاملی Il a un facteur à Paris پارس شهرنده بر عاملی وار بر یازیجیسی وار در ـ در

FACTICE. Fait ou imité par art *A.* عملیّ ـ جعلیّ *P.* ساخته *T.* یاپمه || Ce bézoard n'est point naturel, il est factice بو پادزهر طبیعی دكل جعلیدر Pierre factice عملی طاش Fleurs factices ساخته چیچكلر ـ یاپمه چیچكلر ـ عملی ازهار وشكوفه‌لر — Il se dit aussi au moral *A.* مستعار ـ مصنوع *P.* ساخته *T.* یاپمه || Esprit factice عقل مستعار Besoin factice احتیاج مصنوع ـ طبیعت مصنوعه Style factice سبك مستعار Goût factice یاپمه بر طبیعت

On appelle Mot factice, terme factice, un mot qui n'est pas reçu dans une langue, mais que l'on fait selon les règles de l'analogie *A.* لغت مولّدة || Ce mot-là n'est pas en usage, c'est un mot factice بو لفظ مستعمل دكل لغت مولّده در

FACTIEUX. Qui se plaît à faire des cabales dans un État, ou qui est de quelque cabale *A.* ساعی ـ ساعی الی القاء الشقاق *P.* فتنه جو *T.* فتنه قشقردیجی || C'est un esprit factieux القای شقاقه سعی ایله مألوف بر مزاجدر

FACTION. Le guet que fait un soldat, qui est à son tour en vedette, en sentinelle *A.* نوبة الاعتساس *P.* نوبت پاسبانی *T.* قوللق نوبتی || Être en faction قوللق نوبتنده اولمق Son officier l'avait mis en faction ضابطی قوللق نوبتنه تعیین ایلدی Entrer en faction نوبته كیرمك Sortir de faction قوللق نوبتی خدمتنه نوبتدن چیقمق Faire faction نوبتدن رفع اولنمق Être relevé de faction قیام ایتمك قوللق نوبتندن چیقارلمق

FACTION. Parti séditieux dans un État *A.* قدّة pl. قدد ـ فرقة pl. فرق *P.* گروه هواداران *T.* بلوك || Il y avait deux factions dans cet État ایكی فرقه وار ایدی اولان مملكتك ایچنده La faction des Blancs et des Noirs en Toscane طوشقنه مملكتنده بری بیاضلر ودیگری سیاهلر نامیله موصوف ایكی فرقه Chef de faction رئیس فرقهٔ اشرار

FACTIONNAIRE. Soldat en faction *T.* قوللق نوبتجیسی

FACTORERIE. Lieu ou bureau où sont les facteurs des compagnies de commerce *A.* خان العمّال التجّار *P.* خانهٔ گماشتگان *T.* بازرگان وكیللری خانی ـ سوداگران || Les compagnies de commerce ont des factoreries en plusieurs villes maritimes بالاشتراك مألوف تجارت اولان اصناف تجّارك اكثر بلاد ساحلیّه‌ده طرفلرندن مأمور عمّاله مخصوص خانلری وار در Les Européens ont des factoreries dans les Indes Orientales اوروپا تجّارینك عامللرینه مخصوص اولەرق هندستانده خانلری وار در

FACTOTON, ou FACTOTUM. Celui qui se mêle de tout dans une maison *A.* فاعل كافّة الامور ـ فاعل مطلق *P.* همه ساز *T.* بالاستقلال جملة الملك || Quel emploi a-t-il dans cette maison? Il n'en a point, mais c'est le factoton de la maison قوناغك بو قوناقده مأموریتی ندر دیو سؤال اولندقده هیچ بر كونه مأموریتی یوقدر انجق آغانك جملة الملكیدر قوناقده Les valets haïssent fort les factotons دیو جواب ویرلدی جملة الملك اولان كشی خدمتكار قسمی عندنده بغایت منفور در

FACTURE. État ou mémoire qu'un marchand envoie à celui qui lui a donné commission, et qui contient la quantité et la qualité des marchandises expédiées *A.* قائمة الحمولة *P.* نگارهٔ مال فرستاده *T.* ارسالیّه تذكره‌سی ـ حموله قائمه‌سی || Les marchandises se sont trouvées conformes à la facture كلان مال حموله قائمه‌سنه مطابق كلدی — Il se dit aussi, en termes d'arts, de la façon dont une chose est faite. V. Façon.

FACULTÉ. Puissance, vertu naturelle *A.* قوّة pl. قوا || Les facultés de l'âme قوای نفس Les facultés de l'esprit قوای روح Les facultés naturelles قوای طبیعیّه animales قوای

مردار قوخو T. بدبویی P. ذفرت - سناخت A. propre

FAIBLE. Qui manque de force. Il se dit des personnes et des
choses A. ضعیف P. زبون - نا توان - بیمجال T. درمانسز -
چکدیکی خسته‌لکدن Il est encore faible de sa maladie || قوتسز
چکدیکی مرضدن هنوز ضعیف - هنوز ضعیف الحالدر
هنوز مبتلای ضعف ونا توانیدر - وبیمجالدر Avoir la vue
faible ضعف بصره مبتلا اولمق les jambes faibles ضعف
آیاقلر قوتسز اولمق - سست پا اولمق - رجلینه مبتلا اولمق
بوعصا بغایت Ce bâton est trop faible آیاقلر کوشک اولمق -
خفیف - دوای ضعیف التأثیر Un remède faible ضعیفدر Ces
armes sont trop faibles بو آلات حرب بغایت ضعیف ونا
قوی دکلدر - تواندر - On dit, Dans un âge faible, pour dire,
dans l'enfance, dans les premiers temps de l'adolescence عنفوان
عنفوان عهد شبابده - عالم صباوتده

On dit figur., qu'un homme est faible, pour dire, qu'il man-
que de fermeté, de résolution A. ضعیف النفس - ضعیف الرأی
P. طبانسز - کوشک T. بی ثبات دل - سست رأی qu'il
a l'esprit faible, pour dire, qu'il reçoit facilememt toutes sortes
d'impressions A. سخیف العقل P. سبکمغز T. عقلی کوشک
que c'est une âme faible, pour dire, qu'il est timide A. ماهی
زهره‌سز T. بیدل P. نافذ الفؤاد - الفؤاد Et qu'il a la mémoi-
re faible, pour dire, qu'il oublie facilement A. سخیف الحفظ
- اونوتقن T. صاحب یاد سست P. ضعیف الذاکرة -
Et en parlant des choses A. موهون - واهن - ضعیف - واهی
|| قوتسز - کوشک T. بی قوت - نا توان P. عدیم القوة -
Une faible raison, un faible argument علت واهیه ودلیل واهی
Une faible défense مدافعهٔ ضعیفه Cela est d'un faible secours
خفت واهیه‌یی موجبدر d'un faible soulagement مدار ضعیفدر
Il n'en a qu'une faible espérance بو بابده بر امنیهٔ واهیه‌سی
مأمولی واهیدر - وار در Il ne m'en reste qu'un faible souvenir
حفظمده بر ذکر واهی - ذهنمده بر خاطرهٔ واهیه قالمشدر
فلانک محبتی C'est une faible amitié que la sienne قالمشدر
محبتی اوهن من نسج العنکبوتدر - واهیدر C'est une passion
qui est encore faible بو مرض نفسانی هنوز حال وهن وضعفده
هنوز کسب قوت ایتمش دکلدر - در Voilà une pièce bien
faible قوت وتأثیری یوق بر فصل - On dit aussi, Avoir les
reins faibles, pour dire, n'avoir pas assez de biens, assez de
crédit, assez de talent pour venir à bout de ce qu'on entreprend

- بر کمسنه‌نک ظهر اقتداری عدیم الاستطاعه اولمق T.
آرقدسنک کوجی یتمامک || Il aspire à cette charge, mais
il a les reins trop faibles تحصیلنه نصب عین طمع ایلدیکی
منصب ایچون ظهر اقتداری بغایت عدیم الاستطاعه در

Faible, est aussi subst., et signifie, ce qu'il y a de moins
fort dans une chose A. اضعف P. طرف سوی کم قوت
T. ضعیف طرفی - بر شیئک سقط طرفی || Le faible d'une
place چورک طرفی - سقط طرفی - بر قلعه‌نک ضعیف طرفی
- Et figur. Ce qu'il y a de défectueux en quelque chose A.
|| سقط T. زبون - کم قوت - کم P. ضعیف - سقیم - رکیک
Voilà le faible de la cause اشته دعوانک سقیم طرفی بو در
سقامتی یری بو در - Connaître le fort et le faible d'une af-
faire سقیم - مصلحتک قوی وضعیف طرفنی بیلمک
هم زبون وهم قوی طرفنی - وصحیح یرینه واقف اولمق
بیلمک - Et le principal défaut auquel une personne est su-
jette A. جهة الضعف - جهة العجز P. زبون T. سوی زبون
قماربازلق || C'est son faible que le jeu زبون یری - طرفی
زبون یرینی بولمشلر On l'a pris par son faible زبون طرفیدر
جهت عجزینی بولدیلر - در L'esprit et le coeur ont chacun
leur faible - عقلک وقلبک برر کونه زبون طرفی وار در
عجزی طرفی - On dit, Avoir du faible pour quelqu'un. V.
Faiblesse. - On dit aussi d'un homme qu'on met sur ce qu'il sait
le moins, qu'on attaque par l'endroit où il est le moins fort,
qu'on l'attaque par son côté faible ضعیف طرفنه طوقنورلر
عجزی طرفنه - - On dit aussi, Du fort au faible, Le fort
portant le faible, pour dire, toutes choses étant compensées T.
|| قوی وضعیفی بری بری اوزرینه ضرب اولندرق Quatre
mulets porteront tout cela du fort au faible یالکز درت رأس
قاطر ضعیفی قویسی اوزرینه ضرب اولندرق بو حمولدنک
جمله‌سنی نقله قادر درلر Les terres de cette ferme va-
lent tant l'arpent, le fort portant le faible چفتلکک اراضیسی
قوی وضعیف طرفلری بری بری اوزرینه ضرب اولندرق
هر دونمی شو مقدار دکر Il a de bonnes et de mauvaises qua-
lités, mais le fort portant le faible, c'est un assez galant homme
فلان ذاتک خصال حمیده وذمیمه‌سی وار در انجق
قویسی ضعیفی اوزرینه ضرب اولنسه بر اهل عرض آدم
عدادندن معدود اوله بیلور

FAIBLEMENT. Avec faiblesse A. بالضعف - بالوهن P. بسستی

عاجزانه ـ ضعيفانه ـ T. كوشكلك ايله || Il commence à mar-
cher, mais bien faiblement مشي وحركته باشلامش ايسه ده
ضعيفانه يورر Il se défend faiblement ضعيفانه مدافعه ايدر
Résister faiblement بالضعف والوهن مقاومت ايتمك Atta-
quer faiblement ضعيفانه اورمق

FAIBLESSE. Débilité, manque de forces A. ضعف ـ وهن P.
بيتابى ـ زبونى ـ نا توانى T. درمانسزلق || Il n'a plus de
fièvre, mais il lui est resté une grande faiblesse حماسى كرچه
زايل اولمشدر انجق عظيم ضعفى وار در Faiblesse d'estomac
ضعف معده de vue ضعف بصر de voix ضعف صدا Son
courage est au-dessus de la faiblesse de son sexe مجبول اولديغى
غيرت وشجاعت جنسنه مخصوص اولان ضعف خلقيدن
زياده در ـ Et manque de puissance A. عدم الاقتدار ـ انعدام
القوة ـ ضعف الحال ـ عجز P. نا توانى ـ بيمجالى T.
قوتسزلك || La faiblesse d'un petit État ne lui permet pas
4 d'entreprendre de grandes choses برملك صغير ضعف حالى
تقريبيله امور جسيمه‌يه عزم ومباشرت ايده‌مز ـ Figur. ||
Faiblesse d'esprit A. ضعف النفس ـ فيالة العقل ـ سخافة
العقل P. سستئ عقل T. عقل كوشكلكى Faiblesse de juge-
ment A. ضعف الرأى P. سستئ انديشه T. فكر كوشكلكى
Il eut la faiblesse de n'oser répondre ضعف نفسى تقريبيله
جوابه جسارت ايده‌مدى La faiblesse d'un argument دليلك
ضعفى Une faiblesse de femme نسوان قسمنه مخصوص عجز
حال Les faiblesses de l'humanité بشريتك عجز حالى Il y
a des faiblesses qui sont pardonnables بعض كونه زبونلق
حاللرى شايان عفو واغماضدر

On dit aussi, Avoir de la faiblesse, du faible pour quelqu'un,
pour dire, avoir une grande disposition à excuser tout ce qui
vient de lui A. عجز عن المدافعة ـ عدم القوة المدافعة P.
زبونئ دل T. زبونلق || Il a beaucoup de faiblesse pour lui
حقنه زبونلغى ـ فلانك حقنه قوت مدافعه‌سى اصلا يوقدر
چوقدر ـ فلانه پك زبوندر Il faut excuser la faiblesse d'une
mère à ses enfans بر والده‌نك اولادى حقنه زبونلغى
معذور طوتيلور

Faiblesse, signifie aussi, défaillance A. غشى P. بيخودى T.
اوغونمه || Il lui a pris une faiblesse فلانه حالت غشى عارض
اولدى Tomber en faiblesse اوغونمق ـ دوچار غشى اولمق

FAIBLIR. Perdre de sa force, de son ardeur, de son courage
A. تضعف ـ كسب الضعف والفتور ـ كسب العجز والفتور
ـ فوت القوة P. زبونى پذيرفتن ـ بيتاب وتوان گشتن
T. قوت كسلمك ـ زبونلمق || La première ligne des ennemis
commençait à faiblir دشمن عسكرينك صف اولى كسب
ضعف وفتوره يوز طوتمشيدى Il a résisté long-temps, mais
il commence à faiblir طول مدت مقام مدافعه‌ده اظهار ثبات
ايتمشيكن بالآخره مايل سمت عجز وفتور اولمقده در Ce
vin n'ira pas loin, il faiblit بو باده قوتى كسلمكده اولمغله
قوتنى فوت ايتمكله ـ طول مدت طيانميه‌جغى دركار در

FAÏENCE. Sorte de poterie de terre vernissée T. چينى || Un
service de faïence اوانئ طعامك مكمل چينى طاقمى

FAÏENCERIE. Lieu où la faïence se fabrique T. چينى
كارخانه‌سى

FAÏENCIER. Marchand qui vend ou qui fait de la faïence
T. چينيجى

FAILLIBILITÉ. Possibilité de faillir A. قابلية الخطاء P. امكان
پذيرئ خطا T. ياكلمغه كلمكلك

FAILLIBLE. Qui est exposé à l'erreur A. قابل الخطاء ـ قابل
الزلة P. امكان پذير خطا T. ياكلمغه كلور ـ ياكلور || Tout homme
est faillible هر آدم قابل زله وخطا در

FAILLIR. Faire quelque chose contre son devoir A. اخطاء ـ
تخطو ـ ارتكاب الخطاء ـ ارتكاب الزلة P. خطا كردن ـ
خطايه دوشمك ـ خطا ايتمك ـ ياكلمق T. بگناه افتادن
|| C'est une chose humaine que de faillir خطا ايتمك حال
بشريتك مقتضاسيدر

Et errer, se tromper, se méprendre en quelque chose A.
سهو ـ ارتكاب السهو ـ ارتكاب السقطة P. لغشيدن T.
ياكلمق ـ ياكلش وارمق || Cet auteur a failli en beaucoup d'en-
droits بو مؤلف تصنيف ايلديكى كتابك وافر محلنده
علم ومعرفتده سهو ايلدى Les plus doctes sont sujets à faillir
صاحب يد طولى اولنلر بيله سهو وسقطه‌يه تابعدرلر Cet
architecte a failli dans les proportions فلان معمار قياسات
خصوصنده سهو وخطا ايلدى

Et finir, manquer A. ختام ـ زوال P. بآخر رسيدن ـ نا بود ـ
گشتن T. بتمك ـ غايب اولمق || C'est dommage qu'une si
illustre maison ait failli sitôt بويله برخاندان جليل الشانك
وقت قليل ايچنده رهين زوال اولمسى بادئ تأسف
اولدجق حالاتدندر La branche royale des Valois a failli en

la personne de Henri III فرانسه پادشاهلرندن شجرهٔ آل فلانك
شعبه‌سی اوچنجی هانریقو نام پادشاهده وهین ختام
کونش مایل زوال Le jour commençait à faillir وزوال اولمشدر
زواله میل ایتمشیدی ـ ایدی

On dit, qu'une chose a failli à arriver, d'arriver, pour dire, qu'elle a été sur le point d'arriver *A.* کاد *P.* نزدیك مانند
T. بر رمق قالدی ـ آز قالدی || Il a failli d'arriver un grand malheur آز قالدی ـ بر مصیبت عظیمه وقوعنه آز قالمشیدی
Il a failli à mourir آز بر آفت جسیمه ظهور ایدر ایدی
اولمسنه بر رمق قالمشدر ـ قالدی اولور ایدی

FAILLIR, se dit aussi des marchands qui ont fait banqueroute *A.* استفلاس *P.* باد بدستی نمودن ـ ناداری نمودن
T. مفلس اولمق ـ افلاسه چیقمق نا داشتی نمودن ـ
|| Ce banquier a failli مفلس ـ فلان صرّاف افلاسه چیقدی
اولدی

FAILLI. *A.* مخطی *P.* خطا کرده ـ گرفتار گناه *T.* خطا
P. باآخر زایل *A.* یاکلمش *T.* لخشیده *P.* ساهی *A.* ایتمش
À jour || غایب اولمش ـ بتمش *T.* نا بود گشته ـ رسیده
failli لدی زوال الشمس ـ Il se dit au subst. d'un marchand qui a fait banqueroute *A.* مفلس ـ معدم *P.* نا دار ـ نا
T. مفلس باد بذست ـ داشت

FAILLITE. Banqueroute *A.* حال الافلاس *P.* نا داری ـ نا
T. مفلسلك باد بدستی ـ داشتی V. aussi Banqueroute.

FAIM. Désir et besoin de manger *A.* جوع *P.* گرسنگی ـ
T. آجلق || Avoir grande faim جوع مفرطه دوچار اولمق لکهن
Faim insupportable دائرهٔ تحمّلدن خارج جوع شدید Souffrir, endurer la faim شدیدهٔ جوع وگرسنگیده اختیار صبر
Apaiser sa faim تسکین جوع ایتمك وتحمّل ایتمك La faim a contraint les assiégés de se rendre غلبهٔ قحط وجوع
عسکر محصوری استیمانه مجبور ایلدی ـ Figur. || La faim insatiable des richesses, des honneurs *A.* جوع لا یشبع مال واقبال
P. حرص بیپایان مال وشان ـ تشنگیٔ مال وجاه *T.*
مالدارلق واولولق آجلغی

On dit aussi, que des gens crient à la faim, pour dire, qu'ils sont pressés du besoin de manger خلق سدّ رمق ایده‌جك
Et mourir de بر نانپاره‌ىز یوقدر دیو فریاد وفغان ایدر
faim, pour dire, manquer des choses nécessaires à la vie قوت
ـ روزیٔ یکروزه‌دن محروم اولمق ـ لا یموته محتاج اولمق

|| Il était autrefois dans l'abondance, présentement il meurt de faim آجلقدن اولمك
مقدّما سعهٔ حالی وار ایکن شمدی
قوت لا یموته محتاجدر

On appelle Faim canine, une maladie dans laquelle on a toujours faim *A.* شهوت کلبیّة *P.* گرسنگیٔ سگی *T.* ایت
آجلغی

FAÎNE. Le fruit du hêtre *A.* ثمرة النبع *T.* قایین آغاجی
یمشی

FAINÉANT. Paresseux, qui ne veut point travailler *A.* کاهل
P. کاهل ـ تنبل *T.* تنبل || En ce pays-là, on ne souffre point
de fainéans فلان دیارده ارباب کهالت بر وجهله مقبول
دکلدر

FAINÉANTER. Être fainéant *A.* ارتکاب الکهالة *P.* کاهلی نمودن
T. تنبللك ایتمك || Il n'a fait tout le jour que fainéanter
بتون کون تنبللك ایلدی ـ کونی کهالت ایله امرار ایلدی

FAINÉANTISE. Vie du fainéant *A.* کهالت *P.* کاهلی *T.*
|| La fainéantise est un plus grand vice que la paresse تنبللك
عیب کهالت اهمالدن اشدّ اولان معایبدندر

FAIRE. Créer, former, produire. Il se dit de tous les ouvrages que Dieu forme *A.* خلق ـ تکوین ـ ابداع *P.* آفریدن
T. خلق || Dieu a fait le ciel et la terre وار ایتمك ـ یراتمق
Dieu a fait l'homme à son image et ressemblance الله الارض والسما
Dieu a fait toutes choses خلق الله الانسان علی شاکلته
de rien حق تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتی عدمدن ابداع
Il n'y a que Dieu qui puisse faire quelque وتکوین ایلدی
chose de rien بر شیئی عدمدن وجوده کتورمك یالکز جناب
یالکز جناب باری بر شیئی ـ قادر مطلقك ید قدرتنده در
On le dit aussi des causes secondes ـ یوقدن وار ایتمکه قادر در
A. صنع ـ تولید ـ ایلاد *P.* ساختن ـ زاییدن *T.* یاپمق
|| La nature est admirable dans tout ce qu'elle fait طوغورمق ـ
امکان وقدرت کافّهٔ مصنوعاتنده حیرتفرمای عقول انامدر
La nature fait quelquefois des monstres طبیعت بعض کرّه
Une femme qui fait de beaux عجایب مخلوقات تولید ایدر
enfans اولاد خوشلقا ایلاد ایدر بر زن Une cavale qui a fait
un poulain بر طای ایلاد ایتمش قسراق Quand une bête a
fait ses petits ـ بر حیوان یاوری تولید ایلدیکی حالده
ـ یاوری انتاج ایلدکده ـ یاوری انفاص ایلدیکی حالده
On dit d'une nouvelle fausse, que c'est une nouvelle qu'on a

faite à plaisir دوزمه بر حوادثدر - خلق اولنمش اخباردندر
Faire. Fabriquer, composer A. اعمال - تصنیع - انشا P.
بر بنا T. یاپمق ‖ Faire un bâtiment ساختن - پرداختن
الآت Faire des instrumens de mathématique انشا ایتمك
بر شکل مثلث Faire un triangle هندسیّه تصنیع ایتمك
بر مثلث چیزمك - یاپمق - رسم ایتمك - اعمال ایتمك
Faire du pain - تخمیر خبز ایتمك - اعمال خبز ایتمك
- چوقه اعمال ایتمك Faire du drap تعجین خبز ایتمك
بز اعمال Faire de la toile یاپمق - چوقه نسج ایتمك -
Un oiseau یاپمق - بز طوقمق - بز نسج ایتمك - ایتمك
qui fait son nid تعشیش ایدن - آشیانه اعمال ایدن قوش
اغنی Une araignée qui fait sa toile یوه یپان قوش - طیر
- Il se dit dans le même نسج ایدن - اعمال ایدن عنکبوت
sens, des productions de l'esprit A. تألیف - تصنیف P. تألیف
بر کتاب تألیف ‖ Faire un livre یاپمق - یازمق T. کردن
بر مملکتك احوالنی Faire l'histoire d'un pays ایتمك
بر واقعه نك d'un événement حاوی بر کتاب تصنیف ایتمك
کیفیتنی ضبط - کیفیتنی محتوی بر رساله تألیف ایتمك
بر منظومه تألیف ایتمك Faire un poème وتحریر ایتمك
کلام منثور انشا ایتمك Faire de la prose انشاد ایتمك -
V. Composer.

Il signifie aussi, opérer, exécuter A. ایقاع P. حاصل کردانیدن
Les mer- ‖ ایلمك - ایتمك - فعله کتورمك T. بکار آوردن -
veilles que Dieu a faites باری تعالینك ایقاع ایلدیکی غرایب
Les miracles que Dieu fait par les Saints جناب ربّ احوال
- العالمین اعزّهٔ کرام واسطه سیله ایقاع ایلدیکی معجزات
Le bruit que fait اولیای عظام معرفتیله ایتدیکی معجزه لر
le tonnerre صاعقه نك ایتدیکی طرّاقه Un corps qui fait im-
pression sur un autre بر جرمك جرم آخر اوزرینه ایقاع
La poudre à canon fait des choses surprenantes ایلدیکی اثر
- باروت سیاه عجیب وغریب شیلر ایقاع ایدر
غریب شیلر ایدر

On dit d'une jeune personne qui augmente tous les jours en taille et en beauté, qu'elle ne fait que croître et embellir یوماً
- فیوماً کسب نشو ونما وتحصیل حسن وبها ایتمکده در
کسب یال وبال ایدر

Faire, dans les sens d'opérer, d'exécuter, se dit aussi de tout ce qui regarde le travail des mains, et l'activité de l'esprit A.

ایشلمك T. کردن - کار کردن P. اعمال - عمل - فعل - جعل
Il ایشنی ایشلمك ‖ ایلمك - ایتمك -
a fait plus de besogne en une heure qu'un autre en deux
آخرك ایکی ساعتده ایشلیه جکی ایشی بر ساعتده ایشلدی
Il ne fait rien toute la journée بتون کونده هیچ بر ایش
Faire tout ce qu'on peut بتون کون عملدن عاطلدر - ایشلمز
ما حصل وسع الدن کلدیکنی ایتمك Faire tous ses efforts
C'est un وار قوّتنی صرف ایتمك - ومکنتی فعله کتورمك
homme qui ne trouve rien de difficile à faire فلان کشی
Tout ce qu'il هیچ بر شیئك ایشلمه سنی صعوبتلو عدّ ایتمز
fait, il le fait bien هر نه ایشلر ایسه کوزل ایشلر Il tra-
vaille bien, mais il est lent à ce qu'il fait کوزل ایشلر انجق
- Il se dit aussi de toutes les actions ایشنده بطائتی وار در
de morale bonnes ou mauvaises, et de toutes les fautes d'esprit
et de jugement que l'on commet ‖ Faire une bonne action
بر فعل ردی une méchante action بر فعل خیر ایشلمك
ارتکاب شرّ وخباثت - بر خباثت ایشلمك - ایشلمك
بر فعل مندوب ومستحبّ ایشلمك une bonne oeuvre ایتمك
une oeuvre de charité ایشلمك بر فعل مأجور ومثاب Faire
le bien اعمال برّ وخیر ایتمك Faire un crime بر قباحت
ارتکاب جرم وجنایت ایتمك - ایتمك Faire des actions
de valeur ابراز آثار - افعال مردانگی وجلادت ایتمك
مردانگی وجلادت ایتمك Faire des merveilles à la guerre
اثنای محاربه ده محیّر عقول اوله جق اعمال غریبه ایتمك
Faire une injustice ارتکاب ظلم وغدر ایتمك - ظلم ایتمك
une faute légère بر خطای خفیف ایتمك une faute de
grammaire قواعد صرفیّه ده خطا ایتمك Faire des bassesses
On dit, - آلچقلق ایتمك - ارتکاب ذلّ ودنائت ایتمك
C'est un homme à tout faire, c'est-à-dire, capable de faire
tout le mal possible ایتمیه جکی یوق بر آدمدر - اندن
- Et proverb., On ne peut faire qu'en کلانی آردینه قویمز
faisant, pour dire, qu'il y a des choses qui demandent un cer-
tain temps pour être bien faites ایش ایشلمکله سوریلور
Il signifie aussi, observer, mettre en pratique A. ادا - ایفا
اجرا ایتمك - یرینه کتورمك T. بجا آوردن P. تأدیة -
‖ Faire ce que Dieu ordonne اللهك امرینی یرینه کتورمك
Faire la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیّه یی اجرا ایتمك
Faire ce qui est de son devoir واجبهٔ ذمتنی ادا ایتمك

Faire la pénitence qui est imposée لاجل الكفاره تحميل
اولنان شرطی ایفا ایتمک Faire l'ordonnance du médecin
طبیبک امر وسپارشنی تادیه وایفا ایتمک

Il se dit aussi de l'exécution et de la pratique de certaines choses qu'on est obligé ou comme obligé d'achever en un certain temps *A.* تکمیل - اکمال *P.* بآخر رسانیدن *T.* بتورمک || Faire la quarantaine قرانتینه مدتنی تکمیل ایتمک Un garçon qui fait son apprentissage شاکردلکنی تکمیله مشغول اولان
مدتنی تکمیل Un apprenti qui a fait son temps بر جوجوق
تکمیلنه ایکی Je n'ai plus que deux pages à faire ایتمش برعجمی
همان تیز الدن صحیفه قالمشدر Avez-vous bientôt fait?
تکمیل ایلدکمی — On dit figur. d'un homme qui a fait fortune en peu de temps, qu'il a fait son chemin en peu de temps
آز زمان ایچنده - مدت قلیله ایچنده خیلی میدان آلدی
منزلنی قطع ایلدی — On dit dans le même sens, Faire bien ses affaires, Faire fortune ایشنی دوزمک - یاپلمق — Et proverb., qu'un homme a bien fait ses orges dans une affaire, dans un emploi, pour dire, qu'il y a fait un grand profit بو
مادّه ده ویاخود بو منصبده توینی دوزدی

Faire, signifie aussi, accorder, mettre dans l'état convenable *A.* تنظیم *P.* پرداختن - پیراستن *T.* دوزمک || Faire une chambre بر اوطه تنظیم ایتمک Faire un lit بریتاق تنظیم
احتلاق *A.* Faire sa barbe — بر یتاق فرش ایتمک - ایتمک
P. تراش شدن *T.* تراش اولمق

Et accoutumer à certaines choses *A.* تألیف - تدریب - *P.* تعوید *T.* آلفتیدن آلشدرمق || Les voyages l'ont fait à la fatigue کثرت اسفار فلانی تعب ومشقته آلشدردی
il s'est fait à la fatigue dans les voyages کثرت اسفار تقریبیله
مشاق ومتاعبه کسب اعتیاد ایتمشدر Il est fait au chaud et au froid حرّ وبرده آلشمشدر Se faire au bruit کورلتی یه
هر شیٔ ایله کسب الفت واعتیاد ایتمک Se faire à tout
Mon estomac n'est هر شیئه آلشمق - کسب اعتیاد ایتمک
pas fait à ce genre d'alimens معده‌م بو کونه اغذیه یه مألوف
بو مقوله غدایه آلیشق دکلدر - دکلدر

Et donner une certaine forme. En ce sens il se dit de ce qui concerne l'esprit et les moeurs *A.* افراغ الی قالب الاحسن
صورت زیبا پیدا کردانیدن *P.* تصویغ فی صیغة الحسن -
|| یاپمق - کوزل صورتده قویمق *T.* حسن صورت دادن -

La fréquentation du grand monde fait bien un jeune ho[mme]
[...]ی ایله خلطه والفت بر نو جوانی حسن قالبه تصویغ
[...] ومصالحه مداومت Les affaires font les hommes ایدر
[...] ومشاغل آدمی یپار - آدمی حسن صورتده وضع ایدر
C'est un jeune homme qui se fera peu à peu یاپلهجق [...] رفته
بر اوغلاندر

Il se dit aussi, pour marquer le besoin qu'on a d'une [per]sonne, d'une chose, et alors il se joint avec le verbe Avoi[r]
لزوم - احتیاج || Si vous n'avez que faire de ce livre-là, prê[tez-]le moi بو کتابه احتیاجک یوغیسه بکا اعاره ایله Ce[...] des bagatelles dont je n'ai que faire لزومی یوق اوفاق
تفک مقوله‌سی شیلر در Il n'a plus que faire de ma[...]
فیما بعد خواجه‌یه احتیاجی یوقدر

Il se dit aussi de certaines fonctions militaires dont on [est] occupé, des différentes professions qu'on embrasse, et des em[plois] ou métiers qu'on exerce *A.* ملازمت || Faire sentinelle [...]ق
[...]ول نوبتنده ملازمت ایتمک Faire la garde نوبتنده
قراغوللق خدمتنده - ملازمت ایتمک Faire profession [...]
[...]ت armes فنّ حربه ملازمت ایتمک de la médecine
[...]رلو صنعتنه طبابته ملازمت ایتمک Faire un métier
[...]بنده شاننی ملازمت ایتمک Faire sa charge avec dignité
وقایه ایده‌رک ملازمت ایتمک

Faire, S'efforcer de paraître, de passer pour... *A.* [اظ]هار الصورة
[ظ]اهرده کوسترمک *T.* بصورت ظاهر نمودن *P.* مواضعهٔ اظهار
Faire l'homme de bien اهل خیرصورتنی اظهار ایلمک F[aire]
l'homme d'importance [...]ان اعتداد اولهجق ذواتدن
[...]ض اولدیغنی مواضعهٔ اظهار ایلمک Faire le malade
[...] تمارض ایتمک - صورتنی کوسترمک Faire le sourd
[...]رلق کوسترمک - تصامم ایتمک - صورتنی کوسترمک
Faire l'aveugle [...]ی ایتمک - اعمی صورتنی ارائه ایتمک
Faire l'ignorant [...]هل - مواضعهٔ ارائهٔ صورت جهل ایتمک
[اظ]هار صورت فراست ایتمک Faire l'entendu
بیلغجلیک کوسترمک - تفارس ایتمک

On dit, Faire semblant de... Faire mine de... pour dire, fei[ndre] de... *A.* ریا؛ اظهار *P.* فریبکارانه نمودن *T.* [...]ی یوقدن
|| کوسترمک Il faisait semblant de n'en rien savoir بابده
Les ennemis اصلا علمی اولمدیغنی ریا؛ اظهار ایدر ایدی
[fai]saient mine d'en vouloir à une place [...]ن عسکری فلان

قلعه‌نك اوزرينه قصد وعزيمت صورتنى رياء اظهار
اصلى يوقدن كوسترمشيدى - ايتمشيدى

Faire, signifie aussi, composer de manière que les parties ou diverses choses servent à faire un tout A. حصول P. پيدا كردن
T. حاصل ايتمك || Deux et deux font quatre ايكى ايله
ايكيدن درت حاصل اولور Toutes ces sommes-là ensemble
font celle de tant بالجمله مقادير مذكوره‌نك اجتماعندن
شو مبلغ حاصل اولور Deux lignes qui se coupent font un
angle خطين متقاطعيندن بر زاويه حاصل اولور Ces forêts,
ces ruisseaux, ces montagnes, tout cela ensemble fait un beau
pays اشبو جبال وانهار وبيشه‌زارلرك هيئت اجتماعيه‌لرندن
بر بقعهٔ جانفزا حاصل اولور

Et causer, exciter, être l'occasion A. - ايجاب - ايراث
احداث - استلزام - استيجاب P. - سبب شدن - آوردن
موجب شدن T. باعث اولمق - كتورمك || Cela lui a
fait de grands maux, de grandes douleurs بو كيفيت شدايد
جسيمه‌يى موجب وآلام واوجاع حادّه‌يى مستلزم اولمشدر
Cela lui a fait un procès فلان شئ بر دعوا حدوثنه باعث
اولمشدر lui a fait beaucoup d'ennemis كندويه وافر دشمن پيدا
اولنمسنه سبب اولمشدر Il ne faut pas faire de peine à per-
sonne هيچ بر كمسنه‌يه ايراث الم وكدر ايتمك روا دكلدر
Sa langue lui a fait de méchantes affaires فلانك بد زبانلغى
كندوسنه نيچه حالات نا مرضيّه‌نك تكوّننه باعث اولمشدر
Il s'est fait tort à lui-même كندو كندويه ايجاب غدر ايتمشدر
Faire peur ايراث خوف وخشيت ايتمك Faire honte
ايراث شرمسارى وخجالت ايتمك Faire pitié ايجاب
رحم وشفقت ايتمك Un remède qui fait suer ايراث عرق
تر كتوربجى علاج - ايتدرر دوا L'opium fait dormir افيون
اويقو كتورر - مستلزم نومدر - On dit aussi, Faire agir عمله
ايشلتدرمك - كتورمك Faire dire سويلتمك Faire bâtir بنا
ياپدرمق - ايتدرمك Faire faire ياپدرمق - ايتدرمك et
ainsi du reste avec d'autres infinitifs.

On dit aussi d'un bateau, d'un vaisseau, qu'ils font eau, pour dire, que l'eau y entre par les fentes A. موزه P. آب در كشيدن
T. صو ايتمك

Faire, se joint à divers substantifs avec lesquels il forme
des phrases: Ainsi on dit, Faire don انعام ايتمك - هبه ايتمك
باغشلمق - ويرمك - Faire offre عرض - تقديم ايتمك
اعطا ايتمك - ايتمك Faire honneur شرف ويرمك Faire
des caresses اوخشامق - استمالت ويرمك Faire comman-
dement حكومت ايتمك Faire défense يساق - منع ايتمك
ايتمك Faire des plaintes بث شكوى ايتمك - تشكى ايتمك
شكايت ايتمك - Faire une grâce احسان - بر كرم ايتمك
ايتمك Faire gloire, pour dire, se glorifier افتخار ايتمك
Faire séjour اقامت ايتمك Faire des allées et des venues
آمد شد ايتمك Faire vendange - اقتطاف كروم ايتمك
باغ بوزمق Faire moisson اكين بچمك - حصاد ايتمك
Faire chemin قطع طريق ايتمك Faire achat اشترا ايتمك
Faire dépense مصرف ايتمك Faire des réprimandes تعزير
وعتاب ايتمك Faire une résolution تصميم ايتمك Faire cas
شايان نظر التفات قلمق - التفات ايتمك - اعتبار ايتمك
Faire la loi متحكمانه انفاذ اراده ايتمك Faire bonne chère
طعام نفيس ايتمك Faire face طاقت - مقاومت ايتمك
ثبات آور مقاومت اولمق - كتورمك Faire place بدل
يرينه كچمك - خلف اولمق - اولمق Se faire jour فرجه‌ياب
بر تقريب شيوشوب فرار ايتمك - فرار اولمق Faire sa
cour ايفاى رسم - مقام رضاجوييده ملازمت ايتمك
رضاجويى ايتمك Faire bon visage à quelqu'un بر كمسنه‌يه
اظهار بشر وبشاشت ايتمك - اظهار روى دل ايتمك
Faire un procès à quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرينه دعوا ايتمك
Faire des excuses معذرتخواه اولمق - اعتذار ايتمك Faire
des civilités - ايفاى رسم دلنوازى وخاطرپرورى ايتمك
اكرام ايتمك Faire tête à quelqu'un بريسيله همسنج مقاومت
اولمق Se faire fort de quelque chose بر شيئك اوله‌جغنى
اوله‌جغنى در عهده ايتمك - تكفّل ايتمك

On dit proverb., Comme il te fait, fais-lui, pour dire,
rends-lui la pareille حقكده هر نه كونه معامله ايدر ايسه
سن دخى مقابلهٔ بالمثل ايله - Et faire d'une mouche un
éléphant حبه‌يى قبه ايتمك - Et faire contre fortune bon
coeur, pour dire, montrer du courage dans l'adversité مصيبت
حالنده غيرت كوسترمك - Et faire bonne mine à mauvais
jeu, pour dire, faire semblant d'être content قورى غيرت
قورى غيرت كوسترمك - ايتمك

On dit, qu'un homme a du savoir-faire, pour dire, qu'il a
une grande pratique du monde et des affaires A. - مدرّب
منجّذ P. كار آزموده T. ايش آدميسى - Et qu'il y a fort à

faire dans un ouvrage, dans une entreprise, pour dire, qu'il y a beaucoup à travailler دخی چوق صو کوتورر

Faire, au neutre, signifie, être convenable, être bienséant A. توافق P. چسپیدن - زیبیدن T. یراشمق - یاقشمق || Ces deux choses font très-bien ensemble بو ایکی شیلر بری بریله برابر بغایت یاقشور Ce tableau-là ne fait pas bien où il est بو تصویر اولدیغی یرده موافق کلمز Cet habit lui fait bien بو لباس فلانه کوزل یراشور

Faire, en parlant d'argent ou d'autres choses dont on a besoin de se pourvoir, signifie, amasser, assembler A. جمع - تدارک P. بهم آوردن - تدارک کردن T. برکدرمک - تدارک ایتمک || Il tâche de vous faire quelque argent سنک ایچون بر مقدار اقچه جمعنه سعی ایدر Voilà tout l'argent qu'il a pu faire جمع وتدارک ایده بیلدیکی اقچه اشته بوندن عبارتدر Faire des provisions ذخیره جمع وتدارک ایتمک — En ce sens, on dit en termes de Marine, Faire du bois اوطون تدارکنه وارمق Faire de l'eau صو تدارکنه وارمق

On dit, Faire bon pour quelqu'un, pour dire, être sa caution A. تکفّل P. پایندانی نمودن T. کفیل اولمق — Et faire les deniers bons, pour dire, s'engager à suppléer de son argent ce qui manque à une somme promise A. تکفّل بتضمین النقصان P. تکمیل مبلغ درعهده کردن T. اکسک چیقان اقچه‌نک تکمیلنی در عهده ایتمک

En parlant des troupes et d'autres choses de même nature, il signifie, lever, mettre sur pied A. ترتیب P. ترتیب کردن T. دوزمک || Faire des hommes ترتیب نفرات ایتمک Faire un régiment بر آلای ترتیب ایتمک Faire une compagnie بر بلوک ترتیب ایتمک Faire des recrues یکی عسکر تحریر ایلمک - ترتیب ایتمک Faire des cavaliers سواری عسکر ترتیب ایتمک Faire la maison d'un grand seigneur عظمادن بریسنک اتباعسنی ترتیب ایتمک - اتباعسنی دوزمک Cet ambassadeur n'a pas fait encore tout son équipage فلان ایلچی قپو خلقنی هنوز تکمیلاً ترتیب ایتمش دکلدر

Se Faire. Être praticable, être produit, exécuté; arriver, venir à être A. وقوع - حصول - امکان - صیرورت P. بودن - وقوع یافتن - وجود پذیرفتن - حاصل شدن T. اولمق - وقوعه کلمک - حصوله کلمک || Si c'est une chose qui se puisse faire, je vous en aurai obligation اولمسی ممکن بر شئ ایسه طرفمه تحمیل جمیلهٔ منّت ایتمش اولورسک Ces choses-là ne se font pas aisément بو مقوله شیلر بالسهوله وجود پذیر اوله‌مز - سهولت ایله حصوله کلور شیلر دکلدر Cela ne se fait qu'avec de grandes dépenses بو شئ مصارف جسیمه ایله حصولپذیر اولور Rien ne se fait que par la permission de Dieu باری تعالینک اذن وارادهٔ صمدانیّه‌سی تعلّق ایتمدکچه هیچ بر شیئک وقوعی ممکن ومتصوّر دکلدر Les miracles qui se sont faits en divers temps خواربنه مختلفه‌ده وقوعیافته اولمش کرامات ومعجزات Ce traité-là s'est fait secrètement بو عهدنامه خفیةً واقع اولمشدر - خفیةً عقد اولنمشدر Si la paix se fait مصالحه‌نک وقوعی تقدیرنده

Se faire, signifie aussi, embrasser un état, une profession A. کون P. شدن T. اولمق || Se faire religieux راهب اولمق - طریقت رهبانیّته داخل اولمق Se faire médecin طبیب اولمق

Fait. A. معمول - کائن P. کرده - گشته T. ایشلنمش - اولمش - یاپلمش — On dit proverb., Aussitôt dit, aussitôt fait, pour dire, que l'exécution suit de près la parole سوز سویلنور سویلنمز اجراسی دخی باشی اوجنده در — Et cela vaut fait, pour dire, qu'on peut compter sur la chose comme si elle était déjà faite اولمش بتمش کبیدر — Et dans le même sens, Tenez cela pour fait بونی اولمش بتمش عدّ ایله — Et ce qui est fait n'est pas à faire, pour dire, que quand on a à faire une chose, il ne faut pas la différer کورله‌جک ایش ایرته‌یه قالملو دکلدر — Et c'est fait de moi, de nous ایشم یاخود ایشمز تمام اولدی

On dit d'un homme qui est dans un âge mûr, que c'est un homme fait مرد کامل — Et qu'un homme est bien fait, pour dire, qu'il est beau A. حسن الخلقة - مخراق P. خوش اندام T. یاپوسی دلبر — Et qu'il est mal fait, pour dire, qu'il est laid, mal formé A. قبیح الترکیب P. زشت اندام T. چرکین یاپولی — Et qu'un homme est bien fait et de bon air مخراق صاحب الوجاهت - خوش اندام وخوش لقا - یاپوسی دلبر نورانی آدم — Et figur. Avoir la tête mal faite, pour dire, être bizarre, déraisonnable A. عقل سقیم الترکیب P. عقل پریشان ترکیب T. فنا قورلمش عقل

FAISABLE. Qui se peut faire A. ممکن P. بودنی T. قابل - اوله بیلور || Il n'y a guère de choses qui ne soient faisables

à qui les veut bien entreprendre ايشى لايقى اوزره طوتانه كوره ممكن اولميهجق شئ پك آز در - On dit aussi, qu'une chose est faisable, pour dire, qu'il est permis de la faire A. جائز P. روا T. اولاغن

FAISAN. Espèce d'oiseau A. تدرج P. تذرو T. سوكلون

FAISCEAU. Amas de certaines choses liées ensemble A. حزمة pl. حزم - دستجة pl. دساتج - جرزة P. دسته T. دمت - باغ || Faisceau de flèches اوق دمتى Mettre les armes en faisceau سلاحلرى دمت باغلمق Faisceau d'herbes حزمهٔ حشيش - گياه دستهسى - اوتلق دمتى -

FAISEUR. Celui qui fait quelque ouvrage A. مصنّع pl. مصنّعين - صنّاع P. سازنده - فياور T. ياپوجى - ايشليجى || Faiseur de coffres صندق ياپوجيسى Cela est du bon faiseur فلان استاد ياپوجى ايشيدر - شئ مصنّع حاذق عمليدر

On dit proverb., que les grands diseurs ne sont pas les bons faiseurs A. ربّ صلف تحت الراعدة - اسمع جعجعة ولا ارى طحنًا T. لاقردى جوق امّا ميدانده ايش يوق

FAIT. Action, chose faite A. عمل pl. اعمال - فعل pl. افعال P. كردار - فيار - كار T. ايش || Chacun répond de son fait هر كس كندو عملى ايچون جواب ويرر Il est garant de ses faits et promesses كندو اعمالنه ومواعيد وتعهّداتنه متكفلدر C'est un fait singulier بر فعل اغربدر

On dit, Les hauts faits, les beaux faits d'armes, pour dire, les exploits militaires A. اعمال جليلة حربيّة P. كردار برگزيدهٔ جنكاورى T. جنكجيلكه متعلّق پارلاق ايش || C'est un beau fait d'armes فلان حالت اعمال جليلهٔ حربيّهدن بر عمل برگزيده در - On dit qu'une chose est du fait de quelqu'un, pour dire, qu'il en est l'auteur فلان شئ فلانك عمل يديدر - فلانك دستكاريدر - ايشيدر - Et qu'un homme est sûr de son fait, pour dire, qu'il est sûr de ce qu'il dit سوزنده شبههسى يوقدر - Et qu'il entend bien son fait, pour dire, qu'il est habile dans ce qui le regarde ايشنى بيلور - ايشنى قوى طوتار - Et proverb., que la bonne volonté est réputée pour le fait نيّت خير عمل خير مثابهسنده در

On dit, Possession de fait, par opposition à celle de droit A. فعلاً تصرّف - Et voies de fait. Les voies de violence dont on use, sans avoir recours à la Justice A. اعمال جبريّة P. كردار دستبردانه T. زورايشى || Il est défendu d'user de voies de fait اعمال جبريّه اعمالى ممنوعدر

On dit, Prendre quelqu'un sur le fait, pour dire, le surprendre dans le temps même d'une action qu'il veut cacher A. اخذ عند الصنيعة مغافصةً - اخذ عند العمل P. در سر كار گرفتن T. ايش باشنده - ايش باشنده ايكن بصوب طوتمق - ايش اوزرنده ايكن طوتمق - ايكن يقهلمق || Les voleurs ont été pris sur le fait حراميلرى ايش باشنده اولدقلرى حالده بصوب طوتديلر Il ne voulait pas qu'on sût qu'il travaillait à cet ouvrage, mais je l'ai pris sur le fait فلان ايشى ايشلديكنى بيلدرمك استمز ايدى لكن ايشى اوزرنده ايكن مغافصة واروب بصدم

On dit en termes de Palais, et dans le discours ordinaire, Prendre le fait de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui, prendre sa défense, son parti بر كمسنهنك دعواسنى التزام ايتمك - مصلحتنه صاحب چيقمق - مصلحتنى يوكلنمك -

Fait, signifie aussi, le cas et l'espèce dont il s'agit A. ما جرا - ما وقع - واقعة pl. وقايع P. كار T. ايش || Conter le fait بر ماجرايى نقل وتقرير ايتمك Narrer bien un fait بر ماجرايى لايقى اوزره نقل وحكايت ايتمك Les faits sont bien rapportés dans cet historien بو تاريخده وقايع احوال وجه احسن اوزره بسط اولنمشدر Demeurons dans le fait واقعهنك اوزرنده وقف كلام ايدهلم Ne nous écartons pas du fait ما وقعنك ما وقعدن آيرلميهلم Revenons au fait واقعهنك كيفيّتنه كلهلم - كيفيّتنه دائر اعادهٔ كلام ايدهلم Il va droit au fait ايشنك اوزرينه طوغرى وارر Le fait est tel ما وقعنك صورتى بو در C'est une question de fait حال واقعه دائر بر مسئله در - On dit, C'est un fait, cela est de fait que… حال واقع ومحققدر كه - واقع حال بو در كه - Et mettre en fait, poser en fait, pour dire, avancer une chose comme véritable T. متحقّق - كرچك فرض ايتمك شو ايكى… || Je mets en fait que ces deux personnes… عدّ ايتمك كشى شويله اولدقلرينى متحقّق فرض ايدهرم Il met en fait qu'il n'y a point de vide dans la nature قدرتده خلا اولمديغنى متحقّق عدّ ايدر - On dit aussi, C'est un fait à part, c'est un autre fait, pour dire, c'est une autre chose بو بشقه دعوا در - بشقه مادّه در - امر آخر در

On dit, Être au fait, pour dire, être bien instruit واقف

Mettre au fait, pour dire, instruire آگاه اولمق - حال اولمق - آگاه ایتمک - واقف حال ایتمک - Se mettre au fait, pour dire, s'instruire تحصیل علم ووقوف ایتمک || Quand vous serez au fait, quand on vous aura mis au fait de toutes les circonstances کافهٔ تفاصیل احوالدن واقف اولدیغک - سنی تفاصیل احوالک مجموعندن واقف وآگاه حالده ایلدکلرنده Vous vous mettrez aisément au fait de cette affaire بو مصلحتک کیفیتنه بالسهوله تحصیل علم ووقوف ایده‌جکسک

Au fait et au prendre. Au moment de l'exécution A. لدی الاجرا P. در وقت بکار آوردن T. اجرایه کلنجه || Il donne de grandes espérances, mais au fait et au prendre, il n'est bon à rien فلان کمسنه‌نک صورت حالندن مأمولات جسیمه مستدل ایکن اجرایه کلنجه هیچ بر ایشه یرامدیغی ظاهر اولور

Fait. Ce qui est convenable à quelqu'un A. مناسب - لایق الحال P. سزا - چسپان T. یراشق || Cette maison-là serait bien le fait d'un tel بو خانه فلانه لایق وسزا در C'est justement votre fait تمام سنک مناسب حالکدر Ce mariage n'est point votre fait بو نکاحک عقدی سکا بروجهله مناسب دکلدر Ce n'est pas mon fait فلان شیٔ بکا مناسب دکلدر

Il se dit aussi, de la part qui appartient à quelqu'un dans un total A. حصّه pl. حصص P. بهره T. پای || Il faut leur donner à chacun leur fait, pour en disposer comme ils voudront هر برینه عائد اولان حصّه ویرلملو در که کیف ما یشاء استعمال ایلیه On a partagé sa succession, chacun a eu son fait ترکه‌نک مالی بین الورثه تقسیم اولنوب هر بری حصّه‌سنی اخذ ایتمشدر Il a perdu, il a mangé tout son fait حصّه‌سنی کلیّاً تلف واسراف ایلدی

En termes de Jurisp., on nomme Faits et articles, les faits sur lesquels, en matière civile, l'une des parties fait interroger sa partie adverse A. افعال واحوال || On l'a interrogé sur faits et articles آکا متعلّق اولان افعال واحواله دائر استنطاق اولندی - Et faits justificatifs, ceux qu'un accusé allègue pour prouver son innocence A. احوبة دافعة T. دفعی متضمّن جوابلر

En fait. En matière A. فی الباب - فی البحث P. درکار T. دعوا || En fait de procès امرنده - بابنده - خصوصنده de littérature علم de religion مذهب بابنده خصوصنده علم بحثنده - خصوصنده

Tout-à-fait. Entièrement A. کلیّاً - بالکلیّة P. ازهمه حال T. بسبتون || Il est tout-à-fait ruiné حالی کلیّاً خرابدر

FAÎTAGE. Pièce de bois qui fait le sommet de la charpente d'un bâtiment A. عارضة الغماء P. فرسب - شاهتیر - شاخ T. چاتی طبانی

FAÎTE. Le comble d'un édifice A. سطح pl. سطوح P. بام T. طام || Le faîte d'une maison اوک طامی - بام خانه d'une cheminée توتونلک طامی - Il se dit aussi du sommet des arbres A. فرق الشجر pl. مفارق الاشجار - رأس الشجر pl. رؤس الاشجار P. تارک درخت T. اغاجک دپه‌سی || Monter au faîte فرق شجره عروج ایتمک

Il signifie figur. le plus haut degré A. ذروة - اعلاءالدرجات P. اسناء المراتب - بالاترین - برترین درجات - سر - اوج T. اک یوکسک درجه || Le faîte des grandeurs مراتب بالاترین مراتب Le faîte des honneurs ذروهٔ اقبال ورفعت عزّ اعلای درجات شرف واجلال - وشرف

FAÎTIÈRE. Espèce de tuile dont on couvre le faîte d'un toit A. قرمید P. آگور T. کرمید || Il manque plusieurs faîtières à ce toit بو طامدن وافر کرمید اکسکدر

On appelle La faîtière d'une tente, la perche qui est au haut de la tente A. مسماک - مسطح P. تیر سایبان T. چادر صیریغی

FAIX. Charge, fardeau A. حمل pl. احمال - ثقل pl. اثقال P. بار T. یوک || Ce crocheteur succombe sous le faix بو حمّال متحمّل اولدیغی بار گران آلتنده درمانده اولور - Et figur. || Il succombe sous le faix des affaires بارگران امور ایله قامت طاقتی دو تا اولیور C'est un ministre très-capable de supporter le faix du gouvernement بار امور دولتی تحمّله مقتدر بر وکیلدر - On dit, qu'un bâtiment a pris son faix, pour dire, qu'il s'est affaissé autant qu'il le devait نصاب حملنی بولمشدر

FAKIR, ou FAQUIR. Espèce de religieux mahométan A. فقیر

FALAISE. On appelle ainsi des terres escarpées le long des bords de la mer A. لهب الساحل pl. لهوب السواحل P. لب دریا T. کندوش یرلری - یالی قیسینک دیک || Cette côte est toute bordée de falaises بو ساحل سر تا سر لهوب مستطیله‌دن عبارتندر

FALBALA. Bandes d'étoffe plissées et mises pour ornement *A.* رفرف pl. رفارف *P.* فراویز *T.* صارقـق سنجف || Rideaux à falbala صارقـق سنجفلو پرده

FALLACIEUX. V. Trompeur.

FALLOIR. Ce verbe marque une nécessité, une obligation *A.* اقتضا - لزوم *P.* بایستن - لازم بودن *T.* لازم - کرک اولمق || Il faut faire telle chose کلمک فلان ایشی ایشلمک اقتضا Il fallait en ce temps-là y donner ordre اول وقتده بوکا ایدر نظام و یرلمک اقتضا ایدر ایدی Il a fallu le payer اقچه‌سی بو بولدن ادا اولنمق لازم کلدی Il fallut en passer par-là تطییب وارضاسی کچمک اقتضا ایلدی Il faudra le satisfaire تحصیل علم ووقوف لازم کله‌جکدر Il faudrait s'en informer اولنمق کرک ایدی Pensez vous qu'il faille croire tout ce qu'il dit? هرکلامی اصغا اولنمق اقتضا ایدرمی ظنّ ایدرسک

Que vous faut-il pour votre marchandise, pour votre peine? بو متاع ایچون سکا نمقدار بها وزحمتک ایچون نه قدر اجرت ویرلملو در

Il marque aussi un besoin *A.* احتیاج - لزوم *P.* جا حتمندی داشتن *T.* محتاج اولمق || Il lui faut un habit بر لباسه احتیاجی وار در Que lui faut-il encore? بوندن بشقه نه‌یه لزومی وار در Il est toujours chagrin, il ne sait ce qu'il lui faut نه‌یه محتاج اولدیغنی بیلمیوب کلّ یوم مغموم واندوهناکدر

Joint à la préposition En, il se dit dans le sens de Manquer *A.* نقصان *P.* کم ماندن *T.* اکسک اولمق - از قالمق || Il s'en faut beaucoup que vous soyez aussi grand que votre frère قرنداشک سنّنه بالغ اولمق ایچون دخی نقصانک چوقدر Il s'en fallait peu qu'il n'eût achevé تمام ایلمسنه از قالمشیدی Il s'en faut peu que la somme n'y soit مطلوب اولان مبلغک نقصانی آز قالدی

FALOT. Espèce de grande lanterne faite de toile *A.* فانوس pl. فوانیس *P.* فانوس *T.* فانوز || Allumer un fallot فانوسی اشعال ایتمک - فانوزی یاقمق - Et un grand vase qu'on emplit de suif ou d'autre matière, pour éclairer dans les cours *A.* مصباح کبیر *P.* چراغدان *T.* یل مومی

FALOURDE. Fagot de quatre ou cinq bûches de bois à brûler, liées ensemble *A.* حزمة الجزال *P.* دستهٔ هیزم *T.* طومرق || Brûler une falourde براوطون کتوکی باغی - باغی کتوکی باغی یاقمق

FALSIFICATEUR. Celui qui falsifie *A.* مزوّر - مزیّف *P.* ساختکار *T.* ساخته‌جی - ساخته‌کارلق ایدن || Il a été condamné comme falsificateur de titres سندات ساخته اعمالی سندات مزوّره اعمالی - تهمتیله علیهنه حکم جریان ایلدی تزییف سندات تهمتیله - تهمتی اوزرینه حکم اولندی متهوم اولدی

FALSIFICATION. Action par laquelle on falsifie, ou l'état de la chose falsifiée *A.* تزویر *P.* ساختکاری *T.* ساخته کارلق - ساخته‌جیلک - ساخته‌لک || Il est coupable de falsification ساخته‌کارلق تهمتیله متّهمدر La falsification de cet acte est visible بو سندک ساخته‌لکی بادیٔ نظرده معلوم اولور

FALSIFIER. Contrefaire quelque chose, comme l'écriture, le sceau, etc. *A.* محاکات - مزوّرا تنظیر - مزوّرا تقلید ایتمک *P.* بدروغی - ساختکاری نمودن - پرداختن *T.* ساخته‌جیلک ایله دوزمک - ساخته‌جیلک ایله اویدرمق || Falsifier un seing, un cachet امضایی ومهری ساخته‌جیلک ایله اویدرمق ساخته امضا ومهر یاپمق - Falsifier un contrat, une obligation مقاوله حجّتنی وتمسّکی مزوّرا تنظیر ایتمک ساخته مقاوله حجّتی وساخته تمسّک یاپمق - Falsifier l'écriture خطّی تقلید ایتمک - ساخته یازو اویدرمق - ساخته یازو دوزمک

Et altérer par un mauvais mélange *A.* تغشیش - تزییف *P.* لوس کردن *T.* قلب ایتمک - حیله قاتمق || Falsifier les métaux معادن تغشیش ایتمک Falsifier du musc مسکی تغشیش ایتمک - مسکه حیله قاتمق Falsifier de la monnaie سکه تزییف ایتمک - Falsifier une étoffe قماشی قلب قماشک ایچنه حیله قاتمق - یاپمق

Falsifié. *A.* مزوّر *P.* ساخته بدروغی *T.* یاپمه - دوزمه *A.* مغشوش - مزیّف *P.* لوس *T.* قلب - حیله قاتلمش

FAMÉLIQUE. Qui est tourmenté d'une faim extraordinaire *A.* ضارم - ساغب *P.* سیری نا پذیر - سخت گرسنه *T.* طویمز - طویمق بیلمز || Estomac famélique معدهٔ ساغبه Homme famélique طویمق بیلمز آدم - سغب علّتنه اوغرامش آدم

FAMEUX. Renommé, célèbre *A.* مشهور pl. مشاهیر - صاحب الصیت والاشتهار *P.* بنام - نامدار - شهرتگیر - آوازه انداز *T.* شهرتلو - نامْلو - شانی بللو - ادی || Fameux conquérant ابو الفتوح والمغازی اولمش آفاق شهرتگیر - آوازه انداز Fameux چار اقطار جهان اولمش بر غازیٔ بی مدانی

écrivain مؤلف نامدار orateur واعظ بنام astronome منجم
مشهور ونامدار Fameuse université بین الناس کسب
صیت وشهرت ایتمش دار العلوم Ville fameuse بلدهٔ مشهوره
Fameux voleur مشهور وبنام بر حرامی Une mer fameuse par
cent naufrages یوزپاره سفینه‌نک غرق وشکستی تقریبیله
کسب شهرت ایتمش دریا

se **FAMILIARISER.** Se rendre familier *A.* استیناس ـ تأنّس
ـ تألّف *P.* آلفتن ـ آشنایی پیوستن ـ آشنایی پیدا کردن
T. انسیّت ایتمک || Se familiariser avec tout le monde جمیع
عامّه ایله انس والفت ـ ناس ایله تألّف واستیناس ایتمک
Se familiariser avec les plus grands seigneurs اعاظم رجال ایله انسیّت ایتمک پیدا ایتمک

Et prendre des manières trop familières *A.* الفت ـ استرسال
بی ـ بی تکلّف آمیزش والفت کردن *P.* بطرح التکلّف
تکلّف آشنایی نمودن *T.* تکلیفسز قونشمق || C'est un
homme qui se familiarise aisément بالسهوله طرح تکلّف
مسترسلاً الفت پیدا ـ ایده‌رک الفت ایدر اربابدندر
ایدر کساندندر

Et s'accoutumer *A.* کسب الالفة ـ تمرّن ـ تدرّب ـ اعتیاد
P. آلفتن *T.* آلشمق || Il s'est familiarisé avec la douleur وجع
ـ نقریس علّتنه آلشدی avec la goutte ایله اعتیاد ایلدی
ـ نقریس علّتیله کسب الفت ایلدی — On dit, Se familia-
riser avec un auteur, pour dire, l'entendre sans peine فلان
مؤلفک تألیفاتیله کلّی مرتبه کسب آشنایی والفت
ایتمک — Et se familiariser avec une langue étrangère فلان
لسان ایله الفت کامله پیدا ایتمک

Il s'emploie aussi activement, et signifie, accoutumer *A.*
تدریب ـ تعوید ـ تألیف ـ تأنیس *P.* آلفتیدن *T.* آلشدرمق
|| Il est dificile de familiariser une nation avec de nouveaux
usages بر قومی عادات جدیده ایله تأنیس ایتمک امر
عسیر در ـ دشوار در یکی عادتلره آلشدرمق امر

Familiarisé. *A.* مألوف ـ مأنوس *P.* آشنا گشته ـ آلفته *T.*
انسیّت ایتمش ـ آلیشق ـ آلشمش

FAMILIARITÉ. Manière de vivre familièrement avec quelqu'un
A. عدم التکلّف ـ مساهات ـ استرسال *P.* معاملهٔ بی تکلّفی
T. تکلیفسزلک بی تکلّفانه || Il n'y a pas grande familiarité
entre eux میانلرنده اول ـ بینلرنده مساهات کامله یوقدر
J'ai beaucoup de familiarité قدر بی تکلّفانه معامله یوقدر
avec lui کندوسیله تکلیفسزلکم پک چوقدر || Il tient sa gra-
vité, il n'aime pas qu'on prenne trop de familiarité avec lui
کندوسیله معامله‌ده عدم تکلّف صورتندن حظ ایتمیوب
دائما وقار ورزانت طورینی بوزمز La familiarité engendre
le mépris عدم تکلّف منتج ذلّ وحقارت اولور حالاتدندر

FAMILIER. Qui vit librement et sans façon avec quelqu'un *A.*
مسترسل ـ انیس عدیم التکلّف *P.* بی تکلّف *T.* تکلیفسز
|| Être familier avec quelqu'un بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق
Se rendre familier avec le monde خلق ایله تکلیفسز اولمق
C'est un de ses amis les plus familiers بی تکلّف اولان
تکلّفدن عاری انیس وآشناسیدر ـ دوستلرندندر Prendre un
air familier عدم تکلّف طورینی اتّخاذ ایتمک ـ On appelle,
Discours familier, Style familier, un discours, un style naturel
et aisé, tel que celui dont on se sert dans la conversation
تکلّفدن عاری سبک وعبارهٔ ـ تکلّفدن عاری کلام زبانزد
Lettres familières تکلّفات رسمیّه‌دن عاری مکاتیب زبانزد
وتحریرات — On dit aussi, qu'un terme est familier, pour dire,
qu'il est peu respectueux تعبیر لا ابالی ou qu'il n'est pas
assez noble par rapport au sujet قبا تعبیر

Et qui est devenu facile par une grande habitude *A.* مأنوس
ـ مألوف ـ معتاد *P.* آلفته *T.* آلیشق || Cela lui est familier
کندویه مألوف ومعتاد اولان شیلردندر Il n'a point de peine
à faire telle chose, elle lui est devenue familière فلان شیئی
ایشلمکده بر درلو زحمت چکمز زیرا مألوف ومعتادی
اولان ایشلردندر Il s'est rendu cette langue-là familière comme
sa langue naturelle فلان لسانه کندو لسانی کبی الفت
واعتیاد ایلدی L'homme sage se rend la vertu familière jusque
dans les plaisirs عاقل اولان کشی تلذّذات نفسانیّه‌ده بیله
صلاح حال ایله مألوف اوله کلمشدر — On dit, Les familiers
de la maison, pour dire, ceux qui sont reçus habituellement
dans une maison *A.* احبّاء البیت *P.* دوستان خانگی *T.*
اوه آلیشق اولان احباب

Familier. Celui qui affecte la familiarité avec les personnes d'un
état au-dessus du sien *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز
ـ لا ابالیلک ایدن || Il fait le familier avec ce ministre
وکلای دولتدن فلان وکیلک یاننده لا ابالی صورتنی
التزام ایدر ـ رجال دولتدن فلان ذاتک یاننده لا
ابالیلک طورینی التزام ایدر

On appelle Esprit familier, une sorte d'esprit qu'on prétend
qui s'attache à un homme pour le servir *A.* جنّ موكّل *P.*
فرشتهٔ موكّل

FAMILIÈREMENT. D'une manière familière *A.* مسترسلاً -
تكليفسز اولەرق - تكليفسزجه *T.* بی تكلّفانه *P.* بلا تكلّف
|| Vivre familièrement avec quelqu'un بر كمسنه ایله بی
تكليفسزجه كچنمك - تكلّفانه معاشرت ايتمك Ils s'entre-
tenaient familièrement ensemble بی تكلّف صحبت ايدرلر
ايدی Ce grand homme se communiquait familièrement avec
tout le monde اول ذات جليل الشان خلق ایله تكليفسزجه
الفت ايدر ايدی

FAMILLE. Toutes les personnes d'un même sang *A.* pl. انساب
خويشان - خاندان *P.* فصيلة - اولاد وانساب - وانسال
وتبار *T.* صوی صوب || Ce ministre a fait beaucoup de bien
à sa famille بو وكيل دولت كندو انساب وانسالنه عظيم
بو وكيل دولتك كندو خاندانته چوق - همّت ايلدی
بو Ce jeune homme a déshonoré sa famille خيری طوقندی
نو جوان كندو خاندانته ايراث شين ورذالت ايلدی

Et toutes les personnes d'une maison soumise au père de
famille qui en est le chef *A.* اهل البيت - اهل الدار - نسيلة
چولوق چوجوق *T.* زه وزاد - خانگيان *P.* اولاد وعيال -
|| Cette famille n'est pas nombreuse بو بيتك اهلی چندان
كثير دكلدر Père de famille اولاد وعيال صاحبی

Il signifie aussi, race, maison *A.* نسل - آل - عرق *P.*
خاندان *T.* خانواده - دودمان - خاندان - نژاد || Bonne famille
خاندان محامد عنوان - عرق انيق - عرق عريق - عرق جميل
Honnête famille عرض وادب ایله موصوف بر نسل طاهر
Famille riche كثرت ماله مالك بر خاندان Famille noble
خاندان قديم ancienne خاندان شرافتنشان - نسل اصيل
De quelle famille est-il? قنغی آل ونسلدندر La ruine des
familles خاندانلرك خرابيّت حالی Il est d'une famille
bourgeoise نسلی فرومايه در Il y a eu de grands hommes dans
cette famille بو آل ونسلك ايچنده ذوات جليلة الشان
بو خاندان‌دن بيوك آدملر چيقمشدر - پيدا اولمشدر
– On appelle Enfant de famille, un jeune homme d'une nais-
sance honnête *A.* خاندانزاده *P.* مروكريم الاصل - ابن الكرما
آدم اولادی - اوجاق زاده *T.* بهزاد -
On dit, qu'un homme a un air de famille, pour dire, qu'il
a quelque chose dans sa personne ou dans ses manières, qui est
particulier à sa famille *A.* نسبه نازع الی سيماء *P.* اثر دارندهٔ
صوينه چكر صورت وسيماسی اولان *T.* نژاد خود

FAMINE. Disette générale de vivres *A.* قحط - غلا *P.* تنگی
معاش *T.* قيتلق || Il y eut une grande famine cette année-là
اول سنده‌ده قحط عظيم واقع اولمشدر La famine est un des
fléaux dont Dieu châtie les hommes بليّهٔ قحط وغلا بنی آدمی
تنكيل ايچون ارسال الهی اولان شدايددن معدود در
La famine se mit dans la ville درون شهره قحط وغلا
قلعه‌يی دوچار مستولی اولمشدر Prendre une ville par famine
شدّت قحط ايتدرەرك فتح وتسخير ايتمك – On dit, Crier
famine, pour dire, se plaindre hautement de la disette que l'on
éprouve قحط وغلادن شكايت ایله فرياد وفغان ايتمك

FANAGE. Action de faner l'herbe *A.* تقليب - ذرو الحشيش
اوتلغی *T.* بر گردانيدن گياه - بر گشتن گياه *P.* الحشيش
|| اوتلغی چويروب دوندرمه - صاورمه Il faut attendre le
beau temps pour le fanage de ce pré اشبو بچلمش چايرك
اوتلغنی چويروب دوندرمك ايچون هوانك لطافت
وگشايشنه ترقّب اولنملو در – Il se dit aussi du salaire de
ceux qui sont employés au fanage *A.* اجرة التقليب الحشيش
P. اوتلغك دوندروب چويرلمسی *T.* مزد بر گردانيدن گياه
اوتلق صاورمه‌سی اجرتی - ايچون ويريلان كونده‌لك

FANAISON. Temps de faner le foin *A.* موسم الذرو الحشيش
T. هنگام گردانيدن گياه *P.* موسم التقليب الحشيش -
اوتلغك دوندريلوب چويرله‌جك - اوتلق صاوره‌جق موسم
وقتی

FANAL. Espèce de grosse lanterne dont on se sert sur les
vaisseaux *A.* مشعل pl. مشاعل *P.* فنار *T.* فنر || Mettre le
fanal au grand mât كمينك بيوك ديركنده فنر تعليق
Il éteignit son fanal pour cacher sa route à l'ennemi ايتمك
La réale يولنی دشمندن ستر ايچون فنری اطفا ايلدی
de France porte trois fanaux à sa poupe فرانسه دونناسنك
Le vaisseau رياله سفينه‌سی قيچنده اوچ عدد فنر وار در
amiral porte tous ses fanaux allumés la nuit, pour marquer la
route au reste de l'armée آميرال سفينه‌سی سائر دوننما
سفينه‌لرينه ارائهٔ طريق ضمننده وقت ليلده جميع فنرلرينی
يانمش طونار

Il se dit aussi, des feux qu'on allume durant la nuit à l'en-

trée des ports, pour indiquer aux vaisseaux la route qu'ils doivent tenir *A.* منار *P.* چراغ - فنار *T.* فنر

FANATIQUE. Aliéné d'esprit qui croit avoir des apparitions, des inspirations. Il ne se dit qu'en fait de religion *A.* مجذوب متعصب

Et qui est emporté par un zèle outré et violent pour une religion *A.* متعصب بالمرادة *P.* متمرّدانه متعصب *T.* آشورى متعصب - Il se dit par extension, de celui qui se passionne à l'excès pour un parti, pour une opinion, pour un auteur *A.* مجنون *P.* دیوانه *T.* دلو || Il est fanatique de cet auteur بو مؤلفك دیوانه‌سیدر de cette opinion بو اعتقادك مجنونیدر

FANATISME. Illusion du fanatique *A.* مجذوبیّة بالتعصب

Et un zèle outré en matière de religion *A.* تعصب بالمرادة *P.* متمرّدانه تعصب *T.* آشورى تعصب - Il se dit aussi, d'un attachement opiniâtre et violent à un parti, à une opinion *A.* جنون *P.* دیوانگى *T.* دلولك

FANER. Tourner et retourner l'herbe d'un pré fauché, pour la faire sécher *A.* تقلیب الحشیش - تذریة الحشیش *P.* گیاهرا بر گردانیدن *T.* اوتلغى چویروب دوندرمك

Il signifie aussi, flétrir *A.* اذبال - اذوا *P.* پژمرده کردن *T.* صولدرمق || Le grand hâle fane les fleurs سهام شدید هوانك قزغین اسیلكى چیچكلرى - اذواى ازهارى موجبدر صولدرر

Se faner. Se flétrir, se sécher *A.* تذبّل - كسب الذبول *P.* تذوّى - پژمرده شدن - پژولیدن *T.* صولمق || L'herbe se fane quand on la laisse trop long-temps sur pied اوتلق طول زمان یرده ابقا اولنسه كسب ذبول ایدر Les fleurs commencent à se faner dès qu'elles sont cueillies چیچكلر كسلدیكى عقیبنده كسب ذبوله یوز طوتار

On dit figurément, qu'une femme commence à se faner *A.* انسلاب الطراوة - ذهاب الطراوة *P.* آب وتاب رفتن *T.* حسن وجمالك آب وتابى صولمق La beauté se fane ذاهبدر

Fané. *A.* متقلب *P.* حشیش بر گردانیده *T.* گیاه دوندریلوب چویرلمش اوتلق *A.* ذابل *P.* پژمرده - ذبول *T.* پژولیده - یافته صولمش

FANEUR. Celui qui fane le foin *A.* مقلب الحشیش *P.* بر گردانندهٔ گیاه *T.* اوتلغى دوندروب چویرن || Payer les faneurs اوتلغى دوندروب چویرنلرك اجرتنى ویرمك

FANFARON. Qui fait le brave, et qui ne l'est pas *A.* نفاخ - متشجع - فى الشجاعة *P.* دلیری فروش *P.* لافزن دلیری *T.* یكتلك صاتن - بهادرلق اوردابیجى || Il n'est pas brave, il est fanfaron ارباب شجاعتدن اولمیوب همان لاف دلیری ایدر Il est timide et fanfaron هم جبان وهم نفاخ Ce هم قورقق وهم بهادرلك آوردابیجیدر - فى لشجاعه در n'est qu'un fanfaron متشجع محضدر

Il signifie aussi, qui vante trop, qui exagère sa bravoure *A.* متمدّح بالشجاعة *P.* دلیر خود ستا *T.* بهادرلكنى اوكدیجى || On ne disconvient pas qu'il ne soit brave, mais il est un peu trop fanfaron بر مرد دلیر اولدیغى انكار اولنمز انجق چوقجه متمدّح بالشجاعه در

Et celui qui se vante trop en quelque chose que ce soit, qui promet par ostentation plus qu'il ne peut tenir *A.* صلف pl. صلفاء - متصلف - مطرمذ - متمدّح - فیاش - لهوق *P.* بادبر *T.* كبزن - لافزان - لافزن - اوكدیجى كندوبى || Tout ce qu'il dit de ses intrigues et de ses galanteries, fait voir qu'il est extrêmement fanfaron طایفهٔ زنان ایله ایتدیكى معاملات طریفانه‌یه دائر نقل ایلدیكى حكایه‌لردن غایة الغایه فیاش بر آدم اولدیغى استدلال اولنور

FANFARONNADE. Vanterie en paroles, discours de fanfaron *A.* لهوقة *P.* لاف - گذاف - كب - گوزگند *T.* لاف || Toutes ses menaces ne sont que des fanfaronnades اشبو تهدیداتك جمله‌سى لاف وگذاف مقوله‌سیدر

FANFARONNERIE. Habitude de faire des fanfaronnades *A.* مفایشة - طرمذة *P.* لافزنى - لاف فروشى - كبزنى *T.* لافزانلق || Tout son fait n'est que fanfaronnerie كافهٔ افعال واعمالى ایشى هب - كار وپیشه‌سى هب لافزانلقدر - مفایشهٔ محضدر لافزانلقدر

FANGE. Boue, bourbe *A.* وحل - طملة *P.* گل *T.* چامور || Il est tombé dans la fange چاموره دوشدى Il est tout couvert de fange از سر تا بقدم متوحّل - سر تا پا آلودهٔ گلدر وگل آلود در V. Bourbe - Il se dit figur. d'une vie honteuse || Cet homme vit dans la fange فلان كمسنه وحلزار عیوب وقبایح ایچنده امرار اوقات ایدر se traîne dans la fange آلودهٔ اوحال مثالب وعیوبدر

Il se dit figur. des gens de basse naissance *A.* طمیل pl.

طفیل الاصل ـ طفلة P. فرومایه T. آدم مولوزی || Il s'est tiré
de la fange فرومایه‌لکدن رفع اولندی Il s'est élevé de la
fange au plus haut degré de fortune طفیل الاصل ایکن آستانی
من الرفش الی العرش ـ مراتب علو واقباله ترفیع اولندی
فحواسنجه رخاک مذلتدن رفع ایله اعلای درجات اقباله
واصل اولدی

FANGEUX. Boueux, plein de fange A. کثیر الوحل ـ متوحل
P. گل آلود ـ گلناک T. چامورلی || Terrain fangeux ارض
وحلزار ـ زمین گلناک ـ موحل ـ کثیر الوحل Un chemin tout
fangeux بر طریق کثیر الوحل

FANON. Assemblage de crins qui tombe sur la partie postéri-
eure des boulets du pied d'un cheval A. ثنة pl. ثنن P. موی
خوردهٔ اسب T. دابه‌نک بوقاغیلغنده‌کی صچاقلو قیل

FANONS, en termes de Chirurgie, se dit d'une sorte d'appa-
reil qu'on met à la jambe, quand elle est fracturée A. جبیرة
الرجل P. استخوانبند پای T. آیاق قیریغی باغی

FANTAISIE. La faculté imaginative de l'homme A. قوّة متخیّلة
|| La fantaisie est le réceptacle des images قوت متخیّله مجمع
صور ومحسوساتدر

Il signifie aussi généralement, esprit, pensée, idée A. خاطر
pl. خواطر ـ فکر pl. افکار ـ خیال pl. خیالات P. اندیشه
T. فکر || Ceci m'est venu en fantaisie فلان شئ خیالمه کلدی
بونی خاطرمه کلدی ـ Ne vous mettez pas cela en fantaisie
بونی خیال وخاطرکه کتورمه Ôtez cela de votre fantaisie
بر خاطردن اخراج ایله Avoir quelque chose dans la fantaisie
شیئی فکره قویمق S'imprimer quelque chose dans la fantai-
sie فلان شیئی لوح خاطرده نقش ورسم ایتمک Il a eu
fantaisie qu'il se porterait mieux, s'il changait d'air تبدیل هوا
ایده‌جک اولور ایسه مزاجنه انفع اوله‌جغنی فکر وخیال
مزاجنه نفعی موجب اوله‌جغنی تخیّل ایتمشدر ـ ایتمشدر

Il signifie aussi, humeur, envie, désir T. هوس ـ استک ـ
کیف || Vivre à sa fantaisie کندو کیفنجه کچنمک Faire à
sa fantaisie کندو کیفنجه ایتمک Suivre sa fantaisie کندو
درونمه هوسنه تبعیّت ایتمک Il m'a pris fantaisie de faire cela
فلان ایشک ایشلنمسی هوسی کلدی Il m'a pris une fan-
taisie درونمه بر استک کلدی ـ بر هوسم طوندی

Et opinion; sentiment A. خیال ـ زعم P. سگال T. خیالمه
|| Chacun en parle et en juge selon sa fantaisie بو بابده هرکس
کندو زعمنجه کلام سویلر ورأی ومطالعه ایدر Cela est exé-
cuté à ma fantaisie بو شئ کندو خیالمجه ایشلندی Il écrit
bien, il travaille bien à ma fantaisie بنم زعممه کوره وجه
احسن اوزره کتابت ایدر وایش ایشلر Cela est tout-à-
fait à ma fantaisie فلان شئ تمام خیالمه موافق صورت
تخیّلمه نظراً ـ زعم وخیالمه نظراً ایله یاپلمشدر Selon ma fantaisie

Et caprice, boutade, bizarrerie A. هوس P. خشکسری T.
چالقلق || Il a fait cela par fantaisie, et non pas par raison بو
ایشی اصول عقله موافقت ایله ایتمیوب همان چالقلغه
مبنی ایشلدی Quelle fantaisie lui est montée à la tête? بو
نه مقوله چالقلقدر که باشنه تبادر ایلدی C'est un homme
plein de fantaisies چالقلقدن عبارت بر آدمدر

FANTAISIE, signifie aussi, une chose inventée à plaisir, et dans
laquelle on a plutôt suivi le caprice que les règles de l'art A.
کندو باشندن یاپمه T. از سر خود پرداخته P. ایجاد عندی
|| Une fantaisie de peintre, de poète, de musicien بر مصوّرک
وبر شاعرک وبر اهل فنّ موسیقینک عندی ایجادی
Il peint de fantaisie رسم عندی اولەرق نقش وتصویر ایدر
C'est une tête de fantaisie رسم عندی اولەرق تصویر اولنمش
رسم عندی اوزره چیزلمش بر باشدر ـ بر باشدر Un habit
de fantaisie ایجاد عندی اولەرق یاپلمش بر لباس نو پیدا

FANTASQUE. Sujet à des fantaisies, à des caprices A. مهوّس
مشفشف ـ P. خشکسر T. چالق || Homme fantasque
مزاج مهوّس چالق آدم ـ مهوّس بر آدم Humeur fantasque
چالق مزاج ـ

Et bizarre, extraordinaire dans son genre A. اغرب P. بیگانه
اعتقاد اغرب Opinion fantasque || عجایب T. نا معتاد ـ
Décision fantasque حکم اغرب Habit fantasque کسوهٔ نا معتاد

FANTASSIN. Soldat à pied A. pl. راجل ـ رجّال pl. رجلان P.
یایه T. پیاده

FANTASTIQUE. Chimérique A. خیالیّ P. خیالی T. خیال
خیالات مقولەسی ـ مقاصد خیالیّه Desseins fantastiques || مقولەسی
لوایح ـ سوانح خیالیّه مقاصد ومنویّات Projets fantastiques
رؤیت صور خیالیّه Visions fantastiques خیالیّه

Et qui n'a que l'apparence d'un être corporel sans réalité A.
موهوم ـ وهمیّ P. بی اصل وحقیقت ـ گمانی T. اصلسز Un
corps fantastique بر جسم وهمی

FANTÔME. Spectre, vaine image qu'on croit voir A. طیف

P. سنبوت T. قرالتی || Fantôme hideux طیف کریه المنظر
épouvantable طیف هایل دهشتفرما Il lui apparut un fantôme
کوزینه بر طیف مجسّم کورندی

Il signifie aussi, chimère qu'on se forme dans l'esprit A. وهم
اصلی T. سگال بیهوده P. وهمیّات pl. اوهام باطلة pl. باطل
یوقدن قورنتی || Vos soupçons sont mal fondés, ôtez-vous ces
fantômes-là de l'esprit ذاهب اولدیغک وسوسه‌لر کلیّاً بی
اساس اولمغله بو مقوله اوهام باطله‌یی خاطردن اخراج ایله
— Il se prend au pluriel, pour les images qui se forment dans
le cerveau, ou qui sont produites par l'impression des choses
qu'on a vues A. pl. صور وهمیّة || L'entendement opère sur les fan-
tômes qui résident dans l'imagination قوّت مدرکه مخیّله‌ده
مرتسم ومنطبع اولان صور وهمیّه اوزرینه عاملدر

On dit, Se faire des fantômes de rien, pour dire, s'exagérer
à l'excès les dangers, les obstacles T. لا شیٔ مقوله‌سی نسنه‌لر
بر کمسنه‌نک کوزینه طاغلر کورنمک

Il se dit figur. de tout objet destitué de réalité A. فی مثابة
الظلّ — کظلّ الزایل — خیال P. سایه مثال T. کولکه کبی ||
Cette personne, cette chose n'est que le fantôme de ce qu'elle était
فلان کشی وفلان شیٔ مقدّما اولدیغی هیئتک ظلّی
مثابه‌سنده در Ce prince n'a aucun pouvoir, ce n'est qu'un
fantôme de prince بو پادشاهک یدنده بر درلو قوّت ورخصت
اولمیوب پادشاهلغک بیاغی بر ظلّی منزله‌سنده در Les
grandeurs humaines ne sont que de vains fantômes اعتبارات
جهان محض ظلال زایله مقوله‌سیدر — On dit proverb., d'un
homme maigre et défait, que c'est un vrai fantôme خیال کبی
خیال کبی اولدی — نحیف وضعیفدر

FAON. Le petit d'une biche A. رشاء pl. ارشاء P. آهو بچه
کیک یاوریسی

FAQUIN. Il se dit d'un homme de néant, ou qui fait des actions
basses A. خاشر P. نامرد T. آلچق || On l'a traité comme un
faquin فلانه بر مرد خاشر کبی معامله اولندی

FAQUIR. V. Fakir.

FARCE. Mélange de diverses viandes hachés menu et assaison-
nées, que l'on met dans quelque autre viande A. حشو P. آگنده
T. طولمه || Farce salée, épicée طوزلو یا بهارلو طولمه Farce de
poisson بالق اتندن طولمه

FARCE. Comédie bouffonne A. اضحوکة pl. اضحوکات P.
خندستان — بازیچهٔ خنده انگیز T. مقلّدلک || Farce nou-
velle اضحوکهٔ نو ظهور Plaisante farce اضحوکهٔ فرحفزا Joueur
de farces لعّاب اضحوکات — Figur. Toute action qui a quel-
que chose de plaisant et de ridicule A. سخریّة pl. سخریّات
P. سخریّه پردازی — فسوس بازی T. مسخره‌لق || C'est une
farce que cela سخریّه مقوله‌سیدر C'est une vraie farce سخریّهٔ
محضدر

FARCEUR. Comédien qui ne joue que des farces A. لعّاب
المضحکات P. بازندهٔ خندستان T. مقلّد — Figur. Celui qui fait des
bouffonneries A. مسخر P. سخریّه پرداز — فسوسباز T. مسخره

FARCIN. Sorte de gale qui vient aux chevaux A. عرّة P.
گرک T. سراجه || Cela fait venir le farcin aux chevaux بو
شیٔ آتلره تولید عرّه ایدن شیٔلردندر Des boutons de far-
cin سراجه سیولجه‌لری Le feu est un bon remède pour le farcin
آتش سراجه علّتنک اعلا علاجیدر

FARCINEUX. Qui a le farcin A. اعرّ P. گرکناک T. سراجه‌لو
|| Cheval farcineux فرس اعرّ — اسب گرکناک — سراجه‌لو آت

FARCIR. Remplir de farce A. املاء بالحشو P. آگندن — آغندن
T. طولمه ایتمک — طولدرمق || Farcir des poulets, des pigeons
پلیچ وکوکرجینی طولمه ایتمک — Figur. A. املاء P. انباشتن
T. طولدرمق || Farcir un livre de Grec et de Latin برکتابی
الفاظ یونانیّة ولاطینیّة ایله طولدرمق Farcir un discours de
citations مقاله‌یی اشهادات ایله املا ایتمک

FARCI. A. محشوّ P. آگنده — آغنده T. طولمه — figur. A. مملو
P. انباشته T. طولو — طولمش

FARD. Composition dont on se sert pour faire paraître le teint
plus beau A. غمنة P. سرک T. آقلق قزللق || Le fard gâte
le teint à la longue غمنه استعمالی مرور زمان ایله لونی
Elle met du fard فلان خاتون چهره‌سنه رویی تغییر ایدر
آقلق قزللق سورر

Il signifie figur. Faux ornemens en matière d'éloquence A.
مزخرفات pl. زخارف pl. زخرف — تمویهات pl. تمویه
P. پیرایش عاریت T. یالدزلمه || Il y a plus de fard que de
vraies beautés dans sa harangue موعظه‌سنده زخارف وتمویهات
ظاهریّه حسن حقیقیدن ازید واغلبدر — Et feinte, dissimu-
lation A. تصنّع pl. تصنّعات || C'est un homme sans fard
بلا تصنّع بر آدمدر Parlez-moi sans fard بنمله تصنّعدن عاری
تکلّم ایله

FARDEAU. Faix, charge *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* بصقىن - بار گران - حمل ثقيل || Lourd fardeau يوك يوك || Se يوك يوكلنمك - احتمال حمل Porter un fardeau يوك القاى حمل - دفع حمل ايتمك décharger d'un fardeau ايتمك Mettre bas un fardeau يوكى - طرح حمل ايتمك - آشاغى ايندرمك - آشاغى يه آتمق - زمينه طرح ايتمك Figur. || C'est un grand fardeau qu'une couronne تاج سلطنت بر بار گراندر On lui a donné l'administration de tout, c'est un fardeau bien pesant اداره امور كافة عهدهٔ اهتمامنه حواله جملهٔ امور دوش - اولنمغله كندويه بر بار طاقتگداز در اهتمامنه تحميل وتكفيل اولنمغين بو حالت كندويه بر بار طاقتشكندر

FARDER. Mettre du fard *A.* طلاء بالغمنة *P.* سرك زدن *T.* قزلجه سورمك - آقلق قزللق سورمك - Figur. Remplir de faux ornemens d'éloquence *A.* تمويه *P.* پيرايش عاريت كلامى *T.* يالدزلمق دادن || Farder son discours, son langage كلامه تعبيرات - تعبيرات مموّهه ايله تحسين ايتمك كلامى زخرفه - مموّهه علاوهسيله حسن وزينت ويرمك - On dit de même, Farder une pensée, une vérité وتمويه ايتمك فكرى وحقيقتى تمويهات ظاهرفريب ايله ستر ايتمك طلاى ريا ايله ستر ايتمك -

FARDER. S'abaisser par son propre poids *A.* انهيار *P.* فرو رفتن *T.* چوكمك || Ce mur farde بو ديوار مشرف انهيار در چوكمكه يوز طوتدى -

FARDÉ. *A.* مطلاء بالغمنة *P.* سرك زده *T.* قزلجه سورلمش *A.* منهار *P.* فرو رفته *T.* چوكمش

FARFADET. Espèce d'esprit follet *A.* جنّ *P.* ديو *T.* اجنّى

FARIBOLE. Chose frivole et vaine *A.* عبث pl. عبثيات *P.* بيهوده *T.* بيمآل - مألسز - عبث || Ce sont des fariboles عبثيات مقولهسيدر

FARINE. Grain moulu, réduit en poudre *A.* دقيق - طحن *P.* آرد - ارداله *T.* اون || Farine de froment, de seigle, d'orge حنطه وچاودار وآرپه اونى Fleur de farine *A.* حوّارى - دقيق - قبا اون - دقيق غليظ Grosse farine خاص اون *T.* خالص اون خرجى اون

On appelle figur. Gens de même farine, des gens qui sont sujets à mêmes vices, ou qui sont de même cabale جملهسى بر خميردن يوغورلمش اربابدندر

FARINEUX. Qui est blanc de farine *A.* ملطّخ بالطحن *P.* آرد آلود *T.* اونه بيلاشمش || L'habit d'un meunier est ordinairement farineux طحانك كيديكى لباس عادتا اونه بيلاشمش اولور Du pain farineux par-dessous ديبى اون بيلاشمش اتمك - Et qui est de la nature de la farine *A.* طحنىّ *P.* آردناك *T.* طحنيتلو - اونلو || Les semences légumineuses, les pois, les fèves, le riz, le maïs sont des substances farineuses بزليه وباقلا وپرنج ومصر بغدايى حبوبات - مثللو بذورات بقول طحنيتلو حبوباتدندر طحنيهدندر

Il se dit aussi de certaines choses dont il sort une espèce de poussière blanche *A.* ذو النخالة *P.* بسته كفسك *T.* كپكلو || Dartre farineuse كپكلو تمركى

FARINIER. Marchand de farine *A.* بايع الدقيق - دقاق *P.* آرد فروش *T.* اونجى

FAROUCHE. Sauvage, qui n'est pas apprivoisé. Il se dit des bêtes *A.* وحش - وحشىّ pl. وحوش *P.* يبانى *T.* ياباىن || Bête farouche ياباىن حيوان - حيوان وحشى Apprivoiser un animal farouche حيوان وحشىيى تأنيس ايتمك - Il se dit aussi des hommes, et signifie, misanthrope, peu traitable *A.* وحشىّ المزاج - وحشىّ *P.* بيگانه خو - يبانى مزاج *T.* ياباىن خويلو || Naturel, farouche طبيعت وحشية - طبع وحشت وحشىّ المزاج humeur وحشت آميز مزاج Homme farouche آلود - Et peu اقوام وحشيه Peuples farouches وحشى آدم - بر آدم sociable *A.* نفور *P.* رميده خو *T.* اوركك خويلو || Il était farouche dans sa jeunesse وقت شبابنده نفور المزاج ايدى On dit aussi, Mine farouche, air farouche *A.* وجه غضبان - وجه كالح *P.* سيماى خشم آلود *T.* طارغين چهره Oeil farouche *A.* نظر غضبان - نظر شازر *P.* نگاه خشم آلود *T.* طارغين باقش

FASCINE. Fagot de branchages, dont on se sert pour combler des fossés, accommoder de mauvais chemins, etc. *A.* حزمة القضيب *P.* چوب دسته *T.* چالى دمتى - چيبوق دمتى || On commanda des fascines à toute la cavalerie چالى دمتلرى تداركى بالجمله سوارى عسكرينه تنبيه اولندى On envoya des soldats jeter des fascines dans le fossé خندق ايچنه چالى دمتلرى القا ايچون اقتضا ايدن عسكرى نفراتى تعيين اولندى Accommoder de mauvais chemins avec des fas-

cines مزوری دشوار اولان معابر ومسالکنی چالی دنتلری تعبیه‌سیله تنظیم ایتمک

FASCINATION. Action de fasciner *A.* سیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* کوز باغیجیلق || L'entêtement qu'elle a pour lui tient de la fascination فلان حقنه اولان مفتونیتی سیمیاکارلق اثریدر

FASCINER. Éblouir par des prestiges qui font voir les choses autrement qu'elles ne sont *A.* تغلیط بالسیمیا ـ تسحیر بالسیمیا *P.* سیمیاکاری ساختن *T.* کوز باغیجیلق ایتمک ـ کوز باغیجیلق ایله تسحیر || Il croit qu'on l'a fasciné کوز باغلنمق ـ اولندیغنی ظنّ ایدر — Figur. Éblouir par un faux éclat *A.* خطف البصر البصیرة ـ افتتان ـ تفتین *P.* چشم ـ آشفتن *T.* عقل کوزینی قماشدرمق ـ دلرا تیره ساختن ـ عقلی قاپمق || On se laisse fasciner par les vanités, par les grandeurs du monde امور باطله واعتبارات جهان‌لا طائلدنک دیداربله بصر بصیرتک اختطافنه ارائه رخصت اولنو کلمشدر L'amour fascine les yeux درد عشق وهوا خطف بصر بصیرته علبهٔ عشق ومحبّت عقل کوزینی قماشدرر ـ سبب اقوا در کوزی

Fasciné. *A.* مسحور بالسیمیا *P.* سیمیاکاری *T.* دوچار عقلی کوزی ـ قاپلمش *T.* دلشیفته ـ آشفته *P.* مفتون *A.* باغلو قماشمش

FASÉOLE. Espèce de fève *A.* حنبل *P.* فسیل *T.* فصولیه

FASTE. Vaine ostentation, affectation de paraître avec éclat *A.* تعاظم *P.* طمطراق نمایی ـ خود نمایی ـ دبدبه فروشی ـ بارنامه هر شیئی *T.* عنوان کاذب ـ طفره || Faire les choses avec faste طفره‌یه مبتلا صورت تعاظم ایله ایشلمک Aimer le faste ـ دبدبه فروشلقدن نفرت ایتمک Haïr le faste اولمق Il paraît un grand faste طفره کوسترمکدن حظ ایتمامک dans ses actions کافهٔ اعمال وافعالنده بر عنوان کاذب غایت مرتبده عرض صورتی کورینور Il étale un grand faste عنوان کاذبدن عبارت Il est plein de faste کالای تعاظم ایدر C'est un homme de faste طفره فروش بر آدمدر بر آدمدر

Fastes. Les livres du calendrier des anciens Romains *A.* تقویم *P.* روزنامه *T.* تقویم || Les Romains marquaient dans leurs fastes les jours de leurs fêtes, de leurs assemblées publiques, de leurs jeux رومائیون وضع ایتدکلری اعیادک کونلرینی وترتیب ایتدکلری عموم مجلسلرینی وشنلکه متعلّق ملعبه‌لرینک کیفیتنی تقویمده قید ایدرلر ایدی — Et figur. Les registres publics contenant les grandes et mémorables actions *A.* قیود الوقایع الجلیلة — Dans ce sens, on dit, Les fastes sacrés de l'Église دفاتر وقایع دینیّه Les fastes de la Monarchie دساتیر وقیودات دولت

FASTIDIEUSEMENT. D'une manière fastidieuse *A.* بالملال *P.* بزدره‌جک وجهله *T.* بیزارسازانه

FASTIDIEUX. Qui cause du dégoût, de l'ennui *A.* موجب الملال ـ مورث السآمة *P.* بیزار ساز *T.* بزدریجی ـ موجب ملال اولدجق || Ouvrage fastidieux اوصاندریجی بادئ ملال وسآمت اولدجق تألیف Des entretiens fastidieux مباحثات ومذاکرات موجب ملال اولدجق Homme fastidieux کرانجان آدم ـ آدم

FASTUEUSEMENT. Avec faste *A.* بالتعاظم *P.* دبدبه فروشانه *T.* دبدبه ایله ـ طفره ایله

FASTUEUX. Plein de faste et d'ostentation *A.* متعاظم *P.* دبدبه نما ـ فروش *T.* خود ـ دبدبه‌لو ـ طمطراقلو ـ طفره‌لو || Homme fastueux متعاظم بر آدم Titres fastueux طمطراقلو القاب Équipage fastueux دبدبه‌لو اتباع وحشم

FAT. Il se dit pour indiquer le vice de caractère d'un sot qui ne fait rien par goût, et qui n'agit que par ostentation et par un excès de bonne opinion pour soi-même *A.* مایق مدمّغ *P.* خود بین *T.* گول ـ کندوینی بکنمش اوغوز ـ مایق کثیر الزهو ـ بر مایق مدمّغ طرزنده لاقردی || Il parle, il répond en fat سویلر وجواب ویرر

FATAL. Qui dépend du destin *A.* مقدّر *P.* تقدیری *T.* قدر بر مقتضای تقدیر ـ حادثهٔ مقدّره || Événement fatal حالی ـ اجل مسمّا ـ موت مقدّر Mort fatale ظهور ایتمش حادثه Il se dit aussi d'un point, d'un terme placés comme par le destin pour marquer les bornes de quelque chose *A.* اجل موعود ـ حدّ مقدّر || Quel est le point fatal qui met des bornes à l'impétuosité des flots de la mer? دریایه حوالهٔ حملات امواج ـ سدّ ممانعت ایده‌جک بر حدّ مقدّر واریدر Il n'est pas possible de reculer le terme fatal de la mort اجل موعودک استئخاری ممکن دکلدر

Il signifie aussi, qui assure, qui cause le malheur *A.* مشئوم *P.* نا مبارک *T.* کوتی ـ اوغورسز ـ وخیم ـ منحوس || Heure fatale ساعت مشئوم Je ne puis sans frémir penser à ce moment fatal où nous entendîmes retentir dans la maison ces cris perçants, ces effrayantes paroles درون خانده ولوله انداز اولمش

اصوات جگر دوز فریاد آمیز واقوال هولناك دهشت انگیز
تخدیش سامعهٔ جان ایتدکلری وقت مشئوم خاطره خطور
ایتدکجه دخیلهٔ قلبمه فزع عظیم مستولی اولمامق احتمالی
محالدر Les délations se multiplièrent, et les moeurs reçurent
une atteinte fatale نمیمه وسعایت کسب تزاید وکثرت
وآداب واخلاق ناس دوچار کسر موجب الوخامت اولمشدر

FATALEMENT. Par une destinée inévitable *A.* حسب الاقتضاء
T. بر موجب سر نوشت *P.* حسب الحکم القدر ـ القدر
قدر موجبنجه

FATALISME. Doctrine de ceux qui attribuent tout au destin *A.*
قدرجیلك *T.* سر نوشت پرستی *P.* مذهب الجبریه

FATALISTE. Qui attribue tout au destin *A.* جبریّة pl. جبریّون

FATALITÉ. Destinée inévitable *A.* حکم ـ حکم القضاء المبرم
Il || قضا وقدر حکمی *T.* حکم سر نوشت *P.* القضاء والقدر
y a quelque fatalité en cela بو خصوصده قضای مبرمك
بو بابده حکم قضا Il y a de la fatalité بر گونه حکمی وار در
فلاسفهٔ Les Stoïciens donnaient tout à la fatalité وقدر وار در
رواقیون کافهٔ اشیایی حکم قضا وقدره حمل ایدرلر ایدی

FATIDIQUE. Qui déclare ce que les destins ont ordonné *A.*
احکام قدری کوستریجی *T.* کاشف الاحکام القدر

FATIGANT. Qui donne de la fatigue *A.* متعب ـ مستلزم
المشقة *P.* رنج آور ـ رنج ساز ـ درمانده ساز *T.* یورغونلق کتوریجی
بر Ce travail est trop fatigant || زحمت ویریجی ـ زحمتلو ـ
غایت ایله زحمتلو بر ایشدر ـ شغل متعبدر Exercice bien
fatigant بر حرکت Une journée bien fatigante خیلی مشقتلو بر
روز متعب رنج اندوز
Il signifie aussi, importun *A.* ثقیل ـ الثقلة ـ موجب
معجز *P.* بیزار ساز *T.* اوصاندریجی || Conversation fatigante
غایت محاوره موجبهٔ الثقلت C'est un homme bien fatigant
گرانجان آدمدر ـ ثقیل النفس بر آدمدر ـ ثقیل بر آدمدر
Des discours fatigants اقوال معجزه ـ اقوال ثقلت آمیز

FATIGUE. Effet d'un travail pénible *A.* تعب pl. متاعب ـ
مشقة pl. مشاق *P.* رنج *T.* زحمت ـ یورغونلق || Les fati-
gues du chemin یول یورغونلغی ـ مشاق طریق de la guerre
مقاسات تعب ومشقت Endurer la fatigue مشاق سفریه
تحمل تعب وزحمت Souffrir, supporter la fatigue ایتمك
مشاق ـ مشاق ومتاعبهٔ الشغق Se faire à la fatigue ایتمك
ومتاعب ایله تألف واعتیاد ایتمك Une longue contention
d'esprit est d'une grande fatigue ذهنك طول توغل واشتغالی
اشتغال مدید موجب اتعاب ـ غایت اتعابی مستلزمدر
ذهن اولور ـ On dit, qu'un homme est homme de fatigue, pour
dire, qu'il est capable de résister à la fatigue *A.* متحمل المشقة
P. زحمت طیانقلو *T.* جفا کش
Il signifie aussi, lassitude causée par le travail *A.* عیّ ـ
P. کلال *T.* بیتابی ـ درماندگی درمانسزلق || Il est malade,
il n'en peut plus de fatigue خسته اولوب درمانسزلقدن هیچ
بر شیئه مجال واقتداری قالمامشدر

FATIGUER. Donner de la fatigue *A.* اتعاب ـ ایراث العیّ
والکلال *P.* بیتاب کردن ـ در مانده ساختن ـ اویدن *T.*
دشمنی ـ اعدایی اتعاب ایتمك Fatiguer l'ennemi || یورمق
کثرت قرائت اتعاب باصره یه La lecture fatigue la vue یورمق
Vous me fatiguez les oreilles avec vos contes سبب وعلت اولور
نقل ـ کثرت حکایاتك اتعاب سامعه یی موجب اولور
ایتدیکنك حکایه لر ایله تخدیش سامعه ایدرسك Se fati-
guer trop بغایت دوچار درماندگی وکلال اولمق
Il signifie figur. Importuner *A.* تعجیز ـ تعذیب ـ تصدیع *P.*
درد سر دادن ـ بیزار ساختن *T.* بزدرمك ـ باش اغرتمق
|| Il fatigue tout le monde du récit de ses aventures سرگذشتلرینی
باشنه کلان ماجرالری ـ نقل وحکایه ایله عالمی تعجیز ایدر
نقل ایله خلقی تعجیز ایدر Il fatigue ses juges par des sol-
licitations continuelles لا ینقطع عرض ایلدیکی استدعالر
متصل واحدرته ایله سر حکامی تصدیعدن خالی دکلدر
در میان ایلدیکی استدعالر ایله دعواسنی رؤیت ایدن
بنی زیارتلر ایله Il me fatigue par ses visites حکامی تعجیز ایدر
بزدرر ـ تعجیز ایدر

FATIGUÉ. *A.* عیّ pl. اعیا ـ متعب *P.* تعبناك ـ بیتاب
T. یورلمش ـ یورغون ـ در مانده ـ

FATRAS. Amas de choses inutiles *A.* pl. خروش pl. احفاش
P. خرده ـ مرده *T.* خرت مرت || Un fatras de livres, de pa-
piers خرت مرت کتابلر وکاغدلر ـ خروش کتب واوراق
Figur. || Un fatras de paroles *A.* ترهات *P.* درزه *T.* خلطیات
|| Ce livre est plein de fatras ترهات ایله مملو بر کتابدر

FATUAIRE. Terme d'antiquité. Celui qui, paraissant inspiré,
annonçait les choses futures *A.* مجذوب pl. مجذوبین

FATUITÉ. Le vice du fat *A.* الزهو *P.* گولنی پنداز
T. اوغوزلق ایله کندویی بکنمه آمیز || N'admirez-vous pas

la fatuité de cet homme? فلان كمسنه‌نك مجبول اولديغى
زهو آميز محل استغراب دكلميدر — مواقت || Il se dit aussi d'un discours impertinent que quelqu'un tient à son avantage A. فخرية P. لاف خود ستايى T. بيوك سوز || Il a dit une grande fatuité غايت بيوك — بر فخرية عظيمه سويلدى بر سوز سويلدى

FATUM. Mot latin qui signifie, destin A. قدر P. سرنوشت T. ازلدن يازيلو

FAUBOURG. La partie d'une ville qui est au-delà de ses portes et de son enceinte A. محلات الخارج — ربض — دسكرة P. السور پيرامن شهر T. واروش || On a enfermé les faubourgs dans la ville واروشى شهرك ايچنه المشلر در

FAUCHAGE. L'action de faucher A. حصاد — جزت — جزاز P. حصاد العشب — الحشيش P. درو گياه T. اوت بيچمى || Payer tant pour le fauchage des prés جايرلرك اوتنى حصاد ايچون شو قدر اجرت ويرمك Choisir un temps propre pour le fauchage جزازه مناسب بر وقت انتخاب ايتمك

FAUCHAISON. Temps où l'on fauche les prés A. موسم الجزاز هنگام P. موسم الحصاد الحشيش — موسم الجزاز العشب — اوت بيچمى وقتى T. درو گياه

FAUCHE. V. Fauchaison || La fauche approche موسم جزاز تقرّب ايدر — Il se dit aussi du produit du fauchage A. حشيشة اوت T. حاصل گياه P. محصول الحشيش — الحشيش محصولى

FAUCHER. Couper l'herbe des prés avec la faux A. جزّ — احتزاز — حشّ — تحصيد الحشيش P. گياه درويدن T. حصاد — اوت بيچمك — Il se dit aussi de l'avène, de l'orge A. تحصيد — احتصاد P. درويدن T. بيچمك — Figur. Détruire محصد اجل مسمّا موجب افناى كافة || La mort fauche tout دهروزمان محصد فناى كافة الاشيا در Le temps fauche tout الاشيا در

FAUCHÉ. A. مجزوز — محصود P. درويده T. بيچلمش

FAUCHET. Espèce de râteau qui sert à amasser l'herbe fauchée, et à séparer la paille battue d'avec le blé A. مذرّة P. شانه‌هيد — سگو — هيده — هيزه T. يبا

FAUCHEUR. L'ouvrier qui fauche A. حصّاد P. دروزن T. اوراقچى

FAUCILLE. Instrument dont on se sert pour soier les blés A. محصد — منصال — مخلب — منجل P. داس T. اوراق || Il est temps de mettre la faucille dans la moisson اكينه اوراق اوره‌جق وقتيدر Les moissonneurs ont déjà la faucille à la main اوراقچيلر هنوز اوراغه ياپشديلر

FAUCILLON. Petite faucille dont on se sert pour couper des broussailles A. مشذب — مقضب P. داسغاله — داسگاله T. دهره

FAUCON. Oiseau de proie A. شاهين pl. شواهين P. شاهين شهباز — T. شاهين || Faucon hagard شاهين وحشى

FAUCONNEAU. Petite pièce d'artillerie T. شاهى طوب || Balle de faconneau شاهى طوب كله‌سى

FAUCONNERIE. L'art de dresser toutes sortes d'oiseaux de proie A. فنّ التضرية الطيور الصيد — فنّ التعليم الصقور P. فنّ پرورش شكرد — فنّ آموختن مرغ شكارى T. طوغانجيلق اوجى قوشى تربيه‌سى صنعتى — صنعتى || Entendre bien la fauconnerie طوغانجيلقدن — فنّ تعليم صقوره اشنا اولمق آكلامق

Il signifie aussi, le lieu où sont les oiseaux de proie A. دار الصقور P. باز خانه T. طوغان وچاقر يرى

FAUCONNIER. Celui qui dresse les oiseaux de proie, et qui les fait voler A. معلّم الصقور P. پرورنده — آموزنده مرغ شكارى T. شكرد — اوجى قوشلرى اوكرديجى — On appelle Grand fauconnier, l'officier qui a autorité sur tous les fauconniers A. رئيس الصيّادين بالصقور — رئيس المتصقّرين P. مير شكار — T. بازدار — بازيار — جاقرجى باشى — طوغانجى باشى

FAUCONNIÈRE. Espèce de gibecière, dont les fauconniers se servent pour porter les menues hardes dont ils ont besoin A. عيبة الصيّاد P. دول شكارى T. آوجى جانطه‌سى — Il se dit aussi de toutes sortes de gibecières que l'on met à l'arçon de la selle, pour porter de menues hardes A. خرج P. تنكيسه — هكبه T. خرجين

FAUFILER. Faire une fausse couture à longs points, et en attendant qu'on en fasse une autre à demeure A. ملّ P. عاريتى دوختن T. ايلمك — ايلمه اولدرق جاتمق || On n'a fait que faufiler cet habit pour l'essayer بو ثوبك مجرّد بيچمنى تجربه ايچون ايلمه اولدرق جاتدرديلر

FAUFILÉ. A. مملول P. عاريتى دوخته T. ايلنمش — ايلمه اولدرق جاتلمش

FAUSSAIRE. Celui qui altère les actes, ou qui en fait de faux *A.* مصنّع السندات الموضوعة ـ مصنّع الوثايق المزوّرة *P.* ساختەكار سندات *T.* ساخته سند دوزيجى || Il est reconnu pour faussaire سندات مزوّره مصنّعى اولمق اوزره معروفدر

FAUSSE-BRAIE. Terme de fortification. Seconde enceinte terrassée comme la première *A.* سور مثنّا *P.* سور دومين *T.* چفته سور

FAUSSEMENT. Contre la vérité *A.* كاذبًا ـ لا عن اصل ـ بالكذب والافترا ـ لا عن حقيقة *P.* بدروغ ـ دروغكارانه *T.* يلاندن ـ اصلى يوقدن وبهتان || Il avance faussement une telle chose فلان شيئى كاذبًا بسط وايراد ايدر Être accusé faussement بالافترا اتهام اولنمق

FAUSSER. Faire plier, faire courber un corps solide *A.* اثنا ـ احنا *P.* خميدن *T.* بوكمك || Fausser une lame قليج بوكمك ـ Fausser une cuirasse. L'enfoncer sans la percer tout-à-fait *A.* تهزيم الدرع *P.* جوشنرا فرسودن *T.* زرهى ازمك ـ Fausser une serrure. En gâter les ressorts par quelque effort *A.* نقض القفل ـ اخلال القفل *P.* قفلرا ... *T.* كليدى بوزمق ـ گزايبيدن

Fausser, signifie aussi, enfreindre, violer *A.* خلف ـ اخلاف ـ نا درستى ـ بيوفايى نمودن *P.* عدم الوفا ـ اخفار ـ نقض ـ خلف عهد *T.* بوزمق ـ بجا نياوردن ـ نمودن || Fausser sa foi عهده وفا ايتمامك ـ نقض عهد ايتمك ـ ايتمك مهدى ـ وعدينه وفا ـ اخلاف وعد ايتمك Fausser sa parole بوزمق اخلاف Fausser son serment سوزنده طورمامق ـ ايتمامك ـ يميننده ارتكاب نقض وخلف ايتمك ـ يمين ايتمك حنث يمين ايتمك ـ احناث يمين ايتمك ـ يمينني بوزمق

Se fausser, signifie en termes de guerre, ne former plus une ligne droite *A.* تخلّف *P.* نا راستى نمودن *T.* طوغريلقدن چيقمق || Quand les rangs viennent à se fausser, le sergent les redresse صفوف عسكريّه دنك ترتيبنده بر كونه تخلّف ظهور ايلدكده بلوك چاوشى يرلو يرلرينه تنظيم ايدرر

FAUSSETÉ. Qualité d'une chose fausse *A.* عدم الصحّة *P.* نا راستى ـ نا درستى *T.* خلاف || La fausseté des allégations حسابك عدم صحّتى du compte سرد اولنان رواياتك عدم صحّتى Fausseté d'écriture, de date خطّك وتاريخك عدم صحّتى C'est une fausseté manifeste عدم صحّتى ظاهر وآشكار بر كيفيّتدر La fausseté de cette nouvelle a été ـ بو خبرك عدم صحّتى معلوم وعيان اولمشدر reconnue بو خبر خلاف محض اولديغى رسيدهٔ درجهٔ تحقيق اولمشدر

Il signifie aussi, chose fausse *A.* كذب ـ اكذوبة pl. اكاذيب ـ ارجوفة pl. اراجيف *P.* دروغ *T.* يلان || Il m'a dit une fausseté بكا بر كذب سويلمشدر C'est une fausseté بو يلاندر Accusé de fausseté كذب ايله اتهام اولنمش ـ تهمت اسناد Une histoire pleine de faussetés اكاذيبدن عبارت بر حكايه اولنمش Débiter, répandre des faussetés sur le compte de quelqu'un بر كمسنەنك حقّنه نشر اكاذيب ايتمك ـ نشر اراجيف ايتمك

Et duplicité, hypocrisie, malignité cachée *A.* حيلة ـ غشّ ـ غلّ *P.* دغل *T.* ساختەلك || On a reconnu une grande fausseté dans cet homme-là, dans son procédé بو آدمده وايتديكى عمل وحركتده حيلهٔ عظيمه اولديغى تحقيق اولنمشدر Il a beaucoup de fausseté dans le coeur دروننده كلّى غلّ وغشّ وار در dans l'esprit ضميرنده غلّ وغشّ مرتبهٔ افراطده در

FAUTE. Manquement contre le devoir *A.* خطيّة ـ خطاء pl. خطايا ـ تهمت ـ قباحت pl. قبايح *P.* بزه ـ گناه *T.* اكسكلك || Faute légère قباحت خفيفه ـ تقصيرات قابل rémissible عفو قبول ايدەجك قباحت pardonnable مسامحه اولان خطا Commettre une faute ارتكاب قباحت ايتمك Grande faute تهمت گران Lourde faute قباحت كبيره ـ قباحت غليظه Dieu lui pardonne ses fautes الله تعالى قبايح وخطاياسنى عفو ايليه Rejeter la faute sur un autre قباحتى آخرك اوزرينه حمل والقا ايتمك Il ne lui en faut pas imputer, attribuer la faute قباحت فلانك اوزرينه عزو وحمل اولنملو دكلدر À qui la faute? قباحت كيمده در Tomber en faute تهمته اول تهمته على گرفتار اولمق Retomber dans la même faute اعادهٔ قباحت ايتمك ـ التكرار گرفتار اولمق Faute sur faute گناه بر بالاى گناه

Et manquement contre les règles de quelque art *A.* لحن ـ غلط pl. غلطات ـ خطاء *P.* لخشش *T.* قصور ـ ياكلش || Faire une faute de Grammaire قواعد نحويّەده لحن ايتمك d'orthographe قواعد املاده لحن وخطا ايتمك de style سبك وانشاده لحن وغلط ايتمك Faire une faute contre le goût حسن طبيعت خصوصنده بر قصور ايتمك contre la politesse, contre la bienséance قاعدهٔ حسن آدابه منافى بر كونه بر كونه خطا ايتمك ـ قصور ايتمك

FAUTE: Action, omission, manière d'agir qui, loin de concourir au succès d'une chose, le retarde ou l'empêche *A.* سهو pl. سهوات - خطاء *T.* یاکلمه - یاکلشلق || Il a fait des fautes comme tous les généraux, mais elles ont été cachées sous le nombre de ses grandes actions فلان جنرال سائر بالجمله جنراللرك گرفتار اوله كلدكلری سهوات وخطالردن سالم دكل ایسه دخی مظهر اولدیغی مآثر جلیله ایتدیكی سهولرك سترینه بادی اولمشدر Vous avez fait une grande faute dans la conduite de cette affaire بو مصلحتك اداره‌سنده بر سهو عظیم ایلدك

Et action ou omission faite mal à propos, soit par ignorance, ou par impéritie, ou par négligence *A.* هفوة pl. هفوات - زلة pl. زلات - سقطة pl. سقطات *P.* لخشش *T.* قصور || C'est une faute de ne pas apporter dans une affaire tout le soin et la diligence qu'on devait بر مصلحتده اقتضا ایدن اهتمام وسرعتی ایتمامك هفوة محضدر

FAUTE. Manque, disette *A.* فقدان - معدومیت - قلت *P.* نا بودی - كمی - كمبودی *T.* یوقلق - آزلق - قیتلق || On craignait d'avoir faute de soldats, de matelots عسكر وملاح نفراتی فقدانندن خوف اولنور ایدی On eut faute de blé فقدان ذخیره قلتنه اوغرادیلر - ذخیره‌یه دوچار اولمشلر در Faute d'argent فقدان نقود - معدومیت نقود - اقچه قلتی - اقچه یوقلغی - Dans ce sens, il s'emploie aussi adverbialement *A.* لعدم - لانعدام - من جهة الفقدان *P.* از بهر نا بودی *T.* یوقلقدن اوتری || Il n'a pu avoir cette charge, faute d'argent اقچه‌نك یوقلغندن اوتری فلان منصبی تحصیل ایده‌مدی Il est mort faute d'alimens انعدام غدایه بناء هلاك اولدی faute de secours انعدام اعانته مبنی وفات ایلدی À faute de lui rendre foi et hommage, il fera saisir le fief واجب الادا اولان رسوم صداقت وعبودیتك عدم ایفاسی تقدیرنده فلانك یدنده اولان مالكانه‌یی عهده‌سندن رفع ایتدره‌جكدر

SANS FAUTE. Immanquablement, sans faillir *A.* بلا تخلف - من غیر تخلف - علی ای حال - لا بد - البته *P.* بهرحال *T.* شبهه‌سز - البته || J'y serai demain sans faute یارنكی كون علی ای حال اول طرفده بولنه‌جغم

FAUTEUIL. Grande chaise à dos et à bras *A.* كرسی pl. كراسی *P.* vul. صندلی *T.* قوللو صندلیه || Fauteuil de velours قطیفه قاپلو بر قطعه قوللو صندلیه On lui présenta un fauteuil فلانه بر قطعه صندلیه عرض اولندی

FAUTEUR. Celui qui favorise un parti. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* عاون pl. اعوان pl. عونة *P.* هوادار *T.* هوادار || Fauteur d'hérétiques اهل رفض وبدعتك عونه وهوادارلرندن بری de rebelles عاون عصات On l'a condamné lui, ses fauteurs et adhérents كندوسی وبالجمله اعوان وهواداران ورفقا ودمسازانی علیهنه حكم جریان ایلدی

FAUTIF. Sujet à faillir, à manquer *A.* خاطی - ساهی *P.* لخششكار *T.* یاكلور - اكسكلو || Cet auteur est fautif dans ses citations بو مؤلف سرد ایلدیكی اشهادانده خاطیدر La mémoire des vieillards est fautive مسن وسالخورده اولنلرك قوت حافظه‌سی خاطیدر - ساهیدر - Il signifie aussi, plein de fautes *A.* كثیر الخطا - وفیر الغلط *P.* پر خطا *T.* یاكلشی چوق || La table du livre est fautive فهرست كتاب پر خطا وغلطدر Impression fautive طبع كثیر الخطا

FAUVE. Qui tire sur le roux *A.* اصهب *P.* سرخچهره *T.* قمرال || Poil fauve شعر اصهب - قمرال صاچ - Bêtes fauves. Les cerfs, chevreuils, etc. *A.* صفرة - حیوانات صفرة *P.* جانوران زرد فام *T.* كچی قسمی

FAUVETTE. Petit oiseau, qui chante agréablement *A.* صعف *T.* بوقلیجه بلبل - اوتلكن قوشی

FAUX. Instrument dont on se sert pour couper l'herbe des prés *A.* محشة *P.* خاجسوك - خاجوك *T.* اوت بیچه‌جك - اوراق || Emmancher une faux تقبیض محشه - اوت بیچه‌جك اوراغه صاپ كچورمك

FAUX. Qui n'est pas véritable *A.* كذب - كاذب - غیر صحیح - بی اساس - بی اصل - دروغ *P.* زور - خلاف واقع - نا راست *T.* خلاف - یلان - اصلی یوق || Cela est faux كذبدر - بو ماده خلاف واقعدر Il n'y a rien de plus faux بوندن زیاده كذب صریح اولمز Fausse nouvelle خبر كاذب - خبر غیر صحیح - اراجیف مقوله‌سی بر خبر Faux avis آرای غیر صحیحه De faux rapports خلاف انهالر - افادات كاذبه Fausse doctrine مذهب غیر صحیح - مذهب باطل Faux serment قسم كاذب - یمین غموس - یلان یمین Fausse histoire حكایه كاذبه - حكایه موضوعه - حكایه بی اصل Fausse allégation خلاف واقع بر تقریر - بر افاده Fausse idée فكر غیر صحیح - معنای باطل Faux bruit شیوع كاذب - شیوعات

اصل واساسی یوق تواتر ـ کاذبه قبیلندن Faux argument
دلیل باطل ـ دلیل غیر صحیح Fausse conséquence لازمهٔ
لازمهٔ باطله ـ غیر صحیحه Faux témoin شاهد ـ بینهٔ کاذب
یلان شاهدی ـ زور Faux témoignage شهادت ـ شهادت کاذبه
یلان شاهدلکی ـ مزوّره Faux prophète پیغمبری کاذب On ap-
pelle Faux emploi, l'emploi d'une somme portée en dépense,
quoique la dépense n'en ait pas été faite A. مصرف کاذب
pl. مصروفات کاذبة P. هزینهٔ بی اصل T. اصلی یوقدن
ـ مصرف اسامیسی On dit, Un faux exposé; et en termes de
Pratique, un faux donné à entendre contre la vérité, pour dire,
une chose exposée contre la vérité A. انهاء غیر واقع P. انهای
نا راست T. یلان خبر ویرمه ـ خلاف انها

Et qui est supposé, ou altéré contre la bonne foi A. کاذب
موضوع ـ مزوّر ـ P. ساخته T. اویدرمه ـ یاپمه ـ دوزمه ||
Faux contrat ساخته مقاوله سندی Fausse promesse وعد کاذب
Fausse obligation ساخته تمسّک ـ تمسّک کاذب Pièce d'éc-
riture fausse اوبدرمه یازو ـ خط موضوع ایله محرّر ورقه
ایله یازلمش بر قطعه کاغد Fausse assignation حوالهٔ موضوعه
کاذبه ـ Faux acte حجّت مزوّره ـ سند مزوّر Fausse quittance
ساخته ابرا سندی Faux testament ساخته وصیّتنامه Faux
seing ساخته امضا ـ امضای کاذب Fausse date تاریخ کاذب
ساخته تاریخ ـ Faux article مادّهٔ کاذبه ـ مادّهٔ موضوعه Faux
ordre ساخته فرمان Il prétend cela à faux titre بوکا ساخته
سند ایله ادّعا ایدر Faux poids کاذبه ـ اوزان مزوّره Fausse
monnaie A. درهم مزیّف ـ زیف P. درهم دغل ـ نبهره P.
vul. قلب پول T. ساخته سکّه ـ قلب اقچه Faux monnoyeur
A. مزیّف P. قلبزن ـ دغلزن T. قلبزان

Il signifie aussi, qui est feint et contrefait A. عملیّ ـ جعلیّ
P. ساخته T. عاریتی ـ تقلید ـ یاپمه || Faux cheveux شعر
عاریتی صاچ ـ یاپمه صاچ ـ عملی Fausse barbe لحیهٔ عملیّه
ـ سنّ جعلی Fausse dent ساخته صقال ـ عملی صقال ـ
یاپمه دیش Fausse fenêtre ساخته پنجره Diamant faux الماس
تقلید الماس ـ ساخته الماس ـ عملی Or faux ذهب عملی
صلاح کاذب ـ صلاح ساخته ـ Fausse vertu ساخته آلتون ـ
تصنّع وریادن عبارت صلاح ظاهری Fausse humilité ساخته
بر کونه فروتنی ومسکنت

Il se dit aussi des choses qui ne sont pas telles qu'elles doi-
vent être A. ظاهریّ P. بی اصل وحقیقت T. اصلی یوق

|| Faux brave متجلّد ـ متشجّع ـ بهادر ظاهری Fausse élo-
quence فصاحت بی اصل وحقیقت ـ فصاحت ظاهریّه
ـ On dit dans ce sens, Fausse démarche A. حرکت مخطئة
P. کار نا صواب T. یاکلش طاوزانمه ـ Et fausse honte, pour
dire, une honte qui n'est pas fondée en raison A. حیاء بلا
مناسبتسز اوتانمه T. حجاب نابمحل P. موجب

On appelle figur. Faux brillant, des pensées qui ont quelque
éclat, et qui n'ont ni justesse ni solidité A. مموّه ـ مزخرف P.
فروغ بی اصل T. یالدزلمه || Tout cet ouvrage est plein de
faux brillans بو تألیف بشتون کلمات مزخرفدن عبارتدر
یالدزلمه سوزلردن عبارتدر ـ

Il se prend aussi pour Infidèle A. ظاهریّ ـ غیر حقیقیّ P.
ظاهر فریب T. ظاهرده‌کی || Faux frère برادر ـ اخ ظاهری
ظاهرده قرنداشلق کوسترن ـ ظاهری Faux ami A. صدیق
العین P. دشمن دوستنما ـ دوست ظاهری T. ظاهرده
دوستلق کوسترن ـ On dit d'un homme qui, dans le dessein
de tromper, affecte de bons sentimens, que c'est un homme faux
A. مرایی ـ مکّار P. ریاکار ـ دغلباز ـ دغلکار T. قلب آدم

Il se dit aussi en divers autres sens, selon les substantifs avec
lesquels il se joint. Ainsi on dit, Fausse couche A. اسقاط
الجنین P. انداخت افگانه ـ زایش نا بهنگام T. چوجوق
دوشورمه Fausse pleurésie A. ذات الجنب کاذب Faux four-
reau. Un fourreau dont on couvre le vrai fourreau d'une épée
A. جرّبان السیف P. درج نیام شمشیر T. قلیج قینی قبوری
Faux frais. Toutes les petites dépenses outre les principales A.
مصارف متفرّقة P. مصروفات پراکنده T. اوفاق تفک
مصروفلر Faux jour. Une lueur qui ne tombe sur les objets que
par un endroit qui est pratiqué exprès pour cela A. ضیاء الکوّة
P. روزن روشندان T. باجه ایدنلغی Fausse porte. Une petite
porte par laquelle on ne passe pas ordinairement A. باب صغیر
P. پالگانه T. آرد قپو ـ کوچک قپو Fausse attaque A. حملة
حملة کاذبة ـ بالمواضعة P. ساخته یورش T. یلاندن یورویش
Fausse alarme. Une alarme donnée pour inquiéter les ennemis
A. توهیل عدیم الاساس P. آلیز T. اورکنتیلک Et figur.
Une frayeur sans fondement A. فزع عدیم ـ فزع ما لا یعنی
الاساس P. هراس بیهوده T. عبث پره بلکلمه Faux pas
A. خطوة زالجة P. کام لغزشناک T. قایدره‌جق ادیم

Faux, s'emploie aussi substantivement A. کذب ـ باطل P.

كذب دروغ T. يالان || Discerner le vrai d'avec le faux
حق وباطل بيننى - وحقيقتك بيننى فرق ايتمك
تمييز ايتمك - On dit en termes de Pratique, Crime de faux,
pour dire, le crime de celui qui altère une pièce, qui dépose
faux A. تهمة التزوير - Et arguer une pièce de faux, pour
dire, soutenir qu'une pièce produite au procès est fausse ابراز
ابراز اولنان ورقه كاذب - اولنان ورقه‌يى تكذيب ايتمك
اولديغنى ادعا ايتمك
Il s'emploie aussi adverbialement A. كاذباً - من غير صحة
يلاندن T. دروغانه - نا راستكارانه - بنا راستى P. بخلاف الواقع -
من غير صحة سرد دليل || Raisonner faux ياكلش اولدرق -
خلاف واقع Exposer faux سرد دليل كاذب ايتمك - ايتمك
لا عن حق - كاذباً يمين ايتمك Jurer faux اقهل ايتمك
من غيو - كاذباً وضع تاريخ ايتمك Dater faux يمين ايتمك
- لا عن اصل - بغير حق A. Injustement A faux. صحة
|| يلاندن - اصلى يوقدن T. دروغكارانه - بينوجه P. بالافترا
بغير حق اسناد تهمت - بالافترا اتهام اولنمش Accusé à faux
اولنمش - بينوجه - On dit, qu'une poutre, qu'une pierre dans un bâ-
timent porte à faux, pour dire, qu'elle ne porte pas à plomb
sur ce qui la doit soutenir بو طاش يا بو ديرك بوشده در
بوشده طورر - Et figur. qu'un raisonnement porte à faux, pour
dire, qu'il est fondé sur une chose qu'on suppose vraie, et qui
ne l'est pas A. واهى P. بى اساس T. بوش - تملسز || Vous
croyez que ce raisonnement est solide, mais il porte à faux بو
دليلى قوى ظن ايدرسك الحق واهى وبى اساسدر
On dit, Aller à faux en quelque endroit, pour dire, manquer
d'y trouver ce qu'on cherche T. بر محله عبث يره وارمق -
بيهوده وارمق || Si vous y allez à cette heure-là, vous le
trouverez, ne craignez point d'y aller à faux فلان كمسنه‌يه فلان
ساعتده وارسه‌ك نا قسنده بوله‌جغك دركار در عبث يره
كيده‌جكم ديو وسوسه ايتمه
FAUX-FUYANT. Endroit écarté par où l'on peut s'en aller
sans être vu A. معدل - مخيص - مهرب P. ره دزديده T.
قچاملق يول - اوغربن يول
Figur. Une défaite, une échappatoire A. عذر كاذب - عذر
باطل - عذر واهى P. بهانه بى اصل T. بر عذر اصلى يوقدن
FAUX-SAUNAGE. V. Saunage.
FAUX-SEMBLANT. Apparence trompeuse A. ظاهر كاذب P.

اصلى يوقدن كوسترش T. صورت ظاهر فريب
FAVEUR. Grâce, bienfait, marque de bienveillance A. لطف
pl. الطاف - نعمت pl. نعم - مكرمت pl. مكارم - كرم P.
نعمت T. ايولك - لطفكارى - نيكسازى || Grande faveur
خارق extraordinaire نعمت باهره signalée لطف عظيم - جليله
singulière نعمت غريبه Faites-moi la عادة بر لطف وكرم
faveur de... فلان ماده‌يه دائر لطف وكرم ايله... Combler de
faveurs صنوف الطاف ومكارم ايله‌ينده مستغرق ايتمك -
Recevoir une كاس اميدينى لبريز الطاف فراوان ايتمك
faveur بر نوع لطف ونعمته مظهر اولمق Il tient à faveur
que vous veniez loger chez lui خانه‌سنده اقامتكزى محض
لطف ونعمت عد ايدر C'est une faveur que je n'oublierai
jamais ابدى فراموش ايده‌ميه‌جكم بر لطف ونعمت عظيمه
الى آخر العمر لوح خاطردن امحاسى ممكن اولميه‌جق - در
بو مقوله شيلر Ce sont des faveurs du Ciel بر نعمت جليله در
الطاف سماويه - الطاف الهيه‌دن معدود حالاندندر
مقوله‌سى شيلردندر
Il se dit aussi de la bienveillance du public, d'un prince,
d'un seigneur A. حسن التوجه - حسن التوجهات - محاسن -
ظنون حسنة pl. حسن الظن - محاسن الانظار pl. حسن النظر
P. نگاه التفات T. سوكوليلك || Gagner la faveur du Prince
حسن توجه شاهانه‌يى تحصيل ايتمك Briguer la faveur
du peuple حسن ظن ناسك تحصيلنه سعى ايتمك La fa-
veur des grands est fort inconstante كبارك حسن نظرنده
ثبات ودوام يوقدر - Il se dit aussi, du crédit qu'on a au-
près d'un prince A. نظر الالتفات - منظوريت - مكانت -
نزد || Sa faveur est grande auprès du prince حسن الاعتبار -
مظهر پادشاهيده مكانتنى درجهٔ كمالده‌در Sa faveur diminue
اولديغى نظر التفات يوماً فيوماً تنزلده در Sa faveur aug-
mente tous les jours مظهر اولديغى حسن نظر واعتبار كل يوم ترقى
مكانت واعتبارى روز بروز مترقى ومزداد - بولنقده در
Il est en faveur حسن نظرده در اولنقده در Du temps de
sa faveur منظوريتى زماننده - On dit, Prendre faveur,
pour dire, s'accréditer A. كسب الاعتبار P. اعتبار پذيرفتن
T. اعتبار بولمق || Cette marchandise, cette opinion, ce livre
prend faveur بو متاع وبو رأى وبو كتاب كسب اعتبار
ايتمكده در
FAVORABLE. Propice, avantageux A. موافق - مساعد P.

Soyez-moi favorable || اویغون - یاردمجی .T همساز - یاور
جمیع ناس Tout le monde lui est favorable بکا مساعد اول
بخت مساعد فلانه همساز وموافقدر Avoir la fortune favorable
فلکک مساعده سنه - یاوری بخت ایله کامروا اولمق - اولمق
موافق دلخواه بر Avoir une audience favorable مظهر اولمق
ملاقاته مظهریت ایله کامیاب اولمق Avoir un temps favo-
rable وقته راست کلمک همسازی Vent favorable ربیح مساعد
فال موافق Auspices favorables اویغون هوا - باد موافق -
Occasion favorable فرصت مساعد - فرصت موافق ومناسب
Événement favorable واقعهٔ موافق الانجام - حادثهٔ موافقه
Et qui offre des motifs de faveur, d'indulgence A. مستحق
مسامحه‌یه .T شایان اغماض .P لایق للاغماض - علی المسامحة
C'est un fils qui a tué un homme en voulant défendre || کرکلو
son père, le cas est favorable پدرینک جانینی محافظه نیتیله
بر ادم قتل ایتمشدر بو حالت شایان اغماض ومسامحه
دعواسی من کل الوجوه Sa cause est toute favorable در
شایان تسامح واغماضدر
FAVORABLEMENT. D'une manière favorable A. باللطف -
T. بخوشی - دلنوازانه - نوازشکارانه .P بالحسن - بالالتفات
سکالطف Ils vous ont traité favorablement || خوشلق ایله
حقکه ایفای لازمهٔ لطف واکرام اولنه‌رق - ایله معامله اولندی
On l'a حقکه معاملهٔ بالمجامله سزا قلندی - معامله اولندی
écouté favorablement کلامنه حوالهٔ سمع التفات اولندی -
Interpréter favora- کلامی سمع لطف ایله استماع اولندی
blement quelque chose فلان شیئه لطف صورتیله معنا ویرمک
Juger favorablement de quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه حسن
لطفاً وخیراً - ایله حکم ایتمک
FAVORI. Qui plaît plus que toute autre chose du même genre
A. مرغوب - احب - اعز .P دلپسند .T زیاده سوکولی || Il
se sert toujours de ce mot-là, c'est son mot favori فلان لفظ
He- اعز واحبی اولان الفاظدن اولمغله دائما ورد زبانیدر
race est son livre favori فلان شاعرک دیوانی فلانک عندنده
اعز ومرغوب اولان تألیفاتندندر L'ironie était la figure favo-
rite de Socrate استهزا صورتی حکیم سقراطک بغایت
الوان Il aime le bleu, c'est sa couleur favorite مرغوبی ایدی
ایچنده مرغوبی اولان لون ماویدر
FAVORI. Celui qui tient le premier rang dans la faveur du
prince A. مقرب خاص - ندما .pl ندیم - قرنا .pl قرین .pl
پادشاه یقینی .T نزدیکترین پادشاهی .P مقربین خاصة
پادشاهک مقرب Le favori d'un roi || پادشاه سوکولیسی -
Les عاقل ودانا بر مقرب خاص Un sage favori خاصی
favoris du roi پادشاهک ندما وقرناسی
FAVORISER. Traiter favorablement A. التفات - اظهار
روی التفات نمودن .P اظهار المراعاة - مراعاة - الالتفات
مرعی الخاطر - التفاتلو طوتمق .T سزاوار التفات داشتن -
Il est favorisé du prince || جانب پادشاهیدن مظهر اولمق
نزد شاهانه‌ده مرعی - مظهر التفات شاهانه در - التفاتدر
الخاطر در
Et aider, appuyer de son crédit A. همت - اعانت .P
Il m'a || یاردم ایتمک .T دستیاری کردن - یاوری نمودن
favorisé en tout ce qu'il a pu مادامکه الدن کلدیکنی
جمله‌سنده بکا همت ایلدی Un bon juge ne favorise jamais
une partie au préjudice de l'autre بر حاکم عادل طرفین
متخاصمینک بریسنه غدر ودیگرینه اعانت ایتمز Il favo-
rise l'opinion du parti le plus fort غالب طرفک رأینه اعانت
ایدر - Il se dit aussi de tout ce qui est conforme à nos sou-
haits, et qui seconde nos désirs A. مساعدة - موافقة - اعانة
.P همسازی نمودن - یاوری کردن .T اویمق - اعانت
وقت وحال طرفمزه || Le temps nous a favorisés ایتمک
Le vent nous a bien favorisés روزکار کزکی معین ویاور اولدی
فلک بزه Si le Ciel nous favorise کبی بزه مساعده ایلدی
هر شی مطلوب Tout favorise nos voeux معین ومساعد اولسه
حصول آمالمزه موافق کلور - وآمالمزه مساعد در
FAVORISÉ. A. مظهر الهمة - ملتفت .P همت یافته -
التفات - التفاتلو .T دیده - On dit, C'est un homme favorisé des dons
de la nature مواهب خلقیتک مساعده‌سنه مظهر اولمش بر
ذاتدر
FAYENCE. V. Faïence.
FÉBRICITANT. Qui a la fièvre A. محموم .P تب زده .T
استمه‌لو || Un homme fébricitant محموم بر ادم
FÉBRIFUGE. Remède qui chasse la fièvre A. دافع الحما .P
تب گریز .T استمه‌یی کیدریجی || Un remède fébrifuge
دافع حما بر نوع نبات Plante fébrifuge دواء دافع الحما
FÉBRILE. Il se dit de tout ce qui a rapport à la fièvre A.
حموی .P تبی .T استمه‌یه متعلق || Cause fébrile علت
حمویه Chaleur fébrile حرارت حمویه Humeur fébrile خلط

استمدلو خلط - حموی

FÉCALE. Il ne se dit que dans cette phrase: Matière fécale, pour signifier, les gros excrémens de l'homme A. رجيع - غايط
P. گوه T. نجاست

FÈCES. Lie, sédiment qui se dépose au fond d'une liqueur qui a fermenté A. عكر P. كنجاله T. پوصه - Et le depôt que font les liqueurs clarifiées A. راسب P. درد T. طورطی

FÉCOND. Qui produit beaucoup par voie de génération A.
كثير النتاج - كثير البذارة - ولود P. بسيار زای T. جوق
طوغرر || Les femmes de ce pays sont fécondes بو مملكتك
زنانی كثير النتاجدر Les poissons sont très-féconds بالق
قسمی غايت ايله كثير النتاجدر

Il signifie aussi, fertile, abondant A. خصيب - مخصب -
كثير - ثمير - مبذور المحصولات - كثير الانبات - مخصاب
كثير النما - كثير الريعان - البركة P. محصولدار T. بركتلو
ارض ثميرة كثيرة - ارض مخصبة Terre féconde || بوللق -
بوللق يرـ المحصولات Source féconde, c'est celle qui donne de l'eau abondamment A. ينبوع كثير الفيضان P. چشمسار
On - صويی كور پيكار - صويی بول پيكار T. پسيار زهنده
dit, La chaleur féconde, la lumière féconde du soleil شمسك
حرارت كثير النماسی وضيای كثير الفيضانی - Et figur.
Un esprit fécond ذهن ولود Un sujet fécond, une matière féconde
بركتلو ماده - مادهٔ كثير الريعان - مادهٔ كثير الاثمار

FÉCONDANT. Qui féconde A. موجب - نامی - رابع - ثامر
مورث الانما - الاثمار P. نما افزا T. بركتلندريجی || Esprit fécondant ذهن نامی Matière fécondante مادهٔ رابعه La chaleur du soleil est le principe fécondant de la végétation شمسك
حرارتی قوت نابته‌نك مادهٔ اصليهٔ مورثه الانماسيدر -
نباتاتك مايهٔ نماسيدر

FÉCONDATION. Action par laquelle une chose est rendue féconde A. ذريت - بذارت P. زاييدگی T. مايهٔ طوغرمه
مايه‌سی || Les oeufs qui n'ont pas reçu la fécondation ne produisent rien قبول بذارت ايتمامش يمورطه‌دن برشی
ذريتی اولميان يمورطه‌دن برشی حاصل اولمز - حاصل اولمز

FÉCONDER. Rendre fécond A. ايجاب - ايجاب الولوديّة
T. بسيار زايی آوردن P. اراعة - ايداع الذريّة - البذارة
يمورطه‌يه ايجاب || Féconder un oeuf طوغشی بركتلندرمك
حبوباته ايداع بذارت Féconder des grains بذارت ايتمك
تارلايه اراعهٔ بذارت ايتمك Féconder un champ ايتمك
نزول باران صحراله اراعهٔ La pluie a fécondé nos campagnes
بذارتی مستلزم اولمشدر

FÉCONDITÉ. Qualité par laquelle une chose est féconde A.
P. ريعان النسل - كثرة الذريّة - كثرة البذارة - ولوديّت
طوغش بوللغی - بركت - طوغش بركتی T. فزونیٔ زايش
حيوانانك كثرت بذارتی La fécondité des animaux || بوللق -
ارضك بهايمك ريعان نسلی - La fécondité de la terre
خصب وبركتی - كثرت بذارتی - Figur. || La fécondité de l'esprit ذهنك ولوديّتی d'un sujet, d'une matière بر مبحثك
وبر ماده‌نك قابليّت ريعانی

FÉCULE. Sédiment qui se précipite au fond d'une liqueur qu'on a laissé reposer A. راسب - دردیّ P. درد T. چوكنتی

FÉCULENCE. Terme de Médecine. Le sédiment des urines A.
راسب البول - راسب التفسرة P. درد شاشه T. سدك
چوكنتيسی

FÉCULENT. Terme de Médecine. Il se dit des liqueurs chargées d'une lie, et qui n'ont pas la pureté qu'elles doivent avoir A.
كدر - طاحل P. تيره T. بولانق

FÉDÉRATIF. Qui a rapport à une confédération, à une union de plusieurs États A. متضمّن المحالفة - متضمّن المكافلة -
متضمّن التعاهد P. متضمّن همپيمانی T. برى برلريله
مكافله ومحالفه‌يی مشتمل || Pacte fédératif عهدلشمه‌يه دائر
شروط مكافله‌يی متضمّن اتفاق Alliance fédérative شروطنامه
L'Amérique septentrionale est formée d'États fédératifs آمريقه‌نك
جانب شماليسی شروط مكافله ايله برى برينه مربوط
حكومتلردن عبارتدر

FÉDÉRATION. V. Confédération.

FÉE. C'est, dans les romans, une espèce de génies imaginaires, qui ont le don de faire des actions merveilleuses A. جنّة ساحرة
سحرباز اجنی T. پریٔ جادوكار P.

FÉERIE. L'art des fées A. سحر جنّی P. جادوییٔ پری
اجنّی سحربازلغی T.

FEINDRE. Se servir d'une fausse apparence pour tromper, faire semblant A. رياء - اظهار لا عن اصل - اظهار بالتصنع
نمايش بی اصل كردن - سالوسی كردن P. رياء ارائة - اظهار
T. صورتا كوسترمك - اصلی يوقدن كوسترمك || Feindre une maladie تمارض ايتمك - رياء اظهار صورت مرض ايتمك

Feindre une entreprise بر ماده‌یه قصد مباشرت صورتنی
صورتنا اظهار سرور Feindre de la joie ریا؛ اظهار ایتمك
ونشاط ایتمك En feignant d'aller à la chasse, il se sauva
صید وشكاره واره‌جغنی ریا؛ اظهار ایدرك رهیاب خلاص
اولمشدر Feindre d'être en colère غضب وتهور صورتنی ریا؛
صورتنا تغاضب ایتمك - ارائه ایتمك Feindre d'être gai
اظهار كدر ایتمك

Et inventer, controuver *A.* اختلاق *P.* بدروغی ساختن
T. یلاندن دوزمك || Ce poète a feint des héros qui n'ont
jamais existé فلان شاعر وقتا من الاوقات وجوده كلمامش
نیچه قهرمان زمان یلاندن دوزدی Feindre des caractères
qui n'ont point de vraisemblance اصول علقه موافق كلمیه‌جك
وجودی نا محتمل - خصال وشمایل اختلاق ایتمك
خصلتلر یلاندن دوزمك

Et hésiter à faire quelque chose *A.* تردد - اظهار العدال *P.*
شبهه‌لنوب طورمق - قیجقلنمق *T.* بیقراری اندیشه نمودن
|| Il ne feindrait point de vous dire que... فلان كلامی سكا
سویلمكه تجویز تردد ایتمیه‌جكدر Il ne feignit pas de l'aborder
فلانه یاقلشمق خصوصنده اصلا تجویز تردد ایتمامشدر Un brave
homme ne feint point d'aller à l'assaut quand il est commandé
بر مرد شجیع وجگردار یورویشه مأمور اولدیغی حالده
بر وجهله تجویز عدال وتردد ایتمز

Il signifie aussi, boiter un peu *A.* ظلع - تعرج Pour les animaux, on
dit aussi غمز *P.* لنگیدن *T.* یكه‌مك - یكه‌رك یوریمك || Il est guéri
de sa goutte, mais il feint encore du pied gauche نقریس علتندن
كرچه افاقت بولمشدر انجق صول آیاغی هنوز تعرج ایدر
بو آت بر Ce cheval feint d'un pied هنوز یكه‌رك یورر -
بر آیاغندن ظالعا یورر - آیاغندن ظالعدر

Feint. *A.* صوری - مصنوع *P.* نموده سالوسكارانه *T.* اصلی
یوقدن كوسترلمش || Un mal feint مرض مصنوع Amitié feinte
محبت صوریه Histoire feinte حكایهٔ مصنوعه

FEINTE. Déguisement, artifice *A.* تصنع - ریاء pl. تصنعات
مواضعة - *P.* سالوسی - ریاكاری *T.* یاپمه - مراییلك || Il
paraît être de vos amis, mais ce n'est que feinte ظاهرده سكا
اظهار ایلدیكی مهر ومحبت محض ریا وتصنعدر Toute sa
dévotion n'est que feinte تعبد ودیانتی جملهٔ مواضعه وریا
در Il m'a surpris par ses feintes اظهار ایلدیكی تصنعات ایله
بنی اغفال ایلدی

FÊLER. Fendre un vase, un verre, etc. en sorte que les
pièces en demeurent encore jointes *A.* تفلیل - صدع *P.*
كفتانیدن - رخنه دار كردن *T.* چاتلتمق - یارمق || Il
ne faut pas exposer ce vase à la gelée, elle la fêlerait بو
ظرف بوزده طورملو دكلدر زیرا بوزك تأثیری آنی چاتلدر
زیرا بوزك تأثیرندن چاتلر -

Se fêler. *A.* تفلل - انفلال - تصوح - انصداع *P.* كفتن -
یارلمق - چاتلمق *T.* رخنه پذیرفتن - كفیدن

Fêlé. *A.* مفلول - منصدع *P.* كفته - كفیده *T.* چاتلاق -
چاتلاق - قدر مفلول Un pot fêlé || یارلمش - یاریق - چاتلمش
تنجره Un verre fêlé قدح منصدع - قدح - یاریق

FÉLICITATION. Compliment que l'on fait à quelqu'un sur un
événement agréable *A.* تهنیة pl. تهنیات - تبریك pl. تبریكات
T. تبریكسازی - مباركبادی *P.* تسعیدات pl. تسعید -
فلانه On lui a fait un compliment de félicitation || تبریك
ادای مراسم تبریك وتهنیت اولندی Je lui ai écrit une
lettre de félicitation طرفنه تبریكی حاوی بر قطعه مكتوب
فلانه بر قطعه تبریكنامه یازدم - تحریر ایلدم

FÉLICITÉ. Béatitude, grand bonheur *A.* سعادت - نعیم *P.*
نعیم || La félicité éternelle موتلولق *T.* فرخندگی - كامرانی
سعادت سرمدی - كامرانی جاوید - سعادت ابدیة - سرمدی
البقا La souveraine félicité نعیم اعلا La véritable félicité ne se
peut trouver qu'en Dieu سعادت حقیقیه حق جل وعلا
حضرتلرندن غیریده بولنمق ممكن دكلدر Jouir d'une par-
faite félicité سعادت كامله ایله متنعم اولمق Une félicité que
rien ne saurait troubler واهمهٔ خللدن مصون بر سعادت روز
افزون Il met en cela toute sa félicité كامرانی وسعادتنی
قصارای انجق بوكا حصر ایدر Être au comble de la félicité
مراتب سعادت وكامرانیده اولمق Les félicités de ce monde
sont peu durables بو - سعادات دنیویه سریع الزوالدر
دنیانك تنعماتنده ثبات ودوام یوقدر

FÉLICITER. Faire compliment à quelqu'un sur un événement
agréable *A.* تهنیة - تبریك *P.* رسم مباركبادی بجا آوردن
رسم فرخنده بادی ادا كردن - *T.* تبریك ایتمك -
|| Je vous félicite de la nouvelle charge اوغورلی اوله دیمك
qu'on vous a donnée سكا توجیه اولنان منصب جدید
Il a gagné son procès, il faut que je ایچون تبریك ایدرم
l'en aille féliciter دعواسنی قزاندیغندن تبریكنه وارلمق

لطف ومرحمت وطرف دیگردن سیف قهر وسیاست ایله
غلبه ایتمك

FER, OU FER DE CHEVAL. Le demi-cercle de fer dont on garnit la corne des pieds des chevaux A. نعل pl. نعال P. نعل T. نال || Relever les fers d'un cheval آتك نالللرینی دكشدرمك Mettre un fer à un cheval آتك آیاغنده بر پاره نال میخلمق Mettre des fers cramponnés, pour empêcher qu'un cheval ne glisse sur la glace آتی بوز اوزرنده قایمقدن صیانت ایچون آیاغنده قیار نعل اورمق

FER, se dit aussi absolument d'un instrument de fer pour repasser le linge A. جندرة P. تله T. اوتو || Passer le fer sur un habit بر ثوبی اوتولمك - بر ثوبك اوزرنده اوتو اورمق

Il se dit aussi de plusieurs instrumens de fer qui servent à divers usages A. آلات حدیدیّة P. آلات آهنین T. دمور آوادانلق

FERS, au pluriel, signifie, des chaînes, des ceps, des menottes A. pl. سلاسل - pl. قیود pl. اغلال P. زنجیر - بند T. دمور در زنجیر اولمق - مقیّد اولمق || Être aux fers بوقاغی - بر کمسنه آیاغنده دمور اورلمش Avoir les fers aux pieds دست وپا اولمق Il avait les fers aux pieds et aux mains آیاغنه مقیّد ومغلول ایدی On lui avait mis les fers aux pieds آیاغنه بوقاغی اورلمشیدی - ضرب قید وبند اولندی -Figur. A. قید الرقیّة - اسار المحکومیّة P. زنجیر - بند بندگی T. قوللق زنجیری بندگی || Les peuples qui avaient gémi long-temps sous le joug de la tyrannie, ne songèrent qu'à rompre leurs fers طول زمان زیر ربقهٔ جبر وقهرده زاری وانین ایله اوقاتگذار اولمش اقوام ستمدیده کسر زنجیر رقیّتده فرصتیاب اولمق داعیهسنده حصر افکار ایتمشلر در Les amans se plaisent dans leurs fers گرفتار درد عشق اولنلر مقیّد اولدقلری زنجیر رقیّتی کندو حقلرینه عین نعمت عدّ ایدرلر

FER-BLANC. C'est du fer en lame mince qui est recouvert d'étain A. کتیف P. پتر - تنکه T. تنکه || Une cafetière de fer-blanc تنکه قهوه ابریغی

FERBLANTIER. Ouvrier qui travaille en fer-blanc A. صنّاع الکتیف P. پترگر - تنکهگر T. تنکهجی

FER-CHAUD. Maladie qui consiste dans une chaleur violente, qui monte de l'estomac jusqu'à la gorge A. اسخنة P. تب درونی T. ایچ قزغینلغی

FÉRIR. Ce mot n'est en usage qu'en cette phrase: Sans coup férir, pour dire, sans en venir aux mains A. بلا حرب ولا ضرب الی - الی قالدرمقمزین T. زبر دستی بجا نیاورده P. طوقندرمقسزین || On a remporté la victoire sans coup férir بلا حرب ولا ضرب تحصیل قصب السبق غلبه ونصرت اولنمشدر - Figur. Sans éprouver de résistance A. بلا مانع ولا بردرلو مانعه اوغرامقسزین T. بی مزاحم - بی مانع P. حایل || Il en est venu à bout sans coup férir بلا مانع وحایل تحصیل بلا حایل واصل سر منزل مقصود اولمشدر - مرام ایلدی

FERLER. Terme de Marine. Plier entièrement les voiles A. طیّ الشراع P. بادبان بر چیدن T. یلکنی دیویشورمك - یلکنی دیویشوروب باغلمق

FERLÉ. A. مطویّ الشراع P. بر چیده بادبان T. یلکنی دیویشرلمش

FERMAGE. Le prix convenu pour une ferme A. بدل التقبّل - بدل الالتزام - مال مقطوع الالتزام || Payer les fermages بدل التزامی ادا ایتمك Il me doit beaucoup de fermages التزامك مال مقطوعندن بكا کلّیتلو بورجی وار در

FERMANT. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: À jour fermant, pour dire, quand le jour est fini A. لدی زوال النهار - لدی ختام النهار P. وقتیکه روز روشن بتمامی رسد T. کوندز ختام بولدقده À portes fermantes A. لدی انسداد الابواب P. در وقت بستن درها T. قپولر قپاندقده

FERME. Qui tient fixement à quelque chose A. متین - رصین - محکم - مستحکم P. استوار T. صاغلم || Le plancher est ferme دوشمه متین ومستحکمدر - Et qui est fixe, stable, qui ne chancelle point A. ثابت - راسخ P. پایدار T. کرکین || Être ferme à cheval آت اوزرنده ثبات ایله طورمق Tenir le corps ferme بر کمسنه وجودینی ثبات ایله طوردرمق Être ferme sur ses pieds آیاغنی ثبات ورسوخ ایله طیاندرمق Marcher d'un pas ferme ثبات قدم ایله مشی ایتمك

On dit par analogie, Avoir le regard ferme نظرهٔ راسخه رسوخ صداسی Il a la voix, la parole ferme صاحبی اولمق صداسنده وکلامنده رسوخ ومتانت - ورسوخ کلامی وار در اداى راسخ ثباتکارانه ایله Il lui dit d'un ton ferme ولر در افاده ایلدی - De pied ferme. Sans bouger d'un lieu A. بلا تحرّك - بلا تحریك القدم - بثباة القدم P. بی جنبدیدن T. یرندن قملدانمیدرق || Il y پا بر جای قرار استاده - پا

a deux heures que je vous attends de pied ferme ایکی ساعتدنبرو برمدن قلملدانمیدرق سکا منتظرم — On dit aussi, Attendre l'ennemi de pied ferme, pour dire, dans la résolution de lui résister avec fermeté دشمنک ظهورینه ثبات قدم ایله منتظر اولمق — Et figur. Attendre quelqu'un de pied ferme ثبات قلب ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق — Et combattre de pied ferme مقام مدافعده اظهار ثبات ومتانت مقام مدافعده ثبات قدم ایله مداومت ایتمک — ایتمک ثبات قدم ایله مقاومت ایتمک — Et faire ferme

Il se dit figur. pour Constant, inébranlable *A.* متین الطبع صاحب — ثابت القدم — ثابت القلب — ربیط الجأش — الثبات والرسوخ *P.* ثباتکار — راسخدم *T.* ثباتلو || Un homme ferme en ses résolutions رأبنده ثبات ومتانت ایله مألوف اصیل الرأی — اصالت رأی ایله مألوف بر آدم — بر آدم مخاوف ومهالکده Avoir l'âme ferme dans le péril بر ادم عند الخطر ربیط الجأش اولمق — ثابت القلب اولمق Une résolution ferme عزیمت — عزیمت با ثبات ومتانت Un courage ferme جلادت باهرة المتانة Un ferme راسخه propos رأبنده کلام راسخ Demeurer ferme dans sa résolution عزیمتنده متین واستوار اولمق — ثابتقدم اولمق Avoir une ferme croyance اعتقاد راسخ صاحبی اولمق Une ferme espérance امید واثق — مأمول قوی — مأمول راسخ Amitié ferme متین وقوی بر محبت Avoir l'esprit ferme, le jugement ferme اصالت رأی صاحبی اولمق — اصیل الرأی اولمق — استحکام رأی اربابندن اولمق — محکم الرأی اولمق — حصافت عقل ومتانت رأی ایله مجبول اولمق Un style ferme انشای متین — سبک متین — On dit, que la manière de faire d'un peintre est ferme, pour exprimer l'assurance qu'il fait paraître dans sa façon d'opérer فلان رسامک قلمنده رسوخ ومتانت وار در

Il signifie aussi, fort, robuste *A.* محکم — قوی *P.* توانا — استوار — زورمند *T.* قوتلو — زورلو — کوجلو || Avoir la main ferme الی قوتلو اولمق — قوی الید اولمق

Et qui est compacte et solide *A.* صلب *P.* سخت *T.* پک || Ce terrain est ferme بو یر پکدر — بو ارض صلب وسختدر || Du poisson qui a la chair ferme اتی پک بر بالق

On appelle en Géographie, Terre ferme, tout ce qui est du continent *A.* برّ *P.* خشکی *T.* قره || Passer d'une île à la terre ferme آطه‌دن — بر جزیره‌دن قالقوب برّه مرور ایتمک چیقوب قره‌یه کچمک

Ferme, pris adverb., signifie, fortement, d'une manière ferme *A.* قویاً — محکماً — مستحکماً *P.* استوارانه *T.* قوتلوجه || Parler ferme قویاً سویلمک Tenir une chose bien ferme بر قویاً ضرب ایتمک Frapper ferme شیئی قویجه طوتمق Cela tient ferme dans la muraille بو شئ دیوار اوزرنده قویاً ومستحکماً مربوطدر Il tient ferme pour la vérité حقیقت حالک اوزرنده قویاً ثبات ایدر Soutenir une chose fort et ferme بر شیئی قویاً واکیداً تأیید ایتمک Nier une chose fort et ferme — بر شیئی اکیداً وقویاً انکار ایتمک On dit, Ferme, Tenez ferme, pour dire, ayez du courage قوی متانت ایله — القلب اول

FERME. Convention par laquelle le propriétaire d'un domaine en abandonne la jouissance à quelqu'un, pour un certain temps et pour un certain prix *A.* التزام pl. التزامات *P.* بروجه التزام اعطا *T.* التزاملق || Donner à ferme زمینداری علی طریق الالتزام الزام ایتمک Prendre à ferme — ایتمک در عهده اولان التزامی Quitter une ferme استیجار ایتمک بدل ترک ایتمک Hausser, rabaisser, diminuer la ferme التزامی تزیید ایتمک وتنزیل وتقلیل ایتمک Les cinq grosses fermes خمسهٔ جسیمهٔ التزامات

Il se prend aussi, pour le domaine donné à ferme *A.* مقاطعة pl. مقاطعات || Avoir une ferme بر مقاطعه‌یه مالک اولمق Acheter une ferme بر مقاطعه اشترا ایتمک Cette terre comprend six fermes بو ارض التی قطعه مقاطعاتی مشتملدر

FERMEMENT. Avec force, avec fermeté *A.* قویاً — اکیداً — شدیداً *P.* سخت — استوارانه *T.* پک — پکلک ایله || Attacher fermement اکیداً وقویاً یاپشدرمق S'appuyer fermement پک طیانمق — قویاً اتکا ایتمک

Il signifie aussi, avec constance, invariablement *A.* بالثباة — والدوام *P.* پایدارانه *T.* کرکینلک ایله || Persister fermement dans sa résolution عزیمتنده بالثبات والدوام اصرار برشینه بالثبات والدوام ایتمک Croire fermement une chose قویاً اعتماد ایتمک — اعتماد ایتمک Soutenir fermement son avis رأینی ثبات ودوام ایله تأیید ایتمک un mensonge بر کذبی ثبات ومتانت ایله تأییددن خالی اولمامق

FERMENT. Levain *A.* خمیرة — خمیر *P.* مایه *T.* مایا || Cela

sert de ferment مایه - فلان شئ خمیر اولمغه صالحدر ایچون ایو در

FERMENTATIF. Qui a la vertu de produire la fermentation مختمر .*A* موجب الاختمار - .*P* مایه‌ساز .*T* مایه‌لندریجی || Les fruits d'automne sont fermentatifs فصل خریفده حاصل اولان فواکه ایجاب اختمار ایتمز مقوله‌دندر

FERMENTATION. Mouvement interne qui s'excite de lui-même dans un liquide, par lequel ses parties se décomposent pour former un nouveau corps .*A* اختمار - خمیریت .*P* مایه‌گیری .*T* مایه‌لنمه || Les chimistes distinguent trois espèces de fermentation, la spiritueuse, l'acide et la putride اهل کیمیا حال اختماری اوچ نوع اعتبار ایدرلر که بری اختمار روحی ایکنجیسی اختمار حمضی واوچنجیسی اختمار عفنیدر La digestion se fait par la fermentation des alimens کیفیت هضم طعامک اختماری تقریبیله حصولپذیر اولور La fermentation de la bile صفرانک اختماری

Il se dit figur. de l'agitation des esprits .*A* غلیان الاذهان جوش وخروش .*P* هیجان الضمایر والافکار - والافکار اذهان .*T* ناسک قینایشی || Les esprits étaient dans la plus grande fermentation اذهان ناس اقصای مراتب غلیان عظیم جوش وخروشده ایدی - وهیجانده ایدی

FERMENTER. S'agiter par le moyen du ferment .*A* تخمّر - اختمار .*P* مایه گرفتن - مایه بستن .*T* مایه‌لنمک || La pâte fermente عجین اختمار ایدر Les humeurs fermentent اخلاط اختمار ایدر - On dit figur. Les têtes, les esprits fermentent, pour dire, qu'ils sont dans l'agitation اذهان ناس هیجان ایدر اذهان وضمایر ناسده جوش وخروش پیدا اولور - غلیانه کلور -

Fermenté. .*A* مختمر - مخمّر .*P* مایه گرفته - مایه بسته .*T* مایه‌لنمش

FERMER. Clore ce qui est ouvert .*A* سدّ .*P* بستن .*T* قپامق - قپاتمق - باغلمق Dans des cas particuliers, on emploie aussi d'autres mots, comme on le verra dans les exemples || Fermer une chambre اوطه‌نک قپوسنی سدّ ایتمک - اغلاق ایتمک - اصفاق صندیغی سدّ Fermer un coffre اصماق ایتمک - ایتمک - قوطی‌یی سدّ ایتمک une boîte اغلاق ایتمک - ایتمک قپاقلمق - قوطی‌یی قپامق - قوطی‌یی اطباق ایتمک - une bourse کیسه‌یی شدّ ایتمک - کیسه‌نک آغزینی باغلمق Fermer la porte اصفاق باب ایتمک - سدّ باب ایتمک

- اغلاق باب - قپویی قپامق Fermer la porte au verrou قپویه قول - ارتاج باب ایتمک - تضبیب باب ایتمک Fermer la porte à la clef تقفیل باب ایتمک دموری اورمق Fermer la fenêtre پنجره‌یی سدّ ایتمک قپویی کلیدلمک - Fermer un livre کتاب ایتمک - صفق کتاب ایتمک - کتابی قپاتمق - Fermer la main .*A* تعقید الکفّ .*P* دست بستن .*T* الی la bouche .*A* سدّ الشفة - اغلاق الشفة .*P* دهان .*T* باغلمق les yeux .*A* اغطاء العیون .*P* چشم .*T* آغزی قپامق بستن Fermer la veine .*A* سدّ الفم العرق .*T* کوزی باغلمق بستن .*P* la plaie طمرک آغزینی باغلمق .*T* دهان رک بستن .*A* سدّ الجراحة .*P* زخم بستن .*T* یاره‌یی قپاتمق

On dit aussi, Fermer les rideaux, pour dire, les tirer .*A* اسدال الاستار .*P* پرده‌را کشیدن - پرده‌را فرود آوردن .*T* پرده‌یی صارقتمق - Fermer le Palais, pour dire, cesser tout exercice de Justice محکمه‌یی قپاتمق - Fermer une parenthèse, pour dire, marquer le crochet qui la termine عبارهٔ منفصله‌یی علامت فاصله وضعیله اشارت ایتمک - Fermer une lettre, un paquet, pour dire, les plier, les cacheter مکتوبی وتحریرات بوغچه‌سنی طیّ وتمهیر ایلمک - Fermer la porte à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'entrer برکمسنه‌نک مدخلنه حوالهٔ سدّ - سدّ باب قبول ایتمک - ممانعت ایتمک - Et figur. Fermer la porte aux mauvaises pensées, aux mauvais conseils, pour dire, les rejeter افکار فاسده‌یه وآرای باطله‌یه سدّ آذان قبول ایتمک - افکار فاسده‌یی ردّ ایتمک - قبولدن امتناع ایتمک

On dit, Fermer un chemin, un passage, une ouverture, une avenue, pour dire, les boucher طریقی ومعبری ورخنه‌یی یولی وکچیدی وکلدکی وکلدجک - ومورودی سدّ ایتمک - یولی طیقامق - وکلدجک یری باغلمق - Et fermer les ports, les passages d'un pays, d'un royaume, pour dire, empêcher que personne n'y entre et n'en sorte مملکتک وملکتک مداخل مولرد ومعابرینی - وموارد بنی سدّ وبند ایتمک || On a fermé les passages des Pyrénées پیرنه طاغلرینک معبرلرینی سدّ ایتمشلر در - On dit figur. Fermer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui ôter les moyens de faire quelque chose فلان کشی‌یه فلانک روی امیدینه حوالهٔ سدّ ممانعت - سدّ راه اولمق ایتمک

On dit, Ne pas fermer l'oeil de toute la nuit, pour dire,

passer la nuit sans dormir *A.* تنجّم *P.* تا بسحر انجم شمار
شدن *T.* صباحه قدر كوز قپامامق

On dit figur. Fermer les yeux à la lumière, pour dire, se refuser à l'évidence مثال ضياى خورشيد ظاهر وبديد اولان شيئلرده تعامى وتغافل ايتمك – Et fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir تعامى – Et fermer l'oreille, pour dire, ne vouloir pas ouïr une chose كورمامزلك ايتمك – ايتمك اصغا ايتمامك – تصامم ايتمك || ايشيدمامزلك ايتمك – حوالهٔ سمع التفات ايتمامك – Fermer l'oreille aux calomnies, aux médisances كلام غمز وسعايته افايك ومفتريات واقوال – سدّ سامعهٔ التفات ايتمك – Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, lui imposer silence *A.* تبكيت – مذمّت آياته حوالهٔ سمع التفات ايتمامك خاموش كردانيدن *P.* الزام الصمت والسكوت – تصميت – *T.* صوصدرمق ou pour dire, le convaincre en telle sorte qu'il ne puisse rien avoir à répliquer *A.* افحام – اقطاع – خبط ايتدرمك *T.* دمبسته كردن *P.* ابكات – اسكات سرد ايلديكم دليللر Mes raisons lui ont fermé la bouche || بسط ايتديكم دليللردن – ايله كلّيًا افحام واقطاع اولندى در ميان ايلديكم دليللرى لدى – مفخم ودمبسته اولمشدر الاستماع خبط اولمشدر – Et fermer la bouche à la médisance, à la calomnie لسان ارباب غيبت ومفترياتى سدّ ايتمك – فتّال – دهان ارباب غيبته حوالهٔ سدّ سكوت ايتدرمك – Et fermer la marche, pour dire, marcher le dernier à une cérémonie *A.* وبد زبانلرك آغزينى قپاتمق – تذنيب الموكب آلايك كيروسنه يوريمك *T.* بدنبالهٔ موكب روانه شدن *P.*

Fermer, signifie aussi, enclore. V. ce mot.

Se fermer. *A.* انسداد *A.* بسته شدن *T.* قپانمق || Cette porte est mal faite, elle ne se ferme pas بو قپوفنا ياپلديغندن قپانميور Cette plaie se fermera bientôt بو ياره چابك قپانه‌جقدر

Fermé. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* قپالو – قپانمش – قپانق

FERMETÉ. L'état de ce qui est ferme, solide *A.* متانت – رصانت *P.* استوارى *T.* متينلك – طيانقلق || C'est un terrain marécageux qui n'a aucune fermeté متانتدن عارى بر بو قازقلرده Ces pilotis n'ont pas assez de fermeté صولاق ير در چندان متانت ورصانت يوقدر

Il signifie figur., constance, assurance *A.* ثباة – ثبات ثباتكارى – استوارئ دل *P.* رسوخ الطبع – متانت – الطبع *T.* يورك طيانقلغى || Une grande fermeté de courage غيرت ثبات وشجاعتده متانت عظيمه Fermeté de coeur, d'âme فلانك متانت قلب – قلب Cet homme n'a point de fermeté مايهٔ متانتدن بى بهره – اصلا وقطعًا متانت طبعى يوقدر عزايم Il n'a point de fermeté dans ses résolutions بر آدمدر وتصميماتنده اصلا ثباتى يوقدر Il a une grande fermeté dans ses maux, dans l'adversité ظهور ايدن مصايب وآفاتى ثبات مصايب وآلامده متانت طبعى – قلب ايله تحمّل ايدر اصالة الرّاى – حصافة العقل *A.* Fermeté d'esprit – وار در – عقل صاغلملغى *T.* استوارئ انديشه *P.* استحكام الرّاى – Fermeté de style *A.* رسوخ السبك والعبارة *P.* استوارئ انشا انشانك قويلكى *T.*

Fermeté. Qualité d'un corps compacte. Il ne se dit guère que du poisson *A.* صلابت *P.* سختى *T.* پكلك || Ce poisson a le goût et la fermeté de la sole بو بالقده كدى بالغنك لذّت وصلابتى وار در

FERMETURE. Ce qui sert à fermer *A.* مغلاق pl. مغاليق *P.* بستگى *T.* آلت قپاده‌جق || La fermeture d'une boutique دكّانى قپاده‌جق آلت – On dit dans les places de guerre, La fermeture des portes, pour dire, l'action, le moment de les fermer قپولرك – سدّ ابواب ووقت انسداد ابواب قپانمسى وقپولرك قپانديغى وقتى

FERMIER. Celui qui prend des héritages à ferme *A.* متقبّل – ملتزم pl. ملتزمين *P.* زميندار *T.* التزامجى || Les fermiers des cinq grosses fermes مقاطعات جسيمهٔ خمسه ملتزملرى

FERMOIR. Petites agrafes de métal, qui servent à tenir un livre fermé *A.* معقد الكتاب *P.* بندينهٔ كتاب *T.* كتاب تكمه‌سى

Et un outil dont les bourreliers se servent pour tracer des raies sur des bandes de cuir *A.* محطّة *T.* ماخات

FÉROCE. Qui est farouche et cruel. il se dit des animaux *A.* وحش pl. وحوش – سبع pl. سباع *P.* دد – درنده – *T.* برتيجى حيوان || Les bêtes féroces وحوش وسباع On exposait les martyrs aux bêtes féroces شهداى كرامى سباع ووحوشه عرض ايدرلر ايدى Le lion, le tigre sont des animaux féroces نمر واسد اقسام سباعدندر – On dit figur. d'un homme cruel et brutal, que c'est un esprit féroce, une hu-

meur féroce, une bête feroce *A.* حیوان وحش ـ سبعی المزاج
طبیعت سبعیة ـ On dit aussi, Naturel féroce مثالی بر آدم
Regard féroce یرتیجی حیوان ـ نظرۀ شزرا ـ نگاه وحش آلود
باقشی

FÉROCITÉ. Caractère de ce qui est féroce *A.* وحشت ـ
سبعیت *P.* غرّندگی *T.* یرتیجیلک || La férocité est naturelle au lion, au tigre حال سبعیت آرسلانه وقپلانه طبیعیدر
— Il se dit figur. des hommes || La férocité de ce barbare ne put être adoucie par tous les bons traitemens qu'on lui fit بو
امی آدمک مألوف اولدیغی حال سبعیت حقنده مصروف
نیچه نیچه معاملات جمیله تقریبیله کسب ملایمت
ایده‌مدی Voyez jusqu'où va la férocité de ces peuples شو
اقوامک حال وحشت وسبعیتی نه رتبه‌لره قدر واصل اولدیغنه
نظر ایله Il a une férocité d'humeur qu'il est impossible de dompter سبعیت مزاجی شول رتبه‌ده در که آکا غلبه اولنمق
محالات قبیلندندر

FERRAILLE. Vieux morceaux de fer rouillés *A.* دقاق الحدید
الصدئ *P.* آهنپارۀ کهنه *T.* اسکی دمور پارچه‌لری || Ce n'est que de la ferraille بونلر هب اسکی دمور پارچه‌لر یدر Vendeur de vieille ferraille اسکی دمور پارچه‌لری صاتیجیسی

FERRAILLER. Faire du bruit avec des lames d'épée, en les frappant les unes contre les autres *A.* خشخشة ـ قعقعة ـ
تخشخش *P.* چکاچاک کردن *T.* سلاح قعشده‌مق || Les filous tirèrent aussitôt l'épée, et se mirent à ferrailler خرسزلر
در حال سل سیف ایله خشخشه‌یه مبادرت ایتمشلر در
Il — در عقب قلیچ صیروب سلاح قعشده‌مغه باشلادیلر ـ
se dit aussi, de ceux qui font métier de se battre *A.* تدرّب
بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنمک || C'est un homme qui n'aime qu'à ferrailler بر بهادر در که مقارعه‌دن غیری
شیئه هوسی یوقدر

FERRAILLEUR. Celui qui fait métier de se battre *A.* متدرّب
بالمقارعة *T.* دویوشمکی پیشه ایدنن || C'est un ferrailleur de profession مقارعه‌یی کندویه پیشه ایدنمش
بر آدمدر

FERRANT. Qui ferre. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Maréchal ferrant *A.* بیطار pl. بیاطرة ـ ناعل ـ نعّال *P.*
نالبند *T.* نعلبند

FERREMENT. Outil de fer *A.* آلت حدیدیة pl. آلات
حدیدیّة *P.* آلت آهنین *T.* دمور آوادانلق || Les ferremens d'un chirurgien جرّاحک آلات حدیدیه‌سی

FERRER. Garnir de fer *A.* تزیین بالحدید ـ لبس بالحدید
P. آهن پوشانیدن ـ آهن پیراستن ـ بآهن *T.* دمور ـ دمور قپلامق
بر قپویه لبس حدید || Ferrer une porte ایله دوناتمق
صندیغه دمور un coffre بر قپویه حدید قپلامق ـ ایتمک
بر طولابی اقتضا ایدن دمور Ferrer une armoire دوناتمق
مزراغک اوجنی دمور ایله une pique طاقملریله دوناتمق
عربه تکرلکلرینه دمور قپلامق Ferrer des roues دوناتمق
Et attacher des fers aux pieds d'un cheval avec des clous
|| نال اورمق ـناللمق *T.* نعل زدن *P.* تنعیل ـ انعال *A.*
Ferrer un cheval des quatre pieds آتک درت آیاغنی ناللمق
انعالی درت آیاغنه نعل اورمق ـ Un cheval difficile à ferrer
آتَه قیار نعلی اورمق Ferrer des chevaux à glace مشکل بر ات

FERRÉ. *A.* مزیّن بالحدید ـ تلبّس بالحدید *P.* بآهن
پیراسته ـ پوشیده *T.* دمور قاپلو ـ دمور ایله دونانمش
نالّنمش *T.* نعلزده *P.* منعل *A.*
On appelle Eau ferrée, de l'eau où l'on a plongé un fer ardent ou rouillé *A.* ماء الحدید *P.* دوس *T.* چلیکلو صو
On appelle figur. Style ferré, un style qui a de la dureté
خشین وغلیظ بر سبک وعباره

FERRIÈRE. Sac dans lequel on porte tout ce qui est nécessaire pour ferrer un cheval *A.* جراب البیطار *P.* همیانچۀ
نالبند طوبره‌سی *T* نعلبند

FERRONNERIE. Lieu où l'on vend, où l'on fabrique les gros ouvrages de fer *A.* دار الحدّاد ـ دار القین *P.* آهنگر خانه *T.*
دمورجی کارخانه‌سی

FERRONNIER. Celui qui vend des ouvrages de fer *A.* حدّاد
ـ قین pl. اقیان *P.* آهن فروش *T.* دمورجی

FERRUGINEUX. Qui tient de la nature du fer, qui a des parties de fer *A.* حدیدی *P.* آهنی ـ آهن آلود *T.* دمورلو ||
Une terre ferrugineuse ارض حدیدیه ـ دمورلو طوپراق Des eaux ferrugineuses میاه حدیدیه ـ دمورلو صولر

FERRURE. Garniture de fer *A.* زینة حدیدیّة *P.* پیرایش
آهنکاری *T.* دمور دونانمه‌سی ـ دمور ایشی || La ferrure d'une porte قپونک زینت حدیدیه‌سی Belle ferrure کوزل دمور
ایشی La ferrure de ces roues-là n'est pas assez forte بو
تکرلکلرک دمور ایشی پک قوی دکلدر

Et l'action de ferrer les chevaux *A.* نعل *P.* نعلبندى ـ
نعلكارى *T.* نالله || Il en coûte tant par an pour la ferrure
de deux chevaux ایکی آتك نالله بهاسی سنه‌ده شو مقداره
بالغ اولور ـ Il se dit aussi de la manière dont on ferre un
cheval || Ferrure à la française فرانسزكارى نالله à la hongroise
مجاركارى نالله

FERTILE. Fécond, qui produit beaucoup *A.* مخصب ـ مربّ
مبذور ـ وفير البركة ـ وفير الفقل ـ كثير الانبات ـ منبت ـ
المحصولات ـ عميم الريعان ـ كثير النما *P.* نمادار ـ
محصولدار *T.* بركتلو ـ بوللق || Terre fertile ارض مخصبه
Pays مبذوز المحصولات ير ـ منبت ومحصولدار زمين ـ
fertile منبت ومحصولدار مملكت ـ كثير الانبات مملكت
Fertile en blé, en vin, etc. حنطه وخمر وسائر حاصلات
سنهٔ خصوصنده كثير الريعان بر مملكت Année fertile
ـ بوللق سنه‌سى ـ خصب ورخا سنه‌سى ـ عميمة البركة
بركت سنه‌سى

Il se dit aussi des personnes *A.* ولود ـ مبذور النما *P.* بسيار
زاى *T.* چوق طوغريجى || Il est fertile en expédiens, en inven-
tions استحضار بدايه وتدابير واستخراج بدايع ومخترعاتده
ذهنى بغايت ولود وبسيار زا در ـ On dit aussi au figuré,
Esprit fertile, Sujet fertile. V. Fécond.

FERTILEMENT. Abondamment, avec fertilité *A.* مبذوراً ـ
بالخصب والرخا *P.* فراوان ـ با نمادارى *T.* بول بول ـ
بركت ايله ـ بوللق ايله

FERTILISER. Rendre fertile *A.* اراعة ـ تثمير ـ اخصاب ـ
نمادارى دادن ـ نمادارى آوردن *P.* ايراث الخصب والبركة
T. بركتلندرمك || Le Nil venant à se deborder, fertilise toutes
les terres d'alentour نهر نيل طغيانى حالنده اطراف وانحاده
اطراف ونواحيده ـ كائن اراضينك مجموعنى اخصاب ايدر
بولنان اراضينك جمله‌سنه ايراث خصب وبركت ايدر
جمله‌سنى اراعه ايدر ـ

FERTILITÉ. Qualité de ce qui est fertile *A.* نابتيّت ـ خصب
رخا ـ بركت *P.* نمادارى *T.* بوللق ـ بركت || La bonne
culture est ce qui contribue le plus à la fertilité de la terre
ارضك امر حراثتنده اهتمام اولنمق ايراث خصب
وبركتنه وسيلهٔ قويّه در ـ Il se dit aussi au figuré. V. Fécondité.

FÉRULE. Petite palette avec laquelle on frappe sur la main
des écoliers, pour les punir de quelque faute *A.* مقرعة الادب
P. ادب آموزى *T.* تازيانهٔ ـ خواجه قامچيسى ـ On dit figur.,
Être sous la férule de quelqu'un, pour dire, Être sous sa cor-
rection بر كمسنه‌نك زير تازيانهٔ حكمنه تابع اولمق

FÉRULE. Plante *A.* سكبينج *P.* سكبينه *T.* آت قاصنيسى

FERVEMMENT. Avec ferveur *A.* باحتراق البال ـ بحرارة
القلب *P.* با گرمئ درون ـ بسوزش دل *T.* كوكل يانقلغيله
|| Prier fervemment حرارت قلب ايله مناجات ايتمك
ـ سوزش دل ايله اللهه رجا ونياز ايتمك Il s'acquitte fer-
vemment des devoirs de la religion فرايض دينيّه‌يى گرميّت
ايله ادا ايدر ـ بال ايله احتراق بال ايله مناسك دينى
ادا ايدر

FERVENT. Qui a de la ferveur *A.* حرير القلب *P.* گرم
درون ـ پر سوز وگداز *T.* يوركى يانق || C'est un homme
extrêmement fervent dans la piété حرير القلب امر تعبّدده
آتش پر سوز ديانت ايله حرير القلب بر آدمدر ـ بر آدمدر
Un Zèle fervent پر سوز وگداز غيرت Une dévotion fervente
گرميّتلو تعبّد Une fervente prière حرارتنما دعا ـ دعاى گرميّتلو

FERVEUR. Ardeur avec laquelle on se porte aux oeuvres de
piété *A.* حرارة القلب ـ احتراق البال ـ حرقة البال
درون *P.* گرمئ سوز دل ـ *T.* گرميّت ـ يانقلق || Prier
Dieu avec ferveur طاعت ايله بال ايله بحرقت باريده درگاه
گرميّت بال ايله عبادت ايتمك Servir Dieu avec ferveur
حرارت تعبّد اللهه قوللق ايتمك La ferveur de la dévotion
La ferveur de son zèle غيرتى گرميّت Il est encore dans sa
première ferveur هنوز حرارت وگرميّتنك ابتداسنده در
Il ne faut pas laisser refroidir sa ferveur حال گرميّتنه تجويز
گرميّت سريع فتور ايتمك روا دگلدر Une ferveur passagère
چوق سورمز بر يانقلق ـ گرميّت يكدمه ـ الزوال

FESSE. La partie charnue du derrière de l'homme *A.* اَلية
pl. اليات pl. الايا ـ عجز pl. اعجاز *P.* كونسته ـ كوسرون ـ
قيناق ـ قيچ *T.* سرين ـ سرون ـ En parlant des animaux,
les Turcs emploient le mot *T.* صغرى || La fesse d'un cheval
آتك صغريسى

FESSER. Frapper sur les fesses avec des verges ou avec la
main *A.* ضرب فى الالية *P.* بسرون زدن *T.* قيچى دوكمك
قيچى اورمق ـ

FESTIN. Repas somptueux donné à l'occasion de quelque fête
A. مصنعة ـ وليمة *P.* چشن ـ ساز ـ مهمانى *T.* ضيافت ـ طوى

|| Festin somptueux, magnifique ضيافت محتشم ومطنطن Grand festin وليمهٔ عظيمه Dresser, préparer un festin ترتيب ضيافته دعوت Convier, inviter à un festin ضيافت ايتمك Faire festin *A.* اصطناع *T.* ضيافت ايتمك Le luxe des festins ضيافتلرده اولان اسراف وسفاهت Festin de noce *A.* وليمة العروس *P.* سور عروسى — جشن شادى *T.* دوكون Le festin royal سور همايون — ضيافت شاهانه — ضيافتى Le festin qu'on donne à celui qui vient d'arriver d'un voyage, s'appelle *A.* نقيعة *P.* جشن خوش آمدى *T.* صفاكلدى ضيافتى Et le festin que donne celui qui a bâti une nouvelle maison *A.* وكيرة — حتيرة *P.* جشن بناى نو بنياد *T.* بقياز طعامى

FESTINER. Faire festin *A.* ايلام *P.* مهمانى كردن — ساز *T.* ضيافت ايتمك || Festiner ses amis احباب ودوستانه ضيافت ايتمك

FESTON. Faisceau fait de fleurs, de fruits et de feuilles, liés ensemble *A.* حزمة الازهار والفواكه *P.* دستهٔ شكوفه وميوها *T.* ميوه وچيچك دمتى

FESTOYER. Bien recevoir quelqu'un, lui faire bonne chère *A.* اصطناع *P.* مهمانى كردن *T.* ضيافت ايتمك

FÊTE. Jour consacré particulièrement au service divin *A.* عيد pl. اعياد *P.* بيرام *T.* بيرام || Grande fête عيد كبير Les quatre grandes fêtes de l'année سنه‌نك اعياد كبيرهٔ اربعه‌سى Un jour de fête روز عيد — يوم عيد Célébrer une fête تعظيماً للعيد اجراى مراسم احترام ايتمك Chômer une fête يوم عيدده تعطيل شغل ايتمك C'est une fête chômée تعطيل شغل اولنور اعياددندر — On dit proverb. Il n'est pas tous les jours fête هر كون بيرام دكل

Il signifie aussi, des réjouissances publiques qui se font en des occasions extraordinaires *A.* عيد عامّ *P.* سور — سور سرور *T.* شنلك

On dit figur. Troubler la fête, pour dire, troubler le plaisir de quelque compagnie *T.* مجلسى بوزمق

On dit, Faire fête à quelqu'un, pour dire, lui faire un accueil favorable *A.* تلقى بالبشر والبشارة — تلقى بالحفاية *P.* مهماننوازى نمودن *T.* اكرام ايتمك

FÊTER. Célébrer une fête *A.* تعييد *P.* بيرام كردن — اداى رسم عيد كردن *T.* بيرام ايتمك || On fête aujourd'hui un tel Saint بوكونكى كون فلان نام ولىّ اللهك رسم عيدى اجرا اولنور — Fêter quelqu'un, signifie figur., l'accueillir favorablement. V. Faire fête.

FETFA. Mandement du Mufti très-respecté *A.* فتوا pl. فتاوا

FÉTIDE. Qui a une odeur forte et très-désagréable *A.* سنيخ — اذفر — كريه الرايحة *P.* بد بو — شمغند *T.* مردار قوقولى || Une huile fétide دهن اذفر — مردار قوقولى ياغ Pilules fétides كريه الرايحه حبّلر

FÉTOYER. V. Festoyer.

FÊTU. Brin de paille *A.* رقّة *P.* گياه ريزه *T.* صمان خرده‌سى — صمان اوفانتيسى —

FEU. Un des quatre élémens qui est chaud *A.* نار *P.* آتش *T.* آتش || Feu élémentaire عنصر نار — Et le feu que l'on fait avec des matières combustibles *A.* نار — نائره *P.* آتش *T.* آتش Feu clair آتش ضيادار Feu dévorant آتش پر خور || Feu de charbon كمور آتشى — نار پر فروغ Feu de gros bois طومرق آتشى Souffler le feu آتشى اوفلمك — نفخ نائره Allumer le feu آتشى علولندرمك — ايقاد نائره — اشعال نائره Éteindre le feu آتشى سوندرمك — اطفاى نائره ايتمك Couvrir le feu آتشى بصدرمق — اخماد نائره ايتمك On a mis le feu à cette maison فلان خانه‌ده القاى آتش ايتمشلر در Le feu a pris à ce lambris آتش پروازهٔ قونداق براقمشلر در — Le feu a gagné le plancher, le toit سقفده مشتعل اولدى — آتش خانه‌نك دوشمه‌سنه وطامنه سرايت ايلدى La ville était toute en feu شهرك — شهر بسبتون آتش ايچنده ايدى — شهر مذكور سر تا پا علولنمشدر — مجموعى مانندهٔ منقل پر آتش اولدى — تا پا بر آتشدان پر لهيبه دوندى Crier au feu يانغن وار — حريق وار در ديو ندا ايتمك — در ديو چاغرمق — On dit, Condamner au feu, pour dire, condamner à être brûlé عذاب آتش ايله مظهر عقوبت اولمسنى حكم ايتمك — Et qu'un homme mérite le feu مستحق نار در — شايان آتشدر — Et mettre le feu au four, pour dire, le chauffer فرونى ياقمق — احمام تنور ايتمك — فرونى — Et montrer une chose au feu عرض فى النار — طوتشدرمق — آتشه كوسترمك — ايتمك

On appelle Feux de joie, les feux qu'on allume dans les rues, en signe de réjouissance *T.* شنلك — قنديل دونماسى — Et feu d'artifice, un feu composé de fusées volantes pour le spectacle *T.* آتشى فشنك شنلكى — فشنك دونماسى

On dit proverb. de deux choses tout-à-fait contraires, de deux personnes entièrement opposées, que c'est le feu et l'eau آب وآتش مثالی بینلرنده تضاد کلّی وار در — Et de ce qui est violent d'abord, mais qu'on juge ne devoir pas durer, que c'est un feu de paille صمان علوی کبیدر — Et figur. Jeter de l'huile au feu, pour dire, aigrir les esprits davantage آتش اوزرینه زفت دوکمک — Et mettre le feu aux étoupes, aux poudres, pour dire, animer davantage une personne qui est déjà naturellement portée à s'émouvoir باروته آتش طوقندرمق — Et mettre tout à feu et à sang, pour dire, exercer toutes les cruautés de la guerre dans un pays بلده‌یی جملهٔ احراق بالنار وسکّان شهری سرتا پا — واهالیسنه حوالهٔ سیف قهر ودمار ایتمک احراق ودمای عبادی بلا امان اراقه واهراق ایلمک

Feu, se prend aussi pour Cheminée. V. ce mot. || Il n'y a qu'un feu dans cet appartement بو دائره‌ده یالکز بر اوجاق وار در

Et pour Ménage *A.* داخنهٔ pl. دواخن *P.* دودگند — دود بو *T.* توتونلک || Il y a cent feux dans ce village آهنگ قریه یوز عدد توتونلکدن عبارتدر Cette ville est composée de tant de feux فلان بلده شوقدر توتونلکی مشتملدر — On dit proverb., N'avoir ni feu ni lieu, pour dire, être vagabond sans aucune demeure fixe *A.* ماله حمّ ولاسمّ *P.* آوارهٔ خانه — توتونی توتر بر اوجاغه مالک اولمیان آدم *T.* بر دوش Et d'une maison en désordre où il n'y a rien à manger, qu'il n'y a ni feu au pot, ni écuelles lavées اوجاغی یانمز بر خانه در

Il se prend aussi, pour la simple lueur des flambeaux, des fanaux *A.* شعلة pl. شعل — ضیاء النار *P.* تاب آتش *T.* آتش ایشغی — آیدینلغی || Il est défendu de chasser au feu آتش ایشیغنده — اشعال شعله ایله صید ایتمک ممنوعدر آو آولمق ممنوعاتدندر Il y avait des feux allumés sur la côte یالی کنارنده آتشلر — ساحلده شعله‌لر اشعال اولنمشیدی — یاقلمشلر ایدی — On appelle poétiquement les astres, Les feux de la nuit, du firmament *A.* pl. سرج اللیال — سرج الفلک — کوک قندیللری *T.* چراغان آسمان *P.* مصابیح السما pl.

On appelle Armes à feu, les mousquets, les fusils, les pistolets, etc. *A.* اسلحهٔ ناریّة — آلات حربیّة ناریّة *P.* گدرهای آتش انداز — آتشبار *T.* آتشلو پوصات — Et feu, absolument, les coups que l'on tire avec des armes à feu || Il s'expose au feu des ennemis دشمنک آتشی قارشوسنده القای نفس ایدر Il était sous le feu des ennemis اعدانک آتشی آلتنده ایدی — دشمنک طوبی آلتنده ایدی À cette bataille, à cet assaut, les ennemis faisaient grand feu اول ملحمه اثناسنده واول یورویش وقتنده دشمن شدّت عظیمه اول جنکده وقلعه اوزرینه — ایله امطار آتش ایتدرر ایدی یورویش اولندیغی اثناده دشمن کلیّتلو آتش یاغدرمقدن قلعه خالی اولمش دکل ایدی Soutenir le feu de la place قلعه طرفندن — طرفندن آتیلان آتشه مقاومت ایتمک آتیلان کلّه وقورشوندن پای ثباته هیچ بردرلو عارضهٔ فتور وتزلزل ظهور ایتمیوب مقام مقاوتده دوام ایتمک Ils étaient à couvert du feu de la ville جانب قلعه‌دن آتیلان آتشدن محفوظ ایدیلر Il se trouve entre deux feux ایکی آتش آره‌سنده هرشینی *T.* آتش همه سوز *P.* نائرة جارفة *A.* Feu rasant در سپوری یاقیجی بر آتش — یاقوب کوتوریجی آتش Feu croisé *A.* نائرة متقابلة *T.* قارشولقلی آتش Feu roulant *A.* نائرهٔ دوّار *P.* آتش گردان *T.* دونر آتش Feu très-vif *A.* نار شدیده *P.* آتش تند وتیز *T.* کسکین آتش — قیزغن آتش

Feu, se dit aussi des météores enflammés, de la foudre et des éclairs *A.* نائرهٔ سماویّة *P.* آتش آسمانی *T.* کوک آتشی || Le feu du ciel est tombé sur cette maison نائرهٔ سماویّه فلان صاعقه فلان خانه‌نک اوزرینه — خانه اوزرینه نزول ایلدی اول ربیع L'air était tout en feu pendant cet orage دوشدی عاصفک هبوبی اثناسنده هوا پر آتش سما ایدی

On appelle Feux follets, les exhalaisons enflammées qu'on voit quelquefois dans les endroits marécageux *A.* ابخرهٔ ناریّة *P.* *T.* آتشلو بخارلر تف آتشین

Feu, se dit aussi de certains remèdes brûlants qu'on applique sur quelque partie du corps *A.* کیّ *P.* داغ *T.* یاقی || Il faut appliquer le feu à cette plaie بو جراحته ضرب کیّ بو یاره‌یه یاقی اورمق لازمدر — اولنمق اقتضا ایدر Donner le feu, mettre le feu à un cheval آته یاقی اورمق

Feu, se dit figur. du brillant, de l'éclat de certaines choses *A.* لمعة — لمعان *P.* فروغ — رخشندگی *T.* پارلقلق — پارلدی || Ce diamant jette beaucoup de feu بو الماس بغایت لمعه پاشدر Le feu d'un rubis پارلدیسی — یاقوتک لمعانی Il a les yeux vifs et pleins de feu کوزلری پرروح وکثیراللمعاندر

پر روح ولمعه پاشدر-

Feu. Inflammation, ardeur *A.* حرقت - حميّاء - حموّ- حرارت
P. لهيب - *T.* تف وتاب - كرمى - آتش - قيزغنلق || Le feu
de la fièvre لهيب حمّا - حميّاى حمّا Je sens un feu dans
les entrailles II داخلمه احشاده بر حرقت حسّ ايتمكده يم
a le visage tout en feu يوزى يكپاره - چهره سى آتش كبيدر
Le feu est encore à cette plaie بو جراحتك لهيبى آتشدر
Avoir la bouche tout en feu اغزده كلى الى الآن باقيدر
|| آغز آتش كبى يانمق - حرقت اولمق Il était si fort en
colère, qu'il avait les yeux tout en feu نائرهٔ غضبنك شدّت
حميّاى - احتدامى تقريبيله كوزلرى پر آتش ايدى
Il se dit figur. de l'ardeur et de la violence des passions || غضبنده كوزندن آتش پوشكورر ايدى
Quand le feu de sa colère sera passé حميّاى خشم وغضبى كسب سكونت ايلديكى
رهين خمود وانطفا اولنجه - حالده Amortir le feu de la
concupiscence حرارت شهوتى - آتش شهوتى اطفا ايتمك
- تسكين ايتمك On dit proverb. et figur., qu'un homme prend
feu aisément, pour dire, qu'il est aisé à émouvoir باروت كبى
- طوتشور بر آدمدر Et qu'il jette feu et flamme, pour dire, qu'il
s'emporte avec excès *A.* سريع الاستشاطة - سريع الاحتدام
- *P.* متصرّم - *T.* آتش مزاج - زود خشم - بردن بره آتشلنور
Et qu'il a jeté tout son feu, pour dire, qu'il a fait tout ce que
la colère lui a suggéré, et qu'il s'est apaisé par-là تفريغ
استفراغ آتش خشم - ما حصل عنف وغضب ايلدى
ونصب ايلدى

Il se dit poétiquement pour signifier, la passion de l'amour
A. آتش پر *P.* نائرة الهوا - لوعة العشق - التهاب العشق
|| *T.* عشق آتشى - سوز عشق Le feu dont il brûle درونندهٔ
آتش عشق مشتعل اولان نائرهٔ عشق وهوا Rien n'a pu éteindre ses feux
آتش پر سوز دلى بوجه من الوجوه قابل انطفا وسكونت
اولمدى Des feux constants آتش اهواء مستديمه Nourrir
dans son sein des feux criminels صدرده نوائر عشق مذموم
وسنكر اضمار ايتمك

Feu, se dit aussi des séditions et des mouvemens populaires
A. آتش آشوب *P.* نائرة الفتن - نائرة الفتنة - نائرة الفساد
T. واختلال || زوربالق آتشى Allumer le feu de la discorde
اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ايتمك On fit courir de mauvais
bruits qui mirent toute la ville en feu نشر بين الناس

اراجيف ايله شهرك هر طرفنه ايقاد نائرهٔ اختلال ايتمشلر
در Éteindre le feu de la sédition نائرهٔ فتنه وفسادى اطفا
ايلمك Il y avait des gens qui ne travaillaient qu'à allumer
davantage le feu parmi le peuple خلق بيننده آتش فساد
واختلالى برقات دخى طوتشدرمغه سعى ايدر مخصوص
آدملر وار ايدى

Il se dit aussi de la vivacité de l'esprit *A.* توقد الذهن -
P. ذكا *T.* ذهن پارلقلغى - تابش ذهن || Cet orateur a bien du feu
بو واعظ ذكاى ذهن - بو واعظك توقد ذهنى چوقدر
Ses écrits sont pleins de feu منشآتنده آثار ذكا اربابندندر
ذهن وقاد C'est un esprit tout de feu بديدار وظاهر در
ذهن آتشين صاحبى برذاتدر - آتشپاره بر آدمدر - صاحبيدر
Cette femme est agréable en conversation, elle a beaucoup de
feu فلان خاتون بغايت صاحبة الذكا اولمغله مجلسى
بو Ce poète a un grand feu d'imagination لطيف ودلكشا در
شاعرك قوّت متخيّله سنده ذكا غالبدر

On dit, Le feu de l'Enfer, pour dire, les tourmens des damnés
A. جهنّم آتشى *T.* آتش دوزخ *P.* سعير الجهنّم - نار السقر
- Et le feu du purgatoire, pour dire, les peines que souffrent
les âmes qui sont dans le purgatoire *A.* عذاب البرزخ -
عذاب القبر

On dit, Couleur de feu, pour dire, un rouge feu et éclatant
A. آتشى رنك *T.* رنك آتشين *P.* لون اللهيب

FEU. Défunt *A.* رحمتمند *P.* هالك - متوفا - مغفورله - مرحوم
T. رحمتلو || Feu mon père پدرم مرحوم La feue reine ملكهٔ
مرحومه

FEUDATAIRE. Vassal qui possède un fief *T.* متصرّف مالكانه
|| Il est feudataire de la Couronne ميرى مالكانه لردن بربنه
متصرّفدر

FEUILLAGE. Il se dit de toutes les feuilles d'un arbre *A.*
pl. اوراق الشجر *P.* برگهاى درخت *T.* آغاجك يپراقلرى
|| Le feuillage de cet arbre est beau بو آغاجك اوراقى
احسندر

FEUILLAISON. Le renouvellement annuel des feuilles *A.* وراق
ايراق - *P.* برگ بستكى *T.* يپراقلنمه || Le temps de la feuillaison موسم وراق

FEUILLE. Partie de la plante qui en garnit les tiges et les
rameaux *A.* ورق pl. اوراق *P.* برگ *T.* يپراق || Feuille

large et longue بر ورق عريض وطويل Feuille de chou, d'artichaut لحنه وانكنار يپراغى – Il se dit aussi des fleurs || Une feuille de rose A. ورق الورد P. برگ گل T. گل يپراغى Rose à cent feuilles گل صد برگ

On dit, la chute des feuilles, pour dire, la fin de l'automne A. فصل الخريف – موسم الهبوط الاوراق P. هنگام برگريزى T. يپراق دوكمى – On dit proverb., Cet homme tremble comme la feuille, pour dire, qu'il tremble de peur A. كورق النحيف مرتعش وخايف P. مثال برگ درختان مضطرب ولرزان T. يپراق پارچەسى كبى تيرل تيرل دترر

Il se dit aussi de l'or, de l'argent, du cuivre, lorsqu'il est battu extrêmement mince A. سفيقة – ورق P. برگ T. ورق || Feuille d'or A. ورق الذهب P. برگ زر T. التون ورق || d'argent A. سفيقة الفضة – ورق الفضة P. برگ سيم T. كمش ورق de cuivre A. سفيقة النحاس P. برگ مس T. باقر ورق – Et des parties qui se détachent en surfaces très-minces de certains corps, comme l'ardoise, le talc, etc. A. طرق pl. طراق P. تو T. قات – يپراق

On appelle aussi Feuille, la petite lame de métal qu'on met sous les pierres précieuses pour leur donner plus d'éclat T. فويه

Feuille, se dit aussi du papier A. طلحية P. يك ورقهٔ كاغد T. طبقه – طلعه || Une feuille de papier بر طبقه كاغد Une main de papier doit avoir vingt-cinq feuilles بر دسته كاغد يكرمى طبقەدن عبارت اولملو در Plier une feuille de papier بر طبقه كاغدى طىّ ايتمك

Et de certains cahiers volants, sur lesquels on écrit tous les jours ce qui regarde le courant des affaires publiques, ou de l'économie particulière T. ال دفترى || Le président n'a pas encore signé la feuille ناظر افندى ال دفترينى هنوز امضا ايتمش دكلدر

Et en termes de Chirurgie, de cette petite superficie qui se détache quelque fois d'un os, lorsqu'il a été offensé A. قشارة – سأف العظم P. پوستپارهٔ استخوان T. كميك قبوغى || L'os s'est levé par feuilles العظم مسوّفا نزع اولندى – كميك قبوق قبوق چيقدى

FEUILLÉ. Garni de feuilles A. مورّق P. برگدار T. يپراقلو

Feuille-morte. Sorte de couleur qui tire sur la couleur des feuilles sèches A. لون التبن P. رنگ كاه T. صمانى رنكى || Satin feuille-morte صمانى رنكى اطلس

FEUILLER. Terme de Peinture. Représenter les feuilles d'un arbre A. نقش الاشكال الاوراق P. اشكال برگ نگاريدن T. آغاج يپراقلرى تصوير ايلمك || C'est un talent rare que celui de bien feuiller اشكال اوراقى وجه احسن اوزره نقش وتصوير ايتمك معارف نادرەدندر

FEUILLET. Une partie d'une feuille de papier, et qui contient deux pages A. ورقة – ورق pl. اوراق P. نيم ورقهٔ كاغد T. يپراق || Déchirer quelques feuillets d'un livre بر كتابك بعض اوراقنى شقّ ايتمك Ce registre est de cent feuillets بو جريده يوز عدد اوراقى محتويدر Feuillet d'un in-folio بتون طبقه ورقى

FEUILLETER. Tourner les feuillets d'un livre qu'on examine légèrement A. تقليب الاوراق – ادارة الاوراق P. ورق گردانيدن – صحيفه گردانيدن T. يپراق دوندرمك – كاغدلرى دوندرمك || Je n'ai pas lu son livre, je n'ai fait que le feuilleter تأليفنى مطالعه ايتميوب همان اوراقنى تقليب ايله امرار نظر ايلدم

Et étudier, consulter des livres A. تتبع الكتب – تصفح P. در كتابها جستجو كردن T. كتاب آراشدرمق || Pour éclaircir cette question, il a fallu feuilleter bien des livres بو مسئلەنك حلّ وكشفى ضمننده كتب وافرەنك تتبعى اقتضا ايلدى

FEUILLU. Qui a beaucoup de feuilles A. كثير الاوراق – وريق P. بسيار برگ T. چوق يپراقلو – يپراغى كور || Arbre feuillu شجرة وريقة

FEURRE. Paille qui sert à rempailler les chaises A. تبن P. كاه T. صمان

FEURS. Terme de Jurispr. Frais faits pour la culture des terres A. مصارف الحراثة P. مصرف شيار T. ير سورمه مصرفى || Rembourser les feurs, labours et semences مصارف حراثت وزراعتى وتخم بهاسنى ادا ايتمك

FEUTRE. Espèce d'étoffe non tissue A. لبدة – لبد – عباء pl. لبود – الباد P. نمد T. ساكيز – عبا – كچه

On appelle aussi Feutre, la bourre dont se servent les selliers pour rembourrer une selle A. حشو السرج P. آگين زين T. اير قتيغى

FEUTRER. Remplir de bourre A. احشا P. آگندن T. قتيق

قتیقلتمق - طولدرمق || Feutrer une selle ایره قتیق طولدرمق
قتیقلنمش - قتیق طولمش .T آگنده .P محشو .A **Feutré.**

Fève. Sorte de légume .A باقلا - فول - جمّی .P کالوسگ
- کوسگ - جرجر .T بقله || Fève nouvelle باقلای طرئ Écosser des fèves بقله صویمق - بقلهیی تقشیر ایتمک

On donne aussi le nom de fève à plusieurs choses qui en ont la forme, comme aux grains de café, etc. .A حبّة pl. حبوب .P دانه .T دانه

Février. Le second mois de l'année .A شهر شباط .P ماه اسفند ارمذ - شباط .T شباط آیی

Fi. Interjection qui marque du mépris, du dégoût .A افّ .P تف .T اوف

Fiançailles. Promesse de mariage en présence d'un prêtre .A رسم الخطبة .P آیین نامزدی .T نشان رسمی || Célébrer les fiançailles رسم خطبهنک عیدینی اجرا ایتمک Le jour des fiançailles نشان کونی - یوم خطبه Prier les parens et les amis d'assister aux fiançailles خویشان واقربا واصدقا واحبّایی نشان رسمنه دعوت ایتمک

Fiancer. Promettre mariage en présence du prêtre .A اختطاب .P نامزد کردن .T نشانلمق - نشان ایتمک || Il avait fiancé cette fille, mais l'affaire se rompit فلان قزه نشان اولمشیکن فلان قز ایله عقد ایلدیکی نشان - نشانی فسخ اولندی فسخ اولندی

Fiancé. .A مخطوب .P نامزد .T نشانلو - Fiancée .A مخطوبة .P دست سوزه .T نشانلو

Fibre. On donne ce nom aux filamens déliés dont sont composées les parties du corps de l'animal .A لیف pl. الیاف .T دیدک || L'allongement des fibres تمدّد الیاف Le relâchement des fibres لیفلرک کوشمهسی - استرخای الیاف L'accourcissement des fibres کسب سستی ورخاوت ایلمسی - لحومده اولان الیافک اقتصاری Les fibres des chairs - Il se dit aussi des plantes et du bois || Les fibres d'une plante, d'un bois الیاف - بر نباتک وبر عودک دیدکلری الیافی

Fibreux. Qui a des fibres .A ذو الالیاف pl. ذوی الالیاف .P لیفناک .T دیدکلو || Les chairs sont fibreuses لحوم ذوی الالیافدر Les plantes sont fibreuses نباتات ذوی الالیافدر Le bois est fibreux عود ذو الالیافدر

Fibrille. Petite fibre .A لیف رقیق .P لیف باریک .T اینجه دیدک

Ficeler. Lier avec de la ficelle .A ربط - شدّ بالمغیزل .P بسترن - بساز بستن - برژه بستن - بساز استوار کردن بالمغیزل .T سجیم ایله باغلمق || Cela n'est pas ficelé assez fort فلان شئ سجیم ایله محکم باغلو دکلدر Il faut bien ficeler ce paquet بو دنکک سجیم ایله قوی ومحکم باغلنملو در

Ficelé. .A مربوط بالمغیزل .P بسته برژه - بساز استوار کرده .T سجیم ایله باغلو

Ficelle. Sorte de petite corde .A مغیزل .P ساز - رژه .T سجیم - قنب || Lier avec de la ficelle سجیم ایله ربط ایتمک

Ficellier. Dévidoir sur lequel on met de la ficelle .A دوّارة المغیزل .P جرخهٔ رژه .T سجیم جرخی

Fiche. Petit morceau de fer servant à la penture des portes, des fenêtres, des armoires, etc. .A ابرة الرزّة .P بش میخ .T رزهنک زیواندسی میلی

Ficher. Faire entrer par la pointe .A رزّ - رکز - ترکیز .P سپوختن - رزّ مسمار .T دیکمک - صوقمق || Ficher un clou قازیق - قازیق صوقمق - رکز وتد un pieu اکسر صوقمق - یره صوقمق - یره ترکیز ایتمک Ficher en terre دیکمک - زور ایله صوقمق Ficher à force یره دیکمک -

Fiché. .A مرکوز .P سپوخته .T دیکلمش - صوقلمش

On dit figur. Avoir les yeux fichés en terre, fichés sur quelque chose .A اطماح النظر - تحدیق النظر .P چشم دوختن .T کوز دیکمک

Fichu. Sorte de mouchoir que les femmes mettent sur le cou .A مقرمة العنق .P گردن آویز .T بیون دستمالی

Fictif. Qui est feint, qui n'existe que par supposition .A موهوم - خیالیّ .P گمانی .T یوق - وجودی اعتباری || Titre fictif سند موهوم Les rentes sont des immeubles fictifs مستغلات املاک Propriétés fictives املاک وعقارات موهومه قبیلندندر املاک خیالیه - موهومه - On appelle Êtres fictifs, des choses qui n'ont d'existence que dans l'imagination .A pl. خیالات موهومة - موجود الاسم معدوم الجسم .P بی وجود ونشان .T وجودی یوق شیلر Et poids fictif, le poids dont on se sert dans les essais وزن اعتباری

Fiction. Invention fabuleuse .A تصوّر وهمیّ pl. تصوّرات تصوّر خیالیّ - وهمیّة pl. تصوّرات خیالیّة .P تصوّر بی اصل

بو اصلسز خیاللمه *T.* || Ce poème est rempli de belles fictions منظومه تصوّرات خیالیهٔ لطیفه ایله مالامالدر || Il y a des fictions qui touchent plus que la vérité بعض تصوّرات وهمیه کلام حقیقیدن زیاده قلبه موٌثر اولور || La fiction est quelquefois plus agréable que la vérité بعضاً تصوّر خیالی حقیقت محضدن زیاده احسن والطفدر

Il se prend aussi pour Mensonge, déguisement de la vérité *A.* لا اصل - کذب *P.* بی اصل - بی حقیقت - دروغ *T.* یلان - اصلسز - اصلی یوق || Il m'a dit telle chose; mais c'est une pure fiction بکا شویله بر کلام سویلدی انجق بلا کذب وریا || Je vous parle sans fiction کذب محضدر سویلرم

FICTION DE DROIT. Terme de Jurispr. C'est une fiction introduite ou autorisée par la loi en faveur de quelqu'un *A.* مواضعهٔ شرعیّة

FIDÉICOMMIS. Terme de Jurispr. Legs fait à quelqu'un, à condition de le remettre à un autre *A.* وصیّت مشروطه || Tenir par fidéicommis وصیّت مشروطه موجبنجه متصرّف اولمق - بر وجه مشروطیّت

FIDÉICOMMISSAIRE. Celui qui est chargé d'un fidéicommis *A.* مشروطاً متصرّف - متصرّف بوصیّة المشروطة || Héritier fidéicommissaire وارث بوصیّة المشروطه

FIDÉJUSSEUR. Terme de palais. Celui qui s'oblige de payer pour un autre qui ne paierait pas *A.* کفیل بالمال *P.* پایندان مال کفیل *T.* بادای مال

FIDÉJUSSION. Cautionnement de payer pour un autre qui ne paierait pas *A.* کفالة بالمال *P.* پایندانی بادای مال *T.* مال کفیللک

FIDÈLE. Qui est exact à garder sa foi, à remplir ses devoirs, ses engagemens *A.* صادق - صاحب الوفا *P.* صداقتکار - وفادار *T.* صداقتلو || Serviteur fidèle صادق خدمتکار || Fidèle à son maître افندیسنه صادق en ses promesses وعدنده وفادار || Mari fidèle زوج صادق || Ami fidèle دوست وفاکار - محبّ صادق || Amant fidèle عاشق صداقتکار || Épouse fidèle زوجهٔ صادقه || Amitié fidèle محبّت صادقه وفادار

Il signifie aussi, conforme à la vérité *A.* صحیح - صادق *P.* درست - راست *T.* طوغری || Récit fidèle روایت صحیحه || Rapport fidèle تقریر صحیح - انهای صحیح || Histoire fidèle حکایهٔ صحیحه - اصلنه مطابق || Copie fidèle نسخهٔ صحیحه - صدق || Traduction fidèle ترجمهٔ صحیحه || Miroir fidèle صورت صحیحه مرآت صحتنما || Témoin fidèle وصحته مقرون بر ترجمه موثوق القول - شاهد صادق القول || Rendre un compte fidèle صحیح حساب ویرمک - On dit aussi, Mémoire fidèle, c'est-à-dire, qui retient bien *A.* ذاکره - حافظهٔ واثقة *T.* طوغری بللمه *P.* یاد درست صحیحة

Et qui professe la vraie religion *A.* موٌمن pl. موٌمن - موٌمنین *P.* صحیح الایمان - اهل الدین الحق - صحیح العقیدة *T.* حق دینلو - حق شناس - درست دین || Le peuple fidèle امّت موٌمنین - امّت صحیح الایمان || Le troupeau fidèle رعیّت صحیحة العقیدة || La femme fidèle sanctifie le mari infidèle صاحبهٔ دین حق اولان منکوحه کافر اولان زوجنی طریق فلاحه ایصال ایدر - Il est aussi substantif, et il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. موٌمنین *P.* ایمانان *T.* درست حق دینلو اولنلر

FIDÈLEMENT. D'une manière fidèle *A.* بالصداقة - بالصدق *P.* صداقتکارانه - صادقانه *T.* صداقت ایله || Servir fidèlement صادقانه خدمت ایتمک - Il signifie aussi, conformément à la vérité *A.* بالصدق والصحّة - علی وجه الصحّة *P.* راستکارانه - با راستی *T.* طوغریلق ایله *P.* بالصحّة والحقیقة علی وجه الصحّة || Rapporter fidèlement نقل وافاده ایتمک - بالصحّة والحقیقه انها وبیان ایتمک

FIDÉLITÉ. Attachement à ses devoirs, régularité à remplir ses engagemens *A.* صداقت *P.* صداقتکاری *T.* صداقتلق || Fidélité inviolable شائبهٔ تخلّف وتغیّردن عاری صداقت || Fidélité éprouvée محکزدهٔ تجربه وامتحان اولمش واستقامت || Garder fidélité à son prince صداقت جانب ملوکانه یه ایفای صداقت جانب ملوکانه یه وقایهٔ رسوم صداقت - لازمهٔ صداقت ایتمک || Corrompre la fidélité de quelqu'un بر کمسنه نک صداقتنی افساد ایتمک بر کمسنه یی سالک اولدیغی جادهٔ سالمهٔ صداقتدن صرف ایتدرمک || Prêter serment de fidélité وقایهٔ صداقت یمیننی ایتمک || Une femme doit fidélité à son mari زوجی طرفنه ایفای فریضهٔ صداقت ایتمک زوجه نک لازمهٔ حالیدر

Et vérité, exactitude *A.* صحّت - صدق *P.* راستی *T.* طوغریلق || On peut compter sur la fidélité de cet historien فلان صاحب تاریخک صدق وصحّتنه اعتماد جائز در

Cet auteur est traduit avec fidélité بو تأليف على وجه الصحة
ترجمه اولنمشدر Faire un rapport avec beaucoup de fidélité
صدق وصحت كامله ايله افادهٔ حال ايتمك - Il se dit
aussi de la mémoire qui retient avec exactitude *A.* وثوق الحافظة
- حفظك صاغلغى *T.* درستئ ياد *P.* صحة الذاكرة -
بلله‌نك طوغريلغى ‖ Il ne faut pas trop compter sur la
fidélité de sa mémoire بر كمسنه صحت ذاكره‌سنه جندان اعتماد
ايتمك روا دكلدر

FIDUCIAIRE. Celui qui est chargé par le testateur de remettre à quelqu'un une succession *T.* تسليم تركه‌يه مأمور وصئ مختار

FIEF. Domaine noble qui relève d'un autre domaine *T.* مالكانه
- On appelle Fief dominant, le domaine dont d'autres fiefs relevaient *T.* باش مالكانه Et fief servant, l'héritage que le vassal tenait du seigneur dont il relevait آخره تابع مالكانه
‖ Fief de la Couronne ميرى مالكانه‌سى Tenir une terre en fief
بر ارضه بر وجه مالكانه متصرّف اولمق Posséder un fief
بر مالكانه‌يه مالك اولمق

FIEFFER. Bailler en fief *T.* ايجار - الزام مالكانه ايتمك
مالكانه‌يى التزامه ويرمك - مالكانه ايتمك

FIEFFÉ. Il s'emploie adjectivement, se joint avec les substantifs qui marquent un vice, et signifie que ce vice est au suprême degré *A.* محض *T.* كتبه‌لو - صرف ‖ Fripon fieffé عيّار
كتبه‌لو بكرى كتبه لوخرسز - صرف خرسز - محض Ivrogne fieffé

FIEL. Humeur jaune et amère, contenue dans un petit réservoir qui est attaché au foie *A.* مرارة *P.* زهره *T.* اود ‖ Amer comme fiel مراره كبى مرّ المذاق
Il signifie figur., haine, animosité *A.* حقد pl. احقاد pl. حقود -
احنة pl. احن - بغض - بغضا - غليل *P.* كينه *T.* كين ‖ Un homme
plein de fiel درونى مرارهٔ حقد وبغضا ايله مملو بر مرد كينه
دار Répandre son fiel - افراغ مرارهٔ حقد وكينه ايتمك
درونده مضمرّ اولان مرارهٔ حقد وكينه‌يى نشر ايتمك
Vomir son fiel درونده مستكنّ وجايگير اولان سمّ حقد
وغليلى استفراغ ايتمك il y a bien du fiel dans cet écrit
Un بو تحريرات خيلى مرتبه آلودهٔ مرارهٔ حقد وكينه در
discours plein de fiel بغض وكينه‌دن عبارت بر كلام N'avoir
point de fiel قلبى - درونى مايهٔ حقد وكينه‌دن مبرّا اولمق
شوايب كينه وعدواندن معرّا اولمق

FIENTE. Excrément de bête *A.* روثة pl. ارواث *P.* غوش
بعر *A.* Fiente des moutons - حيوان ترسى *T.* كمره - غوشا -
pl. ابعار *P.* غوشاك *T.* قيغ des oiseaux *A.* ذرق - سُلاح
P. قوش ترسى *T.* اسپخول - بيخال - سرفين des mouches
A. سينك ترسى *T.* غوش مكس *P.* ونمة - ونيم

FIENTER. Pousser dehors la fiente par les voies naturelles *A.* روث *P.* غوش انداختن *T.* ترسلمك - صاغنه‌مق - En
parlant des moutons, des cerfs, etc. *A.* ابعار *P.* غوشاك انداختن
T. قيغلمق - En parlant des oiseaux *A.* اذراق - اسلاح - امصاع
P. بيخال انداختن *T.* صاغنه‌مق - چيمقرمق

FIER. Commettre à la fidélité de quelqu'un *A.* ائتمان -
امانت *P.* تسليم فى يد الامانة - تفويض فى يد الامانة
‖ امانت ايتمك *T.* بدست امانت سپردن - كردن Fier
son bien, sa vie, son honneur à son ami مالنى وجاننى
وعرضنى كندو دوستنك يد امانتنه تفويض ايتمك
Je lui fierais tout ce que j'ai au monde دنياده هر نه‌يه مالك
ما ملكمى يد امانتنه - ايسه‌م كندويه ائتمان ايدرم
تفويض ايدرم

SE FIER. S'assurer sur quelqu'un ou sur quelque chose *A.* اعتماد
P. امنيت ايتمك - اينانمق *T.* اعتماد داشتن - گرويدن
‖ Se fier à quelqu'un بر كمسنه‌يه اعتماد ايتمك Vous pouvez
vous y fier بوكا امنيّت ايده بيلورسك Fiez-vous-y اعتماد
عالمه اعتماد ايدر امنيّت ايله - ايله Il se fie à tout le monde
بوكا اعتماد ايده‌مم Je ne m'y fie pas هر كسه امنيّت ايدر -
فلانه هر امنيّت Je me fierais de toute chose à lui ايده‌مم -
اينانورم - شيئى اعتماد ايده‌رم Fiez-vous à lui du soin de
vos affaires ادارهٔ - امور وخصوصاتكى فلانه اعتماد ايله
- اموركى فلانك يد امانتنه تسليم ايله - Et mette sa
confiance, prendre confiance *A.* اعتراز - استناد *P.* تكيه
مالنه كوونمك *T.* كردن ‖ Se fier à sa fortune, à son crédit
ونفوذ واعتبارينه استناد ايتمك Se fier trop à soi-même
قواى ذاتيّه‌سنه نفسنه پك كوونمك en ses propres forces
كوونمك - كندو قوّتنه مغرور اولمق - اعترار واستناد ايتمك

FIER. Hautain, altier *A.* متكبّر pl. متكبّرين مغرور - pl.
- ارباب الكبر والغرور pl. اهل الكبر والغرور - مغرورين
فضول *T.* بالا پرواز - باد سر *P.* متعظم - اهل الزهو والمكابرة
سيماى مكابرتنما Mine fière نگاه غرور آلود Oeil fier ‖ كبرلو -
Il se tient fier de ses amis, de ses richesses احبّا ودوستانده
وكثرت مالنه مغرور در

Il se prend aussi en bonne part *A.* متأبّه الطبع || Démarche noble et fière تأبّه طبع نجابت آلود ايله اولان عمل وحركت Son âme fière et inébranlable n'est pas abattue par ces revers مجبول اولديغى تأبّه طبع انفت آلود متانت نمودى كجروئ بخت نا سازكارك بو مقوله شيوه‌لرندن اصلاً وقطعاً دوچار فتور اولمز Il marche à l'ennemi d'un air fier et intrépide جسورانه وتأبّه طبع ايله دشمن اوزرينه وارر - تأبّه طبع پر حميّت ووضع بى پروايى وجسارت ايله سمت اعدايه طوغرى متوجّه اولور

FIÈREMENT. D'une manière fière *A.* بالمكابرة - بالكبر والغرور - فضوللـق ايله *T.* بالا پروازانه - متكبّرانه - مغرورانه *P.* || Regarder quelqu'un fièrement بر كمسنه‌يه مغرورلـق ايلـه مغرورلـق باقشى ايله باقمق - مغرورانه نظر ايله باقمق Traiter fièrement بالكبـر والغرور معامله ايتمك Parler fièrement متكبّرانه سويلمك

FIERTÉ, Caractère de celui qui est fier *A.* كبر - مكابرة - مغرورلـق - فضوللـق *T.* بالا پروازى - باد سرى *P.* غرور كبـر وغرور ايلـه آلوده بر || C'est un homme plein de fierté كبرى مرتبهٔ غايتده در آدمدر Il a trop de fierté

Il se prend aussi en bonne part, et signifie, noblesse, élévation *A.* تأبّه النفس - تأبّه الطبع || La fierté de l'âme sans hauteur est un mérite compatible avec la modestie تأبّـه نفـس تعاظم ومكابره‌دن عارى اولنجـه هضم نـفسه مقارن بر منقبـت La fierté dans l'âme est de la grandeur تأبّـه طبـع جليلـه در محض علوّ جنابدر

FIÈVRE. Mouvement déréglé de la masse du sang, qui augmente la chaleur du corps au-delà de celle de l'état naturel *A.* حمّى pl. حمّيات - حرارت *P.* تب - گرمى *T.* صيجاقلق - اسيلك || Fièvre continue *A.* حمّاء دائمـة - حمّاء مطبقة intermittente *A.* حمّاء نائبـة *P.* جشن - تبلرزه *T.* استمـه quotidienne *A.* حمّاء لازمة éphémère *A.* حمّاء يوميّـة *P.* تب يكروزه *T.* بر روز *P.* حمّاء مثلثـه - حمّاء غبّ *A.* tierce كونكـى استمه حمّاء ربع *A.* quarte اوچ كونده بر طوتان استمه *T.* افكن *P.* درت كونده بر طوتان استمه *T.* سبونوخش Fièvre chaude *A.* حمّاء محرقة *P.* درد سياه *T.* قره حمّا inflammatoire *A.* حمّاء التهابيّة *P.* تب تفيده *T.* قيزمش حمّا aiguë *A.* حمّاء حادّة *P.* تب تيز *T.* كسكين حمّا lente *A.* حرارت خفيّة - حمّاء دقّ *A.* étique كيزلو حمّا *T.* تب پنهان *P.* حمّاء خفيّة ardente *A.* ابنجـه آغرى حمّاسى *T.* تب بيمار باريك *P.* حمّاء maligne *A.* قيزمن حمّا *T.* تب درم *P.* حمّاء صالبة *A.* رديئة putride *A.* حمّاء عفنيّة pestilentielle *A.* حمّاء وبائيّة contagieuse *A.* حمّاء ساريـة réglée *A.* حمّاء مرتبـة Grosse fièvre *A.* حمّاء شديدة Fièvre légère *A.* حمّاء خفيفـة Fièvre de rhume *A.* حمّاء النوازل Accès de fièvre حمّانك نوبتى Redoublement de fièvre تكرّر حمّا L'ardeur de la fièvre حرقت حمّانك قيزغنلغى - شدّت حرارت - سخونت حمّا - حمّا Le chaud de la fièvre حرارت حمّا - حمّانك اسيلكى Le froid de la fièvre برد حمّا - حمّانك صوغوقلغى Tremblement causé par la fièvre ارتعاد حمّا - حمّا دتره‌يشى Le jour de la fièvre حمّانك نوبتى كونى Le fort de la fièvre حمّانك شدّتى Le déclin de la fièvre انحطاط حمّا Le frisson est l'avant-coureur de la fièvre عارضهٔ عروا مقدّمـهٔ حمّادر - اوشونمه حمّانك مقدّمه‌سيدر Il n'est pas tout-à-fait sans fièvre حرارتدن كلّياً برى دكلدر Les dents qui percent donnent la fièvre aux enfans انبات اسنان صبيانـه ايجاب حمّا ايتمك - ايجاب حرارت ايدر Donner la fièvre دفع - ازالهٔ حمّا ايتمك Chasser la fièvre ايراث حمّا - حرارت ايتمك La fièvre a cessé حرارت منقطـع اولدى La fièvre lui a repris حمّاسى عودت ايلـدى Sortir de la fièvre حرارتدن قورتلمق - حمّادن خلاص بولمق On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un accident dans un autre plus fâcheux *T.* استمه‌دن قاچرايكن حمّايه راست كلمك

FIÉVREUX. Qui cause la fièvre *A.* موجب الحمّا - محمّة *T.* استمه‌لو - استمـه كتوريجى *P.* تب آور || L'automne est la saison de l'année la plus fiévreuse فصول اربعه‌دن موجب الحمّا اولان وقت فصل خريفدر كوز وقتى جميع وقتلردن زياده حمّالودر Fruit fiévreux *A.* فاكهة موجبـة الحمّا *P.* ميوهٔ تب آور *T.* استمه‌لو ميوه Endroit fiévreux *A.* محمّة *P.* تبگاه *T.* استمه‌لو ير

FIFRE. Sorte de petite flûte *A.* صفّارة *P.* نايچه *T.* دودك

FIGEMENT. Action par laquelle un liquide se fige *A.* جمود *P.* فسردگى *T.* طوكمه

FIGER. Congeler, condenser par le froid *A.* تجميد *P.* فسرده ساختن *T.* طوكدرمق || Il y a des poisons qui figent le sang بعض سموم وار در كه دمى عروق ايچنده تجميد ايدر

L'air froid fige la graisse des viandes هوای بارد شحم لحومی طوکمق .T فسردن .P تجمّد - انجماد .A Se figer - تجمید ایدر || Le beurre fondu se fige اریمش ساده یاغی طوکر L'huile se fige روغن زیت تجمّد ایدر

Figé. A. جامد - منجمد .P فسرده .T طوکمش

FIGUE. Sorte de fruit A. تین .P انجیر .T انجیر || Figues blanches لوب انجیری violettes بادنجان انجیری Figues d'été یاز انجیری d'automne کوز انجیری Figue sèche A. زبیب .P انجیر خشک .T قوری انجیر

FIGUERIE. Lieu planté de figues A. مشجرة التین .P انجیرستان .T انجیر باغچه‌سی

FIGUIER. L'arbre qui porte des figues A. شجر التین .P درخت انجیر .T انجیر آغاجی

FIGURATIF. Qui est la figure, la représentation, le symbole de quelque chose A. مرموز - رمزیّ - تمثیلیّ || Tout était figuratif dans l'ancienne loi شریعت قدیمه‌ده هر شئ رموز وتمثیلات ایله یازلمشدر

On appelle Plan figuratif, une carte topographique A. رسم مشکّل || Plan figuratif d'un lieu, d'un bois, d'une maison بر محلّک وبر اورمانک وبر خانه‌نک رسم مشکّلی

FIGURATIVEMENT. D'une manière figurative A. علی طریق التمثیل - مرموزاً || Tous les mystères de la nouvelle loi sont compris figurativement dans l'ancienne شریعت جدیده‌نک مزایا واسراری شریعت قدیمه‌ده علی طریق التمثیل مرموزاً مندرجدر - مذکور در

FIGURE. La forme extérieure de l'homme et des animaux A. صورت pl. صور .P پیکر .T قیللق || La figure du corps humain بدن انسانک صورتی Une belle figure صورت حسنا - صورت زیبا - صورت دلبر Une laide figure صورت قبیحه - صورت زشت - صورت چرکین Cet animal, ce poisson est d'une étrange figure بو حیوانک وبو بالغک صورتی غریبدر Une plaisante figure بر صورت هزل آمیز Il n'a pas figure d'homme فلانده صورت بشر یوقدر Voilà un enfant d'une jolie figure بر طفل خوش پیکر - ملیح الصورة بر طفل Figur. L'état bon ou mauvais où une personne est dans le monde à l'égard de ses affaires, de son crédit A. صورة الحال || Cet homme fait une fort bonne figure à la Cour فلانک صورت حالی دائرهٔ همایونده غایة الغایه مقبول ومستحسندر dans le monde صورت حالی بین الناس بغایت ممدوح ومستحسندر Il fait une méchante figure صورت حالی مستقبح ومستهجندر - Faire figure. V. Figurer dans ce sens.

Figure, en Physique. La forme extérieure des corps A. هیئة pl. هیئات - شکل pl. اشکال .P پیکر .T اندام || Les corps ne sauraient exister sans avoir une certaine figure کافهٔ اجرام بر شکل ایله متشکّل اولمینجه قائم اولمز

On appelle Figures de Mathématique, l'espace renfermé dans les lignes que tracent les mathématiciens sur un plan, pour faire leurs démonstrations A. اشکال هندسیّه || Figure carrée شکل مربّع Figure triangulaire شکل مثلث الزوایا circulaire شکل مستدیر Faire une figure de Mathématique بر عدد شکل هندسی رسم ایلمک - Et figure d'Astrologie, la description de la position des astres par rapport à l'horoscope qu'on veut tirer A. شکل نجومیّ - Et figure de Géomance, une figure qui est composée de points jetés au hasard, et de laquelle on prétend tirer certaines prédictions A. شکل رملیّ pl. اشکال رملیّة

Figure. La représentation d'une personne en peinture, en sculpture, en gravure A. تمثال pl. تماثیل .P نگار .T تصویر || Il y a plusieurs figures dans ce tapis بو قالیچه‌ده تماثیل وتصویرات عدیده وار در Cette figure est mal dessinée بو تصویر لایقیی اوزره رسم اولنمامشدر Dessiner une figure بر تصویر رسم ایتمک Faire imprimer un livre avec des figures تماثیل وتصویراتی مشتمل برکتاب طبع ایتدرمک Figure équestre آتلو آدم تصویری - تمثال مرد راکب

Il se dit aussi, dans le sens de Représentation, des choses qui en signifient d'autres A. صورت مثالیّة || Joseph et Salomon sont des figures de Jésus-Christ حضرت یوسف وحضرت سلیمان حضرت عیسینک صور مثالیه‌سیدرلر

Figure, se prend aussi pour le visage de l'homme A. وجه pl. وجوه .P چهره - روی .T یوز || Belle figure وجه وجیه - کوزل یوز - روی زیبا - وجه ملیح -

En termes de Rhétorique, Figure de pensées, se dit d'un certain tour de pensées qui fait une beauté dans le discours صنعت بیانیّة pl. صنایع بیانیّة - En termes de Grammaire, Figure ou figure de mots, c'est un tour particulier que l'on donne aux mots, en les éloignant de leur première destination A. مجاز

FIGURÉMENT. Dans le sens figuré A. مجازاً - علی طریق

مجازاً سویلمك Parler figurément || المجاز Ce mot-là signifie proprement une telle chose, et figurément il en signifie une autre فلان لفظك معنای موضوعی شویله ایکن مجازاً معناسی بشقه در

FIGURER. Représenter par la Peinture, par la Sculpture, etc. *A.* تصویر *T.* نگاریدن - نگاشتن *P.* تصویر - ترسیم - رسم ایتمك || Dans le fond du tableau, le peintre avait représenté un paysage; et sur le devant, il avait figuré une danse de bergers et de bergères فلان رسّام رسم ایلدیکی لوحهٔ تصویرك زمیننده بر معمورهٔ لطیفه هیئتنی وپیشگاهنده رقص ایدر رعات وراعیات صورتنی رسم وتصویر ایلمشدر

Se figurer. S'imaginer *A.* تخیّل - تصوّر *P.* بخیال آوردن *T.* خیاللمق || Figurez-vous deux armées در اندیش کردن - campées l'une devant l'autre, et prêtes à en venir aux mains بری برینه قارشو نصب خیام اقامت ومتهیّئ هجوم وصولت ایکی اردویی تصوّر ایله On se figure ordinairement les choses autrement qu'elles ne sont احوال دنیا عادتا اولدقلری صورتدن بشقه تخیّل وتصوّر اولنو کلمشدر

Figurer. Représenter comme symbole *A.* رسم علی صورة || L'immolation de l'agneau pascal de l'ancien Testament figurait l'immolation de Jésus-Christ sur l'arbre de la croix تصویر علی صورة المثالیّة - المثالیّة تورات شریف احکامی موجبنجه عید فصحده ذبح حمل مادّهسی حضرت عیسینك عود الصلیب اوزرنده مذبوحیّتنك صورت مثالیهسی ایدی Les Égyptiens figuraient l'année par un serpent qui mord sa queue اهل مصر قدیم سنهنك صورت مثالیهسنی قویرغنی لدغ ایدر بر حیّه ایله رسم وتصویر ایدرلر ایمش Par cette statue, le sculpteur avait voulu figurer le peuple d'Athènes اشبو صنمی نقر ایدن نقّارك مرام ومرادی آتنه خلقنك کوسترمك ایدی - صورت مثالیهسنی تصویر ایتمك ایدی

Et avoir de la convenance, de la symétrie avec une autre chose *A.* تناسب الاشکال - توافق الاشکال *P.* همرنگ بودن - *T.* همسنج بودن - موافق کلمك - اویوشمق || Ces deux pavillons figurent très-bien ensemble بو ایکی مقصورهلر بغایت متوافق الاشکالدر

Figurer. Faire figure, paraître avec avantage *A.* کسب التعیّن - اثباة الشهرة *P.* نام کردن - اثبات نام *T.* نام وشان الملق || Cet homme-là, tel que vous le voyez, a figuré autrefois à la Cour شو آدم کوردیکك حال اوزره مقدّما دائرهٔ همایونده کسب تعیّن ایتمش آدمدر - اثبات شهرت ایتمش اربابدندر

Figuré. *A.* مصوّر - مرسوم *P.* نگاشته *T.* تصویر اولنمش - Copie figurée. Celle qui exprime précisément l'ordre et la disposition de l'original باشکالها نقل اولنمش عینی بر قطعه بمثلها اخذ اولنمش نسخهٔ ثانیه - صورت - Plan figuré d'une maison, d'un jardin. C'est la représentation qu'on en fait بر خانهنك وبر باغچهنك رسم مشکّلی - Discours figuré, expression figurée کلام ویاخود تعبیر استعاره آمیز

FIL. Petit brin long et délié qu'on détache de l'écorce du chanvre et du lin *A.* خیط pl. خیوط *P.* تار *T.* تل || Du chanvre qui donne de beau fil اعلا تل ویرر کندر Les fils de ce lin-là sont extrêmement déliés بو کتانك تللری بغایت رقیقدر

Il se dit aussi de ce qui se forme de ces petits brins tordus ensemble entre les doigts avec le fuseau, pour en faire de la toile *A.* سلك pl. اسلاك - مخیط pl. مخایط *P.* رشته *T.* ایپلك || Gros fil سلك غلیظ - ایپلك قبا *A.* délié *A.* سلك رقیق *P.* رشتهٔ باریك *T.* اینجه ایپلك retors *A.* سلك شدید الفتل - سلك ملاحم *P.* رشتهٔ باز ریسیده *T.* ایکی قات اکیرلمش ایپلك Faire du fil اعمال سلك - ایپلك اکیرمك - ایپلك یاپمق - غزل سلك - On dit poétiquement, Le fil de la vie *A.* مخیط الحیاة *P.* تار عمر - رشتهٔ حیات *T.* عمرك ایپلکی - On dit aussi, qu'une chose ne tient qu'à un fil, pour dire, qu'elle ne tient presqu'à rien بر پموق ایپلکی ایله باغلو در || La vie de l'homme ne tient qu'à un fil انسانك عمری بر پموق ایپلکی ایله باغلو در

On appelle Fil de perles, un collier de perles enfilées *A.* سمط اللآلی - عقد اللآلی - سلك اللآلی *P.* رشتهٔ مروارید *T.* انجو دیزیسی - Il se dit aussi des métaux, lorsqu'ils sont tirés en long d'une manière si déliée, qu'il semble que ce soit du fil || Fil d'argent *A.* خیط الفضّة *P.* رشتهٔ سیم *T.* کمش تل Fil de fer *A* خیط الحدید *P.* رشتهٔ آهن *T.* دمور تل Fil d'archal *A.* خیط معدنی *T.* تلی - معدن تل

Il se dit figur. de la suite ou du tissu d'un discours *A.* سلك سیاق الکلام - الکلام *P.* رشتهٔ سخن *T.* رشتهٔ صحبت || شیرازهٔ Interrompre le fil du discours سلك کلامی رهین انقطاع ایتمك - رشتهٔ حکایهیی قطع ایتمك de l'histoire - On dit

dans le même sens, Perdre le fil d'une affaire سلك مصلحتى سلك مصلحتى فوت ايتمك Reprendre le fil d'une affaire از سر نو اخذ ايتمك ـ بالاستيناف اخذ ايتمك Tenir le fil et la liaison des idées سلك معانى وافكارى وقايه ايتمك ـ شيرازهٔ معانى وافكارى ـ On dit aussi, Aller de droit fil, pour dire, aller directement à son objet سلك مستقيم اوزره سمت مقصوده سالك اولمق

On dit proverb. Aller de fil en aiguille, pour dire, passer insensiblement d'un propos à un autre ايكنه دير ايكن ايپلك صددينه شيوشمك ـ On dit aussi d'un homme qui a raconté exactement toutes les circonstances d'un fait, que de fil en aiguille on lui a tout fait raconter ايكنه‌دن ايپلكه‌دك نقل ايتدرديلر نقير وقطمير نقل وتقرير ايتدرديلر ـ

Fil. Le tranchant d'un instrument qui coupe A. حدّ ـ غرب P. شفر T. جالم يرى ـ كسكين يرى ـ آغز || Le fil d'un rasoir اوستره‌نك كسكين يرى ـ اوستره آغزى ـ حدّ مردوده P. حدّ السيف ـ ذباب السيف ـ دم ـ Le fil de l'épée A. عرضهٔ حدّ السيف || Passer au fil de l'épée قليج آغزى T. تيغ علف تيغ بيدريغ ـ طعمهٔ شير شمشير ايتمك ـ ايتمك قتل عامّ ايتمك ـ قليجدن كچورمك ـ ايتمك

Donner le fil à un rasoir, à un couteau, à une épée. C'est les rendre tranchants A. تسنين ـ احداد ـ تأنيف P. تيز كردن T. كسكينلتمك || Son épée a le fil قليجى كسكينلمشدر

Il se dit aussi du courant de l'eau. V. Courant. — On dit figur. Aller contre le fil de l'eau, pour dire, entreprendre une chose à laquelle tout est contraire آقندى‌يه قارشو يوريمك آقندى‌يه قارشو كورك چكمك ـ

On appelle aussi Fils, les séparations qui se trouvent dans le marbre ou dans la pierre A. عرق pl. عروق P. رگ T. طمر

FILAGE. Manière de filer A. غزل P. ريس T. اكيرش || Le filage de la laine destinée pour faire la chaîne d'une étoffe, est différent de celui de la trame سداى ثوبه مخصوص اولان تار پشمك غزلى تار لحمه‌نك غزلندن فرقلو اولور On a payé tant pour le filage اجرت غزل اولدرق شوقدر اقچه ويرلدى

FILAMENT. On donne ce nom à de petits filets qui se trouvent dans les plantes, et dans les chairs des animaux A. فتلة pl. فتل T. تل || Les filamens des plantes فتل نباتات Les nerfs sont pleins de filamens اعصاب فتلدن عبارتدر ـ سكيرلر فتلدلر ايله طلو در

FILAMENTEUX. Qui a des filamens A. ذو الفتل pl. ذوى الفتل P. فتله دار T. فتلدلو

FILANDIÈRE. Dont le métier est de filer A. غازلة pl. غوازل P. ريسنده زن T. اكيرجى قارى

FILANDRES. Certains fils blancs qu'on voit voltiger en l'air dans les jours d'été A. لعاب الشمس ـ مخاط الشيطان T. شيطان اورمجكى || Toute la campagne était pleine de filandres روى صحرا سر تا پا لعاب شمس ايله مملو ايدى

Et filets longs et déliés qui se trouvent dans la viande A. ندّة pl. نداء T. اتده‌كى آق طريقدلر

FILANDREUX. Rempli de filandres A. ذو الندّة T. آق طريقدلو ـ آق طريقدلو ات ـ لحم ذو الندّة || Viande filandreuse || Il se dit aussi des pierres et des marbres A. ذو العرق pl. ذوى العروق P. ركدار T. طمرلو

FILASSE. L'écorce du chanvre ou du lin, lorsqu'elle a reçu toutes les préparations nécessaires pour être filée A. خيط القنّب P. تار كنو T. كندر تلى || Filasse à faire des câbles غومنه اعمالنه صالح كندر تلى ـ هلاط بوكلمكه صالح كندر تلى

FILASSIER. Ouvrier qui façonne les filasses A. فتّال الخيط P. ريسندهٔ تار كنو T. كندر تل بوكيجى

FILATURE. Lieu où l'on file en grand les matières destinées aux fabriques A. طراز السلك P. كارگاه تار T. ايپلك كارخانه‌سى

FILE. Suite ou rangée d'objets disposés en long l'un après l'autre A. سماط pl. سمط ـ متساتل ـ صف pl. متساتلة ـ صفوف ـ قطار P. رده ـ رسته T. قطار ـ صره || Une longue file de gens qui vont un à un واحداً بعد واحد روانه اولان برصف مستطيل ـ يكايك ـ متساتلا روانه اولان صف مستطيل ناس ـ ناس خطوه جنبان اولان بر قطار طويل ناس Aller file à file عربه‌لرك قطار بقطار كيتمك Suivre la file des voitures سلكنه پيرو اولمق ـ قطارينه تبعيّت ايتمك Prenez garde de ne pas perdre la file قطارك صره‌سنى غايب ايلمكدن حذر ايله Rompre, couper la file نظم سماطى قطع واخلال قطارى كسر وشكست ايتمك ـ ايتمك Se mettre à la file صره‌يه كيرمك ـ قطاره داخل اولمق ـ Il se dit en termes

de guerre, d'une rangée de soldats disposés les uns derrière les autres sur une même ligne || Ranger en file عسکری صف صفوف متساتل اوزره ترتیب ایتمک Doubler les files عسکر صره‌لرینی برقات ـ متساتلاً عسکری تضعیف ایتمک Serrer les files عسکری صفوف متساتلاً دخی زیاده ایتمک عسکر صره‌لرینی صقشدرمق ـ تضییق ایتمک

FILÉ. Fil d'or ou d'argent tiré à la filière *A.* خیط الذهب ـ خیط الفضة *P.* رشتهٔ زر ـ رشتهٔ سیم *T.* آلتون یا کمش تلی

FILER. Faire du fil *A.* غزل ـ اغزال *P.* رشتن ـ ریسیدن *T.* اکیرمک || Filer de l'or, de l'argent, de la soie, de la laine, du lin آلتون وکمش وایپک وبوک وکتان اکیرمک Filer au fuseau ایک ایله اکیرمک au rouet چیقرقده اکیرمک Les vers à soie filent ایپک قوردی غزل خیط ایدر

En termes de Marine, Filer le câble, c'est le lâcher peu à peu, et autant qu'il faut pour le mouillage *A.* ارخاء القلس *P.* تدریجاً ریسمانرا رفته رفته فروروانیدن *T.* هلاطی آزر آزر آشاغی صالیویرمک

FILER. Aller de suite l'un après l'autre *A.* استتال ـ تساتل مشی علی وجه ـ مشی واحداً بعد واحد ـ متساتلاً مرور ـ القطار *P.* رسته گونه رفتن ـ پیاپی روانه شدن *T.* قطارلنوت بری بری اردنجه یوریمک ـ یوریمک || Faire filer les troupes sur un pont عسکری متساتلاً کوپریدن امرار ایتدرمک واحداً بعد واحد قطارلیوب کوپری اوزرندن کچورمک ـ Il y a plus de six heures que les troupes filent عسکر آلتی ساعتدن متجاوز متساتلاً مرور ایدر

FILÉ. *A.* مغزول *P.* رشته ـ ریسیده *T.* اکیرلمش

FILERIE. Lieu où l'on file le chanvre *A.* دار الغزل القنب *P.* کارگاه کنو ریس *T.* کندر تلی اکیرجک کارخانه

FILET. Fil délié *A.* خیط رقیق *P.* تار باریک ـ انجه تل ـ Il se dit aussi des plantes et des herbes *T.* تل || Cette racine est toute pleine de filets تلی جوق بر کوکدر Tout s'en va par filets جمله‌سی تل تل دوکیلور

Il signifie aussi, le ligament élastique qui est sous la langue *A.* وترة اللسان *P.* تار زبان *T.* دل آلتی سکیری

FILET. Un rets pour prendre du poisson ou des oiseaux *A.* شَرَک pl. شبابیک ـ شبّاک pl. مجازف ـ مجزفة pl. شُرُک ـ شبکة pl. شباک *P.* نسبیل *T.* آغ || Il a été pris au filet آغه طوتلدی Jeter le filet القای مجزفه ایتمک ـ آغی آتمق ـ Rompre les filets شکست ـ خرق شبکه ـ شق شبکه ـ شرکه‌یی آغی پاره‌لمق ـ آغی یرتمق ـ ایتمک

Et une espèce de petite bride *A.* مقود ـ رسن pl. ارسان ـ جریر ـ *P.* پالاهنگ *T.* اسنه‌لک || On mène ce cheval avec un simple filet بو آتی ساده‌جه بر اسنه‌لک ایله کوتوریبورلر Tenir un cheval au filet, afin qu'il ne mange point آتی علفدن منع ایچون آغزینه ضرب رسن ایتمک

FILEUR. Celui qui file *A.* فتّال ـ غازل ـ غزّال *P.* ریسنده *T.* اکیریجی

FILIAL. Qui est du devoir du fils *A.* ولدی *P.* فرزندی *T.* اوغللغه کرکلو || Obéissance filiale اطاعت ولدیّه Crainte filiale خشیت ولدیّه Respect filial ادب ولدی ـ متحتم عهدهٔ ولدیّت اولان رسم ادب

FILIALEMENT. D'une manière filiale *A.* علی طریق البنوّة *P.* بر موجب رسم فرزندی ـ حسب القانون الولدیّة *T.* اوغللق مقتضاسنجه

FILIATION. Descendance des enfans à l'égard du père et de ses aïeux *A.* سلسلة النسل *P.* زنجیر زاد ونژاد *T.* اولادلق سلسله‌سی || Il a bien prouvé sa filiation depuis trois cents ans اوچیوز سنه‌دنبرو سلسلهٔ نسلنی اثبات ایلدی ـ Il se dit figur., de la dépendance d'une église à l'égard d'une autre *A.* فرع || Cette abbaye est de la filiation de Clairvaux فلان تکیه فلان تکیه‌نک فروعاتندندر

FILIÈRE. Morceau d'acier percé de plusieurs trous, par lesquels on fait passer l'or et l'argent que l'on file *A.* حدّة *P.* شفتاهنج *T.* حدّه || Il faut faire passer cet argent par la filière بو کمش حدّه‌دن کچورلمک لازمدر

Et une pièce de bois qui sert aux couvertures des bâtimens, et sur laquelle portent les chevrons *A.* سهم *P.* تیر *T.* اوق دیرکی || La filière de ce toit est rompue, il en faut remettre une autre شو طامک اوق دیرکی منکسر اولمغله تبدیل اولنمغه محتاجدر

FILLE. Enfant du sexe féminin par rapport au père et à la mère *A.* بنت pl. بنات ـ کریمة *P.* دختر ـ دخت *T.* قیز || La mère et la fille مادر ودختر ـ آنا ایله قیز ـ Petite-fille. La fille du fils ou de la fille par rapport aux mêmes personnes *A.* حفیدة pl. حفیدات *P.* نوده *T.* طورون ـ Arrière-petite-fille. La fille du petit-fils ou de la petite-fille *A.* بنت

- طورون زاده *T.* نودره زاده *P.* بنت الحفيدة - الحفيد
طورون قيزى - **Belle-fille.** La femme du fils par rapport au père ou à la mère de ce fils *A.* كنة pl. كنايين *P.* سنه - زن پسر - سنهار *T.* كلين Ou la fille d'un autre lit par rapport au mari ou à la femme *A.* ربيبة *P.* دختندر *T.* اوكى قيز

Fille. Personne du sexe féminin qui n'est pas encore mariée. V. Pucelle. — Et enfant du sexe féminin sans rapport au père ou à la mère *A.* انثى *P.* ماده *T.* قيز - ديشى || Elle est accouchée d'une fille بر قيز - بر ولد انثى توليد ايلدى بر ديشى چوجوق - طوغردى

Fille de joie. Une fille de mauvaise vie *A.* شلّافة *P.* غر - قحبه *T.* پرده دربده - پرده بر افكنده

FILLETTE. Diminutif de fille *A.* بنيّة *P.* دخترك *T.* قيزجغز

FILON. Veine métallique *A.* عرق المعدن pl. عروق المعدن *P.* رك معدن *T.* معدن طمرى || Exploiter un filon معدنك طمرينى حفر واستبحاث ايتمك Filon capital معدنك باش طمرى - عرق اصليسى

FILOSELLE. Espèce de grosse soie *A.* خسالة الحرير *P.* ابريشم كمايه *T.* ايپك خردهسى

FILOU. Celui qui vole avec adresse *A.* شصّ - نشّال - طرّار pl. شصوص *P.* قلّاش *T.* اوغرى - يان كسيجى || Les archers ont pris plusieurs filous قوّاسلر وافر نشّال وطرّار اخذ ايتمشلر در

FILOUTER. Voler avec adresse *A.* طرّ - اختلاس *P.* قلّاشى - كردن *T.* دزديدن - قاپمق اوغربلين || Il m'a filouté ma bourse برتقريب اوغربلدى - كيسهسى طرّ واختلاس ايلدى Il passe sa vie à filouter طرّ واختلاس ايله امرار اوقات ايدر

FILOUTERIE. Action de filouter *A.* طرّ *P.* قلاشى *T.* اوغربلق - طرّ محضدر || C'est une pure filouterie يان كسيجيلك - صرف يان كسيجيلكدر

FILS. Enfant mâle par rapport au père et à la mère *A.* ابن pl. ابنا - ولد pl. اولاد *P.* پسر - فرزند - زاده *T.* اوغل || Fils légitime *A.* ولد حلّ - ولد الحلال *P.* حلالزاده *T.* حلالدن Fils adoptif *A.* ولد دعىّ - دعىّ *P.* فرزند خوانده *T.* اوغل Fils naturel *A.* ولد الزنا *P.* سند - سندره - حرامزاده اوغللق *T.* Fils aîné *A.* ولد كبير *P.* فرزند بزرك *T.* بيوك Fils unique *A.* ولد وحيد - ابن وحيد *P.* فرزند يكانه اوغل *T.* Fils dénaturé ولد چيقمش طبيعت اصليهسندن تكك اوغل

— **Fils de famille.** Un enfant qui est encore sous la puissance paternelle *T.* ولد اولان حكومتنده والدك تحت || La loi défend de prêter aux fils de famille والدك تحت حكومتنده اولان اولاده اقچه ادانهسى شرعاً ممنوعدر — **Fils de maître.** Celui qui a les mêmes talens que son père *T.* استاد اولادى — On dit proverb. Il est fils de son père, pour dire, qu'il a les mêmes qualités que son père تمام باباسنك اوغليدر

Petit-fils. Le fils du fils ou de la fille *A.* حفيد pl. احفاد *T.* نودره - دختر زاده - پسرزاده - نبيره *P.* اسباط pl. سبط - *P.* ابناء الحفيد pl. ابن الحفيد *A.* Arrière-petit-fils — طورون - طورون اوغلى - طورون زاده *T.* نونودول - نبيره زاده — **Beau-fils.** Il se dit du fils du mari ou de la femme, sorti d'un premier mariage de l'un ou de l'autre *A.* ربيب *P.* پسندر *T.* اوكى اوغل || C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والدهسنه تزوّج ايلديككز جهتيله بو چوجوق سنك ربيبكدر

FILTRATION. Passage d'un liquide à travers un corps destiné à le purifier *A.* تحلّب - مصول *P.* پالودگى - از پالاون ريزيدگى *T.* صيزلمه - سوزلمه || La filtration de ces sucs est fort longue à faire بو عصارهلرك تحلّبى طول مدّته محتاجدر La filtration des humeurs تحلّب اخلاط

FILTRE. Instrument qui sert à faire la filtration *A.* مصفات *P.* راووق - پالاون *T.* سوزكى || Filtre fin, délié مصفات رقيق - سوزكى انجه On a fait passer cette liqueur par le filtre فلان مشروب مصفاتدن امرار اولندى — On appelle ainsi, en termes d'Anatomie, tous les organes du corps qui filtrent et séparent quelque humeur de la masse du sang *A.* حوالب جوقيّة
— Filtre. Breuvage. V. Philtre.

FILTRER. Passer une liqueur par le filtre *A.* استحلاب - مصول *P.* پالودن - از پالاون ريزانيدن *T.* سوزدرمك - آلت استحلاب اولهجق طاش || Pierre à filtrer صيزدرمق طاشى - سوزكى طاشى — Filtrer, au neutre, et se Filtrer *A.* تحلّب *P.* پالوده گشتن *T.* صيزمق - سوزلمك || L'eau filtre au travers des terres صو طوپراق ارهسندن تحلّب ايدر L'eau se filtre à travers le sable صو قوم آرهسندن تحلّب ايدر صيزبلور -

Filtré. *A.* مستحلب *P.* پالوده *T.* صيزلمش - سوزلمش

FILURE. Qualité de ce qui est filé *A.* غزل *P.* ريسيدگى

بو یپاغک T. اکیوش || La filure de cette laine est trop grosse
چوقه‌نک On connait le drap à la filure اکیرشی پکٹ قبا در
کیفیتی غزلندن معلوم اولور

FIN. Terme A. آخر pl. اواخر - انتها - ختام - غایت pl.
غایات - نهایت pl. نهایات P. انجام - پایان - سپری T.
انتهاء الزمان du monde آخر سنه La fin de l'année || صوکٹ
خاتمهٔ سخن - ختام کلام d'un discours ختام عمل de l'ouvrage
Une affaire qui va prendre fin قریب الختام اولان مصلحت
Tout prend fin en ce monde دنیاده هر شینک انجام وآخری
Il n'y a que Dieu qui n'ait ni commencement ni fin وار در
یالکز جناب - یالکز جناب حق ابتدا وانتهادن منزهدر
خدای متعال بدایت ونهایتدن منزهدر Discours sans fin
آخری یوق بر مقالهٔ طویله - On dit, Mettre fin à une chose,
pour dire, la terminer A. ختم - اتمام P. بآخر رسانیدن T.
بتورمک || Mettez fin à cette affaire بو مصلحتی اتمام ایله
à vos propos صحبتکی بتور - Et proverb. La fin couronne
l'oeuvre; et cela se dit d'une chose dont la fin répond au com-
mencement A. عاقبة الامور علی وفق الاوائلها || Il a vécu en
bon chrétien, et est mort saintement; la fin couronne l'oeuvre
فلان کمسنه مؤمن صالح طورنده امرار عمر ایلدکدنصکره
عاقبة الامور علی وفق الاوائلها فهواسنجه ولیّ الله کبی
تسلیم جان ایتمشدر Après beaucoup de méchantes actions,
il en a fait une qui l'a fait pendre; la fin couronne l'oeuvre
نیچه نیچه اعمال قبیحه‌یه تصدّی ایلدکدنصکره نهایتده
برخباثت دخی ایتدیکه عاقبة الامور علی وفق الاوائلها
مفادنجه صلب ایله تنکیلنه سبب اولمشدر - À la fin, si-
gnifie, enfin A. نهایة الامر - عاقبة الامر - بالآخرة P. بانجام
نهایت کار - آخر کار - لار T. صوکنده || À la fin il
est convenu de tout نهایت کار هر شیئه توافق ایلدی
Il signifie aussi, mort A. عاقبت || Il a fait une bonne fin
عاقبتی خیره مظهر اولمشدر une malheureuse fin سؤ عاقبته
دوچار اولمشدر

Et but, ce pour quoi on agit A. غرض pl. اغراض - قصد -
مقصد pl. مقاصد - مقصود - نیت pl. نیات - مرام || Fin
prochaine غرض قریب الظهور éloignée غرض بعید - غرض
نهایت - اقصای مرام - آخر مقصد La fin dernière دورادور
مقصود Avoir sa fin بر کمسنه‌نک بر کونه غرضی اولمق
Aller, tendre à ses fins اغراض منویه‌سی طرفنه متوجه اولمق

طرفنه صرف انظار سعی وهمت ایتمک - Faire une chose
à bonne fin بر شیئی نیت خیریه‌یه مبنی ایتمک à mau-
vaise fin سؤ قصده مبنی - نیت فاسده‌یه مبنی ایتمک

FIN. Délié A. دقیق - رقیق P. باریک T. انجه || Étoffe
fine انجه قماش - ثوب رقیق Papier fin کاغد رقیق Poudre
fine سفوف دقیق Fine poudre à canon باروت باریک -
On dit, qu'un homme a la taille fine A. رشیق القد P. نازک
قد - سرو قد - قامت سهی T. سوبو بویلو - Figur. Subtil,
délicat || Cette pensée est fine معنای دقیقدر Cette raillerie
est fine استهزای دقیقدر Il a l'esprit fin فکر دقیق صاحبیدر
le goût fin طبیعتی نازک ودقیقدر - Il se dit aussi des per-
sonnes, et signifie, habile A. دقیق النظر - دقیق الفکر -
مدقق - منکش - دقیق الذهن P. باریکبین - دقیقه دان
محتال A. Et rusé - انجه فکرلو T. نکته دان - خرده دان -
P. زارخور - فند کار T. حیله کار

On dit proverb. C'est un fin renard, C'est une fine bête A.
روّاغ المزاج P. روباه منش T. تلکو مزاجلو - Et par dé-
rision d'un homme simple, C'est un gros fin بر قبا ولدزنا در
- Et fin contre fin n'est pas bon à faire doublure, pour dire,
que deux personnes également rusées ne sont pas propres à avoir
liaison ensemble ایکی حیله باز برلشه‌مز - Et faire le fin d'une
chose, pour dire, ne vouloir pas découvrir ce qu'on en sait A.
تجاهل P. ندانستی نمودن T. بیلمامزلک ایتمک -
بیلمامزلک کوسترمک || Je l'ai sondé sur cette affaire, mais
il fait le fin بو خصوصده فلانی یوقلدم انجق تجاهل ایدر
Vous en faites le fin بو بابده بیلمامزلک ایدرسک

Il se dit aussi d'un métal par opposition à son état d'impu-
reté A. خالص - نقی P. ناب - پاکیزه T. تمیز - خالص ||
De l'or, de l'argent, du cuivre fin خالص آلتون وخالص
کمش وخالص باقر - Et d'autres choses, pour indiquer
leur qualité supérieure A. اعلا - احسن P. گزیده T.
ایو || Couleur fine اعلا رنک - لون اعلا Farine fine ایو پکٹ
اعلا دقیق

Il s'emploie aussi substantivement dans ces phrases: Le fin
d'une affaire, pour dire, le point décisif et principal A. فص
الامر - دقیقة المصلحة P. دقیقه کار T. ایشکک دقیقه یری
- Il se dit aussi pour signifier ce qu'il y a dans une affaire
de mystérieux, de caché A. سرّ المصلحة P. پنهان کار T. ایشکک

ایچ یوزی En ce sens on dit, Tirer le fin du fin, pour dire, tirer d'une affaire ce qui s'en peut tirer *A.* استخراج السرّ المصلحة *T.* آکلامق ایشک ایچ یوزینی - On dit aussi, Savoir le fort et le fin d'un art, d'une science بر صنعتک وبر علمک دقایق وحقایقنی بیلمک

FINAL. Qui finit, qui termine *A.* قطعیّ *P.* قرار داده *T.* بتوروب کسیجی Il n'est d'usage que dans ces phrases : État final دفتر قطعی Compte final حساب قطعی Quittance finale ابرای قطعیّ المفاد - ابرای قطعی Jugement final حکم حکم بات قطعیّ المفاد - قطعی

Et qui dure jusqu'à la fin de la vie *A.* مستمرّ الی آخر صوک نفسه قدر باقی *T.* تا بانجام عمر پاینده *P.* العمر الی Il n'est d'usage qu'en ces phrases : Persévérance finale الی آخر العمر مستمرّ اولمش مداومت Impénitence finale آخر عمره - آخر العمر رهین استمرار اولمش عدم توبه قدر مستمرّ اولمش عدم کفارت

On appelle Cause finale, ce qu'on se propose pour but *A.* علّت غائیة || La gloire de Dieu doit être la cause finale de toutes nos actions تمجید جناب ربّ ذو الجلال علّت غائیهٔ کافهٔ افعال واعمالمز اولمق واجبهٔ حالمزدر - Et lettre finale, la lettre qui termine un mot *A.* حرف اخیر pl. حروف اخیرة *P.* حرف پاپین *T.* صوک حرف

FINALEMENT. À la fin. V. Fin.

FINANCE. Il est peu usité au singulier. Il signifie au pluriel, le trésor public *A.* بیت المال *P.* اموال میری *T.* خزانهٔ اموال میریّه || اموال میریّه خزینه‌سی - اموال میریّه Dresser l'état des finances du royaume اموال میریّه‌نک دفترینی ترتیب ایتمک Cette dépense se prend sur les finances du roi بو مصرفی اموال میریّه خزینه‌سندن اخذ اولنور مقوله‌دندر Ménager les finances اموال میریّه‌نک حسن اداره‌سنه اهتمام مستوفی سعی میری ایتمک - ایتمک Ministre des finances امور میریّه دفتردار - دیوان همایون Surintendant des finances باش محاسبه‌جی ناظری Contrôleur général des finances امنای میریّه Les intendants des finances امنای میریّه Le bureau des finances فنّ الاستیفا *A.* - امور میریّه قلمی - Et l'art de régir les finances *A.* فنّ الاستیفا فنّ دفتری *T.* || فنّ دفتری‌یه ماهر Il sait bien les finances فنّ استیفادن اصلا خبر Il n'entend rien aux finances وآگاهی یوقدر - On dit, La finance, pour dire, les financiers *A.*

امور *T.* کار سازان خزانهٔ میری *P.* عمّال البیت المال اصطلاح میری Style de finance - میریّه خدمه‌سی Écriture de finance سیاقت خطی - خطّ اوراق میریّه Chiffres de finance ارقام میریّه

FINANCER. Fournir de l'argent au trésor public *T.* خزینهٔ میریّه‌یه ادای مال ایتمک || Il a financé telle somme pour un tel domaine فلان ملک ایچون میری خزینه‌سنه شو قدر اقچه ادا ایلدی

FINANCIER. Homme qui manie les finances *A.* عامل البیت المال pl. عمّال البیت المال *P.* کارساز میری *T.* میری عمّال میریّه‌دن ذیقدرت || خدمه‌سندن بری Riche financier عمّال میریّه‌دن ماهر واستاد بر عامل بر عامل Habile financier

FINASSER. Agir avec petite ou mauvaise finesse *A.* ارتکاب الدسیسة *P.* زار خوری کردن *T.* حیله‌بازلق ایتمک

FINASSERIE. Petite ou mauvaise finesse *A.* دسیسة pl. دسایس *P.* زارخوری *T.* حیله‌بازلق

FINEMENT. Avec finesse, avec adresse d'esprit *A.* بفکر الدقیق - بالحذاقة *P.* حذاقتکارانه - استادانه *T.* اوزلق ایله - استادجه || Il faut faire cela finement شو ایشی کمال حذاقت ایله ایشلملو در Cette entreprise a été conduite finement بو ماده بالحذاقه اداره اولندی

Et délicatement, ingénieusement *A.* بالظرافة - باللطافة - بالنزاکة *P.* نازکانه *T.* انجه‌لک ایله || Il raille finement ظرافت ایله - نازکانه ذوقلنور

FINESSE. Qualité de ce qui est fin, délié *A.* رقّت *P.* باریکی - *T.* انجه‌لک || La finesse d'une étoffe ثوبک رقّتی - Figur. Délicatesse d'esprit *A.* نزاکة الطبع - لطافت - نزاکت *P.* نازکی - خردگی *T.* انجه‌لک || Cela est écrit avec finesse نزاکت ایله تحریر اولنمشدر Cela est tourné avec finesse لطافت ایله اداره اولنمشدر - On dit d'un homme qui a les connaissances les plus parfaites d'une langue, d'une science, etc., qu'il en sait toutes les finesses فلان شیئک کافهٔ دقایق ومزایاسنی بیلور

Il signifie aussi, ruse *A.* حیلة pl. حیل *P.* آل - فند *T.* دک || Finesse grossière حیلهٔ غلیظه - قبا حیله Je connais sa finesse حیله‌سی معلوممدر User de finesse اعمال حیله ایتمک - حیله‌یی خارجه اخراج ایلمک Découvrir une finesse حیلهٔ سر پوشیده‌یی کشف ایتمک Par finesse حیله - حیله

Les finesses tiennent souvent lieu d'habileté حیله طریقیله ودسایس غالب حالده مهارت یرینی طوتار — On dit, qu'un homme est au bout de ses finesses, pour dire, qu'il a employé en vain toutes ses ressources pour faire réussir une chose بضاعهٔ بیهوده دوکندی — سعی وهمّتنی نافله یره صرف ایلدی

FINIR. Achever, terminer A. اکمال — تتمیم — اتمام — ختم P. تکمیل — تمام کردن — بپایان رسانیدن — بانجام رسانیدن T. بُرسانیدن — تماملمق — بتورمک || Finir un discours مقالهیی ختم واتمام ایتمک une affaire بر مصلحتی اتمام ایتمک Finir ses jours ایّام — ایّام عمری تکمیل ایتمک ایتمک Finir un ouvrage تألیفی تکمیل ایتمک معدودهٔ عمری اتمام ایتمک ایتمک

Et prendre fin A. اختتام — انقضا — استتمام — انتها P. کسب الختام — بانجام رسیدن — ختام پذیرفتن — تمام — بپایان رسیدن — منتهی گشتن — بُرسیدن T. بتمک — دوکنمک — ختام بولمق — اولمق || Le sermon finissait موعظه ختام بولمقده ایدی — رهین ختام اولمقده ایدی Son bail finira à pâques التزامی مدّتی پصقالیاده منقضی اولهجقدر Tout finit en ce monde بو دنیاده هر شئ واصل ختام اولور La vie finit en peu de temps ایّام عمر مدّت قلیله ایچنده سر منزل ختامه رسیده اولور C'est un méchant homme, il finira mal خبیث بر آدم اولدیغندن وخامت حال ایله ختامپذیر اولهجغی بی اشتباهدر — Il se dit aussi pour Mourir || Ainsi finit ce prince بو پادشاهک مدّت عمری شو وجهله ختامپذیر اولمشدر — عمری بو وجهله عاقبت بولدی

FINI. A. تمام P. بُرسیده — بانجام رسیده T. تمام اولمش
— Il est aussi adjectif, et signifie, limité, borné A. محدود || Un nombre fini عدد محدود Un être fini موجود محدود

FINITO. Terme latin, qui signifie, l'arrêté final d'un compte A. فذلکة الحساب

FIOLE. Petite bouteille de verre A. مصاية P. تُنُنک T. شیشهجک — بوقالجق || Le goulot d'une fiole بوقالجغک بوغازی

FIRMAMENT. Le ciel où l'on suppose que sont les étoiles fixes A. فلک الثوابت — فلک الکواکب || Les étoiles du firmament فلک ثوابتده اولان نجوم وکواکب Sous le firmament تحت فلک ثوابتده

FISC. Le trésor de l'État A. خزینة الدولة P. خزینهٔ میری T. میری || L'intéret du fisc نفع میری Le droit du fisc حقوق میریّه

FISCAL. Qui regarde le fisc A. متعلّق بخزینة الدولة — متعلّق ببیت المال T. میریه متعلّق || Matières fiscales میریه متعلّق مادّهلر — مواد میریّه — On dit d'un homme fort attaché à ce qui regarde l'intérêt du fisc, qu'il est très fiscal نفع میریه غایة الغایه مقدامدر — بغایت سعی میری ایدر پک میریجیدر

FISSIPÈDE. Il se dit des quadrupèdes qui ont le pied divisé en plusieurs doigts A. ذو الحافر pl. ذوی الحوافر T. چتال طرنقلو

FISSURE. Terme de Chirurgie. La fracture longitudinale d'un os qui n'est que fendu A. صدع العظم pl. اصداع العظم P. کفت استخوان T. کمیک چاتلغی || Les fissures du crâne sont dangereuses کاسهٔ سرک صدعی مخاطرهلودر

FISTULE. Espèce d'ulcère A. ناسور pl. نواسیر P. ناسور T. ماتیه || Fistule au fondement مقعدده حادث — ناسور مقعد — Fistule lacrymale. Celle qui se forme au grand angle de l'oeil A. علّت الغرب T. کوز پیکارنده چیقان اولان ماتیه علّتی — ماتیه چیبانی

FISTULEUX. Qui est de la nature de la fistule A. ناسوری P. ناسوری T. ماتیهلو || Ulcère fistuleux قرحهٔ ناسوریّه

FIXATION. Opération de la Chimie par laquelle un corps volatil est rendu fixe A. رسوّ — ثبوت P. قرارگیری T. طورغونلق || Fixation du mercure جیوهنک حال رسوّ وثبوتی

Et détermination du prix d'une marchandise A. تعیین الثمن — Et l'action de fixer A. تعیین P. قرار بها T. بها کسلمهسی — قطع P. مقرّر سازی T. کسمه || La fixation d'un terme pour le paiement اقچهنک وعدهسی ایچون وعده کسمه

FIXE. Qui n'a aucun mouvement A. ثابت pl. ثوابت P. بر قرار T. طورغون || Étoiles fixes کواکب ثابته — ثوابت Point fixe نقطهٔ ثابته — On dit, Les fixes, pour dire, les étoiles fixes A. pl. ثوابت — En Chimie, Sel fixe, c'est le sel qui demeure avec la matière terrestre sans s'évaporer A. ملح ثابت pl. ملوح ثابتة

Et qui est arrêté, déterminé A. مقرّر — مستقرّ — معیّن P. پایدار — قرارگیر — قراردار T. قرارلو || Il n'a point de demeure fixe مأوای مقرّری یوقدر Un prix fixe ثمن — قیمت مقرّره Une somme fixe مقطوع — مقدار مقرّر — مقدار معیّن Donnez-moi

Il n'y بر وقت مقرّر ـ بکا بر کون تعیین ایله un jour fixe
a dans le monde rien de fixe بو دنیاده ثابت وپایدار
On dit, – ایراد معیّن ـ ایراد مقرّر Revenu fixe شئ یوقدر
Avoir la vue, le regard, les yeux fixes, c'est-à dire, arrêtés sur quelque objet *A.* دیده دوختن *P.* نصب العین ـ اطماح النظر
طامح النظر اولمق ـ کوزی دیکلی طوتمق ـ کوز دیکمک *T.*
– Et d'un malade qui a les yeux ouverts et immobiles, qu'il a le regard fixe *A.* شصوّ البصر ـ شخوص البصر *P.* چشم بی
Douleur fixe, – کوز بلری قالمق *T.* جنبش گشاده ماندن
celle qui ne change point de place *A.* وجع ثابت *P.* رنج
طورغون صزی *T.* قرار یافته

FIXEMENT. Il ne se dit qu'en ces phrases: Regarder fixement *A.* معاینة باطماح النظر *P.* دیده دوزانه نگرستن *T.* کوز
On ne peut regarder fixement le soleil || دیکه‌رک باقمق شمسه اطماح نظر ایله نگاه ایتمک ممکن دکلدر

FIXER. Rendre fixe *A.* تثبیت ـ تقریر ـ تمکین *P.* بر قرار
L'humeur de la goutte est fixée sur || یرلشدرمک *T.* کردن
tel endroit du corps مادّهٔ نقریس بدنک فلان محلّنده
قرارگیر اولدی ـ کسب ثبوت وقرار ایلدی ـ قرار ایلدی
C'est un esprit inquiet que l'on ne saurait fixer ذهنی بر محلّده
قرار ایدر مقولدن اولمدیغنه بناءً تثبیت وتمکینی محالدر
Fixer son attention تثبیت نظر دقّت ـ تثبیت عقل ایتمک
son imagination تثبیت فکر وخیال ایتمک واهتمام ایتمک
ses goûts, ses désirs مشتهیّات نفسه ورغبات فؤاده قرار
Il a fixé sa demeure en tel endroit فلان محلّده ویرمک
Fixer son esprit *A.* تثبیت یرلشدی ـ تقریر مأوا ایلدی
در ذهن ـ اندیشه‌را استوار کردن *P.* تمکین الذهن ـ الذهن
Fixer ses regards sur – ذهنه طوروق ویرمک *T.* قرار دادن
quelqu'un *A.* تحدیق النظر *P.* حوالهٔ نگاه ـ چشم دوختن
Et figur. – وقف انظار ایتمک ـ کوز دیکمک *T.* دقّت کردن
Fixer les regards de quelqu'un, pour dire, devenir l'objet de son attention, de sa passion بر کمسنه‌نک مطرح انظار رغبتی اولمق
Il signifie aussi, déterminer *A.* تعیین *P.* معیّن ساختن *T.*
On a fixé la valeur des monnaies || کسمک اجناس سکّه‌نک
Fixer un jour کون تعیین ایتمک فیئاتی تعیین اولندی
Se fixer. *A.* استقرار ـ تقرّر *P.* قرارگیر شدن ـ قرار گرفتن
Le vent se || یرلشمک ـ طوروق ویرمک ـ قرار ایتمک *T.*
fixe à l'est روزکار جانب شرقده قرار ایلدی Les vents ont
de la peine à se fixer ریاح بالصعوبه برطرفده مستقرّ اولور
On dit, Se fixer à. – ریاحک بر محلده تقرّری مشکلدر ـ
quelque chose, pour dire, s'arrêter, se déterminer à quelque chose *A.*
قرار *T.* قرار دادن *P.* تثبیت النفس ـ توطین النفس
Vous voulez tantôt une chose, tantôt une autre, || ویرمک
fixez-vous enfin à quelqu'une گاه بر شیئه وگاه دیگرینه
عوض رغبت ایدرسک انجام کار بریسنه توطین نفس ایله

FIXITÉ. Propriété qu'ont quelques corps de n'être point dissipés par l'action du feu *A.* حال الثبات *P.* حال بر قراری
La fixité de l'or || حالی اوزره طورمقلق *T.* ذهبک حال ثباتی

FLACON. Espèce de bouteille *A.* حنجور ـ حنجود *P.* بلبله
Flacon d'argent || اجزا شیشه‌سی *T.* سیم بلبله Un petit flacon
de cristal بر عدد بلبلهٔ صغیرهٔ بللورین

FLAGELLATION. Punition par le fouet *A.* لسب ـ مشق *P.*
La flagellation || قامچی ایله دوکمه ـ قامچیلمه *T.* چنده زنی
tion de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک عذاب
لسب ایله تعذیبی

FLAGELLER. Fouetter *A.* لسب ـ مشق *P.* با چنده زدن
قامچی ایله دوکمک *T.*

FLAGELLÉ. *A.* ملسوب *P.* چنده زده *T.* قامچی ایله دوکلمش

FLAGEOLET. Espèce de petite flûte dont le son est clair et aigu *T.* چیغرتمه دودکی ـ چیغرتمه

FLAGORNER. Chercher à plaire à un supérieur par de basses et lâches adulations *A.* تملّق بتبصبصات الکلبیّة *P.* بخواری
Il || آلچقلق ایله یلتاقلنمق *T.* ودنائت جابلوسی نمودن
va flagorner aux oreilles de son maître تبصبصات کلبیّه ایله
افندیسنک قولاغنی طولدرمقدن خالی دکلدر

FLAGORNERIE. Adulation basse et lâche *A.* تبصبص کلبی
pl. تبصبصات کلبیّة *P.* خوار ودنی *T.* آلچقلق ایله ـ جابلوسی
Il s'est insinué dans cette maison par ses flagorneries || یلتاقلنمه
فلان کشی تبصبصات کلبیّه قوللندرق اول خانه‌یه
حلول ایلدی

FLAGORNEUR. Celui qui flagorne *A.* متملّق بتبصبصات
الکلبیّة *P.* خوار ودنی *T.* جابلوس آلچقلق ایله یلتاقلنیجی

FLAGRANT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Flagrant délit. V. Délit.

FLAIR. Il se dit de l'odorat du chien *A.* شمّ الکلب *P.*

بو بییدن سگ .T کوپکک قوخولمه‌سی || Ce chien a le flair bon بو کلبک شمّی اصلحدر

FLAIRER. Sentir par l'odorat .A استشمام .P بوییدن .T قوخولمق || Flairez un peu cette rose بو گلی آزه‌جق استشمام ایله - Figur. Pressentir, prévoir || Il a flairé cela de loin شونی چوقدنبرو استشمام ایلدی .

FLAMBANT. Qui flambe .A ملتهب - متوقّد .P علوناک - وقاد .T آتشناک - طوتشمش - علولو || Un tison flambant علولو کوسکی - علوناک

FLAMBEAU. Espèce de torche .A مشعل .pl مشاعل .P چراغ .T مشعله || Flambeau de cire بال مومدن مشعله Allumer un flambeau مشعله‌یی یاقمق - اشعالِ مشعله ایتمک Éteindre un flambeau مشعله‌یی صوندرمک - اطفایِ مشعل ایتمک Porter le flambeau حامل مشعله - احتمال مشعل ایتمک مشعله‌یی کوتورمک - اولمق

Figur. || Cet homme est le flambeau de la guerre .A مسعر الحرب .P موقد النائرة الحرب والقتال - فروزندهٔ آتش .T جنک وپرخاش جنک آتشی یاقدریجی

On appelle figur. et poétiquement le soleil, Le flambeau du jour .A مصباح الصباح .P شمع جهانتات خورشید Et la lune, Le flambeau de la nuit .A سراج اللیل .P شمع شب افروز ماه

Il signifie aussi, chandelle et chandelier. V. ces mots || Allumer les flambeaux ایقاد شموع ایتمک - موملری یاقمق Apporter des flambeaux احضار شمع ایتمک - موملری کتورمک

FLAMBER. Passer par le feu ou par-dessus le feu .A عرض على النار .P برآتش عرضه کردن .T آتشه کوسترمک || Flamber une chemise بر کوملکی آتشه کوسترمک On flambe toutes les hardes qui viennent des lieux pestiférés مظنهٔ وبا اولان محللردن توارد ایدن اموال واشیا آتشه عرض اولنور

Et jeter de la flamme .A تأجّج - تأجّم - توقّد - التهاب .P شبوب آتش زدن - زبانه کشیدن - علو گرفتن .T علولنمک || Faire flamber le feu آتشی تأجیم وایقاد ایتمک طوتشمق - آتشی طوتشدرمق - آتشی علولندرمک -

FLAMBÉ. .A متأجّم - متوقّد - ملتهب .P زبانه گش - علوگیر .T طوتشمش - علولنمش

FLAMBOYANT. Qui flamboie .A متلالی - وقّاج - متوهّج - متشعشع .P ساطع اللمعان - رخشنده - شعشعه ریز - درخشان

لمعه پاش - .T پارلدایبیجی || Épée flamboyante سیف لمعه پاش Astre flamboyant نجم وقّاج - اختر شعشعه پاش Les éclairs rendaient le ciel tout flamboyant تتابع بروق ایله روی سما متشاشع ودرخشان ایدی

FLAMBOYER. Jeter un grand éclat .A تلالؤ - تشعشع - توهّج - لمعان - نشر الشعشعة .P شعشعه ریختن - درخشیدن .T پارلدامق || On voyait flamboyer les épées سیوفک تشعشع ولمعانی کوربنور ایدی Ces diamans semblent flamboyer بو الماس طاشلری تلالؤ ایدر کبیدر

FLAMME. La partie la plus lumineuse du feu, celle qui s'élève au-dessus de la matière qui brûle .A شعلة .pl شعل - لهیب - لهب - اجیج - اجیم - لسان النار - وهج .P زبانهٔ آتش .T علو - یالک || Jeter une flamme القای لهیب ایتمک Éteindre la flamme اطفای شعله - تسکین - اخماد لهیب ایتمک Amortir la flamme علو نشر ایتمک - اخماد لهیب ایتمک Il fut dévoré par les flammes طعمهٔ اژدهای شعله ایتمک - ساعورهٔ ذات اللهیب فنایه تسلیم اولندی livré aux flammes لهیب اولمشدر Ce feu ne fait point de flamme بو آتشک علوی یوقدر

Il signifie figur. et poétiquement, la passion de l'amour .A التیاع القلب - لوعة العشق .P سوز دل - آتش عشق .T کوکل یانقلغی - عشق آتشی

On dit proverb. et figur. Jeter feu et flamme, pour dire, parler en homme transporté de colère .T آغزدن آتشلر پوشکورمک

On dit, Les flammes éternelles, Les flammes de l'enfer, pour dire, les tourmens des damnés .A نار - نار السقر - نار ابدی - الجهنم .P آتش دورخ .T جهنم آتشی

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour saigner les chevaux .A منقب .P نیشتر نعلبند .T بیطار نیشتری

FLAMMÈCHE. V. Étincelle.

FLANC. La partie de l'animal qui est depuis le défaut des côtes jusqu'aux hanches .A جنب .pl جنوب .pl جنایب - ضلع .pl ضلوع .pl اضلاع .P پهلو .T یان || Le flanc droit جنب یمین Il reçut un coup dans le flanc بر پهلوسنه یاننده اورلدی - ضربه اصابت ایلدی Un cheval qui a beaucoup de flanc .A فرس غلیظ الالواح - فرس ضلیع .P اسب تند پهلو .T قبورغه‌لری قند آت qui n'a guère de flanc .A فرس اهضم .P اسب کم پهلو .T یانلری چلیمسز

Il se dit — بیلکی قارنلی آت ـ بیلکی اوکلی آت ـ آت
par analogie de diverses choses || Le flanc d'un vaisseau صلع
پلنقه‌نک یان d'un bastion کمینک یان طرفی ـ سفینه
بر عسکرک یان طرفنه Assurer le flanc d'un bataillon طرفی
یان طرفنی کوسترمک Prêter le flanc تقویت ویرمک
Attaquer l'ennemi en flanc دشمنی یان طرفندن اورمق
Prendre les ennemis en flanc دشمنه یان طرفندن صتاشمق

FLANELLE. Étoffe légère de laine *A.* لبد سخیف ـ لبد رقیق
P. انجه عبا ـ فلانله *T.* نمد باریک

FLANQUANT. Terme de fortification *A.* ناظر *P.* نگران *T.*
باقن On appelle Angle, bastion flanquant, celui qui en flanque un autre *T.* آخر زاویه‌یه ناظر زاویه وآخر پلنقه‌یه ناظر
بر پلنقه

FLANQUER. Il se dit de la partie d'une fortification qui en voit une autre, et qui lui sert de défense *A.* نظر *P.* نگران
خندقک *T.* باقمق || Des casemates qui flanquent un fossé بودن
باقن ـ ایچنه ناظر اولان زیر زمینلر

FLAQUE. Petite mare d'eau croupissante *A.* فنق *P.* برخ ـ
طورغون صو چقوری ـ قاق *T.* آکند

FLASQUE. Mou, sans vigueur *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشک
|| Le grand chaud rend le corps flasque شدت گرما باعث
سست خو *P.* رخو المزاج *A.* Un homme flasque استرخای بدندر
T. کوشک خویلو

FLATTER. Louer dans le dessein de plaire, de séduire *A.*
مداهنه *T.* سخن خوش آینده گفتن ـ لابه نمودن *P.* مداهنة
کباره Ceux qui flattent les princes, les corrompent ایتمک
مداهنه ایدنلر افسادلرینه باعث اولورلر Les hommes n'aiment ordinairement que ceux qui les flattent بنی آدم عادتا
مداهنلردن حظ ایدر — On dit, qu'un peintre flatte une personne, pour dire, qu'il la peint plus belle qu'elle n'est بو
مصور فلان کشی‌یی بالمداهنه تصویر ایدر
Et excuser par une mauvaise complaisance *A.* تجویز بالمداهنة
آمرزش ـ لابه‌کارانه روی دل نمودن *P.* اغماض بالمداهنة ـ
|| خاطر ایچون معذور طوتمق *T.* نا بموقع نمودن Il est
trop homme de bien pour flatter le vice اهل خیر ومبرت
بر آدم اولمغله عیوب وذنوب حقنه تجویز مداهنه ایتمک
Je ne saurais flatter les passions, les défauts احتمالی یوقدر
de mes amis دوستلرمک هوای نفسلرینه ومرتکب اولدقلری
مکاره ومعایبه تجویز مداهنه ایده‌مم
Et tromper en déguisant la vérité, ou par faiblesse, ou par crainte de déplaire *A.* مدارا *P.* معامله کردن *T.* دلفریبانه
بو خصوصده || Vous me flattez dans cette affaire-là مدارا ایتمک
عادتا On ne flatte ordinairement que trop بکا مدارا ایدرسک
Dites-moi sans me flatter ce qui vous مدارایی افراط ایدرلر
en semble بو بابده ملاحظه‌ک نه اولدیغنی بلا مدارا بکا
بو ماده‌یی نه شکل آکلادیغکی بکا مدارا ایتمکسزین ـ سویله
نفسمه Je ne me flatte point, je connais mes défauts سویله
مدارا ایتمم کندو عیبلرمی بیلمز دکلم Je ne veux pas que mon médecin me flatte, je veux qu'il me dise nettement l'état
de mon mal طبیبم بکا مدارا ایتمیه‌رک همان علتمک حال
وکیفیتنی تمیزجه بیان ایلمسی مطلوبمدر
Figur. Traiter avec trop de douceur ce qui a besoin d'être traité d'une autre manière *A.* ملایمت ـ ملاینت ـ رفق *P.*
طاتلولق ایله قوللنمق *T.* شیرینکاری نمودن || C'est entretenir une plaie, que de la flatter جراحتی ملایمت ایله تیمار
ایتمک طول مدت استمرارینی موجبدر Si on flatte cet ulcère, on ne le guérira point بو قرحه ملاینت ایله قوللندقچه
التیامپذیر اولمنک احتمالی یوقدر On ne guérit point les grands maux en les flattant امراض جسیمه ملایمت طریقیله
رفق وملایمت اعمالیله ـ شفایاب اولمز
Il signifie aussi, caresser *A.* لمس باللطف *P.* نواختن *T.*
|| اوخشامق Flatter un enfant چوجوغی اوخشامق Flatter un
cheval avec la main آتی ال ایله اوخشامق
On dit, Flatter quelqu'un de quelque chose, pour dire, l'amuser de l'espoir de la jouissance d'un bien *A.* تعلیل ـ تمسیح
P. با کلام خوش آمدی فریفتن *T.* اویالندرمق || On le
flatte qu'il aura bientôt ce qu'il souhaite فلانی قریبا مرامکه
واصل اولورسک دیو اویالندررلر Il y a long-temps qu'on
le flatte de cela فلانی مدت مدیده‌دنبرو تمسیح وتعلیل ایدرلر
Se flatter. S'amuser de l'espérance de quelque chose *A.*
تأمیل النفس ـ تطنیف النفس *P.* خود بخود امید داشتن
T. امیده دوشمک ـ امسونمق || Il se flatte qu'on aura besoin de lui کندویه محتاج اولدجقلرینی ظن ایله تطنیف
نفس ایدر C'est de quoi il s'est toujours flatté اشته دائما
امیده دوشمش ایدی — En termes de civilité il se prend
pour Se persuader *A.* توقع *P.* امید داشتن ـ امیدوار بودن

T. اوممق - مأمول ایتمك || Il se flatte que vous l'aurez pour
agréable عندكده مرغوب ومستحسن عدّ اولندجغن مأمول
طور وحركتی عندكده que vous approuverez sa conduite ايدر
مقبول وپسندیده اولدجغی توقع داشته ومأمول كردهسيدر
Je me flatte que vous ne doutez point de mes sentimens افكار
غير - صدق آثارم نزدكزده غير مشكوك اولديغنه اميدوارم
مشكوك اولديغی اميديله افتخار ايدهرم

Flatter, signifie aussi, délecter *A.* تلذيذ - تفريح *P.* لذت
شرين ساختن - صفا بخشيدن - بخشيدن *T.* لذتلندرمك
- خوشلندرمق - صفا ويرمك || La musique flatte l'oreille
الحان موسيقيّه تلذيذ سامعهيی موجبدر Le bon vin flatte
le goût بادهٔ ناب تلذيذ ذايقه ايدر Cela flatte les sens
فلان شئ تفريح حواس ايدر

On dit, Flatter sa douleur, son ennui, pour dire, en adoucir
le sentiment par des espérances *A.* تسكين - تلیين الالم
برنج درماندگی نرمی - بدرد اندوه نرمی آوردن *P.* الكلال
T. آوردن اوصانقلغی يومشاتمق - كدری يومشتمق - Et
flatter l'amour-propre, pour dire, complaire à tout ce qui est
agréable à l'amour-propre *A.* تطييب *P.* خوش ساختن *T.*
خوشلندرمق || Il lui a dit cela pour flatter son amour-propre
فلانك حبّ نفسنی تطييب ايچون بو كلامی سويلدی
- Et flatter la vanité, les passions, pour dire, les favoriser *A.*
موافقت - مماشات *P.* پيروی كردن *T.* اويمق || Il ne
faut pas flatter la vanité, les passions de cet homme بو آدمك
عجب نفس وخيلاسنه وامراض نفسانيّهسنه مماشات
ايتملو دكلدر

FLATTERIE. Louange exagérée, donnée dans le dessein de
plaire *A.* تملّق - مداهنة *pl.* تملّقات *P.* سخن خوس آمدی
- لابه - جابلوسی *T.* يلتاقلق - طال قاوقلق || Lâche flatterie
مرذوله مداهنهٔ honteuse موجب عار وخجالت اولدجق
مداهنه basse مداهنهٔ دنيّه - مداهنهٔ لامت آلود grossière
غليظه - مداهنهٔ قبا مداهنه délicate مداهنهٔ لطيفه - نازكانه
مداهنه Parler sans flatterie بلا مداهنه سويلمك - مداهنهدن
عاری اولمق Être ennemi de la flatterie تملّق ومداهنهنك
عدوّ اكبری اولمق

FLATTEUR. Qui flatte *A.* مداهن *pl.* مداهنين *P.* جابلوس - لابهكار
T. يلتاقلنيجی || Je ne veux point d'amis flatteurs مداهن دوستلردن
حظ ايتمم Tenir des discours flatteurs كلمات مداهنه آميزه
مداهنهيه مايل بر مزاج Un esprit flatteur مبادرت ايتمك
Langage flatteur لسان مداهنه آلود Les plus dangereux ennemis
des princes sont les flatteurs امرانك اشدّ اعدالری زمرهٔ
مداهنيندر

Il signifie aussi, agréable *A.* مرغوب *P.* دلپسند - دلارا
- جانفزا - دلنواز - فرحرسان *T.* كوكل خوشلندريجی || Un es-
poir flatteur اميّهٔ دلارا Une espérance flatteuse مأمول فرحرسان
- On dit, Avoir des manières flatteuses, c'est-à-dire, douces
et insinuantes *A.* اوضاع مرغوبة - اطوار مطبوعة *P.* اطوار
شيرينكار - دلنواز *T.* اطوار خوش طورلر - طاتلو طورلر

FLATUEUX. Ventueux *A.* مولّد الريح - مولّد المخرة *P.*
بادآور *T.* يل كتوريجی - ريحيّتلو || Les légumes sont fla-
tueux بقول قسمی ريحيّتلو در

FLATUOSITÉ. Vents dans le corps *A.* ريح *pl.* رياح -
مخرة *P.* باد *T.* يل || On dit que les fruits causent des ven-
tuosités ديدكلرينه كوره ميوهلر توليد رياح ايدر

FLÉAU. Instrument qui sert à battre le blé *A.* جرجر -
طربيل - نورج - جون *P.* زده - ستنج *T.* دوكن || Battre
le blé avec le fléau خرمنی - جرجر ايله خرمن دقّ ايتمك
دوكن ايله دوكمك - Il se dit figur. des maux que Dieu en-
voie aux hommes pour les châtier *A.* بليّة سماويّة *pl.* بلايا
P. آفات سماويّة *pl.* آفة سماويّة - نوازل *pl.* نازلة - سماويّة
بلای آسمانی *T.* اللهدن كلان بر بلا || La peste, la guerre
et la famine sont trois fléaux de Dieu علّت وبا وحرب
- ووغا وقحط وغلا ارسال الهی اولان اوچ بلای آسمانيدر
Il se dit aussi de ceux par qui Dieu châtie les peuples || Attila
est appelé le fléau de Dieu فلان نام جبّار بلای آسمانی
فلان Ce gouverneur a été le fléau du Ciel اسميله معروفدر
محصّ - والی آفات سماويّهدن معدود بر غدّار ايدی
بلای آسمانی ايدی

FLÉAU. La verge de fer où sont attachés les deux bassins
d'une balance *A.* عمود الميزان - شاهين *P.* تيرترازو *T.*
ترازو قولی - Et barre de fer qu'on met au derrière des portes
cochères. V. Barre.

FLÈCHE. Trait qui se décoche avec un arc ou une arbalète
A. سهم *pl.* سهام - نبل *pl.* نبال *P.* تير - ناوك *T.* اوق ||
Flèche pointue سهم مؤنف - تير تيز نوك - اوجی سيوری
اوق empoisonnée *A.* نبل مقشوب - نبل مسموم *P.* ناوك

زهر آلود .T زهرلو اوق سهام تيز Les flèches de l'amour سهام جگر دوز عشق ـ نوك عشق || Il se dit aussi, d'une longue pièce de bois, qui joint le train de derrière d'un carrosse avec celui de devant .A سهم العجلة .P تير گردونه .T اوق اوزرنده || Un carrosse qui porte sur la flèche عربه اوقى عربه اوقى شكست La flèche se rompit استوار اولان عربه اوقى || Et de la partie du clocher qui en fait la couverture ـ اولمشدر مناره كلاهى .T كلاه مناره .P سهم المنارة .A

FLÈCHE. Nom d'une constellation .A سهم الرامى

FLÉCHIR. Courber, ployer .A انحنا ـ التوا ـ تمايل .P خم گشتن ـ خميدن .T اكلمك ـ بوكلمك || Ce fer rompra plutôt que de fléchir بو دمور منحنى اوله جغنه منكسر اوله بيلور Il faut que tout genou fléchisse au nom de Jésus حضرت عيسى افندمزك اسم شريفى ذكرنده انحناى ركب نام مباركى ياد اولندقچه جميع ـ مسكنت اولنمق واجبدر ناس زمين عبادتده وضع زانوى تضرع وابتهال ايتمك تحنية || Il signifie figur., se soumettre, s'abaisser .A اقتضا ايدر سر ـ گردنداده انقياد گشتن .P الجيد الاطاعة ولامتثال باش اكمك .T سرفرو كردن ـ فرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت شدن || Tout fut obligé de fléchir sous le joug كافهٔ ناس سرفرو بردهٔ ربقهٔ اطاعت اولمغه مجبور اولدى Tout le monde fléchissait devant lui جملهٔ ـ حضورنده عامهٔ ناس سر فرو ايدر ايدى Tout fléchit sous les lois de la destinée كافهٔ ناس سر فرو بردهٔ انقياد اولور ايدى كافهٔ ناس احكام قضا وقدره سر فرو بردهٔ امتثال وتسليميت اولور

Il signifie aussi figur., cesser de persister dans des sentimens de dureté, ou de fermeté .A انعطاف القلب ـ تلين القلب .P نرمخويى پذيرفتن .T يومشمق || C'est un homme doux et qui fléchit aisément شيرينكار وسهل العطف بر آدمدر Il est inébranlable, il ne fléchit point اصرارى غالب بر آدم اولوب انعطاف وملاينت سمتنه اصلا ميل ايتمز Il ne sait ce que c'est que de fléchir انعطاف قلب نه اولديغنى بيلمز Il commence à fléchir قلبنده آثار انعطاف وملاينت ظهوره باشلادى

Il se dit aussi à l'actif dans cette phrase : Fléchir le genou ou les genoux .A تحنية الركبة ـ تحنية الركب .P زانو خم كردن .T ديز اكمك ـ ديز بوكمك || Il se dit aussi figur. pour signifier, attendrir, toucher de pitié .A ترقيق القلب ـ تليين القلب ـ تهييج الرقة .P بدل نرمى آوردن .T يومشتمق ـ يوركى كتورمك ـ قلبه رقت || Fléchir ses juges قلوب حكامد تهييج رقت ايلمك Se laisser fléchir aux prières تضرعات وملتمساته مقاومت ايده ميوب رقته كلمك Il est inexorable, rien ne le fléchit ممتنع التليين بر آدم اولوب تحريك عرق رقتى ممكن دكلدر Cela est capable de fléchir les coeurs les plus durs بو حالت اشد قسوت ايله مجبول اولنلرك عرق رقتلرينى تهييج ايده جك Fléchir la cruauté, la dureté d'un tyran برجبار ستمكارك مقوله دندر ترقيق ايتمك ـ قسوت قلبنى تليين ايتمك

FLÉCHI. .A رقيق اكلمش .T خميده .P ملتوى ـ منحنى ـ دل رقت يافته ـ دل نرمى پذيرفته .P لين القلب ـ القلب .T رقته كلمش ـ يومشامش

FLÉCHISSEMENT. Action de fléchir .A حنايت ـ تلوى .P خميدگى .T اكلمه ـ اكلش ـ بوكلمه ـ بوكلش || Le fléchissement des genoux ديزلرك اكلمه سى || Et l'état d'un corps qui fléchit .A ممايلت ـ انعطاف ـ ضلع .P ور تافتگى .T ديركك || Le fléchissement d'une poutre, d'un mât اكلمه وكمى ستوننك ممايلت وانعطافى

FLEGMAGOGUE. Il se dit des médicamens propres à purger la pituite .A قالع البلغم .P رانندهٔ كش سپيد .T بلغم || L'agaric est flegmagogue غاريقون قالع بلغمدر || سوكيجى

FLEGMATIQUE. Qui abonde en flegme .A بلغمى المزاج .P كش سپيد .T مبتلا ببسيارىٔ كش سپيد || C'est un بلغم جوقلغنه مبتلا homme extrêmement flegmatique بغايت بلغمى المزاج بر آدمدر Il se dit figur. d'un homme qui paraît froid et insensible .A مثلوج || بارد ـ المزاج .P دل افسرده .T صوغوق ـ صوغوق || قانى C'est un homme très-flegmatique غايت ايله مثلوج المزاجدر

FLEGME. Pituite, l'une des humeurs qui composent la masse du sang, et qui est froide .A بلغم .P كش سپيد .T بلغم Il se dit au pluriel des matières épaisses que l'on jette en crachant .A خواعة ـ تخامة .P تفوى كش سپيد .T بلغم || Il a jeté beaucoup de flegmes ـ آغزندن وافر نخامات رمى ايلدى آغزندن قتى جوق بلغملر پوشكوردى

Il se dit figur. pour exprimer la qualité d'un homme froid, posé, qui se possède .A بذامة الطبع .P حوصله دارى ـ .T دريا دلى لنكرلولك || Son flegme m'étonne بذامت طبعى بادئ استغراب اولدجق حالاتدندر Modérez votre bile, et ayez un peu de flegme خشم وغضبكى تعديل وبر مقدار

بذامت طبع تحصيل ايله Le flegme de cet homme me met
au désespoir شو آدمك حوصله دارلغى سر رشتهٔ صبرمى
چاكچاك ايدر

FLEGMON. Il se dit de toutes les tumeurs qui sont remplies
de sang *A.* فلغمونى - ورم دمويّ *P.* آماس خونين *T.* قانلو
ملتهب || Flegmon inflammatoire qui passe en suppuration قبارجق
اولوب تقيّحه باشلامش ورم دموى

FLEGMONEUX. Qui est de la nature du flegmon *A.* فلغمونيّ -
من جنس الورم الدمويّ

FLÉTRIR. Faner, ôter la vivacité, la fraîcheur *A.* تذبيل
- اذوا *P.* پژمرده كردن *T.* صولدرمق || Le hâle, le vent de
bise flétrit les fleurs سهام وباد شمال اذواى ازهارى مؤذيدر
Le grand air flétrit les couleurs ريح شديد تذبيل الوانى
مستلزمدر Le temps, l'âge flétrit le teint, la beauté تمادئ
ازمان وكبر سنّ انسان لون بشره‌يى مذبّل وحسن
وجمالى مزيلدر

Se flétrir. *A.* تذبّل *P.* پژمرده شدن - ذبول يافتن *T.*
صولمق || Les fleurs se flétrissent شكوفه‌لر كسب ذبول ايدر
Sa beauté commence à se flétrir حسن وجمالى مايل پژمردگى
Figur. - حسن وبهاسى كسب ذبوله باشلامشدر - وذبولدر
Ôter la vigueur *A.* ايراث الفتور - ايجاب الكلال *P.* درماندگى
آوردن *T.* فتور كتورمك || Le malheur flétrit l'âme آلام واكدار
نفسه موجب فتور اولور

Il signifie aussi, deshonorer, diffamer *A.* تشيين - ايراث الشين
وصمه دار - لكه‌دار كردن *P.* ايراث الشين والعار - والنقيصة
كردن *T.* عيب ورسوايى لكه‌لندرمك || Flétrir quelqu'un
بر كمسنه‌نك عرض وناموسنه ايراث شين ونقيصه ايتمك •
Flétrir la réputation de quelqu'un فلانك حسن صيتنه ايراث
پرتو صيت وشهرتنه ايراث - كدورت شين وعار ايتمك
ذكر جميلنى شين ونقيصه ايتمك La mémoire de quelqu'un
لكه‌دار عيب ورسوايى ايتمك - On dit d'un homme qui a
été repris de Justice, qu'il est flétri سابقهٔ قباحت ايله
لكه‌داردر - سابقه‌لودر - Et d'un homme condamné à être
marqué d'un fer chaud, qu'il est condamné à être flétri ناصيه‌سنده
ضرب تمغاى رسوايى اولنمق اوزره حكم جريان ايلدى

Flétri. *A.* ذابل *P.* پژمرده - ذبول يافته *T.* صولمش

FLÉTRISSURE. Altération par laquelle une chose est flétrie
A. ذبول *P.* فرسودگى - آب وتاب پژمردگى *T.* صولوقلق ||
Le temps n'a pas causé la moindre flétrissure à la beauté de
son teint مرور ايّام لون روينك آب وتابنه ذرّه‌جه قدر
ايراث ذبول وكدورت ايتمش دكلدر La flétrissure des fleurs
شكوفه‌لرك ذبولى - صولوقلغى - چيچكلرك Figur. *A.* شين
pl. شيون - نقيصة pl. نقايص *P.* لكه *T.* لكه || Voilà une
grande flétrissure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه
وشان وشهرتنه بر شين عظيمدر Il a reçu une flétrissure qui
ne s'effacera jamais الى الابد محو وازاله‌سى ممكن اوله‌ميه‌جق
بر كونه شين ونقيصه‌يه اوغرادى C'est une flétrissure à un
homme, que d'avoir fui dans le combat جنكدن فرار ايتمك
مقابلهٔ اعدادن روگردان - شين عظيمى موجب حالاتدندر
سمت گريز وفرار اولمق عظيم بر لكه در

Il se dit en termes de Justice, de la marque d'un fer chaud,
imprimé sur la peau d'un criminel *A.* وسمة - وسام النكال
التفضيح *P.* تمغاى رسوايى *T.* رسوايلق تمغاسى || On lui
a trouvé une flétrissure sur les épaules اوموزنده بر تمغاى
رسوايى ظهور ايلدى

FLEUR. Production des végétaux qui précède le fruit *A.* زهر
pl. ازهار - نور pl. انوار - فقحة pl. فقاح *P.* شكوفه - گل -
بهار - اُشخوان *T.* چيچك || Fleur simple ساده چيچك
double قاتمر چيچك nouvelle زهر طرئ - تازه شكوفه épa-
noui زهر مكشوف - شكوفهٔ گشاده - اچلمش چيچك Bouton
de fleur كمّ الزهر - چيچكك غنچه‌سى Fleur printanière نور
ربيعى - بهار چيچكى d'été زهر صيفى - ياز چيچكى -
d'automne شكوفهٔ خزان - كوز موسمى چيچكى Fleur de jas-
min ياسمين چيچكى L'émail des fleurs آب وتاب ازهار
Une fleur qui se flétrit, qui passe مايل ذبول وزوال اولان
Les blés sont en fleur اكينلر چيچكده در Un bouquet
de fleurs *A.* رمش الازهار - طاقة الازهار *P.* دستهٔ شكوفه *T.*
بر طوتام چيچك Fleur d'orange زهر اترج - ترنج چيچكى
Eau de fleur d'orange چيچك صويى

Il se dit figur. du temps où certaines choses sont dans leur
plus grande beauté *A.* وقت الربيع - وقت الريعان - عنفوان
P. دم بهار - دم تازگى *T.* كوزللك وقتى - تازه‌لك وقتى
|| Être à la fleur de ses jours عمر نازنينك ربيعى وقتنده
اولمق - ايّام عمرك ريعانى وقتنده - بهارى وقتنده اولمق
اولمق Trente ans, c'est la fleur de l'âge pour un homme ذكوره
كوره سنّك اوتوزنجى سنه‌سى تمام وقت عنفوانيدر Être

dans la fleur de la jeunesse عنفوان شباب حالنده اولمق
Elle était alors dans la plus grande fleur de sa beauté اول
وقتده بهجت وجمالنك حال كمال ريعاننده ايدى -
La بهار حسن وبهاسنك كمال طراوتى حالنده ايدى
fleur de la beauté n'a qu'un temps بهار حسن وجمال بى
بهار حسنك وقتى محدود - ثبات وسريع الزوالدر
La fleur du teint. C'est cet éclat de teint que donne - ومقيّد در
la jeunesse *A.* تازه‌لك *T.* آب وتاب *P.* نضارت - طراوت

On appelle Fleur de farine, la partie la plus subtile de la farine *A.* خلاصة الدقيق - نخالة الدقيق *P.* آبروى آرد *T.*
P. خلاصة الكبريت Et fleur de soufre *A.* اون خلاصه‌سى
On dit, La fleur de la *T.* كوكرد خلاصه‌سى آبروى كندش
virginité, pour dire, la virginité même غنچهٔ نشكفتهٔ بكارت

Il se dit figur. de l'élite, de ce qu'il y a de meilleur dans une classe de personnes *A.* نخبة - نقاوة *P.* گزيده *T.* سچمه
|| C'est la fleur de mes amis فلان كشى نخبهٔ احبابمدر La
fleur de la cavalerie سوارى عسكرينك گزيده‌سى des
troupes عسكرك گزيده‌سى - نقاوهٔ عسكر - Il se dit aussi,
du premier usage d'une chose *A.* رغاوة *P.* گل روى سپد *T.*
قيمق || Voilà une étoffe qu'on n'a encore montrée à personne,
vous en aurez la fleur اشته هنوز كوز كورمامش بر مالدر
قيمغى سكا قسمت اوله‌جقدر

Fleur, se dit aussi du lustre et de l'éclat de certaines choses qui durent peu *A.* جلاء عديم البقا *P.* رونق نا پايدار
T. حسن وبها La beauté n'a qu'une fleur || تملسز پارلاقلق
ياالكز بر جلاى نا بقا در

Fleurs blanches. Une certaine maladie des femmes *A.* سيلان
طول يتاغى آقمه‌سى *T.* ريزيدگئ بوكان *P.* الرحم
À Fleur. Au niveau *A.* متساويا *P.* برابرى - بروى *T.* در
دوزلكده - برابرلكده || Les fondemens de cet édifice sont déjà
à fleur de terre بو بنانك اساسى سطح زمين برابرلكنده
La digue n'était pas encore à fleur d'eau صو بندى چيقمشدر
هنوز صوينك برابرلكنده چيقمش دكلدر Cette balle a passé
à fleur de corde بو كلّه ايپ اوجى برابرلكنده كچمشدر

FLEURAISON. Il se dit de la formation des fleurs *A.* تزهّر -
چيچكلنمه *T.* شكوفه بستگى *P.* تنوير - تفقّح - توريد - ازهيرار
|| Les fleurs de la seconde fleuraison sont ordinairement moins
grandes et moins belles que celles de la première ازهيرار لاحقك
ازهارى ازهيرار اوّلك ازهارينه نسبت ايله من جهة الحجم
صكره‌كى چيچكلمه‌ده ظهور - والحسن ادنا اولو كلمشدر
ايدن چيچكلر اوّلكنك چيچكلرندن كرك ايريلك وكرك
كوزللك جهتيله عادتا دون اولور

Et de la saison dans laquelle les plantes fleurissent *A.* موسم
هنگام گشايش شكوفها *P.* موسم التوريد النباتات - الازهار
T. چيچك موسمى - چيچك وقتى || La gelée a retardé
la fleuraison des anémones شدّت انجماد شقايق النعمان
چيچكلرينك موسم توريدينه بادئ تأخر اولمشدر

FLEURER. Répandre, exhaler une odeur *A.* فيحان - نفحان
قوخو *T.* بوى افشاندن - بو گلانيدن *P.* نشر الرايحة -
فلان شيئدن بررايحهٔ طيّبه فيحان Cela fleure bon || يايمق
On dit figur. et proverb. d'une - بر كوزل قوخو يايلور - ايدر
affaire qui paraît bonne et avantageuse, Cela fleure comme baume بو ايشك مسك كبى قوخوسى كلور

FLEURETTE. Petite fleur *A.* زهر دقيق *P.* گل خرده -
شكوفه‌جك - اوفاق چيچك *T.* شكوفهٔ خرده
Figur. Cajolerie que l'on dit à une femme *A.* مغازلة pl. مغازلات *P.*
Dire || نسوان ايله ارشمه *T.* لاغ فروشى با زنان - لاغ عاشقانه
des fleurettes نسوان طايفه‌سيله مغازله ايتمك Elle aime les
fleurettes مغازله‌دن حظ ايدر بر خاتوندر

FLEURIR. Pousser des fleurs, être en fleurs *A.* ازهار - ازهيرار
- گل شكفتن - اشخوان بستن *P.* توريد - تنوير - انارة -
Entre || چيچك آچمق - چيچكلنمك *T.* شكوفه‌دار گشتن
les arbres, l'amandier fleurit des premiers شجر اللوز جميع
Quand les roses commenceront à اشجاردن مقدّم توريد ايدر
fleurir ابتداى گشايشلرنده - گللرك اوايل ازهارنده

Au figuré, il fait Florissait à l'imparfait de l'indicatif, et Florissant au participe actif, et signifie, être en vogue, en crédit
A. كسب النضارة - كسب الريعان - كسب الاشتهار -
En un temps où les belles-lettres fleurissent || كسب الرواج
- بهارستان ادبيّاتك زمان نضارت وريعانى وقتنده
Les sciences, les beaux- علوم ادبيّه‌نك اشتهارى وقتنده
arts ont toujours fleuri sous les grands princes عظمت شان
ايله شهرتگير اولمش ملوكك ستوده سلوككى ايّام سلطنتلرنده
گلزار علوم وصنايع شريفه دمبدم كسب نضارتدن خالى
علوشان ايله سرافراز اولمش سلاطين عظام زماننده - دكلدر
- درخت بارآور معارف وعلوم دائما سر سبز وپر ازهار در

اولو پادشاهلرك وقتنده بازار فنون وعلومك رواج واشتهاری دائما درجهٔ كمالده در Alors la Poésie florissait اول دورده فنّ شعرك بهارستان اشتهاری نضارت كاملده ايدی Cet Empire était florissant اول دولتك درخت شان واشتهاری پر ازهار وشكوفه دار ايدی C'était du temps que ce docteur florissait فلان عالمك درخت بارآور اشتهاری ناشر اشتهاری زماننده ايدی - الازهار اولديغی وقتده ايدی Parmi ceux qui florissaient en vertu, en sainteté صلاح وفضيلت وولايت وشرافت ايله اشتهار يافته اولمش ذوات عزيزه بيننده Un tel auteur florissait en ce siècle-là فلان مؤلّف اول دورده اشتهارده ايدی

Fleuri. *A.* مزهّر - منوّر - مورّد *P.* شكوفه دار *T.* چيچكلنمش

FLEURISTE. Celui qui aime les fleurs, qui prend plaisir à les cultiver *A.* عشيق pl. عُشّق *P.* شكوفه پرور *T.* چيچكجی || Ce jardinier est un bon fleuriste بو باغچوان استاد چيچكجيدر || Il y a beaucoup de gens qui se piquent d'être fleuristes چيچكجيلكده وقوف ادّعاسنده درلر كسان وافر - On appelle Jardin fleuriste, un jardin où on élève des fleurs حديقة الازهار *P.* بهارستان - باغ گل - گلستان - گلزار *T.* چيچك باغچه‌سی - چيچكلك -

FLEURON. Ornement qui imite les fleurs *A.* زهرة *P.* گل *T.* گل || Les fleurons d'une couronne تاجك گللری Les fleurons que les imprimeurs mettent au commencement et à la fin des livres كتابلرك سرلوحه وكتابه‌سنده ارباب طباعتك وضع ايده كلدكلری نقوش ازهار Une étoffe où il y a des fleurons *A.* ثوب مدبّج *P.* كالهٔ شكوفه دار *T.* چيچكلو قماش - On dit figur. d'une des plus grandes prérogatives d'un prince, d'un de ses plus grands revenus, d'une de ses meilleures provinces, que c'est un des plus beaux fleurons de sa couronne واردات دولتنك اك - تاج سلطنتنك گل ازهر واحسنيدر اعلا گليدر

FLEUVE. Grande rivière *A.* نهر pl. انهار *P.* رود *T.* چای || Grand fleuve *A.* نهر كبير *P.* شاهرود *T.* بيوك نهر Fleuve profond نهر عميق - نهر بعيد الغور - نهر عميق الغور rapide نهر شديد الجريان navigable سير مراكبه صالح اولان نهر Le bord d'un fleuve *A.* شاطی النهر - شطّ النهر *P.* كنارهٔ رود *T.* چای ياليسی La rive d'un fleuve *A.* ساحل النهر *P.* لب رود *T.* چای قييسی Le courant du fleuve مدفع ماء النهر - چايك آقنديسی - آقنديسی يری Le canal d'un fleuve مسيل نهر - چايك قنالی Le cours d'un fleuve مجرای نهر - جريان نهر - چايك آقشی L'embouchure d'un fleuve فوهة نهر - دهانهٔ رود - نهرك بوغازی - آغزی Fleuve qui coule doucement نهر خفيف الجريان - بطئ الجريان

FLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est flexible *A.* سهولة الانعطاف *P.* نرمی *T.* قولای بوكلمه || La flexibilité de l'osier قندره سهولت - ملاينت - Figur. *A.* اوتنك سهولت انعطافی || La flexibilité de l'esprit *A.* الانعطاف *P.* نرمی *T.* يومشقلق مزاجك سهولت انعطافی - ملاينت طبع

FLEXIBLE. Souple, qui plie aisément *A.* سهل العطف - سهل الانعطاف *P.* نرم *T.* قولای بوكيلور || Il n'y a rien de si flexible que l'osier قندره اوتی كبی قولای بوكيلور شئ يوقدر Avoir un corps flexible بدنی سهل الانعطاف بركمسنه‌نك سهل العطف اولمق - Voix flexible, c'est-à-dire, souple et aisée بر صدا - Figur. Qui ne résiste pas trop aux impressions qu'on veut lui donner *A.* ليّن المزاج *P.* نرمخو *T.* اويصال || Un caractère flexible اويصال بر مزاج

On dit figur. Esprit flexible, c'est-à-dire, qui se porte, qui se tourne facilement à toutes sortes de choses *A.* سهل العطف - ليّن الجانب - سهل السياسة - سلس المزاج *T.* قولايلقلو

FLEXION. État de ce qui est fléchi *A.* حنايت - ميلولت *P.* خميدگی *T.* اكيلش || La flexion d'une poutre عمودك ميلولتی - Il se dit, en Anatomie, du mouvement opéré par les muscles fléchisseurs *A.* انطوا - انحنا *P.* پيچش *T.* بوكلش

FLOCON. Petite touffe de laine, de soie, etc. *A.* جالحة pl. جوالح - هبرية *T.* توزاق - اوجونتی || Flocon de laine جالحهٔ صوف - ايپك توزاغی de soie جالحهٔ ابريشم يوك توزاغی - Il se dit aussi de la neige *A.* رضاب *P.* برفپاره *T.* قار پارچه || Il tombait de la neige par flocons قار پارچه‌سی پارچه اولدرق ياغر ايدی

FLORAISON. Époque où les plantes fleurissent. V. Fleuraison.

FLORISSANT. Il n'est d'usage qu'au figuré. *A.* كثير الربعان - كثير النضارة - V. Fleurir au figuré.

FLOT. Vague *A.* موج pl. امواج *P.* كوهه - شترك - خيزاب *T.* طالغه || Les flots de la mer امواج دريا Le vent soulève les flots هبوب ريح تهييج امواجی موجبدر Fendre les flots امواج بحری شقّ ايتمك Le bruit des flots زمزمهٔ امواج -

زبد Les flots blanchissans d'écume طالغەلرك كورلتیسی خروشان ایله سفید پوش اولمش امواج هایله Être à la merci des flots حكم - امواج متلاطمهٔ بحرك حكمنه تسلیم اولنمق – On dit aussi, que le sang coule à grands flots, c'est-à-dire, avec abondance امواج دریایه مسلّم اولمق سیول دما متموّجا جریان ایدر

FLOTS, se dit figur. pour Foule *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه انبوه افواج متزاحمهٔ Il fend des flots d'auditeurs || بركمش غلبەلك *T.* سامعینی خرق ایدر Au travers des flots du peuple assemblé مجتمع اولمش افواج ناس ایچندن

On dit, qu'un vaisseau est à flot, qu'on l'a mis à flot, pour dire, qu'il ne touche point le fond, qu'il est soutenu sur l'eau كمی‌یی صو اوزرینه یوزدردیلر - كمی صو اوزرینه یوزر

FLOT ET JUSANT. Le flux et le reflux de la mer. V. ces mots.

FLOT. Assemblage de bois qui flotte sur une rivière *A.* عامة الاخشاب *P.* عمد چوبكش *T.* كراسته صالی

FLOTTABLE. Il se dit des rivières sur lesquelles le bois peut flotter *A.* صالح لاسباح العامة - صالح لعوم الاخشاب *P.* امكان پذیربشناوریدن عمد *T.* كراسته صالی یوزدرمسنه صالح || Ce canal est rendu flottable dans toute sa longueur بو جدول سر تا پا اسباح اخشابه كسب صلاحیّت ایلدی

FLOTTAGE. transport du bois par eau, lorsqu'on le fait flotter *A.* نقل الاخشاب علی طریق العوم *P.* روانیدن چوبها برعمد *T.* كراسته‌یی صال ایله یوزدرمك || Cette rivière est commode pour le flottage بو نهركراسته صالی یوزدرمكه صالحدر

FLOTTAISON. Terme de Marine. La partie du vaisseau qui est à fleur d'eau *T.* كمینك صویه دكدیكی یر

FLOTTANT. Qui flotte, qui est agité de côté et d'autre *A.* متحرّك - متزعزع - متذبذب *P.* جنبان *T.* صارصلور || Des arbres flottants صارصلور آغاجلر - اشجار متزعزعه Des îles flottantes جزایر متحرّكه - Figur. Incertain, irrésolu *A.* متذبذب - متردّد *P.* بیقرار *T.* قرارسز

FLOTTE. Corps de plusieurs vaisseaux qui naviguent ensemble *A.* كتیبة السفاین *P.* گروه كشتیها *T.* دونمما - كمی آلایی || La flotte d'Espagne اسپانیا دونمماسی La flotte des Indes هندستانه مخصوص كمی آلایی

FLOTTEMENT. Mouvement d'ondulation que fait en marchant le front d'une troupe *A.* زخور العسكر - رجفان العسكر *P.*

عسكرك صالنتیسی *T.* جنبش لشكر

FLOTTER. Être porté sur l'eau sans aller à fond *A.* طفوّ - غفوّ *P.* بر روی آب رفتن - بر روی آب روانه شدن *T.* صویك یوزینده یوزمك || On voyait flotter les débris du naufrage قضا زده اولمش سفینه‌لرك روی دریاده طفوّ ایدن انقاضی مشهود ایدی

On dit, Faire flotter du bois, pour dire, le faire descendre sur la rivière sans bateau *A.* اسباح الاخشاب *P.* چوبها بر روی آب روانیدن *T.* كراسته‌یی صو اوزرینه یوزدرمك - كراسته‌یی صویه یوزدررك یورتمك

Figur. Chanceler, être irrésolu *A.* تذبذب - معادلة - عدال *P.* تردّد - بیقراری نمودن *T.* بیله‌مامك نه‌یه قرار ویره‌جكنی - قرارسز اولمق || Flotter entre diverses pensées افكار مختلفه بیننده متردّد وبیقرار اولمق entre l'espérance et la crainte بین الخوف والرجا متردّد وبیقرار اولمق

FLOTTÉ. *A.* طافی *P.* بر روی آب روان *T.* صو اوزرینه صو یوزینه یوربین - یوزن

FLOTTILLE. Petite flotte *A.* كتیبة مختصرة السفاین *P.* كوچك دونمما *T.* گروه اندك شمار كشتیها

FLUCTUATION. Terme de Physique. Mouvement d'un liquide de côté et d'autre *A.* رجرجة *P.* جنبش *T.* چالقنش - چالقندی || En touchant cette tumeur, on sent qu'il y a fluctuation بو ورمه لدی اللمس درونده حالت رجرجه اولدیغی حسّ اولنور - بو ورمك اوزرینه ال طوقنلسه بر چالقندی حسّ اولنور - Figur. || La fluctuation des opinions ذبذبهٔ افكار وآرا - افكارك وآرانك گاه برویه وگاه اوته‌یه اوینایشی du prix des denrées بهای ذخایرك اوینامدسی افكارك وآرانك صالنتیسی

FLUCTUEUX. Qui est agité de mouvemens violens ou contraires *A.* مرجرج - ذو الارتجاج *P.* جنبان *T.* چالقنیجی

FLUER. Couler. Il ne se dit que de la mer *A.* مدّ البحر || La mer flue et reflue دریا مدّ وجزر ایدر

Il se dit en Médecine des humeurs qui coulent de quelques parties du corps *A.* انصباب - سیلان *P.* ریزیدن *T.* دوكلمك - آقمق || Les humeurs qui fluent du cerveau دماغدن منصبّ ماده‌لر - اولان مواد - اولان دماغدن اینوب دوكیلن - ریزان ماده‌لر Sa plaie flue toujours یاره‌سی لا ینقطع سیلان ایدر هر دائم آقر

FLUET. Mince, de faible complexion *A.* نحیف ـ ضاوی *P.*
نزار *T.* خیره || Corps fluet خیره بر وجود Complexion fluette
ترکیب ضاوی ونحیف Visage fluet وجد ضاوی

FLUIDE. Corps dont les parties ne sont point adhérentes, et ont une grande facilité à se mouvoir entre elles *A.* مایع pl.
سایل ـ مایعات pl. سیّال *P.* ریزان ـ روان *T.* صیویق ـ
آقیجی || L'air et l'eau sont deux élémens fluides آب وهوا
عناصر مایعه‌دندر Quand le sang est trop épais, il faut tâcher
de le rendre plus fluide دم زیاده غلیظ اولنجه ترقیق واماعه‌سنه
سعی اولنمق اقتضا ایدر

FLUIDITÉ. Qualité de ce qui est fluide *A.* سایلیت ـ مایعیّت
P. ریزیدگی *T.* صیویقلق ـ آقیجیلق || La fluidité de l'eau
طبیعت مایعه‌سی ـ مانک مایعیّتی du sang, des humeurs,
de l'air دمک واخلاطک وهوانک مایعیّتی

FLÛTE. Sorte d'instrument à vent *A.* مزمار ـ زمّارة ـ قصّابة
pl. مزامیر *P.* نای *T.* دودک || Jouer de la flûte *A.* نفخ
القصّابة ـ تزمیر *P.* نای زدن *T.* دودک ـ دودک چالمق
P. زماجیر pl. زمجرة ـ هیرعة *A.* Flûte de berger ـ اوفلمک
چوبان دودکی ـ قوال *T.* نایچهٔ شبان

FLÛTE-DE-BERGER ou DAMASONIUM. Plante *A.* غرغر *T.* چوبان
دکنکی نباتنک صغیری

FLÛTER. Jouer de la flûte *A.* زمر *P.* نای زدن *T.* دودک
چالمق || Il ne fait que flûter toute la journée صباحدن
اخشامه قدر دودک چالمغله امرار وقت ایدر

FLÛTEUR. Qui joue de la flûte *A.* زمّار *P.* نیزن *T.* دودک
دودکجی ـ چالیجی

FLUVIATILE. Il se dit des coquillages d'eau douce *A.* اصداف
نهریّة *P.* صدفهای آب رود *T.* طاتلو صو صدفلری

FLUX. Mouvement réglé de la mer vers le rivage à certaines heures du jour *A.* مدّ البحر *P.* مدّ دریا *T.* دکز اوزانوب
بصمق || Le flux va jusqu'à un tel lieu مدّ دریا فلان محلّه
قدر واصل اولور

Flux. Dévoiement *A.* ازلاق البطن ـ اندیال البطن ـ
اسهال *P.* شکمرانی *T.* یورک سورمدسی || Il lui a pris un
flux de ventre اندیال بطنه اوغرادی Provoquer un flux de
ventre اندیال بطن علّتنی ایجاب ایتدرمک Arrêter un
flux de ventre اسهالی قطع ـ اندیال بطنی منع ایتدرمک
ایتدرمک ـ طوردرمق ـ Flux de sang. Dévoiement accompagné
de sang *A.* اسهال الدم *P.* خون آلود *T.* شکمرانیٔ قان
اسهالی || Arrêter le flux de sang اسهال دمی منع وتسکین
قان قطع ایتمک ـ ایتمک Le flux de sang était dans l'armée
اسهالی علّتی عسکر ایچنه دوشمش ایدی Il est mort d'un
flux de sang اسهال دم علّتندن وفات ایلدی

On appelle Flux hépatique, un dévoiement provenant de ce que le foie ne fait pas bien ses fonctions *A.* اسهال کبدی
P. شکمرانیٔ کبدی *T.* قره جکر اسهالی || Il est mort d'un
flux hépatique اسهال کبد علّتندن وفات ایلدی ـ Flux
d'urine. Une évacuation d'urine trop fréquente et trop abondante
A. سلس البول ـ Flux de bouche. Une salivation continuelle
A. سیلان اللعاب *P.* ریزیدگیٔ آب دهن *T.* سالیار آقشی
سیلان الدم الباسور *A.* Flux hémorroïdal ـ سالیار دوکلمه‌سی ـ
باسور قانی *T.* ریزیدگیٔ خون باسور *P.* سیلان البواسیر ـ
اقمه‌سی ـ On dit, Flux de paroles, pour dire, Abondance superflue de paroles *A.* اسهاب الکلام *P.* پر گویی ـ فزونیٔ
گفت وسخن *T.* سوز چوقلغی

FLUXION. Écoulement d'humeurs sur une partie du corps *A.*
نزلة pl. نوازل *P.* نزله *T.* اینمه || Fluxion froide نزلهٔ بارده
chaude نزلهٔ حارّه âcre نزلهٔ حامزه Il est sujet aux fluxions
نوازله مبتلا در Arrêter la fluxion نزله‌یی منع وقطع ایتمک
Attirer la fluxion نزله‌یی جلب ایتمک Avoir une grande
fluxion sur la poitrine صدرده بر نزلهٔ شدیده عارض اولمق
Détourner la fluxion نزله‌یی طرف آخره صرف ایتدرمک

FLUXIONNAIRE. Qui est sujet aux fluxions *A.* مبتلاء النوازل

FOETUS. L'animal formé dans le ventre de sa mère *A.* جنین
pl. اجنّه *P.* کودک در شکم مادر *T.* دول || La formation du
foetus تخلّق جنین Faire l'anatomie d'un foetus بر جنینی
کشف وتشریح ایتمک

FOI. La vertu par laquelle on croit les vérités que Dieu a révélées *A.* ایمان || Foi pure ایمان خالص ferme ایمان
قوی ـ ایمان راسخ inébranlable ایمان عاری تزلزلدن واهمهٔ
قوی chancelante ایمان مشکوک Acte de foi ایمانه متعلق
بر عمل Être ferme en la foi ایمانده صاحب ثبات ومتانت
اولمق Pécher contre la foi ایمانک خلافنه ارتکاب معصیت
ایتمک Vaciller en la foi امر ایمانده متذبذب وبیقرار
اولمق L'objet de la foi مقصد ایمان ـ موقوف علیه ایمان
— Et persuasion de toutes les vérités qui font le corps de la

doctrine chrétienne *A.* دين || Un article de foi شروط ديندن
بر شرط Cela est de foi بو مادّه دينه متعلّقدر C'est une ques-
stion de foi بر مسئلهٔ دينيّه در La foi de l'Église دين امّت
عيسى Mourir pour la foi دين اوغورينه فداى جان ايتمك
Renoncer à la foi ديندن فراغت ايتمك Il s'est fait maho-
métan, il a renié sa foi دينـنى انـكار ايله اسلامى قبول ايلدى
Confession de foi اقرار دين - شهادت دين - On dit, qu'un
homme n'a ni foi ni loi دينى ايمانى يوق بر آدمدر

Foi. Vertu qui consiste dans cette probité qui fait que l'on
tient sa parole, ses promesses *A.* صدق الوعد - وفاء العهد - وفا
سوزده - وفادارلق *T.* درستئ عهد - وفادارى *P.* وفاء الوعد -
صاغلملق || C'est un homme de peu de foi چندان وفاسى
مايهٔ قليل الوفا بر آدمدر Homme sans foi يوق بر آدمدر -
وفاى عهدى يوق - وفاسز آدم - وفادن بى بهره بر آدم
بر ادم Foi de gentilhomme كبار سوزى - كبار وعدى Foi de
marchand بازركان وعدى Donner sa foi صدق وعد ايله عهد
بر كمسنه وفاى عهدينى شرط ايتمك Engager sa foi ايتمك
Manquer de foi انجاز - وفاى عهدده تجويز قصور ايتمك
شرط وفادارى‌يه موعود خصوصنده وفا ايتامك Garder sa foi
عهد وپيمانه وفا ايتمك - رعايت ايتمك Violer sa foi
شرط وفادارى‌ده - رسم وفادارى‌يه مغاير حركت ايلمك
وعدنده كاذب ارتكاب نقض وخلاف ايتمك Fausser sa foi
وفاى عهدينه اعتباراً بلا اولمق Être prisonnier sur sa foi
حبس اسير اولمق - On dit, La foi des traités, pour dire, l'o-
bligation que l'on contracte par les traités *A.* وفاء لازم الاداء
العهود والشروط || Faire quelque chose contre la foi des traités
وفاى لازم الاداى عهود وشروطه منافى حركت ايتمك
On se reposait sur la foi des traités وفاى لازم الاداى عهود
عهود وشروطك صدق وعدينه - وشروطه استناد اولنمشيدى
- On dit, qu'un homme est de bonne foi *A.* صادق الوعد -
سوزنده صاغلم *T.* وفا دار *P.* موثوق العهد ou de mauvaise
foi *A.* فاسد العهد - عديم الوفا *P.* بد عهد - بيوفا *T.* وفاسز
- سوزنده طورمز - Et qu'il est dans la bonne foi, qu'il a fait
une chose dans la bonne foi, pour dire, qu'il agit ou qu'il a agi
selon sa conscience *A.* صدق الطويّة - خلوص النيّة - طويّت
Cet || طوغريلق *T.* راستئ دل - راستئ انديشه *P.* صادقة
homme a fait cela dans la bonne foi بونى صدق طويّته
مبنى ايتمشدر - Et que la bonne foi est rare parmi les hom-
mes بنى آدمده صدق طويّت نادر در que la bonne foi
n'excuse pas toujours صدق طويّت هر حالده وسيلهٔ عذر
اولمز - صدق نيّت هر ايشده مدار اعتذار اولمز - Posses-
seur de bonne foi. Celui qui a la conviction de la justice de
sa possession *A.* متصرّف باعتقاد الصادق Et dans le sens
contraire, Possesseur de mauvaise foi *A.* متصرّف باعتقاد
الفاسد - On dit aussi, qu'un jeune homme est sur sa bonne foi,
sur sa foi, pour dire, qu'il est laissé maître de sa propre con-
duite *A.* فاعل مختار *P.* خود سر *T.* باشلو باشنه

On appelle, Foi conjugale, la promesse de fidélité que les
époux se font mutuellement *A.* حقوق الزوجيّة || Il a violé
la foi conjugale حقوق - حقوق زوجيّته خيانت ايلدى
زوجيّتك خلافنه حركت ايلدى

Foi, signifie aussi, croyance *A.* اعتماد - وثوق *P.* باور *T.*
اينانمه || Ajouter foi اعتماد ايتمك Avoir foi aux paroles de
quelqu'un حوالهٔ سمع - بر كمسنه‌نك كلامنه اعتماد ايتمك
شايان اعتماد C'est un homme digne de foi اعتماد ايتمك
مستحق وثوق - معتمد عليه بر آدمدر - اولەجق بر آدمدر
موثوق ومعتمد آدمدر - واعتماد در

Et témoignage, assurance *A.* شهادت - تصديق - اثبات
P. گواهى *T.* شاهدلك || Ce qui est arrivé depuis peu en
fait foi عهد قريبدنبرو ظهوره كلان حالت بو بابده وسيلهٔ
بو مكتوب اثبات اولور Cette lettre fait foi qu'il est arrivé
وصولنه شهادت ايدر - فلانك وصولنى مصدّقدر En foi
de quoi, j'ai signé les présentes تصديقاً للحال اشبو نميقه
بو سند عند الشرع امضا اولندى Cet acte fait foi en Justice
شاهد حالدر - مدار اثبات اولور

Et la fidélité qu'un vassal rend à son seigneur *A.* شرط
الصداقة *P.* صداقتكارى *T.* پيمان صداقتلق شرطى ||
Faire foi et hommage ايفاى شرط صداقت وتبعيّت ايتمك
Faute d'avoir rendu la foi et hommage شروط مرعيّهٔ صداقت
وتبعيّتك اجراسنده تجويز تراخى وقصور اولنديغنه مبنى

Ma foi, Par ma foi. Façons de parler dont on se sert pour
affirmer une chose *T.* ايمانم حقى ايچون - دينم حقى ايچون
On dit dans ce sens, Jurer sa foi بر كمسنه دينـنه يميـن
ايتمك

En bonne foi, À la bonne foi, signifie, avec franchise *A.*
- بالصدق والاخلاص - بخلوص الطويّة *P.* براستئ درون

طوغريلق ايله T. خلوصكارانه || En bonne foi feriez-vous cela ? بالصدق والخلوص سويله بونى ايدرمى ايدك - خلوص Il y va à la bonne foi, de bonne foi طوغريسنى سويله اول خصوصده خلوص اوزره - طويّت ايله سلوك ايدر حركت ايدر

FOIE. Viscère situé dans l'hypocondre droit sur les fausses côtes A. كبد pl. اكباد P. جگر - پوت T. قره جكر || Avoir le foie chaud محرور الكبد اولمق le foie opilé مسدود الكبد كبدنده صلابت وار ايدى Il a eu un squirre dans le foie اولمق كبدنده احتراق - حرقت كبدى وار در Il a le foie brûlé عدم - كبدك اختلال حالى Intempérie de foie وار در اعتدال حالى

FOIN. Herbe fauchée et séchée dont on nourrit les bêtes A. حشيش - هشيم - يابس - كلاء P. گياه خشك T. قورى اوتلق || Vieux foin حشيش عتيق - اسكى اوتلق Foin nouveau تازه اوتلق - هشيم جديد Foin délié حشيش رقيق Une botte de foin اوتلغى دمتى Botteler du foin بر عدد اوتلق دمتى Tas de foin قورى اوتلق ييغنى Grenier à foin باغلمق اوتلق انبارى

Il se dit aussi de l'herbe avant qu'elle soit fauchée A. كلاء - عشب pl. اعشاب P. گياه T. چاير - اوتلق || On coupe les foins چايرى بچرلر - حش كلا ايدرلر La saison des foins چاير وقتى - موسم انبات كلا

FOIRE. Grand marché public qui se tient réglément en certains temps A. سوق الموسم P. بازارگاه موسم T. رستاق - بازارگاه || La foire de Leipzik ليبسقه پنايرى Ouvrir la foire پنايره بداء واستفتاح ايتمك Fermer la foire پنايره ختام - پنايرك مدّتنى مدّ ايتمك Prolonger la foire ويرمك پنايرك وقتنى اوزاتمق

FOIS. Terme qui sert à indiquer la quantité et le temps des choses dont on parle A. مرّة pl. مرّات - كرّة pl. كرّات - دفعة pl. دفعات P. بار T. كرّه || C'est la première fois que je l'ai vu فلانى ابتداكى كرّه در كوربيورم Cela est bon pour une fois بو شيئى ياالكز بر دفعه ايچون ايشه يرار Une fois pour toutes, je vous en avertis اوّل وآخر بر دفعه بر دخى Ne retournez plus une autre fois سكا خبر ويررم توقف ايلمسى On lui a dit mille fois de s'arrêter عودت ايلمه كندويه هزار كرّه سويلندى Je l'ai dit bien des fois, beaucoup de fois مرّة بعد اخرى سويلدم - كراراً ومراراً سويلدم - هر بار à chaque fois دفعات ايله - بالدفعات سويلدم - كرّه On l'en a averti quantité de fois, plusieurs fois هر دفعهده كندويه اخبار اولندى - بعد اخرى كندويه خبر ويرلمشدر Une fois n'est pas coutume بر كرّه ايله عادت اولمز Cette fois-ci بو دفعهده

On dit, De fois à autre, pour dire, de temps en temps A. بعضاً - احياناً P. گاه گاه - گاه وبيگاه T. وقت بوقت - آره‌لق آره‌لق - آرالقده - بعض كرّه || Il n'y va que de fois à autre بعضاً كيدر - À la fois, Tout à la fois, pour dire, en même temps, tout ensemble A. دفعةً - دفعةً واحدةً P. در يك T. با هم - بار - بردن - اوغوردن - بر || On ne peut pas tout faire à la fois هر شيئى دفعةً ايتمك ممكن دكلدر Il entreprend tout à la fois دفعةً واحدةً هر شيئه مباشرت ايدر Il est tout à la fois sage, brave et homme de bien هم عاقل ذو بصيرت وهم صاحب شجاعت وهم مجبول بالخير والمبرّتدر

FOISON. Abondance, grande quantité A. بذارت - بركت - كثرت P. فراوانى T. بركت - بوللق || Il y aura foison de fruits cette année بو سنه ميوه بركتى اوله‌جقدر - À foison. Abondamment A. بالكثرة والبذارة - كثيراً وبذيراً P. فراوان T. بول بول - بوللق ايله || Il y a de tout à foison هر شئ كثيراً وبذيراً موجود در

FOISONNER. Abonder A. تكثّر - توفّر P. فراوان بودن T. بول اولمق - بركتلو اولمق - بركتلنمك || Cette province foisonne en blés بو مملكتده حنطه‌نك كثرت وبركتى وار در C'est une ville qui foisonne en bons ouvriers بو مملكتده استاد عمله‌نك كثرت وبركتى وار در - بغداى بركتلو در وفرت وكثرتى -

FOL, ou **FOU.** Qui a perdu l'esprit A. مجنون pl. مجانين - زايل العقل - مختلّ الدماغ - مختلّ الشعور - مألوس - مسلوب العقل - ممتلئ العقل - ذاهب العقل P. ديوانه - شوريده - شوريده عقل - هوش ربوده - بيهوش - تجنّن T. دلو - عقلى كتمش - دماغ || Devenir fou تجنّن ايتمك - دلو اولمق - دلورمك - گرفتار جنون اولمق Fou à vingt-quatre carats يكرمى درت قيراطلو دلو - مجنون مطبق زوقاقلرده سكردر صاوريق دلو Être fou à courir les rues زنجير كش دلو در دلولردن اولمق Il est fou à lier Un fou mélancolique سوداوىّ المزاج بر دلو Fol amour عشق مجنونانه

Fol espoir امنيّهٔ جنون آميز L'hôpital des fous *A.* دار المجانين *T.* تيمار *P.* بيمار خانهٔ ديوانگان دار الشفاء المجانين ـ خانه ـ Être fou d'une personne, c'est l'aimer éperdument فلان ديوانهسى اولمق ـ كمسنهنك مجنونى اولمق || Un mari qui est fou de sa femme زوجهسنك ديوانهسى اولان زوج Un père qui est fou de ses enfans اولادينك مجنونى اولان || Et être fou d'une chose ـ اولاد دلوسى بر پدر ـ بر پدر Il a acheté depuis peu un tableau, et il en est fou بوندن اوّلجه مبايعه ايلديكى بر قطعه تصويرك مجنونيدر ـ Chien fou, se dit d'un chien enragé *A.* كلب عقور *P.* سگ ديوانه *T.* قودرمش كوپك

Il se prend aussi pour Gai, d'humeur enjouée *A* خفيف *T.* شطارتلو *P.* سبكروح نشيط المزاج ـ الروح || C'est un jeune fou سبكروح Il a l'humeur folle شطارتلو بر نو جوانـدر ونشيط المزاجدر

Et pour Simple, crédule *A.* احمق *P.* شفك *T.* بودالة || Vous êtes bien fou de croire cela بوكا اعتماد ايـدر ايسك Vous بوكا وجود ويرمك خيلى حماقتدر ـ خيلى احمقسك êtes bien fou de vous en fâcher بو بابده غضبه كلمك خيلى حماقتدر

Et pour Déraisonnable *A.* غير معقول *P* نا معقول ـ نا سزا *T.* يولسز || Une folle entreprise عزيمت غير معقوله Une action folle et extravagante اصول عقلدن خارج بر فعل منكر ونامعقول

On dit en termes de Pratique, Un fol appel, pour dire, un appel mal fondé *A.* نقل الدعواء بلا موجب *T.* نقل دعوا بيوجه

Faire le fou, signifie, faire le bouffon *A.* تمسخر *P.* زُنج مسخرهلك ايتمك *T.* كارى كردن

Fou, au jeu des échecs. C'est une des pièces du jeu *T.* فيل

FOLÂTRE. Qui se livre à une folie amusante *A.* شلول ـ طيّاش *P.* ارشكن ـ شن *T.* سبكمشرب ـ شوخ وشنگ || Elle est extrêmement folâtre غاية الغاية شوخ وشنگ بر خاتوندر

FOLÂTRER. Faire des petites folies *A.* استطاشة *P.* سبكمشربى أرشكنلك ايتمك *T.* نمودن

FOLÂTRERIE. Action folâtre *A.* طيش *P.* سبكمشربى *T.* ارشكنلك

FOLIE. Aliénation d'esprit *A.* اختلال الشعور ـ جنون *P.* ديوانگى *T.* دلولك || Folie incurable علاج قبول ايتمز علت جنونك بر Un accès de folie جنون بى دوا ـ جنون ـ حملهسى ـ Et extravagance, imprudence || La sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu حلم بشر عند الله محض جنوندر Il a fait la folie de se défaire de sa charge منصبندن فراغت ايتمك جنونى ايتدى Quelle folie de ne songer point à l'avenir! مستقبلات اموره ملاحظه ايتمامك نقدر دلولكدر ـ Et une passion excessive pour quelque chose || Chacun a sa folie هر كسك بر نوع جنونى وار در Les fleurs, les tableaux sont sa folie دلوسيدر ـ شكوفه وتصوير ديوانهسيدر Il l'aime à la folie فلانه مجنونانه محبتى وار در

Il signifie aussi, des propos gais sans objet et sans suite *A.* pl. كلمات ما لا يعنى *P* سخن هرزه *T.* صاچمه سوز || Il lui a dit mille folies هزاران هزار كلمات ما لا يعنى سويلدى

FOLIO. Mot latin. On appelle Folio recto, la première page du feuillet *A.* وجه الصحيفة et Folio verso, le revers *A.* ظهر الصحيفة ـ Un livre in-folio. C'est un livre dont les feuilles ne sont pliées qu'en deux بتون طبقه ـ ورقهٔ تامّه قطعهسى بر كتاب قطعهسنده بر كتاب

FOLLEMENT. Avec folie *A.* مجنوناً ـ بالجنون *P.* بديوانگى *T.* مجنونانه ـ ديوانه آسا ـ دلوجه || Entreprendre follement quelque chose بر ايشه مجنونانه مباشرت ايتمك Il se conduit follement مجنونانه حركت ايدر Il parle follement دلوجه تكلّم ايدر

FOLLET. Qui fait ou dit par habitude de petites folies *A.* تلعابة *P.* هرزه باز *T.* اوينـاش || C'est l'esprit du monde le plus follet بونك مثالى هرزه باز آدم جهانده يوقدر

Poil follet. Le premier poil qui vient au menton des jeunes gens *A.* زغب ـ خطّ رخسار *T.* خطّ ـ چكهده بتن يومشق ـ Et le duvet des petits oiseaux. V. Duvet. توى

Esprit follet. Une sorte de lutin, qui, selon le préjugé populaire, se divertit sans faire de mal *A.* سعلاة pl. سعالى *P.* غول ـ شفوت *T.* قونجولوز || Un esprit follet qui fait peur aux enfans de la maison اطفال بيتى اخافه ايدن سعلات ـ او جوجوقلرينى قورقودان قونجولوز

FOLLICULE. On donne ce nom en Botanique à quelques gousses. V. Gousse.

FOMENTATION. Remède extérieur qu'on applique à quelque partie malade, pour la réchauffer, la fortifier et la résoudre *A.* كماد ـ كمادة pl. كمادات *P.* كهتاب *T.* علاجلو قيزغين

پچاوره || Des fomentations excellentes pour les hypocondres مراق علتنه غایت نافع کمادات || Adoucir, amollir par des fomentations وضع کمادات ایله وجعی تلیین ایتمک

FOMENTER. Appliquer des fomentations *A.* تکمید *P.* کهتاب زدن *T.* علاجلو پچاوره اورمق || Fomenter une partie débilitée avec des cataplasmes کسب ضعف ایتمش بر عضوی لاپه ایله تکمد ایلمک

Et entretenir, faire durer. Il se prend en mauvaise part *A.* ادامة ـ ابقا *P.* بر دوام داشتن *T.* طیاندرمق || Ce remède fomente le mal au lieu de le guérir بو دوا موجب شفا اوله‌جغنه علتک ابقاسنه سبب اولور — Figur. il se dit en bien et en mal *A.* تأکید ـ تأیید ـ ادامة || Fomenter l'union تأکید روابط اتحاد ایتمک ـ ادامهٔ حسن اتحاد ایتمک || Fomenter la division ادامهٔ شور وشقاق ایتمک || Fomenter la mauvaise intelligence اسباب معادات واختلافی تأکید ایلمک || Fomenter une querelle مادهٔ منافات ومنازعه‌نک ادامه وابقاسنه سعی ایتمک || Fomenter la sédition نائرهٔ فتنه ـ حال عصیانی ادامه وابقا ایتدرمک وفساده القای وقود شرّ ایله ادامه‌سنه بذل مکنت ایتمک

FONCER. Mettre un fond à un tonneau *A.* وضع القعر فی الفنطاس *P. vul.* در چلک بن نهادن *T.* فوچی‌یه دیب قومق

Foncer. Attaquer impétueusement *A.* اقتحام ـ صولت *P.* سورن انداختن *T.* صالمق || Nous fonçâmes sur l'ennemi دشمن اوزرینه صولت واقتحام ایلدک

Foncé. On appelle Couleur foncée, une couleur fort chargée *A.* لون طامل ـ لون شبیع ـ لون مستشرب *P.* رنگ تیره *T.* قویی رنک || Violet foncé لون شبیع بنفسجی || Émeraude d'un vert foncé لون اخضر شبیع بر قطعه زمرّد قویی یشل زمرّد ـ طاشی

FONCIER. Qui concerne le fonds d'une terre. Il n'est guère d'usage qu'en ces phrases: Seigneur foncier, qui signifie, le seigneur du fonds *A.* صاحب الملک ـ صاحب الارض *P.* خداوند زمین *T.* یر صاحبی ـ طوپراق صاحبی — Et rente foncière, qui signifie, une rente assignée sur un fonds de terre ارضه مربوط ایراد

FONCIÈREMENT. À fond *A.* بالتعمّق ـ علی وجه التعمیق *P.* بالاستکناه ـ بژرفی *T.* درینجه || Si vous examinez cette matière foncièrement بو ماده‌یی علی وجه التعمیق تحرّی وملاحظه ایده‌جک اولور ایسه‌ک || Il a traité ce point foncièrement بو دقیقه‌دن بالتعمّق والاستکناه بحث ایلدی

FONCTION. Action qu'on fait pour s'acquitter des obligations d'une charge *A.* خدمت مأمورة pl. خدمات مأمورة pl. اعمال مأمورة || Faire les fonctions de sa charge منصبنه متعلّق اولان اعمال مأموره‌یی ادا ایتمک || S'acquitter de ses fonctions خدمات مأموره‌سنی ایفا ایتمک || La principale fonction de cette charge consiste... بو منصبک خدمات مأموره‌سندن اهمّ واقدم اولان فلان خدمتدر || Les fonctions en sont pénibles بو منصبک خدمات مأموره‌سی مشقتلو در || Je l'ai vu dans ses fonctions فلانی عهده‌سنده اولان منصبک خدمات مأموره‌سنی اجرا ایلدیکی حالده کوردم — On dit des parties destinées aux fonctions organiques, qu'elles font bien leurs fonctions, pour dire, qu'elles font ce qu'elles doivent faire || Quand le foie, l'estomac font bien leurs fonctions, tout va bien کبد ومعده خدمت لازمه‌لرینی کما ینبغی اجرا ایلدکلرنده قصوری حسن حالده اولور — Et qu'un homme fait bien toutes ses fonctions, pour dire, qu'il boit, qu'il mange, etc., comme fait un homme qui se porte bien فلان کشی خدمات طبیعیه‌نک جمله‌سنی بر وجه الیق اجرا ایدر ـ لایقی اوزره

FONCTIONNAIRE. Celui qui remplit une fonction *A.* اهل الخدمة pl. ارباب الخدمة *P.* کارساز ـ مهمّساز *T.* ایش اری ـ ایش اربابی ـ

FOND. La partie la plus basse d'une chose creuse *A.* قعر pl. قعور ـ غور pl. اغوار *P.* بن ـ ته *T.* دیب || Le fond d'un puits قویونک دیبی ـ بن چاه ـ قعر بئر || Le fond du sac چوال دیبی || Il y a là un gouffre, on n'en saurait trouver le fond دیبی بللوسز ـ اول طرفده بر حفرهٔ نا قعریاب وار در بر چقور وار در || Le fond d'une vallée دره‌نک غوری || Le fond des enfers قعر جهنم || Du fond de l'estomac قعر معده‌دن || Une voix qui sort du fond de l'estomac قعر صدردن خروج ایدن صوت || Sonder le fond قعر دریایی اسقندیل ایتمک || Aller au fond دیبه چوکمک ـ قعره واصل اولمق || Trouver le fond قعری ادراک ایتمک ـ دیب بولمق — Il se dit aussi de cet assemblage de petites douves qui ferme les tonneaux par les deux bouts *A.* قعر الفنطاس *P. vul.* بن چلک *T.* فوچی دیبی || Ce vin-là est si violent, qu'il jettera les fonds, si on ne lui donne

بو باده کمال سورت وحدّتی تقریبیله هوالندرلمیه جک vent
آنجقدر دیبلرینی فوجی ایسه اولور — On appelle, Tabatière, boîte à deux fonds, celles qui s'ouvrent des deux côtés T.
چفته قوطی — چفته انبارلو بر قطعه قوطی

On dit figur. d'une affaire, d'une question embrouillée, qu'elle n'a ni fond ni rive بر مصلحتدر — سر وبنی یوق اوّل وآخری
یوق بر ماده در — Et des choses qui sont au-dessus de la portée de l'esprit humain, que c'est une mer sans fond et sans rive بر بحر بیحدّ وکنار در — بر دریای بی بن وکنار در — دریای نا قعربابدر

De fond en comble. Depuis le haut jusqu'en bas A. من الرّاس
ازسرتاپا P. من قعر الاسفل الی سقف الاعلا — الی القدم T. باشدن آیاغه دکین || Bâtir une maison de fond en comble بر خانه‌یی من قعر الاسفل الی سقف الاعلا انشا
la démolir de fond en comble بر منزلی از سر تا پا ایتمک
— دیبی دوز ییقمق — هدم وتخریب ایتمک — Figur. || Cet homme est ruiné de fond en comble, c'est-à-dire, entièrement
کلّیاً مضمحلّ وخراب — بو آدم جملةً خراب ویباب اولدی
بنّبتون خراب اولدی — اولدی

On dit en termes de Marine, Donner fond, pour dire, mouiller l'ancre A. القاء الانجر P. لنگر انداختن T. دمور براقمق
— القای لنگر قرار ایتمک — Et couler à fond, pour dire, faire aller un vaisseau à fond A. اغراق P. — فرو روانیدن
T. غرق کردانیدن — باترمق — Et figur. Couler quelqu'un à fond, pour dire, le ruiner بر آدمی کلّیاً باترمق — دیبی دوز خراب
ایتمک Et couler une matière à fond, pour dire, l'épuiser T.
بر ماده‌یی تا آخرینه قدر بتورمک

Fond de cale, la partie la plus basse de l'intérieur d'un vaisseau T. دیب انباری — Bas-Fond. V. Bas.

Fond, se dit aussi de ce qu'il y a de plus éloigné de l'abord, de plus retiré du commerce dans un pays A. معیق — معق pl.
اقصی — اعماق pl. اقاصی — قصاری P. پایان T. درینلک ||
Se retirer dans le fond d'un pays معیق مملکته چکلمک || Il s'est confiné dans le fond d'une province اقصای حدود مملکتده
تحصّن ایلدی Le fond d'un bois اورمانک قصارای حدودی
معیق بیشه‌زار —

Il se dit figur. pour signifier, ce qu'il y a de plus intérieur, de plus caché dans le coeur A. دخیلة — باطن pl. بواطن

ابطنة pl. مزایا pl. P. درون T. ایچ — ایچ یوزی || Dieu connaît le fond des coeurs الله تعالی حضرتلری عارف
جناب ربّ العالمین واقف — بواطن قلوب وضمایر در
ابطنهٔ ضمایر voit le fond de nos pensées مزایای قلوبدر
وافکاره بصیر وناظر در

Il se dit aussi, du point principal d'une affaire, d'une question, d'une querelle A. اصل — کنه P. ژرف — T. تمل ||
Le fond d'une affaire کنه مصلحت Il faut venir au fond
مصلحتک اصل ماده‌یه کلملم Venez au fond de la question
کنه واصلنه کل Cette affaire était bonne par le fond, il l'a perdue par la forme بو ماده‌نک اصلی مستحسن ایکن
صورتی معیوب اولدیغندن فوت اولمشدر La forme emporte
le fond صورت حالک اعتباری اصل مصلحتدن اغلبدر

Fond, se dit aussi d'une somme qu'on amasse et qu'on destine à certains usages A. مال P. سرمایه T. سرمایه || Faire un fond pour la guerre سفر ایچون مال تدارک ایتمک
مال پیدا ایتمک — سفر ایچون مال جمع ایتمک —

Fond, en matière d'étoffe, c'est la plus basse tissure sur laquelle on fait quelque ouvrage A. سطح P. بوم T. زمین || Velours à fond d'or زمینی صرمه‌لو قطیفه — Il se dit aussi de l'étoffe même sur laquelle on ajoute quelque broderie A. ثوب P. کالا
T. قماش || Une broderie sur un fond de satin ثوب اطلس
بیاض ثوب sur un fond blanc اوررنده ایشلنمش سوزنی
— اوزرنده ایشلنمش سوزنی — Il se dit aussi des tableaux || Le fond de ce tableau est trop clair تصویرک زمینی رنکی
غایت آچقدر Le fond du tableau est un paysage بو تصویرک
زمینی بر بقعه رسیمدر

On dit, Faire fond sur..., pour dire, compter sur... A.
استناد — اعتماد P. تکیه کردن P. پشت دادن T. طیانمق
sur سکا استناد ایده‌رم Je fais fond sur vous || کوونمک —
votre amitié طیانورم — سنک دوستلغکه کوونورم

À fond. En allant jusqu'au fond A. علی وجه الاستکناه — بکنهه
بر Traiter une matière à fond || درین T. بژرفی P. متعمّقاً —
ماده‌یی متعمّقاً رؤیت ایتمک Il possède cette science à fond استکناه بو علمه بکنهه متصرّفدر Il nous a entretenu à fond
ماده‌یی بکنها نقل ایلدی — حال ایله افادهٔ مرام ایلدی

On dit aussi, Au fond, Dans le fond, pour dire, à juger des choses en elles-mêmes, et indépendamment de quelque cir-

constance légère *A.* نظراً الى ذات ـ نظراً الى نفس الامر *T.* نفس الامره باقلسه ـ المادّة || On le blâme de cela, mais au fond il n'a pas tort بو بابده فلانى تعييب ايدرلر انجق ذات مادّه يه باقلسه قباحتى يوقدر || Il a peut être parlé avec trop de chaleur, mais dans le fond il a raison بلكه برمقدار حرارت ايله سويلدى انجق نفس الامره باقلسه حقى وار در

FONDAMENTAL. Qui sert de fondement à un édifice *A.* اصلىّ ـ اساسىّ *P.* بندادى *T.* تمله مخصوص || Pierre fondamentale تمل ـ سنگ بنداد ـ حجر اصلى ـ حجر الاساس ـ طاشى — Figur. || La loi fondamentale de l'État دولتنك اصل الاصول ـ ركن الركين قوانينى ـ اسّ الاساس قوانينى || Les points fondamentaux de la religion مذهبك موادّ اساسيى مثابه سنده اولان موادّ ـ اصليه سى || La pièce fondamental d'un procès دعوانك اصل واساسى مثابه سنده اولان ورقه

FONDAMENTALEMENT. D'une manière fondamentale *A.* مؤسّساً ـ على اساس القوى *P.* بر بنيان استوار *T.* تمللو اولەرق || Une maxime fondamentalement établie اساس قوى اوزره وضع اولنمش قاعده

FONDANT. Qui a beaucoup d'eau, qui fond dans la bouche *A.* ذايب فى الفم *P.* آبدار *T.* آغزده اريير || Ce sont des fruits fondants بونلر فواكه آبدار اقسامندندر Poire fondante آغزده ذايب آرمود — Il se dit en Médecine, des remèdes qui servent à fondre, à dissoudre les humeurs *A.* محلّل ـ مذوّب *P.* گدازنده *T.* اريديجى || Remèdes fondans ادويهٔ مذوّبه — Il est aussi substantif, et se dit en Chimie des substances qui servent à accélérer la fusion des métaux *A.* pl. محلّلات

FONDATEUR. Celui qui a fondé quelque établissement *A.* بانى ـ واضع الاساس *P.* بنياد زن *T.* بنا ايديجى || Cyrus est le fondateur de l'Empire des Perses فرس قديم دولتنك بانيان واضع الاساسى كيومرثدر || Les fondateurs des Empires دولتلرك بانيلرى ـ دول || Les fondateurs des républiques بانيان جماهير

Et celui qui a fondé et doté une église, un monastère *A.* صاحب الخير pl. اصحاب الخيرات ـ صاحب المبرّة ـ pl. اصحاب المبرّات ـ بانى الخيرات *P.* خيرات كننده *T.* خيرات صاحبى ـ خيرات بنا ايديجى || Les rois sont fondateurs de la plupart des bénéfices اكثر اوقافك صاحب الخيراتى سلاطين عظامدر || Les droits du fondateur صاحب خيراتك بانئ خيراتك حقوقى || Suivre l'intention du fondateur صاحب خيراتك اراده سنه تبعيّت ايتمك ـ موافقت ايتمك

FONDATION. Travaux qui se font pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* بناء الاساس pl. ابنية الاساس *P.* بناى پاى ـ بست *T.* تمل ـ باپوسى || La fondation d'un bâtiment بنانك ابنيهٔ اساس ـ تمللرى باپوسى || La fondation n'est pas achevée هنوز ختام بولمامشدر || Pour faire une bonne fondation sur un terrain marécageux, il faut asseoir les fondemens sur des pilotis بر صولاق يرده قوتلو اساس ياپلمسى تمللرك قازيق اوزرنده اقعادينه توقف ايدر

Et un fonds légué pour des oeuvres de piété *A.* وقف pl. اوقاف || Des revenus qui sont de l'ancienne fondation d'un monastère مناسترك اوقاف قديمه سى وارداتى || Il a laissé une somme pour la fondation d'une messe à perpétuité الى الابد قرائت قداس شريف اولنمق ايچون بالوصيّه مبلغ معلوم المقدار وقف ايلدى

FONDEMENT. Le fossé que l'on fait pour y construire des fondemens *A.* خندق الاساس pl. خنادق *P.* خندك بنداد *T.* تمل چقورى || Creuser les fondemens d'un édifice بر بنانك تمللرى خندقنى حفر ايتمك

Il signifie aussi, la maçonnerie qui se fait dans la terre jusqu'au rez de chaussée pour élever un bâtiment *A.* اساس pl. اسس ـ مبنا pl. مبانى ـ قاعدة pl. قواعد *P.* بنداد ـ بنلاد ـ پاى بست ـ بنوره ـ شستكانى ـ داى *T.* تمل || Fondemens solides اساس قوى ومحكم ـ اساس عميق الغور || Fondemens profonds بو بنانك تمللرى متين واستوار تمل || Les fondemens en sont bas آلچقدر تمل ـ انشاى اساس ايتمك || Faire les fondemens تملى ـ اقعاد مبانى ايتمك ـ ياپمق || Asseoir les fondemens يرلشدرمك ـ نقض مبانى ايتمك || Saper les fondemens اساسى تحكيم وترصين ايتمك || Affermir les fondemens اساسه ايراث تزلزل ـ ارجاف مبانى ايتمك || Ébranler les fondemens يرندن اويناتمق ـ تملى صارصمق ـ ايتمك || Jeter les fondemens d'un édifice ـ تمل براقمق ـ طرح اساس ايتمك

On dit figur. Jeter les fondemens d'un Empire *A.* وضع الاساس السلطنة || Romulus a jeté les fondemens de l'Empire Romain

رومیلوس نام پادشاه رومیهٔ کبرا دولتنک واضع اساسیدر
– Il se dit aussi figur. du principal appui des choses A. رکن
pl. ارکان - مبنا pl. مبانی P. بنداد T. تمل || La justice, les
lois, la fidélité des peuples sont les plus sûrs fondemens des
monarchies سلطنتک اقوای ارکان شدید البنیانی عدل وداد
وقانون با سداد وصداقت عباد ماده‌لرندن عبارتدر Dét-
ruire la justice, c'est saper les fondemens de l'État اماحهٔ آثار
Cette عدالت انتقاض ارکان سلطنتی مستلزم حالاتندندر
pièce fait le principal fondement de sa demande مسئولی اولان
ماده‌نک رکن اعظمی اشبو ورقه در La crainte de Dieu est
le fondement de la sagesse اللّه - رأس الحکمة مخافة اللّه
مخافة اللّه مبنای - قورقوسی عقللولکک رکن واساسیدر
علمدر Il attaque les fondemens de la philosophie d'Aristote
حکیم ارسطونکک مبانئ مذهبنه اطالهٔ زبان تعریض ایدر
- مذهب ارسطونک رکن واساسنه انگشتزن اعتراض اولور
Il n'y a point de fondement à faire sur son amitié, sur sa parole
فلانک محبتی وسوزی بروجهله مبنای قوی عد اولنه‌جق
شئ دکلدر – Il signifie aussi figur., cause, motif A. اصل –
اساس T. تمل || Ce n'est pas sans fondement qu'il en use de
la sorte بو وجهله معامله‌سی بی اساسدر Ce qui a donné
fondement à cela, c'est que... بونک اصل واساسی شودرکه
Sur quel fondement se plaint-il? شکایتنک اصل واساسی
ندر Il se plaint avec fondement اشتکاسی لاعن اصل دکلدر
Je ne dis pas cela sans fondement بو کلامی من غیر اساس
سویلمم

Fondement. V. Anus || Avoir mal au fondement کوت دلیکنده
وجع اولمق

FONDER. Jeter les fondemens A. تمهید - وضع الاساس
بنیاد انداختن - بنداد نهادن P. طرح الاساس - الاساس
T تمل براقمق || Fonder une maison sur le roc خانه‌نک
بناسنی قیا اوزرنده طرح ایتمک la fonder sur pilotis
خانه‌نک اساسنی قازیق اوزرنده وضع ایتمک Il se
dit figur. de tout établissement permanent A. بنا - تأسیس P.
بنیاد کردن T. بنا ایتمک || Fonder une ville بر شهر بنا
ایتمک Fonder un Empire, un royaume وضع اساس سلطنت
وضع بنیان سلطنت - ایتمک Fonder un ordre وضع اساس
طریقت ایتمک - Il signifie figur., établir sur un principe,
appuyer de raisons A. تمهید الاساس - تمکین P. مقرر ساختن
T. برلشدرمک || Fonder son opinion تمکین رأی ایتمک
ses prétentions ادّعاسنک اساسنی تمهید ایتمک ses de-
mandes اساس مطلوباتنی تمهید ایتمک Fonder toute son
espérance en Dieu اساس آمالنی عنایت بیغایت جناب
رب العزت اوزرینه تمکین ایتمک Il est fondé en bonnes
raisons اساس مدعاسی علل قویه اوزرینه مبنیدر Votre
demande paraît spécieuse, mais il faut la bien fonder مطلوبک
ظاهر حالده مناسب ومعقولدر انجق بر اساس اوزرینه
تمکین اولنمغه محتاجدر

Se fonder. A. اتخاذ المبنا - اتخاذ الاساس P. اساس کار
کردن T. بنا ایتمک - تمللنمک || Il se fonde sur ce que...
فلان ماده‌نک اوزرینه بنا ایدر Tout cela se fonde sur de
faux bruits بو جمله‌نک - بونلرک جمله‌سی اراجیفه مبنیدر
اساسی اراجیفدر Il se fonde sur de meilleures titres اولی
اولی واصلح سنداتی اساس کار واصلح سنداته بنا ایدر
اتخاذ ایدر Il se fonde sur la possession ملکیتنه بنا ایدر
Toute son espérance se fonde en vous اساس کافهٔ آمالی سنسک

Il signifie aussi, assigner un fonds ou un capital pour l'exé-
cution d'une oeuvre pieuse A. وقف المال || Fonder une cha-
pelle بر مسجد ایچون وقف مال ایتمک Fonder un lit
dans un hôpital خسته خانه‌ده بر فراش ایچون وقف مال
ایتمک

On dit, Fonder quelqu'un de procuration, pour dire, lui
donner sa procuration A. نصب الوکیل P. وکیل گماشتن
T. وکیل طاپشرمق

Fondé. A. مؤسس - مبنی P. بنیاد گرفته - بنا کرده T.
وکیل منصوب - Fondé de procuration A. بنا اولنمش - تمللنمش
نصب اولنمش وکیل T. وکیل گماشته P. وکیل ثابت الوکالة -

FONDERIE. Le lieu où l'on fond du métal A. دار الصوغ P.
ریخته‌گر خانهٔ T. دوکمه‌جی کارخانه‌سی || Il y a là une
fonderie اول طرفده بر باب دوکمه‌جی کارخانه‌سی وار در
Et l'art de fondre les métaux A. فن الاصاغة P. پیشهٔ
ریخته‌گری T. دوکمه‌جیلک || Il entend bien la fonderie فن
دوکمه‌جیلک فننه ماهر در - اصاغهٔ معادنه واقفدر

FONDEUR. Ouvrier en l'art de fondre les métaux A. صیّاغ
P. ریخته‌گر T. دوکمه‌جی || Maitre fondeur دوکمه‌جی استادی

FONDRE. Rendre fluide par l'action du feu un corps solide
A. ذوب - تذویب - اذابة P. گداختن - پژاخته کردن T.

ارتمك [illegible] ...ndre de la cire بال مومی - اذابهٔ شمع عسل
ارتمك de la neige قار ارتمك - تذویب ثلج ایتمك des
couleurs [illegible] بویه‌لری ارتمك - اذابهٔ الوان ایتمك

En parlant des métaux A. ریختن P. تفریغ - اصاغه - سبك
T. دوكمك || Fondre de l'or, du plomb آلتون وقورشون اصاغه
ایتمك - Fondre une cloche, un vase, une statue, c'est les
jeter en moule A. سبك فی القالب - افراغ فی القالب
T. در قالب ریختن T. قالبه دوكمك - On dit figur. Fon-
dre la cloche, pour dire, terminer, conclure une affaire T.
مصلحتی بر قالبه افراغ ایتمك

On dit aussi figur., Fondre un ouvrage dans un autre, pour
dire, renfermer dans un ouvrage tout ce qui était contenu dans
un autre A. درج P. در نهادن T. ایچنه آلمق

Et en Médecine, Fondre les humeurs, pour dire, les rendre
fluides A. حلّ - تحلیل - تذویب P. گداختن - حلّ كردن
T. ارتمك Et fondre une obstruction, pour dire, la dissoudre
A. حلّ السدّة - تفتیح السدّة P. سدّه‌را گشادن T.
- تحلیل الحصاة A. Et fondre la pierre طیقانقلغی طاغتمق
تفتیت الحصاة P. سنگرا پراكنده كردن - سنگرا حلّ
كردن T. طاشی ارتمك - طاشی طاغتمق

Fondre, est aussi neutre A. ذوبان P. گداختن - پژاختن T.
اریمك || La neige fond au soleil ثلج حرارت شمس ایله
قلاى انشده ذوبان ایدر L'étain fond facilement au feu
قلعی آتشده سریعًا اریر - سهولت ایله ذوبان ایدر

Figur. Diminuer peu à peu de force A. انثمام - ذوبان
البدن P. تن گداختن T. وجود اریمك || Il fond à vue
d'oeil وجودی لمحة البصرده - طرفة العینده رهین انثمام اولور
موم كبی اریبور

On dit, Fondre en pleurs, fondre en larmes, pour dire, ré-
pandre beaucoup de larmes A. اسالة السیول - اسجام الدموع
غرق دریای سرشك - سیل اشك ریزیدن P. الدموع
شدن T. كوزیاشی ایچنده - صاپرصاپر كوزیاشی دوكمك
بوغلمق || Il fond en larmes quand on lui parle de la mort
de son fils اوغلنك وفاتنه دائر صحبت سویلندكده
وفاتی - دیده‌سندن اسالهٔ سیول دموع ایتمكدن فارغ دكلدر
- صددی در میان اولندقده غرق دریای سرشك اولور
كوزندن صاپر صاپر یاش دوكیلور

Il signifie aussi, s'affaisser, s'écrouler A. انخساف - سوخان
P. فرو رفتن T. باتمق - یره كچمك || Il y a des villes
qui ont fondu tout d'un coup بعض بلاد وامصار بغتةً منخسف
اولمشدر La terre a fondu sous ses pieds تراب زیر اقدامنده
رهین انخساف وسوخان اولمشدر La maison fondit tout à
coup یره كچمشدر - فلان منزل بردن بره منخسف اولدی

On dit figur. d'un homme qui ne saurait rien garder, que tout
ce qu'il tient fond entre ses mains النه هرنه كیرر ایسه اول
ساعتده اریر

En termes de Peinture, Fondre les couleurs, fondre les teintes,
c'est les joindre, les mêler l'une dans l'autre A. مزج الالوان
- مشج الاصباغ P. رنگهارا با هم آمیختن T. بویه‌لری بری
برلریله قارشدرمق

Fondre. Se lancer, tomber impétueusement sur ... A. تنزّی
- علی P. بر افتادن T. اوزرینه دوشمك - اوزرینه آتلمق ||
Il fondit sur cet homme فلانك اوزرینه آتلدی - En parlant
d'un orage, on emploie les mots A. اهتزام السحاب P. تندباد
شدن T. بر انگیخته شدن || بولود چاتلیوب بوره قوپمق Le ciel
est tout couvert de nuages, et l'orage est près de fondre روی سما
قپلایی بولودلی اولمغله همان برشدید بوره قوپمق اوزره در
L'orage fondit tout à coup تندباد شدید بغتةً اهتزام ایلدی
اهتزام بردن بره قوپدی - Je ne sais où ira fondre l'orage
سحاب نره‌ده واقع اوله‌جغی معلومم دكلدر - Pour les oiseaux,
on emploie ces mots A. انهوا P. بر افتادن T. سوزیلوب
|| اوزرینه قپاتمق - اوزرینه دوشمك L'oiseau fondit tout d'un
coup sur la perdrix آلیجی قوش ككلك اوزرینه دفعةً
پلیچ Un aigle qui fond sur un poulet سوزیلوب دوشدی
اوزرینه سوزیلوب دوشن - اوزرینه انهوا ایدن قرتال قوشی

Il signifie figur. Attaquer impétueusement et tout d'un coup
A. صولة - اقتحام - ایقاع البطش والسطوة P. سورن انداختن
T. صالمق || La cavalerie fondit sur l'aile gauche des ennemis
آتلو عسكری اعدانك جناح یساری اوزرینه صولت
دشمنك صول قولی اوزرینه صالدی - واقتحام ایلدی
- آتلدی Il fondit sur lui l'épée دوشدی - اوزرینه صچرایوب
à la main قلیج الده ایكن اوزرینه ایقاع بطش وسطوب
اوزرینه صالدی - اوزرینه تنزّی ایلدی - ایلدی

Fondu. A. ذایب - مذاب P. گداخته T. پژاخته اریمش
A. مسبوك - مصوّغ P. ریخته T. دوكلمش A. منحل P. حلّ
كرده T. اریمش A. منخسف P. فرو رفته T. باتلمش -

On dit figur. d'une personne, ou d'une chose qui a disparu tout à coup, sans que l'on sache ce qu'elle est devenue, qu'elle est fondue اربیوب نا بود ونا پیدا اولدی – Et qu'une maison est fondue dans une autre, pour dire, que les biens en ont passé dans une autre maison par le mariage de quelque fille فلان خاندانک مالی فلان خاندانک مالی ایچنه افراغ اولنمش اولدی

FONDRIÈRE. Ouverture dans la superficie de la terre, faite par des ravines d'eau ou par quelque autre accident A. جرفة pl. اخافیق pl. اخفوق – خروق pl. خرق – جروف pl. P. جقور – یار T. سیلابکند || La cavalerie ne put passer à cause d'une fondrière خلال طریقده بر جرفه اولمغله آتلو عسکری بر خرقی مروره ظفریاب اولمدی Combler une fondrière طولدروب اورتمک

Il se dit aussi d'un terrain marécageux, où l'on enfonce, et d'où l'on a de la peine à se tirer A. هبکة – سواخ pl. هبکات P. گلابزار T. بتاقلق – بتاق یر || Tout ce pays-là est plein de fondrières بو مملکت سر تا پا بتاقلقدن عبارتدر

FONDS. Le sol d'une terre, d'un champ A. ارض pl. اراضی P. زمین T. یر || Être riche en fonds de terre اراضی جهتیله صاحب ثروت ویسار اولمق Il ne faut pas bâtir sur le fonds d'autrui آخرک ارضی اوزرنده بنا یاپمق جائز دکلدر Cultiver un fonds بر ارضی زرع وحرث ایتمک

On appelle Biens-fonds, les biens immeubles A. املاک وعقارات || Il a cent mille écus en bien-fonds املاک وعقارات حاصلاتی اولمرق سنوی شو قدر ایرادی وار در

Il se dit aussi, d'une somme d'argent destinée à quelque usage. V. Fond || Les fonds destinés pour la guerre, pour les bâtimens, pour la marine مصارف سفریه وابنیه وامور بحریه یه مخصوص اولان اموال N'avoir point de fonds pour payer ادا اولنه‌جق اقچه ایچون مال موجود اولمامق Assigner sur un mauvais fonds چورک – ممتنع الحصول مالدن حواله ایتمک Dissiper un fonds مالی اسراف – مالی تبذیر ایتمک مالدن ایتمک

Il se dit aussi du capital d'un bien A. رأس المال P. سرمایه T. آنا || Il ne mange pas seulement le revenu, mais aussi le fonds یالکز وارداتی اتلاف ایتمیوب رأس المالی دخی اکل وبلع ایدر Ce marchand a vendu son fonds, et s'est retiré du commerce تمکین رأی سرمایه سنی فروخت ایله تجارتدن فارغ اولمشدر ses de- ادّعاسنه

Il se dit figur. des qualités de l'âme, considérées sous le rapport des effets qu'elles produisent A. بضاعة P. مایه T. مایه || C'est un homme qui a un grand fonds d'esprit بضاعهٔ کاملهٔ عقل ودرایته مالک بر آدمدر Cela marque un grand fonds de savoir بو کیفیت بضاعهٔ بالغهٔ علم ومعرفته دلالت ایدر Cela part d'un grand fonds de probité مجبول اولدیغی بضاعهٔ کاملهٔ نصافت وحقانیتدن نشأت ایتمش بر کیفیتدر Cela ne peut venir que d'un grand fonds de malice بو کیفیت مرکوز ضمیری اولان مایهٔ خباثتدن نشأت ایدر Un fonds inépuisable de science بضاعهٔ عدیم – مایهٔ بی نفاد علم ودانش النفاد علم ومعرفت C'est un homme qui parle beaucoup sur toutes sortes de matières, mais qui n'a point de fonds هر کونه مادّه ده مبذوراً سوق کلامه مقتدر بر آدمدر حالبوکه اصلاً وقطعاً بضاعه سی یوقدر

FONGIBLE. Il se dit en Jurispr. des choses qui se consomment, et qui se règlent par nombre, poids ou mesure A. میزانی P. سنجه بر T. طارتی ایله آلنوب ویریلور – طارتیلور || Le blé, le vin, l'huile sont des choses fongibles حنطه وخمر وروغن – زیت اشیای میزانیه اقسامندندر بغدای وباده وروغن – زیت طارتی ایله آلنوب ویریلور مقوله سی اشیادندر

FONGUEUX. Qui est de la nature du fongus. V. ce mot || Chairs fongueuses لحوم زائدهٔ کمّویه Ulcère fongueux قرحهٔ منتارلو ات چیقارمش یاره – ذات اللحم کمّوی

FONGUS. Mot latin, qui signifie, champignon. Excroissance charnue, molle et spongieuse, qui a la forme d'un champignon, et qui vient sur un ulcère A. لحم زاید کمّوی P. گوشتپارهٔ سلمه T. منتارلو اور ناک || La cause du fongus est un suc nourricier dépravé, retenu et gâté لحم زاید کمّوی غدائیتلو بر عصارهٔ خبیثهٔ واقفه وفاسده دن نشأت ایدر

FONTAINE. Eau vive qui sort de terre A. عین pl. عیون P. چشمه – زهاب T. پیکار || Puiser dans la fontaine عیندن پیکاردن صو آلمق – استنباط ما ایتمک Fontaine claire, nette صویی صاف وبرّاق بر پیکار trouble صویی بولانق bourbeuse صویی چامورلی پیکار بر پیکار Eau de fontaine عین ماء العین – پیکار صویی Une fontaine jaillissante عین ثاعب Faire une fontaine dans un jardin صویی جوشقون پیکار –

La fontaine ne va plus باغچه‌ده بر چشمه احداث ا... چشمه‌نک صویی ... || Fo. de la ارتنک

Il se dit aussi d'un vaisseau où l'on garde de l'eau dans les maisons A. راقود الماء P. خم آب T. صو کوپی || Acheter une fontaine de cuivre pour la cuisine مطبخ لازمه‌سی ایچون باقردن بر عدد صو کوپی مبایعه ایتمک

Et du robinet par où coule l'eau d'une fontaine, ou le vin d'un tonneau A. مخرق P. لوله - زیش T. لوله - موصلق || Tourner la fontaine موصلغی چویرمک La fontaine d'un muid فوچینک لوله‌سی

FONTANELLE. Terme d'Anatomie. Espace quadrangulaire et membraneux situé à la rencontre des sutures sagittale et coronale chez les enfans nouveau-nés A. يافوخ pl. يوافيخ - زمّاعة P. نرمهٔ تارک کودک T. بنقلده‌يق - ايمک - En termes de Chirurgie, il signifie Fonticule. V. ce mot.

FONTE. Action de fondre A. ذوبان P. گداخت T. اريمه - ارتمه A. صوغ - سبک P. ريختگی T. دوکمه || La fonte des métaux معدنلرک دوکلمه‌سی - صوغ معادن Jeter en fonte دوکمک - سبک ايتمک La fonte des neiges fait déborder les rivières ذوبان ثلوج طغيان انهاری مستلزمدر La fonte des humeurs fait de grands ravages dans le corps humain ذوبان اخلاط بدن انسانده خسارات جسيمه‌يی مستوجبدر - انحلال اخلاط وجود انسانک خرابيّتنه سبب اولور

On appelle Fer de fonte, Ouvrage de fonte, le fer fondu, et les ouvrages de fer fondu A. حديد مسبوک P. آهن ريخته T. دوکمه دمور A. معمول بحديد المسبوک P. بآهن ريخته T. دوکمه دمور ايشی - ساخته || Marmite de fonte دوکمه دمور تنجره

Fonte, se dit aussi d'une certaine composition de métaux fondus, dont le cuivre fait la principale partie A. صفر مسبوک P. روی ريخته T. دوکمه پرنج || Canon de fonte دوکمه پرنج طوب Mortier de fonte دوکمه پرنج هاون

FONTICULE. Terme de Chirurgie. Petit ulcère artificiel pratiqué sur quelque endroit du corps, pour procurer l'écoulement des humeurs A. كيّ P. داغ T. ياقی

FONTS. Vaisseau où l'on conserve l'eau dont on se sert pour baptiser A. حوض المعموديّة - On dit, Tenir un enfant sur les fonts, pour dire, assister à son baptême en qualité de parrain ou de marraine بر صبينک رسم معموديّتی اجراسنه قيام ايتمک

FOR. Juridiction, tribunal de Justice A. محکمة pl. محاکم P. عدالتگاه T. محکمه - On dit, Le for intérieur, le for de la conscience, pour dire, le jugement de la propre conscience A. محکمة النفس المخطرة - محکمة الباطن || Tel homme est absous dans le fort extérieur, qui ne l'est pas pour cela dans le for intérieur فلان کشی محکمهٔ ظاهريده تبرئهٔ ذمّت ايتمکله کندو محکمهٔ باطنيسنده برئ الذمّه اولمش دکلدر

FORAIN. Qui n'est pas du lieu. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Marchand forain T. احنبی بازرکان - Et traite foraine, qui est le droit qui se paie sur les marchandises qui entrent dans un État ou qui en sortent A. مکس P. باج T. باج - طبراق بصدی ورفتيّة عوائدی

FORBAN. Qui exerce la piraterie sur mer A. لصّ بحريّ P. رهزن دريا T. ازباندید || Les forbans sont traités comme voleurs ازباندیدلر حقّنه اوغری کبی معامله اولنور

FORÇAGE. Terme de monnaie. Excédant que peut avoir une pièce au-dessus du poids prescrit A. فضلة العيار الدرهم P. فزونئ سنج درهم T. سکه‌نک عياری آرتوقلغی

FORÇAT. Criminel que la Justice a condamné à servir dans les galères T. پايزن || Il y a tant de forçats dans cette galère بو چکديريده شو قدر نفر پايزن وار در On délivra les forçats پايزنلر آزاد اولندی

FORCE. Faculté d'agir avec plus ou moins de vigueur A. قوّت pl. قوا - قدرت - اقتدار - وسع - طاقت P. يارا - توانايی T. کوچ || نيرو - زور - توش - تاب وتوان - Force naturelle قوّت فطريّه - قوّت طبيعيّه Grande force قوّت عظيمه extraordinaire خارق عاده بر قوّت Force de corps قوّت بدنيّه de bras نيروی بازو - قوّت ساعد Frapper de toute sa force وار قوّتيله اورمق - ما حصل قوّت ايله ضرب ايتمک Y aller de toute sa force ما ملک قوّتنی صرف ايده‌رک وارمق Manquer de force ناقص القوّه اولمق Il est dans sa force حال قوّتنده در Réparer ses forces کمال تجديد قوّت ايتمک les recouvrer مجدّداً تحصيل بضاعهٔ قوا ايتمک les perdre قوای بدنيّه‌سنی اضاعت ايتمک Sentir affaiblir ses forces قوّتنه وهن وفتور عارض اولديغنی - زوال قوايی حسّ ايتمک Prendre de nouvelles forces قوای جديده استحصال حسّ ايتمک

ايلمك Ses forces diminuent قوای بدنيه‌سی مایل انحطاط
وزوالدر Les forces lui manquent نو بنو نقصان پذیر در -
یوقدر Ses forces s'épuisent قوای بدنيه‌سی تاب وتوانی
وزوالدر Se fier à ses forces مشرف نفاد قوتنه كوونمك
Entreprendre par-dessus ses forces دائرهٔ وسع وطاقتندن خارج
ایتمك Mesurer ses forces بر ایشه مباشرت درجهٔ اقتدارینی
ایتمك مایهٔ قوتنی میزان تجربه وامتحانه - وزن وتقدیر
ایتمك سنجیدهٔ میزان آزمایش وامتحان - وضع ایله تحقیق
ایتمك Connaître ses forces قوای مخصوصه‌سنك درجه‌سنی
- بیلمك Au- مقدار قوت واقتدارینه واقف وآگاه اولمق
dessus de ses forces فوق الاقتدار - فوق الطاقه - Force
mouvante. C'est la force qui produit un mouvement, et l'instrument mécanique qui aide cette force *A.* قوت محرّكة || De toutes les forces mouvantes, celle du levier et de la poulie sont celles qu'on emploie le plus ordinairement قوای محرّكه‌دن عادتا
در استعمالی غالب اولان قوت محرّكه بكره ایله مربعه -
در قوای محرّكه ایچنده چوقلق قوللانیلن مقره ومانله
— Force majeure. Une puissance supérieure à laquelle on ne peut résister *A.* قوت غالبة *P.* زور زبردستی *T.* اوستون قوت ||
L'autorité du prince, du magistrat, du général, est une force majeure حكمدارده وضابطده وسر عسكرده اولان قوت قوای
غالبه‌دندر Il faut céder à la force majeure قوت غالبه‌یه
گردندادهٔ رضا وتسليميت اولمق لازمه‌دندر

On dit, La force de la vérité, pour dire, le pouvoir que la vérité a sur l'esprit des hommes *A.* قوّه العمل الحقيقة ||
La force de la vérité lui arrache cet aveu شواقرارك آغزندن
قوت عمليدر انتزاعنه سبب اولان حقيقتك - Et la force du sang, pour dire, un mouvement secret de la nature entre les personnes les plus proches *A.* قوّة العلاقه النسب ||
La force du sang est extrêmement puissante علاقهٔ نسبك قوتی
در غايتة الغايه اكيد وشديد - Et la force de la sève, pour dire, la vigueur آغاجده يوريين صويك قوتنی

Force, se prend aussi pour Énergie *A.* قوت - قوّة التأثير
|| Ce mot a beaucoup de force بو لفظك قوت تأثيری چوقدر
Il n'entend pas toute la force de ce mot بو لفظك درجهٔ
ايده‌مز قوتنی فهم وادراك La force de l'éloquence, du raisonnement, de l'évidence, de l'exemple فصاحت كلامك ودليل
وبرهانك ووضوح حالك ومدار عبرت اولان امثالك

قوت تأثيری - Il se dit aussi de l'esprit *A.* قوّة العقل -
L'esprit humain n'a pas assez de force pour قوّة الذهن ||
pénétrer les secrets de la nature عقل بشرده اسرار قدرتی
استكناه ايده‌جك مرتبه‌ده قوت يوقدر Il faut beaucoup de force d'esprit pour suivre cette démonstration بو دليلك اثباتی
خصوصنه مداومت اولنمق خيلی مرتبه قوت ذهنه محتاجدر

Il signifie aussi, solidité, pouvoir de résister *A.* متانت -
P. قوت *T.* استواری - تاب آوری - زور قويلك - طيانقلق
|| La force d'une poutre عمودك قوتی d'une digue صو بندينك
قوت ومتانتی de la toile بزك متانتی

Et fermeté de courage *A.* قوّة القلب - ثباة الطبع *P.*
استواری دل *T.* يورك پكلكی || Il faut beaucoup de force pour soutenir les adversités مصايب دهريه‌يه تحمّل ومصابرت
ثبات قلبه محتاجدر Il faut encore plus de force pour soutenir la bonne fortune بختياری واقباله تحمّل اولنمق بر قات
دخی ثبات قلبه محتاجدر La force est une des vertus cardinales ثبات قلب فضايل رئيسه‌دن معدود در

Et impétuosité *A.* شدّت *P.* تندی *T.* سردلك La force du courant آقندينك شدّتی du vent روزكارك - شدّت ريح
سردلكی

Et violence, contrainte *A.* جبر - قهر - زور - شدّت *P.*
ز بردستی *T.* زورلمه - زور || User de force اعمال جبر وزور
- ايتمك Céder à la force جبر قوّت قاهره اعمال ايتمك
قوّت قاهره‌يه سر فرو - وشدّته تسليم عنان اختيار ايتمك
ايتمك Opposer la force à la force زوری زور ايله قارشولمق
- جبره جبر ايله مقابله ايتمك Repousser la force par la force جبره جبر ايله مدافعه - جبری جبر ايله دفع ايتمك
ايتمك

On appelle Maisons de force, des maisons où l'on renferme ceux que l'on veut corriger *A.* دار الاصلاح *P.* تأديب خانه
T. تربيه يری

Il se dit aussi pour Équivalent *A.* بدل *T.* برشينك يرينی
طوتان || Toutes ces présomptions n'ont pas la force d'une preuve بو قرينه‌لرك جمله‌سی بر دليله بدل اوله‌مز - بر دليلك
يرينی طوته‌مز

Il signifie aussi, puissance *A.* قوّت - مكنت || La force d'un État consiste non seulement dans la multitude de ses habitans, mais encore dans leur industrie بر ملكك قوّتی ياالكز سكنه

واهالیسنک کثرتی جهتیله اولمیوب آنلرک هنر ومعرفتلری
La force de ce peuple consiste انضمامیله حصولپذیر اولور
dans son commerce بو قومک قوّت ومکنتی امر تجارتدر
– Il se dit au pluriel, pour signifier, les troupes d'un État *A.*
سپاه ولشکر – قوّت لشکری *P.* قوّت – عسکر – قوّت عسکریّة
T. عسکر ‖ Assembler ses forces بر یره فوّت عسکریّه‌سنی
مالک اولدیغی قوّت Avec toutes ses forces جمع ایتمک
À forces égales قوّت عسکریّة متساوی عسکریّه‌نک جمله‌سیله
De nouvelles forces قوّت – عساکر جدیده وهمقدر اولدرق
Joindre ses forces قوای عسکریّه‌سنی بری برلریله جدیده
Combattre avec toutes ses forces مجموع وصل وضمّ ایتمک
قوّت عسکریّه‌سنک جمله‌سیله – عسکریله محاربه ایتمک
موجود اولان قوّتنک مجموعنی – حرب وقتاله قیام ایتمک
Les forces de terre اعمال ایدەرک جنکه مبادرت ایتمک
Les forces navales – قوّت بحریّه قره عسکری – قوّت برّیه
Toutes ses forces ne sont pas encore rassemblées دوسمه قوّتی
کافّهٔ اسباب قوّتنی – کافّهٔ قوّتی هنوز بر یره مجتمع دکلدر
هنوز بر یرده موجود دکلدر

On dit, À forces égales, pour dire, les forces étant supposées égales de part et d'autre قوّت طرفین متساوی المقدار تقدیر
قوّت جانبین همقدر ومتساوی اولدیغی – اولندیغی حالده
تقدیرده

À FORCE, DE FORCE, DE VIVE FORCE, PAR FORCE, À TOUTE FORCE. Façons de parler dont on se sert pour exprimer diverses sortes de violences ou d'efforts. Ainsi on dit, Prendre une fille de force, pour dire, la violer بر قزه جبراً وکرهاً تعرّض ایتمک Prendre
une ville de force قلعه‌یی حرباً وعنوةً ضبط وتسخیر ایتمک
À force ouverte آچیقدن اعمال جبر وشدّت ایدەرک
force de bras زور – قوّت دست ایله – سطوت ایادی ایله
– On dit aussi, À toute force, pour dire, ال قوّتیله – بازو ایله
absolument parlant, à tout prendre *A.* علی کلّ جهةٍ *P.* بهر
On pour- ‖ هر نه جهت ایله باقلسه *T.* صورت که باشد
rait à toute force accorder ce qu'il demande هر نه جهت
ou – ایله باقلسه مطلوبنه مساعده اولنمق ممکن ایدی
pour dire, par toutes sortes de moyens *A.* علی ایّ – علی کلّ حالٍ
نه طریق ایله اولور ایسه اولسون *T.* بهمه حال *P.* وجهٍ کان
‖ Il veut à toute force venir à bout de son entreprise مباشرت
ایلدیکی مصلحته علی ایّ وجهٍ کان ظفریاب اولمق استر

FORCE, se prend aussi adverbialement, et signifie, beaucoup *A.*
‖ Il a force argent, جوق *T.* افزون – فراوان *P.* کثیراً ووفیراً
force pierreries کثرت – کثیر ووفیر نقود ومجوهراته مالکدر
– On dit dans ce sens, À force de soins کثرت نقودی وار در
d'em- کثرت مشاق ومتاعب ایله de peines اهتمام ایله
pressemens کثرت فزونیٔ سعی واقدام ایله d'importunités
À force de prier کثیراً ووفیراً نیاز واستدعا تعجیزات ایله
de presser تأکید تضییق تأکید استدعا ایدەرک – ایدەرک
de pleurer ناله وبکاییی نو بنو تأکید ایدەرک ایدەرک
de crier فریادی تکثیر ایدەرک تکثیر ایدەرک –

FORCÉMENT. Par force, par contrainte *A.* کرهاً – قهراً – جبراً
P. استر استمز – زور ایله *T.* نا خواه – بزور ‖ Il a fait
cette démarche forcément کرهاً – بو حرکتی جبراً ایلدی

FORCENÉ. Furieux et hors de sens *A.* مسلوب – متجنّن
‖ Forcené de rage ملّت دلورمش *T.* گمکرده هوش *P.* الشعور
de colère شدّت غضب تقریبیله کلب ظهوریله متجنّن
Il est comme forcené دلورمش کبیدر – متجنّن کبیدر متجنّن

FORCEPS. Terme de Chirurgie. Mot latin qui signifie, tenailles, et qui se dit de tous les instrumens qui servent au chirurgien pour saisir et tirer les corps étrangers *A.* آلات منقاشیّة
جرّاحک جنبستره‌یه *T.* خارچینهای ریشساز *P.* الجرّاح
متعلّق آوادانلقلری

FORCER. Contraindre *A.* اکراه – اقتسار – قسر – اجبار – جبر
‖ زورلمق *T.* زور آوردن *P.* تلجئة – اضطرار الی – الجاء –
Forcer quelqu'un à... – بر کمسنه‌یی برشیئه اجبار ایتمک
Forcer son humeur قسر بر شیئی فلانه جبراً ایتدرمک
son inclination جبر نفس ایتمک طبیعت ایتمک son
génie ارادهٔ ناسی Forcer les volontés اجبار ذهن ایتمک
– Forcer nature, c'est اجبار آرا ایتمک – جبر واکراه ایلمک
vouloir faire plus qu'on ne peut فوق الطاقه جبر نفس ایتمک
Et prendre par force *A.* ضبط جبراً *P.* زبردستی نمودن –
‖ Forcer une place زور ایله آلمق *T.* بازبردستی ظفر یافتن
une barricade بر قلعه‌نک جبراً ضبطنه ظفریاب اولمق
un passage بر معبره بر شرانپولی محلّی جبراً ضبط ایتمک
– جبراً تسلّط ایدەرک ایچندن مروره ظفریاب اولمق
اعمال جبر وشدّت – جبراً وقهراً بوغازدن مرور ایتمک
– Forcer une fille, c'est la ایدەرک بوغازدن مرور ایتمک
violer بر قزه جبراً وقهراً تعرّض ایتمک

Et rompre avec violence *A.* نقض ـ كسر *P.* شكستن *T.* جبسخانه قپولرينى قيرمق || Forcer les prisons قيرمق un coffre بر صنديغى شكست ايتمك

Se forcer. Faire quelque chose avec trop de force *A.* جبرالنفس *P.* خودرا زور دادن *T.* كندويى زورلمق || Ne vous forcez point, vous vous ferez mal جبر نفس ايلمه كندوكه ضرر ايتمش اولورسك || Ne vous forcez pas tant اولقدر كندوكى زورلمه

Forcé. *A.* مضطرّ ـ مجبور *P.* بزور افتاده *T.* زورلنمش ـ

On dit d'un homme, qu'il est forcé dans toutes ses actions, pour dire, qu'il est contraint, qu'il n'a rien de naturel dans tout ce qu'il dit كافّهٔ اوضاع واطوارى اضطرار يدر ـ كافّهٔ اوضاع واطوارنده ثقلت وكلفت واردر ـ On dit dans le même sens, Style forcé, vers forcé كلفت وضرورت ايله پرداخته صيقنديلو انشا وشعر ـ انشا وشعر ـ Donner un sens forcé à un passage. C'est le détourner du sens naturel عبارهيى معناى اضطرارى بر كونه معنا ايله ـ ضرورى ايله تأويل ايتمك توجيه ايتمك

FORCES. Espèce de grands ciseaux dont on se sert à différents usages *A.* مقصّ كبير *P.* دوكارد بزرك *T.* برنس ـ صندى

FORCLORE. Terme de Palais. Exclure de faire un acte ou une production en Justice, parceque le temps préfix en est passé *A.* عدم القبول لاجل المرور الوعدة الشرعيّة *P.* از بهر گذشتن وعدهٔ شرعيّه نا مقبول داشتن *T.* وعدهٔ شرعيّهسى كچمشدر ديو مقبول طوتلمامق || Il a été forclos وعدهٔ شرعيّهسى كچمشدر ديو مقبول طوتلمامشدر

FORCLUSION. Action de forclore *A.* عدم المقبوليّة لاجل المرور الوعدة الشرعيّة *P.* نا مقبولى از بهر گذشتن وعدهٔ شرعيّه *T.* وعدهٔ شرعيّهسى كچديكنه مبنى مقبول طوتلمامه

FORER. Terme d'arts mécaniques. Percer *A.* ثقب *P.* سوراخ زدن *T.* دلمك || Forer une clef انختر دلمك un canon طوبى دلمك

FORÉ. *A.* مثقوب *P.* سوراخ زده *T.* دلنمش

FORESTIER. Qui a quelque fonction dans les forêts *A.* عامل فى امور الآجام *P.* كاركن بيشه زار *T.* قورى ضابطى ـ Et qui concerne les forêts *A.* متعلّق بالآجام *P.* متعلّق بيشها *T.* اورمانلره متعلّق

FORÊT. Grande étendue de terrain couverte de bois *A.* اجمة pl. آجام ـ غابة *P.* بيشه زار ـ جنگلستان *T.* اورمان ـ بوك ـ بيشهزار *P.* غابهٔ وسيعة الانحا ـ اجمهٔ كبيره || Grande forêt اجمهٔ ممتنع Forêt impraticable بيوك اورمان ـ عظيم غابهٔ Épaisse forêt ابچندن كچلديهجك اورمان ـ المرور اورمانك Les routes d'une forêt جيتلغى اورمان ـ ملتفّة الاشجار اورمانك مدخلى L'entrée d'une forêt معابر ومسالكى Traverser une forêt بر اورمان ابچندن مرور ايتمك Le milieu d'une forêt اورتهسى ـ قلبگاهى ـ اورمانك وسطى Le fond d'une forêt اورمانك غورى Abattre une forêt اورمانك آغاجلرينى ييقمق Couper une forêt اورمانى قطع ايتمك ـ كسمك

FORET. Outil dont on se sert pour percer des trous *A.* مثقب *P.* سنبه *T.* پورغو

FORFAIRE. Prévariquer *A.* ارتكاب الخيانة ـ ارتكاب الجرم *P.* خيانتلك ايتمك *T.* دغلكارى كردن || Si un magistrat vient à forfaire ضابط ارتكاب خيانت ايدهجك اولورايسه ـ On dit, qu'une fille a forfait à son honneur, pour dire, qu'elle s'est laissé corrompre فلان قز كندو عرضى حقنه ارتكاب كندو عرضنه غدر ايتدى ـ خيانت ايتمشدر

FORFAIT. Crime énorme, atroce *A.* جرم غليظ pl. جرايم *P.* معاصى بيرة pl. معصيت كبيرة ـ غليظة گناه بزرك *T.* ارتكات ايلديكى || Il a été puni pour ses forfaits *T.* آغر سوچ ـ جرايم غليظه تقريبيله تأديبات لايقهسى اجرا اولندى معاصئ كبيرهسنه مبنى مظهر عقوبت اولمشدر

Il se dit aussi d'un marché par lequel un homme s'engage de faire une chose pour un certain prix, à perte ou à gain *A.* مقاولة مقطوعاً ـ معاملة بالمقطوع *P.* در عهدهسازى بر وجه مقطوع *T.* كوترى ـ كوترى بازار ايله اوزرينه آلمه || Faire un forfait d'une affaire de finance بر مواد ميريّهدن بريسنده بازارلشمق وجه مقطوعيّت Faire un forfait avec un architecte pour un bâtiment عقد بر بنا ايچون دولكر قلفهسيله مقطوعاً مقاوله ايتمك Prendre à forfait بروجه مقطوع التزام ايتمك ـ بر وجه مقطوعيّت در عهده ايتمك

FORFAITURE. Prévarication *A.* خيانت ـ جور *P.* دغلكارى *T.* خيانتلك || On ne peut destituer un magistrat que pour forfaiture بر ضابطك عزلى انجق خيانتى تحقّقنده تجويز اولنه بيلور

FORFANTE. Hâbleur. V. ce mot.

FORFANTERIE. V. Hâblerie.

FORGE. Fourneau où l'on fait chauffer le fer ou d'autres métaux pour les travailler *A.* كور pl. اكوار *P.* كوره - دمگاه *T.* كوره
La forge d'un maréchal, d'un serrurier, دمورجى اوجاغى - d'un orfèvre نعلبند وچلينكر وقويومجى اوجاغى

Il se dit aussi de la boutique d'un maréchal *A.* دكان النعال *P.* كريهٔ نعلبند *T.* نعلبند دكانى || Mener un cheval à la forge باركيرى نعلبند دكاننه كوتورمك

FORGER. Battre sur l'enclume un métal avec un marteau *A.* دق *P.* كوفتن *T.* دوكمك || Forger un fer à froid حديدى بارد ايكن دق ايتمك à chaud دمورى قيزغين ايكن دوكمك
Forger un fer de cheval بر نعلى دق ايتمك

Figur. Inventer, supposer *A.* اختراع لا عن اصل - اختلاق *P.* بى اصل پيدا كردن *T.* دوزمك - ياپمق - چيقارمق || Il a forgé cela dans sa tête بونى كندو باشنده اختلاق ايلدى - كندو باشندن اختراع ايلدى - كندو باشندن چيقاردى Forger un mensonge كذب ايتمك - اختلاق بر اصلى يوقدن une calomnie بريلان دوزمك - يلان چيقارمق une histoire برافترا اختلاق ايتمك برحكايهٔ كاذبه اختلاق ايتمك - بر داستان بى وقوع اختراع ايتمك - des mots خلق كلمات ايتمك des nouvelles اختلاق حوادث واخبار Il a forgé une fable qu'il voulait débiter comme une vérité اختراع اراجيف ايتمك - ايتمك صحيح اولمق اوزره ترويجى قيدنده اولديغى بر مثال خلق واختراع ايلدى

On dit, Se forger des chimères, pour dire, s'imaginer des choses sans fondement *A.* تصور الخيالات الباطلة - تصور الاحوال المعدوم الوجود - تصور الاوهام والخيالات

Forgé. *A.* مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

FORGERON. Ouvrier qui travaille le fer à la forge *A.* حداد *P.* آهنگر *T.* دمورجى

FORGEUR. Qui forge *A.* دقاق الحديد *P.* كوپندهٔ آهن *T.* دمورى دوكن || Forgeur de couteaux دقاق حديد السكين بچاق دمورى دوكن - d'épées فليج دمورى دوكن - Figur. Celui qui invente quelque fausseté *A.* خلاق الكذب - خلاق الارجوفة *P.* ساختەكار دروغ *T.* يلان دوزيجى - يلان چيقاريجى || C'est un forgeur de nouvelles خلاق اخبار در de calomnies خلاق افايك ومفتريات - خلاق اراجيفدر de contes خلاق حكايات كاذبه

FORLANCER. Terme de chasse. Faire sortir une bête de son gîte *A.* احتواش الصيد *P.* شكاررا از جايش بيرون راندن *T.* اوى اوركيدوب يرندن چيقارمق

se **FORMALISER.** S'offenser *A.* انفعال *P.* خاطرمانده - كاليدن - در هم شدن - شدن *T.* كوجنمك - النمق || Je lui ai parlé franchement, il ne s'en est point formalisé كرچه كندويه صفوت بال ايله سويلدم انجق اصلا خاطر مانده اولمدى
Il se formalise de tout هر شيدن انفعال ايدر

FORMALISTE. Qui tient scrupuleusement aux formes, aux formalités *A.* متحرى الرسوم والتشريفات *P.* خرده كارانه *T.* جويندهٔ رسوم وتشريفات - انجه‌دن انجه‌يه رسوم وتشريفات - اراييجى - Il signifie aussi, façonnier, vétilleux dans les moindres choses qui regardent les devoirs de la vie *A.* مبتلاء التكلفات العبثية - التكلفات ما لايعنى *P.* جويندهٔ تكلفات بيهوده *T.* عبث تكلفلره مايل || On ne peut vivre avec lui, il est trop formaliste غاية الغايه تكلفات ما لا يعنى‌يه مبتلا بر آدم اولديغندن قابل الفت ومعاشرت دكلدر

FORMALITÉ. Terme de Jurisp. Manière formelle de procéder en Justice *A.* رسم معتاد pl. رسوم معتادة *P.* آيين معتاد *T.* رسوم معتاده‌نك برى || Il y manque une formalité يول اركان رسوم معتاده‌يه رعايت موجود دكلدر Garder les formalités رسوم معتاده‌نك اجراسنده ايتمك Manquer aux formalités رعايتى واجب تجويز قصور ايتمك Défaut de formalités اولان رسوم معتاده‌ده نقصان وقصور

FORMAT. Terme de librairie. C'est la forme d'un livre *A.* قطعة *T.* كسيم || Le format d'un in-quarto ربع ورقه قطعه‌سنده ربع ورقه اوزره دوزلمش كتابك قطعه‌سى - بر كتاب

FORMATION. Action par laquelle une chose se forme *A.* تشكل - تمثل *P.* تهيؤ - صورت بستگى - هيئت پذيرى *T.* صورتلنمه - هيئتلنمه - صورت بولمه - قيللق بولمه || La formation de l'enfant dans le ventre de sa mère بطن والده‌ده جنينك دولك والده قارننده صورت بولمه‌سى - تمثلى La formation des métaux dans le sein de la terre جوف ارضده اقسام معادنك تشكلى La formation d'un abcès بر ورمك تشكلى d'un régiment بر عسكرى آلاينك كسب صورت ايلمه‌سى

En termes de Grammaire, La manière dont un mot se forme d'un autre mot *A.* تصوغ || La formation d'un temps بر صيغه‌نك

بر كلمه‌نك تصوّتی d'un mot تصوّتی

FORME. Ce qui détermine la matière à être telle ou telle chose *A.* صورت pl. صور *P.* صورت *T.* قيللق || La matière et la forme مادّه وصورت La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه صور مختلفه كسب ايلمكه قابلدر ـ كافهٔ صوره قابلدر

Et la figure extérieure des corps *A.* شكل pl. اشكال ـ هيئت pl. هيئات *P.* كالبد ـ هيكل *T.* قيللق || La forme d'un homme, d'une bête, d'un poisson انسانك وبهيمه‌نك وبالغك شكل ملك وهيئتی L'ange lui apparut sous la forme d'un voyageur شكل سيّاحده فلانه كورندی Donner une forme convenable à un bâtiment شكل ـ بنايی هيئت لايقه‌سی اوزره هيئتلندرمك بو مناسبه وضع ايتمك Cela commence à prendre forme شئ كسب شكل وصورت ايتمكده در Il est si défiguré, qu'il n'a presque pas forme humaine شول رتبه‌ده صورتی متغيّر اولمشدر كه اوزرنده شكل بشرك اثری قالمدی ـ En Peinture et en Sculpture, c'est la surface et les contours des objets *A.* اسلوب pl. اساليب ـ صورت pl. صور ـ شكل pl. اشكال *P.* پيكر *T.* جليم || Un vase d'une belle forme احسن الاسلوب بر ظرف La beauté, l'élégance des formes اشكال صور واساليبك حسن وظرافتی Les formes antiques اساليب قديمه

Il se dit aussi du modèle de bois sur lequel on fait un chapeau, un soulier *A.* قالب pl. قوالب *P.* كالب ـ قالب *T.* قالوب || Mettre un chapeau en forme شابقه‌يی قالبه وضع ايتمك Mettre une forme dans un soulier بر پاپوش ايچنه قالب صوقمق

FORME. Tumeur calleuse qui vient au paturon d'un cheval *A.* مهره *T.* عقاب

FORME, signifie aussi, manière d'agir, de parler, de se conduire suivant certaines règles établies *A.* رسم pl. رسوم ـ رسم *P.* آيين ـ طرز *T.* طرز || صورت معتاده ـ صورت ـ مرعی Garder la forme du gouvernement صورت حكومتی وقايه ايتمك la changer صورت حكومتی تبديل ايتمك Garder toujours une même forme de vivre صورت تعيّشی نسق واحد اوزره وقايه ايتمك On règle la forme du serment صورت يمينی ترتيبه وضع ايدرلر Régler la forme des voeux اداى نذرك رسم وصورتنی برترتيب مناسبه وضع ايتمك Prescrire une forme de conduite صورت سلوك وحركتی تعيين ايتمك Rechercher une fille dans les formes, en faire la demande en forme بر قزی رسوم مرعيّه اوزره اختطابه صورت معتاده اوزره ـ دعوت ايتمك Le mariage a été fait dans les formes امر نكاح رسوم معتادهٔ مرعيّه اوزره اجرا اولندی Il n'y manquait aucune forme رسوم معتاده‌ده سر مو نقصان وقصور يوغيدی Traiter une maladie dans les formes بر علتی رسم صورت لايقه اوزره تيمار ايتمك Forme de Justice قضا وحكومت رسوم مرعيّه‌نك Il faut garder les formes رسوم مرعيّه‌نك وقايه‌سی واجبه‌دندر Les formes requises ـ رسوم مقتضيه Se tenir dans les formes رسوم مطلوبه رسوم مرعيّه‌نك وقايه‌سنده نصب نفس ايتمك Manquer, pécher dans la forme, par la forme رسوم مرعيّه‌ده تجويز قصور وخطا ايتمك Sans aucune forme de procès صورت معتادهٔ مخاصمه‌يه ـ بلا صورت مرافعه Sans aucune forme de Justice بر وجهله رعايت اولنمقسزين وقايهٔ رسومدن Se dispenser des formes بلا صورت شرعيّه صورت لايقه اوزره Lettres en bonne forme فراغت ايتمك يازلمش مكاتيب وتحريرات En quelque forme et manière que ce soit هر نه وجه وصورت ايله اولور ايسه اولسون Dire quelque chose par forme d'avis, de plainte اخطار ياخود ـ صورتنده ـ شكايت صورتيله سويلمك On dit, en termes de Pratique, d'une affaire, qu'elle est bonne dans le fond, mais que la forme n'en vaut rien اساس مادّه حقه مقارن ايسه ده صورتی فاسد در ـ Et d'une affaire qu'on perd faute d'avoir observé les formes, que la forme emporte le fond صورت حال اساس مادّه‌دن زياده معتبر در

On dit, en termes de Logique, qu'un argument est en forme, pour dire, qu'il est selon les règles que la Logique prescrit *A.* حسب القواعد المنطق || Mettez votre argument en forme ايراد ايلديككك برهانی قواعد منطقه تطبيق ايله Votre argument n'est pas en forme ايراد ايلديككك برهان قواعد منطقه مطابق دكلدر

POUR LA FORME, signifie, afin d'observer les cérémonies ordinaires *A.* لرعاية الرسوم || Je l'ai été voir seulement pour la forme مجرّد رسومه رعايهٔ زيارتنه واردم C'est une chose qu'il faut faire pour la forme بو ايشی رسومه رعايهٔ ايتملو در

FORMEL. Exprès, précis *A.* منصوص ـ صريح ـ مخصوص || Paroles formelles كلمات صريحه Termes formels تعبيرات صريحه

Le texte formel de la loi متن منصوص قانون C'est une des clauses formelles du contrat, de l'arrêt مقاوله سندينك وحكمك شروط مخصوصه سندندر Désaveu formel انكار صريح Contradiction formelle تناقض صريح

FORMELLEMENT. En termes exprès, précisément *A.* مصرّحاً - على وجه التنصيص - مخصوصاً - على وجه التصريح - || La loi le dit formellement قانون بو بابده صراحةً ناطقدر L'ordonnance le défend formellement نصّ قانوننامه موجبنجه صراحةً نصّ قانوننامه على وجه التصريح منعنى ناطقدر - ممنوعدر Le contrat porte formellement que... مقاوله حجّتى مصرّحاً بالصراحة بونى محتويدركه Il s'y est opposé formellement بونى صراحةً انكار Il l'a nié formellement مخالفت ايلدى ايلدى

FORMER. Donner l'être et la forme *A.* خلق - صوغ *P.* بارى پرداختن *T.* دوزمك - ياپمق || Dieu a formé l'univers تعالى حضرتلرى دنيا وما فيهايى يكيدن دوزدى Dieu a formé l'homme à son image خلق الله الانسان على شاكلته a formé l'homme du limon de la terre خلق الله الانسان من الصلصال

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, leur disposition produisent d'autres choses *A.* توليد - تكوين *P.* زاييدن *T.* ياپمق - طوغورمق || Les exhalaisons forment le tonnerre ابخرهٔ ارض توليد رعد ايدر Le sang dont ce prince a été formé فلانك مايهٔ تكوّنى اولان دم Former un son توليد صدا ايتمك

On dit, Former des voeux, pour dire, faire des souhaits *T.* دعا ايتمك

Il signifie aussi, façonner, fabriquer, donner une certaine figure, une certaine forme *A.* تصنيع - تصوير - تشكيل - رسم صورت - صورتلندرمك *T.* صورت دادن - پرداختن *P.* ياپمق - ويرمك || Le potier forme les vases, et leur donne telle figure qu'il veut چوملكجى چوملكلرى ياپوب ديلديكى وجه اوزره تشكيل ايدر Former un triangle بر شكل مثلث رسم Former bien ses lettres, ses caractères اشكال وتشكيل ايتمك رسم ايتمك - حروفى وجه احسن اوزره تصنيع ايتمك

On dit en termes de Grammaire, Former les temps, pour dire, conjuguer *A.* تصريف الفعل

Il signifie aussi, produire, concevoir dans son esprit *A.* تصوّر - تخيّل *P.* تصوّر كردن *T.* خياللمق || Former un dessein فكرده un projet ضميرده بر درلو مرام ونيت تصوّر ايتمك Se former des chimères موجود بر كونه ترتيب تصوّر ايتمك اوهام - الاسم ومعدوم الجسم مقولهسى شيئلر تصوّر ايتمك وخيالات واهيه تصوّر ايتمك

Et mettre en avant ce qu'on a conçu *A.* بسط - سرد - بثّ *P.* در ميان كردن *T.* ميدانه قويمق || Former une question سرد مطلب ايتمك une difficulté بر مشكل در ميان ايتمك une plainte بثّ شكوا ايتمك Former son opposition devant le juge مخالفتنى حضور حاكمده بسط ايتمك

Et composer une chose de plusieurs autres, et lui donner une certaine forme *A.* ترتيب *P.* پيراستن *T.* دوزمك || Former un régiment, un corps d'armée بر عسكرى آلايى وبر طابور ترتيب ايلمك une société براورتاقلق ترتيب ايتمك une république بر جمهور ترتيب ايتمك une conspiration فساده متعلّق بر معاهده ترتيب ايتمك

On dit, Former un siége, ponr dire, commencer le siége d'une place *T.* مباشرت ايتمك - محاصرهيه مبادرت ايتمك

Et façonner par l'instruction *A.* تصويغ فى صورة الحسنة *P.* صورت زيبا دادن *T.* كوزل صورته قويمق || Former un jeune homme بر نو جوانى صورت حسنهيه تصويغ ايتمك lui former l'esprit عقلنى حسن صورته تصويغ ايتمك Former la jeunesse d'un prince, le former à la vertu, aux bonnes moeurs بر شهزادهنك وقت شبابنى صلاح حال واخلاق كنجلكنى صلاح كامله - حميده اوزرينه تصويغ ايتدرمك واخلاق برگزيده صورتنه قويمق Former un apprenti, un disciple بر مبتدىيى وبر شاكردى صورت حسنهيه تصويغ ايتمك La lecture des bons livres forme extrêmement les moeurs كتب معتبرهنك مطالعهسى اخلاق وآدابك صورت حسنه اوزره تصويغنه مدار كلّى اولور Les anciens sont les meilleurs modèles sur lesquels un auteur puisse former son goût آثار قدما مؤلّفلرك طبيعتنى حسن صورته افراغ وتصويغه وسيله اولهجق نمونهلرك افضل واعلاسيدر

Se former. Recevoir la forme, prendre forme, être produit *A.* تكوّن - تمثّل - كسب الصورة *P.* صورت پذيرفتن - صورت يافتن *T.* صورتلنمك - صورت بولمق || Le poulet se forme dans l'oeuf فرخ جوف بيضهده تمثّل ايدر - پليچ يمورطه ايچنده كسب صورت ايدر Le tonnerre se forme des exhalaisons رعد ابخرهٔ ارضدن تكوّن ايدر Les traits

de son visage commencent à se former ملامح وجهى تمثّله يوز طوتدى

Et être façonné par l'instruction *A.* تصوّغ فى صورة الحسنة حسن - صورت زيبا يافتن *P.* كسب الحسن الصورة - صورت پذيرفتن *T.* كوزل صورت بولمق || Il s'est bien formé depuis peu عهد قريبدنبرو كسب حسن صورت ايلدى Il se formera avec le temps مرور اوقات ايله كسب حسن صورت ايده جكدر On se forme en voyant le monde بركمسنه اختلاط ناس ايله صورت حسنه اوزره تصوّغ مدار عبرت اوله جق Se former sur de bons modèles ايدر نمونه لر اوزره صورتيافته اولمق

FORMICANT. Il se dit d'un pouls faible et fréquent, dont le mouvement ressemble à celui que produit une fourmi en marchant *A.* نبض نملى

FORMIDABLE. Redoutable *A.* مهيب - هايل *P.* هراس انگيز مهيب *T.* قورقنج دهشتفرما - C'est un homme formidable ايقاع هول ودهشت ايدر بر آدمدر - آدمدر C'est la chose du monde la plus formidable جهانده بوندن زياده هايل ودهشتفرما Une puissance formidable قوّت قاهرهٔ دهشتفرما برشئ يوقدر Il s'est rendu formidable par la rapidité de ses conquêtes مظهر اولديغى فتوحات جليله ده ظهور ايدن شدّت وسرعت عند الناس مهيب ودهشتفرما اولمسنه بادى اولمشدر

FORMIER. Ouvrier qui fait des formes pour les souliers *A.* مصنّع القوالب النعال *P.* قالبگر پاى افراز *T.* آياق قابى قالوبجيسى

FORMULAIRE. Livre de formules *A.* كتاب الامثلة التحريرات *P.* امثله نامهٔ نوشتها *T.* تحريرات اورنكلرى مجموعه سى || Le formulaire des notaires محكمه كاتبلرنده اولان امثلهٔ تحريراتى حاوى كتاب Le formulaire des arrêts du tribunal امثلهٔ احكام واعلامات مجموعه سى

FORMULE, Modèle contenant les termes formels dans lesquels un acte solennel est conçu *A.* مثال التحريرات pl. امثلة رسم تحريرات *T.* اورنكى التحريرات

FORNICATEUR. Qui commet le péché de fornication *A.* زانى pl. زناة - فاجر pl. فجرة *P.* زناكار *T.* زانيلك ايدن || Les fornicateurs et les adultères n'entreront pas dans le royaume des cieux فاجرين وفاسقين داخل عالم ملكوت اوله مزلر

FORNICATION. Le péché de la chair entre deux personnes qui ne sont pas mariées *A.* زنا - فجور *P.* زناكارى *T.* زانيلك || Le péché de fornication زنا گناهى - اثم زنا Commettre fornication ارتكاب زنا ايتمك

FORNIQUER. Commettre le péché de fornication *A.* ارتكاب الزنا *P.* زناكارى كردن *T.* زانيلك ايتمك

FORT. Robuste, vigoureux *A.* قوىّ - قوىّ البنية *P.* توانا - زورمند - كلندره *T.* قوّتلو - كوجلو - دنج || Un homme extrêmement fort بغايت قوى وتوانا بر آدم Un homme grand et fort عظيم الجثّة وكثير القوّة بر آدم Avoir le bras fort, la main forte قوىّ اليد اولمق - ال قوّتلو اولمق C'est un homme fort, et qui résiste au travail, à la fatigue قوى وتوانا ومقاوم تعب وجفا بر مرد زورمند در Il n'est pas assez fort pour porter tout cela قدر قوّت بونلرك جمله سنى كوتوره جك اول درجه ده قوىّ البنيه دكلدر كه بونلرك - وطاقتى يوقدر جمله سنى كوتوره بيله

Il signifie aussi, grand et épais de taille *A.* اضخم *P.* تنومند - تناور *T.* ايرى - En parlant des chevaux, des mulets, on emploie aussi le mot *A.* مزفور || Un fort cheval فرس مزفور - Il se dit aussi des choses, pour signifier, gros et épais de matière *A.* جسيم - اضخم - كبير *P.* ستبر *T.* قبا - يوغون || Il faut une poutre plus forte بر بوندن زياده جسيم واضخم بر ديرك اقتضا ايدر Ces solives-là sont trop fortes pour la poutre بو ديركه كوره بو كريشلر بغايت يوغوندر Une planche qui n'est pas assez forte اول قدر جسامتى يوق بر تخته

Il se dit aussi des étoffes, des toiles, du cuir, etc. *A.* صفيق - شبيع الغزل - قوىّ - محكم *P.* تند *T.* قوند || Cette étoffe-là est forte فلان ثوب شبيع الغزلدر Du cuir fort et qui résistera à l'eau صويه طيانقلو - صويه طيانقلو قوند بر كون قوى ومحكم

Il se dit aussi des villes et des places de guerre, et signifie, en état de résister aux attaques de l'ennemi *A.* متين - مستحكم - منيع - حصين - رصين *P.* استوار *T.* طيانقلو || Place forte قلعهٔ رصينه - بر قلعه متين ومستحكم Les dehors sont encore plus forts que le corps de la place قلعه نك ابنيهٔ خارجيه سى نفسندن زياده متين ومستحكمدر Une place forte d'assiette قلعهٔ منيعه - حصن حصين

Il signifie aussi, rude, difficile, pénible *A.* صعب *P.* دشوار *T.* كوچ - چتين || Un ressort qui est très-fort پك چتين

زنبرك Vous lui donnez là une forte tâche فلانه صعب
الاجرا بر مأموريّت تحميل ايدرسك Ils trouvèrent une mon-
tagne forte à monter صعب الصعود بر جبله راست كلديلر
چيقلمسى كوچ ـ بر جبل صعب الوصوله تصادف ايلديلر ـ
بر طاغ بولديلر C'est un cheval fort à dompter بر فرس
حرون آتدر ـ صعب التذليلدر Ce cheval a la bouche forte
A. فرس اخشن الفم P. اسب درشت دهان T. اغزى
چتين آت ـ كم المز آت ـ On dit prov. et figur., que la
jeunesse est forte à passer, pour dire, qu'il est difficile de la
passer كنجلك يولى ـ طريق شباب صعب ودشوار در
چتين اولور

On appelle Terre forte, une terre tenace et difficile à labourer
A. صلب P. زمين سخت T. پك ير ـ Et colle forte,
une colle plus tenace que l'ordinaire A. غراء ثخين P. سريشم
سخت T. قويى طوتقال ـ سرد طوتقال ـ Et coffre fort,
un coffre fort difficile à ouvrir, et distiné à serrer de l'argent
متين ومحكم آقچه صنديغى

Il signifie aussi, impétueux, violent dans son genre A.
شديد ـ حادّ P. تند وتيز T. كسكين ـ سرد || Forte pluie
باران شديد Vent fort كسكين روزكار ـ ريح شديد Forte
douleur سرد صزى ـ وجع حادّ ـ وجع شديد Médecine trop
forte سرد مسهل ـ مسهل شديد Son pouls est fort et élevé
نبضك حدّت وارتفاعى ـ نبضنده شدّت وارتفاع وار در
حدّتلو وار در Liqueurs fortes مشروبات حادّه Vinaigre fort
غايت ايله شديد Bouillon trop fort كسكين سركه ـ سركه
غايت قوى ـ ات صويى

Et qui est piquant, désagréable au goût ou à l'odorat A.
غليظ ـ خشن P. تند T. سرد || Du beurre fort روغن خشن
اغزك دادى سرد ساده ياغى ـ الطعم Avoir l'haleine forte
آغر اولمق ـ سرد اولمق ـ رايحه‌سى غليظ اولمق Ces odeurs-
là sont bonnes, mais elles sont trop fortes بو رايحه‌لر لطيفدر
بو قوقولر كوزلدر انجق غايت ـ انجق غلظتلرى زياده در
آغردر ـ سرد در

Et puissant, considérable A. غالب ـ اغلب ـ اقوا P. برتر
طرفى T. كركين ـ تواناتر || Son parti est le plus fort
سواري عسكر سائرلردن اقوا در Il est fort en cavalerie
جهتيله قوّتى غالبدر Les ennemis sont plus forts en nombre
برهان اعدا كميّت جهتيله اقوا واغلبدر Il est fort en raisons

Céder au plus fort حكم غالبه تبعيّت ودليل جهتيله اقوا در
حكم غالبه تسليم ـ حكم غالبه سر فرو ايتمك ـ ايتمك
انفاذ C'est au plus fort à faire la loi زمام اختيار ايتمك
حكم طرفِ غالبك ارادەسنه منوط در La raison du plus
fort الحكم لمن غلب قولنجه حق غالبك يدنده در

Figur. Grand, extrême A. عظيم ـ كلّى P. انبوه T. آرتق ـ
Avoir une forte inclination ميل كلّى ايتمك || غايت چوق
Avoir une forte passion pour quelque chose بر شيئه كلّى
Cela fait une forte impression sur son esprit بو هوس ايتمك
بو كيفيّتك ذهننه ـ كيفيّت ذهننه كلّى مرتبه تأثير ايدر
Et qui est fondé || Cette raison-là est عظيم تأثيرى وار در ـ
bien plus forte que l'autre بو علّت ديگرندن اقوا در C'est
un des plus forts argumens pour prouver que.... بو بابده مدار
اثبات اولەجق دلايلك اقواسيدر ـ On dit aussi, une ex-
pression forte, c'est-à-dire, énergique كلام قوى ـ كلام اكيد
التأثير ـ Et qu'une expression, une épithète est forte, c'est-à-
dire, dure A. تعبير شديد T. سرد تعبير ـ Il signifie aussi figur.,
habile || Il est fort sur ces matières-là اول مادّه‌لرده قوّتى
Il y est plus fort que personne اول خصوصده جمله‌دن غالبدر
Il est fort sur la philosophie, sur l'histoire, sur le Droit اقوا در
canon حكمتده وفنّ تاريخده وعلم فتاواده قوّتى غالبدر
Être fort aux échecs شطرنج اويوننده قوّتلو اولمق

On dit d'un homme très-habile, que c'est une tête forte
A. عقل حصيف pl. عقول حصيفة ـ عقل ركين pl. عقول
ركينة || C'est une des plus fortes têtes du conseil مجلس
شوراده اولان عقول ركينه‌نك اقواسيدر ـ Et d'un homme
qui a de la vigueur, de la pénétration, de l'étendue d'esprit,
qu'il a l'esprit fort A. صاحب الشهامة ـ مشهوم المزاج P.
بلند انديش T. عقلى كسكين || Il a l'esprit fort, il n'est
point accablé par la multitude des affaires اصحاب شهامتدن
اولوب كثرت اشغالدن اصلا فتور كتورمز

Il signifie aussi figur., courageux, magnanime A. نجيد الطبع
T. صاحب همّت عالى ـ پر دل P. صاحب النجدة ـ
نجدت || غيرتلو C'est un homme qui a l'âme grande et forte
صاحب نجدت Cela est d'une âme forte طبع ايله مجبولدر
همّت عالى صاحبى بر آدمك ايشيدر ـ بر آدمك كاريدر

Se faire fort de... Se rendre garant qu'une chose sera faite
A. تكفّل ـ التزام الكفالة P. درعهده كردن T. اوزرينه آلمق

|| Je me fais fort d'en venir à bout بو خصوصده ظفریاب
بو خصوصی باشه چیقارمغی در ـ اولهجغمه تکفّل ایدرم
عهده ایدرم Une femme qui se fait fort de faire signer son
mari قوجهسنه امضا ایتدرمکی در عهده ایدن قاری Ils se
faisaient fort d'une chose qui ne dépendait pas d'eux اللرندن
کلهمیهجک بر مصلحتده التزام کفالت ایدرلر ایدی

À PLUS FORTE RAISON. Avec d'autant plus de raison A. بطریق
|| بر قات زیاده T. بهتر از آن ـ بالاتر از آن P. الاولی
Si on est obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte
raison en doit-on faire à ses concitoyens اجانب وبیگانگانه
احسان وکرم فریضهٔ ذمّت اولنجه بطریق الاولی همشهری
اول وجهله معامله اولنمق ـ حقّنه اول وجهله معامله اولنملو در
بر قات زیاده لازم کلور

FORT. L'endroit le plus fort d'une chose A. ـ جهة الاقوا
اک ـ اک زورلو یر T. سوی تواناتربـن P. جانب الاقوا
عمودی جانب || Mettre une poutre sur son fort قوی یر
قبّهنک اقواسی Le fort de la voûte اوزرینه وضع ایتمک
میزانک طرف اقواسی de la balance جانب اقواسی
Gagner le fort de l'épée قلیجک زورلو طرفنه راست کلمک
Le fort de la boule جهت اقواسی ـ یوالغک زورلو طرفی
— Figur. L'endroit par où une personne excelle le plus || Son
fort, c'est l'histoire غالب ـ جهت اقواسی فنّ تاریخدر
طرفی C'est là son fort اشته غالب طرفی شو در Tout le fort
de cet homme-là est la mémoire بو آدمک جانب اقواسی
قوّت حافظه در C'est le prendre par son fort que de l'atta-
quer sur la Géométrie فلانه فنّ هندسهیه دائر اعتراض ایتمک
تمام طرف اقواسنه طوقنمقدر

Il se dit aussi de l'endroit le plus épais et le plus touffu d'un
bois T. اورمانک کوربری || S'enfoncer dans le fort du bois
اورمانک کوربرینه صوقلمق

Et du temps où une chose est dans son plus haut degré A.
هنگام تندی P. وقت الغلوان ـ وقت الغلوّ ـ موسم الشدّة
T. سردلک وقتی || Dans le fort de l'hiver شتانک وقت
شدّتنده Au fort de la tempête فورتنهنک وقت کمال
شدّتنده Dans le plus fort de la guerre محاربهنک حال
شدّتنده کمال de la maladie علّتک وقت غلوّ وشدّتنده
de la fièvre حمّانک وقت کمال شدّتنده Un homme dans
le fort de sa passion, de sa colère, n'écoute guère la raison بر

آدم مبتلا اولدیغی مرض نفسانینک وقت غلوانندە وعنف
وغضبک حال شدّتنده دلالت عقله اصلا تبعیّت ایتمز
il ne faut pas lui en parler dans le fort de sa douleur, de son
affliction کدر واندوهنک وقت شدّتنده بوکا دائر صحبت
سویلنمک روا دکلدر

FORT. Lieu fortifié de peu d'étendue A. معقل pl. معاقل P.
دز T. پلنقه || Bâtir un fort بر قطعه پلنقه انشا ایتمک ـ
احداث ایتمک Prendre un fort بر پلنقه ضبط ایتمک ـ
آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمک Il n'y a qu'un fort de terre
qui défende l'entrée du port لیمانک بوغازینی محافظه
ایدر یالکز بر طپراق پلنقه وار در

FORT. D'une manière forte A. بالشدّة ـ شدیداً P. بدرشتی
T. شدّتلوجه ـ زورلیجه ـ پک || Frappez fort شدّتلوجه ضرب
ایله Heurtez plus fort زیاده شدّت ایله قاقیویر
Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement A. غایة الغایة ـ افراطاً P.
بسیار ـ بغایت T. چوق ـ غایت ایله || J'ai cela fort à coeur
بو شئ بغایت مطلوبمدر Fort beau غایت ایله احسن Il
pleut fort جوق روزکار Il vente fort یغمور افراط ایله یاغر
Elle lui plaît fort فلان محبوبه افراط ایله مستحبّ آسر
Il est fort faible غایة الغایه ضعفی وار در وپسندیدهسیدر

FORTEMENT. Avec force et vigueur A. اکیداً ـ قویّاً P. سخت
بسختی ـ T. قویجه ـ سردلک ایله || Il a parlé fortement
سردلک ایله سویلدی ـ اکیداً سویلدی Il a appuyé forte-
ment son opinion رأینی قویّاً تأیید ایلدی Agir fortement
قویّاً عمل وحرکت ایتمک Se mettre une chose fortement
en tête برشئ ذهننه قویجه یرلشدرمک

FORTERESSE. Place fortifiée A. قلعة pl. قلع ـ حصن pl.
حصون P. انباخون T. قلعه || Il y a une forteresse qui tient
tout le pays en bride بر قلعه وار در که جمیع مملکتی
تحت حکمنده طوتار Prendre une forteresse قلعهیی فتح
وتسخیر ایتمک

FORTIFIANT. Terme de Méd. Qui augmente les forces A. مقوّی
pl. مقوّیات P. تقویت بخشا ـ توانبخش T. قوّتلندریجی
باده بر Le vin est un remède fortifiant || قوّت ویریجی ـ
دوای مقوّیدر

FORTIFICATION. Ouvrage qui sert à mettre une place en état
de se défendre A. تحصینات pl. ابنیة محصّنة ابنیه محصّن
pl. ترصینات T. مدار استحکام اولان بنالر || La fortification

de cette ville est excellente بو بلده‌نك ابنیهٔ محصّنه‌سی
ترصینات Les fortifications n'en valent rien غایت اعلا در
Abat- استحکاماتی ایشه یرامز - واستحکاماتنده ایش یوقدر
re, raser les fortifications مدار استحکام اولان ابنیه‌یی هدم
موجود اولان استحکاماتی خاک ایله - وتخریب ایتمك
استحکامات Dresser le plan des fortifications یکسان ایتمك
انشای استحکاماته Travailler aux fortifications رسمنی چیزمك
مرتّب ومنتظم استحکامات Fortification régulière سعی ایتمك
– Il se dit aussi de l'action même de fortifier. V. ce mot.

FORTIFIER. Donner plus de force *A.* تقویت *P.* توانایی
|| قوّت ویرمك - قوّتلندرمك *T.* توان بخشیدن - آوردن
Le bon vin fortifie l'estomac خمر جیّد تقویت معده‌یی
La philosophie fortifie l'esprit علم حکمت تقویت موجبدر
Cela fortifie la preuve, le soupçon بو کیفیّت عقلی موجبدر
سرد اولنان دلیله وعارض اولان سوء ظنّه مدار تقویت
Fortifier quelqu'un dans sa résolution برکمسنه‌نك عزم اولور
قوّت قلب تحصیل Se fortifier l'âme ونیّتنه تقویت ویرمك
تقوّی *A.* Se fortifier - کسب قوّت قلب ایتمك - ایتمك
توانایی پیدا - توانستن *P.* تحصیل القوّة - کسب القوّة -
بو Cet enfant se fortifie tous les jours || قوّتلنمك *T.* کردن
طفل یوماً فیوماً کسب قوّت ایتمکده در Ce convalescent
commence à se fortifier بو مریض ناقه تحصیل قوّته باشلادی
نیّتنده Se fortifier dans sa résolution بو ناقه خسته حال -
نیّتی استحکام بولمق - تحصیل قوّت ایتمك
Et mettre une place en état de se défendre *A.* تحکیم -
استحکام - قوّتلندرمك *T.* استوار کردن *P.* تحصین - ترصین
- اردویه استحکام ویرمك || Fortifier un camp ویرمك
اردونك اطرافنی ترصین وتحصین ایتمك Les ennemis
se sont fortifiés dans ce poste دشمن فلان مکانده تحصّن
Fortifier une place کسب رصانت واستحکام ایلدی - ایلدی
بر قلعه‌یه استحکام ویرمك

FORTIFIÉ. *A.* مقوّا *P.* تقویت یافته - توانایی پذیرفته
P. محصّن - مستحکم *A.* قوّت پیدا ایتمش - قوّتلنمش *T.*
استحکام ویرلمش - قوّتلنمش *T.* استواری یافته

FORTRAIT. Il se dit d'un cheval outré de fatigue *A.* ناصل
یورغون *T.* بیتاب - درمانده *P.* طلایح *pl.* طلیح -

FORTRAITURE. Fatigue outrée d'un cheval *A.* نصل - طلاحت
یورغونلق *T.* بیتابی - درماندگی *P.*

FORTUIT. Arrivé par hasard *A.* اتّفاقی *P.* ازقضا آمده *T.* راست
حال اتّفاقی‌یه مبنی Par cas fortuit || راست کلمه - کلمش
بر کیفیّت C'est un cas fortuit راست کلمه اولدرق - اتّفاقاً -
Événement fortuit حادثهٔ اتّفاقیّه On n'est pas tenu اتّفاقیّه در
des cas fortuits احوال اتّفاقیّده بر درلو مسئولیّت یوقدر

FORTUITEMENT. Par cas fortuit *A.* کیف ما اتّفق - اتّفاقاً
راست کلیش اولدرق - راست کلدرك - قضارا *T.* از قضا *P.*
|| Je l'ai rencontré fortuitement فلانه اتّفاقاً تصادف ایلدم
Cela est arrivé fortuitement از - کیفما اتّفق وقوعه کلدی
قضا ظهور ایلدی

FORTUNE. Hasard *A.* بخت *P.* بخت *T.* برگر - بخت ||
Bonne fortune بخت مساعد - بخت میمون - بخت سعید
بخت - بخت مشئوم - بخت شوم mauvaise بخت نیکو -
Je me rencontrai بخت نا هموار - بخت معکوس - منحوس
là par bonne fortune pour moi مساعدهٔ بخت ایله اول طرفده
Il donne tout à la fortune هر شیئی بختنه حمل ایدر بولندم
Les accidens de la fortune حادثات - حادثات بخت
Il court fortune d'être quelque jour un grand seigneur فلکیّه
وقتاً من الاوقات عظمای رجالدن بری اولمق بختنه
وقتی ایله d'être un jour fort riche مظهریّتی احتمالی وار در
کسب ثروت ویسار ایتمك بختنه مقارنتی احتمالی وار
بو اموال فراوانك d'hériter de tous ces grands biens در
Il a couru for- استوراثی بختنه مظهریّتی احتمالی وار در
tune d'être noyé بخت مشئومنه مبنی غرق اولمق احتمالنه
مقتضای بختی تجربه ایتمك Tenter fortune دوچار اولمشدر
Éprouver un revers de fortune معکوسیّت بختنه دوچار اولمق
آفت فلکیّه‌یه گرفتار اولمق - Être à l'abri des revers de
fortune آفات - شآمت بخت نا سازکاردن مصون اولمق
فلکیّدن

Il signifie aussi, tout ce qui peut arriver de bien ou de mal
à un homme *A.* طالع *P.* بخت *T.* بخت || Courir la for-
tune de quelqu'un برکمسنه‌نك طالعنه باغلنمق Nous cou-
rons tous deux même fortune ایکیمزك - ایکیمز دخی هم طالع یز
بر یره باغلو در - دخی طالعی بر در Nous sommes compa-
gnons de fortune طالعده مشترکز Il est le maître et l'arbitre
de ma fortune طالعمك حکمی ید اداره‌سنه منوطدر Il a
éprouvé l'une et l'autre fortune بختنك نیك وبدینی تجربه
نیك وبد روزکاری - ایتمشدر

Il se prend quelquefois pour Bonheur *A.* بخت ـ قوّة الطالع
همسازی ـ یاوری بخت ـ بختیاری *P.* یمن البخت ـ مقبل
بخت *T.* اوغور آچقلغی || Il est en fortune, il gagne tout
ce qu'il veut قوّت طالعی کمالده اولمغله هر دلخواهنه
موفق اولور

Il se prend aussi pour Malheur, mauvais succès *A.* ادبار
نا *P.* معکوسیّة البخت ـ مشؤمیّة البخت ـ البخت
|| قضا ـ بختسزلق *T.* نا هموارئ بخت ـ سازکارئ بخت
Dieu vous préserve de mal et de fortune الله تعالی سنی
قضادن مصون ایلیه ـ آفاتدن وبخت معکوسدن امین ایلیه
— On dit proverb. Contre fortune bon coeur, pour dire, affecter
un air content dans les choses fâcheuses qui arrivent ظاهرده
قضایه رضا صورتنی کوسترمک — Et en termes de Pratique, À ses risques, périls et fortune
قضا وخطردن وادبار بختندن
ظهور ایده بیلهجک ضرر وزیان کندوسنه راجع اولمق
شرطیله — Fortune de mer. Les fâcheux accidens qui arrivent à
ceux qui naviguent sur mer دریا قضاسی

Il signifie aussi, l'avancement dans les charges, les dignités, les honneurs *A.* اقبال ـ دولت *P.* بلند اختری ـ بلندئ
اقبال ـ دولت واقبال عظیم || Grande fortune *T.* اولولق شان
اقبال متوسّط ـ اقبال مقارب ـ اقبال معتدل médiocre جلیل
Sa fortune est digne d'envie مظهر اولدیغی حسن حال واقبال
محلّ رشک وغبطه در Les fortunes subites sont rarement durables
اقبال ناگهظهور نادراً مستدام اولور — On dit, Adorer, encenser la fortune, s'attacher à la fortune, pour dire,
s'attacher à ceux qui sont en faveur, en crédit عبید الاقبال
اقبال دوستی اولمق ـ اقبال پرست اولمق ـ اولمق

Et biens, richesses, état d'opulence *A.* مال ـ مال ومنال ـ
بر || رفاغة الحال ـ قوّت مالیّة Faire la fortune de quelqu'un
کمسنهنک موجد تموّل ویساری اولمق Établir, affermir
sa fortune قوّت مالیّهسنی اساس قوی اوزره وضع ایتمک
Ruiner sa fortune مال ـ مالنی خراب ویباب ایتمک
ومنالنی افنا ایتمک Perdre sa fortune par sa mauvaise conduite
سوءسلوک وحرکتی تقریبیله مالنی اضاعت ایتمک
مالنی حسن Ménager bien sa fortune پریشان ایتمک ـ
اداره ایله محافظه ایتمک S'il vit, il portera sa fortune bien
loin عمری وار ایسه قوّت مالیّهسنی مراتب اعلایه ایصال
ایتدرهجکی درکار در Il semble que sa fortune diminue, qu'elle
baisse قوّت مالیّهسنه ـ قوّت مالیّهسی غالبا تنزّلده در
آثار تنزّل وانحطاط رونما در Tenir sa fortune de quelqu'un
ـ بر کمسنهنک رفاغت حالی فلانک سایهسنده اولمق
تموّل وثروتنی فلانک اثر همّتی اولمق Il ne doit sa fortune qu'à son propre mérite
مالک اولدیغی مال ومنال وثروت
ویسار انجق اهلیّت ذاتیّهسنک ثمرهسی اولمغله هیچ بر
کمسنهنک بار منّتی آلتنده دکلدر On a vu des fortunes
bien étonnantes depuis vingt ans یکرمی سنهدنبرو نیچه کمسنهلرده
ـ مشهود اولان مال ومنال محیّر عقول اولهجق احوالدندر
On appelle Biens de la fortune, les richesses, les honneurs,
les charges *A.* تنعّمات الدنیا *P.* اعتبارات جهان *T.* دنیادهکی
دولتلولک || Les biens de la fortune ne sont pas les vrais
biens تنعّمات دنیا تنعّمات حقیقیّهدن معدود دکلدر Le
sage ne recherche pas ardemment les biens de la fortune ارباب
عقول تنعّمات دنیایه حریص ومنهمک دکلدر — Homme
de fortune. Un homme qui, d'une naissance obscure, est parvenu
à de grands biens مساعدهٔ بخت ایله میدانه چیقمش بر آدم
— On dit proverb. et figur. Chacun est artisan de sa fortune هر
هر کس کندو بختنک ـ کسک بختی کندو عمل یدیدر
صانعیدر

Il se prend aussi pour l'état, la condition où l'on est *T.* حال
|| Se contenter de sa fortune بر کمسنه بولندیغی حاله قناعت
ایتمک Il s'est toujours tenu dans sa première fortune علی
الدوام اوّلکی حالنده بر قرار اولدی Il n'a point changé
de fortune بولندیغی حالی اصلا تغییر ایتمامشدر

Fortune. Divinité aveugle et bizarre du paganisme, qui faisait
le bonheur et le malheur selon son caprice. Ce mot est souvent
pris en ce sens dans la langue, et s'exprime par les mots *A.*
بخت ـ طالع ـ فلک || La fortune est aveugle *P.* چشم آسمان کور
است *T.* فلکک کوزی اعمیدر inconstante فلک ناپایدار
چرخ فلک دائمی variable فلکده ثبات ودوام یوقدر ـ در
علی الدوام گردش وانقلابده ـ دائما دونمکده در ـ الانقلابدر
گردش فلک کجرو ونا ـ فلک ناسازکار در contraire در
مساعد وهمساز ـ فلک معین ویاور در favorable هموار در
فلک غدّار وجفاکار در ـ فلک غدّار در cruelle در bizarre
فلک متقلّب الاحوالدر changeante غریب الاحوالدر Les
caresses, les faveurs de la fortune مساعدات ـ تلطیفات فلکیّه
La bizarrerie, l'inconstance de la fortune فلکک غرابتی فلکیّه

وبیوفالغی Les revers de la fortune آفات فلکیّه les révolu-
tions دهرک صروف وتقلّباتی - تقلّبات فلکیّه L'empire,
la puissance de la fortune فلکک - فلککک قوّت قاهره‌سی
حکم غالب ضروریّ الانفاذی Il est maltraité de la for-
tune مقهور فلکدر Il accuse la fortune de son malheur دوچار
- اولدیغی حال مغدوریّت ایچون فلکی هجو وقدح ایدر
چکدیکی محنت وبلا ایچون فلکه معنا بولور La fortune
lui rit فلک - چهرهٔ فلک فلان حقنه بشوش وخنداندر
فلان حقنه اظهار بشر وبشاشت ایدر La fortune lui a
tourné le dos یوز چویردی - فلک کندودن روگردان اولدی
La fortune élève les uns, abaisse les autres فلک کیمنی
ترفیع وکیمنی توضیع ایدر Se soumettre, s'abandonner à la
fortune زمام اختیاری - فلکک حکمنه تسلیم نفس ایتمک
حکم بختنه تفویض ایتمک La roue de la fortune چرخ
بخت وطالع La fortune préside à la guerre دوّار فلک
حربک آمر وناظریدر - محاربه‌نک حاکمیدر Cet homme de
néant élevé si haut est un jeu de la fortune بوآدمک حضیض
- مذلّتدن اوج اعلای اقباله ترقیسی بر نوع شیوهٔ فلکدر
درجهٔ سفلادن مرتبهٔ اعلایه صعودی مقتضای شیوهٔ دهر
بوقلموندر Les hommes sont le jouet de la fortune انسان
بازیچهٔ ایّامدر - قسمی لعبهٔ فلک نا پایداردر Les coups, les
caprices de la fortune صدمات فلک نا سازکار وتلوّنات
فلک نا پایدار

FORTUNÉ. Favorisé de la fortune, heureux *A.* بخیت -
میمون البخت - مقبل - مجدود - مرزوق - مبخوت *P.*
گشاده - عالیبخت - فرخنده حال - بلند اختر - بختیار
|| اوغورلو - بختی آچق *T.* کامران - خجسته فال - بخت
Prince fortuné عالیبخت بر پادشاه Siècle fortuné *A.* عهد
اوغورلو زمان *T.* عهد فرخنده *P.* عهد مبارک - میمون

ÎLES FORTUNÉES. Les anciens appelaient ainsi les Canaries *A.*
جزایر خالدات

FOSSE. Creux large et profond dans la terre, fait par la nature ou par l'art *A.* حفرة - هوکة - اخدود pl. اخادید *P.*
مغاک - کودال *T.* چقور || Large fosse حفرهٔ عریضه وفسیحه
Fosse creuse, profonde حفرهٔ مجوّفه وعمیقه Faire creuser une
fosse pour un arbre غرس شجر ایچون چقور حفر ایتمک
Il y a une dangereuse fosse dans la rivière نهرک ایچنده
تهلکه‌لو بر چقور یری وار در Tomber dans une fosse بر
حفره ایچنه سقوط ایتمک

Et lieu creusé en terre pour y mettre un corps mort *A.*
قبر pl. قبور - حفیر *P.* گور - حفرهٔ گور *T.* مزار || On a fait
sa fosse dans le cimetière فلانک قبری مزارستانده حفر
اولندی Mettre un corps dans la fosse بر میّتی قبره وضع
نهادهٔ حفرهٔ عدم ایتمک - ایتمک Prier Dieu sur la fosse
de quelqu'un بر کمسنه‌نک مزاری اوزرینه دعا قلمق
Pleurer sur la fosse de quelqu'un فلانک مزاری اوزرینه
- امطار دموع حزن وتأسّف ایتمک On dit figur. d'un
homme très-vieux, qu'il est sur le bord de sa fosse, qu'il a un
pied dans la fosse بر آیاغی چقورده در

BASSE-FOSSE. Cachot très-profond dans une prison *A.* جبّ
السجن *P.* چاه زندان *T.* قانلی قویی

FOSSÉ. Fosse creusée en long pour enfermer quelque espace, ou pour la défense d'une place, ou pour faire écouler les eaux
A. خندق pl. خنادق - خرق pl. خروق *P.* خندک - کندگ
- ترک - کنده *T.* خندق || Les fossés d'une place de guerre
قلعه‌نک خندقلری Long fossé خندق - خندق طویل
مستطیل large خندق فسیح الاطراف - خندق واسع pro-
fond خندق عمیق الغور plein d'eau صو ایله مملو خندق
sec قوری خندق Remplir le fossé خندقی تشحین ایتمک
le combler طولدرمق - خندقی دکّ وتکبیس ایتمک
Sauter le fossé اوته - خندقک اوته طرفنه وثبان ایتمک
Franchir un fossé اوته یقه‌سنه صیچرامق - طرفنه پرتاو ایتمک
C'est خندقی آتلامق - خندقک اوته طرفنه عبور ایتمک
un pays tout coupé de fossés خروق وخنادق ایله متقاطع
Fossé taillé dans le roc قیا ایچنده اویولمش بر مملکتدر
Fossé revêtu اطرافی دیوار - اطرافی دیوارلو خندق خندق
Descendre dans le fossé خندق ایچنه نزول ایتمک اورلمش
Se loger dans le fossé خندقده اتخاذ قرار ایتمک ایتمک - La
descente du fossé خندقک انیش یری - حدور خندق En-
tourer un pré de fossés - چایرلغی خندق ایله احاطه ایتمک
چایرلغک اطرافنه خندق چویرمک

FOSSETTE. Petit creux que quelques personnes ont au menton, ou qui se forme à la joue quand elles rient *A.* غنبة pl. غنب
P. یکاق چقوری - چکه چقوری *T.* چاه رخسار - چاه زنخدان

FOSSILE. Il se dit de toutes les substances qui se tirent du sein de la terre *A.* موالید الارض *P.* در زمین روینده *T.*

مواليد ارضدن اولان Du bois fossile || پر ایچنده طوغان پر ایچنده طوغان طوز Du sel fossile عود

FOSSOYAGE. Action de fossoyer. V. ce mot.

FOSSOYER. Fermer avec des fossés *A.* تحويط بالخندق *P.* خندق چویرمک *T.* پیرامنرا خندک بستن || Faire fossoyer un pré, un champ چایرلق وتارلا اطرافنه خندق چویرمک

FOSSOYEUR. Celui qui creuse les fossés pour enterrer les morts *A.* حفّار القبر ـ حفّار *P.* گورکن *T.* مزار قازیجی || Payer le fossoyeur حفارک اجرتنی ادا ایتمک

FOU. V. Fol.

FOUAGE. Redevance qui se payait autrefois pour chaque feu ou maison *A.* ضريبة على الداخنة *P.* رسم دودآهنگ *T.* اوجاق توتونلکی رسمی

FOUAILLER. V. Fouetter.

FOUDRE. Fluide électrique qui sort de la nue avec éclat *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* آذرخش ـ بخنودن ـ بیر *T.* یلدرم || Un coup de foudre ضربهٔ صاعقه Être frappé de la foudre یلدرم ایله چالنمق ـ صاعقه ایله مقصوع اولمق La foudre est tombée نازل اولدی ـ صاعقه نزول ایلدی ـ On dit d'un homme fort redouté, qu'il est craint comme la foudre صاعقه مثالی بر مرد هول انگیز دهشترساندر ـ Il se dit figur. du courroux de Dieu et des souverains *A.* غضب ـ سخط *P.* خشم *T.* طارغنلق || Les prières ferventes appaisent Dieu, et lui arrachent la foudre des mains حرقت بال ایله ادا اولنان تضرّعاتک کثرتی جناب منتقم قهّارک غضبنی تسکین ایله ید قهرندن صاعقهٔ آتشبار سخط وشدّتک نزعنه وسیله اولور Le prince est en colère, et la foudre est près de tomber پادشاهک نائرهٔ غضبی مشتعل وصاعقهٔ آتشبار قهری قریباً ساطع ونازل اولهجغی درکار در

On dit aussi figur. Un foudre de guerre, pour signifier, un grand guerrier qui, par ses victoires, est devenu la terreur de ses ennemis زور صاعقه بار سطوتی هراس انداز قلوب قلوب اعدایه صاعقه ـ اعدا اولمش بر جنک آور نامدار مثالی ایقاع رعب ودهشت ایتمش بر جنکجوی قویّ الاقتدار ـ Et un foudre d'éloquence, pour dire, un grand orateur *A.* صاحب الضرب اللسان ـ مِصقع *P.* تیز زبان *T.* سوزی یلدرم کبی سویلر

FOUDROIEMENT. Action par laquelle une personne ou une chose est foudroyée *A.* مصقوعیّت *T.* یلدرم ایله چالنمه

FOUDROYANT. Qui foudroie *A.* ناشر الصواقع ـ ساطع *P.* آذرخش انداز ـ صاعقه بار *T.* یلدرم یاغدریجی الصواقع ـ Figur. || Bras foudroyant بازوی صاعقه بار ـ ید صاعقه بار Épée foudroyante شمشیر صاعقه تأثیر

FOUDROYER. Frapper de la foudre *A.* ضرب بالصاعقة ـ صقع *P.* بخنودن زدن *T.* یلدرم ایله اورمق ـ یلدرم چالمق || Le poètes disent que Jupiter foudroya les Titans شعرانک قولنجه مشتری فلان طایفه‌یی ضرب صاعقه ایله مظهر قهر ودمار ایتمشدر

Figur. Battre, détruire par la violence des canons et des mortiers || Foudroyer une ville شهرک اوزرینه امطار صواعق بر بلده‌یی ـ گلّه وخمپره ایله تخریبنه مبادرت ایتمک صواعق آتشبار طوب وگلّه ایله ضرب ایتمک

FOUDROYÉ. *A.* مضروب بالصاعقة ـ مصقوع *P.* بخنودن زده *T.* یلدرم ایله چالنمش

FOUET. Instrument de correction dont on se sert pour châtier les hommes et les animaux *A.* سوط ـ مقرعة pl. اسواط *P.* چمچرغه ـ جنده ـ تازیانه *T.* قامچی || Le fouet d'un cocher عربه‌جی قامچیسی Coup de fouet ضربهٔ سوط ـ Et une espèce de corde fort pressée, que les cochers mettent au bout de leurs fouets *A.* ثمرة السوط ـ صیلة *P.* گره بند تازیانه *T.* قامچی اوجنده‌کی دوکملو ایپ

FOUETTER. Donner des coups de fouet *A.* امشاق ـ تقلیخ *P.* جنده زدن ـ تازیانه زدن *T.* جَلد ـ تسویط ـ لسب ـ قامچی ایله اورمق ـ قامچی ایله دوکمک ـ قامچیلمق || Fouetter les chevaux بارکیرلری قامچیلمق un enfant چوجوغی بر یان un coupeur de bourse کسیجی‌یی قامچی ایله دوکمک قامچی ایله دوکمک ـ ضربات سوط ایله تأدیب ایتمک

On dit figur., que le canon fouette en quelque lieu, pour dire, qu'il donne en quelque lieu sans obstacle *T.* طوب فلان محلّی دوکر اول || Il y avait une batterie qui fouettait sur la rivière نهری قامچیلر ایدی ـ محلّده اولان طوبلر نهری دوکر ایدی

FOUETTEUR. Celui qui fouette *A.* لسّاب ـ سوّاط *P.* تازیانه زن *T.* قامچی ایله دوکیجی

FOUGADE ou **FOUGASSE.** Espèce de petite mine que l'on fait jouer dans les siéges *T.* پوشکرمه لغم || La fougasse joua et

fit sauter les soldats پوشکرمه لغمم اعمالیله عسکر هوایه اوچرلمشدر

FOUGÈRE. Plante *A.* سرخس *P.* بطارس *T.* ایرلتی اوتی

FOUGON. La cuisine d'un vaisseau *A.* فرن السفینة *P.* آشخانهٔ کشتی *T.* کمی اوجاغی

FOUGUE. Mouvement de l'âme impétueux, accompagné de colère *A.* تهوّر - نفط *P.* احتدام - غرش *T.* تندی - سردلک جلال - || Entrer en fougue تهوّره کلمک Appaiser sa fougue شدّت تهوّرینی تسکین ایلمک Quand sa fougue lui prend حال تهوّرنده - جلالی طوتدجق اولور ایسه Il n'a que la première fougue حال نفط وتهوّرینک اوّل ظهوریدر Quand la fougue est passée حال تهوّر مندفع وبر طرف اولنجه - En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* حران - شموس - *P.* سرکشی - تندخویی *T.* هاربنلق - چاموشلق || Un cheval qui a trop de fougue فرس شدید الشموس - چاموشلغی جوق آت

On appelle La fougue de la jeunesse, l'impétuosité propre à cet âge *A.* بادرة الشباب pl. بوادر الشباب - حدّة الحال *P.* حال جوانی *T.* تندئ الشباب کنجلک سردلکی

FOUGUEUX. Qui est sujet à entrer en fougue *A.* متهوّر - شدید - متحدّم المزاج - حدید المزاج - حادّ البوادر - *P.* تند وتیز النفس *T.* سرد || Cet homme est extrêmement fougueux مزاج حدّت حادّ البوادر برآدمدر Caractère fougueux ذهن پر حدّت وشدّت Esprit fougueux آلود Jeunesse fougueuse حال شبابک حدّت بادرهسی Imagination fougueuse خیال - امراض حادّهٔ نفسانیه Passions fougueuses حدّت اشتمال Cheval fougueux *A.* فرس شامس - فرس شموس - فرس حرون *P.* اسب تندخو - اسب سرکش *T.* هاربن آت - چاموش

FOUILLE. Le travail qu'on fait en fouillant dans la terre *A.* نقث الارض - بحث الارض *P.* اندر زمین جستجو *T.* یری قازوب آراشدرمه || La fouille des terres یری قازوب آراشدرمه

FOUILLER. Creuser pour chercher quelque chose *A.* استحاثة - استبحاث - بحث - تنقیث الارض - انتقاث - *P.* اندر زمین جستجو کردن *T.* طوبراغی قازیبوب آراشدرمق || Fouiller la terre ارضی بحث وتنقیث ایتمک des mines d'or, d'argent کمش وآلتون معدنلرینی بحث وتنقیث - معدنلرینی استحاثه ایتمک - ایتمک - Fouiller quelqu'un.

Chercher dans ses habits, s'il n'y a pas quelque chose de caché بر کمسنه‌نک اوستنی باشنی آراشدرمق - Il est aussi neutre || Fouiller dans un champ تارلاده تنقیث واستحاثه ایتمک Fouiller dans sa poche, dans sa bourse تارلایی آراشدرمق - جیبنی وکیسه‌سنی - جیبنه وکیسه‌سنه استبحاث ایتمک Fouiller dans les entrailles de la terre جوایف ارض ایچنده استحاثه ایتمک آراشدرمق

On dit, Fouiller dans les livres, dans les archives *A.* تتبّع - تفحّص *P.* جستجو کردن *T.* آراشدرمق || On a fouillé dans toutes les archives جمیع دفاتر وقیودات تتبّع اولندی - Et figur. Fouiller dans les secrets de la nature اسرار قدرتی احوال غیبی استنقاث ایتمک dans l'avenir مستقبلات اموری تفتیش واستبحاث ایتمک - ایتمک dans sa mémoire داخلهٔ ذاکره‌سنی تفتیش وتنقیث ایلمک dans les coeurs قلوب وضمایری تفتیش ایتمک - On dit en termes de guerre, Fouiller un bois, pour dire, le faire visiter par des troupes اورمانک حال وکیفیتنی تفتیش ایچون ارسال عسکر ایتمک

FOUINE. Espèce de grosse belette *A.* دلق *P.* دله - گربهٔ صحرایی *T.* سکسار

FOUIR. Creuser *A.* حفر *P.* کندن - کاویدن *T.* قازمق || Fouir la terre حفر ارض ایتمک un puits حفر بئر ایتمک Il faut fouir bien avant عمیقاً حفر ایتمک بر قویویی قازمق - درین قازملو در - اقتضا ایدر

FOUI. *A.* محفور *P.* کنده - کاویده *T.* قازلمش

FOULE. Multitude de personnes qui s'entre-poussent *A.* زحام انبوهئ ناس *P.* کثرة الناس - جمّ غفیر - زحام الناس - *T.* خلق غلبه‌لغی - غلبه‌لک گروه انبوه - || Grande foule زحام عظیم Craindre la foule زحام ناسدن خوف ایتمک Se jeter dans la foule زحام ناس ایچنه آتلمق Se tirer de la foule خلقک غلبه‌لکی - زحام ناسدن انفلات ایتمک Laisser passer la foule زحام ایچندن صیریلوب چیقمق ناسک مرورینه یول ویرمک Une foule de peuple - جمّ غفیر ناس - زحام وکثرتی - On dit figur. || Une foule d'affaires تراکم امور - کثرت مصالح وامور - زحام امور de raisons, de pensées کثرت معانی ووفرت علل واسباب

On dit figur. Se tirer de la foule, pour dire, se distinguer du commun ایچندن - عوامّ ناس ایچندن تمیّز ایتمک

ممتاز ومستثنا اولمق

Il signifie, en termes d'arts, action de fouler *A.* دیاست *P.* خسپیدگی *T.* بصلمه || La foule des draps چوقەلرك بصلمەسی

– Et figur. Oppression *A.* وطاء تحت الاقدام *P.* پازدگی – پایمالی *T.* آیاق آلتنده چیکنمه – آیاق آلتنده چیکنیش || Les priviléges tendent à la foule de l'État کثرت امتیازات ملکك پازدەلکنی منتج اولور

En Foule. En grande quantité *A.* افواجاً – وفیراً وکثیراً – بالکثرة والزحام *P.* گروها گروه – بانبوهی – بجمّ الغفیر – جمّ – وفراوانی *T.* جوقلق ایله – جمعیّت ایله || Ils entrèrent tous en foule جملەسی بالکثرة والزحام داخل اولمشلر در – Alléguer des raisons en foule کثرت ایله نفیر اولدرق کیردیلر بسط علل واسباب ایتمك

FOULER. Presser fortement avec les pieds ou autrement *A.* وطاء – ایطاء – اداسة *P.* خبیدن – خسپیدن – بهیدن – سپردن – پایمال کردن *T.* چیکنمك – آیاق ایله بصمق || Fouler l'herbe ایطاء حشیش ایتمك – un lit اداسهٔ فراش ایتمك – موطاءاقدام – Les chevaux l'ont foulé aux pieds بتاغی چیکنمك آتلرك آیاقلری – پایمال خیول اولمشدر – خیول اولمشدر آلتنده چیکنمشدر

Il signifie figur. Opprimer par des exactions || Les tailles foulent le peuple تحمیل تکالیف عباد اللهك پازدەلکنه سبب اولور – Cette province a été extrêmement foulée بو مملکت غایة الغایه پا زده اولمشدر – Fouler aux pieds, signifie, traiter avec mépris *A.* ایطاء تحت الاقدام المذلّة *P.* پایمال کردن – پا زدهٔ خزی ومذلّت کردن – پایمال خاکساری ساختن – زیر پا کردن *T.* آیاق آلتنده چیکنمك || Un vrai chrétien foule aux pieds les vanités du monde بر عیسوئی صحیح زخارف دنیای نا پایداری پایمال خزی وخاکساری ایدر – Il foule aux pieds toutes les lois, toutes les ordonnances جمیع قوانین مهین کافهٔ قوانین – واحکامی پامال خزی واستحقار ایدر واحکامدر

Fouler des draps. C'est leur donner une sorte de préparation *A.* دوس الجوخ *P.* جوخا بهیدن *T.* چوقەیی بصدرمق – Fouler des cuirs. C'est les amollir en les foulant aux pieds *A.* دوس الجلد *P.* پوست خاخیدن *T.* دری یی بصدرمق – Fouler des raisins. C'est les écraser *A.* دوس الکروم *P.* خاخیدن انگور *T.* اوزم بصدرمق

Fouler, signifie aussi, blesser, offenser, et il se dit des hommes, lorsque le nerf a été offensé par quelque accident *A.* هزم العصب *P.* فرسوده کردن *T.* پیرا سکیر ازمك || Cette chute lui a foulé le nerf بو سقوطدن سکیری ازلدی – Se fouler le pied بر آیاغی ازلمك – Il se dit aussi des bêtes, quand la selle les blesse *A.* تکدیه *P.* بتره زدن *T.* بره‌لمك – بره‌لمك || Les selles neuves foulent d'ordinaire les chevaux یکی ایر آتلری بره‌لر – Il ne faut qu'un rien pour fouler le pied à un cheval آتك آیاغی آز شیدن بره‌لنور

Foulé. *A.* موطاء *P.* خپیده – خسپیده – پا زده – پامال *T.* ازلمش – فرسوده *P.* مهزوم *A.* جیکنمش – بصلمش – On dit d'une bête qui a les jambes usées par un long travail, qu'elle a les jambes foulées *A.* مزحوك القوایم – مزحوك الاقدام *P.* فرسوده پا *T.* آیاقلری اورسلنمش

FOULERIE. Le lieu où l'on foule les draps *A.* محلّ الدیاسة *T.* چوقه بصدره‌جق یر – Et le lieu où l'on foule les cuirs *A.* محلّ الدیاسة الجلود *T.* دری بصدره‌جق یر

FOULURE. Contusion d'un membre foulé *A.* هزمة pl. هزوم *P.* فرسودگی *T.* ازنتی || Remède pour la foulure des nerfs سکیر ازنتیسنه نافع بر دوا

FOUR. Lieu voûté de briques et pavé de carreaux, où l'on fait cuire le pain et autres choses *A.* فرن pl. فرون – تنّور pl. تنانیر *P.* تنور *T.* فرون || La bouche du four فرونك اغزی – Mettre le pain au four اتمکی فرونه قویمق – Chauffer le four احراق تنّور ایتمك – Faire sécher des fruits au four فرونده میوه قورتمق – Des raisins cuits au four فرونده پشمش اوزم – On appelle Pièce de four, une pièce de pâtisserie cuite au four *A.* فرنی *T.* بوغاچه – خمیر ایشی

Four à chaux. *A.* اتّون pl. اتاتین *P.* تنور کچگر *T.* کرججی اوجاغی – Four de forgeron *A.* کور *P.* دمگاه *T.* داش – Four de potier *A.* کانون الفخّار *P.* دمورجی اوجاغی – چوملکجی اوجاغی *T.*

FOURBE. Tromperie. V. Fourberie – Et celui qui trompe avec bassesse *A.* خلّاب – مختال – ختول – مکّار *P.* دغاکار – حیله باز *T.* دکاك – دوبارەجی – اوبناق || C'est le plus fourbe de tous les hommes کائناتده آنك کبی حیله باز آدم یوقدر – Il a l'esprit fourbe et rusé بالطبع – عقل وفکری مکر وحیله در مکّار وحیله باز در

FOURBERIE. Tromperie *A.* مخاتلة pl. مخاتلات *P.* مكر - دغا - دغاكارى - فريب - حيله بازى *T.* دك - دكاكلك || Faire une fourberie اعمال مخاتله ايتمك - دوباره اويناقلق - اعمال مكر وفريب ايتمك

FOURBIR. Rendre poli et luisant. Il ne se dit que des armes *A.* تصقيل - دوس - تجلية *P.* جلا دادن - آب وتاب دادن تصقيل آلات واسلحه *T.* جلا ويرمك || Fourbir des armes - Et on parlant d'une lame d'épée *A.* تخشيب - تصقيل *T.* صيقل ويرمك - سلاحه جلا ويرمك - ايتمك || Fourbir une lame d'épée نصل - قليجك دمورينه صيقل ويرمك سيفى تخشيب ايتمك

Fourbi. *A.* مصقول - مصيقل - مجلا - مخشوب *P.* جلا يافته - آب وتاب گرفته *T.* جلالنمش - جلالو

FOURBISSEUR. Artisan qui fourbit les armes *A.* صاقل pl. صقل - دايس pl. دوس *P.* جلاگر *T.* جلاجى - Et artisan qui monte les épées *A.* سياف *P.* تيغگر *T.* قليججى

FOURBU. Il se dit des chevaux attaqués de fourbure *A.* مخبول *P.* پاگرفته *T.* آياقلرى طونقون

FOURBURE. Maladie des chevaux qui consiste à leur faire perdre l'usage des jambes *A.* خبل *P.* پا گرفتگى *T.* آياق طونقونلغى

FOURCHE. Instrument composé d'un manche, qui est terminé par deux ou trois branches ou pointes *T.* چتال || Fourche de fer دمور چتال Fourche à faner *A.* مذرة الحشيش *P.* انگشته *T.* اوتلق دوندره جك چتال Fourche pour charger les gerbes اكين دمتلرينى ييغدره جق چتال - On dit d'un chemin qui se divise en plusieurs parties, qu'il fait une fourche. V. Fourcher.

FOURCHER et SE FOURCHER. Se séparer en deux ou trois par l'extrémité *A.* فروق - انفتاق *P.* دوشاخ شدن *T.* چتاللنمق || Si on coupe la tête à ces arbres, ils fourcheront بو آغاجلرك تپه سى قطع اولنسه منفتق اوله جقدر Un chemin qui fourcha چتاللنور يول Ses cheveux commencent à se fourcher صاچينك اوجلرى مايل انفتاقدر - چتاللنمغه باشلادى - On dit, qu'une race, qu'une famille n'a point fourché, pour dire, qu'elle n'a fait qu'une seule branche عرقى شعبهٔ واحده دن عبارتدر

Fourché. *A.* فتيق - منفرق *P.* دوشاخ *T.* چتال || Avoir les cheveux fourchés صاچك - شعر فتيق الرؤس اولمق

Animaux qui ont les pieds fourchés *A.* حيوانات ذوى الاظلاف *P.* جانوزان شكافته ناخن *T.* اوجلرى چتال اولمق - چتال طرنقلو حيوانلر

FOURCHETTE. Instrument de table en forme de fourche *T.* چتال || Se servir de la fourchette چتال استعمال ايتمك - چتال قوللنمق Fourchette d'argent سيم چتال - On appelle aussi Fourchette, un instrument de cuisine, dont on se sert pour tirer la viande des marmites *A.* منشل - منشال *P.* يخنى كش *T.* چتال

Il se dit aussi d'un endroit du pied du cheval, qui est plus élevé que le dedans du pied, et qui finit au talon *A.* بريكه *P.* ريكتان - مهرهٔ پاى اسب *T.* آت آياغنده كى يومرى

FOURCHON. Une des pointes de la fourche ou de la fourchette *A.* سن pl. اسنان *P.* دندان *T.* ديش || Fourche à trois fourchons اوچ ديشلو چتال Fourchette à quatre fourchons درت ديشلو چتال

Et l'endroit d'où sortent les branches d'un arbre *A.* منبت الغصن *T.* بوداقك بتديكى ير

FOURCHU. Qui se fourche *A.* فتيق - افرق - مفروق *P.* دوشاخ *T.* چتال - چتاللنمش || Arbre fourchu شجر افرق Un homme qui a la barbe fourchue افرق اللحيه بر آدم Chemin fourchu مفرق الطريق - طريق ذو فروق - چتال يول

FOURGON. Perche garnie de fer par le bout, et servant à remuer la braise dans le four *A.* محضاء - مسعار - محشة - محراث - محجلة *P.* آتشكاو *T.* كوسكى

FOURGONNER. Remuer avec le fourgon du four *A.* احتضاء - تسعير - حش - حرث *P.* آتشرا بآتشكاو آميختن *T.* آتش اوليچرمك - Et remuer le feu sans besoin, et le gâter en le voulant accommoder *A.* تخليط النار *P.* آتش برهم آميختن *T.* آتشى قارش مورش ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce feu بو آتشى قارش مورش ايتمه - Il signifie figur. Fouiller en brouillant et en mettant tout sens dessus dessous *A.* مختلطا - تنكيس - هرج ومرج *P.* زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك || Ne fourgonnez point dans ce coffre بو صندقده كى شيلرى هرج ومرج ايتمه - آلت اوست ايلمه

FOURMI. Petit insecte *A.* نملة - نمل pl. نمال *P.* مور *T.* قرنجه || Une grosse fourmi نملهٔ جسيمه - نملهٔ كثيرة الجثة - ايرى قرنجه Fourmi noire *A.* نملهٔ سودا *P.* مور سياه *T.*

rouge A. نملهٔ خرثاء P. مور سرخ T. قزل قرنجه سياه قرنجه

Fourmi ailée A. موق pl. امواق P. مور با پر و بال T. قنادلو قرنجه

Oeufs de fourmis A. مازن P. تخم مور T. قرنجه

يموړطه‌سى — On dit proverb. d'un homme qui se tient dans une grande soumission devant un autre, qu'il est plus petit qu'une fourmi devant lui فلان كشى فلانك يانده مور حقيردن احقر در

FOURMILIÈRE. Lieu où les fourmis se retirent, pour vivre en société A. جرثومة P. آشيانهٔ مور T. قرنجه يوه‌سى || Une fourmilière au pied d'un chêne ميشه آغاجى ديبنده اولان قرنجه يوه‌سى — Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes ou d'insectes A. حزب P. رمه T. سورى || Une fourmilière d'enfans بر حزب اطفال de pauvres رمهٔ فقرا de souris, de serpens فاره وييلان سوريسى

FOURMILLEMENT. Picotement comme si l'on sentait des fourmis courir sur la peau T. بدنده قرنجه‌لر كزر كبى آجشمه || Sentir un fourmillement par tout le corps جميع بدنده قرنجه‌لر كزر كبى بر آجشمه حسّ ايتمك

FOURMILLER. Être plein d'hommes ou d'animaux A. تنمّل P. مانند مور انبوه وبسيار شدن T. قرنجه كبى چوقلق اولمق — Figur. || Les erreurs, les fautes fourmillent dans cet ouvrage بو تأليفده غلطات وخطايانك قرنجه سوريسى كبى اردى كسلمز — Et sentir un picotement comme s'il courait des fourmis sur la peau T. بدنده قرنجه كزر كبى آجشمق

FOURNAISE. Sorte de grand four A. ساعور — قمين P. كلخن T. كلخن آتشتابه — || Les trois enfans qui furent jetés dans la fournaise ساعور ايچنده القا اولنان اطفال ثلثه Fournaise ardente ساعور مشتعل وسوزان

On dit, que la vertu s'éprouve et se perfectionne dans l'affliction, comme l'or dans la fournaise; et dans cette phrase, Fournaise se prend pour Creuset قال ايچنده پوته وزر سيم اولديغى كبى صلاح حال دخى آتشتابهٔ محنت وعذاب ايچنده كسب نقا وكمال ايدر

FOURNEAU. Vaisseau propre à contenir du feu A. اطبية P. مطبخ اوجاغى T. اوجاق آتشدان || Fourneau de cuisine Faire bouillir une marmite sur un fourneau تنجره‌يى اوجاغه اوزرنده قيناتمق Fourneau d'orfèvre A. كورة P. كور الصيّاغ T. زرگر قيومجى اوجاغى

Il se dit aussi d'un creux fait en terre, et chargé de poudre, pour faire sauter un rocher, une muraille, etc. V. mine.

FOURNÉE. La quantité de pièces qui sont mises à la fois dans un four A. ملء الفرن P. يك تنوره T. بر فرونلق || La première, la seconde fournée اوّلكى وايكنجى فرونلق Demi-fournée A. نصف الملء الفرن P. نيم تنوره T. يارم فرونلق Fournée complète ملء تامّ الفرن — تمام بر فرونلق Une fournée de chaux, de tuile بر فرونلق كرج وبر فرونلق كوميد

FOURNIER. Celui qui tient un four public, et qui y fait cuire le pain A. فرّان — فارنة P. تنوردار T. فرونجى || Le fournier du village كويك فرونجيسى

FOURNIMENT. Espèce d'étui, qui sert à mettre la poudre pour charger un fusil A. درج بارود P. باروتدان T. باروت پلاصقه‌سى

FOURNIR. Pourvoir, garnir de ce qui est nécessaire A. تجهيز P. آراستن T. دوناتمق || Fournir un étui de toutes ses pièces كافّه — بر قوطى‌يى اقتضا ايدن مالزمه‌سيله تجهيز ايتمك كافّهٔ لوازماتيله — حوايج لازمه‌سيله دوناتمق

Il signifie aussi, livrer, donner A. اعطا P. دادن T. ويرمك || Fournir une armée de vivres اردويه ارزاق وذخايره متعلق حوايج لازمه‌يى ويرمك Ce marchand a fourni cette maison de vin, de bois بو قوناغك خمر وحطب ذخيره‌سنى فلان بازركان اعطا ايلدى Un ouvrier qui s'oblige de fournir les matériaux حوايج لازمهٔ بنانك اعطاسنى تعهّد ايدن عمله‌دن برى Fournir de l'argent à quelqu'un بر كمسنه‌يه اقچه ويرمك Il est juste de lui rendre ce qu'il a fourni pour vous سنكچون اعطا ايلديكى هر نه ايسه كندويه ردّ اولنمق لازمهٔ حقانيتدر

En termes de Jurispr., Il signifie, exposer, produire A. عرض — تقديم || Fournir ses défenses, ses griefs مدافعه‌يى حاوى — ومواد اشتكاييى محتوى اوراقى عرض وتقديم ايتمك — دفعى حاوى جوابلرى وشكاياتى تقديم ايتمك — On dit aussi, Fournir et faire valoir une dette que l'on a transportée à quelqu'un, pour dire, la garantir et la payer soi-même, en cas de l'insolvabilité du débiteur T. بر كمسنه آخره حواله ايلديكى دينه كفيل بالمال اولمق

Fournir, signifie aussi, achever, parfaire A. اتمام P. بتمامى

رسانیدن *T.* تماملمق || Il faut encore vingt écus pour fournir la somme entière مبلغك تمامی ایچون یکرمی غروش دخی اقتضا ایدر

Et contribuer à quelque chose *A.* اعانة *P.* یاوری نمودن مصرفه *T.* مدار اولمق ـ یاردم ایتمك || Fournir à la dépense مصرفه مدار اولمق ـ اعانت ایتمكه

Et suffire *A.* اكتفا ـ كفایت *P.* بسنده بودن *T.* یتمك ـ یتر اولمق || Il ne saurait fournir à tout هر شیئه كافی اولمز هر شیئه كفایت ایده‌مز

Fourni. *A.* مجهز *P.* آراسته *T.* دونانمش *A.* معطا *P.* داده *A.* تماملنمش *T.* تمامی یافته *P.* مكمل ـ تام *A.* ویرلمش *T.* كافی *P.* بسنده *T.* یتر ـ On dit, Une table, une boutique, une bibliothèque bien fournie مكمل سفره ودكان وكتبخانه ـ Et un bois bien fourni, c'est-à-dire, fort épais, fort touffu چیتلقی اورمان ـ اشجار ملتفة الاغصانی مشتمل اورمان

FOURNISSEMENT. Fonds que chaque associé doit mettre dans une société *A.* حصة الرأس المال المشترك *P.* بهرۂ سرمایۂ *T.* شركتك سرمایه‌سی پایی همبازان || Compte de fournissement وضع اولنان سرمایه حصه‌لرینك حسابی

FOURNISSEUR. Celui qui entreprend de faire la fourniture de quelque marchandise *A.* مكفل الحوایج *P.* در عهده ساز *T.* حوایج یتشدرمكی در عهده ایدن || Les fournisseurs des troupes عساكر حوایج مكفلین حوایج عسكر حوایجنك ـ یتشدرمسنی در عهده ایدنلر

FOURNITURE. Provision *A.* ذخیره pl. ذخایر pl. حوایج pl. لازمة *P.* زاد *T.* ذخیره || Fourniture de blé, de vin, de bois حنطه وخمر وحطب ذخیره‌سی Ce marchand fait les fournitures d'une telle maison فلان بازرگان بو قوناغك ذخیره‌لرینی اعطا ایدر

Il se dit aussi, de ce que quelques artisans ont coutume de fournir en employant la principale étoffe *A.* pl. لوازمات pl. تتمات *P.* هر چه لازم باشد *T.* لازم اولان طاقم || Ce tailleur veut tant pour façon et fourniture بو درزی استادیه ولازم لوازمات بهاسی ـ اولان طاقم ایچون شو قدر بها استر اولدرق شو قدر بها استر

Il signifie aussi, ce qui est fourni *A.* تسلیم pl. تسلیمات || Ce banquier a fait depuis peu une grosse fourniture d'argent بو صراف عهد قریبده كلیتلو اقچه تسلیم ایلدی

FOURRAGE. La paille et l'herbe qu'on donne l'hiver aux bestiaux *A.* علف *P.* علف *T.* اوتلق یمی ـ یم || Donner du fourrage au bétail حیواناته علف ویرمك Quand les bestiaux ne vont plus aux champs, il faut les nourrir de fourrage حیوانات چایره وارمقدن منقطع اولنجه یم ایله بسلنمك Fourrage vert تازه یم ـ علف طریٔ اقتضا ایدر Fourrage sec قوری یم Ration de fourrage یومیه علف ـ یم تعییناتی

Il se dit aussi de toute l'herbe qu'on amasse à l'armée pour la nourriture des chevaux *A.* كلا ـ عشب ـ حشیش *P.* گیاه *T.* اوتلق || Un pays abondant en fourrage اوتلغی مبذور بر مملكت Faire provision de fourrage اوتلق ذخیره‌سی دوزمك L'armée manquait de fourrage اردوده گیاه قلتی وار ایدی

Il se dit aussi de l'action de couper le fourrage *A.* جزاز *P.* درو گیاه *T.* اوتلق بچمی || On fit un grand fourrage en présence des ennemis دشمن مواجهه‌سنده كلیتلو اوتلق بچلدی Il fut tué au fourrage اوتلق بچر ایكن قتل واعدام اولندی Envoyer au fourrage اوتلق بچمكه كوندرمك

FOURRAGER. Couper et amasser du fourrage *A.* اجتزاز گیاه پیدا ـ گیاه درویدن *P.* تدارك الحشیش ـ العشب كردن *T.* اوتلق ایدنمك ـ اوتلق بچمك || Fourrager dans un champ فلان چایردن اوتلق تدارك ایتمك On était contraint d'aller fourrager bien loin مسافۂ بعیده‌دن اوتلق تازه چایر تداركنه محتاج ایدیلر Fourrager au vert تازه اوتلق بچمك ـ ایتمك

Et ravager. *A.* تخریب *P.* ویران ـ خراب ویباب كردن *T.* خراب ایتمك ـ ییقمق || Fourrager tout un pays مملكتك جمله‌سنی خراب ویباب ایتمك Le troupeau a fourragé toutes ces pièces de blé قیون سوریسی اكین تارلالرینك جمله‌سنی تخریب ایلدی

FOURRAGEUR. Celui qui va au fourrage *A.* رائد pl. روّاد ـ طالب الحشیش *P.* گیاهجو *T.* اوتلاقچی || Les ennemis tombèrent sur les fourrageurs دشمن اوتلاقچیلر اوزرینه دوشدی

FOURREAU. Gaine, enveloppe *A.* غلاف pl. غلف *P.* پوشش قطیفه‌دن غلاف ـ قطیفه غلاف *T.* قلیف || Fourreau de velours ـ Fourreau d'épée *A.* غمد pl. اغماد pl. عمود ـ قراب جفن ـ pl. اجفان *P.* نیام ـ تلوسه ـ جنغ *T.* قین || Tirer l'épée hors du fourreau *A.* سل السیف *P.* شمشیر بر اهیختن *T.* قلیجی قیندن صیرمق

FOURRER. Introduire, mettre parmi d'autres choses *A.* ادماج - ادخال - غل *P.* در نهادن *T.* صوقمق - ایچرو قویمق || Fourrez ce livre avec les autres بو کتابی کتب سائره آره‌سنه صوقشدر || Fourrer la main dans sa poche النی || Se fourrer sous un lit تحت فراشده انغلال - جیبنه صوقمق || Il lui a fourré son épée dans le ventre قلیجنی قارننه صوقدی - یتاغی آلتنده صوقلمق - ایتمک || Il s'est fourré une écharde dans le doigt برمغنه بر قیمق صوقدردی - برقیمق باتردی

On dit proverb. et figur. d'un homme inconsidéré qui veut s'ingérer de tout, qu'il fourre son nez partout *A.* دخال الامور *T.* صوقلغن - هر ایشه بورننی صوقار - هر ایشه صوقیلور || Pourquoi vient-il fourrer son nez où il n'a que faire? وظیفه‌سی اولمیه‌جق ایشه نیچون بروننی صوقار - Il signifie aussi, introduire quelqu'un dans une maison, le faire entrer dans une affaire. En ce sens, il se dit en mauvaise part || Je ne sais qui l'a fourré dans cette maison, dans cette affaire فلانی شوخانه‌یه وشو مصلحته کیم صوقدی بیلمم

Il signifie aussi, donner en cachette et souvent *A.* تملیص *T.* قایدرمق - شیوشدرمک || Cette mère fourre toujours de l'argent à sa fille بووالدهٔ مشفقه لا ینقطع کریمه‌سنک جیبنه اقچه قایدرر || Cette gouvernante gâte ces enfans, elle ne fait que leur fourrer des confitures et du fruit بودایه زیر اداره‌سنده اولان اطفاله انواع فواکه وسکریات شیوشدرمکدن خالیه اولمدیغندن افسادلرینه باعث اولور

Et insérer hors de propos *A.* ایلاج - ادخال *P.* اندر نهادن *T.* صوقمق || Fourrer quelque chose dans son discours اثنای کلامده فلان ماده‌یی صوقمق || Il a fait un livre où il a fourré tout ce qu'il savait کافهٔ معلوماتنی صوقدی کتابه تألیف ایلدیکی || Il fourre toujours du latin dans ses plaidoyers مرافعده دائما الفاظ لاتینیه ادخال ایدر - اثنای

On dit figur. Fourrer quelque chose dans l'esprit, dans la tête de quelqu'un *A.* ادخال فی الذهن - تقریر فی الذهن *P.* در خاطر فلان جایبده کردانیدن *T.* فلانک عقلنه صوقمق - عقلنه صغشدرمق || Il est si stupide, qu'on ne lui saurait rien fourrer dans la tête, dans l'esprit شول بلادت وحماقتی رتبه‌ده در که هیچ برشیئی ذهننه صغشدرمق ممکن دکلدر || On eut bien de la peine à lui fourrer dans la tête qu'il fallait... شویله اقتضا ایلدیکنی ذهننه صوقمق ایچون خیلی زحمت چکلدی || Vous vous fourrez dans la tête mille choses qui ne sont pas اصل واساسی یوق بیک درلو شیلر ذهنکه صوقارسک

Et garnir, doubler de fourrure *A.* تفریة *P.* با پوستین پیراستن *T.* کورک قاپلمق || Fourrer une robe de martre zibeline قوبک اوزرنده فروهٔ سمور قاپلمق || Fourrer d'hermine قاقم قاپلمق

Se fourrer. S'introduire partout *A.* حلول - مداخلة *P.* در هر یره آمدن *T.* صوقلمق - کیرشمک || Il se fourre partout هر یره صوقیلور || Je ne sais comment il s'est fourré dans cette affaire بو ماده‌یه نه تقریب ایله مداخله ایلدیکنی بیلمم - بو ایشه نوجهله صوقلدیغی معلومم دکلدر || Il a commencé à se fourrer dans les affaires de finance امور میریه‌یه مداخله‌یه باشلادی - حلول ایتمکه باشلادی - میری‌یه متعلق اموره صوقلمغه باشلادی

On dit d'un homme couvert de honte, qu'il ne sait où se fourrer, pour dire, qu'il ne sait où se cacher کمال شرم وخجالتندن سردرکمین خفا اوله‌جق بریر تدارک ایده‌مز - کمال حجابندن نه طرفه صوقله‌جغنی بیله‌مز اولدی

Et d'un homme qui cherche quelque condition, et qui a peine à en trouver, qu'il cherche quelque trou à se fourrer صوقله‌جق دلیک آرار - Se fourrer dans une affaire, c'est s'y engager d'honneur, d'intérêt || Il s'est fourré dans cette affaire, dans cette querelle jusqu'au cou بو مصلحتک وبو نزاعک ایچنه تا بوغازینه کیرشدی || Il s'y est fourré par-dessus la tête بو ایشه فوق الرأس مداخله ایلدی || Il s'y est fourré bien avant بو مصلحته خیلیدن خیلی صوقلدی

Fourré. *A.* مدخول *P.* در نهاده - در آمده *T.* کیرشمش - صوقلمش *A.* مفرّا *P.* پوستین پیراسته *T.* با کورک قاپلو

On appelle Pays fourré, un pays rempli de bois *A.* ارض کثیرة الاغیال *P.* جنگالستان *T.* اورمانلق یر - et Paix fourrée, une paix feinte, et faite à la hâte, dans le dessein de se tromper mutuellement *A.* هدنة علی الدخن - صلح ظاهری *P.* آشتی ظاهر فریب *T.* اوزرنده اولان مصالحه - بوز یوزی - et Une médaille fourrée, une médaille de cuivre, recouverte d'une feuille d'or *T.* سکه قاپلمه ایله ایچلکی باغلو بر بارش

FOURREUR. Marchand pelletier *A.* بایع الفروة *P.* پوستین فروش *T.* کورکجی

FOURRIER. Terme d'art militaire. Officier qui sert sous un maréchal des logis *T.* قوناقچی یماغی || Les fourriers de l'armée اردو قوناقچیری یماقلری

FOURRIÈRE. Le lieu où l'on met le bois de chauffage *A.* محطبة *P.* هیمه گاه *T.* اوطونلق - اوطون میدانی

FOURRURE. Peau garnie de son poil, et servant à fourrer des habits *A.* فروة *P.* پوستین *T.* کورك || Fourrure de martre-zibeline فروهٔ سمور Les belles fourrures viennent des pays froids اعلا کورکلر ممالك بارده‌دن کلور

FOURVOYER. Égarer, détourner du chemin *A.* اتاهة - اعساف *P.* گمراه کردن - گمکرده راه کردن *T.* یول آزدرمق - یولی بو قولاغوز یولمزی || Ce guide nous a fourvoyés شاشیرتمق آزدردی

Se fourvoyer. *A.* تیهان - اعتساف *P.* گمراه شدن *T.* یول آزمق - یولی شاشمق - یولی غایب ایتمك || La nuit est cause qu'ils se sont fourvoyés ظلمت لیل تیهان واعتسافلرینه باعث اولمشدر Ces diverses routes les ont fait fourvoyer اختلاف طرق ومسالك تیهان واعتسافلرینی مؤدی اولمشدر Et figur. *A.* جور - اجناف - عدول عن الحق *P.* گمراهی نمودن - بیرون شدن از راه راست *T.* طوغری یولدن صاپمق || En suivant les mauvais exemples, on se fourvoie امثال ذمیمه‌یه تبعیت طریق حقدن عدولی موجب اولور

Fourvoyé. *A.* تاید - متسف *P.* گمکرده راه *T.* یولی آزمش - طوغری یولدن جیقمش *A.* جایر - مجنف *P.* گمراه *T.* طوغری یولدن صاپمش

FOUTEAU. V. Hêtre.

FOYER. L'âtre de la cheminée où l'on fait le feu *A.* کانون pl. کوانین *P.* آتشگاه *T.* اوجاق || Ôter la cendre du foyer اوجاقدن جیقارمق - اوجاغك کولنی جیقارمق - کولی On dit d'un homme qui aime le repos, que c'est un homme qui aime à garder son foyer اوجاقی باشنده امرار اوقات ایله استراحتدن حظ ایدر On dit figur. Le foyer d'une maladie, le foyer d'une rebellion, pour dire, le siége principal de ces maux *A.* مأوای المرض ومأوای البغی والعصیان *P.* جایگاه درد وجایگاه نافرمانی وعصیان *T.* علتك وزوربالغك یوه‌سی

Foyers, se dit figur. pour Maison, demeure *A.* بیوت ومنازل *P.* دار ودیار *T.* یر یورد - یر ویوم || Combattre pour ses propres foyers کندو دار ودیاری ایچون جنك ایتمك

FRACAS. Rupture avec bruit et violence *A.* هدّة - وجبة *P.* شکست *T.* قیرلش - جاتردیلی تراکناك || Grand fracas وجبهٔ شدّت عظیمه Le vent a fait un grand fracas dans cette forêt ریح بو اورمانك هدّهٔ عظیمه ایله کسر وشکستنی موجب اولمشدر Le tonnerre est tombé sur une église, et y a fait un grand fracas صاعقه فلان کلیسانك اوزرینه نزول ایده‌رك وجبهٔ عظیمه ایله ایقاع کسر جسیم ایتمشدر — Il se dit par extension, de tout ce qui se fait avec désordre et avec bruit *A.* صاخة *P.* آشوب *T.* کورلتی - پاتردی || Il est venu, et il a fait un fracas étrange صاخهٔ عظیمه ایله ظهور ایلدی — Il se dit figur. de tout ce qui fait beaucoup d'éclat dans le monde *A.* زمزمة *P.* آوازه - ولوله *T.* کورلتی || Cet ambassadeur fait beaucoup de fracas dans Paris بو ایلچی پارس شهرنده ولولهٔ عظیمه‌یی مؤدّی اولور Cette beauté fait beaucoup de fracas dans le monde بو حسنای دلربا ولوله انداز مسامع اهل زهد وبطلان جهاندر Les hommes vains aiment le fracas اولنلر ولوله وآوازه‌دن حظ ایدرلر

FRACASSER. Briser en plusieurs pièces *A.* رضّ - تفضیض *P.* تکسیر ریزه ریزه کردن *T.* خرد وخش ایتمك || Un éclat de bombe lui a fracassé la jambe بر خمپره پارجه‌سی بر کله قیرنتیسی آیاغنی - آیاغنی رضّ وتفضیض ایلدی Il a fracassé toutes les porcelaines, tous les miroirs اوانئ ساقسونیایی وآیینه‌لرك جمله‌سنی خرد وخش ایلدی

Fracassé. *A.* مرضوض - مفضّض *P.* ریزه ریزه گشته *T.* خرد وخش اولمش

FRACTION. Action de briser un corps. Il ne se dit qu'en certaines phrases *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلش || Le corps de Jésus-Christ n'est point rompu par la fraction du pain خبزك انکساری تقریبیله بدن حضرت عیسینك تکسری لازم کلمز Il signifie aussi, une ou plusieurs parties de l'unité *A.* کسر pl. کسور *P.* pl. کسورات خردهای اعداد *T.* قرنتیلر || Calcul des fractions حساب کسور

FRACTIONNAIRE. Terme d'Arithm. Qui contient des fractions *A.* ذو کسور *P.* با شکست *T.* قیرنتیلو - کسورلو || Nombre fractionnaire کسورلو عدد - عدد ذو کسور

FRACTURE. Rupture avec effort *A.* کسر *P.* شکست *T.* قیرلمه - قیرلق - قیونیك - شکست باب || Fracture de portes

قیرلمسی

En termes de Chirurgie, il se dit de la division faite subitement dans les os par la violence de quelque cause externe *A.* ترور ـ انجزام pl. انجزامات *P.* شکست استخوان *T.* کمیک قیرلقغی

FRACTURÉ. Il se dit des os où il y a fracture *A.* عظم مترور ـ عظم منجزم *P.* استخوان شکسته *T.* قیرق کمیک

FRAGILE. Sujet à se casser *A.* سهل الانقصام ـ حطم ـ قصم ـ سهل الانکسار ـ سریع الانحطام *P.* زود شکست *T.* قیرلمسی ـ قولای || Fragile comme un verre مانندهٔ زجاج زود شکست || La porcelaine est belle, mais elle est fragile اوانئ ساقسونیاکاری لطیفدر امّا سهل الانقصامدر وسهل الانکسار در ـ امّا قولای قیریلور

Il signifie figur., qui n'est pas solidement établi, qui peut se détruire aisément *A.* عدیم الثباة ـ عدیم ـ سریع الزوال *P.* البقا ـ نا پایدار ـ بی دوام ـ بی بقا *T.* دوامسز ـ چورک || Fortune, biens fragiles اموال بی بقا Les grandeurs de ce monde sont des biens fragiles اعتبارات جهان سریع الزوالدر ـ حطام دنیا عدیم الثباتدر ـ Et sujet à tomber en faute *A.* قاصر ـ عاجز ـ ضعیف *P.* کم توان *T.* قوتسز || La nature est fragile طبیعتده عجز وقصور درکار در Esprit fragile عقل قاصر La chair est fragile قوّت جسمانیّده ضعف وقصور واردر

FRAGILITÉ. Disposition à être facilement cassé *A.* قابلیّة الانکسار ـ الانحطام ـ استعداد للانکسار *P.* امکانپذیریٔ شکست *T.* قیرلمغه کلمه || La fragilité du verre زجاجک انکساره زجاجده اولان قابلیّت انکسار ـ استعدادی

Figur. Instabilité *A.* عدم الدوام ـ عدم البقا ـ هدم ـ سرعة الزوال *P.* نا پایداری ـ بی بقایی *T.* دوامسزلق || La fragilité des choses humaines احوال بشریّتک عدم بقاسی ـ Et facilité de sa fortune قوّت مالیّهسنک سرعت زوالی ـ à tomber en faute *A.* قصور ـ عجز ـ ضعف *P.* کم توانی *T.* قوتسزلک || La fragilité de notre nature طبیعت بشریّهنک عجزی La fragilité humaine عجز وضعف بشریّت Les péchés de fragilité طبیعت بشرده لا بدّ اولان ضعف وقصوردن نشأت ایدن ذنوب وآثام

FRAGMENT. Morceau d'une chose rompue *A.* کسارة pl. کسارات ـ حطامة pl. حطام *P.* خُطم ـ ریزه ـ شکستپاره *T.* قیرنتی ـ بر ظرفک کساراتی || Les fragmens d'un vase قیرق پارچهسی d'une colonne بر قابک قیرنتیلری ـ دیرککک قیرق پارچهلری

Il se dit figur. d'une petite partie qui est restée d'un livre, d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزا ـ قطعة pl. قطعات ـ جزمة *P.* پاره *T.* پارچه ـ کسنتی || Les fragmens d'un poème بر منظومهدن On n'a retrouvé que quelques fragmens du grand ouvrage qu'il a promis فلان جزلو متعهّد اولدیغی تألیف جسیمک یالکز بر قاچ قطعهلری بولنمشدر

FRAI. Action propre aux poissons pour la multiplication de leur espèce *A.* سفاد السماک *P.* ماهیان *T.* گشنئ بالقلرک ـ بالق جفتلشمهسی || Durant le frai les poissons sont maigres قسمی موسم سفادده نحیف ولاغر اولور Le temps du frai موسم سفاد سماک ـ Il se dit aussi des oeufs de poisson mêlés avec ce qui les rend féconds *A.* انظام السمک *P.* تخم ماهی ـ ردهٔ *T.* بالق بغرسغی یمورطدلو

Il signifie aussi, le petit poisson *A.* بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق || Ce n'est que du frai, il faut le remettre dans l'étang بونلر خرد ماهی اولمغله برکدده وضع اولنمق اقتضا ایدر

FRAI. Altération, diminution de poids, que le toucher excessif apporte à la monnaie *A.* تمییف السکّة ـ انتکال الدرهم *P.* سکّهنک سلنمهسی ـ سکّهنک آشنمهسی *T.* فرسودگیٔ درهم

FRAÎCHEMENT. Au frais *A.* علی قرّ الهوا ـ فی تبسّر الهوا ـ فی القرّ والشبّة *P.* در سردیٔ هوا *T.* سرینلکده || Marcher la nuit pour aller fraîchement قرّ هواده روان اولمق ـ مکان ایچون لیلاً قطع طریق ایتمک Être logé fraîchement سرین یرده اوتورمق ـ شانبده اتخاذ ماوا ایتمک

Et récemment, depuis peu *A.* جدیداً ـ طریّاً *P.* تازه ـ تر *T.* تازه اولدرق ـ یکی اولدرق || J'ai reçu fraîchement de ses nouvelles فلانک طرفندن اخبار طریّه تحصیل ایلدم ـ فلاندن اخبار طریّه طرفمه وارد اولمشدر Tout fraîchement arrivé یکی اولدرق کلمش ـ تر وتازه کلمش

FRAÎCHEUR. Frais agréable *A.* قرّ ـ شنبث *P.* سردی *T.* سرینلک || La fraîcheur de l'eau صویک سرینلکی ـ قرّ ما de la nuit قرّ لیل du temps هوا ـ شنبث هوا ـ قرّ هوا ـ هوانک سرینلکی

On dit, La fraîcheur des fleurs, du teint, lorsqu'on veut dire, qu'ils ont une couleur vive et éclatante *A.* طراوت ـ زهارت ـ نضارت ـ غضاضت *P.* آب ورنگ ـ آب وتاب ـ تری *T.* تازهلک ـ تازگی || Cette femme a encore de la fraîcheur بو خاتونک نضارت وطراوتی هنوز باقیدر Il se

dit en Peinture, de l'éclat qui règne dans toutes les couleurs d'un tableau *A.* زهارت *P.* آب وتاب - رونق *T.* پارلاقلق || La fraîcheur du coloris زهارت الوان

Fraîcheurs, au pluriel, signifie aussi, froidure *A.* برودت *P.* سرما *T.* صوغوقلق || Il fait quelquefois des fraîcheurs qui gâtent la vigne بعضاً باغلره مضرّ بر برودت هوا واقع اولور

FRAÎCHIR. Terme de marine. Il se dit du vent qui devient fort *A.* هفّ الريح - هيجان الريح *P.* باد تنديدن - هفيف *T.* روزكار سردلنمك || Le vent fraîchit روزكار سردلنور

FRAIS. Médiocrement froid *A.* قرور - بليل - شانسب *P.* ريح شانسب - ريح بليل *T.* سرين || Un vent frais سرين سود هواى شانب Nuit fraîche ليلهٔ قرّه Temps frais سرين روزكار - بادهٔ Eau fraîche ماى قرور Boire d'un vin frais سرين هوا - قرور شرب ايتمك

Il se prend aussi pour Froid *A.* بارد *P.* سرد *T.* صوغوق || Au printemps les matinées sont encore fraîches موسم بهارده صباح وقتى بارد اولور

En termes de Marine, Un vent frais, c'est un vent fort et favorable *A.* ريح رائدة - هفافة موافقة *P.* باد شرطه *T.* فرشقه فرشقه روزكار ايله || Nous partîmes par un vent frais روزكار عزيمت ايلدك - يلكنلدك

Il signifie aussi, récent *A.* طرىّ *P.* تر - تازه *T.* يكى - تازه || Un oeuf frais تازه يمورطه - بيض طرىّ Du pain frais خبز نان تر- طرىّ Des figues fraîches تازه انجير Les traces en sont encore toutes fraîches آثار اقدام هنوز تازه وتر در Des lettres fraîches مكاتيب طريّه Des nouvelles fraîches اخبار طريّه De fraîche date تازه تاريخ ايله

On dit figur. en parlant de quelque affliction éprouvée depuis peu, que la plaie en est encore fraîche ياره هنوز تازه در - يارهنڭ هنوز قانى آقر

Frais, signifie aussi, délassé, qui a recouvré ses forces par le repos *A.* متجدد القوا *P.* توانايى تازه يافته *T.* تجديد قوّتى تازهلنمش - قوّت ايتمش || Il est à présent tout frais شمدى كركى كبى قوّتى تازهلنمشدر Il est frais et reposé قوّت تازه كسبيله مستريح الحالدر

On appelle Troupes fraîches, des troupes qui n'ont point encore donné *A.* عسكر جديد - عسكر طرىّ *P.* لشكر تازه - تازه عسكر *T.* لشكر نو آمده

On dit, Un visage, un teint frais, c'est-à-dire, coloré et vif *A.* نضير الوجه *P.* لون آب وتاب *T.* پارلاق رنك روى پر آب وتاب || Et qu'un homme est frais, pour dire, qu'il a bon visage بكز *A.* بهيج الوجه *P.* گشاده رو *T.* يوزى ايشيق

On dit de quelques choses, qu'elles se conservent long-temps fraîches, c'est-à-dire, sans trop se sécher *A.* رطب *P.* تر - آبدار *T.* تازه || Le pain de seigle se conserve long-temps frais چاودار اتمكى طول زمان رطب اولهرق محافظه اولنور

Frais, signifie aussi, fraîcheur. V. ce mot. Il s'emploie aussi adverbialement, et signifie, récemment *A.* عن قريب - جديداً *P.* هنوز *T.* يكى - هنوز || Bâtiment tout frais fait هنوز ياپلمش بر بنا يكى - هنوز دوكلمش روغن ساده Du beurre frais battu هنوز خستهلكدن Tout frais relevé de sa maladie دوكلمش ياغ خستهلكدن يكى قالقمش - قالقمش Des herbes toutes fraîches cueillies هنوز ديو يشورلمش اوت Frais venu يكى كلمش Frais arrivé هنوز واصل اولمش

FRAIS. pl. Dépense *A.* خرج - مصرف. pl. مصارف - مصروف. pl. مصروفات *P.* هزينه *T.* خرج || Grands frais مصارف مصارف بيحد كليتلو مصرف - جسيمه Frais immenses Les frais خرده مصرفلر- مصارف جزئيه Menus frais وپايان de la guerre مصارف سفريه d'un procès مصارف دعوا d'un voyage خرج راه - مصارف طريق Faire des frais مصرف واقع اولان مصارفى ادا ايتمك Payer les frais ايتمك Avancer les frais مصارفى بر وجه پيشين ادا ايتمك Tous frais faits بعد كل المصرف Les frais rabattus et déduits بعد مصارف فرو نهاده اولندقده - تنزيل المصارف à ses frais et dépens خرج ومصرف كندو بدنندن اولمق اوزره à frais communs مصارف لازمه على - مصارف مشتركه ايله خرج وجه الاشتراك ويرلمك شرطيله à moitié de frais مصارف جزئيه à peu de frais ومصرف بالمناصفه اولدرق مصرفسز- بلا خرج ومصرف Sans frais ايله Frais ordinaires et extraordinaires مصارف معتاده وغير معتاده Frais funéraires جنازه مصارفى Il a été condamné à tous les intérêts, frais et dépens كافهٔ مصروفات ومترتب اولمش خساراتى واقعه مرابحهسنى كندوسى ادا ايتمك اوزره حقنده حكم جريان ايلدى Se consumer en frais كثرت مصارفدن حال خراب اولمق Se mettre en frais مصرفه كيرمك - On dit, qu'un homme est de grands frais, pour dire, qu'il coûte beaucoup à

entretenir مؤنتی کثرت مصارفه ـ ادارەسی مضرقلو بر آدمدر محتاجدر

FRAISE. Fruit du fraisier A. دلیک P. vul. چنبل T. چیلک ‖ Fraise rouge دلیک احمر ـ دلیک قزل چیلک blanche دلیک ابیض ـ آق چیلک De l'eau de fraise چیلک صوبی

FRAISE. On appelle ainsi le mésentère et les boyaux de veau et d'agneau A. pl. احشاء العجل واحشاء الحمل P رودهای بزغاله وبره T. بوزاغی وقوزی بغرسقلری ‖ Fraise d'agneau قوزی بغرسغی

FRAISE. Espèce de fortification formée avec des pieux pointus, et déstinée à empêcher l'approche de l'ennemi T. شرانپولی پردە

FRAISIER. Plante A. نبات الدلیک T. چیلک فدانی

FRAMBOISE. Fruit du framboisier A. ثمرة العلیق P. گیهه T. بکورتلن یمشی ‖ Un panier de framboises برسله بکورتلن یمشی Du vin qui sent la framboise بکورتلن قوقار بادە

FRAMBOISIER. Arbrisseau A. شجرة العلیق P. درخت گیهه T. بکورتلن آغاجی

FRANC. Libre A. حرّ pl. احرار P. آزادە سر T. آزادلو ـ بللو باشلو ‖ Cet esclave, en entrant en France, est devenu franc et libre فلان کشی مملوک ایکن فرانسەیه دخولی تقریبیله حرّ وعتیق اولمش اولدی ـ On dit, De sa pure et franche liberté A. بحسن الرضا ـ بحسن الاختیار P. بحسن اختیار خود T. بحسن اختیاریله کندو ‖ Il a fait cette action de sa pure et franche volonté بو ایشی کندو حسن رضا واختیاریله ایتمشدر ـ Franc arbitre. V. Arbitre.

Il signifie aussi, exempt d'impositions, de charges A. معاف P. آزادە ـ مسلّم T. سربست ‖ Être franc de toutes charges کافهٔ تکالیفدن معاف اولمق Villes franches, qui ne payent pas la taille جزیەدن معاف اولان بلاد Lettres franches de port منزل خرجندن معاف اولان مکتوبلر ـ بریٔ اولان ـ Figur. A. بریٔ ـ عاری P. آزادە T. علاقەسی یوق ‖ Franc de toute passion امراض نفسانیّەدن عاری Franc d'ambition حرص نام وشاندن بریٔ

Et loyal, sincère A. مخلص ـ خالص البال P. پاکدل ـ پاکدرون ـ خلوصکار ـ بیغل وغش T. پاک ـ یورکی یورکی ‖ Un homme franc مخلص آدم Un caractère franc پوروزسز مزاج اخلاص امتزاج

Et vrai. En ce sens il précède le substantif A. خالص ـ محض P. راست T. صرف ـ کرچکدن ‖ Ce moineau-là est un franc mâle بو سرچه قوشی صرف ارککدر Ce qu'il vous a dit est une franche défaite دیدیکی کلام بهانهٔ محضدر Un franc sot صرف احمق Un franc menteur برکاذب محض ـ صرف یلانجی

Et entier, complet A. تامّ ـ کامل P. تمام ـ بی کم وکاست T. تمام ‖ Ils y arrivèrent le lundi, et en partirent le jeudi, ils n'y ont été que deux jours francs بازارایرتسی کونی کلوب پنجشنبه کونی مفارقت ایلملریله وقت اقامتلری تمام ایکی کون اولدی Dans les assignations à huitaine, il faut huit jours francs, sans compter celui de l'assignation, ni celui de l'échéance سکز کون وعدەسیله ویریلان احضار حکمی یوم صدور حکم ایله یوم انقضای وعدە داخل حساب اولنمیدرق تامّ وکامل سکز کون عدّ اولنمق اقتضا ایدر

FRANC, adverbe. Ouvertement, sans déguiser A. بلا ریاء ولا تستر P. پاک وسادە ـ بی زرق وریا T. تمیزجه ـ پاکچه ‖ Il lui parla franc تمیزجه سویلدی Il me l'a dit tout franc بو کلامی بکا پاکچه سویلدی Il m'en a fait l'aveu franc et net تمیزجه ـ منقحاً اقرار ایلدی

FRANCHEMENT. Sincèrement A. بخلوص البال ـ بالصفوة والاخلاص P. خلوصکارانه ـ پاکدلانه ـ با صفوت درون T. کوکل پاکلکیله ‖ J'avoue franchement بخلوص البال اقرار ایدەرم Parlons franchement خلوصکارانه سویلشەلم

En termes de Pratique, il signifie, avec exemption de toutes charges, de toutes dettes A. بریّاً من القیود ـ بریّاً من الذممات P. از قیود وذممات آزادە T. هیچ بردرلو قیود وذمماته تابع اولمیەرق ‖ Il lui a vendu sa maison franchement et quittement خانەسنی هر درلو قیود وذمماتدن بریٔ اولەرق فلانه فروخت ایلدی

FRANCHIR. Passer en sautant par-dessus A. طفور ـ تطفّر P. بر جستن T. صچرایوب آتلامق ‖ Franchir un fossé خندقدن صچرایوب آتلامق ـ تطفر ایدەرک مرور ایتمک خندقی

Et passer hardiment des lieux difficiles A. طیّ ـ قطع ـ عبور P. گذشتن T. آشورمق ‖ Après avoir franchi les Alpes avec ses troupes, il entra en Italie باشندە معیتنده اولان عسکرک آلپس طاغلرینی بعد القطع اتالیا الکەسنه پا نهادهٔ دخول اولمشدر À peine l'armée eut-elle franchi les montagnes عسکر هنوز جبالی قطع وطیّ ایتمشیکن Franchir les fleuves

ایله ضرب ایتمکدر avec un bâton اوروق ایله عصا - Il s'em-
ploie aussi neutralement, Frapper comme un sourd کالاعما ضرب
ایتمک - کور کبی اوروق - Dans les phrases suivantes, il s'ex-
prime par des mots particuliers: Frapper dans la main pour
conclure un marché .A عقد البیع صفقة واحدةً - صفق الید
.P دستزن خرید شدن .T ال اوروب بازارلغی کسمک
Frapper des mains pour applaudir .A تحسین بتصدید الایادی
.T آفرین یرینه ال چارپشدرمق Frapper à la porte .A
قپویی چالمق .T در زدن .P دق الباب - قرع الباب
Frapper sur l'enclume .A دق علی المسطبة .P بر سندان کوپیدن
.T اورس اوزرنده دوکمک L'heure a frappé ساعت دق
ایلدی - ساعت اوردی - Figur. Frapper son coup, signifie,
faire son effet ایتمک اصابت مقصوده هدف

On dit, Frapper de la monnaie .A ضرب السکة .P سکه
زدن .T سکه اورمق - سکه بصمق

FRAPPER. Faire impression sur les sens, sur l'esprit .A تأثیر
|| Cette odeur est trop forte, elle frappe le cerveau بو رایحه
کمال شدت وسورتی تقریبیله دماغه تأثیر ایدر Cet objet
m'a frappé l'imagination بو صورت صفحهٔ خیالمه قویاً تأثیر
ایلدی Cet endroit de son discours m'a frappé شو مقالدسنک
محلی ذهنمه قویاً تأثیر ایلدی - Dans les phrases suivantes,
on emploie d'autres mots: Le son frappe l'oreille صدا قرع سمع
ایدر Une grande lumière frappe la vue فرط ضیا خطف بصر
اختطاف بصری مؤدیدر - ایدر

FRAPPÉ. .A مضروب .P زده .T اورلمش - Frappé du ton-
nerre .A مقصوع بالصاعقة .P صاعقه زده .T یلدرم چالنمش
Frappé de la peste .A مطعون .P وبا زده .T یوسرجق ایله
اورلمش - یوسرجقلو - On dit d'un drap fort et serré, que c'est
un drap bien frappé .A صفیق .P تند .T تفدلو - صیق
Figur. || Être frappé d'étonnement گرفتار وله وحیرت اولمق
اولمق - مدهوش ومتحیر Avoir l'imagination frappée d'une
chose بر کمسنه نک عقل وخیالی فلان فکر ایله علتزده
اولمق Avoir l'esprit frappé d'une opinion بر کمسنه نک ذهنی
بر رأی اوزرینه طیانمق - Et en parlant d'un bon ouvrage,
C'est un ouvrage frappé au bon coin سمهٔ حسن ولطافت ایله
موسوم بر تألیفدر

FRAPPEUR. Celui qui frappe .A ضارب .P زننده .T اوریجی

FRATERNEL. Qui est propre à des frères .A اخوی .P برادری
.T قرنداشلغه مخصوص || Amour fraternel علاقهٔ - حب اخوی
اخوت Union fraternelle اتحاد اخوت Il y a entre ces deux
hommes une amitié fraternelle بو ایکی کشی بیننده علاقهٔ
بینلرنده رابطهٔ مواخات وار در - اخوت وار در

FRATERNELLEMENT. D'une manière fraternelle .A علی طریق
المواخات - بالتواخی - کالاخوین .P برادرانه .T قرنداشجه
|| Ils ont toujours vécu fraternellement بینلرنده دائما مواخیات
بالتواخی کچندیلر - طریقیله کچنمشلر در

FRATERNISER. Vivre en frère avec quelqu'un .A تواخی .P
قرنداش - قرنداشجه کچنمک .T بایکدیگر برادری نمودن
کبی اولمق || Ces deux hommes fraternisent ensemble بو ایکی
کشی بری برلریله تواخی اوزره درلر

FRATERNITÉ. Relation de frère à frère .A اخوت .P برادری
.T قرنداشلق || Vous avez beau le renoncer pour votre frère,
vous ne détruirez pas la fraternité qui est entre vous برادرکی
قرنداشلقدن عزل ایتمک قیدنده اولماک عبثدر زیرا
- بونک ایله بینکزده اولان اخوت قرابتی زایل اولدمز
Il signifie aussi, union, amitié fraternelle .A رابطة الاخوة .P
قرنداش معاملهسی .T مهر ومحبت برادرانه - پیوند برادری
- Il se dit aussi du lien qui unit entre eux ceux qui, sans
être frères, ne laissent pas de se traiter comme tels .A
مواخات .P معاملهٔ برادری .T قرنداشلق حقوقی || Il
y a fraternité entre ces deux familles بو ایکی خاندان بیننده
شیرازهٔ مواخات وار در

FRATRICIDE. Crime de celui qui tue son frère .A قتل الاخ
.P برادر کشی .T قرنداشنی اولدرمه - Il se dit aussi de
celui qui commet ce crime .A قاتل الاخ .P برادر کش .T
قرنداشنی اولدرن

FRAUDE. Tromperie .A مکر - خدعة .P ریو - دغا .T حیله
دوباره - || Fraude grossière خدعهٔ غلیظه قبا حیله - Sans faire
de fraude بلا خدعة Suspect de fraude ریو وحیله ایله مظنون
Trouver quelqu'un en fraude بر کمسنه یی ماکر وحیله کار بولمق
Faire un contrat en fraude de ses créanciers بر کمسنه آلهجقلوسنه
حیله ایدهرک بر کونه سند عقد ایتمک

EN FRAUDE, se dit adverbialement pour Frauduleusement .A
مخادعة - بالخدیعة - بالمکر .P ریوسازانه - دغا کارانه .T حیله
ایله || Du vin entré en fraude à Paris بالخدیعه پارس شهرینه
مکر وحیله ایله پارسه کتوریلان - ادخال اولنان خمر

قاچرمه اولدرق كتوريلان شراب ـ باده

FRAUDER. Frustrer par quelque fraude *A.* اعمال ـ اخداع ـ آلداتمق *T.* دغا كارى نمودن ـ دغا نمودن *P.* مكر ـ الخدعة || Il a fraudé ses créanciers, ses cohéritiers حيله ايتمك ـ وميراث شركاسنى ـ آلهجقلوسنه وميراث شركاسنه حيله ايلدى آلداتدى

FRAUDEUR. Celui qui fraude *A.* دغا باز *P.* ماكر ـ خادع *T.* حيلهباز

FRAUDULEUSEMENT. V. En fraude.

FRAUDULEUX. Enclin à la fraude *A.* مألوف ـ خداع ـ مكار ـ المكر والخديعة *P.* دغا كار *T* دوبارهجى || C'est un esprit frauduleux بر مزاج مألوف ايله مكر وخديعت ـ || Il signifie aussi, fait avec fraude *A.* مزور ـ كاذب *P.* فريب آميز *T.* يلان || Contrat frauduleux سند مزور Banqueroute frauduleuse يلان مفلسلك ـ افلاس مزور

FRAYER. Il se dit d'un chemin, d'une route, et signifie, marquer, tracer *A.* فتح الطريق *P.* راه گشادن *T.* يول آچمق ـ On dit figur. Frayer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui aplanir toutes les difficultés *A.* ارائة الطريق ـ دلالة الطريق ـ رهنمايى كردن *P.* دليل راه شدن *T.* يول كوسترمك || Les travaux des anciens nous ont frayé le chemin à de grandes découvertes آثار متقدمين امور جسيمهنك كشفنده بزه كشف معلومات معظمه ـ ارائهٔ طريقه وسيله اولمشدر ـ خصوصنده دليل راه اولمشدر Et se frayer le chemin à une dignité, à un emploi فلان منصبه موصل اولهجق طرق فلان منصبك تحصيلنه موصل ـ ومسالكى تدارك ايتمك اولهجق طريقى توطئه ايتمك

Il signifie aussi, frotter contre quelque chose *A.* عرك ـ سوك *P.* برمجيدن *T.* سورتمك || Le cerf fraye sa tête aux arbres آهو قسمى باشنى آغاچ اوزرينه سورتر Le coup n'a fait que lui frayer la botte كلان كله جزمهسنى سورتمكدن غيرى بر ضرر ايتمامشدر

Il se dit aussi des monnaies qui s'usent par le frottement *A.* تسيف *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق ـ سيلمك || Il faut que cet écu ait beaucoup frayé بو سكه غايت ايله مسيف اولديغى كورينور

FRAYÉ. || Chemin frayé *A.* طريق موطاء ـ طريق مكشوف ـ الاقدام *P.* راه گشاده *T.* آچق يول ـ ايشلنمش يول

FRAYER. S'approcher pour la génération. Il se dit des poissons *A.* تسافد السماك *P.* ماهيان گشنى كردن *T.* بالقلر جفتلشمك || Dans la saison où les poissons frayent بالقرك موسم تسافدنده

FRAYEUR. L'effet d'une peur soudaine *A.* رعب ـ ذعر *P.* رعب ـ هراس *T.* قورقو ـ اوجونمه || Grande frayeur زليف ـ هراس عظيم mortelle رعب مهلك || Il fut saisi de frayeur فلانك مرغ دل ـ درونده كمال رعب وهراس مستولى اولمشدر بيشباتى ربودهٔ پنجهٔ رعب وهراس اولمشدر La frayeur lui troubla l'esprit غلبهٔ رعب وهراس انسلاب عقل وشعورينه كمال رعب وهراسدن بادى اولمشدر Trembler de frayeur فلانك دل بيقرارى شدت ـ رعشه دار ولرزهناك اولمق ارتعابدن دوچار اورتعاش وخلجان اولمق Je ne suis pas encore bien revenu de la frayeur que j'ai eue دوچار اولديغم رعب وهراس جانخراشدن هنوز كندومه كلهمدم || Il est dans des frayeurs continuelles در رعب وهراس دائمىيه مبتلا

FREDAINE. Trait de libertinage, folie de jeunesse *A.* بسفاهت كنجلك جاهللكى *T.* كار نو جوانى *P.* فعل الصبى ـ صبا ـ

FREDON. Espèce de roulement et de tremblement de voix dans le chant *A.* ترديدات الصوت pl. ترديد الصوت ـ عثاث ـ ترنم pl. ترنمات *P.* ترانه ـ هلهلهٔ سرود *T.* ترنماتى ازكى || Faire un fredon ترديد صوت ايله ـ ترديد صوت ايتمك تغنى ايتمك

FREDONNER. Faire des fredons *A.* ترديد الصوت ـ تغثيث ـ ترنم *P.* ترانه زدن ـ باهلهله سراييدن *T.* ترنمات ايله ايرلمق

FRÉGATE. Sorte de vaisseau de guerre *T.* فرقتين || Équiper une frégate بر فرقتين تجهيز ايتمك ـ دوناتمق Capitaine de frégate فرقتين قپودانى Monter une frégate فرقتين سفينهسنه راكب اولمق

FREIN. La partie de la bride qu'on met dans la bouche du cheval *A.* فاس اللجام ـ شكيمة ـ مسحل ـ سحال ـ منع *P.* لكام كم طماغى *T.* دهنهٔ لگام || Un cheval qui mâche son frein مضغ سحال ايدن ـ لوك لجام ايدن آت Un cheval qui prend le frein aux dents كمى آزىيه ـ تأزيم لجام ايدن آت جالان آت

Il se dit figur. de tout ce qui retient dans le devoir *A.* عنان ـ التكفف ـ عنان الاستمساك *P.* لگام منع وتحذير *T.* آليقويجق

دیزکین || La réputation est souvent un frein qui empêche de malfaire سودای حسن صیت وشهرت ارتکاب منهیّات خصوصنده عنان تکفّف واستمساکدر La puissance du prince est un frein contre la licence des méchants حکومت شاهانه کستاخئ اشرار وخباثتکاران حقنه عنان تکفّف واستمساک اولهجق بر کیفیتدر Une citadelle sert de frein à une province بر حصن حصین اهالئ مملکتک اسب سرکش جسارتلرینه دیزکین منزلهسنده در L'honneur, les lois, les bienséances sont autant de freins pour retenir les hommes عرض وناموس وضوابط وقوانین وقواعد حسن ادب مادّهلرینک هر بری انسانه برر کونه عنان استمساک نفسدر

On dit, Ronger son frein, pour dire, retenir en soi-même sa colère, sans la faire éclater A. كظم الغيظ P. کینه در درون نهفتن T. دیشی صیقوب اویکهیی صاقلمق — Et mettre un frein à sa langue, pour dire, la contenir A. كفّ اللسان ـ ضبط اللسان P. پرهیزکار لسان شدن T. بر کمسنه دیلنی طوتمق

FRELATER. Mêler quelque drogue dans le vin pour le faire paraître plus agréable A. تغشیش الخمر P. در باده غش آمیختن T. شرابه حیله قاتمق || Les cabaretiers sont sujets à frelater le vin میخانهجی قسمی باده ایچنه حیله قاتمغه زمرهٔ میخانجیان تغشیش خمره مبتلا در ـ مبتلا در

FRELATÉ. A. خمر مغشوش P. بادهٔ غش آمیخته T. حیله قاتلمش شراب

FRELATERIE. Altération dans les liqueurs, pour les faire paraître meilleures A. غش P. غش آمیزی T. حیله قاتمه ـ حیله قاتیغی

FRÊLE. Facile à ployer, à rompre A قصف ـ خوّار P. سست T. کوشک

FRELON. Sorte de grosse mouche-guêpe A. صقیع P. غلفج T. اشک آریسی

FRELUQUET. Homme léger, frivole A. منزّ P. سبکسر T. چالنی قوشی کبی

FRÉMIR. Être ému avec quelque espèce de tremblement A. ارتجاج البال ـ ارتجاج الشعور P. دل پر آشوب شدن T. یورک قالقنمق || Je frémis quand j'y pense فلان شیٔ خاطرمه کلدکچه ارتجاج بالمه بادی اولور Frémir d'horreur, d'effroi کمال دهشت وغایت خوف وخشیتدن ارتجاج قلبه گرفتار اولمق de colère غلبهٔ خشم وغضبدن مرتجّ البال اولمق

Il se dit aussi de la mer, quand elle commence à s'agiter, et de l'eau ou de toute autre liqueur, lorsqu'elle est près de bouillir A. هیجان ـ ارتجاج P. در جوش وخروش آمدن ـ جنبیدن T. دپرهنوب اوینامق ـ چالقنمق || La mer frémit دریا هیجان وارتجاجده در

FRÉMISSEMENT. Espèce d'émotion, de tremblement qui vient de quelque passion violente A. رجرجة البال ـ رجرجة الشعور P. آشوب دل T. یورک قالقنمهسی || Je ne puis m'en souvenir sans frémissement فلان شیئی بلا رجرجهٔ قلب درخاطر ایدهمم — Et un tremblement qui vient de quelque indisposition. V. Frisson.

Et un commencement d'agitation dans les corps naturels. Ainsi on dit, Frémissement de l'air A. هیجان الریح P. برخاستگئ باد T. روزکارک قالقمهسی Frémissement de la mer A. هیجان البحر ـ رجرجة البحر P. جوش وخروش دریا ـ جنبش دریا T. دکزک چالقنمهسی ـ دکزک دپرهنوب اوینمسی

FRÊNE. Espèce de grand arbre A. شجرة العصافیر P. درخت زبان کنجشک T. دیش بوداق آغاجی Le fruit de cet arbre s'appelle A. لسان العصافیر P. زبان کنجشک T. دیش بوداق یمشی

FRÉNÉSIE. Fureur violente A. فرنیطس ـ داء السرسام P. T. سرسام علّتی || Accès de frénésie سرسام علّتی حملهسی Être en frénésie حال سرسامده اولمق Il lui a pris une frénésie فلانه حالت سرسام عارض اولدی — Figur. A. جنون P. سرگشتگی T. دلولک || Quelle frénésie de conjurer contre sa patrie! کندو وطنی حقنه عقد محالفهٔ خیانت ایتمک نقدر جنوندر Quelle frénésie de violer ce qu'il y a de plus saint! اعزّ واشرف اولان شیلرک نقضنه جسارت ایتمک نقدر جنوندر La passion qu'il a pour le jeu est une frénésie قماره هوسی مرتبهٔ جنونده در Amour qui va jusqu'à la frénésie درجهٔ جنونه واصل اولان عشق وهوا

FRÉNÉTIQUE. Atteint de frénésie A. مسرسم P. سرسام زده T. سرساملو || Un homme frénétique علّت سرسامه اوغرامش آدم Un malade frénétique est beaucoup plus fort dans les accès de son mal, qu'en santé داء سرسام ایله مریض اولان کشی علّتک حملهسی وقتنده حال صحّتندن زیاده قوّتلو اولور

FRÉQUEMMENT. Souvent A. متواترًا ـ متلاحقًا ـ متواصلًا P.

Il y || ایکیده برده ـ صیق صیق .T پی در پی ـ پیاپی
ایکیده ـ اول طرفه متواصلاً ومتلاحقاً وارر **va fréquemment**
ایکیده برده ظهور ایدر **Cela arrive fréquemment** برده کیدر
تلاحق ـ تکرّر

FRÉQUENCE. Réitération qui se fait souvent .A تکرّر ـ تلاحق
ـ مواترة .P پیاپیی .T صیقلق || La fréquence de ses visites
La زیارتنک تلاحق وتواتری بادئ ثقلتدر importune
fréquence de ses lettres مکاتیب وتحریراتنک مواترت
ـ نکس علتک تکرّر وتواتری de ses rechutes وتلاحقی
On dit, La fréquence du pouls, pour dire, la vitesse des battemens du pouls .A سرعة النبض .P نبض .T زودئ نبض نبضک
تیزلکی

FRÉQUENTATIF. Terme de Gram. Il se dit des verbes qui marquent une idée de répétition .A متضمّن المعناء التکثیر ||
Criailler est le fréquentatif de crier باغرشمق باغرمق لفظنک
معنای تکثیرینی متضمّن اولان افعالدندر

FRÉQUENT. Qui arrive souvent .A کثیر الوقوع ـ متتابع
ـ دمادم آینده ـ پیاپی آینده .P متواتر الظهور ـ الظهور
Les tremblemens de terre || صیق صیق کلان .T هر دم ظهور
sont fréquents en ce pays-là زلزله‌لر اول دیارده کثرت اوزره
Rendre de fréquentes visites بر کمسنه‌نک زیارتنه واقع اولور
Les fréquentes rechutes sont dangereuses علتک متتابعاً وارمق
انتکاس متتابع الظهوری منتج خطر در C'est un bon remède, mais il ne faut pas en faire un usage trop fréquent اعلا
Pouls ـ برعلاج ایسه ده صیق صیق استعمالی جائز دکلدر
fréquent .A نبض سریع .P نبض زود زن .T تیزلک ایله
اورر نبض

FRÉQUENTATION. Communication fréquente avec quelqu'un
.A خلطة ـ مجاورة .P آمیزش .T صیق کورشمه || La fréquentation des gens de bien اهل خیر ایله خلطه وآمیزش Mauvaise fréquentation خلطهٔ ذمیمه

FRÉQUENTER. Hanter .A مخالطة ـ اختلاط ـ مجاورة .P
آمیزش کردن .T صیق صیق کورشمک || Fréquenter les gens de bien اهل خیر ایله آمیزش واختلاط ایتمک Il ne fréquente que les honnêtes gens اهل عرض اولنلردن غیربسیله
معابد ومساجده مجاورت Fréquenter les églises اختلاط ایتمز
پنایرلره وتماشا یرلرینه les foires, les promenades ایتمک
ـ Il est aussi neutre, et signifie, faire de fréquentes visites .A تردّد .P آمدن وشدن ـ آمد شد کردن ـ مجاورت ایتمک

Il y fréquente اول || کیروب چیقمق ـ واروب کلمک .T
فلانک Il fréquente chez un tel طرفه کثرت تردّدی وار در
کیروب چیقار ـ خانه‌سنه تردّد ایدر
Il signifie aussi, avoir un fréquent commerce .A الفت ـ
آمیزش ـ آلفتکی نمودن .P اختلاط ـ معاشرت ـ موالفت
اهل رفض Fréquenter avec les hérétiques || قونشمق .T کردن
Il lui est défendu de fréquenter وبدمت ایله الفت ایتمک
avec ces gens-là اول کسان ایله الفت ومعاشرتی ممنوعدر

FRÉQUENTÉ. Il ne se dit que des lieux .A مزدحم الناس ـ
ـ جای انبوهئ ناس .P مجمع الناس ـ معشر الناس
خلق غلبه‌لکی اولان یر ـ جمعیت یری .T جمعیتگاه ناس
|| Un jardin fréquenté مزدحم ناس اولان باغچه Un palais fréquenté مجمع ناس اولان سرای Fuir les lieux fréquentés
خلق جمعیتی اولان محللردن حذر ومجانبت ایتمک
Chemin fréquenté .A طریق مسلوک .P ره رفته .T ایشلک
ممرّ عامّه اولان یول ـ یول

FRÈRE. Celui qui est né de même père et de même mère, ou de l'un des deux seulement .A اخ pl. اخوان ـ شقیق .P
Vivre en frère || قرنداش .T برادر Frère aîné برادر کبیر
قرنداشجه کچنمک ـ برادرانه الفت ومعاشرت ایتمک
Traiter en frère برادرانه معامله ایتمک L'union des frères
ایکی La discorde qui règne entre les deux frères اتحاد اخوان
قرنداش بیننده اولان شقاق ونفاق Partager comme
frères ـ قرنداش کبی پایلشمق ـ برادرانه مقاسمه ایتمک
ـ Frères germains. Ceux qui sont nés ـ قرنداش پایی ایتمک
de même père et de même mère .A اخ لابوین pl. بنو الاعیان
.P آنالری بابالری ـ اوز قرنداشلر .T برادران هم پدر ومادر
ـ Frères jumeaux. Ceux qui sont nés d'un même ـ بر قرنداشلر
accouchement .A توأمان .P همشکم .T ایکیز ـ Frère consanguin, ou frère de père. Celui qui n'est frère que du côté paternel .A اخ لاب pl. بنو العلات .P برادرنگر .T اوکی
ـ Frère utérin. Celui qui ـ بابا طرفندن قرنداش ـ قرنداش
n'est frère que du côté maternel .A اخ لامّ pl. بنو الاخیاف
.P برادرنگر .T والده طرفندن قرنداش ـ اوکی قرنداش
ـ Frères de lait. L'enfant de la nourrice et le nourrisson qu'elle a nourris du même lait .A اخ من الرضاعة ـ رضیع .P همشیر
.T سود قرنداشی || Citus était frère de lait d'Alexandre سیطوس
نام کمسنه اسکندر ذو القرنینک سود قرنداشی ایدی

FRÈRES, se dit aussi de tous les hommes en général, comme étant sortis d'un même père *A.* ابناء ابی البشر *P.* زادگان آدم *T.* حضرت آدم طپراق. قرنداشلری || Tous les hommes sont frères en Adam بنی آدم ابنای ابو البشر اولدقلری جهتیله بنی آدمک جملەسی طپراق قرنداشلریدر ـ قرنداشدرلر Il faut avoir pitié des pauvres, ce sont nos frères فقرا ودردمندان طپراق قرنداشلرمز اولدقلری حسبیله حقلرینه ایفای لازمهٔ رحم وشفقت اولنمق واجبهٔ حالدندر

FRESQUE. Sorte de peinture appliquée sur une muraille *A.* نقش علی الجدار *P.* نگار بر دیوار *T.* دیوار اوزرنده نقش

FRESSURE. Il se dit de plusieurs parties intérieures de quelques animaux prises ensemble *A.* حشا pl. احشا ـ اجزاء جوفیّة احشای حیوانک ایچ عضولری *T.* || Fressure de mouton قیونک ایچ عضولری ـ غنم

FRET. Louage d'un vaisseau *A.* اجرة النول ـ نول السفینة *P.* کرایهٔ کشتی ـ مزد کشتی *T.* نولین || Le fret d'un navire سفینەنک نولی ـ سفینەنک اجرت نولی Payer le fret نول سفینەیی ادا ایتمک

FRÉTER. Louer à quelqu'un un vaisseau *A.* ایجار ـ اکراء السفینة *P.* کشتیرا بکرایه دادن *T.* کمی‌یی نولین ایله السفینة بر سفینه ایجار ایتمک || Fréter un vaisseau کرایه ویرمک — Et prendre à louage un vaisseau *A.* استیجار السفینة *P.* کشتیرا بکرایه گرفتن *T.* کمی‌یی نولین ایله طوتمق

FRÉTEUR. Propriétaire d'un vaisseau, qui le donne à louage *A.* مکاری السفینة *P.* کراش کشتی *T.* کمی کراجیسی ـ کمی‌یی نول ایله کرایه ویرن

FRÉTILLANT. Qui frétille *A.* هزهز *P.* چالاک وجست *T.* بغایت جست || Un enfant fort frétillant حنبشلو ـ جیوەلک وچالاک بر چوجوق

FRÉTILLEMENT. Mouvement de ce qui frétille *A.* هزّ *P.* جنبش *T.* اوینامه ـ دپرنمه

FRÉTILLER. S'agiter par des mouvemens vifs et courts *A.* اهتزاز *P.* جنبیدن *T.* اوینامق ـ دپرنمک || Cet enfant frétille sans cesse بو طفل لا ینقطع جنبش واهتزازده در Le chien frétille de la queue بصبصة ـ کلب تهزیز ذنب ایدر کوپک قویروغنی اوینادر ـ ذنب ایدر

FRETIN. Menu poisson. V. Frai.

FRIABILITÉ. Qualité de ce qui est friable *A.* قابلیّة الرفت امکان پذیرئ ریزیدگی بالیدن انگشت *P.* بالفرک *T.* پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانمغه کلمکلک

FRIABLE. Qui peut aisément être réduit en poudre entre les doigts *A.* ممکن الارتفات بالفرک *P.* بمالیدن انگشت ریزیدنی *T.* پرمق ایله اوغوشدریلوب اوفانور

FRIAND. Qui aime la chère délicate, et qui s'y connaît *A.* متنوّق فی الاکل *P.* بەگزین ـ نازک خور ـ لذیذ خور *T.* خوراک طعامک اعلاسنی سون || Il n'est pas gourmand, mais il est friand ـ اکول دکل انجق متنوّق فی الاکلدر On dit, Un morceau, un mets friand, c'est-à-dire, délicat *A.* لقمة نفیسة وطعام نفیس *P.* لقمهٔ خوش چاشنی وآش دادی خوش لقمه وطعام *T.* نازک چاشنی

FRIANDISE. Goût pour la chère délicate *A.* تنوّق فی الاکل *P.* خوراک به گزینیٔ ـ لذیذ خوری *T.* دادی خوش شیلرده طعام حسن طبیعت || La friandise est l'effet de la sensualité خصوصنده تنوّق ایتمک تشهّیٔ نفسک مقتضاسیدر Il — se dit au pluriel de certaines choses délicates à manger, comme les sucreries, etc. *A.* اطعمة نفیسة ـ اطعمة شهیّة *P.* خوراک اطعمهٔ *T.* خوشمزه دادی خوش یمکلر || Aimer les friandises نفیسەدن حظ ایتمک Donner des friandises à des enfans چوجوقلره حلویّات ویرمک ـ اطفاله اطعمهٔ شهیّه ویرمک

FRICASSÉE. Viande fricassée *A.* مقلوّ *P.* تفریده *T.* قاورمه || Faire une fricassée بر طعام مقلوّ طبخ ایتمک Manger une fricassée قاورمه یمک ـ طعام تفریده اکل ایتمک Manger une fricassée de poulets پلیچ قاورمەسی یمک

FRICASSER. Faire cuire quelque chose dans une poêle, dans une casserole, après l'avoir coupé en morceaux *A.* اقلا ـ قلو *P.* تفریدن *T.* قاورمق || Fricasser des poulets پلیچلری قاورمق ـ پلیچ قاورمەسی یاپمق

FRICASSÉ. *A.* مقلوّ *P.* تفیده *T.* قاورلمش

FRICHE. Terre qui n'est point cultivée *A.* جادسة pl. جوادس ـ ارض بائرة *P.* بور ـ کلاک ـ زمین شیار نا کرده *T.* پوریر || Il y a trois ans qu'il n'a fait travailler à sa vigne, ce n'est plus qu'une friche اوچ سنەدنبرو کرومی باغنی ایشلتمدیکندن بر پور یر قالمشدر — En friche. Sans culture *A.* بلا فلاحة *P.* بی شیار *T.* اولنمقسزین ـ من غیر فلاحة ـ نطس ـ نطس اولنماش

FRICTION. Frottement que l'on fait en quelque partie du corps

avec la main, une brosse ou un linge *A.* دلک *P.* مالش *T.* اوغمه Quand ce frottement se fait avec des huiles, des onguens, on emploie les mots *A.* دلک بالدلوک - دلک بالمروخ *P.* مالش بروغن دوائی *T.* علاجلو نسنه ایله اوغمه || User de friction sur les épaules اوموز باشنده استعمال دلوک ایتمک Les frictions dissipent les humeurs, et ouvrent les pores مروخ ایله دلک بدن محلل اخلاط ومفتح مساماتدر Friction légère دلک خفیف violente دلک شدید Frictions mercurielles جیوه‌لو مروخات

FRIGIDITÉ. État d'un homme impuissant V. Impuissant.

FRIGORIFIQUE. Terme de Physique. Qui cause le froid *A.* مبرّد - موجب البرد - موجب الصرد *P.* سردی آور *T.* صوغوذیجی || Les corpuscules frigorifiques ذرّات موجبة البرد

FRILEUX. Fort sensible au froid *A.* مصراد *P.* زود سرما زده *T.* تیز اوشور || Les vieillards sont frileux مشایخ وسال خوردگان بالطبع تیز اوشورلر

FRIMAS. Brouillard froid et épais, qui se glace en tombant *A.* صقیع - صبیب *P.* سرما ریزگی *T.* قیراغو || Un pays sujet aux frimas کثرت صبیبه مبتلا بر مملکت Une montagne couverte de neige et de frimas ثلج وصبیب ایله پوشیده بر طاغ Le frimas s'attache aux cheveux قیراغو صاچ اوزرینه یاپشور

FRINGANT. Fort éveillé, fort vif *A.* طیّاش - خفیف المزاج *P.* سبکمشرب *T.* دلی طولو || Il a l'air fringant دلی طولی سیماسنده بر ادمدر - Un cheval fringant, c'est-à-dire, qui a beaucoup de vivacité *A.* فرس جیّاش *P.* اسب جست *T.* وجالاک - یورکلو آت - اویناق آت

FRIPER. V. Chiffonner. - Il signifie aussi, manger avec avidité *A.* ترهیط *P.* علف خواری نمودن *T.* صوغومسزلق ایتمک - Et gâter, user *A.* ابلا - تبلیة *P.* فرسودن *T.* اورسلمک - اسکتمک || Cet enfant fripe toutes ses hardes en peu de temps بو چوجوق آز زمان ایچنده جمیع البسه واثوابنی اورسلر

FRIPERIE. Métier d'acheter, de raccommoder et de revendre de vieux habits et de vieux meubles *A.* بیع - بیع الاخلاق *P.* البلس فروشی - پلاس فروشی - خلقا فروشی *T.* اسکیجیلک || Il ne se mêle plus de friperie فیما بعد بیع بلس واخلاق حرفتنه قارشمز - Il se dit aussi du lieu où les fripiers exercent leur métier *A.* سوق البلاسین *P.* بازار پلاس فروشان *T.* بت بازاری - اسکیجیلر چارشوسی || Acheter un habit à la friperie بت بازارنده بر ثوب مبایعه ایتمک Il ne s'habille jamais qu'à la friperie البسه واثوابنی پلاس فروشان بازارنده تدارک ایدر - Et des habits et des meubles qui sont usés par d'autres personnes *A.* معوزة pl. معاوز pl. خدافل *P.* جامهای کهنه - چپان *T.* اسکی بوسکی اوروبه‌لر || Tous ses habits ne sont que friperie کافّة البسه‌سی خدافل مقوله‌سیدر

FRIPIER. Celui qui fait le métier d'acheter et de vendre de vieux habits *A.* بلّاس - بیّاع الاخلاق - بیّاع الخدافل *P.* خلقا فروش - چپان فروش *T.* پلاس فروش - اسکیجی

FRIPON. Voleur adroit *A.* مدّاش الید - عیّار *P.* دزد افشار *T.* خرسز || Fripon fieffé عیّار محض Ce domestique est un fripon بو خدمتکار خرسز در - Et trompeur, fourbe *A.* ختّال - خلّاب - مکّار *P.* پلوس - حیله باز *T.* دوباره‌جی - اویناق || Il ne fait pas bon avoir affaire à lui, c'est un fripon فلان کشی حیله باز بر آدمدر کندوسیله ایشده بولنمق جائز دکلدر C'est un vrai fripon مکّار محضدر C'est un tour de fripon بر حیله باز آدمک دوباره‌سیدر

FRIPONNER. Escroquer *A.* طرّ - ازدلاع *P.* خرده دستی نمودن *T.* اوغریلمق || بر تقریب اوغریلمق Il m'a friponné vingt pistoles یکرمی غروشیمی بر تقریب اوغریلدی Il a friponné cette montre بو ساعتی طرّ وازدلاع ایلدی - Et faire des tours, des actions de fripon *A.* ختن *P.* رنگ نمودن - پلوسی کردن *T.* دوباره ایتمک

FRIPONNERIE. Action de fripon *A.* مخاتلة pl. مخاتلات - مکر *P.* پلوسی *T.* دوباره - حیله بازلق || Il y a de la friponnerie à cela بو خصوصده بر دوباره وار در Friponnerie signalée مخاتلة واضحه Faire une friponnerie بر دوباره ایتمک C'est une friponnerie بر حیله‌بازلقدر.

FRIQUET. Espèce de moineau *A.* صعوة pl. صعوات *P.* سنگانه *T.* یوند قوشی

FRIRE. Faire cuire dans une poêle avec du beurre, ou de l'huile *A.* طجن *P.* تابه بریان کردن *T.* تاوه‌ده پشورمک || Frire des oeufs تاوه‌ده یموُرطه پشورمک

FRIT. *A.* مطجّن *P.* تابه بریان *T.* تاوه‌ده پشمش

FRISE. Pièce d'architecture qui est entre l'architrave et la corniche *A.* افریز pl. افاریز *P.* پروز *T.* صچاق || Frise dorée افریز مذهّب - صچاق یالدزلو enrichie de sculpture اویمه‌کاری

صچاق - Cheval de frise. V. Cheval.

FRISER. Boucler, anneler les cheveux A. تجعيد - تحبيك P. پرچين وشكن ساختن - شكندار كردن - خم بخم كردن T. قيورجقلتمق دمور ماشد ايلد || Friser ses cheveux aux fers صاچى حلقه حلقه Se friser par boucles تجعيد شعر ايتمك - اولدرق تجعيد ايتمك - Il signifie figur., effleurer, toucher superficiellement A. تخديش P. خدشه زدن T. جزئيجه خفيفجه صيرمق - طوقنمق || Cette mousquetade n'a fait que lui friser le visage آتيلان قورشون يوزينى ياالكز تخديش ايلدى - On dit aussi, que le vent frise l'eau, pour dire, qu'il en agite doucement la superficie A. تحبيك الماء P. بر روى آب چين آوردن T. صو يوزينى بورشدرمق

Il se dit aussi des étoffes A. ثنى P. شكن بر شكن كردن T. بوكلم بوكلم ايتمك - بوكمك - قيورمق

Frisé. A. مجعّد - محبّك P. خم اندر خم - شكندار - چيندار T. قيورق A. مثنّا - متثنّى P. شكن بر شكن T. بوكلم

- Choux frisés. Une sorte de choux dont la feuille est toute crêpée A. كرنب محبّك الاوراق P. كلم شكندار T. بوكلم - بوروشق لهنه - قيورق لهنه

FRISSON. Tremblement causé par le froid qui précède la fièvre A. رعدة - رعدة الحمّى - قفقفة P. لرزهٔ تب T. استمه نك دتره يشى || Grand frisson رعدت عظيمه La fièvre est ordinairement précédée par le frisson حمّانك عادتا دترمه مقدّمه سيدر Le frisson m'a pris بنى دترمه طوتدى Sentir les approches du frisson رعدت حمّانك تقرّبنى حسّ ايتمك

Figur. || Cette mauvaise nouvelle lui a causé d'étranges frissons بو خبر مولم كندويه بغايت موجب ارتعاد قلب اولمشدر

FRISSONNEMENT. Léger tremblement causé par les approches de la fièvre A. عروا - قرّة الحمّى - قشعريرة P. فراشا - فسرهٔ T. تب لرزه || قيل اوريورمه سى - استمه نك اوشونمه سى Il va avoir la fièvre, il sent déjà un frissonnement عرواى حمّانك اثرينى حسّ ايتمكله بو حالت نوبت حمّانك تقرّبنه دلالت ايدر - Figur. A. قشعريرة - ارتعاد القلب P. فراشاى دل T. يورك اوريورمه سى || Quand je pense à cela, il me prend un frissonnement بونى در خاطر ايتدكچه عارضهٔ ارتعاد قلبه قشعريره يه دوچار اولورم

FRISSONNER. Avoir des frissons A. ترعّد - اقشعرار P. فراشيدن T. استمه دن دتره مك || La fièvre le va prendre, il commence à frissonner حمّاسى ظهور قريبا باشلديغندن اقشعراره - Figur. Frissonner de peur ايده جكى دركاردر خوف وخشيتدن d'horreur استيلاى هول وهراس ايله اقشعراره گرفتار اولمق حالت اقشعرار وارتعاده دوچار اولمق Quand je songe au péril où je me suis trouvé, je frissonne encore بولنديغم تهلكه وخطرك كيفيتى خاطرمه كلدكچه درونمده حالت اقشعرار ظهور ايدر

FRISURE. Façon de friser A. جعودت P. چين - شكن T. قيوريلش || Cette frisure est belle بو طور جعودت احسندر - Et l'état de ce qui est frisé A. جعد P. شكن T. بوكلم - قيورمه || Le vent a dérangé sa frisure شدّت ريح جعد شعرينى اخلال ايلدى

FRITURE. L'action et la manière de frire A. طجن P. تابه بريانى T. تاوه ده پشورمه || L'huile est bonne pour la friture روغن زيت تاوه ده پشورمه يه اصلحدر

FRIVOLE. Léger, vain, qui n'a nulle solidité. Il se dit des choses et des hommes A. باطل - عبيث - واهى - ما لا يعنى P. انگونى - بى اساس - بيهوده - بيمآل T. تملسز - مآلسز || Cette raison, cet argument est frivole بو دليل واهيدر Discours frivole كلام ما لا يعنى - كلام بيمآل Matière frivole مادّهٔ باطله Excuse frivole عذر باطل - عذر واهى Homme frivole عبيث بر آدم - بيهوده كار آدم Esprit frivole عقل باطل

FRIVOLITÉ. Caractère de ce qui est frivole A. تبطّل pl. تبطّلات - عبثيّت pl. عبثيّات P. بيهودگى - بيمآلى T. مآلسزلق - تملسزلك || Il y a bien de la frivolité dans cet ouvrage بو تأليفده خيليجه عبثيّت وار در Tous ses discours ne sont que des frivolités جميع اقوالى عبثيّاتدن عبارتدر Cet homme a beaucoup de frivolité dans l'esprit بو آدمك عقلنده حال تبطّل وعبثيّت غالبدر

FROID. Qualité opposée au chaud A. قرس - برد - قرّ P. سرما - زم T. صوغوق || Grand froid A. برد قارس - برد شديد P. سرماى تند وتيز T. كسكين صوغوق Froid cuisant A. برد شفيف P. سرماى جگر سوز T. ياقيجى صوغوق perçant, pénétrant برد قوىّ التأثير - برد نافذ sec A. برد يابس P. سرماى خشك T. قورى صوغوق âcre A. برد حادّ P. سرماى تيز T. سرد صوغوق Un beau froid A. برد لطيف P. سرماى نازك T. خوش بر صوغوق La rigueur du froid

برد شدّت برد استحساس برد ایتمک Sentir le froid Transir de froid شدّت برددن منخدر الاعضا اولمق Geler de froid صوغوقدن طوکمق ـ شدّت برددن منجمد اولمق Trembler de froid برد تأثیر برددن رعشه دار اولمق Supporter le froid صوغوقه طیانمق ـ وسرمایه تحمّل ایتمک Durant le froid de l'hiver برد شتا اثناسنده

Il se dit aussi de ce qui communique ou qui ressent le froid *A.* بارد ـ مبرود *P.* سرد *T.* صوغوق || Pays, climat froid اقلیم بارد Froid comme glace ابرد من ـوای بارد Temps froid موسم مبرودده Dans la froide saison بوزکبی صوغوق ـ الجمد فلان شیٔ Cela est actuellement froid موسم برودت هواده ـ بالفعل بارد در Tempérament froid مزاج بارد Cerveau froid دماغ بارد Goutte froide نقریس بارد Humeur froide خلط بارد Cette plante est froide بو نباتک طبیعتی بارد در Les quatre semences froides بذورات اربعهٔ مبرّده ـ Figur. Sérieux, réservé, qui n'est ému de rien, qui manque de chaleur, d'activité || Il a l'abord froid عند الوصلة بارد بر آدمدر حین وصلتده ـ Un grand homme froid عظیم الشان وبارد معاملهسی بارد در Il lui a fait un accueil froid الطور بر ذات فلانه معاملهٔ بارده ایله Je l'ai trouvé fort froid là-dessus تلقّی ایلدی فلانی اول بابده Il est honnête homme, mais il a un froid بغایت بارد بولدم qui glace tout le monde ذاتنده بر اهل عرض آدمدر انجق Il lui مألوف اولدیغی طور بارد ایله عالمی تبرید ایدر répondit avec son froid ordinaire طور بارد معتادیله جواب محبت Ami froid مألوف اولدیغی طور بارد ایله ـ ویردی On ـ دوستلغی صوغوق بر آدم ـ دوست بی گرمی ـ بارد dit aussi, Style froid, pour dire, un style qui n'a rien de touchant سبک وعبارهٔ بارده Et raillerie froide ـ استهزای بارد On dit aussi, Faire froid, Battre froid à quelqu'un, pour dire, le recevoir avec moins d'empressement, avec un visage moins ouvert qu'à l'ordinaire *A.* اظهار البرودة ـ تلقّی بالبرودة *P.* *T.* عرض چهرهٔ برودت کردن ـ چهرهٔ برودت نمودن ـ صوغوق معامله ایتمک ـ Et qu'il y a du froid entre ces personnes, pour dire, que leur amitié a souffert quelque atteinte بینلری ـ صوغوقلق وار در ـ بینلرنده برودت وار در صوغوقلر

On dit, qu'un homme est de sang froid, qu'il agit, qu'il écoute de sang froid, pour dire, qu'il est maître de lui-même, sans passion et sans émotion *A.* ثلوج النفس *P.* فسردگیٔ دل *T.* ثلوج نفس ایله || Il est de sang froid یورک صوغوقلغی فلانی ثلوج نفس Il l'a écouté de sang froid مجبول بر آدمدر ثلوج نفس ایله Il a agi de sang froid ایله استماع ایلدی حرکت ایلدی

À Froid. Sans faire chauffer *A.* فی حال البارد ـ بارداً *P.* در سردی *T.* صوغوق اولدرق ـ صوغوقده || Infuser une drogue à froid فلان عشبه‌یی ماء بارد ایچنده نقع ایتمک Forger un fer à froid دموری صوغوق ایکن دوکمک Battre un fer à froid دموری بارد اولدیغی حالده دق ایتمک

FROIDEMENT. De manière qu'on est exposé au froid *A.* علی قرّ *P.* سردانه *T.* اوشویه‌جک وجهله || Vous êtes logé, vêtu bien froidement خیلیجه اوشویه‌جک وجهله تمکن وتلبس ایدرسک ـ Figur. D'une manière froide et réservée *A.* بارداً ـ بالبرودة *P.* بر وجه بارد *T.* صوغوقلق ایله || Il m'a répondu bien froidement بارداً بکا جواب ویردی

FROIDEUR. Qualité de ce qui est froid *A.* قرّ ـ برودت *P.* سردی *T.* صوغوقلق || La froideur de l'eau قرّ ـ برودت ما du marbre مرمر طاشنک برودتی du temps برودت هوا ما de la vieillesse ـ سنّ شیخوخته عارض اولان برودت مزاج Figur. Froid accueil *A.* معاملهٔ باردة ـ تلقّی بالبرودة *P.* پذیرهٔ بارد *T.* صوغوقلق ایله قارشولمه ـ صوغوق معامله || Il m'a reçu avec beaucoup de froideur غایه الغایه معاملهٔ بارده ایله بکا تلقّی ایلدی ـ On dit aussi, qu'il y a de la froideur entre ces personnes. V. Froid.

FROIDIR, SE FROIDIR. Devenir froid *A.* تبرّد ـ کسب البرودة *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق || Ne laissez pas froidir le bouillon چوربایی صوغوتمه

FROIDURE. Le froid répandu dans l'air *A.* برودة الهوا *P.* سردیٔ هوا *T.* هوانک صوغوقلغی

FROISSEMENT. Action de froisser *A.* عرک *P.* با هم برمجیدگی *T.* اوغمه ـ سورتمه || Le froissement des cailloux excite du feu چاقل طاشلرینک بزی برلرینه سورتمه‌سی احداث شراره‌یی موجبدر

FROISSER. Meurtrir par une impression violente *A.* هزم *P.* فرسودن *T.* ازمک || Ce carrosse l'a pressé contre la muraille, et l'a tout froissé بو هنطو فلانی دیوار اوزرینه صیقشدروب وجودینی یکپاره هزم ایتدردی Il s'est froissé tout le corps

en tombant وجودی ـ لدی السقوط وجودی بستون ازلدی
دوچار عزم وفرسودگی اولدی

.. Et frotter fortement *A.* تعریک *P.* با هم برمجیدن *T.*
چاقل || Froisser des cailloux l'un contre l'autre سورتمک
صفغ *A.* ـ Froisser des épis ـ طاشلری بری برلریله سورتمک
اوغوشدروب سورتمک *T.* با هم مالیدن *P.* تفریک ـ اصفاغ ـ
ـ Il signifie aussi, chiffonner. V. ce mot.

FRÔLEMENT. Action de frôler, ou l'effet d'une chose qui frôle
A. مشن ـ مشنة *P.* خراش *T.* صیرلمه ـ صیریق

FRÔLER. Toucher légèrement en passant *A.* تمشین *P.* خراشیدن
T. آتیلان صیرمق || La balle lui frôla le visage چالوب
قورشون چهره‌سنی تمشین ایلدی

FRÔLÉ. *A.* ممشون *P.* خراشیده *T.* چالنوب صیرلمش

FROMAGE. Sorte de laitage *A.* جبن *P.* پنیر *T.* پنیر || Fro-
mage mou ـ جبن صلب dur یموشق پنیر ـ جبن لیّن
قاتی پنیر

FROMAGER. Celui qui vend des fromages *A.* جبنی *P.* پنیر
فروش *T.* پنیرجی ـ Il se dit aussi d'un vase percé où l'on
égoutte le fromage *A.* مثملة *P.* پنیر پالونهٔ *T.* پنیر سوزکوسی

FROMAGERIE. Manufacture de fromages *A.* دار الاجتبان ـ
مجبنة *P.* پنیر خانه *T.* پنیرکارخانه‌سی || On a établi des
fromageries dans cette province بو مملکتده پنیرخانه‌لر احداث
اولندی

FROMENT. La meilleure espèce de blé *A.* حنطة ـ برّ ـ قمح
P. گندم *T.* بغدای ـ بغدایی ـ ارناود بغدایی || Farine de pur fro-
ment بر اوقلچک خالص بغدای اونی Un boisseau de froment
بغدای

FROMENTACÉE. Il se dit des plantes qui ont du rapport avec
le froment *A.* قمحیّ *P.* گندم گونه *T.* بغدای نوعندن ـ
بغدای اقسامندن || Les orges, les chiendents, sont des plan-
tes fromentacées شعیر وآیرق اوتی نباتات قمحیّه اقسامندندر

FRONCEMENT. Action de froncer les sourcils *A.* قطوب *P.*
جبین جبین *T.* یوز قاش بورشدرمه

FRONCER. Rider. Il ne se dit que des sourcils *A.* تقطیب
یوز قاش *T.* چین جبین نمودن *P.* تقطیب الوجه ـ
بورشدرمق || Il en fronça le sourcil de colère, de chagrin
خشم وغضب ویاخود اندوه وکدردن تقطیب وجه
ایلدی

Et plisser les étoffes, le linge *A.* ثنی ـ وضن ـ اغضان *P.*
T. شکن زدن ـ پر چین وشکن ساختن ـ خم بخم کردن
قیوروب بوکمک || Il faut froncer davantage cette chemise,
elle n'est pas assez froncée par le collet بو کوملکک یقه‌سی
کرکی کبی قیوریلوب بوکلمدیکندن برقات دخی قیورلمسی
اقتضا ایدر V. Plisser.

FRONCÉ. *A.* متقطب *P.* جبین چین بسته *T.* یوزی قاشی
ـ خم بخم کرده *P.* متثنی ـ موضون ـ مغضن *A.* بورشمش
بوکلمش *T.* پرچین وشکن شده

FRONCIS. Les plis que l'on fait, en fronçant une étoffe *A.* pl.
غضون pl. مثانی *P.* شکنها *T.* بوکنتیلر ـ قیورقلر || Faire un
froncis à une manche ثوبک یکنه اعمال مثانی وغضون
یکنه بوکنتیلر یاپمق ـ ایتمک

FRONCLE. V. Furoncle.

FRONDE. Tissu de corde avec quoi on jette des pierres *A.*
دستاسنگ ـ فلاخن *P.* خطّار ـ مرجام ـ مشجاذ ـ قذّافة ـ مقلاع
T. صپان || David tua Goliath d'un coup de fronde حضرت
داود غولیاثی ضربهٔ مقلاع ایله قتل واعدام ایلدی Les
anciens avaient dans leurs troupes des gens armés de frondes
صپان ـ قدمانک عسکری ایچنده فلاخن اندازلر واراید ی
قوللنور نفرات وار ایدی

FRONDER. Lancer avec une fronde *A.* رمی ـ رمی بالقذّافة
بالمقلاع *P.* با فلاسنگ انداختن *T.* صپان ایله آتمق ||
Fronder des pierres قذافه ایله رمی احجار ایتمک

Figur. Blâmer, critiquer hautement *A.* طعن ـ قذف *P.*
سنگ انداز طعن وتشنیع شدن *T.* سوز آتمق || Il n'eut
pas sitôt ouvert la bouche, que tout le monde le fronda هنوز
شق شفه ایتمشیکن جمیع ناس قذف وطعننه مبادرت
ایتدیکی موعظه‌یه سنگ انداز On a frondé sa harangue ایلدی
ـ Et parler contre le Gouverne- طعن وتشنیع اولمشلر در
ment *A.* قذف الاحوال السلطنة *P.* بحق سلطنت زشتاری
T. بحق سلطنت زباندرازئ طعن وتقبیح کردن ـ نمودن
دولتی فصل ایتمک || C'est un homme qui passe sa vie à
fronder وقت عمرینی دولتی فصل ایلمکه صرف ایدر

FRONDEUR. Qui jette des pierres avec une fronde *A.* رامی
فلاخن انداز *P.* رامی بالمشجاذ ـ رامی بالمرجام ـ بالمقلاع
T. صپان ایله آتیجی ـ Figur. Qui aime à blâmer, à critiquer *A.*
سنگ انداز طعن وتشنیع ـ طعنه زن *P.* عیّاب ـ طعّان

T. فضّال - سوز آتیجی || C'est un frondeur طعّان بر آدمدر — Et celui qui parle contre le Gouvernement A. طعّان الاحوال السلطنة P. طعنه زن سلطنت T. دولتی فصل ایدن

FRONT. La partie du visage qui est comprise entre la naissance des cheveux et les sourcils. Il se dit aussi du devant de la tête de quelques animaux A. جبهة pl. جباه - جبین pl. جبن - ناصية pl. نواصی P. پیشانی T. آلن || Grand front جبهۀ عظیمه large جبهۀ واسعه Front serein A. جبین صلت découvert A. جبین واضح الصلوتة - P. پیشانئ روشن majestueux جبین بارز P. پیشانئ گشاده T. آچق آلن جبهۀ ابهت اثر Être marqué sur le front فلانک ناصیه‌سی تمغای رسوایی ایله موسوم اولمق — Il se prend figur. pour tout le visage A. ناصية الحال P. چهره T. یوز || On lit sur son front ناصیۀ حالنده On voit sur son front ناصیۀ حالندن مستفاد در نمودار در Dérider son front ناصیۀ حالندن دفع چین تعبّس ایتمک — Et pour la face d'une armée, d'une troupe A. جبهة العسکر P. پیشانئ لشکر T. عسکرک آلنی || L'armée présentait un grand front اردو بر جبهۀ مدیده عرض ایدر ایدی L'armée étendit son front اردو توسیع جبهه بر جبهۀ مستطیله - ایلدی Ce bataillon avait tant de front فلان قولک جبهه‌سی شوقدر مسافه یره ممتدّ ایدی — Il se dit aussi de la face des bâtimens A. وجه P. رو T. یوز || Le front de ce bâtiment بو بنانک یوزی

Il signifie figur., impudence A. وقاحة الوجه - مرانة الوجه P. سختئ روی T. کستاخی - کستاخلق - یوز پکلکی || Aura-t-il le front de soutenir ce qu'il a dit? سویلدیکی کلامی تأیید ایتمک درجه‌لره قدر کستاخلغی وارمیدر Il eut le front de me dire . . . بکا شو کلامی سویلمکه کستاخلق ایلدی De quel front ose-t-il se présenter devant moi? نه یوز ایله حضورمه چیقاجقدر — On dit aussi, qu'un homme a un front d'airain, que c'est un front d'airain, qu'il n'a point de front, pour dire, qu'il est très-impudent A. عدیم الحیا - ماجن - ممرّن الوجه P. سخت رو - شوخ - بی ننگ وعار T. پک یوزلو - عارسز

De front, Par-devant A. وجاهاً - مصاقبة - متقابلاً P. پیش رو T. اوک طرفندن - یماجندن - یوز طرفندن || Attaquer l'ennemi de front دشمن اوزرینه وجاهاً حمله وهجوم ایتمک - دشمنی یوز طرفندن اورمق

Il signifie aussi, côte à côte A. جنباً بجنب P. پهلو بپهلو T. یان یانه || Un défilé où il ne peut passer que deux hommes de front یان یانه ایکی کشیدن زیاده مرور ایده‌میه‌جک بر بوغاز Ils marchaient tous trois de front اوچی دخی یان یانه یوررلر ایدی

FRONTAL. Appartenant au front A. جبهیّ P. مخصوص بپیشانی T. آلنه متعلّق || La veine frontale A. عرق الجبهة P. رگ پیشانی T. آلن طمری Les muscles frontaux A. عضلات جبهیّة P. پیامیغهای پیشانی T. آلنک بالق اتلری Nerf frontal A. عصب الجبهة P. پی پیشانی T. آلن سکیری Os frontal A. عظم الجبهة P. استخوان پیشانی T. آلن کمیکی

Il est aussi substantif, et signifie, bandeau qu'on met sur le front A. عصابة P. پیشانی بند T. قاش بصدی || Mettre un frontal avec des herbes pour apaiser le mal de tête صداعی تسکین ایچون بعض نباتات ایله مملو بر عصابه باغلمق

FRONTEAU ou FRONTAIL. Il se dit de cette partie de la têtière qui passe au-dessus des yeux du cheval A. ذؤابة العذار T. باشلق پرچملکی

FRONTIÈRE. Les confins d'un État A. حدّ pl. حدود - رأس - تخم pl. تخوم - تخوم الحدود P. مرز - سر زمین - هرج T. حدود - سرحدّ - سنور || L'armée était sur la frontière عسکر حدود وسنور راس حدودده ایدی La frontière est bien garnie حدود کرکی کبی محفوظدر Reculer les frontières d'un État ملکی مدّ وتوسیع ایتمک — Il est aussi adjectif, et signifie, qui est limitrophe A. متاخم - حدید P. همحدود T. سنورداش || Ville frontière همحدود اولان بلده

FRONTISPICE. La face principale d'un grand bâtiment A. مقبل - وجه P. روی - پیش T. یوز - اوک || Le frontispice de l'église de Saint-Pierre de Rome روما شهرنده کائن حضرت پتروس کلیساسنک یوزی

Et la page qui est à la tête d'un livre A. عنوان الکتاب P. سر نوشت کتاب T. صحیفه کتابک باشنده‌کی

FRONTON. Ornement d'Architecture qui se met au haut de l'avant-corps d'un bâtiment, au-dessus des portes, des croisées, etc. A. سدفة P. بارانگریز T. صچاق - قپو یاخود پنجره اوزری صچاقی

FRONTON ou MIROIR. Cadre placé à la poupe d'un vaisseau, qui porte la figure qui donne le nom au vaisseau A. لوحة

كمينك كتابەسى .T كتابۀ كشتى .P كتابة السفينة ـ السفينة كمى نشانى ـ

FROTTAGE. Le travail de celui qui frotte. V. Frotter || Le frottage d'un plancher دوشمەيى سورتمە

FROTTEMENT. Action de deux choses qui se frottent A. تحاكّ .P با هم برمجيدگى .T سورتنمە || Le frottement de l'essieu use le moyeu de la roue عربە ايكينك سورتنمسيلە تكرلك چنبرى آشنور

FROTTER. Passer à plusieurs reprises un corps sur un autre A. دلك ـ عرك .P ماليدن ـ برمجيدن .T اوغوشدرمق ـ اوغمق ـ سورتمك || Frotter fort شدّت ايلە سورتمك doucement خفيفجە اوغمق ـ دلك لين ايلە دلك ايتمك Se frotter les yeux كوزلرى اوغمق Frotter les jambes d'un cheval آتك آياقلرينى اوغمق

Et enduire A. طلا .P طلا كردن ـ سودن .T سورمك || Les athlètes se frottaient d'huile avant que de lutter پهلوان قسمى مصارعەيە قبل المباشرە بدنلرينى روغن زيت ايلە طلا ايدرلر ايدى On lui frotta le bras avec du baume قولنى بلسان ياغيلە تمريخ ايلديلر ـ بلسان ياغى سورديلر

Figur. Battre, maltraiter A. ضرب ـ لتّ .P لت زدن .T طياق ويرمك || On l'a frotté comme il faut فلانە بر ايو طياق ويرديلر Les ennemis ont été bien frottés dans cette occasion دشمن بو دفعە كركى كبى طياق يدى

On dit dans le même sens, Frotter les oreilles à quelqu'un A. تعريك الاذن .P گوشمال كردن ـ گوش پيچ كردن .T قولاق بورمق

FROTTEUR. Celui qui frotte des planchers A. دلّاك الالواح .P تختەها مالشگر .T تختە سورتيجى

FROTTOIR. Linge dont on se sert pour se frotter la tête ou le corps A. مقرمة ـ ممسحة .P رومال .T سيلەجك ـ مقرمە
Et le linge dont les barbiers se servent pour essuyer leur rasoir en faisant la barbe A. كرباس الحلّاق .P كرپاس سرتراش .T بربر بزى

FRUCTIFICATION. Production des fruits A. نموّ الاثمار ـ ثمور .P بار آورى .T يمش ويرمكلك || Les parties de la fructification sont celles qui sont nécessaires à la production des fruits تحصيل اثمار خصوصندە لا بدّ اولان اسباب اجزاى ثمور در

FRUCTIFIER. Rapporter du fruit A. انبات الثمر ـ اثمار .P بار آوردن .T يمش ويرمك || Quand les terres sont bien fumées, elles en fructifient davantage ارض كركى كبى تسميد اولنديغى حالدە زيادەسيلە انبات ثمر ايدر — Il signifie figur., produire un effet avantageux A. انماء الثمرة ـ تثمير .P اراءة بار دادن .T ثمرەلندرمك ـ بركتلندرمك || Dieu a béni leur travail, et l'a fait fructifier بارى تعالى حضرتلرى توفيق ربّانيەسنى احسان ايلە عمل يدلرينى تثمير واراءە ايتمشدر Faire fructifier la parole de Dieu كلام اللهى تثمير واراءە ايتدرمك L'Évangile a bien fructifié dans les Indes انجيل شريف هندستاندە بالغاً مابلغ مثمر اولمشدر

FRUCTUEUSEMENT. Utilement, avec fruit A. بالثمرة ـ مثمراً والفايدة .P با ثمرە ـ سودمندانە .T فايدەلو وجهلە || Les missionnaires ont travaillé fructueusement en cette province تلقين ايمانە مأمور اولان مبعوثلرك سعى واقدامى بو مملكتدە مثمر اولمشدر

FRUCTUEUX. Qui produit du fruit A. ثامر .P بار آور .T يمش ويرن ـ يمش كتورن || Rameaux fructueux افنان ثامرە ـ يمش ويرن داللر — Figur. A. كثير الثمرة ـ كثير النما ـ كثير العوائد والفوايد .P نمادار .T نمالو ـ فايدەلو || Un emploi fructueux نمادار بر منصب Une charge utile et fructueuse كثير الفوايد ونمادار بر مأموريّت

FRUGAL. Qui se contente de peu pour sa nourriture A. قتين ـ قليل الاكل ـ متقشف .P اندك خور .T آز يمك ير || Il est extrêmement frugal غايت اندك خور آدمدر — On dit, Un repas, une table frugale, c'est-à-dire, où il y a des mets simples et communs A. طعام خسيس .P طعام نا چيز .T بياغى يمك ـ خرجى يمك

FRUGALEMENT. Avec frugalité A. بالقتانة ـ على وجە القتانة .P اندك خورانە .T يمك آزلغيلە || Vivre frugalement يمك آزلغيلە كچنمك ـ تعيّش ايتمك

FRUGALITÉ. Qualité de ce qui est frugal A. قلّة ـ قتانت الاكل .P اندك خورى .T آز يمە || Aimer la frugalité قلّت اكلدن حظ ايتمك La frugalité rend les corps plus sains et plus robustes امر قتانت ابدانە موجب تندرستى وقوّتدر

FRUGIVORE. Qui se nourrit de végétaux A. آكل النباتات .P فكە ـ متفكّە ـ رستە خور .T نبات ايلە بسلنور || Les animaux frugivores حيوانات آكلة النباتات ـ نبات ايلە بسلنان حيوانلر

FRUIT. Il se dit de la production des arbres fruitiers qui
succède aux fleurs A. ثمر pl. اثمار - فاكهة pl. فواكه P. بار -
ميوه - شايه T. يمش || Fruit nouveau A. فاكهۀ طريّه P.
تر ميوۀ - پيدا نو ميوۀ T. تازه يمش vert A. فاكهۀ نيّة -
فاكهۀ غير ناضجه P. ميوۀ خام T. اولمامش يمش - خام
يمش mûr A. فاكهۀ ناضجه P. ميوۀ پخته T. اولمش ميوه
précoce A. باكورة pl. بواكير P. نو باره - ميوۀ پيشرس T.
يمش طرفنده tardif A. فاكهۀ متأخّره P. ميوۀ ديررس T.
كيج ايرشن يمش Cet arbre rapporte de bons fruits بو آغاج
اعلا ميوه ويرر Cueillir du fruit اجتناى فواكه ايتمك -
ميوه ديويشورمك - اختراف فواكه ايتمك Les fruits de
la saison موسم ميوه‌لرى de l'arrière - saison فواكه خريفيّه -
ياز يمشلرى - فواكه صيفيّه Fruits d'été كوز وقتى ميوه‌لرى
d'hiver فواكه شتويّه - قيش ميوه‌لرى

On appelle Fruits de la terre, tout ce que la terre produit
pour la nourriture des hommes et des animaux A. محصول
pl. غلّة - حاصلات الارض pl. محصولات الارض pl. الارض
غلّات P. بر وبار زمين T. بر محصولى || On a fait des
prières à Dieu pour la conservation des fruits de la terre
محصولات ارضك آفتدن وقايه‌سيچون درگاه رزّاق عالمه
هنوز تضرّع ونياز ايتمشلر Fruits pendans par les racines در
برده اولان محصول

Fruits, au pluriel, se dit des revenus d'une terre, d'une charge
A. pl. حاصلات || Il lui a cédé une année des fruits de cette
terre بو ارضك بر سنه‌لك حاصلاتنى فلانه فراغت
برمنصبك ايلدى Les fruits, profits et émolumens d'une charge
حاصلاتى جمع كافّۀ عوائد وحاصلاتى Percevoir les fruits
وتحصيل ايتمك Il a gagné son procès avec restitution de
fruits حاصلاتنك ردّى شرطيله دعواسنى قزاندى Fruits
naturels حاصلات طبيعيّه Les gros fruits d'un bénéfice بر
زعامتك حاصلات جسيمه‌سى

Fruit, se dit aussi de l'enfant qu'une femme enceinte porte
dans ses flancs A. حمل pl. حمال - ثمرة الفؤاد P. بار T.
قارن ثمره‌سى || Une femme est obligée d'avoir soin de son
fruit, de conserver son fruit ثمرۀ فؤادينك حفظ ووقايه‌سى
امرينه اهتمام ايتمك قارينك واجبۀ حاليدر

Figur. Profit, avantage qu'on retire de quelque chose A. ثمرة
pl. ثمرات - فايدة pl. فوايد - منفعت pl. منافع P. سود
T. فايده || Je n'ai tiré aucun profit de cette affaire بو
مصلحتدن بر درلو فايده تحصيل ايده‌مدم Je n'en ai point
encore recueilli le fruit الى الآن ثمره‌سنى كوره‌مدم Beau-
coup de peine et peu de fruit متاعب كلّيه وثمرۀ جزئيّه Le
fruit de ses travaux, de ses veilles ثمرۀ تعب وزحمتى
ومتاعب شبانروزه‌سنك ثمره‌سى Cet écolier a tiré en peu
de temps un grand fruit de ses études بو طالب وقت يسيرده
تدرّس واستفاده‌دن منافع جسيمه تحصيلنه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi l'effet d'une cause || C'est un fruit de votre
piété ثمرۀ ديانتكدر de vos soins ثمرۀ حسن همّتكدر La
honte et le repentir sont le fruit ordinaire des mauvaises actions
رذايل ومكارهك عادتا ثمره‌سى خجالت وندامتدر Les grandes
découvertes sont le fruit d'une longue application مكاشفات
عظيمه توغّل عظيمك ثمره‌سيدر

FRUITAGE. Toutes sortes de fruits A. اجناس الفواكه P.
ميوها T. يمش قسمى

FRUITIER. Qui porte du fruit A. مثمر P. بار دار - بار آور
درخت بار اور - شجر مثمر || Arbre fruitier يمش ويرن T.
Jardin fruitier اشجار مثمره‌يى مشتمل باغچه

Et celui qui fait métier de vendre du fruit A. فاكهانىّ -
بايع الفواكه P. ميوه فروش - شايه فروش T. يمشجى

FRUSTRATOIRE. Terme de Palais. Fait pour fruster, pour
tromper A. خادع P. فريبنده T. آلداديجى

En termes de Palais, on dit, Exceptions frustratoires, pour dire,
des exceptions mauvaises dans le fond, et qui ne sont faites que
pour gagner du temps A. اعذار مماطلة - اعذار مسوّفة

FRUSTRER. Priver quelqu'un de son dù, ou de ce à quoi il
s'attend A. تخييب - تخسير P. محروم ساختن - دوچار
حرمان وخسران كردن T. محروم قلمق || Il m'a frustré
de mes droits بنى حقوقمدن تخييب ايلدى Il a frustré
ses créanciers آلەجقلوسنى تخييب وتخسير ايلدى Frustrer
les espérances de quelqu'un بر كمسنه‌نك مأمولاتنى رهين
اخباط ايتمك - خيبت وخسران ايتمك آمالنى

FUGITIF. Qui a quitté son domicile, sans oser y retourner A.
فرارى - هارب P. گريز پا - گريزان - گريخته T. قاچقون
|| Criminel fugitif مجرم هارب - مجرم فرارى - Un esclave
fugitif A. آبق pl. اباق

On dit en Poésie, L'onde fugitive, pour dire, l'onde qui court

toujours موج دائمیّ الجریان

FUIR. S'éloigner avec vitesse pour se sauver *A.* شرود ـ هرب ـ فرار ـ *P.* گریختن ـ پای پیچیدن ـ *T.* قاچمق || Quand il vit que les ennemis fuyaient عسکر ـ دشمنک فراريني کورنجه اعدا اين المفرّ ديیه‌رك متوجّه سمت شرود وفرار اولديغنی دشمن کناره گیر سمت فرار اولديغن ـ لدی المشاهده || On ne lui reprochera jamais d'avoir fui تهمت لدی النظر گریز وفرار وقتًا من الاوقات حقّنه اسناد اولنمق احتمالی یوقدر

Il se prend aussi pour Éviter *A.* حذر ـ احتذار ـ مجانبت ـ فرار ـ اجتناب ـ *P.* گریزان شدن *T.* قاچمق ـ قاچنمق || Fuir le péril خطر وتهلکه‌دن فرار ایتمک le vice مساوی مجالس ومثالبدن حذر ایتمک les mauvaises compagnies موقع اشراردن حذر ومجانبت ایلمک l'occasion du péché اثم وگناه اوله‌جق حالاتدن فرار وحذر ایتمک le combat جنکدن ـ جنکدن فرار ایتمک ـ جنکدن اجتناب ایتمک le travail ایشلمکدن مجانبت ـ زحمتدن قاچنمق قاچمق le jeu قماردن اجتناب ایتمک ایتمک

Il signifie aussi, différer, empêcher qu'une chose ne se termine *A.* انحیاص ـ فرار ـ فرار عن المقصد *P.* از کار گریز *T.* مصلحتده قپامق کوستِرمك ـ مصلحتدن قاچنمق نمودن || C'est un chicaneur, il fuit toujours بر مزوّر آدمدر هر بار بر تلبیس آدمدر دائما ـ مصلحتده انحیاصدن خالی دکلدر || Il a fui, je l'attraperai bien sans courir مصلحتدن قاچينور فلان کشی فرار وانحیاصه دسترس اولمش ایسه‌ده نفسمه زحمت ویرمکسزین یقه‌لیه‌جغمه شبهه یوقدر

On dit, qu'une chose ne saurait fuir à une personne, pour dire, qu'elle lui arrivera sans faute *A.* فوت *P.* از دست رفتن *T.* الدن قورتلمق || Cette succession ne lui saurait fuir بو میراث الندن فوت اولنمق احتمالی یوقدر ـ Et que le temps fuit, pour dire, qu'il passe vite وقت وزمان سریع المرور در ـ Et qu'un vase, qu'un tonneau fuit, pour dire, que la liqueur qui y est contenue, coule par quelque fêlure *A.* سفحان *P.* ژوهیدن *T.* آقمق || Ce tonneau fuit بو فوچی آقر ـ سافحدر

FUITE. Action de fuir *A.* هرب ـ شرود ـ فرار *P.* گریز *T.* قاچمه || Fuite honteuse موجب عار وخجالت اوله‌جق بادئ رسوایی اوله‌جق عار فرار ـ رذیلهٔ فرار || Prendre la fuite متوجّه سمت گریز وفرار اولمق || La fuite en Égypte مصر جانبنه واقع اولان فرار || Le salut de l'ennemi fut dans la fuite دشمنك سلامت حالی مجرّد ارتکاب عار فرار ایله دشمن سرعت فراری تقریبیله سلامت ـ حصولپذیر اولمشدر || Sa retraite fut une fuite کیرویه عودتی یافته اوله بیلمشدر حال فراردن لا فرق ایدی || Mettre en fuite *A.* افرار ـ اشراد ـ اهراب ـ تهریب ـ *P.* گریزانیدن *T.* قاچرمق ـ Figur. || La fuite du vice معایبدن قاچنمه ـ مثالب ومساویدن مجانبت

FULIGINEUX. Qui est de la nature de la suie. Il ne se dit qu'en cette phrase: Vapeurs fuligineuses, pour dire, des vapeurs qui portent avec elles une certaine quantité de suie ou d'autres matières grasses *A.* ابخرة کتنیّة ـ ابخرة سناجیّة *P.* ابخرهٔ دوده‌ناك *T.* ایسلو بخارلر

FULMINANT. Il se dit d'un homme, qui, étant dans une grande colère, menace avec bruit *A.* نفطة ـ متنفّط ـ مستشیط *P.* آتش مزاج ـ آتشریز خشم وکینه *T.* اویکه‌سندن آتش پوشکرر || Il est fulminant بو آدم بالطبع متنفّطدر ـ On dit aussi, Lancer un regard fulminant عطف ـ رمی لحاظهٔ تنفّط ایتمک نگاه خشم آلود ایتمک

FULMINATION. Action de fulminer. V, ce mot.

FULMINER. Terme de Droit canon. Publier quelques actes avec certaines formalités *A.* اصدار || Fulminer une sentence d'excommunication بر قطعه لعنتنامه اصدار ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, s'emporter contre quelqu'un avec des menaces *A.* نفط ـ تنفّط ـ اشتشاطة *P.* آتش خشم وکینه ریختن *T.* آتشلنمک ـ طارغنلق ایله پارلایي ویرمک || Il fulmine étrangement contre vous سنک علیهکه افراط اوزره || Il est en colère, il fulmine حال غضبده اولمغله تنفّط ایدر طاریلوب آتشلنور ـ تنفّط ایلمکده در

Fulminé. *A.* متنفّط *P.* پر آتش *T.* طارغنلقدن آتشلنمش *A.* مصدور

FUMANT. Qui jette de la fumée *A.* داخن ـ عاثن *P.* دود آور ـ افکن *T.* تونتر || Tison fumant تونتر طوتروق Cendres fumantes تونتر کول ـ خاکستر دود آور ـ رماد عاثن

On dit figur, qu'un homme est tout fumant de colère, pour dire, qu'il est dans un grand emportement de colère *A.* متلهّب من الغضب *P.* پر آتش غضب ـ آتش افشان غضب *T.* طارغنلقدن آتشلنور

FUMÉE. Vapeur épaisse qui sort des corps qui brûlent *A.* دخان pl. ادخنة ـ عثان pl. عواثن *P.* دود *T.* توتون || Fumée épaisse دخان كثيف ـ توتون قويى دخان noire ـ دخان بد بو ـ دخان منتن puante سياه توتون ـ اسود دخان ـ فنا قوفار توتون Le bois vert fait beaucoup de fumée قوقوسى فنا توتون ـ حطب طرئ كثير الدخان اولور Il fait de la fumée en cette chambre بو اوطه‌ده توتون وار در Dissiper, chasser la fumée اذهاب دخان ايتمك ـ دفع دخان ايتمك Du linge qui sent la fumée توتون قوقار بز ـ معثون بز Un ragoût qui sent la fumée توتسى قوقار يمك ـ طعام معثون La fumée des flambeaux شموع ومشاعلك دخانى Noirci de fumée توتسيدن سياه اولمش ـ دخاندن سياهلنمش

On dit proverb., Il n'y a point de fumée sans feu, pour dire, que d'ordinaire il ne court point de bruit qui n'ait quelque fondement *A.* لا بدّ للسراج من السناج *P.* بى آتش دود *T.* آتش اولمينجه توتون چيقمز نايد ـ Et que toutes les choses du monde ne sont que fumée *A.* مال الدنيا كالجويل امور دنيا هباى منثور كبى لمحة البصرده غايب ونا پيدا *T.* امور دنيا توتون كبى طاغيلوب يوق اولور ـ اولور ـ Et qu'une chose va en fumée بو شئ هباى منثور كبى معدوم ونا پيدا اولور || Tous ses desseins s'en sont allés en fumée كافّهٔ مقاصد ومنويّاتى هباى منثور اولمشدر

Il se dit aussi de la vapeur qui s'exhale des viandes chaudes *A.* بخار *P.* دود *T.* بوغ

Il se dit encore, des vapeurs qui s'exhalent des corps humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف ـ هر ـ ميغ *T.* پوص ـ طومان || Il se leva une fumée de la rivière نهر ابچندن بر بخار ـ قالقدى ـ Il se dit au pluriel des vapeurs qu'on croit qui s'élèvent des entrailles au cerveau *A.* pl. ابخرة *P.* دودها *T.* طومانلر || Les fumées du vin montent au cerveau ابخرهٔ باده دماغه صعود ايدر ـ دماغه سوور ايدر Abattre les fumées du vin ابخرهٔ خمرى تسكين ايتمك La mélancolie envoie des fumées noires au cerveau سودا علتى دماغه ابخرهٔ سياه صعودينى مستلزمدر

FUMER. Jeter de la fumée *A.* دخون ـ ادّخان ـ تعثين ـ اعتثان *P.* دود افكندن *T.* توتمك || Ce bois n'est pas sec, il fume beaucoup بو حطب يابس اولمديغندن بغايت ادّخان ايدر ـ On dit, qu'une chambre, qu'une cheminée fume, pour dire, que la fumée, au lieu de sortir par le tuyau, se rabat et entre dans la chambre اوطه واوجاق ادّخان ايدر ـ توتر

Il signifie aussi, mettre des viandes à la cheminée pour les sécher *A.* تدخين ـ تعثين *P.* دود آلود كردن *T.* توتسولتمك ـ توتسو ويرمك || Fumer des langues de boeuf صغر ديللرينى توتسولتمك ـ قديد بقرى تدخين ايتمك du boeuf salé صغر بصدرمه‌سنى توتسولتمك

Il se dit aussi des vapeurs que la chaleur fait exhaler d'un corps humide *A.* اصعاد البخار ـ اخراج البخار *P.* بر خيزانيدن ـ ميغ هر انگيختن *T.* قالدرمق ـ پوص چيقارمق ـ طومان || Au printemps on voit les marécages fumer وقت بهارده اراضئ ناسه‌دن ابخره‌نك خروجى مشهود اولديور ـ ايلك ياز وقتنده صولاق وچپللك يرلردن پوص قالقديغى ـ بخار چيقديغى كوربنور Ce cheval a couru, il s'est échauffé, il fume بو آت زياده‌جه سكردوب كسب حرارت ايتمكله بدنندن بخار چيقار ـ طومان چيقار

Il signifie aussi, prendre du tabac en fumée *A.* استدخان *P.* تنباگو كشيدن ـ دود كشيدن *T.* توتون چكمك ـ توتون ابچمك || Fumer une pipe چيبوق ايله توتون چكمك Il a fumé toute la nuit كيجه صباحه قدر توتون چكدى ـ توتون ابچدى

Fumé. *A.* مدخّن ـ معثّن *P.* دود آلود *T.* توتسولنمش

FUMER. Engraisser les terres avec du fumier *A.* تزبيل ـ نشر الزبيل ـ تدمين ـ تسميد *P.* كود افشاندن ـ كود آلود كردن *T.* كوبره‌لمك ـ فشقى قومق ـ فشقى صاچمق || Fumer un champ تارلايه فشقى ـ تارلايى تزبيل ايتمك صاچمق

Fumé. *A.* مزبّل ـ مدمّن ـ مسمّد *P.* كود آلود *T.* كوبره‌لنمش

FUMET. Vapeur agréable qui s'exhale de certains vins et de certaines viandes *A.* فوحة ـ فوغة ـ نشوة *P.* بوى خوش *T.* كوزل قوقو || Ce vin a un bon fumet بو باده‌نك لطيف نشوه‌سى وار در Le fumet d'une perdrix خمر لطيف الفوحه ـ ككلك قوشى اتنك فوحهٔ طيّبه‌سى

FUMETERRE. Plante *A.* شاهترج ـ بقلة الملك *P.* شاهتره *T.* شاهتره

FUMEUR. Qui est accoutumé à fumer du tabac *A.* مستدخن *P.* دود كش ـ تنباگو كش *T.* توتون چكن ـ توتون ابچمكه مبتلا

FUMEUX. Qui envoie des vapeurs à la tête *A.* موجب النشوة
بر سر بخار خیزاننده ـ نشوه انگیز *P.* موجب السرور ـ
T. باشه اورر || La bière de ce pays-là est extrêmement fumeuse بو دیارده اعمال اولنان نبیذ شعیر غایة الغایه
باشه اورر Du vin fumeux بادهٔ نشوه دار

FUMIER. Paille qui a servi de litière aux animaux, qui est mêlée avec leur fiente, et dont on se sert pour engraisser les terres *A.* غوشاك ـ كود ـ سرگین ـ سرقین *P.* زبل ـ زبیل
T. زبیلی آخوردن || Ôter le fumier d'une écurie فشقی ـ کوبره
زبیلی تعفین ایتدرمك Faire pourir du fumier اخراج ایلمك
زبیل Le fumier engraisse les terres کوبره‌یی چورتمك ـ
سرقین ـ زبیل فرس Fumier de cheval اصلاح ارضی مؤدیدر
تارلایه Mettre du fumier dans un champ آت کوبره‌سی ـ فرس
نشر زبیل ایتمك

FUMIGATION. Action de brûler quelque aromate ou quelque liqueur, pour en répandre la fumée *A.* تبخیر pl. تبخیرات *P.*
بخور ایله توتسو ویرمه ـ بخورلمه *T.* بخور افشانی || Les fumigations sont souvent salutaires تبخیرات غالب حالده
پك خیرلو در ـ کثیر النفعدر

FUNAMBULE. Danseur de corde *A.* رقّاص علی الرسن *P.*
جانباز *T.* رسنباز

FUNÈBRE. Qui concerne les funérailles *A.* متعلّق بالجنازة
P. جنازه‌یه متعلّق *T.* متعلّق جنازه || Ornemens funèbres
موکب Pompe funèbre تزیّنات جنازه ـ تزیّنات جنازیّه
جنازه‌نك تعظیم Honneurs funèbres جنازه آلایی ـ جنازه
میّت ـ خطبهٔ جنازه Oraison funèbre شاننه متعلّق رسوم
Appareil funèbre ـ جهاز جنازه ـ Chant funèbre *A.* خطبه‌سی
آغلشمه *T.* سرود ماتم آمیز ـ سرود نوحه آمیز *P.* غنا المرثیة
ازکیسی

Figur. Triste, lugubre *A.* فاجع ـ محزن ـ حزین *P.* غم
T. ایکلدیجی زاری آور ـ اندوه خیز ـ انگیز || Cri funèbre
صورت غم انگیز Image funèbre آواز حزین

On appelle Oiseaux funèbres, certains oiseaux nocturnes *A.*
کیجه قوشلری *T.* مرغان شب *P.* طیور اللیل

FUNÉRAILLES. Cérémonies qui se font aux enterremens *A.*
جنازه‌نك رسوم وتشریفاتی *T.* رسم وراه جنازه *P.* رسوم الجنازة
|| Funérailles magnifiques محتشم ومعنون جنازه رسومی Faire
les funérailles de quelqu'un بر کمسنه‌نك جنازه‌سی رسومنی

رسم جنازه‌ده بولنمق Assister à des funérailles ترتیب ایتمك
Le jour des funérailles رسم جنازه کونی La pompe des funérailles جنازه آلایی

FUNÉRAIRE. V. Funèbre. Il ne se dit guère qu'en cette phrase:
Frais funéraires جنازه مصارفی

FUNESTE. Sinistre, qui porte le malheur *A.* موجب ـ وخیم
وخامت فرما ـ شآمت رسان *P.* مشئوم ـ منحوس ـ الوخامة
T. عارضهٔ موجبة الوخامة || Accident funeste کوتی ـ اوغورسز
mort نصیحت منتجة سفروخامت اثر voyage conseil موت وخیم
موجب نحس ووخامت اولەجق عزیمت entreprise الوخامة
nouvelle حادثهٔ منحوسه خبر نحوست اثر événement La guerre
lui a été funeste سفر کندویه موجب وخامت اولمشدر

FUNESTEMENT. D'une manière funeste *A.* بالشآمة ـ بالوخامة
T. اوغورسزجه وخامتکارانه *P.* بالنحس ـ || Cela arriva le
plus funestement du monde بو کیفیّت جهانده مثلی نا مسبوق
صورت وخیمه ایله ظهوره کلمشدر

FUNIN. Cordage d'un vaisseau. V. Cordage.

FUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: À fur et à mesure, et signifie, à mesure que *A.* مهما القدر والقیاس *P.*
آکا کوره واول قدرنجه *T.* بقدر واندازه

FURETER. Fouiller, chercher partout avec soin *A.* تفحّص
T. آراشدرمق جستجو کردن *P.* تفقّد ـ || Qu'allez-vous fureter dans cette bibliothèque? بو کتبخانه‌یه واروب
آراشدردیغك ندر

Il signifie figur., s'empresser à savoir des nouvelles de tout
A. تجسّس الاخبار ـ تحدّس الاخبار *P.* خبر پژوهی کردن
T. حوادث آراشدرمق || Il ne fait que fureter partout, pour
savoir ce qui passe جریان ایدن احواله تحصیل وقوف
ایچون طرف طرف تجسّسدن خالی دکلدر

FURETEUR. Celui qui cherche partout *A.* متفحّص *P.* جوینده
T. آراشدریجی ـ Figur. || Fureteur de nouvelles *A.* متجسّس
حوادث آراشدریجی *T.* خبر پژوه *P.* متجسّس الاخبار ـ

FUREUR. Rage, manie *A.* جنون سبعی || Il est devenu
fou, et de temps en temps il lui prend des accès de fureur
فلان کشی تجنّن ایدوب گاه وبیگاه کندویه جنون سبعی
جنون سبعی Quand il entre en fureur عارضه‌لری ظهور ایدر
حال جنون سبعیده اولدیغی وقتده ـ حالتنده ایکن C'est
un homme extrême en toutes choses, il aime et il hait jusqu'à

la fureur هر شيئده افراطه مايل اولوب محبت وعدواني
جنون سبعي مرتبه‌لرينه وارر

Il se dit aussi, d'un violent transport de colère *A.* طيف ـ
تندى خشم *P.* شدّة الطيف والتهوّر ـ فورة الغضب ـ تهوّر
T. طارغنق قيزغنلغى || Être transporté de fureur حال فورت
شدّت طيف وتهوّر نفسنه وغضبده اولمق La fureur l'emporte
مغلوب طيف وتهوّر اولور ـ استيلا ايدر Pour apaiser sa fu-
reur فورت غضبنك تسكيننه وسيله اولمق آوزره Irriter
la fureur de quelqu'un بر كمسنه‌نك عرق طيف وتهوّرينى
خلقك تحريك ايتمك S'exposer à la fureur du peuple
شدّت تهوّرينه اوغرامق ـ En termes de l'Écriture, il se dit
aussi de la colère de Dieu *A.* سخط ربّانى ـ غضب الله *P.*
خشم يزدانى *T.* اللهك طارغنلغى || Seigneur, ne me rep-
renez pas dans votre fureur يا ربّى قولكى غضبكه مظهر ايلمه

Il se dit aussi des animaux *A.* تحمّش ـ حمش *P.* غرش ـ
طارغين آرسلان || Un lion en fureur طارغنلق *T.* غرّندگى
La fureur d'un taureau بوغه‌نك طارغنلغى ـ حمش ثور

Et par analogie, de la violente agitation des flots, des vents, etc.
A. كسكينلك ـ سردلك *T.* تندى ـ تيزى *P.* حدّت ـ شدّت
|| La fureur de la tempête فورتنه‌نك شدّتى de l'orage
شدّت بحر de la mer شدّت des vents بوره‌نك شدّتى
لهيبك شدّت وحدّتى des flammes رياح

Il se dit aussi d'une passion démesurée *A.* شعف ـ هيام *P.*
آشفتگى *T.* قيزغن دوشكونلك ـ دلولك || Il a la fureur
du jeu درجهٔ شعفده شعف قماره مبتلا در Aimer à la fureur
دلبسته اولمق

Et d'un transport qui élève l'esprit au-dessus de lui-même, et lui fait faire ou dire des choses extraordinaires *A.* وجد ـ
حالة الوجد || Fureur prophétique وجد انبيا poétique
شعرانك حالت وجدى Il fut saisi d'une fureur divine
قلبنه وجد الهى مستولى اولمشدر

FURIBOND. Sujet à de grands emportemens de colère *A.* فيّور
عنيف ـ *P.* تند مشرب *T.* طارغين || Il vint à nous tout
furibond بغايت فيّور اولدرق طرفمزه كلمشدر

FURIE. Emportement de colère. V. Fureur || Entrer en furie
فورت غضب حالنه دوچار اولمق Être en furie فورت
شدّت غضب حالنده اولمق Quand sa furie sera passée
طيف وتهوّرى بر طرف اولنجه ـ Il se dit aussi des ani-
maux || Le lion en furie se jeta sur lui آرسلان متحمّش وغرّنده
اولديغى حالده اوزرينه صالدى La furie des bêtes sauva-
ges سباعك حال تحمّشلرى ـ Et des choses inanimées ||
La furie de la tempête فورتنه‌نك شدّتى des vents شدّت
رياح

Il signifie aussi, l'état le plus violent d'une chose *A.* حميّا
استحرار ـ *P.* شدّت ـ تندى *T.* قيزغنلق || Dans la furie du
combat كشمكش محاربه‌نك حال ـ حميّاى حرب وقتالده
حرب وضربك حال كمال شدّتنده ـ كمال استحرارنده
de son mal ملتك كمال شدّتنده de la fièvre حميّاى حمّا
حمّانك وقت كمال شدّتنده ـ اثناسنده

Et ardeur, impétuosité de courage *A.* سطوت ـ بأس ـ بطش
P. زورمندى *T.* بورك قيزغنلغى || C'est une nation qui va
au combat avec furie كمال بطش وسطوت ايله جنك ايدر
ابتداى Il faut laisser passer cette première furie بر ملتدر
امرده ظهور ايدن شدّت سطوتى صاوشدرملو در Les trou-
pes donnèrent avec furie sur l'ennemi عسكر غايت بأس
بطش وسطوت ـ وسطوت ايله اعدا اوزرينه صولت ايلدى
عظيمه ايله دشمن اوزرينه دوشدى

FURIEUSEMENT. Extrêmement, prodigieusement *A.* فوق
Il est || مبالغه ايله *T.* بيرون از اندازه *P.* بالافراط ـ الغاية
furieusement riche فوق الغايه مالدار در Elle est furieuse-
ment laide افراط ايله بد چهره در

FURIEUX. Qui est en furie *A.* فائر *P.* آتش مزاج *T.* آتش
Il ـ بر مجنون آتش مزاجدر || C'est un fou furieux يوركلو
se dit aussi des animaux *A.* متحمّش *P.* غرّان ـ دمان ـ ژيان
T. طارغن || Tigre furieux نمر ژيان Lion furieux شير غرّان
شير دمان ـ

Il signifie aussi, véhément, impétueux *A.* شديد *P.* تندوتيز
T. كسكين || Il est furieux dans le combat جنكده شدّتى وار در
ريح شديد Vent furieux حين حرب وقتالده شدّتى غالبدر ـ
كسكين روزكار ـ Furieuse tempête شديد فورتنه Furieux com-
bat محاربهٔ شديده Cris furieux اصوات شديده ـ Et ex-
cessif dans son genre *A.* جسيم ـ عظيم ـ مفرط *P.* بزرك *T.*
بيوك || C'est un furieux mangeur اكول مفرطدر menteur كاذب
عظيمدر ـ Voilà un furieux travail اشته بر عمل جسيم Il s'est
donné un furieux coup بر ضربهٔ جسيمه‌يه اوغرادى

FUROLLES. Exhalaisons enflammées qui paraissent quelquefois

sur terre et sur mer *A.* ابخرة ملتهبة *P.* بخارهای آتشناك *T.* آتشلو طومانلر

FURONCLE. Espèce de flegmon qu'on appelle aussi Clou. V. ce mot.

FURTIF. Qui se fait en cachette *A.* خفی - مخفی *P.* نهانی - پنهان - *T.* كیزلو || Des amours furtives عشق خفی

FURTIVEMENT. À la dérobée *A.* خفیاً - خفیةً - مخفیاً *P.* نهانی *T.* كیزلوجه || Entrer furtivement خفیاً دخول ایتمك

FUSEAU. Petit instrument dont on se sert pour filer et tordre le fil *A.* مغزل - *P.* مردن *T.* ایك - دوك || Tourner, remplir le fuseau ایكی جویومك - اداره وتملئه مغزل ایتمك وطولدرمق

FUSÉE. Le fil qui est autour du fuseau quand la filasse est filée *A.* ملء المغزل *T.* ایك طولوسی

Fusée. Espèce de feu d'artifice *T.* فشنك || Fusée volante هوا فشنكی Fusée qui se jette à la main كستانه فشنكی Fusée à étoiles یلدز فشنكی Faire des fusées فشنك یاپمق Jeter des fusées فشنك آتمق La fusée a crevé فشنك چاتلدی La baguette d'une fusée فشنك صریغی

FUSER. Terme de Physique et de Médecine. Se répandre *A.* انتشار *P.* پراكنده شدن *T.* طاغلمق - یایلمق || Le salpêtre fuse lorsqu'il est sur les charbons كهرجله آتش اوزرنده منتشر اولور Le pus de cet abcès a fusé sous la peau ایرینی دری یایلمشدر - آلتنده منتشر اولمشدر

FUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est fusible *A.* قابلیة الذوب *P.* امكانپذیری گدازش *T.* اریمكه كركلك

FUSIBLE. Qui peut être fondu, liquéfié *A.* ممكن الذوب *P.* گداختنی *T.* ارر - اریمسی ممكن || Tous les métaux sont fusibles مجموع معادن ممكن الذوبدر

FUSIL. Petite pièce d'acier avec laquelle on bat un caillou pour en tirer du feu *A.* زند - مقادیح pl. مقداح - قداحة pl. زناد *P.* آتشزنه *T.* چاقماق || Battre le fusil ضرب قداحه ایتمك - Il se dit aussi de la pièce d'acier qui couvre le bassinet de certaines armes à feu پشتو - زند چاقماغی پشتوك

Fusil. Arme à feu montée sur un fût de bois *A.* برقیل *P.* تفك *T.* تفنك - تفنك || Il le tua d'un coup de fusil قورشونی ضربیله فلانی قتل ایلدی Fusil à deux coups چفته قورشونلی تفنك Fusil de chasse برقیل صیاد تفنك - Fusil à vent *A.* زبطانة *P.* تزتك *T.* آغز تفنكی - Amorce de fusil تفنكك آغز اوتی - سبطانات pl. سبطانة آو تفنكی

FUSILIER. Soldat qui a pour arme un fusil *A.* رامی البرقیل - حامل البرقیل *P.* تفك انداز *T.* تفنكجی || Une compagnie de fusiliers بر بلوك تفنكجی نفراتی

FUSILLER. Tuer à coups de fusil un homme condamné à ce supplice *A.* اعدام بنار البرقیل *P.* تفنك كشتن *T.* باتش فلانك اوزرینه قورشون انداختیله جزاسنی ترتیب اخذ اولنمش اوچ نفر || On a fusillé trois déserteurs عسكری فراریلرینك اوزرینه قورشون انداختیله جزالری ترتیب اولندی

FUSION. Fonte, liquéfaction *A.* ذوبان *P.* گداحت *T.* اریمه || La fusion des métaux ذوبان معادن Mettre de l'or en fusion آلتونی ذوب ایتمك

FUSTE. Petit vaisseau long et de bas-bord *A.* سنبوق *P.* ناو *T.* چرنیق

FUSTIGATION et **FUSTIGER.** V. Fouetter.

FÛT. Le bois sur lequel est monté le canon d'un fusil *T.* تفنكك قونداغی

Il se dit aussi de la partie de la colonne qui est entre la base et le chapiteau *A.* بدن العمود *P.* تنه ستون *T.* دیركك كوده‌سی - Il signifie aussi Futaille. V. ce mot.

FUTAIE. Bois, forêt composée de grands arbres *A.* غابة *P.* جنگلستان *T.* بوك - چتلقی اورمان || Un bois de haute futaie اشجار بالا قدی مشتمل بر بوك

FUTAILLE. Vaisseau de bois à mettre du vin ou d'autres liqueurs *A.* فنطاس *P.* vul. چلك *T.* فوچی

FUTILE. Frivole, qui est de peu de conséquence *A.* لغو - ما لا یعتد به - لغویات pl. لغوی *P.* بیهوده *T.* بوش - ایشه یرامز || Raisons futiles علل لغویات معتد به اولمیان discours مقولهسی اقوال وكلمات V. aussi Frivole.

FUTILITÉ. Caractère de ce qui est futile *A.* لغویت *P.* بیهودگی *T.* ایشه یرامزلق || La futilité de ce raisonnement بو دلیل عقلینك لغویتی - Et chose futile || Ce livre n'est plein que de futilités بو كتاب لغویاتدن عبارتدر

FUTUR. Qui est à venir *A.* آتی *P.* آینده *T.* كلهجك || Le temps futur زمان آتی Les races futures انسال آتیه Les

تنعمات عقبا - عمر آتینك تنعماتی biens de la vie future
تنعمات اخرویه - Ce fut un présage de sa grandeur future
عظمت واقبال آتیسنه دلالت ایدر بر حالت ایدی

En termes de Grammaire. Le temps du verbe qui marque une chose à venir *A.* وقت آینده *P.* زمان مستقبل - مستقبل *T.* کلهجك زمان - En termes de Logique, Le futur contingent, c'est ce qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* احتمال مستقبل .pl احتمالات مستقبلات محتمل الظهور - مستقبلة

On dit en termes de Pratique, Les futurs époux, les futurs conjoints, pour dire, les deux personnes qui contractent ensemble pour se marier *A.* pl. مخطوبین *P.* نامزدگان *T.* نشانلولر || Son futur époux فلان قزك مخطوبی Sa future épouse فلانك مخطوبه‌سی En considération du futur mariage, la future . . . نکاح آتی العقده اعتباراً مخطوبه شویله تعهد ایدر که

FUTURITION. La qualité d'une chose future *A.* حالة مستقبلة

FUYARD. Qui s'enfuit *A.* فار - فرور - فرار *P.* گریزان *T.* قاچیجی || Animaux fuyards بهایم فارّه - Il se dit au substantif des soldats qui s'enfuient du combat *A.* هارب - فراری *P.* گریزپا - گربخته *T.* قاچقون || Poursuivre les fuyards فراریلری قاچقونلرك پسنه دوشمك - تعقیب ایتمك

GABARE. Petit bâtiment dont on se sert pour remonter les rivières *A.* زورق نهریّ *P.* سنبك رود *T.* لونده - Et une espèce de bateau propre à transporter les cargaisons des navires *A.* زورق الحمولة *P.* زورق بارکش *T.* ماغونه - یوك ماغونه‌سی || Les gabares vont à voiles et à rames قایغی هم یلکن وهم کورك ایله کیدر - Et un bâtiment qui fait la visite des vaisseaux qui entrent dans les ports ou qui en sortent, pour la perception des droits *A.* زورق الماکس *P.* زورق باجدار *T.* قول قایغی - کمرکجی قایغی - Et une sorte de bâtiment de pêcheur *T.* اغریب قایغی - Et une espèce de grand filet *T.* اغریب آغی

GABARIER. Conducteur d'une gabare *T.* ماغونه‌جی

GABELEUR. Homme employé dans la gabelle *A.* جابی الضریبة الملح *P.* باجدار نمك *T.* طوز امینی جابیسی

GABELLE. Impôt sur le sel *A.* ضریبة الملح *P.* باج نمك *T.* طوز میریسی || Ferme des gabelles طوز میریسی مقاطعه‌سی Receveur des gabelles طوز میریسی تحصیلداری Pays de gabelle طوز میریسنه تابع اولان مملکتلر

Il signifie aussi, le grenier où l'on vend le sel *A.* هری الملح pl. اهراء الملح *P.* انبار نمك میری *T.* میری طوزی انباری

GABION. Espèce de panier cylindrique, dont on se sert dans les siéges pour couvrir les travailleurs *A.* سفط مملوّ بالتراب pl. اسفاط مملوءة بالتراب *P.* سپد خاك آگین *T.* طپراق سپدی || Faire des gabions طپراق سپدلری یاپمق Dresser des gabions طپراق سپدلری نصب ایتمك Remplir des gabions طپراق سپدلرینی طولدرمق Poser des gabions طپراق سپدلری وضع وتعبیه ایتمك

GABIONNER. Couvrir avec des gabions *A.* احاطة باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بستن *T.* بر یرك اطرافنه طپراق سپدلری چویرمك

GABIONNÉ. *A.* محاط باسفاط المترّبة *P.* بسپدهای خاك آگین گردا گرد بسته *T.* اطرافی طپراق سپدلری چویرلمش

GÂCHE. Pièce de fer, dans laquelle entre le pêne de la serrure d'une porte *A.* نجران القفل *P.* کلیددان *T.* کلید برکلیددان || Attacher une gâche پربسنك کیردیکی دلیك یرینه میخلمق

GÂCHER. Détremper le plâtre ou le mortier avec de l'eau pour maçonner *A.* دوف الجصّ - دوف الملاط *P.* خازه گداختن - گداختن *T.* کرج ازمك - خرج ازمك || Gâcher du mortier خرجی ازمك

GÂCHÉ. *A.* ملاط مدووف *P.* خازهٔ گداخته *T.* خرج ازلمش

GÂCHEUX. Bourbeux, détrempé d'eau *A.* مردغ - کثیر الردغة *P.* ذو الطرین - *T.* خره ناك صیوبق بالچقلو || Chemin gâcheux طریق ذو طرین - صیوبق بالچقلو یول Terres gâcheuses صیوبق بالچقلو اراضی

GÂCHIS. Saleté causée par quelque liquide *A.* لوث - لوائة

P. چرک T. بیلاشاق || Voilà bien du gâchis اشته خیلی
بیلاشاقلر Le dégel cause bien du gâchis انحلال جمود
وافر بیلاشاقلره بادی اولور

GADOUE. Matière fécale qu'on tire d'une fosse d'aisances A.
نجاسات المقذرة P. نجاسات گاریز T. کریزمردارلقلری

GAFFE. Perche avec un croc de fer à deux branches A.
محنجة فتیق الشفرتین P. کژک دو جنگال T. چفته
چنکللو قانجه

GAFFER. Accrocher quelque chose avec une gaffe A. تنشیب
بمحنجة فتیق الشفرتین P. در کژک دو چنگال کردن
T. چفته چنکللو قانجه ایلشدرمک

GAGE. Ce que l'on met entre les mains de quelqu'un pour
sûreté d'une dette. Il se dit des meubles A. رهن pl. ارهان -
ودیعة pl. ودایع P. گرو - نوا T. امانت - طوتو || Prêter sur
gages امانت ایله اودنج اقچه - بالاسترهان ادانه ایتمک
Mettre des pierreries en gage مجوهرات ترهین ایتمک ویرمک
- استرهان ایتمک Prendre des gages امانت قویمق -
امانةً Prendre en gage امانت آلمق - اخذ رهن ایتمک
اشیای مرهونه‌یی Vendre des gages رهن طریقیله آلمق - آلمق
ودایع وارهانی بیع ایتمک - فروخت ایتمک Avoir en
gage امانةً حفظ ایتمک

Il se dit aussi des immeubles A. بیع بالوفا - استغلال P.
T. گرو امانت || Cette maison qui est affectée à ma dette, est
mon gage آلەجغمه مقابل اولان اشبو منزل علی طریق
- بو خانه یدبیع بالوفا ایله متصرّفم - الاستغلال اوزرمده در
بو خانه مطلوبمه مقابل بکا امانتدر

Il signifie aussi, toutes sortes d'assurances ou de preuves d'une
chose A. دلیل - شاهد P. گواه T. شاهد || Quel gage plus
sûr puis-je désirer de votre amitié, que ce que vous avez fait
pour moi? طرفمه اولان محبّتک اثباتنه‌مدار اولمق اوزره حقمه
ایتدیککک همّتدن اقوا بر درلو شاهد ودلیله حاجت یوقدر
Ce prince a donné au roi une telle place pour gage de sa fi-
délité فلان حکمدار شاهد صداقتی اولمق اوزره پادشاهه
بر قلعه تسلیم ایلدی Ces enfans sont des gages assurés de
mon amour بو مقوله اولاد علاقهٔ درونمه شاهد ودلیلدرلر

Et ce que l'on consigne en main tierce sur quelque contesta-
tion, pour être remis à celui qui sera jugé avoir raison A.
مال مرهون الی ید الآخر P. بدست دیگر گرو داده T.
Mettons || آخر کمسنه‌نک النه طوتو طریقیله ویرلمش مال
des gages entre les mains de quelqu'un بریسنک یدینه
النه طوتو قویه‌لم - ترهین مال ایده‌لم Emporter les gages
ید آخره مرهون اولان مالی قزانمق Rendre les gages ید
آخره مرهون اولان مالی ردّ ایتمک

Gage touché. Espèce de petit jeu où l'on donne des gages T.
ياددست اویونی

Gages. Salaire que l'on donne aux domestiques A. وظیفة pl.
وظایف P. مزد - راستاد - جداوی T. علوفه || Les gages
d'un laquais بر چوقدارک علوفه‌سی Payer les gages des do-
mestiques وظایف خدمه‌یی ادا ایتمک Que gagne-t-il de
gages علوفه‌دن کسبی ندر Il est aux gages d'un tel فلانک
علوفه‌سی فلان وظیفه خواریدر Ses gages courent de tel jour
- ایشلر - کوندن اعتبار اولنور Casser aux gages, c'est ôter à
quelqu'un son emploi avec ses appointemens بر کمسنه‌نک
دیرلکنی وآکا مربوط علوفه‌یی حکّ ایتمک

GAGER. Parier A. مراهنة P. با همدیگر گرو بستن T.
بری برلریله بحث ایتمک - بری برلریله اوکدل قویمق
|| Je gagerai vingt pistoles que cela n'est pas فلان شئ واقع
اولمدیغنه یکرمی غروش مراهنه ایده‌رم Je gage que cela est
بویله اولدیغنه بحث ایدرم Que voulez-vous gager? نه
بحث ایدرسک Je gage le double contre le simple بره بر
چانمله بحث ایدرم Je gage ma vie اول قدر اوکدل قورم
Je gage ma tête à couper - سر مقطوعمی اوکدل ویررم
باشمله بحث ایدرم

Et donner des appointemens A. ایجار بالوظیفة - توظیف
P. مزد بستن T. علوفه ایله طوتمق - علوفه باغلمق || C'est
un homme que j'ai gagé pour cela بو مادّه ایچون توظیف
ایلدیکم بر آدمدر

Gagé. A. موظف P. وظیفه خوار - مزد خوار T. علوفه‌لو

GAGERIE, SAISIE-GAGERIE. Terme de Pratique. Saisie pri-
vilégiée de meubles sans transport A. حبس المال علی طریق
الرهن || La saisie-gagerie n'a lieu que pour les arrérages du
cens, les loyers et les arrérages des rentes foncières علی طریق
الرهن حبس مال مادّه‌سی یالکز خراج الارض بقایاسی
وادا اولنامش کرا وواردات املاک بازمانده‌لری حقّنه
جاریدر

GAGEUR. Celui qui gage A. رهّان P. گرو باز T. اوکدل

بحث طوتیجی - قویجی

GAGISTE. Celui qui, sans être le domestique de quelqu'un, en reçoit des gages *A.* وظیفه خوار - اجرت خوار *P.* موظف *T.* اجرتلو - آیلقلو || Il est gagiste d'un tel فلانک اجرتخواریدر

GAGNAGE. Pâturage *A.* مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه *T.* اوتلاق || Il y a de beaux gagnages dans ce pays بو مملکتده اصلی یر بو دیارده کوزل اوتلاق یرلری وار در - چراگاهلر وار در

GAGNANT. Celui qui gagne au jeu, à la loterie *A.* کاسب - فایز *P.* اندوزنده *T.* قزانان || Les gagnans et les perdans فایزین وخاسرین Il est du nombre des gagnans فایزین گروهندندر - On dit aussi, Billet gagnant سهم فایز

GAGNE-DENIER. Celui qui gagne sa vie par le travail de son corps sans savoir de métier *A.* اجیر *P.* مزدور *T.* ارغاد

GAGNE-PAIN. Ce avec quoi on gagne sa vie *A.* مکسبة pl. مکاسب - ما به الانفاق - مدار الرزق الیومی *P.* روزئ روزانه *T.* کوندهلک قزانج || La truelle d'un maçon est son gagne-pain صواجینک مکسبهسی کندو مالهسیدر

GAGNE-PETIT. Rémouleur *A.* سنان *P.* تیزگر *T.* بیلهییجی - بچاقلر بیلهییجی

GAGNER. Faire un gain *A.* کسب - اکتساب - اقتنا *P.* اندوختن - کوالیدن *T.* قزانمق || Il a beaucoup gagné dans le commerce تجارتدن کلیتلو مال کسب ایلدی Un bon ouvrier peut gagner tant par jour استاد رنجبر یومیه شو مقدار اقچه کسب ایده بیلور Gagner sa vie à filer, à chanter نفقهٔ یومیهسنی ایپلک اکیرمکدن وخوانندهلکدن کسب ایتمک

Il signifie figur., acquérir *A.* جلب - تحصیل *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Gagner le coeur des personnes قلوب ناسک جلبنه موفق اولمق Il m'a gagné le coeur قلبمی جلب ایلدی Gagner l'amitié, la bienveillance de quelqu'un فلانک محبتنی وحسن توجهنی جلب وتحصیل ایتمک les bonnes grâces du prince حسن نظر شاهانهیی جلب وتحصیل ایتمک les suffrages, les voix کلم وآرایی تحصیل ایتمک - Et attirer quelqu'un à son parti || Il faut gagner cet homme-là, à quelque prix que ce soit بو آدمک هر نه طریق اولور ایسه اولسون جلبی لازمدر

On dit, Gagner du temps, pour dire, ménager le temps pour différer *A.* اکتساب الوقت *P.* وقت اندوختن *T.* وقت قزانمق || Écrivez par ce courrier pour gagner du temps قزانمق ایچون بو منزل ایله مکتوب تحریر ایله

On dit, Gagner sa vie, pour dire, être obligé de travailler pour vivre *A.* کدّ فی تحصیل الرزق *P.* بتحصیل توشهٔ روزی ورزش کردن *T.* قزانجه دورشمق - قزانجه چالشمق - بر اتمکنی چیقارمق ایچون - کسبنه اتمکنی چیقارمغه چالشمق - امک صرف ایتمک - On dit dans le même sens, Gagner son pain à la sueur de son corps, à la sueur de son front کدّ یمین وعرق جبینیله نفقهسنی قزانمق

Il signifie aussi, obtenir quelque chose que l'on désire *A.* تحصیل - احراز - ظفر - فوز *P.* دسترس شدن - ظفر یافتن - اندوختن *T.* قزانمق || Il a gagné le prix de la course قصب السبقی احراز ایلدی la bataille محاربهده تحصیل جنکی قزاندی - فوز وظفر ایلدی son procès دعواسنده دعواسنی قزاندی - ظفریاب اولدی Vous ne gagnerez rien à lui parler de cela بوکا دائر فلانه صحبت سویلیهجک اولور ایسهک هیچ بر شئ تحصیل ایدهمیهجککک درکار در Vous vous tourmentez inutilement pour cette affaire, vous n'y gagnerez rien بو بابده نفسکه ویردیکک زحمت عبثدر بر درلو فایده تحصیلنه دسترس اولهمیهجغک ظاهر در Gagner le paradis تحصیل سعادت - احراز سعادت دار النعیم ایتمک - جاودانی ایتمک - On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, gagner les récompenses que Dieu a promises *A.* تحصیل الاجر والثواب *P.* وابه دار ثواب شدن *T.* مأجور - مظهر اجر - حائز رهینهٔ اجر وثواب اولمق - مثاب اولمق - وثواب اولمق || Servir les malades, visiter les prisonniers, c'est gagner les oeuvres de miséricorde تیمار مرضا وزیارت اسرا موجب تحصیل ثواب بیهمتا در - On dit, Gagner quelque chose sur quelqu'un, sur l'esprit d'un tel, pour dire, en obtenir quelque chose *A.* جلب - تحصیل الفایدة - انتفاع *P.* الفایدة سودمند گشتن *T.* فائدهلنمک || Je n'ai jamais pu gagner cela sur un tel بو بابده فلان کمسنددن بر درلو بر درلو فایده جلب ایدهمدم - تحصیل نفع وفایده ایدهمدم

On dit proverb., Avoir ville gagnée, Crier ville gagnée, pour dire, avoir remporté l'avantage qu'on se promettait بر کمسنه ایشنی فتوحات بزمدر دیمک - فتح وظفر بزمدر دیمک - بجرمک

On dit figur. Gagner le dessus, pour dire, avoir l'avantage *A.* غلبة *P.* زبردستی نمودن *T.* اوست چیقمق - غالب کلمک

Gagner, se joint avec la préposition Sur, pour marquer sur qui l'on remporte l'avantage *A.* تفوّق ـ تفضّل *P.* برتری *T.* اوست کلمک ـ یافتن بر || Il a gagné le prix sur un tel اوکدلک ـ فلان اوزرینه تفضّل ایله اوکدلی قزاندی قزانمه‌سی خصوصنده فلانه اوست کلدی

Il signifie aussi, s'emparer *A.* ضبط *P.* بدست تصرّف آوردن *T.* آلمق || Gagner la demi-lune نصف قمر طابیه‌سنی ضبط Gagner du terrain ضبط اراضی ایتمک ایتمک

Et corrompre *A.* جلب بالاطماع ـ إفساد *P.* برشوت جلب کردن *T.* آیارتمق ـ قزانمق ـ اقچه ایله || Il a gagné les juges, les témoins ـ قضات وحکّامی وشاهدلری افساد ایلدی حاکملری وشاهدلری بالاطماع جلب ایلدی

Et parvenir à..., arriver à... *A.* ظفر ـ وصول *P.* ظفر یافتن ـ دسترس شدن ـ رسیدن *T.* وارمق ـ ظفر بولمق ـ ایرشمک ـ مناسب وقته وساعته ظفر بولمق || Gagner le temps, l'heure ساحله دسترس وصول le rivage قوناغه وصول بولمق le logis بولمق Il faut gagner le grand chemin pour arriver à ce village اول قریه‌یه واصل اولمق جادّه‌یه ظفر بولمغه توقف ایدر

Et se propager, se répandre *A.* تجاوز ـ سرایت *P.* گذشتن *T.* کچمک || Le feu gagna jusqu'au toit de la maison آتش خانه‌نک طامنه قدر سرایت ایلدی L'eau a gagné jusqu'au second étage صولر ایکنجی طبقه‌یه قدر تجاوز ایلدی La gangrène a gagné au-dedans غونت جراحت داخل بدنه کچدی ـ سرایت ایلدی

On dit, Gagner chemin, Gagner pays, pour dire, avancer *A.* قطع المسافة *P.* راه پیمودن *T.* یول آلمق || Il est tard, gagnons chemin ـ وقت کیجه‌در همان قطع مسافه ایده‌لم

On dit, La nuit nous gagne, pour dire, la nuit s'approche کیجه آجلق بصمقده Et la faim me gagne بصمقده در بصمقده در

On dit aussi, Gagner le devant, Gagner les devans, pour dire, faire diligence pour devancer un autre *A.* اقدام فی المسابقة *P.* بپیشروی شتافتن *T.* ایلرویه سکرتمک || Gagnons le devant, pour arriver plus tôt qu'eux آنلردن مقدّم محلّنه واصل اولمق ایچون شتاب ایده‌لم

Et en termes de Marine, Gagner le vent, pour dire, prendre le dessus du vent *T.* روزکارک اوستنه چیقمق

Gagné. *A.* مکتسب ـ مکسوب *P.* اندوخته ـ کوالیده *T.* قزانلمش

GAI. Joyeux *A.* بهیج ـ بشوش ـ بسیط الوجه ـ نشیط الطبع ـ طلیق الوجه *P.* گشاده رو ـ نشاطمند ـ خنده رو *T.* شن ـ کولج یوزلو ـ || Un homme gai بر آدم بشوش الوجه visage طبع نشیط humeur سیمای بهجتنما mine روی بشاشت آلود Être gai مزاج بشاشت آلود ـ بهیج وخنده رو اولمق Rendre gai بر کمسنه‌نک شنلندرمک ـ تبهیج ـ تنشیط Avoir l'oeil gai قریر العین اولمق ـ دیده‌سنده آثار بشاشت نمودار اولمق ـ Il signifie aussi, ce qui réjouit *A.* مفرّح *P.* فرحبخشا ـ فرح ـ دلگشا ـ افزا *T.* شطارتلو ـ شن || Un air gai بر مفرّح هوا Une chanson gaie اغنیهٔ فرح افزا ـ اغنیهٔ دلگشا couleur بر مفرّح chambre بر اوطه ـ مفرّح ـ شن بر رنک ـ رنک شن اوطه ـ مفرّح بر اوطه

On appelle, Temps gai, un temps serein et frais *A.* هواء لطیف *P.* هوای گشاده *T.* آچق هوا ـ Et un vert gai, pour dire, un vert qui n'est pas foncé آچق یشل

GAIEMENT ou **GAÎMENT.** Avec gaieté. *A.* نشیطاً ـ مسروراً ـ بالنشاط والسرور *P.* شاد وخندان ـ شاد وخرّم ـ بشادی *T.* شن اولدرق ـ وخرّمی سرور ونشاط ایله || Vivre gaiement Aller gaiement نشیطاً ومسروراً وارمق کچنمک ـ Et de bon coeur *A.* بانبساط القلب ـ بفرح البال ـ مفرّحاً *P.* با خرّمی ـ با فرح جان ـ دل *T.* کوکل خوشلغیله

GAIETÉ ou **GAÎTÉ.** Joie, allégresse, belle humeur *A.* نشاط ـ سرور البال ـ انبساط القلب ـ بشر وبشاشت ـ بشاشت *P.* خرّمی دل ـ شادیٔ دل ـ نشاطمندی *T.* شطارت || Avoir de la gaieté سیماده آثار بشر وبشاشت رو نما ـ نشاطلو اولمق Perdre toute sa gaieté بر کمسنه نشاط طبعنی بالکلیّه غایب ایتمک Reprendre sa gaieté مألوف اولدیغی نشاط وانبساطی کما فی السابق تجدید ایتمک Montrer de la gaîté اظهار بشر وبشاشت ایتمک

On dit, qu'un cheval a de la gaîté, pour dire, qu'il a de la vivacité *A.* فرس نمل *P.* اسب جنبشدار *T.* جنبشلو آت ـ شطارتلو آت

De gaieté de coeur. De propos délibéré, et sans sujet *A.* لا عن اصل *T.* اصلی فصلی یوقدن || Il l'a offensé de gaieté de coeur لا عن اصل فلانک کسر قلبنه تصدّی ایلدی Quereller quelqu'un de gaieté de coeur بر کمسنه ایله اصلی فصلی یوقدن مجادله ایتمک

GAILLARD. Joyeux avec démonstration *A.* فاکه *P.* شوخ *T.* طربناک ـ وشنک ـ شاقرق || Il est toujours gaillard هر

دائم طربناکدر

Il se prend quelquefois en mauvaise part, pour dire, un peu évaporé *A.* خفيف المزاج *P.* سبکسر *T.* سبکمغز ـ سبکمغز عقلی يللو || Il est un peu gaillard بر مقدار سبکمغز در

Il se dit aussi d'un homme qui est entre deux vins *A.* نشيط بالنشوة *P.* نشئه دار باده *T.* کيفلو ـ کيفده || Il sortit de ce festin bien gaillard خيليجه کيفده ايکن ضيافتدن چيقدی

GAILLARD. Terme de Marine. Élévation qui est sur le tillac du vaisseau, à la proue et à la poupe *T.* کمی کوپشته‌سنک || Le gaillard d'avant, d'arrière کمی کوپشته‌سنک باش سدّی وقيچ طرفنده‌کی سدّ

GAILLARDEMENT. Gaiement. V. ce mot. — Et légèrement *A.* بالخفّة *P.* سبکسرانه *T.* خفيفلک ايله

GAILLARDISE. Gaieté. V. ce mot.

GAIN. Profit, lucre *A.* ربح pl. ارباح ـ کسب ـ ما کسب ـ نفع ـ منفعة ـ فايده *P.* کوالی *T.* کار ـ قزانج || Grand gain کسب جسيم ـ کسب جسيم médiocre ربح معتدل sordide کسب خسيس ـ ربح لئيم petit کسب جزئی illicite کسب حرام ـ خبيث ـ کسب نا شرعی honnête کسب محمود Travailler pour le gain امر کسب وانتفاعده ـ کسب وکاره چالشمق بذل نقدينه جدّ واقدام ايتمک Faire à moitié de gain ربح وانتفاعی بالمناصفه اخذ ايتمک Entrer avec quelqu'un dans une affaire à moitié de gain et de perte ربح وخسار بالمناصفه تقسيم اولنمق شرطيله بر مصلحتده اشتراک ايتمک ـ نفع وضرر ميانده‌ده تنصيف اولنمق شرطيله ايتمک À perte et à gain برابر فايده وضررده اشتراک ايتمک Tirer du gain de quelque chose بر شيئدن جلب فايده ـ جرّ فايده ايتمک Vivre de son gain کسب يديله اولدرق کندو کسبيله کچنمک ـ تعيّش ايتمک Faire grand gain کلّيتلو انتفاع ايتمک ـ کسب کلّی ايله بهره‌مند اولمق Il a dépensé en un mois tout le gain de dix années اون سنه‌لک ما کسبنی بر ای ايچنده صرف ايلدی || Il a fait un gain de dix mille francs sur cette marchandise بو مالدن اون بيک غروشلق کسبی وار در C'est un gain tout clair ربح خالصدر ـ ربح محضدر

Et l'heureux succès que l'on a dans une entreprise *A.* ظفر ـ فوز *P.* ظفر يابی *T.* ظفر بولمه ـ قزانمه || Le gain de la bataille جنکک قزانلمسی ـ محاربه‌ده فوز وظفر Cela lui a donné le gain de la bataille بو کيفيت کندويه محاربه‌نک قزانلمسنه سبب اولمشدر Le gain d'un procès دعوانک قزانلمه‌سی ـ دعواده ظفر بولمه

GAÎNE. Étui de couteau *A.* غلاف pl. غلف *P.* نيام *T.* قلف ـ قاب || Mettre dans la gaine غلافه وضع ايتمک Tirer un couteau hors de la gaine بچاغی غلافدن اخراج ايلمک

GAÎNIER. Ouvrier qui fait des gaines *A.* صانع الغلاف *P.* نيامگر *T.* قلفجی

GALA. Terme qui signifie dans plusieurs Cours, fête, réjouissance *A.* عيد ـ يوم الزينة *P.* جشن *T.* بيرام || Habit de gala کسوهٔ عيد La Cour a été en gala سرای همايون خلقی کسوهٔ عيد ـ رسميّهٔ عيد ايله ملبّس ايدی ـ Jour de gala *A.* يوم الزينة *P.* روز آرايش *T.* بزه‌نمه کونی

GALACTITE. Espèce de jaspe *A.* يشب لبنیّ *P.* يشب شير رنک *T.* سود يشمی

GALAMMENT. De bonne grâce *A.* بالظرافة ـ بالحقاية *P.* ظريفانه ـ نازکانه *T.* چلبيلک ايله || Il a fait galamment toutes les choses dont on l'a prié کندودن مطلوب اولان ماده‌لری اظهار حفايت ايله اجرا ـ ظريفانه ونازکانه اجرا ايلدی ايلدی

GALANT. Qui a de la probité, qui est sociable, de conversation agréable *A.* ظريف ـ طيّب النفس ـ کريم النفس ـ خوش طبيعتلو *P.* پاکيزه طبع ـ خوش منش *T.* المزاج ـ چلبی || C'est un galant homme کريم النفس بر آدمدر Vous lui pouvez donner votre affaire à conduire, il s'en acquittera fort bien, car c'est un homme de mérite, un galant homme ارباب استحقاقدن کريم النفس بر آدم اولمغله مصلحتکی يد اداره‌سنه تفويض ايده‌جک اولور ايسه‌ک حسن نظامنه همّت ايده‌جکی ظاهر در

On dit à un homme, qu'il est un galant homme, pour dire, qu'il est à nobles procédés *A.* طيّب الاخلاق *P.* ستوده ـ خوش منش ـ کيش *T.* شيرينکار ـ طاتلو طبيعتلو ـ طاتلو خويلو || Vous êtes un galant homme d'être venu exprès pour nous voir مخصوصاً زيارتمزه کلمکز ذاتکزده مرکوز اولان طيب خلقک مقتضاسی اولديغی درکار در

GALANT, mis après le substantif, signifie, qui cherche à plaire aux femmes *A.* مغازل *P.* زندوست ـ زنپرست *T.* زنباره ـ زنباره || C'est un homme galant بر آدمدر زندوست ـ Femme

galante. Celle qui est dans l'habitude d'avoir des commerces de galanterie *A.* شنيقة ـ مغناج *P.* شيوه‌كار *T.* اجق مشربلو قارى

Galant, se dit aussi de diverses choses, lorsqu'on les considère comme agréables et bien entendues dans leur genre *A.* ظريف ـ مطبوع *P.* زيبا *T.* كوزل || Un habit galant لباس مطبوع La fête qu'il donna était encore plus galante que magnifique ايتديكى ضيافتك ظرافتى احتشامنه غالب ايدى

Il signifie aussi, amant, amoureux *A.* عاشق pl. عشاق *P.* دلداده ـ افتاده ـ دوست *T.* دوست ـ سويجى || C'est le galant de toutes les dames بالجمله نسوان طايفه‌سنك عاشقلوسيدر

GALANTERIE. Agrément, politesse dans l'esprit et dans les manières *A.* ظرافت ـ ظرافة الطبع ـ خلاقة الطبع *P.* خوش منشى *T.* چلبيلك || Cet homme-là a de la galanterie dans l'esprit خلاقت طبع ايله مجبول بر آدمدر Il met de la galanterie dans tout ce qu'il fait كافهٔ اقوال واعمالى هر نه ايشلر ايسه ظرافت ايله ايشلر ـ ظرافته مقارندر Il y a de la galanterie dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait جميع اقوال وافعالنده ظرافت وار در

Il se dit aussi des empressemens pour les femmes, qu'inspire l'envie de leur plaire *A.* مغازلة *P.* زنپرستى *T.* زندوستلق || La galanterie auprès des femmes sied bien à un jeune homme برنو جوانه كوره اطوار زنپرستى بغايت خليق وچسپاندر

Il se dit aussi d'un commerce amoureux et criminel *A.* مسافحة ـ معاملة فاسقة pl. معاملات فاسقة *P.* زناكارى *T.* زناكارلق

Et des petits présens qu'on se fait dans la société *A.* هديّة ـ هدايا تحفة pl. تحف *P.* دستاويز *T.* ارمغان || Il fait tous les jours des galanteries à ses amis كل يوم احبابنه تحفه‌لر ويرر Il m'a fait une jolie galanterie بكا بر دستاويز دلپسند ويرمشدر

GALAXIE. Nom de la voie-lactée. V. Lactée.

GALBANUM. Espèce de gomme tirée d'une plante du même nom *A.* قنة *P.* بيرزد *T.* قاصنى

On dit, Donner du galbanum, pour dire, donner à quelqu'un des espérances qui n'aboutissent à rien *T.* بر كمسنه‌نك آغزينه بال چالمق

GALE. Maladie de la peau *A.* جرب *P.* كر ـ انروب *T.* اويوز || Grosse gale اويوز قبا sèche *A.* جرب يابس *T.* قورى اويوز حشكرنده

GALÉGA, ou RUE-DE-CHÈVRE. Plante *A.* سذاب التيس

GALÉNIQUE. Manière de traiter les maladies suivant les principes de Galien *A.* مداواة على رأى جالينوس || La méthode Galénique رأى جالينوسه موافق مداواتك صنعتى

GALÉNISME. La doctrine de Galien *A.* مذهب جالينوس

GALÉNISTE. Médecin attaché à la doctrine de Galien *A.* جالينوسى pl. جالينوسيون

GALÈRE. Sorte de bâtiment de mer, long et de bas-bord *A.* نهبوغ ـ زبزب *P.* دونى *T.* چكديرى || Équiper une galère بر چكديرى تجهيز ايتمك Construire une galère برقطعه چكديرى انشا ايتمك Chef d'escadre des galères چكديرى دونماسى باشبوغى Monter sur une galère چكديرى يه سوار اولمق

Galères, se dit aussi de la peine de ceux qui sont condamnés à ramer sur les galères *T.* كورك || Il est condamné aux galères à perpétuité مؤبدا كوركه وضع اولنمق اوزره حقنده حكم جريان ايلدى Retirer un homme des galères بر كمسنه‌يى كوركدن اخراج ايلمك

GALERIE. Pièce d'un bâtiment plus longue que large, où l'on peut se promener à couvert *A.* ازج pl. آزاج *P.* سغ *T.* قوغوش || La grande galerie du Louvre فلان سرايك كبير قوغوشى Les galeries du palais آزاج سراى همايون Galerie de tableaux تصويرات قوغوشى

Il se prend aussi pour Corridor. V. ce mot || Cette galerie règue tout le long des appartemens بو كچيد صف حجراتك نهايتنه قدر ممتد اولور

En termes de siége, on appelle Galerie, le travail que font les assiégeans dans le fossé d'une place assiégée, pour aller à couvert de la mousqueterie au pied de la muraille *A.* طريق مندمس *P.* رهگذر زير زمين *T.* ير آلتى يول

GALÉRIEN. Forçat *T.* كوركه وضع اولنمش مجرم ـ پايزن || Travailler comme un galérien پايزن كبى چالشمق

GALERNE. Terme de Marine. Le vent nord-ouest. V. ce mot.

GALET. Cailloux de mer ou de rivière *A.* رضراض ـ حصاة البحر *P.* خرسنگ دريا *T.* چاى طاشى

GALETAS. Étage pris dans un comble *A.* غرفة pl. غرفات ـ علية pl. علالى *P.* فرواره *T.* چارطاق Petit galetas غرفهٔ صغيره ـ كوچك چارطاق Loger au galetas چارطاقده تمكن ايتمك

GALETTE. Espèce de gâteau plat cuit sous la cendre, et que l'on fait quand on cuit le pain. *A.* خمیر فطید *P.* گرده *T.* کرده

Et une espèce de biscuit que l'on distribue aux matelots *A.* کعک *P.* کاک *T.* پکساد

GALEUX. Qui a la gale *A.* اجرب pl. اجارب *P.* گرگین *T.* اویوزلو || Chien galeux کلب اجرب ـ اویوزلو کوپک

GALIMATIAS. Discours embrouillé et confus, qui semble dire quelque chose, et ne dit rien *A.* ترّهة pl. ترّهات *P.* گفتار پریشان *T.* یاوه گویی ـ سخن دهلیزی ـ مآل خلط کلام ـ خلطیّات || Tout son discours n'est que galimatias قارش مورش صاچمه سوزلر ـ کلامی بستون ترّهاتدن عبارتدر Tout ce qu'il dit, tout ce qu'il écrit n'est que galimatias سویلدیکی و یازدیغی محض خلط C'est un pur, un vrai galimatias هب خلطیّاتدر کلامدر

GALION. Espèce de grand vaisseau *T.* قلیون

GALIOTE. Espèce de petit bâtiment *T.* غلیوته کمیسی

GALLE. On appelle Noix de galle, certaines excroissances qui paraissent sur les feuilles, les fleurs, les bourgeons du chêne, et dont on fait usage dans la teinture et d'autres arts *A.* عفص pl. اعفاص *P.* مازون *T.* مازی || Une teinture passée en galle صبغ معفوص ـ مازیلی بویا La noix de galle est, dit-on, le poison des chiens مازی سمّ کلاب اولدیغی منقولدر

GALLICAN. Français *A.* فرانساوی

GALLICISME. Idiotisme français *A.* اصطلاح فرانساوی ـ Et les façons de parler de la langue française, transportées dans une autre langue *A.* تعبیر فرانساوی pl. تعبیرات فرانساویّة

GALOCHE. Espèce de chaussure que l'on porte par-dessus les souliers *A.* موق pl. امواق *P.* موزه *T.* قلوره ـ ادک ـ طوماق

Il se dit aussi d'une chaussure dont le dessus est de cuir, et la semelle de bois *A.* خصف *P.* شمم ـ پالیک *T.* چارق ـ طولاق

GALON. Tissu étroit d'or, d'argent, de soie, que l'on met au bord des habits *A.* شریط *P.* vul. شریت *T.* شریت || Galon d'or صرمه شریت d'argent سیم شریت de soie شریت ایله دوناتمق

GALONNÉ. *A.* بالشریط مرصّع *P.* آرایته *T.* بشریط شریتلو || Habit galonné sur toutes les coutures شریت ایله دونانمش ـ کافهٔ دروزی شریط ایله مرصّع بر ثوب

GALOP. La plus diligente des allures du cheval *A.* تقریب *P.* باد پایی *T.* دورتلمه || Un cheval qui va au galop دورتلمه Le petit galop خفیف دورتلمه کیدن آت Le grand galop کسکین دورتلمه

GALOPADE. Action de galoper *A.* عدو تقریبی *P.* رفتار بادپایی *T.* دورتلمه یورویش || Ce cheval a la galopade fort belle بو آتک دورتلمه یورویشی غایت اعلا در

GALOPER. Aller le galop *A.* عدو بالتقریب *P.* ببادپایی رفتن *T.* دورتلمه یوریمک || Un cheval qui galope près de terre یره برابر دورتلمه کیدن آت ـ Et faire aller au galop *A.* سوق بالتقریب *P.* ببادپایی روانیدن *T.* دورتلمه یه سورمک

Il signifie figur. Poursuivre quelqu'un *A.* تعقیب ـ استذناب *P.* در پی شتافتن *T.* بر کمسه نک پسند دوشمک || Il l'a galopé long-temps فلانی مدّت مدیده تعقیب ایتمشدر

GALVAUDER. Maltraiter quelqu'un de paroles *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمک

GALVAUDÉ. *A.* مشتوم ـ شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش

GAMBADE. Espèce de saut sans art et sans cadence *A.* قفزة pl. قفزات ـ طفرة pl. طفرات *P.* بر جستکی *T.* صیچرایش ـ دیرنش || Faire une gambade بر قفزه ایتمک

GAMBADER. Faire des gambades *A.* قفز ـ قفزان ـ طفور *P.* بر جستن *T.* صیچرامق ـ دیرنمک

GAMELLE. Sorte d'écuelle de bois *A.* جفنة pl. جفنات *P.* جمچه *T.* قواطه

GAMME. Table contenant les notes de Musique *A.* فهرس النغمات ـ الالحان *P.* فهرست نواها *T.* ازکیلر ـ لوحه‌سی ـ On dit figur. et proverb. Changer de gamme, pour dire, changer de façon d'agir *T.* هوا دکشدرمک

GANACHE. La mâchoire inférieure du cheval *A.* جحفلة سفلا

GANCHE. Sorte de potence en Turquie *A.* عمود الصليب *P.* دار آغاجی *T.* دار ـ خاده

GANGLION. Terme d'Anatomie. C'est un assemblage de nerfs qui s'entrelacent en manière de peloton *A.* شبكة الاعصاب *P.* سكير اوركوسی *T.* گلول پیها

En termes de Chirurgie. C'est une tumeur dure, sans douleur, et qui ne cause aucun changement de couleur à la peau *A.* نكفة *P.* اغره *T.* بز

GANGRÈNE. Mortification totale de quelque partie du corps, caractérisée par la perte de la sensibilité, de la chaleur, de la vie, et qui se communique aisément aux autres parties voisines *A.* لحم ميت ـ عفونة الجراحة *P.* زخم ناسور *T.* اوكلمز ياره || Avoir la gangrène لحم ميتة مبتلا اولمق La gangrène gagne جراحتك عفونتی سرايت ايتمكده در Il a un mal à la jambe, il craint que la gangrène ne s'y mette آياغنده علتی وار در لحم ميت ظهوروندن خوف ايدر Arrêter la gangrène لحم ميتك سرايتنی منع وتوقيف ايتمك — On dit figur. en parlant des grandes erreurs qui s'élèvent dans la religion, ou des grands désordres qui naissent dans l'État, que c'est une gangrène dont il faut arrêter le cours مجراسنك منع وسدی منع وتوقيفی الزم بر نوع ـ واجب بر زخم ناسور در لحم ميتدر

se **GANGRENER.** Se corrompre en sorte que la gangrène se forme *A.* تكون اللحم الميت ـ تعفن *P.* ناسور گشتن ـ ياره اوكلمز درجه‌سنه وارمق || Si on ne remédie à cette plaie, elle se gangrènera dans vingt-quatre heures بو قرحه‌نك علاجنه باقلمز ايسه يكرمی درت ساعت ايچنده لحم ميت تكونی لازم دفعی چاره‌سنه باقلمز ايسه كسب تعفن ايده‌جكی ـ كله‌جكدر دركار در

GANGRÉNEUX. Qui est de la nature de la gangrène *A.* من جنس اللحم الميت *P.* ناسوری *T.* اوكلمز ياره‌نك || Sang gangréneux دم فاسد لحم ميت Disposition gangréneuse لحم ميتة استعداد

GANSE. Cordonnet qui sert pour attacher des boutons *A.* بريم الوعلة *T.* ايلكلك قيطان || Une aune de ganse de soie بر ذراع ايلكلك قيطان — Il se prend aussi pour Boutonnière. V. ce mot || La ganse est trop étroite, le bouton n'y saurait entrer ايلك بغايت تنك اولمغله تكمه‌يی كچورمك ممكن دكلدر

GANT. Espèce de vêtement, qui sert à couvrir toute la main *A.* قفاز ـ ختاعة *P.* دستبانه ـ بهله *T.* الدوان || Porter des gants ال الدوانلو اولمق ـ الدوان كييمك Mettre ses gants الدوان قويمق ـ الدوان كييمك ـ تلبس قفاز ايتمك Une paire de gants بر جفت الدوان Des gants de peau دری الدوان de soie ابريشم الدوان — On dit, Jeter le gant, pour dire, défier quelqu'un au combat. V. Défier.

GANTELÉE. V. Campanule.

GANTELET. Espèce de gant couvert de lames de fer, et faisant partie de l'armure d'un homme armé *A.* معضاد *P.* دستوانه *T.* قولچاق

GANTER. Mettre des gants *A.* تلبس القفار *P.* الدوان پوشيدن *T.* الدوان كييمك

GANTIER. Celui qui fait ou qui vend des gants *A.* بياع القفاز *P.* دستبانه فروش *T.* الدوانجی

GARANCE. Plante dont la racine sert pour teindre en rouge *A.* فوة ـ عروق الحمر *P.* روناس ـ روغناس *T.* قزل كوك ـ بوياجيلر كوكی ـ قزل بويه || Une étoffe teinte en garance قزل كوك ايله بويالو بويه ـ ثوب مفوا La garance teint en rouge les os des animaux qui s'en nourrissent عروق الحمری اتخاذ علف ايدن حيواناتك كميكلری حمرت پيدا ايدر

GARANCER. Teindre en garance *A.* تصبيغ بالفوة *P.* رنگ روناس زدن *T.* قزل كوك ايله بوياتمق

GARANCÉ. *A.* مفوی *P.* روناس زده *T.* قزل كوك بويالو ـ قزل كوك ايله بويانمش ـ

GARANT. Caution, celui qui répond du fait d'autrui *A.* كفيل pl. كفلا ـ ضامن *P.* پايندان *T.* كفيل || Avoir un bon garant موثوق ومعتبر كفيلی ـ بر كمسنه‌نك برار كفيلی اولمق شايان وثوق واعتبار اوله‌جق كفيلی Un mauvais garant غير معتبر ـ كفيل غير موثوق كفيل اولمق Se rendre garant بر كمسنه‌يی التزام كفالت ايتمك ـ Prendre pour garant كفيل اتخاذ ايتمك Je ne suis point garant de l'événement نتيجه‌ كارنه ظهور ايده‌جكنه ـ نتيجه مصلحتك كفيلی دكلم ضامن ومتكفل اولدم Tout homme est garant de ses faits et promesses هر كس كندو اعمال وتعهداتنك ضامنيدر — Il se dit figur. d'un auteur dont a tiré un fait, un passage que l'on cite *A.* شاهد ـ مدار الاحتجاج *P.* گواه *T.* شاهد || Il cite tel historien, tel philosophe pour garant de ce qu'il dit فلان

موزخك وفلان حكيمك قولنى مدار احتجاج عدّ ايله
ديديكى كلامه فلان مؤلفى ـ ديديكى كلامى تأييد ايدر
اشهاد ايدر Cette nouvelle paraît étrange, mais elle vient de
bon lieu, et j'ai de bons garants بو خبر صورت ظاهرده
غرايبدن ايسه ده مأخذ معتبرندن اخذ اولنوب مصدّق
حال اولەجق قوى شاهدلرم وار در

GARANTIE. Engagement par lequel on garantit *A.* كفالت
P. پايندانى *T.* كفيللك || Il lui a passé un acte de ga-
rantie كفالتى متضمّن بر قطعه سند عقد ايلدى Il m'a
vendu cet héritage sans garantie بوملكى بلا كفالة بكا فروخت
ايتمشدر ـ Et le dédommagement auquel on s'oblige *A.* تضمين
pl. تضمينات ـ تضمين الخسار *P.* بدل زيان *T.* ضرر بدلى
|| S'obliger à garantie تضمين ضررى تعهّد ايتمك Être tenu
à la garantie تضمين ضرره متعهّد اولمق ـ

GARANTIR. Se rendre garant *A.* تكفّل ـ التزام الضمان
والكفالة *P.* پايندان شدن *T.* كفيل اولمق || Je vous ga-
rantis ce cheval sain et net بو اسب صاغ وسالم اولديغنه
تكفّل ايدەرم Garantir un contrat مضمون حجّتە التزام
ضمان وكفالت ايتمك Le marchand qui a vendu ce
damas, le garantit pour être de Gênes شو كمخايى فروخت
ايدن تاجر جنويز مالى اولديغنه تكفّل ايدر Je vous
garantis cette montre pour six mois بو ساعتك طوغريلغنه
ـ ضامن اولورم ـ آلتى آى ايچون تكفّل ايدەرم
Et assurer || Je vous garantis que ce passage est de cet auteur
بو فقره فلان مؤلّفك اولديغنه تكفّل ايدەرم Je lui ai
garanti le fait مادّەنك شووجهله اولديغنه تكفّل ايلدم
On m'a assuré cela, mais je ne vous le garantis pas بو خصوصى
صحيح اولمق اوزره بكا خبر ويرمشلر در مع هذا صحّتنه
كفيل اولەمم

Il signifie aussi, préserver *A.* وقايت ـ صيانت *P.* پاس
داشتن *T.* قورنمق || Personne ne l'en saurait garantir هيچ بر
كمسنه فلانى بوندن وقايه ايدەمز Je vous garantirai du mal,
mais je ne saurais garantir de la peur سنى وقوع آفتدن صيانت
ايدەرم انجق خوف وهراسدن وقايتكى تعهّد ايدەمم
Se garantir du froid صوغوقدن ـ تأثير برودتدن وقايه اولنمق
قورنمق

Garanti. *A.* مكفول له *P.* پذيرفته *T.* پايندانى كفيللنمش
ـ En termes de Palais, il est aussi substantif *A.* مكفول له ـ
متقبّل الكفالة *P.* پذيرندهٔ پايندانى *T.* كفالتى آلان || Le
garanti exerce son recours contre le garant مكفول لهك كفيل
متقبّل كفالت اولانك ـ اوزرينه دعوايه صلاحيّتى دركار در

GARBIN. Nom qu'on donne sur la Méditerranée au vent de
Sud-ouest. V. ce mot.

GARCE. Fille débauchée et publique *A.* شلاّفة *P.* روسبى
T. قحبه

GARÇON. Enfant mâle *A.* ولد ذكر ـ صبّى ذكر pl. اولاد
ذكور *P.* ولد نر ـ پسر *T.* اركك چوجوق ـ اوغلان || Cette
femme est accouchée d'un garçon بو خاتون بر ولد ذكر وضع
ايلدى Jeune garçon غلام نورسيده

Et celui qui ne se marie point *A.* عزب ـ عزيب pl.
اعزاب ـ مجرّد ـ ايّم *P.* بيزن *T.* اركن || Il veut mourir
garçon حال عزوبتده ايكن آخرته انتقال ايتمك استر
C'est un vieux garçon برعزيب پيرانه ـ برمجرّد كهنه سالدر
ـ On dit, Faire vie de garçon, mener قوجەمش اركندر ـ سر در
une vie de garçon, pour dire, vivre en homme libre آزادەلك
حالنده كچنمك

Il signifie aussi, un valet *A.* غلام pl. غلمان *P.* پرستار ـ
خدمتنده اولان غلام || Le garçon qui le sert اوشاق *T.* اشاق
On ـ اوشاغنى طرفمه كوندردى Il m'a envoyé son garçon
appelle aussi Garçons, ceux qui travaillent sous les maîtres dans
les boutiques des marchands *A.* تابع pl. تبعة *P.* پيشكار *T.*
چراغ || شاكرد ـ اوشاق Ce marchand a tant de garçons بو بازركانك
اوشاغى وار در ـ شو قدر تابعلرى وار در

GARDE. Action par laquelle on observe ce qui se passe *A.*
مرابطة *P.* ديدەبانى *T.* بكچيلك ـ قراغوللق ـ ديدەبانلق
|| Faire la garde قيام ايتمك ـ خدمت مرابطته بكچيلك
ايتمك Entrer en garde قراغوللق نوبتنه كيرمك Sortir de
garde ديدەبانلق قراغوللق نوبتندن چيقمق Être de garde
ايتمك

Il se dit aussi des gens de guerre qui font la garde *A.* ربيئة
ـ طليعة pl. طلايع *P.* قراول *T.* قراغول || La garde des portes قپولرى
قراغوله تقويت ويرمك Renforcer la garde بكليان قراغول
بر قات ـ قراغولى ايكى قات ايتمك Doubler la garde
قراغولى دخى زيادەلندرمك Asseoir, poser la garde
يرلو يرينه وضع وتعبيه ايتمك ـ يرلشدرمك Officier de
garde قراغول ضابطى ـ سركردەسى ـ Grand' garde. Un corps

de cavalerie qui se met à la tête d'un camp, pour empêcher que l'armée ne soit surprise *A.* سريّة العسكر pl. سراياء العسكر *P.* يزك لشكر ـ عسكر طلايهٔ *T.* آتلو جته عسكرى ـ Garde avancée. Un corps que l'on met au-delà de la grand' garde, pour une plus grande sûreté *A.* مقدّمة السراياء *P.* پيش آهنك *T.* طلايه ايلرودەكى انجه قراغول

Corps-de-garde. Lieu destiné pour retirer les soldats qui font la garde *A.* مسكن الاهل المرابطة *P.* ديدەبان خانه ـ *T.* قراول خانه قراغول قشلاغى

Garde, se dit aussi du service que les pages, valets, etc. font auprès des rois les uns après les autres *T.* نوبتجى || Ce page étoit de garde فلان چوقدار نوبتجى ايدى

Garde, signifie aussi, la charge, la commission de garder *A.* حفظ ـ محافظة ـ حراست *P.* نگهبانى *T.* صاقلمه || Le roi lui a commis la garde de cette place جانب همايوندن فلان قلعەنك محافظەسنه تعيين اولندى lui a confié la garde de ses trésors خزاين همايونك محافظەسنه تعيين خزاين همايونك امر حفظ وحراستى عهدهٔ اهتمامنه ـ اولندى Je lui ai donné cela en garde فلان شيئى فلانه حواله اولندى فلانك يد حفظنه تفويض ايلدم ـ حفظ ايچون ويردم Il n'est pas en ma garde بنم يد حفظمده دكلدر On lui a payé tant pour ses frais de garde مصارف محافظه اولەرق كندويه شو قدر اقچه ويرلدى

Il signifie aussi, protection *A.* حفظ ـ صون ـ حمايت *P.* نگهدارى ـ پاس *T.* صاقلمه Il ne se dit guère qu'en ces phrases: Allez-vous-en à la garde de Dieu وار صون ربّانيده Dieu vous ait en sa garde سنى اللهه حواله ايلدم ـ اول الله تعالى سنى صون وحمايت رحمتيەسنده مظهر ايليه Toutes les églises cathédrales de France sont en la garde du Roi فرانسەده كائن بالجمله سلاطين كليسالرى پادشاهك زير حمايتنده در

On dit, Être sur ses gardes, Se tenir sur ses gardes, Être en garde, Se tenir en garde, pour dire, avoir soin qu'il n'arrive quelque chose contre notre volonté *T.* متيقظ ومتبصّر اولمق ـ تيقظ وانتباه اوزره اولمق ـ

Et prendre garde, pour dire, avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* احالة النظر التيقظ ـ صرف الدقّة والبصيرة ـ عطف النظر الدقّة والبصيرة *P.* حوالهٔ نگاه ـ نگه داشتن

Prenez garde || *T.* دقت ايتمك ـ كوزتمك ـ بصيرت كوردن que cela n'arrive بو حالتك وقوع بولمامسنه صرف دقت Prenez garde à cela بو بابده صرف دقت وبصيرت ايله à cette clause de votre contrat عقد ايدەجككك مقاوله حجتنك فلان مادەسنه صرف نگاه بصيرت ايله Prenez garde à ne vous pas trop engager زيادەجه تعهد ايلمامكه صرف دقت ايله Prenez garde à vous نفسكى كوزت à cet enfant بو چوجوغى كوزت ـ On dit, qu'un homme prend garde à un sou, pour dire, qu'un sou ne lui est pas indifférent بر تك منقر بيله اسركمز

On dit, Se donner de garde, pour dire, se précautionner *A.* تحامى ـ تحرّز ـ احتراز ـ توقّى ـ حذر *P.* زينهاريدن ـ پرهيز كردن ـ پاس داشتن *T.* صاقنمق || Donnez-vous de garde qu'on ne vous trompe دوچار خديعت اولمقدن حذر ايله ـ آلدانمقدن صاقن Donnez-vous de garde de cet homme-là شو آدمدن توقّى ايله de toucher à cela بوكا طوقنمقدن تحرّز ايله

Garde. La partie d'une épée ou d'un poignard, qui est entre la poignée et la lame *A.* قلّة السيف ـ قبيعة *P.* پرازوانهٔ شمشير *T.* قليج قبضەسنك پرازوانەسى || La garde du poignard خنجرك قبيعەسى Garde d'argent قبضەنك سيم پرازوانەسى Enfoncer l'épée jusqu'à la garde قليجى قبضەنك پرازوانەسنه قدر صوقمق

Garde. Homme armé, qui fait la garde auprès des princes *A.* مستحفظ pl. مستحفظين ـ حارس pl. حرّاس *P.* يتاقى ـ پرواك ـ پاسبان ـ پهره دار *T.* بكجى || Il n'avait avec lui qu'un de ses gardes معيتنده طايفهٔ مستحفظيندن يالكز بر نفر وار ايدى ـ Gardes du corps, c'est la troupe destinée à faire la garde personnelle des rois *A.* مستحفظين خاصّة ـ حرّاس النفس السلطان *P.* پرواك شهريارى *T.* نفس همايون مستحفظلرى

Garde-Bois. Celui qui est destiné pour empêcher qu'on ne gâte les bois *A.* حافظ الآجام *P.* پاسبان بيشەزار *T.* قورى بكجيسى

Garde-Chasse. Celui qui est commis pour veiller à la conservation du gibier *A.* ناطور الصيد *P.* پاسبان شكار *T.* آو بكجيسى

Garde-Côte. Milice préposée pour garder les côtes de la mer

A. حرّاس السواحل *P.* لب دريا پهره‌دارانی *T.* يالی بكجيلری — Il se dit aussi d'un vaisseau de guerre destiné à garder les côtes *T.* وارده قوسته كميسی

GARDES DE LA PORTE. Ceux qui montent la garde aux portes de l'intérieur du palais des rois *A.* حاجب pl. حجبة *P.* پرده دار *T.* پرده‌جی

GARDE DES SCEAUX. Celui à qui le roi donne ses sceaux *A.* صاحب *T.* دارندهٔ مهر شهرياری *P.* حامل المهر السلطان مهر همايون

GARDES DES MÉTIERS OU MAÎTRES ET GARDES. Ceux qui sont élus dans le corps de chaque métier, pour avoir soin qu'il ne s'y fasse rien contre les réglemens *A.* نقيب الحرفة *P.* كتخدای پيشه‌وران *T.* اصنافك يكت باشيسی ـ اصناف كتخداسی

GARDE DU TRÉSOR ROYAL. Celui à qui le roi confie son trésor *A.* خازن السلطان ـ حافظ الخزينة السلطان *P.* خزينه‌دار *T.* كتخدای خزينهٔ شاهی ـ شهرياری خزينه كتخداسی — Garde de la bibliothèque du roi *A.* حافظ الكتب السلطان *P.* پاسدار كتابخانهٔ شاهی ـ كتابخانهٔ همايون ناظری

GARDE-FOU. Balustres que l'on met au bord des ponts, des quais et des terrasses, pour empêcher qu'on ne tombe en bas *A.* جلفق *P.* دارابزين *T.* طرابزان ـ قورقولق

GARDE-MAGASIN. Officier commis pour garder les magasins *A.* امين النبر pl. امناء النبر *P.* امين انبار *T.* انبار امينی

GARDE-MANGER. Lieu où l'on garde ce qui sert à la nourriture *A.* مخدع المطعومات *P.* توشه خانه ـ نهاندان خوراك *T.* كيلار

GARDE-MEUBLE. Lieu où l'on garde des meubles *A.* مخدع الاثاث ـ خزينة الاثاث *P.* خزينهٔ رخت وبساط خانه *T.* خزينه اوطه‌سی ـ اشيا اوطه‌سی

GARDE-ROBE. La chambre destinée à renfermer toutes les hardes de jour et de nuit *A.* بيت الملبوسات *P.* جامه خانه *T.* نهاندان ـ كوركك اوطه‌سی — Il se dit aussi de tous les habits d'une garde-robe *A.* اثواب وملبوسات *P.* جامها *T.* اثواب طاقمی || C'est un homme qui a une garde-robe très-riche غايت ذيقيمت اثواب وملبوسات صاحبی بر آدمدر — Grand Maître de de la garde-robe. Un grand officier qui a soin de tout ce qui regarde les habits du roi *T.* سر خفتانیٔ حضرت شهرياری ـ قفتان آغاسی

— Il signifie aussi, le lieu où l'on met la chaise percée *A.* ممشا ـ مستراح *P.* ادبخانه *T.* كنيف — Aller à la garde-robe *A.* استمشا *P.* بادبخانه رفتن *T.* كنيفه چيقمق

Et tablier de toile que mettent les femmes pour conserver leurs vêtemens *A.* ازار pl. آزره ـ فوطة *P.* فوته *T.* فوته V. aussi Tablier.

GARDE-SCEL. Officier préposé pour sceller les expéditions *A.* حافظ المهر *P.* مهردار *T.* مهردار

GARDER. Conserver, tenir une chose en lieu propre et commode *A.* حفظ ـ حراسة ـ وقاية *P.* پاسيدن *T.* صاقلمق || Ce vin-là est si délicat, qu'on ne le pourra garder بو باده غايت نازك اولديغندن حفظی محالدر Dans les chaleurs on ne peut garder la viande حرارت هوا موسمنده لحمك وقايه‌سی ممكن دكلدر — Et ne se point dessaisir de quelque chose || Je veux garder cela à cause de la personne qui me l'a donné بو شيئی ويرنه حرمةً وقايه ايتمك استرم C'est un homme qui ne peut rien garder, il donne tout هيچ بر شئ حفظ ايده‌مز همان النه كيرديكنی خرج ايدر Garder des prisonniers à vue اسرايی كوز حبسی اولدرق حفظ ايتمك ـ اولدرق بكلمك

Il se dit aussi du soin qu'on prend des troupeaux, lorsqu'on les mène paître *A.* رعاية الحيوانات ـ حفظ الحيوانات *P.* شبانی كردن *T.* چوبانلق ايتمك || Garder les brebis اغنام اولمق راعی les vaches بقرات اولمق راعی ـ گاوبانلق صغرتماجلق ايتمك ـ ايتمك

Et de diverses choses de la conservation desquelles on prend soin *A.* حفظ ـ نظارت *P.* پاس داشتن ـ پاسبانی كردن *T.* بكلمك ـ صاقلمق || Garder les bois اورمانلری حفظ ايتمك ـ بكلمك les vignes باغلره نظارت ايتمك ـ باغلری بكلمك — Garder un pays pour la chasse فلان يری صيد وشكار ايچون حفظ ايتمك — On dit aussi, Garder son rang شان رتبه‌يی محافظه ايتمك ـ رتبه‌سنك شاننی محافظه وصيانت Garder sa gravité تمكين ووقارينی وقايه ايتمك ـ رزانت ووقارينی ـ تمكين ووقارينه خلل كتورمامك ـ خللدن وقايه ايتمك — Il signifie aussi, réserver pour un autre temps || Il faut garder cela pour demain بونی فردايه يارنكی كون ايچون صاقلملو در ـ حفظ ايتمك لازمدر

On dit, Garder la maison, la chambre, pour dire, y rester.

sans en sortir A. مداومة فی الدار P. از خانه جدا نه شدن T. اودن چیقمامق – Garder le lit صاحب فراش – اسیر فراش اولمق – فراش اولمق – Garder une médecine, pour dire, ne pas la vomir, et garder un lavement, pour dire, ne le pas rendre promptement دوایی وحقنه‌یی درونده ضبط وحفظ ایتمک – Et en termes de guerre, Garder les rangs, pour dire, demeurer dans les rangs صفوف – صفوف مرتّبه‌ده قرار ومداومت ایتمک – مرتّبه‌دن چیقمامق

Garder, signifie aussi, défendre, protéger A. حفظ – حمایت – صیانت P. نگه داشتن T. صاقلمق – قوریمق || Ce que Dieu garde est bien gardé اللهک حمایت وصیانت ایلدیکی حفظ باریده اولان شیٔ البتّ – شیٔ البتّ مصون اولور – Il signifie encore, préserver, garantir || Dieu vous garde de pareils amis بو مقوله دوستلردن الله سنی حفظ ایلیه – مصوندر Dieu vous garde de mal الله سنی آفتدن حفظ ایلیه – آفتدن Dieu vous en garde الله فلان شیئدن سنی مصون امین ایلیه Dieu m'en garde الله – حفظ ایلیه ایلیه – On dit aussi par forme de salutation, Dieu vous garde A. فی امان الله T. اللهه اصمارلدم – Et observer A. حفظ – رعایت – مراعاة P. پاس داشتن – رعایت نمودن – T. طوتمق || Garder les commandemens de Dieu فرایض ربّانیه‌یی حفظ – اوامر الهیّه‌یه رعایت ایتمک la loi قواعد قانونه رعایت ایتمک la chasteté عصمت وعفته رعایت ایتمک le secret سرّی حفظ ایتمک – سرّ طوتمق – sa parole وعد ایتمک – انجاز – وفای عهده رعایت ایتمک la foi des traités شروط وعهوده رعایت ایتمک le silence سکوت ایتمک – اختیار صمت وسکوت ایتمک – On dit aussi, Garder des mesures, garder la bienséance اداب لازمه‌یه رعایت ایتمک

Se garder. Se préserver de quelque chose A. تحرّز – توقّی – حذر – احتراز P. پرهیز داشتن – زینهار داشتن T. صاقنمق || Gardez-vous bien de tomber دوشمکدن – سقوطدن توقّی ایله Il faut bien se garder de... فلان شیئدن توقّی... حذر ایله ایتملو در Je me garderai bien d'en manger فلان شیئک اکلندن تحرّز ایده‌جکم

Gardé. A. محفوظ – مصون P. پاسیده – نگه داشته T. صاقلنمش

GARDEUR. Celui qui garde. Il ne se dit qu'en ces phrases: Gardeur de cochons A. راعی الخنازیر Gardeur de vaches A. راعی البقرات P. گاوبان T. صغرتماج – صغرچوبانی

GARDIEN. Celui qui garde, qui est commis pour protéger quelqu'un A. حافظ pl. حفظة pl. حفّاظ – حارس pl. حرّاس – حامی pl. حماة P. نگهدار T. صاقلیجی – قوریدیجی || L'ange gardien محافظه وحمایته موکّل اولان فرشته On le fera gardien des effets de la succession فلانی اموال ترکه‌یه حافظ تعیین ایده‌جکلر در – Il se dit aussi de celui qui garde quelque chose A. حافظ P. پرواک – T. بکچی – یتاقی || On a cru qu'il y avait des démons gardiens des trésors مقدّما دفینه‌لری حفظ ایدر طلسماتک وجودینه اعتقاد ایدرلر ایدی

GARE. Impératif du verbe Garer. On s'en sert pour avertir que l'on se détourne pour laisser passer quelqu'un. Gare, gare. Gare de là P. دور باش T. صاول

se GARER. Se préserver. V. Se garder.

se GARGARISER. Se laver la gorge avec quelque liqueur A. تغرغر P. غرغره کردن – آب در گلو جنبانیدن T. بر شیٔ ایله بوغازی چالقمق || Gargarisez-vous la gorge بوغازکی فلان شیٔ ایله چالقات

GARGARISÉ. A. مغرغر P. غرغره پذیرفته T. فلان شیٔ ایله بوغازی چالقنمش

GARGARISME. Remède liquide qui sert à laver la gorge A. غرور – ماء الغرغرة P. آب غرغره T. صو بوغازی چالقه‌جق – Il se dit aussi de l'action de se gargariser A. غرغرة P. غرغره T. فلان شیٔ ایله بوغازی چالقمه || Il a été guéri de son mal de gorge après cinq ou six gargarismes بش التی غرغره ایله بوغاز علّتنی دفع ایلدی

GARGOUILLE. L'endroit d'une gouttière ou d'un tuyau par où l'eau tombe A. عنق المثعب P. گلوی ناودان T. اولوق || La gargouille par où l'eau se dégorge صو جریان ایدن اولوغک بوغازی Gargouille de pierre احجاردن مصنوع گلوی ناودان

GARGOUILLEMENT. Bruit que fait quelquefois l'eau dans la gorge, dans les entrailles A. حجیف P. غرغر شکم T. قارین قورلتیسی

GARGOUILLIS. Le bruit que fait l'eau en tombant d'une gargouille A. هرهر P. آواز آب ریزان T. صویک چاغلدیسی

GARGOUSSE. Charge de poudre pour un canon, enveloppée

d'un gros carton Tr. طوب خرتوجی

GARNIR. Munir des choses nécessaires, de ce qui sert à l'ornement A. تجهیز - تزیین - تجمیل .P آراستن - پیراستن
زیب وزیور دادن - .T دونلنمق - بزه‌مك - زینتلندرمك
|| Garnir une boutique دكانی تجهیز ایتمك Garnir un cabinet de tableaux تصویرات خزینه‌سنی تجهیز ایتمك un fauteuil صندلیه‌یی تزیین ایتمك - Garnir de meubles A. تنجید
P. برخت وبساط آراستن .T اواداناق ایله دوناتمق ||
Garnir un appartement de meubles بر دائره‌یی تنجید ایتمك
- امتعهٔ لازمه‌سیله تزیین ایلمك - Garnir de pierres précieuses A. ترصیع .P مرصّع ساختن .T ایله مجوهرات
|| Garnir un portrait de diamans تصویری الماس ایله تجمیل وتزیین ایتمك - ایله ترصیع ایتمك دوناتمق
قلعه‌یی مهمات - Garnir une place de guerre - دوناتمق -
لازمه‌سیله تجهیز ایتمك - Garnir un chapeau, une chemise, une robe A. تطریز .P طرازیدن - طرانیدن .T دوناتمق

GARNI. A. مجهّز - مزیّن .P آراسته - پیراسته .T دونانمش
- Chambre garnie, hôtel garni A. بیت منجّد .P خانهٔ آراسته .T دونانمش قوناق - برنمش -

GARNISON. Nombre de soldats que l'on met dans une place, pour la défendre, ou pour y rester A. pl. مستحفظین القلعة
P. کوتوالان .T قلعه‌نك محافظه عسکری || Garnison forte مستحفظین عسکری کلیتلو faible مستحفظ عسکری قلیل المقدار
Il y a deux mille hommes de garnison dans cette place بو قلعه‌ده ایکی بیك نفر مستحفظ عسکری وار در Mettre garnison dans un château قلعه‌یه محافظه عسکری وضع ایتمك
Renforcer la garnison قلعه‌نك مستحفظ عسکرینه امداد ارسالیله تقویت ویرمك On a envoyé tous les officiers à leur garnison مستحفظین عسکرك بالجمله ضابطان وسرکردگانی محل مامورلرینه ارسال اولنمشدر Les habitans ont désarmé la garnison اهالی مملکت مستحفظ عسکرینك سلاحلرینی اخذ ایتمشلردر

GARNITURE. Ce qui est mis pour garnir ou pour orner quelque chose A. زین .pl ازیان - تجمّل pl تجمّلات .P زیب وزیور .T دونما - بزك || La ganiture d'une chambre اوطه‌نك تجمّلاتی Une garniture de diamans, de perles الماس وإینجو تجمّلاتی Une garniture de cheminée اوجاق ایله آراسته بر زین ذیقیمت de chemise زین پیراهن تجمّلاتی

GAROU. V. Loup - Garou.

GARROT. Partie du corps du cheval, supérieure aux épaules A. حارك .P سر دوش اسب .T آتنك اوموز - چکین
باشی || Le garrot doit être haut et tranchant, pour être parfaitement bien conformé حارك فرس یاقشقلو اولمق ایچون مرتفع ومؤنف اولملو در

GARROTTER. Lier, attacher avec de forts liens A. تقمیط - تقیید - قید .T بنده چکمك .P بندیدن .T شدّ بالقیود -
قید وبند ایله باغلمق - بوقاغی‌یه اورمق - محکم باغلمق
|| Il faut lier et garrotter ce prisonnier بو اسیرك تقمیط وتقییدی اقتضا ایدر - Figur. || Il éludera toutes vos poursuites, à moins qu'on ne le garrotte par une bonne transaction فلان کشی بر قوی سند ایله صمصقی باغلنمدیغی صورتده ایده‌جکك دعوالرك جمله‌سندن قاچنمنك طریقنی بوله‌جغی درکار در

GARROTTÉ. A. مقمّط - مقیّد .P بسته .T باغلو - بوقاغی‌یه اورلمش

GASCON. Fanfaron, hâbleur A. صلف .pl صلفا .P لافزن .T لافزان || Il se vante de telle et telle chose, mais c'est un gascon فلان وفلان شیٔ ایله افتخار ایدر لکن لافزن بر آدمدر

GASCONNADE. Fanfaronnade A. تصلّف .pl تصلّفات .P لافزنی .T لافزانلق

GASCONNER. Dire des gasconnades A. تصلّف .P لاف زدن .T لاف ایتمك

GASPILLER. Dissiper son bien A. تبذیر - اتلاف - اسراف .P تباهیدن - بیهوده تلف کردن .T طاغیدوب تلف ایتمك || Il a gaspillé son bien en peu de temps مدّت قلیله ایچنده مالکنی اسراف ایلدی

GASPILLÉ. A. متلف - مسروف .P بیهوده تلف کرده .T طاغیلوب تلف اولمش

GASPILLEUR. Celui qui gaspille A. مبذر - مسرف - متلف .P تلفکار .T طاغیدوب تلف ایدیجی

GASTER. Terme de Médecine, qui signifie le bas-ventre ou l'estomac. V. ce mot.

GASTRIQUE. Stomacal A. معدوی || Artères gastriques شرایین معدویه Liqueur gastrique ماء معدوی

GASTRORAPHIE. Terme de Chirurgie. Suture que l'on fait pour réunir les plaies du bas-ventre A. خرزة القروح البطن .P درز

زخم شكن *T.* قارن پارەلرينك ديكشى

GASTROTOMIE. Incision qui pénètre dans la cavité du ventre *A.* تبزيل البطن *P.* شكافتن شكم *T.* قارن پارلەمسى

GÂTEAU. Pâtisserie faite avec de la farine, du beurre et des oeufs *A.* مليل *P.* سگارى *T.* بوغاچە || Acheter des gâteaux سگارى فروخت ايتمك Gâteau d'amandes *A.* مليل ملوز *P.* سگارى بادام آگين *T.* باقلوا

On appelle Gâteau de miel, la gaufre où les mouches d'une ruche font leur miel *A.* عسالة ـ شورة *P.* قرص شهد *T.* بال كومجى

GÂTE-ENFANT. Celui qui, par excès d'indulgence, gâte un enfant *T.* چوجوغى داندين ايدن ـ چوجوغى داندينليوب بوزان

GÂTER. Détériorer, mettre en mauvais état *A.* افساد ـ ارداء *P.* تباهيدن ـ زشت كردن *T.* بوزمق ـ كوتيلتمك || La nielle a gâté les blés اكينلرى صاكك چالوب افساد ايلدى La grêle a gâté les vignes ياغان طولو باغلرى بوزدى La petite vérole lui a gâté le teint چيچك علتى چهرەسنى كوتيلتدى La lecture continuelle gâte la vue قرائت مديده بصرى موذيدر La pluie a gâté les chemins نزول باران افساد ايلدى Il a gâté sa maison, en la voulant embellir ايله يوللر بوزلدى خانەسنى صورت حسنيە وضع ايدەيم دير ايكن ارداء وتقبيح ايلدى Il a gâté ses affaires par sa mauvaise conduite سو حركتى تقريبيلە امورينى افساد ايلدى Ils étaient sur le point de s'accommoder, mais il échappa à l'un d'eux un mot qui gâta tout بينلرندە مصالحە ايتمك اوزرە ايكن ايكيسندن برينسنك آغزندن شيوشمش بر كلام مصلحتى كلياً افساد ايتدردى — On dit, que l'âge a gâté la main à un chirurgien, pour dire, que l'âge lui a affaibli la main سن شيخوخت بو جراحك الندە ايراث سستى وفتور ايتمشدر ـ النك بوزلمسنە سبب اولمشدر — On dit figur. Gâter quelqu'un, pour dire, entretenir ses vices par trop d'indulgence || Il ne faut point laisser cet enfant entre les mains de sa mère, elle le gâte بو طفلى والدەسنك الندە براقمق جائز دكلدر زيرا بهر حال بوزار Vous êtes trop bon à vos valets, vous les gâtez خدمتكارلرك حقندە كمال ملايمتك بوزلملرينە سبب اولور — On dit aussi figur. La lecture des mauvais livres, la mauvaise compagnie gâtent les jeunes gens كتب ذميمەنك مطالعەسى واهل شرك مجاورتى نو جوانلرك افسادينە ـ اخلاقلرينى مستلزمدر — On dit aussi, Gâter quelqu'un dans l'esprit d'un autre, pour dire, nuire à sa réputation *T.* بر كمسنەيى آخرك يانندە رسواى ايتمك || On l'a bien gâté dans l'esprit des honnêtes gens فلانى اهل عرض وادب يانندە كركى كبى رسواى ايتمشلردر

Gâter, signifie aussi, salir *A.* تلويث ـ تلطيخ *P.* چركين كردن ـ آلود كردن *T.* مردارلمق ـ برباد ايتمك ـ بيلاشدرمق || Un cheval m'a éclaboussé, et a gâté mon habit بر دابە زيفوس اثوب لباسمى تلطيخ ايلدى — On dit, Gâter bien du papier, pour dire, écrire beaucoup et sans succès تلويث اوراق ايتمك

Se gâter. Se corrompre *A.* كسب الفساد ـ تفسد *P.* تباه شدن ـ فساد پذيرفتن *T.* بوزلمق || La viande se gâte dans la chaleur لحم محل حارّدە بوزيلور ـ كسب فساد ايدر

Gâté. *A.* مفسود ـ فاسد *P.* تباهيدە ـ فساد يافتە *T.* بوزق ـ بوزلمش || Esprit gâté عقل فساد يافتە اولمش Coeur gâté قلب فاسد ـ Enfant gâté داندين اولمش چوجوق

GAUCHE. Qui est opposé à droit *A.* شمال ـ يسار *P.* چپ *T.* صول || Le côté gauche جانب يسار ـ جانب ايسر La main gauche يد يسرا ـ دست چپ ـ صول ال La rate est du côté gauche طحال جانب يسارەدر L'aile gauche d'un bâtiment بنانك جهت يسارى ـ جناح يسارى ـ صول طرفى La rive gauche du fleuve نهرك ساحل يسارى ـ صولى L'aile gauche d'une armée عسكر ميسرة ـ عسكرك صول قولى ـ جناح يسارى

Il signifie aussi, maladroit *A.* اخرق *P.* خام دست *T.* بيجركسز ـ الى ياقشقسز || Cet homme est gauche à tout ce qu'il fait بو آدمك كافة اعمالندە خراقت وار در ـ هر ايشدە الى ياقشقسز در — Il se dit figur. de ce qui est mal fait et mal tourné *A.* معوج *P.* كج *T.* اكرى ـ كنر || Cet homme a l'esprit gauche بو آدم كج عقل ـ معوج العقل بر آدمدر Cet escalier est mal tourné, il est gauche بو نرديبان كج ـ زاى Cet homme a les manières gauches بو آدم لايقى اوزرە جويرلميوب معوجدر ـ كج اطوار ـ اوضاع واطوارى كج بر آدمدر

À Gauche. Du côté gauche *A.* فى جهة اليسار ـ يساراً *P.* بسوى چپ *T.* صول طرفە || Quand vous serez en tel endroit, prenez à gauche فلان محلە وصولندە جهت يسارە توجە

Frapper à droite et à gauche يمينًا ويسارًا ضرب ايتمك ايله

On dit figur. Prendre une chose à gauche, pour dire, la prendre de travers *A.* اخذ بالعكس - معكوسًا اخذ *P.* بر ترسنه - عكسنه طوتمق *T.* بازگون گرفتن - عكس گرفتن - آلمق - Et prendre à droite et à gauche, pour dire, prendre de l'argent à toutes mains *A.* جرّ المال يمينًا ويسارًا *P.* از جب صاغدن صولدن اقچه قاپمق *T.* وراست پول ربودن

GAUCHER. Qui se sert ordinairement de la main gauche *A.* ايسر - اخلف - اعسر *P.* چپه - يسارى *T.* صولاق

GAUCHERIE. Action d'un homme gauche *A.* خراقت *P.* خام دستى *T.* ال ياقشزلغى - بجركسزلك || Cet homme a fait une étrange gaucherie بو آدم بر خراقت غريبه ايلدى

GAUCHER. Détourner tant soit peu le corps pour éviter un coup *A.* اجتناح - تجافى *P.* بر طرف - پهلو تهى كردن شدن *T.* جايمق || Il aurait été blessé de ce coup, s'il n'eût un peu gauchi جزئيجه اجتناح ايتمامش اولسه اول ضربه‌دن مجروح اولمش اولور ايدى - On dit figur. Gauchir dans une affaire, pour dire, N'y agir pas franchement *A.* اجتناف - زوغان *P.* نا راستى نمودن *T.* طوغريلقدن صاپمق || On n'aime point à traiter avec les gens qui gauchissent dans les affaires امور ومصالحده ارتكاب زوغان ايدن كسان ايله معامله ايتمك بر حالت نا مرضيّه در Au lieu de me répondre nettement, il a gauchi صاغدن صاغه جواب ويره‌جكنه صاپپى اجتناف ايلدى - ويردى

GAUDE. Plante dont les teinturiers se servent pour teindre en jaune *A.* ورس *P.* اسپرك *T.* آلا چهره - يمن زعفرانى

GAUFRE. Gâteau de miel. V. Gâteau || Manger une gaufre de miel بال كومجى يمك

GAUFRER. Imprimer de certaines figures sur des étoffes *A.* طبع الاشكال على الثوب *P.* بر كالا طبع پيكرها كردن *T.* قماش اوزرينه صورتلر بصمق - اشكال بصمق || Gaufrer du camelot, du velours صوف فرنكى وقطيفه اوزرينه طبع صور واشكال ايتمك

GAUFRÉ. *A.* ثوب مطبوع بالاشكال *P.* كالاى با پيكرها طبعزده *T.* اوزرينه اشكال بصلمش قماش

GAUFREUR. Ouvrier qui gaufre les étoffes *A.* طبّاع الاشكال على الثوب *P.* بر كالا پيكرها طبعگر *T.* قماش اوزرينه صورتلر بصمه‌جيسى

GAUFRURE. Empreinte que l'on fait sur une étoffe en la gaufrant *A.* صورة مطبوعة على الثوب *P.* بر پيكر طبعكرده *T.* كالا قماش اوزرينه بصلمش صورت

GAULE. Grande perche *A.* مخبط *P.* چوب *T.* صيريق || Abattre des noix, des amandes avec la gaule آغاجدن صيريق ايله جوز وبادام دوشورمك - Et houssine. V. ce mot.

GAULER. Battre un arbre avec une gaule, pour en faire tomber le fruit *A.* خبط الشجر *P.* بدرخت چوب زدن *T.* آغاجى صيريق ايله دوكمك

GAURES. V. Guèbres.

GAZ. Émanation invisible qui s'élève de certaines substances *A.* بخار خفىّ || Gaz inflammable بخار خفىّ لهبىّ الطبيعة

GAZELLE. Sorte de bête fauve qui est plus petite que le daim *A.* غزال pl. غزلان *P.* غزال *T.* جيران || La gazelle est un animal d'Asie غزال آسيا اقليمنه مخصوص حيواناتدندر

GAZETTE. Journal de ce qui se passe en quelque lieu, feuille périodique qui contient des nouvelles *A.* تقويم الوقايع *P.* حوادثنامه *T.* غزته كاغدى

GAZON. Terre couverte d'herbe courte et menue *A.* قرف الارض *P.* چمن *T.* چيم || Un parterre de gazon چيم ايله مفروش جيچك باغچه‌سى Un lit de gazon چيم طرحى ايله آراسته بر فراش Un bastion revêtu de gazon چيم پوشيده‌لو بر عدد پلنقه - Gazons, au pluriel. Des mottes de terre carrées, couvertes d'herbe courte et menue *A.* pl. صفايح القرف الارض *P.* چمن پارها *T.* چيم پارچه‌لرى

GAZONNEMENT. Action de gazonner *A.* لصوق القرف الارض *P.* پوشش بچمنپارها *T.* چيم ايله قاپلمه

GAZONNER. Revêtir de gazon *A.* الصاق القرف الارض *P.* بچمنپارها پوشانيدن *T.* چيم ايله قاپلمق - چيملتمك || Gazonner le bord d'un bassin حوض كنارلرينى چيملتمك - حوض كنارلرينه چيم قاپلمق

GAZOUILLEMENT. Petit bruit agréable que font les jeunes oiseaux en chantant *A.* غرد الطيور - اصطخاب الطيور *P.* چاو چاو مرغان *T.* قوشلرك جيولتيسى - قوشلرك جيغلتيسى

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant *A.* خرخر الماء *P.* آبشار *T.* صويك - صويك جاغلديسى آقان جدولك شارلديسى || Le gazouillement d'un ruisseau آقان ايرماغك شارلديسى - خرخرى

GAZOUILLER. Faire un petit bruit agréable. Il se dit des jeunes oiseaux qui commencent à chanter A. اصطخاب الطيور P. تغريد الطيور - T. سرایيدن مرغان - چاويدن قوشلر - Il se dit aussi du bruit que font قوشلر اوتمك - جيغلدامق les eaux en coulant A. خرير P. آب شاريدن T. صو صو چاغلمق - شارلدامق

GÉANT. Qui est d'une taille excessive A. عرطل - كماتر P. فيل T. كندواله - مردم فيل پيكر - مردم كوه پيكر پك ايرى وديزمان آدم - قدر ديزمان بر آدم

GÉLATINEUX. Qui ressemble à une gelée A. قريسىّ P. فسرد گونه T. پختى وارى || Matière gélatineuse مادّة قريسيّة Suc gélatineux پختى گونه قويى صو - ماى قرسى

GELÉE. Grand froid qui glace les liquides aqueux A. برد P. قارس T. بوزلو صوغوق - شجد - شجن - سرماى تيز || Une forte gelée برد قارس وشديد Ce temps-là nous promet de la gelée بو هوا برد قارسه دلالت ايدر Il y a eu de grandes gelées cet hiver بو قيش ايچنده برد قارس واقع اولمشدر

On appelle Gelée blanche, une petite bruine blanche qui paraît le matin sur les herbes, sur les toits A. جليد - قرس P. بوزلو قيراغو T. شبنم يخبسته

Gelée, se dit aussi d'un suc de viande congelé et clarifié A. قريس - قريص P. آب سرد - اسپرد - هلام T. پختى || Un plat de gelée پختى طعامى Manger de la gelée اكل قريص پختى يمك - ايتمك - Et du jus que l'on tire de quelques fruits cuits avec le sucre, et qui se congèle étant refroidi A. فالوذ - فالوذج P. زليل - لواص - فالوزدق T. فسرد - فالوده - پالوذه فرنك || Gelée de pomme الما پلتەسى de groseille پلته - اوزومى پالوذەسى

GELER. Glacer A. تجميد - اجماد P. فسردانيدن T. طوكدرمق || Le froid a gelé le vin dans les caves شدّت برد سرداب ايچنده اولان بادەيى تجميد ايلدى Le froid a gelé jusqu'aux pierres شدّت سرما احجارى دخى اجماد ايلدى - طاشلرى بيله طوكدردى

On dit, que le froid a gelé les vignes, les blés, pour dire, qu'il les a gâtés A. تشويط P. سرما زدن T. صوغوق چالمق || Le froid a gelé toutes les vignes de cette province بو مملكتك كرومى باغلرينى جملةً صوغوق چالمشدر

On dit figur. d'un homme dont l'accueil est très-froid, qu'il gèle ceux qui l'abordent بو آدمك معاملهٔ باردەسى ياننه وارانلرى طوكدرر

Geler, au neutre, et se geler A. انجماد P. فسردن - يخ T. بستن - بوز باغلمق - طوكمق || La rivière a gelé نهر منجمد اولمشدر Les doigts, les pieds lui ont gelé پرمقلرى وآياقلرى طوكمشدر

Gelé. A. منجمد P. فسرده - يخ بسته T. بوز - طوكمش باغلمش

GELINOTTE. Sorte de perdrix A. طيهوج pl. طياهيج P. تيهو T. چيل قوشى

GÉMEAUX. Jumeaux. L'un des signes du zodiaque A. برج الجوزا P. دو پيكر || Le soleil entre dans les gémeaux au mois de mai شمس نهر مايسده برج جوزايه انتقال ايدر

GÉMINÉ. Terme de Palais. Reitéré. Il se dit en ces phrases: Commandemens géminés, arrêts géminés A. احكام مكرّرة

GÉMIR. Exprimer sa douleur par des cris plaintifs, par des gémissemens A. تأفف - تأوّه - تأنّن P. ناليدن - زاريدن - غلبهٔ T. ايكلمك || Gémir de douleur ناله وزارى كردن - اندوه ومغموميّته مبنى تأفف ايتمك Gémir sous le poids du malheur زيربار مصايب واكدارده متأفف واتان اولمق - مصيبت يوكى آلتنده ايكلمك Gémir de ses péchés devant Dieu بارگاه جناب ارحم الرحيمينده بالاليل والانين اقرار ذنوب وآثام ايله استدعاى مغفرت ايتمك Gémir sur les pécheurs مذنبين وگناهكارانك حالنى مشاهده ايله متأوّه زير ربقهٔ رقيّتده ومتأفف اولمق - Figur. Gémir sous le joug بار قاصم الظهر sous la tyrannie دوچار زارى وانين اولمق پامال جبر وقهر - جور وستم آلتنده ناله وزارى ايتمك اولدرق انين وزارى اوزره اولمق

Il se dit aussi de certains oiseaux dont le cri semble plaintif A. سجع T. ايكلتيلو اوتمه || La colombe, la tourterelle gémit كوكرجين وقمرى سجع ايدر

GÉMISSANT. Qui gémit A. آنان P. زارنده - نالان T. ايكلييجى || Voix gémissante صوت آنان - صداى پر انين وناله - صداى نالان

GÉMISSEMENT. Plainte douloureuse A. انين - اليل - نئيم P. زارى - رخ - ناله T. ايكلتى || Le gémissement des blessés مجروحلرك اليل وانينى de la colombe حمامەنك ايكلتيلو

اوتمەسی — En termes de dévotion, on appelle Gémissement
de coeur, une vive douleur de ses péchés A. تلهّف البال السادم
تأوّه البال —

GEMME. Il se dit du sel qui se tire des mines A. ملح معدنیّ
P. نمک معدنی T. معدن طوزی

GÉNAL. Terme d'Anatomie. Qui appartient aux joues A. وجنیّ
P. رخساری T. یکاغه متعلّق || La glande génale est une glande
conglomérée, dont le canal s'insère dans celui de la parotide
غدّهٔ وجنه غدد مکثوبه‌نک بریدر که مجراسی مجرای
نکفه‌یه داخل اولور

GÊNANT. Qui gêne, qui incommode A. موذی ـ معذّب P.
ـ صیقندیلو ـ صیقندی کتوریجی T. ثقلت آور ـ رنج آور
ثقیل ـ ثقلت ویریجی || Cet homme-là est fort gênant شو
آدم بغایت معذّبدر Sa conversation est gênante صحبتی
صیقندیلودر

GENCIVE. Chair qui recouvre les alvéoles des dents A. لثة ـ
عُمر pl. عمور ـ قید الاسنان P. گوشت دندان T. آره ـ دیش
|| اتی Gencives saines, fermes لثهٔ سالمه وقویّه Affermir
les gencives قید الاسنانه قوّت ویرمک Avoir les gencives
enflées دیش اتلری شیشمک ـ قید الاسنان منتفخ اولمق

GENDARME. Il se dit d'un cavalier de certaines compagnies
d'ordonnance A. قوّاس P. سرهنگ T. قوّاس || Les gendar-
mes de la garde مستحفظین خاصّه عسکرینک قوّاسلری
La compagnie des gendarmes du roi زمرهٔ قوّاسان خاصّه Ca-
pitaine des gendarmes قوّاسان ضابطی

se GENDARMER. S'emporter mal à propos pour une cause lé-
gère A. تنفّط P. زود خشمی نمودن T. آتشلنمک || Pour-
quoi vous gendarmez-vous tant pour une chose qui ne vous tou-
che pas? سکا متعلّق اولمیان شئ ایچون نه دیو اولقدر
آتشلنورسک Il se gendarme mal à propos là-dessus بو بابده
بلا موجب تنفّط ایدر Il n'y a pas de quoi se gendarmer
tant اولقدر تنفّطه موجب اوله‌جق شئ یوقدر

GENDARMERIE. Tout le corps des gendarmes A. طایفة
القوّاسین P. گروه سرهنگان T. قوّاس زمره‌سی

GENDRE. Celui qui a épousé la fille de quelqu'un, et à qui
l'on donne ce nom par rapport au père et à la mère de la
fille A. صهر pl. اصهار P. داماد ـ خسرانگر T. کوه‌کو || C'est
mon gendre بنم دامادمدر Choisir quelqu'un pour gendre بر
کمسنه‌یی داماد اولمق اوزره انتخاب ایتمک

GÊNE. Torture, question A. نکال ـ اذیّت ـ اذا P. شکنج
T. اشکنجه || Il souffrit la gêne sans rien avouer هیچ بر شئ
اقرار ایتمکسزین اذیّته تحمّل ایلدی Des soldats mirent ce
paysan à la gêne, pour lui faire avouer où était son argent
اقچه‌سی نه محلّده اولدیغنی اقرار ایتدرمک ایچون عسکری
نفرلری فلان کویلویی اشکنجه‌یه قویمشلردر

GÊNE. Situation pénible, incommode A. مضایقة ـ ثقلت P.
رنج ـ آزار T. صیقندی ـ زحمت || Ces souliers me mettent
à la gêne بو پاپوش بکا زحمت ویرر — Figur. Contrainte
fâcheuse où l'on se trouve réduit A. ثقلة البال ـ ضجرة
رنج دل ـ عذاب درون ـ دلازاری P. عذاب البال ـ البال
ثقلت ـ T. کوکل صیقندیسی || C'est une terrible gêne de
n'oser jamais dire ce qu'on pense جسارت تفوّهه خاطری لوایح
ایتمامک غایة الغایه موجب عذاب درون اولان حالاتدندر
Les visites de certaines gens mettent à la gêne بعض کسانک
زیارتی موجب ثقلتدر C'est une gêne continuelle de passer
sa vie avec des gens à cérémonie ایّام عمری تکلّفات رسمیّه‌یه
مبتلا اولنلر ایله کچورمک عذاب درونی مستلزم بر کیفیّتدر
La difficulté de la rime met l'esprit du poète à la gêne ضرورت
قافیه عند الشعرا بادئ تعذیب ذهن اولور احوالدندر

On dit, Se donner la gêne, Se mettre l'esprit à la gêne pour
quelque chose, pour dire, s'inquiéter, se tourmenter A. تعذیب
ذهنه T. بذهن رنج دادن P. تعذیب الذهن ـ النفس
ذهنی زورلمق ـ ذهنی یورمق ـ زحمت ویرمک || Il se donne
la gêne en faisant des vers انشاد اشعار ایچون ذهننه زحمت
ویرر Il s'est mis l'esprit à la gêne pour trouver cette démon-
stration بو اثباتک تدارک واستحضاری خصوصنده ذهننی
تعذیب ایلدی

GÉNÉALOGIE. Suite et dénombrement des parentés et allian-
ces d'une personne A. نسب ـ سلسلة النسب P. سلسلهٔ زاد
T. صوی سلسله‌سی || Longue, grande, ancienne généalogie
سلسلهٔ طویله وسلسلهٔ کبیره وقدیمهٔ نسب Faire une généa-
logie بر سلسلهٔ نسب ترتیب ایتمک Faiseur de généalogies
مرتّب سلسلهٔ انساب Savant en généalogie علم انسابه ماهر
Arbre de généalogie شجرهٔ نسب — On dit d'un homme, qu'il
est toujours sur sa généalogie, pour dire, qu'il parle toujours
de sa noblesse A. مباهی بالنسب P. فخر زن زاد ونسب

T. صوی صوپیله کونن

GÉNÉALOGIQUE. Qui appartient à la généalogie A. نسبی
P. زادی P. صویه متعلق || Arbre généalogique شجرهٔ نسب
Degrés généalogiques مراتب نسب Histoire généalogique حکایهٔ
Table généalogique فهرست آل ونسب نسب

GÉNÉALOGISTE. Qui dresse des généalogies A. نسّاب pl.
ارباب العلم الانساب pl. اهل العلم الانساب ـ نسّابین
P. دانشور علم زاد ونسب T. صوی صوپلری بیلن || C'est
un grand généalogiste بر نسّاب اعظمدر

GÊNER. Incommoder A. ایراث الثقلة ـ ایراث الضیق P.
ـ صیقندی ویرمک ـ صیقمق T. آزرده کردن ـ آزاریدن
ثقلت ویرمک || Les cuirasses gênent beaucoup ceux qui
en portent زرهک تلبّسی موجب ثقلتدر Nous étions bien
gênés dans cette voiture بو عربه‌نک ایچنده بغایت حال
صیقده ایدک ـ On dit, qu'un architecte est gêné par le terrain,
par la situation de la place فلان معمار عرصه‌نک وموقعک
حالندن ثقلت ومضایقه‌ده در ـ Et mettre quelqu'un
dans une contrainte qui l'empêche d'agir A. ایراث ـ جبر
|| صیقشدرمق ـ زورلمق T. زور کردن P. تضییق ـ الثقلة
Si vous n'avez pas d'inclination à ce mariage, ne le faites point,
je ne veux point vous gêner بو نکاح خصوصنده استعدادک
اصلا تضییق ـ یوغیسه ایتمه سنی بروجهله جبر ایتمک استمم
La présence de cet homme me gênait شو آدمک حضوری ایتمم
احباب بکا ثقلت ویررایدی On ne se gêne point entre amis
بیننده ثقلت تکلّف جائز دکلدر C'est un homme qui aime
la liberté, il ne se gêne pour personne بیقیدلک حالنه هوسکار
اولمغله هیچ بر کمسنه ایچون نفسنه ثقلت ویرمز Ne vous
gênez point pour cela بو ماده ایچون نفسکه ثقلت ویرمه
La rime gêne beaucoup les poètes ضرورت قافیه شعرایی
تضییق ایدر ـ بغایت صیقشدرر

GÊNÉ. A. متضایق P. آزرده شده T. صیقنتیلو ـ صیقلمش ـ
صیقنتیلو حرکت Démarche gênée صیقنتیلو سیما Air gêné || ثقلتلو

GÉNÉRAL. Universel A. مطلق ـ عمومی ـ عامّ P. همگی T.
هبسنه مخصوص || Réglement général نظام عمومی Maxime
générale قاعده عمومی Assaut général عمومی صولت وهجوم
Concile général شورای عامّه ـ عموم مشورتی Approbation gé-
nérale استحسان عامّه Procession générale عموم آلایی États
généraux عمومی ملّت وکیللری جمعیتی Consentement général
حسن رضای عامّه ـ رضای عمومی Règle générale قاعدهٔ
Principes généraux اصول مطلقه Propriété générale خاصیّت مطلقه
Le bien général dépend d'une bonne législation حسن حال مطلقه
ـ عامّه قوانین ملکیّه‌نک بر وجه الیق وضعنه منوطدر
Il n'y a point de règle قوانین نفعه‌نک وجودینه متوقفدر
si générale qui n'ait son exception بلا استثناء قاعدهٔ مطلقه یوقدر
On dit, Parler, ـ هر قاعدهٔ کلّیه‌ده بر کونه استثنا وار در ـ
répondre en termes généraux, c'est-à-dire, d'une manière vague
کلمات مطلقه ایله تکلّم ایتمک وتعبیرات مطلقه ایله جواب
ویرمک

Il se dit aussi au substantif, pour dire, le plus grand nombre
A. کلّ ـ عامّه P. همه T. هبسی || Le général n'y est point in-
téressé, il n'y a que le particulier فلان شئ عامّه‌یه راجع
کلّه راجع دکل ـ اولمیوب مجرّد خاصّه‌یه متعلق اوروندندر
انجق جزئه عائد در

Il se joint souvent à certains noms de charges, de dignités ||
Procureur général A. وکیل علی الاطلاق ـ وکیل مطلق Con-
trôleur général des finances باش محاسبه‌جی Receveur gé-
néral محصّل مطلق ـ باش محصّل Trésorier général باش
خزینه‌دار

EN GÉNÉRAL. D'une manière générale A. علی العموم ـ عموماً
P. بهمه ـ بر وجه عمومی T. هب اولدرق || En général et
en particulier عموماً وخصوصاً

On dit en termes de guerre, Battre la générale, pour dire,
que tous les tambours de l'armée battent pour avertir les troupes
de se préparer à marcher T. عموماً ضرب کوس رحلت
عموماً اطبال کوس عزم ونهضت ایتمک ـ ایتمک

GÉNÉRAL. Qui commande en chef A. رئیس pl. رؤسا P. سر
T. باش || Général d'armée A. رئیس الجیش P. سپهسالار
جنرال ـ پاشا T. سردار عسکر ـ Général en chef A. مشیر P.
فریق T. رئیس الفریق A. Général de division سر سپهسالار
ـ چکدیری دوننماسی رئیسی Général des galères پاشا
باشبوغی

Et le supérieur d'un ordre religieux A. شیخ pl. مشایخ P.
فلان طریقتک Le général des Dominicains || شیخ T. پیر
شیخی

GÉNÉRALAT. Grade de général A. ریاسة الجیش P.
جنراللق ـ عسکر سرکرده‌لکی رتبه‌سی T. سپهسالاری || Le

généralat des galères - چکدیری دونناسنک ریاستی
باشبوغلغی

GÉNÉRALEMENT. Universellement *A.* - على العموم - عموماً
عامّة *P.* بر وجه عمومی *T.* عموم اوزره - هب اولەرق ||
Opinion généralement reçue, généralement approuvée عموماً رهین
مظهر پسند وقبول - حسن قبول واستصواب اولمش رأی
عامّه اولمش Le bruit en est généralement répandu partout
هر طرفه على العموم - عموماً منتشر اولمش بر خبر در
على العموم مقبول Généralement aimé رهین اشتهار اولمش
محبوب قلوب عامّة - محبوب قلوب خواصّ وعوامّ - ومرغوب

On dit, Généralement parlant, pour dire, à quelques excep-
tions près *T.* بر وجه مطلق باقلنجه || Cela est vrai généra-
lement parlant بروجه مطلق باقلنجه بونک صحتنده شبهه
یوقدر Généralement parlant, tous les crimes sont punis بروجه
مطلق باقلنجه جرم وجنایاتک مجموعی مظهر نکال
ومجازات اولور

GÉNÉRALISATION. V. Généraliser.

GÉNÉRALISER. Rendre général *A.* تعمیم *P.* عمومی ساختن
T. عمومی قلمق || Généraliser une idée معنایی تعمیم ایتمک
une méthode بر صنعتی تعمیم ایتمک

En Mathématique et en Physique, Il signifie, donner plus d'é-
tendue à une hypothèse, à une formule *A.* توسیع *P.* وسعت
دادن *T.* ککیشلتمک || Généraliser une hypothèse بر قضیّهٔ
ظنّیه‌یی توسیع ایتمک

GÉNÉRALISSIME. Celui qui commande dans une armée, même
aux généraux *A.* رئیس الرؤساء الجیش *P.* سپهسالار مطلق
T. سردار اکرم || Un tel prince est généralissime des armées du
roi فلان بک اردوی همایونک سردار اکرمیدر

GÉNÉRALITÉ. Qualité de ce qui est général *A.* عمومیّت ||
Cette proposition dans sa généralité est fausse بو قضیّه جهت
عمومیّتنه نظراً فاسد در

GÉNÉRALITÉS. Des discours qui ne contiennent que des choses
vagues *A.* کلمات مطلقة - تعبیرات مطلقة *P.* گفتهای
مطلق *T* مطلق سوزلر || Il n'a pas voulu entrer en matière,
il s'en est tenu à des généralités مادّه‌نک صددینه کیرمیوب
همان کلمات مطلقه ایله سرد مقال ایلدی Il n'a pas bien
traité son sujet, il n'a dit que des généralités سرد ایلدیکی
بحثی کما هو حقه ادا ایتمیوب تعبیرات مطلقه ایله
بسط وبیان ایتمشدر

GÉNÉRATIF. Qui appartient à la génération *A.* مولّد *P.*
زاینده *T.* طوغریجی || Faculté générative قوّت مولّدة Vertu
générative خاصیّت مولّده - Principe génératif. Un principe
d'où découle un grand nombre de conséquences *A.* اصل کثیر
الملازمات

GÉNÉRATION. Action d'engendrer *A.* ذریّت - تناسل *P.*
زایش *T.* طوغش || Propre à la génération - تناسله صالح
نسل وذریّته صالح Inhabile à la génération تناسلدن عاجز
نسل وذریّته عدیم الاقتدار - Traité de la génération des animaux
بهایم وحیواناتک صورت تناسلنه دائر بحث - Il signifie aussi,
la chose engendrée, la postérité *A.* نسل pl. انسال *P.* زه وزاد
T. دول دوش || La génération de Noé انسال حضرت نوح
- On dit par manière de plaisanterie, en parlant d'un père et
de ses enfans, Lui et toute sa génération کندوسی ونسل ونسبی
- کندوسی وصوی صوپی - Il se prend aussi, pour un peuple,
une nation || Cette génération méchante demande des miracles
بو نسل خبیث معجزاته محتاجدر La génération présente
نسل حاضر future نسل لاحق

Il se dit aussi de chaque filiation et descendance de père à
fils *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Il y a une génération du
père au fils; du père au petit-fils, il y en a deux والد وولد
بر بطن ووالد وحفید ایکی بطن عدّ اولنور. Depuis Hugues
Capet jusqu'à St. Louis, il y a huit générations فرانسه‌ده فلان
پادشاهدن فلان پادشاهه قدر سکز بطن وار در De généra-
tion en génération نسلاً بعد نسلٍ - بطناً بعد بطنٍ

Il se prend aussi, pour l'espace de trente ans *A.* قرن pl.
قرون || Il y a trois générations en cent ans, et quelque chose
de plus یوز سنه ایچنده اوچ قرن وبر مقدار زیاده وار
در La seconde génération قرن ثانی

Il signifie aussi, production *A.* تولّد - تکوّن - کون *P.*
زایش *T.* اولمقلق || Génération des plantes تولّد نباتات
des pustules, des abcès بثور واورامک تکوّنی La corruption
d'une chose est la génération d'une autre بر شیئک فسادی
دیگرینک کوننی مستلزمدر

GÉNÉREUSEMENT. D'une manière généreuse *A.* بالفتوّة -
بعلوّ الهمّة - بالمروّة *P.* کریمانه - با بلندئ همّت *T.*
علوّ همّت ایله || En user généreusement عالیجنابلق ایله

علو همت ایله قوللنمق ـ معامله ایتمک Pardonner généreusement
علو همت ایله عفو ایتمک Récompenser généreusement علو
همت ایله ایفای لازمهٔ مکافات ایتمک

Et courageusement *A.* بالنجادة ـ بالشجاعة *P.* دلیرانه ـ
مردانه ـ جگردارانه ـ دلاورانه *T.* یکتجه || Combattre généreu-
sement شجیعانه ودلیرانه جنک ایتمک Se défendre géné-
reusement مردانه ـ بالنجادة والشجاعة مدافعه ایتمک
وشجیعانه مقام مدافعده ثبات ایتمک

GÉNÉREUX. Magnanime, de nature noble *A.* علیّ الهمّة ـ
بلند نظر *P.* کریم النفس ـ کثیر المروئة ـ صاحب الفتوّة
عالیجناب *T.* عالی همّت ـ بلند همّت ـ || Une âme géné-
reuse علو همّت ایله مجبول طبع کریم Un homme généreux
عالی همّت وکثیر المروئت بر ذات Un coeur généreux
علوّ همّته مقارن بر عمل Une action généreuse قلب کریم
علوّ sentiment کلام مروئت آمیز Parole généreuse مندوب
عزیمت باهرة همّته مقارن résolution فکر نجابت آمیز
تصمیم مکارم سمیر ـ الفتوّة

Et libéral *A.* سخیّ pl. اسخیا ـ جواد pl. اجاوید ـ غمر ـ
صاحب ـ مفضال ـ اهل الجود والسخا ـ ندیّ الکفّ ـ الرداء
جومرد *T.* سخی مشرب ـ گشاده دست ـ جوانمرد *P.* الکرم
الی آچق ـ || Cet homme est si généreux, qu'on ne peut lui
rendre le moindre service, qu'il ne fasse des présens considéra-
bles جود وسخاسی شول رتبهده زیاده در که کندویه ادنا
بر کونه خدمت اولنهجق اولور ایسه مقابلنده کلیّتلو هدایا
سخاوت ایله مکافات ایدر Il aime à donner, il a l'âme généreuse
طبع ایله مجبول اولوب نشر عطایادن حظّ ایدر

Il se dit poétiquement de quelques animaux, et signifie, hardi
A. بطیش ـ شدید البطش *P.* جگردار ـ جگرمند *T.* یورکلو ـ
زورلو || Lion généreux شیر شدید البطش Aigle généreux
زورلو قرتال قوشی

GÉNÉRIQUE. Qui appartient au genre *A.* جنسیّ || La diffé-
rence générique تفاوت جنسیّه Terme générique اسم جنس

GÉNÉROSITÉ. Magnanimité, grandeur d'âme *A.* علوّ الهمّة ـ
کرم النفس ـ فتوّة *P.* بلندئ نظر ـ بلندئ همّت *T.* عالیجنابلق
مجرّد کمال علوّ همّته Par pure générosité || عالی همّتلک ـ
علوّ جنابنی محض علوّ همّته مبنی ـ مبنی Exercer sa générosité
اجرا ایتمک Faire paraître sa générosité en quelque occasion
علوّ همّتنی ـ فلان خصوصده علوّ جنابنی اثبات ایتمک

Et libéralité *A.* سخا ـ سخاوت ـ جود ـ سماحت *P.*
جوانمردی *T.* جومردلک || La vraie générosité épargne à
un ami l'embarras d'expliquer ses besoins سخای حقیقی
عرض ـ دوستی عرض حاجت ثقلتندن صیانت ایدر
حاجته محتاج ایتمز

GENÈSE. Nom du premier des livres de l'ancien Testament
A. سفر الخلیقة *P.* آفرینش جهان *T.* کتاب دنیانک
یرادلشنه دائر کتاب

GENÊT. Arbrisseau *A.* رتم *T.* قاطر طرنغی

GENÉVRIER. V. Genièvre.

GÉNIE. L'esprit bon ou mauvais, que l'on croyait accompa-
gner les hommes depuis leur naissance jusqu'à leur mort *A.*
جنّ pl. جانّ *P.* همزاد || Bon génie جنّ خیر mauvais جنّ
شرّ ـ همزاد مشئوم Le génie de Socrate حکیم سقراطک همزادی
— Il se dit aussi de ces esprits qui présidaient à de certains
lieux *A.* جنّ موکّل ـ جنّ حافظ *P.* فرشتهٔ موکّل || Le génie
de Rome رومیّهٔ کبرانک فرشتهٔ موکّلی Génie tutélaire
جنّ حافظ ـ حمایت ومحافظهیه موکّل اولان فرشته ـ On
dit aussi, Le génie de la Peinture, de la Musique, de la Poésie,
pour dire, le génie qu'on suppose présider à ces arts فنّ رسم
وتصویر وفنّ موسیقی وفنّ شعرک جنّ موکّلی

Il signifie aussi, grand talent dans lequel il entre de l'ima-
gination *A.* دها ـ ذهن ـ عقل *P.* فرهنگ *T.* عقل || Beau
génie ذهن جمیل Grand génie ذهن جلیل vaste ذهن وسیع
الانحا universel ذهن عالم محیط ـ ذهن جهان شمول puis-
sant ذهن قویّ الاساس étroit عقل قاصر borné ذهن محدود
الاطراف pauvre ذهن حقیر ـ ذهن کمایه ـ ذهن قلیل
البضاعه petit عقل سخیف ـ ذهن مختصر ـ ذهن کمقدر Il
a un merveilleux génie حدّت اولهجق استغراب بادئ
ذهن ودهایه مالکدر Forcer son génie اجبار ذهن ایتمک
ذهننی جبر وتضییق ایتمک ـ Suivre son génie دلالت عقله
تبعیّت ایتمک Avoir du génie pour les affaires, pour la Poésie
ادارهٔ اموردهوفنّ شعرده حذاقت ذهنی اولمق Il est
d'un génie supérieur aux autres سائره ذهن ودهاسی قوّت
نسبت ایله فائق وممتاز در Il a une grande supériorité de
génie عقل ودها خصوصنده تفوّق تامّ ایله مشار بالبناندر
تفوّق کامل ذهن ودهایه مالکدر ـ On dit aussi, qu'un
homme est un grand génie, un beau génie, un génie supérieur

صاحب عقل .T بلند فرهنگ .P داهی ـ ذوذهن الذهین .A

On dit aussi, Travailler de génie, pour dire, ـ عقل اوّل ـ اعلا

faire quelque chose de sa propre invention اعمال بضاعهٔ ذهن

ـ قریحه‌دن ایجاد ایتمک ـ ایله ایجاد ایتمک On appelle

Génie d'une langue, le caractère qui lui est propre طبیعت

بر ملّته مخصوصهٔ لسان On dit aussi, Le génie d'une nation ـ

مخصوص اولان عقل

GÉNIE. L'art de fortifier, d'attaquer, et de défendre une place,

un camp, etc. .A فنّ الهندسة الحربيّة .P هندسه‌کاریٔ حربی

ـ ابنیهٔ حربیّه معمارلغی .T فنّ معماریٔ حربی ـ Il s'est

mis dans le génie فنّ معماریٔ حربی طریقتنه داخل

اولمشدر

GENIÈVRE. Arbuste odoriférant .A شجر الابهل .P سرو

کوهی .T طاغ سرویسی La graine de genièvre s'appelle .A

ابهل .P دانهٔ سرو کوهی .T طاغ سرویسی یمشی

GÉNISSE. Jeune vache qui n'a point porté .A شجلة pl. شجول

.P گوسالهٔ ماده .T دیشی بوزاغی

GÉNITAL. Qui sert à la génération .A صالح ـ صالح لالتولید

للانسال .P سزا بزاییدن .T طوغمغه یرار || Faculté génitale

قوّت الانسال Parties génitales اجزای تناسل ـ On dit aussi,

Esprit génital .A عقل موجد ـ عقل ولود .P عقل بسیارزای .T

طوغریجی عقل

GÉNITOIRES. Parties qui servent à la génération dans les

mâles .A آلات التناسل || Couper les génitoires آلات تناسلی

کسمک ـ جبّ ایتمک ـ En parlant des animaux, on expri-

me cette phrase par les mots .A امتعال .T اندمک || On a

cru autrefois que le castor, pour se sauver des chasseurs, se

coupait les génitoires مقدّما اعتقاد ایدرلر ایمشکه قوندز

ایادیٔ صیّادیندن استخلاص ایچون کندو کندوینی امتعال

ایدر ایدی

GENOU. Partie du corps humain qui joint la cuisse avec la

jambe par-devant .A رکبة pl. رکب .P زانو .T دیز || L'os du

genou .A داغصة .P زانو ـ گردنا .T کاسهٔ دیز اغرشعی Avoir les

genoux faibles دیزلر ضعیف ومسترخا اولمق fermes دیزلر

قوی ومحکم اولمق tremblantes دیزلر رعشه دار اولمق ـ Il

se dit aussi des animaux .A ثفنة pl. ثفنات .P زانو .T

دیز || Le genou du cheval ثفنهٔ خیل ـ آتک دیزی

On dit, Être à genoux, Se mettre à genoux, pour dire, mettre

les genoux à terre .A جثو .P زانو زدن .T دیز چوکمک ||

Parler à genoux دیز چوکوب لاقردی ـ جاثیا تکلّم ایتمک

Se jeter à ge- زانو بر زمین اولەرق سویلمک ـ سویلمک

noux devant quelqu'un بر کمسنه‌نک حضورنده زانو بر زمین

تحنیة الرکب ـ Plier les genoux .A تذلّل ومسکنت اولمق

.P زانو خم کردن .T دیز اکمک ـ دیز بوکمک || On plie

les genoux sans se mettre à genoux بلا جثو تحنیهٔ رکب ممکندر

زانو زدهٔ زمین تضرّع وابتهال اولەرق ـ Demander à genoux ـ

جبههٔ عبودیّتی وضع تراب مسکنت ـ عرض حاجت ایتمک

برله نیاز واستدعا ایتمک

GENOUILLÈRE. La partie de l'armure qui sert à couvrir le

genou .A ذیل الدرع .P دامن آهن قبا .T زره اتکی

GENRE. Ce qui est commun à diverses espèces .A جنس pl.

اجناس .T صوی || Sous le genre d'animal, il y a deux espè-

ces comprises, celle de l'homme, celle de la bête جنس حیوانات

ایکی نوعی مشتملدر که بری نوع بنی آدم ودیگری بهایمدر

Genre supérieur جنس اعلا ـ جنس اشرف subalterne جنس

ادنا La définition est composée du genre et de la différence

تعریف جنس وفصلدن مرکّبدر

Il se prend aussi pour Espèce .A نوع pl. انواع .P گونه .T

Il y a divers genres d'animaux بهایمک انواع مختلفه سی || درلو

بنی نوع آدم انواعی گوناگوندر ـ وار در Le genre humain

Il signifie aussi, la manière, le goût particulier dans lequel

travaille un peintre, un sculpteur .A طور مخصوص .P آیین

خود .T کندو طرزی || Calot et Téniers ont excellé dans leur

genre فلان وفلان نام استادلر طور مخصوصلری جهتیله

فائق الاقران اولمشدر

Et le style, la manière d'écrire .A فنّ السبک والانشا

فنّ ـ فنّ سبک بدیع || Le genre sublime فنّ الکتابة ـ

فنّ سبک سلیس Le genre simple انشای بدیع médiocre

سبک معتدل ـ فنّ سبک متوسّط Cet homme a un genre

d'écrire noble, et élégant بو آدمک فنّ کتابتنده آثار نزاکت

ولطافت بدیدار در Il excelle dans ce genre d'écrire بو فنّ

ید طولا صاحبیدر ـ کتابتده ممتاز الاقراندر

En termes d'Anatomie, Genre nerveux, signifie, tous les nerfs

pris ensemble .A منظومة الاعصاب .P شیرازهٔ پیها .T سکیر

طاقمی || La sensibilité, la tension, l'irritation du genre nerveux

منظومهٔ اعصابک سرعت حسّی وتمطّی وحدّتی Cette odeur

attaque le genre nerveux بو رايحه سكير طاقمنه اصابت سكير قسمنه ـ ضررى موجبدر

GENT. Nation *A.* ملت pl. ملل Il n'est d'usage dans ce sens qu'en ces phrases: Le droit des gens احكام ـ حقوق ملل احكام مرعيهٔ مللى نقض Violer le droit des gens مرعيهٔ ملل حقوق مللى مغاير حركت ايتمك ـ واخلال ايتمك Respecter le droit des gens احكام مرعيهٔ ملل حقنه ايفاى لازمه حقوق مللى حرمت ايتمك Un traité du droit des gens مشتمل بر مقاله

Hors de là il signifie, personnes *A.* pl. اشخاص *P.* مردمان *T.* آدملر ـ كسان ـ || Ce sont de fines gens بونلر حيله‌كار آدملر در de fort dangereuses gens بغايت تهلكه‌لو آدملر در Vous vous moquez des gens آدملرى ذوقلنيورسك Il s'accomode de toutes gens هر كس ايله الفت ايدر ـ هر آدمه اويار Les jeunes gens sont imprudents حديث السن اولان آدملر عاقل نو جوانان قاصر العقلدر ـ اولمز

Gens, signifie aussi, une classe d'hommes auxquels une qualité, une profession est commune *A.* pl. اهل pl. ارباب || Tous les gens de bien ارباب بر وخير اولان آدملرك ـ اهل خيرك مجموعى Tous les habiles gens اهل مهارت وحذاقت اولان جملهسى ـ متعينان ومتشخصان Gens de marque آدملرك مجموعى ارباب عرض ـ عرضلو آدملر d'honneur ارباب تعين وامتياز de condition ارباب رتبه de qualité ارباب حيثيت وادب de lettres ارباب علم ومعرفت اولان آدملر d'affaires ارباب مصلحت ارباب بر واحسان de bien ارباب كاركنان ـ امور de coeur اهل دل اولنلر كمقدر وكمايه اولان Gens de peu هيچ مقولهسى اولان de néant قليل البضاعه اولنلر ـ اشخاص عدم مثابه‌سنده اولان اشخاص ـ كسان Gens sans aveu آواره وبيكار اولان اشخاص ـ سرسرى مقولهسى اولان كسان ادانى ـ سفلهٔ اشخاص ـ اهل دنائت وسفالت Petites gens آصيلدجق آدملر Gens de sac et de corde اشخاص Gens d'épée اهل خدمت اولنلر de service ارباب سيف de pied *A.* رجلان *P.* پيادگان *T.* ييا آدملر de cheval *A.* فرسان الخيل *P.* سواريان *T.* آتلولر

On dit, Il y a gens et gens, pour dire, qu'il y a grande différence entre des personnes آدمدن آدمه فرق واردر ـ Et on dit par compassion, De bonnes gens, de pauvres gens دردمند آدملر ـ بيچاره‌لر On dit proverb. d'un lieu solitaire, qu'il n'y a ni bêtes ni gens جان جن يوق ـ On dit aussi, Se connaître en gens, pour dire, avoir un discernement pour connoître les bonnes et les mauvaises qualités des hommes *A.* نقاد الرجال *P.* قدر شناس آدميان *T.* آدم صرافى

Il signifie aussi, domestiques *A.* pl. خدمه ـ تبعه *P.* پرستاران *T.* خدمتكارلر ـ خدمتكاران ـ || Tous mes gens sont malades خدمتكارلرمك جملهسى خسته در

GENTIANE. Plante *A.* جنطيانا ـ جنطى الملك ـ داء الحيه *T.* جينتيانه ـ جينطياناى رومى ـ گوشاد *P.* كف الذئب ـ

GENTIL. Païen, idolâtre *A.* اهل الجاهليه pl. عبدة الاوثان *T.* بت پرست *P.* بته طاپيجى ـ كتابسز || Il était fils d'un père gentil et d'une mère chrétienne باباسى عبدهٔ اوثاندن ووالدهسى ملت عيسويه‌دن ايدى Les Juifs appelaient Gentils, tous ceux qui n'étaient pas de leur nation قوم يهود خلاف دينلرى اولان مجموع مللى اهل جاهليت اسميله تسميه ايدر ايمش

GENTIL. Joli, agréable *A.* مطبوع ـ ظريف *P.* دلكش ـ دلپسند ـ دلاويز *T.* كوزل ـ جان سوه‌جك || Chanson gentille ترانهٔ دلارا ـ اغنيهٔ مطبوعه Gentille invention ايجاد مطبوع ـ En parlant des enfans, on emploie les mots *A.* بزيع *P.* شوخ وشنگ *T.* جيوه‌لك || Fille gentille بزيعه بر قز Ses enfans sont bien gentils اولادى خيليجه شوخ وشنگدرلر جيوه‌لكدرلر ـ

GENTILHOMME. Celui qui est noble de race *A.* حسيب pl. حسبا ـ نسيب pl. نسبا ـ كريم النسب *P.* بهزاد ـ والا نژاد *T.* اصلزاده ـ كشى زاده ـ صوى اولادى || Gentilhomme de bon lieu كريم الاصل بر ذات والا نژاد Un pauvre gentilhomme فقير وبينوا بر كشى زاده Gentilhomme de campagne اهل قرادن بر اصلزاده Foi de gentilhomme وعد اهل نسب Un gentilhomme d'ancienne extraction قديم العصاره بر ذات ـ كريم النسب ـ Gentilhomme de Chambre. C'est un titre de charge *T.* مابينجى || Premier gentilhomme de la Chambre باش مابينجى ـ سر مابينجيان

GENTILLESSE. Grâce, agrément *A.* ظرافت ـ طلاوت *P.* شيرينكارى *T.* كوزل ادا || La gentilesse d'un enfant بر طفلك شيرينكارلغى Il a de la gentilesse dans l'esprit ظرافت عقلى وار در Il a fait mille gentillesses devant moi حضورمده هزار بهزار ظريفانه شيلر ايتدى

GENTIMENT. D'une manière gentille *A.* بالظرافة *P.* شيرينكارانه *T.* كوزل صورت ايله – دلپسندانه – Il se dit souvent par dérision || Vous voilà gentiment accommodé اشته كنديكه كوزل كنديكى كوزل قيافته كتوردك – صورت ويردك

GÉNUFLEXION. Acte du culte religieux qui se fait en fléchissant le genou *A.* مناجات بالمجاثاة *P.* زانو زنى بر *T.* زمين نياز ديز چوكوب اللهه يلوارمه || Faire une génuflexion بر كرّه ديز چوكوب مناجات ايتمك

GÉODÉSIE. Partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer et à diviser les terres *A.* علم المساحة || Traité de géodésie علم مساحديه دائر مقاله

GÉODÉSIQUE. Qui a rapport à la géodésie *A.* مساحىّ || Opérations géodésiques اعمال مساحيّة

GÉOGRAPHE. Versé dans la géographie *A.* جغرافىّ pl. جغرافيّون ماهر واستاد اهل جغرافيا – || C'est un bon géographe اهل جغرافيا – جغرافيادن بر آدمدر – Et celui qui fait des cartes de géographie *A.* رسّام البلاد – رسّام الارض

GÉOGRAPHIE. Science qui a pour objet la description du globe terrestre *A.* علم جغرافيا || La Géographie est nécessaire pour bien savoir l'histoire علم تاريخك حقايقنه تحصيل اطّلاع ايچون علم جغرافيانك وقوفى لازمهٔ حالدندر Carte de Géographie خريطه

GÉOGRAPHIQUE. Qui appartient à la géographie *A.* جغرافىّ قاعدهٔ جغرافيّة – وصف جغرافى || Discription géographique – لغت جغرافى Dictionnaire géographique اوزره وصف جغرافيا لغتى

GEÔLAGE. Droit qu'on paye au geôlier *A.* عائدة السجّان *P.* رسم زندانبان *T.* زندانجى عوائدى || Payer le geôlage زندانجى عوائدينى ادا ايتمك

GEÔLE. Prison *A.* سجن pl. سجون – محبس *P.* زندان – حبسخانه كتخداسى || Le maître de la geôle حبس *T.* حبسخانه Registre de la geôle حبسخانه دفترى – زندان دفترى

GEÔLIER. Le concierge de la prison *A.* سجّان *P.* پاسبان زندان *T* زندان بكچيسى – حبسخانه بكچيسى

GÉOMANCE ou **GÉOMANCIE.** Art de deviner par des points que l'on marque au hasard *A.* فنّ الرمل || Figures de géomance فنّ اشكال رمليّة La géomancie n'a aucun fondement raisonnable رملك اصول عقله موافق بر درلو اصل واساسى يوقدر

GÉOMANCIEN. Celui qui pratique la géomancie *A.* رمّال *P.* رمل آتان *T.* رملزن

GÉOMÈTRE. Celui qui sait la géométrie *A.* مهندس pl. هندسه *P.* ارباب الهندسة pl. اهل الهندسة – مهندسين هندسه بيلن *T.* شناس

GÉOMÉTRIE. Science qui a pour objet tout ce qui est mesurable *A.* علم الهندسة || La géométrie est le fondement des autres parties des mathématiques علم هندسه اقسام علوم رياضيّه نك اساسى مثابه‌سنده در La géométrie contribue à rendre l'esprit methodique et conséquent علم هندسه‌نك مطالعه‌سى عقل انسانك صنعت وترتيبه ورعايت اصول ملازمه‌يه آلشدرلمسنه مدار كلّى اولور

GÉOMÉTRIQUE. Qui appartient à la géométrie *A.* هندسىّ *T.* هندسه‌يه متعلّق || Méthode géométrique صنعت هندسيّة Proposition géométrique مسئلهٔ هندسيّة

GÉOMÉTRIQUEMENT. D'une manière géométrique *A.* حسب الاصول الهندسة *P.* هندسه كارانه – بر موجب قواعد هندسيّة *T.* هندسه قاعده‌سنجه || Cela est démontré géométriquement بو كيفيّت قواعد هندسيّة اوزره ثبوتيافته اولمش قضاياى حسب الاصول الهندسه مسلّمه‌دندر Procéder géométriquement عمل وحركت ايتمك

GÉRANIUM ou **BEC-DE-GRUE.** Plante *A.* ابرة الراعى

GERBE. Faisceau de blé coupé *A.* كدرة pl. كدر – عامة pl. عام *P.* گران – بسك *T* بشاق دمتى – اكين دمتى || اكين دمتى باغلمق Lier en gerbe اكينى دمت باغلمق Entasser des gerbes اكين دمتلرينى دوكمك Battre des gerbes دمتلرينى ييغمق

GERBER. Mettre en gerbe *A* ربط الكدرة *P.* گران بستن *T.* اكين بشاقلرينى دمت باغلمق – اكينلرى دمت باغلمق || Il faut gerber ce froment بو بغداى بشاقلرى دمتامك – بشاقلرينى دمت باغلمق اقتضا ايدر

GERCE. Insecte qui ronge les habits et les livres *A.* سوس – عثّة pl. عث *P.* شپشه – اشپشه *T.* كوه

GERCER. Causer de petites fentes ou crevasses à la peau *A.* – تبسرتمك *T.* كفتانيدن – پرتمانيدن *P.* زلع – اشراث شدّت سرما انشراث || Le froid gerce les lèvres جاتلتمق صوغوق دوداقلرى تپسردر – شفاهى موجبدر

Il se dit aussi de la terre *A.* شقّ – تشقيق *P.* شكافتن *T.* يارمق || Le soleil, le hâle, la grande sécheresse gercent la

terre شدّت حرارت شمس وسهام هوا وانقطاع مدید مطر
انشقاق ارضی مؤدّیدر

GERCER, au neutre et Se GERCER A. تزلّع – انشراث P.
کفتن – پرتمیدن T. چاتلمق – تپسرمک – Il se dit aussi
du bois qui se fend, des murs, etc. A. انفلاق – انفتاق –
انشقاق P. رخنه‌دار شدن – شکافتن T. یارلمق

GERCÉ. A. منشرث P. پرتمیده – کفته T. چاتلمش – تبسرمش
A. مشقوق – متشقّق – منفتق – منفلق P. شکافته T.
یارلمش

GERÇURE. Fente que fait le froid à la peau A. شرثة – زلع pl.
شرثات P. کفت T. چتلاق || Pommade bonne pour les ger-
çures بر روغن نافع چتلاقلره – Il se dit aussi des fentes qui
se font dans le bois, dans les murs, etc. A. فلق pl. فلوق –
شق pl. شقوق P. شکاف – رخنه T. یاریق

GÉRER. Gouverner A. ادارة – تصرّف P. کارسازی نمودن
T. اموری کورمک – اموری کوروب چویرمک – تدبیر ایتمک
|| Il a géré long-temps les affaires d'un tel prince وافر زمان
فلان بککک امورینی اداره ایتمشدر Il a mal géré ses af-
faires کندو امورینی سوء تدبیر ایله اداره وتصرّف ایلدی
Gérer une tutelle امور وصایتی اداره وتصرّف ایتمک –
کوروب چویرمک

GERFAUT. Oiseau de proie du genre des faucons A. زرّق
pl. زراریق P. سنقر – شنقار T. صنقور – آق طغان

GERMAIN. Il se joint avec Cousin, Frère et Soeur. Cousin
germain, se dit des enfans des deux frères A. ابن العمّ P.
عمّزاده – اودر زاده T. عمجه اوغلی – عموجه اوغلی ou des
deux soeurs A. ابن الخالة P. خاله زاده T. خاله اوغلی –
Cousins issus de germains, se dit des enfans de deux cousins germains
A. اولاد الابن العمّ pl. ولد الابن العمّ – ولد الابن الخالة
T. زادهٔ عمّزاده – زادهٔ اودر زاده P. اولاد الابن الخالة –
عموجه زاده اوغلی – خاله زاده اوغلی – Frères et soeurs ger-
mains, se dit de ceux qui sont procréés des mêmes père et
mère A. اخ او اخت لابوین P. برادر یا خواهر همپدر وهممادر
T. اوز قرنداش یاخود اوز قیز قرنداش

GERMANDRÉE PETITE ou PETIT CHÊNE VERT. A. بلّوط الارض
T. یر پلیدی – یر پلامودی

GERMANIQUE. Qui appartient aux Allemands A. جرمانی –
آلامانی T. آلامانلو – جرمانیالو || Style germanique سبک
نظام آلامانی Constitution germanique وعبارهٔ جرمانیّه

GERME. La partie de la semence dont se forme la plante A.
لبّ البذر P. مایهٔ تخم T. تخمک فلزّ سورەجک اوزی
|| Le germe du blé حنطه تخمنک فلزّ سورەجک اوزی –
Il se dit aussi de cette première pointe qui sort du grain, ou
d'autre semence dans les plantes, lorsqu'elles commencent à pousser
A. نتش البذر – بذر pl. بذور P. سر زد تخم T. تخمدن
سورن فلیز اوجی || Les fourmis rongent le germe du blé
قرنجه حنطه تخمندن سورن فلزلری اکل ایدر – Le germe
d'un oeuf, c'est une certaine partie compacte qui se trouve dans
l'oeuf A. بذر البیض P. تخم مرغانه T. یمورطەنک تخمی –
Figur. || Un germe de division تخم شقاق de querelle تخم
نزاع وخصومت Cet homme est si corrompu, qu'on ne dis-
tingue en lui aucun germe de vertu, d'humanité بو آدمک
فساد طبعی شول رتبەده در که جبلّتنده اصلاً وقطعاً تخم
صلاح ومروّت اثری مرئی دکلدر

On appelle Faux germe, dans la femelle de l'animal, la ma-
tière informe qui provient d'une conception défectueuse A. مضغة
ناقصة الخلقة || Cette femme est accouchée d'un faux germe
بو خاتون بر مضغهٔ ناقصة الخلقة وضع ایلدی

GERMER. Pousser le germe au-dehors A. انتاش – انبات
اوج – فلیز کوسترمک – فلیزلمک T. سر زدن P. بذر –
حبوبات فلیز سورمکه || Le blé commence à germer سورمک
باشلادی

GERMÉ. A. منبوت – ناتش P. سر زده T. فلیزلمش – اوج
سورمش

GERMINATION. Premier développement du germe A. نبوت
البذر P. تخم سرزدگی T. دانەنک فلیزلنمەسی || La cha-
leur et l'humidité avancent la germination des semences حرارت
ورطوبت نبوت بذورک استقدامنه وسیله اولور Il est cu-
rieux d'observer les progrès de la germination des plantes نبوت
بذورک نو بنو تزایدی امر واجب الدقتدر

GÉSIER. Le second ventricule de certains oiseaux qui se nour-
rissent de grains A. قانصة pl. قوانص P. چینه دان – سنگدان
سنگدان || Le gésier d'une poule طاشلق – قوش قورسانی T.
طاوغک طاشلغی – ماکیان

GESSE. Plante qui porte des gousses, et qui se rapproche
beaucoup des pois et des vesces A. هرطمان P. بسله T. فیک

GESTATION. Temps pendant lequel une femelle porte son fruit *A.* وقت الحبل - مدّة الحبل *P.* هنگام آبستن *T.* كبه‌لك وقتى || Il ne faut pas fatiguer une jument dans le temps de la gestation قسراغى وقت حبلده ايكن زياده‌جه اتعاب ايتمك جائز دكلدر

GESTE. Mouvement extérieur du corps, et principalement des bras et des mains, dans la conversation *A.* اشارة - رموز pl. رمز *T.* اشارت ايله كوسترمه pl. اشارات || Son geste n'est pas naturel ايتديكى اشارتلر طبيعى دكلدر Le geste est une des principales parties de l'orateur اشارات واعظه كوره اقدم امور لازمه‌دندر Exprimer par le geste رمز ايله افادهٔ مرام ايتمك Avoir le geste expressif بر كمسنه‌نك رمزى مفيد مرام اولمق Menacer quelqu'un du geste بر كمسنه‌يى رمز يد ايله انذار وتهديد ايتمك

GESTICULATEUR. Qui fait trop de gestes *A.* كثير الاشارات - كثير الرموز

GESTICULER. Faire des gestes *A.* رمز *P.* باشارت نمودن *T.* اشارت ايله كوسترمك || Il parle assez bien, mais il gesticule toujours حسن ناطقه‌سى وار در انجق لا ينقطع اشارتلر ايدر

GESTION. Administration *A.* ادارة الامور - تصرّف الامور *P.* كارسازى *T.* امورى كوروب جويرمه || Rendre compte de sa gestion صورت تصرّف واداره‌سنك حسابنى ويرمك Le temps de sa gestion ادارهٔ امورى وقتى Durant sa gestion تصرّف وادارهٔ امورى اثناسنده

GIBBEUX. Terme de Médecine. Bossu, élevé *A.* احدب *P.* كبدك *T.* طومالج - تومسك لوح || La partie gibbeuse du foie جكرك طومالج يرى - جانب احدبى

GIBBOSITÉ. Courbure de l'épine du dos, qui fait les bossus *A.* حدب الصلب *P.* پشتمازه *T.* لوخئ اوكورغه كميكى توسكلكى

GIBECIÈRE. Bourse de cuir où les chasseurs mettent les choses dont ils se servent à la chasse *A.* عيبة الصيّاد *P.* هميانچهٔ *T.* شكارى حاسل آوجى جانته‌سى || Porter une gibecière اوزرنده آوجى جانته‌سى طاشيمق - عيبهٔ صيّاد اولمق — Les joueurs de gobelets se servent aussi d'une gibecière pour enfermer leurs instrumens *A.* خريطة المشعبذ *P.* هميانچهٔ حقه‌باز *T.* حقه باز طوبره‌سى

GIBELET. Petit foret. V. Foret.

GIBERNE. Partie de l'équipement d'un soldat, dans laquelle sont placées les cartouches *A.* محفظة العيون *P.* فشنكدان *T.* فشنكلك

GIBET. Potence où l'on fait périr ceux qui ont été condamnés à être pendus *A.* عود الصلب *P.* دار - خاده *T.* دار آغاجى || Attacher à un gibet دار آغاجنه ربط ايتمك Pendre au gibet دار آغاجنده صلب ايتمك Dresser un gibet بر دار آغاجى نصب ايتمك Condamner au gibet بر كمسنه صلب اولنمق اوزره اوزرينه حكم جريان ايتمك

GIBIER. Tout ce qui est la proie du chasseur *A.* صيد - اجناس قنص - مصيد *P.* شكار *T.* آو || Un pays plein de gibier اكل صيد صيد ايله مملو بر مملكت Manger du gibier آو اورمق - اهلاك صيد ايتمك Tuer du gibier ايتمك Menu gibier *A.* صغار الصيد *P.* شكار خرده *T.* اوفاق آو

GIBOULÉE. Pluie grande et soudaine, de peu de durée *A.* مطر وابل *P.* شتابباران *T.* صغناقلى يغمور || Giboulée de Mars مارت آينك مطر وابلى

GIBOYER. Chasser avec l'arquebuse. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Arquebuse à giboyer *A.* برقيل الصيّاد *P.* تفنك شكارى *T.* آوجى تفنكى Poudre à giboyer *A.* بارود الصيّاد *P.* باروت شكار *T.* آوجى باروتى

GIGANTESQUE. Qui tient du géant *A.* عرطلىّ *P.* كوه مثال بالاى - قامت عرطلى *T.* پك ايرى || Taille gigantesque پك ايرى بوى - كوه مثال Figure gigantesque جهره - Figur. *A.* متضمّن الجسامة المفرطه || Ses expressions loin d'être sublimes ne sont que gigantesques تعبيراتى معناى علوّ وشرفدن عارى اولوب ياكلز جسامت مفرطه‌يى متضمّندر Cet homme, dans tous ses projets, donne dans le gigantesque فلان آدم كافهٔ عزايم ومقاصدينى متضمّن جسامت مفرطه اوله‌جق وجهله اجرا ايدر

GIGOT. Cuisse de mouton, coupée pour être mangée *A.* فخذ الغنم pl. افخاذ الغنم *P.* شل گوسفند *T.* قيون بوطى || Un gigot tendre لطيف وملايم قيون بوطى

Et les jambes de derrière du cheval *A.* قوايم مؤخّرة الفرس *P.* طوارك آرد آياقلرى *T.* پاى پسين اسب

GIGOTTER. Il se dit d'un animal qui secoue les jarrets en mourant *A.* تململ الاقدام *P.* پا طپيدن *T.* آياقلرى دپره‌دوب

جپالمق

GILET. Sorte de camisole *A.* غَلَّة ـ تلابيب pl. تلبيب *P.* نيمتن *T.* زيبون || Gilet de coton پموق ئوبدن مصنوع نيمتن

GIMBLETTE. Petite pâtisserie dure et sèche, faite en forme d'anneau *T.* خلقهجق گورك

GINGEMBRE. Plante des Indes *A.* زنجبيل *P.* شنكليل *T.* زنجفيل

GIRAFE ou CAMÉLÉOPARD. V. ce mot.

GIRANDE. Un amas de tuyaux d'où l'eau jaillit *A.* فوّارة *P.* شادروان *T.* شادروان ـ Et un assemblage de quantité de fusées volantes qui partent en même temps *T.* شادروانى فشنك

GIRANDOLE. V. Girande. — Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches *A.* مسرجة كثيرة ـ مسرجة ذات الاغصان *P.* شمعدان بسيار شاخ *T.* چوق قوللى شمعدان الاغصان

Il se dit aussi d'une espèce de boucle d'oreille, ornée de pierres précieuses *A.* شنف مجوهر pl. شنوف مجوهرة *P.* گوشوارهٔ جواهر دار *T.* جواهرلو آصقى كوپه

GIROFLE. Fleur aromatique que l'on appelle aussi Clou de girofle *A.* قرنفول *P.* ميخك ـ نارپوست *T.* قرنفل || Huile de girofle قرنفل ياغى

GIROFLÉE. Fleur que l'on cultive dans les jardins *A* منثور هبس ـ *P.* شبّوى *T.* شهبوى

GIROFLIER. L'arbre qui porte le clou de girofle *A.* شجر القرنفول *P.* درخت نارپوست *T.* قرنفل آغاجى

GIRON. L'espace qui est depuis la ceinture jusqu'aux genoux dans une personne assise *A.* وابلة *P.* سر زانو ـ سر ران *T.* دیز باشى ـ اويلق باشى || Cacher dans son giron داخل وابلهده كتم واخفا ايتمك Un enfant qui dormait dans le giron de sa mère ـ سر زانوى مادرده خوابنده اولان بر طفل

On dit figur. Le giron de l'Église, pour dire, le sein, la communion de l'Église *A.* حجر الدين الحق *P.* بغلگاه دين *T.* ايمان قوجاغى || Ramener, revenir au giron de l'Église راست حجر دين حقه جلب ايتمك وياخود رجعت ايتمك

Il se dit, en termes d'Architecture, de la partie de la marche sur laquelle on pose le pied *A.* ميطاء الدرجة *P.* پايگاه پله *T.* آياق بصدجق ير || Les marches les plus commodes ont quatorze pouces de giron نردبان درجهلرينك آياق بصدجق يرى اون درت پرمق عرضنده اولور ايسه راحتلو اولور

GIROUETTE. Plaque de fer-blanc qui est mobile, et que l'on met en un lieu élevé, pour connaître de quel côté le vent souffle *T.* يل قوان

GISANT. Couché *A.* ضاجع *P.* خسبيده *T.* ياتمش || Gisant dans son lit كندو فراشنده ضاجع ايكن

GISEMENT. Terme de Marine. Il se dit de la situation des côtes de la mer *A.* مضجع الساحل pl. مضاجع السواحل *P.* نشستگاه لب دريا *T.* يالينك ياتاق يرى || Les bons pilotes doivent connaître le gisement des côtes où ils veulent aborder استاد اولان كمى قولاغوزلرى اتخاذ قرار ايدهجكلرى سواحلك ياتاق يرلرينه كركى كبى واقف اولملو درلر

GÎT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase: Ci-gît, qui est une formule ordinaire par laquelle on commence les épitaphes, et qui signifie, ici est couché un tel *A.* ضاجع ـ راقد ههنا *P.* در اينجا خوابنده *T.* شو محلده ياتور ـ Il signifie figur., consiste *A.* منوط ـ موقوف *P.* وابسته *T.* باغلو || Tout gît en cela هب بوكا منوطدر Toute la dispute ne gît qu'en ce point منازعه ومجادلهنك مجموعى بو مادهيه منوطدر ـ مناقشهنك مجموعى بو دقيقهيه وابسته در

GÎTE. Le lieu où l'on demeure, où l'on couche ordinairement *A.* مسكن ـ مأوا pl. مساكن *P.* بوم وبر ـ جاى قرار *T.* يورد || Un pauvre homme qui n'a point de quoi payer son gîte يوردينك كراسنى ادادن عاجز بر فقير آدم

Il se dit aussi du lieu où couchent les voyageurs *A.* مرحلة pl. مراحل ـ مبيت *P.* نزولگاه *T.* قوناق يرى ـ ياتاق يرى || Il faut gagner le gîte de bonne heure اركندن ياتاق يرينه يرينى يقهلملو در ـ واصل اولمق اقتضا ايدر Payer cher un mauvais gîte بر نا خوش قوناق يرى ايچون آغر بها Et du lieu où le lièvre repose *T.* طاوشانك ياتاغى ـ ويرمك

GIVRE. Espèce de glace qui s'attache aux arbres *A.* صريب اشجار *P.* پژ *T.* قيراغو || Les arbres étaient couverts de givre درختان سر تا سر قيراغو ايله مستور ايدى Cette nuit il est tombé bien du givre بو كيجه وافر قيراغو ياغمشدر

GLAÇANT. Qui glace *A.* مجمّد *P.* افسرده ساز *T.* طوكدريجى || Un froid glaçant طوكدريجى صوغوق ـ برد مجمّد || Une bise glaçante طوكدريجى پويراز يلى ـ Figur. *A.* بارد *P.*

سرد T. صوغوق || Abord glaçant وصلت بارده Politesse glaçante اکرام بارد

GLACE. Eau congelée et durcie par le froid A. جمد pl. جمود P. یخ - هسر - هسیر - هتشه T. بوز || Glace épaisse de deux doigts ایکی پرمق قالنلغنده بوز Passer la rivière sur la glace نهری بوز اوزرندن مرور ایتمک Glisser sur la glace avec des patins نعلین ایله بوز اوزرنده قایمق - Boire à la glace بوزلو T. آب یخ آلود نوشیدن P. شرب الماء الثلج A. صو ایچمک

On dit, Ferrer des chevaux à glace, quand on leur met des fers cramponnés T. آته قیارلو نعل اورمق

Il se dit figur. d'un certain air de froideur qui paraît sur le visage et dans les actions de quelques personnes A. صورت باردة صوغوق - صوغوق چهره T. چهرهٔ سرد یخنما P. طور بارد - معامله || Recevoir quelqu'un avec un visage de glace بر کمسندیه معاملهٔ بارده ایله ملاقات ایتمک - On dit aussi, Avoir un coeur de glace, c'est-à-dire, un coeur insensible A. مثلوج الفؤاد P. فسرده دل T. بوز کبی بر آدم

Glace, se dit aussi d'une glace de cristal factice dont on fait des miroirs A. زجاج بلوری P. بلور - شیشهٔ بلورین T. اعلا آیینه جامی || Glace fine بللور جام - آیینه جامی Glace de Venise وندیک بللور شیشه‌سی Uni comme une glace زجاج بلورین مثالی املس وهموار Brillant comme une glace بللور کبی برّاق ومجلّا Ce métal se polit comme une glace بو نوع معدن بللور کبی کسب جلا ایدر Depuis quelque temps, on a trouvé le moyen de faire des glaces de cent et de six vingts pouces de haut بر مدّتدنبرو یوز ویوز یکرمی پرمق قدنده زجاج بلورین اعمالی صنعتنی بولمشلر در

Glace, se dit aussi d'une petite tache que l'on voit quelquefois dans les diamans A. نقطة الثلج P. یخپاره T. بوز

Glaces. Des liqueurs ou des fruits glacés A. مشروب منجمد pl. مشروبات منجمدة P. شربت فسرده T. طوکدرمه || Glaces de citron لیمون شربتی - لیمون طوکدرمه‌سی طوکدرمه‌سی

GLACER. Durcir les liqueurs par le froid A. تجمید P. افسرده کردانیدن T. طوکدرمق || Le grand froid glace les rivières برد شدید انهار میاهی تجمید ایدر - Figur. || La peur glace le sang غلبهٔ رعب وخشیت درون عروقده تجمید دم ایدر La vieillesse glace le sang حال شیخوخت تجمید دمی مستلزمدر

On dit, Glacer des confitures, des fruits, des pâtes, pour dire, les couvrir d'une croûte de sucre lissée میوه وسائر اول مقوله عقیده شکرلمه - مأکولاتی شکر معقد ایله لبس ایتمک قاپلامق

Glacer, au neutre et Se Glacer. A. انجماد P. یخ بستن - هتشه گرفتن - فسردن T. بوز طوتمق - طوکمق || Les fontaines d'eau vive ne glacent jamais ماء جاری چشمه‌لری ابدی منجمد اولمز L'esprit de vin ne glace point dans les climats tempérés روح خمر اقالیم معتدلده منجمد اولمز Le bassin commence à se glacer حوض انجماده یوز طوتدی

Glacé. A. منجمد P. افسرده T. طوکمش

GLACEUX. Il se dit des pierreries qui ont des glaces T. بوزلو || Diamant glaceux بوزلو الماس

GLACIAL. Glacé. V. Glacé || Mer glaciale بحر منجمد Zone glaciale منطقهٔ منجمده - Il se dit aussi de ce qui est extrêmement froid A. قارّ - قرور P. شجیده T. طوکدریجی || Vent glacial ریح قرور

Figur. A. بارد P. سرد T. صوغوق || Air glacial سیمای بارد Réception glaciale معاملهٔ بارده ایله تلقی

GLACIÈRE. Lieu où l'on serre de la glace et de la neige A. مثلجة - مخشف P. یخدان - یخخانه T. بوز خانه || Faire une glacière بر بوز خانه انشا ایتمک Remplir sa glacière بوز خانه‌یی طولدرمق

GLACIS. Pente douce et unie A. صبب pl. اصباب - هبطة pl. هبطات P. شیو T. شیو || Le glacis de la contrescarpe خندقک خارجنده‌کی دیوارک شیوی

GLAÇON. Morceau de glace A. شظیة الجمد - مدیرة الجمد pl. شظایاء الجمود P. یخپاره T. بوز پارچه‌سی - بوز قیاسی || Gros glaçon ایری بوز قیاسی La rivière est toute couverte de glaçons روی نهر شظایای جمود ایله پوشیده در - جایک یوزی بسبتون بوز قیالریله اورتلو در Avoir les mains froides comme un glaçon اللر بوز پارچه‌سی کبی صوغوق اولمق Le temps, la saison des glaçons A. موسم الجمود P. هنگام یخ T. بوز وقتی

GLADIATEUR. Celui qui, pour le plaisir du peuple, combattait sur l'arène contre un autre homme ou contre une bête A. مصارع

pl. مصارعين *P.* كشتكير *T.* پهلوان ـ كورشجى || Un combat de gladiateurs پهلوان جنكى

GLAÏEUL. Plante *A.* سيف الغراب ـ دلبوث *P.* دلبوث *T.* قوزغون قليجى

GLAIRE. C'est la même chose que pituite, phlegme *A.* خواعة خلط لزج ـ pl. اخلاط لزجة *P.* كش سپيد دوسكن *T.* بلغم || Avoir l'estomac plein de glaires معده اخلاط يلمشك لزجه ايله مملو اولمق Cette médecine lui a fait rendre des glaires بو دوا قلع خواعه ايتدردى Des glaires teintes de sang قان ايله مخلوط خواعات

Et le blanc de l'oeuf *A.* قيقىٔ *P.* سپيد مرغانه *T.* يمورطه‌نك آقى

GLAIREUX. Qui est de la nature de la glaire *A.* ذو الخواعة *P.* كش سپيدناك *T.* بلغملو || Les pieds de veau et de mouton sont glaireux بوزاغى وقيون پاچه‌لرى اخلاط لزجه‌دن عبارتدر Humeur glaireuse خلط ذو الخواعه matière مادّهٔ ذو الخواعه

GLAISE. On appelle ainsi l'argile *A.* غضار *P.* شلكا ـ شلك *T.* اوزلوطپراق || Faire un corroi de glaise à un bassin, afin qu'il tienne l'eau صويى طوتمق ايچون حوضك ايچنى اوزلو طوپراق خرجيله صوامق Creuser jusqu'à la glaise طپراق بولنجيه قدر يرى حفر ايتمك Terre glaise *A.* ارض غضرا *P.* خاك شلكين *T.* اوزلو طپراقلو ير

GLAISEUX. Qui est de la nature de la glaise *A.* غضارىّ *P.* شلكى ـ شلكناك *T.* اوزلو طپراغى || La terre glaiseuse est peu propre à la végétation تراب غضارى امر انباته چندان صالح دكلدر

GLAIVE. Épée tranchante. Il ne se dit guère qu'au figuré *A.* صمصام ـ سيف صارم ـ سيف قاطع *P.* شمشير ـ تيغ برّان *T.* تيز قليج كسكين || Le souverain a la puisssance du glaive سلطان صاحب السيفدر Dieu lui a mis le glaive entre les mains جناب مالك الملك لم يزل فلانك يد امانتنه تيغ برّان سياست ايداع ايلدى Le glaive de la Justice سيف صارم عدل وداد ـ سيف سياست Le glaive vengeur شمشير قضا تأثير قهر وانتقام ـ صمصام انتقام

GLANAGE. Action de glaner. V. Glaner.

GLAND. Le fruit que porte le chêne *A.* بلّوط *P.* قونج *T.* پلاموت ـ اقتطاف بلّوط ايتمك || Ramasser du gland پلاموت Engraisser des poulets d'Inde avec du gland هند ديوى بشورمك On طاوغنه پلاموت يمى يدروب تسمينه اقدام ايلمك prétend que les premiers hommes vivaient de gland بنى آدم اوائل آفرينشده پلاموت ايله تغذى ايلديكى منقولدر

Il se dit aussi d'un ouvrage de fil, de soie, etc. fait en forme de gland, et dont on se sert pour mettre au coin des mouchoirs *A.* عثكولة *P.* شنگله *T.* پوسكل || Des glands de perles انجو پوسكل

Il se dit, en termes d'Anatomie, de l'extremité des parties naturelles de l'homme *A.* كمره *P.* سركير *T.* ذكرك باشى

GLANDE. Terme d'Anatomie. Partie spongieuse servant à filtrer certaines humeurs du corps *A.* غدّة pl. غدد *P.* دشبل ـ دژبيه *T.* بز || Glande enflée غدّهٔ منفوخه ـ غدّهٔ متورّمه abreuvée غدّهٔ مبللة صولو بز ـ Les glandes du sein غدد صدريّه

Il se dit encore de certaines tumeurs accidentelles qui se forment en quelque partie du corps *A.* نغفة *P.* غرده *T.* اور || Il lui est survenu une grosse glande à la gorge بوغازنده ايرى بر اور پيدا اولدى

GLANDÉE. La récolte du gland *A.* قطاف البلّوط *P.* چيدن قونج *T.* پلاموت ديرمى

GLANDULE. Petite glande *A.* غدّهٔ صغيرة *P.* دشبلك ـ دشبل خرد *T.* اوفاق بز ـ بزجغز || Les amygdales sont des glandules لوزه‌لر غدد صغيره اقسامندندر

GLANDULEUX. Qui a des glandes *A.* ذو الغدد *P.* دشبلناك *T.* بزلو || Les mamelles sont des corps glanduleux ثديين اجرام ذات الغدد در La substance extérieure du cerveau est glanduleuse دماغك ديش زارى ذو الغدد در

GLANE. Poignée d'épis que l'on ramasse dans un champ moissonné *A.* جدامة ـ قصالة *P.* كفه ـ كوزر *T.* كسمك ـ خرمن ـ كسمكى بوغـوم || Cette femme a fait tant de glanes en ce champ-là بو قارى فلان خرمنده شو مقدار كسمكلر ديردى

GLANER. Ramasser des épis de blé après la moisson *A.* جمع القصالة ـ التقاط القصالة ـ التقاط الجدامات *P.* كفه چيدن *T.* كسمك ديرمك || Dans l'ancien Testament, Dieu défend aux propriétaires de glaner leurs champs اصحاب اراضى كندو تارلالرنده جمع جدامات ايلملرى خصوصنده تورات شريفده نهى الهى وارد اولمشدر

GLANEUR. Celui qui glane *A.* لاقط القصالة ـ جامع الجدامة *P.* كفه چين *T.* كسمك ديريجى

GLANURE. V. Glane.

GLAPIR. Il se dit de l'aboi aigre des petits chiens et des renards *A.* هرّ *P.* زنوبيدن - زنودن *T.* سينلمك - قغردنمق - Il se dit figur. des personnes *A.* اجداف - اولومك - صيزلمق - *P.* غربويدن *T.* جغلدامق || Cette femme ne fait que glapir بو خاتون اجدافدن غيرى بر شئ ايتمز Au lieu de chanter, elle glapit تغنّى ايده‌جكنه جغلدار

GLAPISSANT. Qui glapit *A.* مجدف *P.* غربوان *T.* جغلدايجى || Elle parle d'un ton glapissant اجداف صوت ايله تكلّم ايدر || Une voix glapissante جغلدايجى سس

GLAPISSEMENT. Le cri des renards et des petits chiens quand ils glapissent *A.* هرير *P.* زنويه *T.* سينلمه - قغردنمه - اولومه - Il se dit aussi des personnes. V. Glapir. صيزلمه

GLAUCIUM. V. Pavot cornu.

GLAUCOME. Terme de Médecine. Maladie des yeux où le cristallin devient opaque *A.* غلظة الطبقه الزجاجيّة *P.* طبقهٔ زجاجيّه‌نك بكشمه‌سى *T.* سختئ طبقهٔ زجاجيّه

GLÈBE. Terre, fonds *A.* ارض *P.* خاك *T.* طپراق || Esclaves de la glèbe طپراق مملوكلرى - مماليك ارض Droit de la glèbe طپراق حقى - خراج الارض Droit annexé à la glèbe ارضه مربوط اولان خراج

GLÈNE. Terme d'Anatomie. Cavité légère d'un os, dans laquelle s'emboîte un autre os *A.* نقرة العظم *P.* خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورى || La glène a moins de diamètre et de profondeur que le cotyle نقرهٔ عظمك قطرى وقعارتى وقبه‌دن اقلّدر

GLÉNOÏDALE. Il se dit des cavités légères qui servent à l'emboîtement d'un os dans un autre *A.* اجواف النقراة العظم *P.* سندينهاى خانهٔ استخوان *T.* كميك چقورينك قووقلرى

GLÉNOÏDE. Il se dit de la cavité de l'omoplate qui reçoit la tête de l'humérus *A.* حُقّ الكتف *P.* سندينگاه دوش *T.* اوموز باشنده‌كى چقور

GLISSADE. Le mouvement que l'on fait en glissant *A.* زلّة - زلجة *P.* لغزش پا - لغزش *T.* قايمه || Il fit une glissade et tomba بر زلّه‌يه اوغرايوب يره ييقلدى

GLISSANT. Sur quoi l'on glisse facilement *A.* زالج - زالق *P.* لغزنده - لغزناك *T.* قايبجى || Le chemin est fort glissant طريق بغايت زالق ولغزناكدر Pas glissant خطوهٔ لغزناك - On dit figur. d'une affaire où il faut beaucoup d'adresse pour se conduire, que c'est un pas glissant *A.* مزلّة - زلج *P.* مزلقة - لغزشگاه *T.* صيرنجق يير - قايه‌جق يير

GLISSEMENT. Action de glisser *A.* زلق - زلج القدم *P.* لغزش پا *T.* آياق قايمه‌سى

GLISSER. Il se dit lorsque le pied vient tout d'un coup à couler sur quelque chose d'uni *A.* تزلّج - انزلاق *P.* لغزيدن - لخشيدن *T.* قايمق || Glisser sur le pavé قالدرم اوزرنده قايمق La terre est grasse, on ne saurait s'empêcher de glisser طپراق بغايت ياغلو اولمغله لغزش پايه گرفتار اولمامق محالدر Quand il fait du verglas, on glisse بوللرده دپى ياغديغى بوز اوزرنده حالده انزلاق قدم دركار در Glisser sur la glace بوز اوزرنده قيزاق ايله قايمق Glisser avec des patins قايمق - On dit figur. et proverb., que le pied a glissé à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est arrivé un accident fâcheux آياغى قايدى

Il signifie aussi figur. Passer légèrement sur quelque matière *A.* توطيش الكلام *T.* جزئيجه طوقندرمق || C'est une matière délicate qu'il ne faut pas trop approfondir, il faut glisser légèrement dessus فلان ماده بغايت نازك اولمغله تعمّقى قيدنده اولمق جائز دكلدر همان خفيفجه توطيش كلام ايله اكتفا اولنملو در L'orateur a glissé sur cet endroit واعظ - فلان محلّده ياالكز توطيش كلام ايله اكتفا ايلدى فلان محلّى جزئيجه طوقندردى

Se glisser. Se couler doucement, et presque sans qu'on s'en aperçoive *A.* تملّص - انملاص *P.* نهانى رهياب مرور شدن *T.* شيوشمك - بر تقريب شيوشى ويرمك || Les troupes se glissèrent le long de la contrescarpe عسكر خندقك خارجنده‌كى ديوارى كنارندن بر تقريب رهپيماى بر تقريب كچوب شيوشمشدر - تملّص اولمشدر Il se glissa doucement dans le cabinet ايچنه مهمّ اوطه‌سى بر تقريب شيوشى ويردى

Glisser, est aussi actif, et signifie, mettre furtivement, sans qu'on s'en aperçoive *A.* تزليج - ازلاق - ازلاج *P.* لغزانيدن *T.* قايدرمق || Glisser la main dans la poche de quelqu'un الى بر كمسنه‌نك - فلانك جيبنه ازلاق يد ايتمك طوبره‌نك جيبنه قايدرمق Glisser un papier dans un sac ايچنه بر كاغد قايدرمق Glisser une clausse dans un contrat, un mot dans un discours سندك ايچنده بر شرط وصحبت

درون سندده بر شرط - ایچنده بر سوز ازلاج ایتمک

Glissez-lui ce mot à l'oreille واثنای مذاکره‌ده بر کلام قایدرمق بو سوزی - بو کلامی فلانک سمعنه ازلاج ایله فلانک قولاغنه بر تقریب قایدرویر

Il signifie figur. Insinuer dans les esprits *A.* القاء الی الخاطر. عقله شیوشدرمک *T.* بدرون افکندن *P.* اشراب فی الذهن - بو ضلالی

|| C'est lui qui a glissé cette erreur parmi le peuple اذهان ناسه شیوشدرن - اذهان ناسه القا ایدن فلان کشیدر

– On dit aussi, Se glisser, dans ce sens *A.* حلول *P.* حلول یافتن *T.* شیویشمک

|| Cette opinion s'est glissée insensiblement dans les esprits بو اعتقاد طویلمقسزین اذهان ناسه حلول اعتقادات

Les erreurs se glissent facilement شیوشمشدر - ایتمشدر القا اولنور - باطله بالسهوله اذهان ناسه حلول ایدر

Glissé. *A.* منزلق - متزلج *P.* لغزیده *T.* قایمش

GLISSOIRE. Sentier glacé où les enfans glissent par divertissement *A.* مزلجة - زحلوقة *P.* لغزشگاه *T.* صیرنجاق یول - || Les enfans font des glissoires sur les ruisseaux gelés قابجق انکبه یول اطفال وصبیان انهار منجمده اوزرنده زحلوقه‌لر احداث ایدرلر

GLOBE. Corps sphérique *A.* کرة pl. کرات *P.* کره *T.* کره

|| Le centre d'un globe مرکز کره Le diamètre d'un globe قطر کره la circonférence جرم کره la superficie سطح کره Le globe de la terre کرهٔ ارض La terre et l'eau ne font qu'un globe ارض وما کرهٔ واحده در Globe de feu کرهٔ نار – Globe terrestre. Un globe d'airain ou de carton, qui sert à représenter la surface de la terre, avec les mers, les îles, les villes, etc. *A.* کرة الارض *P.* کرهٔ زمین *T.* یرک کره‌سی – Globe céleste. Celui qui sert à représenter la surface concave du ciel avec ses constellations *A.* کرة الکواکب - کرة الفلک *P.* کرهٔ اختران - آسمان *T.* کوک کره‌سی

GLOBULE. Petit globe *A.* کرة صغیرة pl. صغار الکرات pl. کرات صغیرة *P.* خرده کره *T.* زوالهٔ خرده یوالق || Les vapeurs sont composées de globules d'eau ابخره صغار کراتدن مرکبدر Les globules du sang دمک کرات صغیره‌سی

GLOBULEUX. Composé de globules *A.* مرکب من صغار الکرات *P.* بزوالهای خرده پرداخته *T.* خرده یوالقلردن دوزلمش

GLOIRE. L'honneur, la réputation que la vertu, les grandes qualités, les bonnes actions attirent à quelqu'un *A.* علو شان - جلال الشهرة - عز واقبال - الشان *P.* شکوه - بزرکواری - *T.* بلندئ نام وشهرت - بلندئ شان || پارلاقلق Aimer la gloire حب شان واقبال ایله مجبول - محب اقبال اولمق Chercher la gloire جویای - طالب شان اولمق Être avide de gloire حریص عز وشان اولمق Acquérir de la gloire علو شانه حریص ومنهمک اولمق - اولمق Travailler pour la gloire تحصیل عز وشان ایتمک Être comblé de gloire کسب شان وشهرته سعی ایتمک بر کمسند پیمانهٔ - سر تا پا مستغرق شان واقبال اولمق Étendre, porter bien loin la gloire de son nom, de ses armes شان وشهرتنی لبریز ومالامال ایتمک بر کمسنه آوازهٔ نام وشهرت وصیت غزوات بدیعیهٔ المفخرتنی اقطار بعیده‌یه بلندئ نام وشهرت ویرتو فتوحات - قدر ایصال ایتدرمک جلیلهٔ المنقبتنی قصارای اقطار زمینه قدر نشر ایتدرمک Cela fera tort à sa gloire بو کیفیت علو شاننه بادئ شین وقاینهٔ ونقیصه اولدجغی درکار در Être jaloux de sa gloire شان وشهرتی خصوصنده غیرتی زیاده اولمق Avoir soin de sa gloire شان وشهرتنک امر وقایه‌سنه اهتمام ایتمک Il y va de la gloire de l'État شان دولته راجع بر ماده در Il a toute la gloire de cette action شان دولته طوقنور اموردندر - بو مأثرهٔ جلیله‌نک شانی جملهٔ کندویه عائد اولمشدر La gloire de ses exploits, de ses conquêtes موفق اولدیغی غزوات جلیله وفتوحات جسیمه‌نک شان وشهرتی Mettre sa gloire à telle ou telle chose شاننی فلان شیئه ربط ایلمک La gloire du monde passe vite - اقبال دینا عدیم البقا در سریع الزوالدر

Il se dit aussi des hommages qu'on rend à Dieu *A.* تمجید *T.* اولولتمه || La gloire n'appartient proprement qu'à Dieu تمجید خاصهٔ حضرت حقه سزاوار ولایقدر Il faut que toutes nos actions tendent à la gloire de Dieu کافهٔ افعالمزک منتهای مقصدی تمجید حضرت رب ذو الجلال اولملو در Gloire soit à Dieu - جناب رب العالمین مجید اولسون Il se prend aussi pour Béatitude. V. ce mot.

Il signifie aussi, éclat, splendeur *A.* جلال - مجد *P.* بزرکی *T.* اولولق || Le Fils de Dieu viendra dans la majesté de sa gloire ابن الله عظمت بیغایت مجد وجلاله مصحوباً ظهور ایده‌جکدر

On dit, Faire gloire de quelque chose, pour dire, s'en faire honneur, en faire vanité A. مباهات - تباهی - تفاخر - افتخار P. مدار افتخار داشتن - افتخار شمردن T. اوکونمك - افتخارلنمك || Il fait gloire de vous servir سنك خدمتك سنك خدمتکی مدار افتخار عدّ ایدر - ایله افتخار ایدر Il est assez impudent pour faire gloire du vice قبایح ایله فخر ومباهات ایتمك مرتبدلرده بیعار وحیا در

On dit, Rendre gloire à la vérité, pour dire, rendre témoignage à la vérité صدق وحقیقتی اقرار ایتمك

Gloire, signifie aussi, orgueil, vanité A. تعظم - مکابره P. غلبهٔ تعظم ومکابره دن T. فضوللق || Il crève de gloire بادسری مکابره وتعظمی بادئ || La gloire le perdra چاکچاك اولور اضمحلالی اولهجقدر

Vaine Gloire, se prend pour le sentiment trop avantageux de soi-même que la vanité inspire A. عجب النفس - خیلا P. خود بینی T. کندویی بکنمه || La vaine gloire corrompt le mérite des meilleures actions عجب نفس زیاده شایان استحسان اولهجق اعمال برگزیدهنك حسننی ازاله وافساد ایدر

GLORIEUSEMENT. D'une manière glorieuse A. بالعزّ والاجلال - بجلالة الشان - مقبلاً ومعزّزاً P. با شکوه - بزرکوارانه T. شان وشهرت ایله - شانلو وجه ایله - اولولق ایله || Il s'est tiré glorieusement de cette affaire بو مصلحتك ایچندن بالعزّ مقبلاً ومعزّزاً والاجلال صیرلمشدر Il est mort glorieusement ترك حیات مستعار ایتمشدر

GLORIEUX. Qui s'est acquis, qui mérite beaucoup de gloire A. جلیل الاشتهار - جلیل الشان - جلیل - ذو الشان P. بلند اقبال - شکوهمند T. شانلو || Règne glorieux سلطنت شانلو سلطنت - جلیل الشان Ce prince doit être bien glorieux d'avoir fait une si belle campagne بو پادشاهك اول مقوله سفر منتج الظفره موفق اولمسی جلال شان واقباله دلیلدر Les glorieux travaux مساعئ جلیله Il revient glorieux et triomphant منصوراً ومظفراً وفرط شان واقباله مصحوباً عود ورجعت ایدر C'est une belle et glorieuse action de délivrer sa patrie سلامت حال وطنه وسیله اولمق بادئ شان عظیم اولهجق مواددندر Préferer une mort glorieuse à une longue vie شان - شانلو مماتی حیات مدیدهیه ترجیح ایتمك Un واعتباره مقارن وفاتی عمر مدیددن اولی عدّ ایتمك tel prince de glorieuse mémoire محمود الذکر پادشاه مغفرت پناه - پادشاه مرحوم جلیل الذکر

On dit, La glorieuse Vierge-Marie حضرت عزیزه ومجیده بتول مریم Les glorieux Apôtres حواریون حضراتی - اعزّهٔ

Et l'on appelle Corps glorieux, les corps que prendront les bienheureux après la résurrection ابدان اعزّهٔ عظام

Il signifie aussi, plein de vanité, de bonne opinion de lui-même A. خائل - مختال - اهل الخیلا .pl ارباب الخیلا - P. خود بین - متعظم - معجب بنفسه T. کندویی بکنمش || Il est sot et glorieux احمق وخائل بر آدمدر || Les glorieux se font haïr اهل خیلا وتعظم اولنلر نفسلرینی نفرت عامّهیه القا ایدرلر

GLORIFICATION. Élévation de la créature à la gloire éternelle A. مسعودیّة ابدیّة P. سعادتمندئ سرمدی T. ابدی || La glorification des élus مختارین وبرگزیدگان خدانك مسعودیّت ابدیّهلری موتلولق

GLORIFIER. Rendre honneur et gloire. Il ne se dit que de Dieu A. تمجید - اعزاز P. اعزاز کردن - تعظیم نمودن T. اولولتمك || Glorifier Dieu تمجید جناب خالق البرایا ایتمك Dieu est glorifié dans ses Saints جناب حقّ اولیای عظامك وجودیله ممجّد ومعزّز در - On dit aussi, que Dieu glorifie les Saints جناب ربّ العالمین اعزّهٔ کرامی اسعاد ایدر - مظهر سعادت ابدیّه ایدر

Se Glorifier. Tirer vanité de quelque chose A. افتخار - تفاخر - اعتزاز - تمدّح P. خود ستایی نمودن - خود نمایی کردن T. اوکونمك || Se glorifier de sa noblesse, de ses richesses کشی حسب ونسب ومال وثروتیله تفاخر واعتزاز نسب واصالت ویسار وثروتنی وسیلهٔ اعتزاز - ایتمك Se glorifier mal à propos عبث یره تمدّح وافتخار عدّ ایتمك Se glorifier du vice عیوب وقبایح ایله تفاخر ایتمك ایتمك de son ignorance جهل ونادانی ایله افتخار ایتمك

Glorifié. A. ممجّد - معزّز P. اعزاز یافته T. اولولنمش

GLOSE. Explication de quelques mots obscurs d'une langue A. شرح الالفاظ - کشف المعناء الالفاظ P. گشایش معنای T. سوزك معناسنی آچمه || Cet auteur est plein de mots obscurs, il a besoin de glose سخن بو تألیف کلمات غامضه ایله مالامال ایدوکنه نظراً کشف معنای الفاظه محتاجدر - Et explication d'un texte A. تفسیر .pl شرحه محتاجدر -

شرح - تفسيرات || La glose du Droit Canon احكام فقهك
تفسيری La glose vaut mieux que le texte شرح متندن
احسن واولیدر

GLOSER. Expliquer par une glose *A.* شرح - تفسير *P.* معنا
گشادن *T.* معنايی آچمق || Les auteurs qui ont glosé la Bible
توراتِ شريفی تفسير ايدن - مفسّرين توراتِ شريف
مؤلفين Il a glosé un tel auteur فلان تأليفی تفسير
ايلدی

Et censurer, critiquer. En ce sens il est neutre *A.* طعن -
حرف اندازطعن وتشنيع - حرفگيری كردن *P.* تشنيع - لوم
شدن *T.* دييه‌جك بولمق - سوز بولمق - قنه‌مق || Vous
glosez sur tout هرشيئه حرف انداز طعن وتشنيع اولورسك
Pourquoi gloser sur mes actions, sur mes paroles? افعال واقوالمده
وار در طعن وتشنيع اوله‌جق نه Il n'y a point à gloser sur
sa conduite سلوك وحركتی اصلاً وقطعاً محل لوم وتشنيع
دكلدر - حركتنه هيچ سوز يوقدر Cela est net, il n'y a rien
à gloser فلان مادّه پاك وطاهر در اصلا حرف اندازلق
قبول ايتمز Que trouvez-vous à gloser là-dessus بو بابده نوجهله
نه دييه بيلورسك - حرف اندازلق ايده بيلورسك

GLOSEUR. Celui qui glose, qui critique *A.* طعّان - لايم *P.*
حرفگير - حرف انداز *T.* قنديجی || Gloseur perpétuel
insupportable تحمّل اولنميه‌جق بر لايم بد زبان طعّان دائمی

GLOSSAIRE. Dictionnaire de termes difficiles d'une langue avec
leur explication *A.* لغت الالفاظ الغامضة || Le vieux glossaire
قديمی لغت الفاظ غامضة

GLOSSATEUR. Auteur qui a glosé un livre *A.* مفسّر pl.
مفسّرين - شارح *P.* تفسيرساز - شرح نويس *T.* شرح ايدن
|| Le glossateur de la Bible توراتِ شريف مفسّری

GLOTTE. Terme d'Anatomie. Petite fente du larynx, qui sert
à former la voix *A.* غلصمه *T.* اوكوك باشی || Les différen-
tes ouvertures de la glotte servent à varier les sons de la voix
humaine غلصمه‌نك منافذ گوناگونی صوتك علی وجه
الاختلاف ظهورينه بادی اولور

GLOUGLOU. Le bruit que fait une liqueur, lorsqu'on la verse
d'une bouteille *A.* جرجرة *P.* قلقل *T.* قلوق قلوق سسلنمه
|| Le glouglou de la bouteille قلقل صراحی

GLOUSSEMENT. Cri de la poule qui glousse *A.* قوقئة *P.*
كراخ *T.* طاوق قيقدلمه‌سی

GLOUSSER. Il se dit du cri de la poule qui veut couver, ou
qui appelle ses poussins *A.* قوق *P.* كراجيدن *T.* طاوق
قيقدلمق

GLOUTON. Gourmand *A.* مجردب - جردبان - متغذّم *P.* رُس
- حريص خوردنی - لت انبان *T.* صوغومسز || Le loup est
un animal glouton قورد بالطبع متغذّم بر حيواندر C'est un
vilain glouton مكروه بر صوغومسز در - بر جردبان لئيمدر

GLOUTONNEMENT. Avec gourmandise *A.* بالاغتذام - بالجردبة
P. رسكارانه *T* صوغومسزلق ايله || Manger gloutonnement
بالاغتذام اكل طعام ايتمك

GLOUTONNERIE. Vice du glouton *A.* تغذّم - جردبة *P.*
لت انبانی - حرص خوردنی *T.* صوغومسزلق || Cet homme
est d'une gloutonnerie dégoûtante فلان آدمك اكل طعامده
جردبه‌سی باعث استكراهدر

GLU. Matière visqueuse et tenace, avec laquelle on prend les
oiseaux *A.* دِبق - دابوق - طِبق *P.* دبن *T.* اوكسه - يلم قره ||
Cette glu est bien forte بو اوكسه كركی كبی قوتلو در Pren-
dre des oiseaux à la glu دابوق ايله صيد طيور ايتمك -
اوكسه ايله قوش آولمق

GLUANT. Visqueux *A.* لزج *P.* دوسكن *T.* ياپشقن - يلمشك
- لزوجتلو || Il n'est rien de si gluant que la poix زفت قدر
يلمشك نر - عرق لزج Une sueur gluante لزوجتلو شئ يوقدر

GLUAU. Ramille enduite de glu pour prendre des oiseaux *A.*
قضيب مدبّق pl. قضبان مدبّقة *P.* چوب دبن آلود *T.*
بسط Tendre des gluaux || اوكسه‌لو چيبوق - اوكسه چيبوغی
اوكسه چيبوقلری اوزاتمق - قضبان مدبّقه ايتمك

GLUER. Rendre gluant *A.* تلجين *P.* دوسكن آلود ساختن
T. يلمشك شيئه بيلاشدرمق || Ces confitures lui ont glué les
mains بو ريچاللر ايله اللرينی بيلاشدردی

GLUI. Grosse paille dont on couvre les toits *A.* حفافة *P.*
كاهبن *T.* صمان ديبی - اكيز

GLUTEN. Matière qui sert à lier ensemble les parties qui
composent un corps solide *A.* لزاق - شراس *P.* جريش *P.*
چريش

GLUTINEUX. V. Gluant.

GNOMON. Espèce de grand style dont les astronomes se ser-
vent pour connaître la hauteur du soleil *A.* ميل الاهل الرصد
- Et le style d'un cadran solaire *A.* ابرة البسيطة - ميل البسيطة

GNOMONIQUE. L'art de tracer des cadrans au soleil, à la lune et aux étoiles, mais surtout des cadrans solaires sur un plan *A.* فنّ الرسم البسيطة || La gnomonique est une partie des mathématiques فنّ رسم بسيطه علوم رياضيّه اقساميندندر

GOBELET. Vase rond, sans anse, moins large et plus haut qu'une tasse *A.* مصحات *P.* پيمانه - ريغال *T.* طاس

GOBELET, est aussi un vase qui sert à faire des tours de gibecière *A.* حقّة || Joueur de gobelets حقه باز - Figur. Joueur de gobelets. Un homme qui ne cherche qu'à tromper ceux avec qui il traite || Prenez garde à lui, c'est un joueur de gobelets فلاندن حذر ايله بر حقه‌باز حيله پرداز در

GOBE-MOUCHES. Espèce de petit lézard *A.* خُنّاز *P.* چلپاسه *T.* آلاجه كلر

GOBER. Avaler avec avidité *A.* التقام - تبلعم *P.* فرو بردن - فرو كشيدن *T.* يوتمق || Gober une couple d'oeufs frais ايكى دانه تازه يمورطه تبلعم ايتمك

se **GOBERGER.** Se moquer *A.* تهزّئ - تروّم *P.* خنده خريشى نمودن *T.* ذوقلنمك || Il se goberge de ces gens-là شو آدملرى ذوقلنور

Et se divertir *A.* تلهّى *P.* باختن *T.* اوينامق || Des écoliers qui se gobergent تلهّى ايدن طلبهٔ مكتب

Et prendre ses aises *A.* استراحة *P.* آرميدن *T.* راحتلنمك || Il se gobergeait sur un sofa بر صفّه اوزرنده استراحت ايتمكده ايدى

GOBET. Morceau que l'on gobe *A.* لقمة pl. لقمات *P.* لقمه *T.* يودام

GOBIN. Bossu. V. ce mot.

GOBLIN. Esprit familier dont on menace les enfans *T.* قره قونجلور

GODRON. Certains plis ronds que l'on fait aux manchettes, aux coiffures des femmes *A.* غضن مقرّص pl. غضون مقرّصة *P.* گل وارى قيورلمش بوكلم *T.* شكن پيچ اندر پيچ

Et certaines façons qu'on fait aux bords de la vaisselle d'argent *T.* كنار قيرقيغى - كنار قيرقمه‌سى || Vaisselle à gros godrons قيرقيقلرى قبا اوانئ سيم

GODRONNER. Faire des godrons *A.* شدّ الغضن المقرّص *P.* شكن پيچ اندر پيچ ساختن *T.* دل وارى قيورلمش بوكلم ياپمق - Godronner de la vaisselle d'argent اوانئ سيمك كنارلرنده قيرقمه ياپمق

GOGUENARD. Railleur, mauvais plaisant *A.* طنّاز *P.* خنديشكار *T.* ذوقلنيجى || Être d'humeur goguenarde بالطبع طنّاز اولمق

GOGUENARDER. Faire de mauvaises plaisanteries *A.* طنز - تمسخر *P.* خنديشكارى نمودن - لاغ نا خوش زدن *T.* ذوقلنمك - بد بد حوراطه ايتمك || Ils riaient et goguenardaient ensemble بد بد حوراطه ايدوب كولشورلر ايدى - برى برلرينى ذوقلنوب كولشورلر ايدى

GOGUENARDERIE. Mauvaise plaisantarie *A.* طنز - سخرية *P.* خنديش - لاغ نا خوش *T.* ذوقلنمه - بد حوراطه || Il ne répond que par des goguenarderies دائما طنز وتمسخر ايله جواب ويرر

GOÎTRE. Tumeur grosse qui vient à la gorge *A.* جدرة pl. اجدار *P.* جخش *T.* بوغاز اورى || Les habitans des Alpes sont sujets aux goîtres آلپس طاغلرى اهاليسى علّت جدره‌يه مبتلا درلر

GOÎTREUX. Qui est de la nature du goître *A.* جدرى *P.* جخشى *T.* اوره متعلق

GOLFE. Mer qui avance dans les terres *A.* خليج pl. خلج *P.* شرم البحر - شاخابه *T.* كورفز || Golfe de Constantinople خليج قسطنطنيّه

GOMME. Substance qui découle de certains arbres *A.* صمغ pl. صموغ - صعرور pl. صعارير *P.* زنج - پنانك - كوج *T.* صمق - آغاج پيسى || Gomme arabique صمغ عربى شلم

GOMME-GUTTE. Substance résineuse qu'on apporte des Indes *A.* راتين هندى *P.* راتيانهٔ هندى *T.* هند زجنه‌سى

GOMMER. Enduire de gomme *A.* تصميغ *P.* زنج سودن - زنج زدن *T.* صمق سورمك - Gommer une couleur. C'est y mêler un peu de gomme *A.* تصميغ الصبغ *P.* در رنگ زنجناك پرداختن - زنج آميختن *T.* رنگرا بويا ايچنه صمق قاتمق

GOMMÉ. *A.* مصمّغ - مصموغ *P.* زنجناك - زنج آلود *T.* صمقلو - صمغلو

GOMMEUX. Qui jette de la gomme *A.* مستصمغ *P.* زنجريز *T.* صمق آقديجى || Il y a en ce pays-là grand nombre d'arbres gommeux et résineux اول مملكتده اشجار مستصمغه وذوى الراتينه‌نك كثرتى وار در || Parties gommeuses اجزاى مستصمغه

GOMMIER. Arbre d'où sort la gomme *A.* شجر صامغ *P.*

صمق ویرر آغاج .T درخت زنج آور

GOMPHOSE. Terme d'Anat. Espèce d'articulation immobile, par laquelle les os sont emboîtés l'un dans l'autre A. فصّ pl. فصوص T. کمیکک بندگاه استخوان .P فصّ العظمین اویناق یری

GOND. Morceau de fer, sur lequel tournent les pentures d'une porte A. رزّة pl. رزز .P رزه .T بش - رزه || Il manque un gond à cette porte بو قپونک بر رزه‌سی اکسکدر

GONFLEMENT. Enflure A. نفخ - نفخة .P برجستگی .T قبارمه || Gonflement de rate طحالک نفخی d'estomac شیش - نفخ معده

GONFLER. Rendre enflé A. تنفیخ .P بر جسته کردانیدن T. شیشورمک - قبارتمق || La plupart des légumes gonflent l'estomac اکثر بقول تنفیخ معده‌یی موجبدر Un pigeon qui gonfle sa gorge بوغازینی قباردر بر کوکرجین - Figur. || Sa fortune l'a gonflé d'orgueil کثرت مال نفخ وکبرینه باعث اولمشدر Le bon succès qu'il vient d'avoir le gonfla d'orgueil فلان خصوصده ظفریاب اولمسی نفخ وکبرینی مؤدی اولمشدر

Gonfler, au neutre, et Se gonfler A. کسب - انتفاخ - تنفخ النفخ .P بر جستن .T قبارمق - شیشمک || Quand la rate vient à gonfler طحالک تنفخی حالنده L'estomac se gonfle معده انتفاخ ایدر

Gonflé. A. منتفخ - منفوخ .P بر جسته .T قبارمش - شیشمش - Figur. || Un homme gonflé de la bonne opinion qu'il a de lui-même عجب نفسی تقریبیله منتفخ ومتکبر بر آدم

GONIOMÉTRIE. Terme de Mathem. Art de mesurer les angles A. فن المساحة الزوايا .P فنّ کوشه پیمایی .T کوشه‌لر اولچمنک فنی

GONORRHÉE. Terme de Méd. Flux involontaire de la semence A. قرحة المثانة .P سوزاک .T پرمیو - بل صوغوقلغی

GORD. Pêcherie que l'on construit dans une rivière. Elle est composée de deux perches en forme d'un angle, au sommet duquel est un filet A. فنزر .T بالقچی دالیانی

GORET. Petit cochon A. خنوص pl. خنانیص .P خوگچه T. خنزیر اینکی

GORGE. La partie de devant du cou A. عنق pl. اعناق P. گردن .T بوغار || Il a la gorge enflée بوغازی شیشکندر

Prendre un homme à la gorge بوغازندن طوتمق Couper la gorge à un homme A. ذبح - نحر - قطع العنق .P گردن بر کمسنه‌نک بوغازینی کسمک - بوغازلمق .T بریدن Ces deux hommes sont près de se couper la gorge l'un l'autre بری برلرینی - بو ایکی کشی متهیّئ تناحر وتذابحدرلر بوغازلمغه آز قالمشدر - Figur. Couper la gorge à quelqu'un, signifie, faire quelque chose qui le perd فلان کشی‌یه فلان شیئی ایتمک آنی اولدرمک کبیدر - On dit aussi, qu'un homme se coupe la gorge à lui-même, lorsqu'il fait quelque chose de contraire à ses intérêts کندو کندینی اولدرر - Et tenir quelqu'un à la gorge, pour dire, lui serrer la gorge T. بوغازندن قاوره‌یوب صیقمق - Et figur. Prendre un homme à la gorge, pour dire, le contraindre avec violence à faire quelque chose T. بر کمسنه‌نک بوغازینه بصمق On dit dans le même sens, Tenir le pied sur la gorge à un homme, lui mettre, lui tenir le poignard sur la gorge بوغازینه بصمق وبچاغی بوغازینه طیامق

Il se dit aussi pour Gosier. V. ce mot. - On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir A. استفراغ .P هراش کردن .T قوصمق V. aussi Vomir. - Et figur. pour dire, rendre ce qu'on a pris injustement || Il avait volé les deniers du roi, mais on lui a fait rendre gorge خزینهٔ همایون مالنه اطالهٔ دست سرقت ایتمشدر انجق آلدیغنی کندویه قوصدردیلر

Gorge. Le sein d'une femme A. نحر pl. نحور - جید pl. اجیاد .P سر سینه .T کوکس باشی || Elle a la gorge belle حسن النحر بر محبوبه در Montrer, découvrir sa gorge کشف کوکس باشنی اچمق - جید ایتمک Elle a la gorge plate سر سینه‌سی یصّیدر

Et la partie supérieure de la chemise d'une femme A. جیب القمیص .P گریبان پیراهن .T کوملک یقه‌سی

Gorge. Passage entre des montagnes A. خانق - درب - مأزم pl. مآزم - الجبل .P دربند .T بوغاز

GORGÉE. La quantité de liqueur que l'on peut avaler en une seule fois A. جرعة - احسیة pl. حسوة - نغبة .T بر - یودم ایچم || Ce malade n'a pu prendre que deux gorgées de bouillon بو مریض ایکی جرعه ات صویندن غیری بر شیٔ انجق ایکی یودم چوربا ییه‌بیلدی - ییه‌مدی

GORGER. Soûler, donner à manger avec excès A. تکشّة -

- مالامال خورد ونوش كردن .P تملّئة من الاكل والشرب
قارنی ییهجك ایچهجك .T تا بگلو پر خورد ونوش كردن
ایله طولدرمق || On les a gorgés de vin et de viandes اسقای
خمر كثیر واطعام طعام وفیر ایله فلانلری تكشنه ایتدردیلر
- فلانلری كثرت اكل وشرب ایله تا بگلو طولدرمشلر در
Il signifie figur., combler de richesses A. املا - اطفاف P.
T. مستغرق كردن - لبریز كردن - تا بگلو مالامال كردن
T. دپدیه قدر طولدرمق || On les a gorgés de biens مستغرق
اموال فراوان ایتمشلر در Ils sont gorgés d'or et d'argent تا
بگلو مالامال سیم وزر درلر Les soldats se gorgèrent de butin
عسكری طایفه‌سی غنایم وفیره ایله لبریز ومالامال اولمشدر
Gorgé. A. ممتلئ من الاكل والشرب - كشئ .P تا بگلو
ییهجك ایچهجك ایله طولمش .T مالامال خورد ونوش

GOSIER. Partie intérieure de la gorge par où passent les aliments A. حلق - حلقوم P. گلو T. بوغاز || Gosier large حلقوم
عریض Avoir le gosier tout en feu حلقوم بغایت ملتهب
اولمق Il lui est demeuré une arête dans le gosier بوغازنده
بر بالق كمیكی ایلشدی

Il se dit aussi du canal par où sort la voix, et qui sert à la respiration A. مجراء النفس - حنجرة - جرثئة P. نای گلو
T. بوغرتلق

GOTHIQUE. Qui appartient aux Goths A. ترتری P. تاتاری
T. تاتارجه || Architecture gothique بنای ترتری - تاتارجه
بنا Écriture gothique خطّ تاتاری - تاتارجه یازو

GOUDRON. Espèce de gomme et de poix, servant à calfater les vaisseaux A. قطران - هناء P. كتران - كتیران T. قطران
|| Enduire quelque chose de goudron بر شیئه قطران سورمك
Eau de goudron قطران صویی

GOUDRONNER. Enduire de goudron A. طلاء بالقطران P.
كتران سودن T. قطران سورمك || Goudronner un vaisseau
كمی‌یه قطران سورمك

Goudronné. A. مقطور - مقطرن P. كتران آلود T. قطرانلو
قطران سورلمش -

GOUFFRE. Abîme, trou large et profond A. وهدة pl. وهاد
- حفرة قعیرة - هوّة P. شنار - حفرهٔ نا قعر یاب T. دربین
جقور || Gouffre profond هوّهٔ عمیق القعر épouvantable وهدهٔ
هایله Dans les endroits de la rivière où l'eau tournoie, il y
a d'ordinaire un gouffre نهرك گرداب اولدیغی محلده

عادتا بر وهدهٔ قعیره موجود در Tomber dans un gouffre بر
هوّه ایچنه سقوط وانكباب ایتمك La bouche de l'Etna est
un gouffre de feu اتنه نام جبل آتشفشانك آغزی بر هوّهٔ
نار در - Figur. || Tomber dans un gouffre de malheurs, de misères حفرهٔ نا قعر یاب مصایب وآفات وهوّهٔ بی بن وكنار
ورطهٔ فقر وفاقه‌یه دوچار اولمق - فقر ومسكنته گرفتار اولمق
Il se dit aussi de toutes les choses où l'on fait des frais immenses A. بحر المصارف P. دریای مصارف T. مصرف
انكینی || Ce procès est un gouffre بو دعوا دریای مصارفدر
Paris est un gouffre پارس شهری بر بحر مصارفدر Les maisons de jeu sont des gouffres pour les jeunes gens قمار خانه‌لر
حدیث السنّ اولنلره كوره دریای مصارفدر

GOUJON. Espèce de poisson A. حوت الجن T. قیا بالغی
Et nom d'une cheville de fer A. شكّة P. میخ T چیوی

GOULET. Il se dit de l'entrée étroite d'un port A. خانق
- مأزم المرفاء - المینی P. دهانهٔ دریابند T. لیمان بوغازی
لیمان آغزی || On n'entre dans ce port que par un goulet بو
لیمانه بر بوغازدن مرور ایله واریلور Le goulet de Brest rend
l'entrée du port très-difficile برست نام لیمانك بوغازی
طارلغی حسبیله مدخلنی بغایت تصعیب ایدر

GOULOT. Cou d'un vase dont l'entrée est étroite A. عنق
P. گاو T. بوغاز || Une bouteille qui a le goulot cassé بلبلهٔ
بوغازی قیرق صراحی - شكسته گلو

GOULOTTE. Petite rigole pour servir à l'écoulement des eaux
A. مذنب pl. مذانب P. فرغر - رود خانهٔ خرد T. آرقجغز

GOULU. Qui mange avidement A. نهیم P. علف خور T.
اینهان || Le loup est un animal goulu قورد نهیم بر حیواندر

GOULUMENT. Avidement A. بالنهامة P. علف خورانه T.
اینهانلق ایله ییه‌رك - هارل هارل ییه‌رك || Manger
goulument بالنهامه طعام ایتمك

GOUR. Creux produit par une chute d'eau; creux plein d'eau
A. وقیعة pl. وقاع P. فركند T. سیل یاریغی جقور یر

GOURD. Qui est devenu comme perclus par le froid. Il ne se dit qu'en cette phrase : Il a les mains gourdes A. جامد
الید P. دست سرما زده T. الی طوكوب جولاق كبی
اولمش

GOURDE. Courge vidée, dont on se sert pour porter de l'eau P.
سفچه T. قباق برداغی

GOUREUR. Celui qui trompe dans un petit commerce A. غابن
P. فريبكار T. آلداديجى || Ne faites pas de marché avec
lui, c'est un goureur بونك ايله بازارلق ايتمه زيرا غابن
بر آدمدر

GOURMADE. Coup de poing A. لكمة pl. لكمات - لكزة pl.
مشت P. ضربة بجمع الكف - وكزات pl. وكزة - لكزات
اوزرينه Il lui donna deux gourmades || يومرق T. مشت - زنى
جمع كف ايله فلانه ايكى ضربه - ايكى لكزه حواله ايلدى
فلانه ايكى يومرق اوردى - حواله ايلدى Il lui donna une
gourmade dans les dents ديشنه بر يومرق اوردى

GOURMAND. Qui aimo à manger beaucoup A. كثير - اكول
T. رزد - گرانخوار - بسيار خوار - پر خور P. ناهك - الاكل
غاية الغايه اكولدر Il est extrêmement gourmand || ييه‌كن
Un oiseau gourmand مرغ بسيار خوار

GOURMANDER. Traiter durement en paroles A. تهدّكت - تهدّم
- آلاباندده ويرمك T. گرفت نمودن P. شديداً شتم -
مظهر تهدّم Souffrez-vous qu'on vous gourmande? || ويرشدرمك
سكا آلاباندده ويرلمسنى - اولديغكى تحمّل ايدرميسك
حقكه تهدّم ايله معامله‌يى هضم ايده - چكرميسك
بيلورميسك Vous l'avez gourmandé comme s'il était votre va-
let فلانه كندو خدمتكارك كبى ويرشدردك Il est fort
impérieux, il veut gourmander tout le monde متعظم بر آدم
اولوب عالمه ويرشدرمك قيدنده در - Figur. Gourmander
ses passions. S'en rendre le maître A. قهر النفس P. بهواى
هوا وهوسنه غلبه ايتمك T. نفس زبردستى نمودن

GOURMANDISE. Vice de celui qui est gourmand A. كثرة الاكل
|| بيه‌كنلك T. پرخورى - بسيار خوارى P. نهاكت - Gour-
طويمق - شبع وغنا كتورمز نهاكت شديده mandise insatiable
بيلمز بيه‌كنلك

GOURMER. Mettre la gourmette à un cheval A. ضرب الحنكة
|| كم صولوغنى اورمق T. زنجيرك لگاما زدن P. اللجام
Si un cheval n'est gourmé, il ne se ramène pas bien بر دابّديه
كم صولوغى اورلمينجه يورويشى ايو اولمز
Et donner des gourmades A. ضرب بجمع - وكز - لكز - لكم
يومرق اورمق T. مشت زدن P. لكف

GOURMETTE. Petite chaînette de fer qui tient à un des cô-
tés du mors d'un cheval, et qu'on accroche à l'autre côté A.
حنكة اللجام P. زنجيرك لگام T. كم صولوغى || La gour-
mette de votre cheval est défaite آتنك كم صولوغى چيقمشدر
Cette gourmette est trop grosse, trop courte بو كم صولوغى
غايت قبا وغايت قصّه در - On dit figur. Lâcher la gour-
mette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'il n'en
avait فلانه ارخاى عنان رخصت ايتمك

GOUSSE. L'enveloppe qui couvre certaines graines A. سنفة
pl. سنف P. دانه پوست T. قبچوق || Gousse de fève
بقله قبچوغى - On appelle Gousse d'ail, une petite tête d'ail
A. فصّ - سنّ الثوم P. سير دندانهٔ T. صارمساق ديشى ||
Frotter avec une gousse d'ail بر صارمساق ديشيله سورتمك

GOUSSET. Le creux de l'aisselle A. مغبن الابط pl. مغابن
قولتق - قولتغك قيصيق يرى T. تهيگاه بغل P. آلاباط
قولتق Se frotter le gousset avec de la poudre d'alun || ايچى
ايچنى شاب سفوفيله اوغوشدرمق
Il se dit aussi de la mauvaise odeur qui vient du gousset A.
قولتق T. بوى بد بغل P. ذفر الابط - صنان - صنة
صنان قوقمق Sentir le gousset || قوقوسى
Il signifie aussi, cette petite pièce de toile qu'on met à la
manche d'une chemise à l'endroit de l'aisselle A. لبنة - بنيقة
اكندرك - خشتك T. خشتك P. بنادك pl. بندك -
كوملكه Mettre des goussets à une chemise || قولتق آلتى -
اكندرك ياپشدرمق

GOÛT. Sens par lequel on distingue les saveurs A. قوّة
الذايقة - مذاق P. مزه T. طادى || Avoir le goût bon
ذايقهٔ - ذايقهٔ دقيقه Goût fin لطافت ذايقه‌يه مالك اولمق
لطيفه mauvais ذايقهٔ فاسده - سوء ذايقه Cela plaît au goût
طادى خوشدر - خوش مزه در - طيّب المذاقدر flatte le
goût تطييب ذايقه‌يى موجبدر Les différens goûts ذوايق
جميع ذوايق Tous les goûts ne se rapportent pas مختلفه
همرنگ وموافق اولمز Il ne faut pas disputer des goûts
تعريضه كلمز - ذوايق ناس محلّ معارضه دكلدر Chacun a
son goût هر كسك برر - هر كسده بر كونه مذاق وار در
دقّة - كونه مذاقى وار در - Figur. La finesse du jugement A.
نزاكة المداق - المذاق || Avoir du goût pour les bonnes
choses اشياى نفيسه حقنه دقيق المذاق اولمق pour les
bons ouvrages تأليفات نفيسه حقنه نزاكت مذاق صاحبى
اولمق Il a le goût délicat, fin دقيق المذاقدر C'est avoir
le goût fort mauvais que de trouver de l'esprit à cela بو شيئده

ذکا وفراست اولدیغنی ظنّ ایتمک نزاکت مذاقنک فسادینه دلالت ایدر

Il signifie aussi, saveur *A.* لذّت *P.* چاشنی *T.* طادی || Viande de bon goût گوشت خوش ـ لحم لطیف الطعم طادی لذیذ ات ـ گوشت خوش مزه ـ چاشنی de mauvais goût ـ طادی فنا ـ بد مزه ـ بد چاشنی ـ کریه الطعم Cela est d'un goût excellent, d'un goût fin, délicat, exquis طادی نا خوش فلان شینٔک طعمی اعلا ودقیق ونازک Ce pain a un goût de noisette بو اتمکده فندق وانفسدر Cela donne un bon goût aux sauces فلان شئ طادی وار در طعامک تربیهسنه لذّت ویرر

Et odeur *A.* رایحة *P.* بو *T.* قوقو || Ce tabac a un goût de pouri بو توتونده چورکلک قوقوسی وار در

Goût, se dit aussi de l'appétence des alimens *A.* اشتها ـ لذّت *P.* خواهش دل *T.* استک || Ce malade ne trouve goût à rien بو مریضک هیچ بر شینٔه اشتهاسی یوقدر ne prend goût à rien هیچ برشیدن ـ هیچ برشینٔه لذّت بولمز Il a entièrement perdu le goût اشتهایی بستبون لذّتیاب اولمز لذّت طویمغه Il commence à entrer en goût غایب ایلدی اشتهاسی کلمکه باشلادی ـ باشلادی

Et de l'inclination qu'on a pour certaines personnes ou pour certaines choses *A.* رغبت *P.* خواهش *T.* استک || Il n'a nul goût pour les choses du ciel, pour les vers, pour la musique رضاء اللهه موافق شیئلره واشعاره وفنّ موسیقی‌یه اصلا رغبتی یوقدر Il a beaucoup de goût pour cette personne-là بو ذاتک حقنده کلّی رغبتی وار در

Et du sentiment agréable ou avantageux qu'on a de quelque chose *A.* موافقة المزاج ـ موافقة الطبیعة ـ موافقة المذاق *P.* مذاق همرنگی ـ پسند طبع *T.* مزاج اویغونلغی || Cet ouvrage est au goût de tout le monde بو تألیف کافّهٔ ناسک مزاجنه موافقدر Cela n'est pas de mon goût مزاجمه موافق دکلدر ـ مزاجمجه دکلدر ـ مذاقمجه C'est une affaire de goût مزاج حالی بر شیدر

Il se dit aussi, du caractère particulier d'un ouvrage, d'un siècle *A.* طبیعت || Cet ouvrage est de bon goût حسن طبیعت ایله ایشلنمش بر شیدر Cet homme-là travaille dans un fort mauvais goût بو آدم غایت مرتبده سوء طبیعت ایله ایشلر Ces vers-là sont dant le goût de Malherbe بو ابیات فلان شاعرک طبیعتی اوزره انشاد اولمشدر Ce tableau est dans le goût de Raphael بو تصویر فلان مصوّرک طبیعتی اوزره رسم اولنمشدر Il a écrit dans le goût de son siècle طبیعت زماننده موافق وجهله تألیف ایتمشدر

GOÛTER. Sentir les saveurs par le goût *A.* تذوّق *P.* چشیدن ـ مزیدن *T.* طادی آلمق ـ طاتمق ـ مسریدن || Il goûte bien ce qu'il mange اکل ایلدیکی طعامی کرکی کبی تذوّق ایدر ـ Figur. Essayer, éprouver *A.* تجربة ـ استذاقة *P.* مزیدن دندمک ـ چاشنیسنی آلمق ـ طادینی آلمق *T.* چشیدن ـ || Il a essayé de toutes les professions, c'est un homme qui veut goûter de tout هر شینٔی استذاقه قیدنده اولمغله حرفتلرک جملهسنی تجربه ایتمشدر

Et prendre un peu d'un mets, d'une liqueur, pour en essayer le goût *A.* تطعّم ـ تلمّق ـ تلمّج *P.* چشیدن *T.* طاتمق ـ || Voulez-vous goûter de notre vin? برشینٔک لذّتنی بیلمک ایچون طادینی آلمق بزم باده‌یی طاتمق استرمیسک

Figur. Approuver *A.* استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمک ـ || Je goûte bien ce que vous dites مذاقه اویغون کلمک ـ حظ ایتمک دیدیککز کلام ـ کلامکزی استحسان ایدرم Je ne pus jamais lui faire goûter vos raisons مذاقنه اویغون کلیبور سرد ایلدیککز علل واعذاری فلانه بر وجهله پسند ایتدره‌مدم On n'a jamais pu goûter cet homme, goûter l'esprit de cet homme فلان کمسنددن ویاخود فلانک عقلندن بر وجهله حظ اولنه‌مامشدر

Goûter. Sentir, jouir *A.* تلذّذ ـ تمتّع *P.* لذّتیاب شدن *T.* لذّتنی طویمق || Nous avons passé une partie du temps à goûter les plaisirs de la table بر مدّت لذیذ طعامدن متمتّع اولدرق امرار وقت ایتمشز

Goûté *A.* متذوّق *P.* مزیده ـ مسریده *T.* طاتلنمش *A.* مستحسن *P.* پسندیده ـ مجرّب *P.* چشیده *T.* طادی آلنمش *A.* مذاقه اویغون کلمش ـ بکنلمش *T.*

GOÛTER. Manger entre le dîner et le souper *A.* اکل اللماج العصر *P.* طعام باز چاشت خوردن *T.* ایکندی قهوه آلتیسنی یمک || Il fait ses quatre repas, il déjeûne, il dîne, il goûte, il soupe کونده درت دفعه طعام ایدر صباح قهوه آلتیسنی وویله یمکنی وایکندی قهوه آلتیسنی واخشام یمکنی یر

GOÛTER. Petit repas qu'on fait entre le dîner et le souper *A.* الماج العصر *P.* طعام باز چاشت *T.* ایکندی قهوه

آلتيسى || On lui a donné des confitures et du fruit pour son goûter فلانـه ايكندى قهوه آلتيسى ايچون ريچال وميوه ويرلمشدر

GOUTTE. Petite partie d'un fluide *A.* قطره pl. قطرات *P.* چكالـهٔ ـ قطرهٔ رقيقـه || Petite goutte *T.* طمله چك ـ چكاله ـ چكالـهٔ آب ـ قطرهٔ آب || Goutte d'eau اينجه طمله ـ خرد بونـدن يك قطره || Il n'y en a pas une goutte صو طملهسى قالمامشدر ـ On dit proverb. d'une petite chose mise dans une grande, C'est une goutte d'eau dans la mer *A.* كـقطرة الما بالنسبة الى الدأما *P.* بدريا يك قطرهٔ آب انداختن *T.* دكزه بر طمله صو دوكمكدر

On appelle Mère-goutte, le vin qu'on tire de la cuve sans pressurage *A.* سلافة *P.* شيره *T.* شيره

Goutte, est aussi adverbe, et signifie, point du tout *A.* اصلا ـ قطعاً ـ ديار *P.* هيچ *T.* هيچ || Ne voir goutte اصلا قطعاً استماع ودیّار رؤيـت ايدهمامك || N'entendre goutte ايدهمامك ـ Goutte à goutte, signifie, goutte après goutte *A.* قطرهٔ بعد قطرهٔ ـ متقاطراً *P.* قطره قطره ـ چكاله بچكاله *T.* طمله طمله || Il faut verser cette liqueur goutte à goutte بو صو قطره قطره دوكلملو در

GOUTTE. Maladie qui attaque particulièrmeent les articulations *A.* وجع المفاصل ـ ريح طيّار *P.* خله *T.* اويناق ريح طيّار بارد || Goutte froide chaude ريح طيّار حارّ || برلرنـده كزن يل بو شيء ريح طيّارى || Cela engendra la goutte توليد ايدر

Goutte aux pieds *A.* نقريس *P.* دربندپاى *T.* نقريس علّتى || La goutte lui est remontée dans la poitrine علّت نقريس صدرينـه عكس ايلـدى || Il est mort d'une goutte remontée نقريسك يوقارى به عكسى سببيله وفات ايتمشدر ـ Goutte crampe. V. Crampe. — Goutte sciatique. V. Sciatique.

Goutte sereine. Maladie qui cause subitement la privation de la vue *A.* ماء الاسود علّة *P.* رنج ادوس *T.* قره صو اينمه || Il a perdu tout d'un coup la vue par une goutte sereine كوزينه ماء اسود نزولنه مبنى قوّت باصرهسى بغتةً زايل ونا بود اولمشدر

GOUTTEUX. Qui est sujet à la goutte *A.* مبتلا النقريس *P.* گرفتار دربندپاى *T.* نقريسلو || Il est devenu goutteux نقريسه مبتلا اولدى ـ نقريسلو اولدى

GOUTTIÈRE. Petit canal par où les eaux de la pluie coulent de dessus les toits *A.* ميـزاب pl. ميازيب *P.* ناودان *T.* اولوق ـ طملهلق || Gouttière de plomb قورشونـدن مصنوع ناودان

GOUVERNAIL. Pièce de bois attachée à l'arrière d'un navire, et qui sert à le gouverner *A.* سكّان *P.* خُلـه ـ خلاشه *T.* دومن || Tenir le gouvernail d'un vaisseau كمينك دومننى طوتمق || Un coup de mer rompit le gouvernail بر دريانك ضربهٔ شديدهسى اصابتيلـه سكّان سفينه شكست اولمشدر ـ Il se dit figur. en parlant d'un État || Les affaires allaient bien tandis que ce ministre tenait le gouvernail سكّان كشتئ ملك وسلطنت فلان وكيلك دست تصرّف واداره سنده ايكن حسن نظام امور دركار ايدى

GOUVERNANTE. Femme qui a le gouvernement d'une province *A.* حاكمة pl. حاكمات *P.* حكمران بانوى *T.* حكومت قاديـن || Plusieurs princesses de la Maison d'Autriche ont été gouvernantes des Pays-Bas آوستريـا خاندانـى سيّدهلرينك نيچهلرى فلان ايالاتك حاكمهلرى ايديلر

Il se dit aussi d'une femme qui a soin de l'éducation des enfans *A.* ربيبة *P.* آتون *T.* خوجه قادين

GOUVERNEMENT. La charge de gouverneur dans une province *A.* ولايت ـ تصرّف *P.* حكمرانى ـ فرمانفرمايى *T.* واليلك ـ حاكملك || On lui a donné le gouvernement de Moscou ـ موشقـه ايالتنك ولايت وتصرّفى فلانه توجيه اولندى موشقه واليلكى فلانك عهدهٔ اهتمامنه احاله قلندى

Et le pays qui est sous le pouvoir du gouverneur *A.* ايالت pl. ايالات *P.* قلمرو ـ قلمرو حكومت *T.* ايالت || Un gouvernement d'une grande étendue ايالت ـ ايالـت جسيمـه وسيعة الانحا

Il signifie aussi, l'hôtel du gouvernement *T.* والى قوناغى ـ والى قپوسى || J'ai dîné au gouvernement اويله طعامنى والى قپوسنده ايتدم

Gouvernement. Constitution politique d'un État *A.* حكومت || Le gouvernement d'Autriche est monarchique آوستريانك حكومتى صورت تفرّد واستقلال اوزره در || Le gouvernement de Venise était aristocratique وندیكك حكومتى جمعيّت اشراف قومدن عبارت ايدى

Il se dit aussi de ceux qui gouvernent un État *A.* اولى

الامر .P کار فرمایان .T دولت || Il est dangereux de déplaire
an gouvernement دولتی کوجندرمک مخاطره‌لو بر شیئدر -
اولی الامرک رضاسنه منافی حرکتده بولنمق تهلکه‌یی
موجبدر Homme suspect au gouvernement عند الدوله مظنون
بر آدم - اولیای امور عندنده شبهه‌لو آدم
Et de la manière de gouverner A. طور الحکومة - حکومت
P. صورت حکمرانی || Gouvernement doux حکومت با رفق
حکومت ملایمه - وملایمت dur et tyrannique حکومت
شدیدهٔ جبّارانه

On dit, Avoir quelque chose en son gouvernement, pour dire,
être chargé d'en avoir soin T. برشینک محافظه‌سی خدمتنه
مأمور اولمق || Un officier qui a la garde-robe du roi en son
gouvernement, en est responsable خلع والبسهٔ شاهانه‌نک
محافظه‌سی خدمتنه مأمور اولان کشی آنلره دائر جواب
ویرمک واجبهٔ ذمّتیدر

GOUVERNER. Exercer l'autorité souveraine A. حکم - سیاست
|| حکم وحکومت ایتمک - بیورمق .T حکمرانی کردن .P
Ce prince gouverne sagement son royaume بو پادشاه ملکنده
عاقلانه وحکیمانه حکم وسیاست ایدر Il gouverne ses États
avec justice ملکنده بالعدل والحقّانیه حکم وحکومت ایدر
Ces peuples sont bien gouvernés اقوام مذکوره حسن صورت
ایله سیاست اولنمقده در Ce père de famille gouverne bien
sa maison فلان صاحب اهل وعیال کندوخانه‌سنده حسن
صورت ایله حکومت ایدر

Et avoir l'administration, la conduite de quelque chose A. ادارة
کوروب چویرمک .T کار سازی نمودن .P تدبیر الامور -
امور || C'est lui qui gouverne toute la maison کورمک -
بیتیه‌نک جمله‌سنی اداره ایدن فلان کشیدر Il gouverne
la bourse du maître اغانک خزینه‌سی مدبریدر Les ministres
gouvernent sous l'autorité du prince پادشاهک سلطنت مدبرین
زیر حکمنده اوله‌رق تدبیر امور ایدرلر Celui qui gouverne
en ce royaume-là, gouverne avec douceur et modération بو ملکک
مدیری قاعدهٔ رفق وملایمت ورسم اعتدال ونصفته
رعایت ایدرک تدبیر امور ایدر C'est la femme qui gou-
verne dans cette maison امور بیتیه‌یی تدبیر واداره ایدن
صاحب خانه‌نک عیالیدر - On dit aussi, Gouverner un na-
vire, un vaisseau, une barque مرکبی وسفینه‌یی وزورقی
اداره ایتمک - Et figur., d'un homme qui a la conduite d'une
entreprise, que c'est lui qui gouverne la barque کشتئ اموری
اداره ایدن فلاندر

On dit Gouverner quelqu'un, pour dire, avoir grand crédit sur
son esprit A. ادارة العقل .P بر عقل کس زبردستی نمودن
عقلنی اداره ایتمک - بر کمسنه‌نک عقلی کهیه‌سی اولمق .T
|| Vous pouvez me rendre de bons offices auprès de lui, vous
le gouvernez فلانک عقلنی سن اداره ایدرسک بو جهت
ایله یانده بنم ایچون مساعئ جمیله صرفنه اقتدارک
درکار در Personne ne le gouverne هیچ بر زمام اختیاری
عقلنی اداره ایدر بر - کمسنه‌نک ید اداره‌سنده دکلدر
Ce n'est pas un homme à se laisser gouverner کمسنه یوقدر
زمام عقلنی آخرک ید اختیارینه تسلیم ایدر مقوله‌دن
دکلدر Tel croit gouverner un autre, qui en est gouverné فلان
کمسنه فلانک عقلنی اداره ایلدیکن ظنّ ایدر حال بو
که کندو عقلنی آکا اداره ایتدرر Gouverner les esprits اذهان
ناسی اداره ایتمک

Il signifie aussi, administrer avec épargne A. تصرّف - تقنّی
|| اداره ایتمک - اداره‌لو قوللنمق .T دستکشی نمودن .P
Vous n'avez pas beaucoup de provisions, gouvernez-les bien قدر
کفایه ذخیره‌ک اولمدیغنه بناءً موجودینی تصرّف واداره
ایله قوللنملو در Je gouvernerai ces munitions de sorte qu'elles
suffiront موجود اولان اشبو ذخیره‌لری وقتنه قدر کفایت
ایده‌جک صورت ایله اداره‌لو قوللنه‌جغم Il n'a qu'un
très-petit revenu, mais il le gouverne sagement یدنده اولان
ایراد غایت الغایه جزئیدر انجق حکیمانه تصرّف
واداره ایدر

Et avoir soin de l'éducation des enfans A. تربیة - تربیب
P. تربیت کردن - پروردن .T بسلمک || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les enfans تربیهٔ صبیان فننه
ماهره بر خاتوندر - Il se dit aussi des animaux || Il a toute
sa vie élevé des chevaux, il sait bien les gouverner ابتدای
نشئتندنبرو آت بتشدرمکه مشغول اولمغله تربیدلری فنّنی
بسلملرینک فنّنی - رعنا بیلور

Et avoir soin des malades A. استمالة المرضا .P تیمار
خسته‌لری کوزتمک .T خستگان کردن || C'est une femme
qui s'entend bien à gouverner les malades خسته‌لری تیمار
ایتمنک طریقنی بیلور بر قاریدر

Il se dit aussi, du soin qu'on a qu'une chose soit en bon état

A. وقایة P. پاس داشتن T. قوریمق || Il entend à gouverner le vin باده‌نک وقایه‌سی فننده واقفدر

Se gouverner. Se conduire bien ou mal A. حرکت - عمل || Il s'est toujours gouverné sagement هر حالده عاقلانه عمل وحرکت ایلدی Il ne s'est pas bien gouverné dans cette affaire بو ماده‌ده لایقی اوزره عمل وحرکت ایتمدی || Il s'est bien gouverné avec tout le monde, avec ses égaux خلق ایله وامثال واقرانیله کوزل عمل وحرکت ایلدی

GOUVERNEUR. Celui qui gouverne une province A. والی pl. ولاة P. حکمران - کار فرما T. بیوربجی - والی || Gouverneur de Moscou موشقه والیسی

Et celui qui est commis pour avoir soin de l'éducation d'un jeune homme A. مربّب P. دادو - لالا T. لالا || Il est gouverneur de ce prince بو شهزاده‌نک لالاسیدر Sage gouverneur مربّب عاقل

GRABAT. Mauvais lit A. فراش قبیح - فراش مبتذل P. خوابگاه چرکین T. کوتی یتاق || On trouva cinq ou six petits enfans couchés sur un méchant grabat بر قبیح ومبتذل فراشده یاتمش بش التی چوجوق بولندی

GRABATAIRE. Celui qui est habituellement malade et alité A. صاجع فی لفراش P. صاحب فراش T. یتاقده یاتقن || Il est grabataire depuis long-temps مدّت مدیده‌دنبرو صاحب فراشدر

GRÂCE. Faveur qu'on fait à quelqu'un A. لطف pl. الطاف - کرم pl. مکارم - مکرمة - نعمت pl. نعم P. بخشایش - کرم T. باغشلمه || S'il vous accorde telle chose, ce sera une pure grâce بوکا مساعده ایده‌جک اولور ایسه حقّکه عین کرمدر Je vous demande cette grâce بو لطف وکرمی سندن نیاز ایدرم J'ai reçu plusieurs grâces de lui فلانک نعم کثیره‌سنه مظهر اولدم Il tient cela de votre grâce بوکا سنک کرمندن نائل اولمشدر - On dit, Faire grâce à quelqu'un, pour dire, ne pas exiger de lui tout ce qu'on pouvait en exiger A. کرم - احسان - انعام - P. بخشیدن T. باغشلمق || Quand on vous a accordé cela, on vous a fait grâce بوکا مساعده اولندقده بو خصوصده سکا ایتدکلری - طرفکه کرم اولمش اولدی Il me devait mille écus, mais je lui ai fait grâce de la moitié بکا دینی اولان بیک غروشک نصفنی کندویه احسان ایلدم

Bonnes grâces. Bienveillance A. حسن النظر pl. محاسن النظر pl. توجّهات حسنة pl. محاسن التوجّهات P. توجّه pl. توجّهات T. نظر || Il est dans les bonnes grâces du prince درون نظر کردهٔ شاهانه - منظور پادشاهیدر - حسنهٔ ملوکانه‌یه مظهردر || Il a perdu les bonnes grâces du prince در حسن نظر پادشاهیدن ساقط اولمشدر - On dit, Être dans les bonnes grâces d'une femme, pour dire, en être aimé بر خاتونک سوکولیسی اولمق - محبوبی اولمق - دوستی اولمق

On dit dans le même sens, Être en grâce auprès d'une personne puissante فلانک عندنده مظهر حسن توجّه اولمق - مظهر حسن نظر - Et rentrer en grâce, Être remis en grâce auprès du prince مجدّداً مظهر حسن توجّه شاهانه اولمق - حسن توجّه شاهانه‌یی کما فی السابق تحصیل ایتمک - Et trouver grâce aux yeux de quelqu'un, devant quelqu'un, pour dire, gagner sa bienveillance نزد فلانده سزاوار فلانک عندنده مظهر نظر التفات - توجّه والتفات اولمق اولمق

Grâce ou Grâces. Remerciment A. شکر - تشکّر P. شکرانه کردن - شکر گذاری نمودن - سپاس کردن T. شکر ایتمک || Je vous rends mille grâces سکا هزار بهزار شکر ایدرم Rendre des actions de grâces واجبات شکری ادا ایتمک - On dit Grâce à Dieu, Grâce au Ciel A. الحمد لله - شکراً لله تعالی P. بخدا شکر T. اللهه شکر اولسون || Il se porte mieux, grâce à Dieu شکراً لله ایوجه در - On dit aussi Grâce à vos soins ایتدیککک اهتمامه صد شکر اولسون Grâce à votre bonté سنک لطف وکرمکه شکر اولسون Grâce à son courage, à sa prudence فلانک بهادرلغنه وعقل ودرایتنه شکر اولسون - On appelle aussi Grâces, une prière que l'on fait pour remercier Dieu après le repas شکر نعمت دعاسی

Grâce. Terme de Théologie. Une action particulière de Dieu sur les créatures, pour les rendre justes et heureuses A. فیض ربّانی P. فیض یزدانی - خرهٔ یزدانی T. اللهک لطف وکرمی || On ne peut se sauver sans la grâce فلاح ونجات مجرّد مقارنت فیض ربّانی‌یه منوطدر Grâce prévenante مسابقت فیض ربّانی Grâce suffisante فیض بالغ ربّانی ظهور efficace فیض قوّی التأثیر ربّانی Coopérer à la grâce ایدن فیض ربّانینک عملنه صرف ارادهٔ جزئیّه ایتمک Persévérer dans la grâce فیض ربّانیده مستدام اولمق Mourir

dans la grâce de Dieu فلان کشی مظهر فیض ربّانی اولدیغی مقروناً بفیض ربّانی عازم- حالده دار بقایه ارتحال ایتمک دار بقا اولمق

On dit proverb., qu'une chose est venue de la grâce de Dieu, pour dire, qu'on l'a eue sans aucun soin فلان شیٔ محض اللهدن کلمش- محض ظهورات فلکیّه‌دندر- انعام الهیدر بر شیدر – Par la grâce de Dieu. Formule que quelques souverains mettent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالی

GRÂCE. Pardon accordé à un criminel *A.* عفو الجرم *P.* صوچ باغشلمه *T.* بخشایش گناه || Il a obtenu sa grâce جرمنه تحصیل عفو ایلدی Il n'appartient qu'au Prince de donner grâce عفو جرایم مادّه‌سی ملوکه مخصوصدر Il était déjà sur l'échafaud, quand on vint à crier grâce فلان کس محلّ سیاسته احضار اولنمش ایکن بغتةً جرمی عفو اولندیغی صداسی ظهور ایتمشدر

GRÂCE, signifie aussi, agrément, ce qui plaît avec attrait *A.* ظرافة الطور- طلاوت *P.* شیوهٔ دلربا *T.* زیبایی- خوش ادا || Cette femme est belle, mais elle n'a aucune grâce بو خاتون کرچه حسنا در انجق اصلاً وقطعاً طلاوت طوری طلاوت طور ایله مشی Danser, marcher de bonne grâce یوقدر ورقص ایتمک Il a bonne grâce à faire telle chose بونی طور ظرافت ایله ایشلر Il a de la grâce à tout ce qu'il fait هر شیئی کافةً افعالنده طلاوت وار در Il fait tout avec grâce بو کلام طلاوت ایله Cela est dit avec grâce ظریفانه ایشلر بو کسوه‌ده اصلا Cet habit n'a point de grâce سویلنمشدر ظرافت طبع ایله S'habiller de bonne grâce ظرافت یوقدر تلبّس ایتمک – Pour exprimer le contraire, on dit Mauvaise grâce *A.* طور قبیح - رداءة الطور *P.* نا زیبایی- شیوهٔ *T.* ادای بد- نا زیبا || Il a mauvaise grâce ادا جرکین بد ادا در- رداءت طوری وار در Danser, marcher de mauvaise grâce طور قبیح ایله رقص ومشی ایتمک

On dit, qu'une expression a de la grâce, pour dire, qu'elle fait un bon effet dans l'endroit où elle est placée *A.* فی موقعه *P.* بجا *T.* محلّنده || Cette expression a de la grâce بو تعبیر تمام محلّنه صرف اولنمشدر

DE GRÂCE. Par pure bonté *A.* لطفاً وکرماً - لطفاً واحساناً *P.* از روی کرم واحسان *T.* کرم یوزندن || De grâce secourez-moi لطفاً واحساناً بکا امداد ایله De grâce faites-moi ce plaisir لطفاً واحساناً بو مطلوبمه مساعده ایله

GRACIABLE. Digne de pardon *A.* ممکن العفو- مستحق العفو *P.* سزاوار بخشایش - بخشیدنی *T.* عفوه کلور - عفو اولنه‌جق || Cas graciable ممکن العفو اولان حال Il a tué un homme, mais c'est en défendant sa vie; le fait est graciable کرچه بر آدم قتل ایتمشدر انجق نفسنی محافظه ضمننده اولمغله ممکن العفو بر کیفیتدر

GRACIEUSEMENT. D'une manière gracieuse *A.* باللطف والاکرام - باللطف والعاطفة - بالمجاملة *P.* دلنوازانه *T.* چلبیلک - خوشلق ایله - ایله || Il reçoit gracieusement ceux qui ont affaire à lui کندوسیله مصلحتلری اولنلر حقنه باللطف والاکرام معامله ایدر Vous devriez معاملهٔ بالمجامله ایدر- lui parler plus gracieusement فلانه زیاده چلبیلک ایله سویلملو ایدک

GRACIEUX. Qui a beaucoup de grâce et d'agrément *A.* مطبوع - مستحب - ذو الحسن والظرافة *P.* جمیل - دلاویز *T.* جان سوه‌جک || Manières gracieuses اوضاع مطبوعه Réception gracieuse تلقیٔ بالمجامله - تلقیٔ جمیل Il y a quelque chose de gracieux dans ce tableau بو تصویرده بر نوع حسن وظرافت وار در Ce peintre a le pinceau gracieux بو رسّامک قلمنده ظرافت وار در

GRACILITÉ. Qualité d'une voix grêle *A.* رقّة الصوت *P.* باریکیٔ صدا *T.* سس انجه‌لکی || La gracilité de sa voix رقت صوتی

GRADATION. Augmentation successive et par degrés *A.* تزاید تدریجی *P.* درجه بدرجه افزونی *T.* کرته کرته آرتوقلق || La gradation de la lumière est sensible, depuis le point du jour jusqu'au lever du soleil وقت سحردن طلوع شمسه قدر ضیانک تزاید تدریجیسی بر امر محسوسدر

GRADE. Dignité *A.* رتبة pl. رتب - مرتبة pl. مراتب - درجة pl. درجات *P.* پایه *T.* کرته - رتبه || Il a été élevé au plus haut grade اسنای مراتبه - اعلای درجاته اصعاد اولندی Passer par tous les grades militaires مراتب عسکریه‌نک جملهسنی قطع ایتمک ترفیع اولندی

GRADIN. Petit degré que l'on pratique sur la table d'un autel, d'un buffet *A.* رفّ pl. رفوف *P.* رف *T.* راف || Un salon rempli de pots de fleurs étagés par gradins رافلر اوزرنده دیزلمش چیچک شاقسیلریله مملو بر دیوانخانه

Il se dit aussi des bancs élevés les uns au-dessus des autres aux amphithéâtres *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشيمن طبقه طبقه ديزلمش اوتوراق *T.* بسيار طبقه

GRADUATION. Division en degrés *A.* انقسام الدرجات *P.* پايه بپايه تقسيم *T.* كرته كرته بولمه || La graduation d'un thermomètre مقياس هوانك انقسام درجاتى

GRADUEL. Qui va par degrés *A.* تدريجى *P.* درجه بدرجه كرته كرته واران *T.* آمده

GRADUER. Marquer des degrés de division *A.* رسم الدرجات ترسيم الدرجات ـ *P.* رسم پايها ـ رسم درجها كشيدن كشيدن *T.* كرته‌لرى چيزمك || Graduer un thermomètre, ميزان هوانك les cercles d'une sphère, des cartes de Géographie وكره دائره‌لرينك وخريطه‌لرك درجه‌لرينى رسم ايتمك

En conférer des degrés dans une Université *A.* توجيه المراتب مدرسه پايه‌لرينى *T.* پايهاى علم ودانش بخشيدن *P.* العلميّه ويرمك

GRAILLEMENT. Son de voix enroué *A.* جشرة الصدا *P.* سس بوغونقلغى *T.* خپهٔ صدا

GRAILLON. Les restes ramassés d'un repas *A.* سقاطة النوالة خشارة المائدة ـ *P.* ريزهٔ خورش *T.* طعام دوكنتيسى || Les gueux vivent de graillons فقرانك مدار معاشى خشارات فقرا ومساكين سقاطات نوالدن كچينورلر ـ طعامدن عبارتدر

GRAIN. Le fruit et la semence des plantes fromentacées *A.* حبّة pl. حبّات pl. حبوبات *P.* دانه *T.* دانه || Le grain de ces fromens est fort gros, est plein بو حنطه‌لرك حبّه‌لرى بو بغدايك دانه‌لرى غايت ايرى ـ زياده غليظ وممتليدر وطوقدر Ce blé est mal battu, il y a encore bien du grain dans la paille بو بغداى كركى كبى دوكلمش اولميوب ـ صمان صاپلرى ايچنده هنوز وافر دانه‌لر قالمشدر || Il se dit aussi du fruit d'autres plantes ou arbrisseaux *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه || Grain de grenade ـ حبّ الرمّان de moutarde ببر دانه‌سى de poivre نار دانه‌سى ـ دانهٔ انار فرشگ *P.* عوز pl. عوزة ـ Grain de raisin *A.* خردل دانه‌سى ـ اوزم دانه‌سى *T.* دانهٔ انگور ـ انگرده ـ On dit figur. Il n'a pas un grain de bon sens, un grain de jugement باشنده عقل سدادن وقوّت مميّزه‌دن حبّهٔ واحده بيله يوقدر

Il se dit par analogie de certaines choses faites en forme de grain || Grain de chapelet تسبيح دانه‌سى ـ حبّهٔ سبحه Les grains d'un collier d'ambre بر كهربا كردانلغنك دانه‌لرى

On appelle Gros grains, le froment, le seigle, et le méteil *A.* بذور المزروعات الخريفيّة *T.* كوز اكينى تخمى Et menus grains, les blés qu'on sème en Mars *A.* بذور المزروعات الربيعيّة *T.* ايلك ياز اكينى تخمى

Et grains d'or, les morceaux d'or qui se trouvent dans les rivières, ou sur la surface de la terre *A.* pl. شذور ـ شذور العقيان *P.* خردهٔ زر رُسته *T.* آلتون خرده‌لرى

Et grains de petite vérole, les pustules qui viennent de la petite vérole *A.* بثور الجدرى *T.* چيچك جيبانلرى

Et en termes de Marine, Grains, ou Grains de vent, des tourbillons qui se forment tout à coup, et qui endommagent les vaisseaux *A.* ريح ثائب *P.* گلاك *T.* صاورنتى || Voilà un grain de vent اشتد بر صاورنتى چيقدى

Grain, se dit aussi d'un petit poids faisant la soixante-douzième partie d'une drachme *A.* حبّة *P.* دانهٔ گندم *T.* بغداى بونك آغرلغى شو قدر بغدايدر || Cela pèse tant de grains Cette pistole est légère d'un grain فلان سكه‌نك بر بغداى نقصانى واردر

GRAINE. La semence de quelques plantes *A.* بزر pl. بزور *P.* تخم *T.* تخم || Graine de laitue ماروال تخمى d'épinards بزر اسپناق تخمى ـ اسفناج

GRAISSAGE. Action de graisser *A.* تدهين *P.* روغن سايى *T.* ياغلمه || Le graissage des voitures عربه تكركلرينك تدهينى

GRAISSE. Substance onctueuse, répandue en diverses parties du corps de l'animal *A.* شحم ـ دسم ـ ودك *P.* پيه *T.* ياغ كثرت شحمدن || La graisse l'incommode جرويش ياغى ـ دسم Graisse de boeuf شحم ليّن Graisse molle بيحضور در بو صغر ياغى ـ بقر Il y a trop de graisse dans ce potage چوربا بغايت ياغلو در Il est tombé de la graisse sur son habit لباسى اوزرينه ياغ بيلاشدى La graisse du chapon ياغى ـ ايملغك ودكى

On appelle figur. La graisse de la terre, la substance la plus onctueuse, et qui contribue le plus à sa fertilité *A.* شحم الارض *P.* مايهٔ خاك *T.* طپراغك ياغى ـ طپراق اوزى || Les grandes ravines emportent toute la graisse de la terre سيول شديده شحم ارضك كليّاً اذهابنه بادى اولور

GRAISSER. Enduire de graisse *A.* تدسيم ـ تدهين *P.* پيه

زدن، - پیه سودن .T یاغلتمق - یاغ سورمک ‖ Graisser des
bottes چزمه‌یی یاغلتمق les roues d'une charrette عربه
تکرلکلرینی، تدهین ایتمک les pieds d'un cheval دابه‌نک
ایاغنه یاغ سورمک

Graissé. .A مدهّن - مدسّم .P روغن سود .T یاغلنمش

GRAISSEUX. Qui est de la nature de la graisse .A شحمیّ -
ذو الشحم - ادسم - ودیک .P پیه‌ناک .T یاغلو ‖ Corps
graisseux جسم ودیک Membrane graisseuse غشای شحمی

GRAMMAIRE. L'art qui enseigne à parler et à écrire correc-
tement .A علم الصرف ‖ Les règles de la grammaire قواعد
صرفیّه Faire quelque faute contre la grammaire قواعد صرفیّه‌یه
مغایر بر نوع خطا ایتمک La grammaire est le commence-
ment de toutes les études جمیع درسلرک اوّلی علم صرفدر

Et le livre où sont renfermés les préceptes de cet art .A
کتاب الصرف

GRAMMAIRIEN. Celui qui a fait une étude particulière de la
grammaire .A صرفیّ .pl صرفیّون ‖ C'est un excellent gram-
mairien مشاهیر صرفیّونددر

GRAMMATICAL. Qui appartient à la grammaire .A صرفیّ ‖
Discussion grammaticale مباحثهٔ صرفیّه Construction grammati-
cale قواعد صرفیّه‌یه موافق بر ترکیب Ce discours est plus
grammatical qu'il n'est élégant بو مقاله‌نک قواعد صرفیّه‌یه
موافقتی ظرافت ولطافتنه غالبدر

GRAMMATICALEMENT. Selon les règles de la grammaire .A
حسب القواعد الصرفیّة

GRAMMATISTE. Celui qui enseigne la grammaire .A معلّم
الصرف .pl معلّمین الصرف .P خواجهٔ صرف .T صرف
خواجه‌سی

GRAND. Qui est fort étendu en longueur, en largeur, ou en
profondeur. .A جسیم - کبیر - عظیم - اضخم .P بزرک -
دژمان .T ایری - بیوک - یوغون ‖ Grand homme شخص
جسیم - کبیر الجثّه آدم - ایری ادم - دژمان آدم Grand arbre
شجر جسیم - شجرهٔ کبیره - یوغون اغاج Grand fleuve نهر
کبیر - بیوک چای Grand espace de terre ارض - ارض عظیمه
وسیعة الانحا Grand enclos حوزهٔ کبیره - حوزهٔ وسیعة الاطراف
Grande ouverture منفذ کبیر - فرجهٔ عظیمه - Il se dit aussi
de toutes les choses physiques ou morales qui surpassent les
autres du même genre .A عظیم - کبیر - جلیل - کلّیّ .P

بزرک .T بیوک - کلّیتلو ‖ Grand nombre عدد کبیر - کلّیتلو
صایی Grande quantité مقدار جسیم - مقدار کلّی Grande ar-
mée اردوی کبیر - بیوک اردو - کلّیتلو عسکر Grand repas
ضیافت عظیمه Grand bruit طرّاقهٔ عظیمه - ولولهٔ عظیمه Gran-
de richesse مال جسیم - ثروت و یسار کلّیتلو Grand froid برد
عظیم - برد شدید - بیوک صوغوق Grand chaud حرّ کبیر
C'est un grand remède بر دوای عظیمدر Avoir de grands des-
seins قصد ونیّت ایتمک امور جسیمه‌یه - مقاصد جلیله
صاحبی اولمق Il a l'âme grande بر ادمدر جلیل الهمّه Un
grand génie عقل جلیل Un grand mérite لیاقت جلیله -
کامله De grandes vertus فضایل عظیمه - مناقب جلیله De
grands vices قبایح عظیمه - مثالب غلیظه - ذمایم عظیمه Cela
est de la grande éloquence فصاحت جلیله قبیلندندر Gran-
de injustice ظلم عظیم - غدر جسیم - جور وستم بزرک Être
grand en mérite, en naissance, en autorité من جهة اللیاقة
ومن جهة النسب ومن جهة النفوذ بر مرد بزرکوار اولمق -
هنر ولیاقت ونسب واصالت ونفوذ وحکومت جهتیله
بر میر عظیم القدر C'est un grand prince جلیل القدر اولمق
بر ذات جلیل الشان Un grand personnage جلیل الشاندر - در
- بر جنک اور معظم Un grand capitaine بر بیوک ادم -
اعاظم علمای علم Grand théologien نامدار - جلیل الشان
شاعر عظیم الشان Grand poète الهی ایچنده فایق وسر افراز
شانی بیوک بر شاعر - اعاظم شعرادن بری - Grand scé-
lérat اعظم اشقیا Grand ignorant اعظم جهلا Faire une gran-
de dépense ارتکاب ایتمک کلّیتلو مصرف - مصارف جسیمه
بر مصیبت عظیمه Il est arrivé un grand malheur ایتمک
واقع اولمشدر - On dit dans la même acception, Marcher à
grands pas اقدام اولمق جنبان خطوه علی جناح الاستعجال -
خطوات سرعت واستعجال ایله رهپیما اولمق

On dit, que des enfans, des animaux, des arbres, des plantes
sont déjà grands, pour dire, qu'ils sont déjà assez crûs .A بالغ
.P رسیده .T یتشمش ‖ Cette femme a des enfans déjà grands
بو خاتونک یتشمش اولادی وار در Les blés sont déjà
grands اکین هنوز بالغدر - اکین یتشمشدر Ce bois est déjà
grand بو اورمان یتشمشدر

On appelle la pierre philosophale, Le grand oeuvre .A اکسیر اعظم

Grand, signifie aussi, qui est en grande quantité .A کثیر -
وفیر - متوافر .P بسیار .T چوق ‖ Il n'a pas grand argent

جوق اقچەسی یوقدر ـ مال کثیر صاحبی دکلدر Il y a grand monde à ce spectacle-là اول ملعبەدە خلقک کثرتی وار در

Et important, principal *A.* اعظم ـ واجب الاعتنا ـ معتنا به *P.* زیادە اعتبار ـ بیوک *T.* بزرکترین ـ شایان اعتنا ـ معظّم اولنەجق || Le jour d'une bataille est un grand jour pour le général یوم مقابلە سرعسکرە کورە اعاظم ایّام واجبة الاعتنادندر حکمتک Un des grands principes de la philosophie اصول معظّمەسندن بری La grande maxime de Jurisprudence علوم فقهیّەنک قواعد معتنا بهاسندن بری C'est un grand point de savoir bien prendre son temps بر مصلحتدە وقت مناسبی اختیار ایتمەنک یولنی بیلمک اعظم دقایق کار آگاهی ودانشدر Il m'a donné une grande leçon par son exemple فلان کمسنەنک حرکتی مدار عبرت اولدرق بکا بر درس عظیم اولمشدر

On appelle Le grand monde, les personnes de qualité *A.* عظماء الرجال ـ کبار وعظما *P.* بزرکان ـ کلانتران *T.* بیوکلر کبار وعظمایی کورمک Voir le grand monde || بیوک آدملر ـ

— Et grands seigneurs, les seigneurs de la première qualité du royaume *A.* متعیّنان الرجال السلطنة ـ اعاظم الرجال الدولة *P.* بزرکواران سلطنت ـ کلانتران سلطنت *T.* دولتک اولو اعاظم رجال دولتدن S'attacher à un grand seigneur || رجالی بریسنە انتساب ایتمک

Grand, est aussi un titre qui se donne à divers princes souverains || Le grand Seigneur پادشاە اعظم آل عثمان Le grand Kan خان کبیر Le grand Mogol خاقان کبیر مغول Le grand Duc de Toscane طوشقانەنک کبیر دوقەسی — Et un titre qu'on a donné à quelques princes illustres et d'un mérite extraordinaire || Alexandre le Grand اسکندر اعظم Pierre le Grand بیوک پتروس

Il se dit aussi de certains officiers principaux *A.* رئیس pl. رؤسا *P.* سر ـ میر *T.* باش ـ بیوک || Grand maître de la maison du Roi سرای همایون کتخداسی ـ سر سلحدار Grand maître de l'artillerie سر طوبجیان شهریاری طوبجی ـ Grand chambellan سر بوّابین درگاه عالی ـ میر علم باشی Grand écuyer میر آخور اوّل ـ بیوک میر آخور Le grand maître des eaux et forêts جای وقوری اغاسی

Grand, est aussi substantif, et signifie, sublime *A.* فخامت ـ علوّ *P.* بزرکواری *T.* بیوکلک || Il y a du grand dans cette pensée, dans ce projet بو فکر ومعنا وبو ترتیب وخلیا سمۀ علوّ وفخامت ایلە موسومدر Cet auteur, pour trop affecter le grand, tombe dans le galimatias بو مؤلف سبک وانشاسندە علوّ وفخامتی حدّ اعتدالدن زیادە التزام ایتمکلە ترّهات کلامە گرفتار اولور

On dit proverb., Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes *A.* بقیاس الجزء علی الکلّ

En grand, signifie, de grandeur naturelle *A.* علی قدّ الطبیعیّ *P.* باندام ذاتی *T.* ذاتی کسیمدە || Il s'est fait peindre en grand صورتنی اندام ذاتیسی اوزرە رسم وتصویر ایتدردی — On dit aussi, Faire ou exécuter une chose en grand, pour dire, la faire d'une grandeur convenable sur un modèle en petit *A.* تشکیل علی شکل الکبیر *P.* بشکل بزرک پرداختن *T.* ایری صورتدە قویمق || Les petites machines ne réussissent pas toujours en grand آلات صغیرە دائما شکل کبیر اوزرە تشکیل اولنمغە کلمز

On dit figur. Penser, agir, travailler en grand, pour dire, d'une manière grande, noble *A.* بالعظمة والجلال *P.* با بزرکواری *T.* اولولق ایلە

À la grande. À la manière des grands Seigneurs *A.* علی طور العظما *P.* بطرز بزرکان *T.* بیوک آدملر کبی

GRAND' MÈRE. V. Aïeule.

GRAND-ONCLE. Le frère du grand-père ou de la grand' mère *A.* عمّ کبیر *P.* اودر بزرک *T.* بیوک عموجە

GRAND-PÈRE. V. Aïeul.

GRANDEMENT. V. En grand au figuré. — Il signifie aussi, extrêmement *A.* غایة الغایة *P.* بغایت *T.* پک || Il se trompe grandement بغایت دوچار غبن اولور

GRANDEUR. Étendue de ce qui est grand *A.* کبر ـ کبارت *P.* جسامت ـ بزرکی *T.* بیوکلک ـ ایریلک || Ces deux hommes sont de même grandeur بو ایکی کشی جسامت بدن جهتیلە مساویدرلر Cela est de la grandeur d'un pied بو شیئک برقدم جسامتی وار در La grandeur d'une province بر مملکتک بر ولایتک بیوکلکی ـ جسامتی — Et importance, énormité || La grandeur d'un crime جرمک جسامتی ـ ضخامتی d'une entreprise عزیمتک ـ مباشرت اولنان مصلحتک جسامتی جسامتی

Il signifie aussi, excellence, sublimité *A.* عظم - عظمت بلندئ شان - بزرکی *P.* علوّ الشان - علوّ - جلالت - الشان عظمت بی نهایت *T.* بیوکلک || La grandeur de Dieu جناب ربّ الارباب des rois پادشاهلرک - عظمت ملوک La grandeur des victoires de ce prince بو جلالت شانلری پادشاهک موفّق اولدیغی فتوحات جلیلهنک عظم شانی Grandeur d'âme علوّ همّت Il est de la grandeur d'un État de soutenir ses alliés متّفقلره معاونت ومظاهرت بر دولتک مقتضای علوّ شانیدر Il y a un air de grandeur et de noblesse dans tout ce qu'il fait کافّهٔ افعال وحرکاتنده آثار علوّ وعظمت بدیدار در

On dit, Les grandeurs de ce monde, ou simplement, Les grandeurs, pour dire, les honneurs, les dignités *A.* زهاء الدنیا *P.* بو دار فنادهکی بیوکلکلر *T.* اعتبارات جهان || Mépriser les grandeurs de ce monde - زهای دنیایی استحقار ایتمک Les grandeurs اعتبارات جهانی عین حقارت ایله کورمک humaines اعتبارات بشریّه

GRANDEUR, en Mathématiques. Ce qui est composé de parties *A.* مقدار pl. مقادیر

GRANDIR. Devenir grand par croissance *A.* کسب الکبارة - کسب الرفعة القدّ - کسب النموّ *P.* بزرکی پذیرفتن - بوی سورمک - بیومک *T.* بالیدن - ناریدن - قدّ کشیدن || Cet enfant a bien grandi en peu de temps بو طفل وقت بو جوجوق آز - یسیر ایچنده کسب رفعت قدّ ایلدی زمان ایچنده بوی سوردی Ces pluies ont fait grandir les blés بوی سوردی - بو یغمورلر ایله اکینلر کسب نموّ ایتمشدر

GRANDI. *A.* قدّ کشیده - بزرکی پذیرفته *P.* نامی - کبیر بوی سورمش - بیومش *T.* ناریده -

GRANDISSIME. Superlatif de grand *A.* اعظم - اکبر *P.* مهترین پک بیوک - پک اولو *T.* بزرکترین -

GRAND-OEUVRE. V. Grand.

GRANGE. Bâtiment où l'on serre les blés en gerbes *A.* انبار *P.* انبار *T.* تنوله - راش || Tous ses blés sont en grange فلانک مالک اولدیغی غلّهلرک مجموعی در انبار اولمشدر Entasser des gerbes dans la grange اکین دمتلرینی انبار ایچنده ییغمق

GRANIT ou GRANITE. Pierre fort dure, qui est composée d'un assemblage d'autres pierres de différentes couleurs *A.* نرطیل *T.* پلاندز طاشی

GRANULATION. Opération par laquelle on réduit les métaux en petits grains *A.* تجریش المعادن *P.* خرد سازئ معدن معدنلری دوکوب خرد ایتمه *T.*

GRAPHIQUE. Il se dit des descriptions qui, au lieu d'être énoncées par le discours, sont données par une figure *A.* موصوف بالاشکال *P.* با پیکر نگاریده *T.* شکلی چیزیلوب کوسترلمش || Description graphique d'une éclipse de soleil, de lune کسوف شمس وخسوف قمرک اشکال ایله وصف وتحریری

GRAPPE. Assemblage de plusieurs grains qui sont attachés comme par bouquets au cep de la vigne. Il se dit aussi d'autres plantes *A.* عنقود pl. عناقید - قطف *P.* خوشه - سپریغ - عنقود *T.* صالقم - شنگله - شنلک || Grappe de raisin اوزم صالقمی - خوشهٔ انگور - عنب Le sureau porte ses fleurs en grappe مرور آغاجی صالقم اولدرق چیچک ویرر

GRAPPILLER. Cueillir ce qui reste de raisins dans une vigne, après qu'elle a été vendangée *A.* التقاط البقیّة - تلقّط القواشة *P.* القطاف *T.* پسماندهٔ انگورا چیدن اوزم کسیمی || اوزم بشاقلری دیرمک - دوکنتیلرینی دیرمک Dès que les vendangeurs ont achevé, il est permis d'aller grappiller اوزم کسیمنه چالشانلر مصلحتلرینی تمام ایتدکلری عقیبنده بقیّة القطافک جمعنه خواهشکار اولنلره اذن ورخصت ویریلور

GRAPPILLEUR. Celui qui grappille *A.* لاقط - لاقط القواشة *P.* البقیّة القطاف *T.* پسماندهٔ انگور چیننده اوزم بشاغی دیویشورن

GRAPPILLON. Petite grappe de raisin prise d'une plus grande *A.* خصلة *P.* خوشه پارهٔ انگور *T.* اوزم صالقمی پارجهسی

GRAPPIN. Ancre à quatre becs ou pointes *A.* انجر ذو اربعة *P.* لنگر چار جنگال *T.* درت چنکللو دمور مناشب

Et instrument de fer à plusieurs pointes recourbées, dont on se sert pour accrocher un vaisseau *A.* سحنجة کثیرة المناشب *P.* کژهٔ بسیار جنگال *T.* چوق چنکللو قانجه - On dit figur. Mettre le grappin, jeter le grappin sur quelqu'un, pour dire, se rendre maître de son esprit بر کمسنهنک ذهننه انشاب بر کمسنه فلانک عقلنه قانجهسنی - جنگال حکومت ایتمک اورمق

GRAS. Qui a beaucoup de graisse *A.* سمین - شحیم - ودیک

لحیم || Il est gros et gras یاغلو - سموز T. چرب - فربه P.
Il est gras par tout le corps لحم وشحم صاحبیدر - وشحیمدر
- بقر سمین Boeuf gras بدننک هر طرفی سمین وشحیمدر
سموز اوکوز Oie grasse سموز قاز - سمین بر قاز

Il signifie aussi, sali, imbu de graisse A. ادسم P. روغن
آلود T. یاغ بیلاشمش || Essuyez-vous, vous avez le menton
gras لباسی Son habit est gras اککدن یاغ بیلاشغنی سیل
یاغه بیلاشمشدر

Il se dit aussi de certaines liqueurs qui s'épaississent trop avec le temps A. غلیظ - اثخن P. سفت T. قویی || De l'encre grasse اثخن Huile grasse قویی مرکب - حبر اثخن
کسب غلظت وثخانت ایتمش - وغلیظ روغن زیت
زیتون یاغی

On dit, qu'un cheval a la vue grasse, pour dire, que sa vue s'obscurcit T. کوزی طمانلو بر آت

On dit aussi, que des terres sont grasses, pour dire, qu'elles sont fortes, tenaces A. ارض غضیرة T. یاغلو طپراق - On appelle aussi Terre grasse, l'argile. V. ce mot.

On dit figur. d'un homme qui s'est enrichi dans une affaire, qu'il en est sorti fort gras A. کسب الغضارة P. یال وبال
پیدا کردن T. یاغنی دوزمک - یاغلنمق || Il est sorti de cette entreprise fort gras مباشرت ایلدیکی مصلحت ایچندن
مصلحتدن یال وبال پیدا - کسب غضارت ایله چیقمشدر
ایلدی

Gras, signifie aussi, obscène A. مفتضح - فاحش P. پرده
بیرون T. عارسز || Il se plait à tenir des discours un peu gras درجهٔ اعتدالدن زیادەجه کلام فحشدن حظ ایدر -
آشوریجه فحشگو - فحشیّات سویلمکدن زیادەجه حظ ایدر
در Conte gras قصهٔ فحشیّات امیز

On dit, qu'un homme a la langue grasse, pour dire, qu'il a la langue épaisse, et qu'il prononce mal certaines consonnes A. الثغ اللسان P. کلته زبان T. پلتک

On dit aussi, Le gras de la jambe, pour dire, l'endroit le plus charnu de la jambe A. ربلة pl. ربلات P. گوشت ران
T. بالدرک قبا اتی

On dit, Dormir la grasse matinée, pour dire, dormir bien avant dans le jour A. نوم الی ضحوة الکبرا P. تا بچاشت
خوابیدن T. قبا قوشلغه قدر اویومق

GRAS-DOUBLE. La membrane de l'estomac du boeuf A. قبة
اوکوز شیردانی T. هزار توی گاو P. حفث البقر - البقر

GRASSEMENT. À son aise A. بسعة الحال - بالغضارة والرفاه
P. با فراخ دستی T. خوشحاللق ایله Il ne se dit qu'en cette phrase: Vivre grassement سعهٔ حال ایله کچنمک -
خوشحاللقده

Il signifie aussi, au-delà de ce qu'on doit A. بالغاً ما بلغ
بزیادة - P. بالا بر بالا T. زیادەسیله Il ne se dit qu'en ces phrases: Payer, récompenser grassement بالغاً ما بلغ ادا ایتمک
ومکافات ایتمک

GRASSEYEMENT. Manière dont prononce une personne qui grasseye A. لثغة P. کلته زبانی T. پلتکلک || Le grasseyement affecté est le plus désagréable تصنع ایله لثغت لسان
یاپمق زیاده کریه شیدر

GRASSEYER. Parler gras A. تلثغ P. کلته زبانی کردن T.
بوخاتون حسن پلتکلمک || Cette femme grasseye agréablement
لثغت لسان ایله تلثغ ایدر Il lui sied bien de grasseyer
کندویه پک یاقشور

GRATERON, ou RIÈBLE. Plante dont les feuilles, les tiges et les fruits sont rudes au toucher A. بلسکا - مصفاة الراعی
T. چوبان سوزکی

GRATIFICATION. Libéralité qu'on fait à quelqu'un A. عطیّة
pl. عطایا - انعام pl. انعامات P. بخشش T. بغشلمه || Il a reçu bien des gratifications انعامات کثیره تحصیل ایلدی
Ce qu'on lui donne n'est pas une pension réglée, ce n'est qu'une gratification فلانه ویریلان اقچه وظیفهٔ معیّنه اولمیوب محض
عطیّهٔ ordinaire عطیّهٔ سنویّه Gratification annuelle عطیّه در
عادیه extraordinaire فوق العاده بر عطیّه

GRATIFIER. Faire une gratification A. انعام - احسان P.
بخشیدن T. عطیّه ویرمک - بخش ایتمک - بغشلمق || Le roi l'a gratifié d'une pension پادشاه طرفندن فلانه بر معاش
احسان اولندی Il est le maître, il gratifie qui il lui plait
آمر مطلقدر کیف ما یشاء انعام واحسان ایدر

Gratifié. A. مظهر الانعام P. بخشش پذیرفته T. بخشش
آلمش

GRATIS. Gratuitement A. مجّاناً - بلا ثمن ولا عوض P.
انعام اولدرق - مفت - جابه T. رایگان - جزف - مفت
|| On lui a donné ses bulles gratis برائلری انعام اولدرق ویرلمشدر

On lui a expédié ses lettres gratis تحريراتي بلا ثمن ولا عوض
فلان حقنه On a écrit sur son arrêt, cratis ارسال اولندى
اصدار اولنان حكمك بالاسنده انعام ديو اشارت اولندى
On a donné la comédie gratis فلان اويونى مفت ومجانًا
اوينامشلر در — On dit figur. Dire quelque chose gratis, c'est-à-dire, sans preuve بيوجه سويلمك — بلا سند سويلمك

GRATITUDE. Reconnaissance d'un bienfait reçu *A.* شكر النعمة
شكرگذارى — شكرانه — سپاس *P.* تشكر — شكر الاحسان —
T. ايفاى لازمهٔ شكر Témoigner sa gratitude ‖ ايولكى بيلمه
اظهار شكر نعمت ايتمك — نعمت ايتمك Donner des marques de sa gratitude بسط آثار — اداى رسم تشكر ايتمك
شكر وسپاس ايتمك

GRATTELEUX. Qui a la grattelle *A.* ذو الحكة *P.* خارشناك
T. داء حكه‌يه مبتلا اولدى Il est devenu gratteleux ‖ كيجيكلو

GRATTELLE. Menue gale *A.* داء الحكة — داء الاكال *P.* خارش
T. كيجيك علتى

GRATTER. Passer les ongles ou quelque autre chose sur la partie où il démange *A.* حك — احكاك *P.* خاريدن *T.*
باشى قاشيمق — حك رأس ايتمك Gratter la tête ‖ قاشيمق
Se gratter. *A.* احتكاك — استحكاك *P.* خودرا خاريدن
T. سورتنوب قاشنمق — قاشنمق ‖ Un cheval qui se gratte contre la muraille ديوار اوزرنده سورتنوب قاشينان بر آت

Il se dit aussi des animaux qui remuent la terre avec leurs ongles *A.* استبحاث الارض *T.* طپراغى آراشدرمق ‖ Les poules grattent la terre, le fumier طاوق طپراغى وفشقى‌يى آراشدرر

Il signifie aussi, ratisser *A.* حك *P.* ستردن — كزلك زدن
T. قازيمق ‖ Gratter du parchemin ترشديى حك ايتمك
Gratter une écriture pour l'ôter de dessus le papier خطى روى ورقدن ازاله ضمننده حك ايتمك Gratter une muraille روى ديوارى حك ايتمك

Gratté. *A.* محكوك *P.* سترده — خاريده *T.* قاشنمش —
قازنمش

GRATTOIR. Instrument propre à gratter *A.* محك *P.* كزلك
T. قازيجق قلمتراش ‖ On efface des mots sur le papier avec un grattoir الفاظ روى صحيفه‌دن اعمال كزلك ايله ازاله وامحا اولنور

GRATUIT. Ce qu'on donne gratis *A.* كرم — انعام — احسان
P. بخشايش *T.* بغشلمه ‖ Ce que je lui donne au-dessus de ses gages, est purement gratuit علوفه‌سندن زياده ويرديكم محض كرم واحساندر

On appelle Don gratuit, une certaine somme que quelques provinces du royaume octroient de temps en temps au roi, pour subvenir aux dépenses de l'État *A.* هديّة — تقدمة *P.* پيشكش
T. پشكش

Et supposition gratuite, une supposition qui n'a aucun fondement *A.* فرض باطل *P.* گمان بى اساس *T.* تملسز صانى

Et une méchanceté gratuite, celle qui est sans motif et sans intérêt خباثت محض — صرف يرامزلق

GRATUITEMENT. D'une manière gratuite *A.* احسانًا — انعامًا
على طريق الانعام — *P.* بخشش گونه *T.* بغشلمه اولدرق
— كرم اولدرق ‖ Il lui a donné gratuitement une charge فلانه انعام اولدرق بر منصب توجيه اولندى V. aussi Gratis.

Il signifie aussi, sans fondement *A.* باطلًا — من غير اساس
P. بيوجه *T.* اصل واساس اولميه‌رق ‖ Vous avancez cela gratuitement بو كلامى من غير اساس سرد وايراد ايدرسك
Cela est supposé gratuitement فلان شى محض فرض باطلدر

GRAVE. Pesant *A.* ثقيل *P.* گران — سنگين *T.* آغر ‖ La chute des corps graves اجرام ثقيله‌نك سقوطى — On appelle Son grave, ton grave, par opposition au son et au ton aigu *A.* صداء ثقيل — صوت بم *T.* قبا سس

Il signifie aussi, sérieux, qui agit avec dignité *A.* وقور —
P. اهل الوقار والتمكين — رزين — زميت *T.* بردبار — تمكينلو
وقار صاحبى — آغر — لنكرلو — صاحب وقار ‖ Un magistrat grave بر حاكم Il est grave dans ses discours كلامنده وقار وتمكين
Il ne se hâte point, il ne s'échauffe point, il est toujours grave مصلحتده عجله وسرعت وشدت وحرارت وار در كوسترميوب تمكين ووقارينه اصلا خلل كتورمز

Il se dit aussi des actions et des paroles d'un homme sage et sérieux *A.* رزين — ركين *P.* فروهيده *T.* آغر ‖ Démarche grave حركت با رزانت contenance وضع وقور ورزين mine سيماى رزانتنما Paroles graves كلمات رزانت آلود

Il signifie aussi, important *A.* جسيم — خطير *P.* گران *T.* آغر ‖ Matière grave مادّهٔ جسيمه Il ne faut point badiner sur un sujet si grave بويله بر امر جسيمده هزل ومزاح جائز
دكلدر — بويله بر امر خطير لطيفه كوتورمز — On dit aussi,

آغر .T کار گران .P امر عاضل - امر جسیم .Affaire grave A
اغر .T حال گران .P حال عاضل .Cas grave A مصلحت
آغر خستەلک .T رنج گران .P داء عضال .Maladie grave A ایش

GRAVELÉE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Cendre gravelée, qui est une cendre faite de lie de vin calcinée A. قلی الدردی الخمر .P خاکستر درد می .T شراب بوصەسی کولی

GRAVELEUX. Qui est sujet à la gravelle A. مبتلاء - محصّا الداء الحصاة .P رنجور ریگ مثانه .T طاش خستەلکنه اوغرامش - On appelle Urine graveleuse, une urine pleine de sable A. بول محصّا .P شاشهٔ ریگناک .T قوملو سدک

Graveleux, se dit encore de tout ce qui est mêlé de gravier A. مقضّض .P سنگریزه آلود .T مولوزلی || Terre graveleuse مولوزلی طپراق - ارض کثیرة القضض

GRAVELLE. Maladie causée par du sable ou du gravier qui s'engendre dans les reins, et qui sort par les urines A. داء الحصاة .P رنج ریگ مثانه .T طاش علتی || Être attaqué de la gravelle حصات علتنه مبتلا اولمق

GRAVEMENT. D'une manière grave A. بالوقار والرزانة - وقورانه - ببردباری .P بالوقار والتمکین - بالرزانة والمکینة .T آغرلق ایله وقورانه تکلّم ایتمک || Parler gravement بالوقار والتمکین مشی وحرکت ایتمک Marcher gravement

GRAVER. Tracer quelque trait, quelque figure avec le burin ou le ciseau sur du cuivre, du marbre, etc. حکّ - نقر .P کاویدن - کندن .T قازیمق || Graver une inscription بر کتابه نقر ایتمک Graver une planche de cuivre باقر تختەسی اوزرنده حکّ ایتمک Graver des caractères حروف حکّ ایتمک Cela mériterait d'être gravé en lettres d'or حروف مذهّبه ایله نقش وحکّه شایاندر Graver une épitaphe sur une tombe مزار طاشی اوزرنده کتابه نقر ایتمک des chiffres sur un cachet مهر اوزرنده حکّ ارقام ایتمک Graver sur des pierres précieuses احجارِ ذیقیمت اوزرنده قازیمق à l'eau-forte تیزاب ایله قازیمق sur le bronze پرنج اوزرنده حکّ ایتمک

Figur. A. نقش - ترسیم .P نگاشتن .T یازمق || Graver quelque chose dans sa mémoire, dans son coeur بر شیئی لوح صحیفهٔ درونده کالنقش فی الحجر - خاطرده نقش ایتمک Il a لوحهٔ ضمیرده نقش ایتمک - رسم وتحریر ایتمک l'amour de Dieu gravé bien avant dans le coeur عشق الهی دخیلهٔ فؤادنده منقوش ومرتسمدر Graver profondément un bienfait, une injure dans sa mémoire بر لطف ونعمتی یاخود بر تحقیر وازاری اعماق حافظەده نقش ایتمک D'ordinaire les bienfaits sont gravés sur le sable, et les injures sur l'airain عادتا الطاف ونعم ضمایر ناسده کالنقش فی الرمال بی ثبات ونا پایدار وسوء معاملات کالنقش فی الاحجار باقی وبر قرار در

Gravé. A. منقور - محکوک .P کنده - کاویده .T قازنمش - یازیلی .T نگاشته .P مرتسم - منقوش .A قازیلی

On dit, Avoir le visage gravé de petite vérole, ou simplement gravé A. وجد ذو الاحداب .P روی پژمویناک .T چوپورلی یوز - چیچک نشانلریله طولو یوز || Cet homme a le visage tout gravé de petite vérole فلانک یوزی بسبتون احداب جدری چهرەسی چیچک نشانلرندن بسبتون - ایله مغربلدر چوپورلیدر

GRAVEUR. Celui qui fait profession de graver A. حکّاک .P کاونده - کندەکار - کننده .T قازیجی || Graveur en acier چلیک حکّاکی Graveur en cachet A. حکّاک المهر .P مهر کن .T مهر قازیجی

GRAVIER. Gros sable mêlé de fort petits cailloux A. کثکث - رمل مقضّض - قضض .P ریگ سنگریزه آلود .T مولوزلی قوم || Il n'y a point de terre franche en cet endroit-là, ce n'est que du gravier بو محلّده خالص طپراق موجود اولمیوب - هب مولوزلی قومدر - Et le sable qui se trouve dans le sédiment des urines A. رمل .P ریگ .T قوم

GRAVIR. Grimper à l'aide des pieds et des mains A. تسلّق صخرهٔ صمّا .T طرمشوب چیقمق || Gravir sur un rocher بر قیانک اوزرینه طرمشوب - اوزرینه تسلّق ایتمک Gravir au haut d'une muraille دیواره طرمشوب بالای چیقمق صعود ایتمک

GRAVITATION. Tendance qu'un corps a vers un autre corps, par la force de sa gravité A. رجوح .P گرایش بار .T آغرلغک بر طرفد میللنمسی - بر طرفه آغمەسی

GRAVITÉ. Terme de Physique. Pesanteur A. ثقالت - وزانت .P گرانی .T آغرلق || La gravité fait descendre les corps vers la terre ثقالت ووزانت اجرامک جانب ارضه انهباطنه باديدر

Centre de gravité. Le point par lequel un corps, étant suspendu, demeurerait en repos A. مركز الموازنة

GRAVITÉ. La qualité d'une personne grave et sérieuse A. وقار بردباری - سنگ .P زمانت - مکینت - رزانت - رکانت - فرهیدگی .T آغرلق - لنکرلولک - تمکینلولک || Il impose par la gravité de son maintien, de ses discours طور وکلامنده اولان وقار ورزانت تقریبیله ایقاع خشیت ایدر

Et importance A. جسامت .P گرانی .T آغرلق || La gravité de cette matière بو مادّه‌نک جسامتی

GRAVOIS. La partie la plus grossière qui reste du plâtre, après qu'on l'a sassé A. حثالة الصاروج .P خس وخاشاک آلچی دوکنتیسی - آلچی مولوزی .T ساروج

Et les menus débris d'une muraille qu'on a démolie A. قضاضة .P انواره .T مولوز دوکنتیسی

GRAVURE. L'art de graver A. فنّ النقر - فنّ الحکّ .P فنّ کنده کاری .T قازیجیلق صنعتی || S'adonner à la gravure فنّ حکه هوس ایتمک - Il se dit aussi de l'ouvrage du graveur A. عمل الحکّ .P کنده کاری .T قازیمه ایشی || Belle gravure کوزل قازیمه ایشی

GRÉ. Bonne volonté qu'on a de faire quelque chose A. طوع خاطر - دلخواه .P طیب الخاطر - حسن الرضا - رضا - خواه - خشنودی .T کوکل خوشلغی || Il y est allé de son gré کندو رضاسیله اول طرفه کتمشدر De son bon gré حسن رضاسیله واختیاریله Contre son gré رضاسنه مخالف اولەرق Ce n'a pas été de son gré فلان دلخواهنه مغایر اولەرق - رضاسنه موافق اولمدی - شئ رضاسی منضم اولەرق حسن واقع اولمش دکلدر - On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force A. طوعاً وکرهاً - طایعاً وکارهاً .P خواه ناخواه .T استر استمز

Au gré, signifie aussi, selon le goût, selon le sentiment A. علی ماهو المرضی .P دلخواه .T بر وفق مذاقنجه - مزاججه - طبیعتجه || Cela est-il à votre gré? بو شئ طبیعتکه موافقمیدر On ne peut pas être au gré de tout le monde عالمک دلخواهنه عالمک مذاقنجه حرکت ایتمک ممکن - اویمق محالدر À mon gré, son discours a été très-beau کوره مزاجمه دکلدر فلانک مقالەسی احسن واعلا ایدی

On dit figur. Se laisser aller au gré des flots, au gré des vents امواج دریانک وهبوب ایدن ریاحک مجراسنه تبعیّت مجراسی ارزه وارمق - ایتمک

On dit, Avoir quelque chose en gré, recevoir en gré, prendre en gré, pour dire, trouver bon quelque chose, y prendre plaisir A. قبول - تلقی بالقبول - تلقی بطیب الخاطر .P بخشنودی حظ درون - کوکل خشنودلغیله قبول ایتمک .T دل پذیرفتن || ایله قبول ایتمک Prenez en gré l'avis que je vous donne ویردیکم خبری - ویردیکم رأیی طیب خاطر ایله قبول ایله تلقی بالقبول ایله - Prendre en gré, signifie aussi, recevoir avec résignation A. قبول بالرضاء والتسلیمیّة || Il faut prendre en gré les afflictions que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان آفات وبلایایی رضا وتسلیمیّت ایله قبول ایتمک واجبهٔ حالدندر

On dit, Savoir gré, savoir bon gré à quelqu'un de quelque chose, pour dire, en être satisfait A. کسب الممنونیّة .P خشنود - گشتن - خوشدل شدن - مطیّب الخاطر شدن .T کوکل خوشلنمق - حظ ایتمک - محظوظ اولمق - ممنون اولمق || Je lui en sais bon gré بو بابده فلان کشیدن ممنون اولمشم - On dit, Savoir mauvais gré, pour exprimer le contraire A. انفعال الخاطر .P ناخشنود - خاطر ماندگی نمودن .T خاطر قالمق - محظوظ اولمامق - اولمامق

De gré à gré. D'un commun accord A. بالتراضی - برضاء الجانبین .P بدلخواه یکدیگر .T ایکی طرفک - رضالشەرق || Ils ont fait cela de gré à gré بو ایشی بالتراضی رضاسیله ایتمشلردر

GREDIN. Gueux de profession. V. Gueux dans ce sens.

GRÉEMENT ou GRÉMENT. Ce qui sert à gréer un vaisseau A. جهاز السفینة .P برگ وبار کشتی - جهاز کشتی .T کمینک دونناسی

GRÉER. Terme de Marine. Préparer, employer A. استعمال .P بکار بردن - درکار ساختن .T قوللنمق || Nous gréâmes un petit hunier à la place de la grande voile غابیه یلکنی یرینه بر اوفاق چناقلق یلکنی قوللاندق

On dit, Gréer un vaisseau, pour dire, l'équiper de tout ce qui est nécessaire A. تجهیز .P پیراستن .T دوناتمق || On a envoyé ordre de gréer un tel vaisseau فلان کمینک تجهیزی بابنده فرمان عالی ارسال اولندی

Gréé. A. مجهّز .P پیراسته .T دونانمش

GREFFE. Lieu public où se gardent les registes, où l'on ex-

pédie les sentences, les arrêts *A.* دفتر *P.* بيت السجلات || Les greffes du Parlement پرلامنتو دفتر خانه *T.* خانه دیوانڭ دفترخانه‌سی Mettre un arrêt au greffe pour l'expédier بر بیورلدی‌یی لاجل الاصدار دفترخانه‌یه ویرمك

GREFFE. Petite branche que l'on coupe, ou oeil qu'on lève à la branche d'un arbre, et que l'on ente dans un autre arbre *A.* اخذ حروق *T.* لقاح - حروق آشی قلمی || Lever des greffes آشی قلمی آلمق - ایتمك

GREFFER. Enter *A.* تطعیم - وصل الحروق *P.* لقاح زدن *T.* آشی قلمی اورمق - آشیلتمق || L'abricotier, le pêcher se greffent sur l'amandier, sur le prunier قایسی وشفتالو آغاجلری بادم واریك اوزرینه آشیلنور V. aussi Enter.

Greffé. *A.* ملقح - مطعوم *P.* لقاح زده *T.* آشیلنمش

GREFFIER. Officier qui tient un greffe *T.* دفترخانه خلیفه‌سی || Greffier en chef du Parlement پرلامنتو دیوانی دفترخانه‌سنڭ باش خلیفه‌سی

GRÈGE. Il se dit de la soie quand elle est tirée de dessus le cocon *A.* نتافة الفلیق *P.* ریزه پیله *T.* ایپك قوزه‌سی ایپك قوزه‌سی یولنتیسی - صوینتیسی

GRÊLE. Long et menu *A.* ممشوق *P.* بلند ونارین *T.* انجه قدّ ممشوق || Une taille grêle اوزون

Il se dit aussi d'une voix aiguë et faible *A.* رهیف - رقیق *P.* صوت رقیق *T.* انجه || Avoir la voix grêle باریك صدای باریك صاحبی - صاحبی اولمق - En parlant du son d'un cor, d'une trompette, on appelle Ton grêle, le ton le plus haut *A.* صوت رفیع - صوت راعد *P.* آوازهٔ تند وتیز *T.* آواز بلند - کسکین سس

En termes d'anatomie, on appelle Intestins grêles, ceux qui ont moins de diamètre que les autres *A.* دقاق الامعا - امعاء رقیقة *P.* رودهای خرده *T.* یوفقه بغرسقلر

GRÊLE. Eau qui, étant congelée en l'air par le froid, tombe par grains *A.* حبّ الغمام - بَرَد *P.* تگرگ - سنگچه - یخچه *T.* طلو || Menue grêle اوفاق طلو - برد دقیق Il est bien tombé de la grêle چوق طلو یاغدی - برد عظیم نزول ایلدی La grêle a désolé toute cette contrée آفت برد بو ناحیه‌نڭ جمله‌سنی ویران وخراب ایلدی Dans la tranchée, les coups de mousquet pleuvaient dru et menu comme grêle تفنكك قورشونلری مثال تگرگ متتابع الورود مترس ایچنه نزول ایدر ایدی

On dit figur., Une grêle de coups, une grêle de mousquetades *T.* باران گله

GRÊLER. Il se dit quand il tombe de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تگرگ باریدن *T.* طلو یاغمق || Il a grêlé aujourd'hui بو گونکی گون طلو یاغدی

Grêlé. *A.* مبرود *P.* تگرگزده *T.* طلویه اوغرامش - Visage grêlé V. Gravé.

GRÊLON. Un grain de grêle très-gros *A.* برد ضخم *P.* دانهٔ تگرگ بزرك *T.* ایری طلو دانه‌سی

GRELOT. Sorte de petite sonnette *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگ *T.* چینقراق || Grelot de cuivre باقر چینقراق Ce chien a un collier avec des grelots بو کلبك چینقراقلو گردنبندی وار در - On dit figur. Attacher le grelot, pour dire, faire le premier une chose qui paraît difficile *T.* چینقراغی آصمق || L'avis est bon, mais qui est-ce qui attachera le grelot? بو رأی واقعا صوابدر انجق چینقراغی آصه‌جق کیمدر La difficulté est d'attacher le grelot عقدهٔ اشکال چینقراغی آصمقده در

GRELOTTER. Trembler de froid *A.* ترعّد من البرد *P.* از سرما لرزیدن *T.* صوغوقدن دتره‌مك || Ce pauvre enfant grelotte de froid بو بیچاره چوجوق صوغوقدن دترر

GRENADE. Fruit du grenadier *A.* رمّان *P.* انار *T.* نار || Grenade douce آكشی نار - رمّان حامض aigre طاتلو نار Fleur de grenade *A.* زهر رمّان *P.* گل انار *T.* نار چیچکی Grain de grenade *A.* حبّ الرمّان *P.* دانهٔ انار *T.* نار دانه‌سی

Et un petit boulet creux qu'on charge de poudre, et qu'on jette avec la main *T.* ال خمپره‌سی

GRENADIER. Arbre qui porte des grenades *A.* شجر الرمّان *P.* درخت انار *T.* نار آغاجی

On appelle Grenadiers, les soldats qui forment la première compagnie de chaque bataillon *T.* غرنادیر تعبیر اولنور صنف عسکر

GRENAILLE. Métal réduit en menus grains *A.* فتات المعدن *P.* جریش المعدن - ریزهٔ معدن *T.* معدن اوفانتیسی || L'argent en grenaille est le plus épuré فتات سیم اخلص واصفا در Il est défendu de charger un fusil avec de la grenaille تفنكی قورشون اوفانتیسیله طولدرمق ممنوعدر

On appelle aussi Grenaille, des rebuts de graine que l'on jette aux volailles *A.* سقاطة الحبوبات *P.* خرد وخس دانه *T.* جوروندی ـ دانه دوکنتیسی

GRENAILLER. Réduire un metal en petits grains *A.* تفتیت معدنی *T.* معدنرا خرد کردن *P.* تجریش المعادن ـ المعادن اوفاتمق

GRENAILLÉ. *A.* مفتوت ـ فتیت *P.* خرد گشته *T.* اوفانمش

GRENAT. Sorte de pierre précieuse d'un rouge foncé *A.* بزادی *T.* بیجاده *P.* بیجادق

GRENER. Produire de la graine *A.* تولید الحبوب *P.* دانه دادن *T.* دانه‌لمک ـ دانه ویرمک || Cette herbe grène bien چوق دانه‌لنور ـ بو نبات کثرت اوزره تولید حبوب ایدر Les blés ont bien grené cette année بو سنهٔ مبارکه‌ده اکینلر دانه ویرمشدر ـ کرکی کبی دانه‌لنمشدر

GRENER. Réduire en petits grains *A.* اجشاش ـ جش *P.* جش خرد کردن ـ ریزیدن *T.* اوفاتمق || Grener du tabac توتونی اوفاتمق ـ دخان ایتمک Grener de la poudre à canon طوزی اوفاتمق du sel جش باروت ایتمک

GRENÉ. *A.* جشیش *P.* خرد گشته ـ ریزیده *T.* اوفانمش

GRENETERIE. Commerce que fait un marchand grenetier *A.* بیع الغلات ـ بیع الحبوبات *P.* حبوبات فروشی *T.* حبوباتجیلق ـ ذخیره‌جیلک

GRENETIER. Celui qui vend des grains *A.* بایع الحبوبات بایع الغلات ـ *P.* حبوبات فروش *T.* ذخیره‌جی ـ حبوبات صاتیجی || Les grenetiers vendent de l'orge, des pois, des fèves, des lentilles, etc. بایع حبوبات اولنلر شعیر وبزلیا وبقله ومرجمک وانلر امثالی ذخیره بیع وفروخت ایدرلر

GRENETIS. Petit cordon qui règne autour des monnaies, et qui est en forme de grains *T.* زنجیر || Lorsqu'il y a un grenetis à une pièce, on ne saurait la rogner sans qu'il y paraisse بر سکه‌نک اطرافنده زنجیر اولنجه قرقلسه بللو اولور

GRENIER. Partie d'un bâtiment où l'on serre les grains *A.* مخزن الغلة ـ شونة *P.* انبار الغلة ـ بار ـ راش *T.* غله انباری ـ بر کمسنه‌نک در ذخیره انباری || Avoir du blé en grenier انبار اولمش بغدایی اولمق — Grenier public *A.* هری pl. اهراء *P.* راش میری *T.* میری انباری ـ بکلک انباری — Grenier à foin *A.* انبار الحشیش *P.* بار گیاه *T.* اوتلق انباری — Grenier à sel. Le lieu où l'on serre, et où l'on débite le sel par autorité publique *T.* میری طوزی انباری — Figur. || Cette province est le grenier des autres provinces بو مملکت سائر مملکتلرک کیلاری مثابه‌سنده در

Grenier, se dit aussi de l'étage d'une maison, qui est proche des tuiles *A.* سهوة السطح *P.* بامخانه *T.* طام مصندره‌سی چاتی آره‌سی ـ || Être logé au grenier چاتی آره‌سنده تمکن ایتمک Louer un grenier pour mettre ses meubles متاع بیتی حفظ ایده‌جک بر طام مصندره‌سی کرالمق

On dit, Charger un vaisseau de grains en grenier, pour dire, le charger de grains sans les mettre dans des sacs *T.* دوکمه اولدرق سفینه‌یه تحمیل ذخیره ایتمک || Les blés de Soissons, les avoines arrivent à Paris en grenier فلان محلک ذخیره‌لری ویولافی دوکمه اولدرق سفینه‌یه تحمیل اولنوب پارسه نقل اولنور

GRENOUILLE. Petit animal *A.* ضفدع pl. ضفادع ـ شرنوغ *P.* وزغ ـ غوک ـ جغز ـ کلاور *T.* قوربغه || Pêcher des grenouilles قوربغه آولمق ـ صید ضفادع ایتمک

GRENOUILLÈRE. Lieu marécageux où les grenouilles se retirent *A.* مأواء الضفادع *P.* جایگاه وزغ *T.* قوربغه یتاغی

GRENOUILLET, ou **SCEAU de SALOMON.** Plante *T.* خاتم سلیمان

GRENU. Chargé de grains *A.* کثیر الحبوب *P.* بسیار دانه *T.* دانه‌سی چوق || Un épi bien grenu سنبلهٔ کثیرة الحبوب دانه‌سی چوق بشاق ـ

GRÉSIL. Menue grêle *A.* حاصب ـ *P.* تگرگ خرد *T.* طلو طوزدیسی

GRÉSILLEMENT. Action de grésiller *A.* نزول الحاصب *P.* تگرگ ریزی *T.* طلو طوزدیسی یاغمه

GRÉSILLER. Il ne se dit qu'en parlant du grésil qui tombe *A.* نزول الحاصب *P.* تگرگ خرد باریدن *T.* طلوطوزدیسی طلو طوزدیسی یاغمق || Il grésille یاغر

Il est aussi actif, et signifie, faire que quelque chose se fronce, se retire, se rétrécisse *A.* تکزیز *P.* در هم کشیدن انجوختن ـ انجوفتن *T.* بورشدرمق || Le feu a grésillé ce parchemin آتشک اسیلکی بو ترشه‌یی بورشدردی Le soleil grésillera toutes ces fleurs حرارت شمس بو چیچکلرک کونش بو چیچکلری یکپاره ـ جمله‌سنی تکزیز ایده‌جکدر بورشدره‌جقدر

Grésillé. A. مشكّز P. انجوخته T. بورشمش

GRÈVE. Rivage couvert de sable ou de gravier sur le bord de la mer ou d'une rivière A. سطّ الرمل P. ریگستان T. دریا قوملر ـ قوملق || La mer jette ses immondices sur la grève قوملق اوزرینه القای کناسات ایدر

GREVER. Léser, faire tort A. جفا ـ جور P. آزردن ـ ستمیدن T. غدر ایتمك || En quoi vous a-t-on grevé? ستم کردن ـ سنی قنغی خصوصده غدر ایلدیلر

On dit, Grever une propriété, une province d'un impôt, d'une charge, pour dire, les en accabler A. تحمیل الضریبة ـ تحمیل التکالیف الشاقّة P. بار تکالیف بر نهادن T. تکلیف یوکلتمك || La province est fort grevée de logemens de gens de guerre بو مملکت اهل حرب قوناقلری تکلیفیله پك یوکلنمشدر

Grevé. A. مجفوّ P. ستمدیده ـ جور آزموده T. غدر اولنمش زیر بار P. متکلّف بالضریبات ـ متحمّل بالتکالیف A. تکالیف ایله یوکلنمش T. تکالیف مانده

GRIEF. Grand, énorme A. شدید ـ غلیظ ـ جسیم P. بزرك T. بیوك گران ـ || Il est défendu sous de grièves peines de... فلان مادّه تأدیبات شدیده انذاریله منع اولنمشدر Le crime n'est pas si grief que vous le faites سنك جرم وجنایت اظهار ایلدیککك مرتبهده غلیظ وجسیم دکلدر Faute griève بیوك ـ اثم کبیر ـ اثم جسیم Péché fort grief قباحت غلیظه رنج P. داء عضال ـ مرض شدید A. Maladie grièvе ـ کناه کسکین خستهلك ـ کسکین علّت T. سخت

GRIEF. Tort, préjudice A ضرر ـ مضرّت pl. مضارّ ـ خسارت pl. خسارات P. زیان T. غدر ـ کملك || Il se plaint de plusieurs griefs qu'il a reçus عدیدهدن دوچار اولدیغی مضارّ شکایت ایدر Cette sentence ne lui fait aucun grief بو اعلام فلانك حقنه بر درلو غدری موجب دکلدر

Et la plainte que l'on fait à cause du tort A. شکوی ـ شکایت pl. شکایات ـ ما به الاشتکا P. گله T. آغلشمه ـ شکایت || Il s'est emparé de mon bien, c'est mon grief غصب مالمی ایتمشدر اشته شکایتم بو در Les princes de l'Empire ont donné les cahiers de leurs griefs à la Diète ما به آلامان امراسی الاشتکالری اولان مادّهلرك دفترلرینی مجلس مشورت ملّته تقدیم ایتمشلر در

GRIÈVEMENT. D'une manière grièvе, excessivement A. شدیداً ـ بالشدّة P. سخت T. پك || Il est grièvement malade مرض شدید ایله خسته در Il est grièvement blessé شدید ایله مجروحدر جرح Offenser Dieu grièvement رضای باری‌نك پك خلافنده حرکت ایتمك

GRIÈVETÉ. Énormité A. ضخامت ـ جسامت P. بزرکی T. بیوکلك || La grièveté du fait فلان فعلك جسامتی de son crime ارتکاب ایلدیکی جنایتك جسامتی Selon la grièveté du péché کناهك ضخامت وجسامتنه کوره

GRIFFE. Ongle de certains animaux A. مخلب pl. مخالب P. چنگال T. پنچه ـ قیناق pl. براثن برثن ـ || Tomber entre les griffes d'un lion شیر اولمق گرفتار مخالب ـ آرسلانك پنچهسنه دوشمك ـ La griffe des oiseaux de proie A. مقطم pl. مقاطم P. چنگ ـ پشك T. پنچه ـ چیناق || Cet oiseau est mort entre les griffes de l'épervier بوقوش بر آتمجهنك چیناقلری ایچنده اولدی ـ Figur. || Je ne puis jamais me tirer de ses griffes پنچهٔ قهرندن ابدی خلاص بولهجغم یوقدر

GRIFFER. Terme de Fauconnerie. Prendre avec la griffe A. ضرب بالمقطم ـ خذم P. چنگ زدن T. پنچه اورمق ـ چیناق اورمق || Les oiseaux qui griffent A. طیور خاذمة P. مرغان چنگزن T. پنچه اوران قوشلر

Griffé. A. مخذوم P. چنگزده T. پنچهلنمش ـ چیناغه آلنمش

GRIFFON. Espèce d'oiseau de proie semblable à l'aigle A. عقاب pl. عقبان ـ سهوك P. آله T. طوشنجل

Et un animal fabuleux, moitié aigle et moitié lion A. عنقا P. عنقا. T. سیمرغ

GRIFFONAGE. Écriture si mal formée, qu'il est impossible de la lire A. خطّ مشبّج P. خطّ شوریده ـ خطّ پریشان T. قارش مورش یازو || Je ne saurais lire ce griffonnage بو خطّ شوریدهیی قرائت ایدهمم

GRIFFONNER. Écrire d'un caractère très-difficile à lire A. تشبیج الخطّ P. بخطّ شوریده نوشتن T. قارش مورش یازمق || Il n'écrit pas, il griffonne کتابت ایتمیوب یازویی قارش مورش یازمق || Il a griffoné sur ce papier je ne sais quoi qu'on ne saurait lire بو ورقهنك اوزرنده قرائتی ممکن اولمیهجق وجهله قارش مورش نه یازدیغی بیلنمز تشبیج خط ایدر

Griffonné. A. مشبّج P. پریشان نوشته T. قارش مورش یازلمش

GRIGNON. Morceau de l'entamure du pain du côté qu'il est le plus cuit A. جلف الخبز P. پوست نان T. اتمك قبوغی || Il a de bonnes dents, il prend toujours le grignon قویّ الاسنان اولمغله دائما پوست نانی اخذ ایدر

GRIGNOTER. Ronger doucement A. قضم P. با سر دندان خوردن T. دیش اوجیله کسوب یمك || Il ne mange pas, il ne fait que grignoter اکل طعام ایتمیوب همان قضم طعام ایدر

GRIGOU. Un misérable qui n'a pas de quoi vivre A. مسکین pl. مساکین P. بینوا T. مندبور

GRIL. Ustensile de cuisine qui sert à faire rôtir de la viande ou du poisson T. اسقره || Côtelettes de mouton rôties sur le gril اسقره ده بریان اولمش قیون اتی طراقلغی

GRILLADE. Manière d'apprêter des viandes sur le gril T. اسقره ده پشورمه – Il se dit aussi des viandes cuites sur le gril T. اسقره ده پشمش ات

GRILLAGE. Garniture de fil de fer qu'on met aux fenêtres, aux portes vitrées, etc. A. شبّاك الحدید P. قفس آهنین – تل قفس T. ازدن آهنین –

GRILLE. Assemblage de matière solide, fait à claire-voie A. شبّاكة P. غلبكن T. پرمقلق || Grille de fer دمور پرمقلق

On appelle Grille, ou Grille de feu, trois ou quatre chenets attachés ensemble à quelque distance l'un de l'autre avec une barre de fer A. اثفیّة pl. اثافی – pl. روائم P. دیزندان – سه پایهٔ آهنین T. ساج آیاغی

Grille, se dit aussi des barres de fer sur lesquelles on place le charbon dans un fourneau T. اوجاق اسقره سی

GRILLER. Rôtir sur le gril A. احماس – حمس P. تفریدن T. اسقره ده پشورمك – قاورمق

Il signifie aussi, brûler subitement A. لفح – حرق P. سوختن T. آتش چالمق – یاقمق || Ces pincettes étaient toutes rouges, elles m'ont grillé les mains بو ماشه آتشده زیاده قزمش اولدیغندن المی یاقدی || Il s'est échauffé de si près, qu'il s'est grillé les jambes ایسنمق ایچون اول درجه ده آتشه تقرّب ایلدیکه آیاقلری ملفوح اولمشدر – On dit figur. Je grille d'impatience دل حسرتدیده م تفزدهٔ بی صبری ونا صبرسزلقدن یانوب یاقلورم – شکیبا ییدر

Il se dit aussi, de l'effet que produit sur les plantes la grande ardeur du soleil A. لفح – تسفیع – تشویط P. تف زدن T. کونش چالمق – کویندرمك || La grande ardeur du soleil a grillé toutes les vignes شمسك شدّت حرارتی کرومی باغلرینك جمله سنی لفح وتسفیع ایلدی

Grillé. A. محمّص P. تفریده T. پشمش – اسقره ده قاورلمش

GRILLER. Fermer avec une grille A. ضرب الشبّاكة P. بادگانه زدن – غلبكن بستن T. پرمقلق طاقمق || Il faut griller cette fenêtre بو پنجره ده پرمقلق طاقمق اقتضا ایدر

GRILLON. Petit insecte aimant les lieux chauds, et faisant un bruit aigu A. صرّار اللیل P. جزد T. اوجاق چکرکه سی – کیجه چکرکه سی || Il y a des grillons dans cette cheminée بو اوجاق ایچنده اوجاق چکرکه لری وار در

GRIMACE. Contorsion du visage. V. Contorsion dans ce sens. – Il signifie figur., feinte, dissimulation A. ریا – مواضعة P. ساخته کاری – ریاکاری T. یاپمه || Ce qu'il en fait, ce n'est que par grimace ایتدیکی شیٔ مواضعه در S'il n'est pas homme de bien, il en fait la grimace ارباب خیردن دکل ایسه ده ریاء اظهار صورت – بالمواضعه اظهار صورت نیکوکاری ایدر نیکوکاری ایدر

On dit figur. Faire la grimace à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvaise mine A. اظهار التعبّس P. ترشرویی نمودن – چهرهٔ بد نمودن – چین جبین نمودن – T. چهره ایتمك – اکشی یوز کوسترمك –

GRIMACER. Faire des grimaces A. تقطیب الوجه P. کج چهره کردن T. یوز قاش بورشدرمق || Il ne saurait s'empêcher de grimacer یوز قاش بورشدرمقدن فارغ اولمیور

GRIMACIER. Qui fait ordinairement des grimaces A. قطوب – کثیر التقطّبات – P. کج چهره ساز T. چهره بورشدریجی – یوز قاش بورشدریجی

Figur. Hypocrite A. مرائی P. ریاکار T. ریا ایدیجی || Vous croyez cet homme dévot, et ce n'est qu'un grimacier فلانی بر مرد متعبّد ظنّ ایدرسك لكن مرائی محضدر

GRIMOIRE. Recueil de conjurations magiques A. کتاب الرقیة P. افسونّامه T. افسونجی کتابی

GRIMPER. V. Gravir.

GRINCEMENT. L'action de grincer les dents A. صلقمة – صریر الاسنان – قبیب P. جرست دندان T. دیش قجردیسی || Notre-Seigneur a dit, qu'en enfer il y aura des pleurs et des

grincemens de dents حضرت عیسی افندمز حضرتلری بیورمشلرکه جهنمده شلشلهٔ دموع وصلقمهٔ اسنان اوله‌جقدر

GRINCER. Serrer les dents les unes contre les autres *A.* صلقمة *P.* جرستیدن *T.* دیش قجردامق

GRINGOTTER. Fredonner. Il ne se dit que des petits oiseaux *A.* تغرّد *P.* چاویدن *T.* چیغلدامق || Il y a du plaisir à entendre gringotter ce petit oiseau بو قوشجغزک چیغلدامسنی دیکلمکده صفا وار در

GRIPPE. Goût capricieux *A.* هوس باطل *P.* هوس خام *T.* دلولک || Il se ruine à nourrir beaucoup de chevaux qui ne lui servent de rien, c'est sa grippe ایشنه یرامیه‌جق وافر آت بسلر اشته بویله بر باطل هوسی وار در

GRIPPER. Ravir subtilement *A.* اختطاف - خطف *P.* ربودن *T.* قاپمق || Ce chat a grippé ce morceau de viande کدی شو ات پارچه‌سنی قاپدی

Se gripper. Il se dit des étoffes qui se retirent en se fronçant *A.* تقبّض *P.* پر چین شدن *T.* بورشمک || Ce taffetas s'est tout grippé بو کمخا بسبتون تقبّض ایلدی

GRIS. Couleur mêlée de blanc et de noir *A.* شهبة - لون اشهب - بلقة - لون ابلق *P.* رنگ ابلک *T.* آقچیل قیر رنکی || Gris blanc سنجاب رنکی - قیر رنکی Gris cendré *A.* لون اشهب مرمّد *P.* رنگ ابلک خاکستری *T.* کول رنکسی قیر Gris pommelé *A.* اخرج *P.* چنگار *T.* اقلو بوز Gris brun *A.* اشهب اسمر *P.* ابلک سیهگون *T.* قره‌لو قیری Gris de more *A.* لون اتحم *T.* یاغز قیر رنکی Gris sale *A.* ابلق اغبس *P.* ابلک تیره *T.* بولانق قیر رنکی Gris de minime *A.* اشهب ادهم *P.* ابلک شبرنک *T.* یاغز قیری Gris de souris صیچان تویی رنکی Gris mêlé آلاجه قیر Gris de perle کمشی Gris de fer دمور قیری Gris moucheté سیسلو قیر رنکی Cela tire sur le gris بو شینکک قیره چکر - رنکی قیره مایلدر

GRIS. Qui est de couleur grise *A.* اشهب - ابلق *P.* ابلک *T.* سنجابی - قیر - قیرتل || Drap gris سنجابی رنکی جوقه Étoffe grise سنجابی رنکی قماش Cheval gris *A.* فرس اشهب *P.* اسب ابلک *T.* قیر آت - Cheveux gris *A.* شعر اشهب - اشمط *P.* آمیزه مو - دو موی *T.* قیر صاچ - قیرغل صاچ - Barbe grise *A.* لحیة شمطاء - لحیة اذراء *P.* ریش آمیزه مو *T.* قیر سرپمش صقال - قیر صقال - On dit d'un homme, qu'il est tout gris, pour dire, qu'il a les cheveux gris *A.* اشمط الشعر *P.* یکپاره آمیزه‌مو *T.* صاچی بسبتون قیر

On dit, qu'il fait gris, un temps gris, pour dire, que le temps est couvert et froid *A.* یوم اشیب - یوم شیبان *P.* هوای ابرپوش زمناک *T.* بلوتلی صوغوق هوا

On dit d'un homme à demi-ivre, qu'il est gris *A.* صاحب النشوة *P.* نشئه دار *T.* کیفده - کیفلی

Vert-de-gris. V. Vert.

Petit-Gris. Sorte de fourrure dont la couleur est grise *T.* سنجاب

GRISAILLE. Peinture faite avec deux couleurs, l'une claire, l'autre brune *A.* وشیٌ بلونِ الازهرِ والمظلم *P.* با رنگ تیره وروشن آمیخته *T.* قویولی آچقلی الاجه || Travailler en grisaille قویولی آچقلی آلاجه ایش ایشلمک

GRISAILLER. Barbouiller de gris *A.* لطخ بالشهبة *P.* ابلک آلود کردن *T.* قیر بیلاشدرمق || Faire grisailler un plancher دوشمه‌نک بویاسنه قیر بیلاشدرمق

GRISÂTRE. Qui tire sur le gris *A.* مایل الی الشهبة *P.* ابلک گونه *T.* قیرسی

GRISER. Faire boire à quelqu'un jusqu'à le rendre demi-ivre *A.* تنشیة *P.* نشئه دار کردانیدن *T.* کیفلندرمک || Si vous le faites boire davantage, vous le griserez فلانه زیاده‌جه ایچوره‌جک اولور ایسه‌ک کیفلندرمش اولورسک

Se griser. *A.* کسب النشوة - تنشّی *P.* نشئه دار گشتن *T.* کیفلنمک || Pour peu qu'il boive, il se grise شرب جزئی ایله کسب نشوه ایدر

Grisé. *A.* منتشی *P.* نشئه دار *T.* کیفلنمش

GRISON. Qui est gris. Il ne se dit que du poil ou des personnes par rapport au poil. V. Gris.

GRISONNER. Devenir gris. Il ne se dit que des personnes *A.* تشیّب - اشماط *P.* خنگ ریش گشتن *T.* صاچ آغارمق || La tête commence à lui grisonner تشیّب راسه بدأ ایلدی - باشنک صاچی آغارمغه باشلادی La barbe lui grisonne صقالی آغارمغه یوز طوتدی

GRIVE. Espèce d'oiseau *A.* سمرمر *P.* باسترک *T.* آلاجه صغرجق

GRIVELÉ. Qui est tacheté, mêlé de gris et de blanc *A.*

ارقط - انمش *P.* نكته آميز *T.* بنكلو || Un oiseau qui a le plumage grivelé تويى بنكلو بر قوش

GRIVELÉE. Profit illicite et secret qu'on fait dans un emploi *A.* اتاوة pl. اتاوى - برطيل pl. براطيل - رشوت *P.* رشوت *T.* رشوت

GRIVELER. Faire des grivelées *A.* ارتشا - اخذ الرشوة *P.* رشوت خوردن *T.* رشوت آلمق - رشوت يمك || Il ne s'est mis dans cet emploi que dans l'espérance de trouver quelque chose à griveler مجرّد ارتشايه وسيله اولهجق بعض فوايد تحصيلى امنيّه‌سيله بو مأموريّتى در عهده ايتمشدر || Il a bien grivelé dans cette charge بو منصبده خيلى رشوت اخذ ايلدى

GRIVELERIE. Action de griveler *A.* ارتشا - برطلة *P.* رشوتخوارى *T.* رشوتجيلك

GRIVELEUR. Qui fait des grivelées *A.* مرتشى *P.* رشوتخوار *T.* رشوت آليجى - رشوت ييجى

GROGNEMENT. Cri du cochon *A.* قباع *P.* آواز خوگ *T.* طوكوز خورلدامه‌سى

GROGNER. Il se dit du cri du cochon *A.* قبع *P.* خوگ آوازيدن *T.* طوكوز خورلدامق

Figur. Témoigner par des murmures qu'on est mécontent *A.* همهمة *P.* دنديدن *T.* مرلدانمق || Cette femme ne fait que grogner بو قارى مرلدانمقدن خاليه دكلدر

GROGNEUR. Personne qui grogne par mécontentement *A.* كثير الهمهمة *T.* مرلدايجى || Il est d'une humeur grogneuse بالطبع مرلدايجى بر آدمدر

GROIN. Museau de cochon *A.* فطيسة *P.* بينئ خوگ *T.* طوكوزك برونى || Les cochons fouillent avec leur groin طوكوز قسمى برونيله يرى حفر ايدر

GROMMELER. Se plaindre entre ses dents. V. Gronder.

GRONDEMENT. Bruit sourd *A.* زمزمة - دوىّ - هزيم *P.* بانگ *T.* كورلتى - كورلدمه || Le grondement du tonnerre se fit entendre هزيم رعد قرع مسامع انام ايتمشدر

GRONDER. Se plaindre entre ses dents *A.* تشكى مهموساً *P.* لند كنان گله كردن - زير لب سخن گله آميز دنكيدن *T.* مرلدايرق شكايت ايتمك

On dit figur., que le tonnerre gronde, pour dire, qu'il fait un bruit sourd *A.* احتزام السحاب *P.* ابر تنديدن *T.* بلوت كورلده‌مك Et que l'orage gronde ريح عاصف اهتزام ايدر

Il signifie aussi, gourmander de paroles *A.* سبّ - شتم *P.* دشنام كردن *T.* سوكمك - آزارلمق || Gronder ses valets خدمتكارلرى سوكمك - خدمتكارلره شتم ودشنام ايتمك

GRONDERIE. Réprimande qu'on fait en colère *A.* سباب - شتم pl. شتوم *P.* دشنام *T.* سوكمه - آزارلمه || Ses valets sont accoutumés à ses gronderies خدمتنده اولنلر كثرت شتومنه مألوفدرلر

GRONDEUR. Qui aime à gronder *A.* مسبّ - كثير السباب - مألوف الشتم *P.* دشنامكار - دشنامزن *T.* سوكيجى || Il est d'une humeur grondeuse بالطبع كثير السباب بر آدمدر

GROS. Qui a beaucoup de volume *A.* عظيم الحجم - ضخم - عظيم الجثة *P.* زفت - دژمان *T.* ايرى - يوغون - قبا - ديزمان || Gros arbre شجرهٔ ضخمه - يوغون آغاج Grosse boule ايرى كله Gros homme عظيم الجثّه بر آدم - يوغون آدم - ايرى آدم Il est gros et gras لحيم - شحيم وشحيمدر - ضخيم وشحيمدر Gros bras عضد عظيم الحجم - يوغون قول Grosse tête رأس اضخم - سر عظيم الحجم - ايرى باش Un gros volume in-folio طبقهٔ كبيره قطعه‌سنده بر جلد كتاب اضخم

On dit proverb. Grosse tête, peu de sens ايرى كله‌نك ايچى بوش اولور — On dit aussi, Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que d'ordinaire les puissants oppriment les faibles ايرى بالق اوفاقلرى يوتار

Femme grosse, signifie, femme enceinte *A.* حاملة - حبلا *P.* آبستن - بار دار *T.* كبه

On dit proverb. Toucher la grosse corde, pour dire, Parler du point le plus important d'une affaire *T.* مصلحتك بام تلنه بصمق

Gros, se dit aussi d'un tout composé d'un grand amas de plusieurs choses *A.* كبير - جسيم *P.* بزرك *T.* بيوك - كليتلو || Grosse armée اردوى كبير - بيوك اردو Grosse dette دين جسيم - كليتلو دين Grosse somme d'argent مقدار جسيم نقود - اقچه مقدارى كليتلو Gros bourg قصبهٔ جسيمه - كبيره Grosse rivière نهر كبير - بيوك چاى Le gros mur ديوار كبير

Il signifie aussi, considérable *A.* عظيم - كلّى *P.* بسيار - ژرف - گران *T.* چوق - كليتلو - بيوك - آغر || Faire une grosse dépense مصرف عظيم ايتمك - كليتلو مصرف ايتمك Avoir un gros bagage كليتلو احمال واثقال صاحبى اولمق Prêter à grosse usure ربواى عظيم ايله اقچه ادانه ايتمك

آغر مرابحه ایله - ربوای فاحش ایله ادانهٔ مبلغ ایتمک
اودنج اقچه ویرمک Jouer gros jeu آغربها ایله قمار اوینامق
Un gros marchand بیوک بر بازرگان - بر تاجر عظیم Ce
prince a une très-grosse cour فلان بکک کلیتلو خدم وحشم
صاحبیدر Une grosse querelle - نزاع جسیم - منازعهٔ عظیمه
بیوک غوغا - Le gros bagage d'une armée - اردونک آغر یوکلری

Le gros de l'armée. C'est la principale partie de l'armée *A.* جمّة العسکر *T.* عسکرک جسم اعظمی

Et épais. *A.* ثخین - غلیظ *P.* استبر - دژمان *T.* قالین - قوند - قبا || Gros fil خیط غلیظ - قالین ایپلک Grosse toile قبا بز - کرپاس ثخین Ce n'est que de la grosse besogne قبا برایشدر - On dit d'un homme qui n'a pas le sens fort délicat, qu'il n'a qu'un gros bon sens قبا عقللو در - On dit aussi, Un gros fin قبا بر ولدزنا

On dit, Un gros péché, pour dire, un péché grave *A.* اثم جرم غلیظ - غلیظ *P.* گناه بزرک *T.* آغرصوچ - بیوک صوچ - Et une grosse fièvre, pour dire, une fièvre violente *A.* حمّاء شدید *P.* تب تند وتیز *T.* کسکین حمّا

On dit aussi, De grosses paroles, pour dire, des paroles injurieuses *A.* مندیات - نواقر *P.* بد زبانی جگر دوز *T.* سرد سوزلر || Ils ont eu une grosse querelle ensemble, ils se sont dit de grosses paroles بینلرنده بر منازعهٔ جسیمه واقع اولوب بری برلرینه نیچه نیچه نواقر ومندیات سویلمشلر در

On dit, qu'un cheval est gros d'haleine, pour dire, qu'il souffle beaucoup dans le travail *A.* کثیر الربو *P.* دمزن *T.* خیشلیجی

On dit à la mer, Un gros temps, pour dire, un temps orageux *A.* هواء شدید *P.* هوای تند ودرشت *T.* سرد هوا

On dit aussi, que la mer est grosse, pour dire, qu'elle est agitée *A.* بحر جیّاش *P.* دریای پر جوش وخروش *T.* فورتنه لی دکز

Et que la rivière est grosse, pour dire, qu'elle est enflée *A.* طامی *P.* بر خاسته *T.* قبارمش || Les rivières sont ordinairement grosses au printemps میاه انهار عادتا وقت بهارده قبارر - عادتا موسم بهارده کسب طموّ ایدر - طامیدر .

Gros, signifie aussi, ce qu'il y a de principal dans une affaire, dans un ouvrage *A.* کلّیات *T.* طوب - روبة الامر || Il s'est chargé du gros et du détail des affaires کلّیات وجزئیّات اموری در عهده ایلدی On lui a donné le gros de la besogne مصلحتک طوبی - روبة الامر عهده سنه تحمیل اولندی اوزرینه تحمیل اولندی Le gros de cet ouvrage est fort bon بو ایش طوبدن - بو ایشک کلیّاتنه باقلسه احسن واعلا در باقلسه

On appelle Gros-de-Naples, Gros-de-Tours. Certaines étoffes de soie que l'on fait à Naples et à Tours *A.* ابوقلمون *P.* جانفزا *T.* جانفس

Gros, signifie aussi, drachme *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* درم

Gros, adverbe. Beaucoup. V. ce mot. On dit proverb. et figur. Coucher gros, pour dire, avancer quelque chose de fort *T.* ایری طوغرامق || Vous dites qu'il fait mieux des vers latins que Virgile, vous couchez gros فلان کمسنه لاتین لساننده فلان نام مشهور شاعردن اعلا شعر ایدر دیرسک اشته بو پک ایری طوغرامقدر Il couche gros, car il ne parle que de millions فلان کس پک ایری طوغرار هب اون کرّه یوز بیک غروشدن بحث ایدر

En Gros. Il se dit par opposition à En détail *A.* سنایهً *P.* بهمه *T.* طوبدن || Vendre en gros سنایهً بیع ایتمک Acheter en gros طوبدن صاتون آلمق - سنایهً اشترا ایتمک Marchand en gros سنایهً فروخت مال ایدن تاجر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases *A* اجمالاً - علی طریق الاجمال *P.* بر وجه اجمال *T.* طوبدن اولهرق - مختصرجه || Raconter une histoire en gros, et sans s'arrêter au détail حکایه نک تفصیلاتنی طیّ ایله همان علی طریق الاجمال کیفیّتی نقل ایتمک Dire les choses en gros شیلری اجمالاً سویلمک Je vous ai rendu compte de cela en gros کیفیّت حالی علی طریق الاجمال سکا افاده ایلدم Voilà en gros comme les choses se sont passées اشته ماجرانک صورتی بر وجه اجمال بو منوال اوزره در

GROSEILLE. Espèce de fruit *T.* فرنک اوزمی || Groseille rouge قرمزی فرنک اوزمی

On appelle aussi Groseille, un autre fruit vert plus gros que les groseilles ordinaires *A.* علیق الکلب *T.* ایت برونی - یبان کلی - قوش برونی

GROSEILLER. Arbrisseau qui porte des groseilles *T.* فرنک اوزمی فدانی

GROSSE. Compte de douze douzaines *A.* اثنا عشر دستاً *P.*

دوازده دسته *T.* اون ایکی دسته || Une grosse de boutons
اون ایکی دسته Une grosse de soie اون ایکی دسته تکمه
ایپک طوره‌سی

Gross. T. de Jurispr. Expédition d'un acte public *A.* نسخهٔ
معتبرهٔ *P.* صورت شایان اعتبار *T.* معتبر صورت || Le notaire a gardé la minute, et m'en a délivré une grosse محکمه
کاتبی سندک بطّالنی حفظ ایله بکا معتبر بر قطعه صورتنی
اعطا ایلدی

GROSSESSE. État d'une femme enceinte *A.* حمل ـ حبل *P.*
بار گرفتگی *T.* کبه‌لک || Elle est dans le septième mois
de sa grossesse وقت حبلک یدنجی آینده در Elle a déclaré sa grossesse حال حبلنی اعلان ایلدی

GROSSEUR. Le volume de ce qui est gros *A.* ضخامت ـ حجم
جسامت ـ *P.* ژفتی *T.* یوغونلق ـ قالینلق || Grosseur énorme
حجیم prodigieuse جسامت مفرطه ـ ضخامت بیحدّ واندازه
médiocre غرایب دهردن بر حجم اضخم ـ عجیب الهیکل
La grosseur d'une personne, جسامت معتدله ـ حجم متوسّط
d'un arbre بر آدمک وبر آغاجک ضخامتی Cette colonne
n'est pas assez haute pour sa grosseur بو عمودک حجمنه
نظراً قدّی ناقصدر ـ Il signifie aussi, tumeur. V. ce mot.

GROSSIER. Épais *A.* غلیظ ـ ثخین *P.* درشت ـ استنبه ـ
سطبر ـ استبر *T.* قبا ـ قالین || Ce drap-là est bien grossier
بو چوقه زیاده‌سیله ثخین وغلیظدر Cette femme a la taille
grossière بو قارینک قدّ وقامتی بغایت غلیظدر

Il se dit aussi des ouvrages qui ne sont pas délicatement faits || Cet ouvrage de menuiserie est bien grossier بو طوغرامه‌نک
ایشی غایت غلیظدر ـ یک قبا در Voilà de la sculpture
extrêmement grossière اشته غایت الغایه قبا بر اویمه ایشی
ـ On dit, Donner une idée grossière d'une chose بر ماده‌نک
قباسنی افاده ایتمک ـ Et n'avoir qu'une idée grossière d'une
affaire, pour dire, une idée sommaire بر مصلحته علم اجمالیله
بر کمسنه‌نک بر مصلحته علم اجمالیله ـ واقف اولمق
بر کمسنه بر مصلحتدن قبا صپا اولدرق ـ وقوفی اولمق
خبردار اولمق

Il signifie aussi, rude, mal civilisé *A.* فظّ ـ بیّن الفظاظة ـ
خشین ـ غلیظ ـ غلیظ الجانب ـ جافی الخلق ـ جلیف *P.*
درشت *T.* قبا || Peuple rude et grossier غلیظ الجانب
Moeurs grossières وفظاظت طبعی غالب بر قوم درشتخو
غلظت Esprit grossier اخلاق فظاظت آلود ـ اخلاط غلیظه
ـ تعبیرات غلیظه Langage grossier طبع ایله مجبول بر آدم
اوضاع Il a les manières très-grossières لسان فظاظت نشان
سهو ـ خطای غلیظ Faute grossière واطوار غلیظه ایله مألوفدر
قبا یاکلشلق ـ غلیظ

GROSSIÈREMENT. D'une manière grossière *A.* بالغلاظة ـ
علی وجه الغلاظة *P.* با درشتی *T.* قبالق ایله || Cela est travaillé
grossièrement بو شیٔ قبا ایشلنمشدر Il parle grossièrement
قبالق ایله سویلر ـ تعبیرات غلیظه ایله ـ بالغلاظه تکلّم ایدر

GROSSIÈRETÉ. Caractère de ce qui est grossier *A.* غلظت
P. درشتی *T.* قبالق || La grossièreté d'une étoffe ثوبک
غلظتی d'une architecture بنانک قبالغی

Il signifie aussi, impolitesse *A.* فظاظت ـ غلاظت ـ جلافت
P. درشتی *T.* قبالق || Il en a usé avec beaucoup de grossièreté کمال فظاظت ایله معامله ایلدی Il y a de la grossièreté à parler de la sorte بو وجهله تکلّم ایتمکده غلاظت
وفظاظت وار در

Et parole impolie, rude *A.* کلام غلیظ pl. کلمات غلیظة ـ
P. قذع ـ تعبیر غلیظ ـ سخن درشت *T.* بد زبانی ـ قبا سوز
|| Il lui a dit des grossièretés فلانه کلمات غلیظه ایله خطاب
ایلدی

GROSSIR. Rendre gros *A.* اضخام ـ ایراث الضخامة ـ ایجاب
الجسامة *P.* ژفت کردن *T.* قبارتمق ـ قبالتمق || Il a pris
un habit qui lui grossit la taille بدننی اضخام ایدر بر لباس
ایله تلبّس ایلدی Les arrérages ont grossi la somme de la
moitié ادا اولنمامش مال بقایا مقدار مبلغک بر نصفی
قدر قبارمسنه بادی اولمشدر La jonction de telles et telles
troupes a grossi son armée d'un quart فلان وفلان عسکرک
التحاقی تقریبیله اردوسی بر چاریک زیاده کسب
جسامت ایتمشدر

Il se dit aussi des eaux *A.* کسب الطمو *P.* بر خاستن
آکلادیغمه قبارمق *T.* || Je trouve que la rivière a bien grossi
کوره میاه نهر کسب طموّ ایتمشدر

Se Grossir. *A.* کسب الضخامة ـ کسب الثخانة ـ کسب
الجسامة *P.* ژفت گشتن ـ ژفتی پذیرفتن ـ ژفتی پیدا
کردن *T.* قبارمق ـ قبالنمق || Le nuage s'épaissit, se grossit
سحاب کسب ثخانت وضخامت ایدر La foule se grossissait زحام ناس کسب جسامت ایتمکده ایدی

GROTESQUE. Il se dit des figures bizarres, imaginées par un peintre *A.* صور غريبة غريب الشكل || Figures grotesques الاشكال

Figur. Ridicule, extravagant *A.* موجب السخرة ـ مسخر *P.* لباس موجب || Un habit grotesque خنجرود فرما *T.* مسخره السخره || mine grotesque سیمای سخره فرما Cet homme est bien grotesque مسخره بر آدمدر

GROTESQUEMENT. D'une manière ridicule *A.* متمسخرا *P.* مسخره‌جه *T.* خنجرود گونه || Vêtu grotesquement مسخره‌جه متمسخرا رقص ایتمك Danser grotesquement کینمش

GROTTE. Caverne *A.* کهف pl. کهوف ـ مغارة pl. مغارات *P.* غار *T.* مغاره || Grotte profonde کهف عمیق الغور ولجة ـ à l'entrée de la grotte مغاره‌نك مدخلنده Faire une grotte dans un jardin باغچه ایچنده بر مغاره انشا ایتمك

GROUILLEMENT. Mouvement et bruit de ce qui grouille *A.* قلقلة *P.* جنبش *T.* اوینایش || Le grouillement des intestins قلقلة الاحشا

GROUILLER. Il se dit du bruit que font les intestins dans le ventre *A.* قلقلة الرياح البطن *P.* جنبیدن باد شکم *T.* قارن کورلمك

On dit aussi d'un homme à qui la tête tremble, que la tête lui grouille *A.* نزنزة الرأس *P.* سر لرزیدن *T.* باش دتره‌مك ـ باش صرصلمق

GROUPE. Terme d'arts du dessin. Assemblage d'objets tellement rapprochés, que l'oeil les embrasse à la fois *A.* جئیل pl. اشکال محتفلة *P.* شکلهای باهم آورده ـ شکل محتفل ـ الاشکال *T.* بر شکل || Un groupe d'enfans اشکال ییغنتیسی ـ طوب شکللر بوصورتلردن Ces figures font un beau groupe محتفل صبیان لطیف وخوش منظر بر جئیل اشکال حاصل اولور Un groupe d'animaux صور بهایمدن عبارت بر شکل محتفل de fruits فواکه محتفله‌دن مرکب بر جئیل اشکال

GROUPER. Mettre en groupe *A.* ترتیب محتفلا *P.* با هم نهادن *T.* طوب اولدرق ییغدرمق || Ce peintre sait bien grouper les figures فلان مصوّر اشکالك محتفلا ترتیبی فننده ماهر در

GRUAU. Il se dit d'un grain concassé et dépouillé de son écorce *A.* جشیشة *P.* پرغور ـ فروشك ـ دلیده ـ افشه *T.* بلغور || Le gruau est fort rafraîchissant جشیشه بغایت مبرّد در Le gruau engraisse بلغور مسمّندر

GRUE. Sorte de gros oiseau *A.* کرکیّ pl. کراکیّ *P.* گلنك *T.* طورنه ـ فرفه || Une bande de grues fait la figure d'un triangle en volant برطورنه سوریسی اوچارایکن شکل مثلث الاضلاع پیدا ایتدرر

GRUE. Machine dont on se sert pour élever de grands fardeaux *A.* منجنیق *T.* بوجورغاد

GRUERIE. Juridiction où les officiers commis pour la garde des bois, des forêts, jugent des délits et des dommages qui s'y font *A.* باب الناظر الآجام *P.* مدالتخانهٔ سردار بیشه‌زارها *T.* قوری آغاسی قپوسی || Donner une assignation à la gruerie, pour raison du dommage fait par les bestiaux dans les bois قوری ایچنده حیواناتك ایراث ایتدکلری زیان وخسارت دعواسی قوری آغاسی قپوسنه حواله اولنمق

GRUGER. Briser quelque chose de dur avec les dents *A.* کزم *P.* بدندان شکستن *T.* دیش ایله قیرمق || Gruger des macarons کورکی دیش ایله قیروب یمك

Il se prend aussi pour Manger. V. ce mot. || Trois ou quatre qu'ils sont, auront bientôt grugé cela بواوچ درت کشی اول طعامی بسبتون اکل ایده‌جکلری درکار در ـ On dit d'un homme qui fait plus de dépense que son bien ne le comporte, qu'il gruge son fait ما ملکنی اکل وبلع ایدر

GRUMEAU. Petite portion de sang ou d'autre humeur concrescible qui s'est figée *A.* علقة *P.* خون فسرده *T.* پرکالهٔ اویوشق علقات غلیظهٔ دم || Vomir de gros grumeaux de sang قان استفراغ ایتمك Le lait se convertit quelquefois en grumeaux dans l'estomac سود معده ایچنده بعضا اویوشمش پارچه‌لره متحوّل اولور

se GRUMELER. Devenir en grumeaux *A.* تخثر متقطّعا *P.* پاره بپاره فسردن *T.* پارچه پارچه اولمق ـ اویوشوب دانه دانه اولمق || Le lait se grumelle سود تخثر اویوشوب دانه دانه اولور ـ ایدر

GRUMELEUX. Qui a de petites inégalités *A.* ملتوی *P.* کج ومج *T.* اکری بوکری || Caillou grumeleux اکری بوکری چقل طاشی

GUÉ. L'endroit d'une rivière où l'on peut passer l'eau sans nager *A.* مخاضة pl. مخاوض ـ مقطع النهر pl. مقاطع النهر *P.* پایاب *T.* چایك کچید یری || Le gué est bon, est sûr

dans cet endroit - là مقطع نهر اول محلده اصلح واقوا در
Passer la rivière à gué نهری کچید یرندن مرور ایتمک
Sonder le gué مخاضهٔ نهری اسقندیل ایله یوقلمق Ab-
reuver un cheval au gué آتی نهرک کچید یرنده اسقا
ایتمک - On dit figur. Sonder le gué, pour dire, Faire quelque tentative sous main, pour pressentir les dispositions de ceux dont dépend le succès d'une affaire T. اسقندیل - استمزاج ایتمک
ایتمک

GUÉABLE. Où l'on peut passer à gué A. ممکن القطع -
ممکن العبور عن المخاضة P. از پایاب گذشتنی T. کچید
ویرر || La rivière est guéable dans cet endroit نهر فلان محلده
کچید ویرر

GUÈBRES. Nom que portent les restes de l'ancienne nation Persane P. گبر

GUÈDE ou PASTEL. Plante à l'usage des teinturiers A. عظلم
- نیل P. نیل T. چویت اوتی

GUENILLE. Haillon, chiffon A. خرقه pl. خرق - مزقه pl.
مزق P. چپان T. پچاوره || Cet homme ne porte que des guenilles بو آدمک لباسلری خرق ومزقدن عبارتدر

Il se dit au pluriel de toutes sortes de vieilles hardes A. pl.
خدافل pl. معاوز pl. اخلاق pl. ردم P. کهنه پارها T. اسکی
بوسکی شیئلر

GUENILLON. Petite guenille A. قزاع P. لتهٔ کهنه T. پچاوره
پارچه‌سی

GUENIPE. Femme malpropre A. تافرة - متقشفة P. زن چپل
T. کیرلو پاسلو عورت

GUENON. La femelle du singe A. قردة P. پوزینهٔ ماده T.
دیشی میمون || Une petite guenon دیشی میمون یاوریسی

GUENUCHE. Petite guenon A. قریدة P. پوزینک ماده
T. دیشی میمون انیکی

GUÊPE. Grosse mouche semblable à une abeille A. زنبور pl.
زنابیر P. بز - زنبور T. صاری آری - نیشترلی آری || Grosse guêpe ایری نیشترلی آری - زنبور کبیر

GUÊPIER. Lieu où les guêpes construisent des gâteaux et des alvéoles A. بیت الزنابیر P. آشیانهٔ زنبورها T. صاری آریلر
یواسی

GUÈRE ou GUÈRES, adverbe. Pas beaucoup A. لا کثیرا P.
نه چند T. اولقدر یوق - همان دکل || Il n'y a guère de gens tout-à-fait desintéressés غرض وعوضدن عاری آدملر
اولقدر یوقدر Il n'y a guère de bonne foi dans le monde دنیاده
صدق وفا اولقدر یوقدر Il n'est guère sage اولقدر عاقل
نه چند صاحب عقل ودرایتدر - دکلدر Il n'y a guère que lui qui soit capable de faire cela بو ایشه همان فلاندن
غیری کمسنه قادر دکلدر

GUÉRET. Terre labourée et non ensemencée A. کریب -
فلحة P. زمین شیار کرده T. نطس اولمش یر || Cette pièce de terre est demeurée en guéret بو تارلا نطس اولەرق
ابقا اولنمشدر

GUÉRIDON. Sorte de meuble qui sert à mettre des flambeaux A. کرسیّ السراج P. پایگاه شمعدان T. شمعدان اسکمله‌سی
- شمعدان اوتوراغی

GUÉRIR. Rendre la santé A. اصلاح - ابلال - ابراء - اشفا
المزاج P. درست کردن - شفا دادن T. صاغلتمق || Ce médecin l'a guéri d'un mal qui paraissait incurable بو طبیب
فلان کمسنه‌یی نا قابل شفا عدّ اولنان مرضدن ابرا
ایتدردی Guérir quelqu'un de la fièvre فلانی علّت حمّادن
ابرا ایتمک - On dit proverb. De quoi me guérira cela? Cela ne me guérira de rien, pour dire, que cela ne me servira de rien بو شیٔ دردمه بر درلو دوا اولمز

Il se dit aussi des maladies A. دفع P. چاره کردن -
بر طرف کردن T. صاوشدرمق || Guérir la fièvre حمّایی
دفع ایتدرمک Cet emplâtre guérit les contusions بو یاقی
بره‌لری دفع ایتدرر

Guérir une plaie A. تلئیم - اصلاح P. درست کردن T.
صاغلتمق - اوکمق

Guérir, au neutre, et se Guérir A. تشفی - استشفا - استفاقة -
کسب البرء والصحة - تصحیح المزاج - استبلال - نبلل -
کسب الشفاء والعافیة - P. تن درستی پذیرفتن - شفا
یافتن T. ایو اولمق - شفا بولمق - صاغلمق - افاقت
بولمق || Votre mal commence à se guérir دوچار اولدیغک
علّتدن استشفایه یوز طوتدک Songez seulement à vous guérir
افاقت بولمغه باق - همان کسب برء وصحته چالش Il est malade, mais il guérira خسته ایسه ده شفا بولەجغنه شبهه
یوقدر Guérira-t-il de cette maladie? بو مرضدن شفایاب
اولەجغی وارمیدر - بو علّتدن افاقت بولەجقمیدر - Figur. ||
On l'a guéri de l'erreur où il était مبتلا اولدیغی علّت

Il était autrefois fort attaché à صلالـدن شفاياب اولمشدر
cette opinion, mais il en est guéri maintenant مقدّما فلان
اعتقادده تمکین نفس ایتمشیکن الیوم اول علّتدن شفایاب
مبتلا اولدیغی حرص Il est guéri de son ambition اولمشدر
رهایاب - نام وشان علّتندن شفایاب اولمشدر On ne gué-
rit point de la peur علّت خوف وجبانت قابل شفا
اولەجق امراضدن دکلدر

Guéri. A. مشفی P. شفا یافته - تن درستی پذیرفته T.
افاقت بولمش - صاغلنمش

GUÉRISON. Recouvrement de la santé A. برء - شفا - افاقة
P. درستی پذیری - دوا پذیری - چاره پذیری T. صاغلمه
افاقت || Guérison parfaite برء تام - شفای تام imparfaite
برء ناقصه Le médecin travaille à sa guérison طبیب فلانک
وافاقتنه صرف سعی واهتمام ایدر La guérison de ces sor-
tes de maladies est très-difficile بو مقوله امراضدن افاقت
مشکلدر - بو مقوله امراضک دواسی مشکلدر C'est de Dieu
seul qu'il doit attendre sa guérison افاقتنی مجرّد عنایت بالغهٔ
رحمنیەدن مأمول ایتملو در

GUÉRISSABLE. Qu'on peut guérir A. ممکن البرء - ممکن الشفا
ممکن الدوا - P. شفا پذیر - دوا پذیر - علاج پذیر - درمان
پذیر T. صاغلور - علاج قبول ایدر || Ce mal n'est pas guéris-
sable بو مرض دوا نا پذیر در - بو علّت نا قابل علاجدر

GUÉRITE. Petite loge où une sentinelle se met à couvert
A. مرتباء - مرقبة P. نوبتخانه - دیدەبانگاه T. نوبت یری
- قوللق یری || Un boulet de canon donna dans la guérite,
et tua la sentinelle طوب کلەسی نوبتخانەیه اصابت ایله
نوبتجی نفرینی اولدردی

Il se dit aussi d'un petit cabinet ouvert de tous côtés au haut
d'une maison pour découvrir de loin A. غرفة pl. غرفات -
علویّة P. فرواره T. جهاننما - چارداق || Il a fait faire une
petite guérite au haut de sa maison خانەسی بالاسنده صغیر
بر جهاننما احداث ایتدردی

GUERRE. Différend entre des États, qui se décide par la voie
des armes A. حرب pl. حروب - محاربة pl. محاربات -
سفر pl. اسفار - قتال - مقاتلة - مقاتلات P. جنک - پیکار -
نبرد - رزم - پرخاش T. دویش - جنک || Guerre sanglante
سیلان - سفک دماء کثیرەیی مستلزم محاربهٔ شدیده
نیچه قانلر دوکلمش - جویبار دمایی مستلزم اولمش جنک

حرب وقتال Guerre juste حقّه مقارن اولان سفر injuste
سفر قاعدهٔ عدل وحقه منافی اولان سفر Guerre d'outre-mer
دکز آشوری سفر - ما وراء البحر Gens de guerre اهل حرب
عسکری نفری - عسکری - Le métier de la guerre فنّ حرب
Les lois de la guerre شروط حربیّه - قوانین حربیّه Ruse de
guerre خدعهٔ حربیّه Munitions de guerre et de bouche مهمّات
تدارکات سفریّه وذخایر وارزاق سفر Préparatifs de guerre
Machine de guerre آلت حرب Place de guerre قلعه سفریّه
Conseil de guerre شورای ارباب حرب En temps de guerre
هنگام سفرده - وقت سفرده Vaisseau de guerre جنک
ترتیب جنک اوزره Vaisseau armé en guerre سفینەسی
جنک هیئتنه کیرمش سفینه - تجهیز اولنمش سفینه C'est
un grand homme de guerre فنّ حربده مهارت کامله صاحبی
بر محراب جلیل الشاندر - بر جنکجوی نامدار در Les
malheurs de la guerre آفات سفریّه - مصایب سفریّه Les
fruits de la guerre ثمرات حرب - ثمرات سفر Déclarer la
guerre اعلان سفر ایتمک Entreprendre la guerre سفره تصدّی
ایتمک Ces deux princes sont en guerre, se font la guerre بو
ایکی پادشاه بیننده سفر وار در Aller à la guerre سفره
سفره اشمک - عزیمت ایتمک Allumer la guerre dans un
État بر ملک ایچنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال ایتمک
Porter la guerre dans le coeur d'un pays جنک وقتالی
قتال وجدالی ملکک - قلبگاه ملکه قدر ایصال ایتمک
جگرگاهنه قدر سوق وایصال ایتدرمک Savoir bien la guerre
فنّ حربه کما ینبغی واقف وآشنا اولمق Les puissances
qui sont en guerre دول محاربین Soutenir la guerre محاربەیه
مداومت ایتمک Entendre bien l'art de la guerre فنّ حربک
قواعدندن کما ینبغی خبردار اولمق La guerre de campagne
صحرا جنکی de siége محاصره جنکی C'est un homme qui
a le génie de la guerre عقل حربی ایله مجبول بر آدمدر
Faire la guerre à outrance حدّ افراطه قدر جنکه شدّت
Faire la guerre à feu et à sang احراق بالنار واهراق
دمای بیشمار ایله جنک وقتاله مبادرت ایتمک - Guerre
civile, Guerre intestine, celle qui s'allume dans l'intérieur de
l'État A. حرب داخلی pl. حروب داخلیّة P. حرب وشورش
- ملک ایچندەکی دویش T. درونی - Guerre sainte. La
guerre contre les infidèles, qui avait pour but la conquête de
la Terre-Sainte A. جهاد

On appelle figur. Foudre de guerre, un grand homme de guerre امر حربده صاعقهٔ دهشت انگیز مثالی بر جنکاور لا نظیر - جنکده یلدرم کبی بر آدم - Et flambeau de la guerre, celui qui est cause de la guerre - موقظ نائرهٔ حرب وقتال مسعر حرب - موقد مشعل حرب وقتال

Aller à la petite guerre. C'est aller en petite troupe butiner en pays ennemi *T.* چاپوله چیقمق - چاپوله وارمق

On dit, Faire la guerre à quelqu'un, pour dire, prendre à tâche de le contrarier *T.* بر کمسنهید معارض اولمق

Guerre, se dit figur. dans les choses morales *A.* جدال - نزاع *P.* ستیز - ستیز و نزاع *T.* کشمکش نزاع وستیز - جنکلشمه || Il faut faire la guerre à ses passions امراض نفسانیّه ایله جنکلشمه لازمدر Il y a guerre perpétuelle entre l'esprit et la chair جسم وروح بیننده دائمی کشمکش نزاع وجدال وار در

GUERRIER. Qui a rapport à la guerre *A.* حربیّ *P.* پیکاری - جنکی *T.* جنکه متعلّق || Actions guerrières اعمال حربیّه مآثر Travaux guerriers خدمات حربیّه Exploits guerriers فتوح وغزوات - جلیلهٔ حربیّه - Et qui est propre à la guerre *A.* مألوف الحرب - حربیّ *P.* جنک آزما *T.* جنکجی مزاج Humeur guerrière جلادت حربیّه || Courrage guerrier حرب وجنکه مألوف بر ملّت Nation guerrière جنک آزما ملّت جنک آزما - Et qui fait ou qui a fait la guerre *A.* محارب *P.* پرخاشکار *T.* جنک ایدن

GUET. Fonction d'un soldat mis en sentinelle, ou d'un nombre de soldats qui font la ronde de nuit dans une ville *A.* عسس - مرابطه *P.* دیده‌بانی - گرده‌بانی *T.* قوللقجیلق - قولجیلق || Celui qui fait le guet en cet endroit-là اول محلّده قوللقجیلق Être au guet قوللقجیلق ایتمک ایدن En cette ville, ce sont les bourgeois qui font le guet بو شهرده خدمت مرابطه اهل بلده‌یه مخصوصدر - Il se dit aussi de ceux qui font le guet *A.* ربیئة - اترور *P.* دیده بان - گرده بان *T.* قوللقجی پیاده قولجی وآتلو Guet à pied, à cheval || قولجی - قولجی

On appelle Mot de guet, le mot qui se donne à ceux qui font le guet *A.* لفظهٔ معهودة - شعار *P.* حرف معهود *T.* معهودانه سوز

GUET-APENS. Embûche dressée pour assassiner, ou pour surprendre quelqu'un *A.* غیلة *P.* کمینگاه مردمکشی *T.* آدم پوصی‌یه دوشروب قتل ایلدیلر - قتل واعدام ایتمشلر در فلانی غیلهٔ دوشره‌جک پوصی On l'a tué de guet-apens || بکا - Figur. || C'est une affaire qu'il m'a faite de guet-apens ایتدیکی ایش کمینگاه خبائتده ترتیب اولنمش بر سوء قصد در On prit le temps de son absence pour faire juger son procès, c'est un guet-apens وقت غیبتندن اغتنام فرصت ایله دعواسنی حکم ایتمشلر در اشته بو کیفیّت آدمی بر پوصی‌یه دوشرمکدر

GUÊTRE. Sorte de chaussure qui sert à couvrir la jambe et le dessus du soulier *A.* خصف *P.* پالیک - شمم *T.* چارق

GUÊTRER. Mettre des guêtres à quelqu'un *A.* الباس الخصف *P.* شمم نهادن *T.* آیاغه چارق کچورمک - چارق کیدرمک

GUETTER. Épier à dessein de surprendre *A.* اعتیان *P.* پژوهیدن *T.* قطاع طریق جاسوسلمق || Les voleurs guettent les passans ابنای سبیلی جاسوسلر Il y a des sergens qui le guettent ضابط نفراتی پسنه دوشوب اعتیان ایدرلر On sait tous les endroits où il va, on le guette فلانی جاسوسلیوب هر قنغی طرفه وارر ایسه خبر آلورلر

Figur. Attendre quelqu'un à un endroit où il doit passer *A.* ترصّد - ترقّب - ارتقاب *P.* چشمدوز ترقّب شدن - پرمر *T.* داشتن کوزلمک || Je guette ici un tel juge pour lui présenter un placet عرضحالمی تقدیم ایچون بو طرفده فلان قاضی‌یه مترقبم Il guettait son débiteur pour lui demander de l'argent اقچه طلبیچون آله‌جقلوسی ظهورینه مترصّد ایدی

GUEULARD. Qui parle beaucoup et fort haut *A.* ثرثار مصوات *P.* هرزه گو آواز تند *T.* پک حیقریجی یکشاق

GUEULE. C'est dans la plupart des animaux et dans les poissons, ce qu'en l'homme on appelle Bouche *A.* فوه - فم pl. افواه *P.* دهان *T.* آغز || La gueule d'un boeuf صغرک آغزی Gueule béante آچق آغز - فم افغر Il avait la gueule ouverte pour l'engloutir فلانی بلع ایچون افغار فم ایلدی - Il se dit aussi d'autres choses par analogie *A.* فم - فوهة *P.* دهانه *T.* آغز || La gueule d'un four *A.* فوهة تنور *P.* دهانهٔ تنور *T.* فرون آغزی d'une cruche *A.* فم جرّه - عنق جرّه *P.* دهانهٔ دستینک بوغازی - دستینک آغزی *T.* گلوی سبو - سبو d'un sac چوالک آغزی - On dit proverb. Mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril certain فلانی قوردک آغزینه ویرمک

GUEULÉE. Grosse bouchée *A.* لقمهٔ کبیرة *P.* لقمهٔ بزرک *T.* ایری لقمه

GUEUSAILLE. Multitude de gueux *A.* فوج السایلین *P.* کروه دریوزه کنان *T.* دیلنجی غلبه‌لکی || خچکولان – Chassez cette gueusaille بو دیلنجی کروهنی طرد ایله

GUEUSE. Pièce de fer fondu, qui n'est point encore purifiée *A.* حدید غیر مصفا *P.* آهن خام *T.* خام دمور || Couler la gueuse دوکمک – خام دموری سبک ایتمک

GUEUSER. Mendier *A.* سؤال *P.* دریوزه کردن *T.* دیلنمک || Il s'est mis à gueuser دیلنمکه مباشرت ایلدی || Gueuser son pain بر کشی قوت لا یموتنی سؤال ایتمک

GUEUSERIE. Indigence, misère *A.* فاقة – فقر *P.* گدایی *T.* فقرالق – مسکینلک || Il y a bien de la gueuserie dans cette province بو مملکتده خیلی فقر وفاقه وار در

GUEUX. Indigent *A.* فقیر pl. فقرا *P.* مسکین *P.* گدا *T.* فقرا – یوخسول || Ces gens-là sont si gueux, qu'ils n'ont point de pain – بو آدملر قوت لا یموته احتیاج رتبه‌سنه قدر فقرا درلر فقر واحتیاجلری شول مرتبه درکه نانپاره‌یه محتاجدرلر

Et qui demande l'aumône *A.* سایل pl. سایلین *P.* دریوزه‌گر *T.* دیلنجی – خچکول || C'est un vrai gueux صرف سایلدر

– Il signifie aussi Fripon, V. ce mot.

On dit d'une femme de mauvaise vie, que c'est une gueuse *A.* فاسقه *P.* زن آلوده دامن *T.* قحبه

GUI. Plante qui croît sur les branches de certains arbres, comme du poirier, du chêne, etc. *A.* مشرة *T.* توزاق || Gui de chêne پلید آغاجی توزاغی

GUICHET. Petite porte pratiquée dans une grande *A.* خادعة *P.* پالگانه *T.* یاوری قپو || La porte de la ville est fermée, mais le guichet est ouvert شهر قپوسی کرچه مسدود در انجق یاوری قپوسی آچقدر || On l'amena entre les deux guichets pour traiter d'accommodement avec sa partie خصمیله بیننی بالمصالحه یاوری – اویدرمق ایچون خادعتین آره‌سنه کوتورلدی قپولر آره‌سنه

GUICHETIER. Valet qui ouvre et ferme les guichets *A.* بوّاب الخادعة *P.* دربان پالگانه *T.* یاوری قپو بکچیسی

GUIDE. Celui qui conduit une personne, pour lui montrer le chemin *A.* دلیل *P.* رهنما – رهبر – بدرقه *T.* یول کوستریجی – قولاغوز – دلیل || Prendre un guide قولاغوز – دلیل اتخاذ ایتمک قولاغوزلق – دلالت خدمتنی ایتمک || Servir de guide آلمق – ایتمک – On appelle Guides, dans les armées, des gens du pays choisis pour conduire l'armée *T.* اردو قولاغوزلری – عسکر قولاغوزلری

Figur. Celui qui dirige quelqu'un dans sa conduite *A.* مرشد || Ce jeune homme a besoin d'un bon guide pour ses affaires بو آدم حداثت سنی تقریبیله بر حاذق مرشده محتاجدر

GUIDE. Une bande de cuir qu'on attache à la bride des chevaux d'équipage, et qui sert à les gouverner *A.* فسار *P.* جریر *T.* یولار

GUIDER. Conduire dans un chemin *A.* اراءة الطریق – دلالت *P.* رهنمایی کردن – رهبری کردن *T.* یول کوسترمک – قولاغوزلق ایتمک || Prenez un homme qui sache les chemins, afin qu'il vous guide سکا اراءهٔ طریق ایده‌جک یوللری بیلور بر آدم معیتکه استصحاب ایله – Figur. *A.* ارشاد – *P.* رهنمایی کردن *T.* یول کوسترمک || C'est lui qui me guide dans cette affaire بو خصوصده بکا اراءهٔ طریق ایدن فلاندر || C'est son intérêt qui le guide هر شیئده دلیل ومرشدی مصلحت مخصوصه‌در || Guider quelqu'un dans le chemin de la gloire – برکمسنه‌یی طریقهٔ شان واقباله ارشاد – بر کمسنه‌یه شان واقبال طریقنی اراءه ایتمک – ایتمک

GUIGNE. Sorte de cerise douce *A.* قراصیاء حلو *P.* آلو بالو *T.* کراس || Guigne noire, rouge, blanche سیاه وقرمزی وبیاض کراس

GUIGNER. Fermer à demi les yeux en regardant du coin de l'oeil *A.* تحشیف العین – شوس *P.* چشمپوشانه نیمنگاه کردن *T.* کوز قیپارق قویروغیله باقمق – کوز قیپارق کورمک

Figur. Former quelque dessein sur quelqu'un, sur quelque chose *A.* اطماح النظر *P.* دیده دوختن *T.* کوز دیکمک || Il guigne cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ایدر || Il y a long-temps qu'il guigne cette héritière بو مدت مدیده‌دنبرو میراثخوره کوز دیکمشدر

GUIGNIER. L'arbre qui porte des guignes *A.* شجر القراصیاء الحلو *P.* درخت آلو بالو *T.* کراس آغاجی

GUIGNON. Malheur *A.* شآمت – شآمة البخت – نحوست *P.* بخت بد – سگاری *T.* اوغورسزلق || C'est un grand guignon برکمسنه‌یه شآمت عظیمه در || Porter guignon à quelqu'un اوغورسزلق کتورمک – ایراث شآمت بخت ایتمک

GUILÉE. V. Giboulée.

GUILLERI. Chant du moineau *A.* غرد العصفور ـ شقشقة *P.* جاو جاو كنجشك *T.* سرچەنك اوتمەسى || Le guilleri de ce moineau est réjouissant بو سرچەنك اوتمەسى مفرّحدر

GUILLOCHER. Faire des guillochis *A.* تجميل بالتحاسين *P.* برسم زيبا پيراستن *T.* كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك || Guillocher une tabatière قوطينك اوزرينه كوزل بزكلر ايله حسن ويرمك

GUILLOCHIS. Compartimens faits pour orner différens ouvrages *A.* pl. تحاسين *P.* پيرايشهاى زيبا *T.* كوزل بزكلر

GUIMAUVE. Espèce de mauve *A.* خبّاز شجرىّ ـ خطمىّ *P.* خاتم جيچكى *T.* كل خطمى ـ غسل

GUINDAGE. L'action de guinder. V. Guinder.

GUINDER. Lever en haut par le moyen d'une machine *A.* ترفيع ـ اصعاد بالسماك ـ بالسماك *P.* بسماك بر آوردن *T.* يوكى آلت ايله قالدرمق || Guinder un fardeau آلت ايله قالدرمق Guinder des pierres avec une poulie طاشلرى مقره ايله قالدرمق Il se fit guinder avec une corde au haut de la tour كندويى برايپ ايله قلەنك يوقاروسنه اصعاد ايتدردى

Il se dit figur. des choses où l'on affecte trop d'élévation *A.* اظهار السموّ ـ اظهار العلوّ *P.* بلندى نمودن *T.* يوكسلمه || Il ne faut point se guinder l'esprit اظهار سموّ عقل ايتمك جائز دكلدر Cet orateur se guinde si fort, qu'on a peine à le suivre بو واعظ وعظنده اول قدر اظهار علوّ وسموّ ايدر كه آكا پيرولك ايتمك مشكلدر

GUINGOIS. Travers, ce qui n'est pas droit *A.* محلّ ـ ضلوع ـ الضلوع *P.* وريب *T.* مزاوه || Il y a un guingois dans ce jardin بر مزاوه وار در ـ بو باغچەده بر محلّ ضلوع وار در On a tâché de cacher le guingois de cette chambre par une cloison بر تخته پرده ايله اوطەنك مزاوەسنى ستر ايتمكه || Figur. *A.* اعوجاج *P.* كجى *T.* اكريلك ـ چالشديلر Il y a dans cet esprit un guingois qui choque tout le monde بو عقلده عالمى بيزار ايدر بر نوع اعوجاج وار در

De guingois. De travers *A.* ضالعاً *P.* كج ومج ـ وريب كونه *T.* اكرى بوكرى ـ مزاوەلو || Cette chambre-là est toute de guingois بو حجره جملةً ضالعدر ـ بو اوطه بسبتون مزاوەلو در S'habiller de guingois اكرى بوكرى ـ ضالعاً تلبّس ايتمك Il marche tout de guingois اكرى ـ ضالعاً مشى ايدر كيينمك

معوّج العقل *A.* Figur. || Il a l'esprit de guingois ـ بوكرى يورر *P.* كج عقل *T.* اكرى عقلى

GINGUETTE. Petit cabaret. V. ce mot.

GUIRLANDE. Ornement de tête en forme de couronne, composé de fleurs entremêlées ensemble *A.* اكليل الازهار *P.* سرپوش با كل وشكوفه آراسته *T.* چيچك ايله دونانمش باش كسوتى || Former, composer une guirlande چيچك ايله دونانمش باش كسوتى دوزمك Guirlande de pierreries جواهر گرانبها ايله مرصّع بر قطعه باش كسوتى

Et les ornemens de feuillages, de fleurs dont les sculpteurs ornent les bâtimens *A.* pl. خطّ مشجّر ـ خطوط مشجّره *P.* زنجيرك برگ وشكوفه *T.* زنجيرى ـ يپراق وچيچك

GUISE. Manière, façon *A.* اسلوب ـ فنّ ـ طور *P.* آيين *T.* طور || Chaque pays a sa guise هر مملكتك بر كونه فنّ واسلوبى وار در Chacun vit à sa guise هر كس كندو طورنجه et en proverbe *P.* هر كس بندد بآيين ديگر دستارها Chacun se gouverne à sa guise هر كس كندويى طور خودنجه اداره ايدر كچينور

En guise. A la façon, à la ressemblance *A.* على طور ـ بمثل *P.* بسان ـ بآيين *T.* كبى ـ طورنجه || Prendre du sureau en guise de thé چاى كبى مرور چيچكى نوش ايتمك

GUITARE. Instrument de musique *A.* طنبور ـ طبن *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer de la guitare طنبور چالمق

GUSTATIF. Terme d'Anat. Il se dit du nerf qui constitue l'organe du goût *A.* عصبة الذوق *P.* پى حاشنى *T.* داد سكيرى

GUSTATION. Sensation du goût *A.* ذوق ـ طعم *P.* چاشنى *T.* داد

GUTTURAL. Qui appartient au gosier, ou qui se prononce du gosier *A.* حلقىّ *P.* گلويى *T.* بوغازه متعلّق || Son guttural صداى حلقى Les lettres ع et غ sont des lettres gutturales ع وغ حروف حلقدندر ـ Artère gutturale *A.* اخدع *P.* رگ گلو *T.* بوغاز طمرى

GYMNASE. Lieu destiné chez les anciens aux exercices du corps *A.* رحبة لحركات الشاقة *P.* ميدان زوربازان *T.* زورباز ميدانى

GYMNASTIQUE. L'art des divers exercices du corps *A.* فنّ التعليم الحركات الشاقة *P.* زوربازى *T.* زوربازلق ـ Les

modernes n'emploient ce mot que relativement à la santé ou à la guerre. On dit, La gymnastique militaire *A.* تعلّم الحركات الحربيّة La gymnastique médicinale *A.* حركة لحفظ الصحّة

GYMNIQUE. La science des exercices que l'on apprenait aux athlètes *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ كشتكيرى *T.* پهلوانلق

GYNÉCÉE. Appartement des femmes *A.* بيت النسوان *P.* خانهٔ زنان *T.* حرم ـ حرم دائره‌سى *P.*

GYNÉOCRATIE. État où les femmes peuvent gouverner *A.* حكومة النسوان ـ حكومة نسائيّة *P.* حكمرانئ زنان *T.* انكلتره قارى حكومتى || L'Angleterre est une gynéocratie دولتى حكومت نسائيّه‌نك جارى اولديغى دولتلردندر

GYPSE. Plâtre *A.* جبس *P.* آهك *T.* آلچى V. aussi Plâtre.

GYPSEUX. Qui est de la nature du gypse *A.* جبسىّ *P.* آهكى *T.* آلچيلو

HAB

HABILE. Qui fait avec succès un grand usage de ce qu'il a appris *A.* ماهر pl. مهرة ـ حاذق pl. حذّاق ـ عارف *P.* استاد ـ هنرمند ـ هنرور ـ كاردان *T.* اوز ـ معرفتلو || Un homme habile dans les affaires كاردان ـ ادارهٔ اموره ماهر بر آدم dans son métier صنعتنده ـ صنعتنده استاد ـ فننده ماهر آدم Il est habile en toutes choses هر شيئده مهارتى وار معرفتلو ـ در On dit d'un artiste qui excelle dans son art, c'est un habile peintre, un musicien, un sculpteur habile ماهر بر مصوّر وماهر موسيقى شناس وماهر اويمه‌جيدر En termes de Jurispr., il signifie capable *A.* لايق ـ صالح ـ مستحق ـ صاحب اللياقة والصحيّة *P.* سزاوار ـ شايسته *T.* كركلو || Habile à succéder استوراثه صالح Les moines ne sont pas habiles à succéder زهّادك حقّ وراثته لياقت وصلاحيّتلرى يوقدر

HABILEMENT. D'une manière habile *A.* بالحذاقة ـ بالمهارة *P.* استادانه ـ ماهرانه *T.* استادجه || Il a fait cela fort habilement بو شيئى مهارت تامّه ايله ايشلدى Il s'est tiré habilement d'affaire ماهرانه واستادانه مصلحت ايچندن چيقدى Il démêle habilement le vrai du faux كذب وصحتك بيننى بالمهاره فرق وتمييز ايدر

HABILETÉ. Qualité de ce qui est habile *A.* حذاقت ـ مهارت *P.* استادى ـ هنر ـ هنرمندى *T.* اوزلق ـ استادلق || Il a beaucoup d'habileté غايت ايله مهارتى واردر Il a fait voir son habileté en cette affaire شو مادّه‌ده مايهٔ حذاقتنى اظهار ايلدى ـ بو خصوصده اثبات حذاقت ايلدى Il a été pris pour dupe avec toute son habileté كمال مهارتى دركار ايكن مع كلّ حذاقته دوچار غبن ـ گرفتار دام خديعت اولمشدر وخديعت اولمشدر Cet homme a plus d'adresse que d'habileté فلانك چيره دستى ولياقتى مهارتندن زياده در

HABILISSIME. Superlatif d'habile *A.* امهر ـ احذق *P.* استادترين *T.* هنرمندترين ـ يك استاد ـ اولو استاد

HABILITÉ. Aptitude *A.* صلاحيّت ـ لياقت ـ استحقاق *P.* شايستگى *T.* كركلك || Habilité à succéder وراثته صلاحيّت

HABILITER. Terme de Jurispr. Rendre quelqu'un capable de faire, de recevoir quelque chose *A.* اعطاء الاستحقاق *P.* شايستگى دادن *T.* كركلندرمك || Un bâtard est habilité par la légitimation à posséder des bénéfices, à se faire prêtre بر ولد الزنا حقّ تصرّف زعامت واتّخاذ طريقت رهبانيّت خصوصلرنده جانب شرعدن كسب حلّ ورشدت ايله مستحق اولور

HABILLEMENT. L'ensemble des choses par lesquelles on est vêtu *A.* زىّ *P.* پوشش *T.* قيافت ـ اندام || Magnifique habillement زىّ فاخر

HABILLER. Mettre les habits à quelqu'un *A.* اكسا ـ الباس *P.* جامه پوشانيدن *T.* كييدرمك || Un valet de chambre qui habille son maître آغاسنى كييدرن ايچ آغاسى Je le trouvai qui s'habillait فلانى اكتسا ايلديكى حالده بولدم ـ كيينور ايكن بولدم On ne lui donna pas le loisir de s'habiller فلانه تلبّس واكتسايه وقت ويرمديلر ـ Et faire faire un habit à quelqu'un اكساى فقرا ايتمك || Habiller les pauvres الباس مساكين وفقرا ـ Habiller des troupes اكسا عسكرى ـ عسكرى نفراتنه لباس كييدرمك ـ ايتمك ـ On dit, qu'un homme s'habille bien, pour dire, qu'il porte ordinairement des habits bien faits *A.* تزيّنى بالحسن *P.* بزيبايى جامه پوشيدن

T. ياقشقلو كيينمك

On dit figur. Habiller un conte, pour dire, l'orner de manière à le rendre agréable *T.* حکایه‌یه الباس پوشش حسن ایتمك

On dit, Habiller quelqu'un de toutes pièces, pour, En dire toute sorte de mal *T.* فلانی شتوم گوناگون ایله دوناتمق

HABILLÉ. *A.* ملبّس *P.* جامه گرفته ـ جامه پوشیده *T.* کیینمش

HABIT. Vêtement *A.* لباس pl. البسة ـ ملبوس pl. ملبوسات ـ کسوة pl. کسا *P.* جامه ـ قبا *T.* اورویه ـ ثوب pl. ثیاب ـ اثواب ـ کییم ‖ Habit d'homme ارککك لباسی de femme لباس عفتنما زنه لباسی ـ جامهٔ زن ـ کسوهٔ نسا Habit décent مؤدّب لباس ـ ادبلو لباس ـ اهل عرض لباسی ـ bien fait کوزل کسیملو ـ جامهٔ خوش اندام ـ لباس لطیف التقطیع ـ جامهٔ بد اندام ـ لباس قبیح التقطیع mal fait لباس Être en habit long, en habit court کسیمی چرکین اورویه لباس طویل یاخود لباس قصیر کیینمك Habit d'été لباس شتوی d'hiver یاز اورویه‌سی ـ جامهٔ تابستانی ـ صیفی کسوهٔ de campagne قیش اورویه‌سی ـ جامهٔ زمستانی ـ شهر اثوابی de ville قیر اورویه‌سی ـ جامهٔ دشتی ـ صحرایی de chasse آوجی اورویه‌سی ـ جامهٔ شکار ـ کسوهٔ صیّاد à la mode رسم نو ظهور اوزره اولان لباس à la vieille mode حکمی کچمش لباس ـ رسم قدیم اوزره اولان لباس de couleur سلاب *A.* de deuil جامهٔ رنگ آمیز ـ ثوب ملوّن pl. سلب *P.* جامهٔ ماتم *T.* باس اورویه‌سی de parade کسوهٔ دارات de لباس عید de fête کسوهٔ رسمیّه de cérémonie واحتشام noce اسکی زمان ـ کار قدیم لباس à l'antique کسوهٔ سور à la française اسلوب فرانساوی اوزره بر لباس لباسی Habit léger لباس خفیف complet لباس مکمّل neuf لباس متخرّق déchiré کهنه لباس ـ لباس بلی vieux جدید لباس usé یرتق لباس ـ جامهٔ دریده ـ لباس متشقق ـ لباس ـ لباس ردئ méchant قوللنمش اثواب ـ مستعمل uni ساده رنکلو لباس فنا اورویه ـ جامهٔ کمقدر ـ خسیس ـ لباس لبیق qui sied bien سوزنی ایشلنمش لباس brodé Habit du یاقشقلو اورویه ـ یراشق اثواب ـ جامهٔ زیبنده matin *A.* مبذلة *P.* جامهٔ روزمرّه *T.* کونده‌لك اورویه qui sied mal یاقشقسز اثواب ـ جامهٔ نازیبنده ـ لباس غیر لبیق

Être somptueux, magnifique en habits ملبوسات خصوصنده

ملبوسات خصوصنده معنون ومحتشم اولمق Le luxe des habits تبدیل لباس ایتمك Changer d'habit اولان اسراف وسفاهت Mettre un habit بر لباس ایله اکتسا ایتمك Faire un habit ـ بطانهٔ لباس La doublure d'un habit بر لباس یاپدرمق بچیمی ـ لباسك تقطیعی la façon لباسك ایچ قابی

— Habit habillé, pour dire, avec lequel on est mis décemment *T.* یاقشقلو اورویه *P.* جامهٔ بایسته *A.* لباس مهندم

On dit, Prendre l'habit, pour dire, prendre l'habit de religieux *T.* جامهٔ ترسایی گرفتن *P.* اتّخاذ اللباس الرهبانیّة *A.* رهبانلق اثوابنی کیینمك

HABITABLE. Qui peut être habité *A.* قابل السکنا ـ ممکن الاقامة ـ التمکّن *P.* نشستنی *T.* اوتوریله بیله‌جك ‖ Ce logement n'est pas habitable بو خانه قابل سکنا دکلدر Ce bâtiment est maintenant habitable شمدی بو بنا قابل ربع مسکون On dit, Toute la terre habitable ـ تمکّن واقامتدر

HABITACLE. Habitation. V. ce mot. Il ne se dit qu'en quelques phrases de l'Écriture ‖ Les habitacles éternels امکنهٔ جاودانی

HABITANT. Qui habite dans un endroit *A.* مقیم ـ متمکّن *P.* قرارگیر *T.* اوتوران ‖ Il a choisi sa demeure en tel endroit, où il est encore habitant فلان محلّده اختیار مأوا ایله الیوم اول طرفده مقیمدر

Il est aussi substantif *A.* اهل pl. اهالی ـ ساکن pl. سکنة ـ قاطن pl. قطّان *P.* بوم گرفته *T.* یرلو ‖ Les habitans de la campagne صحرا نشینان ـ اهالئ صحرا On assembla les habitans de la ville بلده‌نك سکّان واهالیسی جمع اولندی Habitant d'un tel pays فلان مملکتده ساکن ـ فلان مملکتك اهالیسندن بری

HABITATION. Le lieu qu'on habite *A.* مسکن ـ سکنا pl. مساکن ـ مکان pl. امکنة pl. اماکن ـ مأوا ـ محلّ الاقامة *P.* جایگاه ـ اقامتگاه ـ قرارگاه *T.* یورد ـ قوناق ‖ C'est là mon habitation اشته مسکنم اول طرفده در L'habitation en est malsaine بو مسکن هیچ n'en vaut rien وخیم الهوا بر مکاندر On lui a donné cette maison pour son habitation بر ایشه یرامز اقامتگاهی اولمق اوزره کندویه فلان خانه‌یی ویرمشلر در

Il se dit aussi de l'établissement que les colonies font dans un pays *A.* مکان النواقل *P.* اقامتگاه کوچها *T.* کوچلر یوردلری ‖ Il y a deux habitations dans la Martinique مارتنیقه

جزیره‌سنده امکنهٔ نواقل اولدرق ایکی محلّ وار در

On dit, Avoir habitation avec une femme, pour dire, en avoir la compagnie charnelle *A.* مقاربت

HABITER. Faire sa demeure *A.* اتّخاذ ـ تسکّن ـ تمکّن *T.* اقامت کردن ـ جاگرفتن *P.* اقامت ـ اتوا ـ المسکن بر محلّده اقامت اوتورمق ـ یورد ایدنمک || Habiter un lieu بر سرایده تمکّن un palais بر یرده اوتورمق ـ ایتمک اول مملکتده Les peuples qui habitent ce pays-là ایتمک تخییم *A.* Habiter sous des tentes ـ متمکّن اولان ملل واقوام خیمه نشین اولمق *T.* درخیمه نشستن *P.*

HABITER avec une femme. Avoir commerce charnel avec elle *A.* قربان

HABITUDE. Coutume, disposition acquise par des actes réitérés *A.* عادت pl. عادات ـ دربت ـ دیدنه *P.* خوی ـ آیین *T.* عادت || Bonne habitude عادت حسنه ـ عادت محموده ـ دیدنهٔ ـ دربت مذمومه ـ عادت ردیئه mauvaise عادت حمیده ـ اسکی ـ آیین دیرین ـ عادت قدیمه vieille دیدنهٔ قبیحه متأصّل وریشه enracinée عادت مدید الاستمرار longue عادت کوک صالمش آیین قدیم ـ دار بر عادت Tourner en habitude بر عادت عادت حکمنه کیرمک Contracter une habitude برکونه ـ برکونه عادتی کسب ایتمک ـ ایله تعوّد ایتمک برکونه عادت ایله خویلنمق ـ عادت ایله تدرّب ایتمک Péché d'habitude بالاعتیاد اتّخاذ اولنمش گناه Former une habitude عادت پیدا ایتمک La répétition des actes forme l'habitude تکرّر اعمال حصول عادتی مستلزمدر Perdre une habitude عادت اتّخاذ عادتی فوت ایتمک Prendre l'habitude بر عادت ایدنمک ـ ایتمک Vieillir dans une habitude صاچ آغارتمق ـ عادتک ایچنده قوجامق Habitude au bien اعتیاد الخیر au mal اعتیاد الشرّ Quitter une habitude ترک عادت ایتمک Cela se tourne en habitude بو کیفیت عادت مألوفه صورتنی کسب ایدر Faire quelque chose par habitude بر شیئی من جهة الاعتیاد ایشلمک Se défaire d'une habitude بر عادتدن فارغ اولمق

On dit en termes de Physique et de Médecine, L'habitude du corps, pour dire, la complexion, le tempérament du corps *A.* بنیة الوجود ـ بنیة البدن || Son mal est répandu dans toute l'habitude du corps علّتی بنیهٔ وجودک مجموعنه منتشر اولمشدر Cette maladie a changé toute l'habitude du corps بو دا شدید بنیهٔ وجودی کلیّاً تغییر ایتمشدر

On le dit aussi, pour exprimer l'air qui résulte du maintien, de la démarche et des attitudes les plus ordinaires d'une personne *A.* هیئت *P.* کالبد *T.* قورلش || Je l'ai reconnu de loin à l'habitude du corps فلانی مسافهٔ بعیده‌دنبرو هیئتندن بیلدم

HABITUDE. Fréquentation ordinaire *A.* انس ـ موانست ـ الفت ـ موالفت *P.* آمیزش ـ آشنایی *T.* آشنالق ـ قونشمه || Avoir habitude avec quelqu'un, en quelque lieu برکمسنه ایله بر محلّده کسب انس والفت ایتمک

Et connaissance *A.* انیس pl. انیسین ـ آلف pl. آلاف *T.* بیلدک *P.* آشنا || Avoir des habitudes en un lieu بر محلّده انیس وآشنالری اولمق Il a de grandes habitudes کبار بیننده انیسین وآشنایان پیدا Faire des habitudes آشنالری وار در برکمسنه ایدندیکی Perdre toutes ses habitudes آشنالرک جمله‌سنی ضایع ایتمک Conserver ses habitudes آشنالرینی وقایه ایتمک

HABITUEL. Qui est tourné en habitude *A.* مألوف ـ مأنوس ـ معتاد *P.* آلفته *T.* آلشلمش || Mal habituel مرض مألوف Fièvre habituelle حمّای مألوف Péché habituel اثم مأنوس

HABITUELLEMENT. Par habitude *A.* حسب الاعتیاد ـ باستمرار ـ العادة *P.* بر وجه اعتیاد *T.* آلشمش اولدرق ـ عادت || Il s'enivre habituellement حسب الاعتیاد دوچار ایدینمدرک سکر اولور Mentir habituellement حسب الاعتیاد ارتکاب کذب ایتمک

HABITUER. Accoutumer *A.* تعوید ـ تدریب ـ تأنیس *P.* تألیف *T.* آلفتیدن آلشدرمق || Il faut habituer les enfans à l'obéissance, à supporter le froid et le chaud اطفالی رسوم اطاعت وانقیاده وحرّ وبردی تحمّله تأنیس وتدریب ایتمک لازمدر Habituer les jeunes gens à la fatigue نوجوانلری مشاقّ ومتاعبه آلشدرمق

S'HABITUER. *A.* تدرّب ـ تعوّد ـ اعتیاد ـ تأنّس ـ استیناس ـ تألّف ـ ائتلاف *P.* آلفتن *T.* آلشمق || S'habituer au bien خیر وحسنه‌یه آلشمق ـ برّ وخیر ایله تألّف ایتمک au mal شرّ ومفسدت ایله تأنّس ایتمک au froid, au chaud, au travail سرما وبرودت وگرما وحرارت وتعب ومشقّته آلشمق à l'air, au climat, aux moeurs, aux coutumes d'un pays بر مملکتک هواسنه وطبیعت اقلیمنه وآداب واخلاقنه آداب واخلاقیله الفت ایتمک ـ آلشمق

Et établir sa demeure en un autre pays que le sien *A.* توطّن
يورد ايدنمك *T.* بر وبوم اتّخاذ كردن *P.* اتّخاذ الوطن -
|| Il s'est venu habituer en cette ville بو بلدەيە كلوب
توطّن ايلدى

Habitué. *A.* متعوّد - مألوف - مأنوس *P.* آلفته *T.* آلشمش
آليشق -

HÂBLER. Parler beaucoup avec vanterie et exagération *A.* تفنّيش
P. لاف زدن *T.* لاف ايتمك - آورد ايتمك || Cet homme
ne fait que hâbler, ne croyez pas tout ce qu'il dit فلانك
كلامنه اعتماد ايتمه لافدن خالى دكلدر

HÂBLERIE. Discours plein de vanterie *A.* فيش *P.* لاف -
گذاف *T.* لافزانلق || Tout ce qu'il vous a dit, n'est que hâblerie سكا سويلديكى هپ لاف وگذافدر

HÂBLEUR. Qui hâble *A.* فيّاش *P.* لافزن *T.* آورد ايديجى
لافزان - || C'est un grand hâbleur عظيم بر لافزندر

HACHE. Instrument de fer dont on se sert pour fendre du
bois et autres choses *A.* فأس pl. فئوس - مكشاح pl. مكاشيح
- كرزيم pl. كرازيم *P.* تبر - كرزم *T.* بالطه || Abattre un arbre
avec une hache بالطه ايله بر آغاج ييقمق Donner un coup
de hache بالطه ايله اورمق - حوالهٔ ضربهٔ فأس ايتمك
Ils mirent la porte à bas à coups de hache ضرب فأس ايدەرك
بالطه ايله قپويى - قپويى خاك ايله يكسان ايتمشلر در
ييقديلر

HACHER. Couper menu *A.* خذع - تهريم - خردلة *P.* ريزه
كردن - كوفته كردن - ريزه كردن *T.* قيمه قيمق - قيمەلمق || Hacher
du veau بوزاغى اتى قيمەلمق

Il se dit aussi en parlant du dommage que la grêle fait aux
blés et aux arbres *A.* تجبيل *P.* ريزه ريزه كردن *T.* خرد
وخس ايتمك || La grêle a été si forte, qu'elle a haché jusqu'aux bois des vignes نزول ايدن طلونك اول مرتبەدە شدّتى
وارايديكه باغ تكاكلرينى كتوكلرينه قدر خرد وخس ايلدى

On dit d'une personne qui a reçu plusieurs coups d'estramaçon,
qu'on l'a hachée en pièces *A.* تكتيع *P.* لتالت كردن *T.*
تيكه تيكه طوغرامق

Haché. *A.* مخذّع - مهتّرم - مخردل *P.* ريزه ريزه شده -
كوفته شده *T.* قيمەلنمش - Figur. Style haché. Un style sans
liaison, coupé en petites phrases *A.* خذع مذع *P.* لت لت
قيرق كسك *T.*

HACHETTE. Petite hache *A.* خصين pl. خصن *P.* تبرچه
كوچك بالته - بالطەجق *T.*

HACHIS. Mets fait avec de la viande hachée menu *A.* خذيعة
P. كوفته *T.* قيمه آشى || Hachis de mouton قيون اتى
قيمەسى - كوفتەسى

HACHOIR. petite table sur laquelle on hache les viandes *A.*
مخذعة *T.* قيمه تختەسى

HAGARD. Farouche *A.* وحشىّ *P.* وحشتنما - وحشت آلود
T. قورقنج || Oeil hagard نظر وحشت آلود visage چهرهٔ
سيماى وحشتنما mine وحشتنما

HAGIOGRAPHE. Il se dit des livres de la Bible, autres que
ceux de Moïse et les prophètes *A.* كتاب السير اولياء العظام
pl. اسفار شريفة

HAIE. Clôture faite d'épines ou de branchages entrelacés *A.*
وشيع - سياج *P.* چپر - پرچين *T.* چيت ديوارى - چالى
|| Une haie fort épaisse بغايت كثيف بر سياج || ديوارى
La haie était bordée de fusiliers چيت ديوارنده بويدن بويه
تفنكجى نفراتى صفّ بسته ايدى

On dit, Se mettre, se ranger en haie, pour dire, se ranger
en ligne droite *A.* اصطفاف *P.* صفّ بستن - رسته بستن
T. ديزلمك - صرەلنمق

HAILLON. Vieux morceau de toile ou d'étoffe *A.* رثّة pl. رثاث
مشغة - *P.* كراره - كراده *T.* اسكى بوسكى پارچەسى || Vieux
haillons رثاث بليه ايله Couvert de vieux haillons رثاث بليه
پوشيده Que voulez-vous faire de ces haillons? شو اسكى
بوسكى پارچەلرى نه يپاجقسك

HAINE. Inimitié, passion qui fait haïr *A.* بغض - بغضا *P.*
كينه - غرش *T.* دشمنلك - جان سومامزلك || Haine invétérée بغض ديرين mortelle اهلاك واعدام مرتبەسندە اولان
implacable نا قابل تأليف اولەجق بغض وكينه بغض وكينه
enracinée متأصّل وريشه دار اولمش بغضا وكينه déclarée
بغضاى بارز - بغض وكينه آشكارەيه چيقمش couverte بغضاى
مكنون - مضمرّ ومستكنّ بغض وكينه درونده Avoir de la haine
pour quelqu'un بر كمسندنك آخر حقّنه بغضى اولمق Nourrir de la haine contre quelqu'un قلبده بر كمسندنك عليهنه
بر كمسندنك عليهنه بغض وكينه - بغض وكينه صاقلمق
بغضا وكينەسنى ستر واخفا بسلمك Il a dissimulé sa haine
بغضى كتم واضمار ايتمك Couvrir, cacher sa haine ايلدى

درونده بغض خفى وقايه ايتمك Entretenir une haine secrète
درونده ـ بغض وكينه حاصل ايتمك Concevoir de la haine
بركمسنه نك Encourir la haine de quelqu'un بغض پيدا ايلمك
بر Avoir quelqu'un en haine بغضا وكينه سنه دوچار اولمق
Cela en- كمسنه نك فلان حقنده بغض وكينه سى اولمق
بو كيفيت اهل بيت ايچنده gendre la haine dans la famille
L'Évangile nous défend d'avoir de la haine توليد بغض ايدر
قريبنه وبلكه pour notre prochain, même pour nos ennemis
دشمنه بيله بغض وعداوت نص انجيل شريف ايله ممنوع
Avoir de la haine pour le vice, pour le péché, ومحظور در
مساوى ومثالب وذنوب pour le mensonge, pour la flatterie
ومعاصى ورذيله كذب واقوال مداهنين ومتملقين بركمسنه نك
بر كمسنه قبايحدن وگناهدن ـ مبغوض ومنفورى اولمق
Cet homme وكذب ودروغدن ومداهنه دن استكراه ايتمك
مبغوض ـ منفور عالمدر ـ مبغوض عالمدر a la haine du public
On appelle, La haine du prochain, la haine ـ خواص وعوامدر
qu'on a pour le prochain A. بغض الى القرين

Il signifie aussi, aversion, répugnance A. ـ نفار ـ نفرت
كوكل ـ سومامزلك ـ دتسنمه T. رميدگى دل P. استكراه
دعوالردن نفار واستكراه La haine des procès || استمامزلك

En haine. Par animosité, par vengeance A. || رغما ـ بغضا
en بونى فلانه بغضا ايتدى Il a fait cela en haine d'un tel
بو شى كندودن haine de ce qu'on lui a refusé telle chose
دريغ اولنديغيچون بغضا ورغما شويله ايلدى

HAINEUX. Porté à la haine A. بغض ـ كينه دار P. بغيض
مزاج بغض آلود ـ طبع بغيض Caractère haineux || كينلو T. آلود

HAÏR. Vouloir mal à quelqu'un A. عداوت ـ عدوان ـ بغض
T. دشمنى نمودن ـ بد خواهى نمودن ـ كينه داشتن P.
دشمنلره Haïr ses ennemis || جان سومامك ـ دشمن اولمق
بر كمسنه يه Haïr quelqu'un sans raison, sans sujet بغض ايتمك
Haïr quelqu'un بلا سبب ولا من اصل عداوت ايتمك
بر كمسنه نك عدوى جانى اولمق Haïr les mé- à mort
اهل شره بغض وعداوت ايتمك chans

Et avoir de l'aversion, de la répugnance A. استنفار ـ تنفر
P. سومامك ـ دتسنمك T. رميدگى دل داشتن || Haïr les
تكلفات رسميه دن تنفر واستكراه complimens, les cérémonies
مطالعۀ كتبدن وتعب ومشقتدن les livres, le travail ايتمك
بادهدن بالطبع Il hait naturellement le vin ـ متنفر اولمق

شدت سرمادن ياخود اكراه ايدر Haïr le froid, le chaud
شدت گرمادن نفرت ايتمك

On dit proverb. Haïr comme la peste, comme la mort بر
كمسنه بر شيئى گناهى قدر سومامك

Haï. T. دوچار غرش وكينه شده ـ غرش كرده P. مبغوض
سولمز T. مظهر رميدگى دل P. منفور ـ مستكره A. سوليمان

HAIRE. Espèce de petite chemise faite de crin, que l'on met
sur la peau par esprit de mortification A. قميص لبدى P.
قميص Porter la haire || قيلدن كوملك T. پيراهن موبين
لبدى تلبس ايتمك

HAÏSSABLE. Qui mérite d'être haï A. مستكره ـ واجب النفرة
ـ سولميه جك T. سزاوار غرش واكراه ـ شايان نفرت P.
واجب الاستكراه C'est un homme bien haïssable || دتسنه جك
دعوالر شايان نفرت Les procès sont haïssables بر آدمدر
واستكراه اوله جق اوردندر

HALAGE. L'action de haler A. جر السفينة ـ قيادة السفينة
Il faut || يدك چكمه T. زورق كشى برسن P. بالحبل
sur le bord des rivières qu'il y ait un chemin pour le halage
ساحل انهارده يدك چكمك ايچون بر يول اولمق لازمدر

HÂLE. Certaine constitution de l'air dont l'effet est de sécher
le pain, les herbes, etc. et de rendre le teint brun A. ـ وهر
T. گرماى آتشين ـ تف وتاب هوا P. سوافع pl. سهام
سهام شديد Le grand hâle || قيزغن اسى ـ ياقيجى اسيلك
Les fem- تف وتاب هوا اثناسنده يوريمك Aller au hâle
نسوان طايفه سى هوانك ياقيجى mes craignent le hâle
سهام هوا Le hâle dessèche la viande اسيلكندن احتراز ايدر
سهام هوا تذبيل نباتاتى fane les herbes اتى قوريدر
مستلزمدر

HALEINE. L'air que l'on expire par la bouche A. نفس pl.
انفاس ـ نسمة pl. نسمات P. دم T. صولوق || Avoir l'ha-
صولوغى خوش اولمق ـ طيب النفس اولمق leine bonne
بر صبى صغير مثللو Avoir l'haleine douce comme un enfant
بو شى نفسى Cela adoucit l'haleine لطيف النسمه اولمق
ـ افساد نسمه ايدر gâte l'haleine دم دهانى ـ تلطيف ايدر
نسمۀ مريض Haleine de malade نفسى بوزار ـ تغيير نسمه
مكررا تنفس Reprendre haleine تنفس ايتمك Prendre haleine
نفسى ـ امساك نفس ايتمك Retenir son haleine ايتمك
انفاد نفس ايده جك Courir à perte d'haleine ضبط ايتمك

صولوق كسلنجيه قدر سكرتمك ـ قدر شتاب ايتمك || Il y a dans ce livre des périodes à perte d'haleine بو كتابده صولوغى بهير النفس دوكدر فقرات طويله وار در || Être hors d'haleine صولوق كسلمك ـ دم كرفته اولمق ـ اولمق

HALEINE mauvaise, puante, forte *A.* ريح الفم المنتن ـ بخر *P.* بد ـ كنده دهانى ـ سُكنجى ـ سُپست دهان ـ خلوف *T.* آغزك آغر قوقوسى ـ آغزك فنا قوقوسى بويىٔ دهان

COURTE HALEINE. Une maladie qui se nomme aussi Asthme *A.* قطع ـ بهرة ـ صيق النفس *P.* تنكئ نفس *T.* صولوق ضيق نفسى وار در || Il a la courte haleine طارلغى

On dit, Avoir beaucoup d'haleine, pour dire, pouvoir être long-temps sans respirer *A.* واسع النفس *P.* ژرف دم *T.* نفسى كڭيش ـ بول نفسلو || Il faut qu'un plongeur ait beaucoup d'haleine طالغجك ـ غوّاص واسع النفس اولملو در وسعت نفسى || Il a peu d'haleine نفسى كڭيش اولملو در نفسى طار در ـ قصير النفسدر ـ يوقدر

On dit, Boire un grand trait tout d'une haleine *A.* شرب بنفس واحد ـ تجرّع ـ دفعةً اجتراع *P.* در يك نفس نوشيدن *T.* بر نفسده ايچمك || Il a bu cela tout d'une haleine بو مشروبى بر نفسده ايچدى ـ On dit aussi, Réciter un discours tout d'une haleine مقالهيى يك نفسده سرد وتقرير ايتمك || Écrire quatre grandes pages tout d'une haleine درت عدد كبير صحيفهيى يك نفسده يازمق

On dit figur. Faire des discours, tenir des discours à perte d'haleine, pour dire, faire des discours vains qui importunent par leur longueur *A.* اسهاب الكلام ـ اسهام الكلام *P.* سخن دراز زدن *T.* نفس دوكدنجيه قدر سويلمك ـ سوزى اوزاتمق

On dit aussi, Une affaire, un ouvrage de longue haleine, c'est-à-dire, qui demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى مدّة الطويلة ـ زمان المديد *P.* محتاج الى دراز آهنك *T.* اوزانجق ـ محتاج ـ چوق وقته || Cela est de longue haleine طول مدّته ـ زمان مديده محتاج اموردندر

On appelle figur. Haleine de vent, un petit souffle de vent *A.* نسيم ـ ريح خفيف *P.* سبكباد *T.* يل صولوغى

EN HALEINE. En exercice, en habitude de travailler *A.* فى الشغل والعمل *P.* دركار وورزش *T.* ايشده كوجده || Il faut tenir les soldats en haleine عسكرى طايفهسنى دائما شغل وعملده طوتملو در || Quand on veut être chasseur, il faut se tenir en haleine صيّاد اولمق سوداسنده اولان كشى نفسنى دائما شغل وعملدن خالى براقملو دكلدر ـ Et figur. Tenir quelqu'un en haleine, pour dire, le tenir dans un état d'incertitude mêlé d'espérance et de crainte بر كمسنهيى بين الخوف والرجا حال انتظارده طوتمق

On dit aussi, Se mettre en haleine, Se tenir en haleine, pour dire, se mettre en train, s'entretenir dans l'habitude de faire quelque chose *A.* سعى ـ جدّ ـ اقدام *P.* ورزش ـ ورزيدن *T.* ايشدن كوجدن خالى اولمامق ـ چالشمق نمودن ـ Et être en haleine, pour dire, être en train de... *A.* مداومة فى السعى *P.* دركار وورزش بودن *T.* چالشمقده اولمق || Il faut achever cette besogne, tandis que les ouvriers sont encore en haleine ايشى اورزنده اولمق عمله ورنجبران هنوز چالشمقده ايكن بو ايشى بتورملو در

HALENÉE. L'air accompagné d'odeur, qu'on souffle par la bouche en une seule expiration *A.* نكهت ـ ريح الفم *P.* دم دهان *T.* هوه || Il m'a donné une halenée de vin بكا بر نكهت خمر انشاق ايتدردى

HALENER. Sentir l'haleine *A.* استنشاق الريح الفم ـ استنكاه *P.* دهانرا بوييدن *T.* آغز قوقوسنى آلمق ـ هوهنى آلمق || Je ne l'eus pas plus tôt halené, que je vis bien qu'il avait pris du vin ريح فمنى استنشاق ايلديكم عقيبنده شرب باده ايلديكنى آكلادم

Il se dit aussi des chiens de chasse, qui prennent l'odeur d'une bête *A.* استشمام *P.* بوييدن *T.* قوقولمق ـ قوقويى آلمق || Dès que les chiens de chasse eurent halené la bête زاغرلر حيوانك قوقوسنى آلدقلرى عقيبنده

HALER. Terme de Marine. Tirer à force de bras et avec une corde *A.* استجرار بالحبل ـ اقتياد *P.* اقتياد *T.* برسن كشيدن ـ يدك چكمك ـ ايپ ايله چكمك || Haler un bateau قايغى يدك ايله چكمك ـ زورق ايتمك || Les bateliers criaient, hale, hale! قايقچيلر يدك يدك ديو چاغررلر ايدى

Il signifie aussi, exciter un chien à se jeter sur un autre chien, ou sur quelque personne *A.* تحريش ـ تهريش *P.* سكرا خروشانيدن *T.* كوپكى قشقرتمق ـ كوپكى طلاشدرمق || Haler les chiens après quelqu'un بر كمسنهنك ارقهسنه كوپكلرى قشقرتمق ـ اوزرينه صالدرمق

HALÉ. *A.* منجرّ بالحبل *P.* برسن كشيده *T.* ايپ ايله

یدکلنمش - چکلمش

HÂLER. Il se dit de l'action du soleil et du grand air sur le teint *A.* تشهیب - لفح - تسفیع *P.* تف زدن *T.* کونش روزکار یاخود کونش چالوب - کویندرمک - چالمق حرارت || Le soleil hâle en été ceux qui voyagent کویندرمک شمس ایام سیفده سفر وسیاحت ایدنلرک جهره‌لرینی یازکونلرنده سفر ایدنلرک یوزلرینی کونش - تسفیع ایدر - تشهب *A.* Se hâler - یوزلرینی کونش کویندرر - چالر کونشدن - کونشدن چالنمق *T.* تفزده کشتن *P.* تلفح || Les dames portent des voiles, de peur de se hâler نسوان طایفه‌سی تلفحدن احترازاً روپوش استعمال ایدرلر

HÂLÉ. ملفوح - مسفوع *P.* تفزده *T.* کونش چالنمش - || Elle est toute hâlée بو خاتون بسبتون یوزی کوینمش مسفوعة الوجهدر

HALETANT. Qui souffle comme quand on est hors d'haleine بهیر - مبهور *A.* رخیده *P.* صولوغن *T.* || Il arriva tout haletant à force d'avoir couru سرعت سیری تقریبیله مبهور اوله‌رق کلمشدر

HALETER. Souffler comme quand on a couru *A.* ربو - انبهار رخیدن *P.* صولومق *T.* هارل هارل - خشلدق - En parlant des chiens *A.* التهاث *T.* کوپک دیلنی طشره چیقاروب صولومق

HALEUR. Celui qui hale un bateau avec une corde *A.* قاید بالحبل - السفینة *P.* جرار الزورق با رسن زورق کش *T.* یدکجی || Il faut plus de trente haleurs pour remonter ce bateau بو قایغک چکلمسی اوتوزدن زیاده یدکجی‌یه محتاجدر

HALLAGE. Droit qu'on lève sur les marchandises qui se vendent dans les halles *A.* مکس *P.* باج *T.* باج

HALLE. Place publique qui sert à tenir le marché *A.* سوق pl. اسواق *P.* چارسو - بازارگاه *T.* بازار - بازار یری || Grande halle سوق کبیر On a fait une halle dans ce bourg بو قصبه‌ده بازاره کتمک Aller à la halle بر بازار یری احداث اولندی – Langage des halles. Un langage grossier tel qu'on le tient au marché *A.* لسان الاهل السوق *P.* زبان بازاریان *T.* چارشو دیلی

HALLEBARDE. Sorte d'arme d'hast *A.* مزجل *P.* خشت *T.* خشت || Porter la hallebarde خشت تاشیمق Un coup de hallebarde ضربة مزجل

HALLEBARDIER. Sorte de garde à pied, qui porte la hallebarde *A.* حامل المزجل *P.* خشتدار *T.* خشتلو نفر

HALLIER. Buisson fort épais *A.* غریف العضوض *P.* جنگالستان *T.* چالیلق - اورمانی چالی || Un hallier épais کثیف وملتف بر جنگالستان

HALO. Couronne lumineuse que l'on voit quelquefois autour du soleil et de la lune *A.* هالة - طفاوة *P.* هاله *T.* آغیل || Le halo du soleil *A.* طفاوة الشمس *P.* هالهٔ آفتاب *T.* کونش آغیلی de la lune *A.* طفاوة القمر *P.* هالهٔ ماه - خرمن ماه *T.* آی آغیلی

HALOTECHNIE ou **HALURGIE.** Partie de la chimie qui a pour objet la préparation des sels *A.* فن الاعمال الملوح

HALTE. Pause que font des gens de guerre dans leur marche *A.* وقفة *P.* برخیدن *T.* اکلنمه || Faire halte توقف - اکلنمک - ایتمک Une longue halte وقفهٔ مدیده اوزون - اوزادی بر اکلنمه

HAMAC. Lit suspendu *A.* فراش معلق *P.* خوابگاه آویخته *T.* آصمه یتاق

HAMEAU. Un petit nombre de maisons écartées du lieu où est la paroisse *T.* کنار محله‌سی || Ce n'est pas un village, ce n'est qu'un hameau قریه دکل انجق بر کنار محله‌سیدر Cette paroisse est composée de quantité de hameaux بو محله بر قاچ عدد کنار محله‌لرندن عبارتدر

HAMEÇON. Petit crochet de fer qu'on met au bout d'une ligne avec de l'appât, pour prendre du poisson *A.* شص pl. شصوص *P.* قلاب - شست - جنگلد - نشپیل *T.* ایکنه - اولطه ایکنه‌سی || Le poisson a pris à l'hameçon بالق ایکنه‌یه طوتلدی

HAMPE. Le bois d'une hallebarde, d'un épieu *A.* مقبض *P.* دسته *T.* صاپ - قبضه || La hampe d'une hallebarde مقبض خشتک صاپی - مزجل Donner un coup de hampe خشتک صاپی ایله اورمق

HAN. Sorte de caravanserail *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* خان

HANCHE. Partie du corps humain où s'emboîte le haut de la cuisse *A.* ورك pl. اوراك *P.* سر سرون *T.* اوجه || Un homme qui a de grosses hanches اوجه‌سی قبا - اورک بر آدم Femme qui a trop de hanches قبا اوجدلو عورت - مرئهٔ ورکا

اوجدسی قبا برقازی -

HANGAR. Espèce de remise destinée pour des chariots A. حظیرة الاعجال P. گردونه خانه T. عربه صوندرمسی

HANNETON. Espèce d'insecte A. قشة P. خوزده T. طکوزلن بوجکی

HANTER. Fréquenter A. ایاب وذهاب بالمداومة - تردّد P. آمد شد کردن T. واروب کلمک || Hanter quelqu'un بر کمسنه‌یه تردّد ایتمک les bonnes compagnies اهل مجالس ومحافل ابراره مداومت ایتمک - خیره تردّد ایتمک les cabarets میکده‌لره تردّد ایتمک les mauvais lieux امکنهٔ مذمومه‌یه تردّد ایتمک بر کمسنه‌نک مذموم یرلره آمد شدی - تردّد ایتمک جوق اولمق

HAPPE. Demi-cercle de fer adapté au bout d'un essieu pour le conserver A. اطار حدیدی P. آهنجه T. دمور چنبر

Il se dit aussi d'une espèce de crampon qui attache deux pièces de bois, deux pierres A. سکّ اعقف P. پرچین T. پرکت || Les pierres de ce pont sont liées avec des happes بو جسرک طاشلری دمور پرکت ایله مربوطدر

HAPPER. Il se dit d'un chien qui prend avidement ce qu'on lui jette A. اختطاف بالفم P. بدهان ربودن T. آغز ایله قاپمق || On lui jeta un morceau, et il le happa آتیلان لقمه‌یی آغزیله اختطاف ایلدی

HAQUENÉE. Cheval de médiocre taille, facile au montoir A. مکبون pl. مکابین P. خرده تکاور T. اوفاق بارکیر

HARANGUE. Discours élevé qui a pour but de persuader A. خطبة - خطابة pl. خطب P. گفتار خطبه آمیز T. خطبه || Longue harangue خطابهٔ مفصّله courte خطابهٔ مختصره faite sur-le-champ بالبداهه سویلنان خطابه La tribune aux harangues کرسیٔ خطیب Faire, composer une harangue بر خطبه انشا ایتمک Prononcer une harangue بر خطبه نطق وتقریر ایلمک

HARANGUER. Adresser une harangue à quelqu'un A. مخاطبة - تقریر الخطبة P. خطبه خواندن T. خطبه سویلمک || Haranguer le peuple خلقه خطاب - خلقه مخاطبه ایلمک les soldats عسکری نفراتنه مخاطبه ایله بسط مقال ایلمک le roi پادشاهه خطبه ایتمک صورتیله بسط کلام ایتمک

HARANGUEUR. Celui qui harangue A. مخاطب pl. مخاطبین P. خطبه خوان T. خطبه اوقویجی - خطیب pl. خطبا || Un excellent harangueur خطیب بلیغ وسخنور Un bon harangueur خطیب لطیف اللسان - خطبه خوان تر زبان || Il se dit figur. d'un grand parleur A. کثیر النطق P. پرگو T. جوق سوزلو

HARAS. Il se dit d'un nombre de jumens avec leurs étalons, qu'on tient aux champs pour en tirer de la race A. حرجلة pl. حراجلة P. کوپار T. خرکله || Cheval de haras خرکله طواری d'un tel haras فلان خرکله‌نک بارکیری

HARASSER. Fatiguer à l'excès A. اتعاب - انضال P. درمانده کردن - بیتاب ساختن - فرو مانده کردن T. یورمق || Le train du cheval l'a extrêmement harassé دابّه‌نک اشکینی فلانک بغایت اتعاب وانضالنه بادی اولمشدر

HARASSÉ. A. ناصل P. درمانده - بیتاب - فرو مانده T. یورغون - یورلمش - Figur. ذهنی || Il a l'esprit harassé ذهنی دوچار تعب ودرماندگی اولمشدر - اتعاب اولمشدر

HARCELER. Provoquer, exciter jusqu'à importuner A. حثّ - تحثیث - اغرا P. آغالیدن T. قشقرتمق - قندرمق || Harceler quelqu'un en conversation اثنای صحبتده بر کمسنه‌یی حثّ واغرا ایتمک || Il le harcele toujours فلانی لا ینقطع قشقردر || Il est naturellement très-paresseux, il faut le harceler pour le faire agir ذاتنده مهمل بر آدم اولدیغندن خدمتنده تحثیث واغرا اولنمغه محتاجدر

On dit, Harceler les ennemis à la guerre, pour dire, les fatiguer par de fréquentes escarmouches A. اتعاب الاعدا بالتطریف T. جرخه جنکلریله دشمنی یورمق || Nos troupes n'ont point cessé de harceler l'ennemi dans sa marche دشمن خلال طریقده ایکن بزم عسکر علی وجه التطریف اتعابنه فارغ اولمامشدر - دشمن یوله روانه ایکن بزم عسکر جرخه جنکلریله اتعابندن خالی اولمدی

HARDES. Il se dit de tout ce qui est d'un usage nécessaire pour l'habillement A. pl. ملبوسات pl. ثیاب P. جامها T. اورویه - اثواب || De bonnes hardes ثیاب فاخره De vieilles hardes اسکی لباسلر - خدافل - ثیاب کهنه

HARDI. Courageux, assuré A. جسور - جریٔ P. جگردار - پردل T. یورکلو || Un homme très-hardi غایت جسور بر آدم Hardi à entreprendre تصدّیٔ اموروده صاحب جسارت Il est hardi comme un lion آرسلان مثالی جری وجگردار در Action hardie کار جسورانه entreprise عزیمت جسورانه Discours hardi کلام جسارت آلود mot سخن جرائت آمیز

Mine hardie سیمای جراتنما contenance وضع وهیئت جسورانه Hardi voleur جری وجسور بر خرسز - سارق جسور — On dit, qu'une proposition est hardie, pour dire, qu'il est dangereux de la soutenir جسورانه بر تکلیف — Et qu'un auteur a le style hardi, que c'est une plume hardie, pour dire, qu'il s'élève au-dessus des règles ordinaires بو مؤلفک قلمنده سربستلک وار در - جسارت وار در

Il se dit aussi pour Effronté *A.* ماجن - لا ابالی *P.* کستاخ - بی ادب - بی شرم وحیا *T.* عارسز - ادبسز || Cette fille a l'air hardi بو قیزک سیماسنده آثار مجانت بدیدار در — On dit d'un auteur qui écrit librement sur des matières délicates, que sa plume est hardie ناصیهٔ حالنده آثار کستاخی ومجانت نمایاندر - بی - قلمنده بی پروالق وار در پروا قلمی وار در

Il se dit aussi de certains ouvrages de l'art où il paraît quelque chose d'extraordinaire, de grand *A.* ذو المهابة - مهیب *P.* پر شکوه *T.* اولو || Le dessin de ce tableau est noble et hardi بو تصویرک رسمنده آثار حسن ولطافت وشعایر شکوه اشته بر قبهٔ پر Voilà une voûte bien hardie ومهابت وار در شکوه ومهابت

HARDIESSE. Courage, assurance *A.* جراًت - جسارت - نجادت *P.* جگرداری - پر دلی *T.* یورکلیلک || Grande hardiesse جسارت عظیمه noble جراًت با شرافت sage عقل حکیمانه جسارت - ورویّته مقارن جسارت ممدوحه Manquer de hardiesse مایهٔ جراًتدن بی بهره اولمق Avoir de la hardiesse بهره دار مایهٔ جسارت اولمق Parler avec hardiesse et avec fermeté جگرداری وجسارت وثبات ومتانت ایله نطق ایتمک

Il se prend aussi pour Licence *A.* عدم المبالاة *P.* کستاخی *T.* کستاخلق - لا ابالیلک || Excusez si je prends la hardiesse کستاخلغمی معذور بیورک — On dit d'un homme qui s'émancipe trop, qu'il prend des hardiesses qui ne lui appartiennent pas حالنه لایق اولدمیه‌جق اطوار لا ابالی‌یه تصدّی ایدر

Et pour Témérité, impudence *A.* مجانت - وقاحت *P.* بی - ادبی - بیحیایی - بی باکی *T.* ادبسزلک - عارسزلق || J'admire la hardiesse avec laquelle il a parlé à son père پدرینه بی ادبانه طورایله سویلیشی بادئ استغرابم اولور حالاتندندر

HARDIMENT. Avec hardiesse *A.* بالجسارة - بالجراًة *P.* کستاخانه *P.* بلا مبالاة *A.* یورکلیلک ایله *T.* جگردارانه بی باکانه - بی ادبانه *P.* بالمجانة *A.* کستاخلق ایله *T.* عارسزلق ایله - ادبسزلک ایله *T.* || Parler hardiment لا بی ادبانه Mentir hardiment ابالیانه نطق وتکلم ایتمک دشمن اوزرینه Marcher hardiment à l'ennemi یلان سویلمک جراًت وجسارت ایله وارمق Décider hardiment une question بر ماده‌یی جسورانه قطع ایتمک

Il signifie aussi, librement, sans hésiter *A.* بلا احتراز *P.* بی پروا *T.* صاقنمیه‌رق || Dites-lui hardiment que... فلانه بلا احتراز سویله که

HARENG. Petit poisson qui ne se pêche qu'en certaines saisons de l'année, où il vient par troupes *T.* طرحوز بالغی || Hareng salé طوزلو طرحوز بالغی La pêche des harengs طرحوز بالغنک صیدی

HARENGAISON. Temps de la pêche du hareng *T.* طرحوز بالغنک صیدی موسمی

HARGNEUX. Dont l'humeur est chagrine, querelleuse et insociable *A.* عِصّ - شریس - مشارز *P.* بدخو *T.* خرچین - خوبلو - اونکو || Un homme hargneux خرچین طبیعتلو - چهره‌شک مزاج خرچین طبیعتلو بر آدم Humeur hargneuse چهره‌شک خوی - شراست آلود

Il se dit aussi des animaux, comme des chevaux qui mordent ou qui ruent *A.* عضّاض *P.* گزان *T.* اصرغان || Cheval hargneux اصرغان آت - فرس عضّاض Chien hargneux کلب عضّاض — On appelle figur. Chien hargneux, un homme querelleur *A.* کلب خراش *T.* طلاشیجی کوپک

HARICOT. Plante *A.* لوباء - دجر *P.* لوبیا *T.* فاصولیا - لوبیای طریٔ || Haricots verts بوکرجله

HARIDELLE. Méchant cheval maigre *A.* جأنب *P.* اسب بد اندام *T.* قوراده آت - چلیمسز دابّه

HARMALE. Plante *A.* حرمل *P.* سپند *T.* اوزرلک تخمی

HARMONIE. Accord de divers sons *A.* توافق الالحان - موافقة الاصوات *P.* همسازئ صدا *T.* یکدمی - سسلرک || Douce harmonie احلا والطف موافقت الحان اویغونلغی fausse توافق تامّ الحان parfaite همسازئ شیرین صدا - لطیف واحسن agréable رکیک ونا تمام توافق اصوات L'harmonie des instrumens توافق اصوات آلات موسیقیه‌نک

یکدیگره صدالری - توافق اصواتی

Il se dit aussi d'une voix seule, lorsqu'elle est sonore, nette et douce, ou d'un instrument seul qui rend un son agréable *A.* هزج الصدا - لطافة الصوت *P.* خوش صدا *T.* زیبایی لطافت صوتی || L'harmonie de sa voix کوزل سس - سس دودکک کوزل صداسی d'une flûte

Il se dit aussi du style, pour en exprimer la mesure, la cadence *A.* حسن التلافق والالتیام - حسن التناسق - هزج *P.* حسن رابطه - اویغونلق *T.* همواری || L'harmonie du style, des périodes, des vers کلامک وفقراتک واشعارک حسن التیام وانتساقی

Figur. Accord parfait de plusieurs parties qui forment un tout *A.* حسن التوافق والانتظام - تناسب *P.* با هم شایشتگی *T.* همسازی با همدیگر - بری برینه اویغونلق || L'harmonie de l'univers هیئت عالمک حسن توافق وانتظامی du corps humain بدن انسانک حسن تناسبی des couleurs تناسب الوان - حسن توافق الوان Ce qui fait la beauté d'un bâtiment, c'est la parfaite harmonie de toutes les parties بنانک لطافتی جمیع اجزاسنک تناسب تام ایله انتظامندن عبارتدر Troubler l'harmonie du gouvernement politique امور ملکیه‌نک شیرازهٔ توافق وانتظامنی اخلال ایتمک

On dit aussi, La bonne harmonie qui existe entre deux États, entre deux personnes *A.* حسن الوفاق - حسن الامتزاج *P.* خوش کچنمه *T.* حسن آمیزش

HARMONIEUSEMENT. Avec harmonie *A.* بالتهزیج - بتوافق الالحان *P.* بهمسازی صدا *T.* اویغونلغی ایله - سس || Il chantait harmonieusement بالتهزیج تغنی ایدر ایدی Ils jouaient harmonieusement توافق الحان ایله ساز چالرلر ایدی

HARMONIEUX. Qui a de l'harmonie *A.* متوافق الالحان - متوافق الاصوات - مهزّج *P.* خوش صدا - خوش رفتار *T.* سسلو - اویغون || Chant harmonieux غنای مهزّج Musique harmonieuse آلات موسیقیهٔ متوافقة الاصوات - Voix harmonieuse *A.* صوت لطیف *P.* صدای زیبا *T.* خوش سس - Vers harmonieux اشعار متناسقة الاوزان - Couleurs harmonieuses الوان متناسبه

HARMONIQUE. Qui produit de l'harmonie *A.* مهزّج *P.* لطافت بخشا *T.* ویریجی لطافت || Sons harmoniques اصوات لطافت بخشا

HARMONIQUEMENT. Suivant les règles de l'harmonie *A.* حسب القواعد التهزیج *P.* بر قاعدهٔ همسازی صدا *T.* سسلرک اویغونلغی قاعده‌سنجه

HARNACHER. Mettre le harnais à un cheval *A.* اغشاء الفرس *P.* اسبرا رخت - براسب رخت زدن - براسب استام زدن *T.* آته طاقم اورمق - پوشانیدن || Un cheval bien harnaché کوزل طاقم اورلمش آت - حسن ایله اغشا اولنمش آت

HARNACHÉ *A.* فرس مغشا *P.* اسب رختدار *T.* طاقملو آت

HARNAIS. L'armure complète d'un homme d'armes. V. Armure.

Il se dit aussi de tout l'équipage d'un cheval de selle ou de trait *A.* عدّة الفرس - لباس الفرس *P.* استام - رخت اسب *T.* آت طاقمی || Le harnais de son cheval était enrichi de pierreries سوار اولدیغی آتک طاقمی مجوهر ایدی Une paire de harnais dorés بر جفت صرمه‌لو بارکیر طاقمی

On appelle aussi Harnais, les chevaux et tout l'attirail d'un voiturier *T.* قوشوم طاقمی - On dit, Cheval de harnais, pour dire, un cheval de charrette *T.* قوشوم بارکیری

se HARPAILLER. Se quereller. V. ce mot.

HARPE. Instrument de Musique *A.* رباب *P.* شِشتار *T.* رباب || Jouer de la harpe رباب چالمق

HARPER. Prendre et serrer fortement avec les mains *A.* ابطاش - تضبّط *P.* سخت گرفتن *T.* طوتمق صیقی قاورایوب

SE HARPER. Se saisir l'un l'autre, se prendre avec les mains *A.* مباطشة *P.* یکدیگر سخت گرفتن *T.* بری بریله صیقی قاوراشمق || Ils se querellèrent et se harpèrent فلان کشیلر منازعه - منازعه ایدوب بری برلربله صیقی قاوراشمشلر در ومباطشه ایتمشلر در

HARPIE. Monstre fabuleux, très-gourmand *A.* حیوان معدوم الجسم من عجایب المخلوقات - On dit figur. de ceux qui ravissent le bien d'autrui, que ce sont des harpies شبع وغنا قارنی طویمز بر جانوردر - کتورمز بر جانور همه خوار در

— On appelle aussi Harpie, une femme acariâtre. V. Acariâtre.

HARPON. Espèce de dard dont la pointe est garnie de deux crocs recourbés, et dont on se sert à la pêche des cétacés *A.* عودقة pl. عدق *P.* چنگال *T.* چنگللو قانجه || Jeter, lancer le harpon چنگللو قانجه‌یی آتمق

HARPONNER. Darder, accrocher avec le harpon *A.* انشاب بالعودقة *P.* چنگال زدن *T.* چنگللو قانجه ایله اورمق ||

Harponner une baleine - بر قادرغه بالغنه انشاب عودقه ایتمک
قادرغه بالغنی چنكللو قانجه ایله اورمق

Harponné. *A.* چنكللو .*T* چنگال زده .*P* منشوب بالعودقه
قانجه ایله اورلمش

HARPONNEUR. Pêcheur choisi pour lancer le harpon *A.* رامی
العودقة .*P* چنگال انداز .*T* چنکللو قانجه قوللنان

HART. Espèce de lien fait de bois fort pliant, dont on lie les fagots *A.* مسد .pl امساد - خرابة .*P* شتين .*T* اورغان -
اوطون دمتنك || Délier la hart d'un fagot احلاموز ایپی
اورغاننی چوزمك

Et la corde dont on étrangle les criminels *A.* مزرد - مخنقة
P. رسن خپه .*T* بوغاجق ایپ - On dit d'un homme méchant, qu'il mérite la hart *A.* مستحق الصلب .*P* آويختنى
T. آصلهجق آدم

HASARD. Fortune, sort *A.* بخت .*P* بخت .*T* قسمت -
بخت || Coup de hasard بخت ایشی Ce sera un grand hasard si telle chose n'arrive ایسه فلان شئ اولمیهجق اولور
بخت عظیمدر un grand hasard s'il en réchappe بر كرّه دخی
فرجه یاب خلاص اولسه بختی عالیدر C'est un pur effet du hasard محضا مقتضای بختدر Donner quelque chose au hasard بر شيئی اقتضای بختنه حمل ایتمك Le hasard voulut - قسمت بویله ایمش - حكم بخت بویله ایمش
On dit, Mettre une chose au hasard, pour dire, l'abandonner au jeu des événemens *T.* قسمته - بر شيئی بختنه حواله ایتمك
فلكك حكمنه براقمق -

On dit, Jeter des propos au hasard, pour dire, les mettre en avant, pour voir comment ils seront reçus. V. Hasarder dans ce sens. — Et dire quelque chose au hasard, pour dire, sans y attacher aucune importance *T.* توكلی اولەرق سویلمك

En parlant de quelque chose qu'on a trouvé à acheter à bon marché, on dit, C'est une chose de hasard *T.* فلكدن كلمش
فلكدن || C'est un livre de hasard فلك بخششیدر - بر شیندر
فلك بخششی C'est un tableau de hasard كلمش بر كتابدر
بر تصویر در

On dit d'un homme, qu'il parle toujours au hasard, pour dire, qu'il parle sans réflexion بلا تأمل وملاحظه سوق
كلام ایدر

On appelle Jeux de hasard, les jeux où le hasard seul décide بختك كلیشنه باغلو قمار اویونی

HASARD. Péril, risque *A.* خطر - مخاطرة .pl مخاطرات -
تهلكة - مهلكة .pl مهالك .*P* خطر .*T* مخاطره || Courir hasard طریق مخاطره‌یه سالك اولمق - مشرف خطر اولمق
اختیار خطر عرضهٔ تهلكه وخطر اولمق - Se mettre en hasard
ارتكاب تهلكه - مخاطره‌یه القای نفس ایتمك - ایتمك
مخاطره‌یه عرض S'exposer au hasard de... وخطر ایتمك
Il a معرض خطره القای نفس ایتمك - نفس ایتمك
couru hasard de sa personne, de son honneur, de sa vie نفسنی
وجاننی وعرضنی مخاطره‌یه قویدی Il ne court point de hasard خطردن سالمدر - مخاطره‌دن بریدر J'en prends le hasard sur moi احتمال مخاطره‌یی - مخاطره‌یی اوزرمه آلورم
Il en arrivera ce qui pourra, j'en prends le hasard هر نه كه
ظهور ایده‌جك اولور ایسه اولسون مخاطره‌سنی هر حالده
اختیار ایده‌رم Les hasards de la guerre مخاطرات سفریه -
مهالك Il a essayé de grands hasards مهالك سفریه
عظیمه‌یه دوچار اولمشدر

À TOUT HASARD. *A.* كیف ما یكون .*P* هر چه بادا باد .*T*
هر نه اوله‌جق ایسه اولسون - هر نه اولور ایسه اولسون

PAR HASARD. Fortuitement *A.* اتفاقاً - اتفق كیف ما .*P*
از قضا .*T* راست كلیش اوله‌رق - قضارا || Cela est arrivé par hasard قضارا ظهور ایلدی - بو شئ اتفاقاً واقع اولمشدر

HASARDER. Risquer *A.* عرض الی الخطر - القاء الی الخطر
P. بخطر انداختن .*T* مخاطره‌یه قویمق - مخاطره‌یه براقمق
|| Hasarder son argent au jeu مالنی قمار مخاطره‌سنه قویمق
Hasarder tout son bien dans le commerce كافهٔ مالنی امر تجارته
اعمال ایله مخاطره‌یه عرض ایتمك sa réputation, son honneur نام وشان وعرضنی معرض خطره القا ایتمك

HASARDER sa personne, sa vie ou se Hasarder *A.* ابسال
جانسپاری .*P* استماتة - استقتال - استبسال النفس - النفس
كندویی مهلكه‌یه قویمق .*T* جانفدایی نمودن - نمودن
غایة || Il se hasarde trop نفسنی مخاطره‌یه صالدرمق -
كندویی بغایت تهلكه‌یه صالدرر - الغایه استبسال نفس ایدر

HASARDER une parole, une proposition. C'est la mettre en avant, pour voir comment elle sera reçue *A.* سوق الكلمة واطرح المسئلة
لاجل الاستمزاج .*P* سخن یا مسئله‌را برای استمزاج در
استمزاج ضمننده برسوز وبر مسئله میدانه .*T* میان انداختن
اورته‌یه براقیویرمك - آتمق

On dit, Hasarder une phrase, une façon de parler, pour dire, se servir d'une phrase, etc. dont l'usage n'est pas bien établi بر تعبیری بی پروا صرف ایتمك

HASARDEUSEMENT. Avec risque *A.* مع وجود الخطر - باحتمال الخطر *P.* با آنکه احتمال خطر باشد *T.* مخاطره‌یی || Il a entrepris cela bien hasardeusement بو ماده‌یه مع وجود الخطر مباشرت ایلدی - مخاطره‌یی کوزینه آلدرق بوکا مبادرت ایلدی

HASARDEUX. Hardi, qui expose volontiers sa personne, sa fortune au hasard *A.* مستحقر المهالك - مستبسل - قحّام - والمخاطرات *P.* سرباز - بی پروای خطر *T.* صالدریجی || Ce pilote est trop hasardeux بو کمی قولاغوزی بغایت مستحقر مهالك ومخاطراتدر - کوزینی بوداقدن صاقنمدرمز || Un joueur hasardeux بر قمارباز بغایت جری وجسور در - صالدریجی || Un marchand hasardeux بر تاجر قحّام - قحّام بر بازرکان

Il se dit aussi des choses où il y a du péril *A.* موجب الخطر *P.* خطرناك *T.* تهلکه‌لو - قضالو - مخاطره‌لو || Cela est bien hasardeux بو بر امر خطرناکدر Une entreprise hasardeuse تهلکه‌لو بر ایش

HASE. La femelle d'un lièvre *A.* ارنبة *P.* خرگوش ماده *T.* دیشی طاوشان

HAST. On appelle Arme d'hast, toute arme emmanchée au bout d'un long bâton *A.* نیزك *P.* نیزك *T.* سکو || La pique, la hallebarde sont des armes d'hast سنان ومزجل نیزك اقسامندندر

HÂTE. Promptitude *A.* عجلة - سرعت *P.* زودی - چابکی *T.* چابکلك - تیزلك - ایوه‌جیلك || La grande hâte avec laquelle il fait toutes choses, est cause qu'il ne fait jamais rien de bon هر ایشی کمال عجله ایله ایشلدیکندن هیچ بر شیئی لایقی اوزره یاپه‌مز

On dit, Avoir hâte, pour dire, être extrêmement pressé de faire quelque chose *A.* استعجال *P.* شتاب - زودی نمودن - کردن *T.* عجله ایتمك

AVEC HÂTE, EN HÂTE. Promptement *A.* عجالةً - علی طریق الاستعجال - بالسرعة والاستعجال - مسارعةً - سریعاً - مستعجلاً *P.* بزودی - شتابکارانه - بچابکی *T.* تیز || Dépêcher un courrier en hâte علی طریق الاستعجال براولاق ارسال ایلمك

Il a fait cela avec hâte بو ایشی عجالةً ومسارعةً ایتدی

À LA HÂTE, signifie Avec précipitation *A.* علی العجلة *P.* بشتابی - زودازود *T.* چابکجه - چار چابك || Faire quelque chose à la hâte بر ایشی علی العجلة ایشلمك || On voit bien que cela a été fait à la hâte علی العجله یاپلدیغی بس بللو در || On a dépêché cette affaire à la hâte بو مصلحتی چارچابك یورتدردیلر

HÂTER. Diligenter *A.* تعجیل *P.* شتابانیدن *T.* ایوه‌درمك || Hâter son départ بر کمسنه عزیمتنی تعجیل ایتمك son retour عودتنی تعجیل ایتمك

On dit, Hâter les fruits, pour dire, en avancer la maturité *A.* تعجیل الوقت - استقدام الوقت *P.* پیش رسانیدن *T.* ایلرولتمك - ایلرو یتشدرمك || Le soin qu'on prend de cultiver les arbres, et le fumier qu'on y met, hâtent les fruits آغاجلرك امر تربیه‌سنه اهتمام وفشقی ایله تقویتلرینه اقدام اولنمق انتضاج فواکهك استقدام وقتنه وسیله در - وقت انتضاج فواکهك تعجیلنه وسیله در

SE HÂTER. Faire diligence *A.* استعجال - تعجّل *P.* شتافتن *T.* ایوه‌مك - عجله ایتمك - تیزلك ایتمك || Hâtez-vous استعجال ایله Dites-leur qu'ils se hâtent عجله ایلملرینی کندولره سپارش ایله || Il s'est trop hâté پك عجله ایتدی

HÂTÉ. *A.* معجّل *P.* شتافته *T.* ایوه‌مش - Il signifie aussi, qui a hâte *A.* مستعجل *P.* شتابخواه *T.* عجله‌لو || Il est extrêmement hâté بغایت مستعجلدر On dit, que la saison est un peu hâtée, pour dire, qu'elle est plus avancée qu'elle ne devrait l'être بر مقدار موسم جزئیجه استقدام ایلدی - وقتندن اوّلجه کلدی

HÂTIF. Il se dit des fruits et des fleurs qui viennent avant le temps ordinaire *A.* معجّل *P.* پیشرس *T.* طرفنده یتشن - وقتندن اوّل یتشن - On dit figur., Un esprit hâtif *A.* عقل مدرك قبل الوقت *P.* پیشرس عقل *T.* وقتندن اوّل یتشمش عقل

HÂTIVEMENT. Il se dit des fruits hâtifs, ainsi que des fleurs *A.* معجّلاً - باستقدام الوقت *P.* پیشرسانه *T.* طرفنده یتشدرك - وقتندن اوّل یتشدرك || Il a l'art de faire venir des fleurs et des fruits plus hâtivement qu'aucun autre jardinier معجّلاً ازهار وفواکه یتشدرمك خصوصنده سائر باغچوانلردن زیاده واقفدر

HÂTIVETÉ. Croissance hâtive des fleurs et des fruits *A.* ادراك
ـ طرفنده يتشمه *T.* پيشرسى *P.* ادراك متقدّم ـ معجّل
ـ وقتندن اوّل يتشمه || Le plus ou le moins de hâtiveté des fleurs et des fruits dépend du plus ou du moins de soin que l'on apporte à les cultiver ازهار وفواكهك ادراك معجّللى
خصوصنده زياده ونقصان وقوعى مجرّد امر تربيەلرينه
اهتمامك زياده ونقصاننه منوطدر

HAUBANS. Terme de Marine. Gros cordages qui servent à soutenir les mâts *A.* حبائل الدوقل *P.* رسنهاى ستون كشتى
كمى ديركلرينك ملاطلرى *T.*

HAUBERGEON ou **HAUBERT.** Sorte de cuirasse ancienne *A.* زرد
On dit proverb. Maille à maille se fait le haubergeon, pour dire, qu'avec un travail, quoique petit, on vient à bout des plus grandes choses *A.* يبلغ الخصم بالقصم *P.* اندك اندك
طاملەيه طاملەيه كول اولور *T.* آب جويد عاقبت دريا شود

HAUSSE. Augmentation de valeur *A.* الارتفاص السعر ـ ترقى
بها يوكسلمەسى *T.* فزونئ بها *P.* تزايد الثمن ـ الفيئات
ـ بهانك چيقمەسى

HAUSSEMENT. Élévation. Il se dit du mouvement qu'on fait des épaules, en signe de mépris *A.* رفع *P.* بر داشتگى *T.*
رفع || Il a fait un haussement d'épaules يوقارى قالدرمه
مناكب ايله اظهار صورت استقباح ايلدى

On dit, Le haussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur *A.* تزايد القيمة الدراهم ـ ترقى الاسعار الدراهم
P. اقچەنك بهاسى آرتوقلغى *T.* افزايش بهاى درهم ودينار
ـ Le haussement du prix des denrées *A.* غلاء الاسعار الذخاير
T. افزايش بهاى ذخاير *P.* تزايد الاسعار الذخاير ـ
ذخيرەلرك بهايه چيقمەسى

HAUSSER. Rendre plus haut *A.* اسنا ـ اعلا ـ ترفيع ـ رفع
يوكسلتمك *T.* بالا كردن ـ بلنديدن *P.* اسماك ـ اسما ـ
|| Hausser une maison, une muraille بنايى وديوارى اسماك
اعلا ايتمك ـ وترفيع ايتمك

Il se dit aussi de la voix, du son des instrumens *A.* ـ اعلا
|| يوكسلتمك ـ قبارتمق *T.* بلند كردن *P.* ترفيع ـ اجهار
Hausser sa voix اعلاى صوت ايتمك ـ اجهار صوت ايتمك
Ce luth est monté trop bas, il faut le hausser سسى قبارتمق ـ
بو لاغوتدنك پردەسى بغايت پست اولمغله ترفيعى
اقتضا ايدر

Et lever en haut *A.* ترفيع ـ رفع *P.* بر آوردن ـ بر داشتن
T. دست *P.* رفع اليد *A.* Hausser le bras || يوقارى قالدرمق
آياغى ـ ترفيع الرجل la jambe *T.* الى قالدرمق بر داشتن
ـ Hausser les épaules, se dit figur. quand on désapprouve quelque chose, qu'on en est étonné رفع مناكب ايله قالدرمق
رفع مناكب ايله اظهار ـ ارائه صورت استقباح ايتمك
صورت استغراب ايتمك

On dit, Hausser la monnaie, c'est-à-dire, le prix des monnaies *A.* تزييد القيمة ـ ترفيع القيمة *P.* افزودن بها *T.*
دكرينى آرتورمق ـ بهايى آرتورمق ـ On dit dans le même sens, que le change hausse صرّافيەنك بهاسى ترقى ايتمكده
سكەنك استبدالى بهاسى آرتمقده در ـ در

Figur. Augmenter *A.* تزييد *P.* افزونيدن ـ افزائيدن *T.*
زيادەلندرمك ـ آرتورمق || Hausser la paye d'un soldat, les gages d'un domestique عسكرى نفراتندن بريسنك ياخود
تكليفلرى les impôts بر خدمتكارك علوفەسنى آرتورمق
طوزك le prix du sel تكاليفى آرتورمق ـ تزييد ايتمك
بهاسنى آرتورمق

On dit aussi, Hausser le coeur, hausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui donner du courage بر كمسنەنك قوّت
بر كمسنەيه قوّت قلب ويرمك ـ قلبنه متانت ويرمك
بو || Cette alliance, cette charge lui a bien haussé le coeur
مصاهرت مادّەسى ياخود بو منصب قوّت قلبنه متانت
ويرمشدر

On dit, que le temps se hausse, pour dire, qu'il commence à s'éclaircir هوا آيازلنمقده در ـ هوا مائل انكشافدر

HAUSSER, au neutre. Devenir, ou être plus haut *A.* ارتفاع ـ
T. بلندى پذيرفتن ـ بلند گشتن *P.* ترقى ـ كسب الرفعة
قبارمق ـ آرتمق ـ يوكسكه چيقمق ـ يوكسلمك || La rivière a bien haussé cette nuit بو كيجه مياه انهار كسب ارتفاع
Le prix du blé a bien haussé قباردى ـ طمو ايتمشدر ـ ايتمشدر
هب ابوجه ـ حنطەنك بهاسى خيليجه ترقى بولمشدر
قباردى

HAUSSÉ. *A.* مرتفع *P.* بلنديده *T.* يوكسلمش *A.* ـ مترقى
آرتمش *T.* افزوده *P.* مزداد

HAUT. Élevé. Il est opposé à Bas *A.* عالى ـ مرتفع ـ رفيع
P. بالا ـ بلند *T.* اوزون ـ يوكسك || Hautes montagnes جبال
قلّة رفيعه Haute tour كوه بلند وبالا ـ جبال شاهقه ـ رفيعه

Le plus haut étage d'une maison منزلک طبقهٔ علیاسی -
اک اوست - بالاترین طبقاتی - خانه‌نک اعلای طبقاتی
قامتی بندن Il est plus haut que moi de deux doigts طبقه‌سی
بندن ایکی پرمق قدر زیاده اوزوندر - ایکی پرمق ارفعدر
Il est de haute stature, de haute taille طویل - رفیع القامه در
Ar- اوزون بویلو در - بلند بالا در - بلند قدّ در - القدّ در
bre de haute tige **A.** شجرة شاهقة - شجر رفیع **P.** درخت بلند
ایری آغاج - اوزون آغاج **T.** درخت بالا قدّ - وبالا

Il se dit aussi des sons **A.** صایح - جهیر - رفیع **P.** بلند -
|| Avoir la voix haute حیقریجی - یوکسک **T.** تند وتیز
- بلند آواز اولمق - جهور الصوت اولمق - مجهار اولمق
Crier à haute voix اجهار صوت ایله یوکسک سسلو اولمق
Cet homme-là a la pa- صوت بلند ایله حیقرمق - چاغرمق
role trop haute پک یوکسک سسلو - پک صیاح بر آدمدر
Un luth trop haut پک - بغایت بلند آواز بر لاغوته در
On dit figur, qu'un homme le prend d'un - یوکسک سسلو
ton trop haut, sur un ton trop haut, lorsqu'il parle d'une ma-
nière arrogante, audacieuse یوکسک پرده‌دن لاقردی سویلر
بالا پروازلق ایله سویلر - یوکسک پرده‌دن دم اورر -

On dit, que l'argent est haut, pour dire, qu'on ne le prête
qu' à un gros intérêt اقچه‌نک گذشته‌سی ترقیده در

Haut, signifie aussi, profond **A.** عمیق الغور **P.** ژرف **T.**
|| L'eau est fort haute en tel endroit فلان محلده صولر درین
غایت دریندر

On dit, que la rivière est haute, lorsqu'elle est plus grosse
qu'à son ordinaire **A.** قالص - طامی **P.** برآمده - بر خواسته
- On dit dans le même sens, Les hautes marées دریانک حال
طموّ وقلوصی

On dit aussi, que la mer est haute, pour dire, qu'elle est
agitée **A.** تغطغط البحر **P.** جوش وخروش دریا **T.** دکزک
قباروب قالقمسی

Et aller en haute mer, pour dire, en pleine mer **A.** سیر فی
جمّة البحر **P.** در پهنای دریا رواند شدن **T.** انکینه کزمک
انکینه چیقمق -

On dit, Crier les hauts cris, Jeter les hauts cris, pour dire,
se plaindre à haute voix **A.** اعلاء الصیحة الشکوی - رفع
الاشتکا **P.** فریاد شکوارا بلند کردن - بآواز بلند شکوا کردن
شکایت زمیننده حیقرمق **T.** آوازهٔ شکایترا بعیّوق رسانیدن -
شکایت سسنی فوقه - حیقروب تظلّم حال ایتمک -
جیقارمق

On appelle Hauts pays, certains pays qui sont plus éloignés de
la mer **A.** اعلا **P.** بالا - برین **T.** اوست - قاری || La
haute Allemagne جرمانیای اعلا La haute Égypte صعید اعلا
La haute Bretagne برهتانیای اعلا - Il se dit aussi des parties
d'une rivière qui sont du côté de la source || Le haut Rhin
باشی - رین نهرینک سمت اعلاسی - نهر رین اعلا

On dit, Le haut bout d'une chambre, d'une table, pour dire,
la place la plus honorable **A.** صدر - رأس **P.** سر - بالا **T.**
|| Être au haut bout d'une table سفره‌نک اوست باشی
Le haut du pavé قالدرمک اوست باشی صدرنده اوتورمق

On dit, Tenir la bride haute à un cheval, pour dire, lui
tenir la bride courte آتنک دیزکیننی قصّه طوتمق - Et figur.
Tenir la bride haute à un homme, pour dire, lui laisser peu de
liberté فلان کمسنه‌نک حقنده عنان رخصتی مضبوط ایلدی
فلانک دیزکیننی صقیجه طوتمق - احتیاط ایتمک

On appelle Haut dais, l'endroit élevé où le roi et la reine
sont assis dans une assemblée publique **A.** سریر **P.** تخت
T. تخت

Haut. Excellent, éminent, sublime **A.** سامی - جلیل - عالی
T. والا - بلند قدر - بزرک **P.** عظیم - اعلا - اسنا - سنی -
|| Les hauts faits اعمال جلیله Les hauts faits بیوک - اولو
d'armes آثار حربیّة - مآثر سنیّة فتح وظفر - غزوات جلیله
Il a le courage haut جلیل الاشتهار اسنای مراتب جلادت
vertu بخت عالی ایله موصوف بر آدمدر Haute fortune
Ouvrage écrit dans le haut style اسنای مراتب فضیلت سنیّة
- توقیر جلیل بلاغت اوزره محرّر بو تألیف Haute estime
Haute réputation صیت وشهرت جلیله توقیر عظیم

On dit aussi, Haut appareil, pour dire, une grande magnifi-
cence **A.** کوکبة عظیمة **P.** دارات عظیم **T.** بیوک دبدبه ||
Ce prince fit son entrée dans le plus haut appareil qu'on ait
jamais vu بو میر عالیشان دخول آلاینی شمدییه قدر مشهود
اولماش کوکبهٔ عظیمه ایله ایتدی

Il se dit aussi en mal **A.** کبیر - غلیظ - عظیم **P.** بزرک **T.**
|| Haute insolence کستاخیٔ عظیم Haute effron- بیوک - قبا
terie قبا عارسزلق - مجانت غلیظه Haute injustice ظلم عظیم
Haute sottise حماقت عظیمه - Crime de haute trahison خیانت

کبیره تهمتی – Haut mal, V, Mal caduc.

Il signifie aussi, fier, orgueilleux *A.* شامخ الانف *P.* بالا

پرواز *T.* کبرلو

On dit d'un cheval qui fait des sauts, qu'il fait des haut-le-corps *A.* فرس قموص *P.* اسب جهان *T.* صچراغان آت – Il se dit figur. en parlant des premiers mouvemens d'un homme à qui l'on fait des propositions qui le révoltent قیچ آتار

On dit figur. et proverb. Faire haut le pied, pour dire, s'enfuir رهپیمای سمت فرار اولمق – سوق اقدام گریز وفرار ایتمک – رهنورد وادئ فرار اولمق

On dit, Haut le pied, pour dire, retirez-vous, partons *A.* قم *P.* برخیز *T.* قالق

Haute futaie, est un bois de grands chênes, de grands hêtres *A.* غیل pl. اغیال *P.* بیشهزار *T.* بوک – میشهلک

La chambre haute, dans le Parlement d'Angleterre, est la Chambre des Seigneurs انکلترهده ملت جمعیتگاهی اولان دیوانک خانهٔ بالاسی

Haut, est aussi substantif, et signifie, hauteur *A.* قدّ pl. قدود *P.* بالا – بلندی *T.* بوی – یوکسکلک || Cette maison a tant de toises de haut بو منزل قدّا شو قدر ذراعدر – بو منزلک قدّی شو قدر ذراعدر

On dit, qu'il y a du haut et du bas dans la vie, pour dire, qu'il y a des biens et des maux دنیانک فراز ونشیبی – بو دنیانک یوقشیده وار انیشیده وار – وار در

On dit d'un homme d'une humeur inégale, qu'il a du haut et du bas dans l'humeur *A.* متلوّن الخلق *T.* مزاجی بر دوزهده اولمیان

Il signifie aussi, le faîte, le sommet *A.* قمّة – ذروة – طرف *P.* اعلا – بالا – تارک *T.* دپه – یوقاری – اوست || Le canon tirait de haut en bas طوب کلهلری یوقاریدن اشاغی یه نزول ایدر ایدی Le haut d'une tour قلعه بالای d'une montagne تارک کوه – قمهٔ جبل Il est tombé du haut de la maison en bas خانهنک – بالای خانهدن سطح زمینه هبوط ایلدی یوقاریدن دپهسندن آشاغی یه دوشدی Regarder de haut en bas آشاغی یه باقمق

On dit, Sur le haut du jour, pour dire, vers le midi *A.* فی قبا *T.* در چاشت *P.* فی وقت الضحا – ضحوة الکبرا قوشلق وقتنده – قوشلقده

Haut, adverbe. On dit, Parler haut *A.* نطق باجهار الصوت *P.* مجاهرهٔ نطق – بآواز بلند حرف زدن *T.* یوکسک سس – آواز سخت زدن *P.* صیحة *A.* ایله سویلمک Crier haut – حیقرمق *T.* بانگ بلند زدن – On dit aussi, Parler haut, pour dire, parler d'un ton intelligible *A.* نطق بالنقاحة *P.* تمیز سویلمک *T.* بپاکیزگی حرف زدن || Vous ne parlez pas assez haut سنک نطق وکلامکده اول قدر نقاحت یوقدر

On dit figur. qu'un homme parle haut, le prend bien haut, c'est-à-dire, arrogamment *A.* نطق بالتعظم *P.* بالا پروازانه – بالا پروازلق *T.* لا ابالیانه سخن گفتن – سخن راندن – اوست پردهدن سویلمک – ایله سویلمک – Et qu'il pense tout haut, pour dire, qu'il dit librement ce qu'il pense *A.* افادة المرام من غیر محاباة *P.* بی پروا کشف ما فی البال کردن – الضمیر کردن *T.* فکرینی آچیقدن آچیغه – فکرینی سربست سویلمک سویلمک

On dit aussi, Faire quelque chose haut la main, pour dire, avec hauteur, avec autorité *A.* بضرب – بید القهر – متغلباً – ضرب دست ایله *T.* با زبردستی *P.* الید – Et qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il a les manières hautaines *A.* تعاظم *P.* بالا پروازی نمودن *T.* یوکسکلره پرواز ایتمک – Et regarder quelqu'un de haut en bas, pour dire, avec mépris استحقار – استحقار نظریله باقمق – بالاستحقار نظر ایتمک – Et traiter quelqu'un de haut en bas – بالادن پستنه معامله ایتمک – بالاستحقار – Et qu'une dépense monte haut, pour dire, qu'elle est fort grande جوغه وارر – مصرف مرتبهٔ افراطه بالغ اولور

En haut, par haut. *A.* فی الفوق – من الفوق *P.* ببالا – یوقاری یه *T.* از بالا – یوقاریده – اوستندن || Aller en haut یوقاری یه – یوقاری یه صعود ایتمک کتمک Monter en haut خانهنک طبقهٔ فوقانیسنده اقامت Loger en haut جیقمق اوست طبقهسنده اوتورمق – ایتمک Passer par en haut اوستندن – یوقاریسندن کچمک

On dit, qu'une médecine fait aller par haut et par bas, lorsqu'elle opère par la bouche et par le bas-ventre *A.* عمل من فوق ومن اسفل *P.* هم از زیر وهم از بالا عمل کردن *T.* هم آشاغیدن هم یوقاریدن عمل ایتمک || L'émétique purge par haut et par bas دوای مقیّی هم یوقاریدن هم آشاغیدن

عمل ایدر

HAUT-À-BAS. Porte-balle *T.* بوغچەجی V. Mercier.

HAUTAIN. Fier, orgueilleux *A.* متعظم - متکبر - مدمغ *P.* گرانسر - باد سر - کبر آلود - نخوت آلود *T.* کبرلو || C'est un homme hautain متعظم بر آدمدر Une humeur hautaine مزاج نخوت آلود Avoir la mine, les manières hautaines سیمای نخوت آلود واوضاع متعظمانه صاحبی اولمق

HAUTAINEMENT. D'une manière hautaine *A.* متعظما - بالتعظم - بالنخوة والمکابرة *P.* گرنسرانه - متعظمانه *T.* کبر ایله

HAUBOIS. Instrument à vent dont le ton est fort clair *A.* شبور *P.* شهنای *T.* نفیر || Il joue du haubois نفیر چالر - Et celui qui en joue *A.* نافخ الشبور *P.* شهنایزن *T.* نفیرجی

HAUT-BORD. On appelle Vaisseaux de haut-bord, les grands vaisseaux *T.* قپاق قالدرر سفینه

HAUTE-LUTTE. Il ne se dit qu'avec De, et signifie, d'autorité *A.* تغلبا - متغلبا - متحکما *P.* زبردستانه - زورمندانه - متحکمانه *T.* زور ایله - ضرب دست ایله || Emporter quelque chose de haute lutte بر شیئی متغلبانه اخذ ایتمک - ضرب دست ایله آلمق

HAUTEMENT. Hardiment, librement *A.* علنا - صراحة *P.* آشکارا *T.* آچیقدن آچیغه || Il ne le dissimule point, il le dit hautement ارتکاب کتم وریا ایتمیوب صراحة سویلر Je vous le déclare hautement طرفکه علنا وصراحة بیان ایده‌رم Je lui dis hautement ses vérités فلانه سوزی آچیقدن آچیغه سویلدم

Et avec vigueur, à force ouverte *A.* قویا *P.* بر وجه قوی *T.* قوبجه - پک || Il le protége hautement فلانی قویا حمایه ایدر Il prend hautement les intérêts d'un tel فلانک امورینی بر وجه قوی التزام ایدر

HAUTE-PAYE. V. Paye.

HAUTESSE. Titre qu'on donne au Sultan des Turcs *T.* شوکتلو

HAUTEUR. Étendue d'un corps en tant qu'il est haut *A.* قد - رفعت - شموخ *P.* بلندی *T.* بوی - یوکسکلک || La hauteur d'une montagne طاغک یوکسکلکی - رفعت جبل d'un clocher چاک برجنک رفعتی d'un mur دیوارک قدی Grande hauteur ارتفاع عظیم Une palissade à hauteur d'appui آدم بوینی قدر شرانپو چویرلمش مترس

Il signifie aussi, profondeur *A.* عمق - قدارت *P.* ژرفی *T.* دیبلک - درینلک || Ils jetèrent la sonde pour prendre la hauteur de la mer en cet endroit-là اول محلده دریانک درجهٔ قعارتنی استطلاع ایچون اسقندیل القا ایتمشلر در La mer avait tant de brasses de hauteur دریانک شو قدر قولاج عمقی وار ایدی

Et colline, éminence. *A.* نجفة pl. نجاف *P.* فراز *T.* بایر V. Éminence.

HAUTEUR OU ÉLÉVATION DU PÔLE, est l'arc du méridien compris entre le pôle et l'horizon du lieu où l'on est *A.* خط الارتفاع القطب

On dit, Prendre la hauteur du soleil, ou simplement Prendre hauteur, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil sur l'horizon à l'heure du midi *A.* تقدیر الارتفاع الشمس *P.* ارتفاع خورشیدرا گرفتن *T.* ارتفاع آلمق

On dit sur la mer, qu'on est à la hauteur d'une île, d'une ville, pour dire, qu'on est dans le même parallèle *T.* فلان محلک ارتفاعی برابرلکنده اولمق || Nous étions à la hauteur de Malte مالطه جزیره‌سنک ارتفاعی برابرلکنده ایدک

On dit, qu'un homme est tombé de sa hauteur, pour dire, qu'étant debout, il est tombé de son long *A.* سقوط سطیحا *P.* بر روی زمین افتادن *T.* یره دوشوب سرلمک

Il se dit aussi des choses morales, et signifie, fermeté, quand on n'excède pas les bornes de la raison et du devoir *A.* ثبات - متانت *P.* استواری *T.* طیانقلق - پکلک || L'ambassadeur soutint les intérêts de son maître avec beaucoup de hauteur فلان ایلچی مخدومنک اغراض ومصالحنی کمال ثبات ومتانت ایله صیانت ایلدی Il a agi en cette occasion avec beaucoup de hauteur بو بابده ثبات ومتانت کامله ایله حرکت ایلدی

Et arrogance, quand on excède les bornes de la raison et du devoir *A.* تعظم - زهو - جبروت *P.* بادبرودی - بالا پروازی *T.* اورد || Il a parlé avec hauteur صورت تعظم متعظمانه سویلدی - ایله افادهٔ مرام ایلدی Je ne puis supporter ses hauteurs اطوار متعظمانه‌سنه طاقت کتوره‌مم - اوضاع جبروت وتعظمنی چکه‌میورم Ses hauteurs lui ont fait beaucoup d'ennemis اوضاع بالا پروازانه‌سی حقنه خیلی دشمن پیدا ایتدی - On dit, Faire quelque chose de hauteur. V.

Hautte - Lutte.

HÂVE. Pâle et défiguré *A.* ساهم الوجه ـ خاسف الوجه *P.* پژمرده رو *T.* چهره‌سی بوزوق || Il était horriblement hâve غاية الغايه خاسف الوجه ايدی

HAVIR. Il ne se dit qu'en parlant de la viande, lorsqu'on la fait rôtir à un grand feu, qui la brûle par-dessus *A.* تشيط *P.* سوختن *T.* ياقمق || Le trop grand feu havit la viande آتشك پك قيزغنلغی ـ شدّت نار تشيط لحمی موّديدر ـ Se havir *A.* تشيّط *P.* سوخته شدن *T.* يانمق ـ اتی ياقر

HAVRE. Port de mer. V. Port.

HAVRESAC. Sorte de sac que les soldats et les gens de métier portent sur leur dos, et où ils mettent leurs provisions, leurs outils *A.* جراب pl. جرب ـ مزود pl. مزاود *P.* هميانچه ـ توشه‌دان *T.* طغارجق ـ طوبره || Les soldats, avec leurs armes, portent encore des havresacs عسكر نفراتی سلاحلريله طوبره‌لرينی حاملدرلر

HÉ. Interjection qui sert à appeler *A.* يا *P.* ای *T.* ياهو

HEBDOMADAIRE. Qui se renouvelle chaque semaine *A.* اسبوعیّ ـ متجدّد فی كلّ اسبوع *P.* هر هفته *T.* هفته‌لق || Journal hebdomadaire روزنامچهٔ هر هفته

HÉBERGE. Terme de Palais. La hauteur d'un bâtiment *A.* رفعة البنا ـ قدّ البنا *P.* بلندئ بنا *T.* بنانك بويی ـ بنانك يوكسكلكی

HÉBERGER. Recevoir chez soi, loger *A.* استضياف ـ اسكان *P.* الضيف مهمان گرفتن *T.* قوناق آلمق ـ بركمسنه يانده خانه‌سنه مسافر قوندرمق ـ قوناق قوندرمق

HÉBÉTER. Rendre stupide *A.* تبليد الذهن *P.* كند ذهن ساختن *T.* عقلی كند ايلمك ـ بودالەلندرمك

HÉBÉTÉ. *A.* بليد الذهن ـ طامس القلب *P.* كند ذهن *T.* بوداله ـ كند عقللو

HÉBRAÏQUE. Qui appartient aux Hébreux *A.* عبرانیّ || La langue hébraïque لسان عبرانی Phrase hébraïque عبارهٔ عبرانيّه

HÉBRAÏSME. Façon de parler propre à la langue hébraïque *A.* اصطلاح عبرانیّ

HÉBREU. La langue hébraïque *A.* لسان ـ لغت عبرانیّ || Il sait l'hébreu parfaitement لسان عبرانی‌يه علی وجه الكمال واقف وآشنا در ـ Il est aussi adjectif || Le texte hébreu متن عبرانی Le peuple hébreu قوم يهود ـ عبرانيّون

HÉGIRE. Mot arabe, qui signifie, fuite. Il se dit de l'époque d'où les Mahométans commencent à compter les années, parce qu'ils les comptent du temps que Mahomet s'enfuit de la Mecque *A.* هجرت نبويّة || La première année de l'hégire répond à l'année 622 de Jésus-Christ هجرت نبويّه‌نك سنهٔ اوّلی تاريخ عيسوينك آلتيوزيكرمی سنه‌سنه مقابلدر

HÉLAS. Interjection de plainte *A.* ويل ـ اخ *P.* حيفا ـ دريغا *T.* يازيق ـ واه واه ـ دردا ـ || Hélas! que deviendrons-nous? حيفا ودريغا حالمز نيه منجرّ اوله‌جقدر Hélas! ayez pitié de moi حيفا حالمه مرحمت ايله Hélas, quel malheur! que je vous plains! واه واه نه كونه مصيبته دوچار اولمشسك سنی آجيورم

HÉLER. Terme de Marine. Appeler un navire pour lui demander d'où il vient, et lui faire d'autres questions *A.* بركمی‌يه خبر صورمق ايچون چاغرمق

HÉLIOGNOSTIQUES. Secte juive qui adorait le soleil comme Dieu *A.* مشمّس pl. مشمّسين ـ عابد الشمس pl. عبدة الشمس *P.* آفتاب پرست *T.* كونشه طاپيجی

HÉLIOSCOPE. Lunette destinée à regarder le soleil *A.* مرصد الشمس *P.* آفتابنما *T.* دوربين كونشه باقجق دوربين

HÉLIOTROPE. Plante qu'on nomme aussi Herbe aux verrues *A.* تنوم *P.* آفتاب پرست *T.* كونه باقن ـ پانبال اوتی ـ On donne aussi ce nom à plusieurs plantes qui tournent toujours le disque de leurs fleurs du côté du soleil *A.* pl. نباتات مشمّسة *P.* گياههای آفتاب پرست *T.* كونه باقن اوتلر

HÉLIOTROPE. Espèce de jaspe *A.* يشب خطايی *P.* يشم خطايی *T.* خطايی يشم

HÉLIX. Tour extérieur de l'oreille *A.* مراق الاذن *P.* پروازهٔ گوش *T.* قولاق كمرتلكی

HELLÈNES et HELLÉNIQUE. Nom qu'on donne à toutes les nations grecques *A.* يونانیّ pl. يونانيّون ـ اهل يونان

HELLÉNISME. Manière de parler qui tient au génie de la langue grecque *A.* اصطلاح يونانیّ || Les Grecs faisaient des hellénismes en parlant latin اهل يونان لاتين لسانده تكلّم ايدر ايكن اصطلاحات يونانيّه استعمال ايدرلر ايدی ـ قارشدررلر ايدی ـ

HELLÉNISTE. Versé dans la langue grecque *A.* عالم اللسان يونانیّ *T.* يونانی لساننی بيلن

HÉLOSE. Maladie des yeux qui consiste dans le renversement des paupières *A.* انقلاب الاجفان ـ شتر *P.* وازگونیٔ پلک *T.* کوز قپاقلرینک دورکلکی

HÉMAGOGUE. Il se dit des remèdes qui font évacuer le sang *A.* مدرّ الدم *P.* خونران *T.* قانی یورتدریجی ـ قان آقدیجی

HEMATITE. Pierre précieuse. C'est la même chose que la sanguine *A.* حجر الدم ـ شاذنج *P.* شاذنه *T.* قان طاشی

HÉMÉROCALE. Espèce de lis *A.* سوسن برّی *P.* سوسن *T.* یبان سوسنی کوهی

HÉMICRANIE. V. Migraine.

HÉMICYCLE. Demi-cercle *A.* نصف الدایرة *P.* نیم دائره *T.* یاری چوره ـ یاری دایره

HÉMIPLÉGIE, ou **HÉMIPLEXIE.** Paralysie qui n'affecte que la moitié du corps *A.* فالج *P.* نیمه ـ درد فلج *T.* یاری طمله

HÉMISPHÈRE. La moitié du globe terrestre *A.* نصف الکرة الارض *P.* نیمهٔ کرهٔ زمین *T.* یر کره‌سنک یاریسی || L'hémisphère supérieur کرهٔ ارضک نصف اعلاسی inférieur کرهٔ ارضک نصف اسفلی Notre hémisphère تحتنده ساکن ارضک نصف کرهٔ ارض L'autre hémisphère اولدیغمز نصف کرهٔ ارضک نصفینی L'un et l'autre hémisphère کرهٔ ارضک نصف آخری Quand le soleil paraît sur notre hémisphère شمس تحتنده ساکن اولدیغمز کرهٔ ارضک افقنده طلوع ایلدکده

HÉMISTICHE. La moitié d'un vers *A.* مصرع pl. مصارع

HÉMOPTYQUE. Qui crache le sang *A.* نافث الدم *P.* تفو کننده خون *T.* قان توکریجی

HÉMOPTYSIE. Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* تفوی خون *T.* قان توکرمه

HÉMORRAGIE. Perte de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون ریزئ بینی *T.* بورون قانمه‌سی Quand cette perte vient par une plaie où autrement, on emploie les mots *A.* نزف الدم ـ سیلان الدم *P.* خون ریزئ *T.* قان آقمه‌سی || Il lui survint une hemorragie qu'on ne put arrêter ممتنع الارقاء والتسکین نزف دم عارضه‌سنه دوچار اولمشدر کسلمسی ممکن ـ اولمامش بر سیلان دمه اوغرادی

HÉMORROÏDAL. Qui appartient aux hémorroïdes *A.* باسوری || Veine hémorroïdale عرق باسوری artère شریان باسوری Sang hémorroïdal دم باسوری

HÉMORROÏDES. La dilatation qui se fait à l'extrémité d'une veine qui aboutit à l'anus, et qui se remplit de sang *A.* باسور pl. بواسیر || Hémorroïdes externes بواسیر خارجیّه internes بواسیر داخلیّه sèches بواسیر یابسه Ses hémorroïdes fluent بواسیری سیّالدر sont ouvertes, et il perd beaucoup de sang بواسیری منفتح اولوب سیلان دمی چوقدر

HÉMORROÏSSE. Il ne se dit que de la femme malade d'un flux de sang, qui fut guérie en touchant la robe de Notre-Seigneur *A.* نزیفة || L'hémorroïsse de l'Évangile انجیل شریفده مذکوره اولان مرئهٔ نزیفه

HÉMOSTATIQUE. Il se dit des remèdes qui arrêtent les hemorragies *A.* دواء قاطع الدم ـ دواء مرقی الدم *P.* علاج آرماننده خون *T.* قانی دیکلندره‌جک علاج

HENDÉCAGONE. Figure qui a onze côtés *A.* ذو احد عشر ضلعاً *P.* یازده پهلو *T.* اون بر یانلو

HENNIR. Il se dit du cheval quand il fait son cri ordinaire *A.* صهل *P.* جربش زدن ـ شیهه زدن ـ زنودن *T.* کشنمک || Ils furent découverts par un cheval qui se mit à hennir راکب اولدقلری آتک بریسی کشنمکه باشلدیغندن خارجه اخراج اولنمشلر در

HENNISSEMENT. Le cri ordinaire du cheval *A.* صهیل *P.* شیهه ـ جربش ـ شنبه *T.* کشنمه || Le bruit des trompettes et le hennissement des chevaux طرامپته‌لرک کورلتیسی وآتلرک کشنمسی

HÉPATIQUE. Qui appartient au foie *A.* کبدی *P.* جکری *T.* قره جکره متعلق

HÉPATIQUE. Plante qui croît dans les lieux humides *A.* حنّاء بهق الحجر ـ حزاز الصخر ـ قریش *T.* قیا قنه‌سی

HÉPATITE. Inflammation du foie *A.* حرقة الکبد *P.* تف جگر *T.* قره جکر یانقلغی

HEPTAGONE. V. Eptagone.

HERBACÉ. On appelle Plantes herbacées, celles qui sont tendres, grêles, et qui ne sont pas ligneuses *A.* نباتات رقیقة *P.* گیاههای باریک *T.* انجه اوتلقلر

HERBAGE. Toutes sortes d'herbes *A.* اجناس النباتات *P.* سبزها *T.* سبزوات قسمی || Vivre d'herbages سبزوات ایله کچنمک

Il se dit aussi de l'herbe des prés, où l'on met les animaux pour les engraisser *A.* کلاء *P.* چمن *T.* چایر || Les

herbages sont bien meilleurs en ce canton-là que dans un autre بو قصانك چايرى اول بر قصانك چايرندن اعلا در – Et d'un pré qui ne sert qu'à y mettre des boeufs et des vaches pour les engraisser *A.* مكلئة pl. مكلئات – مرتع pl. مراتع – *P.* مرعى pl. مراعى – چراگاه *T.* چمنزار – چايرلق – اوتلاق || Cet herbage est d'un grand revenu بو مرعانك جسيم ايرادى وار در || Acheter un herbage بر اوتلاق يرى اشترا ايتمك || Faire enclore un herbage بر مرعانك اطرافنى سدّ ايتدرمك || Conduire les bestiaux à l'herbage حيواناتى مرعايه كوتورمك – چايرلغه سوق ايتمك

HERBE. Il se dit de toute plante qui perd sa tige en hiver *A.* نبات pl. نباتات – عشب pl. اعشاب *P.* گياه – گيا *T.* اوت – اوتلق || Herbe nouvelle *A.* نبات جديد *P.* گياه نو *T.* رسته – verte *A.* عشب اخضر *P.* گياه يكى بتمش اوتلق *T.* سبز – sèche *A.* حشيش – نبات يابس *P.* گياه خشك *T.* قورى اوتلق – fraîche *A.* نبات طرىّ *P.* گياه تر *T.* يشل اوت – tendre *A.* نبات ناعم *P.* گياه سبك *T.* تازه اوت كورپه – molle *A.* نبات رخو *P.* گياه سست ونرم *T.* يومشق اوتلق – menue *A.* عشب دقيق *P.* گياه خرده *T.* كوشك اوت – اوتلق اوفاق اوتلق – médicinale عشب دوايى || Herbes venimeuses *A.* اعشاب سامّة *P.* گياههاى زهرناك *T.* سمّيتلو اوتلر – vulnéraires *A.* اعشاب مدملّة *P.* گياه زخمپرور *T.* ياره اوتى – odoriférantes *A.* اعشاب معطرة – رياحين *P.* گياههاى خوشبو – عطرناك *T.* خوش قوقولى اوتلر – potagères *A.* بقول *P.* سبزها *T.* سبزوات || La pointe des herbes *A.* جدر النباتات *P.* سر گياهها *T.* اوتلرك اوجى || Mettre un cheval à l'herbe اتى چايرده قويمق

Herbe à la Coupure, ou au Charpentier. V. Mille-Feuille.

Herbe à l'Épervier, ou Hiéracium. *A.* حرشاء *T.* ككج اوتى

Herbe au Chat, ou Cataire. *A.* بهماة pl. بهمى *T.* كدى اوتى

Herbe aux Cuillers. V. Cochléaria.

Herbe aux Épices. V. Nielle

Herbe aux Poux. V. Staphisaigre.

Herbe aux Puces. *A.* بحدق – بزر قطونا *P.* اسپغول *T.* پيره اوتى

Herbe aux verrues. V. Héliotrope.

Herbe de Saint-Christophe. *A.* حشيشة عبد المسيح

Herbe Paris. V. Raisin de renard.

HERBER. Exposer sur l'herbe *A.* بسط على الخضرة *P.* بر چمن گسترانيدن *T.* چايرده سرمك || On herbe de la toile بزى چايرده سررلر

HERBETTE. L'herbe courte et menue de la campagne *A.* خضير الصحرا *P.* چمن دشت *T.* قير يشللكى || Danser sur l'herbette قير يشللكى اوزرنده رقص ايتمك

HERBEUX. Il se dit des lieux où il croît de l'herbe *A.* عشيبة – مخضرة *P.* سبزه‌زار *T.* چايرلق – چاير يرى

HERBIER. Collection de plantes séchées et mises entre des feuilles de papier *A.* مجموعة الاعشاب اليابسة *P.* مجموعهٔ گياههاى خشك *T.* قورى اوتلقلر مجموعه‌سى || Un herbier des plantes d'Amérique يكى دنياده نابت اعشاب يابسه مجموعه‌سى

Il signifie aussi, le premier ventricule du boeuf et des autres animaux ruminans *A.* مشفلة pl. مشافل *P.* كراجهٔ حيوان *T.* قورساق

HERBIÈRE. Vendeuse d'herbes *A.* بايعة الاعشاب *P.* سبزه فروش زن *T.* اوتلقجى قارى

HERBORISATION. V. Herboriser.

HERBORISER. Aller dans la campagne chercher des herbes *A.* استعشاب *P.* جستجوى اعشاب كردن *T.* اوتلقلر آراشدرمق || Aller herboriser par un beau temps برلطيف هواده اوتلقلر آراشدرمغه وارمق

HERBORISEUR. Celui qui herborise *A.* مستعشب *P.* اعشابجوى *T.* اوتلقلر آراشدريجى

HERBORISTE. Celui qui connaît les herbes *A.* مميّز الطبايع النباتات *P.* طبايع شناس گياهها *T.* اوتلقلرك طبيعتلرينى بيلن – Et celui qui les vend *A.* عشاب *P.* اعشاب فروش *T.* اوتلقجى

HERBU. Couvert d'herbes *A.* كثير النبات *P.* پر گياه *T.* اوتى چوق – اوت ايله قاپلنمش || Un champ herbu صحراى پر گياه || Un pré herbu مرتع كثير النبات

HERCOTECTONIQUE. L'art des fortifications militaires *A.* فنّ البناء التحصينات

HERCULE. Une des constellations boréales *A.* جاثى على ركبتيه

HÈRE. Terme qui se dit par mépris d'un homme sans mérite *A.* خامل *P.* گمنام *T.* نام ونشانى يوق || Un pauvre hère

گمنام بر پیچاره - خامل النفس بر مسکین آدم

HÉRÉDITAIRE. Qui vient par droit de succession *A.* موروث
میراث *T.* مادر مانده - پدر مانده *P.* منتقل بالارث -
T. قالمه آنادن قالمه - بابادن قالمه || Royaume héréditaire
بالارث ملك موروث - سلطنت موروثه Couronne héréditaire
Les pays, les États héréditaires منتقل اولان تاج وتخت سلطنت
املاك موروثه ممالك موروثه Possessions héréditaires
Charge héréditaire منصب موروث Le roi a rendu cette charge héréditaire بو منصب حكم سلطانیله مناصب موروثه سلكنه
ادخال اولندی - Figur. Maladie héréditaire مرض موروث
پدر مانده - مثلبهٔ موروثه vice عداوت موروثه haine

HÉRÉDITAIREMENT. Par droit d'hérédité *A.* حسب - بالارث
میراث *T.* از جهت میراثخوری *P.* من جهة الوراثة - الوراثة
وارثلك جهتیله - اولەرق || Posséder une terre héréditairement
بر ملكه بالارث متصرّف اولمق

HÉRÉDITÉ. Succession aux droits d'une personne décédée *A.*
میراثخوری *P.* استحقاق على الوراثة - حق الوراثة - وراثت
T. وارثلك || Accepter l'hérédité وراثتی قبول ایتمك Renoncer à l'hérédité
استحقاق - حق وراثتدن فارغ اولمق
فسخ علاقهٔ وراثتدن كفّ ید ایتمك Répudier une hérédité
وراثت ایتمك

Il se dit aussi de tous les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* تركة pl. اموال متروكة pl. *P.* مخلّفات مرده ریگ
T. متروكات || Son hérédité fut partagée entre plusieurs collatéraux
اموال متروكەسی عن نسب بالعرض اقربا اولان
نیچه كسان بیننده تقسیم اولنمشدر

HÉRÉSIARQUE. Auteur d'une hérésie *A.* موجد الرفض والبدعة
رافضلرك *T.* پیشوای اهل رفض *P.* مقتدای الرافضین -
باشی || Luther et Calvin sont des hérésiarques لوتر وقالوین
نام كمسنەلر موجد رفض وبدعتدرلر

HÉRÉSIE. Doctrine contraire à la Foi *A.* بدعت - رفض *P.*
رافضی - آیین باطل *T.* رافضلك || L'hérésie de Luther
لوتر نام كمسنەنك اتّخاذ ایلدیكی رفض وبدعت Enseigner une hérésie
بر نوع رفض وبدعت تعلیم ایتمك Semer une hérésie
تخم - عقیدهٔ رفضی بین الناس نشر ایتمك
عقیدهٔ رفض Adhérer à l'hérésie رفض وبدعتی القا ایتمك
اعتقاد رفضی ردّ Abjurer l'hérésie وبدعته تبعیّت ایتمك
اعتقاد رفض وبدعتدن نكول ایتمك - وانكار ایتمك

HÉRÉTICITÉ. Qualité d'une proposition opposée à la Foi *A.*
رافضیّت *P.* رافضی *T.* رافضلك || Il faut être théologien pour apercevoir l'héréticité de cette proposition بو مسئلەنك
رافضیّتنی فرق ایتمك علم الهینك وقوفنه منوطدر

HÉRÉTIQUE. Qui appartient à l'hérésie *A.* رفضی *P.* رفض
آمیز *T.* رافضلكه متعلّق || Proposition hérétique مسئلهٔ رفضیّه
Dogme hérétique عقیدهٔ رفض آمیز

Il signifie aussi, celui qui professe une hérésie *A.* رافض pl.
ارباب الرفض والبدعة pl. اهل الرفض والبدعة - رافضین
رافضینی طریق حقه ارشاد ایتمك Convertir les hérétiques ||

HÉRISSER. Dresser. Il se dit des cheveux, du poil *A.* انفاش
T. گالف كردن - فراشانیدن - فراشا كردانیدن *P.* الشعر
تویی دیكوب قبارتمق - قیل اور پورتمك || Le lion hérisse sa crinière quand on l'irrite آرسلانی اعصاب ایتسەلر پرچمنی
دیكوب قباردر

se Hérisser. *A.* ازبرار الشعر - انتفاش - تنفّش *P*
قیل *T.* گالف شدن - فراشا شدن - فراشیدن - فراخیدن
اور پورمك - تویی دیكلوب قبارمق || D'horreur ses cheveux se hérissèrent استیلای رعب ودهشت تقریبیله حال
انتفاش شعره گرفتار اولمشدر Les cheveux lui hérissèrent à la tête
شعر راسی متنفّش اولمشدر Le poil des sangliers se hérisse quand ils sont irrités خنزیر برّینك حال
یبان خنزیری طارغنلق - تهوّرنده تویی تنفّش ایدر
حالنده تویینی دیكوب قباردر

Hérissé. *A.* فراشیده - فراشا - فراخیده *P.* مزبئرّ - متنفّش
T. دیكلوب قبارمش تویی - اور پورمش قیل - Figur. Couvert, plein *A.* مملّو *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش || Un bataillon hérissé de piques سر تا سر رماح ایله مملّو بر بلوك عسكر
La mer hérissée de mâts de navire كمی دیركلریله پوشیده
بوزلر ایله L'hiver hérissé de glaçons اولمش روی دریا
قاپلنمش قیش موسمی

On appelle Homme hérissé, un homme si difficile, qu'on ne sait par où le prendre *A.* صعب الممسك *P.* دشوارخو *T.*
قولبی قولایی یوق بر آدم - طوتامغی یوق بر آدم

HÉRISSER ou HÉRISSONNER. Recrépir un mur de plâtre ou de mortier *A.* تسییع *P.* اندودن *T.* صوامق

HÉRISSON. Petit animal dont la peau est converte de piquans raides *A.* قنفذ pl. قنافذ *P.* ازیب - خارپشت - ریكاشه

كرپی .T سگاشه ـ

En termes de Mécanique, c'est une sorte de roue dentelée, dont les dents sont placées sur la circonférence extérieure A. محالة مسننة خارجاً T. ديشلرى ـ ديشلرى طشره بر چرخ اوجى آچيقده بر چرخ

HÉRITAGE. Biens transmis par succession A. ميراث || Recueillir l'héritage de ses pères آبا واجدادك ميراثنى اخذ ايتمك || Il n'a eu que quelques tableaux pour tout héritage آلديغى ميراث هب هب بر قاچ قطعه تصويردن عبارتدر || Il n'a reçu de ses ancêtres qu'un grand nom pour héritage اجدادندن آلديغى ميراث انجق علوّ نام وشاندر

Il signifie aussi, un immeuble A. ملك pl. املاك || C'est l'héritage de ses pères اجدادندن موروث ملكيدر || Il a acheté un bon héritage بر ملك جيّد واحسن مبايعه ايلدى || Améliorer son héritage بر كمسنه متصرّف اولديغى ملكى اصلاح ايتمك

HÉRITER. Recueillir une succession A. استوراث P. ميراث خوردن T. ميراث آلمق ـ ميراث يمك || Il hérita de son oncle عموجه‌سنك ميراثنى ـ عموجه‌سنه استوراث ايلدى || Hériter d'une grande succession بر تركهٔ جسيمه ميراث اولدرق آلمق ـ On dit figur. || La vertu est le seul bien qu'il ait hérité de son père پدرندن اوّل وآخر آلديغى ميراث صلاح وفضيلتدر

Hérité. A. موروث P. ميراث گرفته T. ميراث اولدرق آلنمش

HÉRITIER. Qui succède aux biens et droits d'un défunt A. وارث pl. ورثة P. ميراثخوار T. ميراث ييجى ـ ميراثجى || Héritier naturel وارث طبيعى légitime وارث شرعى || الآن testamentaire وارث منصوب بالوصيّه ـ شرعًا وارث universel وارث مطلق mobilier اموال ناطقه‌يه وارث || Se porter héritier وراثته داخل اولمق ـ سلك ورثه‌يه منسلك اولمق || Héritier présomptif du trône وارث معقاب سلطنت ـ ولىّ عهد دولت || Héritier en ligne directe نسب بالطول جهتيله وارث || collatéral نسب بالعرض جهتيله اقربادن اولان وارث || Instituer un héritier بر وارث نصب ايتمك ـ تعيين ايتمك ـ Figur. A. خلف ـ وارث P. جا نشين T. يرينى طوتمش || Héritier de la vertu de ses ancêtres اجدادينك صلاح حالنه des vices de son père پدرينك معايبنه خلف ووارث

خلف ووارث

HERMAPHRODITE. V. Androgyne.

HERMÉTIQUEMENT. Terme de Chimie. On dit, Un vaisseau scellé hermétiquement, pour dire, un vaisseau scellé si exactement que rien ne puisse en sortir A. مختوم لزيقاً P. محكم بسته T. صيمصقى ـ مهرلنمش || Il se dit aussi de tout ce qui est bien fermé || Cela est fermé hermétiquement بو شئ صيمصقى مطبّق ومسدود در

HERMINE. Petit animal P. قاقم T. آسو ـ قاقم

HERMITAGE et HERMITE. V. Ermitage et Ermite.

HERMODACTE. Plante A. اصابع هرمس P. سورنجان T. سورنجان چيچكى

HERNIAIRE. Il se dit d'un chirurgien qui s'attache à la cure des hernies A. آسى الفتق pl. اساة الفتق P. ريشساز بادخايه T. طشاقچى

HERNIE. Maladie qui consiste en une descente de boyaux A. فتق P. بادخايه T. ترقنج ـ قاسيق ياريغى || Être sujet à la hernie علت فتقه مبتلا اولمق

HÉROÏNE. Femme courageuse, et qui a de l'élévation dans les sentimens, dans la conduite A. نادرة العصر P. زن يگانهٔ دهر ـ زن قهرمان منش T. قهرمان كبى بر عورت

HÉROÏQUE. Qui appartient aux héros A. مختصّ بصاحب القران P. قهرمانى T. قهرمانلغه متعلّق || Vertu héroïque قهرمان زمان اولنلره مخصوص بر منقبت جليله || Courage héroïque نجدت قهرمانى || Actions héroïques آثار جليلهٔ قهرمانى || sentimens بر صاحب قرانه مخصوص افكار جليله || Patience héroïque نوادر زماندن معدود صبر وشكيب قهرمانى ـ Temps héroïques. Les temps où vivaient les anciens héros عصر قهرمانان قديم

HÉROÏQUEMENT. D'une manière héroïque A. بطور الصاحب القران P. قهرمان گونه T. قهرمان كبى || Il s'est comporté héroïquement le jour de l'action يوم مقابلده قهرمان گونه حركت ايلدى

HÉROÏSME. Il se dit des qualités qui font le caractère du héros A. طور الصاحب القران P. طور قهرمانى T. قهرمانلق || Cette action est au-dessus de la vertu ordinaire, il y a de l'héroïsme بو فعلده فضيلت عاديه‌نك ما فوقنده بر طور بر نوع قهرمانلق وار در ـ صاحب قرانى وار در

HÉRON. Grand oiseau qui vit de poisson P. ماهى خوار T.

بالقچین قوشی || Le bec du héron منـقار ماهی خوار

HERONIÈRE. Lieu où les hérons se retirent et font leurs petits *P.* آشیانهٔ ماهی خوار *T.* بالقچین قوشی یوه‌سی

HÉROS. Homme de guerre qui s'est distingué dans les combats par de grandes actions *A.* صاحب القران ـ صاحب *P.* المانهٔ ـ تهمتن *T.* قهرمان زمان ـ قهرمان || C'est un heros برصاحب مانهٔ در ـ بر قهرمان زماندر

Il se dit aussi d'une personne qui, dans une grande occasion, se conduit avec une grandeur d'âme extraordinaire *A.* نادرهٔ الزمان ـ وحید العصر *P.* یگانهٔ دهر *T.* مثلی یوق || Il s'est comporté en héros نادرهٔ الزمان بر آدم کبی حرکت ایلدی

— On dit figur. Vous êtes son héros, pour dire, vous êtes l'objet de son admiration فلانـک نظرنده نادرهٔ زمان منزله‌سنده‌سک

HERPES MARINES. Richesses que la mer tire de son sein, et jette sur les côtes *A.* اموال بحریّهٔ *P.* اموال دریا *T.* دکز مالّلری || L'ambre gris, l'ambre jaune sont des herpes marines عنبر وکهربا اموال بحریّه اقسامندندر

HERSAGE. Action de herser. V. Herser.

HERSE. Instrument servant à recouvrir les grains nouvellement semés *A.* مالق ـ مجرّ ـ شوف .pl اشواف ـ مسلفـة ـ مکمّة *P.* برن *T.* سورکو ـ طبان || On n'a pas encore passé la herse sur ce champ بو تارلانـک اوزرنـده هنوز سورکـو چکلمامشدر

HERSER. Faire passer la herse sur une terre semée, ou labourée *A.* تمليق ـ اسلاف *P.* برن زدن *T.* سورکو چکمک || On n'a point hersé ce champ بو تارلاده اصلا سورکو چکلمدی

Hersé. *A.* مملّق ـ مسلوف *P.* برن زده *T.* سورکو چکلمش ـ سورکولنمش

HERSEUR. Celui qui herse *A.* سایق المالق ـ سایق المکمّة *P.* برزن *T.* سورکو چکن

HÉSITATION. Incertitude dans l'énonciation *A.* لعثمة ـ تعتعة *P.* در هم آمیزئ زبان *T.* سوزده ایرکلمه || Réciter sans hésitation بلا تلعثم ـ بلا لعثمة تقریر کلام ایتمک

HÉSITER. Ne trouver pas facilement ce qu'on veut dire *A.* تلعثم ـ تتعتع *P.* زبان در هم آمیختن *T.* سوزده ایرکلمک || Il n'avait pas bien appris son sermon, il hésita dès le commencement موعظه‌یی کرکی کبی از بر ایده‌مدیکندن همان ابتدای نطق وتقریرده تلعثمـه باشلادی La présence des juges le fit hésiter sur ce qu'il avait à dire حکّامـک حضور ومواجهه‌سی افادهٔ مرامده تلعثمنه بادی اولمشدر

Et être incertain sur le parti que l'on doit prendre *A.* تردّد ـ تذبذب ـ معادلة *P.* دو دل بودن ـ تردّد نمودن *T.* تردّد ایتمک ـ تردّد کوسترمک ـ ایده‌جکنی بیلمامک || Hésiter dans les affaires امور وخصوصاتـده متردّد اولـمق || Il n'hésita point à répondre جـواب ویرمکـه اصلاً وقطعاً تردّد ایتمامشـدر || Il a long-temps hésité sur le choix de l'état, de la profession qu'il doit suivre قنـغـی طریقی اختیـار ایده‌جکـنه وافر زمان معادله وتذبذبدن خالی اولمامشدر || Il n'y a pas à hésiter là-dessus بو بابده معادلـه وتردّد جائز دکلدر ـ بو ایش محلّ معادله وتردّد دکلدر

HÉTÉROCLITE. Qui s'écarte des règles communes de la construction grammaticale *A.* خـلاف القیاس ـ غیر قیاسیّ ـ سماعیّ *P.* نا بقیاس *T.* قیاسدن طشاری — Il se dit aussi de certaines choses qui s'écartent des règles ordinaires de l'art *A.* خلاف القاعدة *P.* بیرون از اقاعـده *T.* قاعده‌دن طشاری || Bâtiment hétéroclite خلاف قاعده یاپلمش بر بنا

Il se dit figur. des personnes d'une humeur bizarre *A.* غریب *P.* نا براه *T.* عجایب || Humeur hétéroclite مزاج غریب

HÉTÉRODOXE. Qui est contraire aux sentimens reçus dans la vraie religion *A.* مارق .pl مارقة ـ خـارجیّ .pl خوارج *P.* بیگانه کیش *T.* دینی ایری || Opinion hétérodoxe اعتقاد مارقی Docteur hétérodoxe فقیه مارق

HÉTÉRODOXIE. Doctrine hétérodoxe *A.* مارقیّت ـ خارجیّت *P.* بیگانه کیشی *T.* دین آیرقلغی || Il est suspect d'hétérodoxie فلانده مارقیّت مظنّه‌سی وار در On ne saurait nier l'hétérodoxie de cette proposition بو مسئله متضمّن معنای مارقیّت اولدیغی انکار اولنمز

HÉTÉROGÈNE. Qui est de différente nature *A.* خلاف الجنس ـ مختلف الجنس *P.* جنس دیگـر گون *T.* بشقه صوی || Corps composé de parties hétérogènes اجزای مختلفة الاجناسدن مرکّب بر جرم

HÉTÉROGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est hétérogène *A.* اختلاف الجنس *P.* جنس دیگرگونئ *T.* جنسک بشقه‌لغی

HÊTRE. Arbre très-élevé *A.* شجر النبع *T.* قاین آغاجی ـ قوغوش آغاجی

HEUR. Bonheur. *A.* جَدّ ـ مجدودیّت ـ سعد *P.* فرخندگی

T. ایو بخت Il n'est d'usage qu'en cette phrase. Il n'y a qu'
heur et malheur en ce monde بوعالم سعد ونحسدن عبارتدر
مجدودیّت ومشئومیّتدن عبارتدر -

HEURE. La vingt-quatrième partie du jour naturel A. ساعت
pl. ساعات || Un quart d'heure بر چاریک ساعت Une
demi-heure یارم ساعت - نیم ساعت - نصف ساعت L'heu-
re est divisée en soixante minutes ساعت آلتمش دقیقه‌یه
منقسمدر Une heure après minuit نصف لیلدن بر ساعت
مرورنده Il est arrivé à trois heures après midi نصف نهاردن
اوچ ساعت صکره واصل اولمشدر J'irai chez vous à cinq
heures du soir نصف نهاردن بش ساعت مرورنده طرفکه
اخشام اوزری ساعت بشده ایکن طرفکه واره‌جغم - کله‌جکم
Il s'est levé à trois heures du matin صباح ساعت اوچده
ایکن قالقدی Il est deux heures sonnées ساعت ایکی‌یی
چالمشدر L'heure vient de sonner ساعت چالندی - On dit,
À deux heures de nuit, pour dire, deux heures après le coucher
du soleil وقت غروبدن ایکی ساعت مرورنده Et à deux
heures de jour, pour dire, deux heures après le lever du soleil
طلوع شمسدن ایکی ساعت گذرانندہ

On dit, Avancer, retarder l'heure, c'est-à-dire, l'horloge A.
- تقدیم الساعة - تأخیر الساعة P. ساعترا پیش راندن
ساعترا باز گردیدن T. ساعتی ایلرولتمک - ساعتی کیرولتمک

Heure, se dit aussi du temps où doit se faire une chose A.
وقت P. هنگام T. اویله وقت || Il est heure de dîner
طعامی وقتیدر de se coucher یتاجق وقتیدر L'heure de l'as-
semblée مجلسک وقتی - جمعیتک وقتی Il est heure de
se retirer چکلمنک وقتیدر - مفارقتک وقتیدر L'heure du
lever et du coucher du soleil شمسک وقت طلوعی ووقت
غروبی - Il se dit aussi d'un certain espace de temps indé-
fini || J'ai été deux heures à vous attendre ایکی ساعت سکا
منتظر اولمشیدم Passer des heures entières à quelque chose
اکثر اوقاتنی بر شیئ - اکثر وقتنی بر شیئه صرف ایتمک
ایله امرار ایتمک Employer bien les heures وقتنی لایقیبی
اوزره صرف ایتمک les employer mal وقتی عبثه صرف
ایتمک - نقد وقتی عبث یره بذل ایتمک Voulez-vous
perdre une heure de temps? بر ساعتلک وقتکی فوت
ایتمکه راضی اولوریسک Songez un peu à cela à vos heures
de loisir بو ماده‌یه اوقات خالیه‌کده برمقدار صرف ذهن

ایله À vos heures perdues ایشده کوجده اولمدیغک وقتده
- ایشک اولمدیغی وقتلرده - On appelle Heures dérobées,
les heures qu'on dérobe à ses affaires || Je ferai ce mémoire à
mes heures dérobées بو تقریری اشغالم آره‌سنده استراق
وقت ایله قلمه آله‌جغم - On dit aussi, que toutes les heures
de cet homme sont marquées جمیع اوقاتی شغل وکاره مرتبدر
- On dit aussi, Une bonne heure, pour dire, un temps propre
A. وقت اوفق وانسب - وقت مناسب P. دم بایسته T.
مناسبتلو وقت - یاقشق وقت || Voici la bonne heure pour
faire telle chose بو ایش ایچون اشته وقت اوفق وانسب
- فلان ایشک وقت مناسبی اشته بو در - بو در Et dans
le sens contraire, C'est une mauvaise heure pour lui parler
سویلمنک مناسبتسز وقتیدر - On appelle aussi Heure indue,
toute heure qui ne convient pas A. وقت غیر مناسب pl.
مواقیت مخالفة pl. میقات مخالف - اوقات غیر مناسبة
P. فنا - یولسز وقت T. هنگام نا مناسب - دم نا سزا
امرار الاوقات A. On dit, Passer d'agréables heures - وقت
کوکل خوشلغیله T. با خرمیٔ دل دمگذار شدن P. مفرّحاً
امرار A. Et passer de mauvaises heures - وقت کچورمک
در تنگدلی گذرانندهٔ اوقات P. الوقت بانقباض البال
شدن T. جان صیقشیله وقت کچورمک - On dit, qu'un
homme a de bons et de mauvais quarts d'heure, pour dire,
qu'il est d'humeur inégale فلان کمسنه‌نک ایو وقتیده وارفنا
وقتیده وار - Et que toutes ses heures sont précieuses, pour
dire, qu'il n'a point de temps à perdre جمیع اوقات وآناتی
نازک وقیمتدار در Et que toutes ses heures sont remplies
هیچ بوش وقتی - کافهٔ اوقاتی بربر کوند شغل وکاره معیّندر
خالی وقتی یوقدر - یوقدر - On dit aussi, Prendre heure,
prendre jour et heure اتخاذ وقت ایتمک Choisir une heure
اختیار وقت ایتمک Convenir d'une heure بالتراضی وقت
بر وقت قوللشمک - تعیین ایتمک Régler ses heures
اوقات شغلنی ترتیب ایتمک ménager ses heures اوقات
وساعاتنی اداره ایتمک Se rendre à l'heure marquée وقت
معیّنده وارمق N'avoir pas une heure à soi بر کمسنه‌نک
بوش وقتی اولمامق - خالی وقتی اولمامق

Heure, se prend aussi pour l'heure de la mort A. اجل -
اجل مسمّا P. ساعت مرگ T. اجل || Quand votre heure est
venue, il faut partir اجلک حلولنده دار بقایه ارتحال

ایتمك لازمدر Il est réchappé d'une grande maladie, son heure
n'était pas encore venue اجلی هنوز کلمدیکندن مبتلا اولدیغی
مرض مهلکدن رهایاب اولمشدر

Et pour le moment où quelque chose doit arriver *A.* وقت
مرهون – وقت مقدّر – وقت موعود || Il avait long-temps at-
tendu après les grâces de la Cour ; enfin son heure est venue,
on lui a donné un gouvernement ظهور همّت شاهانه‌یه وافر
زمان دیده دوز ترقب وانتظار اولمشیکن عاقبة الامر وقت
مرهون ومقدّری حلولیله کندویه بر ایالت توجیه اولندی
Il y a long-temps qu'on parlait de le marier, mais son heure
n'était pas encore venue تأهلی مادّه‌سی مدّت مدیده‌دنبرو
مذاکره اولنمقده ایدی انجق وقت مقدّری هنوز کلمامشیدی

Dernière heure, se dit de la mort *A.* نفس – آخر الوقت
اخیر – ساعت اخیرة *P.* ساعت واپسین – دم واپسین *T.*
ساعت – صوك نفس – صوك ساعت || Quand la dernière heure
est venue دم واپسینك حلولنده Voyant que sa dernière heure
approchait آخر – آخر وقتی تقرّب ایلدیکن کوریجك
صوك ساعتنه یاقلشدیغنی – وقتنك تقرّبنی لدی المعاینة
کورنجه

De bonne heure, signifie, il n'est pas tard, par rapport au
sujet dont il s'agit *A.* غدوة *P.* زود *T.* ارکن – ارکندن || Il est de
bonne heure اویله ارکندر Il est de trop bonne heure pour dîner
طعامه ایچون هنوز پك ارکندر Il est venu d'assez bon-
ne heure ارکنجه کلمشدر

On dit, À la bonne heure, pour dire, hé bien soit, voilà
qui est bien *A.* فبها – نعم المطلوب *P.* خوش *T.* نه کوزل

On dit, à cette heure, pour dire, présentement *A.* الآن *P.*
اکنون – در اینکه *T.* بو آنده – À l'heure qu'il est, pour
dire, au temps où nous sommes *A.* فی هذه الساعة *P.* دربن
ساعت *T.* بو ساعتده – بو کون بو کونه – Et toute à cette
heure, tout à l'heure, pour dire, dans un moment *A.* فی
الحال – علی الفور *P.* در آن ساعت – در حال *T.* شمدی
– Et pour l'heure, pour dire, pour le présent *A.* هذه الحالة
P. دربن دم – این حال – مقارن *T.* حالده – شمدیکی – Et
d'heure en heure, d'heure à autre *A.* ساعة بساعة *P.* ساعت
بساعت *T.* هر ساعتده

On dit, Prendre quelqu'un à l'heure, pour dire, le faire tra-
vailler en lui payant tant par heure *A.* استیجار – مساوعة
استیجار بالمساوعة *T.* عمله بازارلشدرق ساعت باشنده
طوتمق || Il a pris dix ouvriers à l'heure اون نفر عمله
اون نفر ربخبر ایله ساعت – بالمساوعه استیجار ایلدی
Et – باشنده اجرتلری حساب اولنمق اوزره بازارلشدی
être à l'heure, pour dire, à condition d'être payé à tant par
heure اجرتی ساعت باشنده حساب – مساوعةً ایجار اولنمق
اولنمق شرطیله خدمت ایتمك

HEUREUSEMENT. D'une manière heureuse *A.* بالسعد – متیمّناً
– والمیمنة – بیمن الطالع – مقارنةً *P.* بخت – بخجستگی
بخت *T.* بیاوری – اوغور ایله – قوتیله – بخت || Être né heu-
reusement بالسعد – طالع میمونده قدمنهادۀ مهد وجود اولمق
یاوری والمیمنه دنیایه کلمك Échapper heureusement d'un péril
یمن – بخت ایله موقع خطردن فرجه‌یاب خلاص اولمق
طالعك مقارنتیله مخاطره‌یی آتلامق Je l'ai rencontré heu-
reusement یمن بختم تقریبیله فلانه راست کلدم J'étais
inquiet de son retard, heureusement il arriva بطائت ظهورندن
دوچار خلجان واضطراب اولمشیدم انجق بالسعد والمیمنه
بو شئ میموناً واصل اولمشدر Cela est heureusement exprimé
ومسعوداً تعبیر اولنمشدر – On dit aussi, Versifier, rimer heu-
reusement انشاد اشعار وربط قوافی خصوصنده موفق اولمق

HEUREUX. Qui jouit du bonheur *A.* سعید pl. سعدا – مسعود
– الحال – مرزوق – مجدود *P.* کامران – کامکار – سعادتمند *T.*
موتلو || Tous les hommes veulent être heureux هرکس مجدود
ومرزوق اولمق خواهشنده در Il n'y a que la vertu qui puisse
rendre un homme heureux آدمی مسعود الحال ایده بیله‌جك
انجق صلاح حالدر Nous ne serons parfaitement heureux que dans
le ciel بزه کوره – سعادت کامله انجق دار بقاده موجود در
مسعودیّت کامله انجق دار النعیمده در Il n'est pas fort ri-
che, et il ne laisse pas de vivre heureux غایت ایله متموّل
دکل ایکن مسعود الحال اولدرق کچینور – On dit proverb.,
Est heureux qui croit l'être سعادتمند حقیقی کندوسنی مسعود
الحال بیلندر

On dit par une espèce d'exclamation, Heureux, trop heureux !
A. طوبی *P.* خنگ – زهی سعادت *T.* نه موتلو || Heu-
reux qui peut parvenir à vous voir ! مظهر دیدارك اولان کشی‌یه
زهی اقبال وسعادت Trop heureux si je pouvais vous plaire!
عندکده مظهر استحسان اوله‌جق اولور ایسهم بکا نه موتلو
Il signifie aussi, qui annonce de la prospérité *A.* سعید –

Un heureux présage || ابو .T فيروز - نيك .P خير علامت
Heureux pronostique استخراج سعيد اماره خيريه - خير Il a
la physionomie heureuse سيماسنده آثار خير وفيروزى نمودار
ناصيهٔ حالنده آثار خيريه وار - در - در

FAIRE UNE FIN HEUREUSE, se dit d'une personne qui meurt dans les sentimens d'un bon chrétien .T عاقبت خيره موفق اولمق

HEUREUX, signifie aussi, celui que la fortune favorise .A - منجح الفعال - مقبل - قوىّ البخت - مبخوت - بخيت
گشاده بخت - بلند اختر - دولتيار - بختيار .P مظفر
- بختى آجق - بختلو .T خجسته طالع - فرخنده بخت -
مبخوت ومقبل اولدرق Il est né heureux || طالعى قوتلو
قوت بختى Il est plus heureux que sage متولد اولدى
Il est bon de s'associer avec des gens عقل ودرايتنه غالبدر
heureux مقبلان وبختياران ايله اشتراكده حسن ومنفعت
على كل حال منجح الفعالدر Il est heureux en tout درکار در
حرب Être heureux à la guerre هر شيده بختى اجيقدر -
Être heureux en enfans اولاد بابنده وقتالده مظفر در
مبخوت ومرزوق اولمق

Et qui rend fortuné .A موجب - ميمون - متيمن - مبارک
- ميمنت فرما - فرخندگى بخشا .P مفيض الخير - الميمنة
Heureux ascendant طالع ميمون || خيرلو - اوغورلو .T فيروز
sort بخت ميمون règne سلطنت باهرة الميمنة climat اقليم
jour روز - يوم مبارک مفيض الخير والبركه - مفيض الخير
événement حادثهٔ séjour مأواى متيمن - مكان مبارک فيروز
choix انتخاب - انتخاب متيمن حادثهٔ خيريه - موجبة الميمنة
conseil خيرلو رأى - رأى حسن خيرلو انتخاب - با صواب
destinée قسمت ميمونه Heureuse influence تأثير مفيض الميمنه
année فرصت خيريه - فرصت ميمونه occasion سنهٔ مباركه
Il est né sous une constellation heureuse كوكب سعد وميمونده
تولد ايتمشدر - On dit figur. qu'une personne a la main heureuse à quelque chose, pour dire, qu'elle y réussit toujours .A
الى اوغورلو .T فرخنده دست .P ميمون الايادى

On dit quand on trouve par hasard ce que l'on cherchait, qu'on a fait une heureuse rencontre .A اتفاق - نعم المصادفة
راست كلش .T خير

On dit dans le même sens d'un trait d'esprit, d'une pensée subtile, que c'est une rencontre heureuse .A - بديهة خيرية
كوزل بولش .T بديهة مصيبة

Il signifie aussi, bon, excellent, rare en son genre .A بارع
كوزل - ايو .T بهيس .P بديع - انيق - ذو البراعة - Heureux ||
reux naturel ذهن طبيعت باهرة البراعة Un génie heureux
Vers heureux اشعار انيقه براعت رهين Il a un tour heureux dans ses vers اشعارنده بر نوع شيوهٔ بديعه وار در Rime
heureuse قافيهٔ بديعه Il a la mémoire heureuse براعت
Heureuse invention حافظه سى وار در ايجاد انيق

D'HEUREUSE MÉMOIRE. Formule dont on se sert en parlant des rois et des princes qui sont morts .A مغفور له - سعيد الذكر
Un tel prince d'heureuse mémoire || رحمتلو .T معفرتپناه .P
معفرتپناه سلطان فلان

HEURT. Choc des corps qui se frappent rudement .A صكمة
pl. صدمات - pl. صدمة - صكمات .P آسيب - گوست -
Un furieux || چارپش - طوقشمة - دورتمه - چاتشمه .T كوس
heurt صكمهٔ شديده Le heurt de deux vaisseaux qui se choquent بری برلريله - ايكى سفينه نک برى برلريله تصادمى
برى برلريله چاتشمه سى - مصادمه سى

HEURTER. Choquer rudement .A صكم - صدم .P آسيب
دورتمک - چاتمق .T كوس زدن - گوست زدن - زدن
Un tel l'a heurté en passant || چارپمق - طوقنمق -
فلان كمسنه مرور ايدر ايكن فلانى چارپدى Un vaisseau a heurté
l'autre آخر بر - سفينه آخر بر سفينه يى صدم ايلدى
كمى يه چاتدى

On dit figur. Heurter l'amour-propre, les intérêts, les préjugés de quelqu'un, pour dire, blesser, choquer l'amour-propre, les intérêts بر كمسنه نک حب نفسنه واغراض مخصوصه سنه
- واعتقادات باطله سنه طوقنمق - On dit aussi, On ne peut faire cette chose sans heurter beaucoup de gens بو ايش نتيجه
كمسندلره طوقنمينجه اولمز

On dit proverb., que c'est heurter de la tête contre la muraille, se heurter la tête contre un mur, que de vouloir persuader quelque chose à un homme فلانى الزام قيدنده اولمق
فلانى الزام قيدينه - باشى ديواره چارپمقدن فرقى يوقدر
دوشمک باش يارمقدر

On dit aussi, qu'une chose heurte la raison, le sens commun, pour dire, qu'elle est contre la raison بو شئ عقل سليمه
- Et qu'il ne faut pas heurter رأى صوابه مناقضدر - مخالفدر
de front l'opinion de cet homme بو آدمک رأينه آچيقدن مخالفت

رأيني آچيقدن ردّ ايتمك جائز دكلدر - اولنمق روا دكلدر

Se heurter A. تصادم - مصادمة - تصاكم - مصاكمة P. باهم ديگر دورتشمك - چاتشمق T. با هم گوست زدن - آسيب زدن چارپشمق - طوقشمق - || Ils se heurtèrent les uns les autres en passant اثناى مرورلرنده بري برلريله مصادمه ايتمشلردر Lorsque les escadrons vinrent à se heurter طرفين عسكرى ايكى طرفك عسكرى طوقشمغه - مصادمه‌يه لدى المباشره Les vaisseaux étant venus à se heurter باشلادقده سفينه‌لر كميلر برى برلريله چارپشدقلرنده - لدى المصادمه

Heurter. Frapper à la porte A. قرع الباب - دق الباب On a heurté trois coups || قپويى چالمق T. در زدن P. ضرب Heurter doucement بابى اوچ دفعه قرع ايلديلر دق باب Heurter à la porte لين ايله قرع باب ايتمك قپويى چالمق - ايتمك

On dit figur. || Cet homme a heurté à toutes les portes pour faire réussir son affaire مرامنى تحصيل ايچون هر قپونك حلقه‌سنه ياپشدى

HEURTOIR. Le marteau dont on se sert pour frapper à une porte A. مقرعة الباب T. قپو طوقماغى

HEXAÈDRE. Corps compris sous six faces A. مسدّس الصفايح Un dé || آلتى يانلو - آلتى يوزلو T. شش پهلو - شش رو P. à jouer est un hexaèdre طاوله - كعب نرد مسدّس الصفايحدر زارى آلتى يوزلو در

HEXAGONE. Qui a six angles A. مسدّس الزوايا P. شش كوشه T. || آلتى كوشه‌لو Plan hexagone بر رسم مسدّس الزوايا Un bassin hexagone شش كوشه بر حوض Une figure hexagone شكل مسدّس الزوايا

HIATUS. Espèce de cacophonie qui résulte par la rencontre de plusieurs voyelles A ثقلة التلفظ

HIBOU. Espèce d'oiseau nocturne A. بوم P. كوف - بوف - بوم T. بايقوش || Tous les oiseaux en veulent au hibou جميع طيور بايقوشه خصمدر - En parlant de vieux châteaux inhabités, on dit, que c'est une retraite, un nid de hiboux آشيانهٔ بوم وغرابدر

HIC. Il se dit en parlant du noeud ou de la principale difficulté d'une affaire A. عقدة الاشكال P. گره دشوارى T. مشكلك عقده‌سى || Voilà le hic اشته عقدهٔ اشكال بو در

HIDEUSEMENT. D'une manière hideuse A. بسيلا - بمهولة - بردّة كوكل ايركده‌جك چركينلك ايله T. بزشتى دهشتفرما P. || Il est hideusement laid ردبد مهول الصورتدر - بسيلا اشوهدر hideusement défiguré ردّت مهوله ايله متغيّر الصورتدر

HIDEUX. Il se dit d'un objet difforme à l'excès, et dont la vue inspire l'effroi A. قبيح المنظر - مهول المنظر - بسيل الهيئة - كريه المنظر P. زشت دهشتفرما T. يوركى ايركدر چركين - قورقنج چركين || Un monstre hideux سبيع مهول المنظر Une femme hideuse بسيلة الوجه بر قارى Un visage hideux چهره زشت Cela est hideux à voir بو شئ كريه المنظر در C'est une chose hideuse چركينلكى غالب بر شيئدر

On dit figur. Faire de quelqu'un un portrait hideux بر كمسنه‌يى صورت قبح وردّت هول انگيز ايله وصف وتصوير ايتمك

HIE. Instrument dont on se sert pour enfoncer le pavé A. مدقّة pl. مداق P. كوبه T. طوقماق

Et instrument dont on se sert pour enfoncer les pilotis en terre A. ميتدة P. وتد كوب T. واريوز

HIÈBLE. Plante A. خمان صغير T. يبان مروری

HIÈNE. Animal A. ضبع pl. ضباع - عرجاء P. كفتار T. صرتلان - ييلبلى قورد La femelle s'appelle A. عرف pl. عرفاء

HIER. Le jour qui précède celui où l'on est A. امس P. ديروز T. دونكى كون || Hier au soir دونكى - دون اخشام كون اخشام Hier au matin دونكى كون صباح وقتنده Il est parti hier دونكى كون عزيمت ايلدى

HIÉRACIUM. V. Herbe à l'épervier.

HIÉRARCHIE. L'ordre, la subordination des différents choeurs des anges, et des divers degrés de l'État ecclésiastique A. سلسلة المراتب || La hiérarchie des anges سلسلة المراتب ملائكة كرام Les anges de la première, de la seconde, de la troisième hiérarchie سلسلهٔ ملائكه كرامك اوّلكى وايكنجى واوچنجى مرتبه‌سى La hiérarchie ecclésiastique سلسلة المراتب الرهابين

Il se dit aussi des établissemens où l'on reconnaît divers degrés d'autorité || La hiérarchie militaire سلسلهٔ مراتب اهل حرب La hiérarchie administrative سلسلهٔ مراتب حكّام

HIÉRARCHIQUE. Qui est de la hiérarchie A. منتظم على سلسلة المراتب || Ordre hiérarchique منتظم على سلسلة المراتب Gouvernement hiérarchique سلسلهٔ مراتب اولان طريقت اوزره اداره اولنان حكومت

HIÉROGLYPHE. Caractère, figure qui contient quelque sens

mystérieux *A.* شكل مرموز pl. اشكال مرموزة || Toute la théologie des Égyptiens était exprimée par des hiéroglyphes اهل مصر قديمك اتخاذ كردهلرى اولان علم الهى اشكال مرموزه ايله اشارت وبيان اولنمشدر

HILARITÉ. Joie douce et calme *A.* تهلل ـ اهتلال *P.* خنده *T.* يوز ايشلقلغى || Ce visage a de l'hilarité بو چهرهده روبى اثار تهلل نمايا ندر

HIPPIATRIQUE. Art de guérir les chevaux *A.* علم المداواة الخيول *P.* علم تيمار اسبها *T.* طوارلره حكيملك صنعتى

HIPPODROME. Lieu destiné aux courses des chevaux *A.* مضمار ـ حلبة *P.* پهنه *T.* آت ميدانى

HIPPOPOTAME. Animal amphibie *A.* فرس الماء *P.* اسب دريا *T.* آت بالغى

HIRONDELLE. Oiseau de passage *A.* خطاف ـ بهار *P.* پرستو *T.* قرلنغچ قوشى || Au retour des hirondelles قرلنغچ قوشلرينك عودتلرى موسمنده

On dit proverb., qu'une hirondelle ne fait pas le printemps, pour dire, qu'il n'y a pas de conséquence à tirer d'un seul exemple بر چيچكله ياز اولمز

HISSER. Terme de Marine. Élever *A.* رفع ـ اشالة *P.* بر آوردن *T.* قالدرمق || Hisser la voile رفع شراع ايتمك ـ يلكن قالدرمق

Hissé. *A.* مرفوع *P.* بر آورده *T.* قالدرلمش

HISTOIRE. Récit des faits donnés pour vrais *A.* تاريخ pl. تواريخ *P.* وقايع نامه *T.* تاريخ || Histoire générale تاريخ عمومى universelle تاريخ جملهٔ عالم ـ تاريخ كافهٔ الامم particulière تاريخ منفرد ـ تاريخ خاص ancienne تاريخ متقدمين ـ تاريخ امم سالفه ـ moderne تاريخ متأخرين ـ تاريخ امم لاحقه sainte تاريخ شريف sacré تاريخ مقدس ecclésiastique تاريخ احوال ايمان romaine تاريخ روماييون grecque تاريخ يونانيون ـ تاريخ اهل يونان de France فرانسه تاريخى secrète تاريخ خفى ـ تاريخ مكتوم anecdote تاريخ غير شايع ـ تاريخ نا گفته ـ تاريخ هنوز بيلنمامش généalogique تاريخ انساب abrégée تاريخ مختصر scandaleuse تاريخ زيبه انگيز Un corps d'histoire كليات تاريخ Composer l'histoire d'un pays بر مملكتك احوالنه دائر تاريخ انشا ايتمك Lire l'histoire تاريخ مطالعه ايتمك Savoir l'histoire علم تاريخه آشنا اولمق ـ واقف اولمق S'adonner à l'histoire تواريخ مطالعه‌سنه الزام نفس ايتمك ـ تواريخ مطالعه‌سنه هوسكار اولمق — On dit, L'histoire d'Ali, de Mounédzim, pour dire, l'histoire écrite par ces auteurs على تاريخى ـ منجم تاريخى — Et l'histoire d'Alexandre, pour dire, l'histoire qui concerne ce souverain اسكندر تاريخى

Il se dit aussi de toutes sortes de descriptions des choses naturelles *A.* وصف الاحوال ـ تعريف الطبايع الاشيا || L'histoire des animaux وصف احوال حيوانات des plantes وصف احوال نباتات des minéraux تعريف طبايع معادن

Et de toutes sortes d'aventures particulières *A.* حكايت pl. حكايات ـ قصة pl. قصص *P.* داستان *T.* منقبه || Je veux vous conter une petite histoire بر حكايهٔ مختصره سكا نقل ايده‌جكم Une plaisante histoire حكايهٔ دلارا mémorable ذكرى ابقا اولنه‌جق بر داستان Je sais bien son histoire حكايه‌سنى رعنا بيلورم Il nous a conté l'histoire de sa vie مدت عمرينك حكايه‌سنى نقل ايلدى l'histoire de ses amours عشقك دوچار اولديغى درد ـ عشقك حكايه‌لرينى نقل ايلدى گرفتار اولديغى ماجرالرينى

HISTORIEN. Celui qui écrit l'histoire *A.* مورّخ pl. مورّخين *P.* مؤلّف التاريخ ـ صاحب تاريخ ـ تاريخ نويس *T.* تاريخ يازان || Historien digne de foi مورّخ موثوق الكلام ـ صادق القول Les historiens anciens مورّخين متقدّمين modernes مورّخين متأخرين Les historiens Grecs مورّخين يونان ـ

HISTORIER. Enjoliver de divers petits ornemens *A.* نمنمة ـ زخرفة *P.* زيب وزيور دادن *T.* بزه‌مك ـ دونانمق ـ

Historié. *A.* منمنم ـ مزخرف *P.* زيب وزيور *T.* بزه‌نمش ـ دونانمش || Un plafond trop historié بر غايت ايله منمنم ـ كثير النمنمه بر آسمانهٔ خانه ـ سقف بزكلر ايله دونانمش تاوان

HISTORIETTE. Conte mêlé de quelque aventure de peu d'importance. V. Histoire || Il nous a fait une jolie historiette بزه بر كوزل منقبه نقل ايلدى

HISTORIOGRAPHE. Celui qui a été choisi par le gouvernement pour écrire l'histoire du règne actuel *A.* محرّر الوقايع *P.* وقايع نويسندهٔ وقايع وآثار ـ وقايع نويس *T.* وقايع يازان || Historiographe de Russie روسيه وقايع نويسى

HISTORIQUE. Qui appartient à l'histoire *A.* مختص بالتواريخ ـ بالتواريخ مخصوص || Style historique تواريخه

تواریخه مخصوص بر کونه narration مخصوص سبک وانشا dictionnaire تواریخه مخصوص لغت کتابی حکایه Mémoires تواریخه مخصوص faits تواریخه مخصوص تقریرلر historiques واقعهلر

HISTORIQUEMENT. D'un style historique, en historien *A.* تاریخ صورتنده *T.* تاریخ کونه *P.* حسب القاعدة التاریخ کیفیت حالی حسب القاعدة ‖ Narrer un fait historiquement تاریخ صورتنده نقل ایتمک ـ تاریخ نقل وحکایه ایتمک

HISTRION. Baladin. V. ce mot.

HIVER. Celle des saisons de l'année qui est la plus froide *A.* شتا *P.* زمستان *T.* قیش ‖ Hiver pluvieux شتای سرما ـ زمستان سومای یابس sec شتای کثیر الریاح venteux کثیر الامطار شتای وخیم malsain شتای شدید rude شتای ملایم doux رطوبتلو قیش ـ رطوبتی غالب شتا humide Passer son hiver en quelque lieu بر محلده قشلامق ـ بر محلده تشتی ایتمک Habit d'hiver قیش لباسی ـ لباس شتوی Appartement d'hiver قیش دایرهسی ـ خانهٔ زمستانی ـ مشتا Au milieu de l'hiver قیشلک اورتهسنده ـ قلبگاه شتاده ـ وسط شتاده Dans la rigueur de l'hiver فصل شتانک وقت کمال شدتنده Des provisions pour l'hiver موسم شتاده قیش ذخیرهسی en hiver اثنای شتاده ـ خلال شتاده قیش ایچنده ـ Durant l'hiver بو حالت شتای سابقده واقع Cela arriva l'hiver dernier کچن قیشده وقوع بولدی ـ اولدی Fruits d'hiver *A.* فواکه الشتا *P.* میوهای زمستانی *T.* قیش میوهلری ـ On dit, Mettre des troupes en quartier d'hiver عسکری مشتاده اسکان ایتدرمک قشلاقده قوندرمق ـ

Hiver, se dit aussi par rapport au froid qu'il fait en cette saison *A.* برد الشتا *P.* سرمای زمستانی *T.* قیش صوغوغی ‖ L'hiver est avancé برد شتا اولجه ظهور ایتمشدر est tardif برد شتا متمادی est long سرمای زمستانی کیج ظهور ایلدی اولمشدر

HIVERNER. Passer l'hiver en un lieu *A.* تشتی *P.* زمستانرا دونمدن *T.* قشلامق گذرانیدن ‖ La flotte hiverna dans tel port فلان لیمانده قشلادی

HOCHE. Entaillure. Il se dit particulièrement de la marque qu'on fait sur la taille pour tenir le compte de ce qu'on prend à crédit *A.* حزة pl. حزات *T.* چتلهٔ کرتکی ‖ Faire une hoche چتلهده بر کرتک کرتمک

HOCHEMENT. Action de hocher. Il ne se dit guère que dans cette phrase, Hochement de tête *A.* نزنزة الرأس *T.* جنبش سر *T.* باش اوینامسی ـ باش صارصلمهسی

HOCHEQUEUE. Sorte de petit oiseau qui remue continuellement la queue *A.* ذعرة *P.* سیسلک *T.* قویروق صالان

HOCHER. Secouer *A.* نفض ـ زعزعة *P.* جنبانیدن *T.* صارصمق ـ سلکمک ‖ Hocher un prunier pour en faire tomber les prunes میوهلرینی دیوشورمک ایچون اریک آغاجینی سلکمک

On dit, Hocher le mors, hocher la bride à un cheval *A.* تحریک اللجام *P.* لگام جنبانیدن *T.* آتک کمنی اوینانمق ـ آتک کمنی سلکمک ـ Et figur. Hocher le mors à quelqu'un, pour dire, l'exciter à faire quelque chose بر بسنک کمیت نفسنه تحریک لجام شوق ورغبت ایتمک

HOIR. Terme de Jurispr. Héritier. V. ce mot. Il se prend ordinairement pour les enfans *A.* ولد pl. اولاد *P.* فرزند *T.* اوغل ‖ Il est mort sans hoirs بلا ولد وفات ایلدی

HOIRIE. Succession, hérédité *A.* وراثت *P.* میراثخوری *T.* میراث ‖ Accepter l'hoirie وراثتی قبول ایتمک Cela lui est acquis par droit d'hoirie بو شی حسب الاستحقاق الوراثة داخل تصرفی اولمشدر Donné en avancement d'hoirie وراثته محسوبا دفع وتسلیم اولنمش

HOLÀ. Interjection dont on se sert pour appeler *A.* أيا *P.* ای *T.* یاهو ‖ Holà, qui est là? یاهو کیمدر او

Il signifie aussi, tout beau, c'est assez *A.* یکفی *P.* بس *T.* یتر ‖ Holà, ne faites pas tant de bruit یتر بو قدر شماطه ایتمیک

HOLOCAUSTE. Sacrifice dans lequel la victime était entièrement consumée par le feu *A.* محرقة pl. محرقات ‖ Offrir en holocauste محرقه اولمق اوزره تقدیم ایتمک L'autel des holocaustes بسملگاه محرقات ـ Il se prend aussi, pour la victime ainsi sacrifiée *A.* عتیرة محرقة *P.* سوخته *T.* بسمل یانمش قربان

Et pour sacrifice en général *A.* ذبیحة pl. ذبیحات ـ قربان *T.* بسمل *P.* قرابین pl. قربان ‖ Jesus-Christ s'est offert en holocauste pour nos péchés حضرت عیسی ذنوب ومعاصیمزی امحا ضمننده نفس مبارکلرینی قربان ایلدی

HOMARD. Grosse écrevisse de mer *A.* اربیان *T.* استقوز ‖

|| Pêcher des homards استقوز صيد ايتمك

HOMÉLIE. Discours fait pour expliquer au peuple les matières de la religion *A.* موعظة من شرح العقايد *T.* عقايده دائر وعظ || Les homélies de Saint Chrysostôme sur Saint Mathieu ائمّهٔ عظامدن فلان امامك حضرت متی يه دائر موعظه‌لری

HOMICIDE. Celui qui tue un homme *A.* قاتل pl. قتلة - قاتل النفوس - البشر *P.* قاتل النفوس - مردمكش *T.* آدم اولدريجى || Ni les adultères, ni les fornicateurs, ni les homicides, n'entreront dans le royaume des cieux زناكاران واهل فسق وفجور وقتلهٔ نفوس اولان ارباب شرّ وشور نعيم عقبادن محروم ومهجور Être homicide de soi-même خود بخود قاتل نفس درلر Homicide كندويى اولدرمك - خود كش اولمق - اولمق involontaire لا عن رويّة - لا عن قصد قاتل نفوس

On dit aussi d'un homme qui ruine sa santé par quelque excès, qu'il est homicide de lui-même خود بخود افناى وجود ايدر - كندو كندويى اهلاك ايدر

Il est aussi adjectif *A.* قتّال *P.* خونريز - مردمكش *T.* اولدريجى || Son bras homicide يد قهّار وقتّالى Dessein homicide قصد مردمكشى Son fer homicide سيف قتّال خون نگاه شمشير خونفشان Regard homicide مردمكشى - افشانى خونريز

Homicide, signifie aussi, meurtre *A.* قتل النفوس - قتل *P.* مردمكشى *T.* آدم اولدرمه || Il a fait un homicide بر آدم اولدردى Commettre un homicide ادم قتلى جرمنى ارتكاب ايتمك

HOMMAGE. Le devoir que le vassal est tenu de rendre à son seigneur *A.* رسم التابعيّة - رسم التبعيّة *P.* آيين فرمانبرى *T.* تابعلك رسمى || Rendre l'hommage رسم تبعيّتى ادا ايتمك Faire la foi et hommage رسوم صداقت واحبات تبعيّتى - Tenir à foi et hommage رسوم صداقت وتبعيّتى ايفا ايتمك Il fut reçu à rendre la foi et hommage par procureur رسوم صداقت وتبعيّتى ادا شرطيله متصرّف اولمق La terre fut saisie faute d'hommage rendu رسوم صداقت وتبعيّتى وكيل معرفتيله ايفايه مأذون اولمشدر رسوم معتادهٔ تبعيّتك ايفاسنده تجويز تراخى وقصور اولنديغنه مبنى عهده‌سنده اولان ملكك يد تصرّفندن نزع اولندى

Il signifie aussi, soumission, vénération, respect *A.* طاعت - عبوديّت *P.* بندگى *T.* قوللق || Toutes les créatures doivent hommage au créateur كافّهٔ مخلوقات جناب خالق البرايايه ايفاى فريضهٔ طاعت وعبوديّت ايتمك واجبه‌دندر - Figur. بر كمسنه‌يه عرض مراسم Rendre ses hommages à quelqu'un اداب عبوديّتى Offrir, présenter ses hommages عبوديّت ايتمك عرض Faire agréer ses hommages عرض وتقديم ايتمك اولنان رسوم بندگى وعبوديّتى رسانيدهٔ موقع حسن قبول ايتدرمك Recevoir des hommages عرض اولنان مراسم عبوديّتى شايان حسن قبول ايتمك

HOMMASSE. Il se dit d'une femme dont les traits et le son de la voix tiennent plus de l'homme que de la femme *A.* مترجّلة *P.* متذكّرة - زن نر گونه *T.* زن مردوارى - اركگسى قارى || Elle a le visage hommasse فلان خاتونك چهره‌سى مترجّلدر

HOMME. Animal raisonnable *A.* بشر - انسان - انس *P.* مردم - آدم *T.* آدم - انسان || L'homme est sujet à beaucoup d'infirmités انسان علل واسقام كثيره‌يه مبتلا در Déplorer la condition de l'homme حال نوع بشره تفجّع ايتمك Tous les hommes ont péché en Adam افراد بشرك جمله‌سى حضرت آدمك زلّه‌سنه مشتركدرلر Le Fils de Dieu s'est fait homme ابن الله اتّخاذ بشريّت ايلدى - On dit proverb., pour marquer qu'un homme, quelque sage qu'il soit, a toujours quelque faiblesse, qu'il y a toujours de l'homme partout حال بشريّتدن خالى دكلدر Et en parlant d'une personne de piété qui se laisse aller à des mouvemens de passion, qu'il y entre bien de l'homme هر نه ايسه بشريّت حالى قاريشور

On dit, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel *A.* نفس روحانى

Homme, se dit aussi par opposition à Femme *A.* رجل - مرء pl. رجال - ذكر pl. ذكور *P.* مرد *T.* ار || Dieu a créé l'homme et la femme خلق الله المرء والمرئة - خلق الله الرجل والمرئة - الله تعالى ارى وعورتى ياراتدى - Il y avait autant d'hommes que de femmes فلانده نه قدر ذكور وار ايسه اول قدر اناث دخى موجود ايدى - موجود اولان رجال متساوى العدد ذكور - قدرنجه نسوان دخى وار ايدى - ايكيبيك نفر Deux mille hommes de pied واناث وار ايدى پياده Il y eut trois mille hommes de tués اوچ بيك نفر اوچ بيك نفر آدم اعدام اولندى - رجال قتل اولندى Les hommes illustres اوچ بيك نفوس - رجال جليل الشان

نباهت اسم ایله سرافراز اولمش - رجال منبوه الاسم -
ادوار Les grands hommes des siècles passés رجال با جلال
اسکی زمانلرده کلان - سالفده ظهور ایتمش عظمای رجال
بیوک - اعاظم رجالدن بری Grand homme بیوک آدملر
ایری - مرد کوه پیکر - رجل کبیر الجسم Homme grand آدم
آدم Petit homme رجل صغیر الجسم - اوفاق آدم Gros homme
شیشمان - رجل مبدن - رجل لحیم - رجل ملحم - رجل جسیم
کنج آدم - نو جوان - حدیث السن Jeune homme آدم
Homme d'âge کهن - شیخ یاشلو آدم - مسن Vieux homme
- نیکوکار - خیر Bon homme احتیار آدم - سالخورده - سال
یرامز آدم - بد منش - اهل شر - شریر méchant ایو آدم
Homme sans foi, sans honneur, sans probité بیوفا وبیعرض
مایهٔ وفاکاری وصداقت وبضاعهٔ عرض وناموس - وناموس آدم
واستقامتدن بی بهره بر آدم C'est un homme sans façon
تکلفاتدن عاری بر آدمدر - On dit proverb., Il y a grande
différence d'homme à homme آدم ایله آدم بیننده بون بعید
بش پرمق - آدمدن آدمه فرق وار در - وفرق مدید وار در
بر دکلدر

On dit aussi, Face d'homme porte vertu, pour dire, qu'il y a des hommes qui, par leur présence seule, font la réussite d'une affaire *T.* یوز یوزدن اوطانور

On appelle figur. Grand homme, un homme distingué par des qualités très-éminentes *A.* جلیل المناقب - جلیل القدر *P.*
بیوک آدم - آدی شانی بیوک *T.* بلند شان - بزرکوار

On dit par mépris, C'est un pauvre homme, un petit bout d'homme, un plaisant homme عجزه مقولهسی بر آدمدر -
بیچاره آدمدر

On dit aussi, Ce n'est pas un homme, pour dire, c'est un homme faible آدملقدن بهرهسی یوقدر - آدم دکلدر

Le mot Homme étant joint à De avec un substantif, sert à marquer la profession, l'état et les qualités d'un homme *A.* اهل pl. ارباب
P. مرد *T.* آدم || Homme de guerre اهل حرب d'épée اهل
سیف de robe اهل قلم de métier اهل حرفت de journée
یومیه ایله ایشلیان اجیر - بالمیاومه ایشلیان اهل اجرت
ایو آدم - نیک کردار - اهل خیر de bien کوندهلکجی -
d'honneur اهل عرض آدم de courage ارباب غیرت وشجاعتدن
آدم d'esprit اهل ذکا وکیاست de génie اهل درایت de goût
اهل طبیعت - ارباب حسن طبیعتدن بر آدم de tête

اهل دانش - اهل علم ومعرفت de savoir اهل عقل وفطانت
ارباب حیثیتدن بر آدم - اهل حیثیت de qualité وعرفان
ارباب - اهل حسب ونسب de naissance متشخص -
- معدوم الحیثیه بر آدم de néant, de rien اصالتدن بر آدم
اهل قلیل اللیاقه بر آدم de peu هیچ کبی بر آدم de lettres
تدبّر مهامّ Homme d'État اوقومش آدم - هنرمند - معارف
اهل de parole اهل رجحان ورزانت de poids سلطنته اهل
انفاذ واجرایه - اهل اجرا d'exécution صاحب سخن - کلام
مجذام - اهل رأی قاطع de résolution مقتدر بر آدم d'accom-
modement آدم مصلح d'expédient اهل تدبیر - اهل قریحه -
بر اهل Bon homme de guerre بولشلو آدم - صاحب بدیهه
ماهر ارباب حربدن بر مرد مقتدر - حرب Bon homme de
mer اهل دریادن بر مرد ماهر - فن دریایه ماهر بر آدم
On dit proverb. Homme de sac et de corde *A.* مستحق
الصلب *P.* کشتنی وآویختنی *T.* آصلهجق آدم

Il s'emploie aussi avec À, et alors il exprime ce dont un homme est capable *T.* ارباب - مقوله || Il n'est pas homme à souffrir, à endurer un affront تحمل آمیزی تحقیر معاملهٔ
ایدهجک اربابدن دکلدر Il est homme à tout hasarder
اخذ à هر شیئه جسارت ایدهجک مقولهدندر à s'en venger
هر شیٔ انتقام ایدر مقولهدندر C'est un homme à tout
النون کلور اربابدندر - Il exprime aussi ce dont un homme est digne en bien ou en mal *A.* لایق - الیق - احرا *P.*
سزاوار - سزا - شایان *T.* کرکلو || C'est un homme à pendre
اعلای صلبه لایق بر آدمدر à parvenir aux premières places
عالی منصبلره - مراتب ودرجاته وصوله الیق بر آدمدر
قوللنلمغه شایان C'est un homme à employer شایان بر آدمدر
قوللنلهجق آدمدر - بر آدمدر

Homme, se dit aussi pour marquer l'âge de virilité *A.* کهل
رسیدهٔ *P.* بالغ الی سن الکهولة - کهلة pl. کاهل - کهول -
سال مردی *T.* یکتلک یاشنه کلمش || Ce n'est encore qu'un enfant; quand il sera homme... هنوز مرتبهٔ طفولیتده اولوب
سن کهولته بالغ اولدقده S'il vit âge d'homme سن کهولته
سن کهولته بالغ قدر حیاتده اولور ایسه C'est un homme fait
اولمش آدمدر

On dit, qu'un tel n'est pas homme, pour dire, qu'il est impuissant *A.* عدیم الرجولیة - عنین *P.* بیگاده - بی رجولیت
T. ارکی یوق

Homme, signifie aussi, homme de coeur, de fermeté *A.* مرد || آدم ـ مردلك صاحبى ـ مرد *T.* مردم با مردانگی *P.* مرد اولدیغنی اثبات ایلدی Il a montré qu'il était homme ـ مردلكنی اظهار ایتمك Se montrer homme ـ مردلكنی ـ بو آدم بر آدم اولدیغنی C'est un homme que cet homme-là تمام آدمدر ـ مرد آدمدر

Homme d'affaires. C'est un homme qui a soin des affaires domestiques d'un grand seigneur *A.* نقیب البیت *P.* کتخدا *T.* کهیه || Il lui envoya son homme d'affaires کتخداسنی ارسال ایلدی Parlez à l'homme d'affaires d'un tel فلانك کتخداسنه سویله

HOMOCENTRIQUE. Il se dit des cercles qui ont un centre commun *A.* متحد المرکز *P.* هم مرکز *T.* بر مرکزلری

HOMOGÈNE. Qui est de même nature *A.* متوافق ـ متجانس *P.* هم جنس *T.* بر صوی || Les parties homogènes اجزای متجانسه L'eau était regardée comme composée de parties homogènes عنصرما اجزای متجانسه‌دن مرکب عد اولنور ایدی L'analise chimique prouve chaque jour qu'il y a peu de composés homogènes مرکبات متجانسة الاجزا اقل قلیل اولدیغی کل یوم تحلیل کیمیاوی ایله ثابت ومتحقق اولان مواددندر

HOMOGÉNÉITÉ. Qualité de ce qui est homogène *A.* مجانست *P.* هم جنسی *T.* صوی برلکی

HOMOLOGATION. Ratification d'un acte par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیقسازی *T.* تصدیقلمه || L'homologation d'un contrat مقاوله سندینك تصدیقی

HOMOLOGUE. Terme de Géométrie. Il se dit des côtés qui, dans des figures semblables, se correspondent, et sont opposés à des angles égaux *A.* ضلع متقابل pl. اضلاع متقابلة ـ ضلع متناظر *P.* رو برو ـ پهلوی رو *T.* قارشولقلی یان || Dans les triangles semblables, les côtés homologues sont proportionnels اشکال مثلثهٔ متوافقه‌ده اضلاع متناظره‌نك تناسبی درکار در

HOMOLOGUER. Confirmer par autorité de Justice *A.* تصدیق *P.* تصدیق کردن *T.* تصدیقلمق ـ تصدیق ایتمك || Homologuer une transaction شرطنامه‌یی تصدیق ایتمك

Homologué. *A.* مصدق *P.* تصدیق کرده *T.* تصدیق اولنمش

HOMONYME. Terme de Grammaire, qui se dit des choses qui ont un même nom *A.* متحد الاسم *P.* همنام *T.* بر آدلی

HOMOPHONIE. Concert de plusieurs voix qui chantent à l'unisson *A.* اتحاد الاصوات ـ توافق الالحان *P.* هم آهنگی *T.* سسلرك برلکی

HONGRE. Châtré. Il ne se dit que des chevaux *A.* فرس معول *P.* اسب آخته ـ اسب خایه کشیده *T.* اکدیش || Il a deux beaux hongres ایکی رأس کوزل اکدیشی مالکدر Un attelage de six hongres آلتی رأس اکدیشلردن عبارت قوشوم آتلری طاقمی

HONGRER. Châtrer. Il ne se dit que des chevaux *A.* اعمال *P.* آختن *T.* اکدیش ایتمك ـ انمك || Hongrer un cheval آتی انمك Ce cheval est trop vicieux, il le faut hongrer بو آت بغایت بد خوی اولمغله اعمالی اقتضا ایدر

HONNÊTE. Vertueux, conforme à l'honneur et à la vertu *A.* صالح ـ نازه النفس ـ اهل العرض ـ نزیه الخلق *P.* پاك *T.* تمیز ـ عرضلو || Amour honnête عشق صالح پیشه ـ گوهر مودت صالحه amitié عشق بالنزاهة والصلاح ـ صلاح آمیز نفس âme اهل عرضجه دوستلق ـ محبت نزاهت آمیز ـ مسلك Conduite sage et honnête قلب صلاح آمیز coeur صالح حکیمانه وصالحانه ـ حرکت مقارنة بالنزاهة ـ صلاح آلود حرکت C'est un très-honnête homme نازه غایت مرتبه‌ده اهل عرض آدمدر ـ النفس بر آدمدر Cela n'est pas d'un honnête homme اهل عرض آدم کاری دکلدر

Et bienséant, convenable *A.* مناسب ـ لایق ـ جائز *P.* روا *T.* کرکلو ـ یوللو ـ یاقشقلو ـ چسپان ـ سزا ـ || Il n'est pas honnête de se louer soi-même تمدح نفس روا دکلدر ـ کندو کندو یی اوکمك یوللو دکلدر ـ ستایش خود نا سزا در Croyez-vous qu'il soit honnête d'en user de la sorte? بو مقوله حرکت اولنمق جائزمی ظن ایدرسك Cela n'est pas honnête à une personne de votre caractère, de votre profession, de votre âge بو شیء سنك رتبه‌کده وسنك طریقکده وسنك سنکده اولان بر ذاته کوره چسپان دکلدر Ces paroles-là ne sont pas honnêtes dans la bouche d'une femme بو مثللو ـ کلمات نسوان آغزینه لایق وچسپان دکلدر بو مثللو سوزلر لسان نسوانه یاقشمز Après avoir été long-temps dans le grand monde, il a fait une honnête retraite مدت مدیده اختلاط ناس ایله مألوف ایکن بر صورت لایقه ایله

هدیهٔ لایقه Présent honnête اختیار عزلت وانزوا ایتمشدر
ثمن مناسب Prix honnête مكافات لایقه Récompense honnête
كسوهٔ لایقه Un habit honnête مناسب بها - بهای مناسب -
یاقشق لباس - مناسب لباس - قبای سزا - جامهٔ چسپان -

On dit aussi, Une excuse honnête *A.* عذر معقول *P.* عذر
Un refus honnête *A.* یوللو عذر *T.* عذر دلپسند - با صواب
یوللو اسركمه *T.* دریغ با صواب *P.* تقصیر معقول

On dit aussi, Une naissance, une condition honnête, c'est-à-dire, qui n'a rien de bas ni de fort élevé *A.* نسب معروف *P.* بهزادی *T.* آدی شانی بللو صوی || Il est d'une naissance honnête بهزاد در - اصل ونسبی معروفدر - Et une famille honnête, pour dire, une famille à laquelle il n'y a rien à reprocher ممدوح بر خاندان

Honnête, signifie aussi, civil, poli *A.* مكرم - حافی *P.* ملاطفت
چلبی *T.* نوازشكار - دلنواز - خاطرپرور - مكرمت آلود - آمیز
سیماسنده آثار مكرمت وملاطفت Il a l'air honnête || نوازشلو -
اطوار - اطوار واوضاع كریمه Des manières honnêtes ظاهر در
مكرمانه Il lui a fait la réception du monde la plus honnête
فلان كمسنه‌یی جهانده مثلی یوق بر معاملهٔ مكرمانه ایله
فلانه Il lui a parlé d'une manière très-honnête تلقی ایلدی
غایة الغایه مكرمانه صورت ایله ادای مرام ایلدی Le procédé est honnête, mais cependant il ne faut pas trop s'y fier
فعلنده كرچه صورت حفایت دركار در مع هذا چندان
غایت اعتماد اولنمق روا دكلدر C'est un homme fort honnête
بك چلبی بر آدمدر - مكرم آدمدر

Honnête homme, outre la signification d'Homme d'honneur, qui a été indiquée plus haut, comprend encore toutes les qualités sociales qu'un homme peut avoir dans la vie civile *A.* طیّب - كریم النفس
خوبی *T.* نازك طبع - خوش منش *P.* كریم النقیبة - النفس
قوت || Le hasard m'a placé auprès d'un honnête homme كوزل
بختم حسبیله كریم النفس بر ذاتك یاننه تعیین اولندم

Honnête femme, Honnête fille, se dit d'une femme ou d'une fille irréprochables dans leur conduite *A.* اهل - مخدّرة - عفیفة
عصمتلو - عفّتلو - اهل عرض *T.* پاكدامن *P.* العفّة والعصمة

Honnête, au substantif, signifie, ce qui est honnête et vertueux *A.* مندوب || L'honnête, l'utile et l'agréable مندوب
ومنتفع به ومرغوب اولان شئ Préférer l'honnête à l'utile
مندوبی منتفع به اولان شیئك اوزرینه ترجیح ایتمك

HONNÊTEMENT. D'une manière honnête *A.* بالصلاح - بنزاهة
اهل *T.* بپاكیزگی نهاد - بصلاحكاری - صالحانه *P.* الخلق
T. مكرمانه - دلنوازانه *P.* بالملاطفة - مكرمًا *A.* عرضجه
چلبیلك ایله || Il faut vivre honnêtement avec tout le monde
جمیع ناس ایله صالحانه معاشرت اولنمق لازمدر Il l'a
toujours aimée honnêtement فلان محبوبه‌یه دائما صلاح اوزره
محبّت ایلدی Il lui a parlé le plus honnêtemert du monde
بغایت مكرمانه سویلشدی

Et suffisamment, passablement *A.* علی قدر الكافی - وافیًا
P. یته‌جك مرتبه‌ده - كفایت مقداری *T.* بروجه وافی - بس
هب ایوجه - C'est honnêtement vendu || هب ایوجه صاتلدی
Il en a honnêtement mangé بو طعامدن علی قدر الكافی
كفایت مقداری یمشدر - اكل ایتمشدر

HONNÊTETÉ. Conformité à l'honneur, à la vertu *A.* صلاح
پاك *P.* عرض - نزاهة الطبع - نزاهة الخلق - الحال
كوهری *T.* تمیزلك - اهل عرضلك || Des actions d'une
grande honnêteté صلاح حال ایله كماله مقارن افعال محموده
L'honnêteté de son âme ذاتنده مركوز اولان مایهٔ عرض
de sa conduite مجبول طبعی اولان نزاهت خلق - وصلاح
des مسلكك ومشوارنده مشهود اولان آثار عرض وصلاح
principes اصولك صلاح ونزاهتی

Et bienséance *A.* رسم الادب - حسن الادب - ادب *P.*
آداب پروری *T.* ادبه یراشقلق - ادب || Il n'est pas de
l'honnêteté d'en user si familièrement avec des gens à qui on
doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات ایله اول قدر
بی تكلّفانه معامله ایتمك رسم ادبه مغایر بر معنا در Cela
est contre les règles de l'honnêteté بو كیفیّت جمهور ناس
بیننده مرعی اولان قاعدهٔ حسن ادبه منافیدر Blesser les
règles de l'honnêteté قواعد مرعیّهٔ حسن ادبه طوقنمق -
قواعد حسن ادبك اخلالنه تصدّی ایتمك

Et civilité *A.* لطف الطبیعة - كرم الخلق *P.* كرمكاری *T.*
مقتضای || Il n'a pas eu l'honnêteté de l'aller voir چلبیلك
لطف طبیعتی اجرا ایتمیوب فلانك زیارتنه وارمقدن
امتناع ایلدی Il a beaucoup d'honnêteté pour tous ceux qui
ont affaire à lui كندوسیله مصلحتی اولنلر حقلرینه مع
كندوسیله ایشلری اولان كسانه - زیادهٔ اظهار لطف طبع ایدر
لطف طبعك چلبیلكی یك چوقدر C'est l'honnêteté même
مجسّمیدر

Il se prend aussi pour les civilités que l'on fait *A.* حفایة -
اکرام *T.* نوازش - التفاتسازی - خاطر پروری - جغر *P.* اکرام
|| Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه ذرّه‌جه مقداری
جزئی مرتبهٔ بیله اکرام ایتمدی - اظهار حفایت ایتمامشدر
Il le traita avec toutes sortes d'honnêtetés انواع رسوم خاطر
حقنه هر درلو پروری والتفات ایله حقنه معامله ایلدی
مراسم حفایت واکرامی ادا ایتمشدر

Il signifie aussi, manière d'agir obligeante et officieuse *A.* طور
کوکل *T.* طرز خاطر نواز - شیوهٔ دلنواز *P.* موجب التطییب
وضع وحرکتکننده L'honnêteté de son procédé || یاپر صورت
معامله‌سنده درکار اولان طور - درکار اولان صورت دلنواز
مستوجب التطییب

On dit, Faire une honnêteté, pour dire, faire un présent par reconnaissance *T.* تشکراً عرض هدیّه ایتمک

Il signifie aussi, chasteté, modestie *A.* عفاف - عفت -
ادبلولک - اهل عرضلک *T.* آزرم - پاکدامنی *P.* عصمت
|| Des paroles contre l'honnêteté قاعدهٔ عفاف وعصمته مغایر
بو کیفیّت ارباب عفت Cela répugne à l'honnêteté کلمات
عفاف آداب L'honnêteté des moeurs عندنده مستلزم نفرتدر
واخلاق

HONNEUR. La gloire qui suit la vertu et les talens *A.* عزّ -
Il - اولولق - شان *T.* ارجمندی - ارج *P.* شان - شرف
signifie aussi, vertu, probité *A.* ناموس - عرض || Acquérir de
l'honneur کسب شرف ایتمک Il est dans un haut degré
d'honneur اسنای مراتب عزّ وشرفده در Vous y aurez de
l'honneur بو کیفیّت مستلزم شان وشرفک اوله‌جقدر Il en
est sorti à son honneur فلان خصوصدن شاننی محافظه
بوماده ایچندن شاننه خلل کتورمکسزین - ایده‌رک چیقمشدر
Attaquer l'honneur de quelqu'un بر کمسنه‌نک چیقمشدر
شاننه - شاننه ایراث شین ایتمک - شاننه تعرّض ایتمک
Déchirer l'honneur de quelqu'un بر کمسنه‌نک طوقنمق
شان وناموسنی - پردهٔ شان وناموسنی هتک ایتمک
بر Ménager, sauver l'honneur de quelqu'un پایمال ایتمک
Donner atteinte à l'honneur de quelqu'un کمسنه‌نک شاننی محافظه ایتمک
بر کمسنه‌نک شاننه ایراث کسر ونقصان
En- عرض وشاننه دستدراز کزند وتعرّض اولمق - ایتمک
gager son honneur بر کمسنه کندو عرض وناموسنی شرط
Hasarder son honneur عرض وناموسنی ایده‌رک تعهّد ایتمک

Mettre son honneur en compromis معرض خطره القا ایتمک
Être jaloux عرض وناموسنی عرضهٔ کسر ونقیصه قلمق
de son honneur وقایهٔ شان وناموس بابنده صاحب انفه
Faire réparation d'honneur بر کمسنه‌نک وحمیّت اولمق
عرض وناموسنی تجدید - عرض وشاننی تکمیل ایتمک
Je vous engage ma foi et mon honneur عرض ناموس ایتمک
وصدق عهدمی شرط ایده‌رک طرفکزه تعهد ایده‌رم
C'est le toucher en son honneur شاننه - شاننه تعرّض قبیلندندر
Il est délicat sur ce qui regarde l'honneur عرض طوقنمقدر
Il ne faut وناموسه متعلّق اورده نزاکت طبعی وار در
mettre son honneur que dans des choses louables بر کمسنه
Le عرضنی ممدوح ومستحسن اوله‌جق اورده قویملو در
point d'honneur عرض ماده‌سی Ils se sont battus pour un
point d'honneur عرض ماده‌سی ایچون بری برلریله دوکشدیلر
C'est une tache à son honneur - شاننه شین ونقیصه در
عرض وناموسنه Il y va de son honneur عرضنه بر لکه در
Un procès d'honneur عرض دعواسی طوقنور اموردندر C'est
un homme d'honneur عرض وناموس صاحبیدر Il aime l'hon-
neur, il aimerait mieux mourir que de faire une mauvaise action
عرضنی وقایه ایدر مقوله‌دن اولمغله بر کریهده بولنمقدن
عرضلو بر آدم اولمغله بر امر - ایسه موتنی ارتکاب ایدر
Il n'a منکری ارتکاب ایتمکدن ایسه هلاکنی ترجیح ایدر
ni coeur ni honneur نه غیرتی ونه عرضی وار در Il est sans
honneur مایهٔ عرض وادبدن بی بهره در Sur mon honneur
Je vous en réponds sur mon honneur عرضم حقی ایچون
Foi d'homme عرضم اوزرینه یمین ایده‌رک تکفل ایده‌رم.
d'honneur, je le ferai بونی ایده‌جکمه اهل عرضجه تکفل
Parole d'honneur عرضه مربوط وعد صحیح ایده‌رم Faire hon-
neur à son siècle, à son pays, à sa famille عصرینه وکندو
عصرینه ودار - تبار وعشیرتنه وسیلهٔ شان وشرف اولمق
à sa naissance ودیارینه وکندو خاندانته سبب افتخار اولمق
à ses affaires بر کمسنه شان حسب ونسبنی وقایه ایتمک
بر کمسنه درعهده ایلدیکی امور وخصوصاتک شاننی کما
هو اللایق اجرا ایتمک

On se sert aussi du mot Honneur par civilité || Lorsque j'au-
rai l'honneur de vous voir دیدار شریفکز ایله شرفیاب
دیدار شریفکز ایله حائز رهینهٔ افتخار اوله‌جغم - اولدیغمده
La lettre que vous m'avez fait l'honneur de m'écrire وقتده

شرفبخشای ـ طرفمه شرفرسان وصول اولان بر قطعه مکتوبکز تحریر اولدیغکز بر قطعه مکتوب Faites-moi l'honneur de me dire... شونی دیمکله بنی مشرّف ایله J'ai l'honneur d'être... شویله اولمق شرفیله مفتخرم ـ En parlant des femmes, il signifie, chasteté. V. Honnêteté dans ce sens.

MOURIR AU LIT D'HONNEUR, se dit d'un homme qui meurt à la guerre, ou dans l'exercice d'une profession honnête *T.* فراش شان وشرفده تسلیم جان ایتمک

On dit, Se faire honneur de quelque chose, pour dire, s'en tenir honoré *A.* افتخار ـ تفاخر ـ تمدّح ـ تباهی *P.* سر افرازی ـ نمودن *T.* اوکونمک || Scipion se faisait honneur d'être ami de Térence مشاهیر رجالدن فلان کمسنه فلان شاعرک دوستلغیله افتخار ایدر ایدی Il se faisait honneur d'un ouvrage qu'il n'a pas fait اثر خامه‌سی اولمیان بر تألیف ایله تمدّح وافتخار ایدر ایدی ـ On dit aussi, qu'un homme est l'honneur de son siècle گل ـ عصرینک ما به الافتخاریدر سبب شان وشرفیدر ـ بیخزان فخر ومباهاتیدر

HONNEUR, signifie aussi, marque extérieure par laquelle on montre le respect qu'on a pour une personne *A.* حرمت ـ احترام ـ تعظیم pl. تعظیمات ـ تفخیم pl. تفخیمات ـ توقیر ـ pl. توقیرات *P.* آزرمنمایی *T.* اولولتمه || Il faut rendre honneur à qui il appartient, à qui il est dû واجب الرعایه اولان ذوات حقنه ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام اولنملو در On lui a fait des honneurs extraordinaires حقنه فوق المعتاد رسوم تفخیم وتعظیم اجرا اولندی Accompagner quelqu'un par honneur بر کمسنه‌یه تعظیماً وتوقیراً رفاقت ایتمک Porter honneur et respect عرض تعظیم وحرمت ایتمک Il ne faut pas rendre aux hommes des honneurs qui ne sont dus qu'à Dieu جانب باری‌یه واجب الادا اولان تعظیمات وتفخیماتی انسان حقنه صرف ایتمک جائز دکلدر Faire quelque chose en l'honneur de Dieu بر ایشی تعظیماً لله المتعال ایشلمک

On dit proverb. À tous seigneurs, tous honneurs, pour dire, qu'il faut rendre honneur à chacun, selon sa qualité هر کسه قدرینه کوره حرمت اولنملو در

On appelle Honneurs funèbres, les cérémonies des funérailles رسوم وتشریفات جنازه

En certaines grandes cérémonies, comme le sacre des Rois, baptême, etc. on appelle Les honneurs, les pièces principales qui servent à la cérémonie شعایر سلطنت || Les honneurs étaient portés par... شعایر سلطنتی حامل اولنلر فلان وفلان کشی ایدی

On dit, Faire les honneurs d'une maison, pour dire, recevoir selon les règles de politesse ceux qui y viennent تشریفات ایفای مراسم مهمان نوازی ـ معتادهٔ اکرامی ادا ایتمک ایتمک

FAIRE HONNEUR à une lettre de change. C'est la payer ponctuellement à son échéance پولیچه تمسّکنک اعتبارینی وقایه ایتمک

HONNEURS, au pluriel, signifie, dignité, charge *A.* pl. مراتب ـ pl. مناصب *P.* جاه ـ بلندی *T.* پوستلر ـ منصبلر || Aspirer aux honneurs مراتب ومناصب خواهشکار اولمق Être élevé aux honneurs مناصب جلیله‌یه ترفیع اولنمق Il est parvenu aux plus grands honneurs par tous les degrés کافهٔ درجاتدن کافهٔ مراتبی ـ گذران ایله اعلای مناصبه اصعاد اولندی قطع ایده‌رک مناصب جلیله‌یه مظهر اولدی

HONORABLE. Qui fait honneur, qui attire de l'honneur *A.* شرف ـ موجب الشرف ـ ذو الشرف ـ موجب الشان *P.* بخشا ـ شرف افزا ـ شرفمند *T.* شرفلو ـ شانلو ـ معتبر || Être dans un poste honorable شرفلو بر مسندده بولنمق Profession honorable شانلو بر حرفت rang شانلو رتبه Recevoir des blessures honorables موجب شان وشرف اوله‌جق جروح ایله مجروح اولمق Il a fait une fin honorable et glorieuse موجب شان وشهرت وبادئ شرف وعزّت اوله‌جق عاقبته شانلو ـ موت موجب الشرف مظهر اولمشدر Mort honorable موت Il lui est honorable d'avoir été choisi pour... فلان خدمتده انتخابی خصوصی حقنه بادئ شان وشرف موجب شان اوله‌جق اولمشدر Faire une retraite honorable مصحوباً بالشان والشرف ـ صورت ایله کیرویه چکلمک روتاب عود ورجعت اولمق Faire une mention honorable de quelqu'un بر کمسنه‌نک اسمنی شانلو وجهله ذکر ایتمک

Et qui fait un usage décent de sa fortune, qui sait faire les honneurs chez lui || Il fait une dépense honorable شاننه لایق وجهله مصرف ایدر Il fait les choses d'une manière honorable هر شیئی شاننه لایق وجهله اجرا ایدر Il nous a fait un accueil très-honorable زیاده موجب شان اوله‌جق صورت ایله بزه تلقی ایلدی

AMENDE HONORABLE. V. Amende || Il a fait amende honorable nu en chemise, la torche au poing, et la corde au cou آرقه‌سنده
یالکز کوملك والنده مشعله وبوغازنده ایپ اولدرق
علناً اقرار جرم وطلب عفو ایلدی

On dit figur. Faire amende honorable à quelqu'un, pour dire, lui faire une espèce de réparation d'honneur, reconnaître qu'on a eu tort à son égard *A.* اعتذار باعتراف الخطا *P.* با اقرار
گناه معذرت خواهی نمودن *T.* خطاییی اقرار ایده‌رك عذر
دیلمك

HONORABLEMENT. D'une manière honorable *A.* مکرماً ـ معززاً
بالاعزاز والاکرام ـ *P.* مکرمانه *T.* عزت واکرام ایله *A.* علی
ما یلیق بشانه *P.* بر وجه سزای حال وشانش *T.* شاننه
حال وشانند یاقشدیغی منوال اوزره ـ لایق وجهله || Il a été reçu honorablement مکرماً ومعززاً مظهر تلقی اولمشدر
Faire les choses honorablement هر شیئی حال وشاننه لایق
اولدیغی وجهله اجرا ایتمك C'est un homme qui a vécu toujours honorablement مدت عمرینی دائما شاننه لایق
اولدیغی وجه اوزره کچوردی

Il signifie aussi, magnifiquement *A.* ـ بالشان والشرف
بالتعظیم والاجلال ـ بالشان والاجلال *P.* با شکوه *T.* حشمت
وعنوان ایله || Il a été enterré très-honorablement شان واجلال
با کمال ایله دفن اولندی

On dit aussi, Parler honorablement de quelqu'un برکمسنه‌نك
اسمنی حرمت وتعظیم ایله ذکر ایتمك

HONORAIRE. Il se dit des personnes qui, après avoir exercé une charge, en retiennent les honneurs *A.* معنون بالالقاب
|| Maître des requêtes honoraire مقدما عهده‌سنده اولان
چاوشباشیلق القابیله معنون

On appelle Tuteur honoraire, celui sous les ordres duquel le tuteur onéraire doit agir *A.* وصیّ مطلق

HONORAIRE. Il se dit de ce qu'on donne aux maîtres qui enseignent quelque science, ou à ceux auxquels on a recours pour obtenir un conseil, un service *A.* اجرة القدم *P.* پایمزد
T. آیاق تری

HONORER. Rendre honneur et respect *A.* ـ اجلال ـ تمجید
توقیر ـ تفخیم ـ تعظیم *P.* بلندیٔ شان دادن *T.* اولولتمك
حرمت ایتمك ـ || Honorer Dieu اسم حضرت ذو الجلالی
تمجید وتعظیم ایتمك les Saints اعزّهٔ کرامی تعظیم واجلال
ایتمك son père et sa mère پدر ومادری تعظیم وتوقیر ایتمك
پدر ومادره توقیر وحرمت ایتمك ـ la mémoire de quelqu'un
برکمسنه‌نك ذکرینی تعظیم ایتمك

Et avoir de l'estime *A.* احترام ـ حرمت *P.* حرمت نمودن
آزرم نمودن ـ *T.* اعتبار ایتمك || C'est un homme que j'honore extrêmement حقنه بغایت حرمت ایلدیکم بر آدمدر
Croyez que personne ne vous honore plus que moi بندن زیاده
سکا حرمت واعتبار ایدر آدم یوقدر J'honore son mérite et sa vertu ـ اهلیت ولیاقت وصلاح وفضیلتنه حرمت ایدرم
اعتبار ایدرم

Et faire honneur à... *A.* ایجاب الفخر ـ اعطاء الشرف
P. سرافرازی فرمودن ـ شرف بخشیدن *T.* شرف ویرمك
افتخاره سبب اولمق ـ || Il honore son pays, son siècle کندو
کندو وطننه ـ وطننك وکندو عصرینك سبب افتخاریدر
وکندو عصرینه مدار شرف وافتخار اولور sa charge منصبنه
شرف ویرر ـ On dit en termes de civilité, Il m'honore de son amitié بنی دوستلغیله مشرّف ایدر de sa protection سایهٔ
حمایتیله بنی مفتخر وشرفمند ایدر

HONORÉ. *A.* مفتخر ـ مشرّف *P.* شرفیافته ـ شرفیاب ـ شرفمند
T. شرف بولمش

ad HONORES. Expression empruntée du latin, dont on se sert en parlant d'un titre sans fonction *A.* بالاعتبار *P.* با پایه *T.*
اعتباری || C'est une place, un titre ad honores بالاعتبار بر
با پایه بر منصبدر ـ منصبدر

HONTE. Sentiment pénible que l'âme éprouve par l'idée de quelque déshonneur qu'on a reçu, ou qu'on craint de recevoir
A. خجالت ـ حیا *P.* شرمساری ـ حجاب ـ شرم *T.* اوتانمه
|| Avoir honte de faillir دوچار خطا وقصور اولمقدن شرم
وخجالت ایتمك Il a honte d'avoir fait une mauvaise action
بردرلو کریهه‌یی ارتکاب ایتمکله گرفتار حجاب وخجالت
اولمشدر Il ne faut pas avoir honte de bien faire فعل خیر
ایشلمکدن حیا ایتمك روا دکلدر C'est une mauvaise honte, une fausse honte حیای نا بجا در Rougir de honte غلبهٔ حیا
وخجالت تقریبیله چهره‌سنه حمرت کلدی On lui en a fait honte بوبابده فلانی تخجیل ایتمشلر در

On dit proverb., que honte ne vous fasse dommage, pour dire, qu'il ne faut pas qu'une mauvaise honte empêche de faire une chose qui n'est point blâmable مناسبتسز اوتانمدنك

صوکی ضرر در - Et d'un homme sans pudeur, qu'il a perdu
toute honte پرده دریدهٔ شرم - هتک پردهٔ حیا ایلدی
وحیا در

Il signifie aussi, ignominie, opprobre A. عار - خزی - رذالة.
P. رسوایی - سیه رویی T. رسوایلق || Couvrir quelqu'un
de honte بر کمسنه‌یی مستغرق خزی وعار ایتمک On lui
en a fait la honte toute entière devant le monde اول بابده
ترتب ایتمش خزی وعارک جمله‌سنی علی ملاء الناس
اوزرینه تحمیل ایتمشلر در Effacer la honte d'une mauvaise
action بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی کریهه‌نک عارینی
محو ایتدرمک Il s'est engagé dans une affaire dont il ne sortira
qu'avec honte دوچار خزی ورسوایی اولمینجه ایچندن
چیقه‌میه‌جغی بر مصلحته کیرشدی La honte suit les mauvaises
actions عار - خزی وسوایی افعال قبیحه‌نک پیرویدر
وخجالت افعال شنیعه‌نک لازمه‌سیدر - On dit, qu'un hom-
me est la honte de sa famille کندو خاندانه موجب شین
وعار در

HONTEUSEMENT. Avec honte et ignominie A. بالخزی -
بالعار - بالرذالة P. برسوایی T. رسوایلق ایله || Fuir hon-
teusement مصحوباً بالعار - بالخزی والرذاله فرار ایتمک
والرذاله پی سپر وادئ گریز اولمق Mourir honteusement
حال رسوایی ورذالتده - بالخزی والرذالة وفات ایتمک
تسلیم جان ایتمک

HONTEUX. Qui a de la honte A. خجل - مستحیی P.
شرمنده - شرمسار T. اوتانق - محجوب - اوتانمش || N'êtes-
vous pas bien honteux de vous être emporté de la sorte ? بو
بو وجهله طارلدیغکه - درجه‌ده غضبه کلمکدن حیا ایتمزمیسک
اوتانمزمیسک Il devrait être honteux d'avoir manqué de pa-
role خلف وعد ایلدیکندن خجل وشرمسار اولملو ایدی
سوزینه وفا ایلمدیکنه اوتانملو ایدی - Vous l'avez rendu
honteux par les reproches que vous lui avez faits ایتدیکک
- تعزیرات وتوبیخات ایله فلانی تخجیل ایلدک
ایتدیکک تعزیر ایله فلانی غریق دریای شرم وخجالت
ایتمشسک Il a l'air honteux محجوب بر ادمدر - طور
خجالت وسیماسنده آثار محجوبیت وار در Pauvres honteux
سؤالی ارتکاب ایتمیان فقرا

On dit proverb., qu'il n'y a que les honteux qui perdent,
pour dire, que faute de hardiesse, on manque de bonnes occa-
sions A. الحیاء یمنع الرزق T. یوزی اوتانانک ایشی
ایلرو وارمز

Il se dit aussi de ce qui cause de la honte A. موجب العار
- موجب الشین P. رسوایی آور T. عیب - اوتاندره‌جق
شئ || C'est une chose honteuse موجب عار بر کیفیتدر -
عیب بر شیدر Une conduite honteuse موجب شین وعار
بادئ عار اوله‌جق بر مسلک Fuite honteuse فرار اوله‌جق
Un crime honteux جرم موجب العار Il est moins honteux de
convenir de ses torts, que de chercher à les justifier بر کشی
کندو قباحتی مقارن حق اولمدیغنی اثبات قیدنده
اولمنک شین وعاری اقرار قباحتدن مترتب اوله‌جق شین
وعاردن چوق زیاده در

On appelle Les parties honteuses, les parties qui servent à la
génération A. عورة P. عورتگاه T. عورت یری - اود یری

HÔPITAL. Maison de charité destinée à recevoir les pauvres
dans leurs maladies A. مارستان - دار الشفا - دار المرضا
P. بیمار خانه - بیمارستان - خسته خانه - هروانه T. خسته‌لر
عمارتی - خسته خانه || Hôpital général دار المرضای عمومی
des incurables نا قابل علاج اولنلره مخصوص خسته خانه
Administrateur d'un hôpital دار الشفانک مدیر وناظری -
خسته خانه ناظری Fonder un hôpital بر باب خسته خانه
بنا ایتمک Visiter les hôpitaux خسته خانه‌لری یوقلمق Il
est mort à l'hôpital خسته خانه‌ده وفات ایلدی - Hôpital mili-
taire A. مارستان الاهل الحرب P. بیمار خانهٔ لشکریان T.
عسکری طایفه‌سنه مخصوص خسته خانه - Hôpital ambulant.
Un hôpital qui suit l'armée T. اردو خسته خانه‌سی - Vaisseau
d'hôpital T. خسته‌لر سفینه‌سی

HOQUET. Mouvement convulsif de l'estomac, qui se fait avec
une espèce de son non articulé A. فواق P. زغنک - زروغ
- گلیچه - انجوع - هککک T. انچقرق || Faire passer le ho-
quet انچقریغی دفع ایتدرمک - Hoquet de la mort A. فواق
الموت P. هکک مرگ T. اولوم انچقریغی || Il a le hoquet
de la mort فلانه فواق موت عارض اولمشدر

HORAIRE. Qui a rapport aux heures A. ساعتی P. بهر یک
ساعت T. هر ساعتلک - ساعت حسابیله اولان || Mouve-
ment horaire هر یک - ساعت حسابیله اولان حرکت
Les lignes horaires d'un cadran الواح بسیطه‌ده ساعتده اولان
مرسوم اولان خطوط ساعتیه

HORDE. Nom que l'on donne à des troupes de peuples errans *A.* عشيرة pl. عشاير || Chaque horde a son chef هر بر عشيرتك بشقه بر بكى وار در

HORIZON. Grand cercle de la sphère qui la divise en deux parties *A.* منطقة الكرة L'une de ces parties s'appelle Hémisphère supérieur *A.* نصف الكرة العليا et l'autre, Hemisphère inférieur *A.* نصف الكرة السفلا || Prendre la hauteur d'un astre sur l'horizon منطقهٔ كره اوزرنده بر كوكبك ارتفاعنى آلمق || Il se doit faire une éclipse sur notre horizon بزم بولنديغمز نصف كره اوزرنده كسوف واقع اولهجقدر

Horizon ou **Horizon sensible**, se dit aussi d'un cercle qui détermine la portion de la surface de la terre où se termine notre vue *A.* افق *P.* كنارهٔ آسمان *T.* قيروان ـ كوكك كنارى || Horizon étendu افق وسيع الانحا || De cette colline on découvre tout l'horizon بو دپهنك اوزرندن كنارهٔ آسمان سر بسر كورينور ـ بو دپه چار اطراف افقه ناظر در

HORIZONTAL. Parallèle à l'horizon *A.* متساوى بالافق *P.* برابر افق *T.* افق برابرلكنده ـ ارقورى || Ligne, plan horizontal خط يا رسم افق برابرلكنده اولان

HORIZONTALEMENT. Parallèlement à l'horizon *A.* متساوياً بالافق *P.* در برابر افق *T.* افقك برابرلكنه اولهرق || Un cadran placé horizontalement متساوياً بالافق نصب اولنمش بسيطه

HORLOGE. Machine qui marque les heures *A.* ساعت || L'horloge va bien ساعت طوغرى يورر a sonné ساعت چالدى avance ساعت استقدام ايدر ـ ساعت ايلرو كيدر retarde ساعت كيرو قالور ـ تأخر ايدر Les roues d'une horloge ساعتك چرخلرى le balancier ساعتك طوبى ـ ساعتك شاقلى le ساعتك عقربى l'aiguille ساعتك جاكى le timbre ساعتك رفتار وحركتى mouvement ساعتك تحتهسى ـ لوحهسى le cadran ساعتلر برى برلريله متوافق الحركه دكلدر Les horloges ne s'accordent pas ساعتك دقيقهلرى Les minutes de l'horloge ساعتى قورمق ـ Monter une horloge. C'est en bander les ressorts, ou en hausser les poids ساعتك ـ Démonter une horloge. C'est en désassembler les pièces ساعتى سوكمك ـ آلات واجزاسنى فسخ ايتمك

On appelle Horloge solaire, un cadran au soleil *A.* بسيطة Et horloge de sable, une petite machine où il y a du sable, qui, en coulant, sert à marquer un certain espace de temps *A.* ساعة الرمل *P.* ساعت ريگ *T.* قوم ساعتى

HORLOGER. Celui qui travaille à l'horlogerie *A.* صانع الساعة pl. صانعين الساعات *P.* ساعتگر *T.* ساعتجى

HORLOGERIE. L'art de faire des machines qui mesurent le temps *A.* فنّ التصنيع الساعات *P.* پيشهٔ ساعتگرى *T.* ساعتجيلك

HORMIS. Excepté *A.* الّا ـ سوا ـ غير ـ ما عدا *P.* جز *T.* اوزكه || Hormis deux ou trois ايكى اوچدن ماعدا Tout y est entré, hormis tels et tels فلان وفلاندن غيريسى هپ بشقه ـ كلمشدر

HOROSCOPE. Observation qu'on fait de l'état du ciel au point de la naissance de quelqu'un, pour prédire ce qui doit lui arriver dans le cours de sa vie *A.* زيج الولادة *P.* زيك ولادت *T.* ولادت زايچهسى || Faire l'horoscope de quelqu'un بر كمسنهنك وقت ولادتى يلديزينك زايچهسنى استخراج Faiseur d'horoscope وقت ولادت زايچهلرى يپان ايتمك On ne croit plus aux horoscopes فى زماننا هذا وقت ولادت زايچهلرينه اعتبار اولنمز

Figur. || Faire l'horoscope d'une affaire *A.* استدلال الحال استخراج النتيجة الامر || Cette affaire n'a pas réussi, j'en avais fait l'horoscope بو مادّه حصولپذير اولهمدى بن نتيجهسنى استخراج ايتمشيدم

HORREUR. Mouvement de l'âme avec frémissement, causé par quelque chose d'affreux *A.* هول ـ فزع *P.* هراس *T.* اوچونمه || Je frémis d'horreur كمال هول وفزعدن تويلرم قالقيور Être saisi d'horreur بر كمسنهيه حال هول استيلا ايتمك J'ai horreur de le dire فلان كلامك تفوّهى درونمه ايراث هول وفزع ايدر لسانه كتورلمسى ـ Cela fait horreur à penser بو حالتك فكر وانديشهسى بادئ هول وفزعدر On n'y saurait penser sans horreur فلان شيئى بلا فزع قلب در خاطر ايتمك محالدر Les horreurs de la mort حالات هايلهٔ موت L'horreur des supplices حال هول انگيز تنكيلات ـ L'horreur des supplices, signifie aussi, la cruauté des supplices *A.* مهاول النكال والعقوبة *P.* تندئ شكنجها *T.* عقوبتلرك سردلكى

Il signifie aussi, un certain saisissement de crainte ou de respect, qui prend à la vue de quelques objets *A.* دهشت ـ هيبت

P. نهیب T. بلکلمه || En entrant dans cette forêt, on sent une certaine horreur بو بیشەزار ایچنه لدی الدخول درونه دهشت وهیبت مستولی اولور Quand on entre dans cette église, on est saisi d'une sainte horreur بو کلیسانک ایچنه داخل اولنلرک درونلرینه بر نوع هیبت قدسیّه مستولی اولور — Il se dit aussi des choses mêmes qui inspirent cette horreur || L'horreur des ténèbres هیبت ظلمات L'horreur de la solitude حال عزلتک هیبتی des combats هیبت حروب حال A. Il se prend aussi pour Objet d'horreur — ومقاتلات حالات هایلة pl. حالة هایلة — احوال مدهشة pl. مدهش P. پر نهیب — دهشت انگیز T. اوچندریجی شیٔ || Tout était plein de carnage et d'horreur اورتالق سرتا پا مذابحه ومقاتلەدن ونیچه حالات هایلەدن عبارت ایدی

Il signifie aussi, aversion extrême A. نفرت — استنفار P. دل T. رمیدگیٔ — دتسنمه یورک اورککلکی || Avoir الطبع horreur du vice, du péché بر کمسنەنک معایب ومآثمدن نفرت طبعی اولمق Avoir de l'horreur pour quelqu'un بر کمسنەنک فلان حقنه استنفار طبعی اولمق Inspirer l'horreur du vice معایب ومثالبدن نفرتی برکمسنەنک درونـنه فلان اشراب ایتمک Ce tyran est en horreur à toute la terre جبّار جملهٔ عالم ایچنده منفور در C'est un objet d'horreur محلّ بغض ونفرت بر کیفیّتدر

Et énormité d'un action cruelle A. شناعت — شدّة الردائة P. بدیٔ سخت T. پک چرکینلک || L'horreur du crime, du vice, du péché, est telle que... جرم وجنایتک وعیب وقباحتک وگناه ومعصیتک شناعتی شول درجەده درکه Pour vous faire comprendre l'horreur de cette action, il suffit de dire que... فلان فعلک شدّت ردائتنی تفهیم ایچون یالکز بو کلامی سویلمک کافیدر

Horreurs, au pluriel, signifie, des actions flétrissantes, des choses déshonorantes A. pl. تشنیعات غلیظة — ذمایم مدهشة P. زشتار دهشتفرما T. رذالتلر || On m'a dit des horreurs de cet homme-là فلانک علیهنه ذمایم مدهشه سویلمشلر در Ces deux hommes publient des horreurs l'un contre l'autre بو ایکی کشی بری بری علیهنه تشنیعات غلیظه نشر ایدرلر موجب دهشت اولەجق ذمایم غلیظه — تشنیعات دهشتفرما

On dit d'une personne extrêmement laide, C'est une horreur A. محض الکراهة || Vous disiez que c'était une jolie femme, c'est une horreur بر زن خوش لقا اولدیغن سویلر ایدک لکن بویله دکل محض کراهتدر

Il se dit aussi d'une mauvaise action A. کریهة P. کار بد T. چرکین ایش || Il a fait une horreur بر کریهۀ عظیمه ارتکاب ایلدی

HORRIBLE. Qui fait horreur A. مدهش — هایل — مهول P. نهیب رسان — دهشت انگیز — دهشتفرما T. اوچندریجی || Cela est horrible بر حالت دهشتفرما در La mort est horrible حال موت هایلدر Une horrible cruauté برشدّت دهشت انگیز Horrible méchanceté خباثت دهشتفرما action فعل مدهش laideur ردّت موجبة الدهشة Supplice horrible عقوبت هایله Monstre horrible سبع مهول Cela est horrible à voir منظرەسی بادیٔ دهشت اولەجق احوالدندر

Il signifie aussi, extrême, excessif A. مفرط — جسیم P. بی اندازه T. آشوری — افراط || Il a fait une horrible faute بر خطای جسیم ایتدی Il est dans une inquiétude horrible پیچ وتاب عظیمده در — اضطراب مفرطه دوچار اولمشدر آشوری — هوادە برودت مفرطه وار در Il fait un froid horrible افراط ایله ردیٔ بر هوا Il un temps horrible صوغوق ایدر fait une horrible dépense مصارف جسیمه — مصرف مفرط ایدر Les chemins sont horribles طرق ومسالک علی وجه الافراط ردیٔدر

HORRIBLEMENT. D'une manière horrible A. علی وجه المهول P. دهشت انگیزانه T. اوچوندرجک وجهله || Cet homme est horriblement défiguré بو آدمک چهرەسی بر وجه اکره شکل وسیماسی علی وجه المهول تغیّر — تغییر اولنمشدر Cette femme est horriblement laide بو قاری دهشت انگیزانه زشت وبد لقا در پذیر اولمشدر

Il signifie aussi, excessivement A. مفرطاً — علی وجه الافراط P. غایة الغایة — بغایت T. افراط ایله — پک || Il y avait une grande foule, et l'on y était horriblement pressé اول محلّده زحام ناس زیادەسیله اولمغله بغایت صیقندیده ایدیلر

HORS. Préposition qui marque exclusion A. خارجاً — بریّاً — عاریاً P. بی — بیرون — طشره T. دیشاری || Hors de la ville بلدەنک دیشاریسنده — خارج از بلده — شهردن خارج Hors du royaume خارج ملکده Hors d'ici بو محلّک خارجنده Hors de la maison خارج از خانه Hors de rang خارج از صف

Parler hors de son rang حدّدن بیرون کلام سویلمک
Être hors de péril تهلکه‌دن خارج ـ بیرون از خطر اولمق
de la portée du canon طوب منزلندن خارج محلّده اولمق
Être hors d'atteinte ـ موقع تعرّضدن خارج اولمق
Une place qui est hors d'insulte مصون اولمق ـ بریٔ اولمق
واهمهٔ تعرّضدن مصون بر حصن ـ تعرّضدن خارج بر قلعه
Être hors de chez soi بر کمسنه خانه‌سندن طشره حصین
Cela est hors de saison نا بموسمدر ـ خارج از موسمدر اولمق
Nous voilà hors de l'hiver اشته شمدی بیوقتدر ـ نا بهنگامدر ـ
Être hors de soi کندویه مالک اولمامق موسم شتادن خارجز
Hors d'embarras غائله‌سز ـ خارج از غائله ـ بریٔ من الغائله
de cadence اصولدن چیقمش ـ خارج از اصول de soupçon
de difficulté بریٔ من وسوسه‌دن عاری ـ خارج از وسوسه
de doute لا ـ بریٔ من الاشتباه صعوبتدن عاری ـ الصعوبة
Hors de propos بی شبهه ـ قید اشتباهدن عاری ـ شک
Hors d'intérêt بلا غرض نا بمحل ـ نا بجا ـ خارج از مناسبه
Tout est hors de prix هر شینک بهاسی حدّندن بیغرض ـ
دائرهٔ قیاسدن خارجدر ـ بیروندر
On dit aussi, Être hors d'haleine *A.* منقطع ـ بهیر النفس
النفس *P.* دم گرفته *T.* صولوغی کسلمش ـ Il signifie aussi,
excepté. V. Hormis.

Hors d'oeuvre. Il se dit d'une pièce détachée du corps d'un bâtiment *A.* بنای *P.* ابنیهٔ منفردة .pl بناء منفرد ـ بناء مفرز
Un pavillon hors d'oeuvre جسم خانه‌دن ایری *T.* جدا شده ||
Il se dit aussi en parlant de la mesure ـ خارج بر قصر منفرد
d'un bâtiment, prise depuis l'angle extérieur d'un mur jusqu'à l'angle extérieur de l'autre mur *A.* عرض خارجی *P.* پهن
Ce bâtiment a tant de بیرونی *T.* دیش یوزی اینلکی ||
toises hors d'oeuvre بو بنانک عرض خارجیسی شو قدر
ذراعدر

En termes de Littérature, Hors d'oeuvre, se dit des morceaux qui ne tiennent pas au sujet qu'on traite *A.* خارج من الصدد
P. بیرون از صدد *T.* صدددن بشقه || Cet article est un
hors d'oeuvre dans votre ouvrage فلان ماده سنک تألیفک
ایچنده صدددن خارجدر

Hors de Cour. Terme de Palais. Manière de prononcer lorsque la demande n'a point d'objet *A.* دفع ـ ردّ

HOSPICE. Petite maison religieuse établie pour donner l'hospitalité aux voyageurs pauvres *A.* خانقاه .pl خوانق *P.*
تکیه ـ خانقاه *T.* تکه

HOSPITALIER. Qui exerce l'hospitalité *A.* مقراء ـ مضیاف *P.*
غریب نواز ـ مهمان دوست ـ مهمان نواز ـ مهمان پرور
اتمکی میدانده ـ غربا دوستی *T.* بیگانه نواز ـ

HOSPITALITÉ. Libéralité exercée envers les étrangers, surtout en les recevant dans sa maison *A.* محبّت ـ التفات الی الغربا
مهمان پروری ـ مهمان نوازی *P.* محبّت للاضیاف ـ للغربا
|| غریبلره دوستلق ـ غریبلره اکرام *T.* غریب نوازی ـ
Exercer l'hospitalité ـ ایفای حق مهمان نوازی ایتمک
غربا ومسافرین حقنه رعایت رسم مهمان پروری ایتمک
L'hospitalité était fort en usage chez les anciens Germains, et elle est sacrée chez les Musulmans قدیمی جرمانیا خلقی
محبّت اضیاف وغربا ایله مألوف بر قوم ایدی انجق
بو امر مستحسن اهل اسلام بیننده فرایض واجبة الاحترامدن
معدود در

HOSPODAR. Titre de dignité qui se donne aux princes de Valachie et de Moldavie *P.* میر *T.* بک ـ ویوده || Hospodar
de Moldavie بغدان بکی ـ بغدان ویوده‌سی

HOSTIE. On appelle ainsi toute victime que les anciens immolaient aux dieux *A.* قربان .pl قرابین ـ نسیکة .pl نسایک
P. قربان *T.* بسمل || Hostie de paix ـ نسیکة المصالحه
Immoler des hosties à Dieu فی سبیل الله بارشیق قربانی
ذبح قرابین ایتمک

HOSTILE. Qui est d'un ennemi, qui annonce un ennemi *A.*
دشمنی *P.* بیّن الخصومة ـ خصمیّ ـ بیّن العدوان ـ عدوّیّ
Action hostile فعل بیّن || دشمنک *T.* خصومتکارانه ـ
Des vues hostiles مقاصد ـ مقاصد بیّنة الخصومة العدوان
des procédés حرکات ـ حرکات خصومتنما خصومتکارانه
des projets مطالعات بیّنة دشمن حرکتلری ـ عداوتکارانه
مطالعات خصمانه ـ المعادات

HOSTILEMENT. En ennemi *A.* ـ عداوةً ـ خصومةً ـ خصماً
T. دشمنکارانه ـ خصمانه *P.* بطریق العدوان والخصومة
Il entra hostilement dans les terres de ce prince || دشمنجه
ملکی ـ فلان بکک ملکنه بطریق عدوان دخول ایلدی
ـ ایچنه خصمانه ودشمنکارانه پایگذار دخول اولمشدر
دشمنجه کیردی

HOSTILITÉ. Acte d'ennemi exercé de peuple à peuple *A.*

فعل العدوان - اعمال الخصومة .pl عمل الخصومة - معادات کار - عداوتکاری - حرکت خصمانه - کزدار دشمنی .P دشمنی .T دشمنلک حرکتی || Commettre des actes d'hostilité اعمال دشمنی ومعاداته - افعال عداوتکارانه‌یه تصدّی ایتمک حرکات خصمانه‌یه متصدّی اولمق - مبادرت ایتمک || La guerre est déclarée, mais il n'y a encore eu aucun acte d'hostilité de part ni d'autre اعلان سفر اولنمش ایسه‌ده الی الآن طرفیندن بر درلو حرکت خصومت ومعادات ظهور ایتمش دکلدر - کرچه اعلان حرب اولنمشدر انجق طرفیندن بر درلو حرکت خصمانه‌یه ابتدار اولنمامشدر || Ce prince commença par des actes d'hostilité, sans avoir déclaré la guerre بو حکمدار اعلان حرب ایتمکسزین اعمال خصومت ومعادات ایقاعنه بداء ومباشرت ایلدی - دشمنلک حرکتلرینه باشلادی

HÔTE. Celui qui tient cabaret, et qui donne à manger et à loger pour de l'argent *A.* صاحب الخان *P.* خانه‌دار *T.* خانجی || Faire venir l'hôte pour compter رؤيت حساب ایچون خانجی‌یی احضار ایتمک

Il se dit aussi des personnes qui viennent manger ou loger dans une hôtellerie *A.* نزیل pl. نزلا *P.* مهمان *T.* مسافر - قوناق

Il se dit figur. pour Habitant *A.* اهل pl. اهالی - ساکن pl. سکنه *P.* جا گرفته *T.* یورد ایدنمش

HÔTEL. Grande maison d'un grand seigneur *A.* دار وسیعة *P.* سرا *T.* قوناق - دولتخانه || L'hôtel d'un ambassadeur ایلچینک قوناغی || d'un tel prince فلان بکک سرایی

On appelle Hôtel de ville, la maison publique où l'on s'assemble pour les affaires de la ville *A.* منتدای الاعیان البلدة *P.* انجمنگاه کارکنان بلده *T.* وجوه شهرک مصلحت یری

- Et hôtel des monnaies, le lieu où l'on fabrique les monnaies *A.* دار الضرب *P.* ضربخانه *T.* ضربخانه - Et hôtel-Dieu, l'hôpital des malades. V. Hôpital.

Hôtel, se dit aussi, en termes de Pratique, du logis d'un officier de Justice *A.* باب *P.* در *T.* قپو

Maître d'hôtel. Officier préposé pour avoir soin de ce qui regarde la table d'un grand seigneur, et qui sert ou fait servir sur table *A.* ناظم المائدة *P.* خوانسالار *T.* سفره‌جی || Premier maître d'hôtel du Roi سرخوانسالاران خاصه باشی || Il a envoyé son maître d'hôtel pour faire préparer à dîner اویله طعامنی حاضرلمق ایچون کندو خوانسالارینی ارسال ایلدی

HÔTELIER. Celui qui tient hôtellerie *A.* صاحب الدار المسافرین *P.* خداوند مهمانخانه - میزبان *T.* مسافر قوناغنک صاحبی

HÔTELLERIE. Maison où les voyageurs sont nourris et logés pour leur argent *A.* دار المسافرین - خان الاضیاف *P.* مهمان خانه - مسافر خانه - کاروانسرای *T.* مسافر قوناغی || Grande hôtellerie مسافر خانهٔ جسیم || Être logé à l'hôtellerie مسافر خانه‌ده ساکن اولمق || Il est allé descendre à cette hôtellerie فلان مهمان - فلان مسافر خانه‌یه نزول ایتمشدر خانه‌ده قونمشدر

HOTTE. Sorte de panier qu'on met sur le dos avec des bretelles pour porter diverses choses *A.* قفة pl. قفف - قفعة pl. قفعات *P.* سپد - مرجونة *T.* کوفه || Hotte à porter du pain اتمک کوتره‌جک کوفه

HOTTÉE. Plein une hotte *A.* ملء القفة *P.* یک سپد *T.* بر کوفه || Hottée de fumier بر کوفه طولیسی - بر کوفه‌لک فشقی || de fruits بر کوفه‌لک میوه - طولیسی

HOTTEUR. Celui qui porte la hotte *A.* حامل القفة *P.* سپد بر *T.* کوفه‌جی || Il y a cent hotteurs qui portent tous les jours de la terre dans son jardin کل یوم باغچه‌سنه نقل تراب ایدر یوز نفر کوفه‌جی واردر

HOUE. Instrument de fer, qui a un manche de bois, et avec lequel on remue la terre *A.* مسحاة *P.* مر - تیم - کلنند *T.* بیل - دمور بیل || Vigne labourée à la houe بیل ایله سورلمش باغ || Labourer les arbres avec une houe اغاجلرک دیبینی بیل ایله قازمق

HOUER. Labourer la terre avec la houe *A.* حرث بالتم *P.* بیل زدن *T.* یری بیل ایله سورمک

HOULE. Terme de Marine. La vague qui reste à la mer, après que la tempête est passée *A.* موج اعجم pl. امواج عجما *T.* اولو قوم

HOULETTE. Bâton que porte un berger *A.* عصا الراعی *P.* دستچوب شوبان *T.* چوبان صوپه‌سی

Et petit instrument dont les jardiniers se servent, pour lever de terre les ognons de fleurs *A.* محفرة صغیرة *P.* کننده‌ک *T.* کوچک قازمه

HOULEUX. Terme de Marine. Agité, bouillonnant *A.* متلاطم التیار *P.*

جوشان .T قوملو || La mer était houleuse, et annonçait une tempête دریا متلاطم التیّار وجوشان وخروشان اولوب فورتنه‌یه دلالت ایدر ایدی

HOUPPE. Assemblage de filets de laine ou de soie, liés ensemble comme par bouquets .A عثکولة .P شنگله .T پوشکل || La houppe d'une ceinture قوشاغک ـ شنگلهٔ میانبند || Mettre des houppes à des chevaux de carrosse قوشوم بارکیرلرینه پوشکل آصمق پوشکلی

HOUPPER. Faire des houppes .A اعمال العثکولة .P شنگله پوشکل باپمق .T بستن

On dit, Houpper de la laine, pour dire, la peigner .A مشق الصوف .P بپشم شانه زدن .T یپاغی طرامق

HOURDER. Maçonner grossièrement .A تطیین .P کهگل زدن جامور صوامق .T

HOURI. Nom que les Mahométans donnent aux femmes qui doivent dans le paradis contribuer aux plaisirs des élus de Mahomet .A حورا .P حوری .T حوری

HOUSSARD. Cavalier hongrois .T هوسار تعبیر اولنور سواری عسکری

HOUSSE. Couverture que l'on attache à la selle des chevaux .A غاشیة .pl غواشی .P زینپوش .T ایر اورتوسی || Housse de drap چوقه زینپوش Housse en broderie d'or صرمه ایشلمه زینپوش

On appelle Housse de pied et Housse en souliers, celle qui couvre une partie de la croupe du cheval, et descend jusqu'à l'étrier .T جولتار

Housse, se dit aussi des couvertures d'étoffe légère dont on couvre les meubles de prix .A غطاء .P پوشش .T اورتو

HOUSSER. Nettoyer avec un houssoir .A ضرب بالمنسغة .P پشنجه زدن .T جالی سپورکه‌سیله دوکمک || Housser des meubles مفروشاتی جالی سپورکه‌سیله دوکمک

HOUSSINE. Baguette dont on se sert pour faire aller un cheval .A منسّة .P چوپدست .T چیبوق || طوار سوره‌جک چیبوق Donner un coup de houssine à un cheval بارکیری منسّه ایله ضرب ایتمک

Et baguette qui sert à battre des habits pour en faire sortir la poussière .A مطرقة .P دست چوب .T اثواب چرپجک چیبوق

HOUSSINER. Battre avec une houssine .A ضرب ـ طرق بالمطرقة .P دست چوب زدن .T چیبوق ـ چیبوقلمق || Faire houssiner ses habits بر کمسنه اثوابنی چیبوق ایله دوکمک ایله دوکمک

HOUSSOIR. Balai de branchage .A منسغة .P پشنجه .T جالی سپورکه‌سی

HOUSSON ou HOUX FRELON. Arbrisseau dont les feuilles sont semblables à celles du myrte .A آس برّی .P مورد دشتی یبان مرسینی .T

HOYAU. Sorte de houe à deux fourchons, dont on se sert à fouir la terre .A مرّ ذو شفرتین .P کنند دو شاخ .T ایکی چتال بیل ـ آغزلو بیل

HUARD. Oiseau synonyme d'Orfraie. V. Orfraie.

HUCHE Grand coffre de bois où l'on pétrit le pain .A معجنة .P لاوک .T اتمک تکنه‌سی

HUCHET. Cornet avec quoi on appelle de loin .A بوق .pl ابواق .P کرّه‌نای .T بوری

HUÉE. Cri que l'on fait pour faire lever le loup .A نعیر لطرد الذئب .P های هوی برای راندن گرگ .T قوردی ـ سورمک ایچون یوها یوها دیو باغرمق || Il se dit figur. d'un cri d'improbation, poussé par la multitude || On lui fit de grandes huées آواز بلند ایله یوها یوها دیو یوزینه جاغرشمشلر در

HUER. Faire des huées après le loup .A تکریر النعار لطرد الذئب .P برای راندن گرگ های هوی زدن .T قوردی ـ سورمک ایچون یوها یوها دیو جاغرمق || Il se dit figur. des cris de dérision qu'une multitude de gens fait contre quelqu'un || Dès qu'il commença à parler, on le hua کلامه آغاز ایلدیکی عقیبنده جملهٔ ناس آوازهٔ یوها یوهایی تکرار ایله استهزایه مبادرت ایلدی

HUI. Vieux mot qui n'est en usage que dans le mot Aujourd'hui. V. ce mot, et en termes de Pratique || D'hui en un an بو کونبکی کوندن بر سنهٔ کامله ختامنه قدر Cejourd'hui les Chambres assemblées الیوم مجالس شرع معقود اولدقلری حالده

HUILE. Liqueur grasse qui se tire surtout des végétaux .A دهن .pl ادهان .P روغن .T یاغ || Huile d'olive روغن زیتون یاغی ـ زیت de noix روغن جوز جوز یاغی ـ d'amande روغن بادام بادم یاغی ـ Peinture à l'huile روغن

گل یاغی - روغن ورد **Huile de rose** ایلیه اولان نقش عطر شاهی - **Quand il se dit absolument, il se prend pour l'huile d'olive** || **D'excellente huile** اعلا زیتون یاغی **Huile douce** طاتلو زیتون یاغی - روغن زیت احلا - **Il se dit aussi de différentes compositions qui se font avec des fleurs** || **Huile de jasmin** یاسمین - روغن یاسمین - دهن یاسمین **de fleur d'orange** چیچک یاغی - دهن زهر الاترج یاغی

On dit figur. Jetter de l'huile dans le feu, pour dire, exciter une passion déjà assez allumée *T.* آتش اوزرینه یاغ دوکمک - **Et en parlant de certaines choses qu'on regarde comme un mal qui va en augmentant, que c'est une tache d'huile qui s'étend toujours** یاغ لکه سی کبیدر کتدکچه یاییلور - **Et en parlant d'un homme fort vieux, qu'il n'y a plus d'huile dans la lampe** فلانک قندیلی یاغی دوکنمشدر

HUILER. **Frotter avec de l'huile** *A.* طلاء بالدهن - تدهین *P.* بروغن طلا کردن - بروغن اندودن - روغن زدن *T.* یاغلتمق || **Huiler une serrure** کلیدی یاغلتمق **Huiler du papier pour copier plus exactement un tableau** بر تصویرک رسمنی بلا قصور چیقارمق ایچون تدهین کاغد ایتمک - کاغدی یاغلتمق

HUILÉ. *A.* روغن اندود - روغن زده *P.* مدهون - دهین *T.* یاغلنمش

HUILEUX. **Qui est de nature d'huile** *A.* دهنی *P.* روغنی *T.* یاغلو || **Substance huileuse** مادهٔ دهنیه **Principes huileux** اجرام دهنیه **Avoir la peau huileuse** برکمسه نک بشره سی دهین دهن آلود اولمق - اولمق

HUILIER. **Le vase dans lequel on sert l'huile sur la table** *A.* مُدهُن *P.* روغندان *T.* یاغ قابی || **Huilier de cristal** بللور روغندان **d'argent** سیم روغندان **de porcelaine** ساقسونیا کاری روغندان

HUISSIER. **Officier dont la charge est d'ouvrir et de fermer la porte de la chambre du Roi** *A.* حاجب *P.* پرده دار *T.* پرده جی || **Huissier de salle** دیوانخانه پرده جیسی

Il se dit aussi de ceux qui gardent la porte d'une juridiction, d'un tribunal *A.* بوّاب pl. بوّابین *P.* دربان *T.* قپوجی || **Le premier huissier** سر قپوجیان **Huissier du grand conseil** دیوان عالی بوّابی

On appelle Huissier audiencier, un huissier chargé d'appeler les causes à l'audience *A.* محضر - **Et huissiers de la chaîne, les huissiers qui sont chargés de l'exécution des arrêts du conseil** *A.* ترتور الدیوان pl. تراتیر الدیوان *P.* سرهنگ دیوان *T.* دیوان چاوشی

HUIT. **Nombre contenant deux fois quatre** *A.* ثمانیة fém. ثمان *P.* هشت *T.* سکز || **Huit personnes** سکز نفر **D'aujourd'hui en huit** بو کونکی کونک سکزنجیسنده

HUITAIN. **Stance de huit vers** *A.* منظومهٔ مثمنة الابیات *P.* غزل *T.* غزل

HUITIÈME. **Nombre d'ordre** *A.* ثامن *P.* هشتم *T.* سکزنجی || **Il n'est que le huitième** سکزنجیدر **Il a la huitième place** مرتبهٔ ثامنه منصبنه متصرفدر - **On dit, le huitième du mois, pour dire, le huitième jour du mois** فلان شهرک سکزنجی کونی

Il signifie aussi, la huitième partie *A.* ثمن pl. اثمان *P.* هشت یک *T.* سکزده بر || **Avoir part à une affaire pour un huitième** برکمسنه نک فلان ماده ده بر ثمن حصه سی اولمق - **On appelle Droit de huitième, un droit qui se prend sur celui qui vend du vin en détail** *T.* ثمن خمر رسمی

HUITIÈMEMENT. **En huitième lieu** *A.* ثامناً *P.* بهشتم *T.* سکزنجیده

HUÎTRE. **Genre de coquilles** *A.* سلجة pl. سلج *T.* استریده || **Pêcher des huîtres** استریده آولمق **Huître bien fraîche** تازه استریده **Écailler des huîtres** استریده آیرتلمق **Huîtres frites** استریده قاورمه سی

HUMAIN. **Qui concerne l'homme** *A.* بشری *P.* آدمی *T.* آدمک || **Le genre humain** نوع بشر **Le corps humain** بدن آدمک کوده سی - بشر **l'esprit** عقل بشر **l'entendement** ادراک بشر **La nature humaine** طبیعت بشریة **la vie** عمر بشر **l'industrie** علم ومعرفت بشریة **la faiblesse** عجز حال بشر **Voix humaine** صوت بشر **figure** صورت بشر - چهرهٔ بشر **Fragilité humaine** وهن حال بشر **Les misères humaines** احوال بشریة **les infirmités** علل واسقام بشریة **les choses** مسکنت مآل بشریة **les passions** امراض نفسانیة **Cela est au-dessus du pouvoir humain** احوال دینا - احوال بشریة طوق بشردن بشر **Il est dépourvu de tout secours humain** خارج بر معنا در کونه اعانت بشریه دن محروم وبی بهره در **Moyens humains, voies humaines** وسایل - اسباب بشریة - تدابیر بشریة **Tenter toutes les voies humaines** بشریة حسب البشریة

استحضاری ممکن اولەجق کافۀ وسایل واسبابه تشبث
کافۀ تدابیر بشریەیی اعمال ایتمک ـ ایتمک

En parlant des choses qui excèdent la portée ordinaire de l'homme, on dit, qu'elles sont plus qu'humaines *A.* فوق
خارج من اقتدار ـ فوق الطاقة البشر ـ الاستطاعة البشر
آدمک کوجندن طشره *T.* بیرون از یارای بشر *P.* البشر
طاقت || C'est une pénétration, une intelligence plus qu'humaine
استطاعت بشریەنک ـ بشریەدن خارج زکانت وفطانت
ما فوقی ثقابت ذهن

HUMAINS. Les hommes *A.* بنی ـ بنی آدم ـ بنی نوع آدم
نوع بشر *P.* مردمان *T.* آدملر || Il n'est pas au pouvoir des humains بنی آدمک طاقتندن خارجدر Il regarde avec mépris tout le reste des humains نفسندن ماعدا بنی آدمی
عین حقارت ایله مشاهده ایدر Le maître et l'arbitre du sort des humains ارزاق بنی آدمک صاحب وحاکمی

HUMAIN. Sensible à la pitié *A.* صاحب المروّة *P.* مروتکار
انسانیتلو ـ مروتلو *T.* مردم پرور ـ مروتمند ـ || Un prince humain شیمۀ کریمۀ مروتکاری ـ بر حکمدار صاحب المروة
اجرای مآثر مروت Vainqueur humain ایله مجبول بر حکمدار
غالب مروتمند ـ ایدر بر غازئ جلیل المناقب Cet homme-là est fort humain et fort sensible aux misères d'autrui
آخرک دردینه مروت ومرحمتی غالب بر آدمدر ـ On dit, qu'un homme n'a rien d'humain, pour dire, qu'il est dur
انسانیتسز ـ مروتسز *T.* بی مروت *P.* عدیم المروة *A.*
مایۀ انسانیتدن بی نصیب ـ

HUMAINEMENT. Suivant la capacité, le pouvoir de l'homme
بقدر یارای *P.* نظراً الی طاقة البشر ـ حسب البشریة *A.*
بشر *T.* انسانجه ـ بشرجه || Cela est humainement impossible
بو کیفیت حسب البشریة محالات قبیلندندر On ne saurait humainement faire davantage حسب البشریه بوندن
حسب الطاقة البشر بونک ما فوقی ـ زیاده اولەمز
طاقت بشره نظراً Humainement cela ne peut se faire بوقدر
ممکن ومتصوّر دکلدر ـ On dit, Humainement parlant, pour dire, selon les idées communes *A.* قایلاً علی قدر عقل البشر ـ
بقدر کنجایش عقل *P.* قایلاً مهما یدرک عقل الانسان
انسان عقل یتشدیکی قدرنجه سویلندیکی *T.* آدم گویان
بشرجه باقلسه ـ حالده

Il signifie aussi, avec sensibilité, avec bonté *A.* مروّة ـ
انسانیت ایله ـ مروت ایله *T.* مروتکارانه *P.* بالمروة
مغلوبین Traiter humainement les vaincus || آدمیت ایله ـ
حقنه باللطف والمروّه معامله ایتمک

HUMANISER. Inspirer des sentimens, donner des moeurs conformes à l'humanité *A.* ایناس ـ تأنیس *P.* بمردمی آلفتیدن
T. آدملغه آلشدرمق || Le commerce des Européens a un peu humanisé les sauvages اوروپا خلقنک تجارتی امم وحشیەنک
نوعمّا تأنیسنه وسیله اولمشدر

Et rendre plus doux, plus traitable *A.* تلیین ـ تألیف
خویی یومشاتمق *T.* سازکار کردن ـ نرمخو ساختن *P.* الخلق
|| Il est directement contraire à vos intérêts, mais on trouvera moyen de l'humaniser فلان کشی سنک امور واغراضکه ضدّ
کامل ایدوکی درکار ایسه ده تألیفی طریقی بولنەجقدر
Il ne pouvait vivre avec personne, la société et l'expérience l'ont humanisé مقدما هیچ بر کمسنه ایله حسن معاشرت ایتمک
ممکن دکل ایکن تجربۀ احوال واختلاط رجال تقریبیله
اخلاقی تألیف اولنمشدر

S'HUMANISER. Devenir traitable *A.* تلیّن الخلق ـ تألّف *P.*
خوی یومشامق *T.* نرمخویی پذیرفتن ـ الفت پذیرفتن
ـ الفت پیدا ایتمک || Il s'était jeté dans la retraite, mais il commence à s'humaniser نفسنی کوشۀ وحدت وعزلته
القا ایتمشیکن تکرار خلق ایله تألفه میل ایلدی

Et s'accommoder à la portée des autres *A.* موافقت ـ
توافق *P.* سازکاری نمودن ـ همدمی نمودن *T.* اویمق ||
C'est un homme d'un génie supérieur, mais il s'humanise avec ceux qui ne sont pas de sa portée تفوّق عقل وفطانتی
بدیدار ایکن کندوسیله همقدر اولمیان کسان ایله توافق ایدر

HUMANISÉ. *A.* مونس ـ مأنوس *P.* بمردمی آلفته *T.* آدملغه
آلشمش *A.* متلیّن الخلق *P.* نرمخویی پذیرفته *T.* خویی
یومشامش

HUMANITÉ. Nature humaine *A.* بشریت *P.* مردمی *T.*
آدملق || Les faiblesses de l'humanité بشریتک عجز حالی
les infirmités بشریتک اسقام وآلامی Jésus-Christ s'est revêtu de notre humanité حضرت عیسی لباس بشریتی اکسا
ایلدی ـ On dit, qu'une chose est au-dessus de l'humanité pour dire, qu'elle passe la portée ordinaire des forces de l'homme
ما وراء الاستطاعة ـ فوق الطاعة البشر ـ فوق البشریة *A.*
البشر *P.* بیرون از یارای بشر *T.* آدم قوتندن خارج

Il signifie aussi, bonté, sensibilité pour les malheurs d'autrui A. مروّت P. مروّتکاری - مردم پروری T. انسانیّت - آدمیّت || Il l'a reçu avec humanité حقنده اظهار مروّت ایله فلانی تلقی ایلدی Il est plein d'humanité بر کثیر المروّه آدمدر Il faut avoir renoncé à l'humanité, pour n'être pas touché de... بر کمسنه مایهٔ انسانیّتدن کلیّاً بی بهره اولملودر که حتّی بو بابده رقّت قلبی اولمیه

HUMBLE. Qui a de l'humilité A. متواضع - متخضّع - متخشّع - حقیر - کثیر الاستکانة - P. فروتن - خاکشرب - خاک - نهاد - کمینه T. آلچق کوکللو || Ceux qui sont véritablement humbles, ne s'offensent point des mépris d'autrui متواضع حقیقی اولان کشی آخرک تحقیرانه معاملەسندن آزرده دل اولمز Dieu résiste aux superbes, et donne sa grâce aux humbles جناب ربّ العالمین مهین المغرورین ومعین المتواضعیندر Jésus-Christ a dit: Apprenez de moi que je suis doux et humble de coeur حضرت عیسی بیورمشلردر که حلیم النفس ومتواضع الفؤاد اولدیغم معلومکز اولسون Avoir d'humbles sentimens de soi-même برکمسنه نفسی حقنده افکار مخاضعت واستکانت ایله مجبول اولمق Les âmes humbles نفوس استکانت - نفوس خضیعه - مأنوس Il est toujours humble et soumis devant lui فلانک حضورنده دائما ایفای لازمهٔ خضوع واستکانت ایتمکده در Être humble devant les grands عظما حضور کبارده اظهار - حضورنده متواضع وخاک نهاد اولمق || Il se dit aussi des choses - فروتنی واستکانت ایتمک Faire une humble prière کمال خضوع واستکانت ایله تضرّع وابتهال ایتمک Présenter une très-humble requête تعبیزات استکانت آمیزی حاوی بر قطعه عرضحال تقدیم ایتمک Faire une très-humble supplication بر استدعای مخاضعت متواضعانه نما عرض ایتمک Rendre de très-humbles grâces عرض تشکرات استکانت آمیز ایتمک - عرض تشکر ایتمک Assurer de ses humbles respects بر کمسنه فلانک حقنده تعظیمات متواضعدیی تأکید ایتمک

On dit par civilité, Votre très-humble serviteur A. عبد احقر P. بندهٔ کمینه - بندهٔ حقیر T. حقیر قولکز

Il se prend aussi dans le sens de Bas, qui est peu élevé de terre A. سفیل - اسفل P. پست T. آلچق || Les superbes palais et les humbles cabanes عالی سرایلر - منازل عالیه واکواخ سفلیّه وآلچق قولبەلر

HUMBLEMENT. Avec humilité, avec soumission A. بالتواضع - بالاستکانة - بالخضوع والاستحقار P. با فروتنی - T. متواضعانه - خاکسارانه کوکل آلچقلغی ایله || Se prosterner humblement devant Dieu درگاه جناب ربّ ذو الجلالده متواضعانه سجده ایتمک Recevoir humblement les réprimandes گوش - تعزیرات وتوبیخاتی بالتواضع قبول ایتمک تواضع واستکانت ایله اصغا ایتمک Souffrir humblement les injures, les affronts شتوم وتحقیراته با کمال فروتنی واستکانت اظهار تحمّل ومصابرت ایتمک Répondre humblement متواضعانه جواب ویرمک Supplier très-humblement کمال تواضع واستکانت ایله نیاز ایتمک Baiser très-humblement les mains متواضعانه تقبیل ید ایتمک

HUMECTANT. Il se dit des alimens et des boissons qui rafraîchissent A. مرطّب - مبرّد P. سرد ساز T. سرینلدیجی || Donner des choses humectantes à un malade خستەیه مرطّب شیلر ویرمک Les fruits sont humectants فواکه مرطّبدر On a guéri les pestiférés avec des humectants وبا علتیله خسته اولنلر مرطّبات ایله شفا بولمشلردر

HUMECTATION. V. Humecter.

HUMECTER. Rendre humide, mouillé A. ترطیب - اخضال - تبلیل - انداء - الثاق P. آغشته کردن - فرغاریدن - نمناک کردن T. اصلتمق - یشارتمق || Humecter la terre ارضی تبلیل واندا ایتمک - یری اصلاتمق La rosée humecte la terre شبنم یری یشاردر

S'HUMECTER. A. اخضیلال - کسب الوطوبة - التثاق - تبلّل P. تندّی - نمناک شدن - آغشته شدن - آغاردن T. اصلانمق - یشارمق

En parlant du régime qu'on ordonne aux gens d'un tempérament sec, on dit, qu'il faut qu'ils s'humectent, pour dire, qu'il faut qu'ils se rafraîchissent سرینلنمکه - کسب رطوبته محتاجدرلر

HUMER. Avaler un liquide en retirant son haleine A. ترشّف - ارتشاف P. فرو بردن T. دمکیشان صولوق چکوب یوتمق || Humer un bouillon, un oeuf ات صوینی یاخود بر یمورطەیی ارتشاف ایتمک - On dit aussi, Humer l'air, le vent, le brouillard A. ارتشاف الهوا والریح والضباب P. هوا وباد وهیغرا دمکشان فرو بردن T. هوا ویل وطومانی صولوق چکوب یوتمق

HUMÉRUS. Terme d'Anatomie. L'os du bras depuis l'épaule

jusqu'au coude *A.* عظم الرأس العضد *P.* استخوان سر بازو
T. قول باشی کمیکی

HUMEUR. Substance fluide qui se trouve dans les corps organisés *A.* خلط pl. اخلاط *P.* کش *T.* خلط || Humeur subtile خلط رقیق grossière خلط غلیظ visqueuse لزوجتلو - خلط لزج
froide خلط محرور - خلط حارّ chaude یلمشک خلط - خلط
خلط بارد Il distille de cet arbre une humeur visqueuse et
gluante جیقار - بوآغاجدن بر خلط دبیق ولزج تقطّر ایدر
- Les quatre humeurs du corps *A.* اخلاط اربعة *P.* جارجوی
کش *T.* خلطلر درت Ce sont, le sang *A.* دم *P.* فطرت
T. کش سپید *P.* بلغم *A.* la pituite قان *T.* خون - سرخ
la bile *A.* صفرا *P.* لو - کش زرد *T.* اود la mélancolie, بلغم
qui n'est qu'un effet de la bile viciée *A.* سودا *P.* کش سیاه
T. قره صفرا Humeur sanguine خلط دموی pituiteuse خلط
بلغمی bilieuse خلط صفراوی mélancolique ou atrabilaire خلط
سوداوی L'intempérie et l'altération des humeurs causent les
maladies اخلاطک عدم اعتدالی وتغیّر وتحوّلی تولید
مهیّج Cela met les humeurs en mouvement امراضی مؤدّیدر
اخلاط رطبه Humeurs froides - محرّک اخلاطدر - اخلاطدر
On appelle ainsi les écrouelles. V. ce mot.

On appelle aussi Humeurs, certains sucs vicieux qui s'amassent dans le corps, et qui causent des maladies *A.* مادّة pl.
مواد متعفّنة Humeurs peccantes مواد سقیمة corrompues || موادّ
superflues مادّة مواد زایده mauvaises مواد فاسده Humeur âcre
mordicante مادّة خبیثة maligne مادّة مضیضه حامزه Être
chargé d'humeur مواد ایله ممتلی اولمق Engendrer des humeurs تراکم تولید مواد ایتمک Affluence, abondance d'humeurs
مادّه‌لرک - طغیان موادّ Débordement d'humeurs وغلبهٔ مواد
- تهییج مواد ایتمک Émouvoir les humeurs طاشقنلغی
اذابهٔ les adoucir تلیین مواد ایتمک les nourrir تحریک موادّ
les fondre مادّه‌لری بسلمک - تنمیهٔ مواد ایتمک
les évacuer مواددی تفریغ ایتمک Le mal مواد ایتمک
n'est pas dans le sang, il est dans les humeurs علّت دمده
اولمیوب بدنده مجتمع اولمش موادده در

Humeur, se dit aussi d'une certaine disposition de l'âme qui paraît plus l'effet du tempérament que de la raison *A.* طبع -
مزاج *P.* خو - منش *T.* مشرب - خوی || Être d'humeur douce
شیرین خو اولمق - لیّن الطبع اولمق - حلیم المزاج اولمق

عنیف المزاج d'humeur fâcheuse طانلو خویلو اولمق -
خرچین - چتین خویلو - تند خو - خشین المزاج - اولمق
هر حالده متساوی المزاج اولمق d'humeur égale خویلو
- خوی نا در برابر اولمق - متلوّن المزاج اولمق inégale
نشیط المزاج اولمق enjouée مشرب دائما بردوزده اولمامق
chagrine مزاجی شن اولمق - گشاده مزاج - شوخ مزاج -
طبیعتی تاسه‌لو - تیره خو اولمق - مکتئب المزاج اولمق
بالطبع خاطر پرور - طیّب المزاج اولمق complaisante اولمق
هر کسک کوکلنی یاپمق - بالطبع خاطر نواز اولمق - اولمق
Il est aujourd'hui de bonne humeur, en bonne مزاجنده اولمق
humeur انبساط قلبی - بو کونکی کون منبسط المزاجدر
منقبض de mauvaise humeur کیفی وار در - شاد دلدر - وار در
لطیف المزاجدر d'une humeur agréable کیفی یوقدر - المزاجدر
aigre تتیز - تیز خو در - حدید المزاجدر جیّد الطبعدر -
inquiète طبع عدیم الاطمینانی سرد خویلو - خویلو در
Il n'a point changé d'humeur تنک طورمز - بی ارامدر - وار در
Quand il est en mauvaise تبدیل مزاج ایتمش دکلدر
humeur Quand sa mauvaise humeur انقباض مزاجی حالنده
lui prend حال انقباض مزاجی ظهورنده Ce sont deux humeurs bien différentes بری برینه مختلف ایکی مزاجدر

On dit, Être en humeur de faire, ou Être d'humeur à faire une chose, pour dire, être en disposition de la faire *A.*
Il est en استعداد - رغبت *P.* خواهشمند بودن *T.* استکلو اولمق ||
humeur de faire tout ce qu'on veut دیلدکلری شیلرک مجموعنی
- ایتمکه مستعدّ در On dit aussi qu'un poëte, qu'un peintre, etc.
est en humeur de bien faire کوزل ایشلمکه رغبتی وار در
et pour exprimer le contraire, qu'ils ne sont pas en humeur
رغبتلری یوقدر

Humeur, se prend aussi pour Fantaisie, caprice *A.* هوس - لمم
P. بیگانه خویی *T.* ترسلک - جالقلق || C'est une mauvaise humeur qui lui a pris ترسلکی طوتدی Chacun a ses
humeurs هر کسک ترسلکی حالتلری وار در Il y a de l'humeur dans sa conduite مسلک ومشوارنده بر نوع ترسلک
T. بیگانه خو *P.* هوّاس *A.* C'est un homme d'humeur وار در
جالق - ترس

HUMIDE. Qui est d'une substance aqueuse *A.* رطب *P.* تر
T. یاش - تربن - En médecine, on appelle Humide radical,
une humeur lymphatique qui abreuve toutes les fibres du corps

A. رطوبت غريزيّة — On dit, qu'un homme a le cerveau humide, pour dire, qu'il paraît l'avoir chargé de sérosités رطوبت دماغى وار در — مرطوب الدماغدر — Et qu'il est d'un tempérament humide, pour dire, qu'il abonde en pituite مرطوب المزاجدر.

Il se dit aussi de ce qui est imprégné de quelque vapeur aqueuse *A.* نمناك *P.* مرطوب — رطب — خاضل — مبلّل — ندىّ — نمزده — *T.* ياش — اصلانمش || La terre est encore toute humide ير هنوز — ارضده هنوز كلّى نداوت وبلالت وار در — Un linge humide مبلّل بر بز — lieu مكان رطب بسبتون ياشدر — temps هواى رطب ونمناك رطوبتى غالب بر محل — chambre رطوبتلو بر اوطه رطوبتلو هوا — Un air humide et grossier گران ونمناك هوا — رطب وثقيل بر هوا — Il a pleuré, il a les yeux tout humides گريان اولوب كوزلرى يكپاره ندىّ ونمناكدر

HUMIDEMENT. Dans un lieu humide *A.* فى مكان الرطب *P.* در جاى نمناك *T.* ياشلقده — رطوبتلو يرده || Être logé humidement رطوبتلو مكانده اقامت ايتمك

HUMIDITÉ. Qualité de ce qui est humide *A.* نداوت — رطوبت *P.* نم *T.* ياشلق || L'humidité de la terre رطوبت — بلالت — ارض de l'air رطوبت هوا du cerveau رطوبت دماغ — Un lieu bas, sujet aux humidités de l'air et de la terre هوانك ويرك — وارضك نداوتنه تابع بر موقع اسفل — ياشلغنه تابع آلچق بر محل — Il se dit au pluriel, de l'abondance de la pituite *A.* موادّ مرطوبة.

HUMILIANT. Qui humilie *A.* موجب المذلة — محقر — موجب الذلّ والحقارة — الحقارة موجب — *P.* خوار ساز موجب — *T.* آلچقلديجى خاكسارى بر كيفيّت || Cela est bien humiliant شويله اولمق ... Il est bien humiliant d'être موجبة الحقارتدر خيليجه موجب حقارت اولدجق بر حالتدر — Il lui fit une réprimande humiliante فلان كمسنه‌يى حقنه موجب ذل وحقارت اولدجق صورت ايله تعزير ايلدى

HUMILIATION. Il se dit de tout ce qui abaisse, qui avilit devant les hommes *A.* حقارت — هوان — مذلّت — ذلّ — مسكنت *P.* خاكسارى — خوارى *T.* آلچقلق || Je n'ai pu le voir dans une si grande humiliation sans lui pardonner فلانى بو كونه حال هوان ومسكنتده اولديغنى كورنجه طيانهميوب عفوينه راضى اولدم — Les infirmités humaines sont un grand sujet d'humiliation عجز حال بنى نوع آدم سبب هوان ومسكنتدر — Il a essuyé une grande humiliation عظيم بر كونه مذلته دوچار اولمشدر — Il se dit au pluriel des choses qui donnent de la confusion, de la mortification *A.* pl. تحقيرات — تذليلات *P.* خواريها *T.* آلچقلمه‌لر || Recevoir les humiliations que Dieu nous envoie ارسال الهى اولان تذليلاتى طيب خاطر ايله قبول ايتمك

HUMILIER. Abaisser, donner de la confusion *A.* تذليل — توضيع — تحقير *P.* پست — خوارى نمودن — خاكسار كردن *T.* آلچقلمق || Dieu humilie les superbes بارى تعالى حضرتلرى اهل غرورى توضيع ايدر — Humilier l'orgueil, la fierté de quelqu'un بر كمسنه‌نك كبر ونخوتنى تذليل ايتمك — انف كبر وغرورينى ارغام ايتمك — On l'a bien humilié فلانى كركى كبى تذليل وتوضيع ايتمشلر در

On dit en termes de dévotion, Humilier son cœur, Humilier son esprit devant Dieu بارگاه جناب ربّ العزّتده تذليل نفس ايتمك — استحقار نفس ايتمك — Quiconque s'humilie sera exalté *A.* من ذل نفسه عزّ شانه *T.* كنديسنى آلچقليان شاننى آرتورر

HUMILIÉ. *A.* مذلّل — ذليل — محقّر *P.* خاكسار — خوار *T.* آلچقلنمش

HUMILITÉ. Vertu chrétienne qui nous donne un sentiment intérieur de notre faiblesse *A.* استحقار — وضاعت — وضوع — تواضع لله — مخاضعت — خضوع — النفس *P.* فروتنى *T.* خاكدلى كوكل آلچقلغى || Profonde humilité خضوع تامّ — L'humilité est le fondement de toutes les vertus chrétiennes تواضع لله فضايل اهل ايمانك اساسيدر — Faire des actes d'humilité اجراى اعمال خاكدلى ومخاضعت ايتمك — La véritable humilité ne consiste pas dans les dehors تواضع حقيقى احوال ظاهره ايله قائم اولدمز — L'humilité chrétienne va jusqu'au mépris de soi-même تواضع لله تذليل نفس مرتبه‌سنه قدر بالغ اولور — Donner de grands exemples d'humilité امثال عظيمهٔ تواضع ومخاضعت اظهار ايلمك — Les païens n'ont pas connu la vertu d'humilité فضيلت استحقار نفس فضيلت خضوع — اهل جاهليّت عندنده نا معلوم ايدى ووضاعت

Il signifie aussi, soumission, abaissement *A.* ضراعت — مسكنت *P.* افتادگى *T.* دوشكنلك || Je l'en ai prié en

toute humilité با کمال ضراعت رجا وتیاز ایلدم Il m'a demandé grâce en toute humilité بندن ضریعانه استدعای ضراعت واستکانت ایله استدعای عفو ـ کرم ایلدی ایلدی

HUMORAL. Qui a rapport aux humeurs *A.* خلطی ‖ Fièvre humorale حمّای خلطی

HUMORISTE. Il se dit d'un homme qui a de l'humeur, avec lequel il est difficile de vivre. V. Humeur dans ce sens.

HUNE. Espèce de plate-forme, posée en saillie autour du mât d'un vaisseau *T.* دیرککک جناقلغی ‖ Monter à la hune جناقلغی اوزرینه چیقمق

HUNIER. Voile qui se met au mât de hune *T.* جناقلق جناقلغی اولان — Et le mât qui porte la hune *T.* یلکنی دیرک

HUPPE. Espèce d'oiseau *A.* هدهد pl. هداهد *P.* ـ شانه سر چاوش قوشی ـ ایبک قوشی *T.* پوپک ـ پوپه

Il se dit aussi de la touffe de plumes que portent cet oiseau et quelques autres *A.* قنبر *P.* پوپ ـ خوچه ـ تاج *T.* قوش طوبغار ـ قنبر ابو الملیح ‖ La huppe d'une alouette ایبکی قوشنک ایبکی

HUPPÉ. Il se dit des oiseaux qui ont une huppe sur la tête *A.* قنبرانی *P.* پوش ـ خوچه دار *T.* تاج ایبکلو

HURE. Nom qui se donne à la tête de quelques animaux *A.* رأس *P.* سر *T.* باش ـ کله ‖ La hure de sanglier یبان خنزیری کله‌سی

HURLEMENT. V. Hurler. — Il se dit figur. des cris que poussent les hommes dans la douleur ou dans la colère *A.* وهوهة ـ انین *P.* فغان *T.* صیزلمه

HURLER. Il se dit d'un long cri que font les loups et les chiens *A.* وهوهة *P.* زنو بیدن ـ لابیدن *T.* اورمک ـ یانق وهوهة ذئاب ‖ On entend les loups hurler یانق اولومق قوردک اورمه‌سی ایشیدیلور ـ استماع اولنور Ce chien a hurlé toute la nuit بو کلب بتون کیجه وهوهه‌دن خالی اولمامشدر

Il se dit figur. des hommes, lorsqu'ils poussent des cris lugubres *A.* وهوهة ـ انین *P.* فغان کردن *T.* صیزلمق ‖ Il ne crie pas, il hurle صیزلر ـ بو آدم چاغرمیوب وهوهه ایدر

HUTTE. Petite loge faite avec de la terre et des branches d'arbres, ou de la paille *A.* خص pl. خصاص *P.* کازه *T.* کوملتی ‖ La hutte d'un berger چوبان ایزبه‌سی ‖ ایزبه ـ Les huttes des soldats عسکری نفراتنک ایزبه‌لری

HYACINTHE. Plante. V. Jacinthe. — C'est aussi une pierre précieuse d'un jaune tirant sur le rouge *A.* زعفرانی *P.* یاقوت زرد *T.* صاری یاقوت

On appelle Confection d'hyacinthe, une sorte d'électuaire où il entre des pierres d'hyacinthe avec d'autres ingrédiens *T.* جواهر معجونی

HYADES. V. Pléiades.

HYDATIDE. Terme de Chirurgie. Les hydatides sont de grosses vessies pleines d'eau, qui naissent en différentes parties du corps *A.* مجلة pl. مجال *P.* آبله *T.* صولیجه قبارجق

HYDRAGOGUE. Il se dit des médicamens qui purgent les eaux et les sérosités *A.* منقی المواد المائیة

HYDRARGYRE. V. Mercure.

HYDRAULIQUE. L'art qui enseigne à conduire et à élever les eaux *A.* فنّ السوق المیاه ـ فنّ الکارخیة *P.* فنّ آبراهی *T.* صو یولجیلق صنعتی — L'homme qui entend l'hydraulique, s'appelle *A.* کارخ *P.* آبراهی *T.* صو یولجی

Il se dit aussi des machines qui servent à la conduite des eaux *A.* آلة السوق المیاه pl. آلات السوق المیاه

HYDRE. Sorte de serpent qui vit dans les rivières et dans les étangs *A.* حیّة الماء *P.* مار آبی *T.* صو ییلانی

Hydre, se dit aussi d'un serpent fabuleux à sept têtes, et à qui il en renaissait plusieurs dès qu'on lui en avait coupé une. De là on appelle figur. Hydre, toute sorte de mal qui augmente à proportion des efforts qu'on fait pour le détruire *A.* حیّة البلد ‖ Cette hérésie est une hydre à cent têtes بو رفض وبدعت بر حیّة البلد هزار سر در

On appelle aussi Hydre une constellation *A.* الشجاع

HYDRENTÉROCÈLE. Terme de Médecine. Espèce de hernie du scrotum, causée par la chute de l'intestin, et par les eaux qui s'y trouvent renfermées *A.* قروة *P.* بادکند *T.* دبه ‖ Guérir une hydrentérocèle قروه علتنه علاج ایتمک

HYDROCÈLE. Enflure aux bourses, causée par un amas d'eau qui s'y fait *A.* استسقاء الخصیة

HYDROCÉPHALE. Hydropisie de la tête *A.* استسقاء الدماغ

HYDRODYNAMIQUE. Science du mouvement des eaux, de leur pesanteur et de leur équilibre *A.* علم التقدير المياه

HYDROGRAPHE. Versé dans l'hydrographie *A.* علامة فى علم البحار *P.* دانشمند علم دريا *T.* دكز احوالنه واقف

HYDROGRAPHIE. Description des mers *A.* وصف البحار ـ وصف الاحوال البحار *P.* وصف احوال دريا *T.* دكز احوالنك وصفى

Et art de naviguer *A.* فن السفر البحر *T.* دكزه كزمنك فن سفر دريانك معلمى || Maître d'hydrographie فنى

HYDROMEL. Sorte de breuvage fait d'eau et de miel *A.* شراب العسل ـ صعف *P.* شهداب ـ آب انگبين *T.* بال شربتى

HYDROMPHALE. Hydropisie du nombril *A.* استسقاء السرة *P.* استسقاى ناف *T.* استسقاسى كوبك

HYDROPHOBE. Celui qui a l'hydrophobie, qui est enragé *A.* خايف من الما *P.* از آب رمان *T.* صودن قورقار V. Enragé.

HYDROPHOBIE. Horreur de l'eau. Maladie qu'on appelle aussi Rage *A.* نفار عن الما ـ خوف من الما *P.* رميدگى از آب *T.* صودن قورقمه V. Rage.

HYDROPHTALMIE. Hydropisie de l'oeil *A.* استسقاء العين *P.* استسقاى چشم *T.* كوز استسقاسى

HYDROPIQUE. Malade d'hydropisie *A.* مستسقى ـ احبن *P.* خشه مار زده *T.* استسقالو || Mourir hydropique مستسقيا وفات ايتمك Devenir hydropique مستسقى اولمق

HYDROPISIE. Maladie causée par un épanchement d'eau dans quelque partie du corps *A.* استسقا ـ علة الحبن *P.* خشكامار *T.* استسقا || L'hydropisie est formée, est déclarée علت استسقا صورتيافته اولوب ظهور ايلدى Tomber dans l'hydropisie استسقايه گرفتار اولمق

HYDROSTATIQUE. Partie de la Mécanique qui considère la pesanteur des liquides, et surtout celle de l'eau *A.* فن المقايسة الاوزان المياه

HYDROTIQUE. Terme de Méd. Sudorifique. *A.* معرق pl. معرقات *P.* خوى آور *T.* ترلديجى

HYÈNE. V. Hiène.

HYGIÈNE. Partie de la Médecine qui a pour objet de conserver la santé *A.* علم الحفظ الصحة

HYGROMÈTRE. Instrument de Physique servant à mesurer le degré de sécheresse et d'humidité de l'air *A.* ميزان الرطوبة الهواء

HYMEN ou **HYMÉNÉE.** Mariage *A.* زوجيت ـ نكاح ـ ازدواج *P.* عروسى *T.* اولنمه || Vivre sous les lois de l'hymen شروط زوجيت تحتنده امرار عمر ايتمك dans les liens de l'hymen شروط وقيود نكاح ايله امرار وقت ايتمك Heureux hyménée نكاح مسعود ومتيمن

HYMNE. Cantique en l'honneur de la Divinité *A.* تسبيح pl. تسبيحات

Et sorte de poème en usage chez les anciens, pour célébrer les dieux et les héros *A.* نشيدة التسبيح

HYOÏDE. Il se dit d'un petit os, situé à la base de la langue *A.* فريك pl. فريكان *P.* استخوان بن زبان *T.* ديل ديبندەكى كميك

HYOSCIAME. V. Jusquiame.

HYPERBOLE. Figure de Rhétorique, par laquelle on augmente les choses beaucoup au-delà de la vérité *A.* مبالغة pl. مبالغات *P.* از حد بيرون افزونى *T.* آرتقلق آشورى || Discours rempli d'hyperboles مبالغات ايله مالامال بر مقاله Ce que je vous dis est vrai, ce n'est pas une hyperbole سكا سويلديكم كلام حقيقت حاله مقارندر مبالغه دكل Je vous le dis sans hyperbole بونى بلا مبالغه سكا سويلرم

HYPERBOLIQUE. Qui exagère beaucoup au-delà du vrai *A.* متضمن المبالغة *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغەلو || Discours hyperbolique كلام مبالغه آميز expression تعبير متضمن مبالغەيى — Il se dit aussi des hommes *A.* قايل المبالغات *P.* مبالغه گو *T.* مبالغەجى || Il est fort hyperbolique بغايت مبالغه گو در

HYPERBOLIQUEMENT. Avec exagération *A.* بالمبالغة ـ على وجه المبالغة *P.* مبالغه گونه ـ بر وجه مبالغه *T.* مبالغه ايله || Parler hyperboliquement مبالغه صورتيله ـ مبالغه صورتيله تكلم ايتمك

HYPERBORÉENS. Il se dit des peuples, des pays très-septentrionaux *A.* كائن فى اقاصى الاقطار الشمالية

HYPÉRICUM. V. Millepertuis.

HYPÈTHRE. Terme d'Archit. Édifice découvert *A.* مجهى *P.* بناى نا پوشيده *T.* اوستى آچق بنا || Le Panthéon de Rome était un hypèthre روما شهرنده واقع فلان نام معبد اوستى آچق بر بنا ايدى

HYPNOTIQUE. Il se dit des remèdes qui provoquent le som-

meil *A.* منوّم pl. منوّمات *P.* خواب آور *T.* اويقوكتوريجى اويوديجى -

HYPOCONDRE. On appelle ainsi les parties latérales de la région supérieure du bas-ventre *A.* مراقّ البطن - مراقيا - On dit figur. d'un homme bizarre et mélancolique, qu'il est hypocondre, que c'est un hypocondre *A.* مبتلا المراقّ - مراقىّ *P.* مراق زده *T.* مراقلو

HYPOCONDRIAQUE. Qui est attaqué de l'hypocondrie *A.* مراقى *P.* معلول بماليخوليا, المراقيّة *T.* مراقلو || La trop grande solitude rend quelquefois les hommes hypocondriaques مبالغهٔ عزلت ووحدت بعضاً آدمى مراقى ايدر - Il se dit figur. d'un homme triste et bizarre *A.* مراقىّ المزاج *P.* مراقى مزاج *T.* مزاجى مراقلو || Il est hypocondriaque مزاج بر آدمدر

HYPOCONDRIE. Maladie causée par un vice des hypocondres مراق علّتى *T.* رنج مراق *P.* ماليخوليا, مراقيّة

HYPOCRISIE. Affectation d'une piété, d'une vertu apparente *A.* ريا *P.* زرق - رياكارى *T.* مرائيلك || L'hypocrisie est détestable devant Dieu et devant les hommes زرق وريا عند الحقّ والخلق مذموم ومنفور در Être dévot sans hypocrisie عابد بلا ريا اولمق Il fait l'homme de bien, mais toute sa conduite n'est qu'hypocrisie اهل خير صورتنده بر آدمدر انجق كافّهٔ حركات وسكناتى ريادن عبارتدر Il ne parle que de vertu; cependant ce n'est qu'hypocrisie هب صلاح وعفتدن بحث ايدر انجق كلامى محض ريا در

HYPOCRITE. Faux dévot *A.* مرائىّ pl. مرائيون اهل الرياء *P.* زرق پيشه - زرق كار - رياكار pl. ارباب الرياء *T.* رياجى صورتا || Il fait l'homme de bien, mais il est un franc hypocrite اهل خير طورينى كوسترر امّا خالص بر مرائيدر Il se prend aussi adjectivement *A.* ظاهرىّ - مستور بالرياء || كاذب - *P.* ظاهر فريب - ريا نما *T.* ياپمه - يلاندن Avoir un air hypocrite بر كمسنه‌نك سيماى ظاهر فريبى هيئت ظاهر Contenance hypocrite سيماى ريا نماسى - اولمق رزانت ظاهريّه - وقار كاذب Gravité hypocrite فريب

HYPOGASTRE. Partie inférieure du bas-ventre *A.* خثلة pl. خثلات - لواقن - اسفل البطن *P.* زير ناف *T.* كوبك آلتى

HYPOGASTRIQUE. Qui appartient à l'hypogastre *A.* خثلىّ || La région hypogastrique طبقهٔ خثليّة

HYPOGLOSSES. Nom qu'on donne aux nerfs qui se distribuent à la langue *A.* اطناب اللسان *P.* پيهاى زبان *T.* ديل سكيرلرى

HYPOPION. Terme de Chirurgie. Abcès de l'oeil situé dans l'épaisseur de la cornée *A.* قرحة الطبقة القرنيّة

HYPOSTASE. Terme de Théologie, qui signifie, personne *A.* اقنوم pl. اقانيم || Il y a en Dieu trois hypostases et une seule nature الوهيّتده اقانيم ثلثه ووحدانيّت ذات وار در

Il se dit en termes de Méd. du sédiment des urines *A.* رسوب قاروره *P.* دُرد شاشه *T.* سدك چوكنديسى - چوكنديسى

HYPOSTATIQUE. *A.* اقنومىّ Il n'est d'usage qu'en cette phrase de Théologie, Union hypostatique *A.* وحدت - وحدت اقنوميّه الاقانيم

HYPOSTATIQUEMENT. D'une manière hypostatique *A.* من جهة الاقنوميّة || Le Verbe s'est uni hypostatiquement à la nature humaine كلمة الله ذاة بشر ايلة من جهة الاقنوميّة متّحد اولمشدر

HYPOTHÉNAR. Terme d'Anat. Muscle du petit doigt *A.* عضلة الخنصر *P.* پيامبغ گالوج *T.* صرچه پرمغنده‌كى بالق اتى

HYPOTHÉCAIRE. Qui a droit d'hypothèque *A.* مرتهن *P.* گروُدار *T.* امانتكار || Créancier hypothécaire داين بالارتهان رهن مقابلنده آلەجقلو اولان - بالارتهان آلەجقلو اولان -

On appelle Dettes hypothécaires, les dettes qui donnent hypothèque sur un immeuble *A.* pl. ديون بالرهن - ديون ببيع بالوفا *T.* رهن مقابلنده اولان - استغلال مقابلنده اولان آلەجق آلەجق

HYPOTHÉCAIREMENT. Par une action hypothécaire *A.* بالترهين *P.* ببيع بالوفا - على وجه الترهين - *T.* امانت يا گرو بالترهين || Il est obligé hypothécairement متعهّد در ايله

HYPOTHÈQUE. Engagement particulier des biens du débiteur en faveur du créancier, pour sûreté de sa dette *A.* رهن pl. رهان - رهون - بيع يالوفا *P.* گرو *T.* امانت - طوتو || Hypothèque générale رهن عمومى رهن مخصوص ومعيّن spéciale ancienne رهن قديم Avoir hypothèque sur tous les biens de quelqu'un بر كمسنه‌نك كافّهٔ اموالنه على طريق الارتهان رهون عديده Un bien chargé d'hypothèques متصرّف اولمق امر ارتهانده Être premier en hypothèque تحتنده اولان بر مال قيود رهندن سائرلردن اقدم اولمق Purger les hypothèques

بدل رهنی تأدیه Éteindre une hypothèque تخلیص ایتمك شرط رهنی نقض وایفا ایتمك Déroger à son hypothèque ایتمك

HYPOTHÉQUER. Donner pour hypothèque *A.* ترهین - ارهان *P.* گرویدن *T.* امانت قویمق - قویمق طوتوپه || Hypothéquer tous ses biens مالنك - كافهٔ اموالنی ارهان ایتمك جملدسنی امانت قویمق

Hypothéqué. *A.* مرهون *P.* گرو بسته - گرویده *T.* امانت اولمش - قونمش

HYPOTHÈSE. Supposition d'une chose de laquelle on tire une conséquence *A.* قضیّهٔ ظنیّه *P.* نگار - گمان *T.* فرض || J'argumente sur votre hypothèse در میان ایلدیککك قضیهٔ ظنیه اوزرینه فرض طریقیله سرد ایلدیککك كلامدن - سرد دلیل ایدەرم بحث ایله اثبات دلایل ایدەرم

HYPOTHÉTIQUE. Qui est fondé sur une hypothèse *A.* ظنّی *P.* مبنیّ علی الظنّ - انگاریده *T.* فرضی || Proposition hypothétique - مبنیّ علی الظنّ اولدرق سرد اولنان مطلب علی طریق الفرض در میان اولنان

HEPOTHÉTIQUEMENT. Par hypothèse *A.* علی طریق الظنّ *P.* بروجه گمان *T.* فرض اولدرق - فرض طریقیله || Cela n'est vrai qu'hypothétiquement بونك صحّت وحقیقتی علی بو شیٔ فرض طریقیله صحیحدر - طریق الظّندر

HYPOTYPOSE. Figure de Rhétorique. Description animée, peinture vive et frappante *A.* تصویر مجسّم || L'hypotypose bien placée produit un grand effet تصویر مجسّم موقعنده استعمال اولندیغی حالده قویّ التأثیر در

HYSSOPE ou HYSOPE. Plante *A.* زوفی *P.* زوفا *T.* ظوفا

HYSTÉRIQUE. Qui a rapport à la matrice *A.* رحمیّ *P.* بوگانی - زهدانی *T.* دول یتاغنه متعلق - On appelle Passion ou affection hystérique, une maladie qu'on croit avoir son siége à la matrice *A.* اختناق الرحم - Et hystériques ou antihystériques, les médicamens propres à remédier aux passions hystériques *T.* اختناق رحمه متعلّق علاج

HYSTÉROCÈLE. Terme de Méd. Descente causée par le passage de la matrice à travers le péritoine *A.* عفلة *T.* آصلق

HYSTÉROTOMIE. Terme de Chir. Dissection de la matrice *A.* تبزیل الرحم *P.* كافتن بوكان *T.* دول یتاغنی یارمه

IATRALEPTIQUE. Partie de la Médecine qui guérit par les remèdes extérieurs *A.* علم المداواة الخارجیّة *P.* علم دواسازی *T.* ببیرون تن دیشاردن علاج ایتمك فنّی

IBIS. Oiseau d'Égypte *A.* جمل الماء - بجع

ICHNEUMON ou RAT DE PHARAON. Animal quadrupède *A.* لاكجنه *T.* نمس || L'ichneumon passe pour être l'ennemi du crocodile نمس عدوی تمساح اولمق اوزره مشهور در

C'est aussi le nom d'un insecte *A.* حلمة pl. حلم *T.* صقرغه

ICHNOGRAPHIE. Plan d'un édifice *A.* رسم البنا *P.* نیرنگ بنا رسمی *T.* بنا

ICHNOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'ichnographie *A.* مختص برسم البنا *P.* مخصوص بنیرنگ بنا *T.* بنا رسمنه متعلّق

ICHOREUX. Terme de Méd. On appelle Pus ichoreux, Humeur ichoreuse, une espèce de sanie ou de pus séreux et âcre, qui découle des ulcères *A.* جائیة - غثیث *P.* شفت *T.* یارەدن آقر جرك

ICHTYOLOGIE. Partie de l'histoire qui traite des poissons *A.* بحث عن احوال السماك *P.* بحث در احوال ماهیان *T.* بالق احوالنه دائر اولان بحث

ICHTYOPHAGE. Qui ne vit que de poisson *A.* آكل السماك *P.* ماهی خوار *T.* بالق ایله بسلنان - بالق بیان

ICI. En ce lieu-ci *A.* هنا - هٰهنا *P.* اینجا *T.* بورەده - بو طرفده - شوراده || Venez ici شورایه كل Je voudrais bien qu'il fût ici شوراده اولدیغنی استر ایدم Sortez d'ici بورەدن چیق - Il signifie aussi, l'endroit d'un discours, d'un livre *A.* فی هذا المحل *P.* دریں جا *T.* بو محلده || Ici il commence à parler d'une telle guerre بو محلده فلان جنكدن بحث ایتمكه شروع ایدر Jusqu'ici j'ai parlé des coutumes بو محله قدر عادتلردن بحث ایلدم

Il est encore adverbe de temps *A.* الآن *P.* اكنون - اینگاه

الی اولآن مسهود Cela ne s'était pas vu jusqu'ici || شمدی .T شمدییه ـ تا باینگاه نا دیده بر شیئدر ـ اولمش شیٔ دکلدر قدر کورلمش دکلدر

On dit, Les choses d'ici-bas, les affaires d'ici-bas, pour dire, ce bas monde .A احوال الدنیا .P احوال این خاکدان .T بو دنیای دنینک اموری

ICONOGRAPHIE. Description des images, des tableaux. Il se dit particulièrement de la connaissance des monumens antiques .A وصف الآثار المتقدّمین ـ وصف التصویرات

ICONALÂTRE. Adorateur des images .A عابد الصور .pl عبدة .T صورت پرست .P عبدة النصمات ـ عابد النصمة ـ الصور صورته تاپیجی

ICONOLOGIE. Explication des images, des monumens antiques .A شرح الآثار المتقدّمین ـ شرح الاحوال التصویرات

ICONOMAQUE. Qui combat le culte des images .A منکر العبادة منکر العبادة النصمات ـ الصور

ICOSAÈDRE. Terme de Géom. Corps solide qui a vingt faces .A ذو عشرین وجهاً .P بیست رو .T یکرمی یوزلو

ICTÈRE. Débordement de bile qui cause la jaunisse .A طغیان صفرا .T جوش وخروش لو .P انتشار الصفرا ـ الصفرا طاشقنلغی

ICTÉRIQUE. Il se dit des remèdes contre la jaunisse .A دواء صاریلغی کیدریجی علاج .T دفعساز کاخه .P دافع الیرقان

IDÉAL. Qui n'existe que dans l'imagination .A خیالیّ || Les mots abstraits n'ont qu'une existence idéale اسامیٔ معنانک وجودی خیالیدر

Il signifie aussi, chimérique .A موهوم ـ لا اصل ـ معدوم الوجود .P بی اصل .T اصل ووجودی یوق || Pouvoir idéal ثروت معدوم ـ اموال موهومه Richesses idéales قوّت موهومه الوجود

IDÉE. Perception de l'âme, notion que l'esprit se forme de quelque chose .A معنا ـ صورة المعنا .pl تصوّر ـ صور المعانی .pl تصوّرات ـ تصوّر ذهنیّ ـ تصوّرات ذهنیّة .P اندیشه .T لطیف واحسن belle شرافته مقرون بر معنا || Noble idée معنا confuse واضح ومنقّح بر معنا claire et nette بر تصوّر ذهن ذهنده بر کونه شوریده ومختلط بر معنا Avoir une idée عقلده صورت معنا اتّخاذ ایتمک Avoir des idées dans l'esprit بر صورت Se former une idée صور معانی تصوّر ایتمک

اوّل باوّل تلقّف Les premières idées معنا تخیّل ایتمک اصل واساسی یوق بر Une fausse idée اولنمش صور معانی صور معانی ایله مملو اولان Esprit plein d'idées تصوّر ذهنی ذهن Ce que j'en ai vu ne répond pas à l'idée que je m'en étais faite بو دفعه مشهودم اولان حالت تصوّر ایلدیکم صورته موافق کلمز J'en avais conçu une autre idée بو بابده تصوّرم بشقه کونه ایدی

Il se dit aussi des images qui sont dans la mémoire ou dans l'imagination .A ذکر .P یاد .T آکمه || J'ai vu cet homme-là autrefois, j'en ai quelque idée شو آدمی مقدّما کورمشیدم ذکری هنوز ذهنمده لایحدر Il ne me souvient point de cela, je n'en ai aucune idée بو شیٔ اصلا خاطرمده دکلدر ذکری بیله صحیفهٔ ذهنمدن زایلدر Le temps en a effacé les idées امتداد ازمان بو مادّه نک ذکرینی اذهان ناسدن ازاله وامحا ایلدی

Il se prend figur. pour Visions chimériques, pour des choses sans réalité .A خیال .pl اخیلة .pl خیالات ـ وهم .pl اوهام || Ce ne sont que des idées creuses بونلر خیالات باطله مقولهسیدر Il veut donner ses idées pour des choses réelles اوهام وخیالاتنی موادّ حقیقیّه اولدرق ترویج ایتمک قیدنده در Il se repaît d'idées اوهام وخیالات باطله ایله کچینور

Il signifie aussi, l'esquisse d'un ouvrage, le dessin .A رسم .P بوکا Il en a jeté l'idée sur le papier || رسم .T نیرنک ـ هیولا ـ دائر اولان رسم وهیولاییی نقش صحیفهٔ بیان ایلدی

Il se dit aussi d'un ouvrage trop peu achevé || Ce n'est qu'une première idée, qu'une idée informe هنوز ـ هنوز اوّلکی هیولاسیدر رابطهیه کیرمامش بر هیولا در

IDEM. Mot emprunté du latin, qui signifie, le même .A مثله ـ کذلک .P این نیز .T بو دخی ـ آنکبی

IDENTIFIER. Ne faire qu'une chose de plusieurs choses différentes .A اتّحاد الجهة ـ توحید .P یکجهت ساختن ـ یکرنک کردانیدن .T برلشدرمک || La définition doit être toujours identifiée avec le défini تعریف بهر حال معرّف ایله توحید تعریف ایله معرّف بیننده اتّحاد ـ اولنمق اقتضا ایدر جهت اولمق لازمدر

IDENTIQUE. Qui ne fait qu'un avec un autre .A متّحد ـ متّحد المعنا ـ متّحد الجهة .P یکجهت ـ یکرنک .T بر ـ برلشمش || Vous croyez me faire deux propositions différentes,

بری بربلە مختلف ایکی کونه mais elles sont identiques
مسئله سرد ایلدیککی ظنّ ایدرسک لکن مسئلتین
Deux et deux مذکورتینک ایکیسی دخی متحد المعنا در
ایکی کرّه ایکی درت عددیله sont identiques avec quatre
متحد ویکرنگدر

IDENTIQUEMENT. D'une manière identique *A.* بالاتحاد ـ متحداً
P. یکرنگانه *T.* برلشمش اولدرق ـ بر اولدرق

IDENTITÉ. Rapport de plusieurs choses qui n'en font réelle-
ment qu'une *A.* یکجهتی ـ یکرنگی *P.* جهه الوحدة ـ وحدت
T. برلک || Identité de raisons علل واسبابک بری برلریله
وحدت ذات ـ وحدت طبیعت de nature جهت وحدتی
Identité de pensées en divers termes کلمات مختلفه اوزره
بیان اولنان افکارک بری برلریله جهت وحدتی

IDIOME. Langue propre d'une nation *A.* لغت pl. لغات ـ
لحن pl. الحان *P.* لهجه *T.* دیل || L'idiome Français لهجهٔ
فرانساوی L'idiome Allemand لهجهٔ آلمانی ـ لغت آلمانی

IDIOPATHIE. Terme de Méd. Maladie propre à quelque partie
du corps *A.* مرض متخصّص بعضوٍ ما

Il signifie en Morale, l'inclination particulière pour une chose
A. رغبت مخصوصة

IDIOPATHIQUE. Qui appartient à l'idiopathie *A.* متعلّق بمرض
المختصّ بعضوٍ ما || Maladie idiopathique بر عضوه مختصّ
اولان مرض

IDIOT. Stupide, imbécile *A.* بلید ـ طامس القلب ـ فدم
الذهن *P.* لاده ـ گاوریش *T.* بوداله

IDIOTISME. Tour d'expression propre et particulier à une langue
A. اصطلاح pl. اصطلاحات || Chaque langue a ses idiotismes
هر لسانک اصطلاحات مخصوصه‌سی وار در

IDOLÂTRE. Qui adore les idoles *A.* عابد الاصنام pl. عبدة
الاصنام ـ عابد الاوثان pl. عبدة الاوثان *P.* بت پرست ـ
صنم پرست ـ شمن *T.* پت طاپیجی || Toute la terre était
idolâtre سلفده مجموع عالم عبدهٔ اصنام ایدی Les nations
idolâtres عبادت اصنام ایله مألوف اولان امم واقوام

Il se dit aussi de tous ceux qui rendent un culte divin à des
créatures *A.* عابد الخلایق *P.* پرستشکار آفریدگان *T.*
یارادلمش شیئلره طاپیجی || Les Perses qui adoraient le feu,
les Égyptiens qui adoraient les crocodiles, étaient idolâtres آتشه
عبادت ایدن اهل فرس قدیم وتمساحه پرسترش ایدن
اهل مصر قدیم عبدهٔ خلایق ایدی

On dit figur., qu'un homme est idolâtre d'une femme, pour
dire, qu'il en est follement amoureux فلان کمسنه فلان خاتونه
پرستش ایدر ـ فلان خاتونک هائم ومفتونیدر qu'il est ido-
lâtre de ses pensées, de ses opinions, de ses ouvrages کندو
آرا وافکارینک وعمل یدی اولان آثارک مفتون ودل
شیفته‌سیدر qu'une mère est idolâtre de ses enfans فلان والده
کندو اولادینه پرستش ـ کندو اولادینک پرستشکاریدر
رتبه‌سنه قدر دلبسته در

IDOLÂTRER. Adorer les idoles *A.* تعبّد ـ تعبّد الاصنام
الاوثان *P.* بت پرستیدن ـ پته طاپمق || Les Hébreux ido-
lâtrèrent dans le désert قوم یهود بادیه‌ده تعبّد اصنام ایتمشدر
اصنامه تعبّد ایلدی ـ

Il signifie figur. Aimer avec trop de passion *A.* استهامة ـ هیمان
P. دل شیفته شدن ـ مفتون شدن *T.* آشوری سومک ||
Elle est folle de ses enfans, elle les idolâtre اولادینک دیوانه‌سی
اولوب آنلره هایمه ودل شیفته در

IDOLÂTRIE. Adoration des idoles *A.* عبادة الاصنام *P.*
بت پرستی *T.* پته طاپیجیلق ـ پت پرستلک || Ces peuples
étaient encore dans l'idolâtrie اقوام مذکوره هنوز عبادت
اصنام ایله مألوف ایدی

IDOLÂTRIQUE. Qui appartient à l'idolâtrie *A.* مختصّ
بعبادة الاصنام *P.* مخصوص بت پرستی *T.* پت پرستلکه
عبادت اصنامه مخصوص || Cérémonies idolâtriques متعلق
پت پرستلکه رسوم وتشریفات Superstition idolâtrique
مخصوص تعصّب

IDOLE. Statue représentant une fausse divinité *A.* صنم pl.
اصنام ـ وثن pl. اوثان *P.* بت ـ شمن *T.* پت || Idole d'or
صنم زرین d'argent صنم سیمین de pierre حجردن مصنوع
صنم Adorer une idole بر صنمه عبادت ایتمک Renverser les
temples des idoles پتکده‌لری ـ بیوت الاصنامی هدم ایتمک
On dit d'une personne stupide, que c'est une idole ـ بیقمق
پت کبی بر آدمدر Et d'un homme qui se tient sans rien
faire, qu'il se tient là comme une idole پت کبی دیکیلوب طورر

On dit figur., en parlant de ce qui fait le sujet de l'affection
de quelqu'un, que c'est son idole *A.* معبود *P.* پرستیده *T.*
طاپلمش || Cet enfant-là est l'idole de sa mère بو چوجوق
والده‌سنک معبودیدر L'intérêt est l'idole du siècle زمانه‌نک

معبودى انجق غرض ومنفعتدر L'avare fait son idole de son argent اهل بخل وامساكك معبودى درهم ودينار در

IDYLLE. Espèce de poème dans lequel on peut traiter toute sorte de matière A. قصيدة pl. قصايد

IGNARE. Qui n'a point étudié, qui n'a point de lettres A. T. كور دل - نا دان - خشب P. عارى من العلم - امّى || Gens ignares et non lettrés اوقومق بيلمز مايهٔ علم ومعرفتدن كوردلان بيمعرفت - عارى اولان اشخاص

IGNÉ. Qui est de la nature du feu A. نارىّ P. آتشى - T. آتشلو - آتشين || Substance ignée مادّهٔ نارية A. Les parties ignées ذرّات نارية A. Corpuscules ignés اجزاى نارية D'une nature ignée طبيعت ناريه‌سى اولان

IGNICOLE. Qui adore le feu A. مجوسىّ P. آتش پرست T. آتشه طاپيجى

IGNITION. Terme de Chimie. État d'un corps quelconque rougi au feu A. حال الحموّ P. تفيدگى T. قيزغنلق

IGNOBLE. Qui est bas, qui sent l'homme de basse extraction A. نذيل - لئيم - رذيل P. خوار - فرو مايه T. آلچق || Langage ignoble نطق لئيم Expressions ignobles تعبيرات رذيله A. sentimens افكار لئامت آثار Avoir l'air ignoble بر كمسنه‌نك سيماسنده آثار لئامت بديدار اولمق

IGNOBLEMENT. D'une manière ignoble A. على - لئيمًا - نذيلًا - آلچقجه T. بـا فرو مايگى P. رذيلًا - صورة اللئامة آلچقلق ايله

IGNOMINIE. Infamie, grand déshonneur A. مخزية pl. مخزيات - رسوايلق T. رسوايى P. فضايح pl. فضيحة - فضاحة - مستغرق خزى || Être couvert d'ignominie قره يوزليلق ننگ ورسوايى اولمق Chargé d'opprobre et d'ignominie سر تا پا آلودهٔ - وعار ومخزيات بيحدّ وشمار ايله ملآن خزى وفضاحت اولمش C'est une éternelle ignominie pour lui et pour toute sa postérité كندويه وبالجمله اولاد واعقابنه الى الابد بادئ خزى ورسوايى اولهجق حالاتدندر Être exposé à l'ignominie, aux affronts عرضهٔ مخزيات وتذليلات اولمق

IGNOMINIEUSEMENT. Avec ignominie A. بالافتضاح - بالخزى P. رسواى - رسوايلق ايله T. برسوايى - در حال رسوايى اولهرق

IGNOMINIEUX. Qui porte ignominie, qui cause de l'ignominie A. مخزى - مورث الخزى - موجب الافتضاح P. رسوايى - بخشا - رسان T. رسوايلق كتوريجى || Mort ignominieuse موت موجب الخزى والفضاحة Supplice ignominieux نكال موجب الافتضاح traitement مورث خزى وافتضاح معامله Cela est ignominieux à toute sa race بو كيفيّت جميع عرقنه سبب خزى ورسوايى اولهجق احوالدندر

IGNORAMMENT. Avec ignorance A. بالجهالة P. بنادانى - T. جاهلجه - جاهلانه || Quand il veut parler de ces matières-là, il en parle fort ignoramment اول مادّه‌لردن بحث ايتمك مراد ايتدكچه غايت جهالت ايله بسط كلام ايدر

IGNORANCE. Défaut de savoir, de connaissance A. جهل - جهالت - جاهليّت P. نادانى T. بيلمامزلك || Ignorance grossière جهل مركّب - جهل كلّى crasse جهل غليظ grande جهل عظيم excusable جهل معذور - شايان معذرت اولهجق جهل بالمواضعه - affectée تجاهل volontaire جهل اختيارى Durant les siècles d'ignorance جهل عصر - ايّام جاهليّت اثناسنده J'avoue mon ignorance là-dessus بو بابده جهلمه جاهليّتده مقرّ ومعترفم - On dit, Prétendre cause d'ignorance, pour dire, prétendre ignorer quelque chose, faire semblant de l'ignorer A. تجاهل - اعتذار بعدم العلم P. بيخبرى نمودن T. بيلمامزلك عدم علم || Afin que nul ne prétende cause d'ignorance ايتمك علم وخبرم يوغيدى ديو - عذرينه محلّ قالماسق ايچون كمسنه‌يه عذر وبهانه قالماسق ضمننده

IGNORANT. Qui n'a point de connaissances, d'étude, de savoir A. جاهل pl. جهلا - معدوم العلم والمعرفة P. بى هنر - بى دانش T. جاهل || Il est ignorant au dernier point مرتبهٔ نهايتده علم ومعرفتدن عاريدر Il a le sens droit, mais du reste il est fort ignorant كرچه عقل سليم صاحبيدر انجق معدوم المعرفه اولديغنه مقرّ ومعترفدر Il s'avoue ignorant بضاعهٔ علم ومعرفتدن كلّيّا عاريدر Tous ces peuples-là sont très ignorans اقوام مذكوره‌نك مجموعى جهلا مقوله‌سيدر v. aussi Ignare.

Et qui ignore certaines choses A. عديم - عديم الوقوف - العلم P. بيخبر - بى وقوف - بى آگاهى T. بيلمز || Il sait beaucoup de choses, mais il est fort ignorant en Géographie وافر شيئلرده علمى دركار در انجق فنّ جغرافيادن كلّيّا بيخبر در Il est ignorant sur ces matières-là اول مادّه‌لرده بيخبر در

On dit en termes de Pratique, Être ignorant du fait وقوف وخبری یوقدر ـ ماده‌نک ـ وقوع حالدن خبر دار اولمامق وقوعی معلوم اولمامق

IGNORER. Ne savoir pas *A.* جهل ـ عدم العلم *P.* ندانستن ـ خبر نداشتن *T.* بیلمامک || C'est une chose qu'il ignore بیلمدیکی ماده در ـ معلومی اولمیان بر ماده در Ignorer les premiers principes de sa religion کندو مذهبنک مبادئی اصولندن خبردار اولمامق les choses les plus nécessaires à savoir ـ علمی واجب اولان اموردن خبیر وآگاه اولمامق Il est بر کمسنه‌نک علمی الزم اولان اموره جهلی اولمق si savant, qu'il n'ignore rien احاطهٔ علم ومعرفتی شول رتبه‌ده در که هیچ بر شیئده جهلی یوقدر

IGNORÉ. *A.* مجهول ـ غیر معلوم *P.* نا معلوم ـ ندانسته *T.* بیلنمش دکل ـ بللو دکل

IL. Pronom qui désigne la troisième personne *A.* هو *P.* او *T.* او

ÎLE. Terre entourée d'eau de tous côtés *A.* جزیرة pl. جزایر ـ بضیع pl. بضع *P.* آبخست ـ ابخوست ـ بنداب ـ سماهیج *T.* آطه || Les îles qui sont dans les rivières انهارده کائن جزیره‌لر Les îles fortunées جزایر خالدات Ce n'est pas un continent, c'est une île بر جزیره در برّ دکل Les îles nouvellement découvertes جزایر مجدداً کشف اولنان

ÎLES. Terme d'Anat. On nomme Os des îles, des os larges et plats situés aux parties latérales du bassin *A.* حجبتان *T.* قیناق کمیکلری

ILÉUM ou ILÉON. Terme d'Anat. Le dernier des intestins grêles *A.* معاء صمّا

ILÉUS. C'est la maladie appelée Miséréré. V. ce mot.

ILIAQUE. Terme de Méd. On appelle Passion iliaque, une maladie dont le siége est dans l'iléon *A.* قولنج المعاء الصمّا

Il se dit aussi des artères qui sont formées par la circulation de l'aorte descendante ماساریقا

ILLÉGAL. Qui est contre la loi *A.* مخالف القانون ـ مخالف الشرع *P.* بیراه ـ نا شرعی ـ بیرون از قانون *T.* قانوندن خارج || Convention illégale معاهدهٔ نامشروع assemblée جمعیّت خلاف قانون عقد اولنمش Formes illégales مخالف قانون اولان رسوم

ILLÉGITIME. Qui n'a pas les conditions requises par les lois *A.* حرام ـ غیر شرعیّ *P.* شفو ـ نا شرعی *T.* حرام || Enfant illégitime ولد حرام ـ حرام زاده mariage نکاح حرام ـ نکاح نا شرعی

Il signifie aussi, injuste, déraisonnable *A.* غیر مشروع ـ غیرحق ـ باطل *P.* نا هنجار ـ نا حق ـ نا صواب *T.* یولسز || Désirs illégitimes رغبات منکره Prétention illégitime ادّعای حق وصوابه مقارن اولمیان ادّعا ـ باطل

ILLÉGITIMEMENT. Injustement, sans raison *A.* من غیر حق *P.* نا بحق ـ بیحق *T.* حقسز اولدرق ـ فضولی || Il prétend cela illégitimement بغیر حق بونی ادّعا ایدر Posséder illégitimement فضولی ضبط وتصرّف ایتمک

ILLÉGITIMITÉ. Défaut de légitimité *A.* عدم المشروعیّة *P.* نا مشروعی *T.* شرعیسزلک || L'illégitimité d'un titre سندک عدم مشروعیّتی

ILLICITE. Qui est défendu par la loi *A.* محرّم pl. محرّمات ـ منهیّ pl. منهیّات ـ شرعاً منهیّ *P.* از جانب شریعت ـ منهی *T.* یرغو کرده شرعاً منع اولنمش || Action illicite فعل منهی pratique عمل منهی amour عشق محرّم Conventions illicites معاهدات منهیّه assemblées مجالس منهیّه Acquérir par des moyens illicites طرق ووسایل منهیّه ایله کسب مال ایتمک ـ کسب حرام ایتمک

ILLICITEMENT. Contre le droit et la justice *A.* بخلاف الحق ـ بخلاف القانون ـ علی خلاف القانون ـ بغیر حق *P.* بنا راستی ـ بیرون از قاعدهٔ حق *T.* یولسزجه ـ حقسز اولدرق || Il est vrai que cela s'est fait, mais toujours illicitement فلان شیئک وقوعی صحّت وحقیقتده مقارندر انجق هر حالده علی خلاف القانون اولمشدر

ILLIMITÉ. Qui n'a point de limites *A.* غیر محدود *P.* بیحدّ ـ نا محدود ـ بی نهایت ـ بی پایان *T.* حدودی یوق || Espace illimité مسافهٔ غیر محدوده Étendue illimitée امتداد ـ امتداد بی پایان ـ وسعت نا محدود ـ نا محدود autorité حکومت نا محدود Cet ambassadeur a un pouvoir illimité بو ایلچینک رخصت نا محدودی وار در

ILLISIBLE. Qu'on ne saurait lire *A.* لا یقرا ـ ممتنع القرائة *P.* نخواندنی *T.* اوقنمز || Cette écriture est illisible بر خط اوقنمز بر یازو در ـ ممتنع القرائه در

ILLUMINATIF. Il n'est guère d'usage qu'en termes de dévotion mystique. La vie illuminative *A.* مراقبة الاهل السلوک

ILLUMINATION. Action d'une lumière qui éclaire. V. Illuminer — Il se dit aussi d'une grande quantité de lumières disposées avec art à l'occasion d'une réjouissance A. زينة البلدة
|| قنديل دونناسى T. شهرآيين جراغان P. بالقناديل
Une grande illumination عظيم بر قنديل دونناسى Faire
une illumination dans un palais سرايى قنديل ايله دوناتمق
Il y avait des illuminations à toutes les fenêtres, dans toutes les rues جميع اسواق وبالجمله خانه پنجره‌لرى قنديل ايله دونانمشيدى

Il se dit figur. de la lumière extraordinaire que Dieu répand quelquefois dans l'âme A. نور حق T. خره P. نور الحق
فيضانى نور روح Par illumination du Saint-Esprit || آيدينلغى
القدس ايله

ILLUMINER. Éclairer, répandre de la lumière A. تنويرـ اضائة
ـ روشنايى دادن ـ روشن ساختن P. نشر النور والضياء ـ
|| آيدينلتمق T. روشنى پاشيدن ـ روشنايى بخشيدن
Toute la ville était illuminée par les feux de joie qu'on avait allumés dans toutes les rues زوقاقلرك جمله‌سنده اشعال
اولنان شنلك قنديللريله مجموع بلده روشن وپر
ضيا ايدى

Il se dit aussi pour Faire des illuminations A. تزيين
قنديل ايله T. بچراغان زينت دادن P. بالقناديل
زوقاقلرك On ordonna d'illuminer dans toutes les rues || دوناتمق
On avait جمله‌سنده قنديل دونناسى ترتيبى امر اولندى
illuminé toute la face du palais سرايك يوزى يكپاره قناديل
وچراغان ايله تزيين اولندى

Et en termes de religion, pour Éclairer l'âme, l'esprit A.
نور حق ايله T. خره بخشيدن P. افاضة النور الحق
|| آيدينلتمق Il faut prier Dieu qu'il les illumine, et qu'il les convertisse قلوبلرينه افاضهٔ نور حق ايله طريق سداده
ارشاد اولنملرى عنايت بى نهايت جناب ربّ ذوالجلالدن
نياز اولنملو در Ce pays-là n'avait pas encore été illuminé par l'Évangile اول ايالت انجيل شريف احكاميله هنوز مظهر
انوار حقيقت اولمامشيدى Seigneur, illuminez mon âme, mon entendement يا ربّ قلبمه وعقل وشعورمه افاضهٔ نور حق ايله
آيدينلتمق

ILLUMINÉ. A. منوّر ـ مستضئٌ P. روشن ـ ضيا دار T. آيدينلقلو

ILLUSION. Apparence trompeuse A. غرّة ـ وهم واهل pl. اوهام
Quand || اصلى يوقدن صانى T. گمان بى اصل P. واهلة on est dans un bateau, et que le rivage semble marcher, quand un bâton paraît rompu dans l'eau, c'est une illusion des sens قايقده اولوب ساحل بحر سير وحركت ايدر كبى
كورنمك وبر چيبوق صو ايچنده منكسر صورتنده
مشاهده اولنمق حالاتى غرّت حواسّ قبيلندندر Le relief
dans la Peinture est une illusion امر رسم وتصويرده قبارمه
بر نوع وهم واهلدر صنعتى Faire illusion à quelqu'un بر
كمسنه‌يى بر نوع وهم واهل ايله تغليط ايتمك

Il se dit aussi, des tromperies qu'on prétend que les démons font sur les sens, en faisant paraître les choses autrement qu'elles ne sont A. تغرير شيطانىّ pl. تغزيرات شيطانيّة P. فريب
تغرير Illusion diabolique || شيطان آلداتمسى T. شيطانى
شيطانى magique تغرير سحرى Ce sont des illusions du démon
تغريرات شيطانيّه‌دندر

Il se dit aussi des pensées et des imaginations chimériques A. خيال باطل pl. خيالات باطلة ـ خيال محال pl. اخيلة
C'est || اصلى يوقدن خيال T. خيال بيهوده P. مستحيلة
un homme plein d'illusions عقلى خيالات باطله ايله مملو
بر آدمدر Ses prétentions sont une pure illusion كافّهٔ مطالبى
خيال Se faire illusion à soi-même خيال باطل مقوله‌سيدر
محاله ـ باطله ذاهب اولمق

Et de certains songes, de certains fantômes qui flattent ou qui troublent l'imagination A. حلم pl. احلام ـ رؤيا ـ خيال
pl. خيالات P. خواب T. دوش || Une illusion agréable
خيالات De douces illusions خيال لطيف ـ رؤياى حسن
دلاويز

ILLUSOIRE. Qui tend à tromper sous une fausse apparence A.
دلفريب ـ فريبنده ـ خديعت آميز P. موجب الغرّة ـ خادع
تكليف خديعت آميز Proposition illusoire || آلداديجى T.
ـ امنيّهٔ خادعه espérance مطلوب خديعت آلود demande
مقاوله نامهٔ خديعت آميز contrat اميد دلفريب ـ امل باطل

ILLUSOIREMENT. D'une manière illusoire A. على وجه التغرير
آلداتمه T. فويبكارنه P. على طريق الاختداع ـ خادعاً ـ
وجهيله

ILLUSTRATION. Ce qui fait qu'une famille est illustre A.
شرف ـ مجد P. فر ـ پرتو T. شان || C'est une famille noble et ancienne, mais sans illustration قديم ونسيب بر خانداندر
لكن مظهر شان وشرف اولمش ـ لكن بى شان وشرفدر

لكن شان وشرفدن عاريدر - دكلدر

ILLUSTRE. Célèbre par le mérite, par la naissance, par la
considération publique *A.* امجد pl. اماجد - مفخم - اشرف
- شانلو *T.* بلند شان *P.* اجلّة - جليل - جليل الاشتهار -
شهرتلو ‖ Un homme illustre جليل الشان بر آدم Les hom-
mes illustres de Plutarque فلان مؤلّفك اماجد رجالك
اجلّه واشراف ناسك - احوالنه دائر انشا ايلديكى كتاب
ترجمهٔ حاللرينه دائر كشيدهٔ سلك املا ايلديكى تأليف
Une race illustre عرق جليل maison خاندان شرافت عنوان
famille نسيلهٔ جليله Il est né d'un sang illustre برسلالهٔ جليله‌دن
نشئت ايتمشدر Un corps illustre بر صنف ذى شان as-
semblée مجلس عالى - مجلس امجد وافخم Un homme qui
s'est rendu illustre كسب سرمايهٔ شان وشرف ايتمش بر
موفّق ذات معالى صفات Illustre par ses grandes actions
اولديغى مآثر جليله تقريبيله شهرتيافته اولمش بر آدم
Il a donné d'illustres marques de son courage مجبول اولديغى
- مايهٔ غيرت ونجادتنك آثار جليله‌سنى حيّز فعله كتورمشدر
Il est نجادت ذاتيه‌سنى آثار جليله ايله اثبات ايتمشدر
illustre dans sa profession مداوم اولديغى حرفتده مظهر نام
وشاندر Un auteur illustre بر مؤلّف ذيشان C'est un des
illustres monumens qui nous restent de l'antiquité ادوار سابقه‌دن
قالمش آثار جليله‌نك اشرف وامجديدر

Il se dit aussi substantivement en parlant des hommes *A.* جليل
pl. مشهور - شهرة pl. شهير - ذو الشان - منبوه الاسم - القدر
شهرتلو - ادى بيوك *T.* بلند قدر - نامدار - بنام *P.* مشاهير
مشهور ونامدار بر رسّامدر ‖ Ce peintre-là est un illustre
C'est un des illustres de son temps مشاهير ونامداران عصردن بريدر
منبوه الاسم بر آدمدر - شهرهٔ عصردن بر ذات ذيشاندر -

ILLUSTRER. Rendre illustre *A.* اجلال - امجاد *P.* شرف
بلند شان كردن - پرتوبخشيدن - شرفمند كردن - بخشيدن
‖ شهرت ويرمك - شان ويرمك *T.* نام وشان دادن -
Les grandes charges ont illustré cette famille بو خاندان
تحصيل ايلديكى مناصب عاليه تقريبيله اعلاى مراتب
مجد واجلاله اصعاد اولندى Cet auteur a illustré son
pays par ses ouvrages بو مؤلّفك تصنيفات عديده‌سى
مملكتى حقنه وسيلهٔ نام وشان اولمشدر Cet homme est il-
lustré par plusieurs belles actions فلان كمسنه موفّق اولديغى
نيجه نيجه مآثر جليله تقريبيله تحصيل نام وشهرت

بلند شان اولمشدر - ايتمشدر

ILLUSTRÉ. *A.* ممجّد - مشرّف *P.* شرف يافته - پرتويافته
Une ‖ نام وشهرت بولمش - اولولنمش *T.* شان پيدا كرده
ville illustrée par le sang de plusieurs martyrs بونجه شهدانك
دم عزيزلريله حائز رهينهٔ شان وشرف اولمش بر مملكت
Famille illustrée كسب شرف وشهرت ايتمش بر خاندان

ILLUSTRISSIME. Très-illustre *A.* افخم - اشرف - اكرم *P.*
شرافتلو *T.* شرافت مآب ‖ Illustrissime et révérendissime sei-
gneur عالى رتبت افندىٔ فخامت نصاب شرافت مآب -
شرافتلو افندىٔ محترم

ÎLOT. Petite île *A.* جزيرهٔ صغيرة *P.* آبخست كوچك
T. اوفاق آطه - آطه‌جق

IMAGE. Représentation en peinture ou en sculpture *A.* تمثال
pl. تماثيل - صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصوير ‖ Une ima-
ge bien ressemblante اصلنه مشابهت تامّه‌سى اولان بر تصوير
fidèle صورت صادقه - صورت صحيحه

On appelle aussi Images, celles qui sont l'objet d'un culte re-
ligieux *A.* نصمة pl. نصمات - صورت *P.* پيكر *T.* صورت ‖
Adorer les images des Saints اولياى عظامك صورتلرينه عبادت
نصمات اعزّهٔ كرامه اداى مراسم توقير واحترام - ايتمك
ايتمك

IMAGE. Ressemblance *A.* شاكلت - صورة المثل - تمثال
P. مانند - نمونه *T.* اورنك ‖ L'homme est l'image de Dieu
انسان جناب ربّ العزّتك صورت مثليدر Dieu a fait
l'homme à son image جناب حقّ انسانى على شاكلته خلق
بو ولد على شاكلة ايتمشدر Cet enfant est l'image de son père
بو چوجوق باباسنك صورت مثليدر - ابيهدر Voir son
image dans le miroir بر كمسنه صورت مثلنى آيينده كورمك
dans l'eau كندو - كندو تمثالنى صو ايچنده كورمك
صورتنك عكسنى Ce tableau présente bien l'image de la na-
ture بو تصوير اصل حقيقيسنك صورت مثلنى كوزل
كوسترر Les rois sont la plus vive image de Dieu الملوك
ملوك وسلاطين حقّ تعالينك - ظلّ الله فى الارض
تماثيل ذوى الارواحيدر

Il se dit aussi des espèces qui représentent les objets aux yeux
ou à l'imagination *A.* عكس pl. عكوس - صورت pl. صور *P.*
قرالتى *T.* فرتور - رخش ‖ L'image des corps frappe nos yeux
durant le sommeil عكوس اجرام حال منامده كوزمزه مرئيدر

Il nous reste dans l'esprit des images de ce que nous avons vu
صور مشهودات ـ عکوس مرئيّات مرآت خاطرده باقی قالور
لوح خاطرده منقوش ومرتسم قالور

En parlant d'un ouvrage d'éloquence ou de poésie, orné de descriptions, on dit, qu'il est plein d'images توصيفات وتصويرات ايله مالامال بر تأليفدر || Un discours rempli de belles images لطيف تصويرلر ايله مملو بر مقاله || Une belle image du paradis جنّتك كوزل بر تصوير وتوصيفی || Une terrible image de l'enfer جهنّمك بر تصوير دهشت فرماسی

IMAGINABLE. Qui peut être imaginé A. ممكن التخيّل ـ
كنجايش پذير دائرهٔ ـ تصوّر كردنی .P متصوّر ـ ممكن التصوّر
تصوّر اولنه ـ خيال وخاطره كله بيلهجك .T خيال وتصوّر
خيال وخاطره بيلهجك || On lui a fait tous les remèdes imaginables كله بيلهجك معالجاتك جملهسنی ويرديلو || Tous les malheurs imaginables lui sont arrivés خيال وخاطره كلهجك مصايب وآفاتك جملهسی باشنه كلمشدر || On a fait tous les efforts imaginables pour le sauver تخليصی بابنده ممكن التصوّر اولهجق اسباب سعی وهمّتك جملهسی وجوده كتورلدی

IMAGINAIRE. Qui n'est que dans l'imagination A. خيالیّ ـ
وهمیّ ـ موهوم .P بی اصل .T اصلسز || Honneur imaginaire رتبهٔ موهومه dignité التفات خيالی || Biens imaginaires اموال
موهومه || Il se repait de choses imaginaires اوهام وخيالات
ـ احوال موهومه ايله كچينور ـ مقولهسی شيئلر ايله بسلنور
On dit d'un homme à visions singulières, qu'il voyage dans les espaces imaginaires اوهام وخيالات باطلهيه كزر

IMAGINATIF. Qui imagine aisément A. ذو ـ سريع التخيّل
بداهة الخيال .P خيال چاپك .T خيالی اوز || Avoir l'esprit imaginatif ذهن سريع التخيّل صاحبی اولمق || C'est une personne fort imaginative ـ بداهت خيالی غالب بر آدمدر

On dit, La faculté, la puissance imaginative, pour dire, la faculté par laquelle on imagine V. Imagination.

IMAGINATION. Faculté d'imaginer A. قوت متخيّله .T خيالله
قوّت متخيّلهده حدّت || خيال ـ قوّتی || Avoir l'imagination vive
قوّت متخيّلهده ثبات ومتانت اولمق forte وسرعت اولمق
قوّت متخيّلهسی heureuse قوّت متخيّله كثير النما اولمق fertile
La قوّت متخيّله سقيم وفاسد اولمق gâtée مصيب اولمق
force de l'imagination قوّت متخيّلهنك زور وشدّتی Voyez ce que peut l'imagination قوّت متخيّلهنك نيه مقتدر
فلان شئ متخيّلهمه || Cela m'est venu à l'imagination اولديغنه باق
خيالمه كلدی ـ خيالمه منعكس اولدی ـ تبادر ايلدی

Il signifie aussi, pensée singulière A. معناء بديع pl. معانی
بديعة .P معنای برجسته .T نكره معنا || Voilà une belle imagination اشته لطيف ودلپسند بر معنای بديع agréable
مطبوع ودلكش بر معنای بديع

Il se prend aussi pour Idée folle et extravagante A. خليا .P
نكار بيهوده .T خيالجيلق || C'est un homme qui a d'étranges imaginations عجيب وغريب خياللره ذاهب بر آدمدر
Imagination vaine عبث بر خليا ـ خليای باطل

IMAGINER. Se former dans l'esprit l'idée de quelque chose
A. تخيّل ـ تصوّر .P بخيال گذرانيدن ـ انگاريدن .T
خياللمق || C'est un homme qui imagine de belles choses معانئ
لطيفه تخيّليله مألوف بر آدمدر || Qu'imaginez-vous là-dessus
ملاحظهك ندر ـ بو بابده تخيّلك نوجهله در || Je n'en imagine rien de bon هيچ بر ـ بردرلو خير ظهورينی تخيّل ايدهمم
درلو خير ملاحظه ايدهمم || On ne peut rien imaginer de plus surprenant بوندن اغرب بر شئ تصوّر اولنمق ممكن دكلدر
Cela est au-delà de ce que l'on peut imaginer فوق ما
بو كيفيت دائرهٔ تصوّر وتخيّلدن خارج بر معنادر ـ يتصوّر در
Imaginez-vous un homme qui soit riche, savant يسار وثروت
وعلم ومعرفت صاحبی بر آدم تصوّر ايله

Et inventer A. اختراع ـ ايجاد ـ ابداع .P از نو پيدا
كردن .T يكيدن چيقارمق ـ يكيدن ايجاد ايلمك || Imaginer une machine بر آلت اختراع ايلمك

S'IMAGINER. Se figurer quelque chose sans fondement A. ظنّ
ـ تظنّی .P پنداشتن ـ گمانيدن .T صانمق || Il s'imagine qu'il viendra à bout de cela بونك عهدهسندن كلهجكنی ظنّ
ايدر || Il s'imagine être un grand docteur كنديسی استاد عالم
ظنّ ايدر

Et croire, se persuader A. اعتماد .P باوريدن ـ باور
كردن .T اينانمق ـ وجود ويرمك || Je ne saurais m'imaginer que cela soit comme on le raconte بو مادّهنك نقل
اولنديغی اوزره وقوعنه وجود ويرهمم ـ اعتماد ايدهمم

IMAGINÉ. A. متخيّل .P خيال كرده .T خياللنمش

IMAN. Ministre de la religion mahométane A. امام pl. ائمّة

IMARET. Hôpital chez les Turcs A. عمارت pl. عمارات

IMBÉCILE. Faible d'esprit *A.* غبیّ pl. اغبیا - ضعیف العقل - سخیف العقل - مائق pl. موقی *P.* سست مغز - کند ذهن - *T.* سمه - مانق || Le grand âge et les infirmités l'ont rendu imbécile کبر سنّ وسال وکثرت اسقام تقریبیله حال غباوته دوچار اولمشدر - On dit en style de Jurisp. Imbécile de corps et d'esprit بدنًا وشعورًا ضعف وغباوتی متحقق

IMBÉCILEMENT. Avec imbécillité *A.* بالغباوة - بالمواقة *P.* سست مغزانه - کند ذهن - *T.* بکندیٔ سمه‌لک ایله - مانقچه || Il s'est conduit imbécilement dans cette affaire بو مصلحتده بالغباوه عمل وحرکت ایلدی

IMBÉCILLITÉ. Faiblesse d'esprit *A.* غباوت - مواقت - سخافة العقل *P.* سست مغزی - کند ذهنی *T.* مانقلق - سمه‌لک || L'imbécillité de l'enfance عهد صباوتده اولان سخافت عقل de l'âge سنّ شیخوختده اولان سخافت عقل Il est tombé dans une grande imbécillité d'esprit غباوت عظیمه‌یه - عقل وشعوربنه کلّی وهن وسخافت عارض - گرفتار اولدی Faire quelque chose par imbécillité بر ایشی غباوته مبنی ایشلمک

IMBERBE. Qui est sans barbe *A.* امرد *P.* بی ریش - *T.* ساده رو - صقالسز || Plusieurs nations de l'Amérique sont imberbes یکی دنیا اقلیمنده ساکن اقوامک اکثریسی امرددر

IMBIBER. Pénétrer d'une liqueur *A.* اشراب - نقع - اسقا - ارؤا *P.* سیراب کردن *T.* صویه قاندرمق || La pluie a imbibé la terre suffisamment باران زمینی علی قدر الکفایه اروا واسقا ایتمشدر

S'IMBIBER. *A.* شرب - تشرّب - ارتوا - نشف - تنشّف *P.* نوشیدن - سیراب گشتن *T.* صویی ایچمک || La terre s'imbibe d'eau ارض صو ایله ارتوا ایدر Quand on arrose, il faut donner le loisir à la terre de s'imbiber حین سقیده طپراق صویی نشف اید نجیه قدر تأنّی ایتمک لازمدر Imbiber une éponge بر سونکره صواشراب ایتدرمک L'huile s'imbibe dans le drap زیتون یاغی چوقه‌ده متنشف اولور

IMBIBÉ. *A.* متنشّف - *P.* ریّان - سیراب *T.* صویه قانمش || Une pièce de terre imbibée d'eau صو ایله ریّان بر تارلا Un linge imbibé d'huile روغن ایله متنشّف بر بز

IMBIBITION. La faculté de s'imbiber *A.* قوّة النشف

IMBRICÉE. Il se dit des tuiles concaves *A.* مقعّر *P.* قرمید - خرپشته *T.* آگور - اولوقلی کرمید

IMBROGLIO. Embrouillement *A.* اشتباک *P.* شوریدگی *T.* قارشقلق || Il y a de l'imbroglio dans cette affaire بو ماده‌ده بر کونه حالت اشتباک واردر

IMBU. Il ne se dit qu'au figuré. Qui est pénétré d'une nouvelle, d'une affaire. *A.* شبیع العقل - مطّلع - واقف *P.* آگاه *T.* ذهنی طولمش - اطّلاعی محیط وشامل اولمش - کرکی کبی || Il est déjà imbu de cette affaire بو ماده‌یه آکلیوب بیلمش - بو ماده‌ده اطّلاعی محیط وشامل اولمشدر - واقفدر Toute la ville est imbue de cette nouvelle اهالیٔ بلده‌نک مجموعی بو خبردن آگاه در Il est imbu d'une mauvaise doctrine بر مذهب باطل ایله ذهنی طولمشدر

IMITABLE. Qui peut être imité *A.* ممکن التقلید - ممکن - الاحتذا - ممکن المحاکات - ممکن التمثیل *P.* تقلید پذیرفتنی - امکان پذیر تقلید - *T.* تقلیده بیلور - بکزدیله بیلور - تقلید قبول ایدر || Cela n'est pas imitable بو شیٔ ممکن الاحتذا دکلدر - تقلید قبول ایتمز

Et qui doit être imité *A.* واجب الاحتذا - واجب - المحاکات - واجب التمثیل - واجب التقلید *P.* سزاوار تقلید *T.* تقلیدی لازم - تقلیده کرکلو || Cette action est plus admirable qu'imitable بو فعل اول قدر واجب التقلید دکل انجق واجب الاستغرابدر

IMITATEUR. Celui qui imite, qui a la faculté d'imiter *A.* محتذی - محاکی - مقتدی باثر فلان - مقلّد *P.* تقلید ساز *T.* تقلید ایدیجی - بکزدیجی || Il est imitateur des vertus de ses ancêtres آبا واجدادینک مناقب جلیلهٔ آبا واجدادینک مناقب محموده‌سی اثرینه - محاکیسیدر اقتدا ایدر Tous les chrétiens doivent être les imitateurs de Jésus-Christ جملهٔ عیسویّون حضرت عیسی‌یه محاکات مؤمنین عیسویّه‌نک - واحتذایی التزام ایتمک واجبه‌دندر مجموعی حضرت عیسینک اثرینه اقتدا ایتملودر Les imitateurs des anciens اسلاف ومتقدّمینه تقلید ایدنلر - اسلاف ومتقدّمین مسلکنه اقتدا ایدنلر Cette fille est fidèle imitatrice des vertus de sa mère بو قز والده‌سنک فضایل بر - مناقب حمیده‌سنی بلا تخلّف تقلید ایدر گریده‌سنی کندویه نمونه اتخاذ ایده‌رک بعینها تمثیل مناقب جمیله‌سنی امثال اتخاذیله اثرینه - وتقلید ایدر بلا تخلّف عبیدانه تقلید اقتدا ایدر Servile imitateur - Il s'emploie aussi adjectivement *A.* مألوف المحاکاة - ایدن

ـ مألوف التقليد .P تقليد T. هوسكار تقليده مبتلا || Un esprit imitateur سهولت ـ تقليد واحتذايه مألوف اولان عقل تقليد ومحاكاته Peuple imitateur ايله تقليد ايدر بر عقل مألوف قوم

IMITATIF. Qui imite .A متوافق .P محتذيًا بر وجه تقليد محتذيا توافق || Sons imitatifs تقليد ايله بكزدلمش .T مانسته تقليد ايله بكزدلمش Harmonie imitative ايتمش اصوات توافق الحان

Et qui a la faculté d'imiter. V. Imitateur. || Le singe est un animal imitateur ميمون بالطبع مقلّد بر حيواندر

IMITATION. Action d'imiter .A مماثلت ـ تقليد ـ محاكات تقليد .P تقليد سازى .T بكزتمه || L'imitation des vices تقليد فضايل des vertus مثالب ومعايب Se proposer l'imitation des plus grands hommes اجلّة ناسه تقليد ومماثلت سوداسنه ذاهب اولمق Il n'a pas d'invention, mais il a le talent de l'imitation اختراعه مقتدر دكل امّا تمثيل وتقليده دائرهٔ لياقتى دركار در Cela est au-dessus de toute imitation تمثيل قبول ايتمز بر شيدر ـ تقليد ومحاكاتدن خارجدر

En termes d'arts, il se dit des ouvrages faits sur le modèle d'un autre ouvrage .A مثال .P نمونه .T اورنك ـ تقليد || Les poèmes de Vida sont une imitation continuelle de Virgile فلان شاعرك منظومه‌لرى يكپاره فلان شاعرك تقليديدر Ce tableau-là est une imitation du tableau d'un tel peintre بو تصوير فلان مصوّرك تصويرى مثالى اوزره در

À L'IMITATION. Façon de parler adverbiale. À l'exemple de, sur le modèle de .A على وجه التمثيل ـ بالاحتذا ـ تقليداً ـ على مثال فلان ـ تمثيلاً .P بر نمونهٔ فلان .T اورنكنجه || Faire quelque chose à l'imitation de quelqu'un فلانه تقليد اولدرق فلانه تقليداً ـ بر ايشى فلانه تمثيلاً ايشلمك

IMITER. Suivre l'exemple, prendre pour modèle .A احتذا ـ اقتدا ـ بالاثر ـ محاكات ـ تمثيل ـ تقليد .P نمونه ـ تقليد كردن ـ تقليد .T بكزتمك ـ تقليد ايتمك || Imiter les grands hommes كبار قومه تقليد ايتمك ses ancêtres آبا واجدادينك اثرينه اقتدا ايتمك ـ افعالنه احتذا ايتمك les plus grands poètes مشاهير شعرايى تمثيل ايتمك les vertus des Saints فضايل اعزّهٔ كرامى تقليد وتمثيل ايتمك Ce sont des choses plus aisées à admirer qu'à imiter ايسه عين تقليد اولنمقدن حيرت ايله كورلمسى اسهل اولان شيلردندر

Il se dit aussi en termes d'arts .A اتخاذ المثال .P نمونه گرفتن .T اورنك آلمق || Cela est imité d'un tel auteur فلان مؤلفدن اتخاذ امثال اولنمشدر Imiter Virgile فلان شاعرك نمونه‌سنى آلمق

IMMACULÉ. Qui est sans tache de péché .A منزّه عن شائبة الاثم .P نا آلودهٔ گناه .T گناهسز ـ گناهدن برئ || Il ne se dit qu'en cette phrase: L'immaculée conception de la Vierge حضرت بتول مريمك شائبهٔ اثم وگناهدن منزّه حالت علقى

IMMANENT. Terme de Philosophie. Qui est continu, constant .A دائمىّ البقا ـ دائمىّ الاتّصال .P همیشه ـ هر دم پاينده .T هر دائم طوران پايدار || Les actions immanentes sont opposées aux actions transitoires اعمال دائمىّ البقا اعمال سريع الزوالك مناقضيدر

IMMANGEABLE. Qui ne peut se manger .A ممتنع ـ غير مأكول الاكل .P نا قابل خورش ـ نخوردنى || Ce ragoût est si mauvais, qu'il est immangeable بويخنى طعامى شول رتبه‌ده كريهدر كه مأكول دكلدر

IMMANQUABLE. Qui ne peut manquer d'arriver .A ممتنع التخلّف ـ مقرّر .P بى تخلّف .T شاشمز || Le gain de sa cause est immanquable دعواسنك قزانلمسى ممتنع التخلّف Une affaire immanquable اولان اموردندر ممتنع التخلّف L'effet de sa parole est immanquable بر مادّه انجاز وعدى وعدينك انجازى امور مقرّره‌دندر ـ واهمهٔ تخلّفدن مبرّا در

IMMANQUABLEMENT. Sans manquer .A لا محالة ـ بلا تخلّف ـ لا بدّ ـ البتّ .P هر آيينه .T شاشيمدرق || Cela arrivera immanquablement بلا تخلّف ظهورى ـ لا بدّ ظهور ايده‌جكدر مقرّر در

IMMARCESSIBLE. Terme didact. Qui ne peut se flétrir .A متعذّر الذبول .P نا قابل پژمردگى .T صولمز

IMMATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est immatériel .A تجرّد || L'immatérialité de l'âme نفس ناطقه‌نك مادّه‌دن تجرّدى من المادّة

IMMATÉRIEL. Qui est sans aucun mélange de matière .A مجرّد من المادّة || Les formes immatérielles مادّه‌دن مجرّد اولان صور

IMMATRICULATION. V. Immatriculer.

IMMATRICULER. Mettre dans la matricule, insérer dans le registre .A قيد ـ تسجيل ـ ثبت فى السجلّ .P در قيد

Il s'est fait immatriculer قید ایتمک .T گذرانیدن || قیده کچورمک - قید ایتدردی اسمنی سجله ثبت وقید ایتدردی

IMMATRICULÉ. .A مقیّد .P قید کرده .T قید اولنمش

IMMÉDIAT. Qui agit, qui est produit sans intermédiaire .A علت بالذات || Cause immédiate بالذات - عامل بالذات
Effet immédiat اثر بالذات

Et qui suit ou précède sans intermédiaire .A كاين بلا واسطة .P كاين بلا تخلل الآخر - .T بی واسطه || واسطه‌سز Vassal immédiat متبوع بلا واسطه || Seigneur immédiat تابع بلا واسطه
Successeur immédiat خلف بلا تخلل الآخر - خلف بلاواسطه
Prédécesseur immédiat بلا تخلل الآخر اولان سلف

IMMÉDIATEMENT. D'une manière immédiate .A - بالذات
.T بی واسطهٔ دیگر .P من غیر واسطة - بلا تخلل الآخر
|| واسطه‌سزجه Dans les républiques, les magistrats tiennent immédiatement du peuple leur autorité حکومت جمهوریه‌ده
- حکامک رخصتی بالذات ناس طرفندن مأخوذ در
جمهورلرده حکامک حاصل اولدقلری قوّت ورخصت
بالذات خلق طرفندن یدلرینه مودوع ومفوّضدر

On dit, Immédiatement après, pour dire, aussitôt après .A
تعقیباً - متعاقباً .P در پی - در عقب .T آردی صره - آردنجه

IMMÉMORIAL. Qui est si ancien, qu'il n'en reste aucune mémoire .A بعید من التذکر - ما وراء المحافظة البشر .P یاد
خاطرلرده - خاطرلرده قالمامش .T نداشت خواطر انام
ما ورای حافظهٔ بشر اولان || Temps immémorial کلدیمه‌جک
یاد داشت خواطر Cela est d'un usage immémorial زمان قدیم
انام اولمیه‌جق زماندنبرو عرف وعادت اولمش برشیدر
Possession immémoriale - ما ورای حافظهٔ بشر اوله‌جق ازمان
قدیمه‌دنبرو مستمرّ اولان تصرّف وملکیّت

IMMENSE. Qui est sans bornes, sans mesure. Il ne se dit que de Dieu .A غیر متناهی - عدیم الانتها - عدیم النهایة
بی - بی پایان - بیکران .P منزّه عن الابتداء والانتها -
حقّ تعالی || Dieu est immense اوجی یوق .T نهایت
حضرتلری منزّه عن الابتداء والانتهادر Sa bonté est immense باری تعالینک کرمی نا متناهیدر

Et qui est d'une grande étendue .A عدیم - غیر محدود
.T بی غایت - بی اندازه - بی پایان - بیحدّ .P الغایة
|| Il y a un espace immense de la terre aux étoiles fixes اوجی اولمیسی یوق
ارض ایله فلک ثوابت بیننده جسامت بیحدّ وپایان مسافه وار در
Une grandeur immense
اشتیاقات - On dit aussi, Des désirs immenses بیحدّ وغایت
اندازه‌دن خارج Une ambition immense بیحدّ وبی اندازه
حبّ جاه وشان

En parlant d'une très-grande somme d'argent, de grands biens, on emploie les mots .A عدیم القیاس - لا یحصی - لا یعدّ
.P قتی - حسابسز .T بی قیاس - بی حساب - بی شمار
|| Une somme immense مبلغ بی حساب || کلی Des richesses immenses اموال لا یعدّ ولا یحصی - On dit aussi, Des frais immenses مصارف بیشمار

IMMENSÉMENT. D'une manière immense .A - فوق الغایة
- بیرون از اندازه .P فوق الحدّ والقیاس - غایة الغایة
غایة الغایه || Il est immensément riche قتی جوق .T بیحدّ وقیاس
فوق الحدّ والقیاس ضرر ایتدم J'ai perdu immensément مالدار در
Il m'en coûte immensément pour achever cet édifice بو بنانک
تکمیلی ایچون فوق القیاس مصارفه محتاجم

IMMENSITÉ. Étendue immense .A عدم الانتها - عدم النهایة
بی پایانی - بی کرانی .P عدم المحدودیّة - عدم الغایة -
.T عدم نهایتسزلک || L'immensité est un attribut de Dieu
انتها صفات جلیلهٔ جناب خالق البرایادندر L'immensité de la miséricorde de Dieu کرم باریتک عدم نهایت ومحدودیّتی
L'immensité de la nature, de l'univers قدرتک وعالمک عدم
غایت وانتهاسی

IMMERSION. Action par laquelle on plonge dans l'eau .A
غوطه .P تغطیسات - pl. تغطیس - تغمیسات pl. تغمیس
صویه طالدرش .T پاغوش - خواری || Dans les premiers siècles du christianisme, on baptisait par trois immersions دین
عیسینک اوائل حدوثنده آیین تعمید تغطیسات ثلثه
ابتدای ظهورنده آیین تعمید - ایله اجرا اولنور ایدی
اوچ دفعه صویه طالدرش ایله اجرا اولنور ایدی

Il se dit en termes d'Astronomie, de l'entrée d'une planète dans l'ombre d'une autre planète .A احتجاب .P پوشیدگی
.T اورتلمه || L'immersion de la lune dans l'ombre de la terre
قمرک ظلّ کرهٔ ارضده احتجابی

IMMEUBLE. Il se dit des biens en fonds qui ne peuvent être transportés .A مال متنع النقل - pl. املاک - pl. عقارات .P ملک - عقار - مال
.T کوچمز مال || کوچ نا پذیر Obliger tous ses biens meubles et immeubles برکمسنه کافهٔ املاک وعقارات وقابل نقل اولان

املاك وعقارات وصامت ـ جميع اموالنى ارهان ايتمك
املاك وعقارات ـ وناطق كافهٔ اموالنى ترهين ايتمك
وذايب وجامد كافهٔ اموالنى امانت ويرمك

IMMINENT. Qui est près de tomber sur… *A.* مشرف الظهور
ظهورى باشى اوجنده *T.* آمادهٔ ظهور *P.* مشرف الحلول ـ
مشرف || Il ne se dit qu'en ces phrases: Ruine imminente اولان
مشرف حلول اولان disgrâce ظهور اولان حال خرابيّت
آمادهٔ ظهور اولان خطر وتهلكه Péril imminent آفت وشأمت

s'IMMISCER. Il se dit, en termes de Palais, de celui qui est appellé à une succession, et qui en prend les biens *A.* وضع
اليد *P.* دست تصرّف نهادن *T.* ال قومق || Celui qui s'est
immiscé dans une succession, n'y peut plus renoncer بر كمسنه
تركه يه وضع يد ايتدكدنصكره بر دخى آندن فارغ اولمق
تركه يه واضع اليد اولان كشى آندن ـ ممكن دكلدر
فراغت ايده مز

Il signifie aussi, s'ingérer mal à propos *A.* مداخلة *P.* دست
انداز مداخله شدن ـ انداختن *T* قارشمق || Il s'est
immiscé imprudemment dans cette affaire بو مصلحته بلا رويّة
مداخله ايلدى

IMMIXTION. Terme de Palais. Action de s'immiscer. V. ce mot.

IMMOBILE. Qui ne se meut pas *A.* مستقرّ ـ ساكن ـ ثابت
طورغون ـ قملدانمز *T.* پايدار ـ پا بر جا *P.* معدوم الحركة ـ
|| On a cru long-temps que la terre était immobile مدّت
طول مدّت ـ مديده كرهٔ ارض معدوم الحركه ظنّ اولنمشدر
ارض ثابت وساكن اولديغى ظنّ اولندى Demeurer im-
mobile comme une statue بت كبى عديم الحركه قالمق

Figur. Ferme, inébranlable *A.* راسخ الفواد ـ قوىّ القلب
ثابت القلب ـ *P.* راسخدل *T.* قوى يوركلو || À cette nou-
velle, loin de s'affliger, il est resté calme et immobile بو خبرك
ظهورنده مكدّر الحال اولمق شويله طورسون اطمينان
خاطر ايله اظهار ثبات قلب ايلدى

IMMOBILIER. Qui concerne les biens immeubles *A.* متعلّق
بالاملاك والعقارات *P.* نا پذير *T.* متعلّق مال كوچ كوچمز
املاك وعقاراته || Succession immobilière ماله متعلق اولان
املاك وعقاراته متعلّق Héritier immobilier متعلّق اموال تركه
اموالك وارثى ـ Il se dit aussi au substantif. V. Immeuble
|| Cet homme a hérité de tout l'immobilier de la succession
فلان كشى بو تركه نك كافهٔ املاك وعقاراتنه وارث
اولمشدر

IMMOBILITÉ. L'état d'une chose qui ne se meut point *A.*
ثبات ـ رسوّ ـ قرار ـ سكونت ـ عدم الحركة *P.* بر قرارى ـ
پايدارى *T.* طورغونلق || Il soutient l'immobilité de la terre
ارضك عدم حركتى دعواسنده در

Il se dit figur. de l'état d'un homme qui ne se donne aucun
mouvement sur rien *A.* حال السكونة *P.* آرام *T.* قملدانمازلق
|| Il est dans une inaction, dans une immobilité étonnante, pen-
dant que tout le monde agit عامهٔ ناس حركتده ايكن حال
بطالت وسكونتده طورمسى مدار استغراب اوله جق
حالاتدندر

IMMODÉRÉ. Qui n'est pas modéré, excessif *A.* فوق الاعتدال
خارج من الاعتدال ـ مفرط ـ *P.* بيرون از حدّ ـ بى اندازه
اعتدال *T.* آشورى || Chaleur immodérée حرارت مفرطه dé-
pense حدّ اعتدالدن خارج مصرف جسيم ـ مصرف مفرط
luxe حدّ اعتدالدن بيرون سرف وتلف désir اشتياق
zèle بالغ درجهٔ افراط اولمش اشتياق ورغبت ـ مفرط
غيرت مفرطه

IMMODÉRÉMENT. Sans modération, avec excès *A.* بغير اعتدال
مفرطاً ـ على وجه الافراط *P.* افزونتر از حدّ اعتدال ـ
بغير || Boire immodérément آشورى اولهرق *T.* بر وجه افراط
بر وجه افراط سعى وكوشش ايتمك travailler اعتدال ايچمك

IMMODESTE. Qui manque de modestie *A.* معدوم الادب *P.*
بى ادب ـ بى آزرم *T.* ادبسز || Être immodeste à l'église
كليساده ايكن رسوم ادبه ـ كليسا ايچنده بى ادب اولمق
رعايت ايتمامك C'est la personne du monde la plus immo-
deste ـ جهانده آنك قدر معدوم الادب آدم يوقدر Et qui
est contre la modestie || Discours, actions immodestes كلمات وافعال
بى ادبانه Avoir l'air immodeste بر كمسنه نك چهره سنده آثار
بر كمسنه نك اطوار بى ادبانه سى ـ بى ادبى نمودار اولمق
اولمق

IMMODESTEMENT. D'une manière immodeste *A.* من غير ادب
P. بى ادبانه ـ با كم آزرمى *T.* ادبسزجه || Parler, s'habil-
ler immodestement ادبسزجه ـ بى ادبانه تكلّم وتلبّس ايتمك
سويلمك وكيينمك

IMMODESTIE. Manque de modestie *A.* عدم الادب *P.* بى
ادبى ـ كم آزرمى *T.* ادبسزلك || C'est une chose honteuse
que l'immodestie des chrétiens à l'église مؤمنينك وقت نمازده

بی ادبانه وضع وحرکتلری موجب خجالت اولهجق احوالدندر

Et manque de pudeur *A.* عدم الحیا *P.* بی شرمی ـ لولی *T.* اوتانمازلق

IMMOLATION. Action d'immoler *A.* تقدمة النسیكة *P.* تقدیم قربانلق تقدیمی *T.* کردن بسمل || L'immolation de la victime ذبیحهنك قربانلغه تقدیمی

IMMOLER. Offrir en sacrifice *A.* اهداء ـ تقدیم النسیكة قربانلق *T.* تقدیم بسمل کردن *P.* عرض القربان ـ القربان برذبیحهیی Immoler une victime || قربانلق ویرمك ـ ایتمك لله Immoler à Dieu قربان اولمق اوزره تقدیم ایتمك منسك اوزرنده sur l'autel تعالی تقدیم نسیكه ایتمك بسملگاه اوزرنده عرض نسیكه ـ تقدیم قربان ایتمك نسیكه اولمق اوزره قوییون Immoler des agneaux ایتمك Jésus-Christ est la victime qui a été immolée تقدیم ایتمك pour le salut des hommes حضرت عیسی بنی نوع آدمك ـ فلاح ونجاتی ضمننده نفسنی قربانلق عرض ایلدی Figur. || Immoler quelqu'un à sa haine ـ قربان ایلدی فلانی غیظ ـ تشفیٔ غیظ ایچون فلانی قربان ایتمك بر کمسنه مجبول à son ambition وعداوتنه قربان ایتمك اولدیغی حرص نام وشانی استیفا ایچون فلانی قربان وطن S'immoler pour sa patrie, pour la cause publique ایتمك اوغورینه ـ اوغورینه ومصلحت عامّه اوغورینه قربان اولمق On dit, ـ اوغورینه جان فدا ایتمك ـ فدای نفس ایتمك S'immoler pour quelqu'un, pour dire, s'exposer au péril pour son service جان فدا ـ بر کمسنهنك اوغورینه قربان اولمق خدمتنه نفسنی فدا ایتمك ـ ایتمك

IMMONDE. Impur. Il ne se dit que dans quelques phrases tirées de l'Écriture-Sainte *A.* مقذر ـ نجس pl. مقذّرات *P.* نا پاك *T.* پس ـ مردار || Le pourceau est déclaré immonde par la loi des Juifs شریعت یهودیّهده لحم خنزیر نجس اولدیغی حکم اولنور Parmi les Juifs, un homme qui avait touché un corps mort, était immonde مسّ میّت ایدن کمسنه بین الیهود منجّس ونا پاك عدّ اولنور ایدی Devenir immonde اولمق Esprits immondes نجس ومقذر اولمق ارواح نجسه ارواح مقذره ـ

IMMONDICES. Amas d'ordures *A.* كناسة pl. كناسات ـ كساحة pl. كساحات ـ قمامة pl. قمام *P.* خس وخاشاك

دفع Ôter, nettoyer les immondices *T.* مردارلق ـ سپوروندی || مردارلقلری ـ تكنیس كناسات ایتمك ـ كناسات ایتمك سوقاقلر مالامال Les rues sont pleines d'immondices سپورمك كناساتدر

IMMORAL. Qui est sans principes de morale *A.* سیّیٔ الخلق بد اخلاق ـ بد کیش *P.* ردیٔ الاخلاق ـ فاسد الخلق ـ زشت منش || C'est l'homme le plus immoral que je connaisse بیلدیکم آدملرك ایچنده بوندن زیاده فاسد الاخلاق ردائت اخلاق ایله مجبول Caractère immoral بر آدم یوقدر خلاف Et qui est contraire à la morale *A.* ـ اولان مزاج بیرون از *P.* منافی الاخلاق الحسنة ـ الحسن الخلق داب ادبدن *T.* بیرون از قاعدهٔ حسن خلق ـ داب ادب اخلاق حسنهیه مخالف بر تألیف Ouvrage immoral || طشره

IMMORALITÉ. Opposition aux principes de la morale *A.* سؤ الخلق بد کیشی *P.* ردائة الاخلاق ـ فساد الاخلاق ـ زشتی منش ـ Cet homme-là est d'une *T.* خوی آلچقلغی || immoralité révoltante بو آدمك ردائت اخلاقی مهیّج عنف ونفرت اولهجق حالاتدندر

IMMORTALISER. Rendre immortel dans la mémoire des hommes *A.* یاد ونامرا همیشه زنده *P.* تأبید الذکر ـ ابقاء الذکر آدینی ابدی قلمق *T.* یاد ونامرا پاینده کردن ـ ساختن نام وذکرینی الی ابد Immortaliser son nom, sa mémoire || الآباد ابقا ایتمك Un prince qui s'est immortalisé par ses grandes actions موفّق اولدیغی مآثر جلیله تقریبیله الی انتهاء الزمان تأبید ذکر ایتمش بر پادشاه

IMMORTALITÉ. Qualité de ce qui est immortel *A.* بقاء موبّد زندگانیٔ جاودانی ـ بی مرکی *P.* عدم الفنا ـ حیات مؤبّدة ـ جانك عدم فناسی L'immortalité de l'âme || اولمامزلك *T.* مظهر نعیم des bienheureux ارواحك عدم فناسی des esprits آخرت اولمش سعادتمندانك حیات مؤبّدهلری L'immortalité bienheureuse بقای حیات سعادت سمات

Il se dit aussi de cette espèce de vie que nous acquérons dans la mémoire des hommes *A.* خلود الذکر ـ بقاء الذکر *P.* آدك ابدی قالمسی *T.* بقای نام جاودانی ـ یاد سرمدی || Des actions dignes d'immortalité بقای ذکره سزا اعمال Les grands poètes consacrent les noms à l'immortalité پسندیده مشاهیر شعرا اسامیٔ رجالك ذکرینی رهین خلود وبقا بقای نام ابدی امرنده بذل Aspirer à l'immortalité ایدرلر

سعی وکوشش ایتمک

IMMORTEL. Qui n'est point sujet à la mort *A.* لایموت ـ
همیشه *P.* منزّه عن الفنا ـ ابدیّ البقا ـ حیّ قدیم ـ خالد
آزادهٔ مرگ ـ بی مرگ ـ زنده *T.* اولمز || Dieu est immortel
par lui-même حقّ تعالی حضرتلری فی حدّ ذاته حیّ
ملائکهٔ Les anges sont immortels فنا وهلاکدن منزّهدر ـ قدیمدر
مظهر حیات جاودانیدرلر ـ کرام ابدیّ البقا درلر
On dit, L'immortel, pour dire, Dieu حیّ قیّوم

Il se dit aussi, de ce qu'on suppose devoir être d'une grande durée *A.* ابدیّ ـ مُستدیم ـ ابدیّ الاستقرار ـ ابدیّ القرار
T. همیشه پایدار ـ جاودانی *P.* سرمدیّ الاستمرار ـ الدوام
بر یادکار ابدیّ الدوام Un monument immortel || ابدی قالهجق
Une haine immortelle بغض وعداوت مستدیمه

Il se dit aussi, de ce qui doit durer dans la mémoire des hommes *A.* مستدیم الذکر ـ باقی الذکر ـ ابدیّ الذکر *P.*
دائما آکلهجق *T.* شایان یاد جاودانی || Il a fait des ouvrages immortels ـ ابدیّ الذکر اولهجق آثار جمیله تصنیف ایلدی
الی الابد شایان یاد اولهجق تألیفلر ایتدی Faire des actions immortelles آوازهٔ شهرتلری الی انتهاء الزمان باقی
وبر دوام اولهجق اعمال جلیله حیّز فعله کتورمک S'acquérir un nom immortel اذیال آخر الزمانه قدر ذکری باقی
اولهجق نام وشان تحصیلنه موفّق اولمق Sa mémoire sera immortelle ذکری الی الابد باقی وبر دوام اولهجقدر

IMMORTIFICATION. Terme de dévotion. État d'une personne qui n'est pas mortifiée *A.* عدم القهر النفس بالمشاقّة

IMMUABLE. Qui ne peut changer *A.* ممتنع التغییر ـ لا یتغیّر
دیگر گونی نا پذیر *P.* ممتنع التحویل ـ بریٔ من التغیّر ـ
دونمکه کلمز *T.* نا قابل دیگر گونی ـ || Les décrets immuables de la volonté de Dieu مشیّت بی علّت ربّانیّه‌لرینک
احکام ممتنع التغییری Dieu seul est immuable یالکز الله
تعالی حضرتلری شانهٔ تغیّردن منزّهدر Les lois de la nature sont immuables احکام قدرت نا قابل تغییر در

IMMUABLEMENT. D'une manière immuable *A.* عاریا ـ بلا تغیّر
دونمک قبول ایتمیهجک *T.* بی دیگر گونی *P.* من التغیّر
وجهله || Des personnes immuablement et indissolublement unies par le mariage تغیّردن عاری وواهمهٔ انحلالدن بری قید
نکاح ایله مقیّد اولان کسان

IMMUNITÉ. Exemption d'impôts, de charges, de devoirs *A.*
معافیّت pl. معافیّات *P.* مسلّمی *T.* مسلّملک ـ معافلق ||
Le Roi a confirmé les immunités de cette ville بو بلده‌نک
شروط معافیّتی جانب پادشاهیدن تصدیق اولندی Les immunités de l'Église طایفهٔ رهبانک شروط معافیّتلری

IMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est immutable *A.* عدم
التحوّل ـ التغیّر *P.* نا پذیریٔ دیگر گونی *T.* دونمکسزلک
|| L'immutabilité des décrets de Dieu احکام تقدیر الهینک
عدم تغیّری

IMPAIR. Nombre qui n'est pas pair *A.* وتر ـ فرد *T.* تک
صایی || Trois, cinq et sept sont des nombres impairs اوچ
بش ویدی عددلری اعداد وتردر Nous sommes ici en nombre impair بو طرفده عدد فرد اوزره یز

IMPALPABLE. Qui ne fait aucune impression sensible au toucher *A.* لا یلمس ـ ممتنع اللمس *P.* نا پذیر ـ پرواس *T.*
لمس قبول ایده‌میه‌جک ـ ال دکمکله طویلمز || On a réduit ces perles en poudre impalpable بو اینجولری سحق ایله
لمس قبول ایده‌میه‌جک غبار رقیقه تحویل ایتدردیلر

IMPARDONNABLE. Qui ne doit point se pardonner *A.* ممتنع
العفو ـ ممتنع الصفح ـ لا یصفح *P.* نا شایان عفو ـ آمرزش
نا پذیر ـ نا قابل عفو *T.* بغشلنه‌میه‌جق ـ عفوه کلمز ـ
قابل عفو اولمیان Faute impardonnable || عفوی مکمن دکل
عفوی نا قابل outrage شایان عفو واغماض اولمیان ـ جرم
بر نوع تحقیر

IMPARFAIT. Qui n'est pas achevé, à qui il manque quelque chose pour être parfait *A.* ناقص ـ غیر کامل *P.* نا تمام ـ کم
T. اکسک || Laisser un ouvrage imparfait برتألیفی نا تمام
ترک ایتمک Sa maison est demeurée imparfaite خانه‌سنک
بناسی ناقص قالدی Une guérison imparfaite برء ناقص
Il n'a eu qu'une joie imparfaite بر سرور ونشاط ناقص
تحصیل ایلدی

IMPARFAITEMENT. D'une manière imparfaite *A.* ناقصاً ـ
بالنقصان والقصور *P.* کم ـ نا تمامانه *T.* اکسک ـ اکسکلوجه
اولهرق ـ تمام اولمیه‌رق || Il n'est guéri qu'imparfaitement
ناقصاً شفایاب اولدی Il n'a traité cette matière qu'imparfaitement بو ماده‌دن بالنقصان والقصور بحث ایلدی

IMPARTABLE. Terme de Palais. Qui ne peut se partager *A.*
متعذّر القسمة ـ ممتنع التجزّی ـ ممتنع التقسیم *P.* بخش
نا پذیر ـ نا قابل تقسیم *T.* بولنمز ـ بولنمکه کلمز || Il faut

ترجیح اولندیغندن گریبان صبر وتحمّلنی چاك چاك ایدر

IMPATIENCE. Manque de patience *A.* هلع - جزع - جواظ - تنگیٔ حوصله - تنگیٔ مشرب - نا شکیبایی *P.* عدم الصبر صبرسزلق - جان طارلغی *T.* || L'impatience dans les maux آفات واکدارده جزع ونا شکیبایی Souffrir avec impatience la maladie, la mauvaise fortune مرضه وبخت نا مساعده عدم صبر وثبات اظهار ایلمك Il souffre avec impatience qu'on le contredise كلامنه مخالفت ایلدكلری حالده صبرسزلق بوخصوصك ختامنی Il meurt d'impatience que cela soit achevé ایدر كورنجیه قدر صبرسزلقدن ینار Il est dans une étrange impatience de savoir ce qui lui arrivera حقنه نه ظهور ایده جكنی بیلنجیه قدر ایتدیكی تنگك مشربلك بادئ استغراب اولهجق احوالدندر Il est dans l'impatience de vous voir صبری دونور - آرزوی دیدارك ایله صبری یانیور

IMPATIENT. Qui manque de patience *A.* معدوم الصبر - تنگ خو - تنگك مشرب - بی شكیب *P.* جواظ - جازع - حوصلهسز - جانی طار *T.* بی صبر - تنگك حوصله - بغایت صبرسز آدمدر C'est un homme fort impatient || صبرسز تنگك مشرب برخسته - مریض جازع Un malade impatient بالطبع جانی طار بر آدمدر Il est d'un naturel impatient Je suis fort impatient de savoir ce qui en arrivera حال نیه منجرّ اولهجغنی بیلنجیه قدر صبرم دوكنور

IMPATIENTER. Faire perdre patience *A.* سلب الصبر - اجزاع انفاد الصبر - *P.* نا شكیبایی آوردن *T.* صبری كیدرمك - صبری دوكتمك || Il dit de si mauvaises raisons, que cela impatiente tous ceux qui l'entendent سرد ایلدیكی علل واسباب شول رتبده واهی ونا معقولدر كه سامعینك صبرینی ثانی وبطائتیله صبرمی Il m'impatiente avec sa lenteur كیدرر دیدیكك سلب ایدر Vous m'impatientez par vos discours صحبتلر ایله صبرمی دوكدرسك Rien n'impatiente plus que d'attendre *A.* الانتظار اشدّ من النار *T.* ترقب وانتظاردن زیاده صبری سلب ایدر شئ یوقدر

S'IMPATIENTER. Perdre patience *A.* عدم الاصطبار - اضاعة الصبر *P.* نا شكیبایی نمودن *T.* صبرسزلق ایتمك || S'impatienter dans les maux ظهور ایدن مصایب وآفاتده اضاعهٔ بضاعهٔ صبرسزلق ایتمه Ne vous impatientez pas صبر وثبات ایتمك

S'IMPATRONISER. Acquérir dans une maison tant d'autorité,

Hoiter cet immeuble, il est impartable بوعقار ممتنع التقسیم اولدیغی حسبیله مزاده صاتلمق اقتضا ایدر

IMPARTIAL. Qui ne s'attache par préference ni aux intérêts, ni aux opinions de personne *A.* بریٔ من الغرض - بریٔ من طرف *T.* ازادهٔ جانبداری - بیغرض - بیطرف *P.* الالتزام غرض بر حاكم بیغرض un historien || طوتمز Un juge impartial بیطرفانه تفتیش un examen والتزامدن بریٔ بر مؤلف

IMPARTIALEMENT. Sans partialité *A.* عن غیر - بلا غرض طرف *T.* بیغرضانه - بیطرفانه *P.* بریئاً من الغرض - التزام بر مصلحتدن Discuter impartialement une affaire || طوتمیدرق بیغرضانه بحث ایتمك

IMPARTIALITÉ. Qualité de ce qui est impartial *A.* برائة طرف *T.* بیغرضی - بیطرفی *P.* عدم الالتزام - من الغرض L'impartialité est une qualité essentielle à un bon juge, à un bon historien || طوتمزلق بر حاكم عادل وبر تاریخ نویس صادقه كوره برائت من الغرض خصائص خصال لازمهدندر Juger une opinion avec impartialité بر رأیك ضرّ ونفعنی عدم التزام ایله حكم ایتمك

IMPASSIBILITÉ. Qualité de ce qui est impassible *A.* برائة *T.* درد ناپذیری - ناكارگرئ درد *P.* عدم التأثر - من الالم اجسام L'impassibilité des corps glorieux || كدر طوقنهمازلق حكمای L'impassibilité stoïque سعدانك المدن برائتی رواقیونه مخصوص عدم تأثر حالتی

IMPASSIBLE. Qui n'est pas susceptible de souffrance *A.* بریٔ درد نا پذیر *P.* عدیم التأثر - بریٔ من التألم - من الالم *T.* Les corps glorieux sont impassibles || كدركار ایتمز - كدر طوتمز اجسام سعدا بریٔ من الالمدر

IMPASTATION. Terme de maçonnerie. Composition faite de substances broyées et mises en pâte *A.* معجون *P.* آشورده *T.* دمام بر كونه Le stuc est une impastation || یوغرلمش معجون معجوندر

IMPATIEMMENT. Avec impatience *A.* بالهلع - بالجزع - جازعاً صبرسزلق *T.* بنا شكیبایی *P.* بلا تصبّر - بلا صبر - والجزع حزن واندوهنی Il supporte son affliction impatiemment || ایله بی صبر وشكیب Il attend impatiemment هلع وجزع ایله جكر مایهٔ صبر وتحمّلی رهین - دیده براه ترقب وانتظار در Il souffre impatiemment qu'on lui en ait préféré un autre نفاد اولدرق در ماندهٔ مقام انتظار در بشقهسی كندوسنه

qu'on y gouverne tout *A.* تسلطن *P.* طور فرمانفرمایی نمودن
T. آغالق ایتمک

IMPAYABLE. Qui ne se peut trop payer *A.* فوق القیمة *P.*
بی بها *T.* قیمتی یوق - بهاسی یوق || Voilà un tableau
impayable بر تصویر اشته بهاسی یوق

IMPECCABILITÉ. État de celui qui ne peut pécher *A.* نزاهة
عن الخطا - براءة من العیوب *P.* از گناه آزادگی -
بیگناهی *T.* صوچسزلق || L'impeccabilité par nature n'appartient qu'à Dieu seul بالطبع نزاهت عن الخطا انجق جناب
حقه مخصوص بر صفتدر Les Anges confirmés en grâce et les
Saints dans le ciel, sont dans l'état d'impeccabilité مظهر
فیوضات رحمتیه اولان ملائکهٔ کرام وعرش اعلاده ساکن
اولیای عظام حضراتی نزاهت عن العیوب والخطایا
عیب وخطادن منزهدرلر - حالنده اولدقلری ظاهر در

IMPECCABLE. Incapable de pécher *A.* منزه عن الخطایا -
بری من العیوب *P.* آزادهٔ گناه - بیگناه *T.* صوچسز || Il
n'y a que Dieu qui soit impeccable par nature جناب یالکز
خدای ذو الجلال فی حد ذاته عیوب وخطایادن منزهدر
Il n'y a point d'homme impeccable منزه عیوب وخطایادن
بری من الذنوب اولان آدمک وجودی - مخلوق یوقدر
یوقدر

Et incapable de faillir *A.* بری من القصور - بری من الزلة
P. آزادهٔ لغزش *T.* یاکلمز || J'ai pu manquer, je ne suis pas impeccable بری القصور دکلم بلکه بر خطا ایتمشم

IMPÉNÉTRABILITÉ. État de ce qui est impénétrable *A.* عدم
التخلل - عدم الامکان النفوذ - القابلیة التخلل - براءة من
P. نفوذ نا پذیری *T.* ایچنه کچهمازلک || L'impénétrabilité de la matière, des corps ماده نک واجرامک نفوذ
وتخلله عدم قابلیتی

Il se dit aussi au figuré. *A.* الوصول الی الکنه - عدم
الغور - الوصول الی الاستکناه - براءة من *P.* در ناپذیری -
یافت *T.* کنهنه وارلمامه || L'impénétrabilité des conseils de
Dieu, des secrets de la nature ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربانیه نک
وصول عدم کنهنه - واسرار قدرتک ارادهٔ صمدانیه نک
برائتی استکناهدن قدرتک وخفایای

IMPÉNÉTRABLE. Qui ne peut être pénétré *A.* بری من النفوذ
- امکان نا پذیر نفوذ *P.* متعذر النفوذ - ممتنع التخلل -
نگذشتنی اندر *T.* ایچنه کچهمز || Cette cuirasse est impénétrable aux coups de mousquet تفنکک قورشونی نفوذندن
بری بر زرهدر Ce cuir est impénétrable à l'eau بو دری یه
صو بودر یینک ایچنه کچهمز - صویک نفوذ وتخللی محالدر Il
y a dans ce bois-là des forts qui sont impénétrables بو اورمانک
ایچنده متعذر النفوذ قوریلر وار در La matière, les corps
sont impénétrables ماده واجرام ممتنع النفوذ در
بری - من النفوذ در

Figur. *A.* الی الکنه - ممتنع الوصول الی الکنه
- ممتنع الاستکناه - ممتنع الوصول الی الغور
P. درنیا فتنی - متعذر الادراک - ممتنع الوصول الی الغور
T. کنهنه وارلمز || Les desseins de Dieu sont impénétrables
مرادات الهیه نک کنهنه وصول امر محالدر - بشر عقول
مرادات الهیه نک غورینه وصول وادراکدن عاجز در Il
n'y a rien d'impénétrable aux yeux de Dieu ممتنع ربانیده علم
علم الهیده هر شیئک کنه - الادراک هیچ بر شی یوقدر
La prédestination est un abîme impénétrable وغورینه واصل اولور
قدر الهی کنه وغورینه وصولی متعذر بر دریای بیحد
استکناهی C'est un homme d'un secret impénétrable وپایاندر
محال اولهجق وجهله کتم اسرار ایدر بر آدمدر

On dit, qu'un homme est impénétrable, pour dire, qu'il est
caché et secret en toutes choses *A.* مبطن *P.* پوشیده درون
T. ایچلو

IMPÉNITENCE. L'état d'un homme impénitent *A.* امتناع عن
التوبة - عدم الرجوع عن المعاصی - مرادت علی العصیان
P. کناهدن - توبه سزلک *T.* نا توبه کاری - نا پشیمانی
توبه دن امتناع حالنده Vivre dans l'impénitence || پشیمانسزلق
بر کمسنه مرادت علی mourir dans l'impénitence کچنمک
العصیان - بلا توبه وفات ایتمک حالنده وفات ایتمک
- On appelle Impénitence finale, l'impénitence dans laquelle on
meurt *A.* عاقبة بلا توبة

IMPÉNITENT. Qui est endurci dans le péché *A.* غیر تایب
- متمرد علی العصیان - معدوم التوبة *P.* نا پشیمان - نا
توبه کار *T.* توبه سز || C'est un état déplorable que celui d'un
homme impénitent معدوم التوبه اولان کشینک حالی واجب
التأسفدر Il est mort impénitent بلا توبه وفات ایلدی -
عصیانه متمرد اولدرق تسلیم جان ایلدی

IMPENSES. Terme de Jurispr. Il se dit des dépenses qu'on
fait pour entretenir une chose qui appartient à autrui *A.* مصارف
مصارف لازمة || Rembourser les impenses et améliorations

لازمدیبی وتعمیرات وترمیمات بهاسنی ادا ایتمک

IMPÉRATIF. Terme de Grammaire. Il se dit du mode du verbe qui exprime commandement *A.* امر

IMPÉRATIF, adj. Impérieux *A.* متحکم *P.* فرمانران *T.* بیوریجی || Il parle d'un air impératif متحکمانه سویلر

En termes de Jurispr., on appelle Disposition impérative, celle qui ordonne de faire quelque chose *A.* حکم قطعیّ - امر قطعیّ

IMPÉRATIVEMENT. D'une manière impérative *A.* تحکماً - امراً - علی وجه التحکّم *P.* امر گونه - متحکمانه *T.* بیوررق

IMPÉRATRICE. L'épouse d'un Empereur *T.* ایمپراطوربچه

IMPERCEPTIBLE. Qui échappe à la vue *A.* لا - غیر مرئیّ - خفیّ من النظر *P.* نهان از دیده - ندیدنی *T.* یری بو شئ خفیّ || Cela est imperceptible بلورسز - کوزه کورنمز من النظر در Les émanations des corps sont imperceptibles ابداندن صدور - سطیعات ابدان خفیّة من النظر در ایدن نسنهلر کوزه کورنمز

Il se dit aussi de ce qui regarde d'autres sens que la vue *A.* غیر محسوس - خفیّ *P.* نا محسوس *T.* بلورسز - طویلمز || Une odeur si légère et si délicate, qu'elle est presque imperceptible غایت خفیف ونازک اولوب همان محسوس دکل بر رایحه Le frémissement d'une cloche devient comme imperceptible sur la fin طنطنهٔ ناقوس آخرکارده نا محسوس کبیدر — Figur. || Qui discernera ce bien presque imperceptible, au milieu des maux qui l'entourent? شو قدر مصایب وآفات ایچنده محسوس اولمیەجق بر لطفی کیم فرق وتمییز ایده بیلور

IMPERCEPTIBLEMENT. Insensiblement, peu à peu *A.* من غیر احساس - خفیاً *P.* نهانی *T.* بلورسز اولەرق || Cela se fait imperceptiblement بو شئ من غیر احساسٍ وقوع بولمقده در

IMPERDABLE. Qui ne saurait se perdre *A.* متعذر الفوت *P.* بی احتمال فوت *T.* غایب اولنمیەجق - فوت اولنمیەجق Il ne se dit qu'en cette phrase, Un procès imperdable فوتی محال بر دعوا

IMPERFECTION. Défaut, manquement *A.* نقص - نقیصة - قصور - معایب .pl عیب - نقایص .pl عیوب .pl نقصان تقصیر .pl تقصیرات *P.* کمی - کاست - اکسکلک || Imperfection de corps عیب بدن d'esprit نقصان عقل Tous les hommes sont pleins d'imperfections بنی آدمک جملەسی پر عیوب ونقایصدر On doit supporter les imperfections de ses amis دوستلرک نقایص وتقصیراتلرینه تحمّل لازمەدر

IMPÉRIAL. Qui appartient à l'Empereur ou à l'Empire *A.* سلطانیّ *P.* شاهی *T.* پادشاهک - ایمپراطورک

IMPÉRIALE. Le dessus d'un carrosse *A.* سقف العجلة *P.* آسمانهٔ گردونه *T.* هنطوک تاوانی

IMPÉRIEUSEMENT. Avec hauteur *A.* بالتعظّم - بالتحکّم - بالتجبّر *P.* زبردستانه - متحکمانه - متعظمانه - بصورت حکمرانی *T.* کبرلک وبیورمه طوری ایله || Parler impérieusement متحکمانه نطق ایتمک traiter تحکّم وتجبّر صورتیله معامله ایتمک

IMPÉRIEUX. Hautain, qui commande avec orgueil *A.* متعظّم - متحکّم - متجبّر *P.* زبردست *T.* کبرلو || Femme impérieuse humeur زن متعظمه تعظّم وتحکّم ایله مجبول مزاج کبر آلود Avoir la mine impérieuse, l'air impérieux بر کمسنەنک طور وسیماسنده آثار تعظّم بدیدار اولمق

IMPÉRISSABLE. Qui ne saurait périr *A.* عدیم الفساد - بریّ من الفساد *P.* نا پذیر فساد - نا قابل فساد *T.* بوزلمز - فساد قبول ایتمز - یوق اولمز || Les anciens philosophes soutiennent que la matière est impénétrable فلاسفهٔ متقدّمین مادّەنک عدم فسادی دعواسنده درلر

IMPÉRITIE. Ignorance des choses de l'état qu'on professe *A.* عدم الحذاقة *P.* خیره دستی - بی استادی *T.* اوزسزلق || L'impéritie d'un chirurgien جرّاحک عدم حذاقتی Il fit voir une grande impéritie dans cette occasion بو بابده غایت مرتبه عدم حذاقت اثبات ایلدی

IMPERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est imperméable *A.* عدم الامکان النفوذ - عدم القابلیّة الانتشاف - سفیحیّت الرطوبة *P.* نم نا پذیریٔ نفوذ *T.* یاشک کچەمامزلکی

IMPERMÉABLE. Il se dit des corps à travers lesquels un fluide ne saurait passer *A.* سفیح - غیر - بریٔ من الانتشاف قابل النفوذ الرطوبة *P.* نم نفوذ - نا پذیر - نا قابل انتشاف *T.* یاش کچمز || Le verre est perméable à la lumière, et imperméable à l'eau زجاجک نفوذ ضیایه قابلیّتی درکار در انجق صویک نفوذینه نا قابلدر

IMPERTINEMMENT. Avec impertinence *A.* بالمجانة *P.* کستاخانه - بی باکانه *T.* ادبسزجه - کستاخلق ایله || Il lui répondit impertinemment کستاخانه جواب ویردی Il se conduisit fort

impertinemment كمال مجانت ايله حركت ايلدى

IMPERTINENCE. Caractère d'une personne ou d'une chose impertinente *A.* مجانت ـ سوء الادب *P.* كستاخى ـ بى باكى *T.* ادبسزلك ـ كستاخلق || L'impertinence de cet homme est si grande que... بو آدمك مجانتى شول رتبه‌ده در كه... J'admire l'impertinence de ce discours بو كلامده مشهود اولان حال كستاخى ومجانت موجب استغراب اوله‌جق بر معنا در ـ Il se dit aussi des paroles et des actions conformes à ce caractère *A.* اقوال وافعال باهرة المجانة *P.* گفتار وكردار *T.* ادبسزلكلر كستاخانه كلمات || Dire des impertinences خلاف دأب ادب سوزلر ـ مجانت آلود تفوه ايتمك لسانه آلمق

IMPERTINENT. Qui parle ou qui agit contre le jugement, contre la bienséance *A.* ماجن ـ هكوك *P.* كستاخ ـ بى باك *T.* ادبسز || Elle est bien impertinente d'avoir dit cela غايت ماجنه بر قارى اولملو در كه حتى اول مقوله كلامى تفوه ايليه ـ Il se dit aussi des actions et des discours. V. Impertinence.

On dit en termes de Pratique, qu'un fait, qu'un article est impertinent, pour dire, qu'il n'a rien de commun avec la chose dont il s'agit *A.* لا فى مقامه ـ خارج من المناسبة *P.* نا بمحل *T.* مناسبتسز ـ صدددن خارج

IMPERTURBABILITÉ. État de ce qui est imperturbable *A.* برائة من الاخلال ـ برائة من التشويش *P.* نا پذيرئ خلل قبول *T.* نا قابليت شوريدگى ـ شورش ايتمامزلك || L'imperturbabilité de son âme نفسنك حال اخلال وتشويشدن برائتى

IMPERTURBABLE. Qui ne peut être troublé *A.* برئ من الاخلال ـ برئ من التشويش *P.* نا قابل شوريدگى *T.* شاشمز ـ خلل قبول ايتمز || Il est imperturbable dans les résolutions qu'il a prises, dans les desseins qu'il a formés درونده قرار داده اولمش تصميمات وآرا وتصور كرده‌سى اولمش لوايح خاطر واهمهٔ تشويش واخلالدن مبرادر Sa mémoire est imperturbable قوت حافظه‌سى شوائب تشويشدن بريدر Il déduisait ses raisons d'une manière imperturbable سرد ايلديكى علل واسبابى بر وجهله قابل اخلال اوله‌ميه‌جق صورتده وضع ايلدى

IMPERTURBABLEMENT. D'une manière imperturbable *A.* بلا اخلال ـ بريئًا من الخلل *P.* بى شوريدگى *T.* شاشميه‌رق ـ خللسز || Savoir par coeur imperturbablement بريئًا من الخلل از بر ايتمك

IMPÉTRABLE. Qui se peut impétrer *A.* ممكن التحصيل *P.* گرفتنى ـ تحصيل پذير امكان *T.* آلنه بيلور || Les lettres que vous sollicitez ne sont point impétrables مطلوبك اولان اذننامه‌لر ممكن التحصيل دكلدر ـ On dit, qu'un bénéfice est impétrable, lorsqu'il est vacant, et qu'on peut l'obtenir بو زعامت ممكن التحصيلدر

IMPÉTRANT. Terme de Jurispr. Qui a obtenu des lettres du prince, ou un bénéfice *A.* متصرف *P.* دارنده *T.* النده اولان || L'affaire fut jugée en faveur de l'impétrant مصلحت متصرف طرفنه حكم اولندى

IMPÉTRATION. Obtention *A.* استحصال || L'impétration d'une grâce بر نوع لطف واحسانك استحصالى

IMPÉTRER. Terme de Jurispr. Obtenir en vertu d'une supplique *A.* اخذ فى يد التصرف ـ تحصيل *P.* گرفتن *T.* آلمق || Impétrer un bénéfice بر زعامت تحصيل ايتمك des lettres du prince برات پادشاهى تحصيل ايتمك

IMPÉTUEUSEMENT. Avec impétuosité *A.* شديدًا ـ بالشدة ـ طحومًا ـ بالطحمه *P.* بتندى ـ باتيزى *T.* شدتلوجه ـ ضربلو || Le vent soufflait impétueusement ريح كمال شدت اوله‌رق ايله هبوب ايدر ايدى Ce fleuve coule impétueusement بو نهرك صويى بالشدة والطحمه جريان ايدر Parler impétueusement شدت ايله تكلم ايتمك

IMPÉTUEUX. Violent, rapide *A.* شديد ـ طحوم *P.* تند ـ تيز *T.* كسكين ـ ضربلو ـ سرد ـ زورلو || Vent impétueux ريح شديد ـ سيل طحوم torrent كسكين روزكار ـ شديد الجريان ـ سيل ـ آقر بر سيل ضربلو Ouragan تندباد طحوم ـ تندباد شديد ـ En parlant du vent, on emploie particulièrement ces mots *A.* ريح هجوم ـ ريح مجفل ـ ريح سيهوك ـ ريح عاصف *P.* باد تند وتيز *T.* صاورر روزكار ـ طپراق سرد روزكار

Il se dit aussi des mouvemens de l'âme *A.* شديد ـ حديد *P.* تند وتيز *T.* سرد Colère impétueuse غضب شديد Passions impétueuses امراض نفسانيهٔ حاده ـ On dit aussi, C'est un homme impétueux *A.* شديد النفس ـ حديد المزاج *P.* تند خو ـ تند مزاج *T.* سرد خويلو ـ تنتيز خويى

IMPÉTUOSITÉ. Qualité de ce qui est impétueux *A.* شدّت -
طحمت *P.* تندی *T.* کسکینلک - سردلک || L'impétuo-
sité des flots امواج دریانک طحمت وشدّتی du vent
سیلک طحمت هبوب ایدن روزکارک شدّتی d'un torrent
آتک شدّت وشدّت اوزره جریانی de la course d'un cheval
صولت وهجومک عدو وسیری Soutenir l'impétuosité d'une attaque
شدّتنه مقاومت ایتمک Une source qui sort avec impétuo-
sité صو بطن منبعدن شدّت وطحمت اوزره منفجر اولان
Le sang sortait avec impétuosité دم بالشدّة والطحمه ثوران
- حدّت - سورة الطبع - سورت *A.* Figur. - ایدر ایدی
سردلک - تنتیزلک *T.* تیز خویی - تیزی *P.* حدّة المزاج
|| L'impétuosité française فرانسهلونک سورت طبعی de son
humeur فلانک حدّت مزاجی L'impétuosité du premier mou-
vement حملهٔ اولینک حدّتی Agir avec impétuosité حدّت
طبع ایله عمل وحرکت ایتمک Parler avec impétuosité حدّت
ایله سویلمک

IMPIE. Qui n'a point de religion, qui méprise les choses de
la religion *A.* ملحد pl. ملحدین - کافر pl. کفّار *P.* بلغندر
- دینسز *T.* بی آیین - بی مذهب || C'est un homme impie
ملحد بر آدمدر - Et qui est contraire à la religion || Sentimens
impies اعتقادات کفرآمیز discours مقالات کفرآمیز Culte
impie دین کفرآیین Pensées impies معانئ کفرآلود paroles
کلمات کفرآلود actions افعال کفر اشتمال

IMPIÉTÉ. Mépris pour la religion *A.* کفر - الحاد *P.* بلغندری
T. دینسزلک || Des discours pleins d'impiété کفر - بی دینی
والحاددن عبارت اقوال وکلمات - Il se dit aussi des actions
ou des discours impies || Commettre, dire des impiétés اعمال
کفر اشتمال ارتکاب ایتمک واقوال کفر مآل تفوّه ایتمک

IMPITOYABLE. Qui est insensible à la pitié *A.* معدوم المرحمة
عاری من الترحّم - *P.* نا مهربان - بی ترحّم - بی بهرهٔ
T. مرحمتسز - یورکی پک || C'est une âme, un
coeur impitoyable مایهٔ ترحّمدن عاری - قلب بی ترحّم مرحمت
فؤاد شدّت اعتیاد Juge impitoyable مرحمتسز بر قاضی

IMPITOYABLEMENT. Sans pitié *A.* من غیر مرحمة *P.* بنامهربانی
T. بی ترحّمانه - مرحمتسزلک ایله - یورک پکلکیله ||
On l'a traité impitoyablement فلان کمسندیه بی ترحّمانه
معامله اولندی

IMPLACABLE. Qu'on ne peut apaiser *A.* ممتنع التسکین *P.*
نا پذیر آرمیدگی - سکونت نا پذیر *T.* یومشانمز || Colère
implacable غیظ وعدوان ممتنع haine غضب ممتنع التسکین
سکونت قبول ایدهمیهجک عنیف المزاج homme التسکین
P. خصم مداعک - خصم الدّ *A.* Ennemi implacable - ادم
اصلا مرحمتی یوق *T.* دشمن بی رحم - دشمن بی امان
بر دشمن

IMPLICATION. Terme de Jurispr. Engagement dans une affaire
criminelle *A.* اشتمال - محاوطة - تدخّل *P.* اندر پیچیدگی
T. ایچنده بولنمه علاقه داری - || L'implication dans une
affaire criminelle rend incapable de tenir ni office ni bénéfice
بر جنایتک ایچنه محاوطه واشتمال کرک منصب
وکرک زعامت ضبطنه مانع بر کیفیتدر - برجرم وقباحتک
ایچنده بولنمق حقّ تصرّف منصب وزعامتدن اسقاطی
موجب بر حالتدر

En termes d'école, il signifie, contradiction *A.* تناقض *P.*
ضدّی با همدیگر *T.* ضدّلک برلریله بری || Il y a de
l'implication dans ces deux propositions بو ایکی مسئله بیننده
تناقض وار در

IMPLICITE. Qui n'est pas expliqué en termes clairs *A.* ضمنیّ
|| Cela est contenu dans le contrat d'une manière implicite بو
کیفیّت حجّت ایچنده وجه ضمنی ایله مشتملدر - درون
حجّتده ضمناً مشتملدر Volonté implicite رضای - ارادهٔ ضمنیّه
شروط ضمنیّه Conditions implicites ضمنی

IMPLICITEMENT. D'une manière implicite *A.* ضمناً || Cette
proposition est dans ce livre-là implicitement بو مسئله فلان
تألیفک ایچنده ضمناً محتویدر

IMPLIQUER. Envelopper, engager dans un crime, dans une
affaire fâcheuse *A.* ادخال *P.* اندر پیچیدن - علاقه دارکردن
T. ایچنه آلمق || On l'a voulu impliquer dans ce crime-là
فلانک اول جرم وقباحت ایچنه ادخالنی مراد ایلدیلر
On l'a impliqué dans cette accusation فلان تهمتک ایچنه
ادخال ایتدرمشلردر C'est une affaire dans laquelle il ne
veut point être impliqué بر مصلحتدر استمز ایچنده بولنمسنی -
ایچنده بولنمسندن حظ ایتمدیکی بر مصلحتدر

On dit, qu'une chose implique contradiction, pour dire, qu'elle
renferme contradiction *A.* متضمّن التناقض || Cet auteur a dit
telle chose en tel chapitre, et puis il dit en un autre endroit
que ... cela n'implique-t-il pas contradiction? *A.* بو مؤلف

فلان فصلده بویله دیمشیکن آخر بر محلده شویله دیر
بو کیفیت متضمن تناقض دکلمیدر

IMPLIQUÉ. *A.* داخل *P.* اندر پیچیده ـ ملاقه دار *T.* ایچنده
ایچنه آلنمش ـ بولنمش

IMPLORER. Demander avec humilité une grâce, quelque secours *A.* تضرّع ـ ابتهال ـ استدعا *P.* لابه کردن ـ لابیدن
نیاز کردن ـ نیازیدن ـ *T.* یلوارمق ـ دیلمک || Implorer l'assistance de Dieu جناب حقدن نصر واعانت نیاز ایتمک ـ
le secours du Ciel جناب باریدن استدعای مددرسی
la clémence du vainqueur غالبدن استدعای واعانت ایتمک
la protection d'un grand prince شفقت ومرحمت ایتمک
ـ بر حکمدار قویّ الاقتدارک حمایتنی تضرّع ونیاز ایتمک
بر حکمدار جلیل الشانک سایهٔ حمایتنی بالتضرّع
والابتهال نیاز ایتمک

IMPOLI. Qui est sans politesse *A.* جلیف pl. جلفا ـ عدیم
الظرافة *P.* بیظرافت ـ خورباد *T.* قبا ـ خویراد || Homme impoli قبا بر آدم ـ مایهٔ ظرافتدن عاری بر آدم Manières impolies اطوار بیظرافت ـ اطوار معدومة الظرافة

IMPOLITESSE. Défaut opposé à la politesse *A.* جلافت ـ
عدم الظرافة *P.* بیظرافتی ـ خوربادی *T.* قبالق ـ خویرادلق
|| La fierté et le manque d'éducation sont les sources ordinaires de l'impolitesse جلافت طبعک منشاء عادیسی کبر وغرور وامر تأدیب اخلاقده اولان نقصان وقصور در ـ Il se dit aussi des actions impolies || Il m'a fait une impolitesse بکا بر خویرادلق
کندودن Je n'ai reçu de lui que des impolitesses ایتدی
خویرادلقدن غیری بر شئ کورمدم

IMPORTANCE. Ce qui fait qu'une chose est considérable *A.* مهمیّت ـ اعتنا ـ وجوب الاعتنا *P.* اعتنا شایستی *T.*
لازملولق || L'affaire est d'une grande importance مهمیّت
اهمّ مهامّ واجبة الاعتنادندر ـ عظیمه‌سی درکار بر مصلحتدر
de plus d'importance qu'on ne croit امور واجبة الاعتنادندر ـ
ظنّ وتخمیندن برقاچ قات زیاده اهمّ ومعتنا بر مصلحتدر
La chose est de nulle importance en soi, mais elle peut devenir d'une grande importance dans la suite بو مادّه فی نفسها
مهمّدن دکل ایسه ده کیده‌رک کسب مهمیّت عظیمه
ایتمک احتمالی درکار در En toutes choses, il est d'une grande importance de bien commencer کافّهٔ اشیاده لایقی اوزره بداء
اولنمق اهمّ والزمدر ـ اهمّ مهامّدن بر کیفیّتدر ـ On dit, qu'un
homme attache de l'importance à tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il cheche à se faire valoir فلان کمسنه کافّهٔ اعمال وافعالنی
مهمّ کوسترر qu'il met de l'importance aux plus petites choses امور
جزئیه‌یی مهمّ وجسیم اوله‌رق قوللنور et qu'un homme fait l'homme d'importance نفسنی ـ لازملو آدم طورینی کوسترر
شایان اعتنا کوسترمک قیدنده در

IMPORTANT. Qui importe, qui est de conséquence *A.* مهمّ ـ
الزم ـ معتنابه ـ واجب الاعتنا ـ اهمّ *P.* اعتنا شایستهٔ *T.*
لازملو || Avis important رأی واجب الاعتنا conseil نصح مهمّ
mot لفظ مهمّ ـ لازملو سوز Parole importante کلام مهمّ La faute que vous avez faite est plus importante que vous ne pensez
ارتکاب ایلدیککک زلّه وقصور ظنّ وتخمینکدن بر قاچ
قات زیاده معتنا بهدر ـ ایتدیککک قباحت ظنّ ایلدیککک
مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده جسیمدر Il aurait été important pour le bien de vos affaires que vous eussiez fait ce voyage
بو سفری ایتمک کندو امورککک تسهیلنه وسیله اولمغله
اهمّ والزم عدّ اولنور Il est important d'y mettre ordre au plus tôt
بر ساعت اوّل تنظیمی اهمّ اموردندر ـ On dit, qu'un
homme fait l'important بر لازملو آدم طورینی کوسترر

IMPORTATION. Action d'importer. V. ce mot.

IMPORTER. Faire arriver dans son pays des productions étrangères *A.* ادخال المال ـ جلب المال فی داخل الملک
فی الملک *P.* مال آوردن بدرون ملک *T.* ملکه ایچنه
خارجدن مال کتورمک || C'est une denrée que l'on importe en grande quantité خارجدن کلّیتلو اوله‌رق جلب وادخال
اولنان ذخایردندر ـ دیار آخردن آلنوب درون ملکه ادخال
اولنان ذخایر اقسامندندر

IMPORTER. Être d'importance *A.* اقتضا ـ لزوم *P.* بایستن
شدن ـ مقتضی *T.* لازم اولمق ـ اقتضالو اولمق || Cela ne lui peut importer de rien بو شئ فلانه بر درلو لزومی یوقدر
En quoi cela peut-il lui importer? بو شئ فلان کمسنه‌نک
نه‌سنه لزومی اوله بیلور Il importe pour la sûreté publique
امنیّت عامّه ایچون لزوم واقتضاسی درکار در Il lui importe fort de faire ce voyage بو سفری ایتمک غایة الغایه
مقتضای مصلحتیدر Cela m'importait plus qu'à lui بو شئ فلانه
لزومی وار ایسه بکا اهمّ والزمدر Ce sont des choses qui ne m'importent guère بکا چندان مقتضی اولمیان شیلردندر Cela
m'importe beaucoup بکا غایت ایله مهمّ ومقتضیدر ـ On dit

نيه - نه لازم - لازم دكل absolument, N'importe, qu'importe ?
كثرت مال Qu'importent les richesses, les honneurs || لازم
- مال واقبال ندیی مفید در - وجاه واقبال نیه لازم
مالدارلقدن وشان واقبالدن نه چیقار

IMPORTUN. Fâcheux, incommode *A.* موجب الثقلة - موجب
صیقندی - صیقندی ویریجی *T.* ثقلت آور *P.* التعجیز
سکا ایراث Il craint de vous être importun || کتوریجی
موجب C'est un demandeur importun ثقلتدن احتراز ایدر
Ses fréquentes visites sont impor- ثقلت اولور بر متقاضیدر
tunes زیارات متتابعه‌سی موجب تعجیز وثقلتدر Il est
importun par ses questions ایتدیکی سؤاللر بادئ ثقلت
موجب تعجیز در - اوله‌یور

Il est aussi substantif *A.* ثقیل - ثقلا pl. ثقیل - معجّز
C'est un || آغر جانلو - صیقندیلو *T.* گرانجان *P.* المزاج
importun ثقیل *A.* Il se dit aussi des choses - بر معجّز آدمدر
- ثقلب ویریجی - ثقلتلو *T.* رنج آور - رنج رسان *P.*
un habit بر ریح ثقیل Un vent importun || کوکل صیقیجی
ثقلت ویریجی Une pluie importune ثقلت ویریجی لباس
چاکلرك شماطه‌سی Le bruit des cloches est importun بر باران
ثقیلدر

IMPORTUNÉMENT. D'une manière importune *A.* بالثقلة -
تعجیزلق ایله *T.* معجّزانه *P.* علی وجه التعجیز - بالتعجیز
صیقندی ویره‌رك -

IMPORTUNER. Incommoder, ennuyer *A.* تعجیز - ایراث الثقلة
صیقندی ویرمك *T.* ثقلت آوردن - گرانجانی نمودن *P.*
سنی Je crains de vous importuner || ثقلت ویرمك -
Il ne faut سکا ثقلت ویرمکدن - تعجیزدن احتراز ایده‌رم
pas importuner ses amis کشی کندو دوستلرینه باعث ثقلت
اولملو دکلدر On ne peut rien obtenir de lui qu'à force de l'im-
portuner تعجیزدن غیری طریق ایله کندودن برشئ تحصیلی
شول Il est de si mauvaise humeur, que tout l'importune محالدر
رتبده منقبض وتنگدلدر که هر شئ کندویه ثقلت ویرر
Importuné. *A.* ثقلت یافته - تعجیز کرده *P.* مظهر التعجیز
T. صیقندی‌یه اوغرامش

IMPORTUNITÉ. Action d'importuner *A.* تعجیز pl. تعجیزات
P. رنج آوری *T.* صیقندی ویرمه || Grande, continuelle im-
portunité تعجیز عظیم وتعجیز دائمی Obtenir quelque chose par
importunité بر شیئی تعجیز طریقیله تحصیل ایتمك Essuyer
des importunités مظهر تعجیزات اولمق

IMPOSABLE. Qui doit être, qui peut être imposé *A.* مستحق
تحمیل *T.* سزاوار گزیت *P.* واجب الضریبة - الضریبة
تکلیفه کرکلو

IMPOSANT. Il se dit de tout ce qui imprime un sentiment de
crainte, de respect, d'égards *A.* موجب الخشیة - مهیب -
هیبت - مهابت انگیز - هیبت بخشا *P.* جالب المهابة
تمکین ووقار Gravité imposante || مهابتلو *T.* پر شکوه - فرما
سیمای هیبت فرما figure مهابت آثار

IMPOSER. Mettre dessus *A.* وضع علی *P.* بر نهادن *T.*
اوزرینه قویمق En ce sens, il ne se dit au propre qu'en cette
phrase, L'évêque impose les mains en donnant la prêtrise پسقپوس
نایل رتبهٔ رهبانیّت اوله‌جق کمسنه‌نك اوزرینه یدینی
وضع ایله اعطای رهبانیّت ایدر

Et charger quelqu'un de quelque chose de difficile, de fâcheux
A. تحمیل - الزام *P.* بر زدن - در عهده کردانیدن *T.*
اوزرینه قویمق - یوکلتمك || En lui donnant cette commis-
sion, on lui a imposé un fardeau bien lourd بو مأموریّت ایله
اوزرینه بر بار گران تحمیل اولنمش اولدی Imposer un joug
insupportable گردننه بر ربقهٔ طاقت شکن تحمیل ایتمك -
گردننه فوق الطاقه بر ربقهٔ تحمّلگداز تحمیل ایتمك
Imposer des conditions fâcheuses شروط عنیفه تحمیل والزام
مغلوبین C'est au vainqueur à imposer la loi aux vaincus ایتمك
اوزرینه تحمیل احکام ایتدرمکه غالبك استحقاقی درکاردر
- On dit aussi, Imposer des peines *A.* الزام الحدود الشرعیّة
une pénitence *A.* الزام الحدّ الکفارة Imposer silence *A.* الزام
الصمت والسکوت *P.* خموشی فرمودن *T.* صوصدرمق

S'imposer. *A.* التزام - الزام علی نفسه *P.* در عهده کردن
بر خود گرفتن - *T.* اوزرینه یوکلنمك || S'imposer une peine
کفّارت نفسنه بر حدّ شرعی الزام ایلمك une pénitence
ذنوب ضمننده بعض شروطك اجراسنی التزام ایلمك
بر خدمتی - بر نوع خدمتی التزام ایتمك une tâche
اوزرینه یوکلنمك

On dit, Imposer un nom, pour dire, donner un nom *A.* تسمیة
وضع الاسم - *P.* نام نهادن - نام دادن *T.* آد - آد قومق
حضرت Adam imposa le nom à tous les animaux || ویرمك
آدم جمیع حیواناته وضع اسم ایلدی Imposer le nom à une
ville nouvellement bâtie مجدّداً بنا اولنمش بر بلده‌یه وضع

اسم ایتمك

Imposer, se dit aussi des impôts dont on charge les peuples *A.* طرح ـ ضرب ـ تحميل *P.* انداختن *T.* صالمق ـ آتمق || Imposer un tribut بر ویرکو طرح ایتمك Imposer un tribut sur tous les sujets d'un État ملکك رعایاسنه عموماً سالیانه صالمق ـ Imposer des droits sur tout ce qui entre dans un royaume, et sur tout ce qui en sort رعایانك اوزرینه على العموم طرح ضریبه ایتمك خارجدن درون ملکه کتوریلان ودرون ملکدن دیار آخره نقل ایچون آلنوب کوتوریلان جمیع اموال اوزرینه طرح رسوم ایتمك Imposer la taille برکمسنه نك طرح جزیه ایتمك Imposer quelqu'un à la taille برکمسنه یی جزیه یه تابع قلمق ـ اوزرینه طرح جزیه ایتمك

Il signifie aussi, imputer à tort *A.* اسناد ما لم یکون ـ اتهام *P.* نا حق یره تهمتلو ایتمك *T.* جرم نا کرده اسناد کردن || On lui a imposé un crime dont il est très-innocent اصلا کلیاً بریء ـ مدخلی اولمدیغی بر تهمت ایله اتهام اولندی فلانی ـ الذمه ایکن اسناد ما لم یکون ایله اتهام اولندی علاقه سی اولمدیغی بر قباحت ایله نا حق یره تهمتلو ایتدیلر

Imposer et **en imposer**. Inspirer du respect *A.* ایقاع الهیبة ـ ایراث الهیبة ـ الزام الخشیة *P.* هیبت بخشیدن ـ خشیت *T.* فرمودن ادب طاقندرمق || La présence du général imposa du respect aux mutins جنرالك مواجهه سی طایفهٔ عصاته یوزی زوربالرك ادبنی طاقندردی ـ ایقاع هیبت ایلدی Sa figure impose le respect شکل وسیماسی ایقاع هیبت ایدر C'est un homme dont la présence impose حضوری الزام هیبت ایدر بر آدمدر

En imposer, signifie aussi, en faire accroire, tromper *A.* تغلیط ـ تغریر ـ تخدیع *P.* فریفتن *T.* آلداتمق || Vous voulez en imposer à vos juges, à vos auditeurs قضات وحکامی وسامعینی آلداتمق قیدنده سك

Imposé. *A.* موضوع *P.* نهاده *T.* قونمش *A.* محمول ـ ملزم ـ مطروح *A.* یوکلنمش *T.* در عهده کردانیده ـ برزده *P.* انداخته *T.* صالنمش ـ آتلمش || Joug imposé مضروب ضریبهٔ taxe جزیهٔ مضروبه Taille imposée تحمیل اولنمش ربقه اسم موضوع Nom imposé مطروحه

IMPOSITION. Action d'imposer les mains *A.* وضع الایادی على ـ تعبیة الایادی *P.* بر نهادن دست *T.* اوزرینه ال قویمه || Les Apôtres ont fait plusieurs miracles par l'imposition des mains حواریون حضراتی تعبیهٔ ایادی ایله نیچه نیچه معجزات اظهار ایتمشلردر

Il se dit figur. de l'action d'imposer quelque charge onéreuse *A.* حمل ـ طرح *P.* انداخت *T.* صالمه ـ آتمه || L'imposition des tailles خراجیه نك طرحی d'un nouveau droit بر رسوم بر سالیانهٔ d'un nouveau subside رسم جدیدك طرحی بر ضریبه نك طرحی d'un tribut جدید صالمه

Et du droit imposé sur les choses ou sur les personnes *A.* وضیعة pl. وضیعات ـ ضریبة pl. ضریبات *P.* باج ـ گزیت *T.* ویرکو ـ تکلیف || Imposition nouvelle تکلیف جدید modérée ضریبهٔ معتدله excessive ضریبهٔ مفرطه Lever les impositions تکالیفی جمع وتحصیل ایتمك

IMPOSSIBILITÉ. Négation de possibilité *A.* استحاله ـ عدم الامکان *P.* امکان نا پذیری *T.* امکانسزلق || Il y a de l'impossibilité à cela بونك عدم ـ بو بابده عدم امکان محققدر شویله ... Il est de toute impossibilité de امکانی درکاردر شویله اولمسی بهمه حال ـ اولمق محال اندر محالدر عدیم الامکاندر

On appelle Impossibilité métaphysique, celle qui résulte de l'essence même des choses *A.* استحالهٔ من جهة النفس Et impossibilité physique, celle qui résulte des lois de la nature *A.* استحالهٔ طبیعیة Et impossibilité morale, celle qui résulte des moeurs ordinaires des hommes *A.* استحالهٔ عقلیة ـ استحالهٔ عادیة

IMPOSSIBLE. Qui ne peut être *A.* محال ـ عدیم الامکان *P.* امکان نا پذیر *T.* امکانسز || Le mouvement perpétuel, la quadrature du cercle sont des choses qui ont été regardées jusqu'ici comme impossibles حرکت دائمه وتربیع دائره ماده لری الى الآن محالات قبیلندن عد اولنو کلمشدر Il n'y a rien d'impossible à Dieu عند الله تعالى محال شیء یوقدر Cela est moralement et physiquement impossible فلان شیء کرك حسب عقلاً وطبعاً ـ العاده وکرك حسب الطبیعه عدیم الامکاندر محالدر Il lui est impossible de demeurer long-temps en un lieu طول مدت بر محلده اقامت کندویه کوره امر محالدر Je ne puis faire l'impossible محالی حیز فعله کتورمکه قادر ـ محالی ممکن ایتمکه ـ دکلم Réduire un homme à l'impossible, C'est exiger de lui ce qu'il ne peut faire برکمسنه یه محالاتی تکلیف ایتمك

PAR IMPOSSIBLE. Façon de parler qu'on emploie, quand on suppose une chose qu'on sait bien être impossible *A.* على طريق على طريق || فرض المحال Si par impossible on devenait jeune فرض محال سنّ حداثتك اعادهسى لازم كلسه

IMPOSTEUR. Celui qui en impose, qui trompe *A.* خادع *P* آلداديجى *T.* سالوس *P.* ماكرين ـ مكّار ـ ماكر ـ خادعين || C'est le plus grand imposteur qui fut jamais بو آنـه قدر كورلمش خادعين وماكرينك اكبريدر

Et celui qui tâche de tromper par de fausses apparences *A.* كاذب ـ خاتل ـ ختّال *P.* فند پيشه *T.* يلانجى || Il veut passer pour un homme de bien, pour un grand dévot, mais ce n'est qu'un imposteur كندو يى اهل خير وغايت ايله متعبّد كوسترمك استر انجق ختّال محضدر Il y a eu plusieurs imposteurs qui ont pris le nom de certains princes بعض امرانك اسمنى آلمش نيجه نيجه كاذبلر ظهور ايتمشدر ـ Il se dit aussi adjectivement || Discours, air imposteur كلام كذب آلود وشكل وسيماى كاذب

Et celui qui débite une fausse doctrine *A.* مضلّ ـ كذّاب *P.* دروغكار *T.* يلانجى || C'est un imposteur qui nous débite ses rêveries pour des vérités كندو خليالربنى بزه حقيقت يرينه نشر ايتدرر بر كذّابدر

Il se prend aussi pour Calomniateur *A.* افّاك ـ مفترى ـ *P.* بهيت بهتان پرداز *T.* افتراجى || On ne saurait trop punir les imposteurs خلقه بهتان وافترا ايله مألوف اولان خبائتكارانك تاديبى هر نقدر شديد اولسه لايقدر

IMPOSTURE. Action de tromper, d'en imposer *A.* خدعة ـ خديعة ـ مكر *P.* سالوسى *T.* آلداتمه

Il signifie aussi, tromperie par de fausses apparences *A.* ختل كذب *P.* فند *T.* يالمه ـ يلانجيلك || Toute sa vie n'était qu'une imposture مدّت عمرى لا ينقطع فند وكذبدن عبارت ايدى ـ كذب وريادن عبارت ايدى

Il se dit aussi de l'illusion des sens *A.* زيغ الحواسّ ـ زيغ *P.* وهل الحواسّ *T.* فريب حواسّ *T.* حواسّك ياكلمهسى || Il est difficile de se défendre de l'imposture des sens حواسّدن توقّى نفس ايتمك امر مشكلدر L'imposture des sens séduit souvent la raison فريب حواسّ غالب حالده اضلال عقلى مستلزمدر

Il se prend aussi pour Calomnie *A.* افك pl. افايك ـ افترا *T.* بهتان *P.* بهتان ـ بهيتة ـ مفتريات pl. افترا || افترا جرحى aisée à réfuter افتراى واضح Imposture manifeste عزواولنان افترادن Se justifier d'une imposture آسان بر افترا تنزيه نفس ايتمك Il est aisé de détruire cette imposture اسناد اولنان افترايى محو وتكذيب ايتمك امر اسهلدر

IMPÔT. Droit imposé sur certaines choses *A.* وضيعة *P.* باج *T.* رسم || Nouvel impôt رسم مجدّداً وضع اولنمش رسم Impôt sur le vin رسم خمر sur le papier رسم كاغذ Diminuer les impôts تقليل رسومات ايتمك Lever les impôts رسوماتى جمع وتحصيل ايتمك Établir un nouvel impôt بر رسم جديد وضع ـ ايتمك بر وضيعهٔ جديده طرح ايتمك

IMPOTENT. Qui a perdu l'usage d'un bras *A.* اشلّ *P.* شل ـ شل *T.* الى سقاط ou d'une jambe *A.* مخبول الرجل *P.* ـ شل *T.* كلته پا مبتلا *T.* آياغى سقاط || La goutte l'a rendu impotent اولديغى علّت نقرس تقريبيله آياغى سقاطلندى

IMPRATICABLE. Qui ne se peut faire *A.* ممتنع الاجرا ـ متعذّر الفعل *P.* نا ممكن بكار آوردن ـ بكار نياوردنى *T.* حيّز فعله كتورلمسى محال ـ حيّز فعله كتوريلهمز ـ اولمز || بكا Ce que vous me proposez là est tout-à-fait impraticable تكليف ايلديككز شيئك حيّز فعله كتورلمسى كلّياً محالدر Ce projet est bon, mais il est impraticable dans l'état où sont les choses بو ترتيب واقعا احسن وانسبدر انجق وقت بو رأى محض صوابدر انجق ـ وحاله نظراً ممتنع الاجرا در وقت وحاله كوره حيّز فعله كتورلمسى نا ممكندر

On dit, Un homme impraticable, pour dire, un homme avec qui l'on ne saurait vivre *A.* ممتنع المعاشرة ـ ممتنع الامتزاج *P.* الفت نا پذير ـ نا قابل آميزش والفت *T.* امتزاجسز آدم

Et qu'une maison, une chambre est impraticable, pour dire, qu'on ne peut l'habiter *A.* ممتنع التسكّن *P.* نا قابل سكنا *T.* اوتورلمز || Cet appartement bas est impraticable pendant l'hiver طبقهٔ سفلاده اولان اشبو دائره موسم شتاده قابل سكنا دكلدر

On appelle Chemin impraticable, un chemin par où l'on ne saurait passer *A.* طريق ممتنع المرور *P.* راه نا گذشتنى *T.* كچلمز يول

IMPRÉCATION. Malédiction *A.* لعن ـ تلعين pl. تلعينات *P.* نفرين ـ دشنام ـ بد دعا *T.* لعنتلمه || Faire des malédictions contre quelqu'un بر كمسنهنك عليهنه لعنت اوقومق

Il nous en assura avec mille sermens et mille imprécations, c'est-à-dire, en faisant mille imprécations contre lui-même هزار یمینلر ونفسی حقنه نیچه نیچه لعنتلر سویلیدرک بونی بزه ایناندردی

IMPRÉGNATION. V. Imprégner.

IMPRÉGNER. Charger une liqueur de quelques particules étrangères A. اشباع P. سیر کردن T. طویورمق || Imprégner une liqueur de sels, de parties de fer بر سویق شیئی طوز ویاخود دمور خرده‌لریله اشباع ایتمک

IMPRÉGNÉ. A. مشبع P. سیر کرده T. طویورلمش || Une terre imprégnée de nitre اجزای شورجیّه ایله اشباع اولنمش تراب

IMPRENABLE. Il se dit des villes et des places de guerre qui ne peuvent être prises A. ممتنع التسخیر ـ ممتنع الفتح P. نا قابل فتح ـ تسخیر نا پذیر ـ نا گشادنی ـ نا گرفتنی T. آلنمسی محال ـ آلنمز || Il n'y a point de place imprenable فتحی نا قابل قلعه یوقدر

IMPRESCRIPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est imprescriptible A. عدم السقوط من الاستحقاق بمرور الوقت P. نا عملماندگی استحقاق از گذشت ایّام T. بر استحقاقک مرور زمان ایله ابطال اولنمامسی || L'imprescriptibilité de son droit استحقاقنک مرور وقت ایله عدم سقوطی

IMPRESCRIPTIBLE. Qui n'est pas sujet à prescription A. بریٌ من سقوط الاستحقاق بمرور الوقت P. نا قابل عملماندگی حق از گذشت ایّام T. مرور زمان ایله استحقاقی ابطال اولنمیان

IMPRESSION. L'effet que l'action d'un corps fait sur un autre A. تأثیر pl. تأثیرات P. کارگری T. اثر ـ براقیلان اثر || L'impression d'un corps sur un autre corps بر جسمک جسم آخر اوزرینه براقدیغی اثر || L'impression d'un cachet sur la cire نقش مهرک موم اوزرینه تأثیری || L'impression que le mouvement d'un corps fait sur un autre بر جسمک حرکتی جسم آخر اوزرینه ایتدیکی تأثیر || Il est sensible aux moindres impressions de l'air جزئی مرتبه هوانک تأثیراتندن متأثر اولور

Il se dit aussi de la marque de l'action d'un sujet sur un autre A. اثر pl. آثار P. نشانه P. نشان || L'alambic laisse toujours une impression de feu dans les eaux distillées انبیقدن تقطیر اولنان صولرده بر آتش اثری قالور || Il n'a plus de fièvre, mais il lui reste encore une légère impression de chaleur حمّاسی کرچه زایل اولمشدر انجق خفیفجه بر اثر حرارت هنوز باقیدر || Cette colique m'a laissé quelque impression de douleur قولنج علّتی بکا بر کونه اثر وجع براقمشدر

IMPRESSION. Produit de l'art de l'imprimeur A. طباعت ـ طبع P. طبع سازی T. بصمه || Belle impression طباعت لطیفه ـ کوزل بصمه || vilaine طباعت قبیحه ـ جرکین بصمه || correcte صحیح بصمه || fautive طباعت سقیمه ـ طبع سقیم ـ یاکلشی چوق بصمه || Impression de Paris پارس بصمه‌سی

Il se dit figur. des divers sentimens qui restent gravés dans l'âme A. انطباع pl. انطباعات ـ ارتسام pl. ارتسامات ـ نجوع ـ تأثیر || Cela a fait une forte impression sur lui بو کیفیّت فلاننک لوح خاطرینه قویاً نجوع ایتمشدر || La peine, le châtiment ne font nulle impression sur ces âmes-là فکر تأدیبات وعقوبات اول مقوله کسانک دروننه نجوع ایتمز ـ بر درلو انطباعی موجب دکلدر || Pensez-vous que ce discours ait fait grande impression sur son esprit? بو کلام فلاننک لوح خاطرینه بر درلو انطباعی موجب اولمشمی ظنّ ایدرسک ـ فلانه نوعمّا تأثیر ایلدیمی ظنّ ایدرسک || On m'a voulu donner de mauvaises impressions de vous ذهنمه سنک حقکه بعض کونه انطباعات غیر مرضیّه القا ایتمک قیدنده اولمشلر در || Il a laissé une mauvaise impression de lui dans toute la province کندو حقنه اولدرق اذهان ناسده ابقای انطباعات کریهه ایتمشدر || Cet ouvrage a fait une grande impresion بو تألیف قلوب ناسه غایة الغایه تأثیر ایتمشدر

IMPRÉVOYANCE. Défaut de prévoyance A. عدم الاحتیاط ـ عدم الحزم ـ نقصان الاحتیاط P. عاقبت نیندیشی T. صوکی صایمامزلق || L'imprévoyance des jeunes gens نو حدیث السنّ اولنلرک ـ جوانلرک عدم حزم واحتیاطلری ـ نقصان حزم واحتیاطلری

IMPRÉVOYANT. Qui manque de prévoyance A عدیم الاحتیاط ـ ناقص الحزامة ـ بیحزم واحتیاط P. عاقبت نیندیش T. صوکی صایمز || La jeunesse est imprévoyante حدیث السنّ اولنلر ناقص الحزم والاحتیاطدرلر

IMPRÉVU. Qu'on n'a pas prévu, qui arrive lorsqu'on y pense le moins A. غیر ملحوظ ـ لا وارد الی العقل ـ غیر مأمول P. در خاطر نیامده ـ نا مأمول ـ ناگهظهور ـ نیندیشیده T. عقله کلمامش ـ آنسزین ظهور ایتمش || Un accident imprévu خاطره کلمامش حادثه ـ بر حادثهٔ ناگهظهور || Une chose

mort عقله كلمامش بر شئ - بر كيفيّت نا مأمول imprévue
موت ناگهانی - موت نا مأمول

IMPRIMER. Porter l'empreinte d'un objet sur un autre *A.* طبع الرسم - ترسيم *P.* نقش زدن *T.* نقشنى چيقارمق ‖ Imprimer un sceau sur de la cire نقش مهرى بال مومى اوزرنده چيقارمق

Et porter l'empreinte des lettres sur du papier ou quelque autre matière *A.* طبع - تمثيل *P.* طبع كردن *T.* بصمق ‖ Faire imprimer un ouvrage بر تأليفى طبع وتمثيل ايتدرمك Obtenir un privilége pour faire imprimer كتب طبع وتمثيل ايچون بر امتياز تحصيل ايتمك - On dit aussi, Imprimer des toiles بز اوزرينه بصمق

Il se dit figur. des sentimens, des images qui font impression dans l'esprit, dans le coeur *A.* انجاع - ترسيم *P.* در صحيفهٔ دل نقش كردانيدن *T.* درون سيندرمك ايچنه يوركك ‖ Ce spectacle lui imprima une grande terreur dans l'âme بو تماشا صحيفهٔ قلبنه رعب ودهشت عظيمه انجاع ايتدردى Il faut imprimer de bonne heure la crainte de Dieu, les sentimens de la vertu dans l'esprit des jeunes gens مخافة اللهى وافكار صالحه‌يى حديث السنّ اولنلرك لوح خاطرلرينه اوائل حاللرندنبرو انجاع وترسيم ايتدرمك لازمه‌دندر La présence du prince imprime toujours du respect حضور پادشاهى قلوب ناسده ترسيم هيبت وخشيتى مستلزمدر

s'Imprimer. *A.* ارتسام - انطباع *P.* نقش پذيرفتن *T.* نقشى چيقمق ‖ Les sciences qu'on apprend de jeunesse, s'impriment mieux dans l'esprit عهد شبابده تحصيل اولنان علوم ومعارف بطريق الاولى لوح ضميرده مرتسم اولور Les représentations des objets s'impriment dans l'imagination نقوش منطبع اولور - صور واشكال لوح خيالده مرتسم اولور

Imprimé. *A.* مرتسم - منطبع *P.* نقش زده *T.* نقشى چيقمش *A.* مطبوع *P.* طبع كرده *T.* بصلمش

IMPRIMERIE. L'art d'imprimer *A.* فنّ الطباعة - فنّ الطبع والتمثيل *P.* طبعكارى *T.* بصمه‌جيلق ‖ On ne sait pas bien qui a été l'inventeur de l'imprimerie فى الاصل فنّ طباعتك موجدى كيم اولديغى بللو دكلدر Depuis l'invention de l'imprimerie فنّ طبع وتمثيلك ايجادى زماننده‌نبرو - Il se dit aussi, du lieu où l'on imprime *A.* دار الطباعة *P.* طبعخانه *T.* بصمه خانه - Et de tout ce qui sert à imprimer *A.* آلات وادوات الطبع *P.* دست افراز طبع *T.* بصمه آوادانلغى - ‖ Acheter une imprimerie طبعك آلات وادوات بصمه طاقمى بر مكمّل طاقمنى مبايعه ايتمك

IMPRIMEUR. Celui qui exerce l'art de l'imprimerie *A.* طابع - طبّاع *P.* طبعكار *T.* بصمه‌جى ‖ Habile imprimeur طابع ماهر Maître imprimeur بصمه‌جى استادى

IMPROBABLE. Qui n'est pas probable *A.* عديم الاحتمال - بعيد عن العقل - بعيد عن الاحتمال - غير محتمل *P.* نا محتمل - دور از عقل - دور از احتمال *T.* احتمالى يوق ‖ Rien n'est plus improbable que cette assertion بو افاده قدر عديم الاحتمال بر شئ يوقدر

IMPROBATEUR. Qui marque improbation *A.* مفيد الاستقباح *P.* نا پسندى نما *T.* بكنمازلك كوستريجى ‖ Geste improbateur اشارت مفيد الاستقباح coup d'oeil رمز مفيد الاستقباح - تقبيحى مشعر رمز واشارت - Il se dit aussi substantivement *A.* مستقبح *P.* تقبيحساز - ناپسندى نما *T.* بكنمز ‖ C'est un improbateur décidé de tout ce que les autres font سائرلرك كافهٔ افعال واعماللرينى بالالتزام استقباح ايدر بر آدمدر - بكنمز بر آدمدر

IMPROBATION. Action d'improuver *A.* عدم التحسين - استقباح *P.* نا پسندى *T.* بكنمازلك ‖ Se taire quand on entend louer un ouvrage, c'est une marque d'improbation بر تأليفك مدح وثناسنى لدى الاستماع اختيار سكوت ايتمك عدم تحسينه دلالت ايدر - بر تأليفك مدحنى استماع ايتدكچه سكوت ايتمك علامت استقباحدر

IMPROBITÉ. Défaut de probité *A.* عدم النزاهة الطبع - عدم البرازة *P.* نا راستكارى *T.* ناكسلك ‖ L'improbité de sa conduite سلوك وحركتنده مشهود اولان عدم نزاهت

IMPROMPTU. Petite pièce de poésie faite sans préméditation *A.* شعر مرتجل - بديهة pl. بدايه - بديئة *P.* شعر بر جسته - شعر نينديشيده *T.* حاضر جوابلق ايله سويلنان شعر ‖ Un agréable impromptu لطيف بر شعر مرتجل Personne ne fait mieux que lui des impromptu آنك كبى بدايه ومرتجلات سويلر يوقدر Il fait des impromptu sur tout هر ماده‌نك اوزرينه شعر مرتجل سويلر

Il se dit aussi de tout ce qui se fait sans préparation *A.* بديهى - مرتّب بالبداهة - بداههً مرتّب - بغتهً مرتّب *P.* آماده شده ناگهان *T.* حاضرلنمامش ‖ Il ne nous attendait

pas, le dîner qu'il nous a donné était un impromptu ورودمزه منتظر اولميوب ويرديكى طعام بغتةً ترتيب اولنمش بداهةً ترتيب اولنمشدر ـ مقولهدن ايدى

IMPROPRE. Qui ne convient pas, qui n'est pas juste. Il ne se dit guère qu'en parlant du langage A. غير ـ لا بموقعه ـ P. مناسب ـ نا بجا ـ نا بموقع T. يرنده دكل ـ مناسبتسز || Ce terme-là est impropre بو لفظ نا بموقعدر Il s'est servi d'un mot impropre بر كلمهٔ غير مناسبه استعمال ايلدى d'une expression impropre بر تعبير نا بجا قوللندى

IMPROPREMENT. D'une manière qui ne convient pas. Il ne se dit que du langage A. بلا مناسبةٍ ـ من غير مناسبةٍ P. نا بجا ـ نا مناسبانه T. مناسبتسز اولهرق || C'est parler improprement que de parler de la sorte بو صورت ايله تكلم ايتمك مناسبتسز در

IMPROPRIÉTÉ. Qualité de ce qui est impropre A. عدم المناسبة P. نا بجايى T. مناسبتسزلك || L'impropriété de ses expressions rend son style obscur قوللنديغى تعبيراتك عدم مناسبتى سبكك وانشاسنه انسلاب صراحتى مستلزمدر ـ سبك وانشاسنك غماضتنه بادى اولور

IMPROVISATEUR. Celui qui parle ou qui écrit sur une question sans préparation A. مرتجل pl. مرتجلين ـ ذو البديهة ـ ذو البديهة P. مفتلت ـ بر جسته گو T. حاضر جواب || Célèbre improvisateur مشهور انام اولمش مرتجل ـ بالبداهه كلام سويلمكده كسب نام وشهرت ايتمش كشى

IMPROVISER. Faire sans préparation et sur-le-champ des vers A. ارتجال الشعر ـ انشاد الشعر بداهةً ـ افتلات P. شعر بر جسته گفتن ـ شعر نينديشيده گفتن T. حاضرجوابلق ايله شعر سويلمك ـ دوشونمزدن شعر سويلمك || Les Italiens improvisent beaucoup اهل اتاليا ارتجال شعر خصوصنده ماهر درلر

Improvisé. A. مرتجل P. نينديشيده T. حاضرجوابلق ايله سويلنمش ـ دوشونمزدن سويلنمش || Discours improvisé مرتجلاً سويلنمش كلام Chanson improvisée بالبداهه اوقونمش شرقى

IMPROVISTE. Il n'est d'usage que dans cette façon de parler, à l'improviste. Subitement A. بغتةً ـ فجئةً ـ على الغفلة P. ناگهان T. آنسزين || Nous étions à table, il est survenu à l'improviste بز يمكده ايكن بغتةً ظهور ايلدى

IMPROUVER. Désapprouver, blâmer A. استهجان ـ لوم ـ تقبيح P. نپسنديدن T. بكنمامك || Tout le monde improuve sa conduite طور وحركتنى جميع ناس تقبيح ايدر

IMPRUDEMMENT. Avec imprudence A. من غير حزامةٍ ـ من غير درايةٍ P. بيخردانه ـ بى عاقلانه T. عقلسزلق ايله || Il a agi fort imprudemment dans cette affaire بو بابده بغايت بى عاقلانه حركت ايلدى Parler imprudemment من غير درايةٍ تكلم répondre من غير درايةٍ جواب ويرمك ايتمك

IMPRUDENCE. Manque de prudence A. عدم الحزامة ـ عدم الدراية P. بيخردى ـ بيعقلى T. عقلسزلق ـ درايتسزلق || Il s'est conduit en cela avec une extrême imprudence بو بابده درايتسزلق ايله حركت ايلدى Il y a bien de l'imprudence en cela بو خصوصده درايتسزلق وار در

Il signifie aussi, action contraire à la prudence A. سوء التدبير ـ خطاء العقل P. جدكاره T. تدبيرسزلك || Il a fait une grande imprudence عظيم بر سوء تدبير ايلدى une légère imprudence خفيف بر تدبيرسزلك ايلدى Il est sujet à faire de grandes imprudences عظيم وجسيم سوء تدبيرلره مبتلا بر آدمدر

IMPRUDENT. Qui manque de prudence A. معدوم الدراية ـ ناقص العقل ـ معدوم الحزامة ـ غير حازم P. بيخرد ـ كمعقل T. درايتسز ـ بى حزم ودرايت || Il a été fort imprudent de se confier à lui فلانه امنيت ايلمكده عظيم درايتسزلق ايتدى — Il se dit aussi des actions et des discours A. خلاف القانون العقل ـ مغاير القاعدة الدراية P. نه كار عاقل T. عاقل ايشى اولميان || Tenir une conduite imprudente عقل ودرايته مغاير بر مسلكه سلوك ايتمك des discours imprudens قانون عقله مغاير كلامه ابتدار ايتمك Faire une action imprudente حزامت ودرايتدن عارى بر فعل ايتمك ـ كار عاقل اولميان بر حركت ايتمك

IMPUBÈRE. Terme de Droit. Il se dit de ceux qui n'ont pas encore atteint l'âge de puberté A. غير بالغ ـ صغير P. نا رسيده T. نا بالغ ـ يتشمامش ـ بلوغه وارمامش ـ

IMPUDEMMENT. Avec impudence A. بالمجاعة ـ بالوقاحة ـ بلا عارٍ ـ من غير حياءٍ P. بيحيايى ـ به T. بى ادبانه ـ عارسزجه ـ ادبسزجه || Parler impudemment بالمجاعة تكلم répondre بى ادبانه جواب ويرمك ايتمك mentir بى عار وحيا ارتكاب كذب ايتمك

IMPUDENCE. Manque de pudeur *A.* وقاحت ـ مجاهت ـ *T.* لولی ـ بی ادبی ـ بیعاری ـ بیحیایی *P.* عدم الحیا عارسزلق ـ ادبسزلک ـ حیاسزلق ـ اوتانمازلق || Il y a de l'impudence à soutenir une chose qu'on sait être fausse کذب صریحک تأییدی قیدنده اولمق محض مجاهتدر || Il a eu l'impudence de nier sa signature کندو امضاسنی انکار ایتمک حیاسزلغنی ارتکاب ایلدی Cela est de la dernière impudence مجاهتک مرتبهٔ نهایتیدر ـ Il se dit aussi des actions et des paroles || Il mérite d'être puni pour ses impudences لسانه کتوردیکی ـ ایلدیکی وقاحتلر ایچون مستحق تأدیبدر اقوال وقاحت آمیز ایچون شایان تأدیبدر

IMPUDENT. Qui manque de pudeur *A.* معدوم ـ وقاح ـ ماجع ـ *P.* الحیا ـ لول ـ بی ادب ـ بیعار وحیا ـ *T.* ادبسز ـ اوتانمز ـ عارسز || Homme impudent وقاح آدم C'est un impudent menteur بر کذاب بیعار وحیا در ـ Il se dit aussi des actions et des paroles || Action impudente فعل وقاحت آلود Proposition impudente تکلیف مجاهت قرین Discours impudent کلام وقاحت آمیز

IMPUDEUR. V. Impudence.

IMPUDICITÉ. Vice contraire à la chasteté *A.* فحش ـ عهارت *P.* پرده دریدگی ـ آلودگی دامن ـ رسوایی *T.* پرده صیرقلغی ـ عارسزلق || Être plongé dans l'impudicité غریق دریای رسوایی وعهارت اولمق L'impudicité jette dans de grands malheurs فحش وعهارت آدمی اشدّ آفاته القا ایدر L'impudicité perd le corps et l'âme عهارت جان وتنی افنا ایدر

IMPUDIQUE. Qui fait des actions contraires à la chasteté *A.* عاهر ـ فحاش ـ فاحش الخلق ـ جالع ـ مستهتک *P.* پرده دریده ـ آلوده دامن ـ زنا کار ـ رسوا *T.* صیرق ـ پرده‌سی عارسز || Une femme impudique est la ruine et le déshonneur de sa famille بر زن جالعه کندو اهل بیتنه موجب انکسار عرض وناموس وبادئ خرابیّت حالدر ـ Il se dit aussi des actions et des discours || Regards impudiques لحاظ فحش Gestes اشارات جالعه paroles اقوال جالعه آلود فحشیّات ـ اقوال فحشیّه

IMPUDIQUEMENT. D'une manière impudique *A.* بالعهارة ـ جالعاً ـ فاحشاً ـ مستهتکاً *P.* با پرده دیرگی ـ با آلودگی ـ دامن ـ زناکارانه *T.* پرده صیرقلغی ایله ـ عارسزلق ایله

IMPUGNER. Disputer contre *A.* تعریض ـ اعتراض *P.* سرنگیدن *T.* سوز آتمق || Je n'oserais impugner l'opinion d'un si grand philosophe بویله بر حکیم نامدارک رأینی تعریضه جسارت ایده‌مم Impugner un titre بر سندہ اعتراض ایتمک

IMPUISSANCE. Manque de pouvoir pour faire une chose *A.* عجز ـ عدم الاقتدار ـ عدم الاستطاعة *P.* نا توانی *T.* کوج یتشمامه ـ عجزلق || Je suis dans l'impuissance de vous servir سکا خدمت ایتمکده عجزم وار در de payer mes dettes ادا ایلمکه اقتدارم یوقدر ـ دیونمی ادا ایلمکدن عاجزم

Il se dit aussi de l'incapacité d'un homme d'avoir des enfans *A.* عنت ـ حرک ـ ضعف الباه ـ انعدام الرجولیّة *P.* بیگادگی ـ سست اندامی ـ *T.* پولوچلق ـ ارسزلک || Impuissance reconnue, prouvée عنّت مثبته Être soupçonné, accusé d'impuissance علت عنّت ایله مظنون ومتهوم اولمق L'impuissance est une des causes qui rendent un mariage nul علت عنّت ابطال نکاحی ایجاب ایدر اعذار شرعیّه‌دندر Elle a été séparée de son mari à cause d'impuissance فلان خاتون زوجنی انعدام رجولیّتنه مبنی تطلیق ایلدی

IMPUISSANT. Qui a peu ou point de pouvoir *A.* عاجز pl. عجزة ـ عدیم الاقتدار ـ عدیم الاستطاعة *P.* نا توان ـ بی اقتدار ـ کم قدرت *T.* کوجی یتشمز ـ قوّتسز || Il a des ennemis, mais ce sont des ennemis faibles et impuissants فلانک اعداسی وار در لکن جملەسی ضعفا وعجزه مقولەسیدر

Il se dit aussi des choses *A.* واهی *P.* سست ـ بی قوّت *T.* کوشک ـ قوّتسز || Haine impuissante بغض واهی colère غضب واهی Faire des efforts impuissans مساعئ واهیه صرف ایتمک

Il se dit aussi d'un homme inhabile à la génération *A.* عنّین ـ حریک ـ عجیز ـ عدیم الرجولیّة *P.* بیگاده ـ سست اندام ـ بی رجولیّت *T.* پولوچ ـ یوق ارلکی ـ رجولیّتسز || Il a été déclaré impuissant عنّین اولدیغی حکم اولندی Elle a épousé un impuissant رجولیّتسز بر کمسنه ایله عقد نکاح ایلدی

IMPULSIF. Qui agit par impulsion *A.* دفعی || Force impulsive قوّت دفعیّه

IMPULSION. Mouvement qu'un corps donne à un autre par le choc *A.* دفع *T.* قاقش || Cela se fait par l'impulsion de l'air بو حالت هوانک دفعی طریقیله اولور L'eau ne s'élève que par une force d'impulsion صو بر کونه قوّت دفعیّه

Les Cartésiens prétendent que tous les mouvemens se font par impulsion قارتسیوس نام حکیمک مذهبندہ سالک اولنلرک ادّعالرینه کوره هر نوع حرکت دفع طریقیله وجود پذیر اولور اولمدقجه قبارمز

Figur. *A.* حضّ ـ تحضیض *P.* ابرام ـ *T.* فتورلش قندرمه || Il a fait cela par l'impulsion d'un tel بو ایشی فلان کمسنه نک ابرامیله ایشلدی

IMPUNÉMENT. Sans subir aucune punition *A.* بلا خوف الجزا ـ سالماً من خوف المجازات *P.* بی محابا ـ بی بیم جزا *T.* قورقوسی اولمیه رق . تأدیب || Voler, piller impunément بلا خوف جزا ارتکاب سرقت وایقاع نهب وغارت ایتمک Commettre impunément toutes sortes de crimes کافّهٔ مکاره ومنکراته بی محابا مبادرت ایتمک

Et sans éprouver aucun inconvénient *A.* عاریاً من المحذور ـ *P.* بلا خوف الضرر *T.* بی بیم گزند ـ ضرر قورقوسی اولمیه رق || C'est un homme qui ne saurait faire impunément le moindre excès بو آدم حمیه خصوصنده بلا خوف ضرر ادنا مرتبه افراطه میل ایده مز

IMPUNI. Qui demeure sans punition *A.* بریٔ من المجازاة ـ بریٔ من العقوبة *P.* بی سر زنش ـ بی تأدیب *T.* تأدیبسز ـ تأدیب اولنمامش || Cette faute ne demeurera pas impunie بو جرم وقباحت بریٔ من المجازات قالەجق دکلدر

Dieu ne laisse point les crimes impunis جناب منتقم قهّار ذنوب وآثامی بلا مجازات ترک ایتمز Cette action est trop noire pour demeurer impunie بو فعل غایت الغایه شنیع اولمغله تأدیبدن بریٔ قالمق احتمالی یوقدر

IMPUNITÉ. Manque de punition *A.* اغماض ـ عدم المجازاة *P.* عن المجازاة ـ بی سرزنشی ـ بی تأدیبی *T.* تأدیبسزلک || Rien n'augmente tant les désordres que l'impunité des crimes قبایح مقابلنده اجرای تأدیبات لایقیه دقّت اولنمامق قدر وسیلهٔ تزاید اختلال اولەجق بر شئ یوقدر Les coupables puissants se flattent souvent de l'impunité ذی قوّت اولان مجرمین اکثریا مجازاتدن بریٔ اولمق تأمولنده درلر

IMPUR. Qui n'est pas pur, qui est altéré par un mélange *A.* غیر خالص ـ مغشوش *P.* نا پاک ـ *T.* کیرلو ـ چرکین || Par le feu, on sépare ce qu'il y a d'impur dans les métaux معادن ایچنده موجود اولان غش آتش قوّتیله تمییز اولنور Dans l'analise qu'on a faite, tout ce qu'il y a d'impur est demeuré au fond حال ذوبانده اجزای مغشوشه نک مجموعی دیبده قالمشدر

On dit figur., qu'un homme est né d'un sang impur, pour dire, qu'il est né de parens notés فلان کمسنه سلالهٔ غیر طاهره دن نشئت ایتمشدر

Il se dit aussi des dérèglemens qui ont rapport aux plaisirs charnels de l'amour *A.* ملوّث ـ مدنّس ـ مقذر *P.* چپل *T.* مردار || Des amours impures مدنّس ومقذّر اولان علایق عشق des moeurs اخلاق مدنّسه

IMPURETÉ. Ce qu'il y a d'impur dans quelque chose دنس *pl.* ادناس ـ عدم الطهارة ـ نجس *pl.* انجاس ـ وسخ *pl.* اوساخ *P.* نا پاکی *T.* کیر ـ مردارلق || L'impureté de l'air cause plusieurs maladies هوانک عدم طهارتی امراض کثیره یی

هوانک وخامتی ـ مستلزمدر L'impureté des métaux se corrige par le feu معدنلرک اوساخ وادناسی آتش ایله اصلاح اولنور ـ معادنک عدم طهارتی آتشده اصلاح اولنور Il faut filtrer ces liqueurs-là pour en ôter toutes les impuretés مایعات ـ اوساخدن تطهیر اولنمق ایچون سوزلمکه محتاجدر مایعات ایچلرنده موجود اولان بالجمله ادناس واوساخی دفع ایچون مصفاتدن امرار اولنمغه محتاجدر L'impureté des humeurs اخلاطک عدم طهارتی

Il se dit figur. pour Impudicité || Vivre dans l'impureté مدنّس ایله تعیّش ایتمک Être plongé dans l'impureté عیش دریای ادناس وتلویثات ایچنده مستغرق اولمق C'est un monstre d'impureté ادناس گونا گون ایله آلوده عجایب مخلوقاتدن Un livre rempli d'impuretés ادناس وتلویثات ایله مملو بر کتاب Le péché d'impureté زنا گناهی دناست بر حیواندر

IMPUTATION. Terme de Finance. Compensation d'une somme avec une autre *A.* تقاص ـ محسوبیّت || On doit faire l'imputation des sommes payées pour intérêt d'un capital qui n'en doit point produire, sur le capital même ربح ایله متحمّل اولمیان مال ایچون ویرلمش کذشتەلرک مقداری اصل ماله محسوب وتقاص اولمق لازم کلور On doit faire l'imputation de ce qui a été payé pour les arrérages d'une reste au-delà du taux fixé par la loi, sur le capital même de la rente مال بقایا اولمق اوزره سعر مقنّندن فضله ادا اولنان مبلغ رأس المال مستغله محسوب اولمق اقتضا ایدر

Il signifie aussi, une accusation faite sans preuve *A.* إسناد

pl. اسنادات || Il e'st bien justifié des imputations dont ses ennemis l'avaient chargé اعداسنك اسناد ايتدكلرى تهمتلردن تبريهٔ ذمّت ايتمشدر Voilà une imputation faite bien légèrement خفّت ايله اسناد اولنمش شيئدر

IMPUTER. Attribuer à quelqu'un une chose digne de blâme A. عزو - اسناد - عزو التهمة || On lui impute que... فلانه شويله اسناد ايدرلر كه d'avoir voulu corrompre les témoins شاهدلرى افساد قيدنده اولديغى تهمتى كندويه عزو اولندى C'est un livre sans nom, on l'impute à un homme qui s'en défend fort بر كتابدر اسمى نا معلوم مؤلّفى تأليفنى انكار ايدن فلان كشىيه اسناد ايدرلر Ne m'imputez pas cette faute بو تهمتى بكا اسناد ايلمه - On dit, Imputer à négligence, à oubli اهماله يا نسيانه عزو ايتمك - حمل ايتمك

On dit aussi, Imputer à faute, à blâme, à déshonneur, pour dire, trouver dans une action de quoi blâmer celui qui l'a faite, et lui en faire un reproche A. تخطئة - P. تسوئة - حرفگيرى كردن T. سوز بولمق

IMPUTER, en termes de Finance, c'est appliquer un paiement à une certaine dette A. تقاصّ P. محسوب كردن P. محسوب ايتمك || Les paiemens que fait un débiteur doivent être imputés sur les dettes qui lui sont le plus à charge برمديونك ادا ايلديكى اقچه اهمّ واقدم اولان ديوننه تقاصّ اولنملو در

IMPUTÉ. A. مسند عليه P. اسناد كرده T. اوزرينه آتلمش A. محسوب P. محسوب كرده T. محسوب اولمش

INABORDABLE. Qu'on ne peut aborder A. ممتنع الرفاء - متعذّر الرفاء P. نارسيدنى - نا قابل ساحلرسى T. يناشلمز || La plage est inabordable de ce côté-là فلان شاطئ اول طرفده ممتنع الرفا در - يالى كنارينك اول طرفده يناشيلور يرى يوقدر

On dit d'un homme d'un difficile accès, qu'il est inabordable A. ممتنع التقرّب P. امكان نا پذير نزديكى T. يقلشلمز - يانـنه وارلمز

INACCESSIBLE. Dont l'accès est impossible A. ممتنع الوصول P. نا رسيدنى - بدست نياوردنى - نا قابل دسترسى T. ال دكمز - ال يتشمز || Un château inaccessible بر حصن منيع un rocher صخرهٔ ممتنع الوصول une plage شاطئ ممتنع الوصول - Il se dit aussi des hommes A. ممتنع الوصلة - ممتنع الملاقاة P. امكان نا پذير ملاقات T. يانـنه وارلمز - بولوشلمز

On dit figur. Être inaccessible aux sollicitations, à la peur, à l'amour, à la flatterie الحاح وابرام وخوف وخشيت وعشق ومحبّت وتملّق ومداهنه فلانك قلبنه ممتنع التأثير اولمق - درونـنه كار ايتمامك

INACCOMMODABLE. Qui ne se peut accommoder A. ممتنع التأليف - متعذّر المصالحه - ممتنع الاصلاح P. آشتى نا پذير T. نا قابل مصالحه - اوزلاشدرلمز - بارشـق قبول ايتمز || C'est une querelle inaccommodable نا قابل مصالحه بر نزاعدر || Ils ont poussé l'affaire si loin, qu'elle est devenue inaccommodable مصلحتى شول درجه‌يه قدر ايصال ايتدرديلر كه فيما بعد بالمصالحه تنظيمى محالدر - اول قدر دورتمشلر كه بوندن صكره صلحاً تنظيمى محال رتبه‌سنه وارمشدر

INACCORDABLE. Qu'on ne peut accorder A. ممتنع التوفيق - ممتنع الامتزاج P. امكان نا پذير يكرنگى - نا قابل امتزاج T. اويوشمز || Des caractères inaccordables طبايع ممتنع الامتزاج

INACCOSTABLE. Qu'on ne peut accoster A. ممتنع التقرّب P. امكان نا پذير نزديكى T. يقلشلمز

INACCOUTUMÉ. Qui n'a pas coutume de se faire A. غير عادى - غير معتاد P. نا معتاد T. آلشلمامش || Sentir des mouvemens inaccoutumés qui présagent une maladie بر مرضك ظهورينه دلالت ايدر بعض حالات غير معتاده حسّ ايتمك

INACTIF. Qui n'a point d'activité A. بطئ العمل - بطئ الحركة P. كار نا پرداز - ديركار T. ايشى آغر - ايش يورتمز || C'est l'homme du monde le plus inactif بونك قدر بطئ الحركه آدم جهانده يوقدر

INACTION. Cessation de toute action A. حال البطالة - تعطّل - خلوّ عن العمل P. بيكارى T. ايشسزلك - بوش - كار وعملدن - حال بطالتده اولمق || Être dans l'inaction طورمه - بوش طورمق - خالى طورمق Les troupes sont dans l'inaction عسكر كار وعملدن خالى طورر

INACTIVITÉ. Manque d'activité A. بطائة فى العمل P. ديركارى - كار نا پردازى T. ايش - ايش يورتمامزلك - سورمامزلك - بطائت عملى || Son inactivité m'impatiente انسلاب صبرمى موجب اولدجق بر كيفيتدر

INADMISSIBLE. Qui n'est point recevable A. ممتنع القبول P. نا پذيرفتنى - نا مقبول - نا سزاى قبول T. قبول اولنمز - قبولى محال || Ses moyens ont été trouvés inadmissibles ايراد ايلديكى علل واسباب نا سزاى قبول عدّ اولنمشدر Cette

preuve est inadmissible بو دليل ممتنع القبولدر

INADVERTANCE. Défaut d'attention, d'application à quelque
chose A. عدم الاهتمام - عدم الدقّة - غفلت P. بی اهتمامی
T. اهتمامسزلق || Il a fait cela par inadvertance بونی غفلته
عدم دقّته مبنی - مبنی ایتمشدر C'est pure inadvertance
غفلت محضدر

INALIÉNABILITÉ. Qualité de ce qui est inaliénable A. عدم
براءة من الفراغ - عدم القبول الفراغ - القبول الانتقال
P. فراغ نا پذیری T. آخره فراغت قبول ایتمازلک ||
L'inaliénabilité du domaine فلان ملکک فراغ قبول ایتمامسی

INALIÉNABLE. Qui ne peut s'aliéner A. ممتنع الانتقال -
بریء من الفراغ - ممتنع الفراغ P. نا قابل - فراغ نا پذیر
فراغ T. فراغ قبول ایتمز - فراغه کلمز || Les domaines de la
Couronne sont inaliénables املاک همایون ممتنع الفراغدر
Les biens de l'Église sont inaliénables کلیسا اوقافی بریء من
انتقال وفراغ قبول ایتمز - نا قابل فراغدر - الفراغدر

INALLIABLE. Il se dit des métaux qui ne peuvent s'allier l'un
avec l'autre A. ممتنع الاختلاط - ممتنع الامتزاج P. آمیزش
نا پذیر T. برلشمز - بری برلریله قانشمز || Ces deux mé-
taux-là sont inalliables بو ایکی نوع معدن بری بریله
امتزاج قبول ایدر مقولەدن دکلدر - Figur. || Les intérêts de
Dieu et ceux du monde sont inalliables رضای حضرت خالق
البرایا ایله اغراض مخلوقات قابل امتزاج واتّحاد دکلدر

INALTÉRABLE. Qui ne peut s'altérer A. ممتنع التغیّر P.
نا قابل تغیّر - دیگرگونی نا پذیر T. بوزلمز || On prétend
que l'or est inaltérable التون بالطبع ممتنع التغیّر عدّ اولنور
Tranquillité inaltérable شائبهٔ تغیّردن بریء اطمینان وآرام

INAMISSIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamissible A. عدم
الزوال P. بیزوالی - تباه نا پذیری - نا تباهی T. یاوی
اولمامزلق Il ne se dit qu'en cette phrase de Théologie, L'ina-
missibilité de la Justice عدالت بی نهایت جناب حقّک
عدم زوالی

INAMISSIBLE. Qui ne se peut perdre A. عدیم الزوال P.
بی زوال - تباهی نا پذیر T. یاوی اولمز Il ne se dit qu'en
cette phrase de Théologie, Grâce inamissible فیض بی زوال الهی

INAMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est inamovible A. عدم
عدم القابلیّة العزل - العزل P. آزادگی از - عزل نا پذیری
قید عزل T. عزل قبول ایتمازلک || L'inamovibilité d'un em-
ploi عزل قبول - بر منصبک قید معزولیّتدن آزادەلکی
ایتمامزلکی

INAMOVIBLE. Qui ne peut être destitué à volonté A. بریء
من العزل P. آزادهٔ قید معزولیّت - عزل نا پذیر T. عزل
عزل وتبدیله کلمز - قبول ایتمز || Vicaire perpétuel et inamo-
vible عزل وتبدیلدن بریء قائممقام مؤبّد emploi عزل وتبدیل
قبول ایتمز بر منصب

INANIMÉ. Qui n'a point d'âme A. معدوم الروح - بلا روح
جماد - جامد - pl. جمادات P. بیجان - بی روح T. روحسز
جانسز - || Corps inanimé جماد - جسم بی روح Créatures
inanimées ذو روح اولمیان مخلوقات - مخلوقات بی روح
– Il se dit figur. d'un défaut de vivacité || C'est une personne
inanimée جماد کبی برآدمدر - برشخص معدوم الروحدر une
figure جماد کبی برصورتدر - روحدن عاری بر چهره در Un
chant inanimé روحدن عاری بر ازکی

INANITION. Manque de force causé par défaut de nourriture
A. هبط من شدّة القهم T. اشتهاسزلقدن درمانسزلق || Il
ne mange point, il mourra d'inanition هیچ طعام یمکدیکندن
مهبوطاً وفات ایدەجکدر

INAPERÇU. Qui n'est point aperçu A. غیر مشهود - غیر مرئی
خفیّ من النظر - P. نا بدید - پنهان از دیده - نا دیدنی
T. کوزه کورنمز - کورنمز || Le hasard n'est que le cours ina-
perçu de la nature امر اتّفاقی مجرّد طبیعتک خفیّ من
النظر اولان مجرای عادیسی لازمەسیدر

INAPPLICABLE. Qui ne peut s'appliquer A. غیر مصروف P.
امکان نا پذیر مصروفیّت T. صرف اولنمغه کلمز - صرف اولنەمز
|| Cet exemple est inapplicable au fait présent فلان مثال بو
صرف اولنەمز - حاله مصروف اولەمز

INAPPLICATION. Défaut d'application A. عدم - عدم الاقدام
عدم المداومة - عدم الملازمة - الاهتمام P. ورزش کم T.
چالشامه || Son inapplication est cause qu'il ne fera jamais
rien عدم مداومتنه نظراً هیچ بر شیئه دسترس اولەمیەجغی
درکاردر Il est d'une inapplication que rien ne peut corriger عدم
اقدامی بوجه من الوجوه اصلاح قبول ایدەجک شیء دکلدر

INAPPLIQUÉ. Qui n'a point d'application A. عدیم الاقدام -
عدیم الملازمة - غیر معدوم - معدوم الاهتمام P. کم ورزش
T. چالشمز || Les esprits inappliqués ne réussissent en rien عدم
اقدام ایله مألوف اولنلر هیچ بر شیئه ظفر بولمزلر

INAPPRÉCIABLE. Qui ne peut être apprécié *A.* فوق القيمة
تقدیر - بی بها *P.* مستحیل التقدیر - محال التقویم -
|| تقدیره کلمز - قیمتی یوق - بهاسی یوق *T.* نا پذیر
تقدیر وتقویمی quantité شجاعت بی بها Valeur inappréciable
محال اولان کمیت

INAPTITUDE. Défaut d'aptitude à quelque chose *A.* عدم
- بر شینه کلش اولمامقلق *T.* بی استعدادی *P.* الاستعداد
عدم Son inaptitude l'exclut de tout emploi || استعدادسزلق
استعدادی تقریبیله ضبط مناصب استحقاقندن ساقطدر

INARTICULÉ. Qui n'est point articulé *A.* غیر ملفوظ || Enfant
qui ne forme encore que des sons inarticulés اصوات غیر ملفوظه‌دن
ماعدا ادا ایده‌میان جوجوق

INATTAQUABLE. Qui ne peut être attaqué *A.* بریٔ من التعرّض
Un || طوقنلمز *T.* آزادهٔ آسیب *P.* مأمون عن التعرّض -
poste inattaquable واهمهٔ تعرّضدن بریٔ بر محل منیع un
titre وضع انگشت - محل تعرّض اولمیان بر سند قوی
تعریض اولنه‌جق محلّی اولمیان بر سند

INATTENDU. Auquel on ne s'attend point *A.* غیر مأمول -
اومه‌دق - اوملمز *T.* نپیوسیده - نا مأمول *P.* غیر مترقّب
Visite inattendue زیارت غیر مترقبه disgrâce مصیبت غیر
آفت غیر مأموله Malheur inattendu کدر نا مأمول - مترقبه

INATTENTIF. Qui n'a point d'attention *A.* عدیم الدقّة *P.*
Un en- || دقتی یوق - دقتسز *T.* کم اندیش - بی دقت
fant inattentif دقتی یوق بر طفل

INATTENTION. Défaut d'attention *A.* عدم الدقّة *P.* بی
Il a fait cette faute par inat- || دقتسزلک *T.* زبوده - دقتی
tention بو خطایی دقتسزلغه مبنی ایشلدی

INAUGURATION. Sacre des souverains ou d'un prélat *A.* رسم
مقدّس *T.* آیین تقدیسسازی - رسم مبارکسازی *P.* التقدیس
ایمپراطور جدید L'inauguration d'un Empereur || قلمنک رسمی
حقنده اجرا اولنان رسم تقدیس

INCANDESCENCE. État d'un corps qui est échauffé et pénétré
de feu jusqu'à devenir blanc *A.* ابیضاض من شدّة الحموّ
آتش قیزغنلغی *T.* سپیدی پذیری از تف آتش *P.*
Ce métal est dans l'état d'incandescence || شدتندن آغارمه
بو معدن شدّت حموّ ناردن آغارمشدر

INCANDESCENT. Qui est en incandescence *A.* مستحیل الی
از تف آتش سپید *P.* لون الابیض من شدّة الحموّ
آتش قیزغنلغی شدتندن آغارمش *T.* گشته

INCANTATION. On appelle ainsi les cérémonies absurdes des
magiciens *A.* رسوم العزایم *P.* آیین افسونکاری *T.* سحربازلق
رسومی

INCAPABLE. Qui n'a pas la capacité nécessaire pour certai-
nes choses *A.* معدوم اللیاقة - عدیم الاقتدار - غیر مقتدر
T. نا شایسته - نا سزاوار - بی مایهٔ لیاقت *P.* غیر لایق -
Il est absolument incapable de son emploi عهده‌سنده || کرکلو دکل
d'application اولان منصبه وجهاً من الوجوه لیاقتی یوقدر
مداومته اقتداری یوقدر

Et qui est dans une disposition qui ne lui permet pas cer-
taines choses *A.* غیر قابل - عدیم القابلیّة *T.* نا قابل *P.*
Sa mauvaise santé le rend incapable de toute || الندن کلمز
attention مبتلا اولدیغی سوء مزاج تقریبیله صرف دقته بر
Dès qu'il est en colère, il est incapable درلو قابلیتی یوقدر
de raison حال غضبده ایکن کلام معقول استماعنه قابلیتی
C'est un homme incapable de manquer à sa parole یوقدر
de mauvaise خلف وعده بالطبع قابلیتی یوق بر آدمدر
action سوء عمله بالطبع لیاقتی یوقدر de bassesse دنائت
وسفالته بالطبع لیاقتی یوقدر

Il se dit aussi de ce qui n'a pas les qualités, les conditions
nécessaires pour quelque chose *A.* عدیم الصلاحیّة - غیر صالح
P. Son es- || صلاحیتی یوق *T.* نا شایان - بی صلاحیت
tomac est incapable de digérer les choses les plus légères معده‌سی
Une اخف خفیف اولان شیلرک هضمنه صلاحیتی یوقدر
terre incapable de rien produire هیچ بر درلو محصول ویرمکه
صالح اولمیان ارض

On dit absolument, qu'un homme est incapable, pour dire,
qu'il est malhabile, qu'il manque de talent *A.* عدیم الاهلیّة *P.*
C'est un homme incapable اهلیتی یوق || اهلیتسز *T.* نا اهل
بر آدمدر

Il se dit en termes de Jurispr., de celui qui est privé par
la loi de certains avantages, ou exclu de certaines fonctions
A. نا شایسته - نا مستحق *P.* عدیم الاستحقاق - غیر مستحق
T. Par la loi, un bâtard est incapable d'hériter || کرکلو دکل
ولد الزنا - ولد الزنانک ورائته شرعاً استحقاقی یوقدر
Un mineur est incapable de dis- استورائه شرعاً نا مستحقدر
poser de son bien بر صغیر کندو مالنی بر وجه دلخواه

قوللنمغه عديم الاستحقاقدر On l'a déclaré incapable de posséder aucune charge فلان كمسنه ضبط منصبه نا مستحق اولديغى حكم اولندى

INCAPACITÉ. Défaut de capacité. Il ne se dit que des personnes *A.* عدم الاستحقاق - عدم القابليّة - عدم الاهليّة - عدم اللياقة *P.* بى استحقاقى - نا اهلى - نا سزاوارى - نا شايستگى *T.* استحقاقسزلق - اهليّتسزلك - قابليّتسزلك - كركلوسزلك || On a reconnu son incapacité فلانك عدم لياقتى معلوم اولمشدر || Incapacité légale شرعاً عدم محقق اولمشدر - اولمشدر استحقاق

INCARCÉRER. Mettre en prison *A.* حبس - تسجين *P.* در زندان كردن *T.* حبس ايتمك

INCARCÉRÉ. *A.* محبوس *P.* زندانى - در زندان كرده *T.* حبسلو

INCARCÉRATION. Action d'incarcérer, ou état de celui qui est incarcéré *A.* محبوسيّت *P.* در زندانى *T.* حبسلق

INCARNADIN. Il se dit d'une couleur plus faible que l'incarnat ordinaire *A.* اصحر *T.* قزل بوز || Un ruban incarnadin قزل بوز رنكلو بر شريت

INCARNAT. Espèce de couleur entre la couleur cerise et la couleur de rose *A.* مُعرة *T.* آجق كوهزى || Du satin incarnat اچق كوهزى اطلس

INCARNATIF. Terme de Chirurgie. Il se dit des remèdes, des bandages et des sutures qui servent à réunir les chairs *A.* موجب الالتحام *P.* پيوسته سازگوشتها *T.* ات باغليجى - اتلرى بتشديريجى

INCARNATION. Mystère par lequel le Verbe éternel s'est fait homme *A.* تجسّد *P.* تن گرفتگى *T.* كودهلنمه || Le mystère de l'incarnation سرّ مكتوم تجسّد

s'INCARNER. Il ne se dit qu'en parlant de l'incarnation du Fils de Dieu *A.* كسب الجسد - تجسّد *P.* تن گرفتن *T.* كودهلنمك || C'est la seconde Personne de la Trinité qui a voulu s'incarner إقانيم ثلثهدن اختيار تجسّد ايدن اقنوم ثانيدر

En termes de Chirurgie, il se dit des chairs qui commencent à revenir *A.* التحام *P.* گوشت بستن *T.* ات باغلمق

INCARNÉ. *A.* متجسّد *P.* تن گرفته *T.* كودهلنمش *A.* ملتحم *P.* گوشت بسته *T.* ات باغلمش

On dit figur. d'un méchant homme, que c'est un diable incarné بر ابليس مجسّمدر - On dit aussi, que c'est la prudence ou la malice incarnée فلان كشى عقل مجسّمدر - شرّ مجسّمدر - خباثت مجسّمدر -

INCARTADE. Espèce d'insulte qu'une personne fait brusquement à une autre *A.* معاملة عنيفة *T.* چيقش || Étrange incartade غريب بر معاملهٔ عنيفه || Il lui a fait une incartade fort mal à propos فلانه بغايت مناسبتسز بر چيقش ايتدى

Il signifie au pluriel, exravagances, folies *A.* pl. فلتات *P.* كردارهاى نا در برابر *T.* دلى طولو ايشلر || Il a fait mille incartades هزار بهزار فلتات نا معقوليه مبادرت ايلدى || Il fait chaque jour de nouvelles incartades كلّ يوم مجدّداً فلتات نا در برابر ايتمكدن خالى دكلدر

INCENDIAIRE. Auteur volontaire d'un incendie *A.* وقّاد الحريق *P.* آتش انداز *T.* قونداقچى || Les ordonnances contre les incendiaires قونداقچيلر عليهنه اولان نظامات || On punit les incendiaires par le feu قونداقچيلرك جزاسى نار ايله ترتيب اولنو كلمشدر - Figur. || C'est un incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفساده ساعى بر آدمدر || Un propos incendiaire ايقاد نائرهٔ فتنه وفسادى موجب بر كلام

INCENDIE. Grand embrasement *A.* حريق *P.* آتش *T.* يانقين || Horrible incendie حريق دهشتفرسا - grand حريق عظيم || L'incendie d'une ville فلان بلدهنك حريقى بيوك يانقين - Figur. *A.* نائرة الفساد - ساعورة الاختلال والفتنة - نائرة - احتراقى - *P.* آتش آشوب واختلال *T.* قرقشدلق آتشى || Le fanatisme a causé de grands incendies dans tout le royaume مرادت على الدين درون ملكده نائرهٔ فتنه واختلالك ايقادينه سبب اولمشدر || Il ne faut qu'une étincelle pour allumer un grand incendie يك شرارهٔ آتش بر حريق عظيمه بادى اولور - بر آتش قغلجمى قوجه بر يانقين طوتشدرر

INCENDIER. Brûler, consumer par le feu *A.* احراق بالنار - احراق *P.* سوختن *T.* ياقمق - آتشه ويرمك || Cette ville a été incendiée بو بلده - بو شهر احراق بالنار اولدى محترق اولدى

INCENDIÉ. *A.* محترق *P.* سوخته *T.* يانمش

INCÉRATION. Action d'incorporer de la cire avec quelque autre matière *A.* قطاب الجرجس *P.* آميختگى شمع انگبين *T.* بال مومى قاتمه

INCERTAIN. Douteux, qui n'est pas assuré *A.* مبهم - مشكوك
وابستهٔ شك وگمان - با گمان *P.* غير محقق - مشتبه -
T. حقيقتى بللو دكل - حقيقتى بللوسز - شبهه‌لو || L'événement en est incertain بو كيفيتك نتيجه‌سى هنوز مشكوكدر
L'heure de la mort est incertaine وقت موت مشكوك ونا
موتك ساعتى بللو دكلدر - معلومدر - Quitter le certain pour l'incertain مشكوكى امر محقق اوزرينه ترجيح ايتمك
بر امر مشكوك ايچون امر مثبت ومحققى فوت ايتمك
Et variable. *A.* غير مقرّر - عديم القرار - عديم الثباة
T. بر - قرارسز *P.* بى ثبات - نا پايدار - بيقرار متقلب
Le temps est bien incertain هوا عديم القرار || قراره طورمز
La faveur des rois est incertaine نظر پادشاهى بى ثبات در
وقرار در

Et indéterminé *A.* غير معيّن *P.* نا معيّن *T.* تعيين اولنمامش
|| On prend quelquefois un nombre certain pour en désigner un incertain بعضاً بر عدد غير معيّنى اثبات ايچون بر عدد معيّن اخذ ايدرلر

Il signifie aussi irrésolu *A.* متذبذب - *P.* متردّد - بيقرار -
|| Je suis incertain de ce que je dois faire *T.* قرارسز - دو دل
نه ايده‌جكمه هنوز متردّد وبيقرارم

On dit, Être incertain, pour dire, ne savoir pas *A.* عدم العلم
P. ندانستن *T.* بيلمامك || Je suis incertain de ce que je dois devenir حالم نيه منجرّ اوله‌جغى معلوم دكلدر || Il est incertain de ce qui arrivera - نه ظهور ايده‌جكى معلومى دكلدر
نه ظهور ايده‌جكنى بيلمز

INCERTAINEMENT. Avec doute et incertitude *A.* مشكوكاً -
بالشك والاشتباه - *P.* بلا تحقيق - با گمان *T.* شبهه ايله
|| Il ne faut pas assurer les choses quand on ne les sait qu'incertainement مشكوكاً بيلنان ماده‌لرى محقق اولدرق نقل
ايتمك روا دكلدر On n'en peut parler qu'incertainement بو
بابده صورت مشكوكيتدن غير وجهله صحبت سويلنمز

INCERTITUDE. Irrésolution sur ce que l'on doit faire *A.* عدال
P. تذبذب - تردّد - *T.* بيقرارى - دو دلى - قرارسزلق ||
Il est dans l'incertitude du parti qu'il doit prendre قنغى طرفى
- اختيار ايده‌جكنى بيلميوب حال تردّد وعدالده در
قنغى شقى اختيار ايده‌جكنه متردّد وبيقرار در

Il se dit aussi de l'état d'un homme incertain sur ce qui doit arriver *A.* مشكوكيت - اشتباه - عدم التحقق *P.* گمان *T.* بللوسزلك || L'incertitude où nous sommes de ce qui doit arriver, fait que nous ne saurions prendre des mesures justes
تدابير صائبه‌يه تشبث اولنه‌مامق محتمل الظهور اولان
وقوعاتك مشكوكيتندن اقتضا ايدر L'incertitude où l'on est du succès, tient les esprits en suspens نتيجهٔ حالك
مشكوكيتى تقريبيله اذهان ناس متردّد وبيقرار در

Il se dit aussi des choses || L'incertitude de l'histoire تاريخ
des jugemens humains كتابلرينك مشكوكيتى آراى بنى
Il y a beaucoup d'incertitude dans آدمك اشتباه ومشكوكيتى
la médecine, dans l'histoire فن طبابت وعلم تاريخ بغايت
مشكوك ونا محققدر

On dit aussi, L'incertitude du temps, pour dire, l'inconstance du temps هوانك - نا پايدارئ هوا - هوانك عدم ثباتى
قرارسزلغى

INCESSAMMENT. Sans délai, au plus tôt *A.* بلا توقف -
P. درزودترين وقت - همان‌دم - قريباً - بلا تأخير - بلا امهال
T. بيقينده - تيز الدن - تيزجه || Le roi a ordonné à son ambassadeur de partir incessamment بلا امهال عزيمت ايلمسى
خصوصى جانب پادشاهيدن ايلچى‌يه امر وفرمان بيورلدى
Il doit arriver incessamment قريباً ورودى منتظر در

Et sans cesse, continuellement *A.* بلا انقطاع - لا ينقطع -
P. بلا فاصله - همیشه - بى آرام - بى فاصله *T.* اردى اره‌سى
- متصل واحد - فاصله ويرميدرك - اوليمرق || Il travaille incessamment لا ينقطع - بلا فاصله سعى ايتمكدن خالى دكلدر
سعى ايتمكده در

INCESSIBLE. Terme de Jurispr. Qui ne peut être cédé *A.*
ممتنع الانتقال - ممتنع الفراغ - *P.* فراغت نا پذير -
T. فراغدكلمز - نا قابل فراغ || Les noms, les armes, le rang, la noblesse ne tombent point dans le commerce; ils sont incessibles et inaliénables اسامى والقاب وخاندان نشانلرى ورتبه
وشرف اصالت معاملات عاديه سلكنه داخل اولور مقولدن
اولميوب ممتنع الفراغ ونا قابل انتقال الى الآخر اولان
ماده‌لردر Droits incessibles آخره فراغ وانتقاله كلمز حقوق ممتنع الفراغ - آخره فراغى نا قابل -
اولان حقوق

INCESTE. Conjonction illicite entre les personnes qui sont parentes *A.* زناء المقت || Commettre un inceste avec sa soeur
كندو همشيره‌سيله ارتكاب زناى مقت ايتمك

INCESTUEUSEMENT. Avec inceste *A.* بزناء المقت || Vivre incestueusement - زنای مقت ايله امرار وقت ايتمك كچنمك

INCESTUEUX. Coupable d'inceste *A.* متهوم بالمقت - مقتى - Il se dit aussi des choses || Un commerce incestueux معاملهٔ مقتيّه un mariage نكاح المقت

INCIDEMMENT. Par incident *A.* بالعرض *P.* بر وجه عارضى *T.* عارضى اولەرق || Il s'est constitué incidemment demandeur بر وجه عارضى مدّعى اولمشدر On n'a traité cette question qu'incidemment شو مطلب عارضى اولەرق رؤيت اولندى Il en a parlé incidemment dans son histoire بو مادّه‌يى تأليف ايلديكى تاريخده عارضى اولەرق ذكر ايتمشدر

INCIDENT. Événement qui survient dans le cours d'une affaire *A.* عارضة pl. عوارض - حادثة pl. حادثات *P.* حال نو پيدا *T.* صكره‌دن قوپمش بر حال - ظهورات || Toutes ses mesures furent rompues par un incident imprévu تدبيرلرينك جمله‌سى برعارضهٔ غير مأموله‌نك ظهورى تقريبيله رهين تعطيل اولمشدر Comme il continuait son voyage, il survint un incident qui l'obligea à revenir سمت مقصودينه طوغرى سير وسلوكده مداومت اوزره ايكن بر حادثه ظهورينه مبنى كيرويه بر عودتى لازم كلدى Un heureux incident le tira d'affaire عارضهٔ متيمّنه‌نك ظهورى تقريبيله قورتلمش اولدى

Il signifie en matière de procès, un point à débattre, qui naît pendant le cours de l'affaire principale *A.* معارضة حادثة *P.* ستيز نو پيدا *T.* معارضه صكره‌دن چيقمش || Il arriva, il survint un incident durant le procès اثناى مرافعه‌ده بر معارضهٔ حادثه ظهور ايلدى Faire juger l'incident معارضهٔ حادثه‌نك مرافعه‌سنى ايتدرمك On videra cet incident بو معارضهٔ حادثه‌يى فصل ايده‌جكلر در Cet incident a mis la cause hors d'état بو معارضهٔ نو پيدا دعوانك تعطيلنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi des mauvaises difficultés qu'on élève dans les disputes, dans le jeu, etc. *A.* تزوير pl. تزويرات *P.* ستيزنابجا *T.* مزوّرلك - شرّتلك || Au lieu de répondre à la question, il cherche à faire des incidens سؤاله جواب ويره‌جكنه تزويراته سلوك ايدر C'est un mauvais joueur, il fait à toute heure des incidens بر مقامر نا بكار در هر آن وهر دقيقه تزويراته سلوك ايدر

Incident, est aussi adjectif, et se dit, en termes de Jurisprudence, de certains cas qui surviennent dans les affaires *A.* حادث لاحقاً *P.* صكره‌دن ظهور ايتمش - صكره‌دن چيقمش *T.* پس آمده صكره‌دن || Une demande incidente مطلوب حادث une question ظهور ايتمش بر مطلب

On appelle Proposition, phrase incidente, celle qui est insérée dans une proposition principale dont elle fait partie *A.* لاحقة *P.* پس آمده *T.* صكره‌دن كيرمش || C'est une phrase incidente بو فقره لاحقه مقامنده در

INCIDENTAIRE. Qui forme des incidens, chicaneur *A.* مزوّر *P.* تزويرساز *T.* شرّت

INCIDENTER. Faire naître des incidens pour empêcher la fin d'un procès, d'une dispute *A.* احداث التزويرات *P.* تزويرات پيدا كردن *T.* مزوّرلق ايتمك || Il éloigne le jugement du procès à force d'incidenter نو بنو احداث تزويرات ايله دعوانك فصلنى تأخير ايتدرر

INCINÉRATION. État de ce qui est réduit en cendres *A.* ترمّد - تحويل - استحالة الى الرماد *P.* حال خاكستر - پذيرفتگئ بخاكستر *T.* كوله دونمه - كوللنمه

INCIRCONCIS. Qui n'est pas circoncis *A.* اغرل - الخـن - اغلف - اقلف *P.* غير مختون - خـتنـه نكرده *T.* سنتسز

INCIRCONCISION. Il ne se dit qu'au figuré. L'incirconcision du coeur *A.* غلفة القلب

INCISER. Terme de Chirurgie. Faire une fente avec quelque chose de tranchant *A.* شقّ - تشقيق - تبزيل - بضيع - تبطيط *P.* شكافتن *T.* يارمق || Le chirurgien lui a incisé tout le bras جرّاح فلانك قولنى باشدن باشه شقّ وتبزيل ايلدى Il lui a fallu inciser toute l'épaule اوموزينى يكپاره تبضيع - ايتمك اقتضا ايلدى - Il se dit aussi des taillades qu'on fait à des arbres || Inciser l'écorce d'un arbre pour le greffer - آشى اورمق ايچون آغاجك قبوغنى شقّ ايتمك تبزيل ايتمك

Il se dit en Médecine, de l'action de certains liquides *A.* تفتيت *P.* ريزه‌ريزه ساختن - خرد كردن *T.* پاره‌لمق || Les sucs qui sont dans l'estomac servent à inciser les alimens معده‌ده موجود اولان صولر اغذيه‌نك تفتيتنه مدار اولور

Incisé. *A.* مبزّل - مشقوق *P.* شكافته *T.* يارلمش - ياريق متفتّت *P.* خرد گشته *T.* پاره‌لنمش

INCISIF. Il se dit des remèdes propres à diviser les humeurs

خلطلری .T خرد ساز کشها .P مفتّت الاخلاط .A grossières
بو سیروب بغایت Ce sirop est fort incisif || پاره‌لییجی
زاج بالخاصّه Le vitriol a une vertu incisive مفتّت اخلاطدر
زاجده خاصیّت تفتیت وار در - مفتّتدر

INCISION. Coupure, taillade faite avec le fer .A شقّ pl.
شقوق .P شکاف .T یاریق - چیزک || Faire une incision dans les chairs لحم اوزرنده بر یاریق پیدا ایتدرمک

On appelle en Chirurgie, Incision cruciale, une double incision dont les taillades se croisent .A شقّ صلیبیّ .P شکاف حاج واری یاریق .T چلیپاگونه

INCITATION. Instigation. Il se prend en mauvaise part .A اغوا - تحریک .P آغالش .T قندرمه || Il a fait cela par l'incitation du malin esprit بو ایشی اغوای شیطانی ایله ایشلدی

INCITER. Pousser, induire à faire quelque chose .A حثّ - تحثیث - تشویق - ترغیب - ایزاع .P فزولیدن - غوریدن .T قندرمق || Inciter à bien faire خیره ترغیب ایتمک Les bons exemples incitent à la vertu امثال خیریّه مشوّق صلاحدر Inciter le peuple à la révolte خلقی عصیانه حثّ واغرا ایتمک

INCIVIL. Qui manque de civilité .A جلیف pl. جلفا - عاری من الظرافة .P بی ظرافت - خوریاد - بی - درشت خو - .T نزاکت - قبا - خویراد || Un homme incivil بی ظرافتدن جلافت ونذالتدن Un procédé incivil et malhonnête بهره برآدم عبارت بر حرکت نا هنجار

On dit, qu'une demande, qu'une prière est incivile, pour dire, qu'elle est contraire à la bienséance قاعدهٔ حسن ادبه نا موافق بر کونه مطلوبدر

En termes de Jurisprudence, on appelle Clause incivile, une clause faite contre la disposition des lois شرع وقانونه نا موافق شرط نا شرعی - بر شرط

INCIVILEMENT. D'une manière incivile .A بالجلافة - من غیر ظرافة .P با درشت خویی - خوریادانه .T قبالق ایله - خویرادلق ایله || Entrer incivilement dans une compagnie بر مجلسه داخل اولمق Parler incivilement طور جلافت ایله عدم ظرافت ایله traiter من غیر ظرافة نطق وتکلّم ایتمک معامله ایتمک

INCIVILISÉ. Qui n'est point civilisé .A مسلوب الظرافة .P تربیه‌سز .T بی تربیه

INCIVILITÉ. Manque de civilité .A عدم الظرافة - جلافت .P درشت خویی - خوریادی .T قبالق - خوریادلق || Son incivilité choque tout le monde فلانک جلافت طوری رنجش خاطر عامّه‌یی مستلزمدر Il y a de l'incivilité à cela بو خصوصده خوریادلق وار در - Il se dit aussi des actions, des discours || Faire une incivilité بر طور جلافت آمیز بر خوریادلق ایتمک - ایتمک

INCLÉMENCE. Rigueur .A شدّت - عنف .P تندی - .T سرتلک || L'inclémence du temps هوانک عنف وشدّتی سختی

INCLINAISON. .A انحراف - میلولت Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'angle d'inclinaison, qui signifie, l'angle qu'un plan fait avec un autre plan خطّین متمایلینک اجتماعنده L'inclinaison de l'axe de la terre محور ارضک اولان زاویه میلولتی

INCLINANT. Il se dit des cadrans qui sont tracés sur un plan qui incline du côté du midi .A بسیطة متمایلة

INCLINATION. Action de pencher la tête ou le corps, en signe d'acquiescement ou de respect .A تحنیة الرّاس .P سر فرویی .T باش اکمه .A رکوع - تحنیة .P تن فرویی .T اکلمه || Il fit une légère inclination de tête جزئیجه تحنیهٔ رأس خفیفجه باش اکدی - سر فرویی ایلدی - ایلدی Faire une profonde inclination devant le Saint Sacrement پیشگاه ذبیحهٔ مبارکه‌ده یره برابر رکوع ایتمک

Il signifie aussi, disposition penchant à quelque chose .A میل - میلان - متمایلت .P رکون - گرایش .T کوکل چکمه || Inclinations naturelles متمایلات طبیعیّه bonnes متمایلات محموده صالحه - Mauvaises متمایلات مذمومه - قبیحه Inclination au bien خیره میل au jeu, à la débauche قماره وعیش وعشرته میلان Avoir de l'inclination à bien faire اعمال برکمسنه خیریّه مایل اولمق à malfaire, à médire شرّ وخباثته وطعن ومذمّته میّال اولمق Il faut quelquefois forcer son inclination بعضاً میل درونی جبر واکراه ایتمک اقتضا ایدر

Et disposition de l'âme qui porte à avoir de l'amour pour une personne .A میل الفؤاد - علاقة الفؤاد - اشتیاق البال .P میل درون - مهر ومحبّت .T سویش || Il a beaucoup d'inclination pour elle فلان محبوبه‌یه کلّی میل درونی وار در

Ils s'aiment d'inclination طبیعی میل درونه مبنی بری برلرینه محبّتلری وار در

Il se dit aussi de la personne ou de la chose qu'on aime A. محبوب ـ ما به الاشتیاق P. دلدار T. سوکیلو || Cette fille est l'inclination d'un tel بو قز فلانک ما به الاشتیاقیدر Faire une nouvelle inclination بر دلداره مجدّداً علاقه ایتمک Changer d'inclination تبدیل دلدار ایتمک La chasse est son inclination ما به الاشتیاقی صید وشکار مادّه‌سیدر

INCLINER. Baisser, pencher. Il ne se dit qu'en parlant de la tête ou du corps A. تحنیة P. فرو کردن T. اکمک || Incliner la tête A. تحنیة الرأس P. سر فرو کردن T. باش اکمک S'incliner devant quelqu'un بر کمسندنک حضورنده تحنیهٔ قامت ایتمک

Et avoir du penchant pour quelque chose A. تمایل ـ میل P. میل نمودن ـ گرایستن ـ گراییدن T. کوکل چکمک || Incliner à la miséricorde, à la pitié رحم وشفقته میل ایتمک à la paix سلم ومصالحه‌یه میل ایتمک à un avis, à une opinion بر رأیه تمایل ایتمک Incliner plus d'un côté que d'un autre احد طرفینک برینه زیاده‌جه میل ایتمک — On dit aussi, que la victoire incline de ce côté-là فوز وغالبیّت فلان طرفه میل ایدر

INCLINÉ. A. منحنی P. فرو کرده T. اکلمش A. مایل P. گراییده T. کوکل ویرمش ـ میل ایتمش

INCLUS. Enfermé, enveloppé A. مظروف ـ ملفوف ـ مطویّ P. در پیچیده T. ایچنه قونمش || Le paquet ci-inclus اشبو مکتوبده مطوی اولان بوغچه Le billet ci-inclus درون ـ مکتوبده مطویّاً ومظروفاً ارسال اولنان تذکره La lettre ci-incluse طیّ مکتوبده مظروف اولان تذکره ـ مکتوبده ملفوف اولان دیگر مکتوب — On dit aussi, L'incluse, pour dire, la lettre incluse A. مکتوب ملفوف P. نامهٔ در پیچیده T. ایچنه قونمش اولان مکتوب || Je vous prie de rendre l'incluse à un tel طیّ تحریرانده ملفوفاً ارسال اولنان مکتوبی فلانه تسلیم ایلمکز مرجو در

INCLUSIVEMENT. Y compris A. داخلاً فی الحساب P. اندر حساب شمرده ـ بحساب درگرفته T. داخل حساب صایلدرق ـ اولدرق || Depuis le sixième d'Août jusqu'au trentième inclusivement آغوستوسک آلتیسندن اوتوزینه قدر شویله که اوتوزنجی کون دخی داخل حساب اولدرق Tels juges sont nommés pour lui faire son procès jusqu'à sentence définitive inclusivement اقتضا ایدن قضاة وحکّام اعلام قطعی ایله فصل مادّه اولنجیه قدر فلانک دعواسنی رؤیته مأمور اولمشلر در شویله که اعلامک اتمامی اول وعده‌نک حسابی ایچنه داخل اوله

INCOËRCIBLE. Qui n'est point coërcible A. ممتنع الضبط ـ ممتنع الاستیعاب P. در نگرفتنی T. ایچنه صیغدرلمز

INCOGNITO. Mot italien. Sans être connu A. مدرّها ـ بالتدریه ـ متنکّراً P. تبدیل گونه ـ بصورت دیگر T. تبدیل قیافت ایله ـ بیلنمیه‌جک صورت ایله || Ce prince passa incognito par la France فلان حکمدار تنکیرزیّ وقیافت ایله فرانسه ـ تبدیل قیافت اولدرق مرور ایلدی ـ ایچندن کچدی Garder l'incognito تبدیل قیافت بیلنمیه‌جک صورت ایله صورتنی اتّخاذ ایتمک

INCOHÉRENCE. Manque de liaison A. عدم الاتّصال ـ عدم الارتباط P. نا پیوستگی T. اولاشقسزلق || L'incohérence des parties de l'eau اجزای مانک عدم اتّصالی des idées معنالرک عدم ارتباط واتّصالی

INCOHÉRENT. Qui manque de liaison A. ممتنع الارتباط ـ ممتنع الاتّصال P. نا پیوسته ـ بهم نیامدنی T. اولاشلمز ـ برلشمز || Les parties de l'eau sont incohérentes اجزای ما ممتنع الاتّصالدر — Figur. || Ces images, ses idées sont incohérentes بو معانی وبو صور ممتنع الارتباطدر

INCOMBUSTIBLE. Qui ne peut se brûler A. ممتنع الوقود ـ متعذّر الوقود ـ ممتنع الاحتراق P. سوزش نا پذیرا ـ نسوختنی T. یانمز || Toile incombustible ثوب ممتنع الاحتراق mèche incombustible فتیلهٔ ممتنع الوقود

INCOMMENSURABILITÉ. État de ce qui est incommensurable A. اختلاف المقدار P. دیگرگونیٔ اندازه T. اولچی اویغونسزلغی

INCOMMENSURABLE. Terme de Géométrie. Il se dit de deux quantités qui n'ont point de mesure commune A. مختلف المقدار P. اندازه‌اش دیگرگون T. اولچیسی اویمز || Le côté d'un carré et sa diagonale sont incommensurables شکل مربّعک ضلعی ایله خطّ قاطع الزاویه‌سی مختلف المقادیر در

INCOMMODE. Fâcheux, qui gêne A. سالب الراحة ـ مخلّ الراحة P. آرام فرسا ـ راحت ربا ـ ثقلت افزا T. راحتسز || Être logé dans une maison fort incommode غایت ایله

راحتسز بر خانەده ساكن اولمق La chaleur est incommode
فرط حرارت موجب انسلاب راحتدر Des habits incommodes
سالب راحت اولان لباسلر Le bruit est incommode à
celui qui étudie مطالعەيە مشغول اولانە كورە شماطەنك
كثرتى انسلاب راحتى مستلزمدر C'est une chose incommode
que le vent شدّت ريح انسلاب راحتى موجب بر شيدر
Il se dit aussi des personnes *A.* ثقيل pl. ثقلا *P.* كرانجان
T. صيقندىلو-جان صيقيجى ‖ Homme incommode ثقيل بر
مجلسى ثقيل C'est un homme d'une société fort incommode آدم
ثقيل المزاج بر آدمدر d'une humeur fort incommode بر آدمدر
Il n'y a rien de plus incommode que les cousins et les mouches
سيورى سينك وسينكك قدر جان صيقيجى بر شئ يوقدر

INCOMMODÉMENT. Avec incommodité *A.* بلا استراحة - من
P. غير استراحت *T.* بى استراحت ايلە راحتسزلك -
من غير استراحة ‖ Être logé incommodément راحتسز اولەرق
اسباب استراحتدن محروم اولەرق - ساكن اولمق - اسباب
Être assis incom- استراحتدن خالى بر خانەده مقيم اولمق
modément راحتسز اوتورمق

INCOMMODER. Causer de l'incommodité *A.* سلب الراحة -
بى راحت - راحت ربودن *P.* ايراث الثقلة - اخلال الراحة
ثقلت *T.* بى آرام ساختن - ثقلت آوردن - كردن
La moindre chose l'incommode ‖ راحتسز ايتمك - ويرمك
جزئى شئ كندويە ايراث - جزئى شيدن راحتسز اولور
La foule l'incommode زحام ناس نفسنە موجب ثقلت ايدر
Il ne peut rien souffrir qui l'incommode ايراث ثقلت ثقلتدر
Je vous prie, si cela ne vous ايدن شيئى هيچ تحمّل ايدەمز
incommode point, de... طرفكزه باعث ثقلت دكل ايسە شويلە
La prise de cette place incommode fort ايتمكزى رجا ايدەرم
les ennemis بو قلعەنك فتحى غايت مرتبەده اعدانك
Cette grande dépense انسلاب راحتلرينى موجب بر حالتدر
l'incommodera ايتديكى مصارف جسيمە انسلاب راحتنى
Il faut qu'un père s'incom- مستلزم اولەجغنە شبهە يوقدر
mode pour ses enfans بر پدر كندو اولادى ايچون دوچار
La perte de son procès a fort ثقلت اولمق لازمە حاليدر
incommodé ses affaires دعواسنى قزانماسى اخلال امورينە
Il faut couper ces arbres qui incommodent سبب كلّى اولمشدر
la vue du château قوناغك نظارتنە باعث ثقلت اولان
آغاجلرك قطعى اقتضا ايدر

INCOMMODÉ. *A.* منسلب الراحة - مظهر الثقلة *P.* بى راحت
T. دوچار ثقلت - راحتسز اولمش - صيقلمش
En termes de Marine, on dit, Un vaisseau incommodé, pour
dire, un vaisseau auquel il est arrivé quelque accident *A.* مئوف
P. ضرر كشيده - خسارت ديده - زيان ديده - آفت ديده
T. سقاطلنمش - اوغرامش - سقاطلغە
On dit, qu'un homme est incommodé, pour dire, qu'il a une
légère indisposition *A.* منحرف المزاج *P.* نا خوش مزاج *T.*
مزاجسز - Et qu'il est incommodé d'un bras, d'une jambe, pour
dire, qu'il n'a pas l'usage de ces membres بر قولى ياخود بر
آياغى عليلدر - معلولدر

INCOMMODITÉ. Peine que cause une chose incommode *A.* عدم
الراحة - عنا - ثقلت *P.* بى راحتى - رنج *T.* صيقندى -
زحمت - راحتسزلك ‖ C'est une grande incommodité d'être
mal logé نا خوش مسكنك ثقلتى چوقدر Il n'y a rien
qui n'ait ses incommodités هيچ برشئ آزاده ثقلتدن اسباب
Il en souffre, il en ressent déjà l'incommodité يوقدر كرفتار
اولديغى علتك رنج وثقلتنى حالا حسّ ايتمكدەدر
L'incommodité du vent, du soleil روزكارك وكونشك ثقلتى
des voyages اسفارك زحمت وثقلتى des chemins يوللرك
راحتسزلكى
Il signifie aussi, indisposition, maladie légère *A.* انحراف
المزاج - الم - آلام pl. سقم - اسقام pl. *P.* نا خوشى - رنج *T.*
مزاجسزلق ‖ Les incommodités de la vieillesse سنّ شيخوختك
آلام واسقامى Il commence à ressentir quelque incommodité
Il est مزاجندە نوعمّا آثار انحراف حسّ ايتمكە باشلادى
sujet à beaucoup d'incommodités آلام واسقام كوناكونە مبتلا
در Son incommodité ne lui permet pas انحراف مزاجى
انحراف مزاجى تقريبيلە l'excuse, le dispense مانعدر
انحراف مزاجى Il faut excuser son incommodité معذور در
عذرى مقبول طوتلملو در
En termes de Marine, on dit, qu'un vaisseau a donné le si-
gnal d'incommodité, pour dire, qu'il a marqué par un signal
qu'il a besoin d'être secouru فلان سفينە ثقلت واضطراب
استمداد نشانى كوستردى - نشانى كوستردى

INCOMMUNICABLE. Qui ne peut se communiquer, dont on ne
peut faire part *A.* منزّه عن الشركة - برئ من التشريك
P. شركت نا پذير *T.* اورتاقلق قبول ايتمز ‖ La toute-puis-

sance de Dieu est incommunicable حول وقوّت جناب قادر
شرکت مطلق شرکتدن منزّهدر C'est un bien incommunicable
قبول ایتمز بر ملکدر Des honneurs, des droits incommuni-
cables بریٔ من التشریک اولان اسباب عزّ وشرف وبریٔ
من الشرکة اولان حقوق

INCOMMUTABILITÉ. Qualité de ce qui est incommutable *A.*
امکان نا پذیریٔ جدایی .P امتناع المعزولیّة من التملّک
تصرّفدن چیقه‌مامزلق .T ازملکداری || Il prouve l'incommu-
tabilité de sa possession par une possession centenaire تملّکدن
انعزالی ممکن اولمدیغنی یوز سنه‌لک تصرّفیله اثبات ایدر

INCOMMUTABLE. Il se dit d'un propriétaire qui ne peut être
évincé de sa propriété *A.* مأمون الاعتزال عن التصرّف .P
تصرّفدن چیقارلمز .T جدایی نا پذیر از ملکداری || Pro-
priétaire incommutable تصرّفدن مأمون عن الاعتزال اولان
نا قابل اعتزال اولان صاحب ملک ـ بر صاحب ملک

INCOMPARABLE. À qui ou à quoi rien ne peut être comparé
عدیم ـ لا عدیل ـ عدیم القیاس ـ عدیم النظیر ـ لا نظیر .A
بی ـ بیهمتا .P منقطع القرین ـ ممتنع التمثیل ـ التمثیل
اورنکی ـ مثلی یوق .T بی عدیل ـ بی مانند ـ همال
قیاسه کلمز ـ یوق || C'est un homme d'une valeur incompa-
rable شجاعت خصوصنده منقطع ـ شجاعتی لا نظیر بر آدمدر
d'une شجاعتی قیاسه کلمز بر بهادر در ـ القرین بر آدمدر
sagesse, d'une piété incomparable مثل ونظیری یوق عقل
ودرایت وتعبّد ودیانت ایله موصوف بر ذات C'est une
femme d'une beauté incomparable حسن وجمال عدیم المثاله
بر واعظ لا نظیر Un orateur incomparable مالکه بر خاتوندر
بیعدیل ـ

INCOMPARABLEMENT. Sans comparaison *A.* ـ بلا قیاس
قیاسه کلمیه‌جک .T بیرون از قیاس .P خارجاً من القیاس
|| Elle est incomparablement plus belle que sa صورت ایلد
soeur همشیره‌سندن بلا قیاس احسندر Cela est incompara-
blement plus grand فلان شیٔ فلاندن بلا قیاس اکبر در || Il
se porte incomparablement mieux مزاجی مقدّمکی حالنه نسبت
ایله بلا قیاس اصلحدر

INCOMPATIBILITÉ. Ce qui fait que deux choses ne peuvent
s'accorder ensemble *A.* عدم القابلیّة الامتزاج ـ عدم الامتزاج
برلشه‌مامزلک ـ اویوشه‌مامزلق .T آمیزش نا پذیر .P
|| Il y a entre eux une grande incompatibilité d'humeurs بری
برلرینک طبیعتنده کلّی عدم امتزاج وار در
Il se dit aussi de l'impossibilité qu'il y a, selon les lois, que
deux charges soient possédées par une même personne *A.* عدم
مانعیّت عن ـ عدم الامکان الاجتماع ـ القابلیّة الاجتماع
الجمع .P با هم نیامدن .T بر یره کلمامزلک || Il n'y a point
d'incompatibilité entre ces deux emplois بو ایکی منصبده مانعیّت
جمع یوقدر Il faut que vous obtiez laquelle de ces deux char-
ges vous voulez garder, car il y a de l'incompatibilité بو ایکی
منصبک ذات واحدده اجتماعی ممکن اولمامغله قنغیسنک
ضبطنی مراد ایدر ایسه‌ک اختیار ایتملوسک ـ On dit aussi,
qu'il y a incompatibilité que le père et le fils, ou les deux frè-
res soient juges dans une même compagnie والد وولد ویا خود
ایکی قرنداشک مأموریّت قضا وحکومته اجتماعلرنده
امتناع شرعی وار در

INCOMPATIBLE. Qui ne peut s'accorder ensemble *A.* ممتنع
ـ اویمز .T نا قابل امتزاج ـ آمیزش نا پذیر .P الامتزاج
بو ایکی || Ces deux caractères sont incompatibles برلشمز
طبیعت ممتنع الامتزاجدر C'est une humeur incompatible
نا قابل Un homme incompatible ممتنع الامتزاج بر مزاجدر
L'amour de Dieu et l'amour des richesses sont امتزاج بر آدم
incompatibles عشق الهی ایله محبّت مال ومنال ممتنع
الاجتماع اولان مواددندر

Il se dit aussi de deux charges qui ne peuvent être possé-
dées par la même personne *A.* مانع الجمع ـ ممتنع الاجتماع
.P بر یره کلمز .T با هم نیامدنی || Deux charges incompa-
tibles شخص واحدده ممتنع الاجتماع اولان ایکی منصب
— Il se dit aussi en physique, de ce qui ne peut subsister avec
un autre sans se détruire *A.* ممتنع الوجود ـ ممتنع الاجتماع
|| Le froid et le chaud sont incompatibles dans le مجتمعاً
même sujet ـ حرّ وبردک شیٔ واحدده اجتماعی ممتنعدر
مجتمعاً وجودی نا ممکندر

INCOMPÉTEMMENT. Sans compétence *A.* بلا استحقاق على القضا
|| Cela a été mal et incompétemment jugé بو مادّه فاسداً وبلا
استحقاق قضا حکم اولندی

INCOMPÉTENCE. Manque de compétence *A.* عدم الاستحقاق
نا سزاییٔ قضا وحکومت .P عدم الصلاحیّة للقضا ـ على القضا
.T قضایه صلاحیّتسزلک || L'incompétence est notoire, mani-
feste بو بابده عدم استحقاق قضا واضح وآشکار در || Je sou-

حاکمک حکومت وقضایه عدم استحقاقنی tiens l'incompétence دعوا ایده‌رم

INCOMPÉTENT. Terme de Jurisp. Qui n'est pas compétent *A.* قضا وحکومته *T.* نا سزاوار قضا *P.* غیر مستحق علی القضا دعوانک رؤیتنه غیر مستحق Juge incompétent || استحقاقسز حاکمک اول Appel comme de juge incompétent اولان قاضی مقولد دعوایی رؤیته عدم استحقاقنه مبنی دعوانک محل آخره قالدرلمسی

INCOMPLET. Qui n'est pas complet *A.* ناقص ـ غیر کامل *P.* مجموعهٔ ناقصه Un recueil incomplet || اکسک *T.* نا تمام Nous n'avons que des idées incomplètes des corps اجرامه دائر وقوفمز ناقص ونا تمامدر

INCOMPLEXE. Qui n'est pas composé *A.* غیر مرکب *P.* ساده *T.* ساده

INCOMPRÉHENSIBILITÉ. État de ce qui est incompréhensible *A.* عدم الامکان الادراک ـ عجز عن الادراک *P.* نا شناسایی *T.* آکلاشلامازلق || L'incompréhensibilité de Dieu ذات عظمت صفات ربانیه‌نک ادراکی بابنده عجز وقصور des mystères اسرار خفیهٔ دینیه‌نک ادراکنده عجز وقصور

INCOMPRÉHENSIBLE. Qui ne peut être compris *A.* لا یدرک بیرون ـ نا در یافت ـ نا شناختنی *P.* ممتنع الادراک ـ Dieu || عقل ایرشمز ـ عقل ایرمز ـ آکلاشلمز *T.* از احاطهٔ عقل est incompréhensible کیفیت ذات جناب رب متعال ممتنع ذات حضرت ذو الجلالک کیفیتی احاطهٔ عقل ـ الادراکدر ذات جلالت صفات صمدانیه‌نک کیفیتنه ـ بشردن بیروندر بمشیة الله Les voies de Dieu sont incompréhensibles عقل ایرمز تعالی ظهور ایدن اسبابک کیفیتی بیرون از دائرهٔ عقل اسبابک کیفیتنه عقل ـ احاطهٔ عقلدن خارجدر ـ بر معنا در ـ On dit aussi, qu'un homme est incompréhensible ـ ایرشمز حالنه عقل ایرشه‌جک ـ آکلاشلەجق آدم دکلدر

INCOMPRESSIBLE. Qui ne peut être comprimé *A.* ممتنع التضییق *P.* تضییق نا پذیر *T.* صیقشدریله‌مز || L'eau est incompressible صو قابل تضییق دکلدر

INCONCEVABLE. Qui n'est pas concevable *A.* فوق ـ لا یفهم بیرون از دائرهٔ عقل ـ نا فهمیدنی *P.* لا یتصور ـ ما یتصور عقله صیغمز ـ آکلاشلمز *T.* کنجایش نا پذیر فهم وادراک ـ Vous me dites là une chose inconcevable || دیدیککک کلام عقله صیغه‌جق معنا دکلدر Une patience inconcevable دائرهٔ فهم وادراکدن خارج صبر وتأنی Il est inconcevable combien on lui dit d'injures فلانه سویلنان شتومک کیفیتی دائرهٔ فهم وتصوردن بیرون بر معنادر

INCONCILIABLE. Il se dit des choses que l'on ne peut concilier *A.* ممتنع التوافق ـ ممتنع التوفیق *P.* توافق نا پذیر *T.* او یوشمز || Voilà des faits inconciliables اشته بونلر بری بریله توافق قبول ایده‌جک شیلر دکلدر

Il se dit aussi des personnes *A.* ممتنع المؤالفة ـ ممتنع الالتئام ـ ممتنع الاصلاح ـ الائتلاف *P.* آشتی نا پذیر *T.* بارشلمز || Ces deux personnes sont inconciliables بو ایکی کشی ـ ایکی کیشینک بینلری ممتنع الائتلافدر بری برلریله قابل التئام واصلاح دکلدر

INCONDUITE. Défaut de conduite *A.* سوء الحرکة ـ حرکت فنا حرکت *T.* روش نا هموار ـ رفتار نا هنجار *P.* غیر مرضیة || S'il est dans une situation fâcheuse, c'est par son inconduite سوء حالی کندو حرکت نا هموارندن نشأت ایتمش بر کیفیتدر

INCONGRU. Il se dit d'un discours qui pèche contre les règles de la syntaxe *A.* ذو اللحن والسقامة ـ لاحن *P.* نا درست *T.* طوغری اولمیان || Une façon de parler fort incongrue لحندن عبارت بر کونه سویلیش

Il se dit aussi de ce qui n'est pas convenable ni aux personnes, ni aux circonstances *A.* غیر صواب *P.* نا صواب ـ جواب نا صواب Réponse, question incongrue || یولسز *T.* نا سزا وسؤال نا سزا

INCONGRUITÉ. Faute contre la syntaxe *A.* لحن ـ سقامت *P.* نا درستی *T.* طوغریسزلق || Tout ce qu'il écrit est plein d'incongruités هر نه که تحریر ایتسه لحن وسقامتدن عبارتدر ـ Figur. *A.* عدم الصواب *P.* نا صوابی ـ نا سزایی *T.* یولسزلق || Conduite pleine d'incongruités افعال نا صوابدن عبارت سلوک وحرکت Il n'y a point de jour qu'il ne fasse quelque incongruité بر کون کچمز که بر درلو حرکت نا صواب ایتمیه

INCONGRUMENT. D'une manière incongrue *A.* باللحن ـ باللحن والخطا *P.* نا درستانه *T.* طوغری اولمیه‌رق || Parler incongrument باللحن والخطا تکلم ایتمک

INCONNU. Qui n'est point connu *A.* مجهول ـ غیر معلوم *P.* نا دانسته *T.* بیلنمز ـ بلورسز ـ بللو دکل ـ نا معلوم || Homme inconnu اسمی ـ مجهول الاسم برمؤلف auteur نا معلوم آدم

پوصله نک L'usage de la boussole était inconnu aux anciens نا معلوم استعمالی عند المتقدّمین مجهول ونا معلوم ایدی Agir اعمال اسباب ووسائل نا معلومه par des moyens inconnus طرق ومسالک Marcher par des routes inconnues ایتمک نا معلومدیه سالک اولمق

Il signifie aussi, obscur, qui n'a point de réputation, dont on ignore l'état et l'origine *A.* مجهول الاصل *P.* نا معلوم *T.* اصلی مجهول الاصل بر Elle s'est entêtée d'un inconnu || بلورسز کمسنه‌یه عقلی صارمشدر

INCONSÉQUENCE. Défaut de conséquence *A.* عدم الملازمة - عدم الرابطة *P.* نا پیوندی - نا پیوستگی - نا هنجاری *T.* رابطه‌سزلق || Il y a de l'inconséquence dans son discours, dans ses procédés کلامنده وافعال وحرکاتنده ملازمه یوقدر - کلامی وفعل وکرداری قاعدهٔ ملازمه‌دن عاریدر Sa conduite est pleine d'inconséquences سلوک وحرکتی رابطه‌سزلقدن عبارتدر

INCONSÉQUENT. Qui agit, qui parle sans se conformer à ses propres principes *A.* معدوم الملازمة - عدیم الرابطة *P.* نا هنجار *T.* رابطه‌سز - قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمز || Il est aussi inconséquent dans sa conduite que dans ses propos سلوک وحرکتنده قاعدهٔ ملازمه‌یه رعایت ایتمدیکی کبی نطق وکلامنده دخی رابطه یوقدر - Il se dit aussi des choses || Raisonnement inconséquent قانون ملازمه‌یه مغایر بر رأی Conduite inconséquente قانون ملازمه‌یه مغایر طور وحرکت - رابطه‌سز حرکت

INCONSIDÉRATION. Légère imprudence dans le discours, ou dans la conduite *A.* عدم الرویّة - عدم الملاحظة - نقصان التأمّل - نقصان التفکّر *P.* کم اندیشی - بی رویّتی *T.* دقّتسزلق - ملاحظه‌سزلق || Faire quelque chose par inconsidération عدم رویّته مبنی بر ایش ایشلمک Il y a bien de l'inconsidération en cela بو بابده خیلیجه ملاحظه‌سزلق واردر Il n'y a point de malice dans son fait, il n'y a qu'un peu d'inconsidération کار وعملنده بر درلو خباثت اولمیوب جزئیجه دقّتسزلق واردر Il parle avec inconsidération بلا تأمّل تکلّم ایدر

INCONSIDÉRÉ. Qui fait les choses sans attention *A.* عدیم الرویّة - عدیم التأمّل *P.* بی رویّت - کم اندیش *T.* دقّتسز - ملاحظه‌سز - Il se dit aussi des choses *A.* عاری من الرویّة *P.* بی رویّت - بیندیشیده *T.* ملاحظه اولنمامش - رویّتدن عاری بر کار || Action inconsidérée فعل بی رویّت - ملاخظه‌سز conduite حرکت بی رویّت Discours inconsidérés کلمات بی رویّت - ملاحظه‌سز صحبتلر

INCONSIDÉRÉMENT. D'une manière inconsidérée *A.* من غیر رویّة - بلا تأمّل *P.* بی اندیشانه *T.* ملاحظه ایتمیرک || Il agit toujours inconsidérément هر حالده بلا تأمّل عمل وحرکت ایدر

INCONSOLABLE. Qui ne se peut consoler *A.* لا یتسلّی - لا یتعزّی *P.* نا پذیر - غمگساری نا قابل تسلیت *T.* تسلّی قبول ایتمز || Il est inconsolable de cette mort فلانک وفاتیچون نا قابل تسلیتدر Douleur inconsolable تسلّی قبول ایده‌میه‌جک اندوه وکدر

INCONSOLABLEMENT. De manière à ne pouvoir être consolé *A.* من غیر تسلّی - خارجاً من حدّ التسلّی *P.* بیرون از تسلّی *T.* مرتبهٔ تسلّی قبول ایده‌میه‌جک مرتبه‌ده

INCONSTAMMENT. Avec inconstance *A.* من غیر ثباة - من غیر دوام *P.* نا پایدارانه *T.* دوامسزلق ایله || Il s'est conduit fort inconstamment dans cette affaire-là بو خصوصده بغایت عدم دوام وثبات ایله حرکت ایلدی

INCONSTANCE. Facilité à changer d'opinion, de sentiment, de passion, de conduite *A.* تلوّن الطبع - عدم الثباه - عدم الدوام *P.* نا پایداری *T.* دوامسزلق || Il n'y a rien de plus indigne d'un homme sage que l'inconstance عاقل آدمه کوره تلوّن طبع قدر بادئ عار اوله‌جق شئ یوقدر Son inconstance lui a fait perdre ses amis تلوّن طبعی جمیع دوستلرندن مهجوریّتنه سبب اولمشدر Cette femme n'a plus voulu se fier à lui après son inconstance فلانک دوامسزلغی ظهوروندنبرو بو خاتون کندوسندن سلب امنیّت ایتمشدر - Il se dit aussi des choses || L'inconstance du temps, des saisons هوانک وفصول اربعه‌نک عدم ثبات ودوامی des vents, de la mer ریاحک ودریانک عدم ثباتی de la fortune بخت نا سازکارک عدم دوامی des choses humaines احوال بشریّه‌نک عدم ثبات ودوامی

INCONSTANT. Qui est sujet à changer. Il se dit des personnes et des choses *A.* متلوّن - عدیم الثباه - عدیم الدوام *P.* بی ثبات - نا پایدار - بیقرار - بی دوام *T.* دوامسز || Homme inconstant متلوّن المزاج آدم - تلوّن طبع ایله مجبول

Inconstant dans ses résolutions, عقل بی ثبات esprit بر آدم
en ses desseins رأی وارادهسنده دوامسز بر آدم en amour
عشقنده بی ثبات - عشق ومحبّت بابنده متلوّن المزاج
Voilà un temps inconstant اشته دوامی یوق بر هوا L'automne
est une saison inconstante فصل خریف بی دوام وقرار در
Toutes les choses d'ici-bas sont très-inconstantes امور دنیانک
بیقرار ونا پایدار در - جملهسی بی ثبات وبی دوامدر

INCONSTITUTIONNEL. Qui est contraire à la constitution *A.*
بیرون از نظام *P.* مغایر النظام - خلاف النظام الموضوع
T. نظامدن خارج || Cette entreprise est inconstitutionnelle
تصدّی اولنان مصلحت نظامه مخالف اوردندر

INCONTESTABLE. Qui ne peut être contesté *A.* ممتنع الاعتراض
ستیز نا *P.* ممتنع الجرح والاعتراض - بریٔ من الاعتراض -
اعتراض قبول ایتمز - سوز یوق *T.* نا قابل اعتراض - پذیر
|| Cette vérité est incontestable بو کلام حق بریٔ من الاعتراضدر
Fait incontestable برهان اعتراض قبول ایتمز بر مادّه preuve
Son محلّ اعتراض اولمیان برهان قوی - ممتنع الاعتراض
droit est d'une évidence incontestable حقی اعتراضدن بریٔ
وضوح وصراحت ایله ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTABLEMENT. D'une manière incontestable *A.* بلا
سوز اولمیدرق *T.* بی ستیز *P.* بریئاً من الاعتراض - اعتراض
|| Cette proposition est incontestablement vraie بو مسئله اعتراضدن
بریٔ اولهرق ثابت ومتحقّقدر

INCONTESTÉ. Qui n'est point contesté *A.* بریٔ من المعارضة
P. نزاعسز - معارضهسز *T.* بی ستیز

INCONTINENCE. Vice opposé à la continence, à la chasteté
A. عدم الاستمساک النفس - عدم التحرّم - خلاعة الاخلاق
P. || کندوبی قوریمامه *T.* نا خویشتنداری - نا پرهیزی
Son incontinence fut cause de sa perte خلاعت اخلاق ایله
نعیشی تلفنه بادی اولمشدر Il a ruiné sa santé par son in-
continence استمساک نفسه عدم دقّتی مزاجنک خرابیّت
حالنه باعث اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de l'urine qu'on ne peut retenir
A. عدم الامساک البول

INCONTINENT. Qui a le vice de l'incontinence *A.* غیر متحرّم
نا پرهیزکار - نا خویشتندار *P.* غیر ممسک النفس - متخلّع -
T. امساک || C'est un homme incontinent کندوبی قوریمز
ایتمز بر ادمدر

INCONTINENT, adverbe. Aussitôt *A.* علی الفور - فی الحال
P. اول ساعت *T.* در آن ساعت - هماندم || Dès qu'il eut
appris cela, il partit incontinent بوکا دائر خبر آلدقده فی
الحال عزیمت ایلدی Je m'en vais incontinent vous parler
سنکله سویلشمک ایچون در آن ساعت وارورم

INCONVÉNIENT. Ce qui survient de fâcheux dans une affaire
A. محذور pl. محاذیر - مانع pl. موانع *P.* نا سازکاری *T.*
باس || Il s'est engagé dans une affaire dont il est résulté pour
lui de grands inconvénieus حقنه محاذیر جسیمهیی مستلزم
اولمش بر مصلحتی التزام ایلدی Il n'y a nul inconvénient
à faire ce que vous dites دیدیککک شیئی اجرا ایلمکده بر
دیدیککی اجرا ایتمکده بأس یوقدر - درلو محذور یوقدر
En voulant éviter un inconvénient, il est tombé dans un autre
بر محذوردن فرار ایدهیم دیر ایکن آخر محذوره دوچار
بو بابده محاذیر J'y vois de grands inconvéniens اولدی
جسیمه اولدیغنی کوریبورم Je ne vois pas d'inconvénient à
faire telle chose بونی ایتمکده بر درلو محذور بولدم Il n'y
a pas d'inconvénient à cela بو بابده بر درلو مانع یوقدر
Remédier aux inconvéniens ظهور ایدن محذوراتک چارهسنه
باقمق

Il se dit aussi des choses qui, par leur nature, entraînent
des suites fâcheuses *A.* مضرّت *P.* گزند *T.* ضرر || La Grèce
préferait les inconvéniens de la liberté à ceux de la sujétion
légitime اهل یونان قدیم حال خود سری واستبدادک
مضرّتلرینی تبعیّت مشروعهدن مترتّب اولان مضرّتلردن
اولی وارجح عدّ ایدرلر ایدی

INCORPORALITÉ. Qualité des êtres incorporels *A.* تجرّد من
الجسم *P.* از تن آزادگی *T.* جسمسزلک - کودهسزلک

INCORPORATION. Union de plusieurs choses en un seul corps
A. اتّحاد الجسم - کسب الوحدة الجسم *P.* یکجسمی -
یکپارگی *T.* بر جسم اولمقلق || Il faut pétrir ces drogues
jusqu'à une parfaite incorporation بو اجزا تماماً وکاملاً جسم
واحد اولنجیه قدر تعجین اولنملو در .

Il se dit aussi d'un terre réunie à une autre *A.* التحاق -
انضمام *P.* اندر کرفتگی *T.* ایچنه قاتلمه || L'incorporation
d'une terre au domaine فلان ارضک داخل ملکه انضمام
ملک ایچنه قاتلمسی - والتحاقی

Il se dit aussi d'un régiment dont on supprime le nom, et

dont on fait entrer les soldats dans un autre régiment فسخ اولنمش فلان آلایک عسکرینی فلان آلایه الحاق ایتدرمک - فلان آلایک ایچنه قاتمق

INCORPOREL. Qui n'a point de corps A. مجرّد من الجسم - منزّه عن الجسم P. بی تن T. جسمسز || Dieu est incorporel حضرت باری تعالی حضرتلری مجرّد من الجسمدر - حقّ جلّ وعلا جسمدن منزّهدر || Les substances incorporelles مجرّد من الجسم اولان ارواح

INCORPORER. Unir un corps à un autre A. ضمّ الجسم الى الجسم - تحویل الى جسم الواحد P. یکجسم کردن T. بر جسمم ایتمک || Ces drogues sont bien incorporées ensemble بو اجزا بری برلریله کرکی کبی جسم واحده تحویل اولنمشدر || La cire et les gommes s'incorporent facilement ensemble شمع عسل واقسام صموغ بالسهوله جسم واحده تحویل اولنور

Il se dit aussi d'un corps politique, ou ecclésiastique qu'on joint à un autre A. ضمّ - الحاق P. در نهادن - در گرفتن T. ایچنه قاتمق || Incorporer des terres au domaine بعض اراضی‌یی ملکه الحاق ایتدرمک || Les soldats de cette compagnie furent incorporés dans celle-là بو بلوکک نفراتی فلان بلوکه ضمّ والحاق ایتدرلمشدر

INCORPORÉ. A. متحوّل الى جسم الواحد - منضمّ - ملحق P. یکجسم گشته - اندر گرفته T. بر جسم اولمش - ایچنه قاتلمش

INCORRECT. Qui n'est pas correct A. غیر صحیح - سقیم P. نا درست T. طوغری اولمیان || Style incorrect عبارهٔ غیر صحیحه || dessin رسم غیر صحیح

INCORRECTION. Défaut de correction A. عدم الصحّة - سقامت P. نا درستی T. طوغریسزلق || Il y a bien des incorrections dans le dessin de ce tableau بو تصویرک رسمنده وافر سقامتلر واردر || Incorrection de style عباره‌نک سقامتی

INCORRIGIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorrigible A. عدم القابلیّة الاصلاح - الامکان الاصلاح - عدم P. امکان نا پذیری اصلاح - نا پذیرایی فرهنگی T. اصلاح قبول ایتمامزلک || Son incorrigibilité ne se conçoit pas فلانک اصلاحه عدم قابلیّتی دائرهٔ فهمدن خارج بر معنادر

INCORRIGIBLE. Qui ne se peut corriger A. ممتنع الاصلاح P. نا پذیر اصلاح - امکان نا پذیر اصلاح T. نا قابل اصلاح - اصلاح قبول ایتمز - اصلاحه کلمز || Un esprit incorrigible بر مزاج un enfant بر طفل نا قابل اصلاح || Il est incorrigible là-dessus بو بابده بر وجهله اصلاح قبول ایتمز || Il a des défauts qui sont absolument incorrigibles مطلقا اصلاح قبول ایده‌میه‌جک عیوب وقبایحی واردر

INCORRUPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est incorruptible A. نزاهة عن الفساد - عدم القابلیّة الفساد - عدم الامکان الفساد P. برائة من الانفساد - امکان نا پذیری فساد - نا پذیرایی تباهی T. چوریمامزلک - بوزلمامزلق || L'incorruptibilité est une des qualités des corps glorieux برائت من الفساد صفتی ابدان سعادتمندانه مخصوص صفاتدندر

Il signifie figur., l'intégrité par laquelle un homme est incapable de se laisser corrompre A. نزاهة عن الاطماع - عفّة الطبع - عدم القابلیّة الافساد P. امکان نا پذیری افساد - پرهیزکاری T. افساد قبول ایتمامزلک || L'incorruptibilité de ce juge فلان قاضینک اطماعدن نزاهتی - افساده عدم قابلیّتی

INCORRUPTIBLE. Qui n'est pas sujet à corruption A. منزّه عن الفساد - بریٔ من الفساد P. امکان نا پذیر تباهی T. نا قابل فساد - فساد قبول ایتمز - چوریمز - بوزلمز || Il n'y a que les substances spirituelles qui soient incorruptibles فقط روحانیّون فساددن منزّهدر

Figur. Qui est incapable de se laisser corrompre pour agir contre son devoir A. بریٔ - ممتنع الاطماع - عفیف الطبع - ممتنع من الافساد P. نا قابل اطماع - امکان نا پذیر افساد T. پرهیزکار - افساد قبول ایتمز || Un juge incorruptible ممتنع الاطماع بر قاضی - واهمهٔ اطماعدن عاری بر قاضیٔ عادل || Un magistrat d'une vertu, d'une probité incorruptible صلاح حالی وعفّتی افساد قبول ایتمز مستقیم الاطوار بر ضابط

INCORRUPTION. État des choses qui ne se corrompent point A. عدم الفساد P. فساد نا پذیری T. چوریمامزلک

INCRASSANT. Terme de Médecine. Qui épaissit le sang, les humeurs A. مثخّن P. سخت ساز T. قویولدیجی

INCRÉDIBILITÉ. Ce qui fait qu'on ne peut croire une chose A. عدم الصلاحیّة الى الاعتماد P. نا شایستگی باوری T. ایناندیلمامزلق || L'incrédibilité de ce fait بو مادّه‌نک اعتماده عدم صلاحیّتی

INCRÉDULE. Qui ne croit que difficilement A. عسیر الاعتماد

صعب الاعتماد ـ *P.* دشوار گرو *T.* کوج اینانور || Vous êtes bien incrédule خیلی مرتبد عسیر الاعتماد بر آدمسک C'est un esprit incrédule بالطبع عسیر الاعتماد بر آدمدر

Et celui qui ne croit point à la religion révélée *A.* عدیم الاعتقاد ـ الایمان *P.* عدیم ایمان ـ بد ایمان *T.* کم اعتقاد ـ ایمانی || C'est un incrédule عدیم الایمان بر آدمدر Convaincre les incrédules بد ایمان اولنلری الزام ا تمک یوق

INCRÉDULITÉ. Répugnance à croire ce qui est pourtant croyable *A.* عدم الاعتماد *P.* نا باوری *T.* اینانمازلق || Incrédulité opiniâtre مصرّانه ـ بالاصرار والعناد عدم اعتماد عدم اعتماد

Et manque de Foi *A.* عدم الایمان *P.* بی ایمانی *T.* ایمانسزلق

INCRÉÉ. Qui n'a point été créé *A.* غیر مخلوق *P.* نیافریده *T.* یرادلمامش || Dieu seul est un être incréé جناب ربّ العالمیندن غیری موجود غیر مخلوق یوقدر ـ On appelle le Fils de Dieu, La sagesse incréée ابن الله حکمت غیر مخلوقه صفتیله موصوفدر

INCROYABLE. Qui ne peut être cru *A.* ممتنع الاعتماد ـ بعید عن الاعتماد *P.* نا شایستهٔ باوری ـ نا گرویدنی *T.* اینانلمز || Cet auteur conte des choses incroyables بو مؤلف شایستهٔ اعتماد اولمیه‌جق شیلر نقل وحکایت ایدر Une nouvelle incroyable شایان اعتماد اولمیه‌جق خبر ـ On dit aussi, Il est incroyable combien cet homme-là fait de choses بو آدمک ایتدیکی ایشلر اعتماد اولدجق مرتبدن دورا احاطهٔ عقلدن خارج بر معنا در ـ دور در

Il signifie aussi, excessif, extraordinaire *A.* خارج من دائرة التصوّر *P.* عقل کنجایش دور از *T.* عقله صیغمز || Des douleurs incroyables دائرهٔ تصوّردن خارج وجعلر Une joie incroyable کنجایش عقلدن دورا دور نشاط وسرور Une peine عقله صیغمیه‌جق تعب وزحمت

INCRUSTATION. Application de quelque pièce de marbre, de jaspe, etc. sur une surface pour l'orner *A.* تلمّی بنفایس الاحجار *P.* پوشش با سنگهای گرانبها *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلمه || L'incrustation d'une telle église فلان کلیسایی نفیس طاشلر ایله قاپلمه Une belle incrustation نفیس طاشلر ایله قاپلمه ایلهٔ لطیف ودلگشا بر قاپلمه

Il se dit aussi des ouvrages où l'on voit des ornemens d'or, d'argent, enchâssés dans une autre matière *A.* مزوّق pl. مزوّقات *P.* سپوخته *T.* قاقمه

INCRUSTER. Couvrir, revêtir de marbre, de jaspe, etc. *A.* استغراق بنفایس الاحجار ـ تلمّی بنفایس الاحجار *P.* بسنگهای گرانبها پوشانیدن *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلامق

Et enchâsser une matière dans une autre, pour en faire des ornemens *A.* تزویق *P.* سپوختن *T.* قاقمق

Incrusté. *A.* ملمّی بنفایس الاحجار *P.* با سنگهای گرانبها پوشیده *T.* نفیس طاشلر ایله قاپلانمش *A.* مزوّق *P.* سپوخته *T.* قاقلمش || Une boîte d'écaille incrustée d'or آلتون قاقمدلو بغه قوطی

INCUBATION. Action des volatiles qui couvent des oeufs *A.* حضون *P.* نشست بر مرغانه *T.* بصمه یمورطه || La chaleur de certains fours peut suppléer à l'incubation بعض فرونلرک حرارتی بدل حضون اوله بیلور

INCUBE. T. de Méd. Cauchemar. V. ce mot.

INCULPATION. Attribution d'une faute à quelqu'un *A.* اسناد التهمة ـ اسناد pl. اسنادات *P.* گناه اندازی *T.* سوچ آتمه

INCULPER. Accuser quelqu'un d'une faute *A.* اتهام ـ عزو التهمة ـ اسناد الجنحة ـ اسناد الجرم ـ توریک التهمة ـ تحمیل *P.* گناه انداختن *T.* صوچ آتمق || Dans cette affaire, j'ai été inculpé mal à propos بو خصوصده نا حق یره بکا عزو تهمت اولندی

Inculpé. *A.* متهوم *P.* تهمت زده ـ اتهام کرده *T.* اوزرینه اتهام اولنمش ـ صوچ آتلمش

INCULQUER. Imprimer une chose dans l'esprit de quelqu'un à force de la répéter *A.* تمکین فی الذهن ـ طبع فی الذهن *P.* در لوح خاطر طبع کردانیدن *T.* عقله صیغدرمق ـ عقله برلشدرمک || Il lui faut inculquer cette maxime بو اصولی عقلنه برلشدرمک لازمدر ـ ذهننه تمکین ایتمک اقتضا ایدر

Inculqué. *A.* منطبع فی الذهن *P.* طبعکردهٔ لوح خاطر *T.* عقله صیغدرلمش ـ عقله برلشدرلمش

INCULTE. Qui n'est point cultivé *A.* بور ـ بائر ـ ارض بائرة *P.* نا کاشته ـ شیار نکرده *T.* پور ـ سورلمامش ـ غیر محروث ـ اراضی || Jardin inculte حدیقهٔ غیر محروثه Terres incultes اراضیٔ بائره ـ غیر محروثه ـ پور یرلر

Figur. || Un esprit inculte *A.* عقل غیر مهذب *P.* عقل بی تربیت *T.* تربیه‌سز عقل Naturel inculte طبع بی تربیت

اخلاق غیر مهذّبه Moeurs incultes توبیته

INCULTURE. État de ce qui est inculte *A.* بوریّت *P.* نا
پورلق *T.* شیاری

INCURABILITÉ- État de ce qui est incurable *A.* عدم الامکان
علاج قبول *T.* نا پذیریٔ دوا *P.* عدم الامکان البرء - الشفا
|| L'incurabilité de la plaie obligera de faire l'am- ایده‌مامزلک
putation اطنان جراحتک برء وشفاسی ممکن اولمدیغندن
عضوه مجبوریّت درکار در

INCURABLE. Qui ne peut être guéri *A.* لا یبری - لا علاج
P. متعذّر الدوا - ممتنع المداواة - داء دنف - داء عقام -
- اوکولمز *T.* علاج نا پذیر - امکان نا پذیر دوا - بیدرمان
|| Mal incurable علّت متعذّر الدوا maladie علاج قبول ایتمز
جراحت لا یبرا plaie علاج قبول ایده‌میه‌جک خسته‌لک
Ce malade est incurable علاج قبول ایتمز بر علیل - Figur.
T. چاره نا پذیر - اصلاح نا پذیر *P.* ممتنع الاصلاح *A.*
|| Caractère incurable اصلاح قبول ایتمز - علاج قبول ایتمز
نا قابل اصلاح بر عیب défaut ممتنع الاصلاح اولان مزاج

INCURIE. Défaut de soin, négligence *A.* عدم الاهتمام - اهمال
P. پرویش *T.* اهتمامسزلق - باقمامه || Il a dérangé ses affaires
par son incurie اهمالی تقریبیله اموربنی مختل وپریشان
ایلدی

INCURIOSITÉ. Négligence d'apprendre ce qu'on ignore *A.* عدم
نا جستجویی *P.* عدم التحدّس - عدم التتبّع - التدنیق
|| L'incuriosité de cette na- اموری اراشدرمامزلق *T.* احوال
tion empêche ses progrès dans les sciences et dans les arts بو
ملّتک تتبّع احواله عدم اعتناسی تحصیل فنون وعلومه
بطائتنی مستلزمدر

INCURSION. Course de gens de guerre dans une contrée qu'ils
traversent en la dévastant *A.* غارت pl. غارات *P.* تاخت
غارت عظیمه || Grande incursion چاپول - آقین *T.* وتاراج
Incursions continuelles اردی آره‌سی یوق - غارات متوالیه
امم وحشیه‌نک تاخت Les incursions des barbares چاپوللر
چاپوللر ایتمک Faire des incursions وتاراجی

INDE. Couleur bleue que l'on tire de l'indigo *A.* صبغ النیل
چوید بویاسی *T.* رنگ نیلی *P.*

INDÉBROUILLABLE. Qui ne peut être débrouillé *A.* ممتنع
الحلّ *P.* گشایش نا پذیر *T.* سوکلمز || Un point d'histoire
indébrouillable علم تاریخک حلّی ممتنع بر دقیقه‌سی

INDÉCEMMENT. Contre la décence *A.* من غیر - بلا ادب
ادب *P.* بیعارانه *T.* ادبسزجه || Il agit, il se comporte in-
décemment بیعارانه - استهتاک طور ایله عمل وحرکت ایدر
حرکت ایدر

INDÉCENCE. Discours, action contraire à la décence *A.* عدم
الادب *P.* بی ادبی - بی عاری - پرده دریدگی *T.* ادبسزلق
|| Il y a de l'indécence de parler de la sorte بو طور ایله
سویلمک قاعدهٔ ادبه مغایر در

INDÉCENT. Qui est contre la décence *A.* خلاف الادب -
مغایر الادب *P.* بی ادب - بیرون از ادب *T.* ادبسز ||
Il est indécent à un magistrat de dormir à l'audience بر قاضی‌یه
کوره مجلس شریعتده اویومق ذاب ادبه مغایر بر کیفیّتدر
Paroles indécentes ذاب ادبه مغایر اقوال نا سزا postures
خلاف رسم ادب فعل وحرکت اوضاع بی ادبانه action
بی ادب Habit indécent خلاف ادب بر کسوت tableau
بر تصویر

INDÉCHIFFRABLE. Qui ne peut être déchiffré, deviné *A.*
متعذّر الحلّ *P.* گشایش نا پذیر *T.* آکلاشلمز - سوکلمز || Un
chiffre bien fait et à double clef est indéchiffrable صنعت ایله
ترتیب اولنمش چتال مفتاحلو حروف معهوده حلّ اولنمز
- Figur. || Cet homme est indéchiffrable استکشاف بطانهٔ
ایچ یوزی آکلاشلمز بر آدمدر - احوالی نا ممکن بر آدمدر
Et qui ne peut être lu *A.* ممتنع القرائة - لا یقری *P.*
نخواندنی *T.* اوقونمز || Cette lettre est indéchiffrable بو مکتوب
ممتنع القرائه در

Il signifie aussi, obscur, qu'on ne peut expliquer *A.* غامض
نا - نا قابل کشف *P.* ممتنع لکشف - ممتنع الحلّ -
گشادنی *T.* بیلنمز - شرحی ممکن دکل || Il y a dans cet
auteur des passages indéchiffrables à tous les commentateurs بو
تألیفک ایچنده جمیع مفسّرینک کشف ایده‌میه‌جکلری
بو تألیفده گروه مفسّرینک شرحندن - نیچه فقره‌لر وار
عاجز اولدقلری بعض فقرات غامضه وار در

INDÉCIS. Qui n'est pas décidé *A.* غیر مقرّر - غیر محکوم *P.*
قرار وبرلمامش - حکم اولنمامش - کسلمامش *T.* نا قرارگیر
|| Un point qui est demeuré indécis غیر محکوم قالمش بر قضیّه
Question indécise مسئلهٔ نا محکوم - محکوم علیه اولمیان مسئله
قرارگیر اولمامش مسئله -

Il se dit aussi des personnes, et signifie, irrésolu *A.* متذبذب

الرأی P. بی دوام رأی T. رأینده ثبات یوق || C'est un
homme indécis متذبذب الرأی بر آدمدر - On dit aussi,
qu'un homme est encore indécis, pour dire, qu'il ne s'est pas
déterminé هنوز تردد اوزره در - هنوز حال عدالده در -
هنوز بر درلو قرار ویرەمدی

INDÉCISION. État d'un homme indécis A. تذبذب الرأی -
T. بیقراریٔ رأی - بیقراری P. تردد الرأی - معادلة الرأی
رأیده قرارسزلق || Son indécision est cause qu'on ne finit rien
avec lui تردد رأیی درکار اولدیغنه بناءً کندوسیله هیچ بر
مصلحتک قطعی ممکن دکلدر

INDÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui ne saurait être
décliné A. مبنیّ

INDÉFECTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indéfectible A. عدم
الزوال P. بیزوالی T. زوالسزلق

INDÉFECTIBLE. Qui ne peut défailler, cesser d'être A. عدیم
الزوال P. بیزوال - امکان نا پذیر تباهی T. زوالسز

INDÉFINI. Dont on ne peut déterminer les bornes A. غیر
حدودی یوق T. نا معیّن - نا محدود P. غیر معیّن - محدود
مدّت - وقت غیر معیّن Un temps indéfini || معیّن اولمیان -
مسافهٔ غیر un espace عدد غیر معیّن un nombre غیر معیّنه
خط نا محدود Une ligne indéfinie محدوده

INDÉFINIMENT. D'une manière indéfinie A. لا عن التعیین
P. بلا تعیین - T. بی تعیین تعیین ایتمیەرک || Il ne
lui a rien marqué de précis, mais il lui a promis indéfiniment
على وجه التصریح بر شیٔ بیان ایتمیوب لا عن ... de
التعیین شویله وعد ایتمشکه

INDÉFINISSABLE. Qu'on ne saurait définir A. لا یعرّف -
تعریفه کلمز T. امکان ناپذیر تعریف P. غیر ممکن التعریف

INDÉLÉBILE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع الامحا -
چیقمز T. نا پذیر محو P. ممتنع الانطماس - متعذّر المحو
|| Caractère indélébile کیفیّت متعذّر الامحا Le baptême imprime
un caractère indélébile آیین تعمید بر کیفیّت ممتنع المحو
طبع ایتدرر

INDÉLIBÉRÉ. Qui s'est fait sans examen, sans délibération
A. لا عن مطالعة - لا عن رویّة P. نیندیشیده T. دوشونلماش
|| Les premiers mouvemens de la colère sont souvent innocens,
parcequ'ils sont indélibérés اوائل ثوران غضب حالنده
ظهور ایدن حملات لا عن مطالعه اولدیغنه نظراً غالب
حالده برئ من القباحه در Acte involontaire et indélibéré
بلا رویّة ومن غیر اختیار واقع اولمش بر فعل

INDEMNE. Dédommagé A. سالم من الضرر - بریٔ من الضرر
P. بی زیان T. ضررسز || Rendre quelqu'un indemne بر
کمسنه‌یی دوچار اولدیغی ضرر وخساردن بریٔ قلمق
Sortir indemne d'une affaire برمصلحت ایچندن سالماً من
الضرر چیقمق

INDEMNISER. Payer les dommages A. تضمین الضرر P. بدل
زیانرا دادن T. ضرری اودەمک || Il a agi en vertu de
votre procuration, c'est à vous de l'indemniser فلان کشی سنک
طرفکدن حامل اولدیغی وکالت موجبنجه عمل وحرکت
ایتمش اولدیغنه نظراً ضررینی تضمین ایتمک سنک
لازمهٔ حالکدر Il faut l'indemniser des pertes qu'il a soufferte
دوچار اولدیغی خسار وزیان ایچون تضمینی اقتضا ایدر
Vous serez condamné à l'indemniser ضررینی تضمین ایچون
سنک حقکه حکم جریان ایده‌جکدر

INDEMNISÉ. A. متضمّن الضرر P. بدل زیان ادا شده T.
ضرری اودنمش

INDEMNITÉ. Dédommagement A. تضمین الضرر pl. تضمینات
الضرر P. بدل زیان T. اودک || Il a eu tant pour son in-
demnité تضمین ضرر ایچون شو قدر مبلغ اخذ ایتمشدر
Il demande une indemnité برکونه تضمین ضرر ادّعا ایدر

INDÉPENDAMMENT. D'une manière indépendante A. بلا تعلّق
- من غیر تعلّق P. بناوابستگی T. علاقه‌سی اولمیەرق || Dieu
peut agir par lui-même indépendamment des causes secondes حقّ
تعالی حضرتلری ارادهٔ جزئیّه‌نک تعلّقنه حاجت اولمیەرق
فاعلدر

Et sans aucun égard A. قطع النظر P. همه باین - صرف
نکاه کرده T. بو جمله ایله - صرف نظر ایده‌رک || Je
vous servirai indépendamment de tout cela اشته بونلرک
بوجمله - جمله‌سندن قطع نظر ایله سکا خدمت ایده‌جکم
Indépendamment de tout ce qui pourra arriver ایله محتمل
الظهور اولان کافّهٔ حالاتدن صرف انظار ایده‌رک - ظهور
ایده بیله‌جک کافّهٔ حالاتدن قطع نظر ایده‌رک

INDÉPENDANCE. État de celui qui est indépendant A. عدم
المحکومیّة - استقلال P. آزاده سری - خود سری T. سربستلک
- سربستیّت - باشلو باشلیلق || Il est dans l'indépendance
در حال سربستیّت واستقلالده Il aspire à l'indépendance

L'indépendance d'une nation بر ملتک خود سری واستقلالی قید محکومیتدن آزادەلک آرزوسنده در

INDÉPENDANT. Qui est libre de toute dépendance A. غیر محکوم - مستقل P. سر, آزاده - خود سر T. سربست - بللو آزاده || Il est indépendant, il a sa liberté بللو باشنده - باشلو سر ومظهر سربستیت واستقلالدر Il est indépendant de tout le monde هیچ بر کمسنه‌نک محکومی دکلدر

Et qui ne dépend pas A. غیر تابع || Il commande un corps d'armée indépendant du général سرعسکره تابع اولمیان بر طابور عسکرک اداره‌سنه مأمور در De tous les animaux, ceux qui se nourrissent de chair sont les plus indépendans de l'homme جنس حیوانات ایچنده آکل لحم اولنلرک انسانه عدم تبعیتلری سائر حیواناتدن زیاده در Indépendant des événemens حادثات دهره تابع اولمیان

Et qui n'a point de liaison, de connexion A. غیر متعلق P. نا وابسته T. بشقه - علاقه‌سی یوق || Cette circonstance est indépendante de l'affaire dont il s'agit بو حال مبحوث عنه اولان ماده‌یه متعلق دکلدر C'est un point indépendant de la question بو دقیقه‌نک مطلبه - بو دقیقه مطلبدن بشقه در تعلقی یوقدر

INDESTRUCTIBILITÉ. Qualité de ce qui est indestructible A. عدم الفنا - برائة من الفنا - عدم الاندراس P. فنا نپذیرایی T. بوزلمامزلق

INDESTRUCTIBLE. Qui ne peut être détruit A. عدیم الفنا - بری من الفنا - ممتنع الاندراس P. امکان نا پذیر فنا T. بوزلمز || Germe indestructible بذر ممتنع الفنا L'essence des choses est indestructible جوهر اشیا فنا واندراسدن مبرا در

INDÉTERMINATION. Irrésolution A. عدم - تذبذب الرأی التثبیت الذهن P. بیقراری ذهن T. قرارسزلق || Il est encore dans l'indétermination هنوز تثبیت ذهن ایده‌مدی V. Indécision.

INDÉTERMINÉ. Indéfini. V. ce mot. || Espace indéterminé مسافهٔ غیر محدوده nombre عدد غیر معین temps وقت غیر معین

Et irrésolu A. متذبذب الرأی P. بی قرار رأی T. رأینده قرارسز || Il ne sait s'il fera son voyage, il est encore indéterminé سفر ایدوب ایتمیه‌جکی هنوز معلومی اولمیوب اول هنوز تثبیت ذهن ایتمش دکلدر - بابده رأینده متذبذبدر

V. aussi Indécis.

INDÉTERMINÉMENT. Sans rien spécifier A. لا عن التعیین - بلا تخصیص P. بی تعیین T. تعیین ایتمکسزین || Il lui a promis beaucoup de choses, mais indéterminément لا عن التعیین وافر شیلر وعد ایلدی

INDÉVOT. Qui n'a point de dévotion A. عدیم التعبد P. خدا نا شناس - کم دیانت T. دیانتی یوق || Cet homme est indévot عدیم التعبد بر آدمدر

INDÉVOTEMENT. D'une manière indévote A. من - بلا تعبد - غیر تعبد P. با کم دیانتی - خدا نا شناسانه T. دیانتسز || Assister à la messe indévotement مراسم تعبده رعایت اولنمرق ایتمکسزین نمازده طورمق

INDÉVOTION. Défaut de dévotion A. عدم التعبد - عدم الدیانة P. کم دیانتی - خدا نا شناسی T. دیانتسزلک || Son indévotion scandalise tout le monde آداب تعبده عدم رعایتی عامه‌یه موجب ریبه اولان احوالدندر

INDEX. Table d'un livre A. فهرس الکتاب P. فهرست T. کتاب اولنده اولان فهرست کتاب

Il se dit aussi du doigt le plus proche du pouce A. سبابة - مسبحة P. انگشت دشنام T. شهادت پرمغی

INDICATEUR. Celui qui fait connaître un coupable A. مخبر - المجرم P. مخبر گناهکار T. مجرمی خبر ویریجی - مجرمی بیلدریجی || On a reçu la déposition de l'indicateur مخبر مجرم اولانک تقریری ضبط اولندی Un esclave peut être indicateur, mais il ne doit pas servir de témoin بر مملوکک اخبار مجرمه صلاحیتی وار در انجق شهادتی مقبول دکلدر - Il se dit aussi du doigt nommé Index. V. ce mot.

INDICATIF. Terme de Grammaire. Le premier mode de chaque verbe A. بناء الرفع

INDICATIF, adjectif. Qui indique A. دال - P. نماینده T. دلالتساز - کوستریجی - دلالت ایدیجی || Ce symptôme est indicatif d'une crise, d'une grande révolution d'humeurs بو عارضه بحرانه واخلاطک عظیم انقلاب وتحولنه دلالت ایدر L'habile médecin observe soigneusement les signes indicatifs d'une maladie طبیب حاذق علتک مدار دلالت اوله‌جق کافهٔ علایمه علی وجه الدقة صرف ذهن ایتمک لازمهٔ حالیدر

INDICATION. Action par laquelle on indique A. دلالت - اخبار P. نمودگی T. کوسترمه || Il fut arrêté prisonnier sur

فلانک اخبارینه مبنی اسیراً توقیف l'indication d'un tel
اولندی Sur votre indication, je me suis adressé à un tel pour
کرکی کبی تحقیق حال ضمننده دلالتک être mieux informé
اوزره فلان کمسنه یه مراجعت ایلدم — Il signifie aussi, ce qui
indique *A.* دلیل pl. دلایل *P.* نمودار *T.* کوستریجی || Son
embarras est une indication de sa faute تلاش واضطرابی
قباحتنه دلیلدر Cela donne de grandes indications d'un abcès
بو حالت ورمه دلالت ایدر دلایل عظیمه دندر C'est une
indication infaillible سهو وخطادن عاری بر دلیل محققدر
C'est une indication que la bile est fort irritée صفرانک غایت
حدتنه دلیلدر

INDICE. Signe probable de l'existence d'une chose *A.* قرینه
pl. قراین — امارة pl. امارات *P.* نشانه *T.* نشان || Puissant
indice قرینهٔ قویه léger قرینهٔ خفیفه faible قرینهٔ واهیه Vous
dites que cela est, quel indice en avez-vous? بو ماده بویله
اولدیغنی دیرسک بردرلو قرینه‌ک وارمیدر J'en ai de grands in-
dices بوکا دائر المده امارات جسیمه واردر On ne condamne pas
un homme sur de simples indices یالکز قراینه مبنی بر کمسنه‌نک
اوزرینه حکم اولنمز

INDICIBLE. Qu'on ne saurait exprimer *A.* فوق ما یعبر *P.*
تعبیره *T.* بیرون از مرتبهٔ وصف وتعریف — نا قابل گفتار
وصف وتعریفه کلمز سرور Joie indicible || تعریفه کلمز — کلمز
مرتبهٔ douleur فوق ما یعبر محظوظیت عظیمه plaisir ونشاط
وصف وتعریفدن بیرون اندوه وملال

INDICTION. Convocation d'un concile *A.* دعوت || Depuis l'in-
diction du concile de Trente فلان مجلس شورانک دعوت
اولندیغی وقتدنبرو

INDICULE. Petit indice *A.* قرینهٔ جزئیه *P.* نشانهٔ کمتر *T.*
کوجک نشان

INDIFFÉREMMENT. Avec indifférence, avec froideur *A.* بلا
رغبة — بلا التفات *P.* بینگاه رغبت *T.* رغبتسزلک ایله
|| Il fut reçu indifféremment بلا رغبة ملاقات اولندی Il l'a
toujours traité indifféremment دائما حقنه صرف نظر رغبت
اولنمیدرق معامله اولندی Tout ce qu'on dit contre lui, il
le reçoit indifféremment حقنه هر نه که سویلنسه حوالهٔ سمع
التفات ایتمز

Et sans faire de différence, sans distinction *A.* علی السویة
— بلا استثنا *P.* بیکسانی *T.* بر دوزه‌یه || Il lit toutes sor-
tes de livres indifféremment et sans choix هر درلو کتابی علی
السویة وبلا انتخاب مطالعه ایدر Il mange de tout indif-
féremment هر درلو طعامی بلا استثنا اکل ایدر

INDIFFÉRENCE. L'état d'une personne indifférente *A.* عدم
التأثر القلب — استغناء القلب *P.* بیقیدئی درون *T.* قیدسزلک
|| Être dans l'indifférence حال استغنای قلب اوزره اولمق
Voilà une grande indifférence اشته عظیم بر استغنای قلب
J'ai de l'indifférence pour cela اول بابده تاثر قلبم یوقدر
Il est dans une indifférence générale pour les choses du monde
— امور دنیا ایچون علی الاطلاق استغنای قلبی واردر
امور دنیادن اصلا وقطعا قید ایتمز

INDIFFÉRENT. Qui se peut faire également bien de diffé-
rentes manières *A.* مساوی *P.* یکسان *T.* هپ بر || Il est
indifférent lequel des deux on prenne ایکیسندن قنغیسی
آلنسه مساویدر Il m'est indifférent d'aller là ou ailleurs فلان
طرفه یاخود آخر بر محله وارمق عندمده مساویدر Tous
les chemins sont indifférents طرق ومسالکک جمله‌سی
مساویدر Le choix entre ces deux choses est indifférent بو
ایکی شیلر بیننده انتخاب ماده‌سی امر مساویدر

Il signifie aussi, qui touche peu, dont on ne se soucie point
|| Tout cela m'est indifférent, je n'y prends aucune part بونلرک
جمله‌سی عندمده مساوی اولوب اصلا ملتزم دکلدر Il
m'est fort indifférent quel jugement vous en portiez بو بابده
رأیک نه شکل ایسه عندمده مساویدر Cet homme-là lui
est fort indifférent شو آدمک حالی فلانک عندنده من
جمیع الوجوه مساویدر Ses bonnes grâces me sont fort indif-
férentes حسن توجهی عندمده مساویدر

On appelle Actions indifférentes, les actions qui d'elles-mêmes
ne sont ni bonnes ni mauvaises *A.* امور مهمله pl. مهملات
آفاقی *P.* بیهوده کاری *T.* بوش ایشلر — On dit dans le même
sens, Nous ne parlions que de choses indifférentes
بوش صحبتلر ایدر ایدک — صحبت ایدر ایدک

Il signifie aussi, qui n'a pas plus de penchant pour une chose
que pour une autre *A.* بری من العلاقة *P.* بیطرف *T.*
بیطرف || Il n'est plus temps de demeurer in-
différent, il faut prendre un parti هیچ بر طرف طوتمز
بیطرف طوره‌جق وقتلر دکل Il n'y a que les indif-
férents qui puissent juger sainement بهمه حال بر طرفی التزام ایتملو در
اول بابده یالکز بیطرف

Vos amis pourront vous applaudir, mais les indifférens ne penseront pas de même دوستلرك اولنلرك رأيى صحيح اولەبيلور سنى تحسين ايدە بيلور لكن بيطرف اولنلرك مطالعەسى موافق كلمز

Et qui n'est touché de rien, qui n'a d'attachement à rien *A.* غير متأثر البال *P.* بى تأثر درون *T.* تأثر قلبى يوق || Il est d'une humeur indifférente اصلا تأثر قلبى يوق بر مزاجدر Il regarde toutes choses d'un oeil indifférent كافۀ اشيايە عدم تأثر بال ايلە باقر

On dit en termes de Philosophie, que la matière est d'elle-même indifférente au repos et au mouvement, pour dire, qu'elle n'a d'elle-même ni l'une ni l'autre de ces deux qualités مادەنك حالت سكون وحركتە فى حدّ نفسها بردرلو علاقەسى يوقدر

INDIGENCE. Grande pauvreté *A.* فقر - فاقة - مسكنت - احتياج *P.* گدايى - تهى دستى *T.* يوخسوللق || Extrême indigence فقر واحتياج مفرط grande فقر عظيم Il est tombé dans l'indigence گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

INDIGÈNE. Il se dit des peuples établis de tout temps dans un pays *A.* اهل اصلى pl. اهالى اصليّة *P.* بوم زاد *T.* يرلو || Peuples indigènes بر ولايتدە اهالئ اصليّە اولان ملل Les indigènes de l'Amérique امريقەنك اهالئ اصليّەسى واقوام — On dit aussi, Plantes indigènes يرلو نباتلر Animaux indigènes يرلو حيوانلر

INDIGENT. Nécessiteux *A.* مسكين pl. مساكين - فقير pl. فقرا - محتاج pl. محتاجين *P.* گدا - تهى دست *T.* يوخسول || Assister les indigens مساكين ومحتاجينە اعانت ايتمك Il était si indigent, que... شول رتبەدە مسكنت واحتياج حالندە ايديكە On doit secourir les indigens مساكين ومحتاجينە ايفاى لازمۀ مددرسى واعانت اولنمق واجبەدندر

INDIGESTE. Difficile à digérer *A.* عسير الهضم - بطئ الهضم - وخيم *P.* ديرگوار - ناخوشگوار *T.* كوج هضمى - سينمەسى كوج || Viande indigeste لحم وخيم — Et qui n'est pas digéré *A.* غير منهضم *P.* ناگوار *T.* هضم اولنمامش - سينمامش || Il rend les viandes crues et indigestes لحومى ناپختە وناگوار اولەرق دفع ايدر

Il se dit figur. des matières, des pensées qu'on n'a pas encore bien expliquées, bien mises dans leur jour *A.* غير ناضج *P.* ناپختە *T.* نصابنى بولمامش || Pensées indigestes افكار غير ناضجە Matières indigestes موادّ غير ناضجە

INDIGESTION. Mauvaise coction des alimens dans l'estomac *A.* تخمة pl. تخمات - سوء الهضم - طسا *P.* بشم - ناگوارى - بشم *T.* آزمە - ككك - هضمسزلق - امتلا || Cela cause des indigestions فلان شئ باعث تخمە در Avoir des indigestions امتلايە مبتلاى تخمە اولمق - گرفتار اولمق Cela provient d'indigestion سوء هضم نشأت ايدر Il est mort d'indigestion تخمەدن علتندن وفات ايلدى

IMDIGNATION. Colère *A.* غيظ - غضب - انفعال البال - انفعال *P.* دلگيرى - خشم *T.* اوپكە || Cela donne de l'indignation موجب غيظ وغضب اولور excite l'indignation مهيّج غيظ وغضبدر بو بابدە... Il en eut une telle indignation, que... خشم وغضبى شول رتبەيە واصل اولمشكە Il ne saurait voir cela sans indignation بو مادەيى عين غضب ايلە كورمامك ممكن دكلدر Il regarde la prospérité des méchans avec indignation اشرارك حسن حاللرينە عين غضب ايلە نظر ايدر

INDIGNE. Qui n'est pas digne, qui ne mérite pas *A.* غير مستحق - عديم الاستحقاق *P.* نا شايستە *T.* نا مستحق - كركلو دكل || Il est indigne des grâces que vous lui faites فلانە ايتديككز الطاف وعناياتە مستحق دكلدر Il est indigne de vivre عمرە شايستە دكلدر Il se rendrait indigne de vos bienfaits, s'il n'en avait toute la reconnaissance qu'il doit واجبۀ ذمّتى اولان شكرى بيلمامش اولسە طرفكزدن مظهر اولديغى نعم والطافە نا مستحق اولمش اولور ايدى Il est indigne qu'on lui fasse des reproches تعزير وعتابە شايستە دكلدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, qui ne convient pas *A.* غير لايق - عديم اللياقة - غير جدير *P.* نا چسپان - نا شايان *T.* نا سزا - ياقشمز || C'est une chose indigne d'un honnête homme بو مقولە حركت اهل عرض آدمە كورە لايق دكلدر Un crime indigne de pardon جرم عفو اولنميان - لايق عفو - شايان عفو عفوى ياقشمز - واغماض اولنميان قباحت

En termes de Droit, il signifie, celui qui est privé de la succession d'un homme, pour avoir manqué à quelque devoir envers lui *A.* ساقط من استحقاق الوراثة *P.* از شايستگئ ميراث دور شدە *T.* وراثتدن استحقاق ساقط اولمش

Il signifie aussi, méchant, très-condamnable *A.* ردئ - واجب اللوم *P.* بد *T.* كوتى || Action indigne فعل ردئ chose واجب اللوم بر شئ traitement معاملۀ رديئە — Il se dit aussi des hom-

mes A. ردئ الاخلاق - لئيم P. بد كار - بد كيش T. آلچق ||
Ne me parlez pas de cet homme, c'est un indigne بكا شو آدمى
ذكر ايلمه آلچق بر آدمدر

INDIGNEMENT. D'une manière indigne A. بوجه غير لايق
P. لايق اوليه جق - ياقشميه جق وجهله T. بوجه نا سزا
- بد كيشانه - بطرز بد P. باللوم والرداءة - رديًّا A. وجهله
لئيمانه T. كوتيلك ايله || S'acquitter indignement de ses devoirs
واجبهٔ حالى اولان امورى وجه نا سزا ايله رويت ايتمك
S'allier indignement لئيمانه عقد مصاهرت ايتمك On l'a
traité indignement - حقنه صورت رديئه ايله معامله اولندى
صورت غير لايقه ايله

INDIGNER. Mettre en colère A. تحريك - اغضاب - اغاظة
خشمناك كردن - خشم انگيختن P. الغيظ والغضب
T. طارلتمق - اويكه لندرمك || Cette action a indigné tout
le monde contre lui بو حركت عامهٔ ناسك خشم وغضبنى
عالمى اغضاب ايلدى - تحريكه سبب اولمشدر

S'INDIGNER et ÊTRE INDIGNÉ. A. اغتاظ - تغضب P. بهم آمدن
T. بتنگ آمدن - خشمناك شدن - خشم گرفتن -
اويكه لنمك - طارلمق - غضبه كلمك || S'indigner contre une
injustice وقوعه كلمش بر ظلم ايچون غضبه كلمك Il s'in-
digne de voir que... فلان شيئى كورنجه اويكه لنور..

INDIGNÉ. A. غايظ - غضوب P. بهم آمده - بتنگ آمده -
خشمناك شده T. اويكه لنمش - طارلمش

INDIGNITÉ. Qualité d'une personne indigne A. عدم الاستحقاق
- عدم الصلاحيّة P. نا شايستگى T. كركسزلك || Il en fut
exclu à cause de l'indignité de sa personne, de sa profession
ذاتًا وطريقةً عدم صلاحيتى تقريبيله دفتردن اخراج
اولندى

Et qualité odieuse, méprisable A. رداءت - لوم P. بدى T.
كوتيلك || L'indignité de cette action souleva tout le monde
contre lui بو وضع وحركتك رداءتى جميع ناسى عليهنه
آياقلندردى

Il se dit aussi d'une action qui a cette qualité A. فعل ردئ
P. بدكارى T. آلچقلق || C'est une indignité برفعل رداءت
- ارتكاب بدكارى ايتمك Faire des indignités آميز در
آلچقلق ايتمك

INDIGO. Plante A. نيلج P. نيل T. چويد اوتى - Il se dit
aussi de la couleur qu'on tire de cette plante, ou d'une couleur
pareille A. صبغ النيل P. رنگ نيلى T. چويد بوياسى

INDIQUER. Montrer, enseigner à quelqu'un une chose, une
personne qu'il cherche ou qui lui peut être utile A. ارائة -
تعريف P. نمودن T. تعريف ايتمك - كوسترمك || Je lui ai
indiqué cette terre qui est à vendre صاتيلق اولان فلان
چفتلكى فلانه تعريف ايلدم Je lui ai indiqué un fonds pour
se faire payer آله جغنى تحصيل ايچون كندويه مال كوستردم
Indiquez-moi un bon médecin بكا بر طبيب حاذق ارائه
ايله Il m'indiqua ce passage بكا فلان فقره يى تعريف ايلدى
cette loi تعريف ايادى - بو فتوايى بكا ارائه ايلدى

Et marquer A. تعيين P. تعيين كردن T. اصمارلمق ||
Indiquer une assemblée à un tel jour برجمعيت ايچون كون
تعيين ايتمك Indiquer une session برمجلس تعيين ايتمك

INDIQUÉ. A. معرّف P. نموده T. كوسترلمش - تعريف اولنمش
A. معيّن P. تعيين كرده T. اصمارلنمش

INDIRECT. Qui n'est pas direct A غير مستقيم - منعرج -
منعطف P. نا راست T. صاپق - آرقورى || Mouvement in-
direct حركت منعرجه

On appelle figur. Louanges indirectes, les louanges qu'on donne
indirectement A. مدايح بطريق الايما P. ستايشهاى ايما
T. كوند صورتا آخره معطوف وحقيقةً فلانه - طولايى مدحلر
- مصروف مدايح وثنايا Avantage indirect, un avantage que
l'on fait à quelqu'un contre la loi ou la coutume A. مساعدة
غير شرعيّة T. نا شرعى بر مساعدهٔ قانون خلاف - On
dit aussi, Voies indirectes, pour dire, de mauvais moyens A.
طرق غير مسلوكة P. ره نا رفته T. صاپه يوللر || Il est par-
venu à cette charge par des voies indirectes طرق غير مسلوكه دن
- سلوك ايله اول منصبه واصل اولدى Et vues indirectes,
pour dire, des desseins que l'on cache sous l'apparence de quel-
qu'autre dessein A. اغراض مستورة - اغراض خفيّة P. انديشهاى
پنهان T. كيزلو ملاحظه لر - باشى اورتيلو فكرلر || Ne vous
fiez pas aux propositions que vous fait cet homme-là, il a des
vues indirectes فلانك ايراد ايلديكى تكليفلره اعتماد ايلمه
زيرا اغراض مستوره سى وار در - Et un avis indirect صاپه
طولايى ظهور ايتمش خبر - يولدن كلمش بر خبر

INDIRECTEMENT. D'une manière indirecte A. معطوفًا - لا
بطريق المستقيم - بطريق غير مستقيم P. بروجه نا راست
- ازره نا راست T. ارقوريدن - طولايى || Ce qu'il disait à

un autre s'adressait indirectement à moi آخره سويلدبكى كلام
بشقه‌سنه سويلديكى صحبت طولايى - بكا معطوف ايدى
La plupart des coutumes défen- اولەرق بكا خطاب ايدى
dent aux maris d'avantager leurs femmes, ni directement ni in-
directement زوج كندوزوجه‌سنه بطريق المستقيم يا غير مستقيم
Il ne تفضلاً مساعده ايتمك اكثر قوانينه كوره ممنوعدر
l'assiste ni directement ni indirectement فلانه نه طوغريدن
نه طوغريدن نه طولايى - نه آرقوريدن اعانت ايدر

INDISCERNABLE. Qui ne peut être discerné *A.* ممتنع التمييز
- سچلمز *T.* نا قابل فرق وتمييز *P.* متعذر التشخيص

INDISCIPLINE. Manque de discipline *A.* عدم - نقصان التعلم
P. التأدب كم آموزى - بى تربيتى *T.* تعليمسزلك || L'in-
discipline d'un régiment فلان آلاى نفراتنك نقصان تعلمى

INDISCIPLINÉ. Qui n'est pas discipliné *A.* عديم التعلم *P.*
نياموز - بى تربيت - بى تعليم *T.* تعليمسز || Soldat in-
discipliné نفرى تعليمسز Troupe indisciplinée تعليمسز عسكرى
عسكر

INDISCRET. Étourdi, imprudent, qui manque de discrétion
A. عديم البصيرة - عارى من البصيرة - عديم الاحتياط -
P. عديم الحزامة - نا هوشمند - بى بصيرت - نينديش
T. بيحزم واحتياط - بصيرتسز - ملاحظه‌سز || Cet homme est fort
indiscret مايهٔ بصيرتدن بى - بصيرتدن كليًّا عارى بر آدمدر
بسبتون بصيرتسز در - بهره در

Il se dit aussi des choses || Des paroles indiscrètes اقوال
بيحزم واحتياط Action indiscrète كردار بيحزم واحتياط prière
اصول حزم واحتياطه مخالف اولان التماس zèle indiscret
غيرت بى حزامت Rapports indiscrets ملاحظه‌سز انهالر

Il se dit aussi d'une personne qui ne garde aucun secret *A.*
مذيل - غير محفوظ اللسان *P.* بى حفظ - دهان دريده
T. لسان - بوش بوغاز - آغزى كوشك - ديلى طوتمز - حفظ
|| C'est l'homme du monde le plus indiscret, on لسانى يوق
ne peut lui rien confier qu'il ne le redise جهانده بونك
قدر حفظ لسانى يوق بر آدم بولنمز كندويه ايناتيلان سرى
En ce sens, on dit aussi, Des regards - بهر حال افشا ايدر
indiscrets *A.* نظر غماز - نظرة غمازة *P.* نگاه غماز *T.* درونده كى
سرى بيلدرر باقش

INDISCRÈTEMENT. D'une manière indiscrète *A.* بلاحزامة -
بلا ملاحظة *P.* بيخردانه - نينديشانه *T.* ملاحظه ايتميرك
|| Il en a usé bien indiscrètement بو بابده بلا ملاحظه عمل
وحركت ايلدى

INDISCRÉTION. Manque de discrétion *A.* عدم - عدم البصيرة
T. بى هوشمندى - كم انديشى *P.* عدم الملاحظة - الحزامة
عدم حزامتى || Il a beaucoup d'indiscrétion ملاحظه‌سزلق
عدم حزامتى Son indiscrétion le perdra مرتبهٔ كمالده در
عدم سبب نكبتى اوله‌جقدر L'indiscrétion est un grand défaut
تأمل وملاحظه عيوب جسيمه‌دندر

Et action indiscrète || Commettre, faire une indiscrétion حزم
برملاحظه‌سزلق ايتمك - واحتياطدن عارى برحركت ايتمك
|| Son indiscrétion fait qu'il ne mérite aucune confiance بوش
بوغازلغى حسبيله بر وجهله شايان اعتماد دكلدر Qui l'eût
cru capable d'une si grande indiscrétion? بو مرتبه‌ده بوش بوغاز
اولديغنى كيم مأمول ايدر ايدى

INDISPENSABLE. Dont on ne peut se dispenser *A.* ما لا بدّ
T. نا گريز - نا چار *P.* واجب الرعاية - ممتنع الترك -
قانون واجب الرعاية || Une loi indispensable براقلمغه كلمز
امر - امر ما لا بدّ un devoir وجيبهٔ ما لا بدّ un engagement
واجب

INDISPENSABLEMENT. Nécessairement, d'une manière indis-
pensable *A.* بوجوب المطلق - على وجه ما لا بدّ - لا بدّ
P. فراغت - براقلميه‌جق وجهله *T.* نا گريزانه - نا چارانه
وجه || اولنه‌ميه‌جق وجهله Il y est indispensablement engagé
ما لا بدّ ايله بوكا متعهد در Cela est indispensablement néces-
saire بو شئ وجوب مطلق ايله لازمدر

INDISPONIBLE. Il se dit des biens dont les lois ne permet-
tent pas de disposer sans testament *A.* مال ممتنع الوصاية

INDISPOSÉ. Qui a quelque altération dans sa santé *A.* منحرف
P. المزاج نا خوش مزاج *T.* كيفسز - مزاجسز || Ils sont tous
indisposés dans cette maison بو خانه‌ده مقيم اولنلرك جمله‌سى
منحرف المزاجدر Il y a huit jours que je me sens indisposé
سكز كوندنبرو مزاجمده انحراف حس ايتمكده‌يم

INDISPOSER. Fâcher, mettre quelqu'un dans une disposition
peu favorable *A.* ايراث الاغبرار - كسر الخاطر - تخشين
دل آزرده - خاطر شكستن *P.* ايراث الانفعال البال - الخاطر
Se || كوكل قيرمق - كوجندرمك *T.* دلشكن كردن - كردن
démarche nous a tous indisposés contre lui حركتى جمله‌مزى
منفعل ودلشكن ايتمشدر Ce rapport l'indisposa contre vous

- بو تقریر فلانی سنک حقکه منکسر الخاطر ایتمشدر
کوجندردی

Indisposé. *A.* متخشن - منفعل البال - منکسر الخاطر -
T. خاطر مانده - دل شکسته - آزرده دل *P.* مغبرّ الخاطر
کوکلی قیرلمش - کوجنمش

INDISPOSITION. Légère altération dans la santé *A.* انحراف
T. کیفسزلک - نا خوشئ مزاج *P.* تغیّر المزاج - المزاج -
Je n'ai point su votre indisposition || مزاجسزلق سنک انحراف
مزاجکدن خبردار اولمدم

Il se dit aussi d'une disposition peu favorable pour quelqu'un,
pour quelque chose *A.* انکسار الخاطر - اغبرار الخاطر *P.*
کوکل - کوجنمه - دلشکنلک *T.* آزردگئ دل - دلشکنی
Tout le monde est dans une grande indisposition con- || قیرقلغی
tre lui حقنه عامّه‌نک انکسار خاطری درجهٔ غایتده در
دلشکنلکی افراطدر -

INDISPUTABLE. Qui ne peut être disputé *A.* برئ من المعارضة
P. سوز کوتورمز *T.* نستیزیدنی - بی ستیز || Droit indis-
putable برئ من المعارضه اولان بر حق Cette opinion n'est
pas indisputable سوز کوتورمز - بو رای معارضه‌دن برئ دکلدر
دکلدر

INDISSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est indissoluble *A.* برائة
امکان نا پذیرئ *P.* عدم الامکان الانفساخ - من الانحلال
T. انحلال || بوزلمامزلق - ازلمامزلک L'indissolubilité de
l'or dans l'eau-forte آلتونک تیزاب ایچنده عدم انفساخ
وانحلالی

Figur. || L'indissolubilité du mariage نکاحک عدم امکان
نا قابلیّت انفساخی - انفساخی

INDISSOLUBLE. Qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الانحلال
نا قابل - امکان نا پذیر انحلال *P.* ممتنع الانفساخ -
T. انفساخ || بوزلمغه کلمز - ازلمز L'or est indissoluble dans
l'eau-forte آلتون تیزاب ایچنده ممتنع الانحلالدر Le ma-
riage est indissoluble parmi les Chrétiens عیسویین بیننده امر
نکاح ممتنع الانفساخدر Les liens de l'amitié doivent être
indissolubles روابط حبّ وموالات ممتنع الانحلال اولمق
- اتّحاد ممتنع الانحلال Union indissoluble واجبهٔ حالدر
واهمهٔ attachement واهمهٔ انحلالدن مصون یکجهتی واتّحاد
عارضهٔ انفساخدن سالم - انحلالدن مصون علاقهٔ قویّه
رابطهٔ محبّت

INDISSOLUBLEMENT. D'une manière indissoluble *A.* بلا انحلال
حلّ نا *P.* بریئاً من الانحلال والانفساخ - بلا انفساخ -
T. پذیرانه || بوزلمیه‌جق وجهله Ils sont unis indissolublement
بینلرنده واهمهٔ انحلالدن برئ رابطهٔ اتّحاد وار در

INDISTINCT. Qui n'est pas distinct *A.* غیر - غیر صریح
|| بللو دکل - بللوسز *T.* نا آشکار - بی صراحت *P.* منقّح
On n'entendait que des voix confuses et indistinctes اصوات
شوریدهٔ غیر صریحه‌دن بشقه بر شئ ایشیدلمز ایدی

INDISTINCTEMENT. D'une manière indistincte *A.* بلا صراحة
بللو اولمیه‌جق *T.* بی صراحت *P.* من غیر نقاحة -
|| وجهله Il prononce si indistinctement, qu'on a de la peine à
l'entendre شول رتبه‌ده بلا صراحت ونقاهت تلفّظ ایدر
که کلامی فهم اولنمغه زحمت چکیلور Cette idée ne s'offre
à mon esprit qu'indistinctement بو معنا ذهنمه عدم صراحت
On ne peut voir ces objets qu'indistinctement ایله منعکس اولور
بو صور من غیر صراحة کورینه بیلور

Et sans distinction *A.* بی فرق *P.* علی السویّة - بلا فرق
T. سچمیه‌رک || Il médit indistinctement de ses amis et de ses
ennemis احبّا - دوست ودشمنلرینه بلا فرق ذمّ وطعن ایدر
واعداسنه علی السویّه طعن ایدر La peine est tombée in-
distinctement sur tous ceux qui avaient part au crime قباحته
مدخللری اولان کسانک جمله‌سی حقنه علی السویّه حدّ
شرعی لازم کلدی On embarqua indistinctement les Français
et les étrangers سفینه‌ده فرانسه‌لو وسائر اجنبی اولنلر بلا
علی السویّه ارکاب اولنمشدر - فرق وضع اولنمشدر

INDIVIDU. Être particulier de chaque espèce *A.* شخص pl.
اشخاص || Le genre, l'espèce, et l'individu جنس ونوع وشخص
Chaque individu هر بر شخص - کلّ شخص

INDIVIDUEL. Qui est de l'individu *A.* شخصیّ || Qualité in-
dividuelle کیفیّت شخصیّه différence تفاوت - فرق شخصی
شخصی

INDIVIDUELLEMENT. D'une manière individuelle *A.* شخصاً -
|| من حیث شخصه Pierre est individuellement différent de
Paul, et ne l'est pas spécifiquement فلان آدم وفلان آدمک
من حیث شخصهما فرقلری وار درانجق بالخاصّه متفاوت
دکللر در

INDIVIS. Terme de Jurisp. Qui n'est point divisé *A.* شایع -
P. مشاع *T.* جدا نا کرده || آیرلمامش Ses biens sont de-

مالى شايع ومشترك قالمشدر meurés communs et indivis پدردن موروث خانه‌لرى La maison paternelle demeura indivis از هم نا .P شايعاً .A Par indivis - شايع ومشترك قالمشدر جدا .T آيرلماش اولدرق ‖ Ils possèdent tous deux cette maison par indivis بو منزله ايكيسى دخى شايعاً متصرّفدرلر

INDIVISIBILITÉ. État de ce qui ne peut être divisé .A عدم امكان - نا بخش نا پذيرى .P عدم الانقسام - التجزّى - تجزّى پذيرىٔ .T آيرلمامزلق - بولنمامزلك ‖ L'indivisibilité d'un atome, du point mathématique ذرّه‌نك ونقطهٔ هندسيّه‌نك عدم تجزّيسى

INDIVISIBLE. Qui ne peut être divisé .A ممتنع التجزّى - ممتنع الانقسام .P نا قابل بخش - امكان نا پذير تجزّى .T بولنمكه كلمز ‖ Un point indivisible نقطهٔ ممتنع التجزّى

INDOCILE. Qui n'est pas docile, qui est difficile à gouverner .A صعب العطف - عسير الانطياع - ممتنع الانقياد .P بد - صعب .T سركش - رام خرجين ‖ Caractère, esprit indocile العطف طبيعت وعسير الانطياع بر مزاج Un peuple sauvage et indocile وحشى وبد رام بر قوم Indocile au joug, à la règle نظام وقاعده‌يه ممتنع الانقياد aux leçons de ses maîtres درس وتعلّم خصوصنده صعب العطف

INDOCILITÉ. Manque de docilité .A عدم الانطياع - عدم الانقياد - المطاوعة .P بد رامى .T سركشى - خرجينلق ‖ L'indocilité de son esprit مزاجنك عدم انطياعى L'indocilité d'un enfant بر طفلك عدم انقيادى des sauvages امم وحشيّه‌نك عدم انطياعى

INDOLEMMENT. D'une manière indolente .A بيلادة الطبع .P قابرانلق ايله .T كوردلانه

INDOLENCE. Caractère d'une personne peu sensible à la plupart des choses, et qui reste dans l'inaction .A كسل - رخاوة - الطبع - ضجعة الطبع .P كاهلى - تنبلى .T تنبللك - كاهللك ‖ L'indolence est un grand obstacle à la fortune كسل ورخاوت مانع رزقدر Cet homme vit dans une grande indolence بو آدم كسل ورخاوت ايله امرار اوقات ايدر Il est tombé dans une indolence qui a ruiné ses affaires گرفتار اولديغى ضجعت طبعى تقريبيله حالى خراب اولمشدر

Il signifie aussi, impassibilité, état d'une âme qui s'est mise au-dessus des passions .A جمود النفس - جمود الطبع .P فسردگىٔ دل .T يورك طوكقلغى ‖ L'indolence des Stoïciens est difficile à concevoir حكماى رواقيّونك جمود طبعلرى عقله صيغمز بر معنا در

INDOLENT. Celui qui est peu sensible à la plupart des choses .A كسلان - ضاجع الطبع - مجبول بالرخاوة .P كاهل - تنبل .T تنبل ‖ C'est un homme indolent qui ne s'émeut de rien هيچ بر شيدن متأثر اولمز كاهل بر آدمدر C'est l'homme du monde le plus indolent كائناتده بونك قدر كاهل بر آدم يوقدر Avoir le naturel indolent كسل ورخاوت ايله مجبول اولمق

En termes de Médecine, il signifie, qui n'excite point de douleur .A غير موجع - غير مولم .P بيرنج - بيوجع .T صزيسز ‖ Tumeur indolente ورم غير موجع humeur خلط بيوجع

INDOMPTABLE. Qu'on ne peut dompter .A ممتنع القهر - ممتنع الاذلال .P نا رام .T يكلمز ‖ Courage indomptable قهر واذلالى نا ممكن نا قابل جلادت ونجادت caractère قهر واذلالى نا ممكن بر مزاج - نا رام - بر مزاج En parlant des animaux, on emploie aussi les mots .A حرون .P سركش - بد لگام - تند .T كم آلمز - هارين لگام

INDOMPTÉ. Il se dit d'un animal qui n'a pu encore être dompté .A غير مضروع .P رام نا گشته .T يواشمامش ‖ Cheval indompté هنوز يواشمامش آت

On dit aussi, Cheval indompté, pour dire, un cheval furieux, fougueux .A شموس .P تند خو .T چاموش ‖ On l'attacha à la queue d'un cheval indompté تند خو بر آتنك قويروغنه ربط اولنمشدر

En parlant d'un homme intrépide, on dit, que c'est un courage indompté .A شديد الشكيمة - شديد البطش .P جگر دار - مرد افكن .T يكلمز بر يوركلو آدم

INDU. Qui est contre la règle, contre la raison .A مخالف القانون - مخالف ‖ À heure indue ساعتده Indue vexation خلاف قانون ظلم وجور

INDUBITABLE. Dont on ne peut douter .A غير مشكوك - عديم الاشتباه - عديم الارتياب .P بى گمان - بى شبهه .T بى شك - شبهه‌سز ‖ Le succès de cette affaire est indubitable بو مصلحتك حسن نتيجه‌سى غير مشكوكدر - بو مصلحت نتيجه پذير حصول اوله‌جغنه شبهه يوقدر Sa cause est indubitable دعواسى شائبهٔ شك واشتباهدن عاريدر Son droit est indubitable حقى بى اشتباهدر Principes indubi-

tables محل شك واشتباه اولميان اصول Les nouvelles que
je vous dis sont indubitables سكا ويرديكم خبرلر محقق وبى
موتنك وقوعنه Il est indubitable qu'il faut mourir اشتباهدر
جاى شبهه وگمان يوقدر

INDUBITABLEMENT. Sans doute *A.* بلا شك ـ لا شك ـ بلا
شبهه‌سز *T.* بى شبهه ـ بى گمان *P.* من غير اشتباه ـ شبهة
ـ شبهه‌سز اولدرق || Il doit arriver indubitablement un tel jour
فلان كونده بلا شبهه واصل اوله‌جقدر S'il continue comme
il a commencé, il se ruinera indubitablement باشلاديغى كبى
فيما بعد دخى مداومت ايده‌جك اولور ايسه حالى
خراب اوله‌جغى بى شبهه در

INDUCTION. Instigation, suggestion *A.* اغرا ـ تحريك *P.*
آغالش *T.* قندرمه || Il s'est laissé aller à cela par l'induction
d'un tel فلانك تحريك واغراسنه مبنى فلان شيئه
موافقت ايلدى

Et manière de raisonner par laquelle on tire une conséquence conforme à ce que l'on a prouvé. V. Induire. — Il se dit aussi de la conséquence seule que l'on tire *A.* حكم مستنبط || Tirer
une induction d'une proposition بر مسئله‌دن بر حكم استنباط
ايتمك

INDUIRE. Porter, pousser à faire quelque chose de mauvais
A. سورمك *T.* راندن *P.* تحريك ـ سوق ـ ايلاع ـ
دوشورمك || Induire en erreur خطايه سوق ايتمك à mal-
faire سوء عمله تحريك ايتمك ـ شره سوق ايتمك Qui
est ce qui vous a induit à cela? بوكا سنى كيم سوق ايلدى

Il signifie aussi, inférer, tirer une conséquence *A.* استنباط
الحكم ـ استخراج الحكم *P.* حكم بر آوردن *T.* حكم چيقارمق
|| Qu'induisez-vous de là? استخراج بوندن نه كونه حكم
ايدرسك J'en veux induire que . . . شو حكمى استنباط
ايده‌يم ديرمكه

INDULGEMMENT. Avec indulgence *A.* بالصفح ـ بالمسامحة
ـ بالاغماض *P.* آمرزشكارانه *T.* يرلغمه ايلد ـ كوز يوممغله ||
Il m'a passé indulgemment cette faute بو جرممى بالاغماض
والمسامحه عفو ايلدى

INDULGENCE. Facilité à excuser et à pardonner les fautes
A. بخشايش ـ آمرزش *P.* اغماض ـ مصافحة ـ مسامحة *T.*
يرلغمه ـ كوز يوممه || Avoir de l'indulgence pour quelqu'un بر
قلمق كمسندنك حقنه اغماض ومسامحه ارزانى Grande
indulgence مسامحهٔ عظيمه User d'indulgence اغماض ومسامحه
مسامحه‌سى . . . Son indulgence fut cause ايله معامله ايتمك
بوكا سبب اولديكه

Et rémission donnée par les Papes de la peine due aux péchés
A. عفو ـ مغفرت *P.* بخشايش گناه *T.* گناه بغشلمه || Indul-
gence plénière مغفرت كامله

INDULGENT. Qui a de l'indulgence *A.* كثير المسامحة ـ
عفو ـ كثير العفو ـ صفوح *P.* آمرزشكار *T.* يرلغيجى || Un prince
indulgent بر پادشاه كثير العفو un père بر پدر كثير العفو Il
est trop indulgent pour ses enfans اولادى حقنه بغايت عفو
Vous lui êtes trop indulgent فلانك حقنه زياده‌سيله در
دوستلرينك Être indulgent pour les fautes de ses amis عفوسك
خطا وگناهلرينه اختيار عفو واغماض ايتمك

INDÛMENT. D'une manière indue *A.* على خلاف القانون
P. بيوجه *T.* يولسزجه || Il a été mal et indûment procédé
contre lui عليهنه سوء صورت ايله وخلاف قانون وعادت
اولندى حركت اولدرق On a indûment procédé على خلاف
بيوجه حركت اولندى ـ القانون حركت اولندى

INDUSTRIE. Adresse à faire quelque chose *A.* معرفت ـ
صناعت *P.* هنر *T.* استادلق || Grande industrie معرفت عظيمه
louable معرفت ممدوحه merveilleuse معرفت اعجاز فرما ـ
معرفت اوله‌جق عقول محير C'est un homme de beaucoup
d'industrie كثير المعارف بر آدمدر Avoir de l'industrie
معرفت صاحبى اولمق Employer son industrie معرفتنى اعمال
ايتمك Mettre, appliquer son industrie à... فلان شيئه صرف
ارباب هنر ومعرفت ايتمك C'est un homme d'industrie
بر آدمدر معرفتدن Il fait subsister sa famille par son travail,
par son industrie اهل بيتنى كندوكد يمينى وهنر ومعرفتيله
ـ كندو سعيى ايله كچنمك Vivre d'industrie انفاق ايدر
ثمرهٔ هنر ومعرفتيله كچنمك طريقنى بولمق

Il se dit aussi en manière de Finances, par opposition à Fonds
réels || Taxer l'industrie صناعت ومعرفت اوزرينه وضع
اوزرينه طرح ضريبه ايتمك ـ تكليف ايتمك

INDUSTRIEUSEMENT. Avec industrie, avec art *A.* بالمعرفة
ـ بالصناعة *P.* هنرمندانه ـ با هنر ـ استادانه *T.* استادلق ايله
|| Cela est fait industrieusement والمعرفه بو شئ بالصناعة
هنرمندانه ايش ايشلر Il travaille industrieusement ياپلمشدر
Cela est industrieusement travaillé استادانه ايشلنمشدر

INDUSTRIEUX. Qui a de l'industrie A. اهل المعرفة pl. ارباب المعرفة P. هنرور ـ هنرمند T. معرفتلو || Un homme très-industrieux غایت هنرمند آدم un ouvrier معرفتلو ایشجی C'est un homme qui a l'esprit fort industrieux هنر ومعرفته استعداد جبلیسی وار در C'est un homme qui a les mains fort industrieuses الی ـ الی اوز در ـ چیره دستدر ـ صنیع الیدیندر معرفتلودر

INÉBRANLABLE. Qui ne peut être ébranlé A. ممتنع التزلزل P. امکان نا پذیر جنبش T. یرندن اوینامز ـ صارصلمز || Ce rocher est inébranlable à l'impétuosité des vents بو قیا طاشنه بو قیا طاشی ـ ریاحک شدّتندن ادنا مرتبه تزلزل کلمز روزکارک سردلکندن یرندن اوینامز Il demeure inébranlable contre la violence des vagues صدمات شدیدۀ امواجدن بر وجهله متزلزل اولمیوب کما کان یرنده ثابتدر ـ || Figur. Un courage inébranlable à toutes sortes d'accidens حادثات دهردن هرنه ظهور ایتسه ثبات ومتانتی عارضۀ تزلزلدن واهمۀ تزلزلدن مصون ـ مصون اولان نجادت وجلادت C'est un homme inébranlable dans les resolutions qu'il a une fois prises ثبات ومتانت برکرّه عزم ونیّت ایدنجه صرف عزم وتحویلی محال بر آدمدر Sa résolution est inébranlable عزم ونیّتی ممتنع التحویلدر

INÉBRANLABLEMENT. Fermement A. بثباة القدم ـ بالثباة ـ بالرسوخ ـ بالمتانة P. پایدارانه T. قویلک ایله || C'est un homme inébranlablement attaché à son devoir خدمتنده ثبات قدم ایله ربط قلب ایتمش بر آدمدر Quand il s'entête une fois d'une opinion, il y demeure inébranlablement attaché بر رأیده عقلی صاردقدنصکره بالرسوخ والثبات آنده طورر

INEFFABILITÉ. L'impossibilité d'exprimer quelque chose par des paroles A. عدم الامکان التعریف ـ عدم الامکان الوصف P. عجز عن الوصف ـ امکان نا پذیریٔ وصف وتعریف T. تعریفه کلهمامزلک || L'ineffabilité des grandeurs de Dieu عظمت جناب ربّ ذو الجلالک وصفنده عدم امکان des mystères اسرار دینک عدم امکان وصفی

INEFFABLE. Qui ne peut être exprimé par des paroles A. منزّه عن الوصف ـ ممتنع التوصیف P. امکان نا پذیر T. تعریفه کلمز ـ نا قابل وصف ـ تعریف || La grandeur ineffable de Dieu وصف وتعریفی ممتنع عظمت بی نهایت جناب ربّ العزّت Le nom ineffable de Dieu توصیف وتعریفدن منزّه اولان اسم جلال

INEFFAÇABLE. Qui ne peut être effacé A. ممتنع المحو ـ عدیم الانمحا ـ ممتنع الانطماس P. نا قابل محو T. سیلنمز || Souvenir ineffaçable صحیفۀ دروندن محو وانطماسی نا ممکن ذکر وياد ـ Figur. || Il a fait à sa réputation une tache ineffaçable شاننه محوی ممکن اولمیه‌جق بر شین ایراث ایلدی

INEFFICACE. Qui ne produit point son effet A. عدیم التأثیر ـ غیر مؤثّر ـ عاطل من العمل P. بی عمل ـ بی اثر ـ نا کارگر T. کار ایتمز || Dieu nous donne souvent, pour nous sauver, des secours que nous rendons inefficaces باری تعالی حضرتلری طرفندن سلامت حالمزه مدار اولمق اوزره ایکیده برده ارسال اولنان عون ومددک عملنی بز تعطیل ایده‌رز Tous les remèdes qu'on a faits à ce malade ont été inefficaces بو خسته‌یه ویریلان علاجلرک جمله‌سی موثّر اوله‌مدی

INEFFICACITÉ. Manque d'efficacité A. عدم التأثیر ـ عدم العمل ـ عطلان من العمل P. ناکارگری ـ بی تأثیری T. کار ایتمزلک ـ تأثیرسزلک || L'inefficacité d'un moyen, d'un remède تدبیرک ـ تدبیرک وعلاجک کارگر تأثیر ـ ودوانک عدم تأثیری d'un secours امدادک عمل وتأثیردن عمل ایتمامسی ـ اولمامسی عاطل اولمسی

INÉGAL. Qui n'est point égal A. غیر مساوی ـ معدوم التساوی P. غیر متساوی ـ نا یکسان ـ نا برابر ـ نا هموار T. اویغونسز || Deux choses de grandeur inégale بر دکل ـ متساوی اللحجم مختلف اللحجم اولان ـ اولمیان ایکی شئ Deux personnes de condition inégale ـ متساوی الصنف اولمیان ایکی کشی متفاوت الصنف اولان Mouvement inégal حرکت غیر متساویه Forces inégales قوّت غیر متساویه ـ متساوی اولمیان اسباب قوّت واقتدار Cet écrivain a un style inégal بو مؤلفک سبک وعباره‌سی نسق واحد ـ سیاق کلامی نا متساویدر سبک کلامی بر دوزه‌ده دکل ـ اوزره مرتّب دکلدر Pouls inégal نبض نا یکسان ـ نبض نا دربرابر ـ نبض غیر متساوی دوز اولمیان نبض ـ

On dit d'un homme qui ne se conduit pas d'une manière uniforme, que c'est un homme, un esprit inégal متلوّن المزاج نا متساوی الاحوال بر آدمدر qu'il a une conduite inégale حرکتی متخالف الاسلوبدر ـ متحوّل الاطوار ـ آدمدر

On dit aussi, Un chemin, un terrain inégal, pour dire, qui n'est pas uni, qui est raboteux *A.* جرفة pl. امت - جروف
دوز *T.* نشیب وفراز - نا هموار *P.* غیر مستوی - اموت .pl
چاقر چقور - انیشلو یوقشلو - اولمیان || C'est un terrain inégal
انیشلو یوقشلو بر یر در - ارض جرفه در || Le chemin est inégal
en cet endroit طریق بو طرفده جروف وامونتدن عبارتدر -
چاقر چقور بر یولدر

INÉGALEMENT. D'une manière inégale *A.* لا عن - بلا سویّة
نا دربرابرانه *P.* من غیر استواء - لا عن التساوی - السویّة
|| هب بر اولمیدرق - بر دوزه‌یه اولمیدرق *T.* نا هموارانه -
Les parts sont faites inégalement تقسیم حصه‌لر علی السویّه
C'est un homme qui s'est conduit fort inégalement اولنمامشدر
مختلفاً حرکت ایلدی - بو آدم لا عن التساوی حرکت ایلدی

INÉGALITÉ. Défaut d'égalité *A.* عدم الاستواء - عدم المساواة
T. نا یکسانی - نا همواری - نا برابری *P.* اختلاف -
ایکی || L'inégalité de deux lignes دوزسزلق - اویغونسزلق
طریقک عدم مساواتی d'un chemin خطک عدم مساواتی
des saisons اختلافی - فصول اربعه‌نک عدم مساواتی d'un
plancher حرکتک d'un mouvement دوشمه‌نک عدم استواسی
- سیاق عباره‌نک نا در برابری du style عدم استواسی
du pouls نبضک عدم مساواتی Avoir de l'inégalité اختلافی
dans l'humeur تلوّن طبع ایلد - مزاج متساوی الحال اولمامق
C'est un homme qui a de grandes inégalités مجبول اولمق
مزاجنده عظیم تلوّنات واختلافات وار در

INÉLIGIBLE. Qui ne peut être élu *A.* غیر مستحق علی
الانتخاب *P.* نا مستحق انتخاب - نگزیدنی *T.* انتخابه
مستحق اولمیان

INÉNARRABLE. Qui ne peut être raconté *A.* ممتنع الحکایة
- متعذر الوصف *P.* نا قابل حکایت *T.* نقل اولنمیه‌جق
|| Saint-Paul étant transporté au troisième ciel vit des choses
inénarrables حضرت پاولوس فلک ثالثه صعودنده احوال
لدی الصعود مرتبهٔ نقل وحکایتدن - ممتنعة الحکایه کورمشدر
Des gémissemens inénarrables خارج نیچه شیلر تماشا ایلدی
وصف - وصف وحکایتی نا قابل اولان انین والیل
وتعریفه کلمیه‌جک انین والیل

INEPTE. Qui n'a nulle aptitude à certaines choses *A.* عدیم
الاهلیّة - عدیم الاستعداد *P.* خامکار - بی استعداد - نا اهل
T. استعدادسز - اوز دکل || C'est un homme tout-à-fait inepte
aux sciences علوم وفنونده وجهاً من الوجوه استعدادی
علوم وفنونه مایهٔ استعداددن عاری بر آدمدر - یوق بر آدمدر
Il est inepte à tout کافهٔ اشیاده عدیم الاستعداد در
Il signifie aussi, absurde *A.* باطل *P.* نا فرجام - هرزه کار
T. باطل وهرزه کار بر || C'est un homme inepte ایشه یرامز
Rai- جمیع اقوالی باطلدر Tout ce qu'il dit est inepte آدمدر
sonnement inepte ملاحظهٔ باطله

INEPTIE. Absurdité, sottise *A.* ابطولة pl. اباطیل - لغو pl.
لغویّات *P.* هرزه *T.* یولسزلق || Ce livre est plein d'inepties
بو کتاب اباطیل ولغویّات ایله مملو در Il ne débite que
des inepties هپ اباطیل ولغویّات نشر ایدر

INÉPUISABLE. Qu'on ne peut mettre à sec, qu'on ne peut
tarir *A.* لا ینزف - عدیم الانتزاف - لا ینکش - ممتنع
الانکاش - لا یغیض - ممتنع الانغیاض - عدیم النفاد *P.*
بی نفاد - خشکی نا پذیرا *T.* دوکنمز || Une source d'eau
inépuisable ما ممتنع الانتزاف - ینبوع دوکنمز - صوکی
Matière iné- اموال بی نفاد || Richesses inépuisables - Figur. - بیکار
puisable مادّهٔ بی نفاد - مادّه اولان بر مادّه - دریای عدیم الانکاش
Cet homme a un fonds inépuisable de science بحر عدیم
الانغیاض معارف وعلومدر

INERTE. Qui est sans ressort et sans activité *A.* ساکن -
باقی علی حاله *T.* آرمیده *T.* طورغون || La matière inerte
une masse inerte مادّهٔ ساکنه بر کومهٔ ساکنه

INERTIE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Force d'inertie, et
signifie, la propriété qu'ont les corps de rester d'eux-mêmes
dans leur état actuel *A.* خاصّة السکونة والدوام *P.* آرمیدگی
T. طورغونلق - Figur. || Vivre dans un état d'indifférence et
d'inertie حال بیقیدی وسکونتده کچنمک Tomber dans l'in-
ertie حال بیقیدی وسکونتده گرفتار اولمق

INESPÉRÉ. Qu'on n'espérait point *A.* فوق المأمول - غیر
مأمول - غیر مترقب *P.* بیرون از امید - در خاطر نیامده -
T. اومدق || Un événement inespéré نا مأمول حادثهٔ غیر
مأموله un bonheur نعمت غیر مترقبه

INESPÉRÉMENT. Contre toute espérance *A.* من غیر مأمول
P. بیرون از امید - خارج از مأمول *T.* اومیدرق - مأمول
|| Il était ruiné, il lui est survenu inespérément une اولمیدرق
succession qui a rétabli ses affaires حالی خراب ایکن کندویه
من غیر مأمول اصابت ایتمش بر میراث تقریبیله اموریته

رابطه ويرلمشدر

INESTIMABLE. Qu'on ne peut trop estimer *A.* ممتنع التقويم
بهاسى *T.* بى بها *P.* عديم القيمة ـ ممتنع التثمين ـ
قيمتى يوق ـ بوق ‖ C'est une chose inestimable قيمتى يوق
بر شيدر

INÉTENDU. Qui est sans étendue *A.* معدوم الوسعة *P.* بى
وسعتى يوق *T.* بى وسعت ـ پهنايى

INÉVITABLE. Qu'on ne peut éviter *A.* ممتنع الفرار ـ
ضرورى *P.* نا گريز *T.* قاچنمغه كلمز ‖ Un malheur inévitable
حذر وفرارى نا ممكن بر كدر La mort est inévitable
موتدن فرار ايتمك امر ـ موت بر واقعهٔ ممتنع الفرار در
حال موت بر امر ضرور بدر ـ ممتنعدر

INÉVITABLEMENT. Nécessairement, sans qu'on puisse l'éviter
A. لا جرم ـ لا محالة ـ البتّ *P.* نا گريز *T.* البته ‖ Vous
tomberez inévitablement dans ce malheur لا محاله اول قضايه
اوغرايه جقسك

INEXACT. Qui manque d'exactitude *A.* غير صحيح *P.* نا
راست *T.* ياكلش ـ طوغرى اولميان ‖ Une copie inexacte بر
نساخ غير صحيح Un copiste inexact قطعه صورت غير صحيحه

INEXACTITUDE. Manque d'exactitude *A.* عدم الصحّة *P.* نا راستى
T. ياكلشلق ـ طوغربسزلق ‖ Il y a bien de l'inexactitude dans
son ouvrage تأليفنده خيلى مرتبه عدم صحّت وار در ـ
خيلى سقامت وار در

INEXCUSABLE. Qui ne peut être excusé *A.* غير معذور ـ
ممتنع الاعتذار *P.* عذر نا پذير ـ امكان نا پذير ـ پوزش نا پذير ـ
معذرت *T.* نا شايستهٔ عذر قبول ايده ميه جك ‖ Faute
inexcusable بر خطا نا قابل معذرت L'ingratitude est un
défaut inexcusable كفران نعمت بر عيب ممتنع المعذرتدر
Vous êtes inexcusable d'en avoir usé ainsi بو وجهله حركت
ايلديككه بر درلو معذور دكلسك

INEXÉCUTABLE. Qui ne peut être exécuté *A.* ممتنع الاجرا
ممتنع التنفيذ ـ *P.* نكردنى ـ نا قابل اجرا *T.* اجراسى
نا ممكن ‖ Votre projet est inexécutable ترتيبك ممتنع
الاجرا در

INEXÉCUTION. Manque d'exécution *A.* عدم الاجرا ـ عدم ـ
الانفاذ *P.* نا سازى اجرا *T.* اجراسزلق ‖ L'inexécution
d'un contrat, d'un testament, d'un traité مقاوله حجّتنك
ووصيّت حجّتنك ـ وشروط عهدنامه نك عدم اجراسى
عدم تنفيذى ـ شرع وقانونك عدم اجراسى des lois

INEXERCÉ. Qui n'est point exercé *A.* غير معلم *P.* بى تعليم
T. تعليمسز

INEXORABLE. Qui ne peut être fléchi *A.* عديم التعطّف ـ
عديم الرقّة ـ عديم التحنّن *P.* بى رقّت دل *T.* يورگى
بر بومشاسز ‖ Le public est un censeur inexorable خلق
عديم التحنّندر Les pécheurs endurcis trouveront
Dieu inexorable خداى متعال اغلف القلب اولان مذنبين
وگناهكاران حقنه عديم التحنّندر V. Inflexible.

INEXORABLEMENT. D'une manière inexorable *A.* بلا تعطّف
بيرقّت ومهربانى *P.* من غير تحنّن ـ بلا تحنّن ـ بلا رقّة ـ
T. يورك يومشاميه رق ‖ Ne lui demandez pas cette grâce,
il vous refuserait inexorablement فلاندن شو لطفى التماس
ايلمه بلا تحنّن دريغ ايده جكى دركار در V. Inflexiblement.

INEXPÉRIENCE. Manque d'expérience *A.* عدم ـ عدم التجربة
الاختبار *P.* احوال آزمايى *T.* بى تجربه سزلك

INEXPÉRIMENTÉ. Qui manque d'expérience *A.* عديم التجربة
ـ عديم الخبرة ـ *P.* احوال آزمايش بى *T.* تجربه سى يوق ـ
تجربهٔ احوالى يوق ‖ Général inexpérimenté خام ـ تجربهٔ
بر جنرال بضاعهٔ خبرت وتجربه دن احوالى يوق chirurgien
بى بهره بر جرّاح

INEXPIABLE. Qui ne se peut expier *A.* ممتنع الكفّارة *P.*
كفّارت قبول *T.* كفّارت نا پذير ـ امكان نا پذير كفّارت
ايتمز ‖ Crime inexpiable جرم ممتنع الكفّارة

INEXPLICABLE. Que l'on ne peut expliquer *A.* لا يفسّر ـ
ممتنع التفسير ـ ممتنع الحلّ ـ ممتنع الكشف *P.* تگشادنى
تفسير نا پذير ـ *T.* معنا ويريله ميه مك ‖ Difficulté inexplicable
معنا ويريله ميه جك بر مشكل ـ ممتنع الحلّ بر مشكل
معنا ويريله ميه جك وضع وحركت conduite

INEXPRIMABLE. Que l'on ne peut exprimer par des paroles
A. لا يعبّر ـ ممتنع التعبير *P.* نا پذيرا تعبير *T.* تعبيره
كلمز ـ تعبيره كلمز بر وجع ‖ Douleur inexprimable لسان ـ
دائرهٔ وصف قال ايله تعبيرى محال وجع شديد joie
تعبير Sentimens inexprimables وتعبيردن بيرون حبور ومسرّت
وتوصيفه كلمز افكار

INEXPUGNABLE. Qui ne peut être forcé, pris d'assaut *A.*
منيع ـ ممتنع الضبط *P.* نگرفتنى ـ گرفتارى نا پذير *T.*
fort بلدهٔ منيعه Ville inexpugnable ‖ آلنمسى محال ـ آلنمز

Il n'y a plus de forteresses inexpugnables آلنمسی محال حصن - حصن منیع الیوم قلع وحصون ایچنده ممتنع الضبط قلعه‌نک وجودی یوقدر

INEXTINGUIBLE. Qui ne peut s'éteindre *A.* ممتنع - لایطفی - بیخاموش - نخاموشیدنی *P.* ممتنع التسکین - الانطفا تا ممکن تسکین *T.* سونمز - تسکین اولنمز || Feu inextinguible آتش ممتنع الانطفا soif عطش ممتنع التسکین - نائرهٔ لا یطفا lampe قندیل بیخاموش التسکین

INEXTRICABLE. Qui ne peut être démêlé *A.* ممتنع الکشف *P.* گشایش نا پذیرا *T.* سوکلمز || Un chaos inextricable de difficultés کشفی ممتنع بر هیولای مشکلات

INFAILLIBILITÉ. Qualité de ce qui est infaillible *A.* برائة من الخطا - عدم التخلف *P.* بی خطایی *T.* یاکلمازلق || L'infaillibilité d'un principe بر قاعده‌نک خطادن برائتی d'une promesse بر وعدک عدم تخلفی - تخلفدن برائتی de l'Église ائمهٔ دینک خطادن برائتلری

INFAILLIBLE. Qui est certain et immanquable *A.* عدیم التخلف - محقق - مقرر *P.* بی تخلف *T.* شبهه‌سز || Le succès de cette affaire-là est infaillible بو مصلحتک حسن نتیجه‌سی محققدر Ce que je vous promets est infaillible وعدم بی تخلفدر Règle infaillible بر قاعده بری vérité تخلفدن بری حقیقت ممتنع التخلف

Il signifie aussi, qui ne peut ni tromper ni errer *A.* بری من الخطا - عدیم التخلف *P.* بیخطا *T.* خطاسز || Dieu est infaillible dans ses promesses باری تعالی حضرتلری عبادینه وعد ایلدیکی شیئلرده خطا وتخلفدن منزهدر L'Église est infaillible dans les décisions des choses de Foi ائمهٔ دینک ایمانه دائر وضع ایتدکلری احکام خطا وتخلفدن بریدر Croyez-vous cet homme infaillible? بو آدمی خطادن بریجی ظن ایدرسک

INFAILLIBLEMENT. Assurément, immanquablement *A.* من غیر تخلف - محققا - مقررا *P.* بی گمان *T.* شبهه‌سز || Infailliblement cela arrivera بو ماده من غیر تخلف ظهور ایده‌جکدر Je m'y trouverai infailliblement بو حالک وقوعه کله‌جکی امر مقرر در - محققا اول طرفده بولنه‌جغم

INFAISABLE. Qui ne peut être fait *A.* عدیم - غیر ممکن الامکان *P.* نکردنی - نا ممکن *T.* اولمز - ممکن دکل - امر نا ممکندر || C'est une chose infaisable امکانی یوق بر شیئدر

INFAMANT. Qui porte infamie *A.* موجب التشهیر - مجرس - موجب الافتضاح - رسوا ساز *P.* رسوا ساز - روسیه ساز *T.* جاریسلک - یوزی قره‌ده‌بیجی - رسوا ایدیجی - کتوریجی || Des paroles infamantes موجب تشهیر اولدجق اقوال - اقوال مجرسه des injures موجب تشهیر ورسوایی اولدجق شتوم Sentence infamante تجریسی محتوی حکم - باعث تجریس اولدجق حکم

INFAMATION. Note d'infamie *A.* وسام - وسام التجریس - التشهیر *P.* تمغای بد - تمغای رو سیاهی - تمغای رسوایی *T.* یوز - رسوایلق تمغاسی - جاریسلک تمغاسی - نامی قره‌ده‌بیجی تمغا || La condamnation au blâme emporte infamation من قبل الشرع تعزیر حکمی معاتب اولانک حقنده یوزی قرارمسنه - تمغای تجریس وتشهیر اولور حالاتدندر باعث بر حالتدر

INFÂME. Qui est diffamé, flétri par les lois, par l'opinion publique *A.* مجرس - مفتضح - مذموم *P.* رسوای - رو سیه - *T.* بد نام - جاریس - یوزی قره || La moindre amende en matière criminelle rend infâme جرم وجنایته متعلق جزئی جریمه بیله تجریسی مستلزم بر حالتدر Ceux qui sont réputés infâmes par la loi, ne peuvent être admis en témoignage مذموم ومفتضح اولمق اوزره شرعا شهرت یافته اولمش کسانک شهادتی مقبول ومعتبر دکلدر

Et celui qui a fait des choses qui le déshonorent *A.* لئیم - pl. لئام - خسیس - pl. اخسا - نذیل - سفلة - pl. سفیل - لئیم النفس *P.* چپل *T.* آلچق || Ne me parlez pas de lui, c'est un infâme فلان کمسنه‌نک اسمنی یاد ایلمه بر لئیم النفس آدمدر

Et qui est indigne, honteux *A.* دنی - رذیل - مرذول - نذیل *P.* خوار *T.* آلچق || Actions infâmes افعال مرذوله La chose est infâme امر مرذولدر - در محض رذیله Avarice infâme بخل خست مرذوله Faire un commerce infâme بر تجارت تجارت نذیله ایله مألوف اولمق - دنیه عادت ایدنمک

INFAMIE. Flétrissure imprimée à l'honneur, à la réputation, soit par la loi, soit par l'opinion publique *A.* تجریس - افضاح *P.* رسوایی - روسیاهی - بد نامی *T.* جاریسلک - رسوایلق تمغای رسوایی وافتضاح || Note d'infamie یوز قره‌لغی - Noter d'infamie وسام رسوایی ایله توسیم ایتمک L'amende en matière criminelle emporte infamie جرم وجنایته متعلق جریمه حکمی مستلزم رسوایی وافتضاحدر Couvrir quelqu'un

برکمسنه‌یی غریق بحر رسوایی وافتضاح ایتمک d'infamie
L'infamie est plus à craindre que la mort شین بد نامی
اولومدن فنا در ـ وافتضاح اشدّ من الماتدر
Il se dit aussi de l'action infâme *A.* ـ نذالت ـ رذالت
رسوایلق *T.* زشتکاری ـ خواری *P.* رذایل pl. رذیلة || C'est
une grande infamie de manquer à sa parole خلف وعد ایتمک
C'est un malhonnête homme, il a fait mille رذیلهٔ عظیمه در
infamies لئیم النفس بر آدم اولوب رذایل گوناگون ارتکاب
C'est une infamie de contester pour si peu de chose ایلدی
بویله امر جزئی ایچون مجادله ایتمک رذیلهٔ محضدر
Il signifie au pluriel, paroles injurieuses *A.* pl. مندیات
pl. مخزیات pl. اقوال مخزیة *P.* گفتار خزی ـ زشتارها
فلانه آلچقلدیجی سوزلر *T.* آمیز || Il lui a dit mille infamies
هزار بهزار کلمات مخزیه سویلمشدر

INFANTERIE. Les troupes qui marchent et qui combattent à pied *A.* pl. بیاذقة ـ بیاذقة pl. رجّالة الجیش ـ رجّالة
Vieille || یایه عسکری *T.* لشکر پیاده ـ پیادگان *P.* الجیش
infanterie جدید یایه عسکری nouvelle عتیق پیاده عسکری
Compagnie d'infanterie یایه عسکری بلوکی L'infanterie ennemie fut taillée en pièces اعدانک پیاده‌سی جملةً قتل واعدام
اولندی

INFANTICIDE. Meurtre d'un enfant *A.* قتل الطفل *P.* کودک
کشی *T.* چوجوق اولدرمسی ـ Il se dit aussi du meurtrier
d'un enfant *A.* قاتل الطفل *P.* کودک کش *T.* چوجوق
اولدریجی

INFATIGABLE. Qui ne peut être lassé par la fatigue *A.* عدیم
الکلال ـ عدیم الفتور ـ *P.* بی فتور ـ درماندگی نا پذیر *T.*
اسب بی فتور || Cheval infatigable یورلمق بیلمز ـ یورلمز
esprit بی کلال وبی C'est un homme infatigable عقل بی فتور
فتور بر آدمدر

INFATIGABLEMENT. Sans se lasser *A.* بلا فتور ـ بلا کلال
P. بی فتورانه ـ ببیدرماندگی *T.* یورلمقسزین || Appliqué
infatigablement à son travail ایشنه بلا فتور مداومت ایدن
بلا فتور خدمتنده مکبّ ومواظب اولان ـ آدم

INFATUATION. Prévention excessive et ridicule *A.* مفتونیّت
P. دلشیفتگی *T.* عقل صاپلنمه‌سی || L'infatuation de sa noblesse le rend ridicule dans le monde کشیزادلکنه مفتونیّتی تقریبیله
مضحک عالم اولدیور

INFATUER. Préoccuper tellement quelqu'un, qu'on ait de la peine à l'en désabuser *A.* افتان ـ اغراق الذهن *P.* دل
شیفتن ـ دل شیفته کردن *T.* عقلی صارمق ـ عقلی طولدرمق
|| Qui vous a infatué de cet homme-là, de ce livre-là? خلان
کمسنه ایچون وفلان کتاب ایچون سنی کیم افتان ایلدی
S'infatuer de ـ عقلکی کیم طولدردی ـ کیم دلشیفته ایلدی
quelqu'un بر کمسنه‌نک دلشیفته‌سی اولمق d'une opinion
بر رأی ایله عقلی صارمق ـ بر رایه اغراق ذهن ایتمک
Être infatué de quelque chose بر شیئک مفتونی اولمق Cet
homme est infatué de sa personne, de son mérite مفتون
لیاقت واهلیّتیدر ـ نفسنه فریفته در ـ نفسیدر
Infatué. *A.* مفتون *P.* دلشیفته *T.* عقلی صارمش ـ عقلی
آلدرلمش ـ طولمش

INFÉCOND. Stérile *A.* غیر منبت ـ غیر مثمر ـ عاقر *P.*
Terre infé- || بیحاصل ـ بینما *T.* برکتسز ـ محصول وبرمز
conde ارض غیر منبته ـ ارض عاقره Ce champ est infécond
بیحاصل وبینما در ـ بو تارلا محصول وبرمز ـ Figur. || Génie
infécond *A.* عقل عقیم ـ ذهن عقیم *P.* عقل بینما *T.* عقل نماسز

INFÉCONDITÉ. Manque de fécondité *A.* عدم الانبات ـ عقارت
ـ عدم الاثمار *P.* بیحاصلی ـ بینمایی *T.* برکتسزلک ـ
L'infécondité des terres || محصول ویرمامزلک اراضینک
عدم انباتی

INFECT. Puant, gâté, qui est infecté *A.* ـ زاهم ـ سنیخ
عفین *P.* خنجیر ناک ـ بوی خرسیده گرفته ـ خرسیده بو
T. مردار قوقولی ـ قوقمش || Il est puant et infect منتن
Lieu infect محلّ سنیخ air هوای سنیخ ـ هوای وسنیخ
مردار قوقولی هوا ـ هوای وخیم ـ عفین ـ Un homme qui a l'haleine infecte. V. Haleine.

INFECTER. Gâter, corrompre par communication de quelque chose de puant, de contagieux *A.* تعفین ـ تزهیم ـ تسنیخ *P.*
خنجیرناک کردن ـ خرسیده بو کردن *T.* مردار قوقولی
Cela infecte l'air || ایتمک فلان شیء تسنیخ هوایی موجبدر
Cette puanteur, cette charogne infecte tout le voisinage بورایحهٔ
La peste a منتنه وبو جیفه بسبتون اطرافی تسنیخ ایدر
infecté toute la ville وبانک عفونتی بلده‌نک جملهسنه
Ceux qui étaient infectés de cette maladie شایع اولمشدر اول
On jeta des charognes dans le مرضک عفونتنه دوچار اولنلر
puits pour l'infecter ماء بئری تزهیم ایچون ایچنه القای

اجیاف ایتمشلردر

Figur. *A.* افساد *P.* فساد پذیرفتن - تباهیدن *T.* بوزمق || Il infecta le pays de cette hérésie بو رفض وبدعت ایله مملکتی افساد ایلدی Si vous le fréquentez, il vous infectera par ses dangereuses maximes شو آدم ایله الفتی زیاده ایده جک اولور ایسه‌ک اصول ردیئه‌سی تقریبیله سنی افساد ایده جکنه شبهه یوقدر

Infecté. *A.* متعفن - مزهوم - سنیخ *P.* بوی خرسیده گرفته - فساد پذیرفته *P.* مفسود *A.* مردار قوقمش - قوقمش *T.* بوزلمش *T.*

INFECTION. Grande puanteur *A.* خمن - زهومت - سناخت *P.* عفونت - بد بویی *T.* خنجیر - مردار قوقو || Cet égout est de la plus grande infection بو کاریزک سناخت وزهومتی فلان شیئدن درجهٔ نهایتده در Il en sort une étrange infection غریب بر زهومت چیقار Infection insupportable سناخت تحملگداز L'infection des corps morts mit la peste dans cette ville اجیاف امواتک عفونتی بو بلده‌ده حدوث وبایه مؤدی اولمشدر

INFÉODATION. V. Inféoder.

INFÉODER. Donner une terre pour être tenue en fief *T.* املاکی مالکانه طریقیله ویرمک || Inféoder des héritages مالکانه طریقیله ویرمک

INFÉRER. Tirer une conséquence de quelque proposition, de quelque fait *A.* استخراج - استنباط - تفریع *P.* بر آوردن *T.* چیقارمق || Vous dites que cette chose est, que voulez-vous inférer de là? فلان شیٔ بویله اولدیغنی دیرسک بو کلامدن بوندن مرادک ندیی J'en infère telle chose استنباط ایتمکدر شو حکمی استخراج ایده‌رم Vous n'en pouvez rien inférer شوندن هیچ بر شیٔ استنباط ایده‌میه جکسک

Inféré. *A.* مستخرج - مستنبط - متفرع *P.* بر آورده *T.* چیقمش

INFÉRIEUR. Qui est placé au-dessous *A.* سفلی - اسفل *P.* زیرین *T.* آلت || Les planètes inférieures سیارات سفلیه La région inférieure de l'air هوانک طبقهٔ سفلاسی La partie supérieure, la partie inférieure du corps بدنک جانب اعلا واسفلی - On dit aussi, Germanie inférieure, Germanie supérieure, pour dire, la basse, la haute Germanie جرمانیای اسفل وجرمانیای اعلا - آلت واوست جرمانیا

Et qui est au-dessous d'un autre en rang, en dignité, en mérite, en forces *A.* ادنا - دون *P.* کمتر - پستتر *T.* آشاغی || Inférieur en science علم - علم خصوصنده فلاندن ادنا en mérite اهلیت خصوصنده کمتر ودانشده فلانک کمتری Les ennemis nous étaient inférieurs en forces, en nombre, en infanterie دشمنک کرک قوت وکرک عدد وکمیت وکرک پیاده عسکری جهتیله مرتبه‌سی بزدن ادنا ایدی Entre les anges, il y a des ordres supérieurs et des ordres inférieurs بین الملائکه ادنا واعلا رتبه‌لر واردر

Il se dit au substantif de celui qui est au-dessous d'un autre seulement en rang, en dignité *A.* ادنا pl. ادانی - اسفل من - جهة الرتبة *P.* کمپایه - پس پایه - کمرتبه *T.* آشاغی پایه‌سی || Les inférieurs doivent respect aux supérieurs ادانی اعالی حقنه ایفای لازمهٔ حرمت ایتمک لازمهٔ حاللریدر C'est mon capitaine, je suis son inférieur فلان کشی بنم یوز باشم اولمغله بن آندن پس پایه‌یم Il en use bien avec ses inférieurs کندو - کندودن کمپایه اولنلره حسن معامله ایدر کمرتبه‌لرینه معاملهٔ بالمجامله ایدر

INFÉRIEUREMENT. Au-dessous *A.* دون *P.* کم *T.* آشاغی - آشاغیجه || Deux auteurs ont écrit sur cette matière, mais l'un bien inférieurement à l'autre بو ماده‌نک اوزرینه تحریر ایدن ایکی مؤلفک بریسی دیگرندن خیلی مرتبه دون یازمشدر

INFÉRIORITÉ. Rang de l'inférieur à l'égard du supérieur *A.* سفالة الرتبة - دونیة الرتبة *P.* کمپایگی - دونیٔ رتبه *T.* رتبه‌نک آشاغیلغی - رتبه‌نک ادنالغی || Il ne reconnait pas assez son infériorité رتبه‌سنک دونیتنی کرکی کبی اقرار ایتمیور Son infériorité devrait le rendre plus humble دونیت رتبه‌سنه کوره بوندن زیاده متواضع اولملو ایدی

Il se dit aussi dans les choses morales *A.* دونیت *P.* کمتری - کمقدری *T.* آشاغیلق || Infériorité de génie کمقدریٔ عقل - de mérite کمتریٔ اهلیت ولیاقت

INFERNAL. Qui appartient à l'enfer *A.* جهنمی - سقری *P.* دوزخی *T.* جهنمده‌کی || Rage infernale نار جهنمدن اشد بر عذاب جهنمدن نمونه بر نوع Malice infernale نوع جنون خباثت

On appelle en Chimie, Pierre infernale, une substance caustique et brûlante *A.* حجر الجهنم *P.* سنگ جهنم *T.*

جهنّم طاشی

INFERTILE. Stérile, qui produit peu, ou qui ne produit rien
A. غیر مخصب - مجدوب - ماحل *P.* بی برکت *T.* جوراق
|| Un champ infertile جوراق تارلا - مزرعهٔ مجدوبه Des terres infertiles جوراق یرلر - اراضیٔ غیر مخصبه pays ممالک غیر مخصبه - برکتسز مملکتلر V. Infécond.

On dit figur. Un esprit, un sujet infertile *A.* عقیم *P.* هیچ
نزای - زای اندک *T.* قسیر - طوغرمز || Il a un esprit infertile قسیر بر ذهنی وار در - ذهن عقیم صاحبیدر Il a écrit sur un sujet infertile بر مادهٔ عقیمه اوزرینه تحریر وانشا ایلدی

INFERTILITÉ. Stérilité *A.* جدوبت - محل *P.* بی برکتی
T. جوراقلق - برکتسزلک V. aussi Infécondité.

INFESTER. Piller, ravager par des irruptions *A.* نهب -
غارت *P.* یغما کردن - تالان وتاراج آوردن *T.* جاپول
ایتمک - جاپوله ویرمک || Les pirates infestaient toutes ces côtes-là ازباندید طایفهسی اول سواحلی سر تا پا نهب وغارت ایدرلر ایدی Les ennemis infestaient tout ce pays-là par leurs courses دشمن اول مملکتک مجموعنی نهب ویغما جملهسنه اطالهٔ اقدام یغماگری وغارت ایدر - ایدر ایدی جملهسنی جاپول ایدر ایدی - ایدی

Et incommoder, tourmenter *A.* ایصال الضرّ والخسارة *P.*
آزرده کردن - زیان آوردن *T.* گزند وزیان آوردن - ضرر کتورمک || Les rats infestent cette maison فارهلر بو خانهده کلّی مرتبه ایصال ضرّ وخسارت ایدرلر

INFIBULATION. Opération par laquelle on réunit, au moyen d'un anneau, les parties qui servent à l'acte de la génération
A. عقد الآلات التناسل

INFIBULER. Faire l'opération de l'infibulation *A.* تعقید الآلات التناسل

INFIDÈLE. Qui manque de foi, de fidélité *A.* غیر صادق -
عدیم الصداقة *P.* نا راستکار - بیوفا *T.* صداقتسز - وفاسز
|| Une femme infidèle à son mari زوجنه صداقت ایتمیان Ami infidèle دوست بیوفا - محبّ معدوم الصداقة قاری amant عاشق بیوفا Être infidèle à son ami دوست حقنه صداقتسز اولمق

On dit aussi, Mémoire infidèle *A.* حافظة ساهیة - حافظة غیر صحیحة
صحیحة - حافظة رکیکة *P.* یاد نا درست - یاد سست *T.* کوشک حافظه Et un rapport, un récit, une citation infidèle
بر انها وبر تقریر وبر اشهاد غیر صحیح

Il signifie aussi, qui n'a pas la vraie Foi *A.* کافر pl. کفرة
pl. کفّار *P.* بد ایمان *T.* ایمانسز || Les nations infidèles امم
کافره les peuples اقوام کافره L'infidèle n'a point de part au royaume de Dieu کافروبد ایمان اولان کشی عالم ملکوتدن کلّیّاً محرومدر

INFIDÈLEMENT. D'une manière infidèle *A.* من غیر صداقة
P. نا راستکارانه - با بیوفایی - بی وفاکارانه *T.* صداقتسزلق
ایله - وفاسزلق ایله || Agir infidèlement avec ses amis احبّا
ودوستان حقنه بیوفالق ایله معامله ایتمک

INFIDÉLITÉ. Manque de fidélité, trahison *A.* عدم - خیانت
الصداقة *P.* بیوفایی - ناراستکاری *T.* صداقتسزلق || Grande infidélité خیانت عظما L'infidélité d'un domestique برخدمتکارک d'un ami دوستک وفاسزلغی عدم صداقتی d'un amant محبوبهنک d'une maîtresse عاشقک عدم وفا وصداقتی d'une femme, d'un mari زوجک ویاخود زوجهنک بیوفالغی Commettre une infidélité عدم صداقتی ارتکاب خیانت
خیانته متعلق بر ایش ایشلمک - ایتمک

On dit aussi, Infidélité de mémoire *A.* عدم - رکاکة الحافظة
الصحّة الحافظة - سهو الحافظة *P.* یاد سستیٔ - نا درستیٔ
یاد - یاد داری کم *T.* قصور حافظه - حافظه کوشکلکی Et infidélité de citation اشهادک عدم صحّتی

Infidélité, se dit aussi de l'état de ceux qui ne sont pas dans la vraie religion *A.* کفر *P.* بد ایمانی *T.* کافرلک ||
Les Juifs sont obstinés dans leur infidélité طایفهٔ یهود مصرّ
کفره مصرّ در - علی الکفر در

INFILTRATION. Action d'un liquide qui passe comme par un filtre dans les pores d'un solide. V. S'infiltrer || L'infiltration de l'eau dans le bois آغاج ایچنه تخلّلی - صویک ایچنه کچمهسی

S'INFILTRER. Passer comme par un filtre *A.* نفوذ - تخلّل
P. اندر گذشتن *T.* ایچنه کچمک || L'eau s'infiltre dans le bois le plus dur آغاج هر نقدر سرد اولسه بیله ایچنه صو نفوذ ایدر - صو کچر

Infiltré. *A.* متخلّل *P.* اندر گذشته *T.* ایچنه کچمش

INFINI. Qui n'a ni commencement ni fin. Il ne se dit que de Dieu *A.* ازلیّ - منزّه عن الابتداء والانتها *P.* بی آغاز

|| باشلنقجی وصوکی یوق .T بی سر وپایان - وانجام
Dieu seul est infini یالکز جناب ربّ العالمین ابتدا وانتهادن
عدیم الغایة .Il se dit aussi des attributs de Dieu A - منزّهدر
حدّ ونهایتی .T بی نهایت - بیپایان .P عدیم النهایة -
مرحمت La miséricorde de Dieu est infinie || اوجی یوق - یوق
Sa puissance est infinie لم یزلیّه نک حدّ ونهایتی یوقدر
قدرت بالغهٔ ربّانیّه عدیم النهایه در
Il signifie aussi, innombrable .A عدیم - لا یحصی - لا یعدّ
Il || صاییسی یوق .T بی حساب - بیشمار .P الحساب
y a un nombre infini d'auteurs qui rapportent que... لا یعدّ ولا
یحصی مولّفلر روایت ایدرلرکه Il y avait un monde infini
dans cette assemblée اول مجلسده بیحساب خلق وار ایدی
Et très-grand .A || پک چوق .T فراوان .P کثیر - عظیم
Je vous ai des obligations infinies منن فراوان ایله ممنون
اوزریمه تحمیل ایلدیککک بارمنن کثیره نک - لطفک اولدم
Vous m'avez causé des peines infinies بکا عظیم تحتنده یم
تعب وزحمت ویرمشسک

À L'INFINI. Sans fin .A الی ما لا نهایة - الی غیر النهایة
Cela irait à l'infini || صوکی یوق .T بی انجام .P بوشی
La divisibilité de la matière à l'in- الی غیر النهایه وارهجقدر
fini مادّه نک الی ما لانهایه تجزّیسی Multiplier un nombre
à l'infini بر عددی الی غیر النهایه ضرب ایتمک

INFINIMENT. Sans bornes et sans mesure .A فوق الحدّ
.T بی غایت - بی نهایت - بی اندازه .P والنهایة
Dieu est infiniment bon et juste حقّ تعالی حضرتلری || غایتسز
خدای متعالک عدل - فوق الحدّ والنهایه کریم وعادلدر
واحسانی بیغایت ونهایتدر
Et extrêmement .A غایة الغایة .P بسیار - با فراوانی -
C'est un homme infi- || پک چوق .T بی اندازه - بغایت
niment heureux بغایت بختلو بر آدمدر Il souffre infiniment
غایت الغایه متألّمدر

INFINITÉ. Qualité de ce qui est infini .A عدم - عدم النهایة
.T بی نهایتی - بی پایانی .P الغایة - نهایتسزلک
L'esprit humain ne saurait comprendre l'in- || اوج اولمامقلق
finité de Dieu ذات ذو الجلالک عدم غایت ونهایتنی
Quelques philosophes ادراکدن عقل بشر عاجز ومتحیّر در
soutiennent l'infinité de l'espace بعض حکما مسافه نک عدم
نهایتنی تأیید واثبات قیدنده درلر

Il signifie aussi, grande quantité .A کثرت - وفرت .P - فراوانی
Une infinité de personnes || چوقلق .T بیشماری - بسیاری
de peuple جمعیّت قتی - خلقک وفرتی وافر کسان - ناسک کثرتی
de choses اشیای - اشیانک غایت کثرتی چوق خلق
On pourrait vous alléguer une infinité de raisons علل فراوان
بیشمار ایراد ایتمک ممکندر

INFINITIF. Terme de Grammaire. Le mode qui ne marque ni
nombre ni personne .A مصدر

INFIRMATIF. Terme de Jurispr. Qui rend nul .A مبطل .P
Un arrêt in- || ابطال ایدیجی .T ابطالساز - عملمانده ساز
firmatif d'une sentence مبطل اعلام اولان بیورلدی

INFIRME. Qui a quelque infirmité .A علیل - معلول .pl معلولین
خسته - بیمار - انکشتال .P سقام .pl سقیم - علیل المزاج -
Un homme infirme || خستهلقلو .T حال علیل المزاج بر آدم
C'est un corps extrêmement infirme بغایت سقیم ومعلول بر
Voilà le lieu où l'on met les infirmes معلولین وسقامه وجود در
علیللرک مکانی بو در - مخصوص اولان محلّ اشته بو در
Et faible, fragile, qui manque de force .A عاجز - قاصر
Le pé- || قوّتسز .T بی اقتدار - نا توان .P عدیم الاقتدار
ché a rendu la volonté infirme زلّت اصلیّه ارادهٔ بنی آدمه
ایراث عجز ونا توانی ایتمشدر

INFIRMER. Terme de Jurispr. Invalider un acte .A ابطال - الغا
|| بوزمق - بطال قلمق - بطاللمق .T عملمانده ساختن .P
Voilà une pièce bien forte, qu'apportez-vous pour l'infirmer?
اشته بو بر سند قویدر ابطالنی موجب اولهجق بر شی
بوسندی ابطال... Il disait pour infirmer cet acte, que... وارمیدر
On dit aussi, Infirmer une preuve, - ایچون شویله دیر ایدیکه
un témoignage بر دلیلی وشاهدک شهادتنی ابطال ایتمک
[illegible] .A ساقط من العمل .P عملمانده گشته .T ابطال
اولنمش -

INFIRMERIE. Lieu destiné pour les infirmes dans les maisons re-
ligieuses .A دار المعلولین .P بیمار خانه .T خستهلریری

INFIRMIER. Qui a soin des malades dans les hôpitaux et dans
les infirmeries .A مأمور بخدمة المرضا .P نگهبان خستگان
.T خستهلره خدمت ایدن

INFIRMITÉ. Indisposition, maladie habituelle .A علّت .pl
علل - علّة المزاج - سقم .pl اسقام .P بیماری - بیمار حالی
Grande infirmité || مزاجسزلق .T علّت عظما Les infirmités

corporelles اسقام جسمانیّه Il est sujet à de grandes infirmités
علل واسقام عظیمه‌یه مبتلا در

Et faiblesse, défaut, imperfection, fragilité pour le bien *A.* عجز - قصور - نقص - عدم الاقتدار *P.* بی - کم توانی
T. قوتنسزلق اقتداری || L'infirmité humaine بنی نوع بشرک
عجزی L'infirmité de la nature, causée par le péché زلّهٔ اصلیّه
تقریبیله اقتضا ایتمش عجز وقصور طبیعت Il faut sup-
porter les infirmités de son prochain کشی قریبن وهمتاسنک
عجز وقصورینه تحمّل ایتمک لازمهٔ حالیدر

INFLAMMABILITÉ. Qualité de ce qui est inflammable *A.* طبیعة التهابیّة *P.* آتش افروزی *T.* پذیرابیٔ علولنمکه
|| L'inflammabilité de l'esprit de vin عرقک طبیعت قابلیّت
التهابیّه‌سی

INFLAMMABLE. Qui s'enflamme facilement *A.* سریع الالتهاب
- سهل التوقد - سریع الاستیرا *P.* فروزنده - انشناک *T.*
علولنیجی - طوتنشیجی || Le soufre, le camphre sont des ma-
tières fort inflammables کبریت ایله کافور سریع الاستیرا
اولان ماده‌لردندر

INFLAMMATION. L'action qui enflamme une matière combus-
tible *A.* التهاب - وقود - توقد - استیرا - اشتعال *P.* آتش
افروزی *T.* طوتشمه - علولنمه || Le feu prit aux poudres, et
l'inflammation fut si prompte, qu'elle fit un ravage affreux آتش
بارونه اصابت ایلدیکندن بردن بره مشتعل وفروزان اولوب
دهشتفرمای عقول اوله‌جق خسارات جسیمه‌یی مستلزم
اولمشدر

Et l'âcreté, l'ardeur qui surviennent aux parties du corps ex-
cessivement échauffées *A.* التهاب *P.* سوزش *T.* یانقلق ||
Il y a de l'inflammation à cette plaie بو یاره‌ده التهاب وار
در Inflammation de poitrine التهاب صدر de poumon التهاب رئه

INFLAMMATOIRE Qui cause l'inflammation *A.* التهابی - موجب
الالتهاب *P.* سوزش آور *T.* یانقلق کتورر || Maladie inflam-
matoire مرض التهابی fièvre حمّای التهابی - حمّای موجب
الالتهاب

INFLEXIBILITÉ. Qualité de ce qui est inflexible *A.* عدم الرقة
- عدم الانعطاف - عدم الملاینة - قسوة القلب *P.* سنگدلی
- سختدلی *T.* پکلک - پکلکی - یورک || L'inflexibilité d'un
juge قاضینک عدم انعطاف وملاینتی L'inflexibilité de son
coeur قلبنک عدم رقتی - قسوت قلبی

INFLEXIBLE. Qui ne se laisse point fléchir, émouvoir à com-
passion *A.* عدیم الرقة - عدیم الانعطاف - ممتنع التلیّن -
قاسی القلب *P.* سنگدل - سختدل *T.* پک یورکلو || In-
flexible aux prières مسئولات وملتماسته ممتنع الانعطاف
Tyran inflexible اولان آدم جبار بی رقت - جبار سنگدل
Opiniâtreté inflexible اصرار وعناد ممتنع التلیّن Vertu inflexib-
le حال صلاح بری شائبهٔ انعطافدن constance واهمهٔ انعطافدن
مبرّا ثبات ومتانت

INFLEXIBLEMENT. D'une manière inflexible *A.* بلا تلیّن -
من غیر تعطف *P.* سختی - بسختی *T.* پکلک ایله || Il
demeure inflexiblement attaché à son opinion رایندە بلا تلیّن
مصرّ در

INFLEXION. Changement de la voix qui passe d'un ton à un
autre *A.* انعطاف الصوت *P.* گردش صدا *T.* سسک حالدن
حاله چورلمسی || Ce chanteur a des inflexions de voix ag-
réables بو مطربک صداسنده انعطافات لطیفه وار در

On dit, Inflexion de corps, pour dire, une certaine disposition
naturelle à plier le corps *A.* سهولة الانعطاف البدن *P.*
چاپکتافتگیٔ تن *T.* بدننک اکلمکه قولایلغی

En termes de Grammaire, on dit, Inflexion des noms, des
verbes, pour dire, la manière dont les noms se déclinent, dont
les verbes se conjuguent *A.* اعراب الاسماء وتصریف الافعال

INFLICTIF. Qui est ou doit être infligé *A.* واجب التحمیل
|| Peine inflictive واجب التحمیل اولان حدّ شرعی

INFLICTION. V. Infliger.

INFLIGER. Imposer une peine *A.* تحمیل الحدّ الشرعیّ ||
Les lois, les ordonnances infligent de grièves peines aux meur-
triers, aux incendiaires قاتللر وقونداقجیلر حقنه حسب
الشرع والقانون اکید وشدید حدود شرعیّه تحمیل اولنور
La peine qui est infligée par le juge حاکم طرفندن تحمیل
اولنان حدّ شرعی Infliger une amende حدّ شرعی اولمق
اوزره جریمه تحمیل اولنمق

INFLIGÉ. *A.* حدّ شرعیّ محمول علی فلان

INFLUENCE. Vertu qu'on prétend qui découle des astres sur
les corps sublunaires *A.* تأثیر الکوکب - تأثیرات الکواکب
P. تأثیر اختر *T.* یلدزک تأثیری || Bénigne influence کوکبک
تأثیر مسعودی Maligne کوکبک تأثیر منحوسی - مشئومی

Et action d'une chose qui aide à produire quelque effet *A.*

دخل - عمل - تأثیر - نفوذ P. کارگری T. ایشلیش || Les pre-
mières démarches qu'on fait dans le monde ont beaucoup d'in-
fluence sur le reste de la vie بر کمسنه‌نک اوائل حالنده
ظهور ایدن حرکات وسکنات بقیهٔ عمرینه کلّی دخل وعملی
وار در Il a eu beaucoup d'influence dans cette affaire بو مصلحت
فلانک کلّی نفوذیله اولمشدر Dans cette région, l'air a une
influence marquée sur le tempérament des habitans بو طبقه‌ده
اولان هوانک امزجهٔ اهالی اوزرینه دخل عظیمی وار در
L'influence des hommes puissans اقویانک - اقویانک نفوذی
نفوذ کلامی

INFLUENCER. Exercer une influence A. تأثیر - اجراء النفوذ
P. النفوذ کارگری نمودن T. نفوذینی اجرا ایتمک || In-
fluencer le peuple خلقک اوزرینه تأثیر نفوذ ایتدرمک

INFLUENCÉ. T. فلانک تأثیر نفوذیله عامل اولان

INFLUER. Agir par influence A. نفوذ - دخل - عمل P.
کارگر شدن T. ایشلمک || La bonne ou mauvaise éducation
d'un jeune homme influe sur tout le reste de sa vie بر نو
جوانک امر تعلیم وتربیه‌سنده اولان حسن وقبح صورتی
بقیهٔ عمرینه عاملدر Ces raisons, ces preuves influent sur toute
la suite سرد اولنان علل ودلایل ما بعدک جمله‌سنه
عاملدر Il influa beaucoup dans le parti qu'on prit ویریلان
قرارده کلّی نفوذی ایشلدی

INFORMATION. Acte judiciaire contenant les dépositions des
témoins sur un crime ou délit A. مضبطة الاخبار الشهود P.
شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی T. اوارهٔ تقریر شاهدان
شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سنی Faire une information ||
ترتیب ایتمک L'information porte que... شاهدلرک تقریرلری
مضبطه‌سی شونی ناطقدر که Décréter sur les informations
شاهدلرک تقریرلری مضبطه‌سی موجبنجه حکم ایتمک

On appelle en matière civile, Information de vie et moeurs, celle
qui se fait de la conduite et des moeurs de quelqu'un qui doit
être reçu dans une charge, dans une dignité A. تزکیه -
تزکیة الحال

En matière criminelle, Information est synonyme d'enquête
A. کشف

On dit, Aller aux informations, Prendre des informations, pour
dire, faire des recherches, pour découvrir la vérité d'un fait A.
تفتیش pl. تفتیشات - تفحص pl. تفحصات P. جستجویی

آراشدرمق T. کردن

INFORME. Qui n'a pas la forme qu'il doit avoir A. سقیم
الصورة - الصورة رکیک P. بد صورت T. صورتسز || Un
animal informe بر حیوان سقیم الصورة Cet acte est informe
بو سند در صورتی رکیک C'est une pièce informe qui ne
peut vous servir صورت مطلوبه‌سی یوق بر ورقه اولمغله
ایشکه یرامز C'est un ouvrage informe, et qui n'est pas encore
mis dans l'ordre où il doit être سقیم الصورة وهنوز نظام
لایقنه وضع اولنمامش بر تألیفدر

INFORMER. Avertir, instruire A. اخبار - انبا - انها P.
آگاه کردن - آگاهیدن T. خبر ویرمک - بیلدرمک
|| Informer les juges de la vérité d'un fait حاکمی واقع حالدن
آگاه ایتمک Informer le prince de ce qui se passe جریان
ایدن احوالی پادشاهه بیلدرمک

En termes de Jurisp., il signifie, faire une information V. Infor-
mation || Permission d'informer رخصت کشف Informer contre
quelqu'un بر کمسنه‌نک علیهنه کشف حاله مبادرت ایتمک
Informer d'un assassinat قتل ماده‌سنک کشفنه مبادرت
ایتمک

On dit en matière civile, Informer des vie et moeurs de
quelqu'un T. بر کمسنه‌نک تزکیهٔ حالنه مبادرت ایتمک

S'INFORMER. S'enquérir A. استخبار - استعلام - استحصال
P. الوقوف - آگاه شدن T. خبردار شدن - خبر آلمق ||
S'informer de la vérité du fait واقع حالی استخبار ایتمک
Je m'en suis informé à tous ceux que je connaissais آشنالرم
اولان کسانک جمله‌سندن استعلام حال ایلدم - کیفیت
حالی آشنالرم اولان کسانک جمله‌سندن استخبار ایلدم

INFORMÉ. A. خبیر - واقف P. آگاه T. خبردار - بیلمش
|| Juge bien informé خبر آلمش - علم صحیح ایله واقف اولمش
mal informé حاکم خلاف انها ایله خبردار اولمش بر قاضی

INFORTUNE. Malheur, disgrâce A. محرومیّة البخت
P. ادبار - بد بختی - کجرویٔ بخت - فلکزدگی T.
بختسزلق || Grande infortune ادبار عظیم Tomber dans l'in-
fortune ادباره گرفتار اولمق vivre حال ادبارده امرار
عمر ایتمک Je plains son infortune فلانک بختسزلغنه اجییورم

INFORTUNÉ. Malheureux A. محروم البخت - مخارف
pl. مدبرین P. بد بخت - بیبخت - فلکزده - مدبر
T. نا مراد - بختسز || Prince infortuné بر پادشاه بیبخت

مناحس ايام - ايام ادبار Jours infortunés طالع مدبر sort

INFRACTEUR. Violateur des lois, des traités *A.* ناقض - قيريجى - بوزيجى *T.* گسيلنده - شكنده *P.* مخفر - ناكث ناقض || Infracteur des traités ناقض شروط وعهود des lois ناقض قوانين des ordonnances نظامات مرعيه‌نك ناقضى - نظامات مرعيه‌نك خلافنه حركت ايدن

INFRACTION. Violation des traités, des lois *A.* نكث - نقض - اخفار - تنكيث *P.* شكست *T.* بوزمه - قيرمه || Ils ont fait une infraction au traité شروط عهدنامه‌يى نقض واخفار - ايلديلر شروط عهدنامه‌نك كسر ونقضنه باعث اولمش - ايلديلر L'infraction des lois, des priviléges قانونك بر حركت وشروط امتيازاتك نقضى

INFRUCTUEUSEMENT. Sans fruit, sans utilité *A.* بلا ثمرة - بلا نفع - بلا طايل *P.* بى سود *T.* بى فائده - عبث يره - بلا ثمره سعى ايدر || Il travaille infructueusement فايده‌سز - عبث يره سعى وكوشش ايدر

INFRUCTUEUX. Qui ne rapporte aucun fruit *A.* غير مثمر - محصول ويرمز *T.* بيحاصل - بى بار *P.* معدوم المحصول V. Infertile || Terroir infructueux ارض غير - يمش ويرمز - اراضى Terres infructueuses مزرعهٔ غير مثمره champ مثمره سنهٔ - معدوم المحصول بر سنه Année infructueuse بيحاصل معدوم *A.* Figur. - قيتلق سنه‌سى - سال بيحاصل - مجدوبه بى سود *P.* عديم المنفعة - عديم الفايدة - لا طايل - الثمرة فائده‌سز - عبث *T.* بى ثمره - بى فائده - || Travail infructueux كوشش بى - سعى بى فايده - سعى لا طايل همم بى فائده Soins infructueux عبث چالشمه - فايده بى منفعت - منصب بى ثمره Peine infructueuse emploi عبث زحمت - زحمت بى فائده

INFUS. Il se dit des connaissances, des vertus qu'on n'a pas acquises par ses soins, mais qu'il a plu à Dieu de verser dans quelques ames *A.* منزل - من عند الله - موهوب *P.* خدا داد - موهوب من - علم منزل || Science infuse اللهدن كلمش *T.* عقل خدا داد sagesse عند الله اولان علم وحكمت grâce فيض منزل

INFUSER. Mettre une drogue dans quelque liquide, et l'y laisser, afin que le liquide en tire le suc *A.* نقع - انقاع - مرث *P.* اسفنج كردن *T.* صوده اصلاتمق || Infuser de la rhubarbe dans de la tisane راوندى اجزالو مطبوخ ايچنده نقع ايتمك du quinquina dans du vin قنه قنه‌يى خمر ايچنده نقع ايتمك Infuser à froid ماء بارد ايچنده انقاع ايتمك

INFUSÉ. *A.* منقوع *P.* اسفنج كرده *T.* صوده اصلانمش

INFUSIBLE. Il se dit d'un corps qu'on ne peut fondre *A.* ممتنع الاذابة *P.* نگداختنى *T.* اريمز

INFUSION. Action d'infuser *A.* نقوع *P.* اسفنج سازى *T.* صوده اصلاتمه

Il se dit aussi de la liqueur qui résulte de l'infusion *A.* نقيع - منقوع pl. منقوعات *P.* اسفنج *T.* اصلانتى || Une légère infusion de rhubarbe بر خفيف راوند منقوعى de thé چاى منقوعى

Il signifie aussi, la manière dont certaines facultés surnaturelles sont infusées dans l'ame *A.* فيضان || Les Apôtres avaient le don des langues par l'infusion du Saint-Esprit حواريون حضراتى روح قدسك فيضانى تقريبيله السنهٔ عديده تكلمى نعمتنه مظهر اولمشلر در

INGAMBE. Alerte *A.* منز *P.* چست وچالاك *T.* جيوه‌لك

s'INGÉNIER. Tâcher de trouver dans son esprit quelque moyen pour réussir *A.* ملاحظة - تدبر - صرف الذهن *P.* انديشيدن *T.* دوشونمك || Ingéniez-vous pour sortir de cet embarras بو مضيقه‌دن چيقمنك صورتنى تدبر وملاحظه ايله S'ingénier pour venir à bout de quelque chose بر مرامه ظفر بولمق ايچون صرف ذهن ايتمك

INGÉNIEUR. Officier chargé de la fortification des places, des camps et des postes qu'on veut défendre *A.* مهندس pl. مهندسين - معمار الاستحكامات الحربيّة *T.* استحكامات حربيّه قلفه‌سى || Habile ingénieur ماهر مهندس Cet ingénieur a tracé ce bastion بو طابيه‌يى فلان مهندس رسم ايلدى - بو طابيه‌نك رسمنى فلان مهندس چيزدى a conduit ces travaux بو ابنيه‌يه نظارت ايتمش فلان مهندسدر Ingénieur en chef باش مهندس - رئيس المهندسين - Il se dit aussi de celui qui conduit quelques autres ouvrages non militaires *A.* معمار *P.* دژار *T.* معمار || Ingénieur des ponts et chaussées كوپرى وقالدرم يولى معمارى

INGÉNIEUSEMENT. D'une manière ingénieuse *A.* مخيّلاً *P.* زيركانه - بر وجه مخيّل *T.* انجه عقللولق ايله || Cela est ingénieusement dit بر كلامدر مخيّل صورت ايله سويلنمش imaginé مخيّلاً اختراع اولنمشدر

INGÉNIEUX. Plein d'esprit, de sagacité *A.* مشهوم - متفرّس فراستلو - انجه عقللو *T.* زیرك *P.* ذكیّ الذهن - الفؤاد مشهوم الفؤاد || Homme ingénieux برآدم

Il se dit aussi des choses *A.* مصنّع - مخیّل *P.* زیركانه فراست ایله ایشلنمش *T.* پرداخته || Instrument ingénieux مصنّع بر آلت trait مخیّل بر شیوه Cette invention est bien ingénieuse بغایت بدیع ومخیّل بر ایجاد در Cet ouvrage est tout-à-fait ingénieux بغایت - بو تألیف بستون مخیّلدر Cette composition est fort ingénieuse غایت ایله مخیّل مصنعدر Repartie ingénieuse جواب مخیّل بر تركیبدر

INGÉNU. Naïf, simple, sans finesse *A.* صافی القلب *P.* صافدل - ساده دل - صافدرون *T.* بون || Un esprit ingénu ساده دلانه بر كلام discours قلب پر صفوت - قلب صافی C'est l'homme du monde le plus ingénu ناصیهٔ حالنده آثار صافدلی بدیدار در Il a quelque chose d'ingénu dans la physionomie سیماسنده امارهٔ صافدلی نمودار در Il a dit cela d'une manière fort ingénue بو كلامی صافدلانه سویلمشدر Il fit un aveu ingénu ساده دلانه بر اقرار ایلدی

Il se dit, dans le Droit Romain, de l'homme né libre *A.* حرّ pl. احرار *P.* آزاده *T.* سربست

INGÉNUITÉ. Naïveté, simplicité, franchise *A.* صفوة القلب *P.* صافدلی - ساده دلی - صاف درونی *T.* بونلق || Il n'y a que trop d'ingénuité dans tout ce qu'il dit جمیع اقوالنده ساده دلی وصفوت دركار در Une grande ingénuité dans son air, dans ses paroles وضع وسیماسنده واقوال وكلماتنده سادەدللك ظاهر در Avec un air d'ingénuité, il trompe ceux qui ne le connaissent pas صفوت قلب صورتیله كندوسنی بیلمیانلری تغلیط ایدر

INGÉNUMENT. D'une manière ingénue *A.* بصفوة القلب *P.* صافدلانه - ساده دلانه *T.* بونلق ایله || Il dit tout ingénument هر شیئی صفوت قلب ایله سویلر

Il signifie aussi, sincèrement *A.* بخلوص - بالصفوة والاخلاص *P.* البال - بیپاكنهادی - خلوصانه - خلوصكارانه *T.* خلوص ایله

s'INGÉRER. Se mêler de quelque chose sans en être requis *A.* مداخلة - مخالطة *P.* مداخله شدن *T.* دست اندازی - مداخله - سنكك امورینه || Je ne m'ingère point de vos affaires قارشمق رأی *T.* Il s'ingère de donner des avis بر وجهله مداخله ایتیم قارشور - ویرمكه Il s'ingère des choses dont il n'a que faire

وظیفهٔ حالی اولمیان اموره مخالطت ومداخلهدن خالی de tout هر شیئه مداخله ایدر دكلدر

INGRAT. Qui oublie les bienfaits qu'il a reçus *A.* كنود - كافر النعمة - منكر النعمة - منكر الاحسان *P.* نا سپاس - نمك - بحرام - نان كور - نا شناس - احسان نا *T.* بیلمز - ایولكی كافر || Il faudrait punir les ingrats نانكور - قدر نعمتی بیلمز لازمدر - كافر نعمتك - نعمت اولنلرك حقلرندن كلنمك Faites-moi ce plaisir, vous n'obligerez pas un ingrat تادیبی واجبدر شو كرمی بكا ایله قدر نعمتی بیلمز دكلم

Il se dit aussi des choses dont on ne retire pas d'utilité, à proportion du travail ou de la dépense *A.* قلیل الخیر - لا خیر - قلیل البركة *P.* بینما - بیحاصل - نا برومند - بی بركت *T.* خیرسز || Travail ingrat شغل قلیل البركة Étude ingrate بیحاصل مطالعهٔ affaire قلیل الخیر بینما بر ماده - امر

Il se dit encore des terres *A.* عتیبة - عاقرة - ارض قلیلة البركة *P.* كم مایه - كم حاصل *T.* بركتسز || Terre ingrate ارض قلیلة البركة - عتیبه

Il se dit figur. des choses qui ne fournissent rien à l'esprit, et qui ne répondent point à la peine qu'elles donnent *A.* عقیم *P.* نزای *T.* هیچ بر شئ طوغرمز || Vous avez choisi une matière ingrate بر مادهٔ عقیمه اختیار ایلدك

INGRATITUDE. Oubli des bienfaits reçus *A.* كنود - كفران النعمة - انكار النعمة - انكار الاحسان *P.* نا سپاسی - نمك - بحرامی - نانكوری *T.* نانكورلق || Les gens de bien haïssent l'ingratitude اهل خیر عندنده بر امر كفران نعمت انكار نعمت بكا Il m'a payé d'ingratitude واجب النفرتدر ایله مقابله ایلدی

INGRÉDIENT. Ce qui entre dans la composition d'un remède, d'une sauce, d'un ragoût *A.* جزء التركیب pl. اجزاء التركیب - جزء - قطاب *T.* قاتندی || Bon ingrédient قطاب جیّد Le principal ingrédient جزء اعظم - جزء اصلی Il n'y faut pas tant d'ingrédiens شو تركیبده اول قدر اجزا اقتضا ایتمز

INGUÉRISSABLE. Qui ne peut être guéri *A.* ممتنع البرء - متعذّر الشفا - لا علاج - لا دوا *P.* بیدرمان - نا پذیرا - علاج *T.* صاغلمز - نا قابل علاج V. aussi Incurable || Avec la vie qu'il mène, c'est un homme inguérissable كچندیكی طوره كوره كچندیكی صورته نظراً - بر وشفاسی ممتنع بر آدمدر شفایاب اولمق احتمالی یوقدر

INGUINAL. Terme de Méd. Qui concerne l'aine *A.* متعلّق
T. متعلق كش ران *.P* متعلّق بمغبن الفخذ - بالاربيه
اويلق قيصيغنه || Bandage inguinal اويلق قيصيغنه مخصوص
مخصوص لفافه

INHABILE. Terme de Jurisp. Incapable *A.* عديم الاستحقاق
بى استحقاق - نا مستحق *.P* غير مستحق - غير صالح -
T. كركلو دكل || Il est inhabile à posséder aucun bénéfice زعامت
تصرّفنه مستحق دكلدر Un mineur est inhabile à gérer son bien
هنوز نا بالغ اولان صغير كندو مالنى اداره وتصرّفه نا
مستحقدر

INHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الاهليّة - عدم المهارة
|| استادسزلق - اهليّتسزلك *.T* نا اهلى *.P* عدم الكفاية -
L'inhabileté de ce général lui a fait perdre la bataille بو جنرالك
عدم اهليّت ومهارتى افانهٔ ظفر وغالبيّتى موجب اولمشدر
Cet ouvrage a été manqué par l'inhabileté de l'ouvrier استادك
- عدم مهارتى تقريبيله بو ايش وجود پذير اولهمدى
بجرلهمدى

IMHABILITÉ. Terme de Jurispr. incapacité *A.* عدم الاستحقاق
بى استحقاقى *.P* عدم الصلاحيّة - سقوط من الاستحقاق -
T. استحقاقسزلق - كركسزلك || La condamnation aux galères perpétuelles emporte inhabilité à recueillir aucune succession
تأبيداً وضع كورك مادّهسى حق وراثتدن سقوطى مستلزمدر

INHABITABLE. Qui ne peut être habité *A.* ممتنع الاقامة -
نا شايان سكنا *.P* غير صالح لالتمكّن - ممتنع التمكن -
قابل سكنا || Maison inhabitable اوتورلمز *.T* نا قابل سكنا -
- قابل اقامت اولميان بر مملكت pays اولميان برباب منزل
تمكن واقامته صالح اولميان

INHABITÉ. Qui n'est point habité *A.* خالى - غير مسكون
نا مسكون - بى آدابانى *.P* عارى من العمارة - عن العمارة
T. شنلكسز || Lieu inhabité عمارتدن خالى بر محل Ville inhabitée شنلكسز بر شهر - بلدهٔ غير مسكونه

INHABITUDE. Défaut d'habitude *A.* عدم الاعتياد *.P* نا آلفتگى
T. آلشمامزلق || L'inhabitude de penser, d'étudier فكر واندیشهيه
ومطالعهيه عدم اعتياد

INHÉRENCE. Il se dit de la jonction des choses inséparables par leur nature *A.* اتّحاد ممتنع - اتّحاد ممتنع الانفكاك
آيرلميهجق وجهله *.T* پيوستگىّ جدايى نا پذير *.P* المفارقة
|| L'inhérence de l'accident à la substance عرضك بتشكك
عرضك - جوهره ممتنع الالمفارقة اولهجق وجهله اتّحادى
جوهر ايله اتّحاد ممتنع الانفكاكى

INHÉRENT. Qui par sa nature est joint inséparablement à un sujet *A.* لازم غير - لازم غير منفك - متّحد بلا انفكاك
آيرلميهجق وجهله *.T* بروجه نا جدايى پيوسته *.P* مفارق
|| La pesanteur est inhérente à la matière ثقالت بتشكك
مادّهنك ايچنده لازم غير منفكدر L'erreur est tellement inhérente à l'esprit de l'homme, que... خطا وزلّت عقل
انسانده شول رتبهده لازم غير مفارقدركه

INHIBER. Terme de Jurisp. Faire défense *A.* زجر - نهى -
منع *.P* ياساق كردن *.T* ياساق ايتمك || Nous avons inhibé et défendu منع وتحذير ايدهرز - منع وزجر ايدهرز

INHIBÉ. *A.* منهى - ممنوع *.P* ياساق كوده *.T* ياساق اولمش
|| Les choses inhibées امور منهيّة - ممنوعات - اشياى ممنوعه

INHIBITION. Terme de Jurisp. Défense. Il n'est guère d'usage qu'au pluriel *A.* pl. مناهى pl. زجريّات *.P* ياساقها *.T* يساقلر
|| Inhibitions et défenses sont faites à toutes personnes افراد
ناسك جملهسى حقنه اصدار مناهى وزجريّات اولنور كه
L'arrêt portait inhibitions et défenses صادر اولان فرمان مناهى
وزجريّاتى مشتمل ايدى

INHOSPITALIER. Qui n'exerce point l'hospitalité *A.* غير مضياف
P. غريب نا پرور - غريب نا نواز - مهمان نا نواز *.T*
مسافره اكرام ايتمز

INHOSPITALITÉ. Refus de recevoir les étrangers *A.* عدم
الالتفات الى الغربا *.P* غريب نا پرورى - مهمان نا نوازى
T. مسافره اكرامسزلق || La barbarie et l'inhospitalité de ces peuples اول اقوامنك فظاظت طبعى وغربا وبيگانگان
حقلرينه عدم التفاتى

INHUMAIN. Qui est sans pitié, sans humanité *A.* عديم المروّة
بى مروّت - بى ترحّم - نا مهربان *.P* عديم الترحّم -
T. مروّتسز - انسانيّتسز || Tyran inhumain جباربى مروّت
acte اثر ترحّم ومروّتدن عارى بر فعل Il lui fit un traitement inhumain حقنه عدم مروّت ايله معامله ايلدى Il y avait dans ce pays une coutume inhumaine بو بلدهده قاعدهٔ
مروّته منافى بر عرف وعادت وار ايدى Cela est barbare et inhumain بو حال فظاظت طبع ايله مجبول وعدم
مروّت ايله مألوف بر آدمك كاريدر - بر حال باهر
- Il se dit, dans le langage des الفظاظة معدوم المروّتدر

amans, d'une femme qui ne repond pas à la passion de celui
dont elle est aimée جفاكار || C'est une beauté inhumaine بر محبوبهٔ
جفاكار در

INHUMAINEMENT. Sans humanité A. بلا ترحم - من غير مروته
P. انسانيتسزلك ايله - مروتسزلك ايله T. بنا مهربانى
|| Il l'a traité inhumainement حقنه من غير ترحم معامله
ايلدى

INHUMANITÉ. Cruauté, barbarie A. عدم - عدم المروته
التَرحم P. انسانيتسزلك - مروتسزلك T. نا مهربانى
|| Grande inhumanité غريب بر étrange عظيم بر مروتسزلك
بو بابده Il y a de l'inhumanité à cela كونه مروتسزلك
عدم ترحم ومروت دركار در Exercer de grandes inhumanités
اثر مروت وترحمدن عارى عظيم غدرلر ايتدى

INHUMATION. Enterrement A. دفن P. در گور سازى T.
دفن مردگان - دفن اموات || L'inhumation des corps كومه
مصارف Les frais de l'inhumation اولمشلرك كومه‌سى -
تدفين

INHUMER. Enterrer A. تدفين P. زير - در گور كردن
T. كومك || Il fut inhumé dans le cimetière خاك سپردن
مزارلقده دفن اولندى - مزارستانده تدفين اولندى

INHUMÉ. A. مدفون P. زير خاك سپرده - در گور كرده
T. كوملمش

INIMAGINABLE. A. ممتنع - فوق ما يتخيل - فوق ما يتصور
التصور P. عقله T. بيرون از دائرهٔ تصور - خيال نكردنى
تصورى محال - خياله كلمز - صغمز || Une aventure inimagi-
nable دائرهٔ تصور وخيالدن بيرون بر ما جرا

INIMITABLE. Qui ne peut être imité A. ممتنع التنظير -
بى مانند P. عديم المثال - ممتنع التمثيل - عديم النظير
اورنكى - تقليده كلمز T. بى همتا - بى نظير - بى مثال -
|| Une action inimitable بر فعل ممتنع التنظير un ouv-
rage تقليد وتنظيرى نا ممكن بر تأليف لطيف un homme
inimitable dans son art صنعتنده تنظيرى محال بر مرد هنرمند
نظيرى يوق -

INIMITIÉ. Haine, aversion qu'on a pour quelqu'un A. بغض -
|| دشمنلك T. كينه P. معادات - عدوان - عداوت - بغضا
Inimitié cachée بغض مكنون - عداوت مضمره immortelle
عداوت قديمه vieille بغض وعدوان ابدى البقا couverte
كمين خفاده مستتر كينه - بغض مستور - عداوت مكنونه
عداوت موروثه héréditaire بغض وعدوان سر پوشيده - وبغضا
enracinée ريشه گير استقرار اولمش عداوت irréconciliable
التئام پذير اوله‌ميه‌جق - تأليف قبول ايتمز كينه ومعادات
بغض وعداوته - بغضاً وعدواناً Par inimitié بغض وعداوت
فلانك حقنه Concevoir de l'inimitié contre quelqu'un مبنى
فلانك عداوتنه Encourir son inimitié عداوت پيدا ايتمك
عداوتنه اوغرامق - دوچار اولمق

Il se dit aussi pour marquer toute sorte d'antipathie A. منافرت
منافرت طبيعيه Inimitié naturelle || اوركَكلك T. رميدگى P.
Il y a de l'inimitié entre telle et telle plante, entre tel et tel
animal فلان وفلان نبات وفلان فلان حيوان بيننده منافرت
وار در

ININTELLIGIBLE. Qu'on ne peut comprendre A. لا يفهم -
نفهميدنى - نشناختنى P. ممتنع الادراك - ممتنع الفهم
بو كلام Ce discours, ce langage est inintelligible || آكلاشلمز T.
وبو لسان قابل فهم وادراك دكلدر

INIQUE. Injuste A. ظلوم pl. ظلمة - عسوف pl. عسفة - جاير -
غدّار pl. جورة - غدّار P. بيدادگر T. غدّار || Juge inique
جور واعتسافه مقارن بر حكم jugement بر قاضى

INIQUEMENT. D'une manière inique A. ظلماً - بالجور -
بالاعتساف P. بيدادگرانه T. غدّارلق ايله || Juger inique-
ment ظلماً حكم ايتمك

INIQUITÉ. Injustice A. ظلم - عسف - اعتساف - جور -
عدم الحقانيّة P. بيداد - بيدادگرى T. غدّارلق || L'iniquité
des juges حكامك جور واعتسافى des jugemens احكامك
عدم حقانيتى Iniquité évidente جور واضح - غدر صريح
C'est le comble de l'iniquité بو كيفيت جور واعتسافك مرتبهٔ
غدر وظلمك درجهٔ كماليدر - نهايتيدر

Il se dit aussi du péché, du débordement des vices A.
عصيان - معصيت pl. معاصى - سيئة pl. سيئات P. گناهكارى
گناه - T. صوچ - تقصيرات || Notre-Seigneur a porté nos ini-
quités حضرت عيسى افندمز معاصى وسيئاتمزى در مهده
معاصى وسيئاتمزى شستهٔ صابون a lavé nos iniquités ايلدى
عفو وغفران ايتمشدر L'iniquité avait couvert la face de la terre
عصيان وگناه روى زمينى سر تا پا استيعاب ايتمشيدى
L'iniquité régnait partout عصيان وگناه هر طرفده مستولى
زمانه خلقنك عصيانى L'iniquité du siècle اولمشيدى
C'est un homme rempli d'iniquité پر معاصى وسيئات بر آدمدر

Les enfans portent bien souvent les iniquités de leurs pères اولاد غالب حالده كندو پدرلرينك معاصى وسيّئاتيله متحمّلدرلر Les hommes, comme enfans d'Adam, portent l'iniquité de leur premier père بنى آدم اولاد ابو البشر اولدقلرى جهتدن جدّ اعلالرينك عصيانيله متحمّلدرلر Enfant d'iniquité ابن معاصى وذنوبمزى Remettez-nous nos iniquités سيّئه ومعصيت رهين عفو ومغفرت ايله

INITIAL. On appelle Lettre initiale, la première lettre d'un mot *A.* حرف اوّل *P.* حرف نخستين *T.* ايلك حرف

INITIATION. Cérémonie à laquelle on était initié à la participation de certains mystères *A.* دخول فى حريم الاسرار

INITIATIVE. Droit de parler le premier pour proposer quelque chose *A.* رخصة ـ استحقاق على التقدّم فى الرأى || Prendre l'initiative رأيه تقدّم استحقاقنى لتقدّم فى الرأى Avoir l'initiative تقدّم رأى بابنده مرخّص اولمق احراز ايتمك

INITIER. Admettre à la participation des mystères de la religion païenne ou d'une société secrète *A.* ادخال فى حريم الاسرار *P.* محرم راز طريقت كردن *T.* محرم اسرار طريقت ايتمك || Il se fit initier aux mystères de Cérès فلان مذهبك اسرارينه محرم اولمشدر Ceux qui n'étaient pas initiés aux mystères de Cérès, ne pouvaient assister à certains sacrifices فلان طريقتك اسرارينه محرم اولميانلر ذبح قرابينه دائر بعض كونه رسومك حين اجراسنده حاضر بولنمقدن محروم وممنوع ايديلر Il y avait de certaines cérémonies à observer pour initier quelqu'un aux mystères بر كمسنه نك اسرار طريقته محرميتى مادّه سى بعض كونه رسوم وتشريفاتك اجراسنه منوط ايدى ـ Il se dit aussi des mystères de la religion chrétienne || Quand les Pères ont parlé à ceux qui n'étaient pas encore initiés aux mystères de la religion ائمّۀ كرام هنوز اسرار دينه محرم اولميانلره خطاب ايلدكلرنده

On dit figur., Il n'est pas encore initié à la philosophie اسرار حكمته هنوز محرم دكلدر Il n'est pas initié dans cette matière بو مادّه نك اسرارينه محرم دكلدر ـ واقف دكلدر ـ On dit aussi, Être initié dans une société, pour dire, y être admis au nombre de ceux qui la composent *T.* مجلسه مأذون دخول اولمق || Il n'est pas encore initié parmi nous آره مزه الى الآن مأذون دخول دكلدر

INITIÉ. *A.* محرم ـ محرم الاسرار *P.* محرم راز *T.* محرم

INJECTER. Introduire avec une seringue un liquide dans une cavité du corps *A.* تسقية بالحقنة *P.* بحقنه پسانيدن *T.* شرنقه ايله صوارمق || On a injecté plusieurs fois sa plaie جراحتنى كرّةً بعد اخرى حقنه ايله تسقيه ايلديلر In-jecter les veines, les artères, les vaisseaux عروق وشراييني ومجارئ سائره يى شرنقه ايله تسقيه ايتمك

INJECTÉ. *A.* مسقاء بالحقنة *P.* بحقنه پسانيده *T.* شرنقه ايله صوارلمش

INJECTION. Action par laquelle on injecte *A.* سقى بالحقنه *T.* شرنقه ايله صو صوارمه || Il a fait faire des injections pour guérir cette plaie جراحتى اصلاح ايچون برقاچ دفعه شرنقه ايله صواردى ـ Il se dit aussi de la liqueur qu'on injecte *A.* سقى دوائى *T.* صواره جق علاجلو صو || L'injection était trop chaude شرنقه ايله صواره جق علاجلو صو غايت ايسيجق ايدى

INJONCTION. Commandement exprès *A.* امر pl. اوامر *P.* فرموده *T.* تنبيه ـ بيورمه || On a fait injonction à tels et tels de faire... شويله ايلملرى خصوصى فلانه وفلانه امر اولندى Après cette injonction بو تنبيهدنصكره Un arrêt portant injonction تنبيهى حاوى بر قطعه فرمان Le roi a fait injonction à tous les officiers des troupes de se trouver... عسكر ضابطلرينك فلان محلده اثبات وجود ايلملرى خصوصى جانب شاهاندن امر وتنبيه اولندى

INJURE. Il se dit de toute action injuste, considérée relativement au tort qu'un autre en reçoit *A.* تعرّض pl. تعرّضات ـ تعدّى pl. تعدّيات ـ تكدير pl. تكديرات *P.* ستم *T.* غدر ـ تعدّئ شديد || Grande injure غدر عظيم atroce طوقنمه ـ Injure irréparable تعميرى ممكن اولميه جق بر تعدّئ جگر دوز Faire une injure à quelqu'un بر كمسنه يه تعرّض نوع تعرّض حقنده تجويز اولنان Endurer, souffrir une injure ايتمك بر كمسنه تعرّضه اختيار صبر وتحمّل ايتمك Oublier les injures دوچار اولديغى تعرّضات وتعدّياتى فراموش ايتمك ـ كورديكى ـ تكديراتى انداختۀ طاق فراموشى ونسيان ايتمك Pardonner les injures تكديراتى صحيفۀ دروندن امحا ايتمك تكديرات وتعدّياتى رهين عفو واغماض ايتمك les repousser تعرّضاتك ردّ ودفعنه مبادرت ايتمك les venger بر كمسنه مظهر اولديغى تعرّضاتك عوض وجزاسنى اجرا ـ دوچار اولديغى تكديراتك انتقامنى المق ـ ايتمك Ré-

parer l'injure qu'on a faite بر کیسنه فلانک حقنه ایتدیکی
Recevoir تکدیری حسن صورت ایله تعمیر ایتمک
une injure en sa personne, en son honneur کندو ذاتنه
Il tient, وعرض وناموسنه طوقنور بر نوع تعرّضه مظهر اولمق
il répute cela à injure شو حالی تکدیره حمل ایدر Faire
satisfaction d'une injure واقع اولان غدر مقابلنده ایفای
رسم تطییب ایتمک

Il se prend plus particulièrement pour une parole offensante, outrageuse *A.* شتم ـ شتیمة pl. شتوم *P.* قول ناقص الحرمة ـ
دشنام ـ فریه ـ دلازار ـ سخن *T.* سوکدی || Dire des injures
مشاتمه یه کلدیلر Ils en vinrent aux injures تفوّه شتوم ایتمک
بر کمسنه یی Charger quelqu'un d'injures سوکشمکه باشلدیلر ـ
شتوم کثیره ایله دوناتمق

On dit figur. L'injure ou les injures du temps, pour indiquer les incommodités que peuvent causer le vent, la pluie, etc. *A.* آفات سماویّة *P.* بلای آبسمانی *T* فلکک کدرلری || Être
exposé aux injures du temps عرضهٔ آفات سماویّه اولمق ـ
ou pour indiquer les calamités inséparables de la durée du temps *A.* pl. شداید الزمان ـ نوازل الدهر ـ صدمات الزمان ـ
زمانک خرپلمسی *T.* آسیب روزگار *P.* صدمات الایّام
|| Ces monumens, ces édifices ont été ruinés par l'injure du temps
یادکار قالمش اشبو آثار قدیمه وابنیه وعمارات رصینه شداید
زمانه دوچار اولدرق ویران وخراب اولمشدر Nous avons
perdu plusieurs ouvrages des anciens par l'injure du temps آثار
متقدّمیندن نیچه شیلر صدمات دهور وزمانه اوغرایوب
رهین تلف اولمشدر

INJURIER. Offenser quelqu'un par des paroles injurieuses *A.* سبّ ـ شتم *P.* فریه گفتن ـ دشنام کردن *T.* سوکمک
|| Il injurie tout le monde عالمی سبّ ایدر

Injurié. *A.* مشتوم ـ شتیم *P.* دشنام کرده *T.* سوکلمش

INJURIEUSEMENT. D'une manière injurieuse, outrageante *A.* بهتک الحرمة ـ بنقض الحرمة ـ بعدم الحرمة *P.* با
حرمتشکنی ـ بیحرمتی *T.* حرمتسزلک ایله || Il l'a
traité si injurieusement, que... فلانه اول قدر نقض حرمت
ایدرک معامله ایلدیکه Il a parlé fort injurieusement de vous
سنی غایت حرمتسزلک ایله ذکر ایلدی

INJURIEUX. Outrageux *A.* ناقص ـ خلاف الدأب الحرمة
دلازار ـ حرمتشکن *P.* موجب الهتک الحرمة ـ الحرمة
بو تقریر *T.* حرمتسز || Ce mémoire est injurieux aux magistrats
حکّام حقنه ناقص الحرمتدر Cela est injurieux à la mémoire,
à la famille de mon ami بو کیفیّت دوستمک ذکرینه وتبار
وخاندانه بادئ انهتاک حرمتدر Un discours injurieux
کلام شتم آمیز un procédé نقص حرمتی موجب حرکت
مخالف ذاب حرمت تعبیرات Se servir de termes injurieux
صرف ایتمک

On dit figur. Le sort, le destin injurieux, c'est-à-dire, injuste *A.* غدّار *P.* فلک نا سازکار ـ بخت نا سازکار *T.*
یرامز فلک

INJUSTE. Qui n'a point de justice *A.* ظالم pl. ظلمة ـ حایف ـ
pl. حیف ـ عدیم الحقانیّة *P.* بیدادگر ـ ستمکار ـ ظلمکار *T.*
غدّار || Cet homme est bien injuste بو آدم خیلی ظالمدر ـ Il
se dit aussi des choses *A.* خلاف الحقّ ـ مغایر الحقّ *P.*
نا حقّ *T.* حقسز || Arrêt injuste عدل وحقه مغایر بر حکم de-
mande نا حقّ مطلوب guerre بر سفر منافی عدل وحقه
proposition عدل وحقه مغایر بر تکلیف

INJUSTEMENT. D'une manière injuste *A.* لا عن حقّ ـ من غیر حقّ
P. ستمکارانه ـ نا حقّ *T.* حقسز اولدرق || Il a été condamné
injustement علیهنه من غیر حقّ حکم اولندی

INJUSTICE. Violation des droits d'autrui *A.* ظلم ـ مظلمة pl.
مظالم ـ حیف ـ تعدّی pl. تعدّیات *P.* بیداد ـ ستمکاری ـ
ظلمکاری *T.* ظلمکارلق ـ غدّارلق || L'injustice régnait en ce
siècle اول دورده ظلم وتعدّی جهانه مستولی اولمشیدی Il
a fait une grande injustice بر ظلم عظیم ارتکاب ایلدی Son
procédé est plein d'injustice حرکتی ظلم وغدردن عبارتدر
Essuyer une injustice مظهر غدر وحیف اولمق

INLISIBLE. V. Illisible.

INNAVIGABLE. Où l'on ne peut naviguer *A.* غیر صالح لسیر
السفاین *P.* نا قابل سیر کشتی *T.* کمی کزدرمز || Les glaces
rendent cette mer innavigable بو دریا بوزلرک کثرتی
تقریبیله نا قابل سیر سفاینندر

INNÉ. Qui est né avec nous *A.* جبلّی ـ فطری *P.* مادرزاد
T آنادن طوغمه || Qualités innées خصایل جبلّیه ـ خصایل
مادر زاد

INNOCEMMENT. Sans dessein de malfaire *A.* بنزاهة
القلب ـ بلا قصد الاسائة ـ سالماً من الفساد ـ بریئاً
من الغش *P.* بیباک، نهادی *T.* کوکل پاکلکیله || Je n'y

pensais point de mal, je l'ai fait innocemment فکرمده بر درلو شروخباثت اولمیوب اول ایشی سالمًا من الفساد ایشلدم Il a vécu innocemment ایام غش وفساددن بریٔ اولدرق امرار سالمًا من الغش والفساد عمر ایلدی Parole dite innocemment بلا قصد الاسائه - سویلنمش کلام

Il signifie aussi, sottement *A.* علی وجه البلاهة *P.* بساده *T.* ابلهانه - دلی بونلق ایله || Il vint innocemment raconter la sottise qu'il avait faite ایتدیکی قباحتی کلوب سادهدللک ایله نقل ایلدی

INNOCENCE. État de celui qui est innocent *A.* برائة من الاثم والذنب - برائة من التهمة - برائة الذمة *P.* بیگناهی *T.* صوچسزلق - قباحتسزلق || On a reconnu son innocence برائت ذمتی مقبول ومعتبر - تهمتدن برائتی اقرار اولندی شائبهٔ تهمتدن برائتی سمع قبول ایله اصغا - طوتلدی اولندی Dans la vie chrétienne, il n'y a que deux états: l'état d'innocence, et l'état de pénitence دین عیسویده ایکی حال وار در بری حال برائت من الذنوب ودیگری کفارت الذنوبدر Adam a été créé dans l'état d'innocence ابو البشر برائت من الذنوب حالنده خلق اولنمشدر

Il signifie aussi, exemption de toute malice, pureté, candeur *A.* نزاهة البال - برائة من الغش *P.* پاک نهادی *T.* یورک پاکلکی || Que c'est un spectacle agréable et touchant que celui d'une maison simple et bien réglée, où règnent l'ordre, la paix, l'innocence! سادهلک وحسن نظام وحال امن وآسایش بر کمال ونزاهت بالک مسکنی اولان بر خاندانک تماشاسی نه دکلو مطبوع ودلارا بر حالتدر On appelle l'enfance, L'âge d'innocence *A.* سن نزاهة عن الآثام *P.* سال بیگناهی *T.* صوچسزلق یاسی

Et trop grande simplicité *A.* بلاهت *P.* ساده دلی *T.* بونلق

INNOCENT. Qui n'est point coupable *A.* بریٔ pl. ابریا - منزه عن التهمه - بریٔ الساحة - بریٔ الذمة *P.* بیگناه - بیجرم *T.* صوچسز - قباحتسز || Il est innocent du crime dont on l'accuse حقنه عزو اولنان تهمتدن بریٔ الساحه در Il fut absous et reconnu innocent برائت ذمتی اثبات اولنوب مظهر عفو اولمشدر On l'a accusé de ce crime, mais il est aussi innocent que l'enfant qui vient de naître بو قباحت اوزرینه عزو اولنمش ایسه ده هنوز دنیایه وضع قدم ایتمش بر صبی نو زاد قدر بیگناهدر Protéger les innocens ابریا وبیگناهلری محافظه وحمایت ایتمک les persécuter, les opprimer, les accabler بیجرم وگناه اولنلرک علیهنه یوریمک بریٔ من التهمة اولنلری پامال غدروجور ایتمک les condamner بریٔ الذمه اولنلرک اوزرینه اسناد جرم ایله حکم ایتمک Un innocent malheureux بر بیگناه ستمدیده - On dit en parlant des enfans en bas âge, On a dépouillé ces pauvres innocens بو بیگناه معصوملری صویمشلر در Il a laissé trois ou quatre petits innocens اوچ درت نفر صغیر وبیگناه اولاد براقدی

Et exempt de toute malice, pur et candide *A.* نازه البال - صافی البال - عدیم الغش - سلیم القلب *P.* پاک نهاد *T.* یورکی پاک - بیغل وغش - صافدل || C'est une âme innocente صافی البال بر آمدر Il est innocent comme un enfant بر صبی نو رسته کبی بیغل وغشدر Il mène une vie innocente ایام عمرینی نزاهت بال ایله امرار ایدر Ses moeurs, ses pensées sont innocentes آداب واخلاقی وخواطر وافکاری غل وغشدن عاریدر Plaisirs innocens حظوظات با نزاهت - ضررسز اکلنجهلر

Il se dit aussi des choses qui ne peuvent faire de mal *A.* سالم من الضرر - غیر مضر *P.* بی زیان *T.* ضررسز - ضرری نا ملحوظ - Il signifie aussi, idiot, imbécile. V. ces mots.

INNOCENTER. Déclarer innocent *A.* تنزیه - تبرئة من الذمة - اثبات البرائة عن التهمة *P.* بیگناه نمودن - بیگناهی کردن *T.* پاکه چیقارمق || Leur jugement les innocente حقلرینه جریان ایتمش حکمه کوره برائتلری اثبات اولنمشداولور

INNOCENTÉ. *A.* بریٔ من التهمة *P.* از گناه پاک کرده *T.* پاکه چیقمش

INNOMBRABLE. Qui ne se peut nombrer *A.* ممتنع الاحصا - خارج من الحساب - اکثر من الطرا - لا یحصی - لا یعد - *P.* بیشمار - بیحساب *T.* صاییه کلمز - صایلمز || Multitude innombrable لا یعد ولا یحصی ازدحام ناس Nombre innombrable عدد ممتنع الاحصا - عدد بیحساب

INNOMBRABLEMENT. D'une manière innombrable *A.* فوق التعداد - خارجًا من حد الحساب *P.* بیرون از حد شمار *T.* صایلمیهجق مرتبهده

INNOMINÉ. On a donné ce nom à deux os qui, s'unissant en-

entre eux, forment ce qu'on appelle Le bassin. V. Îles.

INNOVATION. Introduction de quelque nouveauté dans un usage, dans un acte, etc. *A.* بدعت pl. بدع ـ اختراع pl. اختراعات *P.* نو پیدایی *T.* یکی چیقمه || Les innovations sont dangereuses بدعتلر خطردن خالی دکلدر Il ne faut point faire d'innovation بدعت واختراع اصلا جائز دکلدر Sans innovation بلا بدعة

INNOVER. Faire des innovations *A.* اختراع ـ ایجاد ـ ابداع ـ احداث *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* یکیدن چیقارمق ـ یکیدن ایجاد ایتمک || C'est un établissement fort ancien, il n'y faut rien innover بر عمارت قدیمه اولمغله یکیدن بر شینک ایجادی جائز دکلدر Il est dangereux d'innover dans les choses de religion امور دینده ایجاد وبدعتک تهلکه‌سی وار در

Innové. *A.* حادث ـ مخترع *P.* نو پیدا ـ نو ایجاد *T.* یکیدن ایجاد اولنمش ـ یکی چیقمش

INOBSERVATION. Mépris des lois ou règles qui sont en vigueur *A.* عدم الرعایة ـ عدم الایفا *P.* بی رعایتی *T.* رعایتسزلق ـ طوتمامزلق || L'inobservation des règles ruine la discipline قواعد واحکامک عدم رعایتی ضابطهٔ مرعیه‌نک کلی انحلالنی مستلزمدر L'inobservation des traités شروط وعهوده مقتضای عهودک عدم ایفاسی ـ عدم رعایت

INOCCUPÉ. Qui est sans occupation *A.* اهل العطلة ـ متعطل pl. ارباب العطلة *P.* آواره ـ بیکار *T.* ایشدن بوش

INOCULATEUR. Celui qui fait l'opération de l'inoculation *A.* ملقح الجدری *P.* آبله لقاحزن *T.* چیچک آشیلدیجی || Il y a un tel inoculateur qui n'a pas perdu un sujet sur quinze cents چیچک آشیلدیجی بر استاد وار در که آشیلدیغی بیک بشیوز نفوس ایچنده بریسی بیله قضا زده اولمامشدر

INOCULATION. Opération par laquelle on communique la petite vérole *A.* لقاح الجدری *P.* لقاح آبله *T.* چیچک آشلمه‌سی || La pratique de l'inoculation est fort ancienne dans les pays voisins de la Mer Caspienne, aux Indes, à la Chine, et en Afrique لقاح جدری صنعتی بحر حزز جوارنده کائن مملکتلرده وهند وچینده وافریقه‌ده بغایت قدیمدر

INOCULER. Donner la petite vérole par inoculation *A.* القاح الجدری ـ تلقیح الجدری *P.* لقاح آبله زدن *T.* چیچک آشیلمق || Il y a plusieurs moyens d'inoculation تلقیح جدرینک انواعی وار در

Inoculé. *A.* ملقح بالجدری *P.* لقاح زده *T.* بآبله آشیلنمش

INODORE. Sans odeur *A.* عدیم الرایحة ـ معدوم الرایحة *P.* بی بوی *T.* قوخوسز || Fleurs inodores ازهار معدومة الرایحة

INOFFICIEUX. On appelle Testament inofficieux, celui où l'héritier légitime est déshérité sans cause *T.* بیوجه شرعی نفی وراثتی محتوی وصیتنامه — Et donation inofficieuse, celle par laquelle un des enfans est avantagé aux dépens de la légitime des autres هبهٔ غیر شرعیه اولادک بریسنه بالمساعده وبریلان

INOFFICIOSITÉ. Qualité d'un acte inofficieux *A.* عدم المشروعیة السند *P.* نا مشروعیت سند *T.* سندک شرعه اویغونسزلغی

INONDATION. Débordement d'eaux *A.* غمر الماء ـ طموم الماء *P.* سیلاب *T.* لبریزی صو بصقینلغی || Grande inondation طموم عظیمی L'inondation causée par les pluies میاهک کثرت امطاردن نشأت ایتمش طموم میاه

On dit, Faire des inondations autour d'une place, pour dire, lâcher les eaux pour en empêcher les approches قلعه‌نک اطراف وحوالیسنی صویه بصدرمق ـ اطرافنه صو یورتمک — On appelle aussi Inondation, les eaux débordées *A.* غمور المیاه *P.* سیلاب *T.* صولر بصمش قره‌یی || Il entra dans la place en passant à travers l'inondation غمور میاه ایچندن مرور ایله درون قلعه‌یه پایگذار دخول اولمشدر

Il se dit aussi d'une grande multitude de peuple qui envahit un pays *A.* غمارة الناس *P.* گروه فراوان *T.* خلقک چوقلغی

Et d'une grande multitude de choses *A.* طغیان *P.* فراوانی *T.* چوقلق || Une inondation d'écrits طغیان مکاتیب وتألیفات

INONDER. Couvrir d'une grande quantité d'eaux *A.* غمر ـ طم ـ تغمیر *P.* سیلاب زمینرا سر تا سر پوشیدن *T.* صویه بصدرمق || Quand la rivière déborde, elle inonde tout ce pays-là میاه نهرک وقت طغیاننده مملکت سر تا پا مغمر اولور Le Nil inonde l'Égypte en certaines saisons نهر نیل نهر نیلک ـ بعض موسملرده مصری طم وتغمیر ایدر La mer a inondé bien des terres dans les Pays-Bas صولری مصری بصار میاه بحر پائزبیباسی تعبیر اولنور مملکتلرک — Figur. || Quand les Goths inondèrent l'Italie نیچه‌لرینی بصدی قوم تاتار قدیمک سیلاب تند وتیز تجاوز وتعدیسی اتالیا مملکتنی بصدیغی وقتلرده L'Asie fut inondée par les Tarta-

res اقوام تاتار غمور میاه مثالی آسیا اقلیمنی قاپلمشدر
INONDÉ. *A.* مغمور - مطموم *P.* از سیلاب سر تا سر پوشیده
T. صوده بصلمش

INOPINÉ. Qui vient tout d'un coup, sans être attendu *A.*
T. ناگهانی - ناگهظهور *P.* فجئی الظهور - بدیهی الظهور
خیال وخاطره - انسزین قوپمش - انسزین چیقه کلمش
Accident inopiné حادثهٔ بدیهی الظهور || کلمامش Chose ino-
pinée اقبال fortune منازعهٔ ناگهانی querelle کیفیت ناگظهور
Il lui est survenu une affaire inopinée فلانه بدیهی الظهور
بر امر ناگهانی ظهور ایلدی

INOPINÉMENT. adv. *A.* فجئةً - بالبداهة - بداهةً - بغتةً -
علی الغفلة *P.* نا گاه - نا گهانی *T.* انسزین || Cela est
arrivé inopinément بو کیفیت ناگهان ظهور ایلدی Tomber
inopinément sur l'ennemi علی الغفله دشمن اوزرینه دوشمک
علی حین غفلة -

INOUÏ. Qui est tel qu'on n'a rien ouï de pareil *A.* غیر
مسموع *P.* نا شنیده *T.* ایشیدلمامش || C'est une chose inouïe
بر حالت غیر مسموعه در Il est inouï que pareille chose soit
jamais arrivée بو آنه قدر اول مثللو شیئک وقوعی نا مسموعدر

INQUIET. Qui a de l'inquiétude *A.* مضطرب - مضطرب
تلاش زده *P.* متلاشی - متخالج - قلق البال - قلق البال
Il appréhende une || یورکی راحتسز *T.* پریشان خاطر -
telle chose, cela le rend inquiet فلان شیئدن خوف ووسوسه سی
اول بابده Il en est tout inquiet اولمغله مضطرب البالدر
Il est inquiet de غایت ایله مضطرب وپریشان خاطر در
ne point recevoir de nouvelles بر درلو خبر آلمدیغندن
Il est inquiet sur cette affaire, خلجان درونی کمالده در
et ne sait quel parti prendre اول خصوصده قنغی شقی
اختیار ایده جکنی بیلمیوب مضطرب البالدر
Il se dit aussi des passions *A.* سالب الراحة *P.* راحتربا -
La jalousie est une passion || راحتسزلق کتورر *T.* آرام ربا
inquiète حسد امراض نفسانیه دن بر مرض آرام فرسا در -
Et des malades quand ils sont agités *A.* مسلوب الراحة -
T. بی آرام - بی حضور - بی راحت *P.* مضطرب الحال
Ce malade était très-inquiet pendant la nuit خسته || راحتسز
مضطرب ایدی - وقت لیلده بغایت مسلوب الراحة ایدی
Il signifie aussi, remuant *A.* عدیم السکونة - مقلاق *P.*
C'est un esprit brouillon et inquiet || قابنه صغمز *T.* بی آرام

تشویش اموره مبتلا وسکون - مخلاط ومقلاق بر آدمدر
Il est si inquiet, qu'à peine est-il وآرامدن بینوا بر آدمدر
entré dans un lieu, qu'il en veut sortir شول مرتبه ده عدیم
السکونة بر آدمدر که بر محله هنوز کیرمشیکن چیقهق
Il a l'humeur inquiète مزاجنده عدم سکونت وار در استر

INQUIÉTANT. Qui cause de l'inquiétude *A.* مخل الراحة -
T. بیحضور ساز - راحتزدا - آرام فرسا *P.* مذهب الراحة
Voisinage inquiétant || راحتی کیدرر - راحتسز ایدر ,جواریت
Situation inquiétante مخل راحت اولان موقع راحتزدا

INQUIÉTER. Causer de l'inquiétude *A.* ایجاب الخلجان -
شوریدگی خاطر - تلاشی آوردن *P.* ایراث الاضطراب
یورککک راحتنی - یورکی راحتسزلندرمک *T.* آوردن
Cette nouvelle m'inquiète || اضطراب ویرمک - کیدرمک
بو فکر cette pensée بو خبر بکا باعث اضطراب اولور
خلجان درونمه - اضطراب بالمه بادی اولور

Et troubler quelqu'un dans la possession de quelque chose
A. تعرّض - دخل *P.* رنجیده کردن *T.* انجتمک || Il avait
été paisible possesseur de ce bénéfice, quand un homme est
venu l'inquiéter بوزعامتده بلا نزاع متصرّف ایکن بر کمسنه
On ne m'a ظهور ایدوب دخل وتعرّضه مبادرت ایلدی
jamais inquiété dans la possession de cette maison بو منزلک
تصرّفی خصوصنده وقتاً من الاوقات بکا دخل وتعرّض
On l'inquiéta sur sa noblesse فلانک کشیشزاده لکنه اولنمامشدر
دخل وتعرّض اولندی

Et troubler, faire de la peine en quelque chose que ce soit
A. اخلال الراحة *P.* دغدغه دادن - بآرام خلل رسانیدن
T. راحتسز ایتمک - راحتی بوزمق || Quand il est dans son
cabinet, il ne veut point qu'on l'inquiète خلوت اوطه سنده
اولدیغی حالده راحتی بوزلمسندن حظ ایتمز Il avait un
camp volant avec lequel il inquiétait à toute heure les ennemis
زیر اداره سنده اولان سیّار وطیّار بر اردو ایله هر آن وهر
دقیقه اعدانک راحتنی اخلال ایدر ایدی Il inquiétait
les assiégeans par de continuelles sorties قلعه دن لا ینقطع
اخراج عسکر ایتدره رک عسکر محاصرینی راحتسز ایدر
عسکر محاصرینه ایراث دغدغه واضطراب ایدر ایدی - ایدی

S'INQUIÉTER. *A.* اضطراب *P.* شوریده دل شدن - بی آرام
مضطرب اولمق - کندو راحتنی بوزمق *T.* وراحت شدن
C'est un homme qui s'inquiète aisément || آز شیئدن کندو

نه ایچون De quoi vous inquiétez-vous? راحتنی بوزار بر آدمدر
مضطرب اولورسك C'est un homme sans souci, et qui ne
s'inquiète de rien لا قيد بر آدم اولوب كندو راحتنه بر درلو
بر شيئدن ـ هيچ بر شيئدن راحتنى بوزمز ـ خلل ويرمز
مضطرب اولمز

INQUIÉTUDE. Agitation du corps, causée par quelque indisposition *A.* انسلاب الراحة ـ اضطراب الحال *P.* پيچ وتاب
حضورسزلك ـ راحتسزلك *T.* بى آرامى ـ || Ce malade
a passé la nuit dans une grande inquiétude بو مريض وقت
پيچ وتاب ايلهـ ليلى اضطراب حال ايله امرار ايلدى
كچوردى

Et agitation d'esprit, causée par quelque passion *A.* اضطراب
تپاك ـ تلاشى *P.* خلجان القلب ـ قلق ـ اضطرابْ ـ البال
يورك راحتسزلكى *T.* پريشانئ خاطر ـ پيچ وتاب درون ـ
خلجان جان || Grande inquiétude اضطراب عظيم continuelle
اضطراب دائمى mortelle جگر دوز D'où viennent ces inquiétudes? بو خلجانلر ندن اقتضا ايدر N'en ayez point d'inquiétude بو بابده مستريح اول ـ بو بابده مضطرب اولمه

INQUISITEUR. Juge de l'inquisition *A.* مفتّش العقايد || Grand
inquisiteur عقايده متعلق اموركُ مفتّش اعظمى Inquisiteur
général عقايده متعلّق اموركُ مفتّش مطلقى

INQUISITION. Tribunal établi pour rechercher et pour punir
ceux qui ont des sentimens contraires à la Foi *A.* محكمة
التفتيش العقايد

INSAISISSABLE. Qui ne peut être saisi *A.* ممتنع الحبس شرعاً
وقانوناً *T.* شرعاً وقانوناً آليقونمغه كلمز || Des biens insaisissables شرعاً وقانوناً آليقونمغه كلمز اموال Une pension insaisissable شرعاً وقانوناً آليقونمغه كلمز بر معاش

INSALUBRE. Malsain, qui nuit à la santé *A.* مضرّ ـ وخيم
الصحّة *P.* زيان آور تندرستى وصحت *T.* مزاجه ضررلو
|| Un logement humide est insalubre رطوبتى غالب اولان
مسكن صحّته مضرّ در

INSALUBRITÉ. Qualité de ce qui est nuisible à la santé *A.*
وخامت *P.* نا درستى *T.* فنالق || L'insalubrité de l'air cause
des maladies هوانك ـ وخامت هوا توليد امراضى مؤدّيدر
فنالغى حدوث امراضه بادى اولور

INSATIABILITÉ. Avidité de manger qui ne peut être assouvie
A. نهامت ـ عدم الامكان الشبع *P.* نا سيرى *T.* صوغومسزلق
ـ طويمه‌سزلق || Il a une faim canine, une insatiabilité que
rien ne peut contenter جوع كلبى‌يه ابتلاسى وفرط نهامتى
شول رتبه‌ده در كه هيچ بر شئ ايله طويمز *A.* Figur. ـ
عدم القناعة ـ عدم الغنا ـ ولوع ـ شره ـ نهامت *P.* گدا
چشمى ـ آزمندى ـ طمع خام *T.* آچ كوزليلق ـ طويمه‌سزلق
تحصيل شان واقبال وكسب || Insatiabilité de gloire, de savoir
علم وكمال خصوصنده شره ونهامت des richesses, des honneurs
مال وثروت واسباب عزّ ورفعت خصوصنده شره
بو L'insatiabilité de cet avare عدم غنا وقناعت ـ ونهامت
بخيل وممسكك آدمك عدم غنا وقناعتى

INSATIABLE. Qui ne peut être rassasié *A.* لا يشبع ـ ممتنع
الشبع ـ نهيم *P.* نا پذير سيرى *T.* صوغومسز ـ طويمق بيلمز
|| Appétit insatiable اشتهاى لا يشبع Il a une faim insatiable
بر جوع ممتنع الشبعه مبتلا در ـ *A.* Figur. ـ نهيم ـ شرهان
مولع ـ عديم الغنا ـ عديم القناعة *P.* گرسنه چشم ـ گدا چشم
آزمند ـ بى غنا *T.* آچ كوزلو ـ طويمز || Avarice insatiable
بخيل بى غنا Il ne se contente de rien, il est insatiable
نهيم وگرسنه چشم اولمغله هيچ بر شيئه قناعت ايتمز Insatiable de gloire شرهان نام واقبال de richesses مولع مال
de louanges مولع مدايح وثنايا ومنال

INSATIABLEMENT. D'une manière insatiable *A.* بالنهامة ـ نهيماً
بالولوع ـ مولعاً ـ *P.* با گرسنه چشى ـ با گدا چشمى *T.*
آچ كوزليلق ايله || Il est insatiablement avide d'honneur et
de gloire بالولوع والنهامة حريص اقبال وشرفدر

INSCIEMMENT. Sans savoir *A.* من غير علمٍ ـ لا عن علمٍ *P.*
نه بدانش *T.* بيلميه‌رك || Je vous ai nui insciemment لا عن
علمٍ سكا ايصال ضرر ايلدم

INSCRIPTION. Ce qu'on grave sur le marbre, le bronze, etc.
pour conserver la mémoire de quelque événement *A.* كتابة *P.*
نوشته *T.* كتابه || On grava sur ce marbre une inscription en
lettres d'or بو مرمر طاشى اوزرنده حروف مذهّبه ايله بر
كتابه حكّ اولنمشدر On conserve en ce lieu-là quantité
d'inscriptions antiques اول محلّده قديمدن قالمش وافر
كتابه‌لر محفوظدر

INSCRIPTION EN FAUX. Acte par lequel on soutient en Justice
qu'une pièce est fausse *T.* تكذيبى ـ تكذيبى محتوى حجّت
حاوى سند

INSCRIRE Écrire le nom de quelqu'un dans un registre public

درجریده نوشتن .P ثبت فی الدفتر - قید فی السجل .A
فلان || Inscrire sur le livre de la Noblesse دفتره قید ایتمک .T
کشی‌یی ارباب اصالت دفترینه قید ایتمک - S'inscrire
سجلّده - سجلده تحریر اولنمق .T dans un registre public
یازلمق

On dit en Mathématiques, Inscrire une figure dans une autre, pour dire, la tracer au dedans d'une autre درج الشکل فی .A
نقش الشکل فی الشکل - الشکل

s'Inscrire en faux. Soutenir en Justice qu'une pièce est fausse
سندک کاذب اولدیغنی دعوا ایتمک .T

Inscrit. .A مقیّد فی الدفتر .P در جریده قید کرده .T
دفترده یازلمش - دفترده قید اولنمش

INSCRUTABLE. Impénétrable, qui ne peut être compris par l'esprit humain .A ممتنع الاستکناه - ممتنع الادراک .P
آکلاشلمز - کنهنه وارلمز .T نا قابل فهم وادراک - نشناختنی
|| Les voies de Dieu sont inscrutables ارادات ربّانیه‌نک
عقول بشر ارادات صمدانیه‌نک فهم - استکناهی محالدر
Le coeur de l'homme est inscrutable وادراکندن عاجز در
دخیلهٔ - مزایای ضمایر انسانک استکناهی نا ممکندر
قلوبک استکناهی ممتنعات قبیلندندر

INSÇU. V. Insu.

INSECTE. Petit animal dont le corps est comme coupé par anneaux. Il y en a de plusieurs espèces .A حشرة - هوامّ - هامّة
بوجک .T مخنده - خستر .P حشرات الارض - حشرات .pl

INSENSÉ. Qui a perdu le sens et la raison .A مدخول - سفیه
مسلوب الشعور - ذاهب العقل - سلیب العقل - العقل .P
عقلی کتمش - عقلی قوف .T بیهوش

Il signifie aussi, qui est contraire au bon sens .A غیر معقول
یولسز .T نا صواب - نا معقول .P مخالف الاصول العقل -
اصول عقله || Discours insensé کلام نا صواب Action insensée
اصول عقله منافی هوای نفس passion مخالف فعل وحرکت

INSENSIBILITÉ. Défaut de sensibilité .A عطلة - عدم الحسّ
حسّسزلک .T نا بودئ حسّ .P انسلاب الحسّ - الحسّ
|| Le froid cause l'insensibilité dans ces parties-là شدّت برودت
اول اعضاده باعث عطلت حسّ اولور Grande insensibilité
عدم حسّ عظیم

Figur. .A جمود القلب - عدم التأثر القلب .P مرده دلی
|| Vit- یورککک متأثر اولمامسی .T تأثر نا پذیرئ دل -
on jamais une telle insensibilité? عدم تأثر قلبک بو درجه‌سی
هیچ کورلمش شیمیدر Il faudrait avoir beaucoup d'insensibilité pour n'être pas touché d'un tel spectacle بومقوله تماشادن
درونه رقّت کلمامک عدم تأثر قلبک مرتبهٔ نهایتیدر

INSENSIBLE. Qui ne sent point .A عاطل - معدوم الحاسّة
من الحسّ .P بیحسّ .T حسّی یوق || Le froid engourdit les
parties du corps, et les rend insensibles شدّت سرما اعضایی
اویوشدروب قوّت حاسّه‌لرینی تعطیل ایدر Il souffre si
patiemment les douleurs, qu'on dirait qu'il est insensible آلام
واکداری اولقدر آرام دل ایله تحمّل ایدر که معدوم الحاسّه
در دینسه جائز در

Figur. .A عدیم التأثر - جامد القلب .P مرده دل - تأثر
بزم .T نا پذیر || Insensible à nos maux یورکی متأثر اولمز
بزاری آلام واکدارمزدن یورکی متأثر اولمز à nos plaintes
قسیّ وفریادمزدن متأثر اولمز Il a l'âme dure et insensible
المزاج وجامد القلب بر آدمدر Les longues et perpétuelles
afflictions l'ont rendu insensible مبتلا اولدیغی محن مدیده
واکدار وشداید متوالیه تقریبیله بیاغی جامد القلب
مرده دللک حالنی کسب Il est devenu insensible اولمشدر
ایتمشدر

Il signifie aussi, imperceptible, qui n'est connu que difficilement par les sens .A خفیّ من الحسّ - عدیم الاحساس
|| Le بللوسز - حسّ اولمز .T نا محسوس .P غیر محسوس -
mouvement de l'aiguille d'une horloge, de l'ombre d'un cadran, est insensible ساعت ایکنه‌سنک وبسیطه تخته‌سنده‌کی
ظلّک حرکتی خفیّ من الحسّدر Celà se fait d'une manière insensible بو شیٔ صورت غیر محسوسه ایله اوله‌یور
Ce remède agit par insensible transpiration بو دوا انفضاج غیر
محسوس صورتیله عمل ایدر Pente insensible بللوسز شیو

INSENSIBLEMENT. D'une manière peu sensible .A من غیر
احساس .P بیحسّ .T طویلمقسزین || Le temps passe insensiblement وقتلر طویلمقسزین مرور ایدر L'eau creuse insensiblement les pierres صو طاشلری من غیر احساس
اشندرر Cet abus s'est glissé insensiblement dans cette maison
بو فساد من غیر احساس فلان خانه‌یه قایوب حلول
ایتمشدر Les plantes croissent insensiblement نباتات قسمی
طویلمیه‌جق وجهله نشو ونما بولور

INSÉPARABLE. Qui ne peut être séparé .A غیر مفارق -

عدیم الانفراق - عدیم المفارقة P. جدا نا پذیر - نا جدا T. آیرلمز || La chaleur est inséparable du feu حرارت ناردن مفارق بر حالتدر L'ombre est inséparable du corps ظلّ اجرامدن غیر مفارقدر Ce droit est inséparable de la Couronne بو استحقاق سلطنتدن عدیم الانفراقدر Le remords est inséparable du crime جنایت حالنده نفس لوّامه‌نک وجودی لازم غیر مفارقدر - On dit aussi, que deux amis sont inséparables بو ایکی دوست بری برلریله عدیم المفارقتدرلر

INSÉPARABLEMENT. D'une manière inséparable A. بلا مفارقة P. جدا نا پذیرانه T. آیرلمیه‌جق وجهله - مفارقت قبول ایده‌میه‌جک وجهله || Ils sont amis inséparablement مفارقت قبول ایده‌میه‌جک وجهله تحابّ وتوادّ اوزره درلر - بری برلرندن آیریلمیه‌جق وجهله دوستدرلر

INSÉRER. Mettre une chose entre plusieurs choses, pour qu'elles ne fassent qu'un tout avec elles A. ادخال - درج P. درنهادن T. ایچنه صوقمق - ایچنه قویمق || Il inséra un cahier dans ce livre-là بو کتابک ایچنه بر جزء دخی درج ایلدی Il faut insérer cette singularité dans votre histoire تألیف ایلدیککز تاریخ وقایع ایچنه بو غریبه‌نک دخی درجی لازمدر Ces vers ne sont pas d'un tel auteur, ils ont été insérés dans son poème اشبو ابیات فلان شاعرک تألیفی اولمیوب صکره‌دن منظومه‌سی ایچنه درج اولنمشدر Il inséra une clause dans le testament, dans le traité درون وصیتنامه‌یه ویاخود درون عهدنامه‌یه بر شرط ادخال ایلدی

Inséré. A. داخل - مندرج P. اندر نهاده T. ایچنه قونمش - ایچنه صوقلمش

INSERTION. Action d'insérer. V. ce mot. || L'insertion d'une clause dans un contrat مقاوله‌نک ایچنه بر شرطک درج وادخالی - On dit aussi en Grammaire, L'insertion d'une lettre dans un mot, d'un mot dans un discours, d'une note marginale dans un texte بر حرفک بر کلمه ایچنه وبر لفظک مقاوله ایچنه وحاشیه‌ده محرّر بر شرحک درون کتابه درجی

Il se dit en Anatomie, de la manière dont une partie est engagée dans une autre A. اندماج T. صوقلش || L'insertion des muscles, des nerfs, des ligamens عضلات واعصاب ولفایفک اندماجی

INSIDIEUSEMENT. D'une manière insidieuse A. ماکراً - خادعاً - بالمکر والخدعه P. دلفریبانه T. آلداتمه صورتیله

INSIDIEUX. Qui tend à surprendre quelqu'un A. خادع - موجب التخدیع P. مکر آلود - دلفریب T. آلدادیجی || Des présens insidieux هدایای خادعه Caresses insidieuses تملقات دلفریب

INSIGNE. Signalé, remarquable A. جلیل - عظیم - مشهور P. بلند - بنام - نامدار - شهرتگیر T. بیوک - شهرتلو || Bonheur insigne اقبال جلیل - بخت جلیل malheur ادبار عظیم - نکبت عظیمه faveur مساعدهٔ جلیله grâce لطف جلیل fausseté کذب صریح - کذب عظیم calomnie افترای عظیم - افترای صریح voleur مشهور بر حرامی faussaire مشهور بر ساخته‌کار نامدار - بر ساخته‌کار Je lui ai des obligations insignes فلانک منن جلیله‌سیله متحمّلم

INSIGNIFIANCE. Qualité de ce qui est insignifiant A. عدم المآل P. بیمآلی T. مآلسزلق || C'est un homme d'une grande insignifiance غایت مرتبه‌ده مآلسز بر آدمدر

INSIGNIFIANT. Qui ne signifie rien A. معدوم المآل - ما لا یعنی P. بیمآل T. بیمعنی - مآلسز - معناسز || C'est un homme tout-à-fait insignifiant کلیاً بیمآل بر آدمدر Un ouvrage insignifiant معدوم المآل بر تألیف Une physionomie insignifiante بر سیمای بیمآل une parole کلام ما لا یعنی

INSINUANT. Qui a le talent de s'insinuer dans les esprits, de leur persuader ce qu'il leur propose A. جالب القلوب P. مزاجگیر T. مزاج آولایجی || C'est un homme fort insinuant بغایت مزاجگیر آدمدر Air insinuant هیئت جالبة القلوب Exorde insinuant مقدّمهٔ جالبة القلوب Manière insinuante اوضاع واطوار مزاجگیرانه

INSINUATION. Action d'insinuer. V. Insinuer au figuré. — Il signifie aussi, Enregistrement. V. ce mot || L'insinuation d'un acte بر سندک قیوداته کچورلمسی

INSINUER. Introduire doucement, adroitement quelque chose A. ایلاج بالمساهلة P. رفته رفته در نهادن T. بر تقریب اصول ایله ایچنه سیویشدرمک - اصول ایله صوقمق - صوقمق || Insinuer le doigt, une sonde dans une plaie یاره‌نک ایچنه اصول ایله پرمق واسقندیل صوقمق

Figur. Faire entrer adroitement dans l'esprit A. اشراب P. زیرکانه در خاطر فلان انداختن - نازکانه در خاطر نهادن T. بر تقریب آکلاتمق - بر تقریب ذهنه قویمق || Insinuez-lui cela doucement شونی بر تقریب فلانک ذهننه

افکار محموده اشراب Insinuer de bons sentimens اشراب ایله
صحبت... Il faut en parlant lui insinuer que... ایتدرمک
بر تقریب ـ اثناسنده فلانه شونی اشراب ایتملو در که
شونی آکلاتملو در که

S'INSINUER. A. نفوذ ـ تخلل .P در گذشتن ـ در آمدن .T
هوا اجسامه L'air s'insinue dans les corps || ایچرویه کچمک
نفوذ ایدر ـ هوا درون اجسامه متخلل اولور ـ تخلل ایدر

On dit figur. S'insinuer dans l'esprit de quelqu'un, dans ses bonnes
grâces .A حلول ـ دخول .P مزاجگیرانه حلول کردن .T
بر تقریب ـ بر تقریب فلانک ذهننه حلول ایتمک
حسن توجهنی تحصیل ایتمک ـ On dit aussi, S'insinuer dans
une société بر تقریب ـ بر مجلسه اصول ایله حلول ایتمک
Il s'est insinué à la Cour je ne sais رهیاب دخول ایتمک
comment بیلمم نه تقریب ایله سرایه حلول ایتمشدر Il
est adroit, il s'insinue partout مزاجگیر بر آدمدر هر طرفه
حلول ایدر

Il signifie, en termes de Jurisp. Faire enregistrer des actes
sur un registre public à un certain greffe destiné pour cet effet
قید ـ قیوداته کچورمک .T قید کردن .P قید ـ تسجیل .A
هبه حجتنی Insinuer une donation, un testament || ایتمک
سجله قید ایتمک ووصیتنامهیی قیوداته کچورمک

INSIPIDE. Qui n'a nulle saveur, nul goût .A عدیم ـ سلیخ
مشروب سلیخ Liqueur insipide || دادسز .T بیمزه .P الطعم
mets لحم سلیخ viande طعام بیمزه
Figur. .A عدیم اللذة .P بی لذت ـ بی نمک .T دادسز
یابوان Une conversation plate et insipide || دادی یوق ـ
بارد وبی Un discours froid et insipide ودادسز بر صحبت
تفه وبی نمک Un conte fade et insipide نمک بر مذاکره
بر harangueur لطیفهٔ بی لذت Plaisanterie insipide بر حکایه
مدایح وثنایای بی Des louanges insipides واعظ بی نمک
بی لذت مدح وستایش ـ نمک

INSIPIDEMENT. D'une manière insipide .A من غیر لذة .P
Il plaisante bien insipidement || دادسزلق ایله .T ببینمکی
خیلی دادسزلق ـ خیلی طور بی نمک ایله مفاکهه ایدر
ایله لطیفه ایدر

INSIPIDITÉ. Qualité de ce qui est insipide A سلاخت .P
صویک دادسزلغی L'insipidité de l'eau || دادسزلق .T بیمزگی
ـ Figur. .A عدم اللذة ـ معدومیة اللذة .P بی نمکی ـ

L'insipidité de ses || لذتسزلک ـ دادسزلق .T بی لذتی
railleries ایتدیکی لطیفهلرک دادسزلغی

INSISTER. Faire instance .A اصرار .P اصرار نمودن .T اصرار
فلان شیئک Il insiste à demander telle chose || ایتمک
N'insis- اصرار ایتمدی Il n'insista pas مطالبهسنه اصرار ایدر
tez pas davantage sur cette prétention بو ادعانک اوزرینه
اول قدر اصرار ایتمه

Et appuyer fortement sur... .A نصب النفس ـ لج ـ اصرار
.P پایداری نمودن .T طیانمق || Il insista fort sur cette preuve
ـ شو دلیلک اوزرنده غایت ایله نصب نفس ایلدی
اوزرینه غایت ایله لج واصرار ایلدی

INSOCIABILITÉ. Caractère de celui qui est insociable .A عدم
وحشة ـ عدم الموالفة ـ عدم الالفة ـ عدم المعاشرة ـ الموانسة
مزاج ـ قونشلمامزلق .T رمیدگی خو ـ بی آمیزشی .P المزاج
اورککلکی

INSOCIABLE. Avec qui on ne peut avoir de société .A ممتنع
ـ بی آمیزش .P وحشی المزاج ـ ممتنع الموالفة ـ المعاشرة
|| اورککک مزاجلو ـ قونشلمز .T الفت نا پذیر ـ رمیده خو
Un homme insociable الفت قبول ـ ممتنع المعاشره بر آدم
une humeur ممتنع المؤالفه بر طبیعت ایتمز

INSOLATION. Terme de Chimie. Exposition au soleil des ma-
tières contenues dans un vaisseau .A تشریر ـ تشمیس .P
کونشه کوسترمک ـ کونشه سرمک .T بآفتاب گسترانیدن

INSOLEMMENT. Avec insolence .A بالوقاحة ـ بلا تأدب .P
Parler || کستاخلق ایله ـ ادبسزجه .T بی ادبانه ـ کستاخانه
insolemment کستاخانه répondre بلا تأدب تکلم ایتمک
جواب ویرمک

INSOLENCE. Effronterie, manque de respect .A عدم ـ وقاحت
کستاخلق ـ ادبسزلک .T بی ادبی ـ کستاخی .P التأدب
On ne وقاحت عظیمه ومفرطه || Grande, extrême insolence
peut souffrir son insolence کستاخلغی تحمل اولنهجق شی
بوکیفیت وقاحتک Cela est de la dernière insolence دکلدر
بو مقوله Y eut-il jamais une telle insolence? درجهٔ غایتیدر
بو Cela va jusqu'à l'insolence کستاخلق اولدیغی وارمیدر
حالات ـ Il se dit aussi des وقاحت درجهسنی کسب ایدر
paroles et des actions || Il a fait mille insolences هزار بهزار
Il a dit mille insolences افعال وقاحت آمیزه تصدی ایلدی
قتی وافر اقوال وقاحت آمیز تفوه ایلدی

INSOLENT. Effronté, qui perd le respect *A.* عدیم - وقاح الادب *P.* کستاخ - بی ادب *T.* ادبسز || Il est si insolent, qu'il se fait haïr partout شول رتبه‌ده کستاخ وبی ادبدر که نفور عالم اولور Il est insolent en paroles اقوال وتعبیراتنده کستاخلق ایله سویلر - عدیم الادبدر

Et orgueilleux *A.* متکبّر - متجبّر - شامخ الانف *P.* باد سر *T.* کبرلو || Il ne faut pas être insolent dans la victoire, dans la bonne fortune حین فوز وغلبه‌ده. وایّام اقبالده شامخ الانف اولمق روا دکلدر La prospérité rend d'ordinaire les gens insolens اقبال. آدمی عادتا متکبّر ایدر

INSOLITE. Qui est contre l'usage *A.* غیر - خلاف المعتاد - عادت اولمیان *T.* نا معتاد - بی رسم وراه *P.* معتاد خلاف معتاد || Procédé bizarre et insolite عادتدن خارج بر حرکت غریبه expression تعبیر نا معتاد

INSOLUBILITÉ. Qualité de ce qui est insoluble *A.* عدم الانحلال *P.* حلّ نا پذیرایی - گشایش نا پذیری *T.* سوکلمامزلک

Il se dit aussi de ce qui ne peut se dissoudre *A.* عدم الذوبان *P.* ناگدازی *T.* اریمامزلک

INSOLUBLE. Qui ne se peut résoudre, expliquer *A.* ممتنع الانحلال - الحلّ *P.* حلّ نا پذیر - گشایش نا پذیرا *T.* نا قابل حلّ - حلّ اولنمز - سوکلمز || Difficulté insoluble عقدهٔ اشکال - حلّی نا ممکن بر مشکل - مشکل ممتنع الحلّ argument حلی نا قابل بر مسئله problème ممتنع الانحلال برهان ممتنع الحلّ

Et qui ne peut se dissoudre *A.* ممتنع الذوب *P.* نگداختنی *T.* اریمز

INSOLVABILITÉ. Impuissance de payer *A.* اعدام - عسر *P.* تهی دستی - نا داری - نا بودمندی *T.* بورج اوده‌مکده عجز || L'insolvabilité de cet homme-là m'empêche de traiter avec lui شو آدمک عسر حالی کندوسیله عقد معامله‌یه مانع اولور

INSOLVABLE. Qui n'a pas de quoi payer *A.* معسر pl. معسرین معدم pl. معدمین *P.* تهی دست - نا بودمند - نا دار *T.* معدم - حالی || Il est devenu insolvable بورج اوده‌مدن عاجز پریشان اولوب معدم اولدی

INSOMNIE. Privation de sommeil *A.* ارق - سهر *P.* شبگیری - بیخوابی *T.* اویانقلق - اویقوسزلق || Il y a un mois qu'il ne dort point, cette insomnie lui a échauffé le sang بر آیدنبرو اصلاً وقطعاً اویقوسی کلمیوب بو علّت سهر تسخین دمنه بادی اولمشدر Longue insomnie سهر مدید continuelle سهر غیر منقطع

INSOUCIANCE. Caractère de celui qui est insouciant *A.* عدم الاهتمام - قصور الاهتمام *P.* بی اهتمامی - پرویش *T.* قیدسزلق - اهتمامسزلق || Il est là-dessus d'une grande insouciance بو بابده قصور اهتمامی چوقدر - عدم اهتمامی درجهٔ C'est un homme d'une grande insouciance بو آدمک کمالده در قیدسزلغی چوقدر

INSOUCIANT. Qui ne se soucie de rien *A.* عدیم الاهتمام - لا همّ له *P.* بی اهتمام - پرویشکار *T.* اهتمامسز - قیدسز || C'est un homme fort insouciant بغایت عدیم الاهتمام بر ادمدر

INSOUMIS. Non soumis *A.* غیر - غیر منقاد - غیر مطیع - محکوم اطاعت *P.* سر فرو نا کردهٔ اطاعت - نا فرمانبر *T.* ایتمامش - هنوز - امم واقوام غیر محکومه || Peuples insoumis - گردن نهادهٔ ربقهٔ انقیاد ومطاوعت اولمامش ملل واقوام هنوز داخل دائرهٔ فرمانبری واطاعت اولمامش اقوام

INSOUTENABLE. Qui n'est pas soutenable, qu'on ne peut défendre *A.* ممتنع التأیید *P.* تأیید نا پذیر *T.* طیاندرلمز || Cette proposition est insoutenable بو مسئله ممتنع التأییددر

– Et qu'on ne peut supporter *A.* لا یطاق *P.* طاقتشکن *T.* تحمّل اولنمز - تحمّل - چکلمز || C'est un homme insoutenable اولنمز بر آدمدر

INSPECTER. Examiner en qualité d'inspecteur *A.* نظارت *P.* نگهبانی کردن *T.* ناظرلق ایتمک - قوللامق || Inspecter un régiment بر عسکر آلاینه نظارت ایتمک une caisse صندیغه نظارت ایتمک des travaux publics بکلک بنالرینه نظارت ایتمک la conduite de quelqu'un بر کمسنه‌نک طور وحرکتنه نظارت ایتمک

INSPECTEUR. Qui a inspection sur quelque chose *A.* ناظر pl. نظّار *P.* نگهبان *T.* ناظرلق ایدن - قوللاییجی || C'est un inspecteur fort vigilant غایت ایله متبصّر بر ناظر در Inspecteur des manufactures کارخانه‌لر ناظری de cavalerie سواری عسکری ناظری

INSPECTION. Action par laquelle on regarde, on examine quelque chose *A.* نظر - تنظّر - رؤیت - تطلّع - مطالعة *P.* بینش *T.* باقش || J'ai connu par l'inspection des pièces du procès, que... دعوایه متعلق اوراقک مطالعه‌سندن معلوم اولدیکه

À la première inspection, on connaît que cet acte est faux بو
سند ساختتد اولديغى نظرهٔ اوليده معلوم اولور L'inspection
du ciel, des astres فلكك وكواكب ونجومك تطلّع وتنظرى
Il lui prédit par l'inspection de sa main كفنه نظر ايله مستقبلات
رؤيت احوالى مقدّم خبر ويردى L'inspection du visage
وجه Les auspices prétendaient juger de l'avenir par l'inspection
des entrailles des victimes عرّافلر قربانلرك اعضاى داخليّه لرينه
نظر برله استخراج مغيّباته مقتدر اولدقلرينى ادّعا ايدرلر
ايمش Il s'est rendu bon anatomiste par l'inspection des corps
qu'il a disséqués ياردينى ابدانك احوالنى مطالعه ايله
علم تشريحده كسب يد طولا ايتمشدر Ce procès ne se
peut juger que par l'inspection des lieux بو دعوانك فصلى اقتضا
ايدن محلّلرك رؤيتنه منوط ومتوقّفدر

Et le soin de veiller à quelque chose *A.* نظارت *P.* نگهبانى
T. ناظرلق || On lui donna l'inspection sur tout le commerce
امور تجارتك نظارتى جملهٔ عهدهسنه حواله اولندى Je
vous prie d'avoir l'inspection sur ces ouvriers بو عمله اوزرينه
اول نظارت ايلمكزى رجا ايدهرم Il a l'inspection là-dessus
ماده نك نظارتى عهدهسنده در

INSPIRATION. Action par laquelle l'air entre dans les poumons
A. انجذاب النفس *P.* دمكشى *T.* صولوق آلمه || Lorsqu'on
vient à penser tout-à-coup à quelque chose qu'on désire ardemment ou qu'on regrette vivement, on ressent un serrement intérieur; ce mouvement du diaphragme agit sur les poumons, les élève et occasione une inspiration vive et prompte qui ferme le soupir
بر كمسنهنك از دل وجان آرزو كش اولديغى
وياخود كماليله شايان تأسّف عدّ ايلديكى بر امر مرغوبه
بردن بره صرف فكر ايلدكده درونده بر نوع ثقلت
پيدا اولور اول جهت ايله حجاب جوفه تحدّث ايدن
حركت رئه لره عمل وسرايت وانتفاخلرينه سبب وغلت
اولەرق آهك چيقمسنه منتج وسريع وشديد بر انجذاب
نفس ايجاب ايتدرر

Il signifie aussi, grâce par laquelle Dieu éclaire l'esprit *A.*
الهام ربّانى || Inspiration Divine الهامات pl. الهام

Et moyen de faire naître dans l'esprit de quelqu'un des pensées, ou dans son coeur des sentimens. V. Inspirer || C'est par votre inspiration que j'ai agi ذهنمه القا ايلديككك وجهله
عمل ايتدم

INSPIRER. Faire naître dans le coeur, dans l'esprit des sentimens, des pensées *A.* القاء الى القلب ـ القاء الى الذهن
P. در دل انداختن *T.* ذهنه صوقمق ـ ذهنه قويمق || Dieu
inspirait les prophètes حضرت ربّ متعال قلوب انبيايه
جناب حقّ قلوب انبيايى ـ القاى فيض ايدر ايدى
بطريق الالهام فيضياب ايدر ايدى C'est le Saint-Esprit
qui lui a inspiré ce bon sentiment بو فكر خيرى درونئه القا
ايدن روح قدسدر C'est la charité qui l'inspire عشق الهيدر
Les lieux saints inspirent de كه فلان حالى قلبنه القا ايدر
la dévotion اراضئ مباركه دخيلهٔ قلبه افكار تعبّد وديانتى
Inspirer du respect, de la crainte قلبه القاى هيبت القا ايدر
بر un mauvais dessein, une mauvaise pensée وخشيت ايتمك
كمسنەنك درونئه بر نيّت فاسده وبر فكر ردئ القا
ايتمك C'est le démon qui lui a inspiré ce pernicieux dessein
بو نيّت ـ بو نيّت خبيثهيى قلبنه القا ايدن شيطاندر
C'est la jalousie, l'envie, l'am- خبيثه محض القاى شيطانيدر
bition, qui lui ont inspiré cette pensée, cette mauvaise action بو
فكرى وبو كريههيى درونئه القا ايدن مجبول اولديغى
C'est un tel qui m'a غبطه وحسد فراوان وحبّ نام وشاندر
inspiré ce dessein بو فكرى ذهنمه القا ايدن فلان كشيدر

On dit, Inspirer de l'air dans les poumons d'un noyé, d'un enfant, pour dire, y souffler de l'air *A.* نفث الروح *P.* دم
زدن *T.* نفس اوفلمك ـ اوفلمك

INSPIRÉ. *A.* ملقاء الى الذهن *P.* در دل انداخته *T.* ذهنه
ذهنه صوقلمش ـ قونمش

INSTABILITÉ. Défaut de stabilité *A.* عدم الثباة ـ عدم
الدوام *P.* نا پايدارى ـ بيدوامى ـ بيقرارى *T.* قرارسزلق
دوامسزلق ـ || L'instabilité de la fortune بختك عدم ثباتى
بخت ـ نا پايدارئ du monde احوال دنيانك عدم دوامى
de l'esprit امور بشريهنك دوامسزلغى des choses humaines
humain عقل انسانك قرارسزلغى

INSTALLATION. V. Installer || Installation d'un curé dans son église محلّه پاپاسنك بر كليسايه نصبى Après son installation dans cette charge بو منصبه نصبندن صكره On s'opposa
à son installation نصبى خصوصنه مخالفت اولندى

INSTALLER. Mettre quelqu'un en possession d'une charge, d'une dignité, en lui faisant prendre la place qui lui appartient *A.*
نصب ـ اجلاس فى المسند *P.* در مسند نشستانيدن ـ در

Il || مسندینه دیکمک ـ مقامنه اوتورتمق .T مسند نشاندن
est pourvu d'une telle charge, mais il n'y est pas encore in-
stallé بو منصب فلانک اوزرینه توجیه اولنمش ایسه ده
Installer dans une dignité هنوز مسندینه اجلاس اولنمامشدر
بر مسنده نصب ایتمک

S'installer. A. استقرار .P جا گرفتن ـ قرار گیر شدن
T. یرلشمک || Il s'est si bien installé dans cette maison, qu'on
d'en croirait le maître اول خانده شویله قرارگیر اولمشدر
که صاحب البیت کبیدر

Installé. A. منصوب .P نصب کرده ـ در مسند نشانده
T. مسندنده اوتورمش .A مستقرّ .P قرارگیر .T یرلشمش

INSTAMMENT. Avec instance A. بالالحاح ـ ابراماً ـ بالابرام
.P علی وجه التأکید ـ .T مبرمانه صیقیجه || Il vous en a
prié instamment سکا ابراماً نیاز والتماس ایلدی Il me l'a
demandé instamment بو شیئی علی وجه التأکید بندن مطالبه
ایتمشدر

INSTANCE. Sollicitation pressante A. ابرام pl. ابرامات ـ
الحاح .P اکید درخواست .T صیقی ایله استمه || Faire des
instances pressantes auprès de quelqu'un فلانک طرفنه ابرام
اکید ایله عرض مطلب ایتمک Je l'en ai sollicité avec toutes
les instances possibles ممکن اوله بیلهجک هر نوع الحاح
ابرامات عظیمه ایله فلاندن استدعا ایلدم Grandes instances
réitérées ابرامات متتابعه ـ ابرامات مکرّره ـ ابرامات متعاقبه
Et poursuite en Justice A. دعوی pl. دعاوی || Il y a instance
entre tel et tel فلان وفلان بیننده دعوا وار در Faire vider
une instance بر دعوایی فصل ایتمک Reprendre avec in-
stance تکرار مبادرت ایتمک ـ دعوایه استیناف ایتمک
Il a été jugé en première instance مصلحتی اوّل امرده رؤیت
دعوایه مخصوص اولان محکمهده حکم اولندی Tribunal de
première instance اوّل امرده رؤیت دعوایه مخصوص اولان
محکمه

INSTANT. Pressant A. اکید ـ مؤکّد .P تأکید آمیز .T صیقی
|| Instante sollicitation استدعای اکید Instantes prières التماسات
Le péril est instant اکیده مخاطره اکید وشدید در

INSTANT. Moment A. آن pl. آنات .P دم .T دقیقه || Il
fit cela dans un instant بر ـ بونی بر آن ایچنده ایتدی
En cet instant بو آنده ـ الآن Au même in-
stant همان اول دقیقهده ـ اول آنده دقیقهده یاپدی Je reviens dans un instant
بر دقیقه ایچنده عودت ایدهرم

À l'instant. À l'heure même A. فی الحال ـ فی الساعة ـ
علی الفور .P همانـدم ـ در آن ـ در ساعت .T آنیده ـ
فی الحال || Il partit à l'instant همان اول ساعتده ـ شمدی
آنیده عودت ایدهرم Je reviens à l'instant عزیمت ایتمشدر

INSTANTANÉ. Qui ne dure qu'un instant A. آنیّ .P یکدمه
T. بر دقیقهلق || Ce mouvement n'a été qu'instantané بو
حرکت انجق آنی ایدی Une colère instantanée غضب
یکدمه

INSTANTANÉITÉ. Existence instantanée A. بقاء آنیّ .P بقای
یکدمه .T بر دقیقه وارلق

à l'INSTAR. À la manière, à l'exemple A. علی مطراق ـ
معادلاً ـ کمثل .P مانند ـ بسان .T مثلنجه ـ اورنکنجه ||
Ils demandent d'avoir des priviléges à l'instar des secrétaires du
roi خنکار سرکاتبلری مثلنجه امتیازات تحصیلی ادّعاسنده
درلر ـ سرّ کاتبین شهریاری‌یه مخصوص امتیازلرک مثل
ومانندی اولهجق امتیازات تحصیلی دعواسنده درلر

INSTIGATEUR. Qui instigue A. محرّک الی السوء ـ مغوی
.P آغالش کنان .T قشقردیجی ـ محرّک || Il a été l'in-
stigateur de ce mauvais dessein بو سوء قصده اغوا ایدن فلان
تحریک کمسنه ایدی C'est lui qui en était l'instigateur
واغوا ایدن فلان کمسنه ایدی

INSTIGATION. Action d'instiguer A. اغوا ـ تحریک الی
السوء .P آغالش ـ آغانش .T قشقرمه ـ تحریک || Il a fait
cela à l'instigation de... بو ایشی فلانک اغواسنه مبنی
ایتدی Il s'est laissé séduire aux instigations d'un tel فلانک
اغواسنه تبعیّت ایله فریفته اولمشدر L'instigation du malin
esprit استهوای شیطانی ـ تسویل شیطانی ـ اغوای شیطانی

INSTIGUER. Exciter quelqu'un à faire une mauvaise action
A. اغوا ـ تحریک الی السوء .P آغالیدن .T قشقرتمق ـ
تحریک ایتمک

INSTILLATION. L'action d'instiller A. تقاطر ـ قطران .P
چکانیدن .T طامله طامله دوکمه ـ طاملتمه || Verser par instil-
lation طامله طامله دوکمک ـ متقاطراً افراغ ایتدرمک

INSTILLER. Verser goutte à goutte dans... A. بعد افراغ قطرهٔ
قطرهٔ ـ افراغ متقاطراً .P چکانیدن .T طاملتمق ـ طامله
طامله دوکمک || Instiller quelque goutte d'essence dans une
plaie یارهنک ایچنه بر قاچ قطره خلاصه طاملتمق

INSTINCT. Mouvement naturel qui dirige les animaux dans
leurs actions mécaniques *A.* سوق الطبيعة ـ دلالة الطبيعة *T.*
طبيعتك دورتمه سى || Un instinct naturel بر كونه سوق
طبيعت Il a fait cela plutôt par instinct que par raison بو
فعلی عقله موافقت ايله ايتميوب انجق سوق طبيعته مبنی
ايتمشدر Un secret instinct m'a poussé à... خفی بر كونه
سوق طبيعت بنی بو بابده تحريص ايلدی Suivre son
instinct سوق طبيعته تبعيت ايتمك Les bêtes se condui-
sent, se gouvernent par instinct بهايم قسمی سوق طبيعت
ايله ادارۀ نفس ايدرلر

INSTITUER. Créer, établir quelque chose de nouveau *A.*
وضع ـ اقامت *P.* وجود دادن ـ پيدا كردن *T.* يكيدن
قورمق ـ پيدا ايتدرمك || Instituer une fête برعيد جديد
وضع ايتمك un ordre بر طريقت وضع ايتمك Henri III
institua l'ordre du Saint-Esprit فلان پادشاه فلان طريقتی
وضع وايجاد ايلدی ـ وضع واقامت ايتدردی

On dit aussi, Instituer un héritier, pour dire, nommer, faire
un héritier par testament *A.* نصب الوارث ـ توريث *P.*
|| وارث تعيين ايتمك ـ وارث قلمق *T.* وارث نشاندن
Il institua un tel son héritier فلانی كندويه وارث نصب
ايلدی ـ Et instituer un officier, pour dire, l'établir en fonction
A. نصب *P.* نصب كردن *T.* نصب ايتمك || Celui qui
peut instituer un officier, le peut destituer بر سركرده نك
نصبنه قادر اولان كشی عزلنه دخی مقتدر در

Institué. *A.* موضوع *P.* وجود يافته ـ پيدا شده *T.* يكيدن
قورلمش *A.* منصوب ـ نصب كرده *T.* نصب اولنمش

INSTITUT. Système de règles auxquelles une société d'hommes
consent de s'assujettir *A.* قانون *P.* آيين *T.* يول اركان ـ
نظام || Tous les ordres religieux ont leur institut طايفۀ رهبانك
بالجمله طريقتلری قانون وآيين مخصوص ايله تحت
نظامده در

Et une société d'hommes réunis sous l'observation de certaines
règles *A.* طريقت pl. طرايق || On doit avouer que cet homme
brûlait de l'ambition d'être chef d'institut بو آدمك تحصيل
رياست طريقت خصوصنده حرص جانسوزی اولديغی
اقرار اولنملو در

On appelle aussi Instituts, certaines académies *A.* دار التعليم
P. تعليمخانه *T.* مدرسه

INSTITUTEUR. Qui institue *A.* واضع *P.* پيدا كننده *T.*
يكيدن قوران || L'instituteur de cet ordre religieux بو طريقت
رهبانيه نك واضعی

Et celui qui est chargé de donner les premières instructions
à un enfant *A.* معلّم pl. معلّمين *P.* آموز ـ خواجه درس *T.*
درس ويرن ـ خوجه

INSTITUTION. L'action d'instituer *A.* وضع ـ اقامت *P.* پيدا
سازی *T.* يكيدن قورمه || L'institution d'un tel ordre فلان
وضعی طريقتك وضع du Parlement پارلامنتو ديوانك
واقامتی

Il se prend aussi pour la chose instituée *A.* اثر موضوع pl.
آثار موضوعة ـ اثر pl. آثار || C'est une louable institution ممدوح
بر وضع ممدوحدر ـ ومستحسن بر اثر موضوعدر C'est une pieuse
institution فی سبيل الله تعالی وضع اولنمش بر اثر باهر
المبرّتدر C'est une sainte institution وضع اولنمش بر اثر مباركدر
Les hôpitaux, les écoles sont des institutions utiles مدرسه
ومكتب وخسته خانه لر نفع عامّی مستلزم آثار حسنه دندر
Ce qui est d'institution humaine, est sujet au changement وضع
بشر اولان آثارك مجموعی تبدّل وتغيّره تابعدر

On dit, Institution d'heritier, pour dire, la nomination d'un
héritier *A.* نصب الوارث *P.* نصبسازئ وارث *T.* وارث
تعيين ايتمه

Il se prend aussi pour Éducation *A.* تأديب *P.* تربيتكاری
T. تربيه

INSTRUCTEUR. Celui qui instruit *A.* مؤدّب ـ معلّم *P.* آموزنده
T. ـ اوكرديجی

INSTRUCTIF. Qui instruit. Il se dit des choses *A.* متضمّن
المعلومات ـ مفيد المعارف ـ كثير الفوايد *P.* دانش آموز
معرفت افزا ـ *T.* علم اوكرديجی || Ce livre est fort in-
structif زياده كثير الفوايد بر كتابدر Je lui ai donné un mé-
moire instructif فلانه نيچه معارف ومعلوماتی متضمّن بر
رساله ويردم C'est une méthode bien instructive كثير الفوايد
بر صنعتدر

INSTRUCTION. Éducation *A.* تعليم ـ دراست *P.* علم آموزی
T. اوكرتمه || L'instruction des enfans صبيانك تعليم ودراستی
Travailler à l'instruction de quelqu'un بر كمسنه نك امر تعليمنه
بذل سعی واهتمام ايتمك Avoir soin de son instruction امر
تعليمنه صرف همّت ايتمك Instruction publique دراست

مدبّر امور دراست عامّه Ministre de l'instruction publique عامّه

Il signifie aussi, les préceptes qu'on donne pour instruire *A.* درس || Vous lui donnez là une bonne instruction بو بابده درس فلانه بر خيرلو درس ويررسك Instruction charitable موجب المبرّت

Et connaissance qu'on donne de quelques faits qu'on ignore *A.* علم - خبر *P.* آگاهى *T.* اوكرنمه || Je vous demande cela pour mon instruction بونى تحصيل علم وخبر ضمننده سندن اوكرنمك ايچون سؤال ايدەرم - سؤال ايدەرم

On dit, L'instruction d'un procès, pour dire, tout ce qui est nécessaire pour mettre un procès en état d'être jugé *A.* ضبط الدعوى || Travailler à l'instruction d'un procès دعوانك ضبطنه مشغول اولمق

Il se prend aussi, pour les ordres donnés à un ambassadeur, ou à celui qu'on charge de quelque commission *A.* pl. تعليمات - وصايا *P.* سپارشها || Cet ambassadeur serait parti, s'il avait reçu ses instructions فلان ايلچى دولتى طرفندن تعليماتنى اخذ ايتمش اولسه بو آنه قدر عزيمت ايدر ايدى Ce que vous me demandez est contre mes instructions سنك مطلوبك حامل اولديغم وصايا وتعليماته منافيدر Cet ambassadeur n'a pas suivi ses instructions بو ايلچى حامل اولديغى وصايا وتعليمات اوزره حركت ايلمدى Dresser des instructions تعليمات قلمه آلمق

INSTRUIRE. Enseigner quelqu'un *A.* تعليم - تدريس *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك || Instruire la Jeunesse, les enfans اطفال وصبيانى تعليم ايتمك Il a pris soin d'instruire ses enfans dans la science du gouvernement كندو اولادينى تدبير ملك علمنه تعليم ايلمكه سعى واهتمام ايلدى On l'a instruit aux armes فلانه فنون حربيّه‌يى تعليم ايتمشلر در - Il se dit aussi en parlant des animaux || La nature instruit les animaux à chercher ce qui leur est propre حيواناته كندو مالزمەلرينك تداركنى طبيعت تعليم ايدر On instruit l'éléphant à se mettre à genoux فيله ديز چوكمكى تعليم ايدرلر

Et informer *A.* اخبار *P.* آگاهيدن - آگاه كردن - واقف - آگاه - خبر ويرمك - بيلدرمك *T.* خبردار كردن - ساختن || On l'a bien instruit de cette affaire فلانى بو خصوصدن ايتمك بو كركى كبى خبير وآگاه ايتمشلر در Il en est mal instruit بوكا دائر خبر ووقوفى مقارن - بابده صحيحاً خبردار دكلدر صحّت دكلدر C'est un homme qu'on a bien instruit des affaires de la Cour امور دولته كما ينبغى واقف وخبر دار ايتدكلرى بر آدمدر

s'Instruire. *A.* استخبار - تحصيل العلم - تحصيل الوقوف - كسب الشعور - خبردار - آگاه شدن - آگاهى يافتن *P.* شدن *T.* اوكرنمك - بيلمك - خبر آلمق || S'instruire soi-même بنفسه تحصيل وقوف ايتمك S'instruire d'exemples امثالدن اوكرنمك Je veux m'instruire par mes propres yeux رأى العين كوروب كسب شعور ايتمك استرم

Instruire un procès. C'est le mettre en état d'être jugé *T.* ضبط دعوا ايتمك

Instruit *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوكرنمش *A.* خبير - واقف - آگاه *P.* خبردار - *T.* بيلمش - On dit, qu'un général, qu'un ambassadeur est bien instruit, pour dire, qu'il est bien informé de ce qui se passe بو جنرال وبو ايلچى كافّهٔ احوالدن خبير وآگاهدر - Et un homme instruit, pour dire, qui a de l'instruction *A.* كثير المعلومات *P.* هنرمند *T.* معرفتلو

INSTRUMENT. Outil *A.* آلت pl. آلات - ادات pl. ادوات *P.* دست افراز *T.* يات براق || Bon instrument آلت جيّده Ce faux monnoyeur fut pris avec tous ses instrumens شو قلبزن جميع آلات وادواتيله اخذ اولندى Il est l'inventeur de cet instrument بو آلتك موجديدر Instrument de chirurgie آلت جرّاح - جرّاح آلتى de maçon ديوارجى آلتى Instrumens de mathématique آلات هندسه - آلات هندسيّه - Instrument de musique *A.* آلت موسيقى pl. آلات موسيقيّه - معزف pl. معازف *P.* ساز *T.* ساز - چالقى

Il se dit figur. des personnes et des choses qui servent à produire quelque effet || Vous avez été l'instrument de sa vengeance فلانك آلت كينه وانتقامى اولمشسك Ses propres lettres ont servi d'instrument pour le perdre كندو تحريراتى اعدامنه آلت اولمشدر Ses domestiques ont été les instrumens de sa ruine كندو خدمتكارلرى خرابيّت حالنه آلت اولمشلر در Ses amis ont été l'instrument de sa fortune احباب ودوستانى اقبالنه آلت اولمشلر در

Il se dit aussi des contrats et des actes publics par-devant notaire *A.* حجّت pl. حجج - صكّ pl. صكوك - قبالة *P.* چك *T.* حجّت || C'est un instrument authentique بر حجّت معمول بهدر

INSTRUMENTAL. Qui sert d'instrument *A.* آلى || La cause instrumentale علت آليه - Musique instrumentale *A.* موسيقى ساز *T.* آهنگ ساز *P.* بالمعازف

INSTRUMENTER. Terme de Jurisp. Passer des contrats ou autres actes publics *A.* ثبت الوثايق الشرعية - كتب الحجة *P.* حجت وسند يازمق *T.* چك نوشتن || Les notaires, les sergens ne peuvent pas instrumenter hors de leur ressort امناى شرع داخل قلمرو حكومتلرى اولميان محلده كتب حجته مأذون دكللر در

à l'INSU. Sans qu'on en ait eu connaissance *A.* لا عن علم به بيخبرى - به بى آگاهى *P.* بلا خبر - من غير خبر - *T.* علم لاحق اولميه‌رق - خبر اولميه‌رق || À mon insu خبرم اولميه‌رق - علمم لاحق اولميه‌رق Il s'est marié à l'insu de ses parens والدينلنك علم وخبرى لاحق اولميه‌رق اصحاب عقد نكاح ايلدى À l'insu de toute la compagnie مجلسدن هيچ برينك خبر وآگاهى اولميه‌رق

INSUBORDINATION. Défaut de subordination *A.* عدم الاطاعة *P.* نا فرمانى *T.* اطاعتسزلق || Il règne dans ce corps une grande insubordination بو عسكر ايچنده اطاعتسزلق مستولى Punir l'insubordination عدم اطاعت تهمتنك جزاى اولمشدر Acte d'insubordination قاعدهٔ اطاعته سزاسنى اجرا ايتمك Cet officier a été cassé pour fait d'insubordination منافى فعل وحركت بو عسكر ضابطنك يرى عدم اطاعت تهمتنه مبنى حك اولندى

INSUBORDONNÉ. Qui manque fréquemment à l'insubordination *A.* اطاعتسز *T.* نا فرمان *P.* عديم الاطاعة - غير مطيع

INSUFFISAMMENT. D'une manière insuffisante *A.* لا بقدر الكفاية - اقل من قدر *P.* نه بقدر كفايت - نه بس *T.* قدر كفايه‌دن دون اولدرق - يتمه‌جك مرتبه‌ده اولميه‌رق

INSUFFISANCE. Incapacité, manque de suffisance *A.* عدم الكفاية *P.* نا شايستگى *T.* يرامزلق || On ne l'a pas admis à cette charge, à cause de son insuffisance عدم بضاعهٔ كفايتى - كفايتسنه مبنى اول منصبه مناسب كورلمدى ناقص اولديغى تقريبيله اول منصبه روا كورلمدى

INSUFFISANT. Qui ne suffit pas *A.* غير كافى *P.* نه‌بس *T.* يتمز || La raison est insuffisante pour pénétrer les mystères de la Foi اسرار دينك استكناهنه عقل انسان كافى دكلدر Ses raisons, ses moyens sont insuffisans سرد ايلديكى علل واسباب غير كافيدر

INSULAIRE. Habitant d'une île *A.* اهل الجزيرة pl. اهالى جزيره *P.* سكان الجزيرة pl. ساكن الجزيرة - الجزيرة *T.* اطه‌لو || Les peuples insulaires اهل جزيره اولان - اطه‌لو خلقى - ملل واقوام

INSULTANT. Qui insulte *A.* موجب الانكسار - كاسر الشان *P.* شكست آورشان - ناموس شكن *T.* مخل الناموس - الشان كسر شان || Procédé insultant شانه طوقنور وناموس وناموسى موجب اولدجق وضع وحركت Paroles insultantes اطوار ناقصة manières مخل شان وناموس اولدجق كلمات الناموس

INSULTE. Mauvais traitement fait avec dessein d'insulter *A.* كسر الشان *P.* كسر الناموس - *T.* شكست شان وناموس || Faire insulte à quelqu'un بر كمسنه‌نك شانه طوقنمه وناموسنى كسر ايتمك Il a reçu une cruelle insulte عظيم وشديد بر كونه كسر شانه مظهر اولمشدر

INSULTER. Faire une insulte *A.* ايراث الكسر - كسر الشان *P.* ناموس ايخاش فى العرض - اخلال الناموس - الشان *T.* بشان وناموس كس شكستى آوردن - شكستن شانه طوقنمق || Insulter quelqu'un de paroles فلانك شاننه قولاً كندو ايراث كسر ايتمك Il est allé l'insulter jusque chez lui خانه‌سنه واروب كسر شان وناموسنه تصدى ايلدى

INSULTER À. Manquer à ce que l'on doit aux personnes et aux choses *A.* عدم الحرمة *P.* بيحرمتى نمودن - كم حرمتى - حرمت ايتمامك *T.* بى اعتبارى نمودن - نمودن - اعتبار ايتمامك - حرمتسزلك كوسترمك || Insulter aux misérables دوچار نكبت وادبار اولمش دردمندان حقنه حرمت ايتمامك Il ne faut pas insulter aux malheureux فلكزدگان وستمديدگان حقنه حرمت ايتمامك روا دكلدر Insulter aux juges قضات وحكامه حرمت ايتمامك au public جمهور ناسه حرمتسزلك كوسترمك à la misère de quelqu'un بر كمسنه‌نك حال مسكنتنه حرمت واعتبار ايتمامك

INSULTER. Terme d'art milit. Attaquer vivement et à découvert *A.* مصاولة بلا مبالاة *P.* بى پروا حمله كردن *T.* آچيقدن اورمق || Insulter une place بر قلعه‌نك آچيقدن اوزرينه وارمق - Les dehors d'une place قلعه‌نك اوزرينه آچيقدن وارمق une demi- استحكامات خارجيه‌سى اوزرينه آچيقدن وارمق

آی طابیه‌سنی - نصف قمر طابیه‌سی اوزرینه وارمق lune
اجیقدن اورمق

INSUPPORTABLE. Qu'on ne peut supporter *A.* ما لا یطاق
- طاقت شکن *P.* ممتنع الاستطاعة - ممتنع التحمّل -
طاقت کتورلمیه‌جك - چکلمز *T.* طاقتفرسا - طاقتگداز
طاقت کتورلمیه‌جك اوجاع Il sent des douleurs insupportables ||
مرتبهٔ تحمّل واستطاعتدن خارج اوجاع - شدیده حسّ ایدر
وآلامه مبتلا در - On dit figur. || Cet homme est insupportable
ممتنع Une humeur insupportable تحمّل اولنمیه‌جق بر آدمدر
Cette façon de برامر طاقتشکن une chose التحمّل بر مزاج
بو کونه سویلیش بر امر طاقتفرسا parler est insupportable
اوضاع واطواری کلیّاً Ses manières sont insupportables در
اوضاع - اوضاع واطوارینه تحمّل کلمز - تحمّلگداز در
واطواری چکلمز

INSUPPORTABLEMENT. D'une manière insupportable *A.* فوق
تحمّل اولنمیه‌جق صورت ایله *T.* الحدّ المصابرة والتحمّل
تحمّل اولنمیه‌جق صورت Il écrit insupportablement ||
ایله کتابت ایدر

INSURGÉS ou **INSURGENS.** Ceux qui se soulèvent contre le Gou-
اهل العتوّ - ارباب الخروج pl. اهل الخروج *A.* vernement
اطاعتدن - آیاغه قالقانلر *T.* سرکشان *P.* ارباب العتوّ pl.
ارباب عتوّ وخروجی تأدیب Châtier les insurgés || چیقانلر
ایتمك

s'INSURGER. Se soulever contre le Gouvernement *A.* تعتّی -
از *P.* خروج من الاطاعة - خروج على السلطان - خروج
آیاغه - اطاعتدن چیقمق *T.* ربقهٔ فرمانبری گردن پیچیدن
فلان Les habitans de cette province s'insurgèrent || قالقمق
مملکتك سکنه واهالیسی خروج ایلدیلر

INSURMONTABLE. Qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع
نا قابل دفع - امکان نا پذیر دفع *P.* ممتنع الاندفاع -
دفعی ممکن اولمیه‌جق - یکیلمیه‌جك *T.* || Il a trouvé dans
بو امرك اجراسنده ce dessein des difficultés insurmontables
دفعی ممکن اولمیه‌جق صعوبتلره دوچار اولدی Obstacle
محذور ممتنع الدفع - مانع ممتنع الاندفاع insurmontable
دفعی نا ممکن ارزوی نوم Envie de dormir insurmontable

INSURRECTION. Soulèvement contre le Gouvernement *A.* عتوّ
T. گردن پیچی از ربقهٔ اطاعت - سرکشی *P.* خروج -
آمریقه خلقنك L'insurrection des Américains || آیاغه قالقمه
آمریقه اهالیسنك گردن پیچ ربقهٔ اطاعت - عتوّ وخروجی
اولدرق رفع لوای خروج ایلمسی

INTACT. À quoi l'on n'a point touché *A.* سالم - غیر مماسّ
ال - ال دکمامش *T.* نا بسوده *P.* من مسّ الایادی
ودیعه اولنان شیٔ Le dépôt s'est trouvé intact || طوقنمامش
امانت - مسّ ایادی اولنمیه‌رق هیئت اصلیه‌سنده بولنمشدر
طوقنلمامش - اولنان شیٔ سالماً من مسّ الایادی بولنمشدر
بولندی

On dit figur. Matière intacte, pour dire, qui n'a point été
تعرّض - وضع ید اولنمامش مادّه - بکر بر مادّه traitée
طوقنلمامش - اولنمامش مادّه Réputation intacte, pour dire,
طعن طاعندن بریٔ حسن صیت qui n'a jamais été attaquée
وشهرت Vertu, probité intacte, pour dire, qui est irréprocha-
ble لوم لائمدن مبرّا صلاح وعفّت - Et dans le même sens,
دامن - شین عیوبدن منزّه ذات پاکدامن Homme intact
اوزرینه - شهرتی آلودهٔ شین طعن وتشنیع اولنامش بر آدم
امر دلاوری Un homme intact sur la valeur لکه قونمامش ادم
وشجاعتده عیب وقصوردن منزّه بر آدم

INTARISSABLE. Qui ne se peut tarir *A.* لا نفاد له - لا ینزح
بی بن *P.* عدیم الانتکاش - لا ینکش - لا ینزف -
ینبوع بی Source intarissable || دوکنمز *T.* بی نفاد - وکنار
بی بن وکنار اولان معدن Mine, carrière intarissable نفاد
ونا قابل نفاد اولان طاش اوجاغی Larmes intarissables
چشمه ساربی نزاف گریه وسرشك - سیل بی نفاد دموع
معدن بی نفاد علوم -Figur. || Une érudition intarissable
ینبوع بی نفاد Une source intarissable d'érudition ومعارف
عدیم النفاد اولان قوّت Une imagination intarissable دانش
خیالیه

INTÉGRAL. Terme de Mathém. On dit, Calcul intégral, pour dire, le calcul par lequel on trouve une quantité finie dont on connaît la partie infiniment petite *A.* حساب بالغ الی مقادیر
الکاملة

INTÉGRANT. On appelle en Philosophie, Parties intégrantes, celles qui contribuent à l'intrégrité d'un tout *A.* pl. اجزاء متمّمة || Les bras, les jambes sont des parties intégrantes du corps humain ایادی وارجل بدن انسانك اجزای متمّمه‌سندندر

INTÈGRE. Qui est d'une probité incorruptible *A.* متقزّز -
عفیف - برزیّ الطبع - صاحب البرازة - متقزّز النفس pl.

اوزرینه توز .T افساد نا پذیر .P منزّه عن الافساد ـ اعفا برازت طبع ایله || افساد قبول ایتمز ـ قوندرمز Juge intègre شائبهٔ افساددن vertu عفیف بر قاضی ـ مجبول بر قاضی منزّه صلاح حال

INTÉGRITÉ. Qualité d'une personne intègre .A تنزّز النفس افساد نا پذیری .P نزاهة عن الافساد ـ عفاف ـ برازت ـ .T افساد قبول ایتمازلك ـ تمیزلك || L'intégrité des moeurs d'un juge قاضینك برازت طبعی Grande, parfaite intégrité برازت اخلاق برازت عظیمه وكامله Corrompre l'intégrité de quelqu'un بر كمسنه‌نك برازت طبعنی افساد ایتمك

Il signifie aussi, l'état d'un tout qui a toutes ses parties .A حال التمامیّة ـ تمامیّت .P تمامی .T بتونلق || Cela détruit l'intégrité du tout بو كیفیّت هیئت مجموعه‌نك انفساخ تمامیّتنه بادی اولور Il a remis le dépôt dans toute son intégrité ید حفظنده اولان رهنی حال تمامیّتنده تسلیم یدنده مودوع اولان امانتی حال تمامیّتنه خلل ـ ایلدی فلان Garantir l'intégrité d'un État كتورمكسزین تسلیم ایلدی فلانك تمامیّت ـ ملكك حال تمامیّتنه متكفل اولمق ملكنه متكفل اولمق

Et l'état parfait d'une chose non corrompue .A حال الكمال || Cela conserve le foie, les parties intérieures dans leur intégrité هیئة كاملة ـ بو شئ كبدی وسائر اعضای داخلیّه‌یی حال كمال اوزره وقایه ایدر Il a gardé des fleurs, des fruits d'une année à l'autre en leur parfaite intégrité بعض ازهار وفواكهی بر سنه‌دن اول بر سنه‌یه قدر هیئت كامله‌لری اوزره حفظ ایلدی

INTELLECT. La faculté de l'âme qu'on nomme aussi Entendement .A قوّة فاهمة .P شناسایی .T قوّت آكلایش قوّتی

INTELLECTION. Action par laquelle l'entendement conçoit une chose .A فهم .P در یافت ـ شناسایی .T آكلایش ـ آكلمه

INTELLECTIVE. On dit, La faculté intellective V. Intelligence.

INTELLECTUEL. Qui appartient à l'intellect .A عقلیّ ـ فهمیّ ذهنیّ ـ .P هوشی .T آكلایشه متعلق ـ عقله متعلق || La faculté intellectuelle قوّت فاهمه L'espérance et la foi sont des vertus intellectuelles رجا وایمان فضایل عقلیّه‌دندر Objet intellectuel صورت ذهنیّه ـ صورت عقلیّه Vérités intellectuelles حقایق عقلیّه

Il signifie aussi, spirituel, par opposition à Matériel .A روحانیّ || L'ange, l'âme est une substance intellectuelle ملك ونفس ناطقه جواهر روحانیّه‌دندر

INTELLIGEMMENT. Avec intelligence .A بالادراك ـ مدركاً والدرایة .P هوشمندانه ـ دانشمندانه ـ مدركانه .T عقللولق ایله || Conduire intelligemment une affaire بر مصلحتی مدركانه اداره ایتمك

INTELLIGENCE. Faculté de l'âme par laquelle nous concevons, nous comprenons les choses .A قوّة مدركة .P قوّت دانش .T فلانك قوّت || Cet homme a l'intelligence vive بیلش قوّتی سرعت ادراكی وار در prompte مدركه‌سنده حدّت وار در ـ كثافت ذهن وادراكی وار در dure سرعت انتقالی ـ بطئ الذهندر ـ بطائت ادراكی وار در tardive كند دانشدر مدركدر Il a de l'intelligence بیلشی آغر در ـ دیر دانشدر ـ وایه دار مایهٔ دانشدر ـ ادراكی واردر ـ Il a peu d'intelligence بضاعهٔ ادراكی قاصر در ـ قلیل الادراكدر

Il signifie aussi, connaissance, compréhension .A وقوف ـ اطّلاع .P آشنایی ـ دانش .T بیلش || L'intelligence des langues وقوف السنه des affaires وقوف امور Parfaite, grande intelligence des affaires اموروحوالده اطّلاع تامّ ووقوف عظیم Il m'a donné l'intelligence de ce passage بو فقره‌نك معناسندن بو فقره‌یی ـ معناسنی بكا بیلدردی ـ بنی واقف ایلدی بكا تفهیم ایلدی

Et amitié réciproque, union de sentimens .A امتزاج ـ موالفة القلوب .P بهم آمیزش والفت ـ یكدلی .T دوستلشمه || Ils sont en bonne intelligence میانه‌لرنده حسن امتزاج وموالفت بینلرنده موالفت تامّه وار در en parfaite intelligence وار در Il est survenu un démêlé qui a rompu leur intelligence بینلرنده ـ تحدّث ایدن منازعه كسر شیرازهٔ موالفتلرینه بادی اولمشدر میانه‌لرنده منافسه ظهورینه مبنی رابطهٔ حسن الفتلری بینلرنده فسخ شیرازهٔ ـ رهین شكست وانفساخ اولمشدر الفتلرینه بادی اولمش بر منازعه واقع اولدی

Et correspondance secrète entre des personnes, pour tromper un tiers .A اتّفاق خفیّ ـ مخابرة خفیّة .P یكزبانئ نهانی .T كیزلو دانشقلق ـ یكجهتئ نهانی ـ || Ils sont d'intelligence pour vous surprendre, pour vous tromper سنی تغلیط ایچون بینلرنده اتّفاق خفی وار در Il y a de l'intelligence entre eux بینلرنده مخابرهٔ خفیّه وار در Avoir des intelligences secrètes بر كمسنه‌نك مخابرات خفیّه‌سی اولمق

Il se dit aussi dans ce sens en termes de guerre *A.* معاملۀ خفیّۀ pl. معاملات خفیّۀ *P.* معاملۀ نهانی *T.* دانشق دشمن ایله طوبوشق || Entretenir des intelligences avec les ennemis دشمن ایله خفی معاملهسی اولمق Il entretenait des intelligences dans cette place pour la surprendre قلعهیی بغتةً بصمق ایچون ایچنده کیلر ایله خفی معاملاتی وار ایدی Il comptait sur une intelligence qui a manqué نتیجه پذیر مرام اولمامش بر معاملهٔ خفیّهیه امید واثقی وار ایدی Cet espion a une double intelligence, c'est-à-dire, une intelligence avec les deux armées بو جاسوسک طرفین ایله معاملهٔ خفیّهسی وار در

Il signifie aussi, une substance purement spirituelle *A.* عقل || Dieu est la suprême intelligence باری تعالی حضرتلری عقل کلّدر — On appelle les anges, Les intelligences célestes ارواح سماویّه

INTELLIGENT. Qui a la faculté intellective *A.* درّاک — مدرک — ذو الادراک *P.* دانشمند *T.* بیلش قوّتنه مالک || L'homme est un être intelligent انسان بر مخلوق ذو ادراکدر — انسانده بیلش قوّتی وار در

Et qui a une connaissance parfaite en quelque matière, en quelque affaire *A.* واقف — کثیر المعلومات *P.* آشنا — بسیار دان — دانشمند *T.* بیلقچ — معلوماتلو || Il est fort intelligent en ces matières-là بو ماده‌لرده بغایت واقف وآشنا در — اول ماده‌لرده وقوف تامّی وار در — dans les affaires étrangères, dans les negociations, dans les finances امور اجنبیّه‌ده وفنّ مذاکراتده کثیر المعلوماتدر — وامور دفتریه‌ده بغایت صاحب وقوفدر

INTELLIGIBLE. Qui peut être ouï distinctement *A.* منقّح *P.* پاک *T.* تمیز || Parler à voix haute et intelligible صوت بلند ومنقّح ایله نطق ایتمک Des sons distincts et intelligibles اصوات مصرّحه ومنقّحه

Et qui est aisé à comprendre *A.* سهل الفهم — ممکن الفهم *P.* شناختنی — فهمیدنی — آسان فهم *T.* آکلاشیلور || Ce passage est fort intelligible بو فقره بغایت سهل الفهمدر Cet auteur n'est pas intelligible بو تألیف ممکن الفهم دکلدر — آکلاشلمز

Il se dit, en termes d'école, de tous les êtres en tant qu'ils sont l'objet de l'entendement, par opposition à ceux qui tombent sous les sens *A.* معنوی || Être intelligible موجود معنوی

Il se dit aussi des êtres de raison, par opposition à Réel *A.* عقلی || Les catégories ne sont que des êtres purement intelligibles مقولات مجرّد صور عقلیّه قبیلندندر

INTELLIGIBLEMENT. D'une manière intelligible *A.* منقّحاً — بوجه ممکن *P.* بالنقاحة *T.* بپاکی — تمیزجه *A.* تمیز اولەرق — بوجه آسان فهم *P.* الفهم *T.* آکلاشیلور وجهله || Lire, prononcer intelligiblement منقّحاً قرائت وتلفّظ ایتمک écrire فهم اولنەجق وجهله کتابت ایتمک

INTEMPÉRAMENT. Avec intempérance *A.* بلا اقتصاد *P.* بناپرهیزی *T.* افراط اولەرق

INTEMPÉRANCE. Vice opposé à la tempérance *A.* عدم الاقتصاد *P.* نا پرهیزی *T.* افراطه وارمقلق || Son intempérance a ruiné sa santé عدم اقتصادی مزاجنک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر

Figur. || Intempérance de langue *A.* عدم الضبط اللسان *P.* نا پرهیزیٔ زبان — بی پروایئ لسان *T.* دیلک پرواسزلکی Intempérance d'étude, de travail فرط مطالعه وفرط سعی وکوشش

INTEMPÉRANT. Qui a le vice de l'intempérance *A.* غیر مقتصد — عدیم الاقتصاد *P.* ناپرهیز *T.* افراطه واران || L'intempérant avance ses jours par ses débauches اقتصاد طبعی اولمیان کشی عیش وعشرته فرط تبعیّتی تقریبیله عمرینی کوتاه ایدر

INTEMPÉRÉ. Déréglé dans ses passions et dans ses appétits *A.* مفرط فی مشتهیّات — عدیم الاقتصاد فی هواء النفس *P.* هر شیندە النفس *T.* در هوا وهوس ناپرهیز — هوا وهوسنه آشوری || C'est un homme intempéré en toutes choses هوا وهوسنه آشوری کیدر — کیدن

INTEMPÉRIE. Déréglement. Il se dit de l'air, des saisons et des humeurs du corps *A.* عدم الاعتدال *P.* نا در برابری — نا هموارى — بی اعتدالی *T.* اعتدالسزلق || On souffre beaucoup de l'intempérie de l'air هوانک عدم اعتدالی بغایت مخلّ صحّتدر Les corps se ressentent de l'intempérie des saisons موسملرک عدم اعتدالی ابدان بشره مؤثّر در Il y a une grande intempérie d'humeurs dans ce corps بو وجودده اخلاطک عدم اعتدالی مرتبهٔ غایتده در Cet homme est malade d'une intempérie d'entrailles بو آدم احشانک عدم اعتدالی تقریبیله مبتلای علّت اولمشدر

INTENDANCE. La charge ou la commission d'un intendant A.
نظارت - نقابت P. كارسازى T. ناظرلق - كتخدالق -
كهيدلق || Il a l'intendance sur telle chose فلان شيئك
بو شيئك اوزرينه ناظر در - نقابتى عهده‌سنده در Il lui
a donné l'intendance de sa maison قوناغنك كهيه‌لغى خدمتنه
فلانى تعيين ايتمشدر de ses finances امور ماليه‌سنك
نظارتنى فلانه ويرمشدر L'intendance des bâtimens ابنيه
نظارتى des vivres ذخيره نظارتى d'une province برايالتك
نقابت ونظارتى - Et le temps que dure l'administration de
l'intendant A. ايّام النقابة - مدّة النظارة P. هنگام كارسازى
T. كتخدالق وقتى - ناظرلق وقتى || Pendant son intendan-
ce نظارتنده مدّت L'intendance d'un tel a duré tant فلانك
مدّت نظارتى شو قدر متمادى اولمشدر

Il se dit aussi du district où s'étend la charge d'un intendant
de province A. حوزة النقابة - حوزة النظارة P. قلمرو نظارت
T. ناظرلق ناحيه‌سى || Cela n'est pas de son intendance بو
ماده زير قلمرو نظارتى اولان اموردن خارجدر Et de la
maison où loge l'intendant A. بيت الناظر P. ناظرخانه T.
ناظر قپوسى - ناظر قوناغى

INTENDANT. Celui qui est préposé pour avoir la direction de
certaines affaires A. ناظر pl. نظّار - نقيب pl. نقبا P. كارساز
T. كتخدا - كهيه - ناظر || Intendant de la maison d'un prince
بر بكك سراى كتخداسى des finances امور ميريّه ناظرى
امور دفتريّه ناظرى - de telle province فلان ايالتك ناظرى
de telle armée اردو ناظرى de la marine امور بحريّه ناظرى
ترسانه ناظرى - des bâtimens ابنيه ناظرى de Justice حقوق
نقيبى - عباده متعلق امورك ناظرى Une charge, une
commission d'intendant des finances امور ميريّه نظارتنه متعلق
بر منصب وبر مأموريّت

INTENSE. Terme de Physique. Fort, vif A. اكيد - شديد P.
تيز T. كسكين || Une chaleur intense حرارت شديده un froid
برودت اكيده

INTENSION. Terme de Phys. Force, véhémence A. حدّت -
شدّت P. تيزى T. سردلك || L'intension de la fièvre
حمّانك حدّتى

INTENSITÉ. T. de Phys. Le degré de force d'une chose, d'une
puissance A. زور P. زور T. زور || L'intensité de la lumière,
du son, du froid, d'une force mouvante ضيانك وصدانك
وبرد وسرمانك وقوّت متحرّكه‌نك زورى L'intensité du
son ne change rien à sa propagation زور صدا انتشارينه بر
وجهله موجب خلل وتغيّر اولمز

INTENSIVEMENT. Avec intension A. بالحدّة P. يا تندى
سردلك وتيزى ايله T.

INTENTER. Commencer. On dit, Intenter une action, un procès
contre quelqu'un A. بثّ الدعوى - ابتدار الى الدعوى - ادّعا
- بر كمسنه‌نك اوزرينه دعوا ايتمك T. دعوا راندن P.
Et intenter une accusation contre quelqu'un A. عزو - اتهام
التهمة P. بر كس تهمت افكندن T. بركمسنه‌نك اوزرينه
تهمت آتمق

INTENTION. La fin qu'on se propose en agissant A. نيّت
pl. نيّات - مقصود pl. مقاصد - فكر pl. افكار - مرام P.
نيّت صالحه - نيّت خيريّه || نيّت T. انديشه
نيّت droite فكر فاسد - سوء نيّت - نيّت فاسده mauvaise
نيّت حسنه louable نيّت خفيّه secrète صادقه Il a l'inten-
tion de faire quelque chose فلان شيئى ايتمك نيّتنده در
Mon intention n'était pas de vous déplaire مرامم سنى خاطر
مانده ايتمك دكل ايدى Il faut considérer l'intention du
testateur صاحب وصيّتك فكر ومرامنى مطالعه ايتمك
Dieu est juge de nos intentions خداى متعال اقتضا ايدر
حضرتلرى حاكم ضماير وافكار در Il faut regarder l'intention
Juger de l'intention فكر ونيّته مرام ونيّته نظر ايتمك لازمدر
نظر ايده‌رك حكم ايتمك Je l'ai fait à bonne intention
بونى نيّت خيريّه ايله ايتدم Je ne l'ai pas fait à autre in-
tention بونى بشقه فكر ايله ايتمدم La droiture des inten-
tions مقاصد وافكارك صدق واستقامتى - On dit en ter-
mes de dévotion, Diriger ou dresser son intention, pour dire,
la tourner vers une bonne fin نيّتى سمت سداده ارشاد
- خيره ارشاد ايتمك - ايتمك Diriger son intention, se dit
aussi de ceux qui, pour sauver ce qu'il y a de mauvais dans
une action, allèguent l'innocence de leur motif || Il n'y a rien
qu'on ne prétende justifier par la direction d'intention خلوص
نيّت بهانه‌سيله هر شيئده برائت ذمّت ادّعاسنده اولمق
- ممكندر On dit aussi, Faire des prières, donner des aumô-
nes à l'intention de quelqu'un, pour dire, dans le dessein que
ces choses lui servent devant Dieu بر كمسنه‌نك اوزرينه
استجلاب اجر وثواب نيّتنه مبنى بارگاه ربّ ذو الجلاله

دعا ایتمك وتوزیع صدقات ایتمك

Intention, signifie aussi, volonté, lorsqu'il est question d'un supérieur *A.* ارادة ـ مراد .pl مرادات *P.* دلخواه *T.* استمك
|| Mon intention est que... بنم مرادم شو یلهدر كه || Le roi a fait savoir ses intentions پادشاه ارادهٔ ملوكانهسنى بیان ایلدى

INTENTIONNÉ. Qui a certaine intention. Il ne se dit qu'avec Bien ou Mal. Bien intentionné *A.* صادق الطویّة ـ خالص النیّة *P.* خیر خواه ـ خیر اندیش *T.* نیتى خیرلو || Mal intentionné *A.* فاسد الطویّة ـ فاسد النیّة *P.* بد خواه ـ بد اندیش || Une personne bien intentionnée خیر خواه بر آدم || Des hommes mal intentionnés فاسد الطویّه اولان كسان

INTENTIONNEL. Qui appartient à l'intention *A.* ما یراد *P.* اندیشكرده *T.* مراد اولنان || Le sens apparent de cette proposition est bien différent du sens intentionnel de l'auteur بو قضیهنك معناى ظاهریسى مؤلفك ما یرادى اولان معنایه مغایر دیو مرادى اولان معنایه ـ

INTERCADENCE. Terme de Médec. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* عدم التساوى النبض *P.* نا در برابرئ نبض *T.* نبضك اویغونسزلغى

INTERCADENT. Il ne se dit que du pouls, lorsqu'il est tantôt fort, tantôt faible *A.* نبض غیر متساوى *P.* نبض نا در برابر *T.* نبض اولمیان بر دوزهیه ـ اویغونسز نبض

INTERCALAIRE. Qui est inséré. Il ne se dit que du jour que l'on ajoute au mois de Février dans l'année bissextile *A.* كبیسة یوم كبیسه ـ یوم فضل السنة || Jour intercalaire فضل السنه ـ فضل السنة

INTERCALATION. Addition d'un jour dans le mois de Février *A.* انضمام الفضل السنة || L'année où l'on fait l'intercalation, le mois de Février a vingt-neuf jours فضل السنهنك انضمامى سنهسنده شهر شباط یكرمى طقوز كوندر

INTERCALER. Ajouter un jour au mois de Février dans l'année bissextile *A.* ضمّ الفضل السنة ـ ضمّ الیوم الكبیسة || Dans les années bissextiles on intercale un jour كبیسه سنهسنده فضل سنه اولمرق بر كون ضمّ اولنور

INTERCÉDER. Prier, solliciter pour une personne *A.* شفاعت *P.* براى كسى رجا كردن ـ ورفانى كردن ـ شفاعت نمودن *T.* دیلك ایلمك || La Sainte-Vierge, les Saints intercèdent auprès de Dieu pour les hommes حضرت مریم واولیاى عظام عند الله تعالى بنى آدم ایچون شفاعت ایدرلر || Il a intercédé auprès du roi pour ce criminel بو مجرم ایچون نزد پادشاهیده شفاعت ایلدى

INTERCEPTER. Surprendre une chose qui va à sa destination *A.* ضبط ـ اخذ *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On a intercepté une lettre بر مكتوب طوتلدى un paquet d'importance تحریرات مهمهیى مشتمل بر بوغچه اخذ اولندى

Intercepté. *A.* مضبوط ـ ماخوذ *P.* گرفته *T.* طوتلمش || Des lettres interceptées découvrirent l'intrigue فتنه وفساد اخذ اولنمش تحریراتدن خارجه اخراج اولندى

INTERCEPTION. Interruption du cours *A.* انقطاع *P.* نا پیوستگى *T.* آره‌سى كسلمه || Interception du son صوتك انقطاعى des rayons du soleil اشعهٔ ضیانك انقطاعى

INTERCESSEUR. Qui intercède *A.* شفیع *P.* شفاعتكار ـ ورفان ـ رجاساز براى كسى *T.* شفاعتجى ـ دیلك ایدیجى || Puissant intercesseur شفیع قوى faible شفیع نا توان || Les Saints sont nos intercesseurs اولیاء الله بزم شفیعلرمزدر || Je veux être votre intercesseur auprès du ministre بو وكیل سلطنت یانندهٔ سزك ایچون شفاعتجى اولمق استرم

INTERCESSION. Action d'intercéder *A.* شفاعت *P.* شفاعتكارى ـ ورفانى ـ رجاسازى براى كسى *T.* رجا ـ دیلك || Puissante intercession شفاعت مجبره ـ شفاعت قویّه || Demander quelque chose à Dieu par l'intercession de la Sainte-Vierge حضرت مریمك شفاعتیله بارى تعالیدن بر شئ تمنى ایتمك ـ بر شئ دیلمك

INTERCOSTAL. Terme d'Anat. Il se dit de ce qui est entre les côtes *A.* كائن فى فواصل الاضلاع *P.* بمیانهٔ استخوانهاى پهلو جا گرفته *T.* قبورغه كمیكلرى آره‌سنده‌كى || Nerf intercostal قبورغه كمیكلرى آراسنده‌كى سكیر || Muscles intercostaux فواصل اضلاعده اولان عضلات || Artères intercostales فواصل اضلاعده اولان شرایین

INTERCUTANÉ. Qui est entre la chair et la peau *A.* ما بین الجلد واللحم *P.* بمیانهٔ پوست وگوشت جا گرفته *T.* درى ایله ات آره‌سنده‌كى

INTERDICTION. Terme de Jurisp. Défense faite à un officier de faire aucune fonction de sa charge, ou à une Cour de juger *A.* منع عن اجراء المأموریّة ـ تعطیل من المأموریّة *P.* معطل *T.* مأموریتى تعطیل ـ مأموریتى بطال ایلمه ـ بیازى مأموریته || Il a obtenu un arrêt d'interdiction contre cet officier ایتمد

بو مأمورك تعطيل مأموريتني حاوى بر قطعه فرمان تحصيل
Les actes que fait un officier pendant son interdiction ايلدى
sont nuls برمأمورك تعطيل مأموريتى اثناسنده كورديكى
امور ملغا عن العمل

INTERDIRE. Défendre quelque chose à quelqu'un *A.* منع ـ
يساق *T.* ياساق كردن ـ يرغو كردن *P.* تحذير ـ وزع
On lui a interdit l'entrée de la ville || ايتمك درون شهره وضع
قدم ايلمكدن منع وتحذير اولندى Interdire toute communi-
cation هر كونه مخالطه‌يى منع وتحذير ايتمك Interdire la
parole نطق وكلامدن تحذير ايتمك Cela vous est interdit
سزك حقكده ممنوعدر ـ بو شى سكا ممنوعدر

Il se dit aussi d'une sentence par laquelle on défend aux ecclésiastiques l'exercice des ordres sacrés, ou aux officiers de Justice, l'exercice de leurs charges *A.* تعطيل ـ تعطيل من الامامة
T. ازامامت يا ازمأموريت معطل كردن *P.* من المأمورية
Le Pape a interdit ce || امامليغى ياخود مأموريتى بطاللمق
prêtre ريم پاپا فلان راهبك مأموريت امامتنى تعطيل
Le parlement a interdit un tel juge پارلامنتو ديوانى ايتدردى
On l'a فلان قاضينك مأموريت حكومتنى تعطيل ايلدى
interdit pour deux ans ايكى سنه تمامنه قدر مأموريتى تعطيل
اولنمشدر

Il signifie aussi, déconcerter au point qu'on ne sait plus que dire ni que faire *A.* ايراث البهت والحيرة ـ تبهيت *P.*
دانق ـ دنيك ايتمك *T.* سر كشته كردن ـ دنك كردن
La peur l'avait interdit || شاشورمق ـ قلمق غلبهٔ خوف ودهشت
فلانه ايراث بهت وحيرت ايتمشدر

INTERDIT. *A.* عاطل من المأمورية *P.* تعطيل ـ ازمأموريت
T. يرغو كرده *P.* ممنوع *A.* مأموريتى بطاللنمش *T.* شده
T. سر كشته ـ دنك *P.* حاير ـ مبهوت *A.* يساق اولمش
Il demeura si interdit, que || قالد قالمش ـ دانق قالمش
اول درجه‌ده مبهوت وحاير قالمشدر كه

INTERDIT. Sentence qui défend à un ecclésiastique l'exercice des ordres sacrés *A.* حكم التعطيل من الامامة || Jeter, lancer l'in-
terdit مأموريت امامتك تعطيلنى محتوى حكم ايتمك

INTÉRESSANT. Qui intéresse *A.* معتنا به ـ واجب الاعتنا
P. شايان اعتنا ـ سزاوار نظر رغبت *T.* رغبته كركلو || Ouvra-
ge intéressant شايان اعتنا اولهجق تأليف Pièce intéressante
سزاوار نظر رغبت اولهجق شكل وسيما معتنا به بر ورقه
nouvelle بر خبر واجب الاعتنا

INTÉRESSÉ. Celui qui a intérêt à quelque chose *A.* صاحب
العلاقة pl. اصحاب العلاقة *P.* علاقه دار *T.* علاقه‌سى اولان
Je suis un des intéressés dans cette affaire || بو مصلحته علاقه‌دار
Pour consommer l'affaire, il faut que tous اولنلردن برى يم
les intéressés signent مصلحتك تكميلى صاحب علاقه اولنلرك
امضاسنه منوطدر

Et celui qui a intérêt dans une banque, dans une compagnie, dans une entreprise *A.* صاحب العلاقة ـ مساهم pl. مساهمين
P. حصه دار ـ علاقه دار *T.* حصه اورتاغى || Les intéressés
dans les fermes التزاماتنه حصه‌دار اولنلر dans un tel traité
فلان مقاوله‌ده حصه‌دار اولنلر

INTÉRESSER. Faire entrer quelqu'un dans une affaire, en sorte qu'il ait part au succès *A.* تشريك فى النفع *P.* همباز
فائده كردن *T.* فائده اورتاغى ايتمك || On l'a intéressé
dans cette affaire بو مصلحتده فلانى فائده‌يه تشريك
ايلديلر

Et donner quelque chose à quelqu'un, pour le rendre favorable dans une affaire *A.* جلب بعرض النفع *P.* بفائده نمايى
همساز كردانيدن *T.* فائده كوستررك اويدرمق || Cette af-
faire ne saurait se faire sans lui, il faut l'intéresser بو خصوص
فلانك انضمام همتى اولمينجه نتيجه پذير حصول اولمق
احتمالى اولمديغنه بناءً مرقومى عرض منفعت ايله جلب
ايتمك لازمهٔ حالدندر

Il signifie aussi, importer *A.* لزوم فى المصلحة *T.* مصلحتده
مصلحته طوقنمق ـ لازم اولمق || En quoi cela vous intéres-
se-t-il? فلان شى قنغى جهتدن سنك مصلحتكه لزومى
Cela ne vous intéresse en aucune façon وار در بو شى وجهاً
من الوجوه مصلحتكه طوقنمز Cette affaire intéresse tout le
corps de la Noblesse, toute la province بو خصوص عموماً
اصلزادكان صنفنك وبالجمله مملكتك مصلحتنه طوقنور
— Figur. || Cela intéresse mon honneur, ma réputation, ma santé
فلان شى عرض وناموسم وصيت وشهرتم وصحت وجودم
مصلحتنه طوقنور

Et émouvoir, toucher *A.* تأثير فى القلب *P.* تأثير
بدرون كردن *T.* يوركه طوقنمق || Il n'y a rien dans cette tragédie
qui intéresse les spectateurs بو ملعبه‌ده قلوب نظاره موجب
تأثير اولهجق بر شى يوقدر Ce roman est bien écrit, mais il

n'intéresse pas بو منقبه وجه احسن اوزره تحریر اولنمش
ایسه ده قلبه بر درلو تأثیری یوقدر

S'intéresser. Prendre intérêt à quelque chose, embrasser les intérêts de quelqu'un A. التزام المصلحة ـ التزام P. در عهده T. گرفتن ‖ التزام ایتمك ـ مهم ایدنمك Personne ne s'intéresse plus que moi à tout ce qui vous regarde طرفكه متعلق مهم ـ اولان جمیع اموری بنم قدر التزام ایدر آدم یوقدر Je m'intéresse à cette affaire comme si c'était la mienne propre ایدینور ادم یوقدر بو خصوصده كندو امور مخصوصهم كبی بو مصلحت كندو امورم كبی ملتزممدر ـ التزامم دركاردر On leur laissa démêler leur querelle, sans que personne s'y intéressât de côté ni d'autre آحد طرفینك مصلحتنی هیچ بر كمسنه التزام ایتمكسزین كندو منازعهلرینی بینلرنده تنظیم ایتدردیلر Toute l'Europe s'intéresse dans cette affaire بو خصوص جمیع اوروپا دولتلرینك ملتزمیدر ـ Et prendre part dans une affaire بر مصلحتده اتخاذ علاقه ومشاركت ایتمك

Intéressé. On dit, Être intéressé à une chose, pour dire, y être engagé par le motif de son intérêt T. مقتضای مصلحت مخصوصه اولمق ‖ Tous les sujets sont intéressés à la conservation du prince, au bonheur, au repos de l'État صاحب ملكك امر محافظهسی وملك ودولتك امن وآسایشی جمیع رعایانك مقتضای مصلحت مخصوصهلریدر Vous êtes intéressé à empêcher que . . . بو شیئك منعی سزك حسب المصلحه مقتضای مصلحتكدر ـ Les parties intéressées علاقهدار اولنلر ـ Homme intéressé, c'est-à-dire, qui est attaché à son profit particulier A. حریص على نفعه P. آزمند سود T. خود كندو فائدهسندن ـ كندو كاریدن غیری بر شیئه باقمز غیری شیئه قید ایتمز

Il se dit aussi des sentimens et des actions ‖ Vues intéressées مقاصد غرض آمیز ـ حركت غرض Démarche intéressée اغراض مخصوصهیه ـ علت غرض آمیز Motif intéressé آمیز مصلحت مخصوصهیه مبنی ـ مبنی بر علت

Intérêt. Ce qui importe, ce qui convient à quelqu'un A. اعراض pl. غرض ـ مصلحة مخصوصة pl. مصالح ـ مصلحت ‖ Intérêt public مصلحت عامه général مصلحت مطلقه commun. مصلحت مشتركه particulier مصلحت مخصوصه léger مصلحت جزئیه médiocre مصلحت معتدله pécuniaire مصلحت [illegible] Intérêt de famille خاندان مصلحتی d'honneur عرض دیناریه مصلحت ملكیه L'intérêt de l'État وناموس مصلحتی du public مصلحت عباد ـ مصلحت ناس Connaître bien les intérêts d'un État, des princes ملوك مصالح ملكه ومصالح وحكمدارانه كمالیله واقف وآشنا اولمق Éclairé sur ses intérêts ـ مصالح مخصوصهسنده صاحب بصیرت وانتباه اغراض مخصوصهسنك حقایق ودقایقنی بیلور La plupart des hommes n'entendent pas leurs intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصهسنی فرق وتمییزه قادر دگلدر ne connaissent pas leurs véritables intérêts اكثر ناس مصالح مخصوصهسنك حقیقتنی درك واذعان ایدهمز Il a un grand intérêt d'empêcher que . . . بو شیئك منعی فلانك مصالح عظیمهسندندر

Prendre, embrasser, soutenir, abandonner, trahir les intérêts de quelqu'un بر كمسنهنك مصلحتنی التزام ایتمك ومصلحتنك تأییدی ووقایهسنه صرف همت ایتمك ومصلحتندن كف ید ایتمك ومصلحتنه خیانت ایتمك J'aurai soin de vos intérêts سزك اغراض ومصالح مخصوصهكزه اهتمام ایدهجكم Sacrifier ses intérêts au bien public اغراض ومصالح مخصوصهسنی خیر ونفع عامه اوغورینه فدا ایتمك Recommander ses intérêts à quelqu'un مصالح مخصوصهسنی بر كمسنهیه توصیه وسپارش ایتمك les remettre entre les mains de quelqu'un مصالح واموربنی بر كمسنهنك یدینه تفویض وتسلیم ایلمك Agir contre ses propres intérêts مصالح مخصوصهسنك خلافنه حركت ایتمك C'est un intérêt de rien بر مصلحت ناچیزدر ـ لا شی مقولهسی بر مصلحتدر C'est un intérêt sordide qui le fait agir بر غرض خسیس ضمننده عاملدر Cela ne blesse point vos intérêts بو كیفیت سزك موجب ضرر اولهجق ـ اغراض ومصالحكزه طوقنور شی دگلدر Il y va de votre intérêt مصلحت مخصوصهكزه داڵر بر شیدر Dès qu'il s'agit de ses intérêts, il ne connaît plus personne صلدی اغراض مخصوصهسنه داڵر اولنجه هیچ بر كمسنهیی طانیمز La plupart des gens ne se conduisent que par intérêt اكثر ناس مصلحت مخصوصهیه تبعیت ایلهٔ L'intérêt le domine مصلحت مخصوصهسنك عامل اولور مدار افكاری انجق مصلحت مخصوصه در ـ مغلوبیدر Ne relâcher rien de ses intérêts اغراض ومصالح مخصوصهسندن ذرهجه مقداری فراغت ایتمامك Avoir ses intérêts en vue كندو مصلحتنه ـ مصالح مخصوصهسنه اطماح نظر ایتمك

Être attaché à ses intérêts اغراض وقف نظر اهتمام ایتمك ومصالح مخصوصه‌سنه ربط قلب ایتمك || Il le faut prendre par son intérêt فلانی مصلحت مخصوصه‌سنه طوقنور طرفدن طوتملو در || Il n'est pas de votre intérêt d'en user comme vous faites ایتدیککز معامله مصلحت مخصوصه‌کزه خلافیدر || Il parle sans intérêt بیغرضانه ـ غرضدن بری سویلر کلامی بیغرضانه در ـ سویلر || C'est l'intérêt de votre gloire, de votre santé, de votre conservation qui me fait parler بنی انطاق ایتدرن انجق مصلحت شان وشهرتك ومصلحت حفظ صحتك ومصلحت وقایه وحمایتکدر || J'ai intérêt que cela soit ainsi بو وجهله اولمسنه بنم غرض ومصلحتم واردر

On dit, Mettre quelqu'un hors d'intérêt, pour dire, faire qu'il ne reçoive aucun préjudice *A.* حمایة من الضرر *P.* بیرون از زیان کردن ـ آزاده زیان کردن *T.* ضروردن صاقندرمق || Soyez tranquille, on vous mettra hors d'intérêt مستریح اول سنی هر درلو ضرردن حمایه ایده‌جکلردر ـ بری ایده‌جکلر بر

Et prendre intérêt à une personne, à une affaire, pour dire, en prendre soin, travailler à la faire réussir. V. S'intéresser || C'est une affaire où je prends intérêt ملتزمم اولان ماده‌لردندر || C'est un homme à qui je ne prends nul intérêt بو ادمه بر ملتزمم دکلدر ـ وجهله التزامم یوقدر بو ادم اصلا || Je prends intérêt à ce qui le regarde اکا متعلق اموری التزام ایدرم ـ مهتم ایدینورم ـ درعهده ایدرم

Et prendre intérêt à la joie, à l'affliction de quelqu'un, à la perte qu'il a faite, à la disgrâce qui lui est survenue, pour dire, y prendre part بر کمسنه‌نك سرور وکدرینه ودوچار اولدیغی زیان وخساره وگرفتار اولدیغی ادبار ونکبته مشارك وحصه‌دار اولمق

Intérêt, se prend aussi, pour ce qui concerne la seule utilité *A.* فکر الغرض والعوض ـ فکر النفع والفایده *P.* اندیشه سود *T.* فکری فائده‌لنمه || C'est un homme au-dessus de l'intérêt فکر نفع ـ فکر غرض وعوضدن بری بر آدمدر || L'intérêt ne le tente point فکر منفعت ایله وفایده‌دن آزاده در فکر وفایده اصلا ـ اصلا وقطعا دلشفته اولور ادم دکلدر || L'intérêt ne lui fera jamais rien faire de malhonnête قلبنه طوقنور شی دکلدر غرض وعوض ضمننده عرضنه مخالف حرکت ایتمك احتمالی یوقدر || L'intérêt est la pierre de touche de l'amitié غرض وعوض محبتك محکی تجربه وامتحانیدر || Il trahirait son meilleur ami pour le plus mince intérêt ادنا بر فایده فکریله اعز احباسی اولان بر دوست حقنه ارتکاب خیانت ایدر مقوله‌دندر || Il y a peu de gens à l'épreuve de l'intérêt فکر غرض وعوضدن بری ادملر نادر در

Et pour le profit que l'on tire de l'argent qu'on a prêté *A.* ربح ـ ربا pl. ارباح *P.* سود قرض *T.* فائض ـ گذشته ـ مرابحه || Prêter, mettre de l'argent à intérêt استرباح طریقیله اقچه مرابحه ایله ـ مرابحه ایله اقچه ادانه ایتمك ـ ویرمك اقچه‌یی مرابحه‌ده قویمق ـ اودونج اقچه ویرمك || Emprunter de l'argent sur la place à gros intérêt صرافلردن ربح اغر مرابحه ایله ـ گران ایله اقچه استقراض ایتمك || à petit intérêt خفیف مرابحه ایله || L'intérêt provenant de cette somme اول قدر مبلغدن حاصل اولان مرابحه || L'intérêt au taux du roi, au désir de l'ordonnance پادشاه طرفندن ونظام موجبنجه تعیین اولنمش ربح || Joindre l'intérêt au principal فائضی اصل مالك اوزرینه ضم ایتمك || Tirer l'intérêt de l'intérêt گذشته‌نك گذشته‌سنی اخذ ایتمك || Combien cet argent vous rapporte-t-il d'intérêt? بو اقچه سکا نه مقدار فائض ویرر || L'intérêt court depuis la sentence حکمك صدوری تاریخندنبرو مرابحه ایشلر || Je lui ai remis tous les intérêts گذشته‌لرك مجموعنی فلانه تسلیم واداء ایلدم || Intérêt usuraire ربوای فاحش ـ ربوا گذشته‌نك گذشته‌سی || simple صایلمیه‌رق ویریلان ساده مرابحه || composé, ou intérêt d'intérêt گذشته‌نك گذشته‌سی حسابیله منضم اولمش مرابحه

Il signifie en termes de Jurispr., préjudice *A.* خسارت pl. خسارات *P.* زیان *T.* ضررلر || Il a été condamné à tous les dépens, dommages et intérêts واقع اولان بالجمله مصارف ومضرات وخساراتك تضمینی اوزرینه حکم اولندی

INTÉRIEUR. Qui est au-dedans *A.* داخلی *P.* درونی *T.* ایچ ـ ایچنده‌کی || Il sent un feu intérieur qui le consume بر کونه آتش درونی ایله سوزناك اولدیغن حس ایدر || Les parties intérieures du corps بدنك اعضای داخلیه‌سی || de la terre جوف ارضده موجود ـ ارضك اجزای داخلیه‌سی || La membrane intérieure حجاب رقیق داخلی اولان اجزا || La conformation intérieure du corps humain بدن انسانك ترکیب داخلیسی

Il se dit aussi de l'âme A. باطنى P. درونى T. ايچكى || Un mouvement intérieur بر حركت باطنى ـ درونى Sentimens intérieurs اعتقادات وجدانيه ـ اعتقادات باطنيه La paix intérieure اطمينان باطنى ـ ارام درونى

On dit aussi, L'homme intérieur, pour dire, l'homme spirituel A. انسان معنوى ـ انسان روحانى Et la vie intérieure عيش معنوى ـ عيش روحانى Et qu'un homme est fort intérieur, pour dire, qu'il est fort recueilli, qu'il rentre souvent en lui-même جمع خاطر ايدرك عالم معنويه استغراق ذهن ايدر بر ادمدر

INTÉRIEUR. La partie de dedans A. داخل P. اندرون T. ايچرو || L'intérieur du temple داخل عبادتگاه ـ عبادتگاهك ايچروسى En faisant l'anatomie de ce cadavre, on lui trouva l'intérieur tout autrement disposé que celui des autres hommes بو بدن ميت تشريح اولندقده اعضاى داخليه‌نك ترتيبى سائر آدملرك ترتيبنه موافق اولميوب كليا فرقلو اولديغى معاينه اولندى C'est un excellent homme dans l'intérieur de sa maison داخل بيتنده اعلا الاعلا بر آدمدر

Il se dit figur. des choses les plus cachées A. دخيلة الاحوال P. حال درونى T. ايچ يوز || Il connaît l'intérieur de cette famille بو خاندانك دخيلهٔ احوالنه واقفدر

Il se dit aussi des pensées les plus secrètes de l'âme A. مزايا الافكار pl. خفايا الضمير pl. بطانة القلب ـ سريرة الفؤاد P. درون دل ـ نهانخانهٔ دل ـ خفاياى T. ايچ يوركك || Dieu seul connaît l'intérieur يالكز جناب رب بصير يوزى يالكز جناب حكيم لم يزل خفاياى ضمايره واقف ودانادر Il a l'intérieur fort bon عارف قلوب وضماير در بطانهٔ درونى پاكيزه وصافدر ـ قلبى بغايت خالص Découvrir son intérieur à quelqu'un سريرهٔ فؤاديى فلانه كشف ايتمك ـ نهانخانهٔ قلبى اولان خفاياى مكنون La grâce de Dieu agit dans l'intérieur فيض بارى بطانهٔ فؤاده عامل اولور Quand on veut vivre chrétiennement, il faut commencer par réformer l'intérieur ايمان صحيح اوزره كچنمك مراد ايدن كشى ابتداى امرده بطانهٔ قلبنى اصلاح وتصحيح ايتملودر Rentrer dans son intérieur دخيلهٔ قلبده جمع خاطر ايتمك

INTÉRIEUREMENT. Au-dedans A. داخلا ـ فى الداخل P. در درون T. ايچروده || En faisant l'anatomie du corps de cet homme, on trouva qu'il était très-bien conformé intérieurement فلانك بدنى لدى التشريح داخلا تركيبى اصلح اولديغى ظاهر اولمشدر C'est un fruit beau en apparence, mais gâté intérieurement بو فاكهه‌نك ظاهرى دلبر ايسه ده باطنا ـ داخلا فاسد در Il se dit aussi en parlant de l'âme A. باطنا P. در درون دل T. قلبك درونده || La grâce de Dieu agit intérieurement فيض بارى باطنه عاملدر Il se sentit intérieurement touché باطنا متأثر اولدى

INTÉRIM. Mot Latin. En attendant A. فى خلال مدة ما ـ فيما بين الوقت P. در اثناى وقتى T. اره وقتى ايچون || Jouir par intérim فى خلال مدة ما متمتع اولمق Exercer une fonction par intérim فيما بين الوقت اولمرق بر ماموريتى اجرا ايتمك ـ Cette dernière phrase s'exprime plus ordinairement ainsi بر ماموريتى وكالة اجرا ايتمك

INTERJECTION. Partie d'oraison qui sert à exprimer les mouvemens des passions A. صوت pl. اصوات || Ha! Hélas! sont des interjections qui expriment la douleur واه ووای اصوات تأسفدندر Les interjections sont trop fréquentes dans ce discours بو مقالده اصواتك غايت ايله كثرتى وار در

INTERJECTION d'appel. V. Interjeter.

INTERJETER. On dit, Interjeter appel, pour dire, appeler d'un jugement A. نقل الدعوى P. دعوارا پيش عدالتخانهٔ ديگر بردن T. دعوايى ايشقه محكمه‌يه قالدرمق

INTERLIGNE. L'espace blanc qui reste entre deux lignes A. ما بين السطور P. ميان دو سطور T. ايكى سطر آره‌سى || Écrire dans l'interligne ما بين السطورده تحرير ايتمك ـ سطر آره‌سنده يازمق

INTERLINÉAIRE. Qui est écrit dans l'interligne A. محرر بين السطور P. ميان دو سطور نوشته T. سطر آره‌سنده يازلمش

INTERLOCUTEUR. Il se dit des personnages qu'on introduit dans un dialogue A. مخاطب pl. مخاطبين || Les interlocuteurs d'un dialogue محاوره‌ده اولان مخاطبين

INTERLOCUTION. V. Interloquer.

INTERLOCUTOIRE. Il se dit d'un jugement qui interloque T. دعوانك تمهيد مقدماتنه دائر حكم

INTERLOPE. Vaisseau marchand qui trafique en fraude T. برانى گمى ـ Il se dit aussi du commerce qu'on fait, en empiétant sur les privilèges d'une compagnie de marchands T. برانى تجارت

INTERLOQUER. Donner un jugement qui ordonne une instruction préalable pour parvenir au jugement définitif *T.* دعوانك تمهيد مقدماتنى امر ايتمك || On a interloqué cette affaire بو دعوانك تمهيد مقدماتى امر اولندى Arrêt qui interloque دعوانك تمهيد مقدماتنى امر حكم

INTERMÉDIAIRE. Qui est entre deux *A.* ما بين *P.* ميانه *T.* آره || Temps intermédiaire وقت ما بين - آره وقتى Espace intermédiaire مسافهٔ ما بين - آره يير corps جرم ما بين

Il se prend aussi substantivement. *A.* واسطة || Adoucir par un intermédiaire deux couleurs tranchantes ايكى پارلاق رنكلرى بر واسطه ايله تليين ايتمك Passer brusquement d'une idée à une autre sans intermédiaire بر معنادن معناى آخره بلا واسطه نقل ايتمك

INTERMÉDIAT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Le temps intermédiat, pour dire, le temps intermédiaire. V. ce mot.

INTERMINABLE. Qui ne peut être terminé *A.* غير ممكن النهاية ممتنع الانتها - ممتنع الختام *P.* بى انجام - بى نهايت *T.* صوكى يوق - دوكنمز - بتمز || Difficultés interminables مشكلات ختام ونهايتى يوق مجادلات مديده disputes بى نهايت Procès interminable بر دعوا ممتنع الختام

INTERMISSION. Discontinuation *A.* فاصلة *P.* نا پيوستكى *T.* آره لق - آره سى كسلمه || La fièvre lui a duré trente heures sans intermission حماسى بلا فاصله اوتوز ساعت متمادى اولمشدر Il y a eu quelque légère intermission à son mal وجعسنه بر فاصلهٔ جزئيه اولدى

INTERMITTENCE. Intermission. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'intermittence du pouls *A.* مناوبة النبض *P.* نا پيوستكى نبض *T.* نبضك آره سى كسلمه

INTERMITTENT. Qui discontinue et reprend par intervalles. Il ne se dit qu'en ces phrases, Pouls intermittent *A.* نبض متناوب Fièvre intermittente *A.* حمّاى نائبة = On dit aussi, Fontaine intermittente *A.* عين متناوب الجريان

INTERNE. Qui est en dedans *A.* داخلى - باطنى *P.* درونى - اندرونى *T.* ايچرودهكى - ايچ طرفندهكى || Qualité interne خصلت باطنيه vertu فضيلت باطنيه douleur وجع داخلى maladie مرض داخلى Les causes externes et internes علل خارجيه وداخليه Sa fièvre ne paraît pas au dehors, elle est interne حماسى ظاهرده بللو اولميوب داخليدر

INTERPELLATION. Terme de Jurisp. Sommation de répondre sur un fait *A.* سؤال من قبل الشرع *P.* پرسش از جانب شرع *T.* شرع طرفندن صورمه || Il ne répondit à aucune des interpellations qui lui furent faites قبل شرعدن واقع اولان سؤاللرك هيچ بريسنه جواب ويرمدى

INTERPELLER. Sommer quelqu'un de s'expliquer sur la vérité ou la fausseté d'un fait *A.* سؤال عن كيفية الحال || Il fut sommé et interpellé de répondre كيفيت حال كندودن سؤال ايله كيفيت جواب طلب اولندى Je vous interpelle de dire la vérité خالى سندن سؤال ايله حقيقتنى بيان ايلمكى استرم J'interpelle votre bonne foi, votre conscience صدق ضميركه ونفس مخطره كه مراجعت ايله كيفيت حالى سندن سؤال ايدرم

INTERPOLATEUR. Celui qui interpole *A.* متخلل الكلام *P.* كنجيدهٔ سخن در متن كتاب *T.* سوز قاتيجى

INTERPOLATION. Insertion d'un mot dans le texte d'un manuscrit *A.* تخلل الكلام *P.* كنجايش سخن در متن كتاب *T.* آره يه سوز صوقشدرمه

INTERPOLER. Insérer un mot, une phrase dans le texte d'un manuscrit *A.* تخليل الكلام *P.* در متن كتاب سخن كنجيدن *T.* سوز قاتمق - آره يه سوز صقدرمق - آره يه سوز صوقشدرمق

INTERPOLÉ. *A.* كلام متخلل *P.* سخن كنجيده در متن *T.* كتاب سوز قاتلمش - سوز آره يه صوقشدرلمش

INTERPOSER. T. de Physique. Il se dit d'un corps qui se met entre deux autres *A.* حيلولت - تخلل *P.* در ميان آمدن *T.* آره يه كيرمك || Quand la lune vient à s'interposer entre le soleil et la terre قمرك ارض وشمس بيننده حيلولتى خالنده La terre venant à s'interposer كرهٔ ارض حيلولت ايلدكده - متخلل اولدقده Ce qui est interposé entre l'oeil et l'objet, peut changer l'apparence de l'objet بر شيئك نظر ايله صورت منظوره نك بيننده حيلولتى كرزيبيله صورتك حال ظاهريسنه تغير عارض اولمق ممكندر

On dit figur. Interposer son autorité, ou le nom, l'autorité, la faveur, le crédit, la médiation de quelqu'un, pour dire, les employer pour faire réussir une affaire كندو قوت حكومتنى ويا خود بر كمسنه نك نامنى وقوت حكومتنى وحسن آره يه التفاتنى ونفوذ واعتبار ينى ووساطتنى آره يه كتورمك

قومق - On dit aussi, Négocier par personnes interposées آره‌یه
متوسطین معرفتیله - کیرمش کسان معرفتیله مذاکره ایتمک
INTERPOSÉ A. متخلل P. در آمده T. بمیان آره‌یه کیرمش

INTERPOSITION. V. Interposer || L'interposition de la terre entre
le soleil et la lune ارضک شمس ایله قمر بیننده حیلولتی
L'interposition d'un nuage empêche que les rayons du soleil ne
viennent jusqu'à nous سحابک حیلولتی اشعهٔ شمسک
طرفمزه قدر ورودینه مانعدر

Il se dit aussi, de l'intervention d'une autorité supérieure A.
وساطت الهمة || L'interposition de l'autorité du roi وساطت
همت شاهانه

INTERPRÉTATIF. Qui interprète, qui explique A. مفسر -
کاشف الحال P. معنا گشاینده T. معنایی آچیجی || Décla-
ration interprétative تفسیر حالی متضمن بیاننامه

INTERPRÉTATION. Explication d'une chose A. تفسیر pl.
تفسیرات P. تفسیرسازی - گشایش معنا T. معنا ویرمه || Ceux
qui ont travaillé à l'interprétation de l'Écriture-Sainte کتب
کتب شریفه - شریفه‌نک تفسیرینه همت ایدن ذوات
مفسرینی L'interprétation qu'on donne à ce passage بوفقره‌یه
- تفسیر تحت اللفظ Interprétation littérale ویردکلری معنا
تحت اللفظ لفظاً بلفظ ویریلان معنا - معنای allégorique
تفسیر علی طریق الکنایه Ce passage ne peut recevoir de
meilleure interprétation بوفقره بوندن اعلا بر کونه تفسیره
متحمل دکلدر On donne à tous vos discours, à toutes vos
actions une mauvaise interprétation کافهٔ افعال واقوالکنه بد
کافهٔ افعال واقوالکی معنای ردی ایله تفسیر - معنا ویررلر
کافهٔ افعال واقوالک قبح صورت ایله تأویل اولنور - ایدرلر
Cette action peut recevoir de bonnes et de mauvaises interpré-
tations تفسیرات - بو حالت خیراً وشراً تفسیر اولنه بیلور
بو خیریه وردینه متحملدر Cela est sujet à interprétation
شی تفسیره محتاجدر

تعبیر الرؤیا والفال A. L'INTERPRÉTATION des songes, des augures
P. خواب وفال گزارش T. دوشه معنا ویرمه وفالک معناسنی
ویرمه

INTERPRÈTE. Celui qui rend les mots d'une langue par les
mots d'une autre A. مترجم pl. مترجمین P. مترجم‌ساز T. بیچوه
عالم وماهر مترجم Savant, habile interprète || ترجمه ایدن
fidèle مترجم صحیح - مترجم صادق القول Cet interprète a
بو مترجم فلان فقره‌نک mal entendu, mal expliqué ce passage
معناسنی ایوجه فهم ایده‌میوب صحتنی اوزره تفسیر
ایتمامشدر

- پیچواک P. ترجمان A. Il signifie aussi, un truchement
ترزفان - تاجران T. ترجمان || Interprète du roi pour les lan
gues Orientales السنهٔ مشرقیه‌یه مأمور دیوان همایون ترجمانی
Interprète de la Porte ترجمان باب عالی Ce traité a été
mis en Français par un tel interprète بو عهدنامه فلان ترجمان
معرفتیله فرانسز لسانه نقل وترجمه اولندی Ils se parlent
par interprète ترجمان معرفتیله بینلرنده محاوره ایدرلر
ترجمان واسطه‌سیله سویلشیورلر - Figur. || Les yeux sont
les interprètes de l'âme کوز ترجمان قلبدر

Il se dit aussi, de celui qui fait connaître le sens d'un au-
teur A. شارح pl. شارحین P. معنا گشا T. معنایی آچیجی
|| Cela n'a pas besoin d'interprète بونک شارحه احتیاجی
افلاطون وارسطو Les interprètes de Platon, d'Aristote یوقدر
تألیفلرینک شارحلری

Et de celui qui est chargé de faire connaître les intentions,
les volontés d'un autre A. مبلغ الارادة pl. مبلغین الارادة P.
زبان آور - ترجمان زبان T. دیل || Les ministres d'État sont
les dépositaires et les interprètes des volontés du prince مدبرین
وکلای - دولت ارادات شاهانه‌نک حفظه ومبلغینیدرلر
سلطنت ارادهٔ شاهانه‌نک امانتکاری وترجمان زبانیدرلر
Les augures, chez les païens, étaient regardés comme les
interprètes de la volonté des dieux زمرهٔ عیافین اهل
جاهلیت بیننده ارادهٔ ربانیه‌نک زبان آورلری مقامنده
افکار ایدی Soyez l'interprète de mes sentimens sincères
خالصانه‌مک ترجمان زبانی اولمکزی رجا ایدرم

Et celui qui explique ce qui présage quelque chose A. معبر
معبر P. گزارشکار T. تعبیر ایدیجی || Interprète des songes
رؤیا du vol des oiseaux طیران طیوردن استخراج اولنان
فالک معبری

INTERPRÉTER. Traduire d'une langue en une autre A. ترجمة
P. پیچوه کردن T. ترجمه ایتمک || Les Septante ont inter-
prété l'ancien Testament تورات شریف یتمش نفر مترجملردن
ترجمه اولنمشدر Cet ambassadeur fit à ce prince un discours
qui fut interprété en Français بو ایلچینک حضور پادشاهیده
ایتدیکی نطق فرانسز لسانه ترجمه اولندی

Et expliquer une chose qui paraît obscur. *A.* شرح *P.* معنا ، معنا ویرمك - شرح ایتمك *T.* دادن || Interpréter bien, بالصدق صحیحا یا سقیما شرح ایتمك fidèlement mal لفظا بلفظ mot à mot كما هو حقه - والصحه شرح ایتمك بو فقره یی Comment interprétez-vous ce passage? شرح ایتمك بو فقره یه نه كونه معنا ویررسك - نه وجهله شرح ایدرسك Est-ce à vous à interpréter ma pensée, mes volontés, mes intentions? بنم فكرمك ومرام ونیتمك شرحی سنك ایشكمیدر

INTERPRÉTER les songes, les augures *A.* تعبیر *P.* گزارش كردن *T.* تعبیر ایتمك || Interpréter un songe بر رؤیا تعبیر ایتمك le vol des oiseaux طیران طیوردن لازم كلان فالی تعبیر ایتمك

Et prendre en bonne ou mauvaise part *A.* تأویل - توجیه - توجیه المعنا *P.* معنا دادن *T.* معنا ویرمك || Il a dit telle chose, je ne sais comment cela sera interprété سویلدیكی كلام كلامنك معناسی نه - نوجهله تأویل اولنه جغی بلمم دكلدر Cette action se peut interpréter en bien et en mal بو فعل هم خیرا وهم شرا تأویل اولنه بیلور Cela peut être diversement interprété بو ماده علی الاختلاف تأویل اولنه بیلور Interpréter la volonté de quelqu'un بر كمسنه نك اراده سنه معنا ویرمك

INTERPRÉTER un arrêt, signifie, en termes de Jurisp., l'expliquer par un second arrêt *A.* ایضاح الحكم بحكم اللاحق *P.* معنای حكمرا بحكم دیگر گشادن *T.* حكمك معناسنی بشقه بر حكم ایله آچمق || La Cour, interprétant l'arrêt d'un tel jour, a ordonné que... قبل شرعدن فلان كونده صادر اولان حكمك مقتضاسنی ایضاح سیاقنده اصدار اولنان حكم لاحقده شویله امر اولندیكه

INTERRÈGNE. C'est, dans une monarchie, un intervalle de temps pendant lequel il n'y a point de roi *A.* فترة السلطنة *T.* پادشاهلغك محلولیتی وقتی || Après la mort d'un tel roi, il y eut un interrègne de six mois فلان پادشاهك وفاتنده آلتی آی متمادی اولمشدر وقت فترت التی Publier l'interrègne فترت سلطنتی اعلان ایتمك Long interrègne فترت مدیدة سلطنت

INTERROGANT. On appelle Point interrogant, un point dont on se sert pour marquer l'interrogation *A.* اشاره الاستفهام - علامة الاستفهام

INTERROGATIF. T. de Grammaire. Qui sert à interroger *A.* استفهامی || Particule interrogative ادات استفهام || Se servir de termes interrogatifs استفهامی حاوی کلمات استعمال ایتمك

INTERROGATOIRE. Question que fait un juge sur des faits civils ou criminels, et les réponses que fait celui qui est interrogé *A.* استنطاق *P.* پرسش حال *T.* سویلتمه || Subir l'interrogatoire استنطاق اولنمق – Il signifie aussi, le procès verbal qui contient les questions et les réponses *A.* مضبطة الاستنطاق *P.* مضبطهٔ پرسش وپاسخ *T.* مضبطه سی السؤال جواب || Il ne faut que lire l'interrogatoire de ce criminel pour le condamner بو مجرمك علیهنه حكم اولنمق ایچون انجق استنطاقنه دائر اولان مضبطه نك قرائتی كافیدر

INTERROGER. Faire à quelqu'un une ou plusieurs questions *A.* سؤال - استنطاق - استفسار *P.* پرسیدن *T.* سویلتمك || Interrogez-le sur ce fait là بو بابده فلانی استنطاق ایله || Pourquoi m'interrogez-vous? نیچون بكا سؤال ایدرسك Les examinateurs l'ont interrogé sur cette matière تفتیشه مأمور اولنلر اول ماده یه دائر فلانی استنطاق ایتمشلردر Interroger un criminel بر مجرمی استنطاق ایتمك Le juge l'a interrogé d'office حاكم فلانی رسما استنطاق ایلدی Il a fait interroger tant de témoins شوقدر بینه استنطاق ایلدی

Figur. || Interroger le bon sens, sa conscience مقتضای سداد عقلی استفسار ایتمك وكندو نفس محظره سنه دانشمق

INTERROMPRE. Empêcher la continuation d'une chose, ou une personne de continuer une chose *A.* قطع - ایراث الانقطاع *P.* منقطع كردن - سررشتهٔ پیوستگی گسستن *T.* آره سنی كسمك - كسمك || Interrompre un discours كلامی ایراث انقطاع On a interrompu le sermon موعظه نك آره سنی انقطاع ایتمك Il ne voulut point interrompre son travail كسدیلر ایشنه انقطاع Pourquoi m'interrompez-vous? كلامی ویرمك استمدی نه ایچون انقطاع كلامه باعث - نیچون قطع ایدرسك Cette allée est interrompue par un fossé qui la traverse بو یول ایچندن كیچن بر خندق ایله منقطعدر On a fait une digue pour interrompre le cours de la rivière نهرك جریانی قطع ایچون بر صو بندی یاپدیلر

On dit en termes de Jurisp., Interrompre la prescription مرور اوقات ایله تحققی لازم كلوجك استحقاق صورتك

مدت معيّنه‌ستى ـ مدت معيّنه‌سنده ايرات انقطاع ايتمك ايرات انقطاع ايله اخلال ايتمك

INTERROMPU. *A.* منقطع *P.* گسسته *T.* سر رشته‌ٔ پيوستگى آره‌سى كسلمش

INTERRUPTION. Action d'interrompre, ou état de ce qui est interrompu *A.* انقطاع ـ قطع *P.* قطع رشته‌ٔ پيوستگى *T.* آره‌سى كسلمه || La moindre interruption peut troubler un orateur ادنا مرتبه حالت انقطاع وقوعى بر خطيبه كوره اخلال كلامه بادى اولور احوالدندر Cette interruption est venue mal à propos بو حالت انقطاع يك مناسبتسز بر وقتده ظهور ايلدى L'interruption du commerce معامله‌ٔ تجارتك انقطاعى du travail ايشك انقطاعى

INTERSECTION. T. de Géométrie. Le point où deux lignes se coupent l'une l'autre *A.* مقطع pl. مقاطع || Le centre d'un cercle est dans l'intersection de deux diamètres دائره‌نك مركزى ايكى قطرينده واقعدر

INTERSTICE. Il se dit en Physique des petits intervalles que laissent entre eux plusieurs corpuscules contigus *A.* فرجه‌ٔ خفيّه pl. فرج خفيّه *P.* فرجه‌ٔ خرد *T.* اينجه آره‌لق

INTERVALLE. Distance d'un lieu ou d'un temps à un autre *A.* فاصله pl. فواصل ـ بون ـ بين *P.* ما بين ـ ميانه *T.* آره || Grand intervalle بون بعيد long بون مديد Il y a un intervalle de trente lieues entre ces deux villes بو ايكى بلده‌نك آره‌سى ايكى ميل مسافه در Il n'y a que quatre pieds d'intervalle entre ces deux colonnes بو ايكى ستون بيننده اولان فاصله درت ذراع زياده دكلدر En rangeant une armée en bataille, il faut toujours laisser certains intervalles entre les bataillons صفوف عسكريّه مقابله صورتنده ترتيب اولندقلرى حالده اصناف عسكر بيننده فاصله براقمق اقتضا ايدر Il y a tant d'années d'intervalle entre le règne de tel prince et le règne de tel autre بو ايكى پادشاهلرك سلطنتلرى ما بينى شو قدر سنه در Cette maladie le prend et le quitte par intervalles فلانك علّتى فاصله ايله گاه ظهور ايدر فاصله ايله آرالق آرالق ـ گاه غايب وبر طرف اولور ظهور ايدر

INTERVENANT. T. de Jurisp. Qui intervient *A.* لاحقاً داخل صكره‌دن ـ صكره‌دن كيرمش *T.* پس در آمده *P.* دخيل ـ داخل || Il demande à être reçu partie intervenante dans ce procès بو مرافعه‌ده مخاصم دخيل اولدرق اثبات وجوده مأذون اولمق طلبنده در L'intervenant a été condamné لاحقاً داخل اولمش مخاصمك عليهنه حكم جريان ايلدى دعوايه صكره‌دن داخل اولمش دعواجينك

INTERVENIR. Entrer dans une affaire *A.* دخول ـ تدخّل ـ مداخله *P.* دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق ـ آره‌يه كيرمك || Le mari intervint dans ce contrat pour autoriser sa femme زوج كندو زوجه‌سنى ترخيص ايچون بو مقاوله حجّتى ايچنه داخل اولدى

Et se rendre médiateur dans une affaire *A.* توسّط *P.* ميانجى شدن *T.* آره‌يه كيرمك || Le Pape intervint dans le différend de ces deux princes pour les accorder بو ايكى حكمدار بيننده ظهور ايدن منازعه‌ده اصلاح ذات البين ايچون ريم پاپاسى آره‌يه كيردى

Et interposer son autorité *A.* انضمام الحكومة *P.* حكومت بكار آمدن *T.* حكومت آره‌يه كيرمك || L'autorité royale intervint dans cette affaire بو خصوصده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر L'autorité souveraine y est intervenue بو ماده‌ده حكومت شاهانه منضمّ اولمشدر

INTERVENIR, en termes de Jurisp. Se rendre partie dans un procès qui était déjà pendant entre d'autres personnes *A.* لاحقاً دخول *P.* پس در آمدن *T.* صكره‌دن كيرمك || L'affaire était prête à juger, quand une des parties fit intervenir un tiers qui en a retardé le jugement مصلحت فصل اولنمق كرتده‌سنده وارمشيكن طرفين مخاصميندن بريسنك استدعاسنه مبنى آخر بر كمسنه‌نك لاحقاً دعوايه دخولى حكمك پسمانده‌ٔ عوق وتأخير اولنمسنى ايجاب ايلدى

Il se dit aussi des jugemens qui se rendent durant un procès, et de toutes les choses qui arrivent pendant la durée d'une affaire *A.* ظهور فى خلال الوقت *P.* در ميانه‌ٔ وقت پيدا شدن *T.* آره‌ده ظهور ايتمك ـ آره‌ده چيقه كلمك || Il intervint plusieurs arrêts اول خلالده متعدّد حكملر ظهور ايلدى Tous les arrêts qui intervinrent آره‌ده ظهور ايتمش حكملرك مجموعى Il serait long de dire tous les incidens qui intervinrent durant cette affaire بو مصلحتك مدت رؤيتنده ظهوره كلمش كافه‌ٔ حادثاتك نقل وتقريرى بادئ تفصيل عظيمدر

INTERVENTION. L'action par laquelle on intervient dans un

contrat *A.* مداخلة *T.* قارشمه || Par son intervention au contrat, il s'est rendu caution du prêt حصّه مداخلهسی تقریبیله استقراض اولنان ماله ضامن ومتکفّل اولمش اولدی

Et l'action de prendre part dans un procès déjà commencé *A.* مداخلة لاحقاً *T.* صکرهدن کیرمه || Cette intervention fit suspendre le procès pour quelque temps فلانک دعوایه لاحقاً مداخلهسی مرافعهنک بر مدّت ایچون توقیفنه بادی اولمشدر

Et l'action d'intervenir dans une contestation *A.* وساطت *P.* میانجیکاری *T.* آرهیه کیرمه || Son intervention a été reçue وساطتی قبول اولندی

Et l'action d'interposer son autorité. V. Intervenir dans ce sens || L'intervention de l'autorité royale était nécessaire بو خصوصده پادشاهک انضمام حکومتی مقتضی ایدی

INTERVERSION. Renversement, dérangement d'ordre *A.* انتکاس انحلال النظام - انقلاب النظام - انعکاس النظام - النظام *P.* بر نظام وترتیبک بوزلمسی *T.* گشتگیٔ نظام

INTERVERTIR. Déranger, renverser l'ordre *A.* تنکیس النظام اخلال النظام - تقلیب النظام - اعکاس النظام - *P.* نظامرا برگشته کردن *T.* نظام وترتیبی بوزمق || On a interverti l'ordre de cette succession بو میراثک ترتیبی مختلّ ومنعکس اولمشدر

INTERVERTISSEMENT. Action d'intervertir. V. ce mot || L'intervertissement de l'ordre نظام مرعینک اخلالی

INTESTAT. Terme de Jurispr. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mourir intestat, pour dire, mourir sans avoir fait de testament *A.* وفات بلا وصیّة *P.* بی وصیّت مردن *T.* وصیّتسز اولمک

Héritier ab intestat, pour dire, héritier d'une personne morte sans avoir fait de testament *A.* وارث الهالک بلا وصیّة *P.* میراثخوار مردهٔ بی وصیّت *T.* وصیّتسز اولمش کشینک وارثی

INTESTIN. Qui est interne, qui est dans le corps V. Interne || Mouvement interne هیجان داخلی Douleur, fièvre, chaleur intestine وجع وحمّای داخلی وحرارت داخلیّه - Figur. Guerre, discorde intestine *A.* حرب داخلیّ وفتنه وشقاق *P.* داخلیّ حرب وشورش درونی *T.* ملکک ایچندهکی جنک واختلال

INTESTIN. Boyau. V. ce mot.

INTESTINAL. T. d'Anat. Qui appartient aux intestins *A.* معویّ *P.* مجرای معا || Canal intestinal بغرسغه متعلق *T.* متعلق روده

INTIMATION. L'acte par lequel on intime. V. Intimer || L'exploit ne porte point intimation مرافعهیه مراسله اولان صادر نقل دعوا Intimation en cas d'appel دعوتی حاوی دکلدر تقدیرنده قبل شرعدن اولان دعوت

INTIME. Qui a, et pour qui l'on a une affection très-forte *A.* مختصّ - صدیق - صمیمیّ محبّ - خلیل *P.* یار درونی *T.* یار جان - جان دوستی || C'est mon ami intime صمیمی درونی دوستمدر - دوستمدر - On dit aussi, Union, liaison intime اتّحاد اکید ورابطهٔ اکیده - اتّحاد صمیمی ورابطهٔ صمیمیّه

Il se prend aussi pour Intérieur *A.* وجدانیّ - باطنیّ *P.* درونی *T.* ایچهدهکی || Persuasion intime *A.* یقین وجدانی *P.* اعتقاد باطنی - درونی *T.* باورش ایچهدهکی بیلش - Le sentiment intime de la conscience نفس مخطرهنک حسّ باطنیسی

INTIMEMENT. D'une manière intime et étroite *A.* عن صمیم البال - عن صمیم - اکیداً *P.* از جان ودل - از درون *T.* جان وکوکلدن || Ils sont unis intimement عن صمیم میاندلرنده از دل وجان رابطهٔ محبّت - البال اتحاد وار در بینلرنده وار در

On dit aussi, Intimement persuadé *A.* معتقد یقیناً *P.* بروجه یقین باور کرده *T.* کرکی کبی بیلوب آکلامش

INTIMER. Signifier avec autorité de Justice *A.* اخبار من قبل الشرع *P.* از جانب شرع خبر دادن *T.* قبل شرعدن بیلدرمک || Il lui a fait intimé la vente de ses meubles اثاث بیتی فروخت اولنهجغی جانب شرعدن کندویه اخبار اولندی

Et appeller en Justice *A.* دعوة الی المرافعة *P.* بمرافعه خواندن *T.* مرافعهیه چاغرمق || Il m'a fait signifier son appel, mais il ne m'a point intimé طرفمه نقلنی محکمهیه آخر دعوانک بیان ایتمش ایسهده هنوز مرافعهیه دعوت ایتمدی

INTIMIDER. Donner de la crainte à quelqu'un *A.* اخافة - تخویف - ترهیب - ترعیب *P.* ترسانیدن - به بیم انداختن *T.* قورقتمق || Il l'intimida par un seul mot qu'il lui dit سویلدیکی بر تک کلام ایله فلانی اخافه ایلدی

INTIMIDÉ. *A.* خایف - مرعوب *P.* ترسانیده - دوچار بیم *T.* وهراس - قورقمش - قورقودلمش

INTIMITÉ. Liaison intime *A.* خلّت - التیاق - ارتباط صمیمیّ

دوستیٔ درونی ـ یکدلی ـ همدمیٔ درون .P محبّت صمیمیّة ـ جان وکوکلدن دوستلق .T || Ces deux personnes vivent ensemble dans la plus grande intimité بو ایکی کشی بیننده بو ایکی کشی بری برلریله محبّت ـ التیاق اکید وار بر صمیمیّه اوزره کچینورلر

INTITULER. Donner un titre à un acte judiciaire, à un ouvrage d'esprit .A عنونة .P عنوان دادن ـ معنون کردن .T عنوان قویمق || Il a donné au public un ouvrage qu'il a intitulé ainsi... نشر ایلدیکی تألیفه شویله عنوان قویدی که Intituler un acte بر سنده عنوان قویمق

INTITULÉ. .A معنون .P معنون گشته .T عنوانلنمش ـ || Il se dit aussi au substantif. .A عنوان || Il paraît par l'intitulé de l'acte عنوان سنددن منفهم اولور L'intitulé de l'inventaire عنوان دفتر

INTOLÉRABLE. Qui ne se peut tolérer .A ـ ممتنع التجویز ـ ممتنع المسامحة .P جواز نا پذیر ـ روا نداشتنی .T مساعده‌یه کلمز || Cela est intolérable ممتنع التجویز اولان احوالدندر Injure intolérable بر شتم ممتنع المسامحة

INTOLÉRANCE. Manque de tolérance en fait de religion .A عدم المسامحة فی ـ عدم المساغ لامور الدین الآخر امور الدین الآخر

INTOLÉRANT. Qui manque de tolérance .A غیر مسامح فی امور الدین الآخر

INTONATION. Manière d'entonner un chant .A صوغ اللحن ـ اجراء النغمة .P نغمه پردازی .T ازکیلتمه || Une mauvaise intonation کریه بر کونه نغمه اجراسی Manquer à l'intonation اجرای نغمده خطا ایتمک Il connait les notes, mais il n'est pas encore ferme dans l'intonation ارقام موسیقیّه‌یه کرچه آشنا درانجق اجرای نغماتده هنوز کسب رسوخ ومتانت ایتمامشدر ـ Et l'action d'entonner .A تنغّم .P نوا سرایی .T ازکی ایله اوقومه

INTRADOS. Terme d'Architecture. La partie intérieure et concave d'une voûte .A مقعّر القبّة .P کاواک کنبد .T قبّه‌نک قووق طرفی

INTRADUISIBLE. Qui ne se peut traduire .A ممتنع الترجمة .P ناقابل ترجمه ـ امکان نا پذیر ترجمه .T ترجمه‌یه کلمز || Ce passage est intraduisible بو فقره ترجمه‌سی نا ممکن ـ Ce genre de beauté, de finesse est intraduisible بو جنس حسن ولطافت ممکن الترجمه دکلدر نا قابل ترجمه در

INTRAITABLE. Dur, avec qui on ne peut traiter .A مشارز ـ ممتنع المعاملة ـ عدیم الامتزاج ـ صعب ـ الخلق .P بیگانه بد خو ـ خو .T قونوشلمز ـ چتین خویلو || Homme intraitable مشارزهٔ طبع ایله مجبول برمزاج esprit عدیم الامتزاج بر آدم ممتنع المعامله On ne sait comment l'aborder, il est intraitable بر آدمدر یاننه وارلمنک وجهی یوقدر

INTRANSITIF. Il se dit des verbes neutres .A غیرمتعدّی ـ لازم

INTRÉPIDE. Qui a de l'intrépidité .A صاحب الجرأة ـ جریٔ ـ ذو البسالة ـ بسلاء .pl باسل ـ ذو الحماسة ـ حمس .pl احمس ـ .P پر دل ـ پولاد دل ـ جگردار ـ .T یورکلو ـ یکیت || Courage intrépide صاحب بسالت جلادت باهرة الحماسة homme بر آدم

INTRÉPIDEMENT. adv. .A بالحماسة والبسالة ـ جریئاً .P پر دلانه ـ جگر دارانه .T یکیتجه

INTRÉPIDITÉ. Courage, fermeté inébranlable dans le péril .A جرأت ـ حماست ـ بسالت ـ قحوم .P پولاد ـ پر دلی ـ جگر داری ـ دلی .T یورکلیلک ـ یکیتلک || Intrépidité héroïque جرأت قهرمانی

INTRIGANT. Qui se mêle de beaucoup d'intrigues .A کثیر الدسیسة .P دسیسه کار .T ایش قارشدریجی

INTRIGUE. Pratique secrète qu'on emploie pour faire réussir une affaire .A دسیسة .pl دسایس .P دسیسه کاری .T ایش قارشدرمه || Intrigue difficile à démêler, à débrouiller کشف وحلّی محال بر دسیسه Former une intrigue بر نوع دسیسه عقدهٔ پیچاپیچ دسیسه‌یی حلّ Dénouer une intrigue قورمق conduire, mener بر کونه دسیسه‌نک اعمال واداره‌سنه ایتمک Un homme d'intrigue پر دسیسه بر آدم Les intrigues de la Cour قیام ایتمک سرای همایونده اعمال اولنوکلمش دسایس du cabinet دولتک دسیسه‌لری Pénétrer les secrets d'une intrigue مکتومه بر کونه دسیسه‌نک غور وکنهنه واصل اولمق Vivre d'intrigue اعمال دسایس ایله کچنمک

Et un embarras, un incident fâcheux .A غائلة .pl غوائل .P [illegible] .T دغدغه ایش || Me voilà hors d'intrigue اشته عائلدن بریٔ Il s'est tiré d'intrigue [illegible] بریٔ اولدم عائلدن قورتلدی ـ اولدی

Il signifie aussi, un commerce secret de galanterie .A مغازلة خفیّة .P عشقبازیٔ نهانی .T کیزلو عشقبازلق

INTRIGUER. Embarrasser A. ايراث الغائلة P. دغدغهٔ خاطر آوردن T. دغدغه ويرمك - صيقندى ويرمك || Je l'ai bien intrigué par certaines choses que je lui ai dites ديديكم بعض صحبتلر ايله ذهننه خيلى دغدغه ويردم

INTRIGUER, au neutre. Faire des intrigues A. اعمال الدسايس P. دسيسه‌كارى نمودن T. ايش قارشدرمق || Cet homme intrigue continuellement كار - لا ينقطع اعمال دسايس ايدر ويپيشه‌سى دسيسه وفساد در

s'INTRIGUER. Se donner de la peine et du soin, pour faire réussir une affaire A. سعى - همت P. ورزش نمودن T. چالشمق || Il s'est bien intrigué pour parvenir à son but - مرامنه واصل اولمق ايچون كوزل سعى وهمت ايلدى

On dit, qu'un homme s'intrigue partout, pour dire, qu'il se fourre partout هر طرفه صوقلور بر آدمدر - صوقلغان آدمدر

INTRINSÈQUE. Qui est au-dedans de quelque chose, et qui lui est propre et essentiel A. ذاتى || Qualités, propriétés intrinsèques خصايل وخصايص ذاتيه Bonté intrinsèque جودت ذاتيه

On dit, La valeur intrinsèque d'une pièce de monnaie درهمك اصليه‌سى - قيمت ذاتيه‌سى

INTRINSÈQUEMENT. adv. A. ذاتا - فى حد ذاته || Cela est bon intrinsèquement بو شى فى حد ذاته احسندر

INTRODUCTEUR. Qui introduit A. سايق الى الداخل - موصل فى الداخل T. ايچنه كوتورن || Je serai votre introducteur اول طرفه ايصال ايچون سايقك بن اولورم - سنى اول طرفه سوق ايده‌جك بنم

INTRODUCTEUR des ambassadeurs A. رئيس الحجاب السلطان T. قپوجيلر كتخداسى P. بارداد

INTRODUCTIF. Terme de Jurisp. Ce qui introduit. Il se dit du premier exploit par lequel on commence une procédure A. فاتحة الامر P. سرآغاز كار T. ايشك باشلانغجى || Requête introductive فاتحهٔ الامر اولمق اوزره تقديم اولنان عرضحال Exploit introductif سرآغاز كار اولدرق صادر اولان مراسله

INTRODUCTION. Action par laquelle on introduit A. ادخال - ايلاج P. در نهاد - در گذاشت T. ايچنه صوقمه || L'introduction de la sonde مسبارك ادخالى On reconnut par l'introduction de la sonde qu'il avait la pierre اسقنديلك صوقمسيله مثانه‌ده طاش اولديغى آكلاشلدى

Figur. A. حلول || L'introduction d'une nouvelle coutume, d'un usage بر كونه دأب وعادت جديده‌نك حلولى

Il se dit aussi d'une espèce de discours préliminaire qu'on met à la tête d'un ouvrage A. مقدمة pl. مقدمات P. سر سخن T. كيرش || Introduction à la Géographie فن جغرافيا مقدمه‌سى

On dit en termes de Jurisp. Introduction d'une instance, pour dire, le commencement d'une procédure A. افتتاح الدعوى P. سر آغاز دعوا T. دعوانك باشلانغجى

INTRODUIRE. Faire entrer, donner entrée A. ادخال - ايلاج P. در نهادن - اندر آوردن T. ايچنه قويمق - ايچنه صوقمق || Il vous a introduit chez un tel سنى فلانك يانته ادخال ايتدردى Il s'y est introduit lui-même خود بخود دخول ايلدى - كندو كندينه ايچرويه صوقلدى Il m'a introduit dans la chambre du roi بنى خنكارك اوطه‌سنه ادخال ايلدى Cet homme s'introduit partout بو آدم هر طرفه دخول ايدر - هر طرفه صوقيلور Ce n'est pas son mérite, c'est son effronterie qui l'a introduit dans cette société فلان مجلسه دخولنه وسيله اولان اهليتى دكل عارسزلغيدر Il a introduit les ennemis à la place اعدايى قلعه‌نك ايچنه ادخال ايلدى

Figur. || Il a introduit une coutume بر عادت ادخال ايتدردى - بر عادتك حلولنه سبب اولمشدر Les vices se sont introduits avec le temps مساوى ومعايب مرورزمان ايله حلول ايتمشدر

INTRODUIT. A. داخل P. در آورده - اندر شده T. ايچنه صوقلمش - كيرمش

INTROMISSION. Action par laquelle un corps s'introduit dans un autre A. نفوذ P. اندر رفتن T. ايچنه كيرمه || L'intromission de l'air dans l'eau هوانك صو ايچنه نفوذى

INTRONISATION. Action par laquelle on intronise A. جلوس - جلوس على السرير P. بر تخت نشست T. تخته اوتورمه || Après son intronisation تخته جلوسندنصكره

INTRONISER. Mettre sur le trône. Il ne se dit que des prélats A. اجلاس على سرير الحكومة P. بر تخت حكومت نشستانيدن T. حكومت تختنه اوتورتمق

INTRONISÉ. A. جالس على سرير الحكومة P. بر تخت حكومت نشسته T. حكومت تختنه اوتورمش

INTRUS. Participe du verbe Intrure. Introduit par force, par ruse, ou contre le droit, dans quelque dignité A. خلرجى P.

صاپلمەدن كلمە .T نا براه آمده

Il se dit aussi de celui qui s'introduit dans quelque charge sans droit, et sans être légitimement appelé A. دخيل بلا استحقاق T. يولسز صوقلمش || Il s'est intrus dans cette charge, dans cette tutelle, dans cette gestion بو منصبده وبو امر وصايتده وبو خصوصك تدبير واداره‌سنده دخيل بلا استحقاقدر

INTUITIF. Il ne se dit qu'en cette phrase, La vision intuitive de Dieu, pour dire, la vision de Dieu telle que les bienheureux l'ont dans le ciel A. طلعة الوجه الله

INTUITION. Il se dit de la vision claire des bienheureux à l'égard de Dieu A. سعادة الطلعة الوجه الله

INTUITIVEMENT. D'une vision intuitive A. طلعة الوجه الله بالمعاينه طلعت وجه || Voir Dieu intuitivement بالمعاينة الله ايله مظهر سعادت اولمق

INTUMESCENCE. Action par laquelle une chose s'enfle A. نتوّ P. بر جستگی T. تومب طوملمه ـ قبارمه || L'intumescence des chaires اتلرك تومب طوملمسی ـ نتوّ لحوم

INTUS-SUSCEPTION. Action par laquelle les plantes attirent à elles la sève qui sert à leur accroissement A. جريان ـ ايتدام T. درخت بر خود آب كشيدن P. الماء فی النباتات اغاجه صويك يوريمسی || Les plantes se nourrissent et croissent par intus-susception نباتات علی وجه الايتدام بسلنوب نباتات قسمی ايچلرينه صويك يوريمسيله ـ نشو ونما بولور بسلنور

INUSITÉ. Qui n'est point usité A. غير مألوف ـ غير معتاد P. نا معتاد T. عادت اولمامش || Jusqu'ici cela était inusité بو آنه قدر نا معتاد بر شئ ايدی C'était une chose inusitée parmi nous بينمزده عادت اولمامش بر شئ ايدی ـ Mot inusité A. لفظ غير مستعمل P. سخن نا مستعمل T. قوللنلمز Une façon de parler inusitée تعبير غير مستعمل سوز

INUTILE. Qui ne produit aucune utilité, qui ne sert à rien A. عبث ـ لاطايل ـ عديم النفع ـ عديم الفايدة P. بی سود T. بيفايده ـ فائده‌سز ـ نافله || Travail inutile سعی بيفايده précaution احتياط فايده‌سز peine زحمت ـ تعب عبث Paroles inutiles كلمات لا طايل ـ عبث سوزلر regrets تأسفات بيفايده souhaits اشتياقات عبثيه efforts كوشش بيفايده Un homme inutile à tout هر شيده عديم الفايده بر آدم لا طايل

Et dont on ne se sert pas A. مهمل pl. مهملات ـ عديم اللزوم P. بيهوده ـ بيلروم T. يرامز ـ ايشه لزومسز || Des meubles inutiles مهمل متاع بيت

On dit, Laisser quelqu'un inutile, pour dire, ne pas employer ses talens A. ترك فی العطلة ـ ترك فی الفراغ عن العمل P. عملمانده گذاشتن ـ بيكار گذاشتن T. بوش براقمق || C'est un homme qu'il ne faut pas laisser inutile بوش براقلەجق آدم دكلدر

INUTILEMENT. Sans utilité A. بلا نفع ـ بلا طايل ـ بلا فايدة ـ بلا ثمرة P. بی سود ـ بيهوده T. يره ـ عبث || Il a travaillé inutilement بلا فايده‌سز اولەرق ـ نافله يره عبث يره چالشدی ـ ثمره سعی ايلدی Se fatiguer inutilement بلا فايده ارتكاب مشقت ايتمك Ce serait inutilement que vous feriez cette démarche بو مقوله حركته ابتدارك نافله در ـ بلا فايده در

INUTILITÉ. Manque d'utilité A. عدم الفايدة ـ عدم النفع P. بی سودی ـ بيهودگی T. فايده‌سزلك || On a reconnu l'inutilité de cette machine بو آلتك فايده‌سزلكی محقق اولمشدر ـ بو آلت عديم النفع اولديغی آكلاشلدی Il s'est retiré voyant l'inutilité de ses soins, de ses peines بذل ايلديكی سعی وهمت منتج فايده اولميەجغنی كورنجه كفّ يد ايلدی

Et défaut d'emploi A. خلوّ عن العمل ـ متروكيّة عن العمل P. عملماندگی ـ بيكاری حال T. بوش قالمقلق || C'est un homme qu'on laisse dans l'inutilité عملدن بوش براقلمش بر آدمدر ـ خالی ترك اولنمش آدمدر

INUTILITÉS. Choses inutiles, superflues A. pl. عبثيات ـ pl. لغويات ـ pl. حشويات P. چيزهای بيهوده T. بوش شيلر ـ عبث || Un discours rempli d'inutilités شيلر عبارت لغوياتدن بر مقاله

INVAINCU. Qui n'a point été vaincu A. غير مغلوب P. نا مغلوب ـ نا جربيده T. يكلمامش

INVALIDE. Infirme, qui ne saurait travailler ni gagner sa vie A. معلول pl. معلولين ـ سقيم pl. سقام ـ سقيم المزاج P. بيمار T. سقط || Les mendians tant valides qu'invalides عملمانده ـ حال كرك صحيح المزاج وكرك سقيم المزاج اولان ديلنجيلر ـ سائللر كرك صاغ وكرك سقط اولان Les officiers, les soldats invalides عسكری زمره‌سندن معلول وعملمانده

اولان ضابطان ونفرات

Il signifie, en termes de Jurispr., qui n'a pas les qualités requises par la loi pour produire son effet *A.* غير - غير معتبر || *T.* اعتبارسز - بى اعتبار - نا درست *P.* باطل - صحيح معتبر اولميان - سند غير صحيح - سند باطل Acte invalide سند باطل Ce qui rend le mariage invalide, c'est le défaut d'une condition essentielle امر نكاح شروط لازمه‌نك بريسى ناقص اولنجه غير صحيحدر Cette donation est nulle et invalide بو هبه ملغا وباطلدر - باطلدر - معتبر دكلدر

INVALIDEMENT. Sans validité *A.* باطلاً - من غير اعتبار *P.* ببى اعتبارى - بنا درستى *T.* معتبر اولميه‌جق صورت ايله || Un mineur ne peut contracter qu'invalidement بر صغير باطلاً معتبر اولميه‌جق صورت ايله عقد - عقد سند ايده بيلور سند ايدر

INVALIDER. Terme de Jurisp. Rendre invalide *A.* ابطال *P.* عملمانده ساختن *T.* بوزمق || Son second testament a invalidé le premier مؤخر تاريخ ايله ايتديكى وصيتنامه مقدمكينى ابطال ايتمش اولدى Le mariage d'un tel a invalidé la donation qu'il avait faite فلانك نكاحى مقدما ايلديكى هبه‌نك ابطالنى ايجاب ايلدى Le défaut de cette formalité a invalidé l'acte فلان رسم وقاعده‌نك تركى سندك ابطالنه بادى اولمشدر Qu'avez-vous à dire pour invalider cet acte? بو سندك ابطالنى ايجاب ايده‌جك ديه‌جككز بر شئ وارميدر

INVALIDÉ. *A.* باطل *P.* عملمانده شده - ابطال كرده *T.* بوزلمش

INVALIDITÉ. Manque de validité *A.* عدم - عدم الاعتبار - بطلان - الصحة *P.* بى اعتبارى - نا درستى *T.* اعتبارسزلق || On lui a fait voir l'invalidité de ses procédures دعوانك ايتديكى بطلانى كندوسنه بيان اولندى L'invalidité d'un contrat, d'un mariage مقاوله حجتننك ونكاحك عدم صحتى

INVARIABLE. Qui ne change point *A.* ممتنع التغير - لا يتغير - برئ من الاختلاف - ممتنع الاختلاف - ممتنع التحول - *P.* بى تغير - ديگر گونى نا پذير *T.* دونمز - دكشمز والتغير || Être invariable dans ses promesses, dans ses résolutions بر كمسنه مواعيد وتصميماتنده تغيردن برئ اولمق Règle invariable قاعدهٔ لا يتغير Le cours invariable des astres سير كواكب عديم الاختلاف L'ordre invariable des saisons فصول

اربعه‌نك نظام ممتنع التغيرى

INVARIABLEMENT. adv. *A.* من غير تغير - بلا تخلف *P.* بى ديگر گونى *T.* دكشمكسزين - دونمكسزين || Il est invariablement attaché à son devoir بلا تخلف خدمتنه مداومدر

INVARIABILITÉ. Qualité de ce qui est invariable *A.* عدم التغير - عدم الاختلاف - عدم التحول - *P.* بى ديگر گونى - بى تغيرى *T.* دونمازلك - دكشمازلك || L'invariabilité de ses principes اتخاذ ايلديكى اصولك عدم تغيرى

INVASION. Action violente par laquelle on s'empare d'un pays regardé comme ennemi *A.* استيلا *T.* بصوب ضبط ايتمه || L'invasion de la Chine par les Tartares قوم تاتارك ممالك چينه استيلاسى Grande invasion استيلاى عظيم subite استيلاى ناگهظهور - ناگهانى Les fréquentes invasions des Tartares قوم تاتارك متتابع الظهور اولان استيلالرى

INVECTIVE. Discours injurieux *A.* لعن - سب *P.* نفرين *T.* سوكمه || Sanglante, longue invective لعن شديد ومديد Se répandre en invectives لعن ونفرينه بوشانمق Vomir des invectives contre quelqu'un بر كمسنه فلانك عليهنه آغزندن سب ونفرين بوشكرمك Il s'emporte toujours en invectives هيجان غضب ايله دائماً ومستمراً لعن ونفريندن خالى دكلدر Les invectives ne sont permises que contre les vices مساوئ ومثالبدن غيرى شيئه لعن ونفرين جائز دكلدر

INVECTIVER. Dire des invectives *A.* لعن - سب *P.* نفرين دادن *T.* سوكمك || Invectiver contre le vice مثالبه سب ولعن ايتمك contre quelqu'un فلانك عليهنه سب ولعنى حاوى كلمات تفوه ايتمك

INVENDABLE. Qu'on ne peut pas vendre *A.* متعذر البيع *P.* فروخت نا پذير - نفروختنى *T.* صاتلمز || Ces marchandises sont invendables بو ماللر متعذر البيعدر - بيع وفروخت اولنمز

INVENDU. Qui n'a pas été vendu *A.* غير مبيوع *P.* نا فروخت *T.* صاتلماش || Marchandises invendues صاتلماش اموال

INVENTAIRE. État, dénombrement par écrit *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره - انگاره *T.* دفتر || Faire un inventaire des biens, des meubles, des marchandises de quelqu'un بر كمسنه‌نك اموالى واثاث بيتى وتجارته متعلق مالنك دفترينى ترتيب ايتمك Mettre, coucher dans l'inventaire دفترده

Il s'est trouvé à l'inventaire دفترك ترتیبنده ثبت وقید ایتمك
Il faut représenter l'inventaire en Justice دفترك حاضر بولندی
Remplir un inventaire بر حضور شرعه ابرازی اقتضا ایدر
clore قپانمق - دفتری ختم ایتمك دفتری طولدرمق

Il se dit aussi de la vente publique des meubles qui sont contenus dans un inventaire. V. Encan. – Inventaire de production, signifie, en termes de Pratique, le dénombrement des pièces qu'on produit en un procès *A.* دفتر الاوراق الدعوی || Dresser un inventaire دعوانك اوراقی دفترینی ترتیب ایتمك

INVENTER. Trouver quelque chose de nouveau par la force de son esprit *A.* اختراع - ابداع - ایجاد *P.* از سر نو پیدا كردن *T.* یكیدن چیقارمق || Inventer un art, une science, une mode, un jeu, un instrument بر فنی وبر علمی وبر رسم جدیدی وبر ملعبه‌یی وبر آلتی اختراع ایتمك Celui qui a inventé la poudre à canon, la thériaque باروت سیاهی وتریاقی ایجاد ایدن l'imprimerie فنّ طباعتك موجدی Il l'a inventé le premier بو شیئك موجد اوّلیدر Ce poète invente bien بو شاعر حسن ولطافت ایله ابداع معانی ایدر Inventer une malice بر نوع خباثت اختراع ایتمك Cela n'a pas été inventé tout d'un coup دفعةً اختراع اولنمش شیٔ دكلدر

Et supposer, controuver *A.* خلق - اختلاق *P.* از سر خود پیدا كردن *T.* كندو باشندن - اصلی یوقدن دوزمك || C'est un menteur, il a inventé cela فلان كشی كذابدر بونی اختلاق ایلدی Ce fait est inventé لا عن اصلی یوقدن دوزمه بر - اصل خلق اولنمش بر مادّه در Inventer une fausseté بر كذب اختلاق ایتمك une calomnie بر بهتان - بر یلان چیقارمق مادّه در اختلاق افك وافترا ایتمك

Inventé. *A.* مختلع - مبتدع - مخترع *P.* ایجاد كرده - از نو پیدا كرده *T.* یكیدن چیقارلمش

INVENTEUR. Celui qui invente *A.* مخترع - مبدع - موجد *P.* از نو پیدا كننده *T.* یكیدن چیقاران || L'inventeur de l'imprimerie فنّ طباعتك موجدی de l'art d'écrire فنّ كتابتك مبدعی Inventeur de nouveaux mots موجد الفاظ جدیده - مولّد الفاظ جدیده Il est l'inventeur de cette calomnie بو افترانك خلّاق وموجدی فلاندر

INVENTIF. Qui a le génie, le talent d'inventer *A.* موجد || esprit عقل موجد Homme inventif عقل موجد صاحبی آدم Une imagination fort inventive كثیر الایجاد بر قوّت متخیّله

INVENTION. Faculté d'inventer, ou disposition de l'esprit à inventer *A.* قوّت اختراعیّة - طبیعت اختراعیّة *P.* طبیعت ایجاد كاری - ایجاد سازی *T.* یكیدن چیقارمنك قوّتی || Ce poète, ce peintre n'a point d'invention بو شاعرك وبو مصوّرك قوّت اختراعیّه‌سی یوقدر est plein d'invention قوّت اختراعیّه‌سنده وسعت - طبیعت اختراعیّه‌سی چوقدر L'invention est une des parties de la Rhétorique قوّت اختراعیّه فنّ بیانك بر جزئیدر عظیمه وار در

Il se prend aussi pour l'action d'inventer, et pour la chose inventée *A.* اختراع *P.* نو پیدایی - ایجاد سازی *T.* یكیدن ایجاد كرده - نو پیدا *P.* مخترعات .pl مخترع *A.* چیقارمه *T.* یكیدن چیقمش - یكی چیقمه || Depuis l'invention de l'imprimerie, de la boussole, du thermomètre فنّ طباعتك وپوصله‌نك ومیزان حرارت هوانك اختراعندبرو Il est fertile en inventions كثیر الاختراعات بر آدمدر Une heureuse invention اختراع مخترعات حسنه‌دن بر شیٔ diabolique شیطانی

INVENTORIER. Mettre dans un inventaire *A.* ثبت فی الدفتر *P.* در اواره نوشتن *T.* دفتره قید ایتمك - دفتر ایتمك || Inventorier les meubles d'une maison متاع بیتی دفترده قید ایتمك On a inventorié ces livres بو كتابلر دفترده قید بو كتابلری دفتر ایتدیلر - اولندی

Inventorié. *A.* مقیّد فی الدفتر *P.* در اواره نوشته *T.* دفتر اولمش - دفترده قید اولنمش

INVERSE. T. de Logique. Il se dit d'une proposition qui résulte d'un échange de fonctions entre le sujet et l'attribut d'une proposition quelconque qu'ils conçoivent comme directe *A.* عكس || Tous les méchants sont fous, est la proposition inverse de Tous les fous sont méchants القضیّة كلّ شریر مجنون قضیّه‌سی كلّ مجنون شریر قضیّه‌سنك عكسیدر

Il se dit en Physique, pour exprimer l'état actuel ou la loi de variation d'une chose qui augmente ou qui diminue, à mesure qu'une autre dont elle dépendait, qui lui est comparée, augmente ou diminue *A.* قیاس بالعكس - قیاس عكسیّ || L'intensité de la lumière est en raison inverse des carrés de la distance du corps lumineux ضیانك قوّتی جسم مضینك مسافه‌سنده واقع اشكال مربّعلره نظراً قیاس عكسی اوزره در

INVERSION. T. de Grammaire. Changement de l'ordre direct dans lequel les mots sont ordinairement rangés dans le discours *A.* انقلاب السياق الكلام

INVESTIGATEUR. Celui qui fait des recherches suivies sur quelque objet *A.* مستقصى *P.* پژوهنده *T.* آراشدريجى ‖ Investigateur des secrets de la nature مستقصئ خفاياى قدرت

INVESTIGATION. Recherche suivie sur quelque objet *A.* استقصا - استفحاص *P.* پژوهش *T.* آراشدرمه ‖ L'investigation de la vérité استقصاى حقيقت حال

INVESTIR. Donner avec de certaines formalités le titre d'un fief et la faculté de le posséder *A.* تقليد التشريفات الرتبة توجيه تشريفاتنى احسان *P.* پايژه كردن *T.* احسان ‖ L'Empereur l'a investi de ce Duché فلان دوقدلغك تشريفات تقليدى جانب ايمپراطوريدن كندويه احسان توجيهى تشريفاتى - اولندى

Il signifie aussi, entourer une place de troupes de tous côtés *A.* حصر - احاطة - تكنيف *P.* پيرامن بستن *T.* قوشانمق - اطرافى چويروب قوشانمق ‖ Il investit la place avec trois mille chevaux اوچ بيك سوارى عسكر ايله قلعه‌يى ‖ L'armée ennemie pouvait être investie دشمن اردوسى قوشاندى حصر واحاطة اولنمق ممكن ايدى

INVESTI. *A.* محصور - محاط *P.* پيرامنش بسته *T.* اطرافى قوشادلمش

INVESTISSEMENT. Action d'investir une place pour l'assiéger *A.* حصر - محاصرة *P.* پيرامن پستگى *T.* قوشانمه ‖ L'investissement de la place a été fait promptement et à propos قلعه‌نك محاصره‌سى - حصرى سرعت ايله وتمام وقتنده اولمشدر سريعاً ووقتنده اولدى

INVESTITURE. L'acte par lequel le seigneur dominant investit d'un fief son vassal *A.* منشور التقليد الرتبة *P.* برليغ ‖ توجيه رتبه براتى *T.* پايژه ‖ Donner l'investiture d'un Duché دوقه‌لق رتبه‌سى تشريفاتنك تقليديته دائر برات ويرمك

INVÉTÉRER. Devenir vieux. Il ne se dit que des maladies et des mauvaises habitudes *A.* ازمان - اسنان *P.* كهنه سال شدن - سالى گشتن *T.* اسكيمك - ييللنمق ‖ Il ne faut pas laisser invétérer les maladies ازمان امراض جائز دكلدر ‖ Les maux qu'on laisse invétérer sont plus difficiles à guérir que les autres طول مدت ترك واهمال اولنمغله مسنون ومزمن اولمش علل وامراض سائرلردن زياده عسير النوادر ‖ Cette maladie est si fort invétérée, qu'elle est devenue incurable بو علت شول مرتبه‌ده ييلنمشدر كه فيما بعد قابل علاج دكلدر ‖ Une mauvaise coutume qu'on a laissé invétérer ازمانته جواز ويرلمش بر عادت رديئه ‖ Une haine invétérée بغض عتيق ومزمن

INVÉTÉRÉ. *A.* مزمن - مسنون - عتيق *P.* كهن سال - سالى *T.* ديرين - اسكيمش - ييللنمش

INVINCIBLE. Qui ne peut être vaincu *A.* ممتنع القهر - برئ من المغلوبية - منصور اللواء دائماً *P.* شكستى نا پذير *T.* ناقابل مغلوبيت - يكلمز ‖ Ce prince est invincible بو پادشاه دائما منصور اللوا در - شائبهٔ قهر ومغلوبيتدن برئ ‖ Armée invincible بر عسكر - ممتنع القهر بر عسكر - پادشاهدر ظفر رهبر

Et qui ne peut être surmonté *A.* ممتنع الدفع - ممتنع الغلبة *P.* نا قابل دفع - نا پذير شكستى ‖ Courage invincible جلادت ممتنع - غلبه‌سى نا قابل جلادت وشجاعت ‖ opiniâtreté امكان دفعى نا ممكن عناد اكيد ‖ obstacle مانع قوى القهر دفعى محال

Et qui ne saurait être réfuté *A.* ممتنع الاعتراض - ممتنع الجرح *P.* نا قابل اعتراض *T.* قارشوليه‌جق سوز كوتورمز ‖ Argument invincible برهان ممتنع الاعتراض ‖ raison اعتراض قبول ايتمز بر علت

INVINCIBLEMENT. D'une manière à laquelle on ne peut résister *A.* بلا تعريض - بلا اعتراض - بلا جرح *P.* بى *T.* اعتراض وجهله قارشوله‌ميه‌جق ‖ Cette raison-là prouve invinciblement ce que j'avance بو علت سرد ايلديكم كلامى جرح وتعريض قبول ايده‌ميه‌جك وجهله اثبات ايدر

INVIOLABILITÉ. Qualité de ce qui est inviolable *A.* برائة من الاخلاف - برائة من النقض *P.* نا پذيرايئ شكستى *T.* بوزلماز لق ‖ L'inviolabilité des sermens, du droit des gens يمينلرك وحقوق مللك نقض واخلافدن برائتى

INVIOLABLE. Qu'on ne doit jamais violer *A.* ممتنع النقض - ممتنع الاخلاف - برئ من النقض *P.* شكستى نا پذير *T.* بوزلمز - بوزلمغه كلمز ‖ Les sermens et les voeux sont inviolables يمينلر ونذرلر نقض واخلافى ممتنع احوالدندر ‖ Le droit des gens est un droit inviolable حقوق ملل نقض واخلاف قبول ايتمز امور واجبة الرعايه‌دندر ‖ Les droits de

l'amitié sont inviolables شروط محبت نقضدن واخلافدن بری
Il lui a juré une fidélité inviolable اخلافدن بری اولملو دو
صداقتده مداوم اولهجغنی آند ويمين ايله تعهد ايلدی
C'est une coutume, une loi inviolable parmi ces peuples فلان
C'est un عادت وقانون بو ملتلر عندنده ممتنع الاخلافدر
homme dont la parole est inviolable شائبهٔ اخلافدن بری
وثاقت وعد ايله معروف بر آدمدر
Un asyle inviolable A. مأمن ـ مأمون ـ مصون عن التعرض ـ
طوقنمق T. ازاده دست تعرض جای امان P. مقطوع القديم
بر صيغنهجق ير
INVIOLABLEMENT. D'une manière inviolable A. بلا انطلاق
P. من غير تخلف بوزلميهجق T. با وجه شكستی نا پذير
Ce qu'il a une fois promis, il le tient inviolablement وجهله
بر كره وعد ايلديكی شيئی من غير تخلف اجرا ايدر
INVISIBILITÉ. État de ce qui est invisible A. غياب ـ من
پنهانی از P. عدم المشهودية ـ اختفاء من النظر ـ الابصار
T. نا مشهودی ـ ديده كورنمامزلك || L'invisibilité des atomes
ارواحك عدم مشهوديتی des esprits ذراتك بصوردن غيابی
INVISIBLE. Qui ne peut être vu A. غير مرئی ـ غير مشهود
P. خفی من النظر ـ غايب عن الابصار ـ غير معاين ـ
T. نا مشهود ـ نديدنی كورنمز || Les Anges, les esprits sont
invisibles ملايكه وارواح خفی من النظر در Dieu est le créateur des choses visibles et invisibles جناب حق خالق
مشهودات وغير مشهوداتدر
Figur. A. غايب P. نا بود ونا پيدا ـ نا بديد T. غايب
Il était là tout à l'heure, il est devenu invisible اولمش
شمدی آنده ـ الی الآن آنده ايكن نا گاه غايب اولمشدر
Je tenais cette montre dans mes mains, ايكن نا پديد اولمشدر
elle était tout à l'heure sur cette table, elle est devenue
invisible بو ساعت المده ابدی الی الآن پيشتختهنك
اوزرنده ايكن نا بود ونا پيدا اولمشدر = On dit aussi d'une
personne qu'on ne saurait trouver, quoiqu'on la cherche, qu'elle
est invisible ـ نا بود ونا پيدا اولدی ـ غايب اولمشدر
ميدانده يوق
INVISIBLEMENT. D'une manière invisible A. لا مرئيا ـ لا عن
P. من غير معاينة ـ عيان T. نا بديدانه كورنمكسزين ـ
Le corps de Notre-Seigneur Jésus-Christ est بللو اولميهرق
réellement, quoiqu'invisiblement, sous les espèces sacramentelles
جسم مبارك حضرت عيسی مظهر قدسيت اولمش خبز
وخمر ايچنده مرئيا دكل ايسه ده فعلا وحقيقة موجود در
INVITATION. V. Inviter || Invitation à un festin ضيافته دعوت
à une noce دوكونه دعوت ـ سوره دعوت Recevoir, accepter une invitation دعوتی قبول ـ دعوته اجابت ايتمك
Le Grand Maître des cérémonies va faire l'invitation ايتمك
au Parlement ـ باش تشريفاتجی پارلامنتو دعوته كيدر
INVITER. Prier de se trouver, d'assister à... A. دعوت P.
T. خواندن دعوت ايتمك || Inviter à dîner طعامه دعوت
aux noces دوكونه دعوت ايتمك Il ne se trouva
pas à l'assemblée, parce qu'on ne l'avait pas invité دعوت
اولنمديغندن مجلسده بولنمدی ـ Figur. || Le beau temps
nous invite à la promenade لطافت هوا بزی سيرهيه دعوت
La raison, le devoir, l'honneur vous invite à faire cette
démarche قانون عقل وواجبهٔ ذمت وعرض وناموس سنی
بو حركته داعيدر
INVITÉ. A. مدعو P. خوانده T. دعوت اولنمش
INVOCATION. V. Invoquer.
INVOLONTAIRE. Qui se fait sans le consentement de la volonté A. قسری ـ كرهی ـ غير اختياری ـ خلاف ما يراد P.
T. نا خواه استيمهرك دكل || Toutes les actions vitales sont
involontaires اعمال حيوانيهنك مجموعی غير اختياريدر
Acte involontaire فعل غير اختياری Mouvement حركت غير
اختياری ـ حركت قسريه
INVOLONTAIREMENT. Adv. A. من غير اختيار ـ لا عن اختيار
P. كرها ـ نا خواه ـ بخلاف دلخواه ـ بنا خواهی T. استميهرك
INVOLUTION. Terme de Palais. Assemblage d'embarras, de
difficultés A. زحام P. انبوهی T. ييغندی || Involution de
procédures مرافعهلر ييغنديسی ـ زحام مرافعات
INVOQUER. Invoquer à son secours une puissance divine ou
surnaturelle A. استغاثة ـ استدعاء العون ـ استعانة P. ياوری
خواستن ـ مددرسی طلبيدن T. يارده استمك || Invoquer
Dieu à son aide جناب خير الناصريندن استدعای عون
= اعزهٔ كرامدن استغاثه ايتمك les Saints ومدد ايتمك
ارواح طيبهٔ اوليا اللهدن رجای مددرسی واعانت ايتمك
Invoquer les démons A. عزم علی الشياطين P. ديوانرا
T. خواندن شيطانلری دعوت ايتمك
On dit en termes de l'Écriture, Invoquer le nom de Dieu, pour

dire, l'adorer *A.* ذكر الاسم الله *P.* نام خدا خواندن *T.* الله تعالينك آدينى اوقومق

On dit aussi, Invoquer une loi, un témoignage, pour dire, les citer en sa faveur على طريق الاشهاد ذكر ايتمك بر قانونى وبر كيمسه نيك كلامنى

INVRAISEMBLABLE. Qui n'est pas vraisemblable *A.* غير محتمل - بعيد من الاحتمال - غير ملحوظ *P.* نا محتمل - دور از احتمال *T.* احتمالى يوق - نا ملحوظ - احتمال || Ce fait est invraisemblable امر غير محتملدر

INVRAISEMBLANCE. Défaut de vraisemblance *A.* عدم الاحتمال *P.* بى احتمالى *T.* احتمالسزلك || L'invraisemblance de ce récit بو روايتك عدم احتمالى

INVULNÉRABILITÉ. État de ce qui est invulnérable *A.* برائة من التجريح *P.* زخمخوارى نا پذيرى *T.* يارەلنمازلق امكان

INVULNÉRABLE. Qui ne peut être blessé *A.* ممتنع التجريح *P.* امكان نا پذير زخمخوارى *T.* يارەلنمز - Figur. ممتنع الكلم - زخمخورى زبان || Il est invulnérable aux traits de la médisance سهام لوم وتعييبدن مأموندر - لوّامدن آزاده در

IOTA. Ce mot s'emploie pour dire, rien *A.* حرف واحد *P.* بر حرف *T.* بكحرف || On a copié cette lettre mot à mot, Il ne manque pas un iota بو مكتوب لفظاً بعد لفظ استنساخ اولنوب بر حرفى اكسك دكلدر

IPSO FACTO. Expression Latine. Il se dit de tout ce qui suit infailliblement de quelque chose *A.* من نفس فعله || Celui qui frappe un prêtre, est excommunié ipso facto بر راهبى ضرب ايدن كيشى من نفس فعله مظهر لعنت اولمش اولور

IRASCIBLE. Il ne se dit qu'en ces phrases, L'appétit irascible, la faculté irascible, qui signifient, la faculté par laquelle l'ame se porte à surmonter les difficultés qu'elle rencontre à la poursuite du bien ou à la fuite du mal *A.* قوّت غضبيّة

IRIS. V. Arc-en-ciel.

IRIS. Plante médicinale *A.* سوسن ازرق *P.* سوسن آسمانگون *T.* سوسن چيچكى - سوسن - كوك سوسن || Sa racine s'appelle *A.* قرمة الطيب *P.* ايرسا *T.* كوكى - منكشه || Poudre d'iris. Une poudre de senteur faite de la racine d'iris *A.* سفوف القرمة *P.* بيخ ايرسا الطيب *T.* سفوف - منكشه كوكى سفوفى

On appelle aussi Iris, la partie colorée de l'oeil qui environne la prunelle *A.* دائرة البؤبؤ *P.* خلقة مردمك چشم *T.*

كوز ببكى دائرەسى

IRONIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on dit, par plaisanterie, le contraire de ce qu'on veut entendre *A.* هزل - هزالة || Ironie heureuse هزل لطيف || Tout ce discours n'est qu'une ironie بو مقاله بستون بر هزالة در

IRONIQUE. Où il y a de l'ironie *A.* هزلى || Discours ironique كلام هزل آميز

IRONIQUEMENT. Par ironie *A.* هزلاً - على صورة الهزل - على طريق الهزل || Il a dit cela ironiquement بو كلامى على طريق الهزل سويلدى

IRRADIATION. Émission des rayons d'un corps lumineux *A.* تقضّب الاشعّة *P.* شعشعه گسترى *T.* پارلديمك - چكيلوب اوزانمسى || Dès que le soleil se lève, il se fait une irradiation dans l'horizon شمسك طلوعى عقيبنده تقضّب اشعّة اطراف افقك مجموعنده ظاهر اولور

IRRAISONNABLE. Qui n'est pas doué de raison *A.* معدوم العقل *P.* بيهوش *T.* عقلسز || Animal irraisonnable حيوان معدوم العقل

IRRÉCONCILIABLE, Qui ne peut se réconcilier *A.* متعذّر الاصلاح - ممتنع التأليف - ممتنع الالتئام *P.* نا پذيرا اصلاح - نا آشتى نا پذير - ممكن ائتلاف *T.* بارشلمز - اصلاح قبول ايتمز - بينلرنده تأليف قبول || Ce sont des ennemis irréconciliables ايدەميه جك - عداوت وار در تأليف قبول ايدەميه جك || Haine irréconciliable صورت ايله برى برلرينه دشمندرلر احتمال اصلاحى - ممكن الاصلاح اولميان بغض وعدوان محال

IRRÉCONCILIABLEMENT, adv. *A.* من غير قبول الاصلاح - من غير قبول التأليف *P.* بروجه آشتى نا پذير *T.* بارشيلەميه جق فيما بعد || Ils ont rompu irréconciliablement صورت ايله تأليف قبول ايدەميه جك صورت ايله بينلرنده قطع رشتۀ محبت ايتمشلر در || Ils sont brouillés irréconciliablement بينلرى قابل اصلاح والتئام اولەميه جق وجهله منازعه ايتمشلر بارشيلەميه جق وجهله - در

IRRÉCUSABLE. Qui ne peut être récusé *A.* ممتنع الجرح - ممتنع الردّ *P.* امكان نا پذير جرح *T.* جرح اولنەميه جق جرحى نا ممكن - جرحى ممكن دكل - || Juge, témoin irrécusable قاضى وشاهد شهادت ممتنع الجرح || Témoignage

IRRÉFLÉCHI. Qui n'est pas réfléchi *A.* غير متفكر - بلا رويّة

P. دوشونلمامش .T بی ملاحظه ـ بی اندیشه ـ نیندیشیده
بلا تفکر سویلنمش کلام || Un propos irréfléchi || ملاحظه‌سز ـ
Des actions irréfléchies افعال بلا رویة صدور ایتمش

IRRÉFORMABLE. Qui ne peut être réformé A. ممتنع التصحیح
P. تصحیح اولنمیه‌جق .T درستی نا پذیر || Jugement irréformable
تصحیح قبول ایده‌میه‌جک بر حکم

IRRÉFRAGABLE. Qui ne peut être contredit A. ممتنع التعریض
P. تعریض نا پذیر ـ خلاف گویی نا پذیر .T تعریضسز
|| Témoignage irréfragable تعریض قبول ایتمز ـ کلمیه‌جک
تعریض قبول ایده‌میه‌جک شهادت

IRRÉGULARITÉ. Manque de régularité A. عدم الانتظام ـ
عدم الرابطة ـ اختلاف النظام .P نا در برابری .T اویغونسزلق
نظامسزلق ـ رابطه‌سزلق ـ || Considérez un peu l'irrégularité
de sa conduite سلوکنک وحرکتنده اولان عدم رابطه وانتظامه
بنانک عدم L'irrégularité d'un bâtiment جزئیجه دقت ایله
du بر منظومه‌نک عدم رابطه‌سی l'un poème انتظامنی
pouls اختلالی نظامی ـ نبضک عدم رابطه‌سی des saisons
اختلالی ـ فصول اربعه‌نک اختلاف نظامی

IRRÉGULIER. Qui n'est point selon les règles A. خلاف القاعدة
P. بیرون از قاعده .T قاعده‌سز || Procédé irrégulier خلاف
قاعده بر حرکت

Et qui n'est point conforme à l'ordre ordinaire, établi A.
غیر ـ غیر منتظم ـ مختلف النظام ـ مخالف النظام
P. مرتب ـ بی سامان .T نا منتظم ـ رابطه‌سز اویغونسز ـ
|| Ce bâtiment est fort irrégulier غایت ایله نا منتظم بر
بنا در Fortifications irregulières استحکامات غیر مرتبه ـ Pouls
irrégulier A. نبض غیر منتظم .P نبض نا دربرابر .T
رابطه‌سز نبض

On dit en Grammaire, Verbe irrégulier A. فعل سماعی ـ
فعل غیر قیاسی

IRRÉGULIÈREMENT, adv. A. بلا ترتیب ـ من غیر انتظام
P. بلا رابطة ـ نا در برابرانه .T رابطه‌سزجه ـ رابطه‌سز اولهرق
|| Cela est bâti fort irrégulièrement بغایت رابطه‌سز بنا اولندی

IRRÉLIGIEUSEMENT. Avec irréligion A. دأب خلاف علی
P. الدیانة دین آیین نه بر .T دأب دینه مغایر اولهرق
|| Il se comporte dans l'église fort irrégulièrement کلیسا ایچنده
دأب دیانته مغایر حرکت ایدر

IRRÉLIGIEUX. Contraire à la religion. Il ne se dit guère que
des choses A. خلاف الدین ـ مغایر الدأب الدیانة .P
دین آیین نا سزای .T دینه مغایر || Discours irréligieux
دأب دیانته مغایر بر کلام Action irréligieuse دأب دینه
خلاف شرط دیانت بر فعل ـ مخالف وضع وحرکت

IRRÉLIGION. Manque de religion A. عدم الدیانة ـ انعدام
الدیانة ـ فقدان الایمان .P بیدینی .T دینسزلق ـ ایمانسزلق
|| On l'accuse d'irréligion اسناد تهمتی دیانت عدم خلقنه
اولنور La débauche; les méchantes compagnies l'ont jeté dans
l'irréligion انعدام مجاورتی ایله اشرار و عشرت عیش
عیش وعشرته مداومت ومجالس ـ ایماننی مستلزم اولمشدر
ارباب شره مجاورتی تقریبیله عدم دیانته گرفتار اولمشدر

IRRÉMÉDIABLE. A qui on ne peut remédier A. متعذر الدوا
T. بی علاج ـ بیدوا ـ بیدرمان .P ممتنع المداواة ـ
ممتنع الدوا || C'est un mal irrémédiable چاره‌سز ـ علاجسز
ـ علاج قبول ایتمز بر علتدر ـ بر علتدر Figur. || Une faute
irrémédiable علاجی یوق بر خطا La calomnie cause des
maux irrémédiables غمز وسعایت علاج قبول ایده‌میه‌جک
نیچه اکداری مستلزمدر

IRRÉMÉDIABLEMENT, adv. A. بلا امکان المداواة .P بروجه
علاج نا پذیر .T وجهله علاج قبول ایده‌میه‌جک || Les débauches
l'ont ruiné irrémédiablement کثرت عیش وعشرت علاج
قبول ایده‌میه‌جک وجهله خرابیت حالنه بادی اولمشدر

IRRÉMISSIBLE. Qui n'est pas pardonnable A. ممتنع العفو
P. نا قابل عفو ـ بخشایش نا پذیر ـ آمرزش نا پذیر .T
عفوه کلمز ـ باغشلنمز || Faute irrémissible جرم ممتنع العفو
عفوه کلمز Le cas est irrémissible نا قابل عفو بر قباحت ـ
بر قباحتدر

IRRÉMISSIBLEMENT, Sans rémission, sans miséricorde A. بلا امان
عفو اولنمیه‌جق .T بی آمرزش .P من غیر عفو ـ بلا عفو ـ
بلا امان مظهر تأدیب || Il sera puni irrémissiblement وجهله
اوله‌جقدر

IRRÉPARABLE. Qui ne se peut réparer A. ممتنع التلافی
ـ ممتنع الالتئام ـ ممتنع التعمیر .P تعمیر نا پذیر .T بر
|| La perte du temps est الم کیرمز ـ دخی ـ تعمیر قبول ایتمز
irréparable اضاعت ـ فوت وقت تلافی قبول ایدرشی دکلدر
ضایع اولان وقت بر دخی ـ وقت ممکن التلافی دکلدر
تعمیر قبول ایتمز بر C'est une injure irréparable اله کیرمز
Il lui a fait un affront irréparable فلانه التیام شتیمه در

بلا نفع du dommage قبول ايده‌ميه‌جك بر تحقير ايتدي
تلافيسى اولنه‌ميه‌جق بر تعمير قبول ايتمز بر خسار ايتدي
خسار ايتدي

IRRÉPARABLEMENT, adv. *A.* بلا امكان التلافى *P.* بر وجه
تعمير قبول ايتميه‌جك وجهله *T.* تعمير نا پذير
IRRÉPRÉHENSIBLE. Qu'on ne saurait reprendre *A.* مبرى عن
نكوهش نا *P.* برى من العيب ـ منزه عن اللوم ـ القدح
T. قينامغه كلمز ـ اوزرينه لكه قونمز پذير ‖ C'est une action
irrépréhensible شائبۀ عيبدن برى بر فعل مستحسندر ‖ Il
mène une vie irrépréhensible شائبۀ قدحدن منزه طور وصورت
داخل عفت وصلاحى لكه‌دار عيب وملامت ـ ايله كچينور
آداب واخلاقى It est irrépréhen- اولمه‌ميه‌جق صورت ايله امرار ايام ايدر
sible dans ses moeurs; dans ses actions
وافعال وحركاتى لكۀ لوم وعيبدن منزهدر
IRRÉPRÉHENSIBLEMENT, adv. *A.* سالما بريا من العيب
من الملامة *P.* بر وجه امكان نا پذير ـ بى امكان نكوهش
T. نكوهش اوزرينه لكه قونديرميه‌جق وجهله
IRRÉPROCHABLE. À qui on ne peut faire aucun reproche *A.*
منزه ـ منزه عن التعيير ـ منزه عن الملامة ـ طاهر الذيل
P. مبرا من الذميمة ـ من التشنيع ازرباتدرازتى عيبجويان
T. پروزسز ـ لكه‌سز ‖ La conduite de cet ـ پاكدامن ـ آزاده
homme est irréprochable بو آدمك سلوك وحركتى وصمۀ
روش وحركتى سنگ اندازئ لوم ـ ذميمه‌دن مبرا در
صورت Sa vie, ses moeurs sont irréprochables لانمدن آزاده هر
عيش وزندگانيسى وآداب واخلاقى واهمۀ طعن وتشنيعدن
ذمايمدن منزه بر ذات C'est un homme irréprochable منزهدر
داشن عفتى ـ طاهر الذيل بر آدمدر ـ محمود الخصالدر
On dit au Palais, آلوده جرك مذمت اولمامش بر آدمدر
qu'un témoin est irréprochable *A.* برى من وصمة العيب *P.*
بيعيب *T.* عيبسز ـ پروزسز
IRRÉPROCHABLEMENT, adv. *A.* بريئا من الذمايم ـ بريئا
من القبايح *P.* در حال آزادگى از عيب وقصور *T.* پروزسزجه
عيبسز اولدرق ‖ Cet homme a toujours vécu irréprochable-
ment شو آدم على الدوام ذمايم وقبايحدن برى اولدرق
كچندى
IRRÉSISTIBILITÉ. Qualité d'une chose à laquelle on ne peut ré-
sister *A.* عدم المقاومة *P.* بى امكانى مقاومت *T.* طيانلمازلق
IRRÉSISTIBLE. À quoi on ne peut résister *A.* ممتنع المقاومة

T. طيانلمز امكان نا پذير مقاومت ‖ Charme irrésistible
مقاومتى ممتنع بر جاذبه
IRRÉSISTIBLEMENT, adv. *A.* بلا مقاومة ـ بلا غير مقاومة
P. بر وجه مقاومت نا پذير *T.* طيانلمقسزين ‖ Ils entra-
traînés irrésistiblement بلا مقاومة سوق ايتدرلمشلردر
IRRÉSOLU. Qui a peine à se résoudre *A.* متردد الرأى
P. متذبذب ـ دو دل *T.* بيقرار رأى ـ قرارسز ‖ وآيينده
Un homme irrésolu متردد الرأى بر آدم un caractère irrésolu
تذبذب رأى ايله مجبول بر مزاج ‖ Il y a trois jours que je
suis irrésolu sur cette affaire اوچ كوندنبرو بو خصوصده
متردد در ‖ بر خصوصده بر قرار ويره‌ميورم ـ رأيم Il n'a mon-
tré dans cette discussion qu'une raison timide et irrésolue بو
مباحثه‌ده مرض رأى جبن وتردد ايلدى
IRRÉSOLUMENT. D'une manière irrésolue *A.* بتردد الرأى
P. بالعدال *T.* بيقرارانه قرارسز اولدرق
IRRÉSOLUTION. État de celui qui ne prend point de résolu-
tion *A.* تردد الرأى ـ تذبذب الرأى ـ حال العدال *P.*
ذهن دو دلى ـ بيقرارى *T.* قرارسزلق ‖ C'est un état fâ-
cheux que celui de l'irrésolution بر كيفيت حال عدال وتردد
Il est dans des irrésolutions perpétuelles نامرغوبدر
الدوام حالت تذبذب وترددده در
IRRÉVÉREMMENT. Avec irrévérence *A.* بغير حرمة ـ من غير
P. بيحرمتى ـ بى آزرمى *T.* بيحرمتانه ايله حرمتسزلك
IRRÉVÉRENCE. Manque de révérence *A.* عدم الحرمة ـ عدم
P. بيحرمتى ـ بى آزرمى *T.* حرمتسزلك ‖ Grande
irrévérence عظيم حرمتسزلك ‖ Il se fait mille irrévérences
dans les églises كليسا ايچنده قاعدۀ حرمت وتادبه منافى
نيچه نيچه حالتلر واقع اولور
IRRÉVÉRENT. Qui est contre le respect que l'on doit à la
religion et aux choses saintes *A.* مغاير الآداب الادب
P. خلاف القانون الاحترام ـ بى آزرم ـ بى ادب ـ بيرون از آيين
T. ادب خارج ادبدن خارج ـ قاعدۀ احترامدن ‖ Être
dans une posture irrévérente آداب ادبه مغاير وضع وشكلده
Discours irrévérent آداب احترامه بر كلام اولمق ‖ Des
manières irrévérentes اوضاع واطوار مخالف آداب حرمته
IRRÉVOCABILITÉ. Qualité de ce qui est irrévocable *A.*
عدم القابلية الالغا ـ الامكان النسخ *P.* نا پذيرى امكان
T. لغو والغا ـ نسخ نا پذيرايى ‖ بوزيلمامزلق ـ غلمانلقى

L'irrévocabilité des jugemens de Dieu واحدهٔ مقدرات الهیه نلکت
... منسخ والعادلن بریاشی

IRRÉVOCABLE. Qui ne peut être révoqué A. ممتنع النسخ
ممتنع الالغا ـ ممتنع الرجوع ـ قطعی P. رجوع نا پذیر
T. بوزلمز || Serment irrévocable یمین ممتنع النسخ loi قانون
ممتنع الالغا donation هبهٔ ممتنع الرجوع arrêt حکم قطعی
Les décrets de Dieu sont irrévocables احکام ممتنع الانتساخ
... ممتنع التغییر در تقدیر ربانی انتساخدن مبرا در

IRRÉVOCABLEMENT, adv. A. بلا امکان ـ بلا امکان النسخ
اللغو ـ بلا رجوع ـ قطعیاً ـ باتاً P. بر وجه قطعی T. بوزیلمیه جق
|| Cela a été décidé irrévocablement قطعی اولەرق ـ وجهله
... وجه بات قطعی ایلە قرار ویرلمشدر

IRRIGATION. Arrosement des terres, par des saignées tirées d'une rivière A. سقی بالتبثیق P. بفرغز شاداب کردن T.
ou par des rigoles A. سقی صو صواغی آقتمەلە صوارمە
صو اریغیلە صوارمە T. بفرکن شاداب کردن P. بالمذنب
|| Canaux d'irrigation مجاری ما مخصوص صوارمغە صو اریغیلە

IRRITABILITÉ. Qualité de ce qui est irritable A. طبیعت
احتدادیة ـ استعداد للحدة P. تیزی گرایش T. کسکینلنمکە
|| L'irritabilité des fibres, des humeurs الیافک و اخلاطک میل
طبیعتک حدتە استعدادی du caractère خلقتە استعدادی

IRRITABLE. Qui s'irrite facilement A. سریع ـ سریع الحدة
الاستعداد P. زود تیزی پذیر T. چابک کسکینلنور Il ne se dit qu'en cette phrase, Il a le genre nerveux irritable
... اعصابندە سرعت حدت وار در

IRRITANT. Terme de Jurisp. Ce qui casse, ce qui annulle A. ناسخ P. نسخساز T. بوزیجی || Décret irritant حکم
... نسخی محتوی حکم ـ ناسخ
On appelle, Condition irritante, une condition sans laquelle un acte serait nul A. شرط واجب ...

IRRITATION. Terme de Médecine. Action des irritans A. احداد
P. تیز سازی T. کسکینلتمە || Ce remède purge par irritation
بو دوا احداد طبیعت ایدەرک تنقیە ایدر Il signifie aussi, l'état des parties irritées A. حدت P. تیزی T. کسکینلک
|| Les humeurs sont dans une grande irritation اخلاطک حدتی
حال کمالدە در || Il ne faut point purger pendant l'irritation des humeurs اخلاطک حدتی حالندە تنقیە جائز دکلدر

IRRITER. Mettre en colère A. اغضاب ـ اسخاط ـ احماء
P. بخشم آوردن ـ بتنگ آوردن T. طارلتمق || N'irritez pas cet homme-là بو آدمی اغضاب ایلمە || Nos péchés ont irrité Dieu ذنوب و معاصیمز تهییج سخط و غضب باری یە
سبب اولمشدر || On vous a irrité contre moi سنی حقمدە اغضاب
ایتمشلر در || Irriter un lion ارسلانی اغضاب ایتمک || Et augmenter la colère A. تهییج العرق ـ احداد الغضب
النائرة الغضب ـ اشعال P. خشم را تیزتر کردن T.
کسکینلتمک || Au lieu d'apaiser sa colère, vous l'irritez encore غضبنی تسکین ایدەجککە برقات دخی
آتش خشم و غضبنی اخماد ایدەجککە ـ احداد ایدرسک
... تو بتو اشعال ایدرسک
Et provoquer, exciter A. تحریک ـ تهییج ـ دعوت P.
انگیختن ـ تحریک کردن T. قیندرمق || Les sauces irritent l'appétit طعامک تربیەسی تحریک اشتهایی مؤدیدر
اشتها ـ طعامدە علاوە اولنان تربیە داعی اشتها در ـ
|| Le jambon irrite la soif انگیز در خنزیر بصدرمەسی مهیج
|| Les objets irritent le désir عطشدر ـ داعی عطشدر مرئیە صور
... داعی اشتیاقدر

S'IRRITER. A. تغضب P. بتنگ آمدن ـ خشمناک شدن
T. طارلمق ـ Figur. A. هیجان P. بجوش وخروش آمدن T.
قینامق ـ دپرەنوب ـ دپرنمک || La mer commence à s'irriter
دریا جوش وخروشە باشلادی || Nos maux s'irritent en vieillissant مبتلا اولدیغمز علل واسقام حال شیخوختدە هیجان
|| Son opiniâtreté s'irrite par les obstacles دکلدر خالی ایتمکدن
موانع ظهور ایتدکجە عنادی برقات دخی هیجان ایدر
Il signifie, en termes de Médecine, réveiller la sensibilité d'une partie, d'un organe A. احداد ـ اثارة الحدة P. تیزی آوردن
T. کسکینلتمک || Le vin irrite les fluxions خمر نوازلە ایراث
|| Les liqueurs fortes irritent la goutte عرق الشمندن حدت ایدر
ایلالن اشربهٔ شدیده علت نقریسک احدادینە باعث
|| Irriter la fièvre, la maladie حدت ایراث حمایە وعلتە اولور
... ایتمک

IRRITÉ. A. متغضب ـ مسخوط P. آمده ـ بتنگ ـ خشمناک
T. طارلمش ـ Figur. || La mer irritée A. بحر هیاج P. شده
|| Les flots irrités امواج دریای خروشان T. دکز دپرنمش
... پر اهتیاج

IRRORATION. T. de Chim. et de Méd. Arrosement A. سقی
P. نمازی سیراب T. صولنمە ...

propriétaire *A.* بلا صاحب - خالى عن الصاحب *P.* بى
اموال خالية || *T.* محلول - صاحبسز - خداوند Biens jacens
تركة املاك بلا صاحب عن الصاحب Succession jacente
محلول قالمش تركه - بى صاحب

JACHÈRE. État d'une terre labourable qu'on laisse reposer *A.*
حال الارتواح - حال المراوحة *P.* حال آرام *T.* ديكلمه || Une
terre est ordinairement en jachère de trois années l'une براراض
عادتا اوچ سنده بو حال مراوحه ده ترك اولنور Laisser
une terre en jachère ارضى حال ارتواحده ترك ايتمك
Il y a des terres si fertiles, qu'on ne les met jamais en jachère
بعض اراضى شول رتبه ده منبت ونمادار در كه ارتواحه
محتاج دكلدر

JACHÉRER. Donner le premier labour à une terre qu'on a
laissée reposer *A.* كراب - فلج *P.* شوميزيدن - شياريدن
T. شوميز اكردن نطس ايتمك
JACHÉRÉ *A.* مكروب - مفلوج *P.* شوميز كرده - شيار كرده
نطس اولمش *T.*

JACINTHE ou HYACINTHE. Plante *A.* سنبل *P.* سنبل *T.* سنبل

JACTANCE. Vanterie *A.* فخرية *P.* فيش - لاف وگذاف
T. اورد || Il disait cela par jactance شو كلامى فخرية اولمرق
سويلر ايدى Des discours pleins de jactance لاف وگذافدن
عبارت مقالات

JADIS. Autrefois, au temps passé *A.* سابقا - فى زمان
T. در وقت پيشين *P.* فى الماضى - مقدما - السابق
|| On en usait jadis tout autrement سابقده - كچمش زمانده
Cela se faisait jadis سابقده بسبتون بشقه كونه اولور ايدى
مقدما اولور ايدى - فلان شئ اوقات ماضيده اولور ايدى

JAILLIR. Saillir, sortir impétueusement. Il se dit des choses
liquides *A.* انشعاب - تفور - انفجار *P.* زهاب زدن - زهيدن
T. فشقرمق - صچرامق || L'eau qui jaillit de sa source
منبعندن منفجر ومنشعب اولان ما Moïse fit jaillir une fontaine du rocher
حضرت موسى صخرة صما ايچندن بر عين
ما تشعيب وانفجار ايتدردى Quand on lui ouvrit la veine,
le sang jaillit avec force فصد اولنديغى وقتده قان شدت اوزره
انفجار ايلدى Ce cheval a fait jaillir de la boue en galopant
بو آت سكردر ليكن چامور صچراتدى

JAILLISSANT. Qui jaillit *A.* فوار - ثعاب *P.* زهاب زن *T.*
فشقرجى || Il a dans son jardin des eaux jaillissantes
فوارهلى وار در باغچه سنده مياه فواره وار در

JAILLISSEMENT. Action de jaillir *A.* تشعب - تفجر - فوران
P. زهش *T.* فشقرمه || Le jaillissement des eaux فوران مياه
du sang قانك فشقرمسى - فوران دم

JALE. Espèce de grande jatte *A.* جفنة pl. جفنات *P.* تبوك
T. قواطه

JALON. Perche que l'on fiche en terre pour prendre des
alignemens *A.* وتد pl. اوتاد *P.* ميخ چوبين p. yul, قازوق
T. قازيق || Couper des branches d'arbres pour faire des jalons
قازيق ياپمق ايچون آغاج داللرى كسمك Planter des
jalons de distance en distance جا بجا قازيقلر نصب ايتمك

JALONNER. Planter des jalons de distance en distance *A.*
نصب الاوتاد مسافة بعد مسافة *P.* جا بجا ميخهاى چوبين
نشاندن *T.* قاقمق قازيق - آره لق آره لق || Jalonner une
allée pour la dresser يولى طريقى تسويه ضمننده مسافة بعد مسافة
نصب اوتاد ايتمك

JALOUSER. Avoir de la jalousie contre quelqu'un *A.* حسد
P. خاشه نمودن *T.* قسقنمق || On ne voit que trop souvent
les gens de même métier se jalouser entre eux همصنعت
اولنلر اكثريا برى برلريله تحاسد ايده كلمشلر در

JALOUSIE. Chagrin qu'on a de voir posséder par un autre un
bien qu'on désirerait pour soi *A.* حسد *P.* خاشه *T.* قسقنمه
|| Prendre, concevoir de la jalousie درونده عقد حسد ايتمك
La jalousie le tourmente عذاب حسد ايله معذبدر
Il se dit plus souvent de ce qui a rapport à l'amour *A.*
غيرت *P.* رشك. آورى *T.* قسقنمه || La jalousie de sa femme le
tourmente beaucoup عيالنك قسقنمسى كمال مرتبه عذاب
درونه باعث اولور
Et des sentimens d'envie qu'excite la gloire, le bonheur d'autrui *A.* غبطة *P.* رشك *T.* كونلى || Les victoires de Miltiade
excitaient la jalousie de Thémistocle فلانك موفق اولديغى
غزوات جليله فلانك درونه القاى رشك وغبطه يه بادى
اولور ايدى Il y a une ancienne jalousie entre ces deux nations
بو ايكى ملتك يكديگرى حقنه غبطة قديمه وار در Il y
a presque toujours de la jalousie entre les gens de même métier همصنعت اولنلر بينلرنده دائما غبطه وحسد وار در

Et de l'inquiétude qu'une puissance donne à une autre par
ses forces *A.* وسوسة - القلب - *P.* وجسبان - خدشة درون

درون دغدغهٔ - وتاب پیچ .T اوركنتى || Les troupes que ce prince levait, donnaient de la jalousie à tous ses voisins فلان حكمدارك تحرير عسكر ايلمسى جميع همجوارلرينه وجسان خدشهٔ درونى - وسوسهيى - قلبى موجب اولور ايدى

JALOUSIE, signifie aussi, un treillis de bois ou de fer, au travers duquel on voit sans être vu A. شبّاكة - قفص .P بالگانه .T اژگن - قفس || Il regardait au travers de la jalousie قفس آره‌لغندن نظر ايدر ايدى

JALOUX. Il se dit du mari et de la femme, de l'amant et de l'amante qui ont de la jalousie A. غيور .P رشكن .T قسقانج || Cet homme est jaloux de sa femme زوجه‌سى حقنه غيور در || de tous ceux qui parlent à sa maîtresse محبوبه‌سنه صحبت ايدن كسانك جمله‌سنى قسقنور Il est jaloux de son ombre سايه‌سنى بيله قسقنور - Dans l'Écriture-Sainte, Dieu s'appelle Le Dieu jaloux, c'est-à-dire, le seul qui doit être adoré جناب ربّ غيور

Il se dit aussi, de ceux qui ont une extrême délicatesse sur ce qui regarde leur honneur, leurs droits A. صاحب - حمىّ pl. صاحب الانفة - اصحاب الحميّة .P حميّتكار .T حميّتلو || Il est jaloux de son honneur محافظهٔ عرض وناموس خصوصنده صاحب انفه وحميّت بر آدمدر des droits de sa charge عهده‌سنده اولان منصبك شاننى محافظه‌سنده صاحب حميّت بر آدمدر

On dit aussi, qu'une personne est jalouse de sa réputation, pour dire, qu'il a grand soin de la conserver محافظهٔ حسن صيت وشهرت خصوصنده غيرتى غالب بر آدمدر qu'il est fort jaloux d'acquérir votre estime سنك عندكده تحصيل حرمت واعتبار خصوصنده از جان ودل غيرتى دركار در

JALOUX, signifie aussi, envieux de la gloire, du bonheur d'autrui A. غابط pl. غبط .P غبطه دار - رشكين .T كونى || Il n'y a que les jaloux de sa gloire qui puissent parler ainsi فلانك حقنه بو مقوله كلام تفوّهى مجرّد پرتو اقبالنه غبطه دار اولنلره مخصوصدر Regarder d'un oeil jaloux la réputation d'autrui آخرك حسن شهرتنه عين غبطه ايله نظر ايتمك Jaloux de son concurrent رقيبنه غبطه ايدن

JAMAIS. En aucun temps A. قطّ - ابد الدهر - وقتاً من الاوقات .P هيچ وقت - هرگز .T هيچ بر وقتده || On n'a jamais rien vu de pareil وقتاً من الاوقات بو مثللو شئ بوكا دائر صحبت كورلمش دكلدر Je n'en ai jamais oui parler ابد الدهر مسموعم اولمش دكلدر Ne me parlez jamais de ces choses-là بو اموره دائر هيچ بر وقتده بكا كلام سويلمه

À JAMAIS. Toujours A. ابداً - مؤبّداً - الى الابد - ابد - الآباد - دائماً .P هميشه - هر آيينه .T دائما || Dieu soit béni à jamais الله تعالى‌يه دائماً وابداً حمد اولسون Adieu pour jamais الوداع الى الابد - الوداع ابدى اولدرق

JAMBAGE. Chaîne de pierres de taille ou de maçonnerie, qui soutient l'édifice, et sur laquelle on pose les grosses poutres A. مبنا pl. مبانى .P بنلاد .T تمل ديوارى || Une poutre posée sur un jambage de pierre dure احجار صلبه‌دن مصنوع مبناى قوى اوزرنده نصب اولنمش ديرك

Parmi les maîtres à écrire, il se dit des lignes droites de quelques lettres A. ساق || Le jambage de la lettre N ن حرفنك ساقى

JAMBE. Partie du corps humain, qui est depuis le genou jusqu'au pied A. ساق pl. سيقان .P ساق - پوزه .T بالدر || Avoir les jambes grosses بجاق - غليظ الساق اولمق - اسوق اولمق Être haut de jambes بالدرى قبا اولمق بالدرى اوزون - بلند ساق اولمق - طويل الساق اولمق De belles jambes سيقان لطيفه Avoir les jambes enflées بالدرلر قبارمق - ساقلر منتفخ اولمق Jambe cassée قيرلمش بجاق - ساق منكسر - Le gras de la jambe A. ربلة الساق .P گوشت پوزه .T بالدر اتى - بالدرك قبا اتى

Il se dit aussi, de la partie du corps des animaux qui leur sert à se soutenir et à marcher A. رجل pl. ارجل .P پا .T آياق - بجاق || Les jambes d'un boeuf, d'un chien, d'un oiseau اوكوزك وكلبك وقوشك بجاغى de devant رجلين - اوك بجاقلر - متقدّمين de derrière رجلين مؤخّرين - ارد بجاقلر - Les jambes du cheval A. pl. قوائم pl. نوافز .P پايهاى اسب .T آتنك آياقلرى || Un cheval qui a les jambes bien saines قوىّ القوائم بر آت

On dit, qu'un homme a de bonnes jambes, pour dire, qu'il va bien à pied A. رجيل - سريع القدم .P چاپكپا - سبكپا .T آياغى چاپك - پك يوريكن

On dit, Courir, aller à toutes jambes, pour dire, aller aussi vite qu'on le peut A. رجلةً سير .P شتافتن - سر غلطان

بادپایی نمودن *T.* پک سکرتمک || Je trouvai un homme à pied qui courait à toutes jambes یولده سرغلطان اولدرق پویان وشتابان بر آدمه راست کلدم — Et par menace, qu'on rompra bras et jambes à un homme, pour dire, qu'on le maltraitera النی آیاغنی قیره‌جقلر — Et proverb., qu'on a coupé bras et jambes à un homme dans une affaire بو خصوصده قولنی قنادینی کسمشلر در

On appelle figur. Jambes, les deux branches d'un compas ساقین الدوّارة *A.* دوساق پرکار *P.* پرکلک ایکی بجاغی *T.*

JAMBETTE. Petit couteau de poche, dont la lame se replie dans le manche. V. Canif.

JAMBON. La cuisse ou l'épaule d'un cochon, qui a été salée اشرارة الخنزیر *A.* خنزیر بودی — خنزیر بصدرمه‌سی *T.* بصدرمه‌سی

JANISSAIRE. Soldat Turc d'un corps de troupes, qui a été supprimé en Turquie *A.* یکیچری

JANTE. Pièce de bois courbée, qui fait une partie du cercle de la roue d'un carrosse, d'un chariot, etc. *A.* جزء من اطار المحالة *P.* چنبر پارهٔ چرخ *T.* تکرلک چنبری پارچه‌سی || Il y a une jante rompue تکرلک چنبرینک بر پارچه‌سی قیرقدر

JANVIER. Le premier mois de l'année *A.* کانون ثانی *P.* کانون ثانی *T.* بهمن

JAPON. On donne ce nom à la porcelaine apportée du Japon *A.* یاپونیّ *T.* فغفور یاپونیا فغفوری || Ces tasses sont d'ancien japon بو فنجانلر قدیمی یاپونیا فغفوریدر

JAPPEMENT. Action de japper *A.* نبوح الاجراء *P.* عوعو سگبچه *T.* کوپک انیکی اورومه‌سی

JAPPER. Aboyer. Il se dit du cri des petits chiens *A.* نباح الاجراء *P.* سگبچه عوعو زدن *T.* کوپک انیکی اورومک

JAQUE DE MAILLES. Armure faite de mailles, ou annelets de fer qui couvrent le corps depuis le cou jusqu'aux cuisses *A.* غلیلة موضونة pl. غلائل موضونة *T.* دمور حلقه‌لو زره کوملکی

JARDIN. Lieu artistement planté et cultivé *A.* حدیقة pl. حدایق — روضة pl. ریاض — بستان pl. بساتین *P.* بوستان — باغ *T.* باغچه || Beau jardin حدیقهٔ لطیفه ودلگشا grand حدیقهٔ واسعه potager حدیقة البقول — سبزوات باغچه‌سی *T.* پس زانو fruitier باغچه میوه‌لو آغاج باغچه‌سی — اشجار مثمره‌یی مشتمل باغچه de fleurs چیچک باغچه‌سی

JARDINAGE. L'art de cultiver les jardins *A.* فنّ الحراثة الحدایق *P.* فنّ باغپروری *T.* باغچوانلق || Il entend bien le jardinage فنّ حراثت حدایقه مهارتی وار در باغچوانلقده استاد در

JARDINIER. Celui dont le métier est de travailler aux jardins *A.* تاحی — خادم البستان *P.* باغبان *T.* باغچوان || Bon jardinier ماهر باغبان — استاد باغچوان — Celui qui a la garde d'un jardin s'appelle *A.* ناطور pl. نواطیر *P.* باغ پاسبان *T.* باغچه بکچیسی

JARDON. Tumeur dure qui vient aux jambes du cheval *A.* مشش *T.* مهره

JARGON. Langage corrompu *A.* لسان محرّف — لسان رکیک *P.* زبان غلط آمیز *T.* بوزوق دیل || Cet homme parle si mal français, que je n'entends point son jargon شول فرانسز لساننده شول رتبه‌ده رکاکت ایله تکلّم ایدرکه کلامنی فهم ایلمکه عجزم وار در — شول رتبه‌ده تحریف کلام ایدر که

Et langage factice dont quelques personnes conviennent pour se parler en compagnie, et n'être pas entendues *A.* رُطینا *P.* زبان معهود *T.* قوش دیلی

JARGONNER. Parler un langage corrompu *A.* نطق بلسان المحرّف *P.* بزبان غلط آمیزحرف زدن *T.* بوزوق دیل سویلمک || Ils jargonnaient ensemble بر برلرینه بر بوزوق دیل ایله سویلشورلر ایدی

JARRE. Grand vaisseau de terre, dont le ventre est fort gros *A.* راقود pl. رواقید *P.* خم *T.* کوپ || Mettre de l'eau dans des jarres کوپلره صو طولدرمق

JARRET. La partie du corps humain qui est derrière le genou *A.* خنب pl. اخناب *P.* پس زانو *T.* دیزک ایچ یوزی || Plier le jarret دیزک ایچ طرفنی — طیّ خنب اینمک — On dit figur. Être ferme sur ses jarrets, pour dire, faire bonne contenance devant quelqu'un qui voudrait en imposer *A.* اظهار الثباة القدم *P.* پا بر جای ثبات بودن *T.* ثابتقدم اولمق

Il se dit aussi, de l'endroit où se plie la jambe de derrière des animaux à quatre pieds *A.* عرقوب pl. عراقیب *P.* خم پس زانو *T.* اکریجه سکیر || Couper les jarrets aux chevaux

آتلرك اكريجەلرينى قطع ايتمك

JARRETÉ. Il se dit de tout quadrupède qui a les jambes de derrière tournées en dedans *A.* احنف الارجل *P.* كجپا *T.* بجاقلرى بوكرى

JARRETIÈRE. Lien avec lequel on attache ses bas *A.* صرار المسمات *P.* گوربند *T.* جوراب باغى ‖ Attacher, nouer ses jarretières جوراب باغلرينى باغلمق les détacher, les dénouer جوراب باغلرينى چوزمك

JARS. Le mâle d'une oie. V. Oie.

JASER. Causer, babiller *A.* اسهاب الكلام *P.* ژاژ خايى اسهاب كلامدن *T.* صايقلمق كردن ‖ Il ne fait que jaser استديككى قدر غيرى بر شئ ايتمز صايقلرسك Vous jasez à votre aise

Figur. Révéler quelque chose qu'on devait tenir secret *A.* افشا *P.* فاش كردن *T.* سرّى آچمق ‖ Gardez le secret, car si vous allez jaser, vous nous perdrez سرّى حفظ ايله زيرا افشا ايدەجك اولور ايسەڭ بزى محو ايتمش اولورسڭ

Il se dit aussi de quelques oiseaux qui parlent, comme des perroquets, etc. *A.* نطق *P.* سخن گفتن *T.* سويلمك

JASERIE. Caquet, babil. V. ces mots.

JASEUR. Babillard *A.* مسهب *P.* ژاژ خا *T.* صايقليجى

Il se dit aussi d'un homme sujet à redire ce qu'il entend *A.* مذيل *P.* دهاندره *T.* بوش بوغاز ‖ Défiez-vous de lui, c'est un jaseur امنيّت ايتمە ـ فلانە اعتماد ايلمە بوش بوغاز بر آدمدر

JASMIN. Sorte d'arbuste *A.* شجر الغرنف ـ شجر السمسق *P.* درخت ياسمن *T.* ياسمين آغاجى ‖ Jasmin double قاتمر ياسمين چيچكى jaune صارى ياسمين Un berceau de jasmin ياسمين پوشيدەلو ـ عريش ياسمن Eau, huile de jasmin ياسمين صويى وياسمين جارطاق Pommade de jasmin مروخ ياسمين ياغى

JASPE. Pierre de la nature de l'agate *A.* يشب *P.* يشب *T.* يشم ‖ Jaspe d'Orient يشم خطايى Jaspe blanc *A.* يشم ـ *P.* يشب ابيض *T.* يشم سپيد آق يشم

JASPER. Bigarrer de diverses couleurs en forme de jaspe *A.* مانند رنگ يشم نقش زدن *P.* وشى كنقش اليشب *T.* يشم وارى نقشلمق ‖ La tranche de ce livre est bien jaspée بو كتابڭ اوراقى بر وجە احسن يشم وارى نقشلودر

JASPÉ. *A.* موشّى كنقش اليشب *P.* مانند يشم نقشزده *T.* يشم وارى نقشلنمش

JATTE. Espèce de vase rond, de bois ou de faïence, etc. *A.* قصعة pl. قصعات ـ صحفة ـ صحفات *P.* تبنگ *T.* چناق ‖ Grande jatte قصعهٔ كبيره ـ ايرى چناق Jatte de porcelaine صاقسونيا كارى چناق

JATTÉE. Plein une jatte *A.* ملء القصعة *T.* چناق طلوسى ‖ Une jattée de soupe بر چناق طلوسى چوربا de lait بر چناق طلوسى سود

JAUGE. La juste mesure que doit avoir un vase quelconque *A.* عيار ‖ Ce boisseau n'est pas de jauge, n'a pas la jauge بو عيار دكلدر ـ كيل عيارندە دكلدر

Il se prend aussi, pour cette verge de bois ou de fer avec laquelle on prend la mesure des futailles *A.* مقياس الفنطاس *P.* اندازهٔ جلك vul. *T.* فوچى آرشونى ‖ Mesurer avec la jauge فوچى آرشونيلە اولچمك ـ Et pour une futaille qui sert d'étalon pour ajuster les autres *A.* معيار الفنطاس *P.* معيار vul. جلك *T.* فوچى عيارى

Il se dit aussi, d'une boite percée de trous, qui sert aux fontainiers à connaître la quantité d'eau que produit une source *A.* ميزان الماء *P.* ترازوى آب *T.* صوترازوسى ـ صواولچكى

JAUGEAGE. L'action de jauger *A.* معايرة *P.* عيار سازى *T.* بوفوچيلرڭ ‖ Il a fait le jaugeage de tous ces tonneaux عيار جملەسنى عيارلدى

JAUGER. Mesurer un vase quelconque, pour voir s'il est de la mesure dont il doit être *A.* تعيير *P.* عيار كردن *T.* عيارلمق

JAUGEUR. Officier dont l'emploi est de jauger *A.* صاحب العيار *P.* عيار ساز *T.* عيار ايديجى

JAUNÂTRE. Qui tire sur le jaune *A.* مايل الى الصفرة *P.* زرد چرده *T.* صارمسى ‖ Cela est de couleur jaunâtre بو شيئڭ رنكى صارمسيدر

JAUNE. Qui est de couleur d'or, de safran *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صارى ‖ Cela est jaune comme du safran اصفرزعفرانيدر comme de l'or آلتون صاريسيدر ـ اصفر ذهبيدر

On appelle Ambre jaune, une substance résineuse qui se trouve sur les bords de la Mer Baltique *A.* مصباح الروم En Arabe vulgaire on l'appelle كهربا *P.* كهربار *T.* كاهربا

JAUNE, se dit aussi de la couleur jaune *A.* لون اصفر *P.*

آلتون صاریسی Jaune pâle doré || صاری رنک T. رنگ زرد
رنکی Jaune couleur de citron لیمونی رنکی

JAUNE D'OEUF. Cette partie de l'oeuf qui est jaune A. عرقیل
یمورطه صاریسی T. زرد خایه - زرده P. ذهب البیض -
|| Avaler un jaune d'oeuf بر یمورطه صاریسی یوتمق Dorer
de la pâte avec des jaunes d'oeufs خمیر اوزرینه یمورطه
صاریسی سورمک

JAUNIR. Rendre jaune, teindre en jaune A. ضرب - تصفیر
صاریلتمق T. رنگ زرد زدن - زرد کردن P. اللون الاصفر
صاری‌یه بویاتمق -

Et devenir jaune A. زرد گشتن P. کسب الصفرة - اصفیرار
T. صاررمق || Ces fruits commencent à jaunir بو یمشلر صاررمغه
یوز طوتدی

JAUNISSANT. Qui jaunit A. مصفر P. زردی پذیرفته T.
صاررمش || Les moissons jaunissantes صاررمش اکینلر

JAUNISSE. Maladie qui fait jaunir la peau A. علة - یرقان
الصفر P. کاخه - کاخر - رنج زردی T. صاریلق || Tel remède
guérit de la jaunisse فلان دوا علت یرقانی دافعدر

JAVART. Tumeur douloureuse qui vient au bas de la jambe
des chevaux A. جوذ P. آماس پای اسب T. داتبه آیاغنه
جیقان ورم

JAVELER. Mettre les blés par petites poignées, et les laisser
couchés sur les sillons, afin que le grain sèche A. تنشریر
الحصیدة P. خوشهٔ درویده بر زمین گسترانیدن T. اکین
بو اکین بشاقلرینی یره سرمک || Il faut javeler ces blés
بشاقلرینی یره سرمک اقتضا ایدر

JAVELEUR. Celui qui javelle A. مشرّر الحصیدة T. اکین
بشاقلرینی یره سریجی

JAVELLE. Plusieurs poignées de blé, qui demeurent couchées
sur le sillon jusqu'à ce qu'on en fasse des gerbes A. حصیدة
مشرّرة P. خوشهٔ درویده وبر زمین گسترانیده T. یره سرلمش
اکین بشاقلری

JAVELOT. Espèce de dard A. جریدة P. شل - دلنگ T.
جرید آتمق - رمی جریده ایتمک || Lancer un javelot جرید

JE. Pronom A. انا P. من P. بن

JECTIGATION. T. de Méd. Tressailement du pouls A. ارتعاش
النبض P. لرزش نبض T. نبضک طلابیمسی

JECTISSES. Il se dit des terres qui ont été remuées ou rap-
portées A. تراب مطموم P. خاک پس آورده T. طپراق
دیرنتیسی || Il ne faut pas bâtir sur ce fonds, ce sont des
terres jectisses بو محلده طرح اساس ایتمک روا دکل
زیرا طپراق دیرنتیلریدر

JÉJUNUM. T. d'Anat. On appelle ainsi le second intestin grêle,
parce qu'on le trouve souvent vide A. معاء صایم

JET. Mouvement d'un corps qui est lancé A. رمیة P. انداخت
T. آتم

JET DE PIERRE. Espace que peut parcourir une pierre jetée
بعد الرمیة الحجر P. راه سنگ انداخته T. درازی بر
طاش آتمی یر

JET DE FILET. L'action de jetter en mer un filet à pêcher,
pour prendre du poisson A. طرحة المجزفة P. یک انداخت
T. نسبیل بر آغ اتشی

JET DE LUMIÈRE. Un rayon de lumière qui paraît subitement A.
لمحة الضیا P. پرتو T. یک لمحهٔ بر پرلتی

JET D'EAU. Il se dit de l'eau qui jaillit hors d'un tuyau A.
سدم الماء pl. اسدام الماء - صخبة الما P. شادروان T.
چاغلغان || Un beau jet d'eau لطیف ودلگشا بر شادروان

LE JET DES BOMBES. C'est l'art et l'action de les jeter A.
فن الرمی الخمبرة - رمی الخمبرة P. فن خمبره اندازی
انداخت خمبره - T. خمپره‌جیلک - خمپره آتمه

JET, se dit aussi des bourgeons, des scions que poussent les
arbres, les vignes A. شطاء pl. شطوء P. ازغ T. فلز || Cet
arbre-là a fait de beaux jets cette année فلان آغاج بو سنهٔ
کوزل فلز سوردی - مبارکده کوزل فلز ویردی

On dit, en termes de fonderie, Une figure d'un seul jet,
c'est-à-dire, qui a été fondue tout à la fois A. سبکة واحدة
P. یک ریخته T. بر دوکوم || Cette statue équestre est d'un
seul jet بو صنم مردم سواری سبکهٔ واحده‌ده افراغ اولنمشدر

JETÉE. Amas de matériaux jetés à l'entrée d'un port, pour
le mettre à l'arbi des vagues A. عرمة من القضض - عرمة P.
برغ T. صوینک اوکنی کسه‌جک مولوز ییقندیلری ||
Faire une jetée à l'entrée d'un port لیمان آغزنده احداث
عرمه ایتمک

Il se dit aussi des amas de pierres, de sable et de cailloux
jetés dans la longueur d'un mauvais chemin pour le rendre plus
praticable A. فراش القضض P. فراش سنگریزه T. مولوز

Ce chemin est devenu très-commode depuis la jetée qu'on y a faite بو یول اوزرنده مولوز دوشمه‌سی طرح اولنه‌لیدنبرو غایت راحتلو اولمشدر || دوشمه‌سی

JETER. Lancer *A.* رمی ـ ارما ـ طرح ـ القا *P.* انداختن *T.* آتمق || Jeter des pierres رمی احجار un dard رمی رمح des grenades ال خمپره‌سی آتمق Jeter ses armes pour s'enfuir سمت فراره شتاب ایچون اسلحه وآلاتنی طرح ایتمک ـ بر کمسنه حامل اولدیغی اسلحه وآلاتی لاجل الفرار عار فراری ارتکاب ـ انداختهٔ زمین خزی ومذلت ایتمک Jeter quelque chose au feu بر شیئی آتشه القا ایتمک ـ ایله سلاحنی براقیویرمک de l'argent au peuple خلقه سیم نشر سیم وزر ایتمک ـ وزر آتمق des marchandises à la mer دکزه یوک آتمق ـ دریایه طرح حموله ایتمک

JETER l'ancre, c'est la faire tomber dans la mer, pour arrêter le navire *A.* القاء الانجر *P.* لنگر انداختن ـ القای لنگر *T.* دمور براقمق ـ دمور آتمق قرار کردن

JETER de l'eau bénite *A.* رش الماء المقدس *P.* آب مقدس پاشیدن *T.* مای مقدس سرپمک

On dit figur. Jeter des soupçons contre quelqu'un, pour dire, le faire soupçonner بر کمسنه‌نک حقنده القای سوء ظن ایتمک ـ Et jeter son soupçon sur quelqu'un, pour dire, le soupçonner حقنده سوء ظن ایتمک ـ بر کمسنه‌دن سوء ظن ایتمک ـ Et jeter des soupçons dans l'esprit de quelqu'un بر کمسنه‌نک ذهننده القای وساوس واوهام ایتمک

JETER, se dit aussi pour Mettre *A.* ایقاع ـ القا *P.* آوردن ـ انداختن *T.* براقمق ـ قویمق || Ce mot jette de l'obscurité dans le discours بو لفظ مذاکره‌یه القای اشتباه ایدر ـ کلامه ایقاع اشتباهی مؤدیدر Cela jette dans de grands embarras بو کیفیت غوایل جسیمه‌نک ایقاعنه بادی اولور ـ On dit aussi, Jeter des hommes, des troupes, des munitions, des vivres dans une place قلعه ایچنه عسکر ومهمات وذخیره براقمق ـ قویمق ـ Et figur. *A.* طرح *P.* انداختن *T.* آتمق || Jeter les fondemens d'un Empire طرح اساس ملک وسلطنت وضع اساس ملک ودولت ایتمک ـ ایتمک d'un établissement, d'un édifice بر عمارتک وبر بنانک اساسنی طرح ـ بر عمارته وبر بنایه تمل قویمق ـ تملنی براقمق ـ ایتمک

Il se dit aussi de l'eau qui jaillit avec impétuosité *A.* فوران *P.* زهیدن ـ *T.* فشقرمق ـ آتلمق || Une fontaine qui jette gros qui jette tant de pieds de haut ایری صولر فشقرر بر پیکار صوینی شو قدر یوکسکلکه آتار بر پیکار

Et des ulcères, des apostèmes *A.* افراغ *P.* ریختن *T.* دوکمک ـ آتمق || Ces ulcères jettent beaucoup de pus بو یاره‌لر چوق ایرین دوکر Sa plaie commence à jeter یاره‌سی ایرین جراحتی افراغ ماده‌یه باشلادی ـ آتمغه باشلادی

Et des arbres, des plantes qui produisent des bourgeons, des scions *A.* شطاء ـ اشکاء *P.* ازغ آوردن *T.* فلز آتمق ـ فلزلنمک || Cet arbre a jeté bien des scions بو آغاج فلز سورمک ـ کوزل فلز سوردی

En termes de fauconnerie, Jeter le faucon, c'est lui faire prendre l'essor. *A.* اصالة الصقر *P.* ستونه کردن *T.* طغانی صالدرمق

Il signifie aussi, faire couler du métal fondu dans quelque moule, pour en tirer une figure *A.* سبک ـ تسبیک ـ افراغ *P.* ریختن *T.* دوکمک || Jeter une figure en bronze برنچدن بر صورت سبک ایتمک Jeter en moule قالبه افراغ ایتمک Ce fondeur jette bien بو مصوغ کوزل سبک ایدر

JETER, se dit aussi en quantité de phrases. Jeter un coup d'oeil sur quelque chose بر شیئک اوزرینه طرح نظرهٔ رغبت ـ امالهٔ نظرهٔ التفات ـ عطف نیم نگاه ایتمک ـ ایتمک Jeter les yeux sur un mémoire بر قطعه تقریره طرح ـ عطف لحاظهٔ دقت ایتمک ـ انظار دقت ایتمک sur quelqu'un بر کمسنه‌نک اوزرینه طرح انظار ایتمک ـ احالهٔ نظر ـ وقف انظار Jeter de la poudre aux yeux de quelqu'un, c'est-à-dire, l'éblouir, le surprendre par de faux brillans بر کمسنه‌نک بصر بصیرتنه نشر رماد غفلت ایتمک ـ دیدهٔ بصیرتنه غبار افشان غفلت اولمق Jeter des larmes کوز یاشی ـ اشک ریز اولمق ـ اسالهٔ دموع ایتمک Jeter les hauts cris باغرمق ـ رفع صیحه ایتمک دوکمک Jeter un soupir آه ایتمک Jeter des propos القای کلام ایتمک Jeter son venin زهرینی ـ زهرینی القا ایتمک سوز آتمق ـ زهرینی براقمق ـ آتمق Jeter le dé زار آتمق Jeter au sort قرعه آتمق ـ طرح قرعه ایتمک ـ On dit, qu'un homme ne jette rien, ne jette pas son bien par les fenêtres, c'est-à-dire, ne fait pas de folles dépenses مالنی یبانه آتمز

SE JETER. Se précipiter *A.* صولت ـ هجوم ـ القاء النفس *P.* بر افتادن *T.* آتلمق ـ اوزرینه دوشمک || Il se jeta sur son

دشمن - دشمنی اوزرینه صولت وهجوم ایلدی ennemi
موقع خطره آتلدی - اوزرینه دوشدی Se jeter dans le péril
مهلکه ایچنه القای نفس ایتمک - القای نفس ایتمک
Se jeter au cou de quelqu'un بریسنک بوغازینه صولت
آتلمق - واقتحام ایتمک Les soldats se jetèrent sur ces pro-
visions, et les pillèrent عسکر نفراتی ذخیره‌نک اوزرینه
دوشوب یغما ایتمشلر در Les chiens se jetèrent sur le loup
- آتلدیلر - کلاب قورد اوزرینه صولت وهجوم ایتمشلر در
میانهٔ اعدایه القای Il se jeta au milieu des ennemis صالدیلر
دشمن ایچنه آتلدی - نفس ایلدی

On dit aussi, Se jeter dans un couvent, pour dire, s'y retirer
بر مناستره چکلمک .T اعتکاف فی الدیر .A

JEU. Il se dit de tout ce qui se fait par amusement .A لهو
.T بازیچه - بازی .P ملاعب .pl ملعبة - لعب - الهیّة -
فساددن عاری بر ملعبه Jeu innocent || اویونجق - اویون
ملعبهٔ Jeu sans malice فکر خباثتدن بریٔ بر ملعبه Jeu d'enfant
چوجوق اویونجغی - صبیان Il a dit cela par manière de
jeu شو کلامی لهو ولعب صورتنده سویلمشدر - On appelle
Jeux de main, les jeux où l'on joue à se donner de petits coups
les uns aux autres .A ملاعبة بالایادی .P بازیچهٔ دست .T
ملعبهٔ - ال خوراطه‌سی - On dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant
بازیچهٔ صبیان دکل - صبیان دکلدر - Et d'une chose qu'on
fait facilement, Ce n'est qu'un jeu بو شیٔ اویونجق مقوله‌سیدر

On dit, Prendre quelque chose en jeu, pour dire, le prendre
en plaisanterie بر شیئی لطیفه‌یه حمل ایتمک - Et cela
passe le jeu, est plus fort que le jeu, pour dire, cela passe la
raillerie فلان شئ هزل ولطیفه حدودینی تجاوز ایلدی -
لطیفه کرته‌سنی آشوردی - لطیفه‌دن چیقدی

Jeu, se dit aussi d'un exercice de récréation, qui a de cer-
taines règles, et auquel on hasarde de l'argent .A قمار .P
بر نوع قمارک Les règles du jeu || قمار .T هوسین - منگیاگری
قماره - قماردن انتفاع ایتمک Gagner au jeu شروطی
قماره Vivre du jeu قماردن کچنمک Aimer le jeu قزانمق
هوسکار اولمق S'adonner au jeu قماره مبتلا اولمق Escamoter
au jeu قمارده حیله ایتمک

On dit figur., qu'un homme fait bonne mine à mauvais jeu,
pour dire, qu'il sait bien faire semblant d'être content, quoiqu'il
n'en ait pas sujet قوری غیرت - غیرت کاذبه کوسترمک
ایتمک

Et tirer son épingle du jeu, pour dire, se tirer habilement
d'une mauvaise affaire بر تقریب یقه‌یی صیرمق

Jeu, se dit aussi d'un lieu où l'on joue à certains jeux .A
مکان اللعب - ملعب .P بازیچه گاه .T اویون یری

En parlant de certaines choses d'art, il se dit de la facilité
du mouvement qu'elles doivent avoir .A سرعة الحرکة .P
زودیٔ جنبش .T حرکت چاپکلکی || Le balancier de cette
horloge n'a pas assez de jeu بو ساعتک رقاصنده اول قدر
سرعت حرکت یوقدر

On appelle Jeu de mots, une certaine allusion fondée sur la
ressemblance des mots .A جناس || C'est un froid jeu de mots
بو جناس بارد بر جناسدر Ce jeu de mots est assez heureux
جناس لطیفدر assez plaisant تمام محلنده در

Et jeu de la nature, certaines productions de la nature qui
paraissent bizarres, extraordinaires .A غریبة الطبیعة .pl غرایب
الطبیعة || On admire le jeu de la nature dans les pierres qui
représentent des arbres et des animaux اشجار وحیوانات
رسمنی کوسترن احجار بادیٔ استعجاب وحیرت اوله‌جق
غرایب طبیعتدندر

Et jeux d'esprit, certains petits jeux qui demandent quelque
agrément d'esprit .A لطایف الملاعب - Et certaines produc-
tions d'esprit qui ont plus de gentillesse que de solidité .A
لطایف الخیال

JEUDI. Le cinquième jour de la semaine .A یوم الخمیس
.P پنجشنبه .T پرشنبه || Jeudi passé خمیس ماضی -
مؤخرا - یوم خمیس اخیر dernier کیچن پنجشنبه کونی
prochain صوک پنجشنبه کونی - سبقت ایدن یوم خمیس
قریب - یوم خمیس لاحق - اتی الورود اولان یوم خمیس
کله‌جک پرشنبه کونی - الورود اولان یوم خمیس

JEUN. Il ne se dit qu'en cette phrase, À jeun, et signifie,
sans avoir mangé de la journée .A علی الریق .P ناشتا .T
آچ قارنده || Prendre une drogue à jeun علی الریق علاج
تناول ایتمک

JEUNE. Qui n'est pas avancé en âge .A شابّ .pl شبّان -
نو - برنا .P حدیث السنّ - ذو الحداثة - فتیان .pl فتا
طفل Jeune enfant || دلو قانلو - کنج .T تازه سال - جوان
کنج جوجوق - نو جوان - طفل تازه سال - حدیث السنّ

Il est encore trop jeune fille کنج قیز ـ بنت حدیث السنّ pour entrer dans les charges مناصب ضبط ایچون پک وقت شبابندنبرو Je l'ai connu tout jeune حدیث السنّدر باش وکالت Il a été fait chancelier bien jeune معارفدم وار در Il est bien jeune مسندینه حال حداثتنده تعیین اولنمشدر pour un si grand emploi بو یله مقام عالی ایچون هنوز عهد حداثتمده Dans mon jeune âge حداثت سنّی وار در Dans son jeune temps عهد شبابنده Dans ma jeune saison عنفوان عالم شبابمده ـ Il se dit aussi, de celui qui a quelque chose de la vigueur de la jeunesse || Il ne vieillit point, il est toujours jeune هنوز تشیّخ ایده میوب حال شبابی الی الآن باقیدر Il a le visage aussi jeune que s'il n'avait que vingt ans یکرمی یاشنده بر کنج کبی سیماسنک تازه لکی باقیدر Avoir la voix, l'esprit, l'humeur jeune صوت وصداده وذهنده وطبیعتده آثار شباب اولمق

Il se prend aussi pour Cadet *A.* صغیر *P.* کوچک *T.* کوچک

Il se dit aussi des bêtes *A.* فتیّ pl. فتاء ـ صغیر السنّ *P.* خرد سال *T.* کنج || Un jeune chien بر کلب خرد سال oiseau کنج خروس coq مرغ خرد سال

Et des arbres et des plantes *A.* حدیث الظهور *P.* نو رسیده *T.* تازه سال ـ کوریه ـ کنج || Un jeune chêne کنج میشه آغاجی Un jeune bois کنج بر قوریلق Une jeune vigne نو رسیده نبات نورسیده ـ نبات حدیث الظهور plant کرومی باغ

JEÛNE. Abstinence d'alimens par motif de religion *A.* صیام *P.* روزه *T.* اوروج || Le jeûne est de précepte ecclésiastique ایّام صیامک مناسک دینیّه دندر Tous les jours de jeûne صیام اوروجی ـ فسخ صوم ایتمک Rompre son jeûne جملهسی بوزمق Pour observer le jeûne, on ne mangeait qu'après le soleil couché شرط صیامک رعایتی ضمننده بعد المغرب طعام ایدرلر ایمش Le jeûne des Mahométans pendant le Ramadan *A.* صوم الرمضان

Il se dit aussi sans rapport à la religion. *A.* امساک عن الاکل ـ الطعام *P.* پرهیز از خورش *T.* یمکدن امساک || Le jeûne de Moïse et celui d'Élie durèrent quarante jours حضرت موسی وحضرت ایلیاسک طعامدن امساکلری کسلمه مدّتی قرق کون متمادی اولمشدر Le jeûne de Jésus-Christ a été de quarante jours حضرت عیسی قرق کون طعامدن امساک ایلدی

JEÛNER. Observer les jeûnes ordonnés par l'Église *A.* صوم ـ صیام *P.* روزه داشتن *T.* اوروج طوتمق || Jeûner deux fois la semaine هفتده ایکی ـ هفتده ایکی کرّه صایم اولمق Il jeûne pour se mortifier تشدّد ومجاهده کون اوروج طوتمق Il jeûne tous les samedis هر یوم سبتده ضمننده صیام ایدر صیام ایدر

Et manger peu *A.* قتانت ـ قلیلاً اکل *P.* اندک خوردن *T.* آز یمک || C'est un avare qui fait jeûner ses domestiques خدمتکارلرینه یمکی آز یدرر بر خسیسدر Il est trop replet, il faut le faire jeûner pour le guérir بغایت ملحّم اولدیغندن بو علّتدن شفاسی قتانته محتاجدر

JEUNESSE. L'âge qui est entre l'enfance et la virilité *A.* حداثت ـ حداثة السنّ ـ شباب *P.* جوانی ـ تازه سالی *T.* کنجلک || Durant la jeunesse مدّت شبابده La jeunesse passe vite ایّام حداثت قلیل ـ عهد شباب سریع الزوالدر Dans sa première jeunesse البقا در ـ اوائل وقت شبابنده Dans sa verte jeunesse ابتدای نشأت حداثتنده ریعان نو بهار شبابنده ـ عنفوان عالم حداثتنده ـ شبابنده Les bouillons de la jeunesse غلوان شباب Les feux, les ardeurs, les plaisirs de la jeunesse حرارت حمیّای شباب وجوشش حال شبابک les fautes, les erreurs شباب وحظوظات شباب زلّات وهفواتی Passer sa jeunesse dans les plaisirs ایّام حداثت سنّی مشتهیّات نفسه صرف ایتمک Il a perdu sa jeunesse ایّام حداثتنی ـ وقت حداثتنی عبثه صرف ایلدی ـ بیهوده یره هبا وهدر ایلدی On dit proverb., Si jeunesse savait et vieillesse pouvait کنجلکده درایت واختیارلقده قوّت اوله ایدی

Il signifie aussi, ceux qui sont dans l'âge de la jeunesse, et même ceux qui sont encore dans l'enfance *A.* اطفال وصبیان *P.* کودکان *T.* چوجوقلر || Enseigner, corriger, élever la jeunesse اطفال وصبیانی تعلیم ایتمک وتأدیب واصلاح ایتمک واطفال وکودکانی تربیه ایتمک

Et ceux qui sont de l'âge de vingt ans à trente-cinq ou environ *A.* فتیان *P.* نو جوانان *T.* دلی قانلولر || Toute la jeunesse de la ville s'exerçait مملکتک بالجمله فتیان ونو جوانلری تعلّم ایدرلر ایدی

JEÛNEUR. Celui qui jeune *A.* صایم pl. صوّام *P.* روزه دار *T.* اوروجلو

JOAILLERIE. Métier de joaillier *A.* فنّ الاعمال الجواهر *P.*
جوهرگری *T.* جواهرجیلك || Il s'est enrichi à la joaillerie
اعمال جواهر صنعتنده کسب ثروت ایتمشدر Il se mêle
de joaillerie جواهرجیلغه قاریشور

JOAILLIER. Ouvrier qui travaille en joyaux, en pierreries *A.*
جواهرجی *T.* جوهرگر *P.* جوهریون pl. جوهریّ

JOIE. Satisfaction vive qu'on ressent en soi dans la possession
d'un bien *A.* سرور ـ مسرّت pl. مسارّ ـ حبور ـ فرح ـ فرحت
انشراح *P.* شادی ـ شادمانی ـ خرّمی *T.* سونج || Grande
joie سرور عظیم excessive مسرّت مفرطه longue سرور مدید
immodérée سرور وفرح فوق الاعتدال ـ دائرهٔ اعتدالدن
courte مسرّت قلیلة المدّة خارج فرح ومسرّت ـ سرور مختصر
fausse سرور کاذب ـ سرور ساخته publique مسرّت عامّه Épan-
chement de joie فیضان حبور وانشراح mouvement هیجان
transport اهتزاز شادمانی ومسرّت Cris de joie اصوات سرور
larmes های وهوی شادمانی ومسرّت ـ شادی وسرور دموع
Signes, marques de joie اشک شادی ـ دموع قارّه ـ سرور
Être ravi de joie امارات سرور وحبور غلبهٔ فرح وسرور ایله
Donner, causer de la joie à quelqu'un خوش ربوده اولمق
Recevoir de la joie ایراث فرح وسرور ایتمك کسب سرور
Nager dans la joie شناور بحر سرور وشادمانی وانشراح ایتمك
Il ne se sent غریق دریای انشراح وحبور اولمق ـ اولمق
pas de joie فرط ـ فرط حبور ومسرّت ایله هایم وسرگرداندر
La joie paraissait dans son visage سروردن مسلوب الشعور در
ناصیهٔ حالنده ـ سیماسنده آثار انشراح وسرور نمایان ایدی
Je vous servirai avec joie فرح جان ایله سکا خدمت ایده‌جکم
Cette nouvelle remplit la ville de joie بو خبر مسرّت اثر
Leur joie جمیع شهری مالامال شادمانی وحبور ایتمشدر
se changea en tristesse فرح وسرورلری ترح وکدره منقلب
اولمشدر

On appelle Feux de joie, les feux qu'on fait dans les ré-
jouissances publiques *A.* مشاعل السرور *P.* چراغان سرور
چراغان شنلکی *T.* وشادی

Et fille de joie, une fille prostituée *A.* بکر زانیة *P.* دختر
غر *T.* قحبه قیز

JOIGNANT. Qui est contigu *A.* ملاصق ـ متصل *P.* بهم
پیوسته ـ همسایه *T.* بتشك ـ قرب واتّصالده اولان || Une
maison joignante à la mienne منزلمه متصل اولان خانه ـ
خانه‌مك قرب واتّصالنده کائن بر منزل Un champ joi-
gnant la prairie چمنزاره متصل اولان تارلا Les maisons joi-
gnantes ont été brûlées اتّصالده واقع اولان بیوت ومنازل
محترق اولمشدر

Il est aussi préposition, et signifie, sans qu'il y ait rien en-
tre deux *A.* ملاصقاً ـ متصلاً *P.* بهم پیوسته *T.* بتشك ||
Une maison joignant la sienne خانه‌سنه بتشك اولان خانه ـ
خانه‌سنه متصلاً موجود اولان منزل

JOINDRE. Approcher deux choses l'une contre l'autre, en sorte
qu'elles se touchent *A.* وصل ـ الصاق *P.* بهم پیوستن *T.*
بتشدرمك || Ces pièces de bois n'ont pas été jointes بو
آغاج قطعه‌لری متصل اولمامشدر Joindre deux ais avec de
la colle forte ایکی تخته‌یی طوتقال ایله وصل والصاق
بری برینه بتشدرمك ـ ایتمك

Il est aussi neutre *A.* اتّصال ـ التصاق *P.* بهم پیوسته
شدن *T.* بتشمك || Cette porte ne joint pas bien بو قپو
کرکی کبی بتشمز Prenez garde que cela joigne mieux
فلان شیٔ بر ابوجه کسب اتّصال ایلمکه دقت ایله

JOINDRE LES MAINS. C'est les approcher en sorte qu'elles tou-
chent l'une à l'autre *A.* تطبیق الایادی *P.* دست بر هم
نهادن ـ دست پیوستن ـ دست صلیبی کردن *T.* ال
ایفای فریضهٔ باغلمق || Joindre les mains pour prier Dieu
صلات ضمننده تطبیق ایادیٔ خضوع ومسکنت ایتمك ـ
استدعای pour demander pardon وقت صلاته اللری باغلمق
عفو ایچون دست بر هم نهادهٔ تضرّع ونیاز اولمق

Il signifie aussi, ajouter, mettre une chose avec une autre
A. ضمّ ـ الحاق *P.* بر هم نهادن *T.* علاوه ـ اولاشدرمق
قلمق || Joignez cette maison à la vôtre بو خانه‌یی کندو
منزلکه ضمّ والحاق ایله Il a joint ces deux jardins بو ایکی
باغچه‌یی بری برینه الحاق ایلدی Il faut joindre ce pe-
tit traité au livre que vous avez fait بو مقاله‌یی تألیف
ایلدیککز کتابه ایچنه ضمّ ایتملوسك Il joignit ses priè-
res aux miennes نیازمه ضمّ ایلدی Joi-
gnez à ces raisons-là les passages et les autorités des Pères بو
دلیللره ائمّهٔ عظامك مقالات واشهاداتلرینی دخی علاوه ایله
قاوشدرمق *T.* بیکجا آوردن *P.* جمع *A.* Et unir, rassembler
بر یره کتورمك || Joindre l'autorité spirituelle avec la tem-
porelle قوّت روحانیه‌یی قوّت دنیویه ایله جمع ایتمك

la prudence avec la valeur درایتی شجاعت ایله جمع ایتمک
la douceur avec la حزامتی جلادت ایله بر یره کتورمک ـ
majesté رفق وحلمی شوکت وعظمت ایله بر یره جمع
ایتمک

Et allier *A.* ربط فی سلک الاتحاد ـ ربط بالاتحاد *P.*
T. برلشدرمک || Si vous pouviez joindre یکجهت کردن
ces deux princes ensemble, joindre leurs forces, leurs armes بو
ایکی پادشاهلری وید حکومتلرنده اولان قوّتی وعسکرلرینی
Quand il a vu سلک اتحاده ربط ایتدره بیلور ایسه‌ک
qu'il était trop faible, il s'est joint à un tel ضعف حالنی
Il se joignit au لدی المشاهده فلان ایله اتحاد ایلدی
parti contraire طرف مخالفین ایله اتحاد ایلدی Ils sont
joints ensemble pour leur intérêt commun مصلحت مشترکلری
Ils ربط اتحاد ایتمشلر در ـ ایچون بری برلریله متحد درلر
sont joints d'amitié, il faut les joindre encore d'intérêt میانه‌لرنده
رابطهٔ محبّت درکار ایسه ده مصلحتجه دخی اتحادلرینه
بینلرنده اولان علاقهٔ محبّتی حسب ـ همّت اولنمق لازمدر
المصلحه دخی بررابطهٔ اتحاد ایله تأکید ایتمک اقتضا ایدر

Et se trouver ensemble, se rencontrer *A.* ملاقات ـ تلاقی
|| جمع اولمق ـ قاوشمق *T.* با هم رسیدن *P.* اجتماع ـ
Ils se joignirent en tel endroit ـ فلان یرده ملاقی اولمشلر در
Nous nous joindrons en tel فلان محلده جمع اولمشلر در
lieu فلان محلده مجتمع اوله‌جغز L'armée de… a joint l'ar-
mée de… ـ فلانک اردوسی فلانک اردوسنه ملاقی اولمشدر
فلانک اردوسیله جمع اولمشدر

Et atteindre *A.* درپی رسیدن *P.* لحوق ـ ادراک ـ درک
T. یتشمک ـ ایرشمک || Quoiqu'il fût parti avant moi, je le
joignis bientôt بندن اوّل عزیمت ایتمشیکن در حال ادراکنه
در حال آکا یتشدم ـ دسترس اولدم

Joint. *A.* متلاصق ـ متواصل ـ متّصل *P.* بهم پیوسته *T.*
A. اولاشمش *T.* بر هم نهاده *P.* ملحق ـ منضمّ *A.* بتشمش
یکجهت *P.* متحد *A.* قاوشمش *T.* یکجا آمده *P.* مجتمع
ـ قویّاً متّصل اولان الواح || Des ais bien joints *T.* برلشمش
Deux hommes بری برلریله کرکی کبی بتشمش تخته‌لر
joints ensemble بینلرنده رابطهٔ یکجهتی واتحاد اولان ایکی
Deux armées jointes بری برلریله مجتمع ایکی اردو کشی

Ci-Joint. *A.* برابر اوله‌رق *T.* با هم *P.* مربوطاً ـ مصحوباً
|| Je vous envoie ci-joint la déclaration du roi بیان حالی
حاوی اولان فرمان پادشاهی اشبو مکتوبه مصحوباً طرفکه
Les mémoires ci-joints اشبو ورقه‌یه مربوطاً ارسال اولنور
اشبو ورقه ایله برابر اوله‌رق ـ ارسال اولنان تقریرلر

JOINT. Articulation, l'endroit où deux os se joignent *A.* وصل
pl. ایکی *T.* بندگاه استخوان *P.* فصوص pl. فصّ ـ اوصال
|| کمیکک اک یری Il a le bras cassé au-dessus du
joint فصّ عظامک اوست طرفنده الی منکسر در Le
joint de l'épaule اوموز کمیکنک اک یری ـ فصّ منکب
V. Article.

Il se dit aussi des pierres, des pièces de menuiserie, etc. *A.*
معقد pl. معاقد ـ موصل pl. مواصل *P.* بندگاه *T.* اک یری
|| Ces ouvrages de menuiserie sont si bien travaillés, qu'on n'en
voit pas les joints بو طوغرامه ایشلری شول رتبده استادانه
ایشلنمشدر که معاقد ومواصللری بللورسز در

JOINTÉ. Il ne se dit que d'un cheval qui a le paturon dis-
proportionné *A.* فرس غیر متناسب الارساغ *P.* اسب خورده
T. نا هموار بوقاغیلغی او یغونسز بارکیر

JOINTÉE. Autant que les deux mains ensemble peuvent con-
tenir *A.* حفنة ـ ملء الکفین *P.* دو کف *T.* انباشتهٔ
Une jointée d'orge شعیر || ایکی آوج طلوسی ایکی آوج طلوسی

JOINTIF. Terme de menuiserie. Qui est joint *A.* ملتحق *P.*
|| Les ais de ce plafond با یکدیگر پیوسته *T.* بتشمه ـ چاتمه
sont jointifs بو دوشمه‌نک تخته‌لری چاتمه در

JOINTURE. Joint. V. ce mot || Toutes les jointures du corps
Il avait des douleurs dans les jointures بدنک کافّهٔ اوصالی
مفاصلده وجعی وار ایدی ـ فصوص واوصالده وجعی وار ایدی

JOLI. Gentil, agréable *A.* مطبوع ـ جمیل ـ لطیف ـ مرغوب
P. دلپسند ـ دلارا ـ دلاویز ـ خوش ـ زیبا *T.* کوزل || Un
joli enfant مطبوع اللقا بر چوجوق Elle n'est pas belle, mais
elle est jolie حسنا دکل انجق مطبوعه در Il est d'une jolie
taille مطبوع القامه در Un joli habit جامهٔ ـ لباس جمیل
دلپسند

On dit d'un jeune homme qui s'est fait remarquer à la guerre,
Il fit une jolie action à un tel siége فلان محاصره‌ده بر فعل
برفعل ممدوح واجب التحسینه ـ مستحسنه موفّق اولمشدر
Un joli officier ممدوح برعسکر ضابطی بر کردار پسندیده‌یه ـ

JOLIMENT. D'une manière jolie *A.* بالحسن واللطافة ـ مطبوعاً
P. دلپسندانه *T.* کوزل ـ خوشلق ایله || Il danse joliment

مطبوعًا متلبسدر Il est joliment vêtu بالحسن واللطافه رقص ایدر
بو طفل بالحسن واللطافه جواب ایدر Cet enfant répond joliment

JONC. Plante aquatique dont on fait des liens, des nattes, etc.
A. اسل ـ كولان *P.* دخ ـ دوخ *T.* حصیر ـ قوغه‌لق اوتی
قوغه‌لق اوتندن اورلمش سپدلر Des paniers de jonc || اوتی
صولاق قوغه‌لق اوتی حصیرلری Jonc de marais Nattes de jonc
بطاق یرلرده نابت اولان قوغه‌لق اوتی C'est un méchant
fonds, il n'y croît que des joncs ایشه یرامز بر طپراقدر آنده
حصیر اوتندن غیری بر شئ بتمز Il se dit aussi d'une canne
de jonc *A.* قصب الكولان *P.* نای دوخ *T.* حصیر اوتی قامشی
Il se dit aussi d'une espèce de bague dont le cercle est égal
partout *T.* حلقه

JONCHÉE. Toutes sortes d'herbes, de fleurs, de branchages
dont on jonche les rues, un jour de cérémonie *A.* فراش من
اجناس الازهار والنباتات منثورة ـ اجناس الازهار والنباتات
P. گلها وگیاهای گوناگون در کوچه افشانده علی الازقة
T. سریلوب یره دوشنمش درلو اوتلر وچیچكلر || Jeter de
la jonchée نثر ایتمك اجناس ازهار ونباتات ـ زوقاقلره
زوقاقلری اجناس نباتات وازهار ایله فرش ایتمك

JONCHER. Jeter sur les rues de la jonchée *A.* نثر الاجناس
فرش الاجناس النباتات ـ الازهار والنباتات على الازقة
P. در کوچها گلها وگیاههای گوناگون افشاندن علی الازقة
T. زوقاقلره درلو درلو اوتلقلر دوشمك || Les habitans jon-
chèrent les rues d'herbes odoriférantes اهالیٔ بلده زوقاقلری
گوناگون معطر اوتلقلر ایله دوشدیلر ـ Figur. || La campagne
était jonchée de morts روی صحرا ابدان اموات ایله مفروش
ـ ابدان اموات ومقتولین ایله پوشیده ایدی ـ ایدی
قاپلنمش ایدی

JONCHÉ. *A.* مفروش باجناس الازهار والنباتات *P.* بگلها
وگیاههای رنگارنگ پوشیده *T.* درلو درلو چیچكلر واوتلقلر
ایله دوشنمش

JONCTION. Union, assemblage *A.* اجتماع ـ ملاقات ـ التقا
P. بهم رسی *T.* بر یره گلمه ـ قاوشمه || La jonction de deux
armées ایكی اردولرك بری برلرینه اجتماعی de deux ri-
vières ایكی نهرك بری برینه قاوشمسی ـ التقاء النهرین
de ces deux princes بو ایكی پادشاهلرك اجتماعی

JONGLERIE. Tour de passe-passe *A.* شعوذة *P.* منجیك ـ
حقه بازلق *T.* شعبده كاری

JONGLEUR. Joueur de tours de passe-passe *A.* مشعوذ *P.*
منجیكباز ـ شعبده باز *T.* حقه باز || Plusieurs peuples sau-
vages ont des jongleurs qui exercent la médecine et la magie
وافر امم وحشیّه ایچنده حقه‌بازلر اجرای طبابت واعمال
سحر ایدرلر

JONQUILLE. Plante *A.* نسرین *P.* نسرین *T.* مصر گلی

JOUBARBE. Plante *A.* حیّ العالم *P.* همیشك جوان *T.*
قیا قوروغی

JOUE. La partie du visage qui s'étend depuis les tempes et
les yeux jusqu'au menton *A.* خد pl. خدان ـ عارض ـ وجنة
pl. وجنات ـ ملطم pl. ملطمان *P.* رخ ـ رخسار *T.* یكاق ||
Joue droite وجنهٔ یمنا gauche وجنهٔ یسرا enflée خد منتفخ
Avoir les joues enflées الخد منتفخ اولمق ـ یكاقلو شیشكن
اولمق creuses خمیص الخد اولمق ـ باتقین یكاقلو اولمق
وجنهٔ حمرا صاحبی Rouges, vermeilles یكاغی چقور اولمق ـ
اولمق ـ رخساری گلگون اولمق ـ آل یكاقلو اولمق Baiser
à la joue تقبیل خدی ـ صحن ایتمك ـ یكاغی بوس ایتمك
یكاغی اوپمك ـ

On dit, Donner sur la joue, couvrir la joue, pour dire, donner
un soufflet *A.* لطم *P.* سیلی زدن *T.* شمارلمق ـ شمار اورمق

JOUER. Se récréer, se divertir *A.* تلعب ـ التها *P.* بازیدن
T. باختن ـ اویناق || Ces enfans jouent ensemble بو اطفال
بری برلریله تلعب ایدرلر Ne sauriez-vous jouer sans vous
fâcher? طارلمیدرق اوینامق بیلمزمیسك

Se Jouer. *A.* تلاعب ـ ملاعبة *P.* با همدیگر بازیدن *T.*
اویناشمق || Cet enfant se joue avec tout ce qu'on lui donne
بو چوجوق النه هر نه ویرلسه ملاعبه ایدر Les petits chats
se jouent avec des balles کدی انیكلری طوبلر ایله اویناشور
— On dit figur. Faire une chose en se jouant, et se jouer
de quelque chose, pour dire, la faire en s'amusant et sans peine
|| Cet ouvrage aurait paru difficile à tout autre, il l'a fait en
se jouant بو كتابك تألیفی سائرلره مشكل عد اولندجق
مقوله‌دن ایكن ملاعبه طریقیله انشاسنه ظفریاب اولمشدر ـ
اوینایه‌رق یاپدی

On dit aussi, Se jouer de quelque chose, pour dire, l'em-
ployer en un mauvais sens || C'est un impie, il se joue de l'Écri-
ture-Sainte, de la religion بو بر كافر در كتب منزله‌یی
كتاب الله ودینی ـ اویون یرینه قور ـ دینی ملعبه عد ایدر

ایله اوینار – On dit aussi, Se jouer de la vie, de la fortune des hommes مال وجاننی – خلقک مال وجانیله اوینامق – Et se jouer à quelqu'un, pour dire, l'attaquer inconsidérément اویون عدّ ایتمک || Ne vous jouez pas à lui, il n'entend pas raillerie بو آدم ایله اوینامه لطیفه‌دن آلمز Quoi, il a osé se jouer à moi! بو نه بکامی اویون اوینامغه جسارت ایلدی – Et ne vous jouez pas à cela, pour dire, ne soyez pas assez fou pour faire cela بو خصوصده – بو شیٔ ایله اوینامه اوینامه

Se Jouer de quelqu'un, signifie aussi figur., se moquer de lui T. خنده خریشی نمودن P. مهارات – تمسخر – استهزا A. مسخره‌لغه آلمق – ذوقلنمک || Ne voyez-vous pas qu'on se joue de vous? سنی استهزا ایتدکلرینی کورمزمیسک Penserait-il se jouer de moi? بنی ذوقلنمکه جسارتی وارمیدر – On dit aussi, que la fortune se joue des hommes, pour dire, qu'elle rompt leurs projets فلک شعبده کار تدبیر بشری مسخره‌لغه چویرر

Jouer, signifie aussi, se divertir à un jeu quelconque A. تلاعب P. بازیدن T. اوینامق || Jouer aux échecs شطرنج اوینامق au trictrac طاوله اوینامق à la boule طوب اوینامق aux dés زار اوینامق On ne donne plus à jouer dans cette maison بو خانده فیما بعد اویون اوینامیورلر

Jouer aux cartes A. مقامرة P. منگیاگری کردن T. قمار اوینامق

Jouer des gobelets. Faire des tours de passe-passe T. حقه‌بازلق ایتمک

On dit figur. Jouer au plus sûr, pour dire, choisir de deux expédiens celui où il y a le moins de risque A. اختیار اهون T. الشرّین ایکی کوتینک اهونجه‌سنه یاپشمق

Et jouer à jeu sûr, pour dire, être sûr de la réussite d'une entreprise ایشی صاغ قازیغه باغلمق – صاغ تخته‌یه بصمق

Et jouer à quitte ou double, pour dire, risquer le tout pour le tout هر چه بادا باد دییه‌رک بر ایشه صالمق

Et qu'un homme joue de malheur, pour dire, que ce qu'il entreprend lui réussit mal – اموزنده ادبار وشآمت وار در النده میمنت یوقدر

Jouer, signifie aussi, tromper quelqu'un, l'amuser. V. ce mot.

On dit proverb. Jouer une pièce, jouer un tour à quelqu'un, pour dire, lui faire un méchant tour A. مخاتلة P. رنگ نمودن T. فند کوردن – دوباره ایتمک – اویون ایتمک || Il m'a voulu jouer un tour auprès d'un tel بر فلانک یاننده بکا اویون ایتمک قیدنده اولدی – On dit dans le même sens, Jouer d'un tour à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر دوباره ایتمک

Et représenter une pièce dans le théâtre T. اوینامق – On dit figur., qu'un homme joue un grand rôle, lorsqu'il a une grande influence dans les affaires de l'État امور معظمه‌ده اثبات وجود ایتمک Et qu'il joue un petit rôle, lorsqu'il a peu d'influence جزئیات امورده اثبات وجود ایتمک

Et toucher un instrument de musique A. ضرب P. زدن – نواختن T. چالمق || Jouer du violon کمان چالمق du hautbois سورنا چالمق Il joue de toutes sortes d'insrumens آلات موسیقیه‌نک هر نوعنی چالر Il joue sur tous les tons هر پرده‌ده ساز چالر

Il se dit aussi des armes A. اعمال السلاح T. سلاح قوللنمق

Et avoir l'aisance et la faculté du mouvement. Il se dit d'un ressort, d'une machine A. نغضان – حرکت – تحرّک P. جنبیدن T. ایشلمک – اوینامق || Ce ressort joue bien بو زنبرک ایو ایشلر Cette serrure ne joue pas bien – بو کلید ایو ایشلمز

On dit figur. Faire jouer toutes sortes de ressorts dans une affaire – برخصوصده انواع تدابیر وصنایع اعمال ایتدرمک کافهٔ تدابیر وصنایع ممکن الاعمالی فعله کتورمک

On dit aussi, Faire jouer un canon, une mine, pour dire, y mettre le feu T. طوپه – ایشلتمک – طوپی ولغمی طوتشدرمق ولغمه آتش ویرمک

Et que les eaux, les jets d'eau, les cascades jouent, pour dire, qu'elles ne sont plus retenues, qu'on les a lâchées A. انسدام المیاه P. شادروان بجنبش آمدن T. فسقیه‌لروچاغلغانلراوینامق صولری اوینادیلر || On fit jouer les eaux

On dit, Jouer du drapeau, pour dire, faire voltiger un drapeau avec adresse A. تحریک اللواء – تهزیز اللواء P. بیرق جنبانیدن T. بیراق اوینانمق

JOUET. Ce avec quoi on fait jouer les enfans A. ملعبة P. بازیچه T. اویونجق || Jouet d'enfant بازیچهٔ – ملعبهٔ صبیان – کودگان – چوجوق اویونجغی – On dit figur., qu'un vaisseau est le jouet des vents, des flots, des tempêtes فلان سفینه ملعبهٔ دستخوش امواج پر خروش دریا در – امواج دریا در – Et

qu'un homme est le jouet de la fortune لُعبهٔ فلک نا سازکار
دستخوش فلک غدار اولمشدر ـ اولمشدر de ses passions
دستخوش امراض نفسانیه‌سی اولمشدر

Il se dit aussi d'une personne dont on se moque *A.* لُعبة ـ
مسخر *P.* مسخره *T.* خنده خریش ‖ Pensez-vous qu'il veuille
être votre jouet ? مسخره‌ک اولمغه راضی ایدوکنیمی ظنّ
ایدرسک Il est devenu le jouet de tout le monde لعبهٔ عالم
مسخر کافهٔ ناس اولمشدر ـ اولمشدر

JOUEUR. Qui joue, qui folâtre avec quelqu'un. En ce sens
il ne se dit qu'en cette phrase: Un rude joueur *A.* ملاعب
مضرّ *P.* بازندهٔ بد کار *T.* یرامز اویناشیجی

Et qui joue à quelque jeu *A.* لاعب *P.* بازنده *T.* اوینابیجی
اویونجی ـ ‖ Joueur de boule بازندهٔ طوب Bon joueur لاعب
استاد اوینجی ـ ماهر

Et qui a la passion du jeu *A.* قامر ـ مقامر ـ فاجل *P.*
منگیاگر ـ هوسیناز ـ قمار باز *T.* قمارجی ‖ Ne donnez pas
votre fille à ce jeune homme, c'est un joueur بو اوغلان قمار
باز در قزیکی آکا ویرمه

Joueur d'instrument *A.* عازف *P.* سازنده *T.* چالقیجی

Joueur de farce *A.* لاعب السخریات ـ لعّاب المضحکات
P. سخریه باز *T.* مقلد ـ مسخره‌لق ایدن

JOUFFLU. Qui a de grosses joues *A.* مکتّل الملطمان *P.*
بالیده رخسار *T.* بوغون یکاقلو ـ شیشکین یکاقلو

JOUG. Pièce de bois que l'on met sur la tête des boeufs, et
qui sert à les atteler *A.* نیر *ps.* انیار ـ مقرن *P.* یوغ ـ
جید ‖ Mettre les boeufs au joug بوینْدرق *T.* لُباد ـ سرآماج
ـ اوکوزه بوینْدرق اورمق ـ بقره ضرب مقرن ایتمک
جید leur ôter le joug اوکوزک بوینْنه بوینْدرق طاقمق
اوکوزک بوینْندن بوینْدروغی ـ بقردن فک مقرن ایتمک
آلمق

Il signifie figur. servitude, sujétion *A.* ربقة ـ ربقة التبعیّة
T. بند فرمانبری ـ بند بندگی *P.* ربقة الاطاعة ـ الرقیّة
ربقهٔ کاسرة rude ربقهٔ گران رقیّت Joug pesant ‖ قوللق باغی
ربقهٔ ما لا insupportable ربقهٔ عنیفه fâcheux الرقاب رقیّت
Le joug ربقهٔ تحمّلگداز فرمانبری وتبعیّت ـ یطاق تبعیّت
de la servitude ربقهٔ قانون وشریعت de la loi ربقهٔ رقیّت
du mariage نکاح باغی ـ بند نکاح ـ رابطهٔ نکاح ـ ربقهٔ نکاح
Mettre sous le joug زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتمک Imposer

un joug تحمیل ربقهٔ تبعیّت ایتمک Porter le joug متحمّل
ربقهٔ رقیّته سرفرو بردهٔ انقیاد اولمق ـ ربقهٔ عبودیّت اولمق
S'affranchir du joug بند بندگیدن تفصّی واستخلاص ایتمک
فک ربقهٔ Secouer le joug ربقهٔ اطاعتدن رهایاب اولمق ـ
ربقهٔ عبودیّتدن گردنپیچ سرفروبی ـ اطاعت ایتمک
مقلّد Le joug s'est appesanti sur leurs têtes واطاعت اولمق
گردن عجز ومسکنتلری اولان ربقهٔ رقیّت نو بنو کسب
ثقالت ایتمشدر Jésus-Christ dit dans l'Évangile que son joug
est doux حضرت عیسی انجیل شریفده بیورمشدر که گردن
عباده تقلید ایلدیکی ربقه خفیف وملایمدر

JOUIR. Avoir la jouissance actuelle d'une chose *A.* تمتّع ـ
برخوردار ـ بهره مند شدن ـ کامران شدن *P.* تصرّف ـ استمتاع
بر چفتلکدن ‖ فائده‌لنمک *T.* شدن Jouir d'une terre
d'une بر چفتلکک حاصلاتیله متمتّع اولمق ـ تمتّع ایتمک
pension بر معاش ایله تمتّع ایتمک de cent mille écus de
rente یوز بیک غروش ایراد ایله استمتاع ایتمک Il est
majeur, il jouit de son bien حدّ بلوغده اولمغله مالندن تمتّع
Il حدّ بلوغه رسیده اولمغله مالنه متصرّفدر ـ ایدر jouit de
ses droits مستحق اولدیغی حقوق ایله متمتّعدر Il ne jouit
de rien هیچ بر شیئدن تمتّع ایتمز Il jouissait paisiblement بلا
متصرّف ایدی ـ نزاع متمتّع ایدی Il faut le laisser jouir
تصرّفنه ـ تمتّعنه رخصت ویرملو در Vous m'avez vendu votre
terre, faites-moi jouir چفتلککی بکا فروخت ایلدک اسباب
تمتّعکد تصرّفنه دخی همّت ایله Qui vous empêche de jouir?
منافع فتحه تصرّفکه ـ کیم مانع اولور Jouir de la victoire
صحّت کامله ایله متمتّع d'une parfaite santé وعزا ایله تمتّع ایتمک
بخت میمون ایله کامران de la bonne fortune وکامروا اولمق
de la vie نعمت حیات ایله تمتّع ایتمک du repos اولمق
منافع راحت وآرام ایله استمتاع ایتمک de la gloire éternelle
سعادت ابدیّه ایله متمتّع وکامران اولمق Il sait jouir de la
vie لذّت حیات ایله تمتّعک طریقنی بیلور Il jouit du
présent, sans trop songer à l'avenir مستقبله چندان صرف
ذهن ایتمیه‌رک حال حاضر ایله تمتّع ایدر Ce guerrier, cet
auteur savait parfaitement jouir de sa réputation بو عسکری وبو
مؤلّف موفّق اولدیغی حسن صیت وشهرتدن متمتّع
اولمنک طریقنی بیلور ایدی

Il se prend aussi pour S'amuser de... *A.* کسب الفرح *P.* صفا
یافتن ـ ذوقیاب شدن *T.* خوشلنمق ‖ Jouir de l'embarras

de quelqu'un بركمسندنك دوچار اولديغى غائلەدن صفاياب
des plaisirs du monde لذايذ دنيويّەدن ذوقياب اولمق اولمق
— On dit aussi absolument, Il est riche, mais il ne sait pas jouir صاحب ثروت ويسار در انجق لذايذ دنيادن صفاياب اولمنك طريقنى بيلمز

On dit, Jouir d'une femme, pour dire, avoir commerce avec elle *A.* استيفاء الحظّ || Il jouit d'une telle femme فلان قارى ايله استيفاى حظّ ايدر

JOUISSANCE. Usage et possession de quelque chose *A.* تمتّع pl. تمتّعات — تصرّف *P.* كامرانى — برخوردارى — بهرەمندى — ملكدارى *T.* فائدەلنمه — متصرّفلك || Jouissance paisible تصرّف بلا نزاع longue تصرّف مديد parfaite تصرّف تامّ — تمتّع تامّ وكامل Avoir pleine et entière jouissance de ses biens كندو اموالندن — كندو اموالنه تماما وكاملا متصرّف اولمق بر وجه اكمل متمتّع اولمق Il a obtenu un arrêt qui le met en jouissance de ces terres اول املاكه تصرّفنى ناطق برقطعه فرمان تحصيل ايلدى On lui en a accordé, donné la jouissance تصرّفنه رخصت ويرلمشدر Après une jouissance de longues années تمتّعندنصكره — سنين متوافره تصرّفندنصكره Troubler dans la jouissance امر تصرّفه خلل كتورمك Maintenir dans la jouissance حال تصرّفده وقايه وابقا ايتمك Il n'a point la propriété de cette terre, il n'en a que la jouissance, que l'usufruit sa vie durant بو ارضك ملكيّتنه علاقەسى اولميوب همان قيد حيات ايله نما وحاصلاتندن تمتّعه مأذوندر

JOUISSANT. Qui jouit *A.* متمتّع — متصرّف *P.* بهرەمند — متصرّفلك — فائدەلنان *T.* كامران — بدست تصرّف دارنده || Majeur usant et jouissant de ses droits حقوقنه متصرّف ايدن واعمال واستعماللرينه مأذون اولان بالغ

JOUJOU. Jouet d'enfant. V. Jouet.

JOUR. Lumière que le soleil répand *A.* نهار — ضياء النهار — ضياء الشمس *P.* روشنى — خورشيد — روشنى *T.* كوندز — كونش ايدينلغى — كوندز ايدينلغى — ايدينلق || Grand jour نهار بارز — نهار كامل beau نهار لطيف — نهار دلگشا clair آياز وآيدينلق كوندز — نهار روشن واصحا et serein Petit jour, pour dire, la pointe du jour *A.* وقت الفجر — وقت صباح ايدينلغى وقتى *T.* صبحدم *P.* الصبح Au point du jour *A.* لدى الانفلاق الفجر *P.* بامدادان *T.* صباح آغرر قبل — قبل الطلوع — قبل الصبح Avant le jour *A.* ايكن صباح اولمزدن اوّل *T.* پيش از صبح *P.* الفجر Sur le déclin du jour *A.* عند الميلولة النهار *T.* نهارده وقت زوال A عند الطلوع النهار — عند الطلوع الشفق l'aube du jour *A.* هنوز شفق آچيلور — شفق سوكيلور ايكن *T.* سپيده دم *P.* نهار قليل — نهار ضعيف Jour faible چين صباح — ايكن نهار تيره وتار — نهار مظلم sombre الضيا Le jour commence à poindre ضوء نهار انكشاف وانفجاره بدا ايدر Il est jour وقت ضحوه كون اولدى — وقت نهاردر Il fait grand jour بو ايشى قبا قوشلقدر — در Il faut travailler à cela de jour نهارا ايشلمك اقتضا ايدر Voir le jour au travers de quelque chose ضياى شمسى بر سيئك آرەلغندن كورمك Il ne faut pas voir cette étoffe dans la boutique, il la faut voir au jour بو متاعى دكانده كورمك جائز دكلدر آيدينلقده طايفۂ نسوان باقملو در Les femmes n'aiment pas le grand jour زنان طايفەسى فرط ضياى نهارى — ضياى شمسدن حظّ ايتمز Il avait le jour dans les yeux ضياى شمس كوزى ايچنده سومز Le jour vient de ce côté-là ضياى شمس فلان طرفدن ايدى Le soleil est le père du jour خورشيد مولد ضوء النهار كلور خورشيد رخشان نيّر جهانتاب جهاندر l'astre du jour در شمس تابان نيّر ضيا بخش نهار l'astre qui donne le jour مشعلۂ جهان افروز — مصباح الصباحدر le flambeau du jour در نهار در

On dit d'une belle personne, qu'elle est belle comme le jour مه لقا در — خورشيد چهره در — بر محبوبۂ خورشيد سيما در — آفتاب كبى بر حسناى دلربا در — Et d'une proposition, qu'elle est claire comme le jour كالشمس فى وسط النهار جلى كون كبى آشكار در — وعياندر

On dit figur., qu'un homme a mis une affaire dans un faux jour, pour dire, qu'il l'a fait paraître autre qu'elle n'était مادّەيى معكوسا نقل — جهت معكوسەسنه تقليب ايله بيان ايلدى ايلدى

Et mettre une pensée dans son jour, dans tout son jour, pour dire, lui donner tout le brillant qu'elle peut avoir برمعنايى جليّا وعيانا كشف ايتمك

On appelle aussi Jour, toute ouverture faite dans les murs par où on reçoit la lumière *A.* كوّة pl. كوا *P.* روشندان *T.* باجه || Un jour bien pratiqué محلّنده ياپلمش بر باجه

Et certaines ouvertures par où le jour, l'air peuvent sortir *A.* فرجة pl. فرج *P.* رخنه *T.* كدك || Ces ais ne sont pas bien joints, Il y a du jour entre deux بو تختهلر لايقى اوزره بتشك اولميوب آرهلقلرنده فرجه وار در

Jour, se dit en Peinture par opposition à Ombre *A.* ضح *P.* پرتوگاه *T.* كونى يرى || Les jours de ce tableau sont bien ménagés بو تصويرك موقع ضح اولان طرفلرى صنعت ايله ترتيب اولنمشدر Savoir bien mêler les jours et les ombres d'un tableau بر تصويرك ضح وظل يرلربنى امتزاجلو كونى وكولكهلك يرلربنى - اويدرمنك فننى بيلمك

On dit, Percé à jour, pour dire, percé de part en part, en sorte qu'on voie le jour au travers *T.* آيدينلق كورينهجك قدر دليكى آچلمش نسنه

Se faire jour, signifie, se faire passage et ouverture *A.* تحصيل رهياب - فرجه ياب گريز وفرار شدن *P.* الفرجة الانسلات سيوشجك بر آرالق - شيوشمكه يول بولمق *T.* گذار شدن بولمق

Jour, signifie aussi, facilité, moyen pour venir à bout de quelque affaire *A.* طريق السهولة *P.* سمت سهولت *T.* قولايلق || Si je vois jour à cela بو خصوصده بر درلو طريق سهولت سمت سهولتنى بر Je n'y vois point de jour كوره بيلسەم بو بابده بر سمت سهولت اولسه S'il y a jour وجهله كورهميورم

On dit, Mettre un ouvrage au jour, pour dire, l'imprimer *A.* طبع ونشر *T.* بصدروب يايمق || Quand mettrez-vous vos poésies au jour? تأليف ايلديككك ديوانى قنغى وقتده بصدروب نشر ايدهجكسك

Et mettre au jour, pour dire, divulguer *A.* اخراج الى الخارج *P.* فاش كردن - بديد وآشكار كردن *T.* ميدانه چيقارمق - بر Mettre au jour la perfidie de quelqu'un || خارجه چيقارمق كمسنەنك خيانتنى خارجه اخراج ايلمك

Jour, signifie aussi, la vie *A.* حيات *P.* زندگى *T.* ديريلك || Perdre le jour افاتهٔ حيات ايتمك Ceux qui m'ont donné le jour بكا نعمت حيات ووجودى - سبب حياتم اولنلر متنفّس اولديغم انفاس حيات Le jour que je respire ويرنلر

Et au pluriel, le temps pendant lequel on vit *A.* ايّام - عمر *P.* العمر *T.* عمر زندگانى || À la fin de nos jours ايّام عمرمزك رشتهٔ عمر نا پايدارى Trancher le fil de nos jours آخرنده غلبهٔ اكدار Les chagrins ont abrégé ses jours شكست ايتمك تراكم آلام واكدار ايّام - وآلام عمرينى كوتاه ايتمشدر عمرينى قصر ايتمشدر Nous ne verrons point cela de nos jours بو حالتى مدّت عمرمزده اصلا كورهجك دكلز

Et certain espace de temps par lequel on divise les mois et les années *A.* يوم pl. ايّام *P.* روز *T.* كون || Le premier, le second jour روز نخستين وروز دوم - يوم اوّل ويوم ثانى - ابتداكى كون وايكنجى كون Quel jour est-ce aujourd'hui? كونلردن نه Quel jour est-il? بو كونكى كون نه كوندر Jour ouvrier ايش كونى - يوم شغل وخدمت maigre كوندر Jour de fête يوم عيد solennel يوم جليل پرهيز كونى Le jour de Noël يوم ميلاد حضرت عيسى de Pâques يوم عيد الفصح Le jour de l'an, ou le premier jour de l'année *A.* يوم الرأس السنة *P.* روز سر سال *T.* پصقليا كونى - ييل باشى Le jour d'après *A.* يوم عقيب *P.* روز پس آينده *T.* كونى Un jour devant بر كون اوّل Un jour après كلجك كون Le jour de ses noces يوم نكاحنده بر كون صكره Un jour de triomphe يوم غزا de conseil يوم شورا - مشورت كونى Un heureux jour يوم سعيد - روز فيروز - اوغورلى كون Les jours heureux ايّام متيمّنه - اوقات متيمّنه - اوقات خجسته Un jour malheureux يوم مشئوم - يوم نحس اوغورلى وقتلر - ايّام Les jours caniculaires روز نا مبارك - اوغورسز كون - Marquer, assigner un jour كون تخصيص ايتمك Prendre, donner un jour باحور بر كون اختيار ايتمك وبر كون تعيين À jour préfix يوم معيّنده À jour nommé ايتمك يوم موعودده Quand le jour fut venu يوم معلوم موعودده - يوم موعودك Ces trois généraux commandaient alternativement chacun leur jour يوم معيّنك - حلولنده بو اوچ نفر رؤساى عسكر هر برى يوم معيّنده ادارهٔ عسكر برله بالمناوبه خدمت ايدر C'était le jour d'un tel فلانك نوبتى كونى ايدى Il était de jour نوبتجى ايدى Je l'attends de jour en jour كوندن كونه ظهورينه منتظرم - روز بروز ورودينه منتظرم De jour à autre, d'un jour à l'autre بر - من يوم الى يوم Il paye tant par jour يوميّه شو قدر ويرر كوندن اول بر كونه J'en ai fait la relation jour par jour كوندهلك شو قدر ويرر - جريان ايدن احوالى يوماً بعد يوم نقل وحكايت ايلدم Le jour du jugement *A.* يوم الدين - يوم الحساب *P.* روز شمار *T.* قيامت كونى Un jour viendra que... بر كون Un jour de grande fête اولور كه مبارك كون

On appelle, en termes de commerce, Jours de grâce et de faveur, Un certain nombre de jours de délai qui sont accordés à celui sur lequel une lettre de change est tirée *T.* مساعده كونلرى

On dit, Prendre le jour de quelqu'un, c'est-à-dire, le temps qui lui convient وقتنى آولمق - بر كمسنه‌نك وقتنى بولمق

Et vivre, ou gagner sa vie au jour la journée, au jour le jour, pour dire, ne travailler chaque jour que pour gagner ce qu'il faut pour vivre ce jour-là يوم جديد رزق جديد ايله كونده‌لك - روز نو روزى نو ايله كچنمك - تعيّش ايتمك قزانجى ايله كچنمك

On dit aussi des personnes négligentes qui ne prévoient pas l'avenir, qu'elles vivent au jour la journée فردايى دوشنميان اربابدندر

Et faire du jour la nuit, et de la nuit le jour وقت نهارده وقت نهار خوابنده ووقت - نايم ووقت ليلده قايم اولمق شب انجم شمار وزنده اولمق

On appelle Les beaux jours, les premiers jours du printemps, *A.* ايام لطيفة الربيع *P.* دم نو بهار *T.* ايلك ياز كونلرى || Remettez votre voyage aux beaux jours عزيمتكى ايّام لطيفهٔ بهاره قدر تأخير ايله

On appelle figur. Les beaux jours, le temps de la première jeunesse *A.* ربيع الشباب *P.* نوروز جوانى - نو بهار جوانى *T.* كنجلك يازى — Et les temps les plus heureux de la vie *A.* ايمن الميقات العمر *P.* ايّام خجسته‌ترين زندگانى *T.* عمرك ايو كونلرى

JOURNAL, adjectif. On appelle Livre journal, papiers journaux, un livre, des papiers qui contiennent ce qui se perçoit, ce qui se dépense, ce qui se vend chaque jour *A.* دفتر يوميّ pl. دفاتر يوميّة *P.* اوارهٔ هر روزه *T.* كونلك دفترى

Il signifie au substantif, relation jour par jour de ce qui se passe en quelque endroit, en quelque affaire *A.* مضبطهٔ يوميّة *P.* مضبطهٔ هر روزه *T.* كونلك مضبطه‌سى || Journal de ce qui s'est passé au conseil sur cette affaire بو مصلحته دائر شوراده جريان ايتمش مذاكره‌نك مضبطهٔ يوميّه‌سى Journal des audiences مجالس مرافعه‌نك مضبطهٔ يوميّه‌سى du siége de Candie كريد محاصره‌سنك مضبطهٔ يوميّه‌سى d'un voyage بر سفرك مضبطهٔ يوميّه‌سى

Il se dit aussi des ouvrages périodiques, qui rendent compte des nouvelles publiques *A.* تقويم الوقايع *P.* روزنامهٔ وقايع *T.* حوادث كاغدى || Les journaux d'Angleterre انكلتره‌نك حوادث كاغدلرى

JOURNALIER. Qui se fait chaque jour *A.* يوميّ *P.* هرروزه *T.* هر كونلك - هر كونكى || C'est un travail journalier بر حركت - حركت يوميّة exercice journalier شغل هر روزه در هر روزه

Il signifie aussi, inégal, sujet à changer *A.* عديم الدوام *P.* بى دوام *T.* يكدمه - يكروزه - بى دوام كوندن كونه دونر - دوامسز || Son esprit est journalier عقلى بى دوامدر son humeur est journalière طبيعتنده دوام يوقدر Beauté journalière حسن يكدمه - حسن يكروزه - بى دوام Les armes sont journalières احوال حرب بيدوام ونا پايدار در

JOURNALIER. Homme qui travaille à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كونده‌لكجى || Cet un pauvre journalier بر اجيردر بر بيچاره كونده‌لكجيدر - فقيردر payer les journaliers كونده‌لكجيلرك اجرتنى - كونده‌لكجيلرك حقّنى ويرمك ادا ايتمك

JOURNALISTE. Celui qui compose un journal *A.* مؤلّف التقويم الوقايع *P.* روزنامهٔ وقايع نويسنده *T.* حوادث كاغدى يازان

JOURNÉE. L'espace de temps qui s'écoule depuis l'heure où l'on se lève, jusqu'à l'heure où l'on se couche *A.* موقت يوم - النهار *P.* روز - وقت روز *T.* كون وقتى || Heureuse journée يوم ميمون belle يوم لطيف - روز دلارا || Il a passé la journée tristement وقت نهارى مغموماً امرار ايلدى || Il a bien employé la journée وقت نهارى خوشجه صرف ايلدى

Et travail d'un ouvrier pendant un jour *A.* خدمة يوميّة - خدمة بالمياومة *P.* كار يكروزه *T.* كونده‌لك ايش || Il travaille à la journée كونده‌لك - بالمياومه خدمت ايدر || Louer des gens à la journée بالمياومه عمله طوتمق ايشلر || La journée d'un ouvrier بر اجيرك خدمت يوميّه‌سى || Il n'y a pas une journée entière بو ايشده بر كونده‌لك خدمت يوقدر

Et salaire qu'on donne à un ouvrier pour le travail qu'il a fait pendant un jour *A.* جعيلة يوميّة - اجرت يوميّة *P.* مزد روزينه *T.* كونده‌لك || Il faut lui payer sa journée اجرت يوميّه‌سى ادا اولنملودر || Il lui doit quinze jour-

nées فلانه اون بش كوندەلك بورجى وار در

Il se prend aussi, pour le chemin qu'on fait dans l'espace d'une journée *A.* مرحلة يوميّة *P.* مرحلهٔ روزى *T.* بر كونلك || Il y a une journée de chemin de ce lieu-là à cet autre فلان محلّدن فلان محلّه قدر بر كونلك يول - قوناق بهر Il marchait à grandes journées كونلك يول واردر يوم مديد وبعيد مراحل طىّ ايدرك سير وسفر ايدر ايدى à petites journées مراحل يوميّه‌يى قصد ايدرك سفر ايدر ايدى Journée d'armée بر كونلك اردو قوناغى

Il signifie aussi, un jour de bataille, ou la bataille même *A.* يوم الملحمة - يوم المعركة - وقعة - الوقعة *P.* كارزار - روز كارزار *T.* جنك - جنك كونى || La journée mémorable de Fontenoi ابداً ذكرى باقى اوله‌جق فلان وقعه‌سى Ce fut une grande journée بر يوم جليل - ملحمهٔ عظيمه كونى ايدى معركه ايدى

JOURNELLEMENT. Tous les jours *A.* كلّ يوم *P.* هر روز - همه روز *T.* هر كون || Il travaille à cela journellement كلّ يوم بو ايش ايله مشغولدر

JOUTE. Combat d'homme à homme avec la lance *A.* مبارزة الرماح *P.* نيزه اندازان *T.* سكو جنكى - جنك || Il emporta le prix de la joute سكو جنكنده قصب السبقى احراز ايلدى S'exercer à la joute فنّ مبارزهٔ رمّاحى تعليم ايتمك

Il se dit aussi de certaines animaux *A.* محامشة *P.* جنك || La joute des coqs محامشهٔ خروس دوكشى - ديكان *T.* بايكديگر برى برلريله دوكش

JOUTER. Combattre avec des lances l'un contre l'autre *A.* تبارز الرّماح *P.* نيزه اندازان با يكديگر جنكيدن *T.* سكو ايله رمّاحك || Le lieu où l'on joute سكو ايله جنكلشمك - دوكشمك مبارزه‌لرى ميدانى

Il se dit aussi des animaux *A.* احتماش *P.* با يگديگر جنكيدن *T.* برى برلريله دوكشمك || Faire jouter des coqs, des cailles خروسلرى وبولدرجين قوشلرينى احتماشه قيندرمق

Il signifie figur., disputer *A.* مجادلة *P.* سرنگيدن *T.* جكشمك || Je ne vous conseille pas de jouter contre lui آنكله مجادله‌يه مبادرتكى نصيحت ايتمم

JOUTEUR. Celui qui joute *A.* مبارز بالرمح *P.* نيزه انداز *T.* جنك آور سكو ايله دوكشيجى

JOUVENCE. Jeunesse. Il ne se dit qu'en cette phrase: La fontaine de jouvence. On feint qu'elle avait la vertu de rajeunir *A.* عين الحياة *P.* آب حيات *T.* چشمه سار آب حيات چشمه‌سى

JOVIAL. Gai, joyeux *A.* بهيج - نشيط *P.* فرحناك - نشاطمند || Face joviale چهرهٔ بهيج humeur مزاج نشيط *T.* شن خويلو

JOYAU. Ornement précieux d'or, d'argent, de pierreries, dont se parent les femmes *A.* حلىّ pl. حليّات - مجوهر pl. مجوهرات *P.* زيب وزيور - گوهر *T.* جواهر - دوزكون || Les joyaux de la Couronne مجوهرات سلطنت Riche joyau حلىّ گرانبها beau حلىّ لطيف

JOYEUSEMENT. Avec joie *A.* مسروراً - مفرّحاً - بالسرور والفرح *P.* بشادى - بصفاى درون - باخرّمى *T.* كوكل خوشلغيله || Faites cela joyeusement بو ايشى مسروراً ايشله Nous passâmes la journée joyeusement وقت نهارى بالسرور والفرح امرار ايلدك

JOYEUSETÉ. Plaisanterie *A.* لطيفة - طنز *P.* لاغ *T.* خوراطه || C'est un homme de belle humeur, qui dit force joyeusetés قتى وافر طنز ولطيفه ايدر بر شن آدمدر

JOYEUX. Qui a de la joie *A.* مسرور - بهيج - كثير الطرب - نشيط المزاج *P.* دلشاد - خندان - خرّم - طربناك *T.* فرحناك - سونجلو - خوش - كوكلى || Un homme joyeux كثير الطرب بر آدم Cela l'a rendu plus joyeux بوكيفيّت برقات دخى كندويه موجب سرور ونشاط اولمشدر Je suis tout joyeux de vous voir ديدارگز ايله مسرور ودلشادم Vous le ferez bien joyeux فلانى بادئ نشاط وسرورم اوله‌يور Vivez joyeux et content مسرور وپر نشاط ايده‌جكسك Il est d'humeur joyeuse دائما مسرور وممنون الفؤاد اول بالطبع بهيج ونشيط بر آدمدر Mener une vie joyeuse اوقات عمرى فرح بال ايله كچندرمك

Et qui donne de la joie *A.* سارّ - موجب السرور - مفرّح - موجب النشاط *P.* فرحبخشا - فرحرسان - صفا بخش *T.* دلشاد ساز - باعشلر - سوينج - كوكل خوشلييجى || Une joyeuse nouvelle بر خبر مسرّت اثر une chanson مفرّح بر تركى Des nouvelles joyeuses اخبار سارّه

JUBÉ. Espèce de tribune élevée dans les églises *A.* منبر pl. منابر || Chanter l'Évangile dans le jubé منبرده انجيل شريفى قرائت ايتمك Monter au jubé منبر اوزرينه صعود ايتمك - منبره چيقمق

JUBILÉ. Indulgence plénière et générale, accordée par le Pa-
pe *A.* عفو الذنوب على الاطلاق *P.* بخشایش عمومئ گناهها
T. عمومًا صوچ باغشلمه || Le Pape a accordé le jubilé ریـم
پاپاسی عفو ذنوب على الاطلاق خصوصنه مساعده ایلدی
Le grand jubilé n'était autrefois que de cent ans en cent ans
ریم پاپاسی طرفندن عفو ذنوب على الاطلاق رسمی
سلفده هر یوز سنده بر دفعه اجرا اولنور ایدی

JUCHER. Il ne se dit que des oiseaux qui se mettent sur une
perche pour dormir *A.* جثوم على القضيب *P.* بر آده نشستن
T. یتاق چیبوغی اوزرنده اوتورمق || Les poules juchent
dans le poulailler طاوقلر کومسده‌کی یتاق چیبوغی
اوزرنده اوتوررلر

JUCHOIR. L'endroit où juchent les poules *A.* قضيب الجثوم
الدجاجة *P.* آده *T.* طاوق یتاغی چیبوغی

JUDAÏQUE. Qui appartient aux Juifs *A.* یهودیّ || La loi ju-
daïque شریعت یهودیّه La superstition judaïque تعصّب یهودی

JUDAÏSER. Suivre les cérémonies de la loi judaïque *A.* تهوّد
سلوک فی مسالک الیهود ـ *P.* بآیین یهود پیروی
نمودن *T.* یهودی شریعتنه سلوک ایتمک || C'est judaïser
que de garder le jour du sabbat یوم سبته حرمت ایتمک
یهودی شریعتنه سلوک ایتمکدر Ces hérétiques judaïsaient
en s'abstenant de manger de la chair de pourceau بو رافضلر
لحم خنزیردن پرهیز ایتملریله تهوّد ایدرلر ایدی

JUDAÏSME. La religion des Juifs *A.* دین الیهود *P.* آیین
یهود *T.* یهود دینی

JUDICATURE. État, profession du juge *A.* حکومت ـ قضا
منصب *P.* حکومتکاری *T.* قاضیلک || Charge de judicature
قضا وحکومت Il a mieux aimé se mettre dans la judicature,
que dans les finances خدمت دفتری‌یه سلوک ایتمکدن
ایسه طریق قضایه دخولی ترجیح ایلدی

JUDICIAIRE. Qui se fait en Justice *A.* شرعیّ || Acte judi-
ciaire سند شرعی Cela est contre toutes les formes judiciaires
بو کیفیّت بالجمله رسوم شرعیّه‌یه منافیدر

En termes de Rhétorique., Genre judiciaire, c'est celui des trois
genres d'éloquence, par lequel on accuse ou l'on défend *A.*
صنعة الاثبات بالمحاکمة || Ce discours est dans le genre ju-
diciaire بو مقاله صنعت اثبات بالمحاکمه اوزره ترتیب
اولنمشدر

JUDICIAIREMENT, adv. *A.* على نهج الشرعیّ ـ شرعًا *P* بر
وجه شرعی *T.* وجه شرعی اوزره || Une requête faite judi-
ciairement بر وجه شرعی تحریر اولنمش بر قطعه عرضحال
Un bail fait judiciairement على نهج الشرعی تنظیم اولنمش
بر التزام تمسّکی

JUDICIEUSEMENT. Avec jugement *A.* باصابة ـ برأی الصائب
الرّأی *P.* براست اندیشی *T.* عقللولق ایله || Il agit tou-
jours judicieusement هر حالده اصابت رأی ایله عمل وحرکت
ایدر Cela est judicieusement pensé فلان مادّه اصابت رأی
ایله دوشونلمشدر

JUDICIEUX. Qui a le jugement bon *A.* صائب الرّأی ـ
نقّاب الامور ـ منکش ـ صاحب الدرایة ـ مصیب الرّأی
P. راست اندیش *T.* عقللو || Un homme judicieux مصیب
الرّأی بر آدم Il est fort judicieux غایة الغایه صاحب درایتدر

Et ce qui est fait avec jugement *A.* مقارن بالصواب *P.*
بدرایتکاری پرداخته ـ با صواب *T.* عقللولق ایله اولان ـ
مطالعهٔ با صواب || Réflexion judicieuse عقله اویغون
صوابه مقارن بر عیبجویلق Critique judicieuse Ce discours est peu
judicieux بو کلام چندان صوابه مقرون دکلدر Trouvez-vous
cette action-là bien judicieuse? بو حرکتی صوابه مقارنمی
عدّ ایدرسک

JUGE. Qui a le droit de juger *A.* حاکم pl. حکّام || Dieu
est le souverain juge باری تعالی حضرتلری احکم الحاکمیندر
L'Église est juge de tout ce qui a rapport à la Foi رؤسای دین
ایمانه متعلق کافهٔ اموردە حاکم مطلقدرلر Les rois sont les
juges naturels de leurs sujets ملوک وسلاطین تحت تصرّفلرنده
اولان زیر دستانک طبیعتیله حاکملریدر

Il se dit particulièrement d'un magistrat qui est autorisé à
rendre la justice aux particuliers *A.* حاکم pl. حکّام ـ قاضی
pl. قضات || Bon juge حاکم صالح équitable حاکم عادل ـ
قاضئ عفیف intègre قاضئ راست کردار ـ قاضئ عدالتکار
incorruptible عفت طبع ایله مجبول بر قاضی ـ ممتنع
اطماع وافسادی نا قابل ـ الاطماع بر قاضی désintéressé
بیغرض قاضی ـ سالم من الغرض بر قاضی mauvais فاسد
بالاطماع افساد corrompu خبیث بر قاضی méchant برقاضی
ظلمکار ـ غدّار قاضی ـ ظالم قاضی inique اولنمش قاضی
غرض آلود برحاکم ـ معلل بالغرض بر قاضی intéressé قاضی
شدید sévère مقدّم ذهنی بر طرفه صارمش قاضی préoccupé

قابل اعتراض اولمیه‌جق - حکم ممتنع الاعتراض contestable provisoire تأییدی ممتنع بر حکم insoutenable حکم مثبت Il assistait au jugement du لمدّة ما جریان ایتمش حکم procès دعوانک حین حکمنده حاضر بالمجلس ایدی Rendre un jugement حکم ایتمک Donner un jugement en faveur de quelqu'un بر کمسنه‌یه حق ویررک حکم ایتمک Confirmer un jugement حکمی تصدیق ایتمک infirmer حکمی ابطال ایتمک le déclarer nul اعتباردن ساقط ایتمک Appeler d'un jugement بعد الحکم دعوایی اخر محلّه‌یه نقل ایتمک - On dit, Les jugemens de Dieu *A.* احکام ربّانیّة *P.* فرمودهٔ یزدانی *T.* اللّهک حکملری ‖ Les secrets jugemens de Dieu احکام خفیّهٔ ربّانیّه C'est un juste jugement de Dieu محض حقّ اولەرق ظهور ایتمش حکم ربّانیدر Adorer les jugemens de Dieu احکام الهیّه‌یه ایفای فریضهٔ طاعت وعبادت بر مقتضای حکم ربّانی ایتمک Par un jugement de Dieu

On appelle aussi Le jugement, le jugement dernier, au quel Dieu jugera le monde *A.* یوم الجزا - یوم الدین *P.* روز جزا - باز خواست *T.* آخرت کونی ‖ Jugement universel یوم جزاء الاعمال کافّة الانام

JUGEMENT. Avis, opinion *A.* رأی pl. آرا *P.* اندیشه *T.* رأی ‖ Je me rends à votre jugement سنک رأیکه راضی یم On ne s'en rapporte pas à votre jugement مصلحتی سنک رأیکه حواله ایتمزلر J'en demeure, je m'en tiens à votre jugement رأیکه راضی - موافقت ایده‌رم - اولورم Porter, donner son jugement sur un écrit, sur un ouvrage بر تألیف حقنده رأی ویرمک Asseoir, fonder son jugement sur... فلان مادّه‌ده تقریر رأی - تمکین رأی - ایتمک - Il signifie aussi l'approbation ou condamnation de quelque action morale ‖ Vous avez mauvaise opinion de votre prochain, vous en faites de mauvais jugemens کندو قرینک حقنده سوء اعتقادک اولمغله بو بابده رأیک رأی مستحسن Un jugement favorable, charitable فاسد در موجب الثواب

Il signifie encore, la faculté de l'ame qui juge des choses *A.* قوّت ممیّزه *T.* تمییز ‖ Il a le jugement solide قوّهٔ ممیّزه‌سنده صحّت تمییزی وار در sain رسوخ ومتانت وار در Le jugement lui manque قوّت ممیّزه‌سی قاصر وناقصدر C'est un homme sans jugement, dénué, dépourvu, destitué de jugement تمییزدن بی نصیب - تمییزدن عاری بر آدمدر - ضاعهٔ تمییز

حکم وقضایه استحقاقی درکار compétent المزاج بر حاکم قضایه صلاحیّت واستحقاقی اولمیان incompétent اولان حاکم مظنون suspect حمایه ومساعده ایدن حاکم favorable قاضی پس پایه بر حاکم inférieur قاضئ اعظم souverain بر قاضی حقوق ناسه متعلّق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان قاضی civil جرم وجنایته متعلّق دعوالرک رؤیتنه مأمور اولان criminel ابتدای امرده رؤیت دعاوی‌یه Juge en première instance حاکم خاتم المحاکمات en dernier ressort مخصوص اولان حاکم بر دخی استماعی تجویز - اولەرق فصل دعوا ایدن قاضی اولنمامق اوزره فصل دعوا ایدن قاضی Un office de juge حاکم منصبی Établi juge نصب اولنمش قاضی Nommé juge بالتراضی حاکم Convenir d'un juge تعیین اولنمش حاکم بر حاکمی معللدر دیو ردّ Recuser un juge اختیار ایتمک حضور حاکمه اعاده ایتدرمک Renvoyer devant le juge ایتمک Plaider, procéder par-devant un tel juge فلان حاکم حضورنده سنی حاکم Il vous a reconnu pour juge مرافعه‌یه مبادرت ایتمک Un homme ne peut pas être juge et partie دعوا اولمق اوزره قبول ایلدی بر آدم هم حاکم هم دعواجی اولەمز Personne ne peut être juge en sa propre cause بر آدم کندو دعواسنده حاکم اولەمز Le Prévôt de Paris est le juge naturel des bourgeois de Paris پارسده شهر ضابطی اصنافلرک حاکم طبیعیسیدر

On appelle aussi Juge, celui qui est choisi pour arbitre par des parties dans une contestation *A.* حَکَم ‖ Vous serez notre juge بزه حَکَم اولەجقسک

Et juge délégué, celui qui est commis pour connaître d'une affaire particulière *A.* مولا

On dit aussi, qu'un homme est juge d'une chose, quand il est capable d'en juger *A.* ممیّز ‖ Vous êtes bon juge en cela بو بابده ممیّز mauvais juge en cela بو بابده ممیّز قدردانسک Vous n'êtes pas bon juge en Poésie, en Musique بی لیاقتسک علم شعرده وفنّ موسیقیده ممیّز صحیح دکلسک Il n'est pas juge de ces choses-là بو مقوله امورده صاحب تمییز دکلدر

On appelle Livre des juges, le septième livre de l'ancien Testament *A.* سفر القضاة

JUGEMENT. Décision, prononcée en Justice *A.* حکم pl. احکام ‖ Jugement équitable حکم عادل juste حقه مقرون حکم in-

Il a de l'esprit, mais il n'a point de ماية تمييزدن بی بهره
jugement رشد وذكاسی وار در انجق اصلاً وقطعاً قوّت
Si vous croyez cela, vous تمييزی يوقدر ـ مميّزه‌سی يوقدر
ferez tort à votre jugement بوكا اعتقادك وار ايسه مجبول
Vous mon- اولديغك قوّت مميّزه‌يه غدر ايتمش اولورسك
trez que vous êtes sans jugement بو وجهله تمييز اموره عدم
Il a perdu le jugement اقتداركی اظهار ايتمش اولورسك
Former le jugement à un jeune قوّت تمييزی فوت ايلدی
homme بر طفلك قوّت تمييزينی حسن قالبه افراغ
ايتدرمك

JUGER. Rendre la justice *A.* جزا كردن *P.* مجازات ـ جزا
T. جزاسنی ايتمك ‖ Dieu viendra juger les vivants et les
morts جناب ربّ الارباب اموات واحيايه مجازات
مردگان وزندگانك جزالرينی ايده‌جكدر ـ ايده‌جكدر

Et décider un différend en Justice *A.* فصل ـ حكم ‖ Juger
un procès بر دعوايی فصل ايتمك Quand jugerez-vous cette
affaire? فصل ـ بو مادّه‌يی قنغی وقتده حكم ايده‌جكسك
mal حقّ وعدل اوزره حكم ايتمك Bien juger ايده‌جكسك
définitivement بروجه قطعی حكم ايتمك باطلاً حكم ايتمك
précipitamment علی العجله حكم ايتمك وجه باتّ ايله ـ
Juger sur les pièces اوراق وسندات موجبنجه حكم ايتمك
avec connaissance de cause مادّه‌يه ـ عن علم حكم ايتمك
Juger contre droit et raison بغير حقٍ علمی لاحق اولدرق
Juger une requête civile حقوقه متعلّق وبيوجه حكم ايتمك
L'affaire est prête à juger مصلحت بر مصلحتی حكم ايتمك
فصل اولنمقده در ـ حكم اولنمق اوزره در

On dit, Juger une personne, pour dire, juger son procès *A.*
Je serai jugé demain دعوام يارنكی ‖ رؤية الدعوی ـ مرافعة
Il a été jugé à mort لدی المرافعه كون رؤيت اولنه‌جقدر
On l'a jugé, il est absous مرافعه ترتيب جزاسی حكم اولندی
اولوب مظهر عفو اولمشدر

Juger de ... Décider du défaut ou de la perfection de quel-
que chose *A.* تمييز *P.* تمييز داشتن *T.* سزمك ‖ Il juge bien
de la Poésie فنّ شعرك ـ فنّ شعرده صاحب تمييز در
Il juge mal de ces sortes de choses, il تمييزينه مقتدر در
ne s'y connaît point بو مقوله شيئلردن اصلا خبر وآگاهی
Il en juge comme un اولميوب تمييزلرينه اقتداری يوقدر
aveugle des couleurs تمييز الوان ايده‌ميان بر اعما قدر

Juger sainement des choses اولبابده تمييز ووقوفی وار در
اموری علی وجه الصحّه تمييز ايتمك

Il signifie aussi, Décider en bien ou en mal du mérite d'au-
trui *A.* حكم ‖ Bien juger de quelqu'un بر كمسنه‌نك حقّنده
mal حسن ايله حكم ايتمك حقّنده قبح ايله حكم ايتمك
Il faut toujours bien juger de tout le monde هر كس
Vous en حقّنده دائماً حسن ايله حكم ايتمك اقتضا ايدر
jugez bien légèrement بو بابده حكمك خفّت اوزره در Ju-
ger favorablement de lui آنك حقّنده حسن ظنّ ايله حكم
Ne jugez point, si vous ne voulez être jugé نفسك ايتمك
حقّنده غدراً حكم اولنديغنی استمز ايسه‌ك سن دخی
اخرك حقّنده حكم ايلمه

On dit, Juger d'autrui par soi-même *A.* قياس علی نفسه
P. كندو نفسندن قياس ايتمك *T.* از خود قياس داشتن
Jugez d'autrui par vous-même, ‖ قياس نفس ايتمك ـ
et voyez si vous seriez bien aise qu'on se moquât de vous
قياس نفس ايده‌رك ملاحظه ايله مظهر استهزا اولمقدن
حظ ايدرميسك

Juger, signifie aussi, conjecturer *A.* ظنّ ـ تخمين *P.* انگاشتن
T. اورانلمق ‖ Il n'est pas difficile de juger ce qui en arrivera
بوندن نه ظهور ايده‌جكنی تخمين ايتمك بر امر مشكلدر
Que jugez-vous de cela? بو بابده ظنّ وتخمينك نه كونه در
Le médecin a vu ce malade, il en juge mal طبيب بو مريضی
ايتديكی ـ كورنجه ذاهب اولديغی ظنّ وتخمين ايو دكلدر
تخمين ايو دكلدر

Et croire, estimer que ... *A.* عدّ *P.* انديشيدن ـ شمردن
T. صايمق ـ ملاحظه ايتمك ‖ Que jugez-vous que je doive
faire? طرفمدن نه كونه حركت اولنمق اقتضا ايلديكنی ظنّ
Il n'a pas jugé à propos de s'y trouver اول طرفده بولنمسنی ايذرسك
تجويز ـ مناسب كورمامشدر ـ مناسب عدّ ايتمامشدر
Jugez-vous cela bien nécessaire? بونی مقتضيمی ايتمامشدر
Il a jugé nécessaire d'y لازملومی صايرسك ـ عدّ ايدرسك
pourvoir de bonne heure اركنجه تداركنه باقلمسنی لازمدن
عدّ ايتمشدر

Et s'imaginer, se figurer *A.* تصوّر ـ تخيّل *P.* خيال داشتن
T. خياللمق ‖ Vous pouvez bien juger qu'il n'en fut pas fort
content اولقدر خشنود اولمديغنی تخيّل ايده بيلورسك
Jugez quelle fut ma joie سرورم نه مرتبه‌ده اولديغنی تخيّل

تصوّر ايله - ايله

JUGULAIRE. Qui appartient à la gorge A. عنقى P. گلويى T. بوغازك || Les glandes jugulaires غدد عنق — Veine jugulaire, celle qu'on ouvre, quand on saigne à la gorge A. ودج - نطاب - حبل العنق P. رك گلو T. بيون طمرى - بوغاز طمرى

JUIF. Qui professe le judaïsme A. يهودى — On appelle figur. Juif, un usurier, un homme avide d'argent T. چفوت

JUILLET. Le septième mois de l'année A. تموز P. ميرداد T. تموز

JUIN. Le sixième mois de l'année A. جزيران P. تير T. حزيران

JUIVERIE. Quartier d'une ville habité par les Juifs A. محلّة اليهود P. كوچهٔ يهوديان T. يهودى محلّه‌سى

JUJUBE. Le fruit du jujubier A. عنّاب P. شيلانگ T. هناب آغاجى

JUJUBIER. Espèce d'arbre A. شجر العنّاب P. درخت هناب آغاجى T. شيلانگ

JULEP. Potion médicinale faite avec des eaux distillées P. جلّاب T. جلاب

JUMEAU. Il se dit des enfans nés d'un même accouchement A. توأم pl. توائم P. جنابه زاد - جُنابه - همزاد - همشكم T. ايكيز || Deux frères jumeaux توأمان ايكى قرنداش C'est sa soeur jumelle ايكيز قيز قرنداشيدر - اخت توأمه‌سيدر Elle accoucha de deux jumeaux ايكيز - توأمان ايلاد ايلدى - طوغوردى — Il se dit aussi des fruits A. توأمان - زوجان P. دو مغز - دو لخت T. چفته || Des abricots jumeaux چفته قايصى Amande jumelle بادام دو مغز - بادام دولخت Des grains de raisin jumeaux چفته اوزم دانه‌لرى

On appelle Lits jumeaux, deux lits égaux placés parallèlement. A. فراشين مراوقين P. دو پستر هم پهلو T. چفته يتاق

JUMENT. Cavale A. رمكة pl. ارماك - برذونة P. ماديان T. قسراق || Grande jument رمكهٔ كبيره - ايرى قسراق Jument de haras هركله قسراغى Monté sur une jument راكب قسراغه بنمش - رمكه

JUNCAGO. Plante marécageuse, qui tient du jonc A. بردى P. لخ T. ياقى اوتى

JUPE. La partie de l'habillement des femmes, qui descend de la ceinture jusqu'aux pieds A. منطق P. vul. كمرچين T. فستان || Jupe de dessus اوست فستان - منطق فوقانى de dessous آلت فستان - منطق تحتانى Jupe de satin اطلس فستان

JUPITER. L'une des sept planètes A. مشترى P. برجيس - زواش - اوزر - ارمزد || Jupiter est la plus grosse des planètes مشترى اعظم سيّاراتدر

JUPON. Courte jupe que les femmes mettent sous les autres jupes A. منطق داخلى P. vul. كمرچين زيرين T. ايچ فستان

JURANDE. La charge de juré d'un métier A. نقابة الارباب الحرفة P. كتخدايىٔ پيشه‌وران T. اصناف كتخدالغى || Pendant sa jurande اصناف كتخدالغى اثناسنده

Il se dit aussi du corps des jurés A. نقباء الارباب الحرفة P. كتخدايان پيشه‌وران T. اصناف كتخدالرى

JURATOIRE. On appelle Caution juratoire, un serment que l'on fait en Justice de représenter sa personne, ou de rapporter quelque chose dont on est chargé A. تعهّد باليمين P. پيمان با سوگند T. آندلو سوز ويرمه || On l'a élargi à sa caution juratoire يمينلو تعهّدينه مبنى سبيلى تخليه اولندى La caution juratoire soumet à la contrainte par corps تعهّد باليمين حبس وتوقيفه تبعيّتى متضمّندر

JURÉ. Celui qui a fait les sermens requis pour la maîtrise A. محلوف P. سوگند خورده T. آندلو - يمينلو || Chirurgien juré محلوف جرّاح

Il se dit aussi de ceux qui sont préposés pour faire observer les statuts à ceux de leur métier A. نقيب الارباب الحرفة P. كتخداى پيشه‌وران T. اصناف كتخداسى || Les maîtres jurés اصناف كتخدالرى استادلرى

On appelle Écolier juré, celui qui a fait ses études dans l'Université, et qui en a le certificat, pour être reçu maître ès arts A. خرّيج P. دستور استادى گرفته T. استاد چيقمش شاكرد

On appelle aussi Jurés, des citoyens choisis pour décider, dans une affaire criminelle, si l'accusé a commis le délit dont on l'accuse T. مختار اهالى اولان مفتّش

JUREMENT. Serment qu'on fait en vain A. قسم بالعبث P. سوگند بيهوده T. عبث يره يمين || On ne vous croira pas malgré vos juremens عبث يره ايتديككك يمينلر نه‌يى مفيد كلامكه اعتماد اولنمز

Il signifie au pluriel, blasphèmes, imprécations A. pl. اقوال

Il || كفر سوزلر *T.* سخنهای كفر آميز *P.* متضمّنة الكنود Il fit d'horribles, d'étranges juremens بادئ دهشت اولهجق عجيب وغريب اقوال كنود آميز تفوّهنه ابتدار ايلدى

JURER. Affirmer par serment *A.* حلف ـ اقسام *P.* سوكند *T.* يمين ايتمك ـ آند ايچمك || خوردن Il en a juré par son Dieu et par sa foi اللهه ودينه وايمانته قسم ايلدى En, voudriez-vous bien jurer? بو بابده يمين ايلمكه راضى Je n'en jurerais pas يمين ايدهمم اولورميسك Jurer sur l'Évangile انجيل شريف اوزرينه وضع ايادئ طاعت ايدهرك يمين وقسم ايتمك Je l'en ferai jurer en levant la main فلانى رفع ايادى ايتدررك تحليف ايدهجكم Il a juré devant le juge حضور حاكمده قسم ايلدى Il a juré faux يلان ـ يمين غموس ايلدى ـ كاذباً يمين ايتدى

Et confirmer une chose par serment *A.* تصديق ـ يمين ايتدى يمين ايله قويلشدرمك *T.* با سوكند تصديق كردن *P.* بالقسم Jurer la paix || عقد اولنان مصالحهيى بالقسم تصديق Jurer fidélité, obéissance بالقسم تعهّد صداقت ايتمك واطاعت ايتمك

Et promettre fortement *A.* تعهّد ـ تحالف ـ محالفة *P.* عهد وپيمان بستن *T.* عهد وشرط ايتمك || Ils se sont juré une amitié éternelle الى الابد خلوص ومحبّتده بر دوام اولمق اوزره بينلرنده محالفه ايتمشلر دبر Il lui avait juré le secret سرّى كتم ايدهجكنه عهد وشرط ايلدى Jurer fidélité à son ami دوستنه تعهّد صداقت ايتمك

On dit, Jurer la mort, la perte, la ruine de quelqu'un, pour dire, faire une forte résolution de procurer sa mort, etc. بر كمسنهنك اعدامنه وتخريبه خالنه ومحو واضمحلالنه عقد قلب ايتمك ـ عقد نيّت ـ

Il signifie aussi, faire des sermens sans nécessité *A.* اقسام *P.* حلف بالعبث ـ بالعبث *T.* بيهوده سوكند خوردن هر حالده || عبث يره يمين ايتمك Il jure à tous propos عبث On ne croit pas ceux qui jurent tant بيهوده يمين ايدر يره يمين ايدنلرك كلامنه اعتماد اولنمز

Il se dit figur. de deux choses dont l'union est choquante *A.* ايجاب الكراهة *P.* رميدگئ دل آوردن *T.* ايركندرمك || Le vert jure avec le bleu يشل رنكى لاجورد رنكى ايله برابر اولنجه ايجاب كراهت ايدر

JURÉ. *A.* محلوف *P.* سوكند خورده *T.* يمينلو ـ آندلو

On appelle Ennemi juré, un ennemi irréconciliable *A.* خصم الدّ *P.* دشمن آشتى نا پذير *T.* بارشمز دشمن

JUREUR. Qui jure beaucoup *A.* كثير القسم *P.* سوكند خوار *T.* چوق يمين ايدن ـ دائمى

JURI. Le corps ou l'assemblée des jurés. V. Juré.

JURIDICTION. Droit de rendre la justice *A.* قضا ـ حكومت || Juridiction ecclésiastique رهبانه مخصوص قضا وحكومت Juridiction ordinaire قضا وحكومت عاديه Cela est de votre juridiction سنك قضا وحكومتكه متعلّق اموردندر Cela est sous votre juridiction تحت قضا وحكومتكده در Exercer sa juridiction حقّ قضا وحكومتنى اجرا ايتمك On lui a attribué la juridiction sur toute cette étendue de pays فلانك اول ناحيهنك جملهسى قضا وحكومتنه احاله اولندى Chaque juge peut défendre sa juridiction هر قاضى عهدهسنده اولان قضا وحكومتك آخرك قضا وحكومتنه وقايهسنه مأذوندر Usurper la juridiction قضا وحكومتلرك Conflit de juridiction دست دراز تعرّض اولمق چاتشمهسى ـ برى برلرينه تصادمى

Et l'étendue du lieu où le juge a le pouvoir *A.* حوزة الحكومة *P.* قلمرو حكومت *T.* قاضيلق ناحيهسى || Ce lieu est dans votre juridiction فلان محلّ سنك قلمرو حكومتكده داخلدر Cela est hors de votre juridiction سنك حوزهٔ حكومتكدن خارجدر Vous passez les limites de votre juridiction حوزهٔ حكومتك حدودينى تجاوز ايدرسك

JURIDIQUE. Qui est conforme au droit *A.* شرعى || Cette sentence, cet arrêt est juridique بو اعلام وبو حكم شرعيدر موافق شريعت ـ بو شرعى دكلدر Cela n'est pas juridique Acte juridique سند شرعى Formes juridiques رسوم شرعيّه دكلدر

JURIDIQUEMENT. D'une manière juridique *A.* على نهج الشرعى ـ شرعاً *P.* بر وجه شرعى *T.* شريعتجه || Une sentence prononcée juridiquement شرعاً حكم اولنمش اعلام Il y faut procéder juridiquement بر نهج شرعى عمل وحركت اولنمق اقتضا ايدر

JURISCONSULTE. Celui qui est versé dans la jurisprudence *A.* فقيه pl. فقها || Savant jurisconsulte عالم ـ فقيه علم Les réponses des jurisconsultes فقهانك جوابلرى فقهده صاحب كمال

JURISPRUDENCE. La science du Droit *A.* علم الفقه || Il est savant en jurisprudence علم فقهده فاضلدر Il entend, il sait

Enseigner la jurisprudence علم فقهه وقوفی وار در || Enseigner la jurisprudence علم فقهی تعلیم وافاده ایتمك

JURISTE. Qui fait profession de la science du Droit *A.* اهل العلم الشریعة pl. ارباب العلم الشریعة || Tous les juristes disent que... بو ماده متفق علیه ارباب علم بو ماده ده ارباب علم شریعتك جملهسی متفق ـ شریعتدر الكلامدر

JUS. Suc que l'on tire de la viande, du poisson ou des végétaux *A.* عصارة ـ ماء *P.* آب *T.* صو ـ صیزندی || Jus de citron, d'herbes لیمون ونباتات عصارهسی ـ صویی Ces pommes ont bien du jus بو صوی الما بغایت آبدار در ـ پك صولو در

JUSQUE. Préposition qui marque un terme de lieu ou de temps *A.* الی *P.* تا *T.* قدر ـ وارنجه ـ دکین || Depuis la Loire jusqu'à la Seine فلان نهردن فلان نهره وارنجه De Paris jusqu'à Rome پارسدن روما شهرینه دکین Depuis pâques jusqu'à la pentecôte پصقلیا کونندن عید خمسینه قدر Il alla jusqu'en Afrique افریقهیه قدر وارمشدر Jusqu'à ce que cela soit fait فلان شئ اولنجیه دکین Jusqu'à ce qu'on l'ait contenté فلانی ارضا ایدنجیه دکین On n'a pas vu cela jusqu'à cette heure, jusqu'ici بو آنه قدر کورلمش شئ دکلدر ـ الی الآن مشهود اولمامش احوالدندر Lisez ce livre jusqu'au dixième feuillet بو کتابی اوننجی ورقهیه قدر مطالعه ایله Ils en vinrent jusque-là qu'on crut qu'ils s'allaient battre شول رتبهیه قدر کلدیلر که دوکشهجلری ظن اولندی Jusqu'à nouvel ordre امر جدید ـ امر مؤخر صدورینه قدر Jusqu'au ciel کوکه قدر ـ تا بسما Cette nouvelle n'était pas encore venue jusqu'à nous بو خبر هنوز طرفمزه ظهورینه قدر Jusqu'à quand? قنغی وقته قدر قدر واصل اولمامشیدی Il aime jusqu'à ses ennemis دشمنلرینه وارنجه محبتی وار در Ils ont tué jusqu'aux enfans اطفال وصبیانه وارنجه جملهسنی قتل ایتمشلر در Il salua tout le monde jusqu'au moindre des valets اك حقیر خدمتكاره وارنجه جملهیه سلام ویردی

JUSQUIAME. Plante *A.* سخر ـ بنج ـ سیكران *P.* بنگ *T.* باك

JUSSION. Commandement du roi par lettres scellées *A.* امر ممهور *P.* فرمان سر بمهر *T.* مهرلو فرمان

JUSTE. Équitable *A.* حق ـ مقارن بالحق والعدل *P.* راست *T.* طوغری || Un arrêt juste حق وعدله مقارن بر حكم بوندن احق برشئ Il n'y eut jamais rien de plus juste ابدی اولمش دكلدر Cela est tout-à-fait juste et raisonnable بو كیفیت حقه مقارن وتمام عقله موافقدر Juste punition عدل وحقه مقارن جزای ما یلیق ـ جزای حق récompense مكافات لایقه

Il se dit aussi des personnes *A.* عادل ـ اهل الحق ـ محق *P.* دادكار ـ عدالت پیشه *T.* عدالتلو || Ce magistrat est très-juste بو حاكم بغایت محق وعادلدر Dieu est juste الله تعالی عادلدر ـ On dit aussi, Juste Dieu! Juste Ciel! *A.* یا حق ـ یا رب العدل ـ

Il signifie aussi, qui observe exactement les devoirs de la religion *A.* تقی pl. اتقیاء ـ اهل التقوی ـ بار pl. ابرار *P.* دیانتكار ـ نیكوكار *T.* دیانتلو || Un homme juste ابراردن بر ادم Il était juste et craignant Dieu ابراردن اولوب اللهدن خوف ایدر اربابدن ایدی Dieu a fait luire le soleil sur les justes et sur les pécheurs جناب رب العالمین ضیای شمسی ابرار واشرار اوزرینه نشر ایتدردی Dieu est le protecteur du juste جناب حق معین ابرار در ـ حق معین اهل تقوا در

Et qui a la justesse convenable *A.* صحیح *P.* درست *T.* طوغری || La juste mesure كیل صحیح proportion قیاس صحیح Juste poids وزن صحیح grosseur حجم صحیح calcul حساب صحیح observation مطالعهٔ صحیحه réflexion فكر صحیح expression تعبیر ـ تعبیر صحت قرین نجیح ورأی صحیح pensée معنای درست وصحیح métaphore استعارهٔ صحیحه اصابت قرین cadence اصول درست وصحیح balance میزان درست وصحیح ـ میزان صحیح العیار Une montre juste طوغری ـ ساعت درست رو ـ صحیح السیر بر ساعت ـ On dit proverb., Cela est juste comme l'or, pour dire, qu'il a le poids, la quantité qu'il doit avoir یورر بر ساعت ـ زرخالص كبی صحیح العیار در

On dit, qu'une arme à trait, ou à feu est juste *A.* مصیب ـ صحیح الاصابة *P.* درست رو *T.* طوغری محلنه وارر || Cette arbalète est juste بو زنبركلو یای تمام محلنه وارر Ce fusil est très-juste بو تفنك غایت ایله مصیبدر

Il se dit aussi de celui qui tire avec justesse *A.* مصیب الی الغرض *P.* درست انداز *T.* طوغری نشانه اورر || C'est un bon tireur, il est bien juste بررامئ ماهر درست اندازدر

Juste, est aussi adverbe, et signifie, dans la juste propor-

tion *A.* صحیحا *P.* براستی ـ راست ـ بر وجه صحت *T.*
صحیحا || طوغریلق ایله ـ طوغری Il chante, il parle juste
تغنی ایدر وصحیحا تکلم ایدر Il faut parler bien juste de-
vant vous سزک حضورکزده بر وجه صحت سویلمک لازمدر ـ
طوغریلق ایله سویلملو در

|| تاس تمام ـ تمام *T.* راست *P.* بطبقه *A.* Et précisément
Voilà tout juste l'homme qu'il nous faut استدیکمز آدم تاس
بطقه اویله Il est venu juste à l'heure du dîner تمام بو در
تمام اویله یمکی وقتنده ـ طعامی وقتنده کلدی N'est-
ce pas là ce que vous me demandez? Juste, tout juste بندن
استدیککک شیٔ بو دکلمیدر تمام تاس تمام بو در

Au Juste. Justement et précisément *A.* علی وجه ـ صحیحا
الصحة *P.* بدرستی ـ بر وجه صحت *T.* طوغریجه || Je vous
dirai au juste ce que cela coûte بو شیٔ قاچه اولدیغنی
صحتی اوزره سکا افاده ایدهجکم Dites-m'en le prix au juste
بهاسنی علی وجه الصحه بکا سویله Je voudrais bien savoir
au juste le nombre des soldats عسکری نفراتنک عددینی
صحیحا بیلمک استر ایدم Je veux savoir au juste quel âge
il a سننی صحیحا تحقیق ایتمک استرم

JUSTEMENT. Avec justice *A.* بحق ـ علی وجه الحقانیة ـ
بالعدل والحق ـ حسب القاعدة العدالة *P.* بادادگری ـ
بر مقتضای عدالت ایله *T.* عادلانه || Il a jugé justement
بالعدل والحق حکم ایلدی ـ قاعدهٔ عدالت حکم ایلدی
حسب القاعدهٔ حقانیت عمل وحرکت Il agit justement
حقانیت ایله حرکت ایدر ـ ایدر Il a été puni justement
بحق مظهر تأدیب اولمشدر ـ Il signifie aussi, précisément.
V. Juste en ce sens.

JUSTESSE. Exactitude, précision *A.* سداد ـ صواب ـ صحت
سداد صدا *T.* طوغریلق *P.* راستی || La justesse de la voix
سامعهنک سداد وصحتی ـ صحت سامعه de l'oreille Il
tire du fusil avec beaucoup de justesse صواب تام ایله تفنک
آتار Il joue du luth avec beaucoup de justesse کمال صحت
وسداد ایله لاغوته چالر Il manie le cheval avec grande jus-
tesse آتی سداد تام ایله قوللنور ـ Figur. || Il écrit, il pense,
il parle avec beaucoup de justesse کمال صحت ایله کتابت
ایدر وکمال سداد اوزره فکر وملاحظه ایدر وغایت صحت
ایله تکلم ایدر La justesse de l'esprit صواب عقل d'une
pensée صواب معنا d'une expression صواب تعبیر d'un rai-
sonnement دلیلک صواب وصحتی

JUSTICE. Vertu qui fait rendre à chacun ce qui lui est dû *A.*
عدل ـ عدالت ـ معدلت ـ حقانیت *P.* دادگری ـ عدالتکاری
T. عدالتلولک || La justice est la première des vertus عدل
وداد رأس فضایلدر Ce prince gouverne avec justice بو پادشاه
عدالت ایله حکومت ایدر Les gouvernemens sans justice
sont de vrais brigandages عدل وحقانیتدن محروم اولان
دولتلرک ممالکی مأوای قطاع طریقدن فرقی یوقدر
Chacun le sien, c'est justice هر کس کندو حقنه راضی
اولمق مقتضای عدالتدر Il se conduit avec justice et raison
عاقلانه وعدالتکارانه حرکت ایدر Il a bien servi, il faut le
récompenser, c'est justice مشکور الخدمه اولمغله مکافاتنه
همت اولنمق واجبهٔ عدالتدر

Et bon droit, raison *A.* حق *P.* راستی *T.* حق || Ne com-
ptez pas tant sur la justice de votre cause دعواک حق اولدیغنه
چندان استناد ایلمه J'ai la justice de mon côté حق بنم
طرفمده در Il a reconnu la jusice de mes prétentions ادعالرم
حق اولدیغنه علمی لاحق اولمشدر On le blâme avec jus-
tice فلانی بحق ذم وتعییب ایدرلر

On dit, Se faire justice, pour dire, se condamner quand on
a tort *A.* حکم الجرم علی نفسه *P.* اقرار گناه کردن
T. بر کمسنه جرملو اولدیغنی اقرار ایتمک || Personne ne
se fait justice هیچ بر کمسنه نفسی علیهنه حکم جرم ایتمز
– Et qu'il ne faut pas se faire justice à soi-même, pour dire,
qu'il ne faut pas se venger soi-même, mais avoir recours aux
voies de la justice کندو کندویه حقنی احقاق ایتمک
روا دکلدر

On dit, Rendre la justice, pour dire, juger *A.* اجراء الحکم
T. اجرای حکم وحکومت ایتمک – Et rendre justice à
quelqu'un, la justice qui lui est due, pour dire, parler de lui
et agir à son égard comme il le mérite برکمسنهنک حقنی
حق ما ـ حق ما یلیقنی اعتراف – اعتراف ایتمک
یلیقنی ایفا ایتمک

Déni de justice. C'est le refus qu'un juge fait de juger *A.*
امتناع عن الحکم *P.* از حکم گریز نمودن *T.* حکم ایلمکدن
قاچنمق

Faire justice. C'est punir corporellement *A.* تنکیل || On a
fait justice aujourd'hui, on a fouetté deux hommes بو کونکی

کون ایکی کشی قامچی ایله ضرب اولنوب تنکیل مظهر نکال اولمشلردر - اولندیلر

JUSTICE, signifie aussi, la rectitude que Dieu met dans l'âme par sa grâce A. نور الحق || La justice originelle نور حق ازلی Persévérer dans la justice حفظ نور حقده مداومت ایتمک

Il se prend aussi, dans le style de l'Écriture, pour l'observation exacte des devoirs de la religion A. حقّ الله || Accomplir toute justice حقّ اللهی تماماً ادا ایتمک Souffrir persécution pour la justice حقّ اللهی ادا ایچون هر نوع اذایی اختیار ایتمک

Il se dit aussi, des magistrats qui rendent la justice A. حکّام وقضات - امناء الشرع || La justice en connaîtra بو مادّه امنای شرع معرفتیله رؤیت اولنه‌جقدر Il ne faut point se brouiller avec la Justice قضات وحکّام ایله معارضه جائز دکلدر

JUSTICIABLE. Qui doit répondre devant certains juges A. تابع الحکم فلان قاضی P. زیر حکم فلان قاضی T. فلان حاکمک حکمنه تابع || Il n'est pas justiciable du Prévôt de Paris پارس قاضیسنک حکمنه تابع دکلدر

JUSTICIER. Punir quelqu'un d'une peine corporelle, en exécution d'un jugement A. تنکیل P. جزای سزارا بجا آوردن T. بر کمسنه‌نک جزاسنی اجرا ایتمک || On en a justicié quatre qui ont été pendus, roués etc. درت کشیدن کیمی صلب اولنوب کیمنه چرخده اذیّت ویریله‌رک تنکیللرینه مبادرت اولندی

JUSTICIER. Celui qui a droit de justice en quelque lieu A. مستحقّ علی اجراء العدالة || Il en est seigneur justicier اجرای عدالته مستحقّ اولان صاحب ارضدر

JUSTIFIABLE. Qui peut être justifié A. ممکن التبرّی P. شایان آزادگی از گناه T. صوچدن آزاده اوله بیلور || Sa conduite n'est pas justifiable سلوک وحرکتی قباحتدن ممکن التبرّی اوله‌جق مقوله‌دن دکلدر

JUSTIFIANT Qui rend justice intérieurement A. مفیض النور الحق Il n'est d'usage qu'en ces phrases : La grâce justifiante مفیض نور حق اولان لطف ربّانی La Foi justifiante مفیض نور حق اولان ایمان

JUSTIFICATIF. Qui sert à prouver qu'une chose est ainsi qu'on l'a exposée A. مؤیّد الحال - مدار الاستشهاد - مصدّق الحال - مصدّق المدّعا P. تصدیقساز حال T. ایناندرمغه سند بر شیئک کرچکلکنی اثبات ایده‌جک - اوله‌جق || Pièces justificatives d'un procès دعواده مصدّق حال اوله‌جق اوراق تصدیق حالی - مدار استشهاد اوله‌جق اوراق وسندات - حاوی اوراق وتحریرات

Et ce qui sert à la justification d'un accusé A. مثبت البرائة P. اثباتساز بیگناهی T. صوچسزلغی اثبات ایدن || Il a été reçu en ses faits justificatifs اثبات برائتی موجب اوله‌جق حالاتنک بیاننه مأذون اولمشدر

JUSTIFICATION. Action par laquelle on se justifie A. اثباة البرائة P. اثبات آزادگی از گناه - اثبات بیگناهی T. صوچسزلق اثباتی || Il sera reçu, admis à sa justification اثبات برائتنه مأذون اوله‌جقدر Je veux travailler à ma justification برائت ذمّتمی - برائتمی اثباته سعی ایده‌جکم اثباتنه

En termes de l'Écriture, il signifie, l'action et l'effet de la grâce pour rendre les hommes justes A. فیضان النور الحق || La justification des hommes عبادک مظهر فیضان نور حق اولملری

JUSTIFIER. Déclarer innocent un accusé A. تبرية من الذمّة اثباة البرائة الذمّة - P. آزاده - اثبات بیگناهی کردن گناه نمودن T. پاکه چیقارمق || Par un arrêt, il a été justifié de ce crime حقنه عزو اولنمش جرم وقباحتدن صادر اولان حکم موجبنجه تبریهٔ ذمّت ایتمش اولدی Je vous aiderai à vous justifier تبریهٔ ذمّتک خصوصنده سکا اعانت ایده‌جکم On me reproche telle chose, mais je m'en justifierai فلان قباحت ایله بنی اتهام ایدرلر انجق برائت ذمّتمی حقمه عزو اولنان تهمتدن تبریهٔ ذمّت - اثبات ایده‌جکم ایده‌جکم

Et prouver la bonté, la vérité d'une chose A. اثباة الصحّة P. اثبات درستی کردن T. طوغریلغی اثبات ایتمک || On disait que ce conseil ne valait rien, mais l'événement l'a justifié بو رأی ایشه یرامدیغنی دیرلر ایدی لکن نتیجهٔ حال صحّتنی اثبات ایلدی

Et montrer qu'un fait est comme on l'a posé A. إثبات P. ثابت کردن T. اثبات ایتمک || Justifier un fait برمادّه‌یی اثبات ایتمک Je vous justifierai le contraire خلافنی سکا اثبات ایده‌جکم J'ai avancé telle proposition, je la veux jus-

tifier par des passages de l'Écriture-Sainte در میان ایلدیکم مطلبی انجیل شریفک نیچه فقراتندن استشهاد ایله اثبات ایده‌جکم || Il justifiait sa noblesse de père en fils depuis quatre cents ans par bons titres درت یوز سنه‌دنبرو بطناً عن بطن اصالت نسبنی سندات معتبره ایله اثبات ایدر ایدی

JUSTIFIÉ. A. بریٔ من الذمّة P. اثبات بیگناهی کرده T. اثبات برائت ایتمش - پاکه چیقمش

JUTEUX. Qui a beaucoup de jus A. کثیر الماء - مموّه P. آبدار || Pêche juteuse صولو شفتالو || Melon juteux آبدار قاون T. صولو

JUXTA-POSITION. Terme de Physique. La manière dont les corps augmentent par l'addition de la matière qui s'y ajoute extérieurement A. نموّ بضمایم الخارجیّة || On croit communément que les pierres ne croissent que par juxta-position اعتقاد غالبه کوره نموّ احجار ضمایم خارجیّه ایله حاصل اولور

KER

KABIN. Mariage en usage chez les Mahométans A. مهر pl. مهور P. کابین T. آغرلق

KALI. Nom de plante. Ses cendres sont ce qu'on nomme La soude A. اشنان اخضر P. اشنان سبز T. جوغان اوتی

KAN. Prince, commandant A. خان || Le kan des Tartares تاتار خانی

KARABÉ. V. Carabé.

KARAT. V. Carat.

KAZINE. Le trésor du Grand-Seigneur A. خزینة P. گنجینه T. خزینه

KÉRATOGLOSSE. Terme d'Anat. Nom d'un muscle qui est attaché à une partie de la racine de la langue A. عضلة الحرقد

KYS

KERMÈS. Insecte qui vient sur le chêne vert, et qui sert pour teindre en écarlate A. قرمز P. دوپا T. قیرمز

KIOSQUE. Mot turc, qui se dit de certains pavillons qui sont dans les jardins A. قصر pl. قصور P. کاخ T. کوشک

KORAN. V. Alcoran.

KYNANCIE. V. Esquinancie.

KYSTE. T. d'Anat. Membrane en forme de vessie qui renferme les humeurs ou des matières contre nature A. کیس pl. کیوس P. کیسه T. کسه || Extirper un kyste قلع کیسه ایتمک

KYSTIOTOMIE. T. de Chirurgie. Opération qu'on fait à la vessie lorsqu'on en veut tirer l'urine A. بزل المثانة P. شکافتن T. قاوغی یاریق آبدان

LA

LÀ. Adverbe démonstratif A. هاهنا P. اینجا T. بو - شوراده || Mettez là ce livre بو کتابی شوراده وضع ایله - محلّده

Il se dit aussi d'un lieu considéré comme différent de celui où l'on est A. هنا - هناك P. آنجا T. اوراده - اول یرده - اول طرفده - اول محلّده || Demeurez là, et n'approchez pas d'ici اول یرده قال برو طرفه کلمه || Quand vous serez près de là اورایه تقرّبکده اول طرفدن چکل || Tirez-vous de là

À la guerre, ceux qui sont en faction demandent à ceux qui les approchent, Qui va là? A. مَن هذا P. این کیست T. کیم او T.

DE LÀ. De ce lieu-là A. من هنالك P. از آن سو T. آندن - اول طرفدن - اول محلّدن || De là à la montagne il y a deux cents toises در مسافه ذراع ایکییوز قدر طاغه آندن

DE LÀ, signifie aussi, de cette cause-là A. من ذاك P. ازآن سبب - از آن T. آندن - اول سببدن || De là sont venues les guerres civiles نشأت حروب داخلیّه اول سببدن - آندن اختلال داخلی ظهوره کلمشدر - ایتمشدر

DELÀ, préposition. Plus outre, de l'autre côté A. ما وراء P. پیشتر از T. اوته‌سنده - اوته طرفنده || Delà la rivière ما ورای نهرده || Delà les monts ما ورای جبالده - طاغلرک اوته‌سنده || Delà la mer ما ورای بحرده - دکزک اوته‌سنده - اوته طرفنده

On dit figur. Au delà de mes espérances, pour dire, beaucoup plus que je n'espérais A. فوق المأمول P. بیرون از امید

فوق ما .A Au delà de l'imagination اومديغمدن زياده .T
خيال وخاطره .T بيرون از خيال .P فوق ما يتصوّر ـ يتخيّل
كلهجك مرتبهنك اوتهسنده

Au delà, Par delà. Encore plus .A مع زيادة .P بيشتر
.T آرتوق اولهرق ـ زيادهسيله || Je lui ai donné tout ce
que je lui devais, et au delà دينمى تماماً ومع زيادة اداا
Il m'a traité aussi bien que je le pouvais désirer, et au ايلدم
delà حقمه استديكم قدر بلكه دخى زياده حسن معامله
ايتمشدر

Deçà et delà. De côté et d'autre .A هنا وهنالك .P جا
.T سو بسو ـ بجا طرف طرف || Il va deçà et de là pour
chercher fortune قسمت آرامق ايچون طرف طرف كيدر
Il a cherché deçà et de là طرف طرف تفتيش وتفحّص
ايلدى

En delà. Plus loin .A بُعيد من هنا .P دورتر از اينجا
.T بوندن اوته || C'est plus en delà بوندن اوته در
Jusque là. Jusqu'à ce temps .A الى هذا الوقت .P تا بآن
.T وقت اول زمانه دكين ـ اول وقته قدر

LABARUM. Étendard Impérial sur lequel était mis le mono-
gramme de J. C. .A لواء شريف .P سنجق مبارك .T سنجاق
شريف

LABEUR. Travail corporel .A تعب ـ كدّ يمين ـ كدّ .P
رنج .T زحمت || Labeur ingrat كدّ غير مثمر Être récompensé
de son labeur بر كمسنه تعب وزحمتى مقابلهسنده مظهر
مكافات اولمق Vivre de son labeur كدّ يمينيله تعيّش ايتمك
Dieu bénira son labeur الله تعالى حضرتلرى كدّ يميننه
بركت احسان ايدهجكى دركار در Il jouit du fruit de ses
labeurs ثمرۀ ـ كدّ يمينيله حاصل اولان ثمرهدن تمتع ايدر
تعب وزحمتيله متمتّعدر

LABEURER. Opérer. Il ne se dit qu'en ce proverbe. En peu d'heures Dieu labeure, en parlant d'un pécheur qui a changé de vie tout-à-coup, ou d'un grand changement inopiné de fortune .T الله بر دقيقه ايچنده يپار

LABIAL. T. de Gram. Qui se prononce avec les lèvres. Lettres labiales .A حروف شفهيّة ـ حروف مشفهة

On appelle en Jurisp. Offres labiales, celles qui ne sont faites que de bouche ou par écrit, sans que les deniers fussent réellement offerts .T بلا عرض النقود لساناً يا تحريراً تعهّدلر

LABORATOIRE. Lieu où les Chimistes ont leurs ustensiles pour
travailler .A دار الصناعة الاهل الكيميا .P دستگاه كيمياگر
.T كيمياجى تزكاهى

LABORIEUSEMENT. Avec beaucoup de peine et de travail .A
زحمت .T با رنج وجفا ـ رنجكارانه .P بمشقّة ـ بكدّ ـ بتعب
صرف امك ايله ـ ايله || Il passa sa vie fort tristement et
fort laborieusement ايّام عمرينى تعب وزحمت وضيق حال
ومحنت ايله امرار ايلدى

LABORIEUX. Qui travaille beaucoup .A مداوم على المتاعب
چالشقان .T رنجكش ـ جفاكش .P مجدّ ـ متحامل المشاق ـ
مشاق ومتاعبه زيادهسيله مداوم || Un homme très-laborieux
پك جفاكش آدم ـ اولان آدم

Et qui se fait avec peine .A ـ مُنصب ـ ناصب ـ متعب
.P موجب المشقّة رنج افزا .T زحمتلو || Entreprise labori-
euse متعب وناصب بر عيش vie عزيمت موجبة المشقه
هضم بطئ Digestion laborieuse زحمتلو بر كچنمه ـ وزندگانى
تعب ـ وضع حمل متعب Accouchement laborieux ومتعب
وزحمت ايله اولان وضع حمل

LABOUR. La façon qu'on donne aux terres en les labourant
.A ـ كراب .P ثوران الارض .T شيار نطس ـ تارلا سورمه ||
Il faut donner deux labours à cette terre بو ارض كراب مكرّره
بو يرايكى كرّه سورلمك اقتضا ايدر ـ محتاجدر Donner
tant à un fermier pour ses labours, lui payer ses labours et se-
mences ملتزمه تارلالرك نطس اجرتلرينى وتخملق بهاسنى
بو ملتزمك اداا ايتمك Ce fermier a six chevaux de labour
تارلا سورر التى رأس باركيرى وار در Une terre en labour
سورلمش تارلا ـ نطس اولمش ير

LABOURABLE. Propre à être labouré .A صالح للفلاحة ـ
ـ سوريلور .T برزيدنى ـ شياربدنى .P لايق بالكراب
كراب وفلاحته صالح || Terres labourables سورلمكه كركلو
اولان اراضى

LABOURAGE. L'art de labourer la terre .A فنّ الفلاحة .P
اكينجيلك صنعتى .T فنّ كشتكارى || Il entend bien le la-
bourage فنّ فلاحته كركى كبى وقوفى وار در Il a quitté le
labourage pour le trafic امر تجارته اشتغال ايچون فنّ
فلاحتدن فراغت ايلدى Les instrumens du labourage .A
دست افزار كشتكار .P آلات وادوات فلّاحيّة ـ آلات الفلاحة
.T اكينجى آلتلرى ـ اكينجينك يات يراغى

Et l'action de labourer les terres *A.* حرائث ـ فلاحت *P.* برزیگری *T.* سورمه ـ کشتکاری || J'ai donné tant pour le labourage de ma terre چفتلکمک فلاحتی اجرتی اولەرق شو قدر اقچه ویردم Le labourage des terres légères est plus aisé que celui des terres grasses کوشک طوپراغک سورلمسی اوزلی طپراغک سورلمسندن اسهلدر

LABOURER. Remuer la terre avec la charrue, la bêche, etc. *A.* فلح ـ حرث ـ اثارة الارض *P.* شیاریدن ـ برزیدن *T.* طپراغی ـ یری آقدارمق ـ تارلا سورمک ـ یری سورمک اثارهٔ ارض نطس ایتمک ـ آقدارمق || Labourer la terre تارلایی سورمک un champ یری سورمک ـ ایتمک || Labourer avec des boeufs اوکوز ایله یری سورمک Il faut labourer ces arbres au pied شو آغاجلرک دیبنده طپراغی آقدارمق اقتضا ایدر Labourer une allée pour la nettoyer باغچەنک یولنی تطهیر ایچون طپراغی آقدارمق

LABOURÉ. *A.* مکروب ـ کریب ـ مفلوح *P.* شیاریده *T.* نطس اولمش ـ آقدارلمش ـ سورلمش

LABOUREUR. Celui qui laboure la terre *A.* حارث pl. حرّاث چفتچی *T.* برزیکر ـ کشتکار *P.* اکرهٔ ـ اکّار ـ فلّاحون pl. فلّاح ـ || Pauvre laboureur حارث مالدار riche اکّار فقیر Les chevaux des laboureurs فلّاح بارکیرلری

LABYRINTHE. Lieu coupé de plusieurs chemins, et dont il est très-difficile de trouver l'issue *A.* لغز pl. الغاز ـ عاقول ـ عاقول مشتبک *P.* الطرق پیچ گرده جایگاه *T.* بورغاج وطولاشق یوللو یر || On a fait dans ce jardin un beau labyrinthe بو باغچەنک ایچنده مشتبک الطرق بر عاقول لطیف تصنیع واحداث اولندی Les anciens font mention de plusieurs labyrinthes, dont le plus célèbre est celui de Crète, fait par Dédale قدمانک نقل وروایت ایتدکلری نیچه نیچه بقاع مشتبکة الطرقک احسن واعلاسی فلان نام کمسنەنک کرید جزیرەسنده احداث ایلدیکی عاقول مشهور در ـ Figur. *A.* ورطهٔ ـ امر *P.* گرداب پیچاپیچ محنت ـ گرداب بلا ـ ورطهٔ ـ مشتبک *T.* چیرەشک ایش || Il est engagé dans un labyrinthe fâcheux گرداب بلایه ـ بر ورطهٔ ممتنعة النجاته گرفتار اولمشدر ـ اوغرادی بر چیرەشک ایشه بیلاشدی

Il se dit, en termes d'Anatomie, d'une des cavités qui sont dans l'oreille de l'homme *A.* غضروف لبلابیّ الاذن *T.* قولاق ایچندەکی طولامباج کمرتلک

LAC. Grande étendue d'eaux, qui n'a d'issue que par une rivière ou par des canaux souterrains *A.* غدیر pl. غدر ـ بحیرة pl. بحیرات *P.* گول ـ دریاچه *T.* کول || Il sort une rivière de ce lac بو کول ایچندن بر نهر منشعب اولور Le lac de Genève جنوره کولی

LACER. Serrer avec un lacet *A.* شدّ بالمحزمة *P.* بمیانبند سخت بستن *T.* کمر باغیله صیقشدرمق || Cette femme s'est lacée elle-même بو عورت کندینی کمر باغیله صیقشدردی

Il se dit aussi d'un chien qui couvre sa femelle *A.* تشابک الکلب *P.* سگ گشنی کردن *T.* کلب دیشیسیله آشمق ـ چاتشمق || کلب دیشی‌یه Il faut qu'un mâtin ait lacé cette chienne غالبا بو دیشی کلب بر اوروان کلبیله چاتشدی

LACER LA VOILE, en termes de Marine, C'est saisir la voile à la vergue *A.* طیّ الشراع *P.* بادبان پیچیدن *T.* یلکن دیو بیشورمک

LACÉRATION. Action de lacérer *A.* شقّ ـ خرق *P.* دریدگی *T.* یرتمه || Le juge ordonna la lacération de cet écrit بو ورقەنک شقّ وخرقی طرف حاکمدن تنبیه اولندی

LACÉRER. T. de Jurisp. Déchirer un écrit *A.* تشقیق ـ تخریق ـ تمزیق *P.* دریدن ـ پاره پاره کردن *T.* یرتمق || Lacérer une promesse بر قطعه تمسّکی تشقیق ایتمک Ce livre a été lacéré et brûlé par sentence du juge بو کتاب حاکم اعلامیله شقّ وخرق اولندی

LACÉRÉ. *A.* منشقّ ـ مشقوق *P.* دریده *T.* یرتلمش

LACERON. V. Laiteron.

LACET. Cordon ferré par les deux bouts, et qui sert à quelques vêtemens de femmes *A.* محزمة *P.* میانبند *T.* کمر باغی || Serrer un lacet محزمەیی صیقشدرمق ـ Il se dit aussi d'un lacs avec quoi on prend les perdrix, etc. V. Lacs.

LÂCHE. Qui n'est pas tendu, qui n'est pas serré *A.* رخو ـ مسترخا *P.* سست *T.* کوشک || Il ne faut pas que cela soit si lâche فلان شئ اول قدر سست ومسترخا اولمق جائز دکلدر Il faut tenir cela un peu plus lâche بونی بر مقدار کوشک طوتملو در Serrez ce noeud davantage, il est trop lâche بو عقده غایت ایله مسترخا اولدیغندن زیاده صیقشدر Il se dit aussi des étoffes *A.* رخو النغزل *P.* سست بافته *T.* سست ـ کوشک ـ کوشک طوقنمش ـ Figur. Qui man-

que de vigueur et d'activité *A.* رخو المزاج *P.* سست خو *T.* بو رنجبر Cet ouvrier est lâche au travail || كوشك خويلو بو رنجبرك ايشنده رخاوت وار در- ايشنده رخو المزاجدر
Les grands chevaux sont ordinairement plus lâches que les petits كبير الجثة اولان آتلر صغير الجسم اولنلردن عادتا زياده سست خو اولور

On dit aussi, Un style lâche, c'est-à-dire, qui n'a rien de nerveux, qui est languissant *A.* سبك فاتر *P.* سبك بيروح *T.* قوتسز انشا

On dit, que le temps est lâche, pour dire, qu'il est mou *A.* ملايم *P.* نرم *T.* كوشك – Et avoir le ventre lâche, pour dire, l'avoir trop libre بر كمسنه نك طبيعتنده لينت اولمق

Il signifie aussi, poltron *A.* جبان – ماهى الفؤاد pl. جبناء – اودك – قورقق *T.* بيجگر – بد دل – بى دل – بى زهره *P.* بو عسكرى نفر Ce soldat est lâche || قحبه يوركلو – يوركسز جبان وبى زهره در

Et qui n'a nul sentiment d'honneur *A.* نذيل – لئيم النفس الطبع *P.* نا مرد – ناكس *T.* آلچق || C'est être bien lâche que d'abandonner son ami بر كمسنه زياده سيله لئيم النفس دوستنى – اولملو در كه حتى كندو دوستنى ترك ايليه – ترك ايتمك محض لئامت نفسدر – Il se dit aussi des actions indignes d'un homme d'honneur *A.* دنائت – لئامت – رذالت *P.* فرومايگى *T.* آلچقلق || Il a fait une action bien lâche بو نقدر Que cela est lâche! خيليجه بر دنائت ايلدى نقدر آلچقلقدر – لئامتدر

LÂCHEMENT. Avec peu de vigueur *A.* بالرخاوة *P.* با سستى *T.* كوشكلك ايله || Il travaille bien lâchement خيلى رخاوت ايشنده غايت Il va trop lâchement en besogne ايله ايشلر رخاوت ايله حركت ايدر

Et sans honneur *A.* لئيما – باللئامة – نذيلا – رذيلا *P.* بنا مردى – كسى *T.* آلچقلق ايله || Il s'enfuit lâchement نذيلا ورذيلا ارتكاب فرار ايلدى Trahir lâchement son ami رذيلا ونذيلا كندو دوستنه خيانت ايتمك Il s'est comporté bien lâchement اول بابده باللئامه حركت ايلدى

LÂCHER. Faire qu'une chose ne soit plus si tendue, si serrée qu'elle était *A.* ارخا *P.* سست كردن *T.* كوشتمك || Cette corde est trop bandée, lâchez-la un peu بو ايپ بك كرلمش اولمغله آزه جق كوشديوير Lâcher la bride à un cheval ارخاى عنان ايتمك – آتك ديزكيننى كوشتمك – Figur. || Lâcher la bride à ses passions امراض نفسانيه يه ارخاى عنان رخصت ايتمك – اسب حرون نفسدن خلع عذار تصرف – ايتمك هواى نفسه اطلاق عنان رخصت – واستمساك ايتمك – On dit aussi, Lâcher la main, lâcher la bride, lâcher la gourmette à quelqu'un, pour dire, lui donner plus de liberté qu'à l'ordinaire بر كمسنه يه ارخاى عنان رخصت ايتمك – بر كمسنه يى خليع العذار براقمق

On dit, Lâcher la main, pour dire, diminuer du prix qu'on voulait avoir *A.* حط الثمن – تنزيل القيمة *P.* بها فروونهادن *T.* بهايى ايندرمك

On dit aussi, lâcher pied, pour dire, s'enfuir *A.* فرار *P.* قرارى فراره – گريختن – گريزپايى نمودن *T.* قاچمق تبديل ايتمك

LÂCHER, signifie aussi, laisser aller tout à-fait *A.* اخلا – ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق – بوشلمق – براقيويرمك || Il tenait cela dans ses mains, il l'a lâché بو شيئى يدنده طوتار ايكن ترك واخلا ايلدى – Dans ce sens, on emploie aussi les mots *A.* اطلاق – تخلية السبيل *P.* آزاد كردن – گسيل كردن *T.* صاليويرمك – قويويرمك || Lâcher un prisonnier بر اسيرك سبيلنى تخليه ايتمك – بر اسيرى آزاد ايتمك – قيد اسردن اطلاق ايتمك Ils l'avaient pris, mais ils l'ont lâché فلانى اخذ ايتمشلر ايكن اطلاق وآزاد ايتمشلر در Il a lâché sa proie طوتديغى صيدى آزاد ايلدى

On dit, Lâcher un chien après une bête *A.* اطلاق الكلب على الصيد *P.* سگرا پس شكار راندن *T.* زاغرلرى آو – زاغرلرى صاليويرمك – اوزرينه صالدرمق – Et lâcher l'autour, pour dire, le laisser partir *A.* ارسال الصقر – خرط الصقر *P.* ستونه كردن *T.* چاقرى صالمق – چاقرى صاليويرمك

LÂCHER la bonde d'un étang. C'est la lever *A.* فك الصناعة البركة *P.* ببند آب گشاد دادن *T.* صاوه جغى صاليويرمك – صاوه جغه گشاد ويرمك

Et dans le même sens, Lâcher une écluse *A.* رفع الباب السكر *P.* در بندرو غرا بر داشتن *T.* بندك اصمه قپوسنى قالدرمق

LÂCHER le ventre. C'est le rendre libre *A.* اطلاق البطن – تليين الطبيعة *P.* شكم راندن *T.* ايچى سورمك || Les

pruneaux lâchent le ventre ملیّن - ارك اطلاقی بطن ایدر شكمراندر - طبیعتدر

LÂCHER un coup, se dit aussi d'une arme à feu, pour dire, donner un coup *A.* تخلیة - اخلا *P.* تهان كردن *T.* بوشاتمق || Il lui lâcha un coup de pistolet اوزرینه بر طبانچه بوشاتدی Le vaisseau lâcha toute sa bordée à la portée du mousquet فلان سفینه تفنكك منزلنه كلدكده آلاباندهسنك جملهسنی بوشاتدی

LÂCHER une parole, un mot, se dit de celui qui dit inconsidérément quelque chose qui peut nuire *A.* ازلاق الكلام *P.* از زبان سخن لغزانیدن *T.* سوز قاچرمق - لاقردی قاچرمق || Il a lâché une parole qu'il voudrait bien retenir سبق لسان ایله سوز سویلمك - حفظی قیدنده اولدیغی بر كلامی كتمی قیدنده اولدیغی سوزی - لساندن ازلاق ایلدی سویلمكدن قاچندیغی - سبق لسان ایله سویلیویردی سوزی لساندن قاچردی

Il se dit aussi de celui qui dit une chose avec quelque dessein *A.* القاء الكلام *P.* سخن در میان انداختن *T.* بر سوز میدانه آتمق || Il lâcha un mot qui fit une grande impression بر كلام القا ایتمشدر كه اذهان سامعینه انطباع عظیمی مستلزم اولمشدر

LÂCHETÉ. Poltronnerie, défaut de courage *A.* جبن - جبانت *P.* بیدلی *T.* قورققلق - یوركسزلك || Il s'est déshonoré à la guerre par sa lâcheté محاربهده جبانتی تقریبیله رذیل وبدنام اولدی

Et action basse, indigne *A.* رذیلة pl. رذایل - نذیلة pl. نذایل *P.* كار بدنامی - كار رسوایی *T.* رذیللك - آلچقلق || La trahison est une lâcheté خیانت رذیلهٔ محضدر Il a fait mille lâchetés انواع رذایل ارتكاب ایلدی

LACONIQUE. Concis à la manière des Lacédémoniens *A.* وجیز - موجز - مختصر *P.* كوته *T.* قصه || Discours laconique كلام مختصر - قصه سوز style سبك موجز ومختصر - Il se dit aussi des hommes *A.* میجاز *P.* كوتهگو *T.* قصه سوزلو || Cet auteur est laconique بو مؤلف میجاز وكوتهگو در Il est laconique en ses réponses جوابلرده میجز در - ویردیكی جوابلری قصه در

LACONIQUEMENT. Brièvement, d'une manière laconique *A.* على طریق الایجاز - مختصراً *P.* با سخن كوته *T.* قصه سوز ایله - سوز قصهلغی ایله || Il parle laconiquement على طریق الایجاز نطق وتكلم ایدر Il répondit laconiquement قصه سوز ایله جواب ویردی - بر وجه ایجاز جواب ویردی

LACONISME. Façon de parler courte *A.* كلام موجز - وجازت *P.* گفتار كوته - سخن كوته *T.* قصه سوز

LACRYMAL. Qui a rapport aux larmes *A.* دمعی - مختص بالدموع *P.* سرشگی *T.* كوز یاشنه متعلق || Conduit lacrymal *A.* مجرای الدمع *P.* گذرگاه سرشك *T.* كوز یاشی یولی

On appelle Artère lacrymale, la première branche que donne l'ophthalmique *A.* شأن Et fistule lacrymale, un ulcère au coin de l'oeil *A.* علة الغرب - داء الفرغ والملأن *P.* ناسور چشم *T.* كوزده ماتیه || Avoir une fistule lacrymale كوز ماتیهسی اولمق

LACS. Cordon délié *A.* حبل رقیق *P.* رسن باریك *T.* انجه ایپ || On l'étrangla avec un lacs de soie فلانی بر اینجه ایپك ایپیله بوغدیلر

Il se dit aussi d'un noeud coulant qui sert à prendre du gibier *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام *T.* آوجی دوزاغی || Un lacs de crin آت قیلندن یاپلمش آوجی دوزاغی - Figur. Un piége dont on a peine à se tirer || Il est tombé dans le lacs دام حیلهیه گرفتار اولدی - پا بستهٔ دام حیله اولمشدر On lui a tendu des lacs فلان كشییه مدّ حبایل مكر وخدیعت ایتمشلر در Elle le tient dans ses lacs فلان محبوبهنك پا گرفتهٔ دام حیلهسیدر Il est échappé des lacs حبایل تزویردن فرجه یاب خلاص اولدی - قوریلان دوزاقدن بر تقریب شویشوب قورتلدی

LACTÉE. Il ne se dit qu'en ces deux phrases: Voie lactée, qui est une blancheur qui paraît dans le ciel, et qui est formée par un assemblage de petites étoiles *A.* مجرّة *P.* كهكشان - راه حاجیان *T.* صمان اوغریسی - حاجیلر یولی Et veines lactées, qui sont les veines qui contiennent le chyle *A.* مجاری كیلوس

LACTESCENT. Terme de Botanique. Qui donne un suc qui a l'apparence du lait. V. Lactifère.

LACTIFÈRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des vaisseaux ou conduits qui portent le lait *A.* مجرای اللبن pl. مجاری اللبن - En botanique il se dit des plantes qui abondent en suc laiteux, comme le tithymale *A.* یتوع pl. یتوعات *P.* رستنئ شیر دار *T.* سودلكن

LACUNE. Il se dit du vide que l'on trouve dans le corps d'un ouvrage, et qui en interrompt la suite *A.* نقصان *P.* كمى *T.* اكسك قالمش ير || Ce livre n'est pas entier, il y a des lacunes بو كتاب تامّ وكامل اولميوب آره‌ده اكسك يرلرى وار در

LADANUM. Matière gommeuse qui découle des feuilles du Lédum *A.* لاذن *P.* لادن *T.* لادن || Il y a deux espèces de ladanum لادنك ايكى نوعى وار در

LADRE. Lépreux *A.* ابرص *P.* پيسناك *T.* مسكين || Il a été déclaré ladre ابرص اولديغى اثبات اولندى V. Lépreux.

Figur. Avare à l'excès *A.* شحيح *P.* سيهكاسه *T.* جمرى

Et insensible *A.* مسلوب الحواسّ *P.* بيحس *T.* حسّسى || Il faudrait être ladre pour ne pas sentir cette injure يوق كلّياً مسلوب الحواسّ اولملو در كه حتّى اول مقوله تحقيردن متأثّر اولميه

LADRERIE. Lèpre *A.* برص *P.* پيسى *T.* مسكينلك علّتى || Être entaché de ladrerie علّت برصدن لكه‌لو اولمق — Il se dit aussi des hôpitaux où l'on reçoit les lépreux *A.* دار الشفاء المبروصين *P.* بيمارخانهٔ پيسناكان *T.* مسكينلر خسته‌خانه‌سى V. Lèpre.

LAGOPUS. V. Pied-de-lièvre.

LAGUE. T. de Marine, synonyme de Sillage *A.* ممخر - ممخر السفينة *P.* گذرگاه كشتىٔ روان *T.* كمينك يورر ايكن آچديغى يول

LAGUNE. Espèce de petit lac ou de flaque d'eau dans des lieux marécageux *A.* منقع pl. مناقع *P.* تالاب *T.* بركينتى صو كولجغزى || Les lagunes de Venise sont des canaux formés par la mer ونديك شهريك مناقعى مياه بحردن صورت پذير اولمش جدوللر در

LAID. Qui n'est pas beau *A.* رديد pl. ردد - اشوه - قبيح - المنظر سميج pl. سماج *P.* زشت - بد لقا *T.* چركين || Homme laid مرد اشوه - آدم - زشت چهره - بد چهره Femme laide شوها مرئهٔ - بد چهره - زن قارى - چركين Laide à faire peur دهشت كتورر بر زن زشتلقا Avoir les mains laides اللر قبيح المنظر اولمق — Il se dit aussi, de tout ce qui est désagréable aux yeux dans son genre *A.* قبيح الصورة - كريه المنظر *P.* بد - نا خوش - زشت *T.* چركين || Cette étoffe est fort laide بو ثوب بغايت كريه المنظر در

- Figur. Contraire à la bienséance *A.* قبيح - اقبح - اشنع *P.* بد *T.* چركين || Il est bien laid à vous d'avoir abandonné votre ami dans la disgrace دوستكى وقت ادبارونكبتنده ترك ايتمك سنك حقكه بر امر اقبح واشنعدر

LAIDEUR. Difformité *A.* ردّت - سماجت - شوهت - قبح - المنظرة *P.* زشتى *T.* چركينلك || La laideur de cette femme est étrange بو خاتونك ردّت سيماسى غرايبدندر — Figur. *A.* قبح - شناعت *P.* بدى *T.* بدلك - چركينلك || La laideur de cette action بو فعلك قبح وشناعتى

LAIE. Route étroite coupée dans une forêt *A.* مستل pl. مساتل *P.* ره تنگ *T.* چيغر - چوبان يولى

LAINAGE. Marchandises de laine *A.* pl. سلع الصوف pl. امتعة الصوف *T.* يوك قماشلرى مالى

LAINE. Le poil des moutons et de quelques autres bêtes *A.* صوف pl. اصواف - عهن pl. عهون *P.* پشم *T.* يوك || Laine blanche صوف ابيض - اينجه fine صوف رقيق - صوف جيّد bonne قبا يوك - صوف غليظ grosse يوك اوزون يوك - صوف طويل grande صوف قصير courte Flacon de laine *A.* جالحة الصوف *T.* يوك توزاغى écheveau *A.* عميتة *T.* يوك دسته‌سى Échauder de la laine يوكى قينار صو ايله خشلمق filer صوف ايتمك - غزل صوف اكيرمك - يوك carder صوف ايتمك - مشط يوكى طرامق fouler دوس صوف ايتمك - يوكى چيكنتمك Ouvriers en laine عملهٔ صوف - يوك ايشليانلر Le commerce des laines يوك تجارتى Bas de laine يوك چوراب Cette étoffe est moitié fil et moitié laine بو ثوبك نسجى ايپلك ويوك ايله بالمناصفه مخلوطدر - بو قماشك نسجى يارى ايپلك يارىسى يوكدر

On appelle aussi Laine, les cheveux épais et crépus des nègres *A.* شعر متقرّد زنجىّ *P.* موى زنگى *T.* عرب صاچى

LAINEUX. Qui a beaucoup de laine *A.* صايف - اصوف - كثير الصوف *P.* پشمناك *T.* چوق يوكلو - قبا يوكلو || Il y a des pays où les moutons sont bien plus laineux qu'en d'autres بعض مملكتلرك قويونى ساٸر مملكتلرك قويونلرينه نسبت ايله زياده صايفدر Un drap bien laineux كثير الصوف چوقه

LAINIER. Marchand qui vend des laines *A.* بايع الصوف *P.* پشم فروش *T.* يوكجى - يوك صاتيجى

LAÏQUE. Qui n'est ni ecclésiastique ni religieux *T.* طريق

عوامّدن اولان

LAISSE. Corde avec laquelle on conduit un lévrier *A.* مقود
زاغره طاقیلان یدک ایپی *T.* الکلب الصید

LAISSER. Quitter *A.* ترک *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق ||
Il a laissé son équipage, ses gens en un tel endroit اتباع
وخدمتکاران واحمال واثقالنی فلان محلّده ترک ایلدی
Je l'ai laissé chez lui کندو خانەسندە براقدم Je l'ai laissé
en bonne santé فلانی حال صحّت وعافیتده ترک ایلدم
Il a laissé sa bourse en un tel endroit کیسەسنی فلان یرده
اونودوب براقدی Laisser un chemin, une maison à droite
فلان زوقاغی یا خانەیی صاغه ترک ایله صوله صاپمق
— Il signifie encore, abandonner || Il s'est enfui et m'a laissé
dans le péril کندوسی فرار ایله بنی مخاطره ایچنده ترک
ایلدی Il a laissé là son projet, son entreprise نیّتنی ومتصدّی
نیّتندن ومتصدّی اولدیغی ـ اولدیغی مصلحتی ترک ایلدی
مصلحتدن فارغ اولدی — On dit aussi, Laisser à l'abandon
A. مهملاً ترک *P.* مهمل گذاشتن *T.* اولدم اولەسیید براقمق
|| C'est un homme qui n'a aucun soin, il laisse tout à l'abandon
اصلا اهتمامی اولمیوب هر شیئی مهملاً ترک ایدر — On dit
aussi, Se laisser aller à la douleur نفسنی کدر واندوه ایچنه
اکدار وغموم ایچنه تسییب نفس ایتمک ـ صالیویرمک
— On dit aussi, qu'un homme a laissé après sa mort ses affaires
en bon, en mauvais état وفاتندنصکره اموربنی حسن حالده
یاخود سوء حالده ترک ایلدی Et qu'il a laissé de grands
biens après sa mort وفاتندنصکره کلّیتلو اموال ترک ایلدی

On dit, qu'un homme a laissé une bonne, une mauvaise ré-
putation après lui ابقای ذکر جمیل ـ ابقای نیکنام ایلدی
ابقای بد ـ ابقای حسن صیت وشهرت ایلدی ـ ایلدی
ابقای شهرت قبیحه ـ ابقای سوء ذکر ایلدی ـ نامی ایلدی
ایلدی Il est mort, il a laissé une grande opinion de sa vertu
فلان کمسنه وفات ایدوب صلاح حالی بابنده ابقای
حسن ظنّ عظیم ایلدی

On dit en parlant d'une chose où il y a du bon et du mau-
vais, qu'il y a à prendre et à laisser ایچنده آلنەجقده وار
آتیلەجقده وار

Il signifie aussi, céder || Je lui en laisse l'honneur بوندن
حاصل le profit لازم کلەجک شان وشرفی آکا ترک ایدرم
اولەجق نفع وفائدەیی کندویه ترک ایدرم Les ennemis
furent contraints de nous laisser le champ de bataille دشمن
عرصەگاه جنک وقتالی طرفمزه ترک ایلمکه مجبور
اولمشدر — On dit aussi, Laisser une chose à certain prix فلان
بهایه براقمق

Laisser, signifie aussi, mettre en dépôt *A.* ایداع ـ تودیع *P.*
امانت *T.* ودیعه کردن ـ بدست امانت فلان کس دادن
ودیعه قلمق ـ ایتمک || Il a laissé tous ses papiers chez un
tel کافّهٔ اوراقنی فلانه ایداع ایلدی Il a laissé son argent
entre les mains de... اقچەسنی فلانک ید امانتنه ایداع
ایلدی

Et confier *A.* تفویض ـ احالة *P.* سپردن *T.* اصمارلمق ـ
برمادّەیی حواله ایتمک || Laisser une chose au soin d'un tel
فلانه احاله ایتمک Je vous en laisse le soin, la conduite بو
امرک نظارت وادارەسنی عهدهٔ اهتمامکه حواله ایدرم ـ
سنک ید اهتمامکه تفویض ایدرم — On dit, Je vous laisse
à penser ce qui en arrivera ظهور ایدەجک احوالک فکر
محتمل الوقوع اولان حالک ـ وملاحظەسنی سکا حواله ایدرم
ملاحظەسنی سکا حواله ایدرم Je vous laisse à penser s'il pro-
fita de l'occasion ظهور ایدن فرصتدن اغتنام ایده بیلمشمیدر
بونک ملاحظەسنی سکا حواله ایدرم

Et permettre *A.* ترخیص ـ تجویز *P.* روا داشتن ـ رخصت
داده *T.* رخصت ویرمک ـ براقمق || Je l'ai laissé reposer
استراحت ایتمک ایچون ـ استراحتنه رخصت ویردم
رخصت ـ کتملرینه جواز ویردم Je les ai laissés aller براقدم
ویردم

Il se prend avec la négative pour Discontinuer, s'abstenir *A.*
وا ـ دستکش فراغ شدن *P.* کفّ الید ـ فراغت ـ ترک
گذاشتن *T.* وازکلمک || Il ne faut pas laisser d'aller toujours
votre chemin طوتدیغک یوله کتمکدن فراغت ایتملو دکلدر
Malgré tout ce qu'on lui put dire, il ne laissa pas de faire ce
qu'il s'était proposé کندویه بو قدر سوز سویلنمشیکن مقدّما
تصمیمکردەسی اولان نیّتدن کفّ ید ایدەمدی

Il signifie aussi, léguer par testament *A.* ترک بالوصیّة ـ
وصیّت || Il a laissé tant à l'hôpital خسته خانه ایچون شو
قدر اقچه ترک ایلدی ـ وصیّت ایلدی Un des parens lui
a laissé de grands biens par testament فلانه اقرباسندن بری
وصیّتنامه ایله کلّیتلو مال ترک ایلدی

On dit proverb., qu'un homme se laisse mener par le nez

comme un buffle, pour dire, qu'il n'a pas la force de s'opposer à l'empire que l'on prend sur lui فلان کمسنه‌یی بورنندن چکرلر

On dit, Laisser quelqu'un maître d'une chose, pour dire, la laisser à sa disposition - بر کمسنه‌یی بر شیٔده مرخص قلمق مستقل ومرخص ایتمک

Il signifie aussi, passer sous silence A. ترک الشئ مسکوتاً P. خموش شدن از عنه T. مسکوت براقمق || Je laisse une infinité d'autres preuves بوندن قطع النظر نیچه دلیللری دخی مسکوت عنه ترک ایدرم

LAISSÉ. A. متروک P. وا گذاشته T. براقلمش

LAIT. Liqueur blanche qui sert de nourriture aux enfans, et aux petits des animaux A. لبن - حلب P. شیر T. سود || Cette nourrice n'a point de lait بو سود آناسنک اصلا سودی یوقدر || Une frayeur lui a fait perdre son lait خوفه دوچار اولمغله افول لبنی اقتضا ایلدی - بر قورقویه اوغرایوب سودینی غایب ایتدی - اوغرادیغی قورقودن سودی چکیلوب || Ils ont tété tous deux d'un même lait ایکیسی دخی بر ممه‌دن سود امشلر در || Les médecins lui ont ordonné de prendre le lait de vache اطبا اینک سودی ایچمسنی توصیه وتنبیه ایتمشلر در || Lait aigre A. لبن حامض - لبن ماضر P. شیر ترش T. اکشی سود - سود. ککرمتی. - Il se dit aussi du suc blanc qui sort de quelques plantes || Lait de figue لبن انجیر || il sort du lait de cette herbe بو نباتدن سود چیقار

On appelle, Jeune lait, le lait d'une femme accouchée depuis peu A. لبن الواضعة الحمل جدیداً P. شیرزن نوزای T. یکی طوغرمش قارینک سودی || Et vieux lait, le lait d'une femme accouchée il y a long-temps A. لبن الواضعة الحمل قدیماً P. شیر زن پارینه زای T. چوقدن طوغرمش قارینک سودی

FRÈRE DE LAIT, SOEUR DE LAIT, se dit de deux enfans étrangers qui ont sucé le même lait A. رضیع - رضیعة P. همشیر T. سود قرنداشی

DENTS DE LAIT. Les premières dents qui viennent aux enfans A. راضعتان pl. رواضع P. دندان شیر T. سود دیشی

PETIT LAIT, ou LAIT CLAIR. La sérosité qui tombe du lait lorsqu'il se caille A. لبن فلوق P. آب شیر ترش T. سود صورتقه - کسیمی || Prenez un verre de petit lait pour vous rafraîchir تبرید طبیعت ایچون بر قدح صورتقه ایچ

On appelle Lait coupé, du lait dans lequel on a mis une portion d'eau A. لبن مذیق - لبن ممذوق P. شیر آب آمیخته T. صو قاتلمش سود - Et la voie de lait, la voie lactée, V. Lactée.

LAITAGE. Ce qui se fait de lait A. محلب pl. محلبات P. شیر آش T. سودلو یمک || Il ne vit que de laitage غداسی محلباتدن عبارتدر

LAITERIE. Endroit où l'on fait le laitage A. مَلبنة P. شیر خانه T. سود اوطه‌سی || Une laiterie bien fraîche سرین بر سود اوطه‌سی

LAITERON, vulg. LACERON. Sorte de plante laiteuse A. بقلة الیهودیة

LAITEUX. Il se dit des plantes qui ont un suc semblable à du lait A. یتوع pl. یتوعات T. سودلکن || Le tithymale est une plante laiteuse آغاج سودلکنی یتوعات نوعندندر

LAITIER. T. de Fonderie. Matière écumeuse qui nage au-dessus du métal fondu A. رغاوة المعدن P. کف قیسور T. معدن کپوکی

LAITIÈRE. Femme qui vend du lait A. بایعة اللبن P. شیر فروش زن T. سودجی قاری - سود صاتر قاری

Il se dit aussi d'une vache qui donne beaucoup de lait A. کثیر الدرّ - درور - کثیر اللبن - حلوب - حفول P. بسیار دوشا T. صاغمال - سودی کور || C'est une vache laitière بو بقرة حفوله در - صاغمال بر اینکدر

LAITON. V. Cuivre jaune.

LAITUE. Sorte d'herbe potagère A. خسّ P. کاهو - کیپو - کوک T. مارول || Laitue sauvage خسّ برّی - کاهوی دشتی - یبان مارولی

LAIZE. Terme de Manufacture. Largeur d'une étoffe A. عرض P. پهنایی T. این || Ce drap a cinq quarts de laize بو چوقه‌نک درت ربع اینی وار در

LAMA. Nom que l'on donne aux prêtres des Tartares T. تاتارلرک امامی

LAMANEUR. Pilote qui conduit les vaisseaux à l'entrée et à la sortie d'un port A. ربّان المرفاء P. رهبر دریابند T. لیمان قولاغوزی

LAMANTIN. Animal amphibie A. دبّ البحر P. خرس آبی T. دکز آیوسی

LAMBEAU. Morceau d'une étoffe déchirée *A.* مزقة pl. مزق
اسکی قماش ـ چاپوت *T.* چاپوب *P.* رعابیل pl. رعبولة ـ
پاره *P.* قطعات pl. قطعة *A.* Figur. ـ یرتق پارچه‌سی ـ پارچه‌سی
T. پارچه || On n'a retenu que quelques lambeaux de ce discours
بو مقالەنك انجق بعض قطعه‌لری ضبط اولندی Il a arraché un lambeau de cette succession بو ترکه‌نك انجق بر
قطعه‌سنی قوپاردی

LAMBIN. Qui agit très-lentement *A.* بطئ الحرکة *P.* کند پا
T. قابران

LAMBINER. Agir lentement *A.* تبطّئ ـ حرکة بالبطائة *P.*
قابرانلق ایتمك *T.* کند پایی نمودن

LAMBOURDE. Pièce de bois de charpente qui sert à soutenir les ais d'un plancher *A.* عارضة pl. عوارض *P.* پالار *T.* کریش
کریش ـ تعبیهٔ عوارض ایتمك || Poser des lambourdes
کریش قویمق ـ یرلشدرمك

LAMBRIS. Ouvrage de menuiserie dont on revêt le plancher d'en haut d'un appartement *A.* سقف مقرنس *P.* آسمانهٔ
سقف مقرنس *T.* جاتمه ایشلنمش تاوان || Lambris doré
رخام de marbre یالدزلو جاتمه تاوان ـ مقرنس مذهّب
تراشیده‌دن مصنوع سقف مقرنس

Il se prend plus particulièrement pour un revêtement de menuiserie, de marbre, etc. autour des murailles d'une salle, d'une chambre, etc. *T.* سیلیجی کاری تخته ویاخود بشقه نسنه
ایله دوناتمه

On dit figur. et poétiquement, Le céleste lambris, pour dire, le ciel قبهٔ نیلگون فلك

LAMBRISSER. Revêtir de lambris *T.* سیلیجی کاری تخته
ویاخود بشقه نسنه ایله ایشلیوب دوناتمق

LAMBRUSQUE. Vigne sauvage *A.* کرم برّی *P.* سارونهٔ کوهی
T. یبانی اوزم آصمه‌سی

LAME. Table de métal fort plate *A.* صفیحة pl. صفایح ـ
صفیحة *P.* تخته *T.* تخته || Lame de cuivre مطول pl. مطاویل
باقر تخته‌سی ـ مطول النحاس ـ النحاس Une inscription gravée sur une lame de fer دمور تخته اوزرنده محکوك بر
کتابه

Il signifie aussi, le fer de l'épée *A.* نصل pl. نصل ـ نصول
P. آهن شمشیر *T.* قلیج نامولسی ـ نامولو || Lame السیف
fine نصل رقیق ـ نصل دمشقی Lame de Damas یوفقه نامولو ـ نصل رقیق

de bonne trempe جوهری لطیف قلیج نامولسی ـ Il se dit aussi d'un couteau, d'un canif, etc. || Le manche n'est que de bois, mais la lame est bonne قبضه‌سی بیاغی آغاجدر انجق
نامولسی اعلا در

On appelle aussi Lames, certains clinquans d'or ou d'argent, desquels on couvre des étoffes *A.* رصیعة pl. رصایع *T.* قباره
|| Son habit était tout couvert de lames d'or اوزرنده اولان
جامه سر تا پا صرمه‌لو قباره‌لر ایله قاپلنمشیدی

En termes de Marine, il signifie, une vague agitée. V. Vague.

LAMENTABLE. Déplorable, qui mérite des lamentations *A.*
موجب العویل ـ موجب النحیب ـ موجب النوحة *P.* گریه
موت *T.* آغلاديجی *T.* ناله انگیز ـ خیز || Une mort lamentable
بر حادثهٔ مهیّجة العویل un accident موجب العویل
Et douloureux *A.* فاجع ـ حزین ـ انان *P.* اندوه انگیز
T. آجدیجی || Il prononça ces paroles d'un ton de voix lamentable بو کلماتی صدای حزین ایله تفوّه ایلدی Les
cris lamentables فریاد اندوه انگیز ـ اصوات فاجعه

LAMENTABLEMENT, adv. *A.* بالحزن والانین ـ حزیناً *P.*
بنالش وزاری *T.* ایکلیه‌رك ـ آغلشه‌رق || Il nous conta ses adversités si lamentablement, que... سرگذشتی اولان مصایب
ـ وآفاتنی شول رتبه‌ده حزیناً نقل وحکایت ایتمشدر که
باشنه کلان ما جرالری اولقدر آغلشه‌رق نقل ایلدیکه

LAMENTATION. Douleur exprimée par des cris et des gémissemens *A.* نوحة ـ نحیب ـ انین ـ عویل *P.* زاری ـ ناله ـ
T. ایکلتی ـ چیغلتی ـ آغلشمه ـ غریو ـ فریاد وفغان || On
n'entendait que lamentations یالکز عویل وانین استماع اولنور
آغلشمه وایکلتیدن غیری بر شئ ایشیدلمز ایدی ـ ایدی
Après une longue lamentation طول ودراز فریاد وفغاندنصکره

LAMENTER. Déplorer avec des cris lugubres *A.* استناحة ـ
فریاد ـ زاریدن *P.* تلهّف ـ تعویل ـ انتحاب ـ نحب
T. ایکلمك ـ آغلشمق *T.* وفغان کردن || Lamenter la mort de
ses parens بر کمسنه والدینی وفاتیچون تلهّف واستناحه
la ruine de sa patrie وطننك خرابیّت حالی ایچون ایتمك
Lamenter son malheur بر کمسنه گرفتار نوحه وفریاد ایتمك
Vous avez اولدیغی مصیبت ایچون عویل ونحیب ایتمك
beau pleurer et lamenter عبث یره بکا ونوحه ایدرسك

LAMINAGE. Action de laminer *A.* صفح الحدید ـ مطالة
P. آهن سازی *T.* پهن دموری یوفقه‌لدوب یصیلتمه

LAMINER. Donner à une lame de métal une épaisseur uniforme par une compression toujours égale *A.* مطل - تصفیح *P.* پهن کردن *T.* یصّیلتمق || Laminer du plomb قورشونی تصفیح ایتمک

LAMINOIR. Machine qui sert à laminer *A.* مدقّة التصفیح *P.* پهن ساز *T.* کوبهٔ یصّیلدەجق چکیج

LAMPE. Vase où l'on met de l'huile et une mèche pour éclairer *A.* قندیل pl. قنادیل - مصباح pl. مصابیح - سراج pl. سرج *P.* چراغ - قندیل *T.* قندیل || Lampe d'argent کومش قندیل - قندیل سیمین de cristal بللور قندیل - قندیل بلور portative الده کوتوربلور قندیل sépulcrale مزار قندیلی Il y a une lampe qui brûle toujours devant cet autel بو عبادتگاهده پیشگاه - لیل ونهار مشتعل وفروزان بر قندیل وار در معبدده علی الدوام بر قندیل ینار

LAMPION. Sorte de lampe dont on se sert dans les illuminations *T.* شنلک قندیلی

LAMPSANE, ou **HERBE AUX MAMELLES**. Plante qui donne un lait amer *A.* ضریع - شبرق

LANCE. Arme d'hast, qui a un fer pointu *A.* رمح pl. رماح - مزراق pl. مزاریق - مخرص pl. مخارص *P.* نیزه *T.* سکو || Il a enfilé la bague avec la lance آتدیغی رمحی حلقه ایچندن انفاذ ایتدردی Baisser la lance حط رمح ایتمک Rompre la lance رمحی شکست ایتمک - کسر رمح ایتمک Il l'abattit d'un coup de lance یک ضربهٔ رمح ایله فلانی بر زمین گشته وسرنگون ایلدی Leurs lances volèrent en éclats ایتدکلری رماح پاره پاره شکست اولەرق هوایه پران اولمش در

On appelle Lance de drapeau, d'étendard, le bâton auquel ils sont attachés *T.* بیراق صیریغی - Et Lance à feu, la fusée qui sert à mettre le feu à une pièce d'artifice *T.* فتیل صیریغی

LANCER. Jeter en avant avec violence *A.* رمی - ارما *P.* انداختن *T.* آتمق || Lancer un trait اوق - رمی سهم ایتمک un javelot جرید آتمق

On dit figur. Lancer un regard de colère *A.* طرح النظرة الغضب *P.* نگاه خشم وغضب انداختن *T.* طارغنلق - غضوبانه بر باقش آتمق - باقشی آتمق Et lancer des oeillades amoureuses *A.* طرح اللحاظات العشق *P.* نگاه عاشقانه انداختن *T.* عاشقانه کوز آتمق

On dit en parlant de Dieu, qu'il lance le tonnerre, la foudre جناب منتقم قهّار امطار رعود وصواعق ایدر - Et en parlant du soleil, qu'il lance ses rayons sur la terre خورشید عالمتاب بسیط غبرا اوزرینه طرح سهام اشعّه ایدر

SE LANCER. Se jeter avec impétuosité *A.* تنزّی - تنقّی *P.* بر جستن *T.* آتلمق - صچرایوب آتلمق || Il se lança au travers des ennemis اعدا ایچنه آتلدی dans le bois اورمان ایچنه آتلدی

On dit, qu'un vaisseau lance babord ou stribord, lorsqu'il se jette à gauche ou à droite *T.* اورچه پوجه یوریمک

LANCÉ. *A.* مرمی *P.* انداخته *T.* آتلمش

LANCETTE. Instrument de chirurgie servant à ouvrir les veines *A.* مفصد - مشراط pl. مشاریط *P.* نیشتر - شست *T.* نیشتر || Donner un coup de lancette یک طعنهٔ نیشتر ضرب - بر نیشتر اورمق - ایتمک Enfoncer la lancette bien avant نیشتری خیلیجه ایچرویه صوقمق Percer, ouvrir un abcès avec une lancette بر ورمی نیشتر ایله دشمک

LANCIER. Cavalier dont l'arme est une lance *A.* رامح pl. رمّاح *P.* نیزه دار *T.* مزراقلو

LANCINANT. Qui se fait sentir par élancemens. Il ne se dit qu'en cette phrase, Douleur lancinante. V. Élancement.

LANDE. Grande étendue de terre où il ne vient que des bruyères, des ronces, etc. *A.* غریفة pl. غرف *P.* چنگالستان *T.* قندره اورمانی || Ce pays n'est qu'une lande بو مملکت مجرّد بر غریفه در Les grandes landes غرف واسعه Au milieu des landes قندره اورمانلری اورتەسندە

Il se dit figur. des endroits secs et ennuyeux d'un ouvrage *A.* حشویّات موجبة الکلال || Il y a d'assez belles choses dans ce livre, mais on y trouve bien des landes بو کتاب خیلی لطیف شیلری مشتملدر انجق ایچنده نیچه حشویّات موجبة الکلال دخی وار در

LANGAGE. Idiome d'une nation *A.* لغت *P.* زبان *T.* دل || Le langage Persan لغت فرسی - عجم دلی Personne n'entend ce langage بو لغتی هیچ بر کمسنه فهم ایتمز C'est un langage barbare لغت جهلا در inconnu لغت غریبه در - نا معلوم - بیگانه در

Il signifie aussi, discours, manière de parler *A.* کلام *P.* سخن *T.* سوز || Beau langage کلام لطیف - کلام بدیع figuré کلام

تصنع وتكلفدن عبارت كلام affecté كلام ملفق orné مجازى كلام نقى pur كلام بيغل وغش naïf كلام منتخب fleuri سادەلكدن عبارت بركلام simple تمييز سوز - سخن پاكيزه - زينت وآرايشدن sans ornement تصنع وتكلفدن عارى بركلام - نقاحت كلام - نقاى كلام La pureté du langage عارى بركلام بو Il y a dans ce discours quelques fautes de langage پاكيزگى سخن مقالهده بعضا سقامت كلام وار در Cela est écrit en beau langage بو مادّه لطيف واحسن سياق كلام ايله تحرير اولنمشدر

Et la manière de parler de quelque chose, en égard au sens plutôt qu'aux mots A. لسان P. گفتار - زبان T. سويليش - آغز || Vous me tenez là un étrange langage بكا بر غريب لسان بو سويليشدن Ce langage-là ne me plait point قوللنورسك Il a bien بو آغزدن بر وجهله محظوظ دكلم - هيچ حظ ايتمم changé de langage آغز دكشدردى - تبديل لسان ايلدى C'est le langage de l'Écriture-Sainte, des Pères, des théologiens كتاب اللهك وائمه عظامك وعلم الهى علماسنك لسانيدر Ce n'est pas là le langage d'un homme de bien بر اهل خير صالح وخيّر بر آدمك سويايشى دكلدر - آدمك آغزى دكلدر

Il se dit figur. de tout ce qui sert à faire connaître la pensée sans parler || Le langage des yeux لسان پر گوى چشم Le geste est un langage muet رمز باليد لسان بلا نطق قبيلندندر — Il se dit aussi du cri dont les animaux se servent pour se faire entendre || Le langage des oiseaux A. لسان الطيور P. لسان T. قوشلرك دلى Le langage des bêtes A. زبان مرغان T. حيوانلرك دلى P. زبان جانوزان T. الهايم

LANGE. Il se dit de tout ce qui sert à envelopper les enfans au maillot A. لفافة الصبى pl. لفايف الصبى P. T. چوجوغى بورودكرى بز اشتك

LANGOUREUSEMENT. D'une manière langoureuse A. بالوصمة T. ببيمجالى - بحال درماندگى P. فاترا - متوصّما - فاترا ومتوصّما || Regarder langoureusement درمانسزلق ايله صورت وصمت وبيمجالى ايله عطف نگاه - نظر ايتمك ايتمك

LANGOUREUX. Qui est en langueur A. فاتر - فاتر - متوصّم P. درمانده - بيمجال T. درمانسز || Il a été long-temps malade, il est encore tout langoureux وافرزمان مريض مدت مديدة خسته اولوب - اووب حالا فاتر ومتوصمدر هنوز فاتر وبيمجالدر

Il signifie aussi, qui marque de la langueur A. مفيد الوصمة || درمانسزلق كوسترر T. درماندگى نما - وصمت اثر P. Un regard langoureux نظرة وصمت اثر Des vers langoureux مفيد وصمت اولان اشعار

LANGOUSTE. Sorte d'écrevisse de mer A. جراد البحر P. تكه T. ملح دريا

LANGUE. L'organe de la parole pour les hommes, et du goût pour les animaux A. لسان pl. السنة P. زبان T. دل || Grosse langue قالين دل - زبان درشت - لسان ثخين épaisse لسان كثيف mince, déliée زبان باريك - لسان رقيق pointue زبان تيز - لسان ملسّن يوفقه دل - اينجه دل - La racine de la langue A. اصل - حرقد سيورى دل - نوك دلك كوكى T. بن زبان P. اللسان Avoir la langue sèche لسان متلجن اولمق pâteuse جفاف لسانه مبتلا اولمق noire, enflée لسان سياه وقبارمش اولمق Remuer, tirer la langue par dérision على طريق الاستهزا ادلاع لسان ايتمك ذوقلنده صورتنده دلى چيقارمق - La pointe de la langue A. دلك اوجى T. سر زبان P. اسلة اللسان On l'a saigné sous la langue فلانه - فلانى حاق لساندن فصد ايلديلر Langue de mouton, de boeuf قيون دل التى قان آلديلر وصغر دلى

On dit figur. Avoir la langue bien pendue, pour dire, avoir une grande facilité de parler A. ذليق اللسان - بسيط اللسان P. تر زبان - ناطقه پرداز T. دلى آچق Cela lui a dénoué la langue, pour dire, lui a donné plus de facilité à parler بو شئ حل عقدهٔ نطقنه وسيله اولمشدر Avoir la langue bien affilée, pour dire, parler beaucoup et avec facilité A. سليس P. اللسان T. دلى آچق جرب زبان Avoir une grande volubilité de langue A. ذو بلة - سريع اللسان - سهاك P. زبان آور T. دلى يوروك - اللسان - On dit aussi d'une personne qui parle facilement et élégamment, que c'est une langue dorée بر لسان لؤلؤ نثار در - بر لسان زر افشاندر - Et d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va toujours دلى هيچ طورمز - درر بار در -

On dit, qu'une personne a la langue grasse, pour dire, qu'elle prononce mal certaines consonnes A. ذو تغتغة اللسان - متغتغ P. كلته زبان T. دغدغى - Et qu'elle a bien de la langue,

qu'elle a la langue bien longue, qu'elle ne saurait tenir sa langue, qu'elle n'est pas maître de sa langue, pour dire, que c'est une personne qui ne saurait garder un secret *A.* مذيـل
حفظ لسانى يوق ـ دلى طوتمز *T.* دهان دريده *P.* اللسان
امساك لسانى يوق ـ Et que c'est un homme qui n'a point de langue, qui est maître de sa langue, pour dire, qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان ـ مضبوط اللسان *P.*
زباندار *T.* امساك لسانى وار ـ دلنى اسركر ـ Et que c'est une mauvaise langue, une méchante langue, une langue de serpent, une langue de vipère, une langue dangereuse, pour dire, que c'est une personne qui aime à déchirer la réputation d'autrui *A.* لسعة ـ لديغ اللسان *P.* زبان زهرناك ـ بد زبان *T.* دلى زفيرلو

On dit, qu'on a un mot sur le bout de la langue, lorsqu'on croit être près de le trouver, de le dire بو لفظ دلم اوجنده در ‒ Et proverb., Beau parler n'écorche point la langue, pour dire, qu'il est toujours bon de parler civilement طاتلو سوزدن دلك دريسى قاولنمز

On appelle figur. Coup de langue, une médisance ou un mauvais rapport que l'on fait *A.* جرح اللسان *P.* زخم زبان *T.* دل يارەسى ـ Et l'on dit proverb., qu'un coup de langue est pire qu'un coup de lance *A.* جراحات السنان لها التئام ولا يلتام ما جرح اللسان *T.* دل يارەسى بچاق يارەسندن زيادە آجيدر

On dit, Prendre langue, pour dire, s'informer de ce qui se passe de l'état d'une affaire *T.* دل پيدا ايتمك ـ دل طوتمق || On a envoyé quelques gens en avant pour prendre langue دل طوتمق ايچون ايلرويه بر قاچ آدم ارسال اولندى Avant que de s'engager dans une affaire, il est bon de prendre langue بر مصلحته تشبث اولنمزدن مقدم استخبار حال ايچون دل طوتمق اقتضا ايدر ـ اقدم امور دل پيدا ايتمكدر

Langue, signifie aussi, la totalité des usages propres à une nation, pour exprimer ses pensées par la voix *A.* لسان pl. السنة *P.* زبان *T.* دل || La langue Grecque لسان يونانى Latine لسان لاتينى Française لسان فرانساوى ـ فرانسز دلى Les langues Orientales السنهٔ مشرقيه Une belle langue بر لسان لطيف abondante كثير البركة بر لسان ـ معمور بر لسان riche لسان واسع ـ كور بر دل stérile لسان عقيم pauvre لسان خشين rude طار بر دل ـ لسان تنك ـ عديم الوسعة لسان ـ لسان غليظ barbare قاتى بر دل ـ لسان درشت ـ واسع forte قبا دل ـ خويراد دلى ـ زبان خورياد ـ فظيظ Cette langue a cours dans tout l'Orient بو لسان متين بر لسان ـ كافهٔ ممالك ـ لسان اقاليم شرقيه‌نك مجموعنده متداولدر بو لسانك بالجمله ممالك شرقيه‌ده ـ شرقده مستعملدر رواجى وار در Langue primitive لسان اصلى La langue Italienne s'est formée de la Latine لسان تاليانى لاتيندن تصويغ بر لسانى اعمار Enrichir une langue اولنمش بر لساندر Polir une langue معمور قلمق ـ ايتمك لسانه لطافت لسانه جلا ويرمك ـ ويرمك La richesse, la beauté d'une langue بر لسانك معموريتى ولطافت ونزاكتى La pureté de la langue لسانك نقاحتى ـ نقاى لسان Les propriétés de la langue لسانك اصطلاحات مخصوصه‌سى Enseigner les langues تعليم السنه ايتمك Connaître le génie d'une langue لسانك طبيعتنى بيلمك Langue corrompue لسان ـ طبيعت اصليه‌سندن چيقمش لسان dégénérée محرّف

On appelle Langue vivante, celle que tout un peuple parle *A.* لسان مستعمل ـ لسان حىّ *P.* زبان زنده *T.* ديرى لسان Et langue morte, celle qui n'est plus que dans les livres *A.* لسان متروك ـ لسان ميّت *P.* زبان مرده ـ زبان عملمانده *T.* عملدن قالمش دل ـ اولمش بر دل Et langue mère, une langue primitive, qui ne s'est point formée par corruption d'une autre *A.* امّ اللسان ـ لسان اصيل *T.* آنا دل

On dit proverb., que l'usage est le tyran des langues, pour dire, qu'en matière de langue, l'usage l'emporte sur les règles هر لسانده غلط مشهور لغت صحيحه‌دن اولى عدّ اولنور

On appelle Maître de langue, celui qui enseigne une langue *A.* معلّم اللسان *P.* خواجهٔ زبان *T.* دل اوكرديجى خوجه ـ دل خوجه‌سى ـ Et enfans de langue, les jeunes gens que les Princes entretiennent en Turquie, pour y apprendre les langues orientales *T.* دل اوغلانى

On appelle Langue de terre, certain espace de terre beaucoup plus long que large, qui ne tient que par un bout aux autres terres *A.* مسل pl. امسلة *P.* زبانهٔ ارض *T.* دل || Il y a sur la côte de Provence plusieurs langues de terre qui s'avancent dans la mer پروونچيا ساحلنده دريايه ممتدّ اولور متعدّد

دللر وار در

Langue de cerf, ou Scolopendre. V. Scolopendre.

Langue de Chien, ou Cynoglosse A. لسان الكلب .T سناولوز

Langue de Serpent. Plante A. لسان الحيّة .T ييلان اوتى

LANGUETTE. Cette pièce de fer d'une balance qui sert à marquer l'équilibre, et qu'on appelle aussi Aiguille A. نقيب - لسان الميزان .P زبانهٔ ترازو .T ترازو دلجكى

LANGUEUR. Faiblesse, état d'une personne qui languit A. وصمت - فتور .P درماندگى - بيمجالى .T درمانسزلق وصمت مهلكه mortelle وصمت عظيمه Grande langueur || حال درماندگى ووصمته گرفتار اولمق Tomber en langueur - حال كمال وصمتده وفات ايلدى Il est mort en langueur حال وصمت وفتورده ايكن تسليم روح ايتمشدر

Il se dit aussi des peines de l'âme et de l'esprit A. ضجرت - ثقلة البال - وصمة البال .P رنج درون - درد درون .T بر كمسنديى Tenir quelqu'un en langueur || كوكل بزمه سى حال ضجرت ووصمتده ابقا ايلمك - Les amants appellent poétiquement leur passion, une amoureuse langueur A. مرض عشق .P درد عشق et leurs maîtresses, la cause de leur langueur باعث درد جگر سوز - On dit aussi, La langueur des regards الحاظك وصمت وفتورى

Il se dit figur. en parlant de l'état où la terre est en hiver A. حال العطلة - حال الفتور .P حال درماندگى .T طورغونلق اول زمان آثار قدرت Toute la nature est alors en langueur || كليّاً حال عطلت وفتورده در - On dit aussi, que des arbres sont en langueur, quand ils ne sont pas en bon état بو اشجار ودرختان حال فتورده در

LANGUIR. Être consumé peu à peu par quelque maladie qui ôte les forces A. تهبّط - تقهّل .P بيتابى شدن گرفتار درمانده وبيمجال شدن - .T درمانسزلغده اوغرامق || Il est pulmonique, il y a trois ans qu'il languit سحيراً خسته اولمغله جگر خسته لكنه مبتلا - اوچ سنه دنبرو حال تقهّلده در On languit اولمغله اوچ ييلدنبرو حال تهبّط وتقهّلده در long-temps de ce mal-là avant que d'en mourir بو مرضه مبتلا اولنلر قبل ظهور الموت وافر مدّت حال تهبّطه گرفتار اولورلر

Et souffrir un supplice lent A. توصّم .P دردناك شدن - درمانسزلقده قالمق .T گرفتار درماندگى شدن - مبتلاى وصمت || Languir de faim, de soif درمانسزلق چكمك درماندهٔ درد گرسنگى وتشنگى اولمق - جوع وعطش اولمق - درماندهٔ درد فقر وفاقه اولمق de misère et de pauvreté وصمت سالبة الراحة فقر واحتياجى چكمك Languir dans une prison زندان ايچنده مبتلاى حال وصمت اولمق

Il se dit figur. des peines d'esprit A. تضجّر البال .P برنج گرفتار درد دل شدن - درون گرفتار شدن .T كوكل غلبهٔ كلالدن متضجّر Languir d'ennui || ثقلتنه اوغرامق هواى عشق ايله دردناك اولمق d'amour البال اولمق حال ترقّب وانتظارده مبتلاى ضجرت Languir dans l'attente بال اولمق Donnez-lui promptement ce que vous lui voulez donner, ne le faites pas tant languir فلانه اعطا ايده جكك هر - نه ايسه رنج درونىنى ازاله ايچون بر قدم اقدم اعطا ايله ويره جكك هر نه ايسه ضجرت باله براقميوب همان شمديدن وير

On dit figur., que les affaires languissent, pour dire, qu'elles traînent en langueur امور ومصالح معطّل وعملمانده قالور - ايشلر طورغونلقده در - رهين تعطيل اولمقده در - Et que la nature languit, pour dire, que toutes choses languissent pendant l'hiver موسم شتاده اشياى طبيعيّه نك مجموعى معطّل طورغنلقده در - حال عطلت وفتورده در - وعملمانده در

On dit aussi, qu'un discours, qu'un ouvrage d'esprit languit, pour dire, qu'il est sans force et sans chaleur A. فاتر .P سست - قوّتسز .T || Cette pièce commence bien, mais elle languit sur la fin بو فصلك فاتحه سى حسندن عارى دكل انجق خاتمه سى سست وفاتر در - Et que la conversation languit, pour dire, que personne ne la soutient محاوره ده فتور وكسل وار در

On dit aussi, que les nouvelles, que les plaisirs languissent, pour dire, qu'il y a peu de nouvelles, peu de divertissemens - اخبار وحوادث واسباب تنزّه وتفرّج نادر الظهور در - آز در - قيتدر

LANGUISSANT. Qui languit A. هبيط - مهبوط - فاتر - متوصّم .P درمانده - دردناك .T درمانسز || Il est languissant dans un lit بر فراش ايچنده مهبوط الحالدر dans une prison بر زندانده متوصّم الحالدر Languissant d'ennui غلبهٔ كلالدن متوصّم الحال Une voix languissante صداى فاتر Style, discours languissant سبك فاتر ومقالهٔ فاتره - On dit aussi, Des

regards languissants *A.* لحاظات فاترة - لحاظات متوصّدة *P.* لحاظات درد آلود - نگاه وصمت آلود *T.* دردلو باقشلر

LANICE. On appelle Bourre lanice, de la bourre qui provient de la laine *A.* نتافة الصوف *P.* پشم ریزه *T.* یوك اوفانتیسی V. aussi Bourre.

LANIÈRE. Bande de cuir longue et étroite *A.* سیر pl. سیور *P.* پژاز *T.* قایش - صریم || La lanière d'un fouet سیر السوط قامچینك قایشی -

LANIFÈRE. Qui porte laine. Il se dit des animaux *A.* صایف *P.* پشمدار *T.* توزاقلو et des plantes *A.* ذو الجوالح *P.* پشمینه دار *T.* یوكلو -

LANTERNE. Machine où l'on peut placer un corps lumineux, de manière qu'il éclaire, et que le vent ne l'éteigne pas *A.* فانوس pl. فوانیس *P.* فنار *T.* فنر || Lanterne de verre بللور فنر - جام فنر de papier كاغد فنری de toile مشمّع فنر - فنار En hiver, il y a des lanternes à réverbères allumées à Paris dans toutes les rues وقت شتاده پارسك جمیع زوقاقلرنده آیینه‌لو فنرلو ینار Les maisons étaient taxées pour les boues et lanternes زوقاقلرك چاموری وینان فنرلرك ایقادی ایچون جمیع بیوت ومنازل اوزرینه ویركو طرح اولندی Allumer les lanternes یاقمق - فنرلری ایقاد ایتمك - On appelle Lanterne sourde, une lanterne faite de telle façon, que celui qui la porte peut voir sans être vu *T.* خرسز فنری - Et lanterne magique, une lanterne qui fait voir différens objets sur une toile, ou sur une muraille *T* خیال فنری

On appelle aussi Lanterne à gargousses, un étui de bois dans lequel on met les gargousses *T.* خرتوج قوطیسی

LANTERNES, signifie figur. des fadaises, de sots contes *A.* pl. اباطیل - لغویّات *P.* گفتار هرزه *T.* هذیان - خلطیّات || Tout ce qu'il nous a dit là, ce sont des lanternes سویلدیكی صحبتلرك مجموعی اباطیل ولغویّات مقوله‌سیدر

LANTERNER. Perdre le temps à des riens *A.* اشتغال بالعبث *P.* در بیهوده‌كاری وقت گذرانیدن *T* لزومسز شیلر ایله اوینامق || Il ne fait que lanterner عبثه اشتغالدن خالی دكلدر

LANTERNERIE. V. Lanternes.

LANTERNIER. Celui qui a soin d'allumer les lanternes publiques *A.* موقد الفوانیس *P.* فنار سوز *T.* فنرلری یاقیجی

Il signifie figur., diseur de fadaises *A.* قایل الاباطیل *P.* هرزه گ *T.* هذیان سویلیان || Ne vous amusez pas à ce qu'il dit, c'est un lanternier هرزه گو اولمغه فریفته كلامنه بر آدمدر

Il signifie aussi, un homme irrésolu en toutes choses *A.* متذبذب *P.* بیقرار الرأی *T.* قرارسز || Vous ne finirez rien avec lui, c'est un lanternier شو آدم ایله مصلحت بتورمك ممكن دكلدر قرارسز بر حریفدر

LANUGINEUX. Terme de Botan. Il se dit des plantes couvertes de duvet *A.* مزئبر *P.* پرزناك *T.* توپلی - خاولو || Le fruit de l'abricot, de la pêche est lanugineux قایسی وشفتالو خاولو میوه‌لردندر

LAPATUM, ou **PARELLE.** Plante. V. Patience.

LAPER. Boire en tirant l'eau avec la langue. Il ne se dit que des chiens *A.* ولوغ - ولغان *P.* بزبان آب كشیدن *T.* دل اوجیله ایچمك || Les chiens lapent كلاب قسمی ولغان كوپك قسمی دل اوجیله صو ایچر - ایدر

LAPEREAU. Jeune lapin *A.* جرو الوبر *P.* خرگوش بچه *T.* سپید آطه طاوشانی یاوریسی - آطه طاوشانی انیكی

LAPIDAIRE. Ouvrier qui taille les pierres précieuses *A.* نحّات الجواهر - الخرزات *P.* جواهرتراش *T.* جواهر طاشلری یونیجیسی

LAPIDATION. Supplice de ceux qu'on assommait à coups de pierres *A.* نكال بالرجم *P.* سنگساری *T.* طاش ایله دپه‌لمه || La lapidation de Saint Étienne حضرت استپانك طاش ایله دپه‌لنمسی

LAPIDER. Assommer à coups de pierres *A.* رجم - توقیذ *P.* سنگسار ساختن بالاحجار *T.* طاش ایله دپه‌لمك - طاشه طوتوب دپه‌لمك || Les Juifs lapidaient les blasphémateurs et les faux prophètes طائفهٔ یهود لوّام الله اولنلری وزنّیّت كاذبه ادّعا ایدنلری رجم ایله توقیذ ایدر ایدی

Il se dit figur. d'un mouvement de plusieurs personnes qui s'élèvent avec fureur contre quelqu'un *A.* ارداء المراجم العنف || Quand je leur ai reproché cela, ils m'ont pensé lapider فلان كسنه‌لری اول بابده مؤاخذه ایلدیكمده آزقالدی اوزریمه ارمای مراجم عنف وشدّتده مبادرت ایده‌جكلر ایدی

LAPIDÉ. *A.* مرجوم *P.* سنگسار *T.* طاش ایله دپه‌لنمش

LAPIDIFICATION. Formation des pierres *A.* تحجّر - تشكّل الحجر *P.* صورت پذرایی سنگ *T.* طاشلنمه - طاشلشك صورتلنمسی

LAPIDIFIER. Terme de Chimie. Réduire les métaux en pierre صورت سنگ دادن .P وضع فی صورة الحجر ـ تحجیر .A طاش صورتنی ویرمك .T

LAPIDIFIQUE. Il se dit des substances propres à former les pierres .A محجّر .P سنگساز .T طاشه دوندریجی ‖ Les sucs lapidifiques اجزای محجّره‌دن عدّ اولنان عصارات

LAPIN. Animal qui ressemble beaucoup au lièvre .A وبر pl. زلم ـ وبور pl. ازلام .P خرگوشك سپید .T آطه طاوشانی ‖ Fourrure de lapin فروهٔ وبر ـ آق طاوشان ـ آق طاوشان ـ آطه طارشانی توبندن مصنوع Gant de poil de lapin کورکی Chasser des lapins صید وبور ایتمك الدوان

LAPINE. La femelle du lapin .A وبرة pl. وبرات .P حرگوشك ماده .T آطه طاوشانك دیشیسی سپید ماده

LAPIS ou LAPIS LAZULI. Pierre précieuse de couleur bleue .A لاجورد .P لاژورد .T لاجورد طاشی ‖ L'azur se fait avec le lapis mis en poudre لون لاجوردی لاجورد طاشنك مسحوقیله اولور

LAPS. Tombé. Il ne se dit que de celui qui a quitté la vraie religion .A مرتدّ .P باطل گرفته .T دین مرتاد

Laps de temps, signifie, l'écoulement de temps .A برهة من الدهر ـ مرور الازمان .P کذارش ایام .T جوق وقت ازمان مدیده ‖ Après un grand laps de temps کچمسی بعد برهة من الزمان ـ گذراننده نصکره Cette coutume s'est abolie par laps de temps بو عادت مرور زمان ایله ملغا ومعطل قالمشدر

LAQUAIS. Valet de livrée .T چوقدار

LAQUE. Sorte de gomme .A لكّ .P لاك .T لوك ‖ Couleur de laque لوك رنكی

On appelle aussi Laque, le beau vernis de la Chine .A سمّان .P صینیّ .T روغن چینی چین یاغی

LARCIN. Vol qui se commet par adresse .A حرس ـ سرقة .P دزدی .T خرسزلق ـ اوغریلق ‖ Commettre un larcin ارتکاب سرقت ایتمك Être accusé de larcin تهمت سرقت ایله اتهام اولمق

Il signifie aussi, la chose dérobée .A شئ مسروق ـ سریقة ـ حریسة pl. حرایس .P جیز دزدیده .T اوغریلنمش شئ ـ اشیای ‖ Il alla cacher son larcin en tel endroit چالنمش شئ مسروقه‌یی حفظ ایچون فلان محله کتدی Recéler un larcin مال مسروقی اخفا ایتمك ـ Il se dit aussi d'un passage, d'une pensée qu'un auteur prend d'un autre pour se l'approprier ‖ Les plus beaux endroits de son livre sont des larcins تألیف ایلدیکی کتابك احسن واعلا اولان محللری سریقه قبیلندندر

LARD. Graisse qu'on trouve entre la couenne et la chair du porc .A شحم الخنزیر .P پیهٔ خوك .T طوکز یاغی

LARDER. Piquer une viande de morceaux de lard .A غرز الشحمة الخنزیر فی اللحم .P گوشترا بپیهٔ خوك خلیدن .T طوکز یاغی نکندهلمك ‖ Un rôtisseur qui larde bien اتی طوکز یاغیله نکندهلمکه ماهر کبابجی

LARGE. Qui a de la largeur .A وسیع ـ واسع ـ عریض .P پهنا ـ پهین .T ککیش ـ اینلو ‖ Ce jardin est large بو باغچه کنیشدر Il est plus long que large طولی عرضندن زیاده در واسعدر Un chemin large طریق واسع La rivière est plus large en cet endroit بو محلده نهرك وسعتی زیاده در Une large épée سیف عریض النصل ـ بر سیف اینلو بر قلیج ـ Il est aussi substantif. V. Largeur ‖ Cette étoffe a tant de large بو قماشك شو قدر عرضی وار در De la toile qui a une aune de large بر ذراع عرضی اولان بز

On dit à la mer, Prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer .A خروج فی جهة البحر ـ خروج فی فضاء البحر .P در پهنای دریا رفتن .T اچیغه چیقمق ـ انکینه چیقمق ـ آلارغه‌یه چیقمق ـ

On dit figur. Prendre le large, gagner le large, pour dire, s'enfuir رهپیمای سمت گریز ـ پی سپر وادئ فرار اولمق وفرار اولمق

Au large. Spacieusement .A رحیباً ـ واسعاً .P در فراخی .T ککیشلکده ‖ Il est logé bien au large وسعت اوزره متمکندر

On dit figur. Être au large, pour dire, être dans l'opulence .A فی رغادة العیش ـ فی رحابة العیش ـ فی سعة الحال .P در فراخی .T ککیشلك حالنده ‖ فی رفاغة العیش ـ Il est au large رفاغت حال اوزره در ـ On dit aussi, Mettre au large, pour dire, mettre dans un état plus opulent .A ایراث فراخی .P ایراث السعة الحال ـ ایراث الرفاغة ـ الرغادة .T حال دادن ‖ دیرلکه ککیشلك کتورمك ‖ Il lui est venu une succession qui l'a mis plus au large qu'il n'était کندو به بر میراث اصابت ایتمکله اوّلکی حالندن برقات دخی زیاده کسب رفاغت ایتمشدر

AU LONG ET AU LARGE. Dans toute l'étendue de la superficie dont on parle *A.* بالطول والعرض *P.* در پهنايى ودرازى *T.* انينه اوزوننه

LARGEMENT. Autant et plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ — مع زيادة *P.* با فزونى *T.* بول بول || Il a été payé largement مطلوبى بالغاً ما بلغ ادا اولندى On l'a récompensé largement فلانه مع زيادة مكافات اولندى

LARGESSE. Libéralité *A.* انعام pl. انعامات — عطيّة pl. عطايا *P.* بخشش — فراخدستى *T.* ال كرمى || Faire largesse au peuple خلقه نشر انعامات وعطايا ايتمك Ce n'est pas un homme qui fasse de grandes largesses جليل العطايا بر آدم كثير العطايا — دكلدر

LARGESSE DE LOI. Terme de Monnaie Ce qui excède le titre ordonné par les lois *A.* فضلة العيار *P.* زيادهٔ عيار *T.* عيارك آرتوقلغى

LARGEUR. Étendue d'une chose considérée d'un de ses côtes à l'autre *A.* عرض — وسعت — رحابت — فسحت *P.* پهن — پهنايى *T.* اين — اينلولك — ككيشلك || La largeur d'un fossé خندقك وسعت وفسحتى d'une rue زوقاغك وسعتى d'une rivière نهرك عرضى — وسعتى Cette toile a tant de largeur بو بزك شو قدر عرضى وار در — ككيشلكى

LARGUE. T. de Marine. La haute mer *A.* جمّة البحر — حومة البحر *P.* جل دريا — ميان دريا *T.* انكين || Prendre le largue انكيندن آيرلامق — انكينه جيقمق Tenir le largue انكينه طورمق

On dit, Vent largue, de celui qui s'écarte au moins d'un quart de vent de la route que l'on tient *A.* ريح ناكب *P.* باد نا راست *T.* اكرى يل — صاپه يل

LARGUER. T. de Marine. Lâcher ou filer le cordage qui retient une voile par le bas *A.* ارخاء الحبل الشراع *P.* بادبان گشاد دادن *T.* يلكنك ايپنى بوشامق

LARME. Goutte d'eau qui sort de l'oeil *A.* دمع pl. دموع — عبرة pl. عبرات — ماء العين *P.* اشك — سرشك — آب ديده *T.* كوز ياشى || Il ne lui est pas tombé une larme des yeux ديده‌سندن بيك قطرهٔ اشك ريزان اولامشدر Il l'en conjura la larme à l'oeil ديده‌سندن اسالهٔ سرشگ زارى ايده‌رك نياز ايلدى Répandre, verser des larmes اسجام سيل دموع ايتمك Pleurer à chaudes larmes اسخان عين ايله بكا

بالجمله ايتمك Il tira les larmes des yeux de toute l'assemblée ارباب مجلسك كوزندن اسجام دموع حزن ورقت عيون جميع ارباب مجلسى چشمه‌سار اشك — ايتدردى جميع ارباب مجلسى ابكا ايلدى — وناله ايتدردى Avoir le visage baigné, mouillé de larmes بلا بارانى كبى نزول ايدن قطرات متتابع الورود دموع ايله چهره‌سى پر آب درياى دموع وعبراته غرق Fondre en larmes روان اولمق غريق بحر سرشك اولمق — اولمق Vos larmes ne tariront-elles jamais? اشك چشمك الى الابد قابل انفاد اولدجغى سيل اشكنه حوالهٔ Elle eut peine à retenir ses larmes يوقميدر آقان كوزياشنى ضبط ايده‌مز — سدّ ممانعت ايده‌مز اولدى اولدى Ce crime mériterait d'être pleuré avec des larmes de sang بو جنحهٔ عظيمه اسالهٔ اشك خونين ندامته محتاجدر Une source de larmes دموع — ينبوع چشمه سار اشك وگريه Un torrent de larmes سيل شديد الجريان — طوفان اشك Effacer ses péchés par ses larmes باران اشك — دموع جرك ذنوب ومآثمى آب سرشگ ندامت ايله شسته قلمق Larmes de joie اشك — اشك شادى — دموع قارهٔ نشاط وسرور شيرين شادمانى

On dit proverb., Ce que maître veut et valet pleure sont larmes perdues, pour dire, que c'est inutilement que le plus faible s'oppose à ce que veut le plus fort آغانك مرادى اولنجه خدمتكاره آغلمق دوشر

Il se dit aussi du suc qui coule de plusieurs arbres, quand on les taille *A.* دمّاع الشجر *P.* آب درخت *T.* آغاجدن صيزان ياش

LARME DE JOB. Plante *A.* دمع داود

LARMIER. T. d'Archit. Il se dit d'une saillie qui est hors de l'aplomb de la muraille, et qui sert à empêcher que l'eau ne découle *A.* افريز الجدار — ديوار *P.* بارانگريز ديوار *T.* صچاقى

LARMIERS. T. de Méd. véter. Parties du cheval qui répondent aux tempes dans les hommes *A.* اصداغ الفرس *T.* آتنك طلونلرى

LARMOYANT. Qui fond en larmes *A.* ساكب الدموع *P.* گريان — اشكريزان *T.* كوز ياشى ايچنده || آغلاييجى — On le trouva tout larmoyant فلانى گريان واشكريزان بولديلر — كوز ياشى ايچنده

LARMOYER. Pleurer *A.* سكب الدموع — اسجام الدموع

کوز یاشی دوکمک .T اشک ریختن .P

LARRON. Celui qui dérobe quelque chose .A لصّ .pl لصوص

سارق - .pl سرّاق .P دزد .T اوغری - خرسز || Fin larron
سارق حیله‌باز اوغری - لصّ محتال Le larron a été découvert
سارق اخذ اولندی On a pris le larron خارجه اخراج اولندی
خرسزی طوتدیلر -

LARYNX. T. d'Anat. La partie supérieure de la tranchée-artère .A قصبة الرئة - حنجور .pl حناجیر .P حشکنای .T
خرتلاق

LAS. Fatigué .A عیّ .pl اعیا - محسور - متعب .P درمانده
تعبناک - .P یورغون || J'ai bien fait du chemin aujourd'hui,
je suis las بو کونکی کون خیلی طریق قطع ایتمش
اولدیغمدن دوچار عیّ وفتور اولدم Être las de travailler
کثرت شغلدن درمانده وتعبناک اولمق Reposez-vous, si
vous êtes las ایله استراحت ایسه‌ک یورغون Je suis si
las, que je n'en puis plus شول رتبه‌ده عیّ ودرمانده یم که
تاب وطاقتم کسلدی

Et ennuyé de quelque chose .A سئوم - ذو الکلال - ملول .P
بیزار .T اوصانق - بزکین - بیقغن - بیقمش || Je suis las
d'entendre des sottises اول مقوله هذیان وترّهات استماعندن
بیزارم Je suis las de ces impertinences بو مقوله ادبسزلکلردن
بیقدم de cet homme-là بو - شو آدمدن بکا کلال کلمشدر
اعمال خیرّیدن آدمدن بزکینم Êtes-vous déjà las de bien faire?
سکا کلالمی کلدی

LASCIF. Fort enclin aux plaisirs de l'amour .A شهوانیّ
باه پرست .P شدید الشهوة - منهمک فی الباه - علی الباه
هوسناک باه - .T شهوتی آزغون - زنایه دوشکون || Le
bouc est un animal très-lascif تکه شهوتی آزغون بر حیواندر
- Il se dit aussi des choses .A محرّک الشهوة - مهیّج الباه
شهوتی آزدریجی .T رفث آمیز - شهوت انگیز .P رافث -
وضع - وضع مهیّج الباه || Postare lascive زنایه قندریجی -
Des شهوت انگیز - رقص محرّک الشهوة رفث آمیز danse
des انظار رفث آمیز - الحاظ مهیّجة الشهوة regards lascifs
vers اشعار رفث آلود - مهیّج باه اولدجق اشعار فاحشه

LASCIVEMENT. D'une manière lascive .A بطور مهیّج الباه
شهوتی آزدره‌جق .T شهوت انگیزانه .P منهمکاً فی الباه -
|| Regarder lascivement زنایه قندره‌جق صورت ایله - وجهله
شهوت نگاه شهوت انگیز ایله نظر ایتمک danser

انگیزانه رقص ایتمک

LASCIVETÉ. Forte inclination à la luxure .A شهوت باهیّة
زنایه - شهوت آزغونلغی .T باه پرستی - هوس باه .P
فرط || La lasciveté a entièrement ruiné sa santé دوشکونلک
شهوت باهیّه‌سی صحّت وجودینک کلّی خرابیّتنه
سبب اولمشدر

LASERPITIUM. Plante .A انجدان .P انکدان .T بالدران
حلتیت آناجی - آناجی

LASSANT. Qui fatigue .A موجب العیّ - متعب .P درمانده
موجب Un travail lassant || یورنجی .T تعب آور - ساز
کار موجب العیّ Une besogne lassante عیّ اولدجق بر شغل
کار متعب -

LASSER. Fatiguer .A اعیا - ایراث العیّ - اتعاب .P درمانده
ساختن - درماندگی آوردن .T یورمق || C'est un travail
qui lasse extrêmement غایة الغایه اعیا واتعاب ایدر بر خدمتدر
Le chemin m'a fort lassé یول بنی بغایت اعیا ایلدی Une
trop grande contention lasse l'esprit توغّل مفرط اتعاب ذهنی
ذهنی - طول مواظبت ذهنه ایراث عیّ ایدر - مستلزمدر
اتعاب ایدر

On dit aussi, Lasser la patience de quelqu'un بر کمسنه‌نک
صبرینه ایراث فتور ایتمک

Et ennuyer .A اسأم - املال - ایراث الملال .P بیزار کردن
Il || بیقدرمق - بزدرمک - اوصاندرمق .T بیزاری آوردن -
nous lasse avec ses vieux contes اسکی مثاللر نقلیله بزی بیقدرر
Il lasse tout le monde par ses importunités ایتدیکی تعجیزلر
ایله عالمی اوصاندرر

SE LASSER. .A تعایی - استعیا .P درمانده شدن .T یورلمق
.A استملال - سأم - کسب الکلال .P بیزار شدن .T اوصانمق
- بیقمق - بزمک || On se lasse plus à demeurer debout qu'à
marcher - حال قیام مشی وحرکتدن زیاده بادئ استعیا در
Il ne se آیاقده طورمق یوریمکدن زیاده آدمی یورر
lasse point, il est infatigable اصلا یورغونلق بیلمز بر جالشقان
طول L'esprit se lasse par une trop grande application
جوق جالشمغله ذهن - شغل ذهنه بادئ سأم واستملالدر
اوصانور

LASSÉ. .A عیّ .P درمانده .T یورغون .A ملول - سئوم .P
بیقمش - بزمش - اوصانمش .T بیزار شده

LASSITUDE. L'abattement où l'on se trouve après avoir trop

marché ou trop travaillé *A.* عیّ ـ حسور ـ *P.* درماندگی ـ حسور عظیم || Grande lassitude *T.* یورغونلق فرو ماندگی Tomber de lassitude غلبۀ عیّ وحسوردن سقوط ایتمک ـ یورغونلقدن ییقلمق

Il se dit aussi, de l'indisposition où l'on se trouve quelquefois, sans avoir ni marché ni travaillé *A.* وصمت ـ فتور ـ کسل ـ توصیم ـ توصیمات *P.* سستی *T.* قیرقلق || Sentir de grandes lassitudes dans tout le corps جمیع بدنده توصیمات عظیمه ـ بدنده کلّی قیرقلق حسّ ایتمک ـ حسّ ایتمک

LATENT. T. de Méd. Qui est caché *A.* خفیّ *P.* پنهان *T.* کیزلو || feu lâtent لهیب خفی ـ کیزلو آتش

LATÉRAL. Qui appartient au côté de quelque chose *A.* صفحیّ ـ جانبیّ *P.* پهلویی *T.* یان || Les parties latérales d'un édifice بنانک جهات جانبیّه‌سی ـ بنانک یان طرفلری Porte latérale یان قپو

LATÉRALEMENT. D'une manière latérale *A.* صفحاً ـ جانباً *P.* بسوی پهلو *T.* یان اولدرق

LATIN. Qui vient du peuple latin *A.* لاطینیّ *T.* لاتین || La langue latine لسان لاطینی Une harangue latine موعظۀ لاطینیّ العباره بر مقاله ـ Discours latin لاتینی On appelle Église latine, l'église d'Occident آیین لاتین ـ Il est aussi substantif || Apprendre le latin لاتین لسانی اوکرنمک

En termes de Marine, on appelle Voile latine, une voile faite en forme de triangle *T.* لاتین یلکنی

LATINISER. Donner à un mot une terminaison latine *A.* تصویغ فی صیغة لاطینیّة *P.* صورت لاطینی دادن *T.* لاطینلتمک

LATINISME. Locution propre à la langue latine *A.* تعبیر لاطینیّ

LATITUDE. T. de Géogr. La distance d'un lieu à l'équateur *A.* عرض || Paris est à tant de degrés de latitude پارس شهری عرضک فلان درجه‌سنده واقعدر ـ En termes d'Astronomie c'est la distance par rapport à l'écliptique || Latitude septentrionale, méridionale عرض شمالی وعرض جنوبی

Il se dit aussi au figuré *A.* وسعت *P.* پهنایی *T.* کنیشلک || Ce principe peut avoir beaucoup de latitude بو اصولک وسعت عظیمه‌یه تحمّلی وار در Laisser beaucoup de latitude چوق وسعت ویرمک

LATRIE. On appelle Culte de latrie, le culte que l'on rend à Dieu seul *A.* عبادت ـ طاعت *P.* پرستش *T.* طاپنمه ـ قوللق

LATRINES. Lieu où l'on se décharge le ventre *A.* ممشا *P.* تشتخانه ـ ادبخانه *T.* کنیف || Il y avait à Rome des latrines publiques مقدّما روما شهرنده عامّه ایچون ممشالر وار ایدی

LATTE. Pièce de bois de fente, longue, étroite et plate, que l'on cloue sur des chevrons, et qui sert de soutien aux matières qui forment les couvertures des maisons *A.* لوحة الغما pl. الواح الغما *P.* پرواره *T.* چاتی تختەسی || Des lattes de chêne میشه چاتی تختەلری La tuile se pose sur des lattes کرمید چاتی تختەلری اوزرینه فرش اولنور

LATTER. Garnir de lattes *A.* فرش الالواح الغما *P.* با پرواره پوشانیدن *T.* چاتی تختەلری دوشتمک || Cette maison est couverte, le comble est mis, il ne reste plus qu'à latter بو خانه‌نک اوستی قپانوب چاتیسی دخی وضع وتعبیه اولنمش اولمغله انجق چاتی تختەلرینک دوشنمه‌سی قالمشدر

LATTIS. Arrangement des lattes sur un comble *A.* غمو بالالواح *P.* پوشش بام با پرواره *T.* چاتینک تخته ایله قاپلنمه‌سی

LAUDANUM. Extrait d'opium *A.* خلاصة الافیون *P.* خلاصۀ آفیون *T.* اپیون خلاصه‌سی

LAURIER. Sorte d'arbre *A.* شجر الغار *P.* دهمست *T.* دفنه آغاجی || On donnait des couronnes de laurier aux capitaines qui avaient remporté la victoire قدیمده رؤس غزاتی ـ غاردن مصنوع اکلیل افتخار ایله تکلیل ایدرلر ایدی On dit figur. Cueillir des lauriers, pour dire, remporter la victoire sur les ennemis علامت غزا اولان اغصان غاردن مصنوع نیجه نیجه اکالیل مفاخرت نشان تحصیلنه موفق اولمق Et flétrir ses lauriers, pour dire, déshonorer sa victoire بر کسنه مظهر غزای جلیل اولدرق دسترس استحصال اولدیغی مآثر جلیل الافتخارک پرتوینه ایراث کدورت ایتمک

LAURIER-ROSE. Sorte d'arbuste *A.* سمّ الحمار ـ دفلی ـ زقوم *P.* خرزهره *T.* آغو آغاجی ـ زقوم آغاجی

LAVAGE. Action de laver *A.* غسل *P.* شویش *T.* یایقمه || Le lavage des métaux معدنلرک غسلی

LAVANCHE. V. Avalanche.

LAVANDE. Plante aromatique *A.* خزامی ـ خیریّ البرّ *P.* حسامه اوتی *T.* خیریّ صحرایی ـ اروانه ـ خزاما

LAVASSE. Il se dit de la pluie lorsqu'elle tombe avec impétuosité, et qu'elle coule à grands ruisseaux *A.* ساحیة *P.* باران *T.* صغناقلو یغمور سیلی شرّان || Il vint tout à coup une grande lavasse بغتةً بر مطر ساحیه ظهور ایلدی

LAVE. Matière liquide qui sort des volcans dans le temps de leurs éruptions, et forme comme des ruisseaux de feu *A.* سیل السعیر منفجر عن جبل النار *P.* آتش ریزان از درون کوه آتشفشان *T.* آتشلو طاغ ایچندن دوکیلان علو

LAVEMENT. Clystère. V. ce mot || La décoction d'un lavement حقنه مطبوخی Prendre un lavement حقنه استعمال حقنه‌یی احتقان ایتمک ـ ایتمک le garder, le rendre احتقانی ضبط ـ ضبط واستمساک وردّ واخراج ایتمک ایتمک ودفع ایتمک Faire un lavement avec des herbes émollientes نباتات ملیّنه ایله بر حقنه مطبوخی ترکیب ایتمک

LAVER. Nettoyer avec un fluide *A.* ارحاض ـ تغسیل ـ غسل *P.* شستن ـ شوییدن ـ بشودن ـ ورشتن *T.* یومق ـ یایقمق || اغتسال Laver du linge غسل اثواب ایتمک Se laver le visage یوزی یایقمق ـ وجه ایتمک La pluie a bien lavé les rues میاه باران اسواقی تغسیل وتطهیر ایلدی || Figur. Laver ses péchés avec ses larmes برکمسنه دیدهٔ غمگینندن اسالهٔ عبرات ـ ندامت ایله جرک اوزار وآثامنی شسته ونا بدید ایتمک اسالهٔ اشک زاری ایله ذنوب وآثامنی شستهٔ صابون ندامت ایتمک

On dit aussi figur. Se laver d'un crime, pour dire, s'en purger, s'en justifier کندویی لوث تهمتدن ـ تبرئهٔ ذمّت ایتمک ـ پاکه چیقارمق ـ Et pour faire entendre qu'on ne veut pas avoir de part dans une affaire qu'on ne croit pas juste, on dit, Je m'en lave les mains بو بابده دستشوی تبرّی اولورم ـ بو خصوصده ال یومارم

LAVÉ. *A.* غسیل ـ مغسول *P.* شسته ـ بشوده ـ ورشته *T.* یایقنمش

LAVETTE. Petit bout de torchon dont on se sert pour laver la vaisselle *A.* مسح pl. مسوح *P.* پالاسپاره *T.* پچاوره

LAVEUR. Celui qui lave *A.* غسّال ـ غاسل *P.* شوینده *T.* یایقیجی || Laveur de vaisselle غاسل اوانئ سفره

LAVOIR. Lieu destiné à laver *A.* مغسل *P.* غسلخانه *T.* یایقیه‌جق یر || Lavoir de cuisine مغسل مطبخ

Il se dit aussi, de la machine dont on se sert pour laver le minéral *A.* مغسلة المعادن ـ مرحاض المعادن *T.* معدن یایقیه‌جق تکنه

LAVURE. L'eau qui a servi à laver les écuelles *A.* غسالة *P.* آبشوی *T.* یایقنتی || De la lavure des écuelles قاب قچاق یایقنتیسی

LAXATIF. Qui a la vertu de lâcher le ventre *A.* مشیّ ـ مخرّط البطن ـ ممشّی *P.* شکمران *T.* یورکی سوریجی || Remède laxatif دوای ممشی

LAYER. T. de forêt. Tracer une laie, une route dans une forêt *A.* فتح المستل *P.* ره تنگ گشادن *T.* اورمانده چوبان یولی آچمق || Layer un bois چوبان یولی آچمق

LAYETTE. Tiroir d'une armoire. V. Tiroir || Mettre des papiers dans une layette اوراقی چکمجه ایچنه وضع یتمک À la Chambre des comptes, la plupart des layettes étaient marquées par les noms des provinces باش محاسبه قلمنده چکمجه‌لرک اکثریسی ایالتلرک اسمیله مرسومدر

Et le linge et tout ce qui est destiné pour un enfant nouveau-né *A.* جهاز الثیاب الصبیّ *P.* کرپاس کودک نو زاد *T.* یکی طوغمش چوجوغک بزلری طاقمی || Donner une layette یکی طوغمش چوجوغک بزلری طاقمنی ویرمک

LE. Article du nom masculin *A.* ال

LÉ. La largeur d'une étoffe *A.* لفق *P.* پهنه *T.* این || Un lé de velours بر این قطیفه ـ بر لفق قطیفه Demi-lé *A.* نصف اللفق *P* نیم پهنه *T.* یارم این

LÉCHER. Passer la langue sur quelque chose *A.* لحس ـ لعقة *P.* لیسیدن *T.* یلامق || Lécher un plat چناغی یلامق Les chiens lèchent leurs plaies, et les guérissent en les léchant کلاب قسمی یاره‌لرینی لحس ایله ذاقع ایدرلر

Léché *A.* ملحوس ـ ملعوق *P.* لیسیده *T.* یلانمش

LEÇON. Enseignement que donne un maître sur une science, sur un art libéral *A.* درس || Leçon de Droit فقه درسی de Théologie علم الهی درسی de Médecine علم طبابت درسی Cet écolier apprend, étudie, récite sa leçon فلان طالب درسنی تعلّم ومطالعه واز بر ایدر درسنی Il sait sa leçon par coeur از بر بیلور Il a pris des leçons d'un tel écuyer, d'un tel archi-

TOM. II 49*

tecte فنّ فروسيّت وفنّ معماري درسلريني فلان جنديدن بينجيلك ومعمارلق فنلريني ـ وفلان مهندسدن آلدى || Il en sait assez, il تعلم ايلدى ـ فلاندن استفاده ايلدى n'a plus besoin de vos leçons كفايت مقدارى وقوفى اولمغله خيليجه كسب مهارت ايتمش ـ درسلركه احتياجى يوقدر || Prendre sa leçon de اولديغندن سنك درسكدن مستغنيدر danse رقص درسنى آلمق || Les leçons de l'histoire, de l'expérience تواريخدن وتجربهٔ احوالدن اخذ اولنان درسلر

On dit proverb. d'un homme qui possède parfaitement une chose, qu'il en ferait leçon بو بابده درس ويرمكه قادر در

Il signifie aussi, instruction *A.* درس ـ تعليمات ـ تعليم *P.* آموزش *T.* اوكرنمه || Je lui ai bien fait sa leçon فلانى كركى درسنى || Je lui ai donné sa leçon par écrit كبى تعليم ايتدم تحريرا ويردم || Il a été élevé chez un tel, où il a reçu de bonnes leçons فلانك يانده تربيه اولنوب تعليمات نافعه تحصيلنه موفق اولدى || Cet événement a été pour moi une bonne leçon بو حادثه بكا لازملو بر درس اولدى ـ || On dit, Faire la leçon à quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il doit faire *A.* تعليم *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك

Leçon. La manière dont le texte d'un auteur est rendu dans différens manuscrits ou dans différentes éditions *A.* سبك الكلام || Il y a deux diverses leçons dans ce texte اصل متنده برى برينه مختلف ايكى نوع سبك كلام وار در

LECTEUR. Celui qui lit *A.* قارى pl. قرّاء pl. قارئون *P.* خواننده *T.* اوقويجى || C'est un bon lecteur بر قارئ سليس || Méchant lecteur خوانندهٔ ـ قارئ كليل اللسان اللساندر كلته زبان

On appelle Avis au lecteur, un avertissement court qu'on met au commencement d'un livre *A.* تنبيه

On dit aussi proverb. et figur., C'est un avis au lecteur, lorsque quelqu'un a dit des choses dans le dessein qu'un autre s'en fît l'application *A.* اخطار || Vous entendez bien ce qu'il vient de dire, c'est un avis au lecteur ديديكى كلامى ديكلدكمى ـ اشته بو بر اخطار در || On le dit aussi d'un malheur arrivé à quelqu'un, et qui doit le faire penser à en éviter un pareil *A.* ايقاظ || Cette maladie marque de l'altération dans son tempérament, c'est un avis au lecteur بو علّت تغيّر مزاجه دلالت ايتمكله بر نوع ايقاظدر

LECTURE. Action de lire *A.* قرائت ـ تلاوت *P.* خواندن *T.* اوقومه || On fit la lecture du contrat en présence de . . . مقاوله حجّتى فلانك مواجهه‌سنده قرائت اولندى || Il a assisté à la lecture d'une telle pièce فلان ورقه‌نك حين قرائتنده حاضر بولندى

Il signifie aussi, étude *A.* مطالعه ـ استقرا *P.* كتاب خوانى *T.* اوقومه || Il s'est fort adonné à la lecture مطالعه واستقرايه يك مبتلا اولمشدر || Il s'est rendu savant par la lecture de bons auteurs تأليفات ممدوحه‌نك كثرت مطالعه‌سيله كسب علم وهنر ايتمشدر || Un homme qui n'a point de lecture مطالعهٔ كتبدن استقراى اصلا وديّار بهره‌سى يوقدر || La lecture forme l'esprit كتب اصلاح عقلى موجبدر || C'est un homme d'une prodigieuse lecture كثرت مطالعه ايله شناور درياى علوم اولمش برهنرمند ـ طول مطالعه ايله كثير المعلومات اولمش بر آدمدر ـ بنامدر مطالعهٔ كتابه ادمانى تقريبيله ايتديكى تحصيلات محيّر عقول اولەجق احوالدندر

LÉDUM. Arbrisseau dont les feuilles sont couvertes d'une matière gommeuse, dont on compose le Ladanum *A.* شجر اللاذن

LÉGAL. Qui concerne la loi *A.* شرعى ـ قانونى ـ موافق بالقانون *P.* موافق آيين ـ قانونى *T.* قانونه اويغون || Des formes légales موافق قانون اولان رسوم ـ رسوم قانونيّه || Voie légale قانونه اويغون يول ـ طريق قانونى || Moyens légaux قانونه موافق اولان اسباب ووسايل واساليب || Il se dit particulièrement de la loi de Dieu, donnée par Moïse *A.* موافق بشريعة موسويّة *T.* شريعت موسويّه اوزره اولان || Les cérémonies légales شريعت موسويّه‌نك رسومى || Viandes légales شريعت موسويّه اوزره حلال اولان لحوم || Impureté légale شريعت موسويّه اوزره حكم اولنمش عدم طهارت

LÉGALEMENT. D'une manière légale *A.* شرعا ـ قانونا ـ حسب القانون *P.* بر نهج شرعى *T.* بر مقتضاى قانون ـ || Cela n'est pas fait légalement قانونجه فلان شئ حسب بر نهج شرعى اولمامشدر ـ القانون اولمامشدر

LÉGALISATION. Certification de la vérité d'un acte par autorité publique *A.* تصديق شرعى || Acte qui manque de légalisation تصديق شرعى ايله معنون اولميان سند

LÉGALISER. Certifier l'authenticité d'un acte public *A.* شرعا بتصديق شرعى *P.* عنونة بتصديق الشرعىّ ـ تصديق كردن *T.* معنون ايتمك تصديق طرف شرعدن || Faire

légaliser un acte - سندی حاکم طرفندن تصدیق ایتدرمک
قبل شرعدن

LÉGALISÉ. A. بتصدیق الشرعیّ P. معنون بتصدیق شرعی
حاکم T. بر نهج شرعی تصدیق کرده - معنون گشته
قبل شرعدن تصدیق اولنمش - طرفندن تصدیق اولنمش
|| Un acte en bonne forme, bien et dûment légalisé تصدیق
قبل شرعدن رسوم - شرعی ایله معنون ومصدور اولان سند
مرعیه اوزره تصدیق اولنمش بر قطعه سند

LÉGAT. Un cardinal préposé par le Pape pour gouverner une
province اوزره ریم پاپاسی طرفندن والیْ مملکت اولمق
تعیین اولنان اسقف - On appelle Légat à latere, un car-
dinal envoyé par le Pape auprès d'un prince chrétien ریم پاپاسی
طرفندن علی طریق السفاره ارسال اولنان اسقف

LÉGATAIRE. Celui à qui on fait un legs A. متهب بالوصیّة ||
On ne peut être légataire et héritier tout ensemble هم وارث
هم متهب بالوصیّه اولمق ممکن دکلدر Légataire universel,
particulier متوفانک کافهٔ اموالنه یاخود بر مقدار مالنه
حسب الوصیّه متهب اولان

LÉGATION. Il se dit de la commission qu'une puissance don-
ne à quelqu'un pour aller négocier auprès d'une puissance étran-
gère A. سفارت - وفادت P. فرستاده خدمت T. ایلچیلک
|| La légation de Russie دولت روسیّه سفارتی Il y a des con-
seillers et des secrétaires de légation سفارت مستشارلری وسرّ
کاتبلری وار در

LÉGENDAIRE. Auteur de légendes A. مؤلّف الکتاب السیر
الاولیاء

LÉGENDE. Le livre de la vie des Saints A. کتاب السیر الاولیاء
P. سیر نامهٔ اولیا T. کتاب احوال اولیایه دائر اولان ||
Ce saint-là n'est pas dans la légende بو عزیزک اسمی سیر
اولیای عظام کتابنده موجود دکلدر

Il se dit aussi, de l'inscription gravée autour d'une pièce de
monnaie A. کتابة السکّة P. سرنوشت درهم ودینار T. سکّه‌نک
|| Les écus ont telle légende فلان سکّه‌نک شویله یازوسی
یازوسی وار در

LÉGER. Qui ne pèse guère A. خفیف P. سبک T. یینی
|| Un corps léger جرم خفیف un habit بر لباس خفیف un
fardeau خفیف یوک - بار سبک - حمل خفیف L'air est
plus léger que l'eau هوا مادن اخفّدر

On dit d'un chirurgien, qu'il a la main légère A. خفیف
الید P. سبکدست T. الی خفیف - On appelle Troupes lé-
gères, des troupes qu'on emploie hors de ligne, pour harceler
l'ennemi A. جند خفیف السلاح P. عسکر سبکبار T. سبکبار
عسکر - Et chevau-légers. V. Cheval - Et vin léger, un vin qui
n'a pas beaucoup de corps ni de couleur A. خمر خفیف P.
بادهٔ سبکخوار T. خفیف شراب

On dit, qu'une pièce de monnaie est légère, pour dire, qu'elle
n'a pas le poids qu'elle devrait avoir A. درهم زالّ - درهم ناقص
الوزن P. درهم کمسنج T. اکسک سکّه

En parlant des alimens, il signifie, facile à digérer A. سهل
الهضم - سریع الهضم P. خوشگوار - سبک گوار T. قولای
سنیجی || Il y a des viandes bien plus légères à l'estomac les
unes que les autres لحومک بعضیسی سائرلردن زیاده
سهل الهضمدر

Il signifie aussi, dispos et agile A. خفیف الحرکة - کمیش
سریع الحرکة - P. چاره - جست وچالاک T. قولای دپره‌نور
|| Marcher d'un pied léger خفّت قدم ایله مشی ایتمک
d'un pas léger خطوات خفیفه ایله سیر ایتمک Léger à la
course سرعت وشتابده - سبق وسرعتده خفیف الحرکه اولمق
Plus léger سکرتمکده ایاغی چاپک اولمق - سبکپا اولمق
que le vent اخفّ من الریح Je me sens aujourd'hui plus
léger qu'à l'ordinaire بو کونکی کون وجودمده اوقات
معتاده‌دن زیاده خفّت حسّ ایده‌رم

Il signifie figur. volage A. خفیف الطبع - طیّاش - عدیم
التمکین P. سبک مشرب - بی تمکین T. یل قوان - تمکینسز
|| Un peuple léger بر قوم سبک مشرب un esprit بی عقل
Avoir le coeur léger خفیف الطبع اولمق - خفیف - تمکین
المزاج

On dit aussi figur., qu'un homme a la tête légère, le cerveau
léger, pour dire, qu'il n'est pas trop sage A. مأفون - خفیف
العقل P. سبکسر - سبکمغز T. عقلی یینی

Léger, s'emploie aussi figurément, frivole, et signifie, peu
important. Ainsi on dit, Raisons légères علل واهیه Légère
occasion وسیلهٔ جزئیّه - فرصت جزئیّه dispute مجادلهٔ خفیفه
faute خطای خفیف blessure جرح خفیف - جرح جزئی

Il se dit aussi par opposition à Grossier A. لطیف - رقیق
P. باریک T. انجه - یوفقه

Il signifie aussi, superficiel *A.* سطحی *P.* نازرف *T.* اوستنکوی || Prendre une légère teinture de quelque science سطحیجه - بر علمک سطحی نقشنی آلمق Pour vous en donner une légère idée بو بابده طرفکه سطحیجه بر خبر ویرمک بونک اوستنکوی اولدرق خبرینی ویرمک - ایچون ایچون

On dit, Prendre un léger repas, pour dire, un repas frugal *A.* تناول الطعام المختصر *P.* خوراک نا چیز خوردن *T.* فلانک Et qu'un homme a le sommeil léger - آز طعام یمک خفیف اویقوسی وار در

Il signifie aussi, agréable, facile, en parlant de conversation et de style *A.* سلیس - سهل *P.* آسان *T.* قولایلقلو || Avoir la conversation légère et aisée سلیس الکلام اولمق - Cet auteur a le style léger et facile ناطقده سلاست صاحبی اولمق بو مؤلفک سبک وانشاسی سهل وسلیسدر

On appelle Propos léger, un propos inconsidéré *A.* کلام بلا تأمل *P.* سخن نیندیشیده *T.* سخن بی تأمل - دوشونلمیدرک سویلنان سوز

À LA LÉGÈRE. Il ne se dit au propre qu'en parlant des armes et des habits qui ne pèsent guère *A.* خفیفا *P.* سبکبارانه *T.* خفیفجه || Être armé à la légère سبکبارانه سلاح طاقنمق Être vêtu à la légère خفیفجه کیینمک - Figur. Sans réflexion *A.* بلا تأمل - بالطیرورة - بالخفة *P.* سبک اندیشانه *T.* دوشونمکسزین - خفیفلک ایله || Entreprendre quelque chose à la légère بر ایشه بالخفة مباشرت ایتمک Vous y allez bien à la légère بو بابده خیلی خفیفلک ایله حرکت ایدرسک

LÉGÈREMENT. V. À la légère, au propre et au figuré || Être légèrement vêtu خفیفجه کیینمک - خفیفا تلبس ایتمک Marcher légèrement خفت قدم ایله مشی ایتمک Il n'a touché ce point que légèrement بوماده‌یه خفیفجه طوقندی

Il signifie aussi, superficiellement *A.* سطحیا *P.* نه بژرفی *T.* سطحیجه - اوستنکوی اولدرق - Légèrement blessé اوستنکوی اولدرق یاره‌لنمش - مجروح

LÉGÈRETÉ. Qualité de ce qui est peu pesant *A.* خفت *P.* سبکی *T.* ییکیلک || La légèreté de l'air خفت هوا des vapeurs ابخره‌نک خفتی

Il signifie figur. inconstance *A.* خفة المزاج - خفة الطبع - سبکمشربی *P.* عدم التمکین - عدم الثباة - طیش - طیرورت - خلقک خفت مزاجی *T.* خفیفلک || La légèreté des peuples فلانک Je crains la légèreté de son esprit, de son caractère طیرورت مزاجندن خوف - خفت مزاجندن احتراز ایده‌رم ایده‌رم

Il se dit aussi par opposition à Grieveté || La légèreté de cette faute ne méritait pas une si grande punition بو قباحتک خفتنه نظرا اول قدر تأدیب شدیده لایق دکل ایدی

Il signifie aussi, agilité *A.* خفة الحرکة - سرعة الحرکة - *P.* کماشة *T.* چالاکی - سبکپایی - خفیفلک ایله دپره‌نش || Marcher, courir avec légèreté سرعت حرکت - چاپکلک - طیورک ایله مشی وشتاب ایلمک La légèreté des oiseaux - آهونک سرعت سیری du cerf خفت حرکتی - On dit d'un maître d'écriture, d'un joueur d'instrumens, qu'il a une grande légèreté de main سبکدستدر - خفت یدی وار در et d'un peintre, qu'il a une grande légèreté de pinceau سرعت قلمی وار در

Et imprudence *A.* عدم التأمل *P.* نیندیشی *T.* باقامزلق || Faute commise par légèreté دوشونمکسزلک - عدم تأمله مبنی واقع اولان خطا

LÉGION. On a donné ce nom en France à certaines troupes mêlées de cavalerie et d'infanterie *A.* کتیبة pl. کتایب *P.* گروه سپاه *T.* طابور - بلوک

Il se dit figur. d'un grand nombre de personnes *A.* زمرة *P.* گروه *T.* آلای || Une légion de parents بر گروه اقربا - بر آلای اقربا - Dans le style de l'Écriture, on dit, Des légions d'anges *A.* زمرة الملائکة *P.* گروه فرشتگان *T.* ملکلر آلایی Des légions de démons *A.* زمرة الشیاطین *P.* گروه دیوان *T.* شیطانلر آلایی

LÉGIONAIRE. Soldat qui fait partie d'une légion *A.* احد من افراد الکتیبة *P.* کسی از گروه سپاه *T.* طابور نفری - بلوک نفری

LÉGISLATEUR. Qui établit des lois pour tout un peuple *A.* صاحب القانون - واضع القانون - قانونیون pl. قانونی *P.* واضع الشریعة - شارع - آیین نهنده *T.* واضع قانون - قانون یاپان - قانونی || Lycurgue et Solon ont été de grands législateurs ملت یونان آیین‌نهنده فلان وفلان نام کسان واضع قانون اولنلرک اشهر واعظمی ایدیلر L'intention du

législateur était que ... واضع قانونك مرادى شو ايديكه

Moïse est le législateur des Hébreux حضرت موسى قوم يهودك صاحب شريعتيدر

le législateur du peuple de Dieu حضرت موسى امّت ربّ ذو الجلالك شارعيدر

LÉGISLATIF. Il se dit du pouvoir de faire des lois || Pouvoir législatif: قوّت وضع قانون Le pouvoir législatif constitue le souverain پادشاهلغك ما به قوامى قوّت وضع قانوندر

LÉGISLATION. Droit de faire les lois *A.* استحقاق على وضع القوانين ـ القانون ـ استحقاق وضع قانون || La législation n'appartient qu'au souverain وضع قانون صاحب ملكه مخصوصدر امر وضع قوانين سلطانه مخصوصدر L'art, la science de la législation فنّ وضع قوانين

Il se dit aussi du corps même des lois *A.* ضابطة القوانين || Bonne législation ضابطهٔ حسنهٔ قوانين ـ قوانين vicieuse, défectueuse قوانين سقيمه ـ ضابطهٔ سقيمهٔ قوانين

LÉGISTE. Jurisconsulte *A.* ارباب الشرع pl. اهل الشرع فقيه ـ pl. فقها *P.* دانشمند علم شريعت *T.* شريعت ارباب شريعتك رايى ... || Les légistes pensent que ... اربابى C'est un grand légiste بو در كه اعاظم فقهادندر

LÉGITIMATION. Changement d'état d'un enfant naturel, par lequel il acquiert les droits des enfans légitimes *A.* كسب الحلّ ـ الاستحقاق على الرشدة *P.* استحقاقپذيرى *T.* حلالزادگى || حلالزادهلك پيدا ايتمه Obtenir des lettres de légitimation حلّ ورشدت استحقاقى اعطا اولنديغنى بر كمسنه حرامزاده ايكن ـ حاوى برات تحصيل ايتمك حلّ ورشدته مقبوليّتنى مشعر رخصتنامه تحصيل ايتمك

Et reconnaissance authentique et juridique *A.* تصديق المشروعيّة || تصديق الصحّة ـ Après la légitimation de ces pouvoirs, tous les députés l'allèrent saluer حامل اولديغى رخصتنامهلرك مشروعيّتى تصديق اولنديغى عقيبنده وكيللرك جملهسى تبريكنه وارديلر

LÉGITIME. Qui a les conditions requises par les lois *A.* شرعىّ || Mariage légitime نكاح شرعى ـ نكاح حلال Enfans légitimes حلال ـ حلال اولان اولاد

Il signifie aussi, juste, fondé en raison *A.* موافق ـ حقّ *T.* يوللو ـ حقّ *P.* موافق راستى ودادگرى بالعدل والحقّانيّة || La demande qu'il forme n'est pas légitime ادّعاسى عدل وحقّه موافق دكلدر ـ حقّ دكل Y a-t-il rien de plus légitime? بوندن زياده عدل وحقّانيّته موافق بر شئ وارميدر Son droit est très-légitime استحقاقى من كلّ الوجوه موافق حقّد مقارن بر ملازمه Conséquence légitime عدل وحقّانيّتدر

LÉGITIME. La portion que la loi attribue aux enfans sur les biens de leurs pères et de leurs mères *A.* حصّة مفروضة ـ شرعًا دوشن ميراث *T.* سهم شرعىّ ميراث *P.* سهم مفروض || Un père ne peut pas ôter la légitime à son fils پدر پابى كندو ولدينك حصّهٔ مفروضهسنى دريغ ايدهمز Son père lui a donné sa légitime پدرى فلانه لازم كلان سهم مفروضى اعطا وتسليم ايلدى

LÉGITIMEMENT. Conformément à la loi, à la justice *A.* حقًّا وقانونًا حسب المقتضاء القانون ـ حسب الحقّ ـ حسب القانون ـ حقّ وعدل *T.* بر موجب آيين ـ بر موجب عدل وداد *P.* قانون موجبنجه ـ اقتضاسنجه

LÉGITIMER. Donner à un enfant naturel les droits d'un enfant légitime *A.* تحليل الابن الزنا *P.* حرامزادهرا حلالزادگى دادن *T.* پيچ اولاده حلالزادهلك ويرمك ـ Et faire reconnaître pour authentique et juridique. V. le mot, Légitimation.

LÉGITIMITÉ. L'état d'un enfant légitime *A.* حِلّ ـ رشدت *P.* حلالزادگى *T.* حلالزادهلك || On lui dispute sa légitimité حقّ حلّ ورشدتنه ـ حال حلّ ورشدتنه اعتراض اولنور حرف انداز تعريض اولورلر

Et qualité de ce qui est conforme aux lois *A.* مشروعيّت شايستگى بحقّ وعدل *P.* موافقة بالحقّ ـ مقارنة بالحقّ ـ *T.* عدل وحقّه اويغونلق || La légitimité d'un droit فلان استحقاقك مشروعيّتى

LEGS. Don laissé par un testateur *A.* موهبة ـ هبة وصيّة pl. مواهب وصيّة *P.* بخشش با وصيّتنامه سپارش *T.* وصيّت ايله ترك اولنمش هبه كرده || Laisser un legs وصيّتنامه ايله بر هبه ترك ايتمك Un legs de dix mille francs هبه اولهرق با وصيّتنامه ترك اولنمش اون بيك غروش Il n'y a pas de fonds, où prendra-t-on les legs? مال موجود يوقدر وصيّتنامهده ترك اولنمش هبهلر نه طرفدن ادا اولنهجقدر Legs pieux لوجه الله وصيّت اولنان هبهلر

LÉGUER. Donner par testament *A.* ايصاء الهبة *P.* با وصيّتنامه سپارش بخشش كردن *T.* وصيّت ـ وصيّت ايله هبه ايتمك || Il lui légua mille écus par son testament ايله باغشلمق

وصيتنامه ايله اون بيك غروش فلانه بر هبه ايلدى Cela lui a été légué بو شئ وصيت ايله فلانه هبه اولنمشدر

LÉGUME. Il se dit de certains fruits qui viennent dans des gousses, comme pois, fèves, etc. *A.* بقلة pl. بقول ـ قطنية pl. قطانئ

Et de toutes sortes d'herbes et de plantes potagères *A.* خضرة pl. خضارة *P.* سبزها *T.* سبزوات ‖ Il ne mange que des légumes سبزواتدن غيرى شئ يمز

LÉGUMINEUX. Il se dit des plantes dont le fruit, qui se nomme gousse, est occupé par des semences *A.* نباتات بقلية

LENDEMAIN. Le jour suivant *A.* يوم قابل *P.* فردا *T.* ايرتەسى ‖ Ils partirent le lendemain ايرتسى كون عزيمت كون يوم قابله تأخير اولندى On l'a remis au lendemain ايتمشلر در Le lendemain des fêtes ايرتەيە ـ فردايە ـ عيدك فرداسى ـ ايرتسى كونى

LÉNIFIER. T. de Méd. Adoucir *A.* تليين ـ تسكين *P.* نرم ساختن *T.* يومشتمق

LÉNITIF. Qui adoucit, qui calme les douleurs *A.* مسكن ـ مليّن *P.* نرمساز *T.* يومشاديجى ‖ Remède lénitif دواى مسكن Potion lénitive مشروب مسكن

LENT. C'est l'opposé de vite *A.* بطئ *P.* دير *T.* دپره‌نور كيچ ‖ L'âne est un animal lent حمار بطئ الحركه بر حيواندر آغر ـ

Le mouvement de Saturne paraît plus lent que celui des autres planètes زحلك سير وحركتى سيارات سائره‌يه نسبت هركار وعملده بطئ Il est lent en tout ce qu'il fait ايله بطيئدر Lent à parler بطئ الكلام à écrire بطئ القلم الحركه در Il est lent à punir, prompt à récompenser اجراى تأديبده بطائت وايفاى لازمهٔ مكافاتده سرعت ايله مألوفدر C'est un esprit lent قوت خياليهٔ بطئ الذهندر Imagination lente بطيئة Un poison lent سم بطئ التأثير Avoir le pouls lent نبض نبضده بطائت حركت اولمق ـ بطئ الحركه اولمق Cuire à feu lent بطئ وملايم آتش اوزرنده طبخ ايتمك

On appelle Fièvre lente, une fièvre dont les mouvemens ne sont pas marqués au dehors *A.* حمای خفی ـ حرارت خفیّة ‖ Mourir d'une fièvre lente حماى خفى علتندن وفات ايتمك Il a une fièvre lente qui le mine رفته رفته وجودينى فنا ايدر بر حرارت خفيّه‌يه مبتلا در

LENTE. L'oeuf du pou *A.* صوابة ـ صغاب *P.* تخم سپس باش *T.* كهله يمورطه‌سى ـ سركه ‖ Avoir des lentes à la tête سركه‌لو اولمق

LENTEMENT. Avec lenteur *A.* بطيئاً ـ بالبطائة *P.* بديرى ـ كيج *T.* آهسته آهسته ‖ آغرلق ايله ـ Se mouvoir lentement آهسته ـ بالبطائه عمل ايتمك agir بالبطائه حركت ايتمك Il va lentement en besogne ايشنده آهسته ايش ايشلمك بطائت ايله طاورانور

LENTEUR. Manque de célérité dans le mouvement *A.* بطائت *P.* ديركارى ـ دپره‌نش ـ آغر دپره‌نش ـ كيجلك *T.* آهستگى ـ Grande lenteur بطائت عظيمه ‖ آغرلغى insupportable بطائت تحملى نا قابل آهستگى ـ بطائت طاقتگداز ـ طاقتشكن La lenteur de la tortue قبلو باغه‌نك بطائت وبطائت Agir avec lenteur بطائت ايله عمل وحركت ايتمك حركتى

‒ Il se dit aussi au pluriel *A.* pl. تبطئات ـ مطاولات ـ *P.* ديرى *T.* اوزاتمه‌لر ‖ Les plaideurs sont sujets à essayer des lenteurs دعواجيلر دائما مماطلات وتبطئاته تكلف ايله التزام Lenteurs affectées دوچار اوله كلمشلر در اولنان اوزاتمه‌لر

Il se dit figur. de l'esprit, de l'imagination *A.* بطائة الذهن *P.* ذهن كندئ ذهن *T.* ذهن طونقلغى ‖ Cet homme a une grande lenteur d'imagination بو آدمك غاية الغايه بطائت ذهنى ـ غايت بطائت ذهن Une grande lenteur d'esprit وار در عظيم مرتبه‌ده كندئ ذهن

LENTICULAIRE. Qui a la forme d'une lentille *A.* عدسی الشكل *P.* منجوگونه *T.* مرجمك شكلنده ‖ Verre lenticulaire زجاج عدسى الشكل

LENTILLE. Espèce de légume *A.* عدس *P.* منجو ـ نرسك ـ بلسن ـ نسك ـ نرسنك *T.* مرجمك ‖ Une soupe aux lentilles مرجمك چورباسى Une purée de lentilles مرجمك ازمه‌سى

LENTILLE D'EAU, ou **LENTILLE DE MARAIS.** Plante qui surnage sur les eaux stagnantes comme une espèce de masse verte *A.* طحلب ـ عذبة *P.* سبزاب *T.* يوصون

LENTILLES. T. de méd. Certaines petites taches rousses qui viennent sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال *T.* بك ‖ Elle a le visage plein de lentilles چهره‌سى بكلر ايله مالامالدر

LENTILLEUX. Semé de taches ou de lentilles *A.* مسيوم ـ منمش

وجه Visage lentilleux || چیلتلو - بنكلو - بكلو .T خالدار .P
جلد نمش آلود Peau lentilleuse منمّش

LENTISQUE. Arbre dont il découle une résine appelée Mastic
ساقز - مصطكى آغاجى .T شجر الكركم - شجر المصطكاء .A
آغاجى

LÉONIN. Qui est propre au lion .A ليثىّ المزاج .P شير
آرسلان مزاجلو .T صفت Il ne se dit qu'en cette phrase: Société léonine, pour dire, une société où le plus fort tire tout l'avantage ليثىّ المزاج بر ذاتك تحت تغلبنده اولان
جماعت

LÉOPARD. Animal féroce qui ressemble au tigre .A ببر .P
ببر .T بېر

LÈPRE. Ladrerie, maladie qui corrompt la masse du sang .A
جذام - برص .P لرّى - پيس .T مسكينلك || Chez les Juifs, ceux qui avaient la lèpre étaient séparés du reste du peuple
قوم يهود ايچنده علت جذامه مبتلا اولنلرى خلقدن
علت جذامدن جدا ايدرلر ايدى Il est tout blanc de lèpre
وجودى يكپاره بياض لكه در

LÉPREUX. Qui a la lèpre .A مجذوم - ابرص .P پيست
آبرش - مسكين .T لوش -

LÉPROSERIE. Hôpital pour les lépreux. V. Ladrerie || Il fonda une léproserie مجذومیندر - بانئ دار الشفاء مبروصيندر

LEQUEL. Pronom relatif .A الذى pl. الذين .P كه .T كه
- Il signifie aussi, quel est celui? .A من هو - اىّ .P كدام
- قنغى - كيم .T كدامين -

LÈSE. Il s'emploie avec le mot de Majesté et d'Humanité ||
Crime de lèse-majesté .A جرم الخيانة فى نفس السلطان
پادشاهك ذاتنه .T گناه خيانت بذات پادشاهى .P
ذات بشريّته خيانت تهمتى Crime de lèse-humanité
خيانت جرمى

LÉSER. Faire tort .A اضرار .P زيان آوردن - گزاييدن -
غدر ايتمك - ضرر چكدرمك .T غدر كردن || Il n'y a personne de lésé en cette affaire بو خصوصده متضرّر اولمش
كمسنه يوقدر Il n'y a que lui de lésé dans cette affaire بو
انجق - خصوصده انجق فلان كشى ضرر كشيده اولمشدر
فلان كشى يه غدر اولدى Être lésé d'outre moitiée du juste prix حقّ اولان بهانك نصفندن زيادهسنى ضرر ايتمك
Lésé. .A متضرّر .P گزاييده - ضرر كشيده - زيان زده -

غدر اولمش - ضرر چكمش .T غدر ديده

LÉSINE. Epargne sordide jusque dans les moindres choses .A
شحّ - بخل دنىّ .P سيهدستى .T جمربلك || Vilaine lésine شحّ لئيم Faire quelque chose par lésine برشيئى مجرّد
بخل دنى يه مبنى ايشلمك Il n'y avait que lui qui fût capable d'une lésine si honteuse بو مقوله موجب عار اولهجق
شحّ وبخل بوكا مخصوص ايدى

LÉSINER. User de lésine .A ارتكاب الشحّ .P سيهدستى
نمودن .T جمربلك ايتمك || Il lésine sur toutes choses
جمربلك ايدر - هر شيده ارتكاب شحّ ايدر

LÉSINERIE. V. Lésine.

LÉSION. T. de Jurisp. Perte, dommage que l'on souffre par le fait d'autrui .A مضرّت - ضرر .P زيان - گزند .T ضرر -
غدر || Le vendeur est reçu de revenir contre un contrat de vente, quand il y a lésion d'outre moitié du juste prix شئ
مبيعك نصف ثمن مثلندن زياده ضررى متحقّق اولنجه
عقد اولنمش اشترا حجّتى اوزرينه بايعك ايتديكى دعوا
مسموعدر Montrez-moi en quoi il y a lésion بونده قنغى
جهتدن ضرر وار در بكا ارائه ايله

LESSIVE. Eau rendue détersive par la cendre .A ماء الرماد
آب خاكستر آلود .P كول صويى .T || Forte lessive كسكين
كول صويى Mettre le linge à la lessive بزى كول صوينده
كول صويى ايله آغرمش بز Du linge blanc de lessive بصدرمق
On dit proverb. À laver la tête d'un more, la tête d'un âne, on y perd sa lessive .P وسمه بر كوشش بى فائدهست
عربك - عربك يوزى صابون ايله آغرمز .T ابروى كور
يوزينه صابون سورمك عبثدر

LEST. Ce qu'on met au fond de cale d'un vaisseau, pour le faire enfoncer dans l'eau, et le tenir en équilibre .A صبرة
السفينة .P بارسنج كشتى .T كمى صفرهسى || Ils prirent des carreaux de marbre pour servir de lest كمى يه صفره
اولمق اوزره مرمر طاشلرى وضع ايتمشلر در Le lest le plus pesant est le meilleur كمى صفرهسنك اعلاسى زياده
آغر اولاندر

LESTAGE. Action de lester .T صفرهلمه V. Lester.

LESTE. Qui a de la légèreté dans ses mouvemens .A چاقط
خفيف الحركة - خفيف الجسم .P چست وچالاك .T
چاپك دپرهنش || Marcher d'un pas leste دپرهنشى چاپك

ايله خطوه جنبان اولمق — Et qui est légèrement vêtu, légèrement armé *A.* خفيف الحمل *P.* سبكبار *T.* يينى || Vous voilà bien leste aujourd'hui اشته بوكون خيليجه سبكبارسك Des troupes lestes سبكبار عسكر

Il se dit figur. d'un homme adroit, prompt à trouver des expédiens *A.* خفيف الروح — سريع التدبير *P.* سبكروح — *T.* ذهنى اوز جاپكذهن || C'est un homme leste en affaires رؤيت اموروده خفيف الروح آدمدر

Et d'un homme léger et peu délicat sur les principes et les convenances *A.* ذو الخفة — خفيف المزاج — طيّاش *P.* سبكمشرب *T.* يل قوان || C'est un homme leste en procédés, leste dans ses propos اعمال واقوالنده خفّت وار در — Il se dit aussi des choses || Propos leste خفت ايله سويلنمش كلام réponse خفت ايله سويلنمش جواب

LESTEMENT. D'une manière leste *A.* بالخفة — خفيفًا *P.* سبكبارانه *T.* يينى اولەرق سبكبارانه || Il était lestement vêtu سبكبارانه كيينمشيدى

Il signifie aussi, avec adresse *A.* بخفة — بسرعة التدبير *P.* با سبكروحى — ذهن — چاپكى *T.* ايله اوزلق || Il s'est tiré lestement de cette affaire بو خصوصدن سرعت تدبير ايله يقەسنى صيردى Il m'a répondu fort lestement بكا خفت روح ايله جواب ويردى

LESTER. Mettre du lest dans un vaisseau *A.* وضع الصبرة فى السفينة *P.* در كشتى بارسنج نهادن *T.* كمى يه صفره قويمق

LESTEUR. T. de Marine. Bateau qui sert à transporter le lest *T.* صفره قايغى

LÉTHARGIE. Assoupissement profond qui ôte l'usage de tous les sens *A.* ليتارغوس — سرسام بارد *P.* رنج سرسام || Il est tombé en léthargie سرسام بارده گرفتار اولدى

Figur. Insensibilité pour tout ce qui arrive *A.* سبات الغفلة *P.* خواب گران غفلت *T.* غفلت اويقوسى || Il est plongé dans une léthargie honteuse سبات غفلته موجب عار اولەجق سبات گران غفلتدن Sortir d'une profonde léthargie مستغرقدر خواب گران غفلتدن بيدار ارلمق — خلاص بولمق Tirer quelqu'un de sa léthargie خواب بركمسنه يى دوچار اولديغى سبات عميق غفلتدن تخليص — غفلتدن ايقاظ ايتمك ايتمك

LÉTHARGIQUE. Qui tient de la léthargie *A.* متعلّق بسرسام البارد || Sommeil léthargique رقدهٔ سرساميّه indolence léthargique كسل سبات آلود

LETTRE. On appelle ainsi chaque figure de l'alphabet *A.* حرف pl. حروف || Grande lettre حرف كبير petite حرف — خرده حرف — رقيق حرف lettre Grecque اوفاق حرف — يونانى arabe حرف عربى Un enfant qui commence à connaître les lettres تميز حروفه بداء اينمش بر چوجوق L'A est la première lettre de l'alphabet حرف الف اوّل حروف ابجد در — On appelle Lettres numérales, les lettres dont les Romains se servaient pour leurs chiffres *A.* حروف عدديّة *P.* حرفهاى شمار *T.* صايى حرفلرى — On dit, Écrire une somme en toutes lettres, par opposition à l'écrire en chiffres بر حسابى حروف ايله يازمق

Il signifie aussi, écriture *A.* خط pl. خطوط *P.* نوشت *T.* يازو || Lettre Italienne خط ايتاليانى financière خطّ دفترى menue انجه يازو — خرده خط — خطّ رقيق

En parlant d'un texte, il se dit du sens littéral *A.* معناء تحت اللفظ || Il ne faut pas expliquer cela à la lettre بوكا تحت اللفظ معنا ويرلمك جائز دكلدر Cela se doit entendre à la lettre معناسى تحت اللفظ اولەرق ويرلملو در Il ne faut pas prendre cela au pied de la lettre تحت اللفظ معناسنى اخذ ايتمك اقتضا ايتمز Il s'arrête trop à la lettre معناى تحت اللفظه مصرّانه طورر — On dit aussi, Traduire, rendre un texte à la lettre, c'est-à-dire, mot pour mot لفظا بعد لفظ نقل وتفسير — لفظا بلفظ ترجمه ايتمك سوزدن سوزه ترجمه ايتمك — ايتمك

LETTRE. Épître, dépêche *A.* مكتوب pl. مكاتيب — رسالة pl. رسالات — رقيمة — نميقة — زبيرة *P.* نامه *T.* كاغد || Longue lettre طويل ودراز بر قطعه مكتوب — مكتوب مفصّل J'ai reçu votre lettre رسيدهٔ دست — مكتوبكز بكا واصل اولمشدر Que disait, que portait sa lettre? مكتوبك مآل مخلصى اولمشدر مفهوم مكتوب — مآل مكتوب نه ايدى — ومفهومى نه ايدى Écrire une lettre بر قطعه مكتوب نيى ناطق ايدى بر — بر نميقه كشيدهٔ سلك سطور قلمق — تحرير ايتمك dater مكتوبه قطعه مكتوبى رقمزدهٔ صحيفهٔ املا وتحرير ايتمك cacheter, fermer وضع تاريخ ايتمك مكتوبى تمهير ايتمك ouvrir بر مكتوبى فتح ايتمك — گشاد ايتمك — اچمق dicter

تقریر ایدوب یازدرمق ـ مکتوب املا ایتدرمک contresi-
gner بر نیقده کوچک صحّ کشیده قلمق Porter des lettres
حامل مکاتیب وتحریرات اولمق rendre مکتوبلری اعطا
وتسلیم ایتمک intercepter مکتوبلری اخذ ایتمک Lettres
interceptées اخذ اولنمش مکاتیب وتحریرات Chiffrer, dé-
chiffrer une lettre مکتوبی حروف معهوده‌یه نقل ایتدرمک
ومکتوبک حروف معهوده‌سنی حلّ ایتمک Lettre en chif-
fres ارقام معهوده ایله ـ حروف معهوده ایله محرّر مکتوب
Lettre d'affaires مصلحته دائر مکتوب de galanterie, d'amour
عشق ومحبّتی محتوی ورقه compliment تبریک مکتوبی
تبریک وتهنیتی محتوی مکتوب ـ تبریکنامه ـ de condoléance
تسلیتنامه ـ تعزیه نامه de faveur شفاعتی ـ شفاعت نامه
متضمّن مکتوب de recommandation توصیه‌یی ـ توصیه نامه
حاوی مکتوب d'avis اخبار حالی حاوی ـ اخبار نامه
مکتوب Lettre anonime امضاسز مکتوب ـ امضاسی آچق مکتوب

Lettre de change. T. de Commerce. Une traite faite de place en place *A.* سُفتجة *P.* گرونامه ـ سفته ـ *T.* کاغد سفته
پولیچه کاغدی ـ پولیچه تمسّکی ـ پولیچه ‖ Accepter une lettre de change پولیچه‌یی قبول ایتمک protester ادابسنه تخلّف اولندیغنی مشعر پولیچه تمسّکی اوزرینه قبل پولیچه تمسّکنی تداول négocier حاکمدن شرح ویردرمک حوالات ایله دور ایتدرمک Les lettres de change sont d'une grande commodité dans le commerce پولیچه تمسّکاتی معاملات تجارتک تسهیلنه وسیلهٔ عظیمه در

Lettre Circulaire, V. Circulaire.

Lettre de Cachet. V. Cachet.

Lettres de Service. Des lettres du roi qui autorisent un officier général à exercer ses fonctions *T.* مأموریّت امری

Lettre de créance. Une lettre dont le seul objet est de marquer qu'on doit ajouter foi à un ministre qui va dans une Cour étrangère *A,* رسالة ـ الوكة *P.* اعتماد نامه *T.* اعتماد نامه

Lettre de recréance. Celle qu'un souverain adresse à son ministre accrédité auprès d'une autre Cour, pour la présenter au prince d'auprès duquel il le rappelle, ou celle que ce prince donne à un ministre, pour la rendre à son retour au prince qui le rappelle *T.* ایلچینک تکمیل خدمتنی حاوی نامهٔ همایون ـ سفارتدن انفصالنی حاوی نامه

Lettres, se dit de certains actes qui s'expédient en chancellerie au nom du prince *A.* امر pl. اوامر ـ برات pl. بروات بیورق *T.* یرلیغ ـ گشاد نامه ـ فرمان *P.* منشور pl. مناشیر ـ برات ـ ‖ Lettres patentes برات عالی de grâce عفو فرمانی ابطال حجّتی حاوی de rescision عفو جرمی حاوی امر ـ بر کمسنه ابنای بلددن اولدیغنی مشعر de naturalité امر بر حرامزاده‌نک حلّ ورشدنه de légitimation برات عالی اصلزاده‌لک براتی de noblesse مقبولیّتنی حاوی منشور عالی de répit اعطای مهلتی حاوی امر عالی Lettres subreptices خلاف انهایه مبنی ویرلمش فرمان Expédier des lettres امر عالی اصدار فرمان ـ اصدار امر ایتمک Lettres closes مهرلو فرمان ـ سر بمهر ـ On dit proverb. Ce sont lettres closes, pour dire, c'est un secret qu'on ne doit pas pénétrer راز سر بمهر در

Lettres, se dit aussi de toute sorte de science et de doctrine *A.* pl. علوم ـ معارف *P.* دانش ـ هنر *T.* بیلش ـ اوقویوب ارباب علوم ومعارفدن بر آدم Un homme de lettres ‖ یازمه La république des lettres جمهور ارباب معارف Le roi François I a été appelé le père des lettres فرانچسقو نام فرانسه پادشاهی اب العلوم والمعارف لقبیله ملقّب اولمشدر C'est un homme qui a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de lettres فلان کشی صاحب ذکا وفراستدر انجق بضاعهٔ معرفتدن اصلا بهره‌سی یوقدر

On appelle Belles-Lettres, la Grammaire, l'Éloquence, la Poésie *A.* ادبیّات ـ علوم ادبیّة

Et les saintes lettres, l'Écriture-Sainte *A.* کتاب الله ـ کتب شریفة

LETTRÉ, Qui a de l'érudition *A.* عالم pl. علما ـ اهل العلم والمعرفة pl. ارباب العلوم والمعارف *P.* دانشمند ـ هنرور *T.* اوقومش

LETTRINE. T. d'imprimerie, Petite lettre qui se met au-dessus d'un mot pour renvoyer le lecteur à une note *A.* رقم الاشارة

LEUCÉ. T. de Méd. Tache blanche qui vient à la peau, et pénètre jusqu'à la chair *A.* بهق ابیض *P.* سفید *T.* پهکک آبراشلق

LEUCOMA. T. de Méd. Petite tache blanche qui se forme sur la cornée *A.* کوکب *P.* سفید چشم *T.* نقطهٔ آق دوشمه

LEUCOPHLEGMATIE. T. de Méd. Espèce d'hydropisie pituiteuse *A.* استسقاء بلغمیّ

LEUR, Pronom personnel *A.* هم *P.* ایشان *T.* آنلر ـ کندولر

|| Il aime ses enfans, il ne leur refuse rien اولادینه محبتی اولمغله آنلردن بر شیء دریغ ایتمز Les femmes s'ennuient seules, il leur faut de la compagnie زنان قسمنک یالکزلقده جانلری صیقیلور آنلر دائما مصاحبتدن حظ ایدرلر Ils nourrissaient leur père, leur mère کندو والد ووالده‌لرینی انفاق ایدرلر ایدی Les hommes sages conservent leurs amis عقلا کندو دوستلریله رابطه‌لرینی وقایه ایدرلر

LEURRE. T. de Fauconnerie. Morceau de cuir façonné en forme d'oiseau, dont on se sert pour rappeler les faucons *A.* ملواح عملیّ *P.* خروهه ـ بفتره ـ نقش *T.* تلبه || Jeter le leurre en l'air بفتره‌یی هوایه اوچرمق L'oiseau étant réclamé, fond sur le leurre آوجی قوشی چاغردیغی قوشی حالده تلبه اوزرینه اینر Dresser un oiseau au leurre بفتره‌یه آلشدرمق ـ Figur. *A.* ملواح المکر ـ ملواح الخدیعة *P.* پایدام مکر وفریب *T.* حیله موسطره‌سی || On vous offre telle chose, mais c'est un leurre pour vous attraper سکا عرض اولنان شیء مجرد جلبکه وسیله اولمق ایچون بر ملواح مکر وخدیعتدر Cette charge est un leurre pour beaucoup de gens بو منصب وافر کسان حقنه بر پایدام مکر وفریبدر Il ne se laissera pas prendre à ce leurre بو پایدام مکروحیله‌یه گرفتار اولمجغی یوقدر

LEURRER. T. de Fauconnerie. Dresser un oiseau au leurre *A.* تضریة الصقر بملواح العملیّ *P.* بفتره آلفتیدن *T.* بفتره‌یه آلشدرمق || Ces oiseaux-là ne sont pas aisés à leurrer بو قوشلرک بفتره‌یه آلشدرلمسی آسان دکلدر ـ Figur. *A.* جلب بملواح الخدیعة *P.* بپایدام خدیعت فریبیدن *T.* حیله موسطره‌سیله آلداتمق || On l'a leurré de cette récompense فلانی مکافات مأمولیله فریفتهٔ پایدام مکروخدیعت ایتمشلر Il a été leurré par de belles promesses مواعید جمیله عرضیله فریفتهٔ ملواح مکر وخدیعت اولمشدر Il s'est laissé leurrer ملواح مکر وخدیعته استجلاب اولندی

LEVAIN. Substance capable d'exciter une fermentation interne dans le corps avec lequel on la mêle *A.* خمیرة *P.* مایه *T.* مایه

Il se dit aussi d'une disposition des humeurs à quelque maladie, ou du vice qui reste dans les humeurs après la maladie || Il se sent incommodé, il y a à craindre que ce ne soit quelque mauvais levain qui s'amasse dans l'estomac مزاجنه حس ایلدیکی انحرافک سببی معده‌ده بر مایهٔ ردیئه‌نک اجتماعندن اقتضا ایلدیکی خوف اولنور Ce mal-là ne se guérit jamais si bien qu'il n'en reste quelque levain بو علّت کلیّا مندفع اولمق احتمالی اولمیوب دائما مایه‌سی باقی قالور Il n'est pas bien guéri, ces signes-là montrent qu'il y a encore quelque levain هنوز بره تام حاصل ایده‌مدی بو اماره‌لر مایهٔ علتک باقی ایدوکنه دلالت ایدر ـ Figur. || Le levain du péché originel خمیرهٔ زلهٔ اصلیه ـ زلهٔ اصلیه‌نک خمیرهٔ قدیمهٔ مایه‌سی Se défaire du vieux levain du péché مایهٔ کینه گناهدن خلاص بولمق Levain de haine, d'inimitié مایهٔ بغضا ومایهٔ خصومت Il de division مایهٔ تفرقه وشقاق reste encore parmi ce peuple un levain de sédition بو قوم برا ثر فساد وعصیان ـ ایچنده مایهٔ بغی وعصیان هنوز باقیدر بر بقیهٔ فساد وار در ـ باقیدر

Il signifie aussi un petit morceau de pâte aigrie, qui étant mêlée avec la pâte dont on veut faire le pain, sert à la faire lever *A.* فتاق ـ تنج *P.* زغاره ـ افزون نان ـ نان *T.* مایهٔ نان || Faire du levain خمیر مایه‌سی یاپمق Mettre trop peu de levain dans la pâte خمیر ایچنه جزئی مایه قاتمق

Levain, se dit aussi du ferment de l'estomac, par le moyen duquel se fait la digestion *A.* مادّة منضجة pl. موادّ منضجة Sans le levain de l'estomac, la digestion ne se ferait pas معده‌ده موجود اولان موادّ منضجه‌نک اعانتی اولمینجه هضمک وقوعی عدیم الاحتمالدر La digestion se fait mal, quand les levains sont corrompus معده‌ده اولان موادّ منضجه‌ده فساد اولدیغی حالده هضمه عسرت عارض اولور

LEVANT. Qui se lève. Il ne se dit qu'en cette phrase: Soleil levant *A.* شمس طالع *T.* طوغان کونش || Le soleil levant regarde cette maison شمس طالع فلان خانه‌یه ناظر در ـ شمس عند الطلوع فلان خانه‌یه مقابلدر Je serai là à soleil levant کونش طوغار ـ طلوع شمسده آنده بولنه‌جغم نیّر اعظم کنارهٔ افقده عرض ـ ایکن آنده موجود اوله‌جغم عروس ـ جهرهٔ ظهور ایلدیکی آنده اول ـ حله‌ده بولنه‌جغم خورشید ناشر الضیا منصهٔ افقده جلوه نما اولدیغی دمده اول طرفده بولنه‌جغم

LEVANT. La partie du monde où le soleil se lève *A.* شرق ـ مشرق ـ مطلع الشمس *P.* خاور *T.* کون طوغیسی || Du levant au couchant مشرقدن مغربه وارنجه Entre le levant et

le couchant بین الشرق والجنوب Les quatre points cardinaux du monde sont le levant, le couchant, le midi et le septentrion چار اقطار زمین شرق وغرب وجنوب وشمالدر La France a l'Allemagne au levant فرانسه‌نک جانب شرقیسنده آلامان ممالکی کائندر — Le levant d'été, c'est la partie du ciel où le soleil se lève en été *A.* مطلع صیفی — Et le levant d'hiver, celle où il se lève en hiver *A.* مطلع شتوی

LEVANT, se dit aussi des régions qui sont à notre égard du côté où le soleil se lève, comme la Syrie, l'Asie mineure, la Perse *A.* pl. ممالک شرقیه || Les peuples du Levant ممالک شرقیه‌ده ساکن ملل واقوام Les marchandises du Levant ممالک شرقیه ماللری Maroquin du Levant ممالک شرقیه‌ده اعمال اولنان سختیان

LEVANTIN. Natif des pays du Levant *A.* شرقی pl. شرقیون *T.* کون طوغیسی طرفنک اهلی *P.* خاور نشین pl. اهالی الشرق — اهل الشرق — امم واقوام || Les peuples levantins اهل شرق اولان ملتلر Les nations levantines ملل شرقیه

LEVANTINE. Sorte d'étoffe de soie *T.* صندل

LEVANTIS. Nom qu'on donne aux soldats des galères turques *T.* چکدیری لونداتی

LEVÉE. Action de lever *A.* رفع *P.* بر داشت *T.* قالدرمه — On dit, Faire la levée d'un corps, d'un cadavre, pour dire, l'enlever et le faire porter au lieu où il doit être inhumé, ou exposé اولویی قالدرمق — نقل میّت — رفع میّت ایتمک — الوب کوتورمک — Faire la levée d'un siége رفع محاصره — محاصره‌یی قالدرمق — ایتمک

Il se dit aussi des soldats, des troupes qu'on enrôle *A.* تحریر العسکر *T.* عسکر یازمه

On dit aussi, Levée du scellé *A.* فسخ المهر — فکّ المهر *P.* گشاد مهر *T.* مهری چیقارمه — مهری آچمه — مهری سوکمه || S'opposer à la levée du scellé فکّ مهر خصوصنده مخالفت || Être présent, assister à la levée du scellé فسخ مهر وقتنده حاضر وموجود بولنمق

LEVÉE, signifie aussi, l'heure à laquelle une assemblée se lève pour finir la séance *A.* ختام المجلس — انفساخ المجلس *P.* انجام مجلس *T.* مجلسک صوکی

Il signifie encore, collecte de deniers *A.* جبایت *P.* چیدن *T.* دیرمه — تحصیل || La levée des droits de l'État رسومات — اموال خراجیه‌نک جبایتی des impôts میریه‌نک جبایتی تکالیف وسالیانه‌لرک تحصیلی

Et récolte *A.* محصول pl. محصولات || La levée des fruits محصولک میوه‌لرک محصولی Toute la levée lui appartient محصولک مجموعی کندویه اصابت ایدر

Et une digue, une chaussée *T.* سدّ || Faire une levée à travers un marais بر صولاق یر ایچنده بر سدّ یاپدرمق — سدّ قالدرمق

LEVER. Hausser *A.* رفع — ترفیع — اعلا — اشالة *P.* بر داشتن *T.* قالدرمق — بر آوردن || Levez cela plus haut بونی یوقارویه قالدر Cela est si pesant, qu'on ne saurait le lever de terre بو شیٔ بغایت ثقیل وگران اولمغله خاکدن رفعی ممکن دکلدر Ces machines lèvent plus de dix quintaux pesans بو آلات ایله اون قنطاردن زیاده آغرلق رفع اولنور Lever les mains au Ciel بارگاه جناب ربّ العزّته رفع ایادیٔ دست بر داشتهٔ تضرّع ونیاز اولمق — تمنّی ونیاز ایتمک L'ambre lève la paille کهربا صمانی رفع ایدر

On dit, Lever la main sur quelqu'un, pour dire, se mettre en état de le frapper *A.* اطالة الید — رفع الید *P.* دست درازی کردن *T.* ال قالدرمق || Il a toujours la main levée sur ses valets دائما خدمتکارانی اوزرینه اطالهٔ ید ایدر — Et lever le siége de devant une place محاصره‌یی رفع ایتمک — قالدرمق — Et qu'une armée a levé le camp اردو رفع خیام قرار ایلدی — یرندن قالقدی — Et lever la garde, lever la sentinelle, pour dire, retirer des soldats qui sont de garde, retirer une sentinelle قوللق نفرینی یرندن قالدرمق — Et lever l'ancre *A.* رفع الانجر *P.* لنگر بر داشتن *T.* دمور قالدرمق || Toute la flotte leva l'ancre, et mit à la voile دوننمانک مجموعی رفع لنگر — اقامت وبادبانگشای عزم ونهضت اولمشدر — جملەسی لنگری قالدروب یلکنلدی — Et lever le pont, pour dire, l'ôter جسری رفع ایتمک Lever le pont-levis d'un château حصارک قالقار کوپریسنی قالدرمق

On dit aussi, Lever le masque, pour dire, agir ouvertement, après avoir tenu une autre conduite *A.* رفع النقاب التستر *P.* رفع روپوش اختفا کردن *T.* بر کمسنه یوز اورتوسنی قالدرمق — Et lever l'étendard, pour dire, manifester publiquement son opposition *A.* رفع اللواء *P.* رایت افراشتن *T.* بیراق قالدرمق || Lever l'étendard de la révolte رفع لوای بغی

Et lever — رایت افراز عتوّ وعصیان اولمق ـ وعصیان ایتمک l'étendard contre quelqu'un, pour dire, se déclarer son ennemi علیهنه ـ فلانک علیهنه رفع لوای خصومت ایتمک دشمنلک بیراغنی قالدرمق ـ بیراق قالدرمق

Et lever un corps, un cadavre, pour dire, l'emporter hors du lieu où il est *A.* رفع المیّت *P.* مرده‌را برداشتن *T.* اولوبی قالدرمق || On trouva un homme tué dans les rues, et la Justice envoya lever le corps بر زوقاقده قتل واعدام اولنمش بر آدم بولنوب حاکم طرفندن میّتی رفع ایتدرلدی

Et faire lever un lièvre, des perdrix, pour dire, les faire partir طاوشان وککلک قالدرمق

On dit, Lever les yeux au Ciel, pour dire, les tourner vers le ciel جانب سمایه عطف نگاه ایتمک Et lever les yeux sur quelqu'un امالهٔ نظر ـ فلانک اوزرینه عطف انظار ایتمک

On dit, Lever des troupes, lever des soldats, pour dire, les enrôler, les mettre sur pied *T.* تحریر نفرات ایتمک ـ عسکر جیقارمق ـ عسکر یازمق

Lever, signifie aussi, ôter une chose de dessus une autre *A.* فک ـ رفع ـ اخراج *P.* بر آوردن ـ بر افکندن *T.* جیقارمق ـ قالدرمق || Le chirurgien a levé le premier appareil جرّاح یاره‌نک اوزرینه وضع ایلدیکی ضماد اوّلی رفع ایلدی Lever le scellé فک مهری ایتمک ـ مهری جیقارمق ـ مهری سوکمک une serrure کلیدی فک ایتمک un plat طعامی قالدرمق Il faut lever deux pieds de cette terre, avant que de trouver le plâtre آلجی‌یه یتشمک ایچون ایکی آرشون طپراق جیقارمق اقتضا ایدر

Figur. *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* کیدرمک || Lever une difficulté دفع مشکل ایتمک un obstacle دفع مانع دفع حاجز ایتمک ـ ایتمک

On dit, Lever le plan d'un lieu, pour dire, le tracer *A.* اخراج الرسم *T.* بر محلک رسمنی جیقارمق

Il signifie aussi, prendre et couper une partie sur un tout *A.* افراز *P.* جدا کردن *T.* آیرمق || Lever cinq aunes d'étoffe pour faire un habit بر لباس یاپمق ایچون بش ذراع بزک قماش افراز ایتمک Lever sur la largeur de la toile اینندن افراز ایتمک

Et recueillir *A.* جمع *P.* جیدن *T.* دیرمک || Lever les fruits d'une terre بر جفتلکک حاصلاتنی جمع ایتمک la dîme اعشاری جمع ایتمک les impôts تکالیفی جمع ایتمک les rentes seigneuriales جبایت ایتمک ـ وتحصیل ایتمک صاحب ارضک عوائدینی جمع ایتمک

Lever, au neutre, se dit des plantes qui commencent à pousser et à sortir de terre *A.* ذرّ ـ طلوع ـ نبوت ـ انبات ـ *P.* رو ییدن ـ سر نمودن *T.* بتمک ـ کوسترمک || Il avait semé là du gland, voilà des chênes qui commencent à lever بو محلّده پلاموط اکلمشیدی اشته میشه‌لر اوج کوسترمکه باشلادی Les blés commencent à lever اکینلر ذرّ وانباته باشلادی Les orges lèvent plus vite que les fromens شعیر حنطه‌دن چابک بتر

Il signifie aussi, fermenter *A.* نفتان *P.* بر خیزیدن *T.* قبارمق || Faire lever la pâte خمیری قبارتمق La pâte commence à lever خمیر نفتانه باشلادی

Se lever. Se mettre debout sur ses pieds *A.* قیام *P.* بر خیزیدن ـ خاستن *T.* قالقمق ـ قالقمق آیاغه || Se lever de dessus un siège قاعد اولدیغی سریر اوزرندن برکسنه قالقمق Levez-vous de là, ce n'est pas là votre place طوردیغک یر سکا لایق دکل آندن قالق Quand il entre, tout le monde se lève pour lui faire honneur مجلسه دخولنده اکراماً وتعظیماً هر کس آیاغه قالقار ـ هر کس قیام ایدر Se lever de table سفره‌دن قالقمق ـ طعامدن قالقمق On dit aussi, Se lever, pour dire, sortir du lit *A.* قیام عن المنام *P.* از خوابگاه بر خاستن *T.* یتاقدن قالقمق || Il se lève de bon matin علی السحر قالقار ـ علی السحر یتاقدن قالقار Il n'est pas encore levé هنوز قالقمامشدر ـ هنوز یتاقدن قالقمامشدر Il est levé et habillé یتاقدن قالقمش ولباسنی کیمشدر

On dit au Palais, La Cour, l'audience est levée, pour dire, que l'audience est finie مجلس شرع ختام بولدی

Il se dit aussi du soleil et des astres qui viennent de paraître sur l'horizon *A.* طلوع *P.* بدید آمدن ـ سر نمودن *T.* طوغمق || Le soleil en tel mois se lève à telle heure شمس فلان آیده فلان ساعتده طلوع ایدر Le soleil est levé شمس کونش طوغدی ـ طلوع ایتدی Voilà Jupiter qui se lève اشته کوکب مشتری طلوع ایدر

On dit aussi, que le vent se lève *A.* اهتزاز الریح *P.* باد بر خاستن *T.* روزکار قالقمق

Levé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته ـ بر آمده *T.* قالقمش ـ

قالدرلمش ـ On dit, Prendre quelqu'un au pied levé, c'est-à-dire, au moment de son départ *T.* بر كمسنه‌يى پا در ركاب عزيمت اولديغى حالده اخذ ايتمك ـ Il signifie figur. prendre quelqu'un au mot, tirer avantage contre lui de ce qui lui est échappé de dire *T.* بر كمسنه‌نك سوزينه بصمق

LEVER. Temps où l'on se lève *A.* وقت القيام عن المنام *P.* وقت بر خاستن از خوابگاه *T.* بر كمسنه‌نك يتاقدن قالقديغى وقت || Il était au lever du roi خنكارك يتاقدن قالقديغى وقتده ايدى ـ قالقديغى وقتده بولندى اويقودن

On dit aussi, Le lever du soleil, des étoiles, pour dire, le temps qu'ils se lèvent *A.* وقت الطلوع الشمس *P.* دم بر آمدن آفتاب *T.* كونشك طوغديغى وقت

LEVIER. Verge inflexible dont on se sert pour élever des poids *A.* مربعة *P.* مربعه بارخيز *T.* مانله || Un gros levier ايرى ويوغون مانله ـ كبيره Le point d'appui d'un levier مانله‌نك Le levier multiplie la force مانله‌نك دستكى تأكيد قوّته دخلى وار در

LÉVIGATION, T. de Chimie. Action de léviger ou effet de cette action *A.* تسفيف ـ استفاف *P.* خرد سازى *T.* ازمه

LÉVIGER. T. de Chimie. Réduire en poudre très-fine *A.* سف ـ تسفيف ـ قمح *P.* خرد ساختن ـ همحال سفون كردن *T.* ازوب توز كبى ايتمك

LEVIS. On appelle Pont-levis, un pont qui se baisse et se lève *A.* جسر نهّاض *P.* پل خيزان *T.* قالقار كوپرى

LEVRAUT. Jeune lièvre *A.* جرو الارنب *P.* خرگوشك *T.* طاوشان ياوريسى

LÈVRE. Cette partie extérieure et vermeille de la bouche qui aide à former des sons *A.* شفة pl. شفاه *P.* لب *T.* دوداق || La lèvre supérieure, inférieure شفة اعلا وسفلا ـ اوست وآلت دوداق Avoir les lèvres renversées اقلب الشفه اولمق gercées منشرت الشفه اولمق ـ دوداقلو اولمق ـ دورك fendues مشقوق ـ چاتلاق دوداقلو اولمق ـ لب تفيده اولمق ياريق دوداقلو اولمق ـ لب پرتميده اولمق ـ الشفه اولمق Lèvres rouges, vermeilles, incarnates, de corail لب لعلگون Prononcer du bout des lèvres دوداق آلتندن لاقردى سويلمك Remuer les lèvres دوداقلرى اويناتمق ـ تحريك شفه ايتمك Petite lèvre لب نازك ـ اينجه دوداق ـ On dit d'un homme, qu'il a la mort sur les lèvres, pour dire, qu'il est à l'agonie جانى دوداغنه كلمشدر ـ جان بر لب آمده در

On appelle les bords d'une plaie, Les lèvres d'une plaie *A.* اشفار الجراحة *P.* كنارهاى زخم *T.* يارەنك دوداقلرى ـ يارەنك كنارلرى

On dit d'un homme qui promet des choses qu'il n'a pas dessein de tenir, qu'il dit cela des lèvres, mais le cœur n'y est pas آغزندن كوكلدن دكل ـ سويلديكى دلدندر كوكلدن دكل ـ Et qu'on a un mot sur le bord des lèvres, pour dire, qu'on est sur le point de dire un mot, et ne pas le dire بو سوز دلم دلم اوجنه طولاشور ـ اوجنده در

LÉVRIER. Sorte de chien de chasse *A.* طلق *P.* يوزه *T.* تازى || Beau lévrier طلق احسن ـ دلبر تازى grand طلق كبير الجثه ـ ايرى تازى Lâcher les lévriers تازيلرى صالدرمق

LEVRON. Lévrier au-dessous de six mois *A.* جرو الطلق *P.* يوزه بچه *T.* تازى ياوريسى

LEVÛRE. Écume que fait la bière quand elle bout *A.* طفاحة الجعة *P.* سرجوش كنگاب *T.* آرپه صويى كپوكى

LEXICOGRAPHE. Auteur d'un dictionnaire *A.* مؤلف الكتاب اللغة ـ لغوى pl. لغويون ـ اهل اللغة *P.* لغت نويس ـ فرهنگ نويس *T.* لغت يازان

LEXIQUE. Dictionnaire. V. ce mot.

LÉZARD. Espèce d'animal *A.* ضب pl. ضباب *P.* سوسمار *T.* كلر

LÉZARDE. Crevasse qui se fait dans un mur *A.* شق pl. شقوق ـ فرجة pl. فرج *P.* شكاف ـ رخنه *T.* كدك ـ ياريق

LÉZARDÉ. Il se dit d'un mur crevassé *A.* منفرج ـ مشقوق *P.* رخنه دار ـ شكافته *T.* كدكلو ـ ياريق ـ يارلمش || Ce mur est tout lézardé بو ديوار يكپاره منفرج ومشقوقدر

LIAIS. Sorte de pierre à chaux complète *A.* حجر اللكات اسفيداج الجصاصين ـ || Toutes ces marches sont de liais, sont de pierre de liais بو درجانك مجموعى احجار لكاتدن مصنوعدر

LIAISON. Jonction de plusieurs corps ensemble *A.* اوصال ـ وصل ـ اتصال ـ ارتباط *P.* پيوند *T.* باغليش ـ بناشقلق ـ بتشمه || Ces pièces sont si bien jointes, qu'on n'en voit plus la liaison بو قطعەلرك برى برلرينه التصاقلرى شول رتبەده اوليوندر

La liaison de ces pièces de bois كه محلّ وصللرى اصلا بللو دكلدر || Tels ingrédiens font la liaison de cette composition بو آغاج قطعه‌لرينك اتصال وارتباطى بو اجزا فلان تركيبك لهم مدار || La soudure est une espèce de liaison مدار ارتباطيدر وصل اولان شيلرك بر نوعيدر

Il se dit figur. de ce qui lie les parties d'un discours les unes aux autres *A.* تلافق - رابطـة pl. روابـط - التئام *P.* بهم پيوستگى *T.* اولاشقلق || Liaison dans les idées برى برلريله رابطهٔ معانى || dans les phrases, dans les parties d'un discours كلامك جميع اجزالرنده وتعبيرات وفقراتنده اولان حسن تلافق والتئام || Cette période n'a point de liaison avec la précédente بو فقره‌نك فقرهٔ سابقه ايله بردرلو ربطى يوقدر

Et du rapport des choses entre elles *A.* علاقـة - مناسـبـت pl. علايق *P.* وابستگى *T.* علاقـه || Cette affaire a de la liaison avec celle-là بو مصلحتك فلان مصلحته تعلّقى وار در

Il n'y a pas de liaison, de rapport entre ces deux affaires بو ايكى مصلحت بيننده بر درلو علاقه ومناسبت يوقدر

– Et de l'union, de l'attachement entre des particuliers, ou entre des États || Liaison étroite علاقهٔ قويّه Liaison d'amitié علاقهٔ دوستى - رابطهٔ محبّت de commerce علاقهٔ تجارت || de parenté علاقهٔ قرابت Former une liaison بركونه علاقه پيدا ايتمك || rompre فسخ رابطهٔ الفت - قطع علاقه ايتمك ايلمك || Il y a une liaison étroite entre eux بينلرنده رابطهٔ ايتمك ميانه‌لرنده علاقهٔ قويّه وار در - اكيدهٔ حبّ وموالات وار در

On appelle, Maçonnerie en liaison, celle qui est faite de manière que le milieu d'une pierre est posé sur le joint de deux autres *A.* معاقدة الاحجار *P.* سنگهـا بهـم بستگى *T.* طاشلرك كيدلندرك باغلنمسى

LIAISONNER. Arranger des pierres de façon que les joints des unes portent sur le milieu des autres *A.* تنظيم الاحجار بالمعاقدة *P.* سنگهارا باهم ديگر بستن *T.* طاشلرى كيدلمه ديزمك

LIANT. Souple, facile à mouvoir *A.* ليّن الحركة - ليّن *P.* سست *T.* يومشـقـرق || Ressorts bien liants ليّن الحركه زنبركلر – Figur. Doux, affable سهل العطف - ليّن الجانب *P.* نرمخو *T.* يواش - يواش خويلو || Caractère liant طبع ليّن الجانب بر آدم homme ملايمت آلود

LIARD. Petite monnaie de cuivre *A.* فلس pl. فلوس *P. vul.* منقر *T.* پول

LIASSE. Amas de papiers liés ensemble *A.* تحريرات مكرّسة *T.* طوب باغلنمش تحريرات || Liasse de lettres sur une telle affaire فلان مصلحته متعلّق طوب باغلنمش تحريرات

LIBAGE. Gros moellon qu'on n'emploie que dans les fondemens d'un édifice. V. Moellon.

LIBANOTIS. On nommait ainsi, chez les Grecs, des plantes qui exhalaient une odeur d'encens *A.* نباتات لبانيّة *P.* گياههاى لبانى *T.* كونلك قوخولى اوتلر

LIBELLE. Écrit injurieux *A.* رسالة الهجو - هجويّة pl. هجويّات *P.* نامه جرشفت *T.* يرمه‌يه متعلّق رسالـه || Libelle calomnieux افايك ومفترياتى محتوى رسالهٔ هجويّه || diffamatoire رسالهٔ هجويّه متضمّن تفضيح وتشهيرى || C'est un faiseur de libelles انشاى رسالات هجويّه‌يى اعتياد ايدنمش بر آدمدر

LIBELLER. T. de Pratique. Dresser un exploit, et y expliquer sa demande *A.* ثبت فى الصحيفة *P.* در رقم كشيدن *T.* قلمه آلمق || Il ne se dit qu'en ces phrases: Libeller un exploit بر كمسنه‌نك Libeller une demande بر قطعه مراسله قلمه آلمق – ثبت صحيفهٔ تحرير ايتمك - استدعاسنى قلمه آلمق

On dit aussi, en matière de finances, Libeller une ordonnance, pour dire, la rédiger avec ordre, et la motiver selon les formes reçues بر حكمى كما ينبغى بسط وتحرير ايتمك

LIBELLISTE. Auteur d'un libelle *A.* مولّف الرسالة الهجو *P.* مولّف جرشفت نامه *T.* يرمه‌يه متعلّق رساله يازان

LIBÉRAL. Qui aime à donner *A.* سخىّ pl. اسخيا - سامح - غمر - مذل اليد - طلق اليدين - ندىّ الكفّ - سمحا pl. واسع الكرم - كثير المعروف - كثير العطايا - منعام - الرداء *P.* جوانمرد - جومرد *T.* الى آچق - گشاده دست || Généreux et libéral عالى جناب ومنعام Libéral envers les gens de mérite ارباب استحقاق حقنه ندىّ الكفّ || La nature lui a été libérale de ses dons يد قدرت فلانك حقنه كثير العطايا ايدى فلانك Être libéral de louanges مدح وستايشنده سخاسى چوق اولمق || Il a l'humeur, l'inclination, l'âme libérale بالطبع سخايه مايلدر || Tous les princes de cette race-là ont été sages, libéraux, vaillants بو عرقك جميع ملوكى عقلادن واسخيادن واصحاب فتوّت وشجاعتدن ايدى || Il y a grande différence entre un homme prodigue et un homme

libéral تبذير واسرافه مبتلا بر كشى ايله سخى وجوانمرد
كف ناشر العطايا Main libérale بيننده فرق عظيم وار در
Vous avez reçu des biens infinis de sa كف مفيض الاحسان ـ
main libérale معدن لطف واحسان اولان كف ناشر
العطايا سندن تحصيل نعم فراوان ايلدك

On appelle Arts libéraux, ceux où l'esprit a plus de part que le travail de la main *A.* صنايع نفيسة ـ صنايع شريفة

LIBÉRALEMENT. D'une manière libérale *A.* بالجود والسخا
|| جومردلك ايله *T.* جوانمردانه *P.* بالسماحة والسخاوة ـ
Donner libéralement بالجود والسخا احسان ايتمك

LIBÉRALITÉ. Penchant à donner *A.* جود ـ سخاوت ـ سخا
جومردلك *T.* گشادگى دست ـ جوانمردى *P.* سماحت ـ
Grande libéralité || بسخاى عظيم fausse سخاوت كاذبه مباخته ـ
Exercer sa libéralité envers quelqu'un بر كمسنه نك جومردلك
اثبات سماحت ـ حقنه اجراى لازمهٔ جود وسخا ايتمك
Il tient cela de votre libéralité نعمت مظهر اولديغى ايتمك
مجرد سنك اثر سخاوتكدر

Et le don même que fait une personne libérale *A.* عطيّة pl.
عطايا ـ نعمت ـ pl. نعم ـ عارفة pl. عوارف *P.* بخشش *T.*
Grande libéralité || عطيّهٔ جسيمه ـ احسان عظيم || احسان ـ كرم
extraordinaire نشر خارق عاده بر عطيّه Faire des libéralités
Il n'est riche que de vos libéralités فلانك نعم وعطايا ايتمك
ثروت ويسارى انجق سنك نعم فراوانكدن حاصل اولمشدر
Tout le monde se sent de ses libéralités نعم وعطاياسندن
عامهٔ ناس متمتع وبهره‌دار اولمشدر

LIBÉRATEUR. Qui délivre une personne, une ville, un peuple de l'oppression, d'un grand péril *A.* ناجى ـ مخلّص *P.* رها
Le || قورتاريجى *T.* خلاص كننده ـ نجات بخشنده ـ ساز
libérateur de la patrie وطنك سبب نجات ـ ناجى وطن
Voilà mon libérateur سبب خلاصم ونجاتم وخلاصى اولان
Notre Seigneur Jésus-Christ est le libérateur du genre humain اشبو فلان كشيدر
حضرت عيسى افندمز ناجى بنى آدمدر

LIBÉRATION. T. de Jurisp. Décharge d'une dette, d'une servitude *A.* خلاص *P.* رهايى *T.* قورتلش || Les lois sont toujours favorables à la libération du débiteur احكام شرعيّه دائما
La libération de l'État مديونك خلاصى طرفنه مساعد در
ملكتك بار ديوندن خلاصى

LIBÉRER. T. de Jurispr. Délivrer de quelque chose qui était à charge *A.* تخليص *P.* رها كردن ـ رهانيدن ـ وارسته كردن
بو ديندن Il faut vous libérer de cette dette || قورتارمق *T.*
Il veut libérer sa سنى تخليص ايتمك لازمهٔ حالدندر
maison de cette servitude خانه‌سنى بو كونه قيد محكوميتدن
J'ai transigé avec lui pour me libérer تخليص ايتمك استر
des poursuites qu'il faisait contre moi عليهمه ايتمكدن خالى
اولمديغى تعقيباتدن خلاص بولمق ايچون كندوسيله عقد
Il est toujours permis à un débiteur de سند مصالحه ايلدم
se libérer بر مديونك دينيدن خلاصى اسبابنه تشبثى
تجويز اولنور كلمشدر

LIBÉRÉ. *A.* مخلّص *P.* رها يافته ـ خلاص يافته ـ وا رسته
قورتلمش *T.*

LIBERTÉ. Le pouvoir d'agir ou de n'agir pas *A.* رخصة
Dieu a donné la liberté à l'homme || رخصة الاختيار ـ الارادة
ـ جناب حكيم لم يزل انسانه رخصت اراده احسان ايلدى
Liberté d'approuver et de contredire رخصت اختيار تصويب
Les passions affaiblissent وتعريض خصوصنده رخصت اختيار
la liberté امراض نفسانيّه انسانك رخصت اختياريته
رخصت اراده‌سنى توهين ايدر ـ ابراث وهن وفتور ايدر
On appelle Liberté, ou Liberté civile, le droit de faire tout ce que les lois permettent *A.* رخصت شرعيّة || Cela est contraire à la liberté publique رخصت شرعيّهٔ عباده مغاير بر
Les lois sont les gardiennes de la liberté قوانين واحكام كيفيتدر
J'ai toute liberté de vendre رخصت شرعيّه نك محافظلريدر
mes terres متصرّف اولديغم اراضينك فروختنه رخصت
شرعيّهٔ تامّه وار در de me marier, de disposer de mon bien
عقد نكاح ايلمكه ومالمك اعمال وتصرّفنه رخصت شرعيّه
Et Liberté, ou Liberté politique, la faculté dont une ـ وار در
nation jouit par la constitution du gouvernement, de participer à la puissance législative *A.* رخصت ملكيّة || Tandis que
Rome jouissait de sa liberté رومانيون رخصت ملكيّه ايله متمتّع
Un tyran qui a opprimé la liberté de son اولدقلرى حالده
pays خلقنك رخصت ملكيّه سنه حوالهٔ بار زبردستى وتغلب
Cette province a secoué le joug, et s'est ايتمش بر جبّار قهّار
mise en liberté بو مملكت ربقهٔ محكوميتنى فك ايله
Le protecteur, le restaurateur تحصيل رخصت ملكيّه ايلدى
de la liberté رخصت ملكيّه عبادك محيى وحاميسى
On appelle Liberté de conscience, la permission de professer

une religion autre que la dominante, et de suivre, en matière de religion, les lumières de sa conscience A. رخصة في العقايد T. عقايد بابنده نفس مخطرەنك دلالتى اوزره عمل امر عقايدده رخصت اراده ـ وحركته رخصت

Il est aussi opposé à Contrainte A. رخصت T. سربستلك || Je vous laisse en liberté سكا رخصت ويريرم || Parlons en liberté صيقندیسزلك ـ سربستلك ايله محاوره ايدهلم ـ بى تكلّف سويلشهلم

Il signifie aussi, toute sorte d'indépendance des commandemens d'autrui A. استقلال ـ استبداد P. خود سرى ـ آزادگى T. آزادەلك ـ سربستلك ـ بللو باشليلق || Pleine et entière liberté استقلال تامّ مطلق ـ استقلال تامّ ومكمّل ـ استبداد تامّ || Il ne se veut donner à personne, il aime trop sa liberté آزادگى حاله بغايت هوسكار اولمغله هيچ بر كمسنهيه سر فرو بردهٔ اطاعت اولمقدن حظ ايتمز || Engager sa liberté استقلال حالنى قيد محكوميّت ايله مقيّد ايتمك

Et état d'une personne de condition libre A. حرّيّت P. آزادگى T. آزادلق || État de liberté حال آزادگى ـ آزادگى سر حال ـ حال آزادلق || La liberté est naturelle à tous les hommes آزادگى وحرّيّت بنى آدمك جبلّسى حقنه امر طبيعيدر || Ceux qui étaient pris en guerre perdaient leur liberté اثناى محاربهده گرفتار بند سبى واسار اولنلر حال حرّيّتدن محروم اولمش اولورلر ايدى || Recouvrer sa liberté بر كمسنه مقدّما متمتّع اولديغى حال آزادگى وحرّيّتى كما فى السابق تحصيل ايتمك || Vendre sa liberté نعمت آزادگى وحرّيّتى اقچه ايله صاتمق ـ رقّى حرّ ايتمك || Donner la liberté à un esclave كولديى آزاد ايتمك ـ عبدى اعتاق ايتمك

Et manière d'agir libre, familière, hardie. Il se dit en bien et en mal A. جسارت || Une honnête liberté جسارت اديبانه || J'ai pris la liberté de vous écrire طرفكه تحريره جسارت ايلدم || Il se donne de grandes libertés عظيم جسارتلره تصدّى ايدر || Vous prenez d'étranges libertés غريب وعجيب اطوار جسورانهيه تصدّى ايدرسك || Il se donne des libertés qui ne plaisent pas à tout le monde هر كسك پسند ايدهميهجكى اطوار جسورانهيه ابتدار ايدر

Et facilité heureuse, disposition naturelle A. سهولت P. آسانى T. قولايلق || Grande liberté d'action فعل وعملده غايت سهولت ـ سهولت حركت ـ سهولت عظيمه || La liberté de la langue سهولت لسان ـ طلاقت لسان || de la parole سهولت طلاقت كلام ـ نطق وكلام || Il fait toutes choses avec tant de grâce et de liberté هر شيئى كمال سهولت وغايت حسن بالسهولة واللطافة ـ ونزاكت ايله اجرا ايدر || Liberté de pinceau, de burin سهولت قلم

On dit, Liberté d'esprit, pour dire, l'état d'un homme qui a l'esprit dégagé de tout objet étranger A. سلامة العقل P. آزادگى ذهن T. ذهن تميزلكى

Et liberté de ventre, pour dire, la facilité que le ventre a de bien faire ses fonctions A. لينة الطبع ـ طلاقة البطن P. نرمئ شكم T. طبيعت يومشقلغى ـ قارن يومشقلغى

LIBERTÉS, signifie, franchises, immunités A. pl. معافيّات P. آزادگى ـ مسلّمى T. سربستلكلر || Par le traité, on leur doit conserver leurs libertés, immunités et franchises عقد اولنان عهدنامه موجبنجه معافيّات وامتيازات ومسلّملكرى محافظه اولنمق واجبدندر || Les libertés du peuple Anglais انكلتره خلقنك معافيّاتى

LIBERTIN. Déréglé dans ses moeurs et dans sa conduite A. متخلّع P. مسيّب الاخلاق ـ خراباتى T. خانه خراب ـ هواسنه تابع || Ce jeune homme est à peine entré dans le monde, qu'il est devenu libertin بو نو جوان هنوز دنيايه كيرمشيكن خلاعت طبعه گرفتار اولمشدر || Cette femme, malgré les bons exemples qu'elle a sous les yeux, est extrêmement libertine بو خاتون كوزى اوكنده موجب عبرت اولهجق اولقدر امثال طورر ايكن بغايت متخلّعه در || On dit aussi, Mener une vie libertine تسيّب حال ايله كچنمك

On dit, qu'une personne est d'une humeur bien libertine, pour dire, qu'elle hait toute sorte de sujétion A. ابيّ من الاتباع P. سرسرى مشرب T. سرسرى مزاجلو

Il se dit aussi de celui qui affecte de ne pas respecter la religion A. واسع المذهب P. قلندرمشرب T. دينسده قيدسز || Les libertins et les prétendus esprits forts قلندرمشربان وامر دينده صاحب جربزه عدّ اولنانلر

LIBERTINAGE. Débauche et mauvaise conduite A. تخلّع P. عيّاشى ـ حال خراباتى T. بربادلق ـ عيّاشلق || Vivre dans un libertinage continuel تخلّع دائمى ايله امرار عمر ايتمك || Donner dans le libertinage عيّاشلغه مبتلا اولمق

Et habitude d'irréverence pour les choses de la religion A.

|| مذهبده قیدسزلک .T قلندر مشربی .P وسعة المذهب
Il fait profession de libertinage وسعت مذهبی عادت اتخاذ
قلندر مشربلکی کندویه صنعت ایدینور - ایدر

Et une inconstance, une légèreté de caractère et d'esprit, qui fait que l'on ne s'assujettit à aucune règle .A تسیّب النحال
|| Il y a trop de libertinage dans vos études امر تدرّسده تسیّب حالک مرتبهٔ کمالده در

LIBIDINEUX. Lascif. V. ce mot.

LIBRAIRE. Marchand de livres .A بایع الکتب - صحّاف
.P کتاب فروش .T کتابجی || La boutique d'un libraire
صحّاف دکانی

LIBRAIRIE. La profession d'un libraire .A حرفة الصحّافی
.P کتاب فروشی .T کتابجیلق || Il a quitté la librairie
- کتابجیلقدن فراغت ایلدی - کتابجیلغی ترک ایلدی
Il se prend aussi, pour la communauté des libraires .A طایفهٔ
کتابجی اصنافی .T گروه کتاب فروشان .P الصحّافین

LIBRATION, T. d'Astron. Balancement apparent de la lune autour de son axe .A ترقرق القمر .P خرام ظاهری ماه .T
آیک صورتا صالنتیسی

LIBRE. Qui a le pouvoir d'agir ou de n'agir pas .A اختیاری
اختیاره باغلو .T وابستهٔ اختیار - وابستهٔ دلخواه .P مختار -
|| La volonté est libre انسانک ارادهسی اختیاریدر est une faculté libre انسانک ارادهسی بر قوّت اختیاریّه در Les volontés sont libres اراده منوط حسن - ارادهلر اختیاریدر
— On dit, qu'un homme a son libre arbitre, pour dire, qu'il est maître de choisir entre le bien ou le mal اختیار در هر کس
هر کس فاعل مختار در - ارادهٔ جزئیّهده مختار در — On dit aussi à l'impersonnel, Il vous est libre de faire ce que vous voudrez دیلدیککی ایشلمکه مرخّصسک Il lui est libre d'aller où il lui plaira دیلدیکی محله وارمغه مرخّصدر

Et indépendant .A مستقلّ - مطلق العنان .P خود سر .T
سربست - بللو باشلو || Il est libre et ne dépend de personne هیچ بر کمسندیه تابع اولمیوب مستقلّ وخود سر در
|| Il ne veut s'attacher à aucun maître, il veut demeurer libre هیچ بر
مخدومه تبعیّتدن حظ ایتمیوب مطلق العنان اولمق استر -
محکومیّتدن حظ ایتمیوب حال استقلالده قالمق استر
C'est un état libre بر ملک مستقلّدر Une ville libre بلدهٔ
سربست بر شهر - مستقلّه Gouverner des peuples libres اقوام
مستقلّه اوزرینه حکومت ایتمک Les suffrages ne sont pas libres dans cette assemblée اصحاب مجلس بیان رأیده
آزای اصحاب شوراده رخصت - مطلق العنان دکللر در
مطلقه یوقدر

Et qui n'est pas esclave .A حرّ .pl احرار .P آزاده سر .T
آزاد ... || C'est un homme de condition libre طائفهٔ احرارادن قول اولمیان
Être né libre حرّ الاصل اولمق Libre de sa personne بر آدمدر
نفسی قول دکلدر - بنفسه حرّ وآزاده سر در

Et qui n'est pas captif, prisonnier .A طلیق .P آزاد کرده
.T آزادلو - آزاد اولنمش - اطلاق اولنمش || Il était prisonnier, mais à présent il est libre مقدّما اسیر ایکن شمدی
طلیقدر

Et qui est exempt de contrainte, de gêne .A طلیق البدن
.P آزاده .T آچق - صیقندیسز || Il est libre dans sa taille
Un air libre et dégagé سیمای آزاده قد در - طلیق القامه در
Il a le corps libre et agile, il fait des exercices طلاقتنمای بی ثقلت
طلیق البدن وخفیف الحرکه اولنغله کافهٔ اعمالی
سهولت ایله اجرا ایدر — On dit aussi, Avoir la voix libre, la parole libre نطقده سهولت اولمق - صوتده سهولت اولمق
سسی آچق - سس آچق اولمق || Tant que j'ai été enrhumé, je n'ai pas eu la voix libre مزکوم ایکن سسم آچق
Il a été long-temps qu'il ne faisait que bégayer, mais présentement il a la voix libre مدّت مدیده دنبرو دیلی دکل ایدی
طوتقون ایکن بو دفعه سسی آچلمشدر — Et avoir le ventre libre بر کمسنه نک لینت طبیعتی - منطلق البطن اولمق
اولمق

On dit, Être libre avec quelqu'un, pour dire, vivre avec lui sans cérémonie بر کمسنه ایله تکلیفسز اولمق

Libre, se dit aussi des mers, des chemins, des passages, pour dire, qu'on y peut aller en toute sûreté .A امین .P
امن وامان اوزره اولان - قورقوسز .T آزادهٔ بیم وهراس
طرق ومسالک امن وامان اوزره || Les chemins sont libres
اشقیادن خالیدر - واهمهٔ تعرّض اشقیادن آزاده در - در -
یوللر امیندر

Il signifie aussi, dégagé de .A خالی - بریٔ .P آزاده - تهی
هموم وافکاردن بریٔ || Être libre de soucis .T بوش - قورتلمش
de toute sorte d'engagement هر نوع تعهّددن بریٔ اولمق
اولمق — On dit, Présentement je suis libre, pour dire, je

n'ai plus rien à faire maintenant الحالة هذه شغلدن خالی كافة اوقاتی – Et qu'un homme a tout son temps libre یم شغلدن خالیدر

Il signifie aussi, licencieux, et téméraire *A.* ماجع – فاحش || پرداخسز – پرواسز *.T* بی پروا – بی پرده *.P* لا ابالی – حدّدن بیرون لا ابالی اولمق Il ne faut pas être trop libre لسانده اولقدر Il ne faut pas avoir la langue si libre روا دكلدر دیلك اول درجه‌ده پرداخسزلكی – بی پروالق روا دكلدر اغانیی .Chansons اقوال لا ابالیانه Paroles libres جائز دكلدر فاحشه vers ابیات مجاعت آلود C'est un homme qui a des sentimens libres sur la religion امر دینده افكار لا ابالیانه ایله مألوف بر آدمدر

LIBREMENT. Sans contrainte *A.* بلا قید – بلا تكلّف *.P* ببیقیدی *.T* صیقلمیه‌رق || Je vous dirai librement mes sentimens افكار ما فی البالمی بلا قید طرفكه بیان ایده‌جكم اول بابده بلا قید دیلدیككك Vous pouvez en user librement صورت ایله معامله ایده بیلورسك

Et sans égard, sans circonspection *A.* بلا احتراز *.P* بی پروا بلا احتراز عمل وحركت Agir librement || صاقنمیه‌رق *.T* بی پروا كچنمك ایتمك vivre

LICE. Lieu préparé pour les tournois et autres exercices *A.* || كورش میدانی *.T* میدان كشتیگیران *.P* رحبة المبارزة Entrer dans la lice رحبهٔ مبارزه‌یه دخول ایتمك Ouvrir la lice كورش میداننده استفتاح ایتمك La lice est ouverte à tout le monde كورش میدانی عامّه‌یه آچقدر

On dit figur. Entrer en lice, pour dire, s'engager dans quelque contestation میدان مجادله‌یه – میدان مجادله‌یه كیرمك ممارات ومعارضه‌یه تصدّی – اجالهٔ كمیت ادّعا ایتمك ایتمك

LICE. Femelle d'un chien de chasse *A.* كلبة الصید *.P* مادهٔ اوجی كوپك دیشیسی *.T* سگ شكاری

LICENCE. Liberté excessive *A.* مجاعت *.P* بی باكی – || ادبسزلك *.T* بی پروایی – بی پردگی C'est un homme qui prend des licences اطوار مجاعت آلود ایله مألوف باكانه حركت ایدر بر آدمدر – بر آدمدر

Et déréglement dans les moeurs, dans les paroles *A.* تسیّب || مسیّبلك – بربادلق *.T* تباهكاری *.P* الاخلاق Une licence effrénée بر كونه تسیّب خلیع العذار Réprimer la licence تسیّب اخلاقی قهر ومنع ایتمك C'est ouvrir la porte à la licence بو بابده رخصت ویرمك تسیّب اخلاق قپوسنی تسیّبه فتح باب رخصت ایتمكدر – گشاد ایتمكدر

LICENCIEMENT. Congé qu'on donne aux troupes *A.* اطلاق العسكر من الخدمة *.P* گسیل كردن لشكر از خدمت *.T* || عسكره خدمتدن اطلاق اذنی Faire le licenciement des troupes عسكره خدمتدن اطلاق اذنی ویرمك

LICENCIER. Congédier des troupes *A.* اطلاق العسكر من الخدمة *.P* عسكررا از – لشكررا از خدمت گسیل كردن عسكره خدمتدن اطلاق اذنی *.T* خدمت مرخّص كردن ویرمك || Après la paix, on licencia une partie des troupes عقد مصالحه‌دنصكره عسكرك بر مقدارینه خدمتدن اطلاق اذنی ویرلمشدر

Se licencier. S'émanciper à quelque chose, sortir des bornes du devoir, de la modestie *A.* تجاوز عن الحدّ – تجاوز حدّی *.T* بیرون از حدّ ادب رفتن *.P* من حدّ الادب ادبسزلك ایتمك – آشوریق || C'est un homme qui se licencie en paroles اقوال وكلماتنده حدود ادبی تجاوز ایدر بر آدمدر Il se licencie quelquefois jusqu'à manquer de respect à ses supérieurs حدود ادبدن تجاوزی بعضاً كندو رؤساسنه بیله عدم توقیر رتبه‌لرینه رسیده اولور

Licencié. || Troupes licenciées *T.* مأذوناً خدمتدن اطلاق اولنمش عسكر

LICENCIEUSEMENT. D'une manière licencieuse *A.* بتسیّب بی ادبانه – مسیّبانه – تباهكارانه *.P* من غیر تأدّب – الاخلاق تسیّب *.T* ادبسزجه – مسیّبلك ایله || Vivre licencieusement ادبسزجه تكلّم ایتمك parler اخلاق ایله كچنمك

LICENCIEUX. Déréglé, désordonné *A.* مسیّب الاخلاق – || تباهكار *.T* برباد – مسیّب *.P* فاحش – خلیع العذار Mener une vie licencieuse تسیّب اخلاق ایله امرار ایّام ایتمك Il est licencieux en paroles نطق – فحش كلام ایله مألوفدر Dire des paroles licencieuses فحشیّات وگفتارنده ادبسز در تفوّه ایتمك

LICET. Permission *A.* اذن *.P* دستور *.T* اذن

LICHEN ou PULMONAIRE DE CHÊNE. Plante *A.* جوزجندم صغر منتاری *.T* كور گندم *.P*

LICHEN PÉTRÉUS. On nomme ainsi L'Hépatique commune. V. Hépatique.

LICITATION. T. de Jurisp. Vente au plus offrant d'un immeuble, qui appartient en commun à plusieurs personnes, et qui ne peut se partager *A.* مزاد الملك المشاع || Vendre une maison par licitation بر خانه‌یی شایعاً تصرّفنه مبنی مزاده شایعاً تصرّف اولنان خانه‌یی بیع من یزید ـ ویرمک شایعاً تصرّف اولنان Contrat de licitation ایله صاتمق ملکک بالمزایده فروختنه دائر عقد اولنان مقاوله سندی شرعیا ـ مباح ـ حلال

LICITE. Qui est permis par la loi *A.* حلال ـ مباح ـ شرعاً *T.* روا داشته شریعت *P.* مقارن بمساغ الشرعی ـ جائز حلال شئ || Ce n'est pas une chose licite شریعته اویغون اول دکلدر On demande s'il est licite de faire telle convention مقوله شرط ومعاهده انعقادینه مساغ شرعی وارمیدر دیو ـ اول مقوله معاهده حلالمیدر دیو سؤال اولنور بویله بر شرطک انعقادینه اباحت شرعیه وارمیدر دیو استفتا اولنور

LICITER. T. de Jurisp. Mettre à l'enchère un immeuble, qui appartient à plusieurs copropriétaires *A.* بیع بالمزایدة الملک شایعاً تصرّف اولنان || Faire liciter une maison المشاع خانه‌یی بالمزایده فروخت ایتدرمک

LICOL ou **LICOU.** Lien de cuir ou de corde, que l'on met autour de la tête des chevaux, pour les attacher *A.* رسن pl. ارسان ـ زمام pl. ازمّة *P.* افسار ـ فسار ـ مهار *T.* یولار || Mener par le licou یولار ایله چکوب کوتورمک

LICORNE. Sorte d'animal. V. Rhinocéros.

LICORNE DE MER ou **RHINOCÉROS DE MER.** Sorte de cétacé qui porte une corne sur sa mâchoire *A.* کرکدن ـ جریش ـ دکز کرکدانی *T.* کرکدن آبی *P.* بحری

LIE. Ce qu'il y a de plus grossier dans une liqueur, et qui va au fond *A.* ثفل ـ ثافل ـ عکر *P.* درد *T.* پوصه ـ چوکنتی شراب طورطیسی ـ نطل خمر ـ ثافل خمر Lie de vin || طورطی ـ Tirer du vin jusqu'à la lie شرابی ثفلنه قدر فوچیدن چکمک

On dit figur. La lie du peuple, pour dire, la plus vile populace *A.* خسالة الناس ـ اراذل الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی || Il n'y a que des gens de la lie du peuple qui aient ces sentimens-là بو کونه افکار اراذل ناسه مخصوص خسالة || C'est un homme de la lie du peuple اولان احوالدندر قومدن بر حریفدر

LIÉGE. Espèce de chêne dont l'écorce est spongieuse et légère *T.* منتار آغاجی ـ Il se dit aussi de l'écorce de cet arbre *T.* منتار

LIÉGER. Garnir un filet de morceaux de liége *T.* آغی بالقچی آغنه منتار دوزمک ـ منتارلمق

LIEN. Ce qui sert à lier *A.* رباط pl. رُبُط *P.* پیوند *T.* باغ دمور ـ رباط آهنین Un lien de fer رباط قوی Un fort lien || Le lien d'un gerbe باغ اکین دمتنک باغی || Il faut retenir cela avec des liens بوشیئی ربط اکیده ایله تشدید ایتملو پیوند *P.* علایق pl. علاقة ـ روابط pl. رابطة *A.* Figur. ـ در رابطه *T.* ایلیشک || Le lien du mariage, le lien conjugal رابطهٔ زوجیّت ـ ازدواج C'est un lien sacré, un lien indissoluble بر رابطهٔ مبارکهٔ ممتنع الانفساخدر Lien d'intérêt علاقهٔ غرض ومصلحت d'amitié علاقهٔ محبّت ـ پیوند مهر ومودّت || Les liens du sang et de la nature روابط نسبیّه وفطریّه || Il a rompu tous les liens qui l'attachaient à la terre, pour s'unir à Dieu dans le ciel عرش اعلاده مظهر قربیّت حضرت ربّ العزّت اولمق فکریله کافهٔ علایق دنیویّه‌دن منقطع اولمشدر

Il se dit aussi, de la corde ou chaîne dont un prisonnier est attaché *A.* قید pl. قیود ـ اسر pl. اسار ـ سلسلة pl. سلاسل *P.* بند ـ زنجیر *T.* بوقاغی ـ زنجیر || Il était dans les liens قید وبند ایله مقیّد ایدی L'ange tira Saint Pierre des liens ملک حضرت پتروسی سلاسل وقیوددن تخلیص ایلدی Briser, rompre ses liens بر کمسنه مقیّد اولدیغی سلاسل ـ شکست ایتمک ـ وقیودی نقض وکسر ایتمک || Il se dit aussi figur. et surtout en parlant des amants || Il trouve ses liens bien doux متحمّل اولدیغی زنجیر علاقه ومحبّتک ـ متحمّل اولدیغی ـ بارینی نفسنه شیرین ولطیف عدّ ایدر سلاسل عشق ومحبّتک ثقلتی عندنده عین نعمتدر

LIENTERIE. Espèce de dévoiement dans lequel on rend les alimens tels qu'on les a pris *A.* زلق الامعاء *T.* بغرسق صیرندیسی

LIER. Serrer avec un lien *A.* ربط ـ شدّ *P.* بستن *T.* باغلمق || Lier le bras قولی باغلمق ـ شدّ عضد ایتمک un fagot, une botte de foin بر قوجاق اوطونی وبر اوت دمتنی ایپ ایله باغلمق Lier avec un cordon شدّ وربط ایتمک Vous liez cela trop lâche بونی غایت کوشک باغلرسک Lier plusieurs fleurs ensemble pour faire un bouquet بر عدد حزمه ترتیب ایچون بر قاچ شکوفه‌یی برابر بند ایتمک

Lier les mains derrière le dos ربط ایتمك ـ اللری آرقده
تكتیف ایادی ایتمك Lier les pieds شدّ اقدام ایتمك
آیاقلری محكم باغلمق ـ Lier un homme à un arbre بر
آغاجك برینه ربط ایتمك ـ كمسنه‌یی On dit par analogie,
Lier les idées, les phrases, les pensées معانی وفقرات وافكاری
یكدیگره ربط ایتمك les parties d'un discours اجزای كلامی
بری برلرینه ربط ایتمك ـ Figur. || C'est le sang et l'amitié
qui les lient علاقهٔ بو ایكی كشینك بینلرینی ربط ایدن
قرابت ورابطهٔ محبّتدر

Lier un furieux, lier un fou A. تقیید P. بند كردن ـ
در زنجیر كردن T. بوقاغی‌یه اورمق || Il est devenu fou,
on l'a lié جنونه مبتلا ـ تجنن ایتمكله در زنجیر ایتدیلر
اولمغله قید وبند ایتمشلر در

Il signifie aussi, faire un noeud A. عقد P. گره ـ بندیدن
بستن T. دوكملمك || Lier les cordons de ses souliers آیاق
قایتك شریدینی عقد ایتمك ـ Figur. || Lier amitié avec
quelqu'un بر كمسنه ایله عقد رابطهٔ محبّت ایتمك ـ ربط
عقد رابطهٔ شیرازهٔ حبّ وموالات ایتمك Lier conversation
عقد تجارت وعقد محاوره ایتمك Lier commerce, société
شركت ایتمك

On dit dans le langage de l'Écriture, Lier et délier, pour
dire, refuser, ou donner l'absolution A. حلّ وعقد ـ فسخ وقید
P. بستن وگشادن T. چوزمك وباغلمق || Notre - Seigneur
a dit à ses apôtres, Ce que vous aurez lié sur la terre, sera
aussi lié dans le ciel حضرت عیسی افندمز حواریّون كرامه
بیورمشكه روی ارضده هر نه كه عقد ایده‌جك اولور
ایسه‌كز سماده دخی معقود در ـ Se lier avec quelqu'un, si-
gnifie figur., former une liaison avec lui A. عقد الاتّفاق ـ
برلشمك T. شیرازهٔ یكجهتی بستن P. اتّحاد

On dit, qu'une sauce, qu'une composition se lie, qu'elle est liée,
quand elle s'épaissit en cuisant A. انعقاد P. بستن T. قوامه
كلمك || Il faut remuer ce sirop, jusqu'à ce qu'il se lie
بو سیروبی منعقد اولنجیه قدر قارشدروب صارصمق
اقتضا ایدر

Il signifie aussi, estreindre A. قید P. بندیدن T. باغلمق
|| Qu'est-ce qui vous lie? نذر شئ اولان قید موجب سكا
Les paroles, les contrats lient les hommes مواعید ومقاوله سندلری
Être lié par sa parole, par un serment بز آدمی قید ایدر
ـ كمسنه ویردیكی سوز وایتدیكی یمین ایله باغلنمق
On dit aussi, Se lier par un serment, un voeu ـ مقیّد اولمق
باغلنمق ـ قید یمین وقسم وقید نذر ایله مقیّد اولمق
Et joindre, unir A. وصل ـ الصاق P. بهم پیوستن T.
بری برینه باغلمق ـ بری برینه یاپشدرمق ـ اولاشدرمق
|| La chaux et le ciment lient les pierres كرج وخراسان
احجاره وسیلهٔ الصاق اولور ـ احجاری وصل والصاق ایدر
Il faut mettre quelque chose dans cette composition, pour lier les
ingrédiens بو تركیبك ایچنه اجزانك التصاقنه مدار
اولەجق بر شئ قاتلمق اقتضا ایدر ـ On dit aussi, Lier les
lettres بری ـ حروفی بری برلریله ربط والصاق ایتمك
برلرینه اولاشدرمق

Lié. A. مربوط P. بسته T. باغلنمش A. مقیّد P. در زنجیر
T. بوقاغیلو ـ باغلو A. معقود P. بندیده ـ گره بسته T. دوكملنمش
A. ملصوق P. بهم پیوسته T. اولاشدرلمش || On l'a mené
pieds et poings liés فلانی مقیّداً ومغلولاً كتوردیلر Un discours
bien lié حسن رابطه ایله مربوط بر كلام

LIERRE. Sorte d'arbrisseau grimpant A. عشقه ـ لبلاب ـ
قسّوس P. برشن T. صارمشق || Petit lierre عشقهٔ صغیره
Couronne de lierre اكلیل بر مصنوع عشقه‌دن الغصان Le
lierre s'attache aux murailles شجر لبلاب دیوار اوزرینه
صارمشور

Lierre terrestre. Plante A. قسّوس الارض T. یر صارمشغی
LIEU. L'espace qu'un corps occupe A. مكان pl. امكنة P.
جا T. یر || Tout corps occupe un lieu هر جسم بر مكانی
محیطدر Changer de lieu تبدیل مكان ایتمك Un corps ne
peut naturellement être en même temps en plusieurs lieux بر
جسم زمان واحده امكنهٔ عدیده‌ده موجود اولمق بالطبع
محالدر

Il se dit aussi d'un espace pris absolument A. محلّ pl. محالّ
P. جا T. یر || Petit lieu تنگ وصغیر محلّ vaste محلّ واسع
— Et de l'endroit, du temps convenable de dire, de faire quelque
chose || Ce n'est pas ici le lieu de parler de cela بوكا یدطرفده
دائر صحبتك محلّی دكلدر Nous en parlerons en temps et
lieu بوكا دائر وقتنده ومحلنده شویلشورز J'ai parlé de ce-
la en son lieu بونی محلنده سویلدم Ce n'est ni le temps ni
le lieu بو ماده‌نك وقتی ویری دكلدر ـ On dit, J'ai ap-
pris cela de bon lieu, cette nouvelle vient de bon lieu, c'est-à-

dire, de bonne part بو خبر شایان وثوق واعتماد اولمجق محلندن ـ موثوق ومعتبر طرفدن ـ محلدن اخذ اولندی ـ اخذ اولندی

Il se dit aussi, d'un endroit désigné, indiqué || Quand je serai sur le lieu محلنه واردیغمده || Nous irons sur les lieux محلنه وارهجغز

Il signifie aussi, occasion, sujet || Il y a lieu de faire cela بو ایشی ایشلمنک محل مناسبیدر || Nous verrons s'il y a lieu de vous faire payer مطلوبکی ادا ایتدرمنک محلی وارمیدر یوقمیدر ملاحظه ایده‌جکز || Il n'y a pas lieu de craindre, de douter, d'espérer محل خوف وخشیت ومحل شک واشتباه ومحل امید دکلدر

Il se dit aussi par rapport à la situation A. موقع pl. مواقع ـ مکان pl. امکنة ـ محل ـ ارض P. جایگاه T. یر || Lieu agréable موقع لطیف ـ موقع دلارا élevé موقع مرتفع éminent محل رفیع bas محل منخفض ـ ارض مطمئن ـ آلچق désert ارض قفره ـ چول یر affreux موقع موحش solitaire تنها یر ـ محل منفرد inhabité یر شنلکسز ـ ارض غیر مسکون public محل عام particulier محل خاص Lieux sombres قره‌کولق یرلر ـ امکنهٔ مظلمه souterrains یر آلتی محللر ـ زیر زمینلر ـ مواقع تحت الارض Un lieu d'assemblée جمعیت یری ـ جمعیتگاه ـ محل جمعیت de récréation سیر یری ـ نزهتگاه ـ تفرجگاه ـ مسیره ـ محل التفرج Voici un beau lieu بر محل جانفزا ـ اشته بر موقع دلگشا C'est le plus beau lieu du monde الطف مواقع کافهٔ جهاندر Lieu où l'on rend la justice عدالتگاه ـ محکمه ـ محل عدالت En quelque lieu qu'il aille هر نه محله کیده‌جک اولور ایسه ـ On appelle Les saints lieux, les lieux de la Terre Sainte اراضی مبارکه ـ امکنهٔ مبارکه || Visiter les saints lieux اراضی مبارکه‌یی زیارت ایتمک ـ On dit proverb. d'un homme qui ne possède rien, qu'il n'a ni feu ni lieu یری یوردی بللوسز ـ کندوده نه یاقه‌جق اوجاق نه اوتوره‌جق مکان واردر

On appelle Un asile, un lieu de franchise A. دار الامان P. جای امان T. صیغنه‌جق یر || Les maisons des ambassadeurs sont des lieux de franchise ایلچی قوناقلری دار الاماندر

Et mauvais lieux, les maisons de débauche A. حابور ـ مواطن الفسوق P. جای رسوایی T. رسوایلق یرلری

Il signifie aussi, place, rang A. مقام P. جا T. یر || Il tient le premier lieu مقام اوّلده در || Chaque créancier viendra en son lieu هر برآلدجقلو تخصیص اولندیغی مقامده نوبتله کیره‌جکدر

Subrogé en son lieu et place فلانک مقامنه قائم ـ On dit au Palais, Être au lieu et place de quelqu'un, pour dire, avoir la cession de ses droits et actions بر کمسنه‌نک مقامنده اولمق ـ بر کمسنه‌یه بدل اولمق

On dit, En premier lieu, en second lieu, en dernier lieu, pour dire, premièrement, secondement, enfin اوّلاً وثانیاً وبالآخره

On appelle, en termes de Rhétorique, Lieux communs, les sources générales d'où un orateur tire des pensées et des preuves A. موارد الکلام ـ مآخذ الکلام

Et certains traits généraux qui peuvent s'appliquer à tout A. تعبیرات مطلقة || Il a commencé l'éloge de ce magistrat par un lieu commun sur la justice بو حاکمک مدح وستایشی مقدّمه‌سنی عدالته دائر بعض تعبیرات مطلقه بسطیله بدا ایلدی || Ses sermons ne sont que des lieux communs فلانک نطق ایلدیکی موعظه‌لر تعبیرات مطلقه‌دن عبارتدر

Il se dit aussi, des choses usées et triviales A. عبارات مطّردهٔ || Il ne se dit que des lieux communs کلامی عبارات مطّرده‌دن عبارتدر

Lieux, signifie aussi, latrines. V. ce mot.

Tenir lieu de, signifie, suppléer, remplacer A. بدل ـ عوض P. بدل گشتن T. بدل اولمق ـ فلانک مقامنده اولمق ـ یرینی طوتمق || Cela lui tient lieu de tout بو شیء هر شیئک ـ هر شیئه بدل اولور ـ یرینی طوتار || Cette terre lui tiendra lieu de toutes les sommes qui lui sont dues بو چفتلک آله‌جغی اولان اقچه‌نک جمله‌سنه بدل اولور || Il vous tient lieu de père پدرکه بدل اولور ـ فلان کس پدرک مقامنده در

Au lieu de, À la place de A. بدلاً منه ـ بمقامه P. بجایش T. یرینه || Que mettez-vous au lieu de cette période que vous avez ôtée? رفع ایلدیکک فقره‌نک یرینه نه قورسک || Un tel officier servira au lieu d'un autre فلانک یرینه آخر بر کمسنه خدمت ایده‌جکدر || Au lieu de celui que j'attendais, il est venu un homme de sa part منتظر ورودی اولدیغم کمسنه‌نک یرینه طرفندن مرسل بر آدم کلدی ـ Il marque aussi opposition || Au lieu de secourir son ami, il l'a trahi دوستنه اعانت ـ دوستنه اعانت ایده‌جکنه خیانت ایلدی || Il dissipe tout son bien, au lieu de l'augmenter مالنی تکثیر یرینه اتلاف ـ تکثیر ایده‌جکنه اسراف وتبذیر ایدر ـ واسراف ایدر || Au lieu d'étudier, il ne fait que se divertir

مطالعه‌یه مشغول اوله‌جغنه لهب ولعب ایله امرار وقت — On dit aussi, Au lieu que... || Il ne songe qu'à son divertissement, au lieu qu'il devrait veiller à ses affaires کندو امورینه مشغول اولمق اقتضا ایدر ایکن تفرّجدن غیری امورینه مشغول اوله‌جغنه — هیچ بر شیئه صرف ذهن ایتمز وقتنی تفرّجدن غیری شیئه صرف ایتمز

LIEUE. Mesure de distance d'un lieu à un autre *A.* میل pl. امیال *P.* میل *T.* میل || Les lieues communes de France sont de deux mille deux cent quatre-vingt-deux toises فرانسه‌نك میل عادیسی ایکیبیك ایکییوز سکسان ایکی ذراعدن عبارتدر Une lieue de chemin بر میل مسافه یول Faire tant de lieues par jour کونده شو قدر میل طریق قطع ایتمك

On dit proverb. En être à cent lieues, à mille lieues, pour dire, que ce qu'on pense, que ce qu'on dit est fort éloigné du fait صد هزار فرسنخ دور — فرسنخ فرسنخ بعید اولمق وبعید اولمق

LIEUR. Celui qui lie des bottes de foin, des gerbes de blé *A.* رابط الحزمة *P.* دسته بند *T.* دمت باغلییجی

LIEUTENANCE. La charge, l'office de lieutenant *A.* قیام بالمقام *P.* جا نشینی *T.* قائممقاملق || قائممقامی — On lui a donné la lieutenance générale de cette province بو مملکتك قائممقاملغی عهده‌سنه حواله اولندی

LIEUTENANT. Qui tient le lieu, la place d'un autre *A.* قائم بالمقام *P.* جانشین *T.* قائممقام

En termes d'art milit. C'est un officier qui est immédiatement sous un autre officier en chef, et qui en tient la place en son absence *A.* عاقب *T.* ملازم || Lieutenant colonel du régiment de... فلان عسکر آلایی ضابطنك ملازمی Il y a quatre lieutenants généraux dans cette armée بر اردوده درت نفر سرعسکر ملازملری وار در

LIEUTENANT CIVIL. Celui qui connaît des causes civiles en l'absence du juge *A.* نایب pl. نوّاب — نایب المناب *P.* نایب *T.* جایگیر خدمت نیابت || Lieutenant du bailli حاکمك نایبی

LIÈVRE. Animal sauvage, fort vite et fort timide *A.* ارنب pl. ارانب *P.* خرگوش *T.* طاوشان || Chasser le lièvre صید طاوشانی Courre le lièvre طاوشان آولمق — ارنب ایتمك C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الارنب — قوغالمق

LIGAMENT. T. d'Anat. Il se dit de certains tendons qui servent à attacher quelque partie du corps à une autre *A.* رباط pl. رُبُط || Les ligamens du foie, de la matrice, des os de la cuisse ربط الکبد وربط الرحم وربط عظام الفخذ

LIGAMENTEUX. T. de Botan. Il se dit des plantes dont les racines sont entortillées en manière de cordage *A.* ذو الاطناب *P.* ریشه دار *T.* کوکی صچاقلو

LIGATURE. Bande dont les chirurgiens serrent le bras, le pied, pour faire l'opération de la saignée *A.* لفافة pl. لفایف *P.* بند — پیچه *T.* صارقی || Serrer la ligature شدّ لفافه — ارخای لفافه ایتمك lâcher صارقی‌یی پکشدرمك — ایتمك صارقی‌یی کوشتمك

Il se dit aussi de la manière de lier avec cette bande *A.* فنّ الربط اللفایف *P.* فنّ پیچه پردازی — فنّ بند پردازی *T.* صارقیجیلك || C'est un chirurgien qui entend bien les ligatures فنّ ربط لفایفه واقف بر جرّاحدر Il a composé un traité des ligatures فنّ ربط لفایفه دائر بر رساله تألیف ایلدی

LIGNAGE. Race, famille *A.* عرق pl. عروق — نسل pl. انسال *P.* تبار *T.* صوی || Un homme de haut lignage بر کریم العرق — عالی تبار — عرق عالی صاحبی — آدم Tous ceux de son lignage عرقندن منشعب اولنلرك جمله‌سی Ils sont de même lignage جمله‌سی نسل واحددندر

LIGNE. Trait simple, considéré sans largeur et sans profondeur *A.* خط pl. خطوط *T.* چیزکی || Ligne droite خطّ مستقیم courbe خطّ منحنی perpendiculaire خطّ عمودی spirale خطّ ملتوی Deux Lignes parallèles خطین متساویین Deux lignes qui se coupent خطین متقاطعین Tirer une ligne d'un point à un autre بر محلّدن محلّ آخره قدر تمدید خط ایتمك Tracer une ligne بر خط ترسیم ایتمك — کشیده — چیزمك — قلمق — Ligne méridienne. Celle qui marque le méridien dans le lieu où elle est tracée *A.* خطّ نصف النهار — Ligne horizontale. Une ligne parallèle à l'horizon *A.* خطّ متساوی بالافق

On appelle aussi Ligne, les traits ou plis du dedans de la main *A.* خطّ الکفّ pl. خطوط الکفّ — سرّ pl. اسرار *P.* خطّ کف دست *T.* ال آیاسی چیزکیسی || Les charlatans qui se mêlent de chiromancie, observent les lignes de la main علم کفّ ادّعاسنده اولان لافزنلر ال آیاسی چیزکیلرینه باقرلر — Et une certaine mesure qui est la douzième partie d'un pouce

|| Ce cercle a quinze pouces huit lignes de diamètre بو دائره نك قطری اون بش پرمق وسکز خط در

En termes d'écriture et d'impression, c'est toute l'écriture qui est sur une ligne droite dans une page A. سطر pl. سطور P. سطر || Il y a tant de mots à chaque ligne, et tant de lignes à chaque page هر بر سطرده شو قدر الفاظ وهر بر صحیفه ده هر بر سطرده شو قدر الفاظی وهر بر بو قدر سطور وار در صحیفه شو مقدار سطوری مشتملدر Il écrit assez bien, mais il ne fait pas ses lignes droites ولی خطی حسن ایوجه در انجق سطوری راست ومستقیم یازمز

Il se dit aussi figur. A. سلك P. راه T. یول || C'est un homme qui a toujours marché sur la même ligne, pour dire, qui s'est fait des principes de conduite, qu'il a constamment suivis دائما سلك واحد اوزره سلوك ایدر qui s'est tracé une ligne dont il ne s'est jamais écarté اتخاذ ایلدیکی مسلکدن اصلا انحراف ومفارقت ایتمدی

On dit, Mettre en ligne de compte, pour dire, employer dans un compte محسوب ایتمك ـ سلك حسابه ادخال ایتمك

On dit aussi, Écrire, mettre, tirer une somme hors ligne, pour dire, l'écrire à la marge هامش ورقده ثبت وتحریر ایتمك حاشیه ده اشارت ایتمك

Ligne, se dit aussi d'une ficelle dont les ouvriers se servent, pour dresser leurs ouvrages A. مطمار P. اشاقل T. جریبی || Tirer une muraille à la ligne دیواری جریبی یه || ایپی دیواری جریبیلمك ـ چکمك Marquer le bois à la ligne خشبی مطمار ایله چیزیلمك Planter des arbres à la ligne اشجاری مد مطمار ایله غرس ایتمك

Il se dit aussi d'un instrument de pêche, composé d'un cordon ou d'un hameçon qu'on amorce, T. اولطه || Pêcher à la ligne اولطه ایله بالق آولامق

En termes de guerre, il signifie, rangée A. صف pl. صفوف P. رسته ـ رده T. صره || Toute l'armée était campée sur trois lignes اوردونك مجموعی صفوف ثلثه اوزره قونمشیدی L'armée marchait sur deux lignes عسکر ایکی صف اوزره یوریدی Il mit toutes ses troupes en bataille sur deux lignes زیر ادارهسنده اولان عسکرك مجموعنی جنکاه مقابلده ایکی صف اوزره ترتیب ایلدی Celui qui commandait l'aile droite de la première ligne صف اولك جناح یمینی ادارهسنده مأمور اولان کتشی La première ligne des ennemis fut entièrement défaite اعدانك صف اولی کلیا رهین شکست اولمشدر La première ligne plia عسکرك صف اولی منهزم اولمشدر — عسکرك صف اولی متوجه سمت رجعت اولمشدر Il se dit aussi des armées navales || L'amiral étendit ses vaisseaux en haute mer sur une même ligne دونانمه باشبوغی زیر ادارهسنده اولان سفینهلری صف واحد اوزره تمدید ایتدردی La première ligne de l'armée navale s'était avancée au-delà du cap دونانمانك صف اولی بورنونك اوته طرفنه کچدی ـ بورونی آشوردی

On appelle Vaisseaux de ligne, les grands vaisseaux de guerre T. قپاق قالدرر سفینهلر

Il signifie aussi, retranchement A. مترس pl. متاریس P. مترس T. مترس || Travailler aux lignes مترس انشاسنه سعی ایتمك attaquer مترسلره صولت ایتمك former مترسلری اورمق combler مترس خندقلرینی طولدرمق وهجوم ایتمك On appelle Lignes de circonvallation, les retranchemens dont une armée enferme son camp, pour empêcher qu'on ne jette du secours dans la place qu'elle assiége T. صره استحکاماتنك دائرا ما صره واردی چورهلمه مترسلر ـ واردی دورهسی مدار مترسلر صرهسی Et lignes de contrevallation, les retranchemens que l'on fait contre une place assiégée, pour empêcher les sorties des assiégés قلعهنك قارشوسنده چپ چوره طولاشدرلمش خندق ومترسلر صرهلری Et lignes de communication, les retranchemens que l'on tire d'une tranchée à l'autre, pour la communication des soldats et des travailleurs A. المواصلة T. متاریس برلربله بری عسکریهنك نفرات قاوشمهلرینه مدار اولهجق مترسلر Et lignes de défense, une ligne que l'on conçoit tirée depuis l'angle de défense jusqu'à la pointe du bastion, pour défendre le fossé T. خندقلری حمایت ایدهجك مترسلر صرهسی

Ligne équinoxiale, ou simplement, La ligne, est ce cercle de la sphère qui s'appelle autrement Équateur A. مدار الاستوا || Les peuples qui sont sous la ligne مدار استوا تحتنده متمکن اولان ملل واقوام Quand on passe la ligne مدار استوایی لدی المرور

On appelle, en termes de Marine, Ligne de sonde, un long cordeau à l'extrémité duquel on attache du plomb pour mesurer

la profondeur de l'eau *A.* اسقنديل *T.* مقياس آب *P.* بلد

LIGNE, se prend en termes de Généalogie, pour la suite des descendans d'une race *A.* سلك الانساب || Ligne directe, droite سلك الانساب بالطول collatérale سلك الانساب بالعرض فلان Henri IV descend de S. Louis en droite ligne قرال انساب بالطول سلكندن اولدرق فلان قرالك نسب بالعرض Les héritiers en ligne collatérale احفادندندر جهتيله وارث اولنلر

LIGNÉE. Race *A.* ذريت *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Il est mort sans laisser de lignée بى بلا ذريّة وفات ايلدى زه وزاد وفات ايلدى

LIGNEUX. De la nature du bois *A.* خشبى الكيفيّة خشبى *P.* چوبى . چوب گونه *T.* اغاجسى || Fibres ligneuses الياف خشبيّة الكيفيّة

LIGUE. Union de plusieurs États, pour se défendre ou pour attaquer *A.* رابطة الاتّحاد *P.* پيوند يكجهتى . هم پيمانى *T.* برلشمه . عهدلشمه || Ligue defensive شروط تدافعى حاوى رابطهٔ اتّحاد offensive رابطهٔ اتّحاد شروط تعرّضى متضمّن puissante رابطهٔ قويّهٔ اتّحاد Faire ligue ensemble بينهماده رابطهٔ اتّحادى عقد Rompre une ligue رابطهٔ اتّحاد ايتمك نقض وشكست ايتمك Ce prince est entré dans la ligue بو پادشاه رابطهٔ اتّحاده لحوق ايلدى سلك اتّحاده Il s'est détaché de la ligue تسليك ازلندى رابطهٔ اتّحاددن دائرهٔ اتّحاددن چيقدى . منفك اولدى

Il se dit aussi du complot que des particuliers font ensemble pour quelque dessein *A.* معاقدة على الشرّ . محالفة على الفساد *P.* همزبانى براى فساد *T.* برلشمه . فساد اوزرنده Dans cette ville, dans cette compagnie il s'est fait une ligue بو بلده وبو طايفه ايچنده شرّ وفساده دائر بر كونه معاقده صورتيافته اولمشدر

LIGUER. Unir dans une même ligue *A.* ادخال فى سلك الاتّحاد *P.* در پيوند هم پيمانى بستن *T.* برى برلريله اتّحاده || Il a ligué tous les princes Chrétiens contre les Algériens دول نصارانك جملهسنى جزايرلو عليهنه اولدرق باغلمق سلك اتّحاده ادخال ايتدردى

SE LIGUER. *A.* عقد الاتّحاد *P.* عهد وپيمان بستن . پيمان يكجهتى بستن *T.* برلشمك . عهدلشمك || Toute l'Italie se ligua pour la défense de sa liberté ايتاليانك جملهسى سربستيتلرينك محافظهسى خصوصنده عقد اتّفاق ايتمشلر در Les vassaux se liguèrent contre leur seigneur تابعين متبوعلرى عليهنه عقد اتّحاد ايلديلر

LIGUÉ. *A.* عقيد على *P.* متّحد *T.* همپيمان . عهدلشمش || فساد اوزرنده *T.* همزبان فساد *P.* حليف على الشرّ . الشرّ برلشمش

LILAS. Sorte d'arbre *A.* بلخيّة *P.* بهرامج . بهرامه *T.* گل . ليلاق || Lilas blanc, rouge بياض ليلاق قرمزى ليلاق موش

LIMACE, LIMAÇON. Sorte d'insecte rampant *A.* حلزون *P.* سموكلو بوجك *T.* گرهتن

En termes d'Anat. Limaçon, se dit de cette partie osseuse du labyrinthe de l'oreille qui a la forme d'une coquille de limaçon *A.* حلزونىّ الصملاخ *P.* غصروف در گرهتنگونه پيچن *T.* قولاق دليكى ايچنك قيورقلو كمرتلكى سوراخ گوش

On dit, Un escalier en limaçon, pour dire, un escalier qui tourne autour d'un noyau *A.* سلّم متحوّى *P.* نردبان گرده پيچ *T.* طولاشق نردبان

LIMAILLE. Les petites parties du métal que la lime fait tomber *A.* برادة . سحالة *P.* سونش . سپوسه . بيرزد *T.* اكنتى || Limaille d'acier, de fer چليك ودمور برادهسى d'or, d'argent التون وكومش اكنتيسى

LIMBE, en termes de Mathématique, signifie, bord *A.* شغر . شغرة *P.* لب *T.* كنار || Le limbe d'un instrument شغرة آلت

En termes d'Astronomie, le bord extérieur du soleil et de la lune. *A.* قرن . حاجب *P.* ابرو *T.* قاش || Le limbe supérieur du soleil قرن الشمس . شمسك جانب اعلاسى l'inférieur حاجب شمسك طرف اسفلى

LIMBES. Le lieu où étaient les âmes de ceux qui étaient morts en la grâce de Dieu avant la venue de Notre-Seigneur *A.* برزخ الاعزّة الكرام || Jesus-Christ, après sa mort, tira des limbes les patriarches, les prophètes, etc. حضرت عيسى افندمز بعد الوفات ائمّهٔ كرام وانبياى عظام واصحاب خيرات ومبرّاتك ارواحنى عالم برزخدن اخراج ايلدى

LIME. Instrument de fer qui sert à polir les métaux *A.* مبرد . مسحل *P.* سوهن . سوهان *T.* اكه || Grosse lime مبرد كبير Il faut polir cela avec la lime بونى اكه ايله صيقل وپرلمك لازمدر Figur. || Passer, repasser la lime sur un ouvrage d'esprit, c'est-à-dire, le corriger, le polir بر تاليفه امرار مسحل

امزار مصقلهٔ تصحیح ایتمک - اصلاح وتصحیح ایتمک

LIME. Sorte de petit citron qui a une eau fort douce *A.* لیمون حلو *P.* لیموی شیرین *T.* طاتلو لیمون

LIMER. Polir, couper avec la lime *A.* سحل - برد *P.* ساویدن *T.* اکه‌لمک || Limer un canon طوبی اکه‌لمک une grille de fer دمور قفسنی اکه‌لمک - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit. V: Lime.

Limé. *A.* مبرود *P.* ساویده *T.* اکه‌لنمش

LIMIER, Sorte de chien de chasse *A.* کلب صیّاد *P.* سگ شکاری *T.* آوجی کوپک || Dresser un chien pour en faire un limier کوپکی آوه - کلبی صید ایچون تضریه ایتمک آلشدرمق

LIMITATIF. Qui limite *A.* محدّد *P.* حدّ نهنده *T.* حدودلیبجی

LIMITATION. Fixation, restriction *A.* محدودیّت - حدّ - حصر *P.* تعیین حدّ وپایان *T.* حدود قویمه || On lui à donné un pouvoir sans limitation فلانه بلا حدّ وحصر رخصت رخصت نا محدوده ویرلمشدر - ویرلمشدر Il peut rentrer dans sa terre sans aucune limitation du temps تحدید وقت اولنمقسزین ملکنه عودت ایلمکه مأذوندر

LIMITER. Donner des limites *A.* تحدید *P.* حدود بستن *T.* حدود قویمق || Limiter une province بر مملکتی تحدید ایتمک - Il se dit aussi en parlant du prix des choses, du temps, du pouvoir *A.* تحدید *P.* تعیین الحدّ - حدّ نهادن *T.* حدود قویمق || On a limité le prix de ces denrées اشبو ذخایرک بهاسی تحدید اولنمشدر On ne lui a point limité le temps de son voyage ایده‌جکی سفرک مدّتی تحدید اولنمشدر Il ne peut souffrir qu'on limite son pouvoir رخصتی حصر وتحدید اولندیغنی چکه‌مز

Limité. *A.* منحصر - محدود *P.* حدّ بسته *T.* حدودلنمش

LIMITES. Les bornes qui séparent un territoire, un État d'avec un autre *A.* pl. حدود pl. ارف pl. تخوم *P.* مرز *T.* سنور || Les montagnes, les rivières sont les limites naturelles des pays جبال وانهار در Les ممالک واقطارک حدود طبیعیه‌سی limites de la France et de l'Espagne فرانسه ایله اسپانیا بیننده Étendre, reculer les limites d'un État توسیع دائرهٔ اولان حدود تمدید حدود - حدود ایتمک Les commissaires, qui travaillent au réglement des limites قطع حدود خصوصنده سعی واهتمام امر تحدیده مأمور اولان مباشرین مایدن محدّدین La Rhin, la mer, les Alpes et les Pyrenées étaient les anciennes limites des Gaules غالیا اسمیله معروف اولان قدیمی فرانسه‌نک تخوم وحدودی رین نهری ودریا وآلپس وپیرنه طاغلری ایدی - Figur. || Il a franchi les limites de sa puissance حدّ حکومتنی تجاوز ایلدی C'est un homme qui ne donne point de limites à ses désirs رغبات نفسه اصلاً وقطعاً تعیین حدّ وحصری حدود ایتمز بر آدمدر Une ambition sans limites حدّ واندازه‌دن خارج - یوق حرص نام وشان

LIMITROPHE. Qui est sur les limites *A.* متاخم - حدید - موارف *P.* همحدود - هممرز *T.* سنورداش || Pays lemitrophes حدودک قرب وجوارنده همحدود اولان مملکتلر terres بو کأن اراضی Cette province est limitrophe de l'Allemagne مملکت آلامانک حدید وموارفیدر

LIMON. Boue, terre détrempée *A.* ترنوق - ثراء - صلصال *P.* خره - غریزن *T.* کل - بالچق || Dieu forma Adam du limon de la terre خلق الله آدم من الصلصال Quelques poissons se tiennent dans le limon بالقلرک بعضیسی بالچق ایچنده تعیش ایدرلر Ce fleuve traine beaucoup de limon بو چای وافر کل سورر - Le limon qui reste sur les terres inondées par le Nil s'appelle *A.* طین الابلیز *T.* طین ابلیس

LIMON. Sorte de citron qui a beaucoup de jus *A.* لیمون *P.* لیمو *T.* لیمون

LIMONADE. Boisson qui se fait avec du jus de limon, de l'eau et du sucre *A.* مشروب اللیمون *P.* شربت لیمو *T.* لیمون شربتی || La limonade est rafraichissante لیمون شربتی مبرّد در Boire un verre de limonade بر قدح لیمون شربتی ایچمک

LIMONEUX. Bourbeux *A.* ثریّة - کثیر الصلصال *P.* خره‌ناک - *T.* کللو - بالچقلو || Terre limoneuse ارض ثریّة - ارض ثریا - زمین خره‌ناک - کللو طپراق

LIMONIER. Arbre qui porte les limons *A.* شجرة اللیمون *P.* درخت لیمو *T.* لیمون آغاجی

LIMOUSIN. Il se dit d'une espèce de maçons qu'on emploie à faire des murailles avec du moellon et du mortier *A.* سیّاع *P.* گلکار - گلیگر *T.* بالچق صواییجی

LIMOUSINAGE. Ouvrage que font les limousins *A.* مطیّن *P.* بالسیاع پرداخته *T.* با کهگل بالچق ایشی || Ce bâtiment n'est que du limousinage بو بنا در یکپاره بالچق ایشی بر بنا در

LIMPIDE, Clair, net *A.* نمیر - صاف - ناصع *P.* ناب *T.* طوری صو - آب ناب - ماه نمیر || De l'eau limpide طوری

LIMPIDITÉ. Qualité de ce qui est limpide *A.* نصاعیت - صافیلق - طوریلق *T.* پاکیزگی - نابی *P.* صفوت

LIMURE. Action de limer *A.* برد *P.* سونهش *T.* اکه‌لمه || La limure de cet ouvrage sera longue بو شیئک اکه‌لنمسی طول مدته محتاجدر

LIN. Sorte de plante de l'écorce delaquelle on fait du fil *A.* کتان *P.* کتان *T.* کتن || Semer du lin زرع کتان ـ کتن ایتمک

LINAIRE ou LIN SAUVAGE. Plante médicinale *A.* خلصة *P.* نوروز اوتی *T.* نوش گیا

LINCEUL. Drap dans lequel on ensevelit les morts *A.* کفن pl. اکفان *P.* جامهٔ عدم *T.* کفن || Il n'y avait pas seulement un linceul pour l'ensevelir علانک میتنی بوریبه‌جک بر کفن بیله یوغیدی

LINÉAL. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui est dans l'ordre d'une ligne *A.* علی سلک النسب بالطول || La succession linéale سلک نسب بالطول اوزره منتقل اولان وراثت

LINÉAMENT. Il ne se dit que des traits du visage *A.* pl. معارف - معارف السیما - ملامح *P.* لقا *T.* چهره‌نک کورینن یرلری || Les physionomistes prétendent juger du caractère par les linéamens du visage اهل فراست من السیما اولنلر انسانک کیفیت سیرتنی ملامح ومعرفندن استخراجه قادر اولدقرین ادعا ایدرلر

LINGE. Il se dit de toute toile mise en oeuvre *A.* ثوب - بز pl. ثیاب *P.* کرپاس *T.* بز || Beau linge لطیف بز gros قبا بز plein دوز بز uni - fin, menu بز رقیق - کرپاس یاریک - انجه بز تنفدلو بز - کرپاس تند باف - ثوب صفیق Linge de table سفره بزی de cuisine مطبخ بزی de nuit ثوب غسیل Blanchir du linge کیجه‌لک چماشیر - اللیل چماشیر دکیشدرمک Changer de linge چماشیر یقامق - ایتمک - Il se prend aussi pour un morceau de linge *A.* شقة الیز *P.* کرپاسپاره *T.* بز پارچه‌سی || Se frotter avec des linges chauds صیجاق بز پارچه‌لریله وجودی اوغوشدرمق Essuyer avec un linge بو بز پارچه‌سیله سیلمک

LINGER. Celui qui fait, qui vend du linge *A.* بزاز - ثواب *P.* کرباس فروش - کرپاسگر *T.* بزجی || Marchand linger بزاز دکانی Boutique de linger بزاز بازرکان

LINGERIE. Métier de linger *A.* بزازت *P.* کرپاسگری *T.* بزجیلک || Il entend bien la lingerie فن بزازته وقوف تامی واردر - Et le lieu où sont les boutiques des lingers *A.* سوق البزازین *P.* بزازستان *T.* بزجیلر چارشوسی

LINGOT. Morceau de métal fondu dans la mise, et qui n'est pas mis en oeuvre *A.* قالب ریخته - کلیچه *P.* سبیکه *T.* سبیکه - دوکمه - کلیچه || Lingot d'or, d'argent سبیکهٔ سیم وزر

LINGOTIÈRE. Vaisseau dans lequel on coule les métaux fondus, pour en former des lingots *A.* مذوب *P.* ریخته‌گر *T.* قزغان دوکمه‌جی قزانی

LINGUAL. Qui a rapport à la langue *A.* لسانی *P.* زبانی *T.* دله متعلق || Nerf lingual *A.* عصب اللسان - وترة اللسان *P.* پی زبان *T.* دل سکیری Artère linguale *A.* حاف *T.* دل طمری

LINGUALE. T. de Gram. Il se dit des consonnes dont le son est formé par les mouvemens de la langue *A.* حروف الذلق

LINIÈRE. Terre semée en lin *A.* مزرعة الکتان *P.* کتانستان *T.* کتن تارلاسی

LINIMENT. T. de Méd. Topique onctueux dont on frotte les différentes parties du corps *A.* مروخ pl. مروخات *P.* روغن *T.* علاجلو یاغ || Il faut essayer de ramollir et de résoudre cette tumeur par des linimens شو مروخات طلاسیله - ورمک حل وتلیینی چاره‌سنه باقملودر

LINOTTE. Petit oiseau de plumage gris *T.* کتان قوشی

LINTEAU. Pièce de bois qui se met au-dessus de l'ouverture d'une porte, pour soutenir la maçonnerie *A.* خشب الساکف *P.* چوب بالای آستان *T.* اوست ایشک تحته‌سی || Ce bois n'est bon qu'à faire des linteaux بو آغاج انجق اوست ایشک تحته‌لری یاپلمغه صالحدر

LION, fém. LIONNE. Animal féroce *A.* اسد pl. آساد - هزبر pl. هزابر - لیث pl. لیوث *P.* شیر *T.* ارسلان || Le rugissement d'un lion *A.* زمزمهٔ اسد - زئیر - نئیم *P.* غرنده شیر *T.* ارسلانک کوکرمه‌سی Un lion rugissant *A.* لیث مزئر *P.* شیر غران *T.* کوکرمکده اولان ارسلان - La femelle s'appelle *A.* لبوة pl. لبوات *P.* شیر ماده *T.* دیشی ارسلان - On dit figur. d'un homme brave, que c'est un lion,

qu'il a un cœur de lion *A.* اسدى الفؤاد - مستأسد - متليث
P. شير مرد - شير دل *T.* آرسلان يوركلو

On appelle aussi Lion, le cinquième signe du Zodiaque. *A.* برج الاسد || Le soleil entre dans le lion vers la fin de Juillet شمس شهر تموزك اواخرنده برج اسده انتقال ايدر

LIONCEAU. Le petit d'un lion *A.* شبل pl. اشبال *P.* كهره *T.* آرسلان ياوريسى - آرسلان انيكى

LIPOTHYMIE. T. de Méd. Défaillance des esprits *A.* غمى *P.* غيسيدن *T.* اوغونمه

LIPPE. Il se dit de la lèvre d'en bas, lorsqu'elle est trop avancée *A.* شفة هدلاء *P.* لب فرو هشته *T.* صارقق دوداق || Avoir une vilaine lippe بر كمسنه‌نك كريه بر شفهٔ هدلاسى
بر كمسنه صارقق دوداقلو اولمق - اولمق

LIPPÉE. Bouchée. V. ce mot.

LIPPITUDE. T. de Méd. Écoulement trop abondant de la chassie *A.* عمش *P.* چسم ريمهٔ ريزئ هر دم *T.* كوز شيولغانلغى

LIPPU. Celui qui a une grosse lippe *A.* اهدل الشفة *P.* لب فرو هشته *T.* صارقق دوداقلو

LIQUATION. Opération de métallurgie, qui se fait sur des alliages métalliques dont une ou plusieurs matières composantes, se fondant seules, peuvent être séparées des autres *A.* استصفا *P.* پاكسازى *T.* قال

LIQUÉFACTION. Changement d'un solide en liquide *A.* ذوبان - انمياع *P.* گداخت *T.* اريمه || La liquéfaction de la cire بال موملك ذوبانى

LIQUÉFIER. Fondre, rendre fluide *A.* اماعه - اذابه *P.* گدازيدن - ساختن آبى *T.* ارتمك - صولو ايتمك || Le feu liquéfie la cire آتش شمع عسلى اذابه ايدر

SE LIQUÉFIER. *A.* ذوبان - انمياع *P.* گداختن *T.* اريمك || Le plomb se liquéfie auprès du feu قورشون آتشده ذوبان ايدر

LIQUÉFIÉ. *A.* مذايب *P.* گداخته *T.* اريمش

LIQUEUR. Substance liquide *A.* مايع pl. مايعات *P.* رونده *T.* صيويق || L'eau est la plus simple des liqueurs صو مايعاتك ساده‌سيدر || Liqueur forte, agréable مايع شديد ومايع لطيف

On appelle Liqueurs, liqueurs fortes, liqueurs spiritueuses, les boissons dont la base est l'eau-de-vie, ou l'esprit-de-vin *T.* عنبرية
Et liqueurs fraîches, les boissons rafraîchissantes *A.* pl. اشربة مبردة *P.* نوش سود بخشا *T.* شربت - سرينلديجى شربت

Liqueur, se dit aussi d'une certaine qualité de quelques vins, comme des vins muscats et autres, que par cette raison on appelle Vins de liqueur *A.* طلاء - منصّف *P.* مى پخته *T.* معلث

LIQUIDAMBAR. Résine liquide d'une odeur agréable, qui découle d'un arbre *A.* عنبر سايل

LIQUIDATEUR. Celui qui liquide un compte *A.* منقح الحساب - مميز الحساب *P.* پاكساز حساب *T.* حساب تميزلديجى || Commissaire liquidateur تنقيح حسابه مأمور اولان مباشر

LIQUIDATION. Action par laquelle on débrouille, on fixe un compte *A.* تنقيح الحساب *P.* پاكسازئ حساب *T.* حساب تميزلمسى || Liquidation de dépens, d'intérêts اقتضا ايتمش مصروفات وايشلنمش كذشتدلر حسابنك تنقيحى || Il travaille à la liquidation de toutes ses dettes, de son bien, de ses comptes عهده‌سنده اولان كافهٔ ديوننك ومالك اولديغى اموالك وكندو دفترلرينك حسابلرينى تنقيح ايلمكه مشغولدر

LIQUIDE. Qui coule, qui a les propriétés de la fluidité *A.* مايع pl. مايعات - سايل *P.* رونده - ريزان *T.* صيويق || Les corps liquides اجرام سايله - مايعات || Ce breuvage est trop épais, il n'est pas assez liquide بو شربت كفايت مقدارى سايل اولميوب غلظتى غالبدر

En termes de Grammaire, on appelle Consonnes liquides, quelques consonnes fort coulantes, qui se prononcent plus aisément que les autres *A.* حروف لينة

Liquide. T. de Jurisp. Net, clair *A.* منقح - صافى *P.* پاك *T.* تميز - صافى || Il lui reste dix mille écus clairs et liquides صافى ومنقح اون بيك غروش مالى قالدى || Nous avons compté ensemble, il me doit tant de liquide بينمزده اولدى رؤية الحساب ذمتنده صافى ومنقح اولەرق شو قدر صحيح ومنقح المجمع قالدى

LIQUIDER. Fixer à une somme certaine des prétentions contentieuses *A.* تنقيح الحساب *P.* ساختن حسابرا پاك *T.* حسابى تميزلمك || Liquider ses dettes ديون حسابنى تنقيح || son bien بر كمسنه مالى حسابنى تنقيح ايتمك

LIQUIDÉ. *A.* منقح حساب *P.* پاك حساب *T.* تميزلنمش حساب

LIQUIDITÉ. Qualité des corps liquides *A.* مايعيت *P.* روندگى

T. صیویقلق

LIQUOREUX. Il ne dit qu'en parlant de certains vins qui ont une douceur particulière, comme les vins muscats et autres A. حلو المذاق P. شیرین T. طاتلو

LIRE. Parcourir des yeux ce qui est écrit, et le parcourir avec la connaissance de la valeur des lettres A. قرائت - تلاوت P. خواندن T. اوقومق || Lire tout bas زیر - مهامسة قرائت ایتمك
جهارا à haute voix کیزلوجه اوقومق - لب قرائت ایتمك
صوت بلند ایله اوقومق - قرائت ایتمك Il ne sait ni lire
ni écrire نه اوقومسی - نه قرائتدن ونه کتابتدن خبیر در
Lire avec des lunettes کوزلك ایله اوقومق ونه یازمسی وار در
Une écriture mal aisée à lire اوقونمسی کوج بر یازو

Il se dit aussi des lectures qu'on fait pour son instruction ou pour son amusement A. مطالعة || Lire avec application ادمان
Lire l'Écriture کتاب اللهی ومداومت ایله مطالعه ایتمك
l'histoire Grecque یونان قدیم تاریخنی مطالعه ایتمك
Il ne suffit pas de lire, il faut retenir یالکز مطالعه ایتمك
مطالعهٔ کتاب کافی اولمیوب قرائت اولنان شیئك حفظی
دخی لازمدر

Et d'un livre qu'un professeur explique à ses auditeurs A. افادة P. درس دادن T. درس ویرمك - اوقوتمق || Ce professeur nous lisait Homère بو معلّم بزه فلان شاعرك
دیوانینی افاده ایدر ایدی - Et on dit à un écolier, Quel auteur vous lisez dans votre classe? درسکده قنغی کتابدن
استفاده ایدرسك

Il se prend figur. pour Pénétrer dans la connaissance de quelque chose d'obscur et de caché A. کشف - استشعار - استدلال ||
Lire dans la pensée, dans le cœur de quelqu'un صحیفهٔ ضمیرده
منتقش اولان صور خواطر وافکاری دیدهٔ ادراك ایله
lire dans les yeux de quelqu'un کشف واستدلال ایتمك بر
کمسنه‌نك ما فی الضمیرینی لسان دیده‌سندن کشف
lire dans les astres, dans l'avenir واستدلال ایتمك نجومدن
استخراج احکام ایله مستقبلات اموری درك واستشعار
ایتمك

Lu. A. مقروء P. خوانده T. اوقونمش

LIS. Genre de plantes dont la plus connue est le lis blanc A. زنبق - سوسن ابیض P. زنبق - سرن T. زنبق || La blancheur des lis زنبق چیچکلرینك آقلغی Blanc comme un lis زنبق کبی بیاض Lis bleu سوسن کبود رنك
زنبق صوغانی Ognon de lis زنبق غرس ایتمك Planter des lis
On dit figur. Un teint de lis, un teint de lis et de rose گل
گل رخ ویاسمین رنك - رو ویاسمین سیما

LISÉRÉ. Petite bordure appliquée sur une étoffe A. حاشیة P. زه - کنار T. کناره

LISÉRER. Broder le contour des fleurs sur le fond d'une étoffe, avec un fil d'or ou de soie A. وضع الحاشیة - تحشیة P. کناره کشیدن T. کنار چکمك - زه چکمك - کنار قویمق
|| Lisérer les fleurs d'un damas چیچکلو اطلسك چیچکلری
اطرافنه زه چکمك

LISEUR. Qui a l'habitude de lire beaucoup A. مدمن القرائة
P. بسیار خوان T. چوق اوقویجی

LISIBLE. Aisé à lire A. سهل القرائة - ممکن القرائة P. خواندنی T. اوقونور - اوقومسی قولای || Son écriture n'est pas lisible خطّی ممکن القرائه دکلدر Son écriture n'est pas belle, mais elle est lisible یازوسی کوزل دکل انجق اوقنور -
حسن خطّی یوق لکن یازدیغی سهل القرائه در
علی قدر الامکان

LISIBLEMENT. D'une manière lisible A. علی قدر الامکان P. بقدریکه خواندنی باشد T. اوقونه بیلجك قدر القرائة
|| Il n'écrit pas bien, mais il écrit lisiblement خطّنده حسن
یوق انجق اوقونه بیلدجك قدر یازو یازار

LISIÈRE. Le bord d'une étoffe, qui est d'un autre tissu que l'étoffe A. طرف P. کنار T. اوج || La lisière d'une toile بزك
بو بزك کناری La lisière de cette toile est trop lâche کناری
بغایت کوشکدر Ce drap a cinq quarts de large entre deux lisières بو چوقه‌نك براوجندن اول بر اوجنه قدر عرضی
بش ربع ذراعدر

Il se dit aussi de deux cordons qu'on attache aux robes des enfans par derrière, et qui servent à les soutenir quand ils marchent A. زمام الثوب الصبیّ || Tenir un enfant par la lisière
چوجوغی یورر ایکن اوزرنده اولان ثوبك زمامندن طوتمق
- On dit figur. d'un homme qui se laisse gouverner, qu'il sera toujours à la lisière زمام اختیاری دائما آخرك یدنده
que c'est un homme qu'on mène à sa lisière زمام
اختیارینی آخرك یدینه تسلیم ایدر مقوله‌دندر اوله جقدر

Il se dit aussi des extrémités d'une province, d'un pays considéré comme limitrophe d'un autre A. الحدود اقصی - اقطار

- سر زمين .P رأس الحدود - منتهاء الحدود - التخوم
سرحد .T سنور باشى || Les villages qui sont sur la lisière
حدود باشنده Sur les lisières رأس حدودده كائن قرا وبقاع

On dit aussi, La lisière d'une forêt, d'un bois .A حافّ - طرّة
.P كنار .T قييى

LISSE. Uni et poli .A املس - املص - اخلق - مخلق .P
ثوب Étoffe lisse || دوبدوز - صيرنجق - يالچين .T هموار
اجرام Tous les corps lisses sont froids au toucher املس
ملسانك جملهسى عند اللمس بارد در Cela est lisse comme
du verre شيشه كبى املس وهموار در

LISSER. Rendre lisse .A تمليس - خلق .P مهره زدن -
Lisser || يالچينلتمق - مهرهلمك - دوزلتمك .T هموار كردن
du linge, du papier بزى وكاغدى دوزلتمك

LISSOIR. Instrument avec lequel on lisse le linge, etc. .A
صرجه Lissoir de verre, de marbre || مهره .T مهره .P قيقاب
بزه مهره Passer le lissoir sur le linge مهره ومرمر مهره
بزى مهرهلمك - اورمق

LISTE. Catalogue .A دفتر pl. دفاتر .P أواره .T دفتر || La
liste du grand conseil ارباب مشورت عظما دفترى du Par-
lement ارباب ديوان دفترى des morts et des blessés مقتولين
ومجروحين دفترى Celui-là n'est pas sur ma liste فلان
دفترمده مقيّد دكلدر - كشى دفترمده دكلدر La liste des
bénéfices vacants محلول قالمش زعامتلوك دفترى Ce
livre-là n'était pas dans ma liste بو كتاب دفترمده يوغيدى

Liste Civile, se dit, dans quelques monarchies, de la somme
assignée chaque année au roi pour la dépense de sa maison .T
جيب همايون مالى

LIT. Meuble dont on se sert pour dormir .A سرير الفراش
فراش - .P سرير خواب - خوابگاه .T يتاق - يتاق كرويدى
|| Grand lit بر سرير فراش عظيم Dresser un lit بر سرير فراش
سرير فراش مزيّن Lit bien garni قورمق - نصب ايتمك
ومجهز Le devant d'un lit سرير فراشك مقدّمى Les pieds
du lit سرير فراشك آياقلرى Se mettre au lit يتاغه ياتمق
يتاقده ارام وقرار ايتمك Se tenir au lit يتاغه وارمق - Se
lever du lit يتاقدن قالقمق - خوابگاهدن قيام ايتمك Il
est mort dans son lit يتاغنده - فراشنده تسليم جان ايلدى
وفات ايلدى - En parlant des matelas, draps, etc. dont le bois
de lit est composé, on emploie les mots .A فراش .P پستر -
جامه خواب - نشتخانه - توشك .T دوشك || Faites-moi
mon lit دوشكمى ياب Défaire un lit فراشى قالدرمق -
Lit suspendu فراش معلّق - دوشكى قالدرمق On dit, Garder
le lit, quand quelque incommodité oblige d'y demeurer صاحب
فراش اولمق - Et être au lit de la mort, pour dire, être ma-
lade à l'extrémité ضاجع فراش موت اولمق

Il se prend aussi pour Mariage dans ces phrases: Les enfans
du premier lit, du second lit فراش اوّلدن اولان اولاد وفراش
ثانى اولادى

On dit aussi, Mourir au lit d'honneur, pour dire, mourir à la
guerre dans quelque occasion remarquable عرصه گاه شرف
واقبالده جانسپارانه تسليم روح ايتمك - Il se dit aussi,
en parlant d'un homme qui est mort dans l'exercice d'une pro-
fession honorable آسودهٔ پستر عزّ وشرف اولهرق ذايق
عرض ووقاريله - شربت نا خوشگوار هادم اللذات اولمق
ترك حيات ايتمك

On appelle, Lit nuptial, le lit où les nouveaux mariés cou-
chent la première nuit de leurs noces .A بيت الزفاف -
فراش الزفاف

Et lit de repos, une sorte de petit lit bas où l'on se repose
pendant le jour .A صفّة الاستراحة .P صفّهٔ آرام - آرامگاه .T
استراحت صفهسى

Lit, se dit aussi de tout lieu où l'on se couche .A مضجع
pl. مضاجع - منام .P خوابگاه .T يتاجق يرى - يتاق || Un
lit de gazon چيمدن يتاق La terre est son lit يتاجق يرى
منامى بر طپراقدر Il couche sur un fumier, c'est là son lit
بر مزبله اوزرنده ياتور - مزبله در

Il signifie aussi, le canal par où coule une rivière .A مجراء
نهرك اورته .T ميانهٔ رود - خانهٔ رود .P فراش النهر - النهر
فراش نهر طونه Le lit du Danube || نهرك آناسى - يرى
آنا طونه -

Et une couche de quelque chose qui est étendue sur une
autre .A فرش .P توه .T دوشك - قات || Dans ce terrain
vous trouverez un lit de terre, puis un lit d'argile, puis un
lit de sable بو ارضده بر فرش طپراق آندنصكره بر فرش
اوزلو طپراق وصكره بر فرش قوم وار در

LITHARGE. Chaux de plomb fondu .A مرتك - مرداسنج -
مردهسنك .T مردهسنگ .P مردارسنج

LITHIASIE. T. de Méd. Formation de la pierre dans le corps humain A. تكوّن الحصاة P. سنگ بستگی صورت T. طاش پیدا اولمه

LITHOCOLLE. Ciment avec lequel les lapidaires attachent les pierres précieuses pour les tailler sur la meule A. لزاق الحجر لزاق الرخام ـ سمغ البلاط ـ T. طاش یالیمی

LITHOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle, qui a les pierres pour objet A. بحث عن تعريف الطبايع الاحجار

LITHOLOGUE. Auteur qui a écrit sur les pierres A. مؤلّف فی علم الطبایع الاحجار

LITHONTRIPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui dissolvent la pierre dans la vessie A. محلّل الحصاة P. سنگ گداز T. طاشی ازدریجی ـ طاشی طاغدیجی

LITHOPHAGE. Petit ver qui se trouve dans l'ardoise, et qui la mange A. دود الحجر P. کرمک سنگ T. طاش قوردی

LITHOPHYTE. Terme générique par lequel on désigne toutes les substances pierreuses produites par les insectes de mer A. نوابت حجريّة البحر

LITHOTOME. Instrument de Chirurgie propre à l'opération de la taille A. مبضع لشقّ المثانة ـ مبضع لبزل المثانة T. قاوغی یاره‌جق آلت

LITHOTOMIE. Opération par laquelle on tire la pierre de la vessie A. تبزيل المثانة P. شکافتن آبدان T. قاوغی یارمه

LITIÈRE. Paille qu'on répand dans les écuries, dans les étables sous les chevaux et les bestiaux, afin qu'ils se couchent dessus A. فراش الحیوان P. فراش جانوران T. جانور دوشکی

Et sorte de voiture suspendu sur des brancards A. نعش P. تختروان T. تخت روان

LITIGANT. T. de Jurisp. Plaidant A. مدّعی pl. مدّعیون ـ منازع P. دعوا کننده ـ جدلکار T. دعواجی || Il y a plusieurs parties litigantes dans cette affaire بو خصوصده متعدّد مخاصمه وار در ـ مدّعیلر وار در بو مصلحتک متعدّد دعواجیسی

LITIGE. Contestation en Justice A. دعوی ـ منازعة ـ مخاصمة P. دعوا ـ ستیز ـ جدلکاری T. دعواجیلق ـ غوغا || Cette terre est en litige بو ملک منازع فیهدر ـ دعوالو در ـ غوغالو در

Il se dit aussi de toute sorte de contestation A. مجادلة pl. مجادلات ـ معارضة pl. معارضات P. ستیز ـ سرنگ T. بو شی مجادله‌یه || Cela peut occasioner un litige چکسمه باعث اوله بیلور

LITIGIEUX. Qui est contesté en Justice A. منازع فیه ـ محلّ المعارضة ـ تحت الدعوی P. ستیز بده T. نزاعلو ـ غوغالو || Affaire litigieuse مصلحت منازع فیها Droit litigieux محلّ معارضه اولان بر حق

LITRON. Petite mesure dont on se sert pour mesurer les choses sèches A. نصیف T. شنك

LITTÉRAIRE. Qui appartient aux Lettres A. علمی T. علمه متعلّق || Société littéraire مشارکت علمیّه Journal روزنامهٔ علمیّه Dispute مباحثهٔ علمیّه Nouvelles littéraires اخبار علمیّه mémoires لوایح علمیّه Les haines littéraires sont violentes علم مدّعاسنه دائر اولان خصومات بغایت شدید اولور مخاصمات علمیّه‌نک شدّتی چوقدر

LITTÉRAL. Pris à la lettre A. تحت اللفظ ـ لغوی || Le sens littéral de l'Écriture-Sainte انجیل شریفک معنای تحت اللفظ معناسی ـ لغویسی L'explication littérale تحت اللفظ اولان شرح وتفسیر ـ On dit, qu'un homme est trop littéral, pour dire, qu'il prend trop les choses au pied de la lettre الفاظك معنای لغویسندن اصلا منفك اولمز

Il se dit aussi en parlant de la langue Grecque ancienne par opposition à la langue Grecque moderne A. لغت یونان قدیم || Le Grec littéral est fort différent du Grec moderne لغت یونان قدیم فی یومنا هذا مستعمل اولان لسان رومدن فرقلو در

LITTÉRALEMENT. À la lettre A. بلفظ لفظاً ـ بحرف حرفاً P. حرفاً بعد حرف ـ حرف بحرف T. حرفی حرفنه || Il ne faut pas expliquer cela littéralement بوكا لفظاً بلفظ معنا ویرمك اقتضا ایتمز Ce passage pris littéralement, signifie... بو عباره حرف بحرف شرح اولنه‌جق اولور ایسه معناسی شودر که

LITTÉRALITÉ. Attachement scrupuleux à la lettre dans une traduction A. تبعيّة بمعناء اللغوی P. پیروی بمعنای لغوی T. سوزك معناسندن آیرلمامزلق || Il n'est pas facile dans une traduction de concilier la littéralité avec l'élégance ترجمه‌ده معنای لغوی‌یه تبعیّت ایله حسن ولطافت کلامی توفیق ایتمك امر آسان دکلدر

LITTÉRATEUR. Qui est versé dans la littérature A. عالم الادبیّات P. دانای ادبیّات T. اوقومش ـ اوقومسی چوق || Un grand littérateur علمای ادبیّاتدن بری عظمای

LITTÉRATURE. Connaissance des belles-lettres et des matières qui y ont rapport *A.* معرفة الادبيّات *P.* دانش ادبيّات *T.* ادبيّاتك بيلشى ادبيّاتده معرفت || Profonde littérature ادبيّاتده كثير واسعه وعميقه معرفت Avoir beaucoup de littérature ادبيّاتدن المعلومات اولمق N'avoir point de littérature كليّاً بى بهره اولمق معارف Un ouvrage plein de littérature ادبيّه ايله مشحون بر تاليف معارف Se livrer à la littérature ادبيّه حصر اوقات ايتمك La littérature a beaucoup de branches, il est difficile de les cultiver toutes ادبيّه نك معارف فروعى فراوان اولمغله جملەسنه بذل اهتمام اولنمق امو مشكلدر — Il se dit aussi de l'ensemble des productions littéraires d'une nation *A.* كتب ادبيّة || La littérature Anglaise est riche en ouvrages de morale انكلتره لونك كتب ادبيّه لرنده اخلاقه دائر آثارك وفرتى وار در La littérature moderne est bien inférieure à la littérature ancienne متأخرينك كتب ادبيّه لرى متقدّمينه نسبت ايله كمايه در

LITURGIE. Le service de la messe *A.* قداس شريف

LIVÈCHE. V. Sermentaire.

LIVIDE. Qui est de couleur plombée et tirant sur le noir *A.* ادكن — اسربىّ اللون *P.* اسربفام *T.* قرامتق — قرامتى مور || Teint livide رنك روى ادكن Lèvres livides شفاه اسربىّ — Il est encore tout meurtri et tout livide des coups qu'on lui a donnés, il en a la peau, la chair toute livide كثرت ضربدن هر طرفى پر كدوه مور دوداق — قرامتق مور دوداق — اللون كثرت ضربدن هر — اولوب جلد بدنى الى الآن ادكندر يرى بره لنوب دريسى هنوز موس مور در

LIVIDITÉ. État de ce qui est livide *A.* دكنت — لون اسربىّ *P.* زنك اسربى *T.* قرامتى مورلق

LIVRAISON. Action par laquelle on livre de la marchandise qu'on a vendue *A.* تسليم pl. تسليمات *P.* دهش *T.* ويرمه || Pleine et entière livraison تسليم تامّ وكامل Il avait promis de fournir tant de muids de vin, mais quand ce vint à la livraison . . . شو قدر فوچى شراب اعطا ايده جكنى وعد ايتمشيكن وقت تسليمى حلولنده شويله ايتدى Il a fait livraison de tant de pièces d'étoffes شو قدر طاقه قماش تسليم ايلدى — En termes de librairie, on appelle Livraison, une partie d'un ouvrage que l'on ne publie que par parties || La première livraison de cet ouvrage بصيلان كتابك تسليم اوّلى

LIVRE. Volume de plusieurs feuilles de papier, écrites à la main, ou imprimées *A.* كتاب pl. كتب || Livre manuscrit دست خط بر كتاب — ال يازوسى كتاب imprimé كتاب بصمه كتاب — طبع اولنمش كتاب — مطبوع anonime كتاب مؤلّفك اسمى يوق بر — مؤلّفك اسمى نا معلوم كتاب grand كتاب كبير relié كتاب مجلّد Emprunter des livres استعارهٔ كتب ايتمك Prêter des livres اعارهٔ كتب ايتمك Un livre doré sur tranche كنار اوراقى مذهّب بر كتاب Catalogue de livres كتاب دفترى L'index, la table d'un livre فهرست كتاب La couverture d'un livre كتابك جلدى la marge كتابك كنارى — هامش كتاب les feuilles, les pages كتابك اوراق وصحايفى Livre in-folio بتون طبقه قطعه سنده بر كتاب in-quarto ربع طبقه قطعه سنده بر كتاب in-octavo ثمن طبقه قطعه سنده بر كتاب — On appelle Livres sacrés, livres canoniques, les livres de l'Écriture-Sainte qui sont reçus de toute l'Église *A.* كتب شريفة — Et livres apocryphes, ceux que l'Église ne reçoit pas *A.* كتب مردودة — Et livres d'Église, ceux qui servent à l'usage ordinaire de l'Église *A.* كتب الصلاة — On dit d'un homme qui parle en termes trop recherchés, qu'il parle comme un livre *T.* كتاب اوقور كبى تكلّم ايدر

On dit figur. Le livre du monde, et alors on considère le monde, comme une source d'instruction *T.* درس عبرتنماى احوال عالم || Le livre du monde est un excellent livre درس عبرتنماى احوال عالم انفع واعلا درسلردندر Il n'est rien tel que d'étudier dans le livre du monde درس عبرتنماى احوال عالمدن استفاده ايتمك قدر انفع والزم بر شئ يوقدر

On dit aussi, que ce philosophe étudie le grand livre de la nature لوح كبير خلقت وقدرته امعان انظار مطالعەدن خالى دكل بر حكيمدر — Et dans le langage de l'Écriture, que les élus sont écrits dans le livre de vie اسامئ برگزيدگان لوح حيات جاودانيده مسطور ومقيّد در — On dit aussi, Cela est écrit dans le livre du destin بو شيئك وقوعى لوح تقديرده مسطور در

Il se prend aussi, pour une des principales parties d'un ouvrage *A.* جزء pl. اجزاء || Cet auteur a divisé son ouvrage en douze livres بو مؤلّف تأليفنى اون ايكى اجزايه تقسيم ايلدى — انشا ايلديكى تأليفى Le premier, le second livre

جزء اوّل جزء ثانی

Et pour Registre, papier-journal *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره
T. دفتر || Livre de marchand بازرکان دفتری de compte
محاسبه دفتری de dépense مصرف دفتری de mise et de
recette دفتری تسلیمات ومقبوضات Livre-journal *A.* دفتر
یومیّ *P.* اوارهٔ روزمرّه *T.* ال دفتری Être sur le livre d'un
marchand بر کمسنه‌نک اسمی بازرکان دفترنده مقیّد
بونی دفترکه قید اولمق Écrivez, mettez cela sur votre livre
بازرکان دفتری Le livre d'un marchand fait foi en Justice ایله
احتجاجه صالح ـ سند مثابه‌سنده در ـ عند الحکّام معتبر در
عدّ اولنور ـ On dit, qu'un marchand sait bien tenir les livres,
pour dire, qu'il tient un bon état de ce qu'il achète et de ce
qu'il vend فلان بازرکان علم دفترده ماهر در

Et pour un ouvrage d'esprit d'assez grande étendue pour faire un
volume *A.* رسالة pl. رسالات || Un livre plein d'érudition
صنوف علوم ومعارف ایله مشحون بر رسالهٔ جمیله Livre
approuvé رهین حسن قبول اولمش بر رساله ـ رسالهٔ مقبوله
censuré رسالهٔ مردوده défendu رسالهٔ ممنوعه ـ رسالهٔ منهیّة
Composer, parcourir, feuilleter un livre بر رساله‌یی تألیف
ایتمک وتتبّع ومطالعه ایتمک

À Livre ouvert, signifie, sans avoir besoin d'étudier *A.* نظرةً
واحدةً *P.* در یک نظر *T.* بر باقشده || Traduire un auteur
à livre ouvert نظرهٔ واحده‌ده ترجمه ایتمک

LIVRE. Poids contenant un certain nombre d'onces *A.* رطل
pl. ارطال *P.* من *T.* رطل

LIVRE. Monnaie de compte *T.* ـ لیوره تعبیر اولنور سکّه
On dit, Venir au sou la livre, ou au marc la livre, pour dire,
venir au partage d'une somme, suivant la proportion de ce qui
est dû à chacun غروشده شو قدر اقچه حسابیله هر برینه
اصابت ایدن حصّه‌یی تقسیم ایتمک

LIVRÉE. Il se dit des habits de couleur dont on habille ses
gens *T.* خدمتکارلرک رسم لباسلری رنکی || La livrée du Roi
est bleue پادشاه خدمتکارلرینک رسم لباسلری رنکی مائیدر
Cet homme a changé sa livrée فلان کمسنه خدمتکارلرینک
رسم لباسلری رنکنی تبدیل ایلدی ـ Il se dit aussi de
tous les gens portant une même livrée کسوهٔ یکرنک ایله
ملبّس اولان خدمتکاران ـ On dit figur. La livrée de la mi-
sère, de la servitude, pour dire, les marques extérieures dont
on peut les reconnaître لباس فقر ومسکنت ولباس فرمانبری
ورقّیت

LIVRER. Mettre en main, au pouvoir de quelqu'un *A.* تسلیم *P.*
دادن *T.* ویرمک || Livrer de la marchandise مال تسلیم ایتمک
du pain de munition aux troupes عسکره تعیینات اتمکی
ویرمک Livrer une place par traité عهدنامه موجبنجه قلعه‌یی
Judas livra Notre-Seigneur aux Juifs یهودا تسلیم ایتمک
On dit, ـ حضرت عیسی افندمزی یهودیلره تسلیم ایلدی
Livrer bataille, pour dire, donner bataille جنک ویرمک

Il signifie aussi, abandonner *A.* ترک *P.* بگذاشتن *T.* براقمق
ـ بلده‌یی یغمایه ویرمک || Livrer une ville au pillage
بلده‌یی عسکرک la livrer à la fureur des soldats ویرمک
عنف وشدّتنده ـ پنجهٔ سختگیر خشم وکیننه ترک ایتمک

Se livrer. *A.* ابهال ـ تسییب النفس ـ تسلیم النفس
تسلیم *T.* خودرا سپردن ـ خودرا تسلیم کردن *P.* النفس
|| کندویی صالیویرمک ـ اولنمق Se livrer en proie à ses
passions امراض نفسانیّه‌یه ـ هوای نفسه تسلیم نفس ایتمک
Se livrer à la joie نفسنی دریای تسلیم زمام اختیار ایتمک
à la douleur نفسنی صحرای شادمانی وسروره ابهال ایتمک
آلام واکداره تسییب وابهال ایتمک

On dit, Se livrer à quelqu'un, pour dire, s'abandonner à lui
sans réserve ـ عنان اختیاری بسبتون فلانک یدینه تسلیم
ایتمک ـ On dit aussi, C'est un homme qui ne se livre pas,
pour dire, c'est un homme très-réservé زمام اختیاری ید
آخره تسلیم ایدر مقوله‌دن دکلدر

Livré. *A.* مسلم *P.* داده ـ تسلیم کرده *T.* تسلیم ـ ویرلمش
اولنمش

LIVRET. Petit livre *A.* کتاب صغیر ـ مجلّة صغیرة *P.* کتابچه
T. کتابجغز

LOBE. Pièce molle de certaines parties du corps des animaux,
spécialement du poumon et du foie *A.* رعامی *P.* جگر کوشه
T. جکر یومشغی || Les lobes du poumon du côté gauche, du
côté droit رعامیٔ ایسر ورعامیٔ ـ رئه‌نک رعامیٔ یسار ویمینی
ایمنی

Il se dit en Botanique, des semences et des fruits de certaines plan-
tes qui sont partagées en deux parties égales *A.* ـ حبّة فلیقه
ـ فاکهة فلیقة *P.* دانهٔ دو نیم ـ میوهٔ دو نیم *T.* تخم یارمه ـ
یارمه یمش

LOCAL. Qui appartient au lieu *A.* مختص - مختص بالمكان *P.* بالارض برمكانده *T.* برلو مخصوص بجاى || Coutume locale عرف مخصوص بالمكان - مخصوص اولان عادت Usages locaux برمكانه مخصوص اولان رسوم وآداب

Il signifie aussi, la disposition des lieux *A.* حال الموقع - كيفية الموقع *P.* حال زمين *T.* يرك حالى || Je connais bien le local يرك كيفيت - كيفيت موقع رعنا معلوممدر حالى

LOCALITÉ. Particularité ou circonstance locale *A.* حيثية المكان - طبيعة المكان - خاصة الموقع *P.* طبيعت زمين *T.* يرك اقتضاى حالى || Certaines lois doivent être modifiées par les localités قانونلرك بعضيسى طبيعت موقع ومكانه نظراً تعديل يرك اقتضاسنه كوره تعديله محتاجدر - اولنمغه محتاجدر

LOCATAIRE. Qui tient une maison à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين - مستكرى - pl. مستكريون *P.* كراشدار - ستره دار *T.* كراجى || Ce n'est pas au locataire à faire les grosses réparations, c'est au propriétaire كليتلو تعميرات مستأجره لازم كلميوب صاحب خانه‌نك واجبهٔ ذمتيدر Il n'a qu'un locataire dans sa maison خانه‌سنده ياكز بر مستأجر وار در

LOCATIF. Il se dit des réparations qui regardent le locataire *A.* عايد الى المستأجر *P.* آنچه در عهدهٔ كراشى باشد *T.* مستأجره عايد اولان || Réparations locatives كراجى‌يه دوشن تعميرات

LOCATION. Action de celui qui donne son héritage à loyer *A.* ايجار - تقبيل - الزام.

LOCH. Morceau de bois qui, étant attaché à une corde et jeté dans la mer, sert à mesurer la vitesse d'un vaisseau *A.* مقياس الطريق السفينة *P.* مقياس ره كشتى *T.* كمينك يولنى اولچجك ايب

LOCHER. Il ne se dit qu'en parlant d'un fer de cheval qui branle *A.* انتعاض النعل *P.* نعل جنبيدن *T.* نال اوينامق || Regardez aux pieds de ce cheval, j'entends un fer qui loche بو آتك آياغنه باق يرندن اوينامش نعلك سسى ايشيديلور

LOCHIES. Flux de sang qui suit l'accouchement *A.* دم النفاس *P.* خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانى

LOCUTION. Expression, phrase *A.* تعبير *P.* سخن *T.* سوز || Cette locution n'est pas bonne بو بر تعبير غير مستحسندر Une locution basse تعبير دنى mauvaise تعبير ردى impropre تعبير نا بجا

LODIER. Couverture de lit *A.* غطاء الفراش *P.* بستر پوش *T.* يتاق اورتوسى

LODS. T. de Pratique, qui ne se dit qu'avec le mot Ventes. Le droit de lods et de ventes est la redevance qu'un seigneur avait droit de prendre sur le prix d'un héritage vendu dans sa mouvance *A.* pl. عوايد الفراغ *T.* فراغ خرجى || Payer les lods et ventes فراغك عوائدينى ادا ايتمك Composer pour les lods et ventes عوايد ورسومات فراغك مقدارينى بالتراضى قطع ايتمك Faire quelque remise sur les lods et ventes فراغك عوايد ورسومات معتاده‌سندن بر مقدارينى تنزيل ايتمك

LOGARITHME. Nombre pris dans une progression arithmétique, et qui répond à un autre nombre pris dans une progression géométrique *T.* لوغاريتم

LOGARITHMÉTIQUE. Qui a rapport aux logarithmes *T.* لوغاريتم حسابنه متعلق

LOGE. Petite hutte *A.* خص *P.* كلبه *T.* قولبه || Cet ermite s'est fait une petite loge بو زاهد بيابان نشين كنديه بر اوفاق قولبه ياپدى

Il se dit aussi d'une petite chambre faite de cloisonnage *A.* حجرة pl. حجرات *P.* كريچه *T.* اوطه || La loge d'un portier قپوجى اوطه‌سى - حجرهٔ بوّاب Les loges des lingères چامشورجى اوطه‌لرى Les loges d'un spectacle ملعبه‌نك حجره‌لرى

LOGEABLE. Où l'on peut loger *A.* قابل السكنا *P.* نشستنى *T.* اوتوريلور || Il y a de belles maisons qui ne sont guère logeables قابل سكنا اولميان بيوت لطيفه وار در

LOGEMENT. Il se dit du lieu d'une maison où l'on loge *A.* مسكن pl. مساكن - محل الاقامة *P.* جايگاه اقامت *T.* بر مسكنى || Où est son logement? كمسنه‌نك اوتورديغى ير مسكنى باغچه‌يه Son logement est sur le jardin قنغى طرفده در مسكنى ناظر در Son logement consiste en trois ou quatre pièces اوچ درت حجره‌دن عبارتدر Avoir son logement au rez de chaussée بركمسنه‌نك محل اقامتى يرك برابرلكنده اولمق

Il se dit aussi des logis marqués pour les troupes *T.* عسكرى قوناغى || Exemption de logement des gens de guerre عسكرى قوناغى تكليفندن معافيت Une ville fort sujette au logement de gens

de guerre ایکیده برده عسکری قوناغی تکلیفیله مکلّف بر
بلده

Il se dit aussi des logis marqués dans un voyage pour le Roi
et pour la Cour A. مرحلة P: نزولگاه T. قوناق یری ||
La fonction des maréchaux des logis est de marquer les loge-
mens قوناقچینک لازمهٔ مأموریتی ترتیب ایلدیکی قوناقلره
وضع رقم ایتمکدر Le logement de ce jour-là fut fort incom-
mode اول کونده ترتیب اولنمش قوناق یری راحتسز ایدی
— On dit, Faire les logemens, pour dire, faire la liste des per-
sonnes que les maréchaux des logis doivent loger قوناقلره اسکان
اولنه‌جق یولجیلرک دفترینی دوزمک

LOGER. Demeurer dans une maison A. اقامت ـ تمکّن P.
نشستن T. اوتورمق || La maison où il loge متمکّن اولدیغی
اوتوردیغی او ـ خانه Où irez-vous loger? قنغی منزلده
اقامت ایده‌جکسک Loger chez soi کندو خانه‌سنده مقیم
اولمق Les hôtelleries étaient si pleines, qu'il ne put trouver
où loger مسافر خانه‌لرده اول مرتبه‌ده جمعیّت وار ایدیکه
محلّ اقامت بوله‌مدی

On dit proverb. Loger à la belle étoile, pour dire, coucher
dehors T. کیجه آچیقده یاتمق

Il signifie aussi, donner à loger A. ایوا ـ اسکان P. جا دادن
جای تمکّن دادن ـ T. اوتورتمق ـ قوندرمق || Où logerez-
vous tout ce monde-là? بو خلقک جمله‌سنی نه طرفده اسکان
ایده‌جکسک Il y a de quoi loger toute la Cour سرای خلقنک
جمله‌سنی اسکان ایده‌جک یر وار در On l'a bien logé فلانی
ایوجه قوندردیلر

Logé. A. ساکن ـ متمکّن ـ مقیم P. نشسته T. قونمش ـ
قوندرلمش

LOGICIEN. Qui suit la logique A. منطقی pl. منطقیون ـ
اهل المنطق P. منطق شناس T. منطق بیلور || Grand
logicien اعاظم منطقیوندن بری excellent علم منطقده فایق
الاقران

LOGIQUE. Science qui enseigne à raisonner juste A. علم
المنطق || Les règles de la logique قواعد ـ قواعد منطقیه
منطق La logique sert à toutes les autres sciences علم منطق
لزومی وار در ـ علوم سائره‌نک مجموعنه مدخلی وار در
— On appelle Logique naturelle, la disposition naturelle que l'on
a à raisonner juste A. منطق جبلّی P. منطق مادرزاد T. ذاتی
منطق || Il a une logique naturelle بو آدم منطق جبلّی‌یه
مالکدر — On dit, Être en logique, aller en logique, pour dire,
prendre des leçons de cette science ـ منطق درسنی آلمق
منطق درسنه وارمق

LOGIQUEMENT. Conformément à la logique A. حسب القاعدة
المنطق P. بر مقتضای منطق T. قاعدهٔ منطق ـ منطقجه
مقتضاسنجه || Procéder logiquement حسب القاعدهٔ منطق عمل
وحرکت ایتمک discuter قاعدهٔ منطق اوزره مباحثه ایتمک

LOGIS. Habitation, maison A. مسکن pl. مساکن ـ بیت
pl. بیوت ـ منزل pl. منازل ـ دار pl. دیار P. خانه T. او ||
Grand logis مسکن کبیر petit مسکن صغیر beau بیت احسن
کوزل او ـ خانهٔ دلارا ـ Louer un logis بر باب منزل استیجار
ایتمک Ne bouger du logis ـ خانه‌سنده ملازمت ایتمک
خانه‌سندن چیقمامق Changer de logis تبدیل منزل ایتمک
Être dans un logis d'emprunt عاریةً برمنزلده اقامت ایتمک
— Il se prend aussi pour Hôtellerie. V. ce mot.

Corps-de-logis. La masse d'un bâtiment A. امّ البنا P. آنا
بنای اصلی ـ بنا || Un corps-de-logis entre deux pavillons
ایکی کوشک آره‌سنده کائن بنای اصلی ـ Il se prend aussi
pour un logement détaché de la masse du bâtiment principal
A. بناء منفصل || Il occupe un petit corps-de-logis sur le de-
vant خانه‌نک یوزی طرفنده کائن برمنزل منفصلده مقیمدر

On appelle à la Cour, Maréchal des logis, un officier chargé
de marquer à la craie les logis qui seront occupés par les per-
sonnes de la suite de la Cour T قوناقچی Et à l'armée, un
sous-officier chargé de marquer les logis destinés pour les sol-
dats T. اردو قوناقچیسی

LOGOGRIPHE. Sorte d'énigme qui consiste à prendre en dif-
férens sens les différentes parties d'un mot A. لغز بمقطّعات
اللفظ P. چیستان بتقطیع سخن T. سوزی بولدرک چیقان
بیلمجه

LOGOMACHIE. Dispute de mots A. محافات ـ منازعة فی
الالفاظ P. بر حرف جدلکاری T. لفظ اوزرینه نزاع || Il
y a beaucoup de discussions qui ne sont que des logomachies
وافر مباحثه‌لر وار در که بیاغی الفاظ اوزرینه منازعات
بیاغی محافات قلبیلندندر ـ قبیلندندر

LOI. Règle qui ordonne ou défend certaines choses A. قانون
pl. قوانین || Observer la loi مقتضای ـ قانونی وقایه ایتمک

قانونی نقض واخفار l'enfreindre, la transgresser حکم قانونی مقتضای قانونک اجراسنده ارتکاب غش la frauder ایتمک قانونی نشر واشاعه ایتمک Publier une loi وحیله ایتمک بر قانونی علی citer قانونی فسخ والغا ایتمک abroger اقامت قانون établir طریق الاستشهاد ذکر ایتمک قانونی سرد وبیان ایتمک alléguer وضع قانون ـ ایتمک interpréter قانونی شرح وتفسیر ایتمک Se soumettre aux قوانین مرعیه‌نک obéir قانونه امتثال ومطاوعت ایتمک lois موجب ومقتضاسنه اطاعت ایتمک Il n'est pas permis par بر مقتضای قانون ـ حسب القانون جائز دکلدر les lois حکم قانوندن معاف Dispenser de la loi جواز ومساغ یوقدر شرط قانونی ایفادن عفو ایتمک ـ قلمق Modérer la rigueur d'une loi شدت قانونی تعدیل ایتمک Cela a passé en loi بو عادتده a force de loi بو ماده قانون حکمنه کیرمشدر نص قانون Le texte d'une loi قوت قانون وار در L'esprit de la loi شرط مغزای قانون ـ مراد قانون Déroger à la loi خلاف قانون حرکت ـ قانونک خلافنه حرکت ایتمک قوانین مرعیه‌نک خلافنه حرکت Violer les lois ایتمک بو کیفیت قانوندن Cela tombe dans l'exception de la loi ایتمک قانوندن شاذ عد اولنور ـ مستثنا اولان حالاته داخلدر مهابت وشرافت La majesté, la sainteté des lois مقوله‌دندر بو کیفیت قوانین مرعیه‌یه Cela est contre les lois قوانین واحکام قوانین مغایر Faire des nouvelles lois قانوندر ـ مخالفدر ایجاد قوانین جدیده ایتمک ـ جدیده وضع ایتمک

On appelle Loi naturelle, les sentimens de justice et d'équité imprimés aux coeurs de tous les hommes par l'auteur de la nature *A.* احکام طبیعیه pl. حکم طبیعی ـ طبیعت || La loi naturelle nous défend de faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'on nous fît نفسمز حقنه قبول ایده‌میه‌جکمز فعلی آخرک حقنه تجویز ایتمکدن حکم طبیعت بزی منع وزجر ایدر ـ Loi civile, les lois qui règlent les droits des citoyens entre eux بین الناس واجب الرعایه اولان حقوقک قانونی ـ Loi municipale, les lois particulières de chaque ville عرف بلده ـ قوانین مخصوصهٔ بلده ـ Et lois de la guerre, les maximes que les nations sont convenues d'observer entre elles pendant la guerre احکام وقوانین حربیه

Et lois divines, les préceptes positifs que Dieu a donnés aux hommes *A.* شریعة الله ـ شرع شریف || Les livres de la loi شریعة علمای Les docteurs de la loi اللهه دائر اولان کتب شریفه اشته شریعت الله Voilà la loi et les prophètes شرع شریف واشته انبیا ـ Loi ancienne, la loi de Moïse شریعت موسویه ـ Et loi nouvelle, loi de grâce, la loi de Jésus-Christ شریعت عیسویه || Jésus-Christ a dit dans l'Évangile, qu'il n'est pas venu détruire la loi, mais l'accomplir حضرت عیسی شریعة اللهی نسخ ایچون دکل بلکه اتمام واکمالی ضمننده نازل اولدیغنی انجیل شریفده ذکر ایلدی

On appelle Gens de loi, ceux qui font profession d'interpréter les lois *A.* pl. ارباب الفتوا *P.* فتواشناسان *T.* فتوایی بیلنلر

On dit, Se faire une loi de quelque chose, Pour dire, s'imposer l'obligation de faire cette chose *A.* الزام الشیٔ علی ذمته *P.* الزام الشیٔ علی ذمته ـ نفسه *T.* بر خود واجب کردن ذمتنه واجب قلمق ـ نفسنه واجب قلمق

On dit proverb. Nécessité n'a point de loi *A.* الضرورات تبیح المحظورات ـ Et n'avoir ni foi ni loi, pour dire, n'avoir aucun sentiment de religion ni de probité فلانک نه ایمانی ونه شریعتی وار

On dit, Faire la loi, pour dire, ordonner avec autorité absolue *A.* اجرای الحکم *P.* فرمانرانی نمودن *T.* بیورلق ـ اجرای حکم وحکومت ایتمک || C'est à lui à faire la loi حکم ماده‌سی انجق فلانه عائد در Il prétend nous faire la loi اوزریمزه اجرای حکم وحکومت دعواسنده در ـ Et recevoir la loi de quelqu'un, pour dire, se soumettre à ce qu'il voudra ordonner بر کمسنه‌نک امر وحکمنه گردنداده رضا اولمق Et subir la loi de quelqu'un فلانک امر وحکمنه اختیار مطاوعت ایتمک

Faire loi, signifie, tenir lieu de loi *T.* بدل قانون اولمق ـ عادت قانون منزله‌سنده اولمق || La coutume fait loi عادت بدل قانون اولور ـ منزله‌سنده در Aristote a longtemps fait loi dans les écoles قول ارسطو مکتبلرده وافر زمان قانون منزله‌سنده ایدی

Loi, signifie aussi, puissance, autorité *A.* حکومت *P.* فرمانرانی *T.* بیورمه || Alexandre rangea toute l'Asie sous ses lois اسکندر ذو القرنین آسیا اقلیمنک مجموعنی تحت حکومتنه ادخال ایتدردی

On appelle La loi du plus fort, la puissance que le plus fort exerce sur le plus faible *A.* الحکم لمن غلب *T.* حکم غالبکدر

Loi, se dit aussi de certaines obligations de la vie civile *A.* pl. رسم *P.* شروط واجبة الرعاية ـ قواعد مرعيّة ـ احكام مرعيّة واجبهٔ ذمّتك قواعد || Les lois du devoir *T.* يول اركان ووراه قواعد مرعيّهٔ حسن ادب de la bienséance de l'honnêteté وشروطی شروط الفت de la société نزاهت طبعك شروطی قواعد مرعيّهٔ معاشرت ـ ومعاشرت ـ On dit aussi, Les lois du mouvement قواعد وزانت de la pesanteur قواعد حركت وثقالت

Loi, en termes de monnaie, signifie, le titre auquel les monnaies doivent être fabriquées *A.* عيار

LOIN. adv. de lieu et de temps. À grande distance *A.* بعيداً ـ قاصی ـ قاصياً ـ بعيد *P.* دور ـ دورادور *T.* ايراق ـ كارين ـ محلّ Fort loin || اوزاق ـ بغايت بعيد Il demeure loin محلّ بعيددن عودت Revenir de loin بعيدده اقامت ايدر دور ـ مسافهٔ بعيده‌دن نظر ايتمك Voir de loin ايتمك دوردن Entendre de loin ايراقدن كورمك ـ بين اولمق بعيد النظر در Sa vue porte loin استماع ايتمك Parler de loin دوردن سويلشمك Pousser bien loin ses conquêtes, ses victoires موفّق اولديغی فتوحات وغزواتی اقصای غاياته عيد Nous sommes encore loin de Pâques سوق ايتدرمك ـ Figur. || Aristote a été bien loin dans la connaissance des choses naturelles فصح هنوز اوزاقدر حكيم ارسطو علم طبايع اقصای درجاتنه واصل اولمشدر Saint Thomas a été bien loin dans les matières de Théologie حضرت طوماس علم الهی‌یه متعلق موادّك اقصای درجاتنه واصل اولمشدر ـ On dit aussi, qu'un homme va plus loin qu'un autre, pour dire, qu'il a plus de pénétration que lui فلان كشی فلاندن زياده بعيد النظر در ـ Et qu'une chose va plus loin qu'on ne pense خيال وتصوّردن بر قاچ مرتبه ايراغه وارەجقدر ـ On dit aussi, Aller loin, pour dire, faire fortune اقاصیِ مراتب اقباله وارمق ـ ايلرولنمك || Il est homme d'esprit, et il a des amis à la Cour; il ira loin اصحاب عقل وكياستدن اولوب سرای همايونده دخی دوستان وخيرخواهلری اولمغله اقصای مراتب اقباله واصل اولەجغنه شبهه يوقدر Cette charge peut le mener loin بو منصب ايلرولنمسنه سبب اولەجغی دركار در

On dit, qu'un homme n'ira pas loin, s'il continue ainsi, pour dire, qu'il sera bientôt ruiné بو طورده مداومت ايدەجك چوق سورجكی يوق ـ چوق سورمز ـ اولور ايسه چوغه وارمز

On dit aussi, Pousser loin sa haine, son ressentiment بغض آشوری ايتمك ـ وعداوتنی حدّدن بيرون ايتمك

On dit, Loin de nous des pensées si funestes بو مقوله افكار بويله افكار فاسده‌يی الله ـ فاسده بزدن ايراق اولسون ـ بزدن ايراق ايليه ـ On dit aussi, Cela est plus loin de sa pensée, c'est-à-dire, fort contraire à ce qu'il pense بو مادّه يك ـ دورادور در ـ فلانك ظنّ وتصوّرندن ابعد بعيد در ـ Et figur. qu'un homme est bien loin de son compte اوزاقدر ـ فلان كمسنه تخمين وحسابندن خيليجه بعيد در ـ Et en parlant de deux personnes qui sont en traité, en marché, et qui ne peuvent convenir ensemble, qu'ils sont tous deux loin de compte برلرندن اوزاقدرلر ـ بينلرنده بون بعيد وار در

On dit proverb. Qui est loin des yeux, est loin du coeur كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit proverb., Pas à pas on va bien loin ايريشور منزل ياب ياب يوريمكله چوق منزل آلنور ـ مقصوديته آهسته كيدن

Loin, signifie aussi, un temps fort reculé de celui dont on parle *A.* عهد بعيد ـ زمان بعيد *P.* وقت دورادور *T.* ايراق وقت || Vous me parlez du temps d'Henri IV, c'est parler de loin بو فلان قرالك سلطنتندن بحث ايدرسك بو كيفيّت عهد بعيده دائر بر صحبتدر Vous me remettez à me payer dans deux ans, c'est me remettre bien loin مطلوبمی ايكی سنده ادا ايتمك اوزره تأخير ايدرسك بو حال مصلحتمی زمان بعيده براقمقدر

On dit, Parens de loin, pour dire, à un degré éloigné *A.* pl. اباعد *P.* خويشان دور دست *T.* اوزاقدن اقربا

Au Loin. Dans un lieu écarté de celui où l'on est *A.* فی البعيد محلّ *P.* بدوری *T.* ايراق يره ـ ايراغه ـ اوزاغه || Il s'en est allé au loin اوزاغه كتدی Aller chasser au loin اولمق ايچون ايراق يره كتمك

De loin en loin. À une distance considérable de lieu ou de temps *A.* بعد بُعد ـ بُعداً بعد *P.* دور بدور *T.* اوزاغه اوزاقدن ـ بعداً بعد بعد || Planter des arbres de loin en loin سيرك غرس اشجار ايتمك Il ne me vient plus voir que de loin en loin بنی كورمكه سيرك كلور

Loin, Bien loin, signifie, au lieu de, tant s'en faut que *A.* بعيداً عن *P.* دور از كردن آن *T.* شويله ايتمك بونی

طورسون || Bien loin de me remercier, il m'a dit des injures - تشكر ايتمك شويله طورسون بنى سبّ وشتم ايلدى تشكر ايتمديكندن قطع النظر بكا زباندراز سبّ ودشنام اولمشدر Bien loin de se repentir, il s'obstine dans son crime اظهار ندامت ايتمك شويله طورسون ارتكاب ايلديكى - جرم وجنحهده كما فى السابق اصراردن خالى دكلدر اظهار ندامت ايتمكديكندن قطع النظر قباحتنده اصرار ايدر Loin qu'il soit disposé à vous faire satisfaction, il est homme à vous quereller طرفكه ايفاى لازمهٔ ترضيهيه ميل ايتمك شويله طورسون معارضه ومنازعهيه آماده در

LOINTAIN. Qui est fort loin du lieu où l'on est, ou dont on parle *A.* بعيد - قاصى *P.* دورادور - دور دست *T.* اوزون - اوزاق - ايراقدهكى || Des régions, des climats lointains اقطار واقاليم بعيده Peuples lointains, nations lointaines امم واقوام بعيده

Il est aussi substantif et signifie, éloignement *A.* بعد المسافة - بعد *P.* دورى *T.* اوزاقلق || Apercevoir dans le lointain اوزاقلغه باقمق - مسافهيه نظر ايتمك

LOIR. Petit animal semblable à un rat *A.* يربوع pl. يرابيع *P.* موش دستى *T.* تارلا صچانى - عرب طاوشانى

LOISIBLE. Qui est permis *A.* جايز *P.* روا *T.* يوللو || Cela n'est pas loisible بو شئ جايز دكلدر Il vous est loisible de penser ainsi سكا كوره بو وجهله ملاحظه ايتمك جايز در

LOISIR. Temps dont on peut disposer *A.* وقت خالى pl. اوقات خالية - وقت الفراغ *P.* دم بيكارى *T.* بوش وقت - بر كمسنهنك وقت || Avoir du loisir ايشسزلك وقتى - اوقات فراغى اولمق Il emploie bien les heures de son loisir خاليهسنى وجه مناسب اوزره صرف ايدر Vous ferez cela aux heures de votre loisir, à votre loisir شونى بر وقت بروقت فراغده ايشليهجكسك - خاليده ايدهجكسك

Et espace de temps suffisant pour faire une chose *A.* مهل - مهلت - وقت || Donnez-moi le loisir de faire ce que vous désirez ديلديكنى ايتمك ايچون بكا مهلت وير Je n'ai pas assez de loisir pour y penser بو بابده صرف ذهن ايتمكه وقتم يوقدر Cet ouvrage demande du loisir بو ايش مهلت وقته محتاجدر - مديدهيه محتاجدر Vous ne me donnez pas le loisir de répondre جوابه وقت ويرميورسك

À Loisir. À son aise *A.* عند سعة الوقت - عند وقت الرفاه *P.* در هنگام آرام - در وقت آسانى *T.* بر راحتلو وقتده || Vous ferez cela à loisir, rien ne vous presse عجلهيى موجب بر شئ يوقدر شونى بر وقت رفاهده ياپ Vous y penserez à loisir بوكا بر وقت راحتده ملاحظه ايله

LOK. T. de Méd., emprunté de l'Arabe. Potion adoucissante *A.* لعوق pl. لعوقات

LOMBAIRE. Qui appartient aux lombes *A.* متعلق بالمأكم *T.* يانجق اتلرينه متعلق

LOMBES. Parties latérales de la région ombilicale *A.* مأكمة pl. مأكم - مأكمتين *T.* يانجق اتلرى

LONG. Étendu en longueur *A.* طويل pl. طوال *P.* دراز *T.* اوزون || Un champ long et étroit طويل وتنگ بر تارلا Ce jardin est long, plus large que long بو باغچه طويلدر - بو باغچهنك عرضى طولندن زياده در Le cours du Danube est fort long طونهنك مجراسى بغايت اوزوندر Barbe longue لحيهٔ طويله - اوزون صقال Habit long لباس طويل - لباس طويل الذيل - اوزون بويلو لباس Avoir la taille longue بالا قد - بلند قد اولمق - طويل القامه اولمق - افراشته قد - اوزون بويلو اولمق

Long. Qui dure long-temps *A.* مديد - طويل *P.* ديربار - دراز *T.* اوزون || Le temps est long à qui attend انتظارده اولانه كوره وقتلر اوزون كورينور Cela ne sera pas de longue durée مديد البقا شئ دكلدر Il y a un très long-temps qu'on ne l'a vu فلان كشى مدت مديدهدنبرو كورنمش دكلدر Son absence a été longue مدت غيابى مديد وطويل ايدى Un long voyage, un long règne سفر مديد وسلطنت مديده De longues souffrances آلام مديده Une longue et heureuse vie عمر مديد وميمون Un bail à longues années سنين مديده ايچون الزام اولنمش مالكانه Cela est d'une longue discussion بو مادّه مباحثهٔ مديدهيه محتاجدر Un A long الف ممدود

On dit figur., en parlant des hommes puissants, qu'ils ont les bras longs, les mains longues *A.* صاحب اليد الطولى *P.* صاحب دست بلند ودراز *T.* الى اوزون

On dit qu'un ouvrage, qu'une affaire est de longue haleine, qu'une besogne est bien longue, pour dire, qu'elle demande beaucoup de temps *A.* محتاج الى وقت المديد - محتاج الى وقت الطويل *P.* درازآهنگ *T.* اوزون اوزادى وقت استر

On appelle Lunettes de longue vue, les lunettes d'approche. V. ce mot. — Et voyages de long cours, les voyages des pays

éloignés A. اسفار بعيدة P. سفرهای دور دست - سفرهای
دراز آهنگ T. اوزون اوزاق سفرلر

Il signifie aussi, lent, tardif A. بطیء - بطیء الحرکة P. دیرکار
T. کیج طاورانور - آغر - آغر طاورانور || Que vous êtes long!
بو نقدر بطیئسک Cet ouvrier est long à tout ce qu'il fait بو
ایشجی هر ایشنده بطیء الحرکه در Les arbres sont longs
à croître اشجارک نشو ونماسی بطیئدر - آغاجلر بیومکه
آغر طاورانور - آغاجلرک بیومسی آغردر

Long, signifie aussi, longueur A. طول P. درازی T. اوزونلق
|| Cela a dix aunes de long بونک اون ذراع طولی واردر
Il est couché de tout son long بسبتون اوزونلغنه یاتدی En
long et en large بالطول والعرض Il faut mettre ce bois en long
بو آغاجی اوزونلغنه وضع اولنمق اقتضا ایدر - On dit, Pren-
dre le plus long, pour dire, aller en quelque lieu par le plus
long chemin طریق طویلی اخذ ایتمک - راه دورادوردن
روانه اولمق - Et figur. || Vous avez pris le plus long dans
cette affaire بو خصوصده اسباب دورادوره تشبث ایلدک

On dit aussi d'un homme qui diffère et recule, qu'il tire de
long T. ایپه اون سرر

Le long, du long, au long. Phrases qui signifient, en côto-
yant A. مدی الطول - طایلاً ماطال P. بدرازی T. اوزونلغنه
- بوینجه - بویدن بویه || Tout le long de la rivière نهرک
اوزونلغنه Aller tout du long de l'eau نهرک اوزونلغنه طوغری
وارمق Tout le long de la prairie صحرانک طایلاً ما طال
نهایتنه قدر du chemin مدی الطول الطریق - یولک
بویدن بوینه - اوزونلغنه

Il se dit aussi du temps, et signifie, durant A. ما دام -
مدی الایام P. تا بانجام وقت T. وقتک اوزونلغی
قدرنجه || Il a jeûné tout le long du carême مدی الایام الصیام
پرهیز ایلدی Tout du long de l'année ما دام مدة السنه

Au long, signifie aussi, amplement A. على وجه التطويل -
مفصّلاً - على وجه التفصيل P. طول ودراز - بدرازی T. اینـنه
اوزوننه - تفصیل اوزره || Il a expliqué cela bien au long
بونی تفصیل اوزره شرح وبیان ایلدی Je vous écrirai
plus au long على وجه التفصيل طرفکه تحریر ایده‌جکم
Je vous ai parlé au long مفصّلاً سکا سویلدم

À la longue. Avec le temps, à la continue A. بمرور الایام
- بامتداد الاوقات P. بگذارش زمان T. کیده‌رک || Il mar-
che bien les premiers jours, mais à la longue il se lasse ابتداکی
کونلرده مشی ورفتاری ایودر انجق مرور ایام ایله یوریلور
À la longue on en viendra à bout امتداد وقت ایله بوکا
ظفریاب اوله‌جقلردر

De longue main. Depuis long-temps A. من امد المديد -
من قديم الايام - من زمان القديم P. از دیرباز - از قدیم
T. چوقدنبرو - چوق زماندنبرو || Je le connus de longue
main فلانی امد مدیددنبرو بیلورم Il est mon ami de lon-
gue main من قدیم الایام دوستمدر

LONGANIMITÉ. Il se dit de la clémence de Dieu, qui diffère
la punition des méchants A. امهال الهیّ فی مجازاة الاشرار
|| C'est abuser de la longanimité de Dieu que de persister dans le péché
معصیتده مداومت ایتمک مجازات اشرار خصوصنده امهال
الهینک قدرینی بیلمامکدر - Et de la clémence d'une grande
âme A. امهال المجازات || On ne saurait trop nier la lon-
ganimité de ce prince اول پادشاهک امهال مجازات بابنده
مجبول اولدیغی شیمهٔ کریمه‌یی وصف وستایشدن لسان
قال عاجزدر

LONGE. La moitié de l'échine d'un veau depuis le bas des
épaules jusqu'à la queue A. شطر المتن العجل P. نیم شکلهٔ
پشت گوساله T. بوزاغینک صرتی کچه‌سی || Manger d'une
bonne longe لطیف ولذیذ بوزاغی صرتی کچه‌سندن یمک

Et un morceau de cuir coupé en long, en forme de courroie
A. قدّة P. پژاژ T. قایش || Ce cheval rompra sa longe آت
قایشنی قیره‌جقدر Mener un cheval par la longe آتی قایش
ایله چکوب کوتورمک

LONGER. Aller le long de... A. طولاً مشی - طولاً مرور P.
بدرازی روانه شدن T. اوزونلغنه کتمک - بویدن بویه
|| L'armée longea la rivière عسکر ساحل نهری بویدن وارمق
اوزونلغنه طوغری - نهرک قییسندن - بویه مرور ایلدی
کچوب کتدی

LONGÉVITÉ. Longue durée de la vie A. طول العمر - امتداد
العمر - تملّی العمر P. جاندرازی - درازئ عمر T. عمر اوزونلغی

LONGIMÉTRIE. L'art de mesurer les longueurs A. فنّ المساحة
الاطوال

LONGITUDE. T. de Géogr. La distance en degrés d'un lieu au
premier méridien A. طول || On compte les degrés de longitude
depuis le premier méridien درجات طول دوائر نصف النهارک

Prendre les longitudes اوّلكيسندن اعتبار ايله حساب اولنور درجات طولى اخذ ايتمك Ce lieu a tant de degrés de longitude, tant de latitude بو محلّ طولكك شو قدرنجى وعرضكك شو قدرنجى درجه‌سنده در

LONGITUDINAL. Qui est étendu en long *A.* طولانىّ ـ مستطيل *P.* دراز *T.* اوزون ‖ Les membranes qui composent les vaisseaux, sont tissues de deux plans de fibres, les unes circulaires, les autres longitudinales بدن انسانده اولان اوعيه‌نك مابه تركيبارى اولان انجه زارلر بعضاً مستدير وبعضاً مستطيل اولەرق ايكى نوع الياف دقيقه‌دن منسوجدر

LONGITUDINALEMENT. En longueur *A.* طولاً ـ مستطيلاً *P.* بدرازى *T.* اوزونلغنه ‖ Mesurer une chose longitudinalement بر شيئى اوزونلغنه اولچمك

LONG-TEMPS. Pendant un long espace de temps *A.* امد مديد ـ مدّة مديدة ـ طول الدهر ـ طول الزمان *P.* بسيار وقت *T.* مدّتها ـ چوق زمان ‖ Cela dure long-temps بو شيئ طول مدّت زمان مستمرّ وپايدار اولور Il a étudié trop long-temps مديده مطالعه‌يه مداومت ايلدى Cela est fait depuis long-temps چوقدنبرو ياپلمشدر ـ امد مديددنبرو ياپلمشدر

LONGUEMENT. Durant un long temps *A.* على وجه ـ طويلاً التطويل *P.* دور ودراز *T.* اوزون اوزادى ‖ Vivre longuement طويلاً معمّر اولمق parler ـ على وجه التطويل سويلمك تطويل كلام ايتمك ـ طويلاً تكلّم ايتمك

LONGUEUR. Étendue en long *A.* طول pl. اطوال *P.* درازى *T.* اوزونلق ‖ Grande longueur طول عظيم juste طول تامّ Cette côte de mer a tant de longueur بو ساحل وصحيح عصانك La longueur d'un bâton بحرك طولى شو مقدار در طولى ـ قدّى d'une robe ثوبك طولى

Il se dit aussi de la durée du temps *A.* امتداد ـ طول ‖ La longueur du temps lui a fait oublier... طول زمان تقريبيله بو شيئ خاطرندن چيقمشدر La longueur des jours et des nuits درازئ ليل ونهارك طولى ـ امتدادى d'une harangue موعظه‌نك اوزونلغى ـ موعظه

Il signifie aussi, lenteur *A.* مطاولة pl. مطاولات *P.* ديركارى *T.* اوزاتمه ـ كيجكدرمه ‖ Ce sont des langueurs insupportables بو حالات مطاولات طاقتگداز قبيلندندر Il ne veut point finir cette affaire, il tire les choses en longueur مرادى بو مصلحتى تكميل ايتمك اولمديغندن هر شيده مطاوله‌دن ايتديكى خالى دكلدر Je suis ennuyé de ses longueurs مطاولاتدن بكا فتور وكلال كلمشدر

LOPIN. Morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *P.* لقمه *T.* لقمه

LOQUACITÉ. Habitude de parler beaucoup *A.* كثرة الكلام *P.* بسيار گويى *T.* كوزه‌لك ‖ Cet homme est d'une loquacité fatigante خلقى ـ كثرت كلامى خلقى بيقدرر بر آدمدر اوصاندرر

LOQUET. Sorte de fermeture fort simple, et qui s'ouvre ordinairement en haussant *A.* سطام *P.* آلنده *T.* مندال ‖ Cette porte ne ferme qu'au loquet بو قپو يالكز بر مندال ايله قپانور

LORGNER. Regarder du coin de l'oeil *A.* الماح النظر ـ لحظ ـ لحظان ـ عطف اللحاظة *P.* بكوشهٔ چشم نگرستن ـ چالوب آلمه ـ كوز اوجيله باقمق *T.* نيم نگاه انداختن ـ بر كمسنديه الماح نظر ايتمك ‖ Lorgner quelqu'un باقمق ـ عطف نيم نگاه ايتمك ـ On dit, Lorgner une charge, une maison, pour dire, avoir des vues sur une charge, sur une maison ـ بر منصبه وبر خانه‌يه عطف لحاظهٔ رغبت ايتمك نصب عين ايتمك ـ اطماح نظر ايتمك

LORGNETTE. Petite lunette qu'on tient à la main *T.* ال كوزلكى

LORGNEUR. Celui qui lorgne *A.* لمّاح *P.* نگران بكوشهٔ چشم *T.* كوز اوجيله باقيجى

LORIOT. Oiseau qui a le plumage de couleur jaune et verdâtre *T.* فلوريه قوشى

LORS. Dans le temps de *A.* حين ـ عند *P.* در ـ در هنگام *T.* وقت ـ وقتده ـ ده ‖ Lors de son élection انتخابى وقتنده de son mariage وقت ازدواجنده de son avénement au trône تخت سلطنتده جلوسنده ـ On dit, Pour lors, pour dire, en ce temps-là *A.* فى ذلك الوقت *P.* در آن وقت ـ آنگه *T.* اول وقتده ـ Dès-lors, pour dire, dès ce temps-là *A.* من ذلك الوقت *P.* از آندم *T.* اول وقتدنبرو ـ Dès-lors, se dit aussi pour Dès-là, par forme de conséquence *A.* بناءً على ذلك *P.* بنا برين *T.* بوندن اوترى ‖ Cet accusé est en fuite, dès-lors il est fort suspect حقنده عزو تهمت اولنان شخص غايب وتا بديد اولمشدر بنا برين بغايت مظنوندر

LORSQUE. Quand *A.* اذا *P.* انگه كه *T.* ده ـ قچن ‖ Lorsqu'il partit عزيمت ايلدكده ـ قچن عزيمت ايلدى Lors-

que vous serez arrivé وصولكده ـ قچن واصل اولور ایسهك واصل اولدیغكده ـ

LOT. Portion d'un tout qui se partage entre plusieurs personnes *A.* حصّة pl. حصص ـ سهم pl. اسهام *P.* بخش ـ *T.* پای ‖ Faire des lots تنظیم اسهام ایتمك Voilà trois lots, choisissez اشته اوچ سهم ایچندن اختیار ایله Les lots ont été tirés au sort حصص واسهام بالمقارعه توزیع Ce lot-là est plus fort que l'autre بو سهم دیگرندن زیاده در اولندی

Figur. *A.* نصیب *P.* بهره ـ روزی *T.* قسمت ‖ Mon lot est d'être persécuté بنم نصیبم دائما مظهر تعرّض اعدا Le ridicule et le mépris sont son lot قسمتنی مظهر خزی وحقارت اولمقدر اولمقدر

LOT. Ce que gagne à une loterie celui à qui il échoit un bon billet *A.* سهم فایز *P.* سهم اندوز *T.* نصیب سود قزانلمش سهم

LOTERIE. Espèce de jeu de hasard où les lots sont tirés au sort *A.* قمار القرعة ـ قرعة *P.* قرعه اندازی *T.* بازیچهٔ قرعه قرعه انداختن *P.* ضرب القرعة *A.* Tirer une loterie ‖ اویونی *T.* قرعه آتمق Ouvrir une loterie افتتاح قرعه اویوننه قپاتمق ـ قرعه اویوننی ختم ایتمك fermer ایتمك

LOTION T. de Méd. Lavage. V. ce mot.

LOTIR. Faire des lots à partager entre plusieurs personnes *A.* ترتیب بالحصص *P.* بخش بخش کردن *T.* پای پای ‖ Lotir حصّه حصّه ایتمك ـ پای پای ایتمك ـ بولمك une succession ترکه مالنی حصّه حصّه ایتمك Les libraires ont acheté la bibliothèque d'un tel en commun, et puis ils l'ont lotie entre eux صحّافلر فلاننك کتبخانه سنی اشتراکاً مبایعه ایدوب صکره کتابلری حصّه حصّه بولوب بینلرنده تقسیم ایتمشلر در

LOTI. *A.* مرتّب بالحصص *P.* بخش بخش کرده *T.* پای پای اولمش

LOTISSEMENT. Action de faire des lots. V. Lotir.

LOTOS ou **LOTUS.** Arbre *A.* میس *P.* میس *T.* یبان ییری آغاجی

LOUABLE. Digne de louange *A.* مستحقّ المدح ـ ممدوح پسندیده ـ شایان ستایش *P.* مستحسن ـ مندوب ـ *T.* سزاوار پسند وتحسین ـ اوکلمکه کرکلو ـ اوکلملو ‖ Vous êtes très-louable d'en avoir usé comme vous avez fait بو وجهله

C'est حرکتكز حسبیله بغایت ممدوح اولمش اولدك une chose louable بر عمل مندوبدر ـ برامر ممدوح ومستحبدر Et qui est de la qualité requise *A.* مستحسن ـ محمود ـ Du sang louable دم محمود du pus *P.* جیّد *T.* ایو نیكو ‖ ایو Des matières louables ایو ایرین ـ قیح جیّد ـ قیح محمود مواد محموده

LOUAGE. Transport de l'usage de quelque chose pour un certain temps et pour un certain prix *A.* کرا *P.* کراش ـ کرایه ویرمك ـ *T.* کرا ستره ـ کرایه ‖ Donner à louage ایجار ایتمك ـ کرا ایله ویرمك Prendre à louage استکرا استیجار ایتمك ـ کرالمق ـ کرا ایله طوتمق ـ ایتمك Le louage d'une maison منزل کراسی Il paye tant de louage کرا Un cheval de louage اولدرق شو مقدار اقچه ویردی کرا بارکیری

LOUANGE. Éloge *A.* نعت pl. نعوت ـ مدحت ـ مدیحة ـ pl. مدایح ثنا pl. ثنایا *P.* ستایش *T.* اوکمه ـ مدح ‖ Louange excessive مدیحهٔ مفرطه fade مدیحهٔ بیمزه ـ دادسز grossière مدحت غلیظه ـ مدح قبا بر مدح délicate مدح Mériter des louanges مستحق مدح وثنا اولمق نازکانه Cela est digne de louange شایان مدح وستایش بر مادّه در Publier, célébrer les louanges de quelqu'un بر کمسنه نك حقنده نشر مدایح وثنایا ایتمك C'est un homme au-dessus des louanges qu'on lui donne حقنده ایتدکلری مدایح وثنایانك ما فوقنده بر ذات ستوده صفاتدر Toute la terre retentit des louanges de ce prince بو پادشاهك مناقب ومدایحی بانگ مدایح وستایشی ـ ولوله انداز چار اقطار جهاندر طنین انداز قبهٔ افلاکدر ـ En parlant de Dieu, on emploie les mots *A.* ثنا ـ حمد ‖ Louange soit à Dieu اللهه حمد وثنا Chanter les louanges de Dieu جانب باری یه حمد اولنسون وتسبیح ایتمك

LOUANGER. V. Louer.

LOUANGEUR. Qui loue sans discernement *A.* مدّاح فاحش ـ *P.* هرزه گو *T.* ستایشخوان اوکیجی ‖ بوش بوشنه C'est un fade louangeur بر مدّاح هرزه گو وبیمزه در C'est un louangeur à gages وظیفه لو بر مدّاح فاحشدر

LOUCHE. Qui a la vue de travers *A.* احول *P.* کژ چشم ـ احولدر ‖ Il est louche شاشی *T.* کلیگ ـ کاژ ـ چشم کشته Il a un oeil louche بر کوزی شاشیدر Cette femme est louche

حولا بر قاریدر

On dit, qu'une phrase, qu'une expression est louche, pour dire, qu'elle n'est pas bien nette A. تعبیر مشتبه ـ کلام مشتبه P. ـ شبهه‌لو سوز T. تعبیر شبهه دار ـ سخن شبهه دار شبهه‌لو صحبت ـ Et qu'une action est louche, qu'il y a du louche dans cette conduite, pour dire, qu'elle est équivoque A. فعل شبهه‌لو ایش T. کار شبهه دار P. مشتبه

LOUCHER. Avoir la vue de travers A. احولال P. کژ چشم بودن T. شاشی اولمق ـ شاشیلق || Voilà un bel enfant, c'est dommage qu'il louche اشته بر طفل خوشلقا یازیق که شاشیدر

LOUER. Donner à louage A. ایجار ـ اکرا P. بکرایه دادن بر || Louer une maison کرایه ویرمک T. بکراش دادن ـ منزلی کرایه ویرمک Louer un appartement dans sa maison خانه‌سنده بر دائره‌یی کرایه ویرمک Louer des livres, des chevaux کتاب وبارکیر ایجار ایتمک C'est un pauvre homme qui se loue à la journée کونده‌لک ایله ایجار اولنور بر زیاده ویرنه ایجار اولنور Il se loue à qui plus lui donne فقیر در بکراش گرفتن — Et prendre à louage A. استیجار ـ استکرا P. بکراش گرفتن ـ T. کرا ایله طوتمق ـ کرالمق || Il va quitter cette maison, il a loué une autre آخر بر منزل استکرا ایتمکله بو خانه‌یی ترک ایده‌جکدر Louer des ouvriers à la journée کونده‌لک ایله عمله استیجار ایتمک

Loué. A. مستکرا P. بکرایه گرفته T. کرالنمش

LOUER. Donner des louanges A. ثناء ـ تمدیح ـ مدح P. ستایش کردن ـ ستودن T. اوکمک ||- Louer hautement فلانکی علنا وجهارا مدح ایتمک Louer ses belles actions مآثر جمیله‌سنی مدح ایله ذکر وثنا ایتمک Il en sera loué de tous les gens de bien بالجمله ارباب خیرک مدح وثناسنه مظهر اوله‌جقدر Presque tous les hommes aiment à être loués اکثر ناس مدح اولنمقدن حظ ایدر Il est malséant de se louer soi-même مدح نفس ایتمک آدابدن دکلدر

En parlant de Dieu A. ثناء ـ حمد ـ تمجید ـ تسبیح || Louer et remercier Dieu اللهه شکر وحمد ایتمک Loué soit à jamais le saint nom de Dieu باری تعالینک اسم شریفی دائم مجید اولسون

Se louer. Se donner des louanges A. تمدح P. خودستایی نمودن T. اوکلمک

Se louer de quelqu'un. Témoigner qu'on est content de lui A. اظهار الممنونیة P. خشنودی نمودن T. خشنود اولمق || J'ai sujet de me louer de lui, il en a toujours fort bien usé avec moi بنم ایله دائما خوش معامله اوزره کچندیکندن ممنونم کندودن ـ Il se dit aussi des bêtes et des choses || Je me loue fort du cheval que vous m'avez prêté بکا عاریة ویردیککز آتدن بغایت ممنونم Se louer de l'effet d'un remède عجک عملندن ممنون وخشنود اولمق

LOUEUR. Celui qui fait métier de donner quelque chose à louage A. مکاری ـ کرا P. بکرایه دهنده ـ کراش T. کراجی بارکیر کراجیسی Loueur de chevaux || کراجیلک ایدن ـ

LOUEUR. Qui donne des louanges. Il ne se dit qu'en mal A. مدّاح P. مدیحه گوی ـ ستایش خوان T. اوکیجی || C'est un loueur perpétuel بر مدّاح دائمیدر Un loueur impertinent مدّاح بیحیا

LOUIS. Monnaie d'or de France T. فرانسز آلتونی

LOUP. Animal du genre des chiens A. ذئب pl. ذئاب ـ کلب ذئب P. گرگ T. قورد ـ یبان کوپکی || Grand loup بزرگ جلد ذئب Peau de loup کنج قورد jeune ایری قورد ـ کبیر قورد پوستکیسی ـ Un loup qui emporte une brebis قویون قاپمش بر قورد

On dit proverb. Enfermer le loup dans la bergerie, pour dire, laisser quelqu'un dans un lieu où il peut faire beaucoup de mal قوردی قویون آغیلنده قپاتمق ـ Et qu'un homme a vu le loup, pour dire, qu'il est extrêmement rompu dans les affaires اسکی قوردلردندر ـ گرگ باراندیده در ـ Et mettre quelqu'un à la gueule du loup, pour dire, l'exposer à un péril évident بر کمسنه‌یی قوردک آغزینه ویرمک

Loup. Nom d'une constellation A. الذئب

LOUP-CERVIER. On nomme ainsi le lynx. V. ce mot.

LOUPE. Tumeur qui vient sur la peau, et s'augmente quelquefois jusqu'à une grosseur prodigieuse A. سلعة P. دامغول T. اور

Il se dit aussi d'un verre convexe qui grossit les objets à la vue A. منظرة الدقاق P. خرده‌بین T. آبگینهٔ خرده شیٔ || Se servir d'une loupe, pour lire de très-petits caractères کوره‌جک شیشه یک اوفاق یازو قرائتی ایچون خرده بین شیشه‌سی قوللنمق

LOUP-GAROU. Homme que le peuple suppose être sorcier, et courir les rues et les champs transformé en loup *A.* قطرب *P.* قایش بالدر *T.* دوال پا

LOURD. Pesant *A.* ثقیل pl. ثقال *P.* رزین - گران - حمل *T.* آغر || Un fardeau bien lourd گرانسنگ - سنگین Cette charge est trop lourde آغر یوک - بار گران - ثقیل pour ce cheval بو بارکیر ایچون اولقدر حموله غایت آغر در

Il signifie aussi, lent dans les mouvemens *A.* العث - راضم - دپرنشی - قابران *T.* کند پا *P.* بطئ العمل - ثقیل الحرکة - فلان مملکتک || Les chevaux de Flandre sont lourds آغر آتلری کند پا در C'était autrefois un homme agile, mais il est devenu bien lourd مقدما خفیف الحرکه ایکن بطئ گرانجان *P.* ثقیل المزاج *A.* Figur. Ennuyeux - العمل اولدی بغایت || C'est un homme très-lourd صیقندیلو *T.* گرانسایه - بلید - بطئ الذهن *A.* Et stupide - ثقیل المزاج بر آدمدر بطئ کند *T.* عقلی کند || Il a l'esprit lourd کند ذهن *P.* الذهن الذهن بر آدمدر

Il signifie aussi figur., rude à faire *A.* مثقل - مصلع *P.* گران *T.* آغر Il ne se dit qu'en ces phrases: Lourde besogne بر آغر Lourde tâche آغر بر ایش خدمت

On dit aussi, Une lourde faute *A.* قباحت غلیظة *P.* گناه گران *T.* آغر صوچ

LOURDAUD. Grossier et maladroit غلیظ الطبع *P.* کند مزاج *T.* قبا || Un gros lourdaud بر شیشمان قبا آدم Un lourdaud de village کویلو بر قبا آدم

LOURDEMENT. Pesamment *A.* بالثقالة *P.* گرانکارانه *T.* آغرلق ایله || Tomber lourdement آغرلق ایله یره دوشمک

LOURDEUR. V. Pesanteur.

LOUTRE. Animal amphibie, qui se rapproche des martres *A.* صو سموری

LOUVE. La femelle du loup *A.* ذئبة - سنداو pl. سنداوون *T.* دیشی قورد *P.* گرگ ماده

LOUVETEAU. Petit loup *A.* جرو الذئب *P.* گرگ بچه *T.* قورد انیکی

LOUVOYER. T. de Mar. Faire plusieurs routes sur mer en portant le cap tantôt d'un côté, tantôt d'un autre, pour mieux profiter du vent *A.* سیر فی البحر عایراً *P.* بدریا کج ومج ره *T.* پیمودن اولطه‌یه - اولطه ایله یوریمک - اولطه ایتمک || Notre vaisseau fut long-temps à louvoyer سفینه‌مز وافر زمان اولطه ایله یورر ایدی Nous fûmes contraints à louvoyer اولطه‌یه چیقمغه مجبور اولدق

LOXODROMIE. T. de Mar. La ligne courbe qu'un vaisseau décrit, en suivant toujours le même rumb de vent *A.* سیر متمایل *P.* یان یورویش *T.* روش کج

LOYAL. Qui est de la condition requise par la loi, par l'ordonnance *A.* موافق بالعرف والقانون - قانونی || Marchandise bonne et loyale موافق عرف وقانون اولان مال جید — On dit en termes de Pratique, Les frais et loyaux coûts, pour dire, les frais légitimement faits مصارف قانونیه - موافق عرف وقانون اولان مصروفات

Figur. Plein d'honneur et de probité *A.* محق - اهل الحقانیة - مقرون بالحقانیة - ارباب الحقانیة - *P.* راستکار *T.* طوغری || C'est un homme loyal ارباب حقانیتدن بر آدمدر Un procédé حقانیته مقارن برعمل ممدوحدر Sa conduite est très-loyale مسلک وحرکتی مقارن راستکاری وحقانیتدر

LOYALEMENT. Avec fidélité, de bonne foi *A.* بحقانیة - بالصدق *P.* صادقانه - راستکارانه - محقانه *T.* طوغریلق ایله || Vendre loyalement بالصدق والحقانیه بیع ایتمک se comporter بالصدق والحقانیه عمل وحرکت ایتمک

LOYAUTÉ. Fidélité, probité *A.* حقانیت - صدق الطویة *P.* راستکاری *T.* طوغریلق

LOYER. Ce que le locataire donne pour le prix de la location *A.* اجارة - کرا *P.* کراش - کرایه - سترة *T.* کرا || Prendre une maison à loyer بر منزلی کرا ایله طوتمق Donner à loyer کرایه ویرمک Payer un gros loyer de maison کلیتلو خانه کراسی ویرمک

Il signifie aussi, salaire *A.* اجرت *P.* مزد *T.* اجرت || Celui qui retient le loyer du serviteur et du mercenaire; est maudit de Dieu خدمتکار وایشجی اجرتنی الیقویان کشی عند الله المتعال مظهر لعن ونفرین اولور

Et récompense *A.* اجر - جزا - مجازات *P.* پاداش *T.* قارشولق || Toutes les actions recevront leur loyer en l'autre monde آخرتده کافه اعماله جزا اولنه‌جقدر L'honneur est le loyer de la vertu صلاح حالک مجازاتی عز وشرفدر

LUBRICITÉ. Penchant violent d'un sexe vers l'autre *A.* شبق

غلمت ـ .P ربوخه‌كارى .T هوس زنا آزغنلغى || Pour satis-
faire sa lubricité استيفاى حظ ـ غلمت طبعنى اغنا ايچون
Lubricité insatiable غنا كتوريلەميه‌جك شبق غلمت ضمننده
وغلمت

LUBRIFIER. Rendre glissant *A.* ايراث الملوسة *P.* لغزان
كردن *T.* صيرنجق ايتمك || La mucosité des intestins sert
à les lubrifier امعاده اولان مادّهٔ مخاطيّه ملوستلرينه باعث
اولور

LUBRIQUE. Qui a de la lubricité *A.* مغليم ـ غلّيم *P.* ربوخه
پرست *T.* زنايه آزغون || Homme lubrique غلّيم ادم Mouve-
mens, actions, paroles, regards lubriques افعال وحركات غلمت
نما واقوال وانظار شبق انتما

LUBRIQUEMENT, adv. *A.* مغلماً *P.* ربوخه انگيزانه *T.* زنايه
آزغنلق ايله

LUCARNE. Sorte de fenêtre pratiquée au toit d'une maison
A. كوّة ـ جلى pl. كواء *P.* روشندان *T.* باجه || Petite lu-
carne جلى صغير Il a passé par la lucarne باجه‌دن كچدى

LUCIDE. Il ne se dit qu'en cette phrase, où en parlant d'un
homme qui a le cerveau attaqué, et qui raisonne bien en cer-
tains momens, on dit, qu'il a des intervalles lucides بومجنونك
عقلى بالمواتره ـ آرالق آرالق نوبات عقل وشعورى وار در
عودت ايدر دقيقه‌لرى وار در

LUCRATIF. Qui rapporte du lucre *A.* كثير النما ـ وفير الربا
وفير المكاسب ـ كثير المنافع *P.* سودمند ـ نما دار *T.* كارلو
منصب || Un métier lucratif بر صناعت كثيرة المنافع emploi
نما دار

LUCRE. Gain, profit *A.* ربح ـ نما ـ نفع ـ منفعت pl.
منافع *P.* سود *T.* كار ـ قزانج || Travailler pour le lucre تحصيل
نما ومنفعت ضمننده سعى ايتمك Il travaille moins pour
le lucre que pour l'honneur ربح ونما ايچون سعى ايتميوب
تحصيل عزّ وشرف ضمننده چالشور

LUETTE. Petit morceau de chair long, qui est à l'entrée du
gosier *A.* لهات pl. لهوات ـ ملاذة *P.* گده *T.* ديلجك ||
Il a la luette enflée ديلجكى شيشكندر relâchée استرخاى
ديلجكى كوشيوب صارقدى ـ لهاتى وار در

LUEUR. Clarté faible *A.* لمعة ـ لمعة ضعيفة *P.* كم روشنى
T. ايشق || Lueur blafarde لمعهٔ تيره وتار faible لمعهٔ ضعيفه
On commence à voir quelque lueur du côté de l'Orient جانب
مشرقدن بر لمعهٔ ضعيفه ظهوره باشلادى La lueur de la
lune لمعهٔ قمر des étoiles لمعهٔ كواكب du feu لمعهٔ نار ـ
آتش ايشغنده اوقومق Lire à la lueur du feu آتشك ايشغى
كورونش *T.* نمايش *P.* لمحة ما ـ لمعة ما ـ لمعة *A.* Figur. ـ
|| Il a quelque lueur d'esprit فلانده لمعة ما عقل وار در
Il y a quelque lueur d'esprit dans ce qu'il dit كلامنده بر
لمعهٔ عقل وار در Voir briller quelque lueur de fortune
نوعمّا بر لمعهٔ اقبال مشاهده ايتمك Avoir quelque lueur
d'espérance فلانك بر لمعهٔ اميدى اولمق Une fausse lueur
d'espérance لمحهٔ كاذبهٔ اميد

LUGUBRE. Funèbre, qui marque de la douleur *A.* فجيع ـ
فاجع ـ حزين ـ موجب الحزن *P.* ماتمنما ـ ماتمى ـ
اندوهناك ـ حزن انگيز *T.* تاسه‌لو ـ تاسه كتوريجى ||
Voix lugubre صداى حزين Plainte شكواى فجيع Spectacle
تماشاى ماتمنما Appareil موكب ماتمى Contenance triste et
lugubre وضع كدر آلود وماتمنما Cris lugubres اصوات فاجعه
habits البسهٔ ماتمنما pensées افكار فجيعه On n'y voit rien
que de lugubre اول محلده صور موجبة الحزندن غيرى شئ
مشهود دكلدر

LUGUBREMENT, adv. *A.* فجيعاً ـ حزيناً ـ بالحزن *P.*
ماتمكارانه ـ حزن انگيزانه *T.* تاسه ايله || Chanter lugubre-
ment حزيناً تغنّى ايتمك Être vêtu lugubrement لباس
ماتم ايله ملبّس اولمق

LUI. Pronom. *A.* هو *P.* او ـ آن *T.* وى ـ اول

LUIRE. Éclairer, jeter de la lumière *A.* لمعان ـ التماع ـ
اشراق ـ نشر الضياء *P.* درخشيدن *T.* پارلدامق || Quand le
soleil luit شمسك حين لمعاننده Le jour qui nous luit
ديده‌مزه لمعان ايدن ضياى نهار Dès que la lune commen-
cera à luire نور قمرك التماعى عقيبنده Dès que le jour
luira لمعان صبح عقيبنده On entrevoit quelque chose qui luit
au travers de ces arbres بو اشجار آره‌سنده لمعان ايدر بر شئ
كورينور ـ نشر ضيا ايدر بر شئ ـ Figur. || Voilà un rayon
d'espérance qui nous luit اشته افق مرامدن بر شعاع اميد
لمعانه باشلادى

LUISANT. Qui luit *A.* لامع ـ مضئ ـ منير ـ مستنير *P.*
رخشان ـ درخشان ـ ضيا پاش *T.* پارلداييجى || Une étoile
luisante كوكب لامع ـ كوكب مضئ ـ اختر رخشان
Il signifie aussi, qui a quelque éclat *A.* مجلا *P.* پرتو

پارلاق .T تابدار ـ ناك

Il est aussi subst. .A جلا ـ برقان .P فروغ ـ روشنايى .T

بو ثوبك پارلاقلغى Le luisant de cette étoffe || پارلاقلق

LUMIÈRE. Clarté, ce qui éclaire .A ضوء ـ ضيا ـ نور .P فروغ

ضياى .T آيدينلق || Lumière éclatante پرتو ـ تابش ـ تاب ـ

ضياى directe ضياى ملايم douce ضياى وهّاج vive متلالى

réfléchie ضياى منعكس Dieu dit: Que la lumière مستقيم

soit faite, et la lumière fut faite فقال الله ان يكون نور

ضيانك تسطع وانتشارى L'éclat de la lumière فكان نور

la réfraction ضيانك تقاطع وتكاسرى la réverbération

Un rayon de lumière بر شعاع ضيا Cela jette انعكاس ضيا

beaucoup de lumière بو شئ نشر ضياى فراوان ايدر La lu-

mière du soleil ضياى شمس ـ نور شمس du jour ضياى نهار

d'un flambeau آيدينلغى ـ مشعله نك ضياسى Le soleil

donne la lumière au monde شمس تابان عالمه افاضهٔ نور ايدر

répand sa lumière partout كافهٔ اقطار وانحايه نشر ضيا ايدر

La lune et les autres planètes empruntent leur lumière du soleil

قمر وسائر كواكب سيّاره شمسدن استفاضهٔ نور ايدر Les

étoiles fixes ont une lumière qui leur est propre ثوابت بنفسها

مضيدر ـ On appelle poétiquement le soleil, Le père de la lu-

mière نيّر اعظم ـ On dit aussi, Commencer à voir la lumière

du jour, pour dire, naître عالم هستى وشهودى رؤيته باشلامق

ـ Et jouir de la lumière, pour dire, vivre مشاهدهٔ نور دنيا

ايله كامياب اولمق ـ Et perdre la lumière, pour dire, mou-

rir نور حيات ـ ديدهٔ حيات پوشيدهٔ پردهٔ ممات اولمق

ـ On dit d'un homme devenu aveugle, qu'il a زايل اولمق

perdu la lumière نور بصرى زايل اولمشدر ـ On dit figur. dans

le style de l'Écriture, que Dieu habite une lumière inaccessible

جناب خالق الكونين عالم نورده در ـ On dit aussi, Anges

de lumière ارواح نورانيّه ـ On dit aussi figur., La lumière

de la grâce de Dieu نور فيض ربّانى de l'Évangile نور انجيل

de la foi نور ايمان Joindre la lumière des sciences شريف

à de grands talens naturels انوار علومى فضايل جليلهٔ

جبليّه ايله جمع ايتمك

On dit d'un ouvrage, qu'il n'a point encore vu la lumière

هنوز ظهور ايتمامشدر ـ هنوز ظاهره چيقمش دكل بر تأليفدر

Lumière, signifie figur., intelligence, connaissance .A عرفان ـ

عرفان جبلّى Lumière naturelle || بيلش .T دانش .P وقوف

بو آدمك Cet homme n'a aucune lumière pour les sciences

علومه دائر جزئى وكلّى وقوفى يوقدر

Et éclaircissement, indice sur quelque sujet .A pl. معلومات

آگاهى .T بيلش ـ خبر || Je n'ai aucune lumière sur cette

affaire بو خصوصده بر درلو خبر وآگاهم يوقدر Je vous four-

nirai des lumières سكا معلومات لازمه‌يى ويره‌جكم Si je

puis tirer de ces pièces-là quelques lumières بو اوراقدن بعض

معلومات تحصيل ايده بيلسهم La connaissance de ce fait

a jeté une grande lumière dans cette affaire بو ماده‌نك وقوفى

اول خصوصده كليتلو معلوماته وسيله اولمشدر

Lumière, signifie aussi, de la bougie, de la chandelle allumée

.A سراج ـ شمع .pl شموع .P سپندار ـ چراغ .T موم || On

nous a laissés sans lumière بزى مومسز براقديلر La salle était

éclairée d'un grand nombre de lumières قوناغك ديوانخانه‌سى

قتى وافر شموع وچراغان ايله پر ضيا ايدى ـ On dit

des saints docteurs de l'Église, que ce sont les lumières de l'Ég-

lise مشاعل نيّرهٔ دين اولان ائمّهٔ كرام

Il se dit aussi du petit trou qui est à la culasse d'une arme

à feu .T فاليه دليكى

LUMIGNON. Le bout de la mèche d'une chandelle allumée .A

شعلة ـ شعيلة الفتيلة .P سر فتيل سوزان .T ينان فتيلك

مومك En mouchant la bougie, le lumignon est tombé || اوجى

فتيلنى قطع ايدر ايكن شعيله‌سى دوشورلدى

LUMINAIRE. Nom qu'on donne au soleil et à la lune, à cause

de l'éclat de leur lumière .A نيّر ـ نيّرين ـ ازهران || Dieu fit

deux grands luminaires, l'un pour présider au jour, et l'autre

pour présider à la nuit .A هو الّذى جعل الشمس ضياءً

والقمر نوراً .T الله تعالى حضرتلرى ايكى نيّر اعظمى برينى

حضرت ـ نهاره وديگرينى ليله تخصيص ايله خلق ايلدى

خالق لم يزل ليل ونهار ايچون ازهرانى خلق ايلدى

C'est aussi un terme collectif, sous lequel on comprend les

torches et les cierges dont on se sert à l'église .A مصابيح

المعبد .P چراغان عبادتگاه .T كليسا موملرى || Il faut tant

pour le luminaire مصابيح معبد شو قدر مصرفه محتاجدر

LUMINEUX. Qui jette de la lumière .A نيّر ـ منير ـ نورانى ـ

مضى .P رخشان ـ تابان ـ پرتو ريز ـ نور پاش .T پارلاق ـ

پارلدايجى || Corps lumineux اجرام نيّره Le soleil est lu-

mineux شمس نيّره‌دندر Les étoiles sont lumineuses اجرام

Figur. || C'est un esprit lumineux نجوم وكواكب منير در — || Il y a des traits lumineux dans son discours بر ذهن منير در مقالەسندە منير ورخشان بعض عبارات لطيفه وار در

LUNAIRE. Qui appartient à la lune *A.* قمرىّ *P.* ماهى *T.* آيكك || L'année lunaire سنهٔ قمريّه Mois lunaire شهور قمريّه Cycle lunaire دورهٔ قمريّه Cadran lunaire بر قمريّەنك بسيطهٔ قمريّه

LUNAIRE. Plante *A.* رمرام *T.* آى چيچكى

LUNAISON. Espace de temps compris entre deux nouvelles lunes *A.* مدّة الدور القمر *P.* هنگام دور ماه *T.* آيك دورى || Observer la lunaison pour planter غرس اشجار ايچون ايّامى آيك مدّت دورى حسابنه دقت ايتمك Toute cette lunaison a été pluvieuse اشبو قمرك دورى مدّتنى بسبتون يغمورلو ايدى

LUNATIQUE. Il se dit d'une personne fantasque et capricieuse *A.* ملموم *P.* سبكمغز *T.* چالق

LUNDI. Le second jour de la semaine *A.* يوم اثنين *P.* دوشنبه *T.* بازار ايرتەسى كونى || Nous nous verrons lundi prochain — آتى الحلول اولان دوشنبه كونى كوروشەجكز On s'assemble tous les lundis كلەجك بازار ايرتسى كونى ملاقى اولەجغز هر بازار ايرتەسى كونى جمع اولورلر

LUNE. Planète la plus proche de la terre *A.* قمر *P.* ماه *T.* آى || Le corps, l'orbite, le globe, le disque, l'ombre de la lune جرم قمر ومدار قمر وكرهٔ قمر وقرص قمر وظلّ قمر Les phases, les quartiers de la lune صفحات قمر وارباع قمر La lune est dans son apogée, dans son périgée قمر مرتبهٔ اوجدە در قمر مرتبهٔ حضيضدە در La lune emprunte sa lumière du soleil قمر شمسدن اخذ ضيا ايدر L'interposition de la lune entre la terre et le soleil قمرك ارض ايله شمس بيننده تخلّلى Le croissant de la lune هلال ماه le décours de la lune *A.* نقص قمر *P.* كاست ماه *T.* آيك اكسلمسى Sur la fin de la lune محاق قمردە — اواخر قمردە — آخر قمردە Au déclin de la lune زوال قمردە — عند زوال القمر La lune est dans son plein قمر حال ملأندە در Pleine lune بدر Nouvelle lune *A.* غرّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى Le premier, le dernier quartier de la lune قمرك ربع اوّلى وربع اخيرى Clair de lune *A.* ضوء قمر *P.* مهتاب *T.* آى آيدينلغى Il fait un beau clair de lune بر ليلهٔ قمرا در كوزل مهتاب كيجەسيدر — لطيف

Éclipse de lune خسوف قمر — آيك طوتلمسى La lune de Mars, d'Avril مارت آيى ونيسان — ماه مارت وماه نيسان Au quel quantième de la lune sommes-nous? آيك قاچندە يز — آيك Cela suit la lune فلان شئ آيه قاچنجى كونندە يز — آيه تبعيّت ايدر — تابعدر

LUNETIER. Faiseur de lunettes *A.* صانع المنظرة *P.* عينككر *T.* كوزلكجى

LUNETTE. Verre monté qui sert à faire voir distinctement les objets *A.* منظرة *P.* عينك — چشمك — چشم فرنگى *T.* كوزلك || Lunette convexe شيشەسى محدّب كوزلك Lunette concave شيشەسى مقعّر كوزلك Une paire de lunettes بر چفت كوزلك — Lunette d'approche, ou de longue vue *T.* دور بين *P.* منظرة الاقاصى *T.* دور بين

LUNETTES, en termes de fortification, sont des espèces de demi-lunes, composées de deux faces qui forment un angle saillant vers la campagne *T.* چيقمه كوشەلو نصف قمر طابيەلرى

LUNI-SOLAIRE. T. d'Astron. Il se dit de ce qui est composé de la révolution du soleil et de celle de la lune *A.* شمسىّ وقمرىّ *P.* خورشيدى وماهى *T.* آى ايله كونشك || Le cycle luni-solaire est de cinq cent trente-deux ans دور شمسى وقمرى بشيوز اوتوز ايكى سندە تمام اولور

LUNULE. T. de Géom. Figure qui a la forme d'un croissant *A.* شكل هلالىّ *P.* شكل ماه نو *T.* آى هلالى شكلى

LUPIN. Plante *A.* ترمس — باقلاً مصرىّ *P.* ترمس مصرى *T.* مصر بقلەسى — آجى بقله

LUSTRE. L'éclat qu'on donne à une chose en la polissant, ou autrement *A.* جلا *P.* آب وتاب *T.* جلا || Le lustre d'une étoffe بو قماشك جلاسى Cette étoffe a perdu son lustre ثوبك جلاسى زايل اولمشدر L'ébène polie a un grand lustre مصيقل ابنوسك جلاسى كسكين اولور Le vernis de la Chine est d'un beau lustre روغن چينك لطيف بر جلاسى وار در

Et la composition dont quelques artisans se servent pour donner le lustre à leurs ouvrages *A.* معجون الصيقل *T.* صيقل معجونى ايدەجك معجون

Il se dit figur. de l'éclat que donne la parure, la beauté, le mérite, etc. *A.* رونق *P.* پرتو — فر — نضارت — رونق *T.* پارلاقلق || Les pierreries donnent du lustre à la beauté des femmes حليّات نسا طايفەسنك حسن وجمالنه بادئ

Cette charge lui donne un grand lustre رونق ونضارت اولور || Il a بو منصب كندويه موجب تزايد فر ورونق اولور bien perdu de son lustre depuis sa disgrâce مظهر غضب پادشاهی اولەلیدنبرو پرتو ورونقنه کسر کلی عارض اولمشدر Il a beaucoup relevé cette charge, il lui a donné un nouveau lustre بو منصبك شاننى ترفيع ايله پرتو ورونقنى بر قات دخى زياده ايلدى

Il se dit aussi d'un chandelier à plusieurs branches, qu'on suspend au plancher pour éclairer *A.* مشعل معلّق *P.* آويزه *T.* آويزه || La salle était éclairée de douze lustres ديوانخانه اون بللور ايكى آويزه‌لر ايله ضيادار ايدى Un lustre de crystal بللور آويزه

LUSTRER. Donner le lustre à quelque chose *A.* تجليه ـ جلى ـ تصقيل *P.* جلا دادن ـ آب وتاب دادن *T.* جلا ويرمك || Lustrer une étoffe بر قماشه جلا ويرمك

Lustré. *A.* مصيقل ـ مجلّا *P.* جلا دار *T.* جلالو

LUSTRINE. Espèce d'étoffe de soie *A.* استبرق *P.* پرند *T.* ديبيت

LUT. C'est, parmi les Chimistes, de la terre grasse, ou un enduit dont ils se servent pour boucher les vases qu'ils mettent au feu *A.* طين الحكمة

LUTH. Instrument de musique à cordes *A.* عود pl. اعواد *P.* لاغوته ـ تارهاى جنگ *T.* لاغوته || Cordes de luth جنگ لاغوته‌نك تللرى Manche de luth لاغوته‌نك قولى

LUTHÉRANISME. Doctrine de Luther *A.* مذهب لوتران *P.* لوتران مذهبى *T.* آيين لوتران

LUTHÉRIEN. Qui professe la doctrine de Luther *A.* لوترانى pl. لوترانيون *P.* لوترانى *T.* لوتران

LUTHIER. Ouvrier qui fait des luths *A.* عوّاد *P.* چنگگر *T.* لاغوته‌جى

LUTIN. Le peuple appelle ainsi les esprits follets. V. Esprit.

LUTRIN. Pupitre sur lequel on met dans l'église les livres dont on se sert pour chanter *A.* رحلة *P.* كيرج *T.* رحله

LUTTE. Combat de deux hommes, corps à corps *A.* مصارعة ـ مبارزة *P.* كشتى ـ كشتى‌گيرى *T.* كورش || S'exercer à la lutte كورشجيلك تعليم ايتمك ـ تعليم مصارعه ايتمك Un bon tour de lutte احسن واعلا بر صنعت مصارعه Être fort adroit à la lutte فنّ مصارعه‌ده غايت ايله ماهر اولمق

On dit figur., Emporter une chose de haute lutte, pour dire, venir à bout de cette chose par la force *T.* جبراً بر شيئه وتغلّباً ظفر بولمق

LUTTER. Se prendre corps à corps avec quelqu'un, pour le porter par terre *A.* تعافس ـ اصطراع *P.* كشتى گرفتن *T.* كورش طوتمق ـ كولشمك ـ Figur. *A.* جدال *P.* جدل نمودن *T.* اوغراشمق ـ كولشمك || Lutter contre la tempête, contre les vents, contre les flots فورتنه‌نك ورياح مخالفه‌نك وامواج دريانك زور وشدّتيله كولشمك contre la fortune, contre la mort فلك نا سازكار وهجمهٔ ناگهگير ممات ايله اوغراشمق

LUTTEUR. Qui combat à la lutte *A.* مصارع pl. مصارعين مبارز ـ pl. مبارزين *P.* كشتگير *T.* كورشجى

LUXATION. T. de Chirur. Déboitement, déplacement des os *A.* انفكاك العظم *P.* جدايىٔ استخوان از بندگاه خود *T.* كموككك يرندن آيرلمسى

LUXE. Somptuosité excessive *A.* سرف ـ تلف *P.* تلف سفاهت ـ عبث يره اسراف *T.* بيهوده || Le luxe est plus grand que jamais شمديكى سرف وتلف هر وقتدن زياده Le luxe des habits, de la table لباس وطعام خصوصنده در حدّ ـ سرف Un luxe ruineux خرابيت حالى منتج اسراف وسفاهت Luxe immodéré مفرط اولەجق سرف وتلف اعتدالدن خارج سرف وسفاهت

LUXER. T. de Chirur. Faire sortir un os de la place où il doit être *A.* فكّ العظم *P.* استخوانرا از بندگاه خود جدا كردن *T.* كموكى يرندن چيقارمق ـ كموكى يرندن آيرمق || Sa chute lui a luxé l'os de la cuisse سقوطى تقريبيله عظم فخذى يرندن منفك اولمشدر

LUXURE. V. Lasciveté.

LUXURIEUX. V. Lascif.

LUZERNE. Plante *A.* قرط *P.* سه برگه ـ شيذر *T.* قبا يونجه

LUZERNIÈRE. Terre semée en luzerne *A.* مزرعة القرط *P.* شيذرستان *T.* قبا يونجه تارلاسى

LYCANTHROPE. Qui est attaqué de lycanthropie *A.* مقطرب

LYCANTHROPIE. Espèce de mélancolie dans laquelle le malade croit être changé en loup *A.* داء القطرب *T.* قره سودا

LYCÉE. Lieu consacré à l'instruction *A.* دار الافادة *P.* دبستان *T.* مكتب

LYCIUM. Arbrisseau épineux *A.* عوسج *T.* سنجان تیکنی

LYCOCTONUM. Plante *A.* قاتل الذئب ـ خانق الذئب *T.* قورد بوغان

LYMPHATIQUE. Il se dit des vaisseaux qui portent la lymphe dans le corps de l'animal *A.* مجراء الخلط المائی || Artères lymphatiques عروق خلط مائی veines شرایین خلط مائی

LYMPHE. Humeur aqueuse, qui fournit la plupart des humeurs, et qui se répand dans tout le corps de l'animal *A.* خلط مائی *P.* کش مائی *T.* لیمفه

LYNX. Animal qui a la vue perçante *A.* وشق *P.* وشاق *T.* وشق

On dit, qu'un homme a des yeux de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante *A.* ابصر من زرقاء الیمامة ـ Et figur., pour dire, qu'il voit clair dans les affaires *A.* حدید ـ شایه النظر ـ ثاقب النظر ـ النظر *P.* تیز نظر *T.* دربین کورر ـ کوره‌کن

LYRE. Instrument de musique *A.* مزهر pl. مزاهر *P.* بربط ـ ششتار *T.* قوپوز

C'est aussi le nom d'une constellation *A.* الشلیاق

MAC

MA. Pronom *A.* ی *P.* م ـ بنم *T.* من || Ma maison *A.* داری *P.* خانهٔ من *T.* بنم اوم ـ اوم || Ma soeur *A.* اختی *P.* همشیرهٔ من *T.* قز قرنداشم

MACARON. Espèce de pâtisserie faite de pâte d'amande et de sucre *A.* pl. ملوّزات سکّریّة *P.* بادمیهای شکری *T.* بادملو شکرلمه‌لر

MACARONI. Pâte faite de farine fine *T.* مقرونیا

MACÉRATION. T. de dévotion. Mortification du corps *A.* مشادّة pl. مشادّات ـ تشدّد النفس ـ ریاضت ـ مجاهدة pl. مجاهدات *P.* زهنجه ـ سختی *T.* کندویه قاتیلق چکدرمه || La macération du corps تشدّد بدن Ses grandes macérations ont abrégé ses jours التزام ایلدیکی شدّت ریاضت تقلیل ایّام عمرینه سبب اولمشدر

Et une opération chimique, qui consiste à laisser séjourner une substance pendant quelque temps dans un liquide *A.* نقوع *P.* ودان ـ آغشتگی *T.* صویه بصدرمه || Être en macération نقوعده اولمق

MACÉRER. Mortifier son corps pour l'amour de Dieu *A.* تشدید النفس ـ ریاضت *P.* زهنجه دادن *T.* کندریه قاتیلق چکدرمک || Macérer son corps تشدید بدن ایتمک Ce saint était dans un continuel exercice de pénitence, et macérait sa chair par les jeûnes, par les disciplines, etc. بوعزیز صوم شدید واذای اکید وسائر بو مثللو مجاهدات ایله بدننی تشدید ایده‌رک دائم الاوقات کفارت ذنوبه سعی ایتمکدن خالی دکل ایدی

En termes de Médecine et de Chimie, Faire tremper un corps dans un liquide *A.* تنقیع ـ تودین ـ تمریث *P.* آغشتن ـ فرغاریدن *T.* صویه بصدرمق ـ اصلاتمق || Il faut macérer cette plante dans du vin pendant tant de jours بو نبات شو قدر کون باده ایچنده تمریثه محتاجدر بو نباتی شو قدر کون خمر ایچنده بصدرمق اقتضا ایدر

MACÉRÉ. *A.* منقوع ـ ودین ـ مودون ـ ممرّث *P.* فرغاریده *T.* صویه بصدرلمش

MÂCHEFER. Scorie qui sort du fer, lorsqu'on le bat rouge sur l'enclume *A.* توبال الحدید *P.* توبال *T.* دمور توالی || Le mâchefer pilé est très-bon à faire du ciment دقّ اولنمش دمور توالی توزی خراسانلو خرج ایچنده اعلا جزء اولور

MÂCHELIÈRE. Il se dit des dents de derrière, qu'on appelle aussi Molaires *A.* ناجذ pl. نواجذ *P.* دندان آسیا *T.* صوک دیش || Les mâchelières de dessus et de dessous نواجذ علیا وسفلا

MÂCHEMOURE. Débris du biscuit qu'on donne aux matelots *A.* سقاطة الکعک *P.* خشکنان ریزه *T.* پکسماد قیرندیسی

MÂCHER. Briser les alimens sous les dents *A.* علک ـ مضغ ـ لوک *P.* خاییدن ـ خابییدن *T.* چینمک || Les viandes qu'on a bien mâchées sont à demi digérées کرکی کبی مضغ اولنان لحوم نیم گواریده عدّ اولنور Avaler sans mâcher بلع بلا مضغ ـ چینمکسزین یوتمق ـ On dit d'un cheval, qu'il mâche son frein, lorsqu'il le ronge *A.* علک اللجام ـ لوک اللجام *P.* لگامرا خاییدن *T.* کمی کومک

MÂCHÉ. *A.* ممضوغ ـ معلوک *P.* خاییده ـ خبابییده *T.* چینانمش

MÂCHICATOIRE. T. de Méd. Drogue qu'on mâche sans l'avaler *A.* علاك *P.* علاج خاييدنى *T.* آغـزده چيـنـور علاج || Prendre du tabac en mâchicatoire اوراق دخانى علاكاً استعمال ايتمك

MACHINAL. Ce à quoi la volonté n'a point de part *A.* قسرىّ || Mouvement machinal حركت قسريّه Agir d'une manière purement machinale محضا حركت قسريّه ايله عامل اولمق

MACHINALEMENT. D'une manière machinale *A.* بحركة القسريّة حركت قسريّه ايله عامل اولمق || Agir machinalement

MACHINATEUR. Celui qui machine contre quelqu'un *A.* نسّاج فساد *T.* فساد پرداز *P.* مصنع الشرّ والمفسدة ـ الفساد بو دسيسه‌ده || Ils furent les machinateurs de cette intrigue قوران نسّاج فساد اولنلر بونلر ايدى

MACHINATION. Action de machiner *A.* نسج ـ نسج الشرور *P.* الشرور والمفاسد *T.* فساد پردازى *T.* فساد قورمه || Par ses menées, par ses machinations secrètes زير پردهٔ خفاده نسج ايلديكى شرور ومفاسد وحيل ودسايس تقريبيله

MACHINE. Instrument qui sert à faire mouvoir, à tirer, lever, lancer quelque chose *A.* آلت pl. آلات || Grande machine fort admirable محيّر عقول اولەجق بر آلت آلت كبيره ingénieuse بغايت مخيّل ومصنع بر آلت Machine de guerre اعمال حربيّه‌يه متعلق بر آلت Machine qui lance de gros carreaux de pierre ايرى طاش طومرقلرى رمى ايدر بر آلت Machine pour tirer de l'eau صو ـ جذب ما ايدر آلت Machine à élever des pierres sur le haut d'un bâtiment چكه‌جك آلت ـ بالاى بناده رفع احجار ايده‌جك آلت بر Inventer une machine رفع احجار ايده‌جك منجنيق آلتى اعمال Faire jouer une machine آلت اختراع ايتمك ايشلتمك ـ ايتمك

On appelle aussi Machine, certain assemblage de ressorts dont les mouvemens et les effets se terminent à cet assemblage même *A.* مصنوع pl. مصنوعات || L'horloge est une belle machine ساعت مصنوعات نفيسه‌دندر Les automates sont des machines fort ingénieuses بنفسها متحرّك اولان اجرام مصنوعات مخيّله‌دندر ـ On dit figur., que l'homme est une machine admirable انسان حيرتفرماى عقول اولەجق مصنوعاتدندر

Il signifie figur., intrigue, ruse *A.* حيلة pl. حيل *P.* آل ـ فند *T.* اويون || Voyez quelle machine il a fait jouer dans cette affaire باق شو ماده‌ده نه كونه حيله اعمال ايلدى Il a remué toutes sortes de machines pour parvenir à ses fins مرامنه دسترس اولمق فكريله هر نوع فند وحيله‌يى اعمال ايلدى Quelles machines n'y a-t-il pas employées? بو بابده نه حيله‌لر قوللندى

MACHINER. Faire des menées sourdes contre quelqu'un *A.* دام فساد *P.* نسج الحبايل الفساد ـ تصنيع الحبايل الفساد *T.* فساد قورمق || Il machine votre perte پرداختن سنى سكا سوٌ ـ ازاله واعدام فكريله تصنيع حبايل فساد ايدر اجراى Machiner une trahison قصد ايله بر فساد قورمقده در نسج حبايل ـ خيانت ضمننده تصنيع حبايل فساد ايتمك شرّ وخيانت ايتمك Il machinait je ne sais quoi contre lui عليهنه بيلمم نه كونه دام شرّ وفساد تصنيع ايدر ايدى

MACHINISTE. Celui qui invente, ou construit des machines *A.* موجد الآلات ـ صانع الآلات *P.* آلات پرداز *T.* آلاتكر ـ آلات ياپوجى ـ يكيدن آلات چيقاريجى

MÂCHOIRE. L'os dans lesquels les dents de l'animal sont emboîtées *A.* فك ـ فكان ـ فقم ـ فقمان *P.* چنه ـ منه ـ *T.* چكه || La mâchoire supérieure et inférieure فك اعلا زفر اوست وآلت چكه ـ وفك اسفل

On dit d'un homme, qu'il a la mâchoire pesante, lourde, pour dire, qu'il s'exprime lourdement et sans grâce *A.* متغمغم ـ متغمغم *P.* كلته زبان *T.* ميزميز سويلر ـ مريل مريل سويلر *P.* اللسان

On appelle Mâchoires, deux pièces de fer qui s'éloignent et se rapprochent pour serrer quelque chose *A.* كلبتين *P.* كلبتان *T.* قصاج ـ كلوب ـ انبر ـ

MÂCHONNER. Mâcher avec difficulté *A.* مغمغة *P.* كم خاييدن *T.* ياپچه ياپچه چينمك

MACIS. Écorce intérieure de la noix muscade *A.* بسباسة *P.* بسپاسه *T.* جاركون ـ بزباز

MAÇON. Ouvrier qui fait tous les ouvrages où il entre de la pierre, de la brique, de la chaux, etc. *A.* بنّا pl. بنّاؤن ـ بنّاء الجدار *P.* رقّاص ـ لادگر ـ زاو *T.* ديوارگر ـ ديوارجى || Un maître maçon ديوارجى اوسته‌سى ـ ديوارجى قلفه‌سى Journée de maçon ديوارجى يوميّه‌سى ـ ديوارجى كونده‌لكى Un tablier à maçon ديوارجى فوطه‌سى

MAÇONNAGE. Travail du maçon *A.* بناية الجدار *P.* ديوارگرى *T.* لادگرى ـ ديوار ياپوسى ـ ديوار ايشى || Le maçonnage de

ces murs est bon بو دیوارلرک یاپوسی ایو در On a payé tant pour le maçonnage دیوارجی ایشی ایچون شو قدر اقچه صرف اولندی

MAÇONNER. Travailler à un bâtiment en pierre, brique, etc. *A.* بناء الجدار - اجتدار *P.* لاد ساختن *T.* دیوارجی یاپوسی یاپمق - دیوارجی ایشی ایشلمک || Il y a bien à maçonner en cette maison بو خانه‌ده یاپیله‌جق دیوار ایشی چوقدر

Et boucher une ouverture dans une muraille avec de la pierre, du mortier, etc. *A.* ردم *P.* بلاد بستن *T.* قپایوب طیقامق || Il faut maçonner cette porte, cette fenêtre شو قپویی وشو پنجره‌یی قپایوب طیقامق اقتضا ایدر

MAÇONNÉ. *A.* مجدور - مبنیّ بالجدار *P.* لاد کرده - زاو کرده *T.* دیوار یاپوسی یاپلمش *A.* مردوم *T.* قپانوب طیقانمش

MAÇONNERIE. L'ouvrage du maçon *A.* بناء حجریّ pl. ابنیة حجریّة - بناء جداریّ pl. ابنیة جداریّة *P.* لادکاری *T.* بنای طاش یاپوسی - دیوار یاپوسی || Cloison de maçonnerie حجریدن مصنوع بنا La maçonnerie de ma maison revient à tant خانه‌مک ابنیهٔ جداریه‌سی مصارفی شوقدره بالغ اولور

MACQUE. Instrument propre à briser le chanvre *A.* مدقّة الکتّان *P.* کتانکوب *T.* کتان طوقماغی

MACQUER. Briser avec la maque *A.* دقّ الکتّان *P.* کتان کوپیدن *T.* کتانی طوقماقلمق - کتانی طوقماق ایله اوفاتمق

MACQUÉ. *A.* مدقوق *P.* کتان کوپیده *T.* دوکلمش کتان

MACREUSE. Oiseau de mer, ressemblant à un canard *A.* اوز بحریّ *P.* مرغاب آبی *T.* صو اوردکی

MACULATURE. T. d'imprimerie. Feuille si mal imprimée et si peu lisible, qu'elle ne sert qu'à faire des enveloppes *A.* ورقة مطبوعة مرتّجة - سقاطة الاوراق الطبع *P.* خس وخاش اوراق طبع *T.* بصلمش بیلاشق کاغدلر دوکنتیسی || Cette feuille ne vaut rien, c'est une maculature بو ورقه بصلمش بیلاشق کاغد دوکنتیلرندن اولمغله هیچ ایشه یرامز - Et une feuille de papier gris qui sert d'enveloppe aux rames *T.* چرچوه کاغدی

MACULE. Tache, souillure *A.* شائبة pl. شوایب *P.* چرک *T.* لکه || Ce papier est plein de macules بو کاغد لکه‌لر ایله طلو در

En termes d'Astronomie, c'est une tache obscure qu'on observe sur le disque du soleil *A.* شامة - کلف *P.* نقطهٔ سیاه *T.* بنک

MACULER. Tacher, barbouiller. Il ne se dit que des feuilles imprimées et des estampes *A.* ترمیج *P.* آلاییدن *T.* بیلاشدرمق || Il ne faut pas battre des feuilles fraîchement imprimées, de peur de les maculer هنوز طبع اولنمش اوراقی بیلاشدرمامق ایچون صیقشدرمق اقتضا ایتمز

MACULÉ. *A* مرتّج *P.* آلاییده *T.* بیلاشمش

MADAME. Titre d'honneur qu'on donne aux femmes de qualité, et en général aux femmes mariées *A.* سیّدة pl. سیّدات *P.* بانو - خاتون - ترکا *T.* قادین - خانم

MADEMOISELLE. Titre qui se donne aux filles *A.* ستّیک *P.* خاتونک *T.* قادینجق

MADONE. Image de la Sainte-Vierge *A.* صورة مریم العذرا *P.* پیکر حضرت مریم *T.* حضرت مریم صورتی

MADRAGUE. Enceinte faite de câbles et de filets pour prendre des poissons *T.* دالیانجی اغریبی

MADRÉ. Diversifié de couleurs. V. Bigarré. — Figur. Fin, rusé *A.* متلوّن الاخلاق *P.* فندکار *T.* دوباره‌جی

MADRIER. Sorte d'ais fort épais *A.* لوح اضخم pl. الواح ضخمة *P.* تختهٔ گنده *T.* قوغوش تخته‌سی || Il faut des madriers pour faire la plate-forme d'une batterie de canon طوب طابیه‌نک دوشمه‌سیچون قوغوش تخته‌لری لازمدر On ne passa pas le fossé de la place assiégée, faute de madriers اقتضا ایدن الواح ضخمه‌نک فقدانی تقریبیله محصور اولان قلعه‌نک خندقندن مرور اولنمق ممکن اولمدی

MADRIGAL. Petite pièce de Poésie *A.* رباعیّ

MAESTRAL. On donne ce nom, sur la Méditerranée, au vent de nord-ouest *T.* مایستره روزکاری V. Nord-ouest.

MAESTRALISER. T. de Marine. Tourner à l'ouest. On dit, que l'aiguille aimantée maestralise پوصله‌نک ایکنه‌سی ربع باطی یلی طرفنه - غربی سمتنه متوجّهدر

MAFFLÉ. Qui a de grosses joues *A.* عریض الوجنات *P.* پهن رخسار *T.* قبا یکاقلو

MAGASIN. Lieu où l'on serre des marchandises *A.* مخزن pl. مخازن *P.* مخزن *T.* مغازه || Grand magasin مخزن کبیر Magasin d'étoffes امتعه مخزنی de livres کتب مخزنی

Et lieu où l'on serre des provisions *A.* انبار pl. انابير *P.* انبار *T.* غوله - انبار || Magasin d'armes, de poudre, de foin - سلاح وباروت واوتلق انبارى - Magasin de la Couronne *A.* ميرى انبارى - بكلك انبارى *T.* انبار ميرى *P.* اهراء pl. هرى

MAGASINIER. Celui qui est chargé de la garde des choses renfermées dans un magasin *A.* حافظ الانبار *P.* امين انبار *T.* انبار امينى

MAGE. Nom que les Perses donnaient à certains hommes savans, qui avaient l'intendance de la religion *P.* مغ pl. مغان || Zoroastre était mage زردشت مغاندن ايدى L'adoration des mages مغانك ادا ايلدكلرى عبادت

MAGICIEN. Qui fait profession de la magie *A.* ساحر pl. سحرة pl. ساحرين *P.* جادو - سحر باز - سحركار - افسونكار *T.* ساحرلك ايدن || Fameux magicien ساحر نامدار

MAGIE. Acte par lequel on prétend produire, contre l'ordre de la nature, des effets merveilleux *A.* سحر *P.* - جادويى سحرلك - سحربازلق *T.* افسون

MAGIE NATURELLE, ou MAGIE BLANCHE. Art qui, par des opérations secrètes, produit des effets qui paraissent surnaturels *A.* علم سيميا *P.* سيمياكارى *T.* سيمياكارلق

MAGIQUE. Appartenant à la magie *A.* سحرى *P.* جادويى - صنعت سحربازلغه متعلق *T.* سحر آميز - || Art magique سحربازلغه متعلق Paroles magiques كلمات سحريه سحريه

Il se dit par extension des choses qui produisent un effet surprenant, extraordinaire *A.* محيّر العقول *P.* هوشربا *T.* عقلى بو شئ محيّر عقول || Cela produit un effet magique شاشورر بوندن محيّر عقول - اولەجق بر اثر غريبه منتج اولور اولەجق بر شئ حاصل اولور

MAGISTER. Maître d'école de village *A.* معلّم المكتب القرية *P.* كوى مكتبى خوجەسى *T.* خواجۀ مكتب روستا

MAGISTRAL. Qui tient du maître, qui convient à un maître *A.* اميرى *P.* لايق حال كارفرمايى - شايان حال فرمانرانى *T.* بيورمه طورنده اولان

MAGISTRALEMENT. D'une façon magistrale *A.* على - امراً *P.* طريق الايمار *T.* بيورمه صورتيله بر وجه فرمانرانى || Parler magistralement - بروجه فرمانرانى افادۀ مرام ايتمك لاقرديى امر صورتنده سويلمك

MAGISTRAT. Officier établi pour rendre la justice *A.* حاكم pl. حكّام - قاضى pl. قضاة *P.* دادگر *T.* قاضى

Il se dit aussi d'un officier établi pour maintenir la police *A.* جلواز pl. جلاوزة - شحنة *P.* شحنه *T.* ضابط - شهرضابطى

MAGISTRATURE. La dignité et charge de magistrat *A.* حكومت *P.* جلوازيّت *A.* - قضا *P.* دادگرى *T.* خدمت قاضيلق - شحنگى *T.* ضابطلك || Parvenir à la magistrature مقام حكومته واصل اولمق - Il se dit aussi du temps pendant lequel on est magistrat *A.* مدّة الحكومة *P.* هنگام خدمت دادگرى *T.* قاضيلق وقتى || Durant sa magistrature مدّت حكّام وجلاوزة *A.* Et de l'ordre entier des magistrats - حكومتنده حكّام وضابطان *T.* دادگران وشحنگان *P.*

MAGNANIME. Qui a l'âme grande et élevée *A.* ذو الابهة - جليل النقيبة - جليل الهمّة *P.* بلند نظر - بلند همّت - بزركوار *T.* ابهتلو - همّتلو - اولو || Prince magnanime پادشاه ابهت قلب ابهت آلود coeur ابهتلو پادشاه - پناه

MAGNANIMEMENT, adv. *A.* بالابهة - بجلالة الهمّة *P.* بزركوارانه - ابهت ايله *T.* با بلندئ نظر - با بلندئ همّت - عاليهمّتلك ايله

MAGNANIMITÉ. Vertu de celui qui est magnanime *A.* ابهت - علوّ الهمّة - جلالة الطبع - جلالة النفس *P.* بزركوارى - بلندئ همّت - بلندئ نظر *T.* همّت اولولغى || La magnanimité est la vertu des héros جلالت نفس اوصاف قهرمانى ايله موصوف اولنلره مخصوصدر

MAGNATS. On appelait ainsi en Pologne les Grands du Royaume *A.* اكابر pl. اشراف pl. *P.* كلانتران *T.* بيوكلر

MAGNÉSIE. Terre blanche, précipitée de l'eau mère du nitre et d'un alcali fixe *T.* مغنزيا

MAGNÉTIQUE. Qui tient de l'aimant *A.* مقناطيسى *P.* آهنربائى *T.* مقناطيسه متعلق || Vertu magnétique خاصۀ جرم مقناطيسى corps مقناطيسيّه

MAGNÉTISME. T. de Physique. Il se dit des propriétés de l'aimant *A.* مقناطيسيّت - مقناطيسيّة - كيفيّت *P.* آهنربايى *T.* مقناطيسلق || Les effets du magnétisme كيفيّت مقناطيسيّه نك اثرلرى

MAGNIFICENCE. Qualité de ce qui est magnifique *A.* حشمت - فخارت *P.* دبدبه - شكوه - فر - طمطراق *T.* عنوان - طنطنه || Grande magnificence كوكبۀ عظيمه Il a fait des magnificences extraordinaires فوق العاده اسباب شكوه وحشمت اجرا

ایلدی On ne vit jamais telle magnificence بو مقوله دبدبه وحشمت بو آنه قدر مشهود اولمش دکلدر Il les traita avec magnificence حقلرینه اجرای لازمهٔ شکوه وحشمت ایله معامله ایتمشدر – Figur. || La magnificence du style سبک وعبارەنک طمطراق سبک وعباره ـ شکوه وعظمتی

MAGNIFIQUE. Somptueux en dons et en dépense A. محتشم T. دبدبه دار ـ پر فر وشکوه P. فاخر ـ عظیم الاحتشام ـ احتشاملو ـ طنطنه‌لو ـ عنوانلو || Les Romains étaient magnifiques dans leurs ouvrages publics, dans les spectacles, dans leurs temples رومائیون مخصوص عامّه اولان ابنیه‌ده وملعبه‌لرنده ومعابد ومساجدلری بناسنده احتشام عظیمه مایل ایدیلر Prince magnifique پادشاه جلیل الاحتشام Habits magnifiques البسهٔ فاخره Il est fort magnifique chez lui خانه‌سنده بغایت محتشمدر – On dit, Des titres magnifiques, pour dire, des titres pompeux طمطراقلو القاب – Et termes, paroles, promesses magnifiques طمطراقلو القاب والفاظ وکلمات ووعدلر

MAGNIFIQUEMENT, adv. A. بالاحتشام ـ محتشماً P. با شکوه ـ عنوانلو اولدرق ـ عنوان ایله T. با فر وشکوه ـ وحشمت محتشم || Il bâtit magnifiquement بر بنا یاپدی طنطنه ایله Il reçut magnifiquement ces ambassadeurs بو ایلچیلره احتشام عظیم ایله ملاقات ایلدی

MAGOT. Gros singe A. قرد کبیر الجثة P. پوزینهٔ بزرک T. ایری میمون || Magot qui danse sur la corde ایپ اوزرنده اوینایان ایری میمون – On dit figur., qu'un homme est laid comme un magot A. قردیّ الهیئة P. پوزینه سیما T. میمون چهره‌لو

MAHOMÉTAN. Celui qui professe la religion de Mahomet A. محمّدی || La religion mahométane دین محمّدی La nation mahométane A. امّت محمّد pl. امم محمّدیّه

MAI. Le cinquième mois de l'année A. ایّار P. ایار T. مایس || Les arbres reverdissent au mois de mai آغاجلر مایس مایسک اون بشنجی کونی Le quinzième mai آینده یشللنور À la fin de mai مایس آخرنده

MAIDAN. Nom qu'on donne dans l'Orient aux places où se tiennent les marchés A. میدان pl. میادین P. میدان T. میدان

MAIGRE. Qui a très-peu de graisse A. نحیف ـ مهزول ـ قضیف ـ ناحل ـ ضاوی P. لاغر ـ نزار ـ ناسیده T. آرق ـ خیره ـ چلیمسز || Cet homme est fort maigre بو آدم بغایت نحیفدر Il devient maigre کسب هزال ونحافت ایدر Il est si maigre, que les os lui percent la peau فرط نحول وهزالی تقریبیله کمیکلری دریسنی دلر Il a acheté des boeufs maigres pour les engraisser تسمین فکریله بعض ضامر ولاغر اوکوز مبایعه ایلدی

Il se dit aussi des viandes A. لحم غث ـ لحم عدیم السمن P. گوشت نا چرب T. یاغسز ات || Je ne veux point du gras de ce rôti, je veux du maigre بو کبابک یاغلو طرفندن استمم یاغسز اتندن استرم

Et d'un terroir aride A. ارض محملة P. زمین شوره T. قوراق یر

On appelle Jours maigres, les jours auxquels l'Église défend de manger de la viande A. ایّام التنحس ـ ایّام الامساک عن اللحم P. ایّام پرهیز از خوردن گوشت T. ات یمکدن پرهیز کونلری – Et repas maigre, un repas où l'on ne sert point de viande اتدن پرهیز طعامی

MAIGRELET. Diminutif de Maigre A. هزیل P. لاغرک T. آرقچه || Cet enfant est maigrelet بر چوجوقدر آرقچه

MAIGREMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Petitement A. بالمضایقة ـ بلا وسعة ـ مختصراً P. با تنگی T. صیقندیلو اولدرق ـ مختصرجه || Il n'a laissé que de quoi faire les frais funéraires fort maigrement غایت مختصرجه اولدرق انجق جنازه مصارفنه وفا ایده‌جک قدر مال براقدی Il a de quoi vivre, mais bien maigrement کهنه‌جکی وار در لکن غایت مضایقه ایله

MAIGRET. Un peu maigre. V. Maigrelet.

MAIGREUR. L'état d'un corps maigre A. هزال ـ نحول ـ نحافت P. لاغری ـ نزاری T. آرقلق ـ خیره‌لک || Je ne vis jamais une si grande maigreur بو آنه قدر بومثللو نحول عظیم مشهودم اولمش دکلدر

MAIGRIR. Devenir maigre A. تنحّل ـ انهزال ـ اضواء ـ نزاری ـ هزالی یافتن ـ لاغر گشتن P. کسب الهزال ـ پذیرفتن T. ناسیدن ـ آرقلنمق ـ خیره‌لنمک || Il maigrit à vue d'oeil لمحة البصرده انهزال ایدر de jour en jour یوماً فیوماً کسب هزال ایتمکده در

Maigri. A. متنحّل ـ منهزل P. هزال یافته ـ لاغر گشته T. آرقلنمش

MAIL. Bois garni de fer par les deux bouts, et dont on se sert pour jouer en poussant une boule A. صولجان pl. صوالجة

P. جوکان T. قاراغی — On appelle Boule de mail, la boule
avec laquelle on joue au mail A. کرة الصولجان P. گوی
جوکان T. جوکان طوبی — Il signifie, aussi le jeu auquel on
pousse une boule avec le mail P. بازیچهٔ گوی وجوکان — Et
le lieu où l'on joue au mail عرصه‌گاه بازیچهٔ گوی وجوکان

MAILLE. Espèce de petit anneau dont plusieurs ensemble font
un tissu A. خربة السرد pl. اخراب السرد T. اورکوکوزه‌نکی
|| Les mailles d'un filet آغک کوزه‌نکلری Les mailles carrées
sont meilleures que les rondes چارکوشه کوزه‌نکلر دکرمی
کوزه‌نکلردن اصلحدر — Il se dit aussi des tissus qui se font à l'aiguille
|| Il y a une maille rompue à votre bas سنک چورابک
کوزه‌نکلرندن بری فسخ اولندی

On appelle aussi Mailles, ces petits annelets de fer dont on
faisait des armures A. حلقة pl. حلق P. حلقه T. حلقه ||
Cotte de mailles حلقه‌لر ایله — حلقه‌لر ایله مسرّد بر غلالة
اورلمش زره کوملکی

Il signifie aussi, certaine tache qui vient sur la prunelle de
l'oeil A. نكتة P. نقطه T. بنک

MAILLET. Espèce de marteau de bois à deux têtes A. ميجنة
pl. مواجن T. طوقماق || Un gros maillet ميجنهٔ كبيره —
ایری طوقماق

MAILLOCHE. Gros maillet de bois A. ميطدة P. کدینه
T. واریوز

MAILLOT. Les couches et les langes dont on enveloppe un
enfant en nourrice A. قماط P. باغر بند — بغتاق — بغلتاق
T. ساونه — باغردق || Un enfant en maillot باغردقده‌کی
صبی‌یه لفّ قماط Mettre un enfant dans son maillot جوجوق
ایتمک

MAIN. Partie du corps humain, qui sert à toucher, à prendre
A. يد pl. ايادی P. دست T. ال || Main droite A. يد يمنا
P. دست راست T. صاغ ال gauche A. يد يسرا P. دست
چپ T. صول ال longue A. يد طولا P. دست دراز T.
اوزون ال courte A. يد قصرا P. دست کوتاه T. قصّه ال
blanche يد بيضا Le creux de la main A. قعر الكفّ P. بن
دروں دست Le dedans A. داخل اليد P. اوج دیبی T. کف
T. الک ایچی La paume A. راحة — كف P. کف دست
T. ال آیاسی les lignes A. اسرار الكفّ P. خطوط کف T.
ال آیاسی چزکیلری Main ouverte A. يد مكشوفة P. دست
گشاده T. آچق ال fermée A. يد معقودة P. دست بسته
T. باغلو ال Il a une main estropiée برالی سقاطدر — برالی
چولاقدر Se laver les mains A. غسل الايادی P. دست شستن
T. ال یومق — ال ییقامق Avoir les mains nettes A. طاهر
اليد P. پاکیزه دست T. الی تمیز Vivre du travail de
ses mains بر کمسنه کدّ یمینیله کچنمک Tendre la main
A. مدّ اليد P. دسترا دراز کشیدن T. ال اوزاتمق Prendre
avec la main A. اخذ — قبض P. گرفتن T. طوتمق Serrer
la main de quelqu'un en signe d'affection محبةً تصافح ايادی
ایلمک — ال اله ویروب اظهار محبّت ایلمک Lui donner,
lui prêter, lui tendre la main pour lui aider à marcher A.
A. مدّ الايادی الاعانة P. دستگیری کردن T. ال یاردمی
ایتمک Mener un cheval en main بارکیری الده یدک چکمک
Joindre les mains A. عقد الايادی P. دست صلیبی کردن T.
بارگاه جناب الی چپراز باغلمق Lever les mains au ciel
جانب سمایه — ربّ ذوالجلاله رفع ايادیٔ مناجات ایتمک
دست بر داشتهٔ رجا اولمق Lever la main sur quelqu'un
comme pour le frapper بر کمسنه‌نک اوزرینه رفع يد ایتمک
اوزرینه ال قالدرمق — دستدراز تعرّض اولمق — Quand les
marchands concluent un marché, il se touchent, ils se frappent
dans la main تجّار طایفه‌سی انعقاد مبایعاتده تصافق ايادی
ایدرلر Mettez là votre main, le marché est fait اشته عقد بیع
اشته بازار کسلدی همان — اولندی همان صفق يد ایله
فلان شیئی النی ویر J'ai reçu telle chose des mains d'un tel
فلان شیٔ آنک يد — آنک يد ومعرفتیله اخذ ایلدم
ومعرفتیله مقبوضم اولمشدر Il lui a écrit de sa propre main
کندو خطّیله یازمشدر — کندو الیله تحریر ایتمشدر Livre
écrit à la main دست خطّ ایله محرّر بر کتاب — On dit,
Lever la main, pour dire, lever la main vers le ciel, pour jurer
جانب سمایه رفع يد ایله ادای قسم ایتمک

MAIN, se dit aussi de l'écriture A. خطّ P. خطّ T. ال — یازو
|| Il a une belle main حسن خطّی واردر Reconnaître la
main de quelqu'un بر کمسنه‌نک یازوسنی طانیمق Em-
prunter, employer la main d'un autre, d'un secrétaire آخرک
Don- سرّ کاتبلردن بریسنه — آخره یازدرمق — خطّیله یازدرمق
nez-moi un petit mot de votre main الکدن بر سطر ویر —
الکدن بر سطر کاغد ویر

On dit figur., Ils se tiennent tous par la main, ils se don-

nent la main l'un à l'autre, pour dire, ils sont liés d'intérêts, ils se donnent mutuellement assistance جملەسی همدست همدست تعاون ومظاهرتدرلر ـ اتفاقدرلر

On dit proverb. de plusieurs frères qui sont de différente humeur, Tous les doigts de la main ne se ressemblent pas *T.* بش پرمق بری برینه اویمز ـ بش پرمق بر دگل

Et de deux hommes intimement unis, qu'ils sont unis comme les deux doigts de la main بری برلریلە ـ جسم واحددرلر جسم واحد مثابەسندە درلر

Et pour témoigner qu'on n'a point de part à une affaire, qu'on s'en lave les mains *T.* دستشوی تبرّی اولمق || On a fait cette démarche contre mon avis, je m'en lave les mains بو حرکت خلاف رأیم اولمغله محتمل الظهور اولان حالاتدن دستشوی تبرّی اولورم Cet homme a été condamné contre mon sentiment, je m'en lave les mains فلانک علیهنه جریان ایدن حکم خلاف رأیم اولمغله بو خصوصده دستشوی تبرّی اولورم

On dit d'un juge, d'un comptable intègre, qu'il a les mains nettes دست عفتی لوث طمعدن منزّهدر ـ Et en parlant d'une affaire injuste ou odieuse, qu'on en a les mains nettes, pour dire, qu'on n'y a point de part بو خصوصده الی بو ایشده الی بیلاشدرمش دکلم ـ بیلاشدرمدم

On dit figur., Avoir la main rompue à l'écriture, à un instrument, etc. *T.* ایشلک الی وار در ـ الی ایشلکدر

On dit, Tendre la main, pour dire, demander l'aumône *A.* تکفف ـ استکفاف بالصدقة *P.* دست دریوزه گشادن *T.* الی دیلنجیلک ایچون اوزاتمق ـ Et figur. Tendre la main à quelqu'un, pour dire, offrir du secours *T.* مدّ ایادئ لازمهٔ ـ ایفای لازمهٔ دستگیری ایتمک ـ معاونت ایتمک ـ دستیاری ومددرسی اجرا ایتمک || Il serait perdu, si je ne lui eusse tendu la main حقنده ایفای لازمهٔ دستیاری ومددرسی ایتمامش اولسدم حالی خراب ایدی

On dit figur., Donner la main, prêter la main à quelqu'un, pour dire, l'aider en quelque affaire بر کمسنەیە دستدادهٔ بر کمسنەیە معین ودستگیر ـ یاوری ومعاونت اولمق معاضدت ومظاهرت ایتمک ـ اولمق

Et donner les mains à quelque chose, pour dire, y consentir رضا داده اولمق ـ تندادهٔ طوع ورضا اولمق

On dit, De la main de quelqu'un, pour dire, de sa part *A.* من جانب *P.* از سوی ـ از طرف *T.* طرفندن || Tout ce qui vient de votre main سنک طرفکدن هر نه ظهور ایتسه

On dit proverb. et figur. d'un homme qui dépense beaucoup, que l'argent lui fond dans les mains *A.* مخروق الید *P.* باد دست *T.* آوجی دلیک

Et aller bride en main dans une affaire, pour dire, y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection عنان ثانی الدن براقمیدرق حرکت ـ واحتیاطی الدن براقمامق ایتمک

On dit d'un cheval, qu'il tire à la main, qu'il force la main, pour dire, qu'il résiste aux efforts du cavalier *A.* حران *P.* سر کشی نمودن *T.* هارینلک ایتمک

Et figur., Forcer la main à quelqu'un, pour dire, le contraindre à faire quelque chose *T.* بر کمسنەنک قولنی بوکمک

On dit, Lâcher, rendre la main à un cheval, pour dire, lui lâcher la bride *A.* ارخاء العنان *P.* عنانرا فرو هلیدن *T.* دیزکینی کوشتمک

On appelle Cheval de main, un cheval de maître, mené par un valet monté sur un autre cheval *A.* جنیبة ـ جنیب *P.* دستکش ـ دستگزین *T.* یدک

On dit, Donner de la main à la main, pour dire, donner manuellement *A.* تسلیم یداً بید *P.* دست بدست دادن *T.* ال الە ویرمک

Et avoir quelqu'un en main pour une affaire, pour dire, être sûr de lui شو مصلحتده فلان کمسنه الده در

Et qu'une chose est dans les mains, entre les mains de quelqu'un, pour dire, qu'elle est en sa disposition *A.* مسلّم الی اختیاره *P.* وابستهٔ دست اختیارش *T.* فلانک النده در || Ma vie, ma fortune est entre vos mains مال وجانم سنک الکده در ـ Et qu'une chose est en bonne main, pour dire, qu'elle dans les mains d'une personne capable اربابی النده در ـ اربابی النه دوشدی || Cette affaire ne manquera pas, elle est en bonne main بو مصلحت اربابی النده اولمغله نتیجه پذیر حصول اولەجغنه شبهه یوقدر Il est tombé en bonne main اربابی النه دوشدی

On dit, Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en saisir *A.* وضع ید علی *P.* بر دست انداختن *T.* ال قویمق

|| Il a mis la main sur l'argent, sur les papiers de la succession ترکه‌نك نقود واوراقی اوزرینه وضع ید ایلدی S'il met une fois la main dessus... فلان شیئك اوزرینه ... Et mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le battre *A.* حوالة الید *P.* دستدرازی کردن *T.* ال قالدرمق - وضع ید ایتسه || Quiconque met la main sur un prêtre, est excommunié راهب اوزرینه ال قالدران کشی مظهر لعنت اولور

On dit, En main tierce, pour dire, entre les mains d'un tiers *A.* فی ید الآخر *P.* بدست دیگر *T.* النده بشقه‌سی || Il faudra déposer cet argent en main tierce, jusqu'à ce que les parties soient d'accord بو اقچه طرفین مخاصمین مصالحه ایدنجیه دکین آخر بر کمسنه‌نك یدینه تودیع اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Prendre en main les intérêts, la cause de quelqu'un, pour dire, se charger de sa défense بر کمسنه‌نك مصلحتنی التزام ایتمك

On dit de quelqu'un par manière de menace, S'il tombe jamais sous ma main اولور ایسه کچه‌جك الـمه - یقه‌سی المه کچسه

On appelle Coup de main, une entreprise hardie et d'une prompte exécution *A.* حملة باطشة *T.* صالدرش || Un coup de main est bientôt fait بر حملهٔ باطشه فی الحال ایش بتورر - Et en termes de guerre, Coups de main, les attaques qui se font avec les armes qu'on tient à la main *A.* حملة pl. حملات *T.* صارقندیلق || Ce château est bon contre les coups de main حملات اعدادن مصون بر حصن حصیندر

Et un homme de main, un homme d'exécution *A.* مخراق *P.* کارران *T.* یوروك الامور

On dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre *A.* مناوشة *P.* دست وگریبان شدن *T.* ال له کلمك - ال اله - یقه پاچه اولمق - یقه یقه‌یه کلمك - اللشمك - دوکشمك - On dit aussi, Combat à main, combat de main à main *T.* ال اله دوکش

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée *A.* حوالة السیف القهر والدمار بلا امان *P.* برسر همکنان حوالهٔ تیغ بیدریغ کردن *T.* دیبی دوز قیرمق

Et mettre aux mains, pour dire, engager dans la dispute *T.* پنچه‌لشدرمك || Je vous mettrai aux mains avec mon avocat سنی بنم وکیلم ایله پنچه‌لشدره‌جکم Je les ai mis aux mains sur la musique فلانلری موسیقی باننده پنچه‌لشدردم

Et mettre la main à quelque chose, pour dire, s'en mêler *A.* وضع الید *P.* وضع انگشت مداخله کردن *T.* پرمق قویمق || Tout est perdu, si Dieu n'y met la main الله تعالی حضرتلری پرمغنی قویمیه‌جق اولور ایسه هر شیٔ هدر اوله‌جغنه شبهه یوقدر - Et mettre la main à l'oeuvre, à l'ouvrage, pour dire, commencer à travailler *T.* مباشرت ایتمك - وضع ید ایتمك Et mettre la main à un ouvrage, pour dire, y travailler conjointement avec le principal auteur وضع ید رفاقت ایتمك - بالمعیه سعی واقدامه مبادرت ایتمك - Et mettre, ou donner la derrière main à un ouvrage, pour dire, l'achever *A.* وضع الامضاء الختام - ختم وتکمیل *P.* مهر اتمام زدن *T.* بتورمك

On appelle Ouvrage de bonne main, ou de main de maître, un ouvrage qui est très-bien fait *A.* عمل الید الحاذق *P.* دستکار استاد *T.* استاد ایشی - استاد الندن چیقمش ایش

On dit, Prendre, acheter une marchandise de la première main ایلك الدن - عن ید الاولی اشترای مال ایتمك - مبایعد ایتمك - Et figur. Tenir une nouvelle de la première main بر خبری منبع اصلیسندن اخذ ایتمك - بر خبری محلندن آلمق

On dit, qu'un homme à la main bonne, pour dire, qu'il est adroit dans les choses qui dépendent de la main *A.* لبیق الید - صنیع الیدین *P.* چیره دست *T.* الی اوز || Cet homme a la main bonne pour jouer du luth چالمقده لاغوته لبیق الید در - Et qu'il a la main heureuse, la main bonne, pour dire, qu'il réussit dans les choses dont il se mêle *A.* میمون الید *P.* فرخنده دست *T.* الی مبارك - النده میمنت وار در - Et qu'un joueur d'instrumens, un chirurgien a la main légère *A.* خفیف الید *P.* سبکدست *T.* الی خفیف النده خفت وار در - ou qu'il a la main pesante *A.* ثقیل الید *P.* سنگین دست *T.* الی آغر - Et qu'un homme a la main sûre, quand elle est ferme, et qu'elle ne branle point *A.* راسخ الید - متین الید *P.* استوار دست *T.* الی محکم - النده رسوخ ومتانت وار در - Et on dit, Assurer la main à quelqu'un, pour dire, la lui rendre sûre et hardie بر کمسنه‌نك النه رسوخ ومتانت ویرمك

On dit, Faire valoir une terre par ses mains بر کمسنه کند یدیله ارضی اصلاح ایتمك - Et battre des mains, pour

dire, applaudir. V. ce mot.

On dit, Sous la main, en parlant de ce qui est à notre portée T. ال اوجنده || Je ne voyais pas ce papier, et il était sous ma main بو كاغد الم اوجنده طورر ايكن كوره‌مدم J'ai trouvé cela sous ma main بو شيئى الم اوجنده بولدم — On dit aussi, qu'un bien est sous la main de Justice, pour dire, qu'il est sous l'autorité publique — فلان ملك يد حكامده در حكامك زير دست ضبط وتصرفلرنده در

On dit figur., Mettre la main à la conscience, pour dire, examiner si on a fait tort à quelqu'un T. بر كمسنه دروننى يوقلمق

On appelle Tours de main, des tours d'adresse qui se font avec les mains A. سرعة اليد P. چابكدستى T. ال چابكلكى

On dit, que les rois ont les mains longues, pour dire, que leur puissance s'étend loin — ملوكك يد قدرتلرى طويلدر ملوكك الى اوزوندر — دراز در

MAIN-FORTE. Assistance qu'on donne à quelqu'un pour exécuter quelque chose A. معاونت — مظاهرت — معاضدت P. دستگيرى — دستيارى T. ال ياردمى || Dans les ordonnances il est enjoint aux prévôts, aux bourgeois, de prêter main-forte à l'exécution des arrêts صدور ايدن اوامرده انفاذ واجرالرى ماده‌سى ايچون ولايت ضابطلرى ومملكت اهاليسى ايفاى لازمهٔ دستگيرى ومعاونت ايلملرى مضمونى مندرج ومسطور در

DE MAIN EN MAIN. De la main d'une personne en celle d'une autre, et de celle-là dans une autre, jusqu'à la personne à qui s'adresse ce qu'on donne à porter A. يداً عن يد — بالمداولة — بتداول الايادى P. دست بدست T. الدن اله || Il est à l'autre bout de la salle, donnez-lui cela de main en main ديوانخانه‌نك نهايتنده طورمغله بو شيئى الدن اله تداول ايادى ايله كندويه تبليغ ايله — Il se dit figur., en parlant d'une tradition || C'est une tradition que nos ancêtres nous ont transmise de main en main بوروايت آبا واجدادمزدن نقلاً عن نقل طرفمزه واصل اولمشدر

DE LONGUE MAIN. Depuis long-temps A. من زمان المديد P. از وقت دور ودراز T. طول مدتدنبرو — چوق وقتدنبرو — اوتەدنبرو || Je le connais de longue main فلانى زمان مديددنبرو اوته‌دنبرو بيلورم — بيلورم

SOUS MAIN. En cachette A. خفياً P. زير — پس پردهٔ خفا T. ال آلتنده پردهٔ خفا شو || Faites-lui dire cela sous main ال آلتنده كندويه بيتشدر كلامى || Il négociait cela sous main بونى پس پردهٔ خفاده بازارلشور ايدى

MAIN DE PAPIER. Ce sont vingt-cinq feuilles de papier blanc, pliées ensemble A. دست الورق pl. دسوت P. دستهٔ T. كاغد دسته‌سى || Il a barbouillé trois mains de papier اوچ دسته كاغد تلويث ايلدى

MAIN D'OEUVRE. Le travail de l'ouvrier A. عمل اليد P. دستكار T. ايش — ايشچيلك || La main d'oeuvre de cet ouvrage a beaucoup coûté بو عملك يدك اجرتى چوغه اولدى — بو ايشك استاديه‌سى مصرفى چوغه بالغ اولدى

MAINLEVÉE. Liberté qu'on obtient en Justice, de disposer des choses qui avaient été saisies T. قيد ضبط وتوقيفدن اطلاق اذنى || Il a obtenu mainlevée مالنك قيد ضبط وتوقيفدن اطلاقى اذننى تحصيل ايلدى

MAINMISE. Saisie A. ضبط

MAINT. Plusieurs A. متعدد — عديد P. بسا T. نيچه — خيلى || Mainte et mainte conquête نيچه نيچه فتوحات || Maintes fois مساعىٔ متعدده ايله Par maints et maints travaux دفعات عديده

MAINTENANT. Au temps où nous sommes A. هذه الحالة — الآن P. اكنون — اينگه — ايمدى T. شمدى || J'ai achevé l'ouvrage que vous m'aviez ordonné; que voulez-vous maintenant que je fasse? تنبيه ايلديككز ايشى تكميل ايلدم شمدى امرك ندر Maintenant je n'en ai pas le loisir الحالة هذه وقتم يوقدر

MAINTENIR. Tenir au même état A. وقاية P. پاس داشتن T. طوتمق — قوريمق || Cette barre de fer maintient la charpente بو دمور چيبوق اخشابك وقايه‌سنه مدار اولور Il vous a établi dans cette charge, et vous y maintiendra سنى بو منصبه نصب ايتمكله وقايه‌كى دخى التزام ايده‌جكى در كار در Il a été maintenu en possession par arrêt du Parlement صادر اولان پارلامنتو ديوانى حكمى موجبنجه امر تصرفده وقايه اولنمق لازم كلدى Maintenir les lois de l'État قوانين ملك ودولتى وقايه ايتمك شروط la discipline وضوابط مرعيه‌يى وقايه ايتمك Maintenir quelqu'un dans les bonnes grâces d'un autre بر كمسنه‌يى فلانك حسن نظرنده وقايه ايتدرمك

Et soutenir qu'une chose est vraie A. تأييد P. مقرر نمودن

T. تأييد ايتمك || Je vous maintiens que cela est vrai بو شيء حقه مقارن اولديغنى سكا تأييد ايدەرم Je le maintiendrai partout بونى هر محلده تأييددن خالى اولەجق Je maintiens cela bon بونك ايو اولديغنى تأييد ايدەرم دكلم

SE MAINTENIR. Se conserver dans le même état A. بقاء على حالى T. باقى وبر قرار بودن P. وقاية على حاله ـ حاله وقايه اولنمق ـ اوزره طورمق || Toutes ces pièces de charpenterie se maintiennent bien بو كراسته قطعەلرينك مجموعى حسن حال اوزره وقايه اولنمقده در Ce cheval ne maigrit point, il se maintient بو آت اصلا ضموره گرفتار اولميوب على حاله وقايه اولنمقده در ـ حاله باقيدر Toutes les lois se maintiennent en vigueur dans ce royaume بو دولتده جميع قوانين شدّت اوزره وقايه اولنور La discipline s'y est toujours maintenue ضوابط مرعيّه دائم الاوقات على حالها وقايه اولنمشدر

MAINTENUE. Confirmation par autorité publique dans la possession provisoire d'une chose A. استمرار الوقت التصرّف || On voulait m'obliger à déguerpir, mais j'ai eu un arrêt de maintenue بنى ترك مالكانديه اجبار قيدنده اولمشلر ايدى لكن مجدّداً استمرار وقت تصرّفى حاوى بر قطعه حكم تحصيلنه دسترس اولدم

MAINTIEN. Conservation A. محافظة ـ وقاية P. پاسدارى T. طوتمه || Le maintien des lois قانونلرك وقايەسى Pour le maintien de l'autorité publique حكومت ضابطانك وقايدسى امر حكومتك وقايەسى ايچون ـ ضمننده

Et contenance, manière de se tenir A. هيئت ـ وضع P. هيئت وقورانه T. قورم ـ طرز ـ اندام || Grave maintien bón وضع احسن شويله ايدوكى On connait à son maintien que... وضع وهيئتندن مستدلدر ـ On dit, N'avoir pas de maintien, pour dire, avoir l'air gauche et embarrassé مختلّ الهيئة اولمق ـ بركمسەنك قورمى بد اولمق ـ پريشان اندام اولمق ـ

MAIRE. Le premier officier d'une maison de ville ou d'une commune A. نقيب pl. نقبا P. كتخدا T. كهيه

MAIRIE. Charge de maire A. نقابت P. كتخدايى T. كهيەلق || Pendant sa mairie مدّت نقابتنده

MAIS. Conjonction qui sert à marquer l'opposition qu'il y a entre les deux membres d'une phrase A. لكنّ P. ليكن ـ ليك T. قالديكه ـ امّا ـ انجق ـ لكن || Vous pouvez faire un tel marché, mais prenez garde qu'on ne vous trompe فلان شيء ايچون عقد بيع ايده بيلورسك انجق دوچار غبن اولمقدن حذر ايله Il est fort honnête homme, mais il a un tel défaut بغايت اهل عرض آدمدر لكن شو عيبى وار در

MAÏS. Blé de Turquie. V. Blé.

MAISON. Bâtiment pour y loger A. دار pl. ديار pl. ادور ـ منزل pl. منازل ـ بيت pl. بيوت P. خانه T. او ـ قوناق || Belle maison منزل دلارا commode راحتلو منزل grande منزل بيوك قوناق ـ كبير ـ بيت قصير القدّ basse ـ خانۀ پست ـ بيت ـ elevée آلچق او neuve يوكسك او ـ خانۀ بلند ـ منزل عالى vieille بيت جديد accompagnée de bois, de jardins اسكى او ـ خانۀ كهنه ـ منزل عتيق بر اورمان وباغچەيى مشتمل bien placée باب منزل موقع لطيف اوزرنده بنا اولنمش Maison à un étage خانه بر طبقەدن عبارت à plusieurs étages طبقات عديدەيى مشتمل بر باب منزل Maison en bel air هواسى لطيف بر خانه à vendre صاتيلق à louer كرايه ويريلور خانه Maison de brique طوغلەدن او de pierre de taille احجار تراشيدەدن مصنوع بنا اولنمش منزل Les fondemens d'une maison منزل اوك ـ اساس منزل كاركير بنا Les divers appartemens منزلك محتوى اولديغى تمللرى la couverture اوك ـ بام خانه ـ غماى دار بيوت شديده Il tient le haut de la maison خانەنك طبقۀ علياسنده طامى Il va de maison en maison خانەدن خانەيه كزر مقيمدر Sa maison est ouverte à tous les venants دور ابواب ايدز مسافرين وآيندگانه قپوسى آچيقدر ـ خانەسى مسافرلره آچيقدر ـ On dit proverb., que le charbonnier est maître dans sa maison, pour dire, que chacun vit chez soi comme il lui plaît T. هر كس كندو خانەسنده آغا در ـ On dit, Une maison bien réglée, pour dire, une maison où il y a de l'ordre منتظم بر خانه ـ مضبوط الحال بر خانه

On dit, qu'un homme a une bonne maison, pour dire, qu'il donne souvent à manger A. مضياف P. صاحب خوان يغما T. اتمكى ميدانده

Et qu'un homme fait bien les honneurs de sa maison, pour dire, qu'il reçoit bien ceux qui viennent chez lui A. حافى الزوّار P. مهمانواز T. مسافرلره اكرام ايدر ـ قوناقلره اكرام ايدر

On dit, Garder la maison, pour dire, rester chez soi A. ملازمة بالدار P. از خانه بيرون نشدن ـ در خانه نشستن T. اودن چيقمامق

Maison de ville. L'hôtel où s'assembsent les officiers munici-
paux T. بكلك قوناغی || Il est allé à la maison de ville
بكلك قوناغنه كتدی – Il signifie aussi le corps des offi-
ciers de ville وجوه وضابطان بلده

Maison, se prend aussi pour tous ceux qui composent une
même famille A. اهل البيت P. خانگیان T. او اوشاقری –
او خلقی

On dit, Faire sa maison, pour dire, prendre des domestiques
T. قپوسنی دوزمك || Cet ambassadeur n'a pas encore fait sa
maison بو ایلچی هنوز قپوسنی دوزمدی

Maison, signifie aussi, race. Il ne se dit que des races illustres
A. آل – بیت pl. بیوتات P. دودمان – خاندان – خانواده
T. اوجاق || Maison noble آل جلیل illustre آل باهر الشرافة
خاندان – بیت قدیم ancienne خاندان بلند عنوان – الشان
دیرین La maison d'Autriche اوشتریا خاندانی Cette maison
est éteinte, finie بو خاندان منقرض اولمشدر Cet homme a
relevé sa maison کندو خاندانك قدر وشاننی ترفیع ایلدی –
بلندیٔ قدر ومنزلتنه سبب اولمشدر

On dit, Une personne de bonne maison, pour dire, de noble
et ancienne race A. اهل البيت – كريم العرق – كريم الاصل
– خاندان اولادی T. خاندان زاده P. جلیل النسب –
اوجاق زاده

On appelle l'église, La maison de Dieu A. بیت الله || La
maison de Dieu est une maison de prière بیت الله مكان
صلات وعبادتدر

Et la Maison Royale, les princes du sang A. ابناء الملك –
ابنای خاندان – شهزادگان P. اهل البيت السلطانی
پادشاه اولادی – شهزاده‌لر T پادشاهی

Et petites maisons, l'hôpital où l'on renferme les fous A. مارستان
تیمارخانه T. خانهٔ دیوانگان A. دار المجانین – المجانین

On dit, en termes d'Astronomie, Les douze maisons du soleil, pour
dire, les douze signes du Zodiaque A. اثنا – اثنا عشر منزلاً
عشر برجاً

MAISONNÉE. Tous les gens d'une famille. V. Maison dans
ce sens.

MAISONNETTE. Petite maison A. بیت صغیر P. خانهٔ كوچك
T. اوجغز – خانه‌جك || Il est logé dans une maisonnette بر
خانه‌جكده مقیمدر

MAÎTRE. Celui qui a des domestiques, des esclaves A. سيّد
pl. سادات – مخدوم pl. مخادیم P. خانه خدا – خداوند –
T. آغا اقا || Bon maître مخدوم كريم المزاج rude شدید
المزاج بر آغا Chercher maître آغا ارامق Servir son maître
كندو مخدومنه خدمت ایتمك Ce laquais a changé de maître
فلان چوقدار آغا دكشدردی Cet esclave s'est sauvé de chez
son maître بو كوله آغاسی یانندن فرار ایلدی – Les am-
bassadeurs disent, Le roi mon maître پادشاه اولان
مخدومم – On dit proverb. Tel maître, tel valet بویله اغانك بویله
خدمتكاری اولور

Il signifie aussi, Supérieur qui commande, soit de droit, soit
de force A. حاكم – ربّ P. خداوند – داور – فرمانفرما T.
حاكم || Dieu est le maître de l'univers جناب خدای لم یزل
الله ذو الجلال خداوند جهاندر – ربّ العالمیندر Le roi est
le maître dans ses États پادشاه ملكی ایچنده حاكم فرمانفرما
در Il s'est rendu maître de la place قلعه‌یی زیر حكمنه
ادخال ایتدردی Il a une grande armée, il a gagné la ba-
taille, il est le maître de la campagne جسیم برارذوی معیتنده
موجود اولوب اعدا ایله لدی المقابله حائز رهینهٔ فوز
وغالبیّت اولمغله میدان حرب وقتال ید حكمنده قالمشدر
Il parle en maître خداوندانه اداى تكلم ایدر – طور
Chacun est maître chez soi هر كس فرما نفرمایی ایله تكلم ایدر
كندو خانه‌سنده حاكم فرمانفرما در – On dit, Se rendre
maître des esprits, des cœurs كندویه اذهان وقلوب ناسی
اذهان وقلوب ناسه منقاد ورام ایتمك – محكوم ایتمك
– كسب استیلا ایتمك – Et se rendre maître de la conversa-
tion, pour dire, attirer à soi toute l'attention de la compagnie
مسامع ارباب مجلسی طرفنه جلب ایله مذاكره‌یه كسب
استیلا ایتمك Être maître de ses passions هوای نفسنی
– امراض نفسانیه‌یه غلبه ایتمك – كندویه محكوم قلمق
Être maître de soi تمالك نفس ایتمك – On dit aussi,
Se rendre maître du feu, pour dire, arrêter les progrès d'un
incendie هجمهٔ آتشك كسر وتوقیفنه – هجمهٔ ناره غلبه ایتمك
ظفریاب اولمق

On dit, Être le maître de faire quelque chose, pour dire, avoir
la liberté de faire cette chose T. بر شی بر – مختار اولمق
بر كمسنه‌نك منوط – كمسنه‌نك ید اقتدارنده اولمق
رأی اختیاری اولمق || Vous êtes le maître de venir chez

moi quand il vous plaira دیلدیککک وقتده بکا کلمکه اول طرفه وارمق d'y aller, ou de n'y aller pas مختارسک ویاخود وارمامق خصوصنی منوط رأی واختیارک اولان خصوصنده اختیار الکده در. Vous êtes bien le maître سن بیلورسک. اختیار الکده در .T الخیار فی یدک .A رأی سنکدر.

Il se dit aussi par civilité .A امر .P فرمانفرما .T بیوریجی دیلدیککک || Nous irons où vous voudrez, vous êtes le maître امر وفرمانفرما . امر سنکدر . محلّه کیده‌رز امر سنکک سنسک

Maître, se dit aussi de tous ceux qui enseignent quelque art ou quelque science .A معلّم .pl معلّمین .P خواجه .T خوجه || Maître de langues معلّم لسان de musique موسیقی خواجه‌سی فنّ تصویر معلّمی de dessin اعمال سلاح معلّمی d'escrime رقص معلّمی Maître à danser مکتب خواجه‌سی d'école رسّام.

Il signifie aussi, savant, expert en quelque art .A عالم .pl علما .P دانشمند . استاد .T اوسته || Il est grand maître en cela بو ماده‌ده اعاظم علمادندر Homère et Virgile sont deux grands maîtres en poésie فلان وفلان کشی فنّ شعرده اعاظم بو بابده علمادندر Je m'en rapporte aux maîtres de l'art رأیمی اول فنّک علما واستادلرینه حواله ایده‌رم Main de maître استاد الی

Et seigneur, propriétaire .A صاحب . مالک . متصرّف .P خداوند .T صاحب || Il est maître de cette terre بو ارضک صاحبیدر Qui est le maître de ce cheval? بو بارکیرک صاحبی کیمدر J'ai trouvé un cheval qui n'avait point de maître صاحبسز بر بارکیر . صاحبی یوق بر بارکیر بولدم. On dit, qu'un orateur est maître de son sujet, de sa matière, pour dire, qu'il les possède parfaitement فلان واعظ مبنای موعظه اتّخاذ ایلدیکی ماده‌یه کنهیله مالک ومتصرّفدر

Il se dit aussi de celui qui, ayant été apprenti, est reçu dans quelque corps de métier .A خرّیج .P استادی بر اورده رتبهٔ استاد . خیّاط خرّیج .T اوسته جیقمش || Maître tailleur . استاد جیقمش دیوارجی Maître maçon جیقمش درزی دیوارجیلقده استاد جیقمش

On appelle Maître valet, maître garçon, maître clerc, celui qui est le premier entre ses compagnons .T باش اسکی

En termes de Marine, on appelle Maître, le premier officier qui commande toute la manoeuvre .T قوجه رئیس

C'est aussi le titre de ceux qui sont revêtus de certaines charges .T خلیفه || Maître des cérémonies تشریفات خلیفه‌سی de la garde-robe خفتانی خلیفه‌سی Maître d'hôtel du roi مصرف خلیفه‌سی Maître des requêtes عرضحالجی خلیفه‌سی شهریاری خلیفه‌سی des comptes باش محاسبه خلیفه‌سی des eaux et forêts قوریجی سر خلیفه‌سی . On dit aussi, Grand maître des cérémonies .T باش تشریفاتجی . تشریفاتی Grand maître des eaux et forêts .T قوریجی باشی . قوریجیلر اغاسی . قوری اغاسی

MAÎTRESSE. Ce mot est le féminin de Maître dont il a la plupart des significations .A سیّدة .pl سیّدات . مخدومة .pl مخدومات .P بانو . کدبانو . خانه . خاتون . خانواده .A صاحبة .pl صاحبات . مالکة .pl مالکات .P خداوند .T صاحب || Cette femme est fort bonne maîtresse, elle traite bien ses domestiques فلان خاتون بر سیّدهٔ کریمة الطبع اولمغله اتباعسنه رفق ایله معامله ایدر Maîtresse du logis صاحبة البیت Elle est dame et maîtresse de cette terre بو ارضک هم سیّده وهم صاحبه‌سیدر

Il se dit aussi de celle qui est aimée de quelqu'un .A معشوقة محبوبة .P جانان . دلدار . دلربا . دوست . مول .T سوکولی . اویناش.

MAÎTRISE. Qualité de maître. Il ne se dit que des métiers .A رياسة الحرفة .P استادی .T اوسته‌لق || Il a acheté la maîtrise ریاست حرفتی اقچه ایله تحصیل ایلدی

MAÎTRISER. Gouverner en maître .A تحکّم . حکومت .P فرمانرانی کردن .T بیورمق || C'est une injustice que de vouloir maîtriser ses égaux امثال واقران حقنه ادّعای تحکّم نفسی ایتمک حق دکلدر Il ne faut pas se laisser maîtriser حقنه آخرک تحکّمنی قبول ایتمک روا دکلدر . On dit, Maîtriser ses passions امراض . امراض نفسه حکومت ایتمک هوای نفسی ضبط ایتمک . نفسانیّدیی قهر ایتمک حکم آلتنده اولان .T فرمانبر .P محکوم .A Maîtrisé.

MAJESTÉ. Grandeur suprême. Il se dit par excellence de Dieu .A عظمت . کبریا . جلال .P بزرکی .T اولولق || La majesté divine عظمت ربّانیه . جلال وعظمت جناب ربّ العزّة . کبریای یزدانی . Il se dit aussi des rois et des Empires .A عظمة الشان . شوکت . مهابت .P نژمندی .T آموغ . عظمت شان ملوک وسلاطین La majesté des rois || بیوکلک

La majesté royale شوكت پادشاهی La majesté du trône
شوكت وعظمت سلطنت La majesté de l'Empire Romain
سلطنت روميّه‌نك عظمت شانی

Il se dit aussi des lois et des assemblées augustes *A.* مهابت
P. شكوه *T.* بيوكلك || La majesté des lois قانونلرك شكوه
ومهابتی du Sénat سنانو تعبير اولنور ديوانك شكوه ومهابتی

Majesté, est aussi un titre qu'on donne aux empereurs et
aux rois *T.* مهابتلو ـ شوكتلو ـ جناب شوكتمآب || Votre ma-
jesté جناب شوكتمآبلری Sa majesté شوكتمآب حضرتلری
Leurs majestés شوكتلولر Sa majesté Impériale جناب شوكتمآب
جناب مهابت نصاب ايمپراطوری ـ ايمپراطوری S'il plaît
à votre majesté ارادهٔ شوكتنمودهٔ شاهانه‌لرينه موافق ايسه
ـ ارادهٔ شاهانه‌لری تعلّق ايدر ايسه Sa majesté partit de
Paris un tel jour شوكتپناه حضرتلری فلان كون پارسدن
عزيمت ايلدی

MAJESTUEUSEMENT. Avec majesté *A.* بالمهابة ـ بالعظمة ـ
بالجلال *P.* نژمندانه *T.* با فر وشكوه ـ اولولق ايله || Il
marche majestueusement با كمال شكوه وعظمت مشی ايدر

MAJESTUEUX. Qui a de la majesté *A.* ذو المهابة ـ مهيب
جليل ـ باهر العظمة ـ *P.* نژمند ـ پر شكوه ـ *T.* آموغناك
مهابتلو ـ عظمتلو ـ اولو || Un air majestueux سيمای مهابتنما
front جبين مهابتقرين style سبك وانشای عظمت احتوا
temple معبد جليل Taille majestueuse قامت باهرة المهابة
démarche حركت با عظمت

MAJEUR. Qui a atteint l'âge de majorité *A.* كبير ـ بالغ *P.*
رسيده *T.* يتشمش || Il ne faut avoir que vingt ans pour être
majeur en Normandie فلان دياره كبير عدّ اولنمق ايچون
يكرمی سنه‌يه واصل اولمق لازمدر Une fille majeure peut se
marier sans le consentement de ses parens حدّ كبيره واصل
اولمش قيز والدينی رضاسی يوغيكن تزوّجه قادره دكلدر ـ
بالغه اولان قيز

On appelle Force majeure, une force à laquelle on ne peut
résister *A.* قوّت غالبة ـ Et causes majeures, affaire majeure,
des causes, une affaire d'une grande importance علل جسيمه ـ
امر جسيم ـ خطب عظيم

On dit, La majeure partie, pour dire, la plus grande par-
tie *A.* اكثر ـ اغلب *P.* بسيارترين *T.* چوغی

MAJEURE. T. de Logique. C'est la proposition d'un syllogisme
qui contient l'attribut de la conclusion *A.* كبری || Je vous ac-
corde la majeure, et vous nie la mineure كبرايی تسليم لكن
صغرايی انكار ايده‌رم

MAJOR. Officier de guerre *T.* بيكباشی ـ ماجور تعبير
اولنور عسكری ضابطی

État-Major. État dans lequel sont compris les officiers su-
périeurs d'une armée, d'une place *A.* رؤسا *P.* سركردگان *T.*
ضابطان

MAJORITÉ. L'état de celui qui a atteint l'âge compétent pour
jouir de ses droits *A.* حدّ البلوغ ـ سنّ البلوغ ـ حدّ الكبر
P. حال رسيدگی *T.* يتشمه || Il a atteint l'âge de majorité
حدّ بلوغه رسيده اولمشدر ـ حدّ كبره واصل اولمشدر On a
remis cette affaire à la majorité du roi بو مصلحت پادشاهك
سنّ بلوغه ـ حدّ كبره وصولی وقتنه قدر تأخير اولندی
وصولی وقتنه تعليق اولندی

MAJUSCULE. Grande lettre *A.* حرف كبير pl. حروف كبيرة
T. ايری حرف ـ سلوس حرفی

MAL. Le contraire de bien *A.* شرّ ـ سوء *P.* بد *T.* كوتيلك
فنالق ـ || Il n'y a point de bien sans quelque mélange de
mal محض خيرك وجودی محالدر بهمه حال نوعمّا شرّ ايله
مخلوط اوله كلمشدر Il n'y a pas grand mal à cela بو بابده
بو ماده‌ده جسيم بر فنالق يوقدر ـ بر درلو شرّ عظيم يوقدر
ـ On dit proverb. De deux maux, il faut éviter le pire *A.*
اختيار الاهون الشرّين

Il signifie aussi, défaut, imperfection, soit du corps, soit de
l'esprit *A.* عيب pl. عيوب ـ نقيصة pl. نقايص *P.* كمی *T.*
قصور || Je ne connais point de mal en lui فلانه بر درلو عيب
بوله‌مم ـ Dire du mal de quelqu'un *A.* تشنيع ـ تعييب *P.*
زشتاری كردن *T.* عيبلمك ـ فصل ايتمك

Et vice, mauvaise action *A.* سيّئة pl. سيّئات ـ فعلة قبيحة
pl. افعال قبيحة ـ شرّ *P.* بد كرداری ـ كرداز بد *T.* كملك
كوتولك ـ || Il faut éviter le mal et faire du bien سيّئاتدن
حذر ومجانبت وافعال خيريّه ايله عمل وحركت اولنمق
لازمدر Il est enclin et endurci au mal شرّه مايل ومصرّ در
Il ne faut point faire un mal, pour qu'il en arrive un bien بر
ـ كونه حسنه امنيّه‌سيله ارتكاب سيّئه ايتمك روا دكلدر
اميد خير ايله ارتكاب شرّ ايتمك جائز دكلدر

Et douleur *A.* وجع pl. اوجاع ـ الم pl. آلام *P.* درد *T.*

وجع شديد حس Je sens bien du mal ؟ صيزى - آغرى
بكا ايراث - بنى ايجاع اينرسك Vous me faites mal اينجيم
وجع اينرسك

Mal de tête A. صداع P. درد سر T. باش آغريسى

Il signifie aussi, maladie A. مرض pl. امراض - علت pl.
علل P. رنج - درد T. خستهلك ‖ Mal dangereux خطرناك د
- عدل contagieux سارى - مرض épidémique مرض شامل
- درد بيدرمان - بر علت ممتنع الشوا incurable مرض جارى
- بر علت ايتمز قبول علاج invétéré مرض قديم - ييلنمش
خستهلك enraciné مرض متأصل vénérien فرنكى علتى
Mal de rate, de vessie مرض كبد ومرض مثانه Où a-t-il
pris ce mal? اخذ ايلدى بو علتى نه طرفدن - نرمدن
قورتارى Ce remède guérit bien des maux بو دوا امراض
اولور مدلو دفعه شديدهنك Il ne guérira jamais de ce
mal-là بو علتدن ابدى شفاياب اولهجغى يوقدر Chacun
sent son mal هر كس كندو دردينى بيلور Depuis quand ce
mal-là vous tient-il? قنغى وقتدنبرو بو علته مبتلا اولمشسك
Ce mal vous a pris tout à coup بو علت سكا دفعةً مستولى
عارض اولمشدر - اولمشدر

On appelle Mal d'enfant, les douleurs d'une femme qui accouche A. مخاض - زحمة - زكمة P. درد زه T. بورى - طوغورمه
ولادت ايقندیسى - طوغورمه بوريسى - زحمتى

Et mal caduc, haut mal, l'épilepsie A. داء الصرع P. درد
طوتارق - حواله T. ديوگلوچ

On dit proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, c'est-à-dire, d'un petit accident en un plus grand يغموردن قاچر ايكن
طولويه راست كلمك

Il signifie aussi, dommage, tort A. ضرر - مضرّة pl. مضار P.
زيان - گزند T. ضرر ‖ On disait que les ennemis avaient
désolé toute la province, mais le mal n'est pas si grand qu'on
le faisait دشمن جميع مملكتى خراب ويباب ايلديكى
منقول ايسه ده ايراث ايلديكى زيان وضرر سويلنديكى
الله تعالى سنى Dieu vous garde de mal مرتبهده دكلدر
ضرردن مصون ايليه Si vous faites cela, il vous en prendra
mal شونى ايشلر ايسهك ضرر ايتمش اولورسك Il ne
sent pas encore son mal اوغراديغى ضررى هنوز بيلهميور
Cela ne fait ni bien ni mal بو شئ نه فائده نه ضرر ايدر
Vous lui voulez mal فلانك ضررينى استرسك Il m'en veut
mal ضررمى استر Que le mal que je lui veux me puisse arriver
فلانك حقنده ديلديكم ضرر باشمه كلسون

Et inconvénient A. محذور P. دشواركى T. مانع ‖ Vous
pouvez faire telle chose, mais le mal est que… فلان ايشى
ايشلمك يد اختياركنده در لكن شو محذور واردر كه
غيابى بر محذور عظيمدر C'est un grand mal qu'il soit absent

On dit, Prendre une chose en mal, pour dire, s'en offenser
T. كوجنمك - بر شيدن رنجيده خاطر اولمق

Et tourner, expliquer une chose en mal, pour dire, lui donner un mauvais sens T. بر كلامى سوء معنا ايله توجيه ايتمك -
معناى قبيحه چويرمك

Mal. Peine, travail A. عنا - مشقت P. رنج T. زحمت ‖
On a trop de mal chez ce maître-là بو استادك يانندهء
چوق عنا ومشقت چكيلور Il a bien du mal à gagner sa
vie نفقهسنك تداركنده خيلى عنا وزحمت چكر

Mal, adv. De mauvaise manière A. قبيحاً - بصورة القبيحة
- بسوء الصورة P. بد T. فنا ‖ Cette affaire va mal بو مصلحت
فنايه وارر - فنا كيدر - صورت قبيحه كسب ايتمز Il a mal
fait ses affaires امورينى سوء صورت ايله تنظيم ايلدى Que
cela est mal bâti, mal fait بو شئ نه قدر صورت قبيحه ايله
J'ai mal نه قدر فنا صورت ايله ياپلمشدر - بنا اولنمشدر
entendu ياكلش آكلادم - فنا آكلادم Il prend mal les avis qu'on
lui donne كندويه ايتدكلرى نصيحتلرى معناى قبيح ايله
فكر - سوء فكر ايله ملاحظه اولنمش Mal pensé توجيه ايدر
سوء صورت ايله شرح وتفسير Mal interprété غير صحيح ايله
وجه غير صحيح ايله - اولنمش

MALACIE. Maladie des femmes grosses, qu'on appelle aussi Envie de femme grosse. V. Envie.

MALACTIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens émolliens
A. مليّن pl. مليّنات P. نرمساز T. يومشاديجى

MALADE. Qui n'est pas en état de santé A. عليل - مريض
pl. مرضا - سقيم pl. سقام P. رنجور - بيمار - خسته T. خسته
‖ Malade à la mort مرض مهلك ايله خسته Il est malade
d'un mal incurable ناقابل دوا بر داء عضال ايله مريض
كبدرندن خسته Il s'est chagriné, il en est malade وبيمار در
Il est au lit malade مريضاً صاحبفراشدر Fort malade اولدى
آغر خسته - موقوطاً مريض grièvement شديداً مريض dangereusement خطرناك ايله خسته - مرض Légèrement malade

— Avoir l'air malade, la couleur malade *A.* منحرف المزاج *P.* ناخوش مزاج *T.* كيفسز — خسته سيما *P.* مريض الوجه *A.* بكزى خستەلقلو *T.* — On dit figur., qu'un État est bien malade, quand il y règne un grand désordre وجود ملك ودولت خسته حالدر || Il est plus malade de l'esprit que du corps دليل وخسته حالدر || Il est malade d'imagination سقامت عقلى سقامت وجودينه غالبدر || C'est un esprit malade *A.* سقيم العقل خيالا معلولدر — عقلى خسته *T.* خسته عقل *P.* معلول العقل —

On le dit aussi des parties du corps *A.* متألم — مريض — معلول *P.* المزده — دردناك *T.* خستەلقلو || Il faut appliquer le remède à la partie malade دوايى عضو المزده اوزرينه — عضو معلول اوزرينه — اورمق اقتضا ايدر

Et des plantes, des arbres qui dépérissent *A.* ذابل — مايل الى الذبول *P.* پژمرده حال *T.* صولغون

MALADIE. Altération dans la santé *A.* داء — مرض pl. امراض — علت pl. علل — سقم pl. اسقام *P.* رنج — بيمارى — درد *T.* خستەلك || Maladie légère مرض خفيف grande مرض شديد — incurable داء ممتنع الدوا longue مرض مديد — داء عضال — mortelle مرض علاج قبول ايتمز خستەلك — درد بيدرمان compliquée قاريشق خستەلك — مرض مختلط مهلك — contagieuse علت حادّه aiguë مرض مزمن chronique مرض سارى — بعض || Il y a des maladies héréditaires مرض حادّ — درد تيز — مبتلا اولديغى علل واسقام موروثه وار در || Il relevait de maladie مرضدن هنوز افاقت بولمقده ايدى || Il a mauvais visage, il couve quelque maladie رنگ رويى متغيّر اولمغله بر كونه علت مكنونه به دلالت ايدر || Figur. Les passions sont les maladies de l'âme علل — امراض نفسانيّه علل معنويّه دندر || Il aime excessivement les tableaux, c'est sa maladie قلبيّه دندر تصويراته هوس ومحبّتى مرتبهٔ افراطده در اشته دردى بو || Il aime passionément les fleurs, c'est sa maladie ازهار چيچكلره كمال — وشكوفه لره فرط هوسى وار در دردى او در هوس ومحبّتى كندويه درد ايدندى

MALADIF. Qui est sujet à être malade *A.* ممراض — مسقام — عليل المزاج *P.* انكشتال — بيمارگون — بيمارخنج — خسته *T.* خستەلقلو — خسته جكر || Il a épousé une femme bien maladive عليلة المزاج بر قاريه متزوّج اولدى

MALADRERIE. Hôpital des lépreux V. Léproserie.

MALADRESSE. Défaut d'adresse *A.* خراقت — عجرفة *P.* خامكارى *T.* خام دستى — خيره دستى — بجركسزلك — ال اويغونسزلغى || La maladresse de cet ouvrier بو ايشجينك خراقتى

Figur. *A.* عدم الحذاقة — عدم المهارة — عجرفة *P.* خامكارى *T.* بى استادى — استادسزلق || Il y a bien de la maladresse dans ce discours, dans cette apologie بو كلامده واثباتده بر انتى حاوى اشبو مقالەده عدم حذاقت ظاهر در || Il est d'une extrême maladresse dans tout هر شيئده عدم حذاقتى مرتبهٔ افراطده در

MALADROIT. Qui manque d'adresse *A.* اخرق — متعجرف *P.* خيره دست — خام دست *T.* اويغونسز — الى بجركسز || C'est un ouvrier fort maladroit خام دست بر ايشجيدر || Il est maladroit dans tout ce qu'il fait هر ايشده اخرق وخيره دستدر — الى اويغونسز در

Figur. *A.* عديم الحذاقة — عديم المهارة *P.* خامكار *T.* بضاعهٔ حذاقتدن — استادسز — چولپه || C'est un maladroit بى بهره بر آدمدر

MALADROITEMENT. Sans adresse *A.* بالخراقة *P.* بخام دستى *T.* بجركسزلك ايله

Figur. *A.* من غير حذاقة — بلا مهارة *P.* خامكارانه *T.* بلا حذاقة || Il s'est conduit maladroitement عمل چولپەجه — چولپەجه وحركت ايلدى

MALAISE. État fâcheux, incommode *A.* سوء الحال — عدم الراحة *P.* بيحضورى — بى آرامى — ناخوشى حال *T.* ناخوشسزلق — حضورسزلق — راحتسزلق || Il n'est pas accoutumé à souffrir le malaise سوء حالك تحمّلنه مألوف دكلدر || Avoir du malaise راحتسز اولمق || Sentir du malaise راحتسزلق طويمق

MALAISÉ. Difficile *A.* عسير — صعب *P.* دشوار *T.* كوچ — مشكل || Cela n'est pas si malaisé que vous croyez ظن ايلديككز قدر مشكل دكلدر || Il est malaisé de faire telle chose فلان ادارەسى مرتبه ده مشكل در || Il est malaisé à gouverner شيئى ايتمك امر دشوار در — مشكل ادعندر

Et qui est à l'étroit dans ses affaires *A.* في ضيق الحال — في ضرورة الحال — في مضايقة الحال *P.* درتنكى حال *T.* ضرورتده — ضيقده — ضرورت حال — || Cette famille est malaisée بو خاندان ضرورت حالده در — ضرورت ومضايقەده در

MALAISÉMENT. Difficilement *A.* عسيرا — بالعسرة — بالصعوبة *P.* بدشوارى *T.* كوجلك ايله || Vous réussirez malaisément

متصدّی اولدیغک مصلحتده بالصعوبه à ce que vous entreprenez
ظفریاب اوله بیلهجکسک

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بهلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde
کم اندیش *P.* مأفون ـ افین ـ سقیم الرأی ـ فایل الرأی *A.*
اول رتبه‌ده سقامت ... Il fut si malavisé que || ملاحظه‌سز *T.*
رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler
بو مثللو کلام سویلمکک فایل الرأی اولدیغکه دلیل ainsi
قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles
A. تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام
T. جلیمی جرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب ـ
غیر ممنون *P.* ناخشنود *T.* نا خوش کوکلی || Vous ne
serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قالهجق
دوستندن ممنون Il est malcontent de son ami دکلسک
آغاسی Son maître est malcontent de lui خشنود دکلدر ـ دکلدر
کندودن ممنون دکلدر Le roi est malcontent de son service
پادشاه قلانک خدمتندن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر *pl.* ذکور *P.* نر
T. ارکک || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut
mieux que le mâle بعض شکاری قوشلرک اناثی ذکورندن
اولا واعلا در ـ On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قویّ ـ متین ـ راسخ *P.* استوار *T.*
قوّتلو || Courage mâle نجدت باهرة المتانة résolution عزیمت
قویّه voix صوت متین air سیمای متانتنما style سبکک
رسوخ ومتانت قلم ایله Des figures mâles پر رسوخ ومتانت
رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن ـ لعنت *P.* نفرین ـ
بد دعا *T.* لعنتلمه || Ce père a donné sa malédiction à son
fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille
malédictions à sa patrie کندو وطنی حقنه هزار بهزار لعن
ونفرین ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی
لعنت ایلدی ـ On dit aussi, La malédiction est sur cette mai-
son, sur cette affaire بو خانه‌ده وبو مصلحتده لعنة الله
وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour
dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار
اوغورسزلق وار در ـ در

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal
avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی
نفث *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice
عقد ایله اهلاک رمهٔ حیوانات ایتمک Il a été accusé
de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition
attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد
T. اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معکوسیّة ـ شآمة البخت
البخت *P.* بد بختی ـ واژگونی بخت *T.* بختسزلق || Par
malencontre il y trouva son rival بخت مشؤمک مقتضاسی
اوله‌رق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera
malencontre شامت بخته اوغرایه‌جقسک

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت
P. از واژگونی بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont
été dites *A.* خطاء الفهم ـ وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش
آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malen-
tendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت
افادهٔ مرام اولنه‌میوب لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ
عظیمه‌نک حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu
یاکلش آکلمه در ـ وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.*
یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده
بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès
بر یاکلشلق دعواسنک فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سوء المزاج *P.* ناخوشی
T. کیفسزلک || Sentir du mal-être سوء مزاج حسّ ایتمک

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.*
سوء التقطیع *P.* بد اندام *T.* فنا کسیم || Il y a de la mal-
façon à cet habit-là بو لباسک کسیمی فنا در dans ce mur
بو دیوارک تقطیعی قبیحدر

Figur. *A.* سوء الصنيع - سوء العمل *P.* بد كردارى *T.* يرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوكنده فهم وادراك ايده‌مديكم كركى كبى خارجه - بر نوع سوء عمل اولمق كركدر L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon چيقاره‌مديغم بر كونه سوء عمل وار در بو قوناغك كتخداسى Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنيع ايله متهومدر بر سوء صنيع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions ايقاع الخباثة - اساءة *T.* بد كردارى نمودن - بد كارى ساختن *P.* ايقاع الشرّ - فنالق ايشلمك - يرامزلق ايتمك Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اساءته مايل اولمق Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شرّدن غيرى نسنه‌دن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء - يرامزلق *T.* بد كارى *P.* خباثت - سوء العمل - الصنع || Il a donné des preuves de malfaisance كوتولك ايشلمه اثبات خباثت ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شرّير pl. اشرار - خبيث *P.* بد نهاد - بد كار - بد كردار *T.* يرامز - يرامزلق ايدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود Il est d'une humeur malfaisante - خبث طبيعت ايله مألوفدر ايقاع شرّ ايله - بالطبع سوء وضع ايله مجبولدر Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضرّ *P.* زيانرسان *T.* ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مركب اولان ايچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد - باده‌لر مضرّ در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شرّير pl. اشرار pl. اشرّاء اهل الشرّ - ارباب الشرّ pl. حكّاك الشرّ - *P.* بد كار - شرّ پيك *T.* يرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرّك حقندن كلنمسى لازمهٔ حالدندر C'est un malfaiteur اهل شرّ در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبيح الشهرة - مذموم *P.* بد نام *T.* ديللنمش

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا - خلاف *P.* على خلاف الرأى - على خلاف الرضا - دلخواه *T.* بر كمسنه‌نك رأى ورضاسى يوغيكن || Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق رأى ورضام - رأى ورضام منضم اولميەرق - ايشلدى

On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وكرهاً *P.* خواه ونا خواه *T.* استر استمز - يوغيكن ايتدى || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونى ايده‌جكسك

Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع الوجود - مع ما فيه *P.* با وجود *T.* وار ايكن - باين همه - آنكه كرچه - مع وجود || Il est parti malgré la rigueur du temps شدة الهوا عزيمت ايلدى Je هوانك شدّتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره‌كولق وار ايكن طانيدم - تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عديم الاهليّة - قليل اللياقة - عديم المهارة - عديم الكفاية *P.* نا اهل - كم مايه *T.* مهارتسز - اهليتسز - اوغوز || Malhabile dans ses affaires كندو اموررنده عديم الكفايه dans les négociations امر مكالماتده قلّت لياقت واهليتى دركار بر آدم Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم كبى - كممايه بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* بلا لياقة - بلا كفاية - من غير مهارة *P.* بنا اهلى *T.* اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الكفاية - عدم *P.* نا اهلى - كم مايگى *T.* اوغوزلق - عدم المهارة - اللياقة || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عدم لياقتى عهده‌سنده اولان منصبدن محروميتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* ادبار - نكبت - معكوسيّة البخت - شآمة الطبع *P.* بد بختى - مرخشد - بد طالعى - نا سازكارىٔ بخت - واژگونىٔ بخت - شآمت بختى *T.* بختسزلق || Le malheur lui en veut شآمت بختى يقەسنى صاليويرمز Le malheur a voulu que... معكوسيّت بختى تقريبيله - طالعى بونى ايجاب ايلديكه اثر شويله اقتضا ايلديكه C'est un effet de son malheur نا سازكارىٔ بختى مقتضاسيدر - ادباريدر Être en malheur - مشئوم القدم اولمق Porter malheur حال ادبارده اولمق بو حالتى J'attribue cela à mon malheur اوغورسزلق كتورمك On ne saurait éviter son malheur بخت سياهمه حمل ايده‌رم واژگونىٔ بخت نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر Tomber dans le malheur نكبت وادباره - گرفتار ادبار اولمق گرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* داهیة ـ نوایب .pl نایبة
.pl دواهی ـ مصیبت .pl مصایب ـ آفت .pl آفات *P.*
دواهی || فلاکت ـ کدر ـ بلا *T.* فلکزدگی Grands malheurs
آفت نائبهٔ غیر مسبوقه bizarre عظیمه Malheur extraordinaire
بر مصیبته اوغرادی Tomber غریبه Il lui est arrivé un malheur
بر مصیبت عظیمه‌یه گرفتار اولمق dans un grand malheur
غلبهٔ مصایب وآفات ایله موقوط Il est accablé de malheurs
بارطاقتشکن مصایب واکداردن قامت اقتداری ـ الحالدر
مدت عمرانسانده ظهوری Les malheurs de la vie دو تا در
لا بد اولان مصایب واکدار گوناگون C'est un surcroît de
ضمیمهٔ ادبار در ـ علاوهٔ ادبار در malheur

On dit, Malheur à . . . Malheur sur . . . , comme par imprécation *A.* لعنة الله علیه *P.* مقهورخدا بادا *T.* الله بلا ویرسون
|| Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت
مأمورهٔلرنده ارتکاب خیانت ایدنلره الله بلا ویرسون
Malheur sur eux et sur leurs enfans لعنة الله علیهم وعلی
اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à . . . par simple exclamation *A.*
ویل له *P.* حیفا به *T.* وای حالنه || Malheur aux vaincus
ویل للمغلوبین *P.* حیفا بآنکه مغلوب شود *T.* یکلمشلرک *A.*
وای حاللرینه

PAR MALHEUR. *A.* حسب الاقتضا البخت المشؤم *P.*
بختک ترسلکندن ـ قضارا *T.* از قضا ـ برمقتضای سیه‌بختی
از قضا سقوط Il tomba par malheur || بختسزلغه مبنی ـ
قضارا شویله ظهور ... Il est arrivé par malheur que ایلدی
ایتدیکه

MALHEUREUSEMENT. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضاء بخت مشؤم وفات ایتمشدر
Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* مدبراً ـ منکوباً
بختسزلقده ـ فنا حالده *T.* در بد بختی ـ در بد حالی *P.*
مدبراً ومنکوباً وفات ایلدی Il est mort malheureusement ||
حال نکبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدی ـ
وادبارده عمرینی تمام ایلدی

MALHEUREUX. Qui n'est pas heureux *A.* منکوب ـ مدبر *P.*
حالی یمان *T.* بدحال ـ بد بخت ـ سیه‌بخت || Il y a des hommes malheureux par leur faute
بعض کسان کندو عمللریله مبتلای
ـ بعض کسانک نکبتی کندو عمل یدلریدر ـ نکبتدرلر
ادبار ونکبتلری کندو خطا وتقصیرلرندن اقتضا ایتمش
Les damnés seront malheureux à jamais اهل حالاندندر
جهنم الی الابد منکوب اولهجقلر در

Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.*
مغدور *T.* نا مراد ـ بیچاره ـ بینوا *P.* غیر مرزوق ـ خاسر
ایام عمرینی Il mène une vie malheureuse || فلک مغدوری ـ
حال مغدوریتده کچینور ـ حال خسران اوزره امرار ایدر
مغدور ـ حال مغدوریتده در Il est dans un état malheureux
موقع بیچارگی dans une situation malheureuse الحالدر
خاسر الآمالدر C'est un homme malheureux ومغدوریتده در
مغدوردر ـ فلکزده در ـ نا مراد در ـ دردمند در ـ بیچاره در ـ

Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* ختم ـ اتمام العمر بوخامة العاقبة
ایام زندگانی در انجام بد بتمامی *P.* العمر بسوء العاقبة
صوکی فنا اولدرق عمرینی تمام ایتمک *T.* رسانیدن
Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* عدیم ـ مشؤم البخت
کم بخت ـ بد بخت ـ بیبخت *P.* غیر مجدود ـ البخت
|| Il est malheureux en tout بختسز *T.* سیهروز ـ سیه‌بخت ـ
متصدی اولدیغی جمیع اموره مشؤم ce qu'il entreprend
جنکده بیبختدر وقمارده شآمت à la guerre, au jeu البختدر
بختی وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* منحوس ـ مشؤم *P.*
نا خجسته *T.* اوغورسز || Un jour malheureux ـ نا مبارک
یوم منحوس accident حادثهٔ منحوسه Constellation malheureuse
کوکب مشؤم rencontre اتفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un
homme a la main malheureuse *A.* مشؤم الید *P.* نا خجسته
دست *T.* الی اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبده الی
ـ اوغورسز در که هر نه‌یه یاپشه‌جق اولور ایسه قیریلور
Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد
نکاحه دائر اموره مشؤم الید در

MALHEUREUX. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار
شکل وسیماسنده آثار || Il a la mine malheureuse الشآمة
ناصیهٔ حالنده آثار شآمت بدیدار در ـ شآمت وار در

COUP MALHEUREUX, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر .pl نوازل الدهر ـ صدمة فلکیة
.pl قارعة ـ صدمات فلکیة *P.* قوارع .pl فلکزدگی ـ بلای
قضا *T.* ناگهانی

CHOIX MALHEUREUX, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

vais succès *A.* - انتخاب موجب الوخامة - سوء الانتخاب
Et conseil malheureux *A.* نصيحة منتجة الوخامة - سوء الرأى

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir, qui est mauvais dans son genre *A.* ردئ - حقير *P.* كمقدر - بر كاتب ردئ || Un malheureux écrivain *T.* كوتى *T.* كميسن كوتى بر مؤلف Malheureux auteur

Et misérable *A.* مسكين pl. مساكين عاجز - pl. عجزة *P.* بيچاره - دردمند - بد حال *T.* دوشكون || Il faut avoir compassion des malheureux عجزه وبيچارگان حقنه مرحمت لازمدر

Et un méchant homme *A.* خبيث *P.* نا مرد - بد منش - يرامز *T.* بد نهاد

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse *A.* ضعيف الحافظة *P.* سست ياد *T.* حافظه‌سى كوشك - ضعف حافظه‌سى وار

MALHONNÊTTE. Contraire à l'honnêteté *A.* دنى - باهر الدنائة *P.* دنائت آلود *T.* آلچق || Action, procédé malhonnête فعل دنى وحركت دنائت آلود

Il signifie aussi, incivil *A.* جليف *P.* خورباد *T.* خورباد || C'est un homme très-malhonnête پك خورباد آدمدر Cela est très-malhonnête بو كيفيت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté, à la civilité *A.* بالدنائة *P.* دنائتكارانه *T.* آلچقجه *A.* بجلافة *P.* خوربادانه *T.* خوربادجه || En user malhonnêtement خوربادجه عمل وحركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité *A.* جلافت *P.* خوربادى *T.* خوربادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé سلوك وحركتنده جلافت صورتى ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire *A.* خبث - خباثة - الطبيعة - خبث الطوية *P.* بد منشى - زشت خويى - جبلتنده *T.* يرامزلق *T.* بد نهادى || Il a un fonds de malice مايهٔ خباثت مركوز در Cela procède d'une malice noire بو كيفيت خباثت شيطانيدن نشأت ايتمش احوالدندر Sa malice est découverte خبث طبيعتى خارجه اخراج اولندى Il a fait cela par malice شونى خباثته مبنى ايشلدى S'il ne fait pas bien, c'est pure malice بونى لايقى اوزره اجرا ايتمز ايسه محض خباثتندندر C'est un homme sans malice خباثتدن برئ بر آدمدر - Malice noire, c'est-à-dire, atroce, perfide خباثت شيطانية - Il se dit aussi des actions || Il m'a fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلى نا مسبوق بر خباثت ايلدى On sait toutes les malices dont il est capable نه مقوله خباثتلره قادر اولديغى عاتديه معلوم اولان احوالدندر - On dit, La malice du péché *A.* وخامة الذنب - ردائة الذنب *P.* زشتئ گناه *T.* صوچك كوتولكى

MALICIEUSEMENT. Avec malice *A.* بالخباثة - بخبث الطوية *P.* با بد نهادى *T.* يرامزلق ايله - يرامزلغه مبنى || Il l'a fait malicieusement شونى خبث طويت ايله ايلدى Il disait cela malicieusement اول كلامى خباثت ايله سويلر ايدى - خباثته Il interprète tout malicieusement هر شيئه خباثتكارانه مبنى معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice *A.* خبيث - خبيث الطبع *P.* بد كيش - بد سرشت - بد نهاد - بد درون *T.* يرامز || Il est malicieux خويلو خبث طبيعت ايله مجبولدر C'est un esprit malicieux بر مزاج خباثت آلود در Un dessein malicieux نيت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité *A.* شرًّا - بالمفسدة - بالخباثة *P.* با بد سگالى *T.* يرامزلق ايله || Interpréter malignement quelque chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète *A.* شرّة الطبيعة - خبث الطينة - فساد الطبع - مفسدة الطبيعة *P.* بد سگالى *T.* طبيعت كوتولكى - يرامزلق || Connaissez mieux la malignité de cet homme بو آدمك شرّت طبعنى بر ايوجه استخراج ايله La malignité du siècle زمانه‌نك فسادى du coeur humain قلب بشرك مفسدتى

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses *A.* وخامت - ردائت *P.* بدى *T.* فنالق || Corriger la malignité de l'antimoine دمور بوزانك وخامتنى اصلاح ايتمك La force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويه‌نك قوّت تأثيرى وخامت حمّايه غلبه ايلدى La malignité du sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتى

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est malin خبيثدر Il n'est pas si malin que vous dites ديديككك مرتبه‌لرده خبيث دكلدر - Il se dit aussi des choses || Volonté maligne ارادهٔ خباثت آلود interprétation شرح وتفسير متضمّن خباثت اولان معنا pensée خباثت قرين Discours malin كلام خباثت انجام sens اشتمال خباثت مآل

souris زهرخند - تبسّم خباثتنما Il a dit cela d'un ton malin
بو کلامی طور خباثت آلود ایله ادا ایلدی - Regard malin *A.* عین الکمال - عین اللامّة - *P.* نظر بد - چشم زخم *T.* - اصابت عینی وار در Il a le regard malin || دکر کوز کوزی دکر - چشم زخم صاحبیدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible *A.* وخیم - فنا - کوتو *T.* بد *P.* ردئ || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصیّت ردیئه وار در Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفیونده اولان ردائتک اصلاحی لازمدر Fièvre maligne حمّای ردئ Ulcère malin, plaie maligne قرحهٔ ردیئه وجراحت ردیئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui *A.* شماتت *P.* شادکامه *T.* دشمن - دشمن کدرینه کولمه کدرینچون سونج

Et esprit malin, le diable *A.* روح خبیث pl. ارواح خبیثه

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions *A.* فاسد الفکر - فاسد النیّة - سیّئ القصد *P.* بد اندیش - بد کمان *T.* یرامز || Cet homme est très-malintentionné بغایت فاسد الفکر بر آدمدر Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجیفک نشری فاسد النیّه بعض کسانک ایشیدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge *A.* حکم غیر صحیح *P.* حکم نا درست *T.* یولسز حکم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حکمک عدم صحّتنی اثبات اولنمدقچه اعلامک اجراسی لازم کلور Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حکمک عدم صحّتی اعلامک نقضنه کافی بر علّت بر وسیله - اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages *A.* صوان pl. اصونة - خریطة pl. خرایط *P.* یول سپدی - جامه‌دان *T.* جامه‌دان

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres *A.* خربة البرید *P.* یامجیک *T.* هیبانچه چانطه‌سی || اولاق چانطه‌سی La malle d'Angleterre انکلتره‌دن کلان اولاق چانطه‌سی

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable *A.* مرانت - مرونت *P.* نرمی *T.* یومشغرقلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties *A.* مارن *P.* نرم *T.* یومشغزق || Les métaux sont malléables اجناس - اجناس معادن مارندر Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض کسان زجاجک مارن اولدیغنی ادّعا ایتمشلر در معادنده مرانت وار در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle *A.* جونة صغیرة *P.* سپدچه *T.* سپدجک || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنی کوتورن صاتیجی

MALMENER. Maltraiter *A.* تکدیر - اقماع *P.* آزرده کردن *T.* خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانی کرکی کبی خرپالدی Cette armée a été bien malmenée بو عسکر کرکی کبی خرپالندی

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite *A.* کریه الهیئة - جافی الخلقة *P.* زشت اندام *T.* یانقبوز || Un gros malotru بر شیشمان یانقبوز

MALPROPRE. Sale *A.* ملطّخ - مقذّر *P.* موسّخ - نا پاک - مردار *T.* وسخ آلود - وسخناک - چرک آلود - چرکین - کیرلو - پیس - پاسلو - کیرلو - بیلاشق || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستی باشی بغایت کیرلو در Des habits malpropres البسهٔ مقذره - کیرلو پاسلو اوروبه des mains بیلاشق اللر - مردار اللر - ایادئ ملطخه

MALPROPRETÉ. Saleté *A.* عدم الطهارة - قذارت *P.* نا پاکی *T.* مردارلق - کیرلک - پیسلک || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنک قذارتی درجهٔ کمالده در Il mange avec une malpropreté insupportable اکل طعامده عدم طهارتی تحمّل اولنه‌جق شئ دکلدر

MALPROPREMENT. Salement *A.* مقذراً - ملطّخاً - ملوّثاً *P.* نا پاکانه *T.* مردارجه - پیسلک ایله || Il fait tout malproprement هر ایشی ملطّخاً ومقذّراً ایشلر Il mange malproprement ملطّخاً اکل طعام ایدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade *A.* ضعیف المزاج - معلول المزاج *P.* نا خوش مزاج *T* مزاجی چورک || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قاری

Et qui est contraire à la santé *A.* مضرّ - وخیم - ردئ *P.* بد *T.* کوتو - فنا || Air malsain هوای وخیم Viande malsaine لحم مضرّ - لحم ردئ Les eaux de ce pays-là sont malsaines

اول دیارک میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق
غیر مناسب ـ غیر جدیر ـ *P.* نا چسپان ـ نا مناسب *T.*
یاقشقسز ـ یاقشمز || Cela est malséant بو شیٔ جدیر ولایق
دکلدر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat بر
قاضی یه کوره پریشانیٔ خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des propositions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز ||
Une proposition malsonnante بر قضیّهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش
مهاوش ـ *P.* ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte
ظلمیّه تحصیلنه ـ اخذ مهاوشه مبادرت ایتمک

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus
عسوف ـ غاصب المهاوش *A.* دستبردانه مال گیرنده *P.*
ظلمیّه مالی آلان *T.*

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سؤ
المعاملة ـ شدیداً تکدیر *P.* بد معامله نمودن ـ دل آزار کردن
T. تکدیر ایتمک ـ خرپالمق || Il l'a maltraité de coups
فلانی ضرباً تکدیر ایلدی de paroles حقنه قولاً اظهار سؤ
معامله ایتمشدر Ce mari maltraite sa femme فلان کشی
زوجه‌سنه سؤ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* جفا ـ ظلم ـ حیف *P.* ستمیدن
غدر کردن *T.* غدر ایتمک ـ کملک ایتمک || Ce fils a
été maltraité dans le testament de son père والدی وصیّتنامه‌سنده
بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم ـ بو ولده غدر اولدی
ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet auteur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلّفک نامی فلان
رساله‌ده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt بو
اعلامک درونـنده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السؤ المعاملة *P.* دوچار بد معامله ـ
T. دل آزرده ـ خرپالنمش ـ تکدیر اولنمش *A.* مجفوّ ـ مظلوم
P. ستمدیده ـ غدر کرده ـ جفا زده *T.* مغدور ـ غدر اولمش
A. مذلّل *P.* خواری پذیرفته *T.* آلچقلنمش ـ اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سؤ القصد
ـ بد اندیشی *P.* فساد الطویّة ـ فساد النیّة ـ فساد الفکر ـ
بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discréditer les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول
اولنلر دولتک کافّهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن
بد خواهلر دولتک حرکات ـ وتشنیع اولمق قیدنده درلر
وسکناتنی تقبیحه وسیله اولهجق علل واسبابی آرامقدن
خالی دکلدر Voilà des effets de sa malveillance اشته بد
خواهلغنک آثاری بونلر در S'exposer à la malveillance du peuple عوامّ ناسک عرضهٔ سؤ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد
الطویّة ـ فاسد الفکر *P.* بد اندیش ـ بد خواه *T.* یرامز
Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmenter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر
ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلردن
بری اولملو در ـ Il se dit aussi adjectivement || Caractère malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات ـ ظلم
T. غدر *P.* بیدادگری pl. مظالم || Commettre des malversations ارتکاب تعسّفات ایتمک On recherche ses malversations فلانک ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور
On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات
ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری
نمودن *T.* غدر ایتمک || Il est accusé d'avoir malversé dans sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متّهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot de Mère *A.* امّة *P.* مام ـ مامک *T.* نینه || Il commence à parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا
ونینه لفظلرینی سویلر ـ On dit aussi, Grand'maman. V. Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl.
ثُدی *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite ثدی یمین ـ پستان
راست ـ ممه صاغ gauche ثدی ایسر ـ پستان چپ ـ صول
Enfant à la mamelle *A.* طفل ضریع *P.* طفل شیر خورده ممه
T. ممه‌ده‌کی چوجوق Il était blessé deux doigts au-dessous

ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولدی de la mamelle

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع - لوابن *P.* پستان *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* گذه - سر پستان *T.* ممه تکمه سی - ممه امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء - ضخمة الثدی *P.* بزرک پستان *T.* ایری ممه لو - قبا ممه لو

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* رغثاء - حبل الثدی *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلّاح *P.* روستایی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* جزنة - مُقبض - مِقبض pl. مقابض *P.* دسته *T.* صاپ - قبضه - ال || Le manche d'un couteau بچاق قبضه سی Couteau à manche d'ivoire فیل دیشی قبضه لو بچاق Il tenait son manteau par le manche چکیچی قبضه سندن طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صپان قولبی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کمّ pl. اکمام *P.* آستین *T.* یک || La manche d'une chemise کوملکک یکی - پیراهن آستینی Attacher les manches à une robe لباسه وضع اکمام ایتمک - لباسی اکمام ایتمک - لباسه صارقق یکلر - اکمام هادله Manches pendantes یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکمّ القمیص *P.* فراویز آستین پیراهن *T.* کوملک یکلرینک صارقق زنجفی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشلّ - اکنع pl. کنع - اقطع pl. قطعان - مقطوع الید - اجذم *P.* شل - شکشته دست *T.* چولاق - الی چولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الندن - ید یمناسی اقطعدر - چولاقدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنک قورشونی اصابتیله الی چولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, au dépositaire des dits fonds *A.* ورقة الحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیت صورتیله اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملّت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککک حواله تذکره سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار - ارسال الخبر *P.* پیغام فرستادن - خبر رسانیدن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم - ارسال ایلدم Je lui ai mandé de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کوندره جککک یوقمیدر

Mander quelqu'un. C'est lui donner avis ou ordre de venir بر کمسنه یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک ایچون طرفلرینه خبر کوندرلدی Il fut mandé à la Cour سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی - سرای همایونه احضار اولندی On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه لرینی وبارکیرلرینی وآو کوپکارینی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مزدم گیاه - عبد السلام اوتی *T.* سترنک - استرنک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمهٔ دمورجی منقابی *T.* آهنگر

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتی بلا اجرة *P.* بار کشئ بی مزد کشتیبانان *T.* کمیجیلرک اجرتسز حمالّلغی

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* ریاضت - درست - تعلیم الخیل *P.* اسب آموزی *T.* آت تعلیمی - آته باش اوکرتمه || Un cheval propre au manége اسبه ریاضت درسته صالح بر آت || Faire le manége آته باش اوکرتمک - ایتمک

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* اسب تعلیمگاه *T.* آت تعلیمی میدانی || Un manége couvert اوستی قپالو آت تعلیمی میدانی || découvert اوستی آچق تعلیمگاه اسب میدانی

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شیوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرک شیوه ورفتاری معلوممدر || Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سرای همایونده کچنمک مراد ایدن کشی اول طرفه مخصوص شیوه ورفتارک صورتنه آگاه اولمق لازمهٔ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرک روحلری

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأکول pl. مأکولات - صالح للاکل - قابل الاکل *P.* خوارتار - خواردنی *T.* ینور - ینیله‌جک || Ce pain n'est pas mangeable بو اتمک ینور دکل - ینمز - مأکول دکلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* یم || Donner de la mangeaille aux volailles طیور خانگی‌یه یم ویرمک

Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراک *T.* ییه‌جک || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وکاری دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آکل pl. اکلة *P.* خورنده - خورا *T.* ییجی

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* یمکلک || Mettre de l'avoine dans la mangeoire یمکلکده یولاف دوکمک

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اکل - تناول *P.* خوردن *T.* یمک || Manger de la viande اکل لحم - ات یمک - ایتمک || Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر یولاف واوت اکل ایدرلر || Il n'a ni bu ni mangé نه ایچدی ونه یدی || Il a été trois jours sans manger اوچ کون آغزینه بر شئ قومدی - بر شئ یمدی || Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنکله بیله اکل ونوش - آنکله برابر ییوب ایچر - ایدر - On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام یدکچه اشتها آرتر - Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ایری بالقلر اوفاقلری یر - Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ایشینی بیلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اکل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ایتمک || Il a mangé chez un tel فلانک خانه‌سنده طعام ایتدی || Il mange à l'auberge مسافر خانده طعام ایدر || Un tel tient table, il donne à manger سفره‌سی - اتمکی میدانده در - آجیقدر مسافرلری اطعام ایدر - On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر کمسنه مالنی یمک - مالنی اکل ایتمک || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عیش وعشرته مبتلا اوله‌جق اولور ایسه مدت قلیله ایچنده بتون مالنی اکل ایده‌جکنه شبهه یوقدر || Il mange tout en chicane, en procès بتون مالنی تزویراتده ودعوالرده یر - On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent کندو خدمتکارلری ودوابّ ومواشیسی مالنی وبسلدیکی کلاب وطایفهٔ زنان اکل وبلع ایدر

MANGER. Ronger *A.* اکل - تأکل *P.* خوردن - فرسوده کردن *T.* یمک - آشندرمق || La rivière mange ses bords میاه نهر میاه نهرک جریانی تقریبیله کناره‌کی طپراغی آشندرر - کناره‌کی ارض متأکل اولور || La rouille mange le fer پاس دموری اکل ایدر || Les onguens qui mangent les chairs mortes لحوم میته‌یی اکل ایدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن -

agréables اوضاع واطواری مستحسندر bonnes مطبوع الاطوار در belles اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در obligeantes تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده آلود engageantes désobligeantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیئه Ses manières déplaisent جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندنده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش || Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De manière que. De sorte que *A.* بوجه ان *P.* - چنینکه آنچنانکه *T.* شول وجهله که - شویله که || Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شئ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* - بتصنّع پرداخته *P.* متصنّع الاطوار - کثیر التصنّع - متصنّع سبک کثیر التصنّع Style maniéré || تکلفلو *T.* تکلف آمیز متصنّع - متصنّع الاطوار بر ادمدر C'est un homme maniéré تکلفه مایل - بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکارایی - آشکار سازی *T.* بللورمه || Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیّه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان - جلیّ - بارز - ظاهر - واضح *P.* آشکار - بدیدار - نمایان - نمودار *T.* بللو - آچیق || Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی - شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محل شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه || Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌دنک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً - واضحاً - علانیةً - عیاناً *P.* آشکارا *T.* آشکاره - آچیقدن آچیغه || Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده جکمکه Il est manifestement coupable علناً مجرمدر - مجرم اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار - ابراز - اعلان - *P.* بیان عیان ساختن - بدیدار کردن - آشکار کردن *T.* بلورتمک - آچیقدن آچیغه کوسترمک || Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیّه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre-Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریّون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان - بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع - کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* مبیّن - بارز *P.* آشکار گشته - بدید آمده *T.* آچیغه چیقمش - آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک || La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین - فیذوم - شیرخشک - شیرخشت *T.* قدرت خلواسی || On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلرمنک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ - سلوى Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندى بر غداى روحانى اولمغله آندن تغذّى ايتمك لازمەدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* ميضانة - قفّة *P.* گندوله *T.* كوفه || Mannequin de fruits ميوه كوفەسى

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كوندە شوقدر عملەيه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشهدن فارغ اولدقلرى وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهاى *T.* يلكن هلاطلرى طاقمى *T.* بادبان

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريەدن بر كونه صنعت اجراسيله روزكارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّەنك صورتنى تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّەده وقوف تامّى واردر

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينى بوزدى Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولى اولميان بر صنعت حربيّه اجرا ايلدى Une savante manoeuvre حذاقته مقارن ماهرانه بر صنعت حربيّه - بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكى حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة - اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمى طايفەسى صنايع بحريّەيى كوزل اجرا ايلدى

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة - اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّەيى استادانه اجرا ايلدى Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجراى صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل - حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بى صيت وصدا عمل وحركت ايتمك - مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فى صنايع البحريّة ماهر فى صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّەده - صنايع بحريّەده استاد بى نظير در ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كوندەلكجى

MANQUE. Défaut *A.* عدم - فقدان *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause بوكا سبب اولان اقچەنك فقدانيدر Manque de parole عدم وعد - انجاز وعد - خلف وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتى واردر

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان *P.* كم - كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسەده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم - جهة الفقدان *P.* از كمى - از بهر نا *T.* بودى - يوقلغى حسبيله - اكسكلكى حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچەنك فقدانى جهتيله بونى - اقچەنك يوقلغى حسبيله - ايدەمدى Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئى عدم دقّته مبنى قاچردى - عدم حفظندن ناشى

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* نقصان - قصور *P.* كمى *T.* تقصيرات - اكسكلك - ياكلمه || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدى Il n'y a personne qui ne

à ce que vous entreprenez متصدّی اولدیغك مصلحتده بالصعوبه ظفریاب اوله بیله‌جکسك وار در

On dit, qu'il y a de la malédiction sur quelque chose, pour dire, qu'on ne peut y réussir بونده شآمت ونحوست وار اوغورسزلق وار در ـ در

MALANDRES. Espèce de crevasse qu'on aperçoit au pli du genou d'un cheval *A.* عرنة *T.* بچلغان

MALAVISÉ. Qui dit ou fait des choses sans y prendre garde *A.* فایل الرأی ـ سقیم الرأی ـ افین ـ مأفون *P.* کم اندیش *T.* ملاحظه‌سز || Il fut si malavisé que... اول رتبه‌ده سقامت رأی ایله حرکت ایلدیکه Vous êtes un malavisé de parler ainsi بو مثللو کلام سویلمکك فایل الرّأی اولدیغکه دلیل قویدر

MALAXER. Pétrir des drogues pour les rendre plus molles *A.* تعجین *P.* آغشتن *T.* یوغرمق

MALAXÉ. *A.* معجّن *P.* آغشته *T.* یوغرلمش

MALBÂTI. Mal fait, mal tourné *A.* قبیح البنیة *P.* بد اندام *T.* چلیمی چرکین

MALCONTENT. Qui n'est pas assez content *A.* غیر مطیّب ـ غیر ممنون *P.* نا خشنود *T.* نا خوش کوکلی || Vous ne serez pas malcontent de moi بندن غیر مطیّب قاله‌جق دکلسك Il est malcontent de son ami دوستندن ممنون دکلدر Son maître est malcontent de lui آغاسی خشنود دکلدر ـ Le roi est malcontent de son service پادشاه فلانك خدمتندن ممنون دکلدر کندودن ممنون دکلدر

MÂLE. Qui est du sexe le plus fort *A.* ذکر pl. ذکور *P.* نر *T.* ارکك || Il y a des oiseaux de proie dont la femelle vaut mieux que le mâle بعض شکاری قوشلرك اناثی ذکورندن اولا واعلا در ـ On dit encore, Encens mâle. V. Oliban.

Figur. Fort, vigoureux *A.* قوی ـ متین ـ راسخ *P.* استوار *T.* قوتلو || Courage mâle عزیمت نجدت باهرة المتانة résolution سبکك بیمای متانتنما air صوت متین voix قویّه style رسوخ ومتانت قلم ایله Des figures mâles پر رسوخ ومتانت رسم اولنمش صور واشکال

MALÉDICTION. Imprécation *A.* لعن ـ لعنت *P.* نفرین ـ *T.* بد دعا لعنتلمه || Ce père a donné sa malédiction à son fils بو پدر اوغلنه بد دعا ایلدی Cet homme a donné mille malédictions à sa patrie کندو وطنی حقنه هزار بهزار لعن ونفرین ایلدی Dieu a donné sa malédiction الله تعالی لعنت ایلدی ـ On dit aussi, La malédiction est sur cette maison, sur cette affaire بو خانه‌ده وبو مصلحتده لعنة الله

MALÉFICE. Espèce de magie par laquelle on cause du mal avec le secours du démon *A.* نفث فی العقد *P.* جادویی نفث *T.* جادیلق || Faire mourir des troupeaux par maléfice عقد ایله اهلاك رمهٔ حیوانات ایتمك Il a été accusé de maléfice نفث عقد تهمتیله اتهام اولندی

MALÉFICIÉ. Encorcelé. V. Encorcelé

MALÉFIQUE. Il se dit des planètes auxquelles la superstition attribue de malignes influences *A.* کوکب النحس *P.* اختر بد *T.* اوغورسز یلدز

MALENCONTRE. Mauvaise fortune *A.* معکوسیّة ـ شآمة البخت *P.* البخت بد بختی ـ بخت واژگونیٔ *T.* بختسزلق || Par malencontre il y trouva son rival بخت مشئومکه مقتضاسی اوله‌رق اول طرفده رقیبنه مصادف اولدی Il vous arrivera malencontre شآمت بخته اوغرایه‌جقسك

MALENCONTREUSEMENT, adv. *A.* حسب المعکوسیّة البخت *P.* از واژگونیٔ بخت *T.* بختسزلغه مبنی

MALENTENDU. Paroles prises dans un autre sens qu'elles n'ont été dites *A.* خطاء الفهم ـ وهل *P.* کم فهمی *T.* یاکلش آکلمه || Ils ne s'expliquèrent pas bien clairement, et le malentendu causa une grande contestation بینلرنده بروجه صراحت افادهٔ مرام اولنمیوب لازم کلان خطای فهم بر مجادلهٔ عظیمه‌نك حدوثنه بادی اولمشدر C'est un malentendu یاکلش آکلمه در ـ وهلدن ناشی بر شیدر

Il signifie aussi, erreur, méprise *A.* سهو *P.* کم اندیشی *T.* یاکلشلق || Il y a du malentendu dans cette affaire بو خصوصده بر سهو وار در Un malentendu lui a fait perdre son procès بر یاکلشلق دعواسنك فوت اولنمسنه سبب اولمشدر

MAL-ÊTRE. Indisposition vague *A.* سؤ المزاج *P.* نا خوشی *T.* کیفسزلك || Sentir du mal-être سؤ مزاج حسّ ایتمك

MALÉVOLE. V. Malveillant.

MALFAÇON. Ce qu'il y a de mal fait dans un ouvrage *A.* سؤ التقطیع *P.* اندام بد *T.* فنا کسیم || Il y a de la malfaçon à cet habit-là بو لباسك کسیمی فنا در dans ce mur بو دیوارك تقطیعی قبیحدر

Figur. *A.* سوء الصنيع - سوء العمل *P.* بد كردارى *T.* يرامزلق || Il faut qu'il y ait dans sa conduite quelque malfaçon que je n'entends pas bien مشوار وسلوكنده فهم وادراك ايده‌مديكم كركى كبى خارجه - بر نوع سوء عمل اولمق كركدر L'intendant de cette maison est accusé de quelque malfaçon چيقاره‌مديغم بر كونه سوء عمل وار در بو قوناغك كتخداسى Il y a de la malfaçon à cela بو بابده سوء صنيع ايله متهومدر بر سوء صنيع وار در

MALFAIRE. Faire de méchantes actions اساءة - ايقاع الخباثة - ايقاع الشرّ *P.* بد كردارى نمودن - بد كارى ساختن *T.* فنالق ايشلمك - يرامزلق ايتمك Il ne se dit qu'en ces phrases: Être enclin à malfaire اساءته مايل اولمق Il ne se plaît qu'à malfaire ايقاع شردن غيرى نسنه‌دن حظ ايتمز

MALFAISANCE. Disposition à faire du mal à autrui *A.* سوء الصنع - سوء العمل - خباثت *P.* بد كارى *T.* يرامزلق - كوتولك ايشلمه || Il a donné des preuves de malfaisance اثبات خباثت ايلدى

MALFAISANT. Dont la nature est de faire du mal aux autres *A.* شرّير pl. اشرار - خبيث *P.* بد نهاد - بد كار - بد كردار *T.* يرامز - يرامزلق ايدن || Esprit malfaisant عقل خباثت آلود Il est d'une humeur malfaisante خبث طبيعت ايله مألوفدر - ايقاع شر ايله - بالطبع سوء وضع ايله مجبولدر

Et qui fait du mal, qui est nuisible *A.* مضرّ *P.* زيانرسان *T.* ضررلو || Les vins mixtionnés sont malfaisants مركب اولان ايچنه بشقه شئ قاتلمش شراب مفسد - باده‌لر مضرّ در مزاجدر

MALFAITEUR. Qui fait de méchantes actions *A.* شرّير pl. اشرار - اهل الشرّ pl. ارباب الشرّ - حكّاك الشرّ *P.* شرّ - بد كار *T.* پيك شرّ - يرامز || Il faut punir les malfaiteurs اهل شرّك حقندن كلنمسى لازمهٔ حالدندر C'est un malfaiteur اهل شرّ در

MALFAMÉ. Qui a mauvaise réputation *A.* قبيح الشهرة - مذموم *P.* بد نام *T.* ديللنمش

MALGRÉ. Contre le gré d'une personne *A.* بلا انضمام الرضا - خلاف الرضا - على خلاف الرأى - على خلاف *P.* خلاف *T.* دلخواه - بر كمسنه‌نك رأى ورضاسى يوغيكن || Il a fait cette chose malgré moi بو ايشى خلاف رأيم اولدرق رأى ورضام - رأى ورضام منضم اولميه‌رق - ايشلدى

On dit, Bon gré, mal gré, pour dire, de gré ou de force *A.* طوعاً وكرهاً *P.* خواه ونا خواه *T.* استر استمز - يوغيكن ايتدى || Vous ferez cette chose bon gré, mal gré خواه ونا خواه بونى ايده‌جكسك

Il signifie aussi, nonobstant *A.* مع فا فيه - مع الوجود *P.* با وجود *T.* باين همه - آنكه وار ايكن || Il est parti malgré la rigueur du temps كرجه - مع وجود شدة الهوا عزيمت ايلدى هوانك شدتى وار ايدى مع ما فيه عزيمت ايلدى Je l'ai reconnu malgré l'obscurité با وجود ظلمت ليل فلانى قره‌كولق وار ايكن طانيدم - تشخيص ايلدم

MALHABILE. Qui n'est pas capable, ou qui est peu capable *A.* عديم الاهليّة - قليل اللياقه - عديم المهارة - عديم الكفاية *P.* مهارتسز - اهليتسز - اوغوز *T.* كم مايه - نا اهل || Malhabile dans ses affaires كندو امورنده عديم الكفايه dans les négociations امر مكالماتده قلت لياقت واهليتى دركار بر آدم Il conduit ses affaires en malhabile homme امور وخصوصاتنده نا اهل بر آدم كبى - كمايه بر آدم كبى حركت ايدر

MALHABILEMENT, adv. *A.* من غير مهارة - بلا كفاية - بلا لياقة *P.* بنا اهلى *T.* اوغوزجه || Il s'y est pris bien malhabilement بو خصوصده خيلى مرتبه مهارتسز حركت ايلدى

MALHABILETÉ. Manque d'habileté *A.* عدم الكفاية - عدم المهارة - اللياقة *P.* نا اهلى - كم مايكى *T.* اوغوزلق عدم لياقتى || Sa malhabileté lui a fait perdre son emploi عهده‌سنده اولان منصبدن محروميتنه بادى اولمشدر

MALHEUR. Mauvaise fortune attachée à une personne *A.* بد بختى *P.* ادبار - نكبت - معكوسيّة البخت - شآمة الطبع مرخشد - بد طالعى - نا سازكارئ بخت - واژكونئ بخت - شآمت بختى *T.* بختسزلق || Le malheur lui en veut شآمت بختى يقه‌سنى صاليويرمز Le malheur a voulu que... معكوسيّت بختى تقريبيله - طالعى بونى ايجاب ايلديكه اثر C'est un effet de son malheur شوبله اقتضا ايلديكه Être en malheur نا سازكارئ بختى مقتضاسيدر - ادباربدر - مشئوم القدم اولمق Porter malheur حال ادبارده اولمق J'attribue cela à mon malheur بو حالتى اوغورسزلق كتورمك بخت سياهمه حمل ايده‌رم On ne saurait éviter son malheur واژكونئ بخت نا سازكاردن حذر ممكن دكلدر Tomber dans le malheur نكبت وادباره - كرفتار ادبار اولمق كرفتار اولمق

Et désastre, accident fâcheux *A.* نايبة pl. نوايب ـ داهية
pl. دواهى ـ مصيبت pl. مصايب ـ آفت pl. آفات *P.*
دواهىّ || فلاكت ـ كدر ـ بلا *T.* فلكزدگى Grands malheurs
آفت bizarre نائبۀ غير مسبوقه Malheur extraordinaire عظيمه
Tomber بر مصيبته اوغرادى Il lui est arrivé un malheur غريبه
بر مصيبت عظيمه‌يه گرفتار اولمق dans un grand malheur
غلبۀ مصايب وآفات ايله موقوط Il est accablé de malheurs
بار طاقتشكن مصايب واكداردن قامت اقتدارى ـ الحالدر
مدت عمر انسانده ظهورى Les malheurs de la vie دو تا در
لا بدّ اولان مصايب واكدار گوناگون C'est un surcroît de
malheur ضميمۀ ادبار در ـ علاوۀ ادبار در

On dit, Malheur à ... Malheur sur ..., comme par imprécation *A.* الله بلا ويرسون *T.* مقهور خدا بادا *P.* لعنة الله عليه
|| Malheur à ceux qui prévariquent dans leur ministère خدمت
مأمورةلرنده ارتكاب خيانت ايدنلره الله بلا ويرسون
Malheur sur eux et sur leurs enfans لعنة الله عليهم وعلى
اولادهم ـ On dit aussi, Malheur à ... par simple exclamation *A.*
ويل له *P.* حيفا به *T.* واى حالنه || Malheur aux vaincus
يكلمشلرك *T.* حيفا بآنكه مغلوب شود *P.* ويل للمغلوبين *A.*
واى حاللرينه

Par malheur. *A.* حسب الاقتضا البخت المشؤم *P.*
بختك ترسلكندن ـ قضارا *T.* از قضا ـ بر مقتضاى سيهبختى
از قضا سقوط Il tomba par malheur || بختسزلغه مبنى ـ
قضارا شويله ظهور Il est arrivé par malheur que... ايلدى
ايتديكه

Malheureusement. V. Par malheur || Malheureusement il est mort حسب الاقتضاء بخت مشؤم وفات ايتمشدر
Il signifie aussi, d'une manière malheureuse *A.* مدبراً ـ منكوباً
P. بختسزلقده ـ فنا حالده *T.* در بد بختى ـ در بد حالى
مدبراً ومنكوباً وفات ايلدى Il est mort malheureusement ||
حال نكبت Il a fini malheureusement حال ادبارده اولدى ـ
وادبارده عمرينى تمام ايلدى

Malheureux. Qui n'est pas heureux *A.* منكوب ـ مدبر *P.*
بدحال ـ بد بخت ـ سيهبخت *T.* حالى يمان || Il y a des hommes malheureux par leur faute بعض كسان كندو عمللريله مبتلاى
ادبار ونكبتلرى كندو خطا وتقصيرلرندن اقتضا ايتمش ـ بعض كسانك نكبتى كندو عمل يدلريدر ـ نكبتدرلر
اهل Les damnés seront malheureux à jamais حالاندندر
جهنم الى الابد منكوب اولەجقلر در

Et qui manque de ce qui peut rendre l'homme content *A.*
مغدور *T.* نا مراد ـ بيچاره ـ بينوا *P.* غير مرزوق ـ خاسر
ايام عمرينى Il mène une vie malheureuse || فلك مغدورى ـ
حال مغدوريتده كچينور ـ حال خسران اوزره امرار ايدر
Il est dans un état malheureux مغدور ـ حال مغدوريتده در
موقع بيچارگى dans une situation malheureuse الحالدر
خاسر الآمالدر C'est un homme malheureux ومغدوريتده در
مغدور در ـ فلكزده در ـ نا مراد در ـ دردمند در ـ بيچاره در ـ
Faire une fin malheureuse, signifie, mourir comme un impie, ou comme un criminel *A.* ختم ـ اتمام العمر بوخامة العاقبة
ايام زندگانى در انجام بد بتمامى *P.* العمر بسوء العاقبة
صوكى فنا اولەرق عمرينى تمام ايتمك *T.* رسانيدن
Il signifie aussi, qui est infortuné *A.* عديم ـ مشؤم البخت
كم بخت ـ بد بخت ـ بيبخت *P.* غير مجدود ـ البخت
Il est malheureux en tout || بختسز *T.* سيهروز ـ سيهبخت ـ
ce qu'il entreprend متصدّى اولديغى جميع اموره مشؤم
à la guerre, au jeu جنكده بيبختدر وقمارده شامت البختدر
بختى وار در

Il signifie encore, qui porte malheur *A.* مشؤم ـ منحوس *P.*
نا مبارك ـ نا خجسته *T.* اوغورسز || Un jour malheureux
يوم منحوس accident حادثۀ منحوسه Constellation malheureuse
كوكب مشؤم rencontre اتفاق نحس ـ On dit aussi, qu'un
homme a la main malheureuse *A.* مشؤم اليد *P.* نا خجسته
دست *T.* الى اوغورسز || Cet homme a la main si malheureuse, qu'il ne peut rien toucher sans le casser بو رتبده الى
اوغورسز در كه هر نديه يابيشەجق اولور ايسه قيريلور ـ
Il se dit aussi figur. pour dire, réussir mal à ce qu'on entreprend || Il a la main malheureuse à faire des mariages عقد
نكاحه دائر اموره مشؤم اليد در

Malheureux. Qui a quelque chose de sinistre *A.* موسوم بآثار
الشامة || Il a la mine malheureuse شكل وسيماسنده آثار
ناصيۀ حالنده آثار شامت بديدار در ـ شامت وار در

Coup malheureux, se dit d'un coup qui est arrivé par malheur et inopinément *A.* نازلة الدهر pl. نوازل الدهر ـ صدمۀ فلكيّة
pl. قارعة ـ صدمات فلكيّة *P.* قوارع pl. فلكزدگى ـ بلاى
قضا *T.* ناگهانى

Choix malheureux, se dit d'une chose qui est suivie de mau-

vais succès *A.* انتخاب موجب الوخامة - سوء الانتخاب -
Et conseil malheureux *A.* نصيحة منتجة الوخامة - سوء الرأى

Il signifie aussi, qui manque des qualités qu'il devrait avoir, qui est mauvais dans son genre *A.* ردئ - حقير *P.* كمقدر - *T.* كوتى || Un malheureux écrivain بر كاتب ردئ *T.* كمين كوتى بر مؤلف Malheureux auteur

Et misérable *A.* عجزة pl. عاجز - مساكين pl. مسكين *P.* بيچاره - دردمند - بد حال *T.* دوشكون || Il faut avoir compassion des malheureux عجزه وبيچارگان حقنه مرحمت لازمدر

Et un méchant homme *A.* خبيث *P.* نا مرد - بد منش - *T.* بد نهاد يرامز

On dit, qu'un homme a la mémoire malheureuse *A.* ضعيف الحافظة *P.* سست ياد *T.* حافظه‌سى كوشك - ضعف حافظه‌سى وار

MALHONNÊTTE. Contraire à l'honnêteté *A.* دنئ - باهر الدنائة *P.* آلچق *T.* دنائت آلود || Action, procédé malhonnête فعل دنى وحركت دنائت آلود

Il signifie aussi, incivil *A.* جليف *P.* خورياد *T.* خورياد || C'est un homme très-malhonnête يك خورياد آدمدر Cela est très-malhonnête بو كيفيت جلافت محضدر

MALHONNÊTEMENT. D'une manière contraire à l'honnêteté, à la civilité *A.* بالدنائة *P.* دنائتكارانه *T.* آلچقجه *A.* بجلافة *P.* خوريادانه *T.* خوريادجه || En user malhonnêtement خوريادجه عمل وحركت ايتمك

MALHONNÊTETÉ. Incivilité *A.* جلافت *P.* خوريادى *T.* خوريادلق || Il y a de la malhonnêteté dans son procédé سلوك وحركتنده جلافت صورتى ظاهر در V. Incivilité.

MALICE. Inclination à nuire, à malfaire *A.* خباثة - خبث - خبث الطوية - الطبيعة *P.* بد منشى - زشت خويى - *T.* يرامزلق - بد نهادى || Il a un fonds de malice جبلتنده بو مايه خباثت مركوز در Cela procède d'une malice noire بو كيفيت خباثت شيطانيدن نشأت ايتمش احوالدندر Sa malice est découverte خبث طبيعتى خارجه إخراج اولندى Il a fait cela par malice بونى خباثته مبنى ايشلدى S'il ne fait pas bien, c'est pure malice بونى لايقى اوزره اجرا ايتمز ايسه محض خباثتندندر C'est un homme sans malice خباثتدن برئ بر آدمدر - Malice noire, c'est-à-dire, atroce, perfide خباثت شيطانية - Il se dit aussi des actions || Il m'a fait la plus grande malice du monde بكا جهانده مثلى نا مسبوق بر خباثت ايلدى On sait toutes les malices dont il est capable نه مقوله خباثتلره قادر اولديغى عامّديه معلوم اولان احوالدندر - On dit, La malice du péché *A.* وخامة الذنب - رداءة الذنب *P.* زشتئ گناه *T.* صوچك كوتولكى

MALICIEUSEMENT. Avec malice *A.* بالخباثة - بخبث الطوية *P.* با بد نهادى *T.* يرامزلق ايله - يرامزلغه مبنى || Il l'a fait malicieusement شونى خبث طويت ايله ايلدى Il disait cela malicieusement خباثته - اول كلامى خباثت ايله سويلر ايدى Il interprète tout malicieusement هر شيئه خباثتكارانه مبنى معنا ويرر

MALICIEUX. Qui a de la malice *A.* خبيث - خبيث الطبع *P.* بد كيش - بد سرشت - بد نهاد - بد درون *T.* يرامز || Il est malicieux خويلو خبث طبيعت ايله مجبولدر C'est un esprit malicieux بر مزاج خباثت آلود در Un dessein malicieux نيت باهرة الخباثة

MALIGNEMENT. Avec malignité *A.* شرًّا - بالمفسدة - بالخباثة *P.* با بد سگالى *T.* يرامزلق ايله || Interpréter malignement quelque chose بر شيئه مفسدتكارانه معنا ويرمك

MALIGNITÉ. Malice profonde et secrète *A.* شرّة الطبيعة - خبث الطينة - فساد الطبع - مفسدة الطبيعة *P.* بد سگالى *T.* طبيعت كوتولكى - يرامزلق || Connaissez mieux la malignité de cet homme بو آدمك شرّت طبعنى بر ايوجه استخراج ايله La malignité du siècle زمانه‌نك فسادى du coeur humain قلب بشرك مفسدتى

Il se dit aussi des qualités nuisibles de certaines choses *A.* وخامت - رداءت *P.* بدى *T.* فنالق || Corriger la malignité de l'antimoine دمور بوزانك وخامتنى اصلاح ايتمك La force des remèdes a vaincu la malignité de cette fièvre ادويه‌نك قوّت تأثيرى وخامت حمّايه غلبه ايلدى La malignité du sort, des astres, de l'air طالعك وكواكبك وهوانك وخامتى

MALIN. Qui se plaît à faire du mal. V. Malicieux || Il est malin خبيثدر Il n'est pas si malin que vous dites ديديككز مرتبه‌لرده خبيث دكلدر - Il se dit aussi des choses || Volonté maligne ارادهٔ خباثت آلود interprétation شرح وتفسير متضمّن خباثت اولان معنا pensée خباثت قرين Discours malin كلام خباثت انجام sens مآل خباثت اشتمال

souris زهرخند ـ تبسّم خباثتنما || Il a dit cela d'un ton malin بو كلامى طور خباثت آلود ايله ادا ايلدى ـ Regard malin A. عين الكمال ـ عين اللامّة P. نظر بد ـ چشم زخم T. اصابت عينى وار در ـ || Il a le regard malin دكر كوز كوزى دكر ـ چشم زخم صاحبيدر

Il se dit aussi de ce qui a quelque qualité nuisible A. وخيم ـ فنا ـ كوتو T. بد P. ردئ ـ || Cette herbe a une qualité maligne بو نباتده بر خاصيّت رديئه وار در || Il faut corriger ce que l'antimoine, ce que l'opium a de malin دمور بوزانده وآفيونده اولان ردائتك اصلاحى لازمدر || Fièvre maligne حمّاى ردئ || Ulcère malin, plaie maligne قرحهٔ رديئه وجراحت رديئه

On appelle Maligne joie, la joie que l'on a du mal d'autrui A. شماتت P. شادكامه T. دشمن ـ دشمن كدرينه كولمه كدريچون سونج

Et esprit malin, le diable A. روح خبيث pl. ارواح خبيثة

MALINTENTIONNÉ. Qui a de mauvaises intentions A. فاسد الفكر ـ فاسد النيّة ـ سيّئ القصد P. بد كمان ـ بد انديش T. يرامز || Cet homme est très-malintentionné بغايت فاسد الفكر بر آدمدر || Des malintentionnés ont répandu ces nouvelles بو اراجيفك نشرى فاسد النيّه بعض كسانك ايشيدر

MAL JUGÉ. Jugement rendu par faute, sans prévarication du juge A. حكم غير صحيح P. حكم نا درست T. يولسز حكم || Il faut prouver le mal jugé, sans quoi l'arrêt aura lieu حكمك عدم صحّتى اثبات اولنمدقجه اعلامك اجراسى لازم كلور || Le mal jugé n'est pas un moyen suffisant pour faire casser un arrêt حكمك عدم صحّتى اعلامك نقضنه كافى بر علّت بر وسيله ـ اولمز

MALLE. Espèce de coffre couvert de cuir, dont on se sert dans les voyages A. صوان pl. اصونة ـ خريطة pl. خرايط P. جامه‌دان T. جامه‌دان ـ يول سپدى

Et la valise dans laquelle les courriers portent les lettres A. خربة البريد P. ياميجك T. هميانچه ـ اولاق جانطه‌سى || La malle d'Angleterre انكلتره‌دن كلان اولاق جانطه‌سى

Et une sorte de panier où les petits merciers portent leurs marchandises A. جونة pl. جون P. سپد T. سپد

MALLÉABILITÉ. Qualité de ce qui est malléable A. مرانت ـ مرونت P. نرمى T. يومشغرلق

MALLÉABLE. Qui cède, sans se rompre, à l'action du marteau qui étend ses parties A. مارن P. نرم T. يومشغرق || Les métaux sont malléables اجناس ـ اجناس معادن مارندر معادنده مرانت وار در || Quelques uns ont prétendu faussement que le verre était malléable بعض كسان زجاجك مارن اولديغنى ادّعا ايتمشلر در

MALLÉOLE. L'os de la cheville du pied. V. Cheville.

MALLETTE. Dimin. de malle A. جونة صغيرة P. سپدچه T. سپدجك || Un petit mercier qui porte sa mallette سپدجغنى كوتورن صاتيجى

MALMENER. Maltraiter A. اقماع ـ تكدير P. آزرده كردن T. خرپالمق || Il l'a bien malmené فلانى كركى كبى خرپالدى || Cette armée a été bien malmenée بو عسكر كركى كبى خرپالندى

MALOTRU. Terme de mépris, qui se dit d'une personne maussade et mal faite A. جافى الخلقة ـ كريه الهيئة P. زشت T. اندام ـ يانقبوز || Un gros malotru بر شيشمان يانقبوز

MALPROPRE. Sale A. مقذر ـ ملطخ ـ موسّخ P. نا پاك ـ مردار T. وسخ آلود ـ وسخناك ـ چرك آلود ـ چركين ـ كيرلو ـ پيس ـ پاسلو ـ كيرلو ـ بيلاشق || Il est extrêmement malpropre sur lui اوستى باشى بغايت كيرلو در || Des habits malpropres البسهٔ مقذره ـ كيرلو پاسلو اوروبه || des mains بيلاشق اللر ـ مردار اللر ـ ايادئ ملطخه

MALPROPRETÉ. Saleté A. قذارت ـ عدم الطهارة P. نا پاكى T. مردارلق ـ كيرلك ـ پيسلك || Sa chambre est d'une grande malpropreté اوطه‌سنك قذارتى درجهٔ كمالده در || Il mange avec une malpropreté insupportable اكل طعامده عدم طهارتى تحمّل اولنمجق شئ دكلدر

MALPROPREMENT. Salement A. مقذرا ـ ملطخا ـ ملوّثا P. نا پاكانه T. مردارجه ـ پيسلك ايله || Il fait tout malproprement هر ايشى ملطخا ومقذرا ايشلر || Il mange malproprement ملطخا اكل طعام ايدر

MALSAIN. Qui est sujet à être malade A. ضعيف المزاج ـ معلول المزاج P. نا خوش مزاج T. مزاجى چوركك || Une femme malsaine معلولة المزاج بر قارى

Et qui est contraire à la santé A. مضرّ ـ وخيم ـ ردئ P. بد T. فنا ـ كوتو || Air malsain هواى وخيم || Viande malsaine لحم مضرّ ـ لحم ردئ || Les eaux de ce pays-là sont malsaines

اول دیارک میاهی مضرّ ووخیمدر

MALSÉANT. Contraire à la bienséance, messéant *A.* لا یلیق
T. نا مناسب ـ نا چسپان *P.* غیر مناسب ـ غیر جدیر ـ
بو شیٔ جدیر ولایق Cela est malséant || یاقشقسز ـ یاقشمز
دکلدر L'air dissipé est une chose malséante à un magistrat بر
قاضی‌یه کوره پریشانیٔ خاطر لایق وچسپان دکلدر

MALSONNANTE. Qui répugne. Il se dit en Théologie des pro-
positions condamnées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* قبول اولنمز ||
Une proposition malsonnante بر قضیّهٔ مردوده

MALTÔTE. Exaction *A.* اهتضام pl. اهتضامات pl. تهاوش
مهاوش ـ *P.* ظلمکاری *T.* ظلمیّه || Faire, exercer la maltôte
ظلمیّه تحصیلنه ـ اخذ مهاوشه مبادرت ایتمک

MALTÔTIER. Celui qui exige des droits qui ne sont point dus
A. دستبردانه مال گیرنده *P.* غاصب المهاوش ـ عسوف
T. ظلمیّه مالی آلان

MALTRAITER. Faire éprouver des traitemens violens *A.* سؤ
دل آزار کردن ـ بد معامله نمودن *P.* شدیداً تکدیر ـ المعاملة
T. تکدیر ایتمک ـ خرپالمق || Il l'a maltraité de coups
حقنه قولاً اظهار سؤ de paroles فلانی ضرباً تکدیر ایلدی
فلان کشی Ce mari maltraite sa femme معامله ایتمشدر
زوجه‌سنه سؤ معامله ایدر

Et faire tort à quelqu'un *A.* ستمیدن *P.* حیف ـ ظلم ـ جفا
غدر کردن ـ *T.* کملک ایتمک ـ غدر ایتمک || Ce fils a
été maltraité dans le testament de son père والدی وصیّتنامه‌سنده
بو ولد پدری وصیّتنامه‌سنده مظلوم ـ بو ولده غدر اولدی
ومغدور اولدی

Et faire un mauvais traitement à quelqu'un, soit à tort, soit
avec raison *A.* تذلیل *P.* خوار کردن *T.* آلچقلتمق || Cet au-
teur a été maltraité dans cet ouvrage بو مؤلفک نامی فلان
بو رساله‌ده تذلیل اولندی Il a été maltraité dans cet arrêt
اعلامک درونده تذلیل اولندی

MALTRAITÉ. *A.* مظهر السؤ المعاملة *P.* دوچار بد معامله ـ
مجفوّ ـ مظلوم *A.* تکدیر اولنمش ـ خرپالنمش *T.* دل آزرده
مغدور ـ غدر اولمش *T.* جفا زده ـ غدر کرده ـ ستمدیده *P.*
آلچقلنمش *T.* خواری پذیرفته *P.* مذلّل *A.* اولمش

MALVEILLANCE. Mauvaise volonté pour quelqu'un *A.* سؤ القصد
ـ بد اندیشی *P.* فساد الطویّة ـ فساد النیّة ـ فساد الفکر ـ
بدخواهی *T.* یرامزلق || La malveillance cherche à discrédi-
ter les opinions du gouvernement فساد طویّت ایله مجبول
اولنلر دولتک کافّهٔ اعمال وافعالنه حرف انداز طعن
بد خواهلر دولتک حرکات ـ وتشنیع اولمق قیدنده درلر
وسکناتنی تقبیحه وسیله اوله‌جق علل واسبابی آرامقدن
خالی دکللر در Voilà des effets de sa malveillance اشته بد
خواهلغنک آثاری بونلر در S'exposer à la malveillance du
peuple عوامّ ناسک عرضهٔ سؤ قصدی اولمق

MALVEILLANT. Celui qui veut du mal à quelqu'un *A.* فاسد
الطویّة ـ فاسد الفکر *P.* بد خواه ـ بد اندیش *T.* یرامز ||
Les malveillans font courir de fausses nouvelles, pour augmen-
ter le mécontentement بد خواهان مجرّد انفعال ناسی تکثیر
ایچون نشر اراجیف ایدرلر C'est quelque malveillant qui lui
a rendu ce mauvais office فلانه بو کملکی ایدن بد خواهلرندن
بری اولملو در. ـ Il se dit aussi adjectivement || Caractère
malveillant مزاج فاسد

MALVERSATION. Délit grave commis dans l'exercice d'une
charge, d'une administration *A.* تعسّف pl. تعسّفات ـ ظلم ـ
pl. مظالم *P.* بیدادگری *T.* غدر || Commettre des malversa-
tions ارتکاب تعسّفات ایتمک On recherche ses malversa-
tions فلانک ایتدیکی مظالم وتعسّفات تفتیش اولنور
On le recherche pour ses malversations ایتدیکی مظالم وتعسّفات
ایچون آرانمقده در

MALVERSER. Faire des malversations *A.* تعسّف *P.* بیدادگری
نمودن *T.* غدر ایتمک || Il est accusé d'avoir malversé dans
sa charge منصبنده ارتکاب تعسّفات ایله متّهمدر

MALVOULU. À qui on veut du mal *A.* مبغوض

MAMAN. Terme dont les enfans se servent au lieu du mot
de Mère *A.* امّة *P.* مام ـ مامک *T.* نینه || Il commence à
parler, il dit déjà papa et maman هنوز تکلّمه باشلایوب بابا
ونینه لفظلرینی سویلر ـ On dit aussi, Grand'maman. V.
Grand'mère.

MAMELLE. La partie charnue du sein des femmes où se forme
le lait. Dans les hommes, c'est la partie charnue qui est placée
au même endroit que la mamelle des femmes *A.* ثدی pl.
ثُدی *P.* پستان *T.* ممه || Mamelle droite پستان ـ ثدی یمین
صول ـ پستان چپ ـ ثدی ایسر gauche صاغ ممه ـ راست
ممه Enfant à la mamelle *A.* ضریع *P.* طفل شیر خورده طفل
T. ممه‌ده‌کی چوجوق Il était blessé deux doigts au-dessous

de la mamelle ایکی پرمق مقداری تحت الثدی مجروح اولدی

On le dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* ضرع pl. ضروع - لوابن *P.* پستان *T.* ممه

MAMELON. Le bouton placé au bout de la mamelle *A.* حلمة pl. حلمتان *P.* سر پستان - گذه *T.* ممه - ممه تکمه‌سی امزکی

MAMELUE. Femme qui a de grosses mamelles *A.* ثدیاء - قبا ممه‌لو - ایری ممه‌لو *T.* بزرک پستان *P.* ضخمة الثدی

MAMMAIRE. T. d'Anat. On appelle Artères mammaires, Veines mammaires, les artères qui portent le sang aux mamelles, et les veines qui l'en rapportent *A.* حبل الثدی - رغثاء *P.* رک پستان *T.* ممه طمری

MANANT. Paysan grossier, rustre *A.* فلاّح *P.* روستاییی *T.* کویلو

MANCHE. La partie d'un instrument par où l'on prend pour s'en servir *A.* جزئة - مُقبض - مِقبض pl. مقابض *P.* دسته *T.* صاب - قبضه - ال || Le manche d'un couteau بچاق قبضه‌سی Couteau à manche d'ivoire فیل دیشی قبضه‌لو چکیچی قبضه‌سندن Il tenait son manteau par le manche بچاق طوتار ایدی

Le manche de la charrue *A.* مقوم *P.* دستهٔ ایمد *T.* صپان قولبی

Le manche d'un violon, d'un luth, etc. *T.* قول

MANCHE. Partie d'un vêtement qui couvre le bras *A.* کمّ pl. اکمام *P.* آستین *T.* یک || La manche d'une chemise کوملکک یکی - پیراهن آستین Attacher les manches à une robe لباسه - لباسه وضع اکمام ایتمک - لباسی اکمام ایتمک صارقیق یکلر - اکمام هادله Manches pendantes یک یاپشدرمق

MANCHETTE. Ornement fait de toile ou de dentelle, qui s'attache au poignet de la chemise *A.* رفارف الکمّ القمیص *P.* کوملک یکلرینک صارقیق *T.* فراویز آستین پیراهن زنجفی

MANCHOT. Qui ne se peut servir que d'une main *A.* اشلّ *P.* اجذم - مقطوع الید - قطعان pl. اقطع - کنع pl. اکنع - شل - شکسته دست *T.* چولاق - الی چولاق || Il est manchot de la main droite صاغ الندن - ید یمناسی اقطعدر Il a reçu un coup de mousquet dont il est resté manchot تفنک قورشونی اصابتیله الی چولاق قالدی

MANDAT. Procuration pour agir au nom d'un autre *A.* کتاب الوکالة *P.* وکالتنامه *T.* وکالت کاغدی

Et ordre de payer, adressé par un propriétaire de fonds, au dépositaire des dits fonds *A.* ورقة الحوالة *P.* حواله نامه *T.* حواله تذکره‌سی || Il m'a donné un mandat sur son fermier ملتزمنه بر حواله تذکره‌سی ویردی

MANDATAIRE. Celui qui est chargé d'une procuration pour agir au nom d'un autre *A.* وکیل || Dans les États libres, les dépositaires du pouvoir sont les mendataires du peuple سربستیت صورتیله اداره اولنان ملکلرده اصحاب امانت حکومت اولنلر ملّت وکیللریدر

MANDEMENT. Ordre par écrit de la part d'une personne qui a autorité et juridiction *A.* حکم *P.* امر نامه *T.* بیورلدی

Et ordre qu'on donne à un receveur ou fermier de payer quelque somme. V. Mandat dans ce sens || Accepter un mandement حواله تذکره‌سنی قبول ایتمک J'ai payé cette somme selon votre mandement ویردیککک حواله تذکره‌سی موجبنجه شو قدر اقچه ادا ایلدم

MANDER. Envoyer dire ou par lettres, ou par messager *A.* اخبار - ارسال الخبر *P.* خبر رسانیدن - پیغام فرستادن *T.* خبر کوندرمک || Je lui ai mandé cette nouvelle فلانه شو خبری کوندرمک شو حوادثی فلانه اخبار ایلدم - ارسال ایلدم Je lui ai mandé de venir بو طرفه کلمسیچون فلانه خبر کوندردم Ne voulez-vous rien mander à Paris? پارسه بر خبر کوندره‌جککک یوقمیدر

Mander quelqu'un. C'est lui donner avis ou ordre de venir برکمسنه‌یی کتورتمک ایچون طرفنه خبر کوندرمک || On a mandé tous les parens بالجمله خویشان واقربایی کتورتمک ایچون طرفلرینه خبر کوندرلدی Il fut mandé à la Cour سرای همایونه کلمسی ایچون کندویه خبر کوندرلدی - سرای همایونه احضار اولندی - On dit aussi, qu'un homme a mandé ses équipages, ses chevaux, ses chiens عربه‌لرینی وبارکیرلرینی وآو کوپکارینی کتورتمک ایچون خبر کوندردی

MANDIBULE. T. d'Anat. Mâchoire. V. ce mot.

MANDRAGORE. Plante *A.* یبروج الصنم *P.* مردم گیاه - عبد السلام اوتی *T.* سترنک - استرنک

MANDRIN. Les serruriers nomment ainsi tous les poinçons qui

servent à percer le fer à chaud *A.* مثقب الحدّاد *P.* برمهٔ
دمورجی منقابی *T.* آهنگر

MANÉAGE. T. de Mar. Il se dit du travail que les matelots sont obligés de faire pour charger sur un navire des planches, du poisson, etc. *A.* حمالة النواتى بلا اجرة *P.* بار كشئ بى
مزد كشتيبانان *T.* كميجيلرك اجرتسز حمّاللغى

MANÉGE. Exercice qu'on fait faire à un cheval pour le dresser *A.* رياضت ـ درست ـ تعليم الخيل *P.* اسب آموزى *T.* رياضت ـ آت تعليمى ـ آته باش اوكرتمه || Un cheval propre au manége اسبـه رياضت درسته صالح بر آت Faire le manége آته باش اوكرتمك ـ ايتمك

Il se dit aussi du lieu où l'on exerce les chevaux pour les dresser *A.* رحبة الدرسة *P.* تعليمگاه اسب *T.* آت تعليمى اوستى قپالو آت تعليمى || Un manége couvert ميدانى
découvert اوستى آچق تعليمگاه اسب ميدانى

Figur. Manières d'agir adroites et artificieuses *T.* شيوه ورفتار || Je connais le manége de ces gens-là آنلرك شيوه ورفتارى معلوممدر || Il y a un certain manége à la Cour, qu'il faut savoir quand on veut y vivre سراى همايونده كچنمك مراد ايدن كشى اول طرفه مخصوص شيوه ورفتارك صورتنه آگاه اولمق لازمهٔ حالدندر

MÂNES. Nom que les anciens donnaient à l'ombre, à l'âme d'un mort *A.* ارواح الاموات *P.* ارواح مردگان *T.* اولمشلرك روحلرى

MANGEABLE. Qui est bon à manger *A.* مأكول pl. مأكولات *T.* خوارتار ـ خواردنى *P.* صالح للاكل ـ قابل الاكل ـ بو اتمك || Ce pain n'est pas mangeable ينور ـ ينيلهجك ينور دكل ـ ينمز ـ مأكول دكلدر

MANGEAILLE. Il se dit de ce qu'on donne à manger à quelques animaux domestiques *A.* طعمة *P.* خورش *T.* يم || Donner de la mangeaille aux volailles طيور خانگى‌يه يم ويرمك Il se dit aussi de ce que mangent les hommes *A.* طعام *P.* خوراك *T.* ييهجك || Cet homme est toujours occupé de mangeaille شغل وكارى دائما طعامدر

MANGEANT. Celui qui mange *A.* آكل pl. اكلة *P.* خورنده ـ خورا *T.* ييجى

MANGEOIRE. L'auge où les chevaux mangent *A.* معلف *P.* علفگاه *T.* يملك || Mettre de l'avoine dans la mangeoire يملكده يولاف دوكمك

MANGER. Prendre des alimens pour se nourrir *A.* اكل ـ تناول *P.* خوردن *T.* يمك || Manger de la viande اكل لحم ات يمك ـ ايتمك Les chevaux mangent du foin, de l'avoine آتلر يولاف واوت اكل ايدرلر Il n'a ni bu ni mangé نه ايچدى ونه يدى Il a été trois jours sans manger اوچ كوندر اوچ كون آغزينه بر شئ قومدى ـ بر شئ يمدى Il boit et mange ordinairement avec lui عادتا آنكله بيله اكل ونوش ايدر ـ آنكله برابر ييوب ايچر ـ On dit figur., L'appétit vient en mangeant, pour dire, que l'envie d'amasser du bien s'augmente à mesure qu'elle se satisfait *T.* طعام يدكچه اشتها آرتر ـ Et proverb., Les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les gens puissans oppriment les faibles *T.* ايرى بالقلر اوفاقلرى ير ـ Et qu'un homme sait bien manger son pain, pour dire, qu'il entend bien ses intérêts *T.* ايشينى بيلور

Il signifie aussi, prendre ses repas *A.* اكل الطعام *P.* طعام خوردن *T.* طعام ايتمك || Il a mangé chez un tel فلانك خانه‌سنده طعام ايتدى Il mange à l'auberge مسافر خانده طعام ايدر Un tel tient table, il donne à manger سفره‌سى ميدانده در ـ آچيقدر مسافرلرى اطعام ايدر ـ اتمكى On dit, Manger son bien, pour dire, le consumer *T.* بر كمسنه مالنى يمك ـ مالنى اكل ايتمك || S'il se jette dans la débauche, il mangera tout son bien en peu de temps عيش وعشرته مبتلا اولهجق اولور ايسه مدّت قليله ايچنده بستون مالنى اكل ايدهجكنه شبهه يوقدر Il mange tout en chicane, en procès بتون مالنى تزويراتده ودعوالرده ير ـ On dit figur., Ses valets, ses chevaux, les femmes, les chiens le mangent, pour dire, le ruinent مالنى كندو خدمتكارلرى ودوابّ ومواشيسى وبسلديكى كلاب وطايفهٔ زنان اكل وبلع ايدر

MANGER. Ronger *A.* اكل ـ تأكّل *P.* خوردن ـ فرسوده كردن *T.* يمك ـ آشندرمق || La rivière mange ses bords مياه نهر مياه نهرك جريانى تقريبيله ـ كنارهكى طپراغى آشندرر Le rouille mange le fer كنارهكى ارض متأكّل اولور پاس دمورى اكل ايدر Les onguens qui mangent les chairs mortes لحوم ميتهيى اكل ايدن ادهان

On dit figur., qu'une gravure, qu'une écriture est mangée par le temps, pour dire, qu'elle est effacée par le temps, et qu'on a peine à y rien connaître *A.* انطلاس *P.* فرسوده شدن ـ

سیلنمك - آشنمق .T نا بدید شدن || Les lettres de cette médaille sont tout-à-fait mangées بو اسکی زمان سکه‌سنده اولان حروف مرور اوقات ایله کلیّاً منطلس وفرسوده در کلیّاً سیلنمشدر -

En termes de Grammaire, on dit, qu'une voyelle finale se mange, pour dire, qu'elle s'élide آخر کلمه‌ده اولان حرف لدی تلفظده محذوف اولور - التلفظ حذف اولنور

MANGÉ. *A.* مأکول *P.* خورده *T.* ینمش

MANGER. Ce qu'on mange *A.* طعام pl. اطعمة *P.* خوراك - خورش *T.* آش - یمك || Manger délicat طعام نفیس - friand, délicieux طعام لطیف وشهیّ C'est un manger de roi اعلای اطعمهٔ ملوکانه‌دندر C'est le meilleur manger du monde اطعمهٔ روی زمیندر

On dit d'un homme qui s'occupe entièrement à une chose, qu'il en perd le boire et le manger ترك خورد ونوش ایدر ترك خواب وراحت ایدر - ترك خورد وخواب ایدر -

MANGEUR. Celui qui mange beaucoup *A.* اکول *P.* پر خوار *T.* بیکن || C'est un grand mangeur اکول - رزد - بسیار خوار - اکول دکلدر Il n'est pas mangeur عظیمدر

MANGEURE. Endroit mangé d'une étoffe, d'un pain, etc. *A.* اکلة *P.* خوردگاه *T.* ینك - ینك یری || Mangeure de souris صچان ینکی

MANGOUSTE. V. Ichneumon.

MANIABLE. Qui se prête à l'action de la main *A.* لیّن *P.* نرم *T.* یومشق || Ce drap est doux et maniable بو چوقه لطیف ولیّندر Le cuir bien apprêté en devient plus maniable دری بر خوشجه دباغت اولندقده بر قات دخی کسب ملاینت ایدر

Et qui est aisé à mettre en oeuvre *A.* هیّن الاعمال - لیّن - سهل الاعمال - ذو لدونة - لدن *P.* نرم *T.* یومشغرق || Ce fer, ce cuir est maniable بو دمور وبو باقر لیّن ولدونتلو در Il n'y a point de métal si maniable que l'or معادنده ذهب قدر ذو لدونت معدن یوقدر - Il signifie figur., traitable *A.* لیّن الجانب - سهل العطف *P.* نرمخو *T.* یومشق خویلو || C'est un homme dont l'esprit est maniable بالطبع لیّن الجانب بر آدمدر

MANIAQUE. Qui est attaqué de manie *A.* مجنون مطبق *P.* دیوانه *T.* دلو

MANIE. Aliénation d'esprit qui va quelquefois jusqu'à la fureur *A.* جنون مطبق - مانیا || Sa folie se change en manie جنونی جنون مطبقه تحویل اولنور Sa manie est de se croire de verre فلانك جنون مطبقی نفسی صرچه‌دن عبارت اولدیغنی ظنّ ایتمکدر - Il signifie figur., passion bizarre, goût immodéré, *A.* جنون *P.* دیوانگی *T.* دلولك || Sa manie pour les tulipes l'a ruiné لاله حقنه اولان جنونی خرابیّت حالنه بادی اولمشدر Il a la manie des vers اشعار باینده جنونی وار در - اشعار دیوانه‌سیدر - اشعار دلوسیدر

MANIEMENT. Action de manier *A.* ملامسة *P.* دست سایی - *T.* ال ایله یوقلمه - پرواس || On connait la bonté du drap au maniement چوقه‌نك جودت ولطافتی لدی الملامسه بللو اولور - ملامسه‌ده

Et le mouvement du bras, de la jambe *A.* حرکت *P.* جنبش *T.* قملدامه - اوینایش || Il était perclus de ce bras, mais il commence à en avoir le maniement assez libre الی عملمانده ایکن شمدی حرکته خیلی سهولت کسب ایتمکه باشلادی - اعمال وتحریکنه سهولت پیدا ایلدی

On appelle Le maniement des armes, l'exercice de pied ferme qu'on enseigne aux soldats *A.* تعلیم باعمال الاسلحة *P.* سلاحبازی *T.* سلاح تعلیمی - سلاح قوللنمه

Figur. Administration *A.* ادارة - تصرّف *P.* کارسازی *T.* کوروب جویرمه || Le maniement des finances اموال میریّه‌نك اداره‌سی Ce trésorier a beaucoup de maniement بو دفترداركُ امر تصرّف واداره‌ده مهارت تامّه‌سی وار در On lui a confié ce maniement بو امورك اداره وتصرّفی فلانك ید امانتنه تفویض اولنمشدر Ceux qui ont le maniement des affaires مدیرین امور اولنلر - ادارهٔ اموره مأمور اولنلر - کارسازان - اولیای امور

MANIER. Toucher à pleine main *A.* لمس - لمس بالید - تلمّس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایله یوقلمق - ال ایله طوقندرمق || Manier un drap pour voir s'il est doux چوقه‌نك درجهٔ ملایمتنی آکلامق ایچون لمس ید ایله آراشدرمق Manier une étoffe بر ثوبه لمس ید ایتمك

Et recevoir, avoir en sa disposition *A.* قبض *P.* گرفتن *T.* اله کچورمك || Je n'ai point encore manié un denier de cette recette بو ایراددن هنوز بر اقچه مقبوضم اولمش دکلدر Il ne manie point d'argent ید قبضنه اصلاً وقطعاً اقچه داخل

Il manie tous les biens de cette اصلا اقچه النه کچمز - اولمز
Il بو قوناغک کافهٔ اموالی ید قبضنه داخل اولور maison
بهر سنه اون کره یوز manie tous les ans plus d'un million
بهر سنه النه کچن - بیک غروشدن زیاده مقبوضی اولور
اقچه اون کره یوز بیک غروشدن متجاوز در

فتق - قبض وبسط - تصرّف - ادارة A. Figur. Administrer
T. کارسازی نمودن - کار ساختن P. حلّ وعقد - ورتق
Manier les affaires publiques || قوللنمق - کوروب چویرمک
قبض وبسط امور عامّه‌یه - امور عبادی اداره وتصرّف ایتمک
Ma- جمهور ناسک امورینی اداره ایتمک - قیام ایتمک
- امور میریّه‌یی اداره وتصرّف ایتمک nier les finances
بر مصلحتی استادانه On dit aussi, Manier bien une affaire
Et manier les esprits, manier un homme, pour - اداره ایتمک
اذهان dire, les gouverner || Laissez-moi manier les esprits
Ce n'est pas un homme ناسک اداره‌سی خصوصنی بکا براق
قولای قوللانیلور - اداره‌سی آسان برادم دکلدر aisé à manier
سهولت Ce peuple ne se manie pas si facilement آدم دکل
کلامی Et manier bien la parole - ایله قوللانیلور ملّت دکلدر
حسن صورت ایله اداره ایتمک

استعمال - اعمال A. Et se servir adroitement de quelque chose
Il manie bien l'épée à deux mains || قوللنمق T. بکار بردن P.
Il sait bien manier ایکی ال ایله قلیجی کوزل اعمال ایدر
On dit aussi, Manier - اعمال اسلحه فننده ماهر در les armes
توی قلمی ومقصی وقلمی le pinceau, le ciseau, la plume
Et manier bien la pâte, pour dire, pétrir - اعمال ایتمک
خمیری کوزل اعمال ایتمک bien

عند اللمس - لدی اللمس A. Au manier, signifie, en maniant
Vous reconnaîtrez || ال ایله یوقلندقده T. در پرواسیدن P.
بو قماشک لطافتی لدی la bonté de cette étoffe au manier
اللمس معلومک اولور

صور pl. صورت - وجوه pl. وجه A. MANIÈRE. Façon, sorte
من جمیع En toute manière || دکلو - شکل - درلو T. گونه P.
De quelque manière que cela soit هر وجه وصورتده - الوجوه
Je هر نه شکل اولسه - هر نه وجه ایله اولور ایسه اولسون
بو صورت ایله ne veux pas que cela soit de cette manière
فلانه Je lui écrirai de la bonne manière اولدیغنی استمم
De quelle manière voulez- بر وجه احسن تحریر ایده‌جکم
طرفمدن نه کونه حرکت اولنمق vous que je me conduise?

شونی هر نه Faites cela de quelque manière que ce soit استرسک
À la manière accoutumée وجه وصورت ایله اولور ایسه یاپیویر
کندویه مخصوص اولان C'est sa manière d'agir بر وجه معتاد
C'est صورت تکلّمی بو در de parler صورت حرکت بو در
Cet homme a une کندویه مخصوص بر صورتدر sa manière
حسن صورت ایله ادارهٔ کلام belle manière de s'énoncer
صورت حسنه ایله افادهٔ مرام ایدر - ایدر

On dit, Faire une chose par manière d'acquit, pour dire, la
بر ایشی آنقریه T. faire parce qu'on ne peut s'en dispenser
اولدرق ایتمک

On dit proverb., Il m'a offert sa bourse, mais c'est une ma-
بکا کیسه‌سنی تقدیم ایلدی لکن لفظی nière de parler
بونلر لفظی مراد صحبتلردر Ce sont manières de parler مراد در

Il se dit aussi de ce qui a l'apparence de la chose qu'on
Il || قیللق T. طور P. هیئت - اسلوب - شکل A. spécifie
زنه شکلنده بر شخص کلدی vint une manière de femme
چوقدار Il fut abordé par une manière de valet de chambre
چوقدار هیئتنده - اسلوبنده بر آدم یانه کلدی

À || تکلّف T. تصنّع A. Il se prend aussi pour Affectation
انشاده force de soigner son style, on tombe dans la manière
مبالغهٔ تحرّی ودقّت تکلّف صورتنه منتج اولور Cela avoi-
بو صورت تصنّع وتکلّفه یقیندر sine la manière

Manières, au pluriel, signifie en général, les usages étab-
lis pour rendre plus doux le commerce que les hommes doi-
Les || توره T. آیین P. آداب pl. A. vent avoir entre eux
manières changent selon les différentes sortes de gouvernement
ادارهٔ ملکک صور مختلفه‌سنه نظراً آداب دخی متحوّل
اولور Il y a cette différence entre les moeurs et les manières,
que les premières regardent plus la conduite intérieure; les
آداب ایله اخلاق بیننده شو فرق وار autres, l'extérieure
Le mécon- در که آداب ظاهر حاله واخلاق باطنه متعلّقدر
tentement des Macédoniens s'accrut lorsqu'ils virent Alexandre
اسکندر ذو prendre les moeurs et les manières des Perses
القرنین اهل فرسک آداب واخلاقلرینی اخذ ایلدیکی
مقدونیالونک مشهودلری اولنجه اغبرار خاطرلری بر قات
دخی متزاید اولمشدر

Et certaines manières particulières usitées dans le monde A.
Il a des manières || طرز P. شیوه - طرز P. اطوار - اوضاع pl.

agréables اوضاع واطواری مستحسندر bonnes مطبوع الاطوار در belles اطوار خشونت rudes اطوار مرغوبهٔ دلاویزی وار در obligeantes تطییب خاطری موجب اطوار پسندیده آلود engageantes تبرید قلوبی مستلزم اطوار ردیهٔ désobligeantes جلب قلوبی مستلزم اطوار دلپسند Ses manières déplaisent à tout le monde اوضاع واطواری عامّه عندنده منفور در

Il se dit aussi des traits distinctifs que l'on remarque dans les actions extérieures des particuliers *A.* pl. حرکات وسکنات *P.* کار وکردار *T.* طاورانش ‖ Vous n'avez pas mal décrit sa figure et ses manières فلانک چهره‌سنی وحرکات وسکناتنی فنا تعریف ایتمامشسک Dans la simplicité de leur parure, elles ont de la grâce et du goût; elles en ont dans leur entretien, dans leurs manières اول زنانک زیب وزینتلری ساده‌لکنده حسن طبیعت ولطف صورت اولدیغی کبی نطق وکلاملری وحرکات وسکناتلری دخی احسن والطفدر

De Manière que. De sorte que *A.* بوجه ان *P.* چنینکه ‑ *T.* آنچنانکه که شویله که ‑ شول وجهله که ‖ Il dit telle chose, de manière que l'on vit bien que... فلان کلامی سویلدی شویله که آندن فلان شیٔ آکلاشلدی

On dit, Par manière de dire, par manière d'entretien, de conversation, pour dire, Sans avoir eu aucun dessein formé de parler *T.* سوز کلیشی

MANIÉRÉ. Qui est remarquable par une affectation particulière *A.* متصنّع ‑ کثیر التصنّع ‑ متصنّع الاطوار *P.* بتصنّع پرداخته ‑ *T.* تکلّفلو ‖ Style maniéré سبک کثیر التصنّع تکلّف آمیز C'est un homme maniéré متصنّع ‑ متصنّع الاطوار بر آدمدر تکلّفه مایل ‑ بر آدمدر

MANIFESTATION. Action par laquelle on manifeste *A.* بروز *P.* آشکار سازی ‑ آشکارایی *T.* بللورمه ‖ Après une manifestation si évidente de la puissance de Dieu قدرت ربّانیّه‌نک اول مرتبه‌ده علناً بروزی

MANIFESTE. Notoire *A.* عیان ‑ جلیّ ‑ بارز ‑ ظاهر ‑ واضح *P.* آشکار ‑ بدیدار ‑ نمایان ‑ نمودار *T.* بللو ‑ آچیق ‖ Erreur manifeste خطای واضح C'est une chose manifeste et publique کالشمس فی وسط النهار عامّه‌یه معلوم بر امر ظاهر در Cela est si manifeste, qu'on n'en peut douter ظاهر وآشکار در کون کبی ‑ شول رتبه‌ده واضح وعیاندر که شبهه یری قالمز آشکار اولمغله محلّ شبهه دکلدر

MANIFESTE. Écrit public par lequel les princes ou chefs de parti rendent raison de leur conduite dans quelque affaire importante *A.* کتاب الاعلان *P.* بیاننامه *T.* بیاننامه ‖ Ce prince, avant que de déclarer la guerre, fit publier un manifeste بو پادشاه اعلان سفردن مقدّم بر قطعه بیاننامه نشر ایلدی Le manifeste du Roi d'Espagne اسپانیا قرالنک بیاننامه‌سی Vous en verrez les raisons dans son manifeste بو کیفیتک علل واسبابی نشر ایلدیکی بیاننامه‌نک مفهومندن معلومک اولور

MANIFESTEMENT. D'une manière manifeste *A.* علناً ‑ واضحاً ‑ عیاناً ‑ ملانیهٔ ‑ *P.* آشکارا *T.* آشکاره ‑ آچیقدن آچیغه ‖ Je vous ferai voir manifestement que... علناً وعیاناً طرفکه اظهار ایده‌جکمکه Il est manifestement coupable مجرم ‑ علناً مجرمدر اولدیغی جلی وآشکار در

MANIFESTER. Rendre manifeste *A.* اظهار ‑ ابراز ‑ اعلان *P.* بیان ‑ عیان ساختن ‑ بدیدار کردن ‑ آشکار کردن *T.* آچیقدن آچیغه کوسترمک ‑ بلورتمک ‖ Dieu a manifesté son pouvoir باری تعالی حضرتلری قدرت بی نهایت صمدانیه‌سنی ابراز واعلان ایلدی Notre‑Seigneur se manifesta aux Apôtres حضرت عیسی افندمز نفس مبارکنی حواریون کرامه اظهار ایلدی Quand ce secret viendra à se manifester بو راز پنهان ‑ بو سرّ اعلان اولنه‌جق اولدقده بو سرّ مکتومدن رفع ‑ کشف وبیان اولندیغی حالده سرپوش خفا اولندقده

Manifesté. *A.* بارز ‑ مبیّن *P.* آشکار گشته ‑ بدید آمده *T.* آچیغه چیقمش ‑ آشکار اولمش

MANIVELLE. Pièce de fer ou de bois, qui est placée à l'extrémité d'une machine, et qui sert à la faire tourner *T.* زنبرک ‖ La manivelle d'un moulin à café قهوه دکرمنی زنبرکی d'un gouvernail دومنک زنبرکی

MANNE. Espèce de suc, qui se recueille sur les feuilles de certains arbres *A.* منّ *P.* ترانگبین ‑ فیدوم ‑ شیرخشک ‑ *T.* شیرخشت قدرت خلواسی ‖ On purge les enfans avec de la manne چوجوقلری قدرت حلواسیله تنقیه ایدرلر Les naturalistes ont découvert que la manne est un suc qui sort de certains arbres علم طبایع اشیایه واقف اولنلر منّک بعض اشجار رطوبتندن حاصل اولدیغنی استخراج ایتمشلر در On appelle aussi Manne dans l'Écriture, la nourriture que

Dieu fit tomber du ciel pour nourrir les enfans d'Israel *A.* منّ — سلوى Figur. || La vérité est une manne céleste dont il faut se nourrir صدق وحقيقت سمادن منزل منّ سلوا مانندى بر غداى روحانى اولمغله اندن تغذّى ايتمك لازمهدندر

MANNE. Espèce de long panier d'osier *A.* سل pl. سلال *P.* سپت *T.* كواره

MANNEQUIN. Sorte de panier long et étroit, dans lequel on apporte des fruits et d'autres choses au marché *A.* قفّة — ميضانة *P.* گندوله *T.* كوفه || Mannequin de fruits ميوه كوفهسى

MANOEUVRE. Ouvrier qui sert ceux qui font l'ouvrage *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر *T.* ارغاد || Il a tant de manoeuvres à payer par jour كونده شوقدر عملهيه اجرت ويرر L'heure où les manoeuvres quittent le travail رنجبرلرك ايشهدن فارغ اولدقلرى وقت معيّن

MANOEUVRE. T. de Marine, qui se dit de tous les cordages destinés à manier les voiles *A.* قلوس الجلول *P.* رسنهاى بادبان *T.* يلكن هلاطلرى طاقمى

Il signifie aussi, l'art de gouverner un vaisseau *A.* صنعت بحريّة pl صنايع بحريّة || Ils firent une manoeuvre qui leur fit gagner le vent sur les ennemis صنايع بحريّهدن بر كونه صنعت اجراسيله روزگارك اوستنه چيقه بيلديلر Changer de manoeuvre صنعت بحريّهنك صورتنى تبديل ايتمك Il entend bien la manoeuvre صنايع بحريّهده وقوف تامّى واردر

Il se dit aussi des mouvemens qu'un général fait faire à des troupes *A.* صنعت حربيّة pl. صنايع حربيّة || Il fit une manoeuvre qui déconcerta les ennemis بر صنعت حربيّه اجراسيله دشمنك تدبيرينى بوزدى Il fit une manoeuvre à laquelle ils ne s'attendaient pas اعدانك مأمولى اولميان بر صنعت حربيّه اجرا ايلدى Une savante manoeuvre حذاقته مقارن بر صنعت حربيّه — ماهرانه بر صنعت حربيّه

Il se dit figur. de la conduite qu'on tient dans les affaires du monde *A.* حركت || Il a fait une manoeuvre qui a gâté toutes ses affaires ايتديكى حركت كافّهٔ امورينك اخلالنه سبب اولمشدر

MANOEUVRER. T. de Mar. Faire la manoeuvre *A.* اجراء الصنايع البحريّة — اعمال الصنايع البحريّة || L'équipage a bien manoeuvré كمى طايفهسى صنايع بحريّهيى كوزل اجرا ايلدى

Il se dit aussi en parlant des mouvemens que des troupes exécutent *A.* اجراء الصنايع الحربيّة — اعمال الصنايع الحربيّة || Ces troupes ont bien manoeuvré بو عسكر صنايع حربيّهيى استاداند اجرا ايلدى Faire manoeuvrer des troupes عسكره اجراى صنايع حربيّه ايتدرمك

Figur. Employer des moyens pour faire réussir une affaire *A.* عمل — حركت *P.* كار پرداختن *T.* ايشلمك || Manoeuvrer sourdement بى صيت وصدا عمل وحركت ايتمك — مخفيجه

MANOEUVRIER. Qui entend bien la manoeuvre des vaisseaux, ou la manoeuvre des troupes *A.* واقف فى صنايع البحريّة — ماهر فى صنايع الحربيّة || C'est un excellent manoeuvrier صنايع حربيّهده — صنايع بحريّهده استاد بى نظير در — ماهر در

MANOIR. T. de Jurisp. Demeure, maison *A.* مسكن pl. مساكن *P.* اقامتگاه *T.* قوناق || Le manoir seigneurial مسكن صاحب ارض

MANOUVRIER. Ouvrier qui travaille de ses mains et à la journée *A.* اجير *P.* مزدور *T.* كوندهلكجى

MANQUE. Défaut *A.* عدم — فقدان *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Le manque de foi عدم وفا Le manque d'argent en est cause بوكا سبب اولان اقچهنك فقدانيدر Manque de parole عدم انجاز وعد — خلف وعد Il y a là un manque de respect بو بابده بر كونه عدم حرمت صورتى واردر

Et ce qui manque à une chose pour qu'elle soit complète *A.* نقصان — كم *P.* كاست *T.* اكسك || Il a trouvé dix écus de manque dans un sac de mille francs بيك غروشلق كيسهده اون غروش نقصان بولمشدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, faute *A.* من جهة العدم — جهة الفقدان *P.* از بهر نا — از كمى بودى *T.* اكسكلكى حسبيله — يوقلغى حسبيله || Il n'a pu faire cela, manque d'argent اقچهنك فقدانى جهتيله — اقچهنك يوقلغى حسبيله بونى ايدهمدى Cela lui est échappé, manque d'attention, manque de mémoire بو شيئى عدم دقّته مبنى — عدم حفظندن ناشى قاچردى

MANQUEMENT. Faute d'omission *A.* قصور — نقصان *P.* كمى *T.* ياكلمه — اكسكلك — تقصيرات || Ce fut un léger manquement بو بر قصور خفيف ايدى Il n'y a personne qui ne

هیچ بر آدم یوق که soit sujet à quelque petit manquement
جزئی بر قصور ونقصانی اولیه - On dit, Manquement de
امر- قصور حرمت de respect انجاز وعدده قصور parole
قصور واحترامده توقیر de foi قصور وفا V. aussi, Manque.

MANQUER. Faire une faute A. خطاء P. لغزش نمودن -
خطا کردن T. یاکلمق || Tous les hommes sont sujets à man-
quer بنی آدمک - انسانک مجموعی خطایه مبتلا در
جملەسی خاطیدر

On dit, qu'une arme à feu manque, lorsqu'elle ne prend
pas feu A. عدم الاستیرا P. آتش نه زدن T. آتش آلمامق
آتش - آتدیغی تفنک استیرا ایتمدی Son fusil manqua ||
آلەمدی

Il signifie aussi, Avoir faute de... A. عدم الوجود - عدم -
نا - نا بود شدن - گم بودن P. نقصان - فقدان - انعدام
خالی اولمق - یوق اولمق - اولمامق T. موجود شدن ||
موجود اولمامق - اقچه معدوم اولمق Manquer d'argent de
فقدان مهماته دوچار - مهمات معدوم اولمق munitions
بر کمسنەنک رأی وقراری اولمامق de résolution اولمق
فرصت بولنمامق - فرصتلر معدوم اولمق d'occasions de coeur
جسارت اولمامق - عدم جسارت - نقصان جسارت d'ap-
pétit فقدان اشتهاسز اولمق - عدم اشتها L'argent lui manque
عسکر محصوره نقودی وار در Les vivres manquent aux assiégés
نقصان ذخیره وار در - فقدان زاد وذخیره وار در La poudre
leur manqua دوکنمشدر - باروتلری مفقود اولمشدر Cet hom-
me est parfait, il ne lui manque rien بو آدم من جمیع الوجوه
هیچ بر اکسکی یوقدر - کامل اولوب بر درلو نقصانی یوقدر
On dit, Il ne manque pas d'esprit بضاعهٔ عقلدن خالی
فلانک حمیتی یوق d'ambition عقلی یوق دکلدر - دکلدر
نیت - خیرخواهلقدن خالی دکلدر de bonne volonté دکلدر
عدم الانجاز On dit aussi, Manquer de parole A. - خالصدن
وفاسزلق T. بوعده وفاداری ننمودن P. خلف الوعد - الوعد
ایتمک

Il signifie aussi, être de moins || Il manque bien des livres
dans cette bibliothèque بو کتبخانەده وافر کتابلرک
نقصانی وار در Il manque bien des meubles dans cette mai-
son - بو خانەده اثاث بیته متعلق وافر شیلر ناقصدر
اکسکدر

MANQUER À... Ne pas faire ce qu'on doit A. تجویز القصور
T. تقصیر کردن P. ارتکاب التراخی - اختیار القصور -
اکسکلک ایتمک - قصور ایتمک || Manquer à son devoir
ایفای وجیبهٔ حالده تجویز تراخی وقصور ایتمک à ses amis
رسوم محبتک ایفاسنده - احبا حقنه تجویز قصور ایتمک
عرض وناموسک وقایەسنده ارتکاب تقصیر ایتمک à l'honneur
احضار وعدەسنده اختیار à l'assignation اختیار قصور ایتمک
محل موعودده اثبات وجود au rendez-vous قصور ایتمک
ایفای رسم à sa foi ایلمکده ارتکاب تراخی وقصور ایتمک
انجاز وعد à sa parole وفادارلیده ارتکاب قصور ایتمک
امرنده اختیار قصور ایتمک Je vous ai promis de vous ser-
vir, je ne vous manquerai pas وعد ایدەجکمی خدمتکا -
ایتمشیدم اول بابده تجویز تراخی وقصور ایتمم - On dit,
Manquer à quelqu'un, pour dire, manquer aux égards qu'on
lui doit بر کمسنەنک حقنه اداسی لازم اولان رسومک
حقنه ارتکاب تقصیرات - اجراسنده اختیار قصور ایتمک
ایتمک

MANQUER, signifie aussi, périr A. تلف - فنا P. فنا پذیرفتن
تباه شدن - T. فنا بولمق - یوق اولمق || Cette maison
manque par les fondemens بو بنا اساسندن تلف اولەیور Ce
cheval manque par les jambes بو آتک آیاقلری فنا بولدی
Cet homme est bien malade; s'il vient à manquer, sa famille
est ruinée بو آدم مرض شدیده مبتلا اولوب تلف اولمق
لازم کلور ایسه اولاد وعیالی خراب اولور

Et défaillir A. زوال القوة - نفاد القوة - فناء القوة P.
درمان کسلمک - قوت کسلمک T. تاب وتوان گم شدن
قوت قالمامق - || Elle va s'évanouir, le coeur lui manque
تاب وتوانی قالمیوب بیخود اولەقده در Je suis si effrayé,
si interdit, que la parole me manque بکا شول رتبەده استیلای
شول رتبەده دوچار - دهشت ایلدیکه نطقم زایل اولدی
رعب ودهشت اولدمکه نطقم کسلدی Les forces lui man-
quent قوای بدنیەسی رهین نفاد اولمشدر Il ne peut plus
se soutenir, les jambes lui manquent آیاقلری قوتی زایل
اولمغله طورمغه مجالی یوقدر

Et oublier de faire quelque chose A. نسیان - ذهول P.
فراموش کردن T. اونوتمق || Je ne manquerai pas de faire ce
que vous voulez دلخواهکی اجرا ایلمکده تجویز ذهول ایتمک
احتمالم یوقدر Ne manquez pas de vous trouver en tel lieu
فلان محلده بولنمقده تجویز نسیان وذهول ایتمه Je n'y

manquerai pas بو بابده تجویز ذهول ایتمک احتمالم یوقدر

On dit, Le pied lui a manqué, pour dire, qu'il a glissé *A.* زلق قدم *P.* پایش بلغزید *T.* آیاغی قایدی

On dit d'un négociant, qu'il a manqué, pour dire, qu'il a fait faillite *A.* افلاس *P.* باد دستی نمودن *T.* افلاسه چیقمق

On dit, Il a manqué de..., pour dire, peu s'en est fallu que...*A.* کاد *P.* اندک ماند که *T.* آز- بر رمق قالدی - قتل اولمغه بررمق قالدی Il a manqué d'être tué || قالدی آز قالدی قتل اولنه‌جق ایدی

Manquer, est aussi actif, et signifie, perdre, ne trouver pas *A.* افاتة - فوت *P.* یاوه کردن *T.* قاچرمق - یاوی قلمق || Je suis arrivé trop tard, j'ai manqué cet homme بک کیج بر کلدیکمدن فلانی قاچردم Il a manqué une belle occasion - افاتهٔ فرصت ایلدی - مناسب فرصت فوت ایلدی - فرصتی قاچردی - On dit aussi, Il a manqué son coup, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans son dessein مقصودینی فوت تیر املی هدف - مقصودینه دسترس اولمدی - ایلدی مقصودینی قاچردی - مقصوده واصل اولمدی J'ai manqué mon affaire مصلحتمی فوت ایلدم

Manqué. *A.* مفقود - منعدم - معدوم *P.* نا بود - گم شده *T.* یوق اولمش *T.* شده

On dit, Un ouvrage manqué, pour dire, défectueux *A.* عمل معیوب *P.* کار کم *T.* قصورلی ایش Un poète manqué, c'est-à-dire, imparfait *A.* شاعر ناقص *P.* شاعر پر قصور - قصورلی شاعر Un projet manqué, c'est-à-dire, avorté تدبیر - فوت اولمش تدبیر - منتج مرام اولماش تدبیر باشه چیقه‌ماش تدبیر

MANTEAU. Vêtement de dessus *A.* فروج *P.* بالاپوش - شادیچه *T.* قیش قپودی - فراجه شتا || Manteau d'hiver فراجه - قپود de drap چوقه فراجه de cérémonie رسم فراجه‌سی Manteau long فراجهٔ طویل الاذیال S'envelopper dans son manteau - کندو فراجه‌سی ایچنده بورنمک Manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* باده - بارانی *T.* یغمورلق

Figur. Prétexte dont on se couvre *A.* لباس *P.* پوشش *T.* اورتو || Sous le manteau de la dévotion, on cache souvent de mauvais desseins غالب حالده ورای لباس تقواده ستر اکثریا پس پوشش تعبّد ودیانتده - مقاصد فاسده اولنور مقاصد فاسدهٔ پنهاندر

MANTELET. *A.* فروج صغیر *P.* بالاپوشک *T.* کوچک فراجه

En termes de guerre, on donne ce nom à une espèce de machine mobile faite de planches ou madriers, dont on se sert dans les siéges, pour se garantir de la mousqueterie *A.* قفع *P.* محاصره‌لرده قوللانیلان آغاجدن سپر *T.* سپر چوبین

MANTURE. T. de Mar. Grand coup de vent, agitation violente des vagues *A.* هلابة *P.* خروش دریا *T.* بوره

MANUEL. Qui se fait avec la main *A.* معمول بالید *P.* کار دست *T.* ال ایله اولان - ال ایله ایشلنان || Ouvrage, travail manuel *A.* عمل الید - معمول بالید *P.* دستکار *T.* ال ایشی On fit aux pauvres une distribution manuelle d'argent مساکین وگدایانه - فقرایه ال بخششی توزیع اولندی عن ید ٍ عطیه ویرلدی - بر ال کرمی ویرلدی

Il est aussi substantif, et sert de titre à des livres ou abrégés qu'on peut porter à la main *A.* مجلّة *P.* کتابچه *T.* کتابجق

MANUELLEMENT. De la main à la main *A.* یداً بیده *P.* دست بدست *T.* ال اله || Donner manuellement یداً بید ٍ recevoir یداً بید ٍ اخذ ال اله ویرمک - تسلیم

MANUFACTURE. Établissement qui nécessite plusieurs ateliers, ouvriers, magasins, etc., et dans lequel on fabrique différents ouvrages *A.* منسج - طراز *P.* کارگاه *T.* کارخانه - کارخانه || Bonne manufacture بر منسج لطیف Manufacture de draps, d'étoffes de soie چوقه وامتعهٔ حریریّه کارخانه‌سی Élever, monter une manufacture برکارخانه احداث وتنظیم ایتمک Les ouvriers qui composent la manufacture عملهٔ کارخانه V. Fabrique.

MANUFACTURER. Faire des ouvrages de manufacture *A.* نسج - اعمال *P.* درکارخانه پرداختن *T.* کارخانه‌ده ایشلتمک || On a fait venir beaucoup de laines d'Espagne, pour les manufacturer کارخانه‌لرده اعمال اولنمق ایچون اسپانیا طرفندن کلیتلو یپاغی جلب اولندی Cette étoffe a été manufacturée à Lyon بو ثوب لیون کارخانه‌سنده نسج اولنمشدر - ایشلندی

Manufacturé. *A.* منسوج - معمول *P.* درکارخانه پرداخته *T.* کارخانه‌ده ایشلنمش

MANUFACTURIER. Ouvrier qui travaille dans une manufacture *A.* نسّاج - عامل النساجة pl. عملة النساجة *P.* مزدورکارخانه *T.* کارخانه عمله‌سی - کارخانه ایشجیسی

MANUMISSION. Action d'affranchir les esclaves *A.* عتق - عتاقة *P.* آزاد سازی *T.* آزادلمه

MANUSCRIT. Écrit à la main *A.* خطّ اليد ـ مكتوب باليد *P.* دست خطّ *T.* ال يازوسى ‖ Il y a dans cette bibliothèque dix mille volumes, tant imprimés que manuscrits بو كتابخانهده مطبوع ودست خطّ اولهرق اون بيك جلد كتاب موجود در Pièce, copie manuscrite دست خطّ بر ورقه ودست خطّ نسخه Vieux manuscrits اسكى زماندن قالمش دست خطّ كتابلر Ce qu'on estime le plus de cette bibliothèque, ce sont les manuscrits بو كتبخانهده خلقكڭ زياده اعتبار ايلديكى شئ دست خطّ اولهرق موجود اولان كتب ونسخهدر

MANUTENTION. Maintien, conservation *A.* محافظة ـ صيانة *P.* پاسدارى *T.* كوزتمه ‖ La manutention des lois, des arrêts, du commerce, des priviléges قانونلرك واوامر واحكامك وامر تجارتك وشروط امتيازاتك صيانت ومحافظهسى J'ai laissé à un commis la manutention de mes affaires امور وخصوصاتمك صيانت ومحافظهسنى مستخدملردن بريسنك يد امانتنه تسليم ايلدم

MAPPEMONDE. Carte géographique qui représente les deux hémisphères *A.* كرهٔ مسطّحة ‖ Grande mappemonde كرهٔ مسطّحهٔ كبيره enluminée رنك آميز كرهٔ مسطّحه

MAQUEREAU. Poisson de mer *A.* كريرج *T.* اوصقمرى بالغى

MAQUEREAU. Celui qui fait métier de prostituer des femmes *A.* قوّاد ـ قايد *P.* ديّوث ـ پازن *T.* پزونك

MAQUERELLAGE. Le métier d'un maquereau *A.* قيادت ـ تديّث *P.* پازنى *T.* پزونكلك

MAQUIGNON. Marchand de chevaux *A.* بيّاع الخيول ـ نخّاس *P.* اسب فروش *T.* آت جانبازى ‖ Les écuries des maquignons آت جانبازلرينك آخورلرى Riche maquignon مالدار جانباز

Il se dit aussi de celui qui se mêle de revendre, de troquer des chevaux *A.* دلّال الخيول *P.* دلّال اسب *T.* آت دلّالى — Figur. Maquignon de charges, de mariages, etc. *T.* منصب ونكاح دلّالى

MAQUIGNONNAGE. Métier de maquignon *A.* نخاست *P.* اسب فروشى *T.* آت جانبازلغى

MAQUIGNONNER. User d'artifice pour couvrir les défauts d'un cheval *A.* تورية العيوب الخيل *P.* عيب اسبرا پوشيدن *T.* آتنك قصورلرينى اورتوب كيزلمك ‖ Ce cheval a été maquignonné بو آت عيبى اورتلمش آتلردندر

MARABOUT. Prêtre mahométan *A.* مرابط

MARAIS. Terres abreuvées d'eaux qui n'ont point d'issue *A.* مرازغ ـ مرزغة *P.* آكند *T.* بطاقلق ير ـ صولاق بطاق ير ـ صولاق بطاق ـ كثير المرازغ ‖ Pays de marais بر مملكت بطاقلغك اورته يرنده واقعدر ـ بو قلعه وسط مرزغهده در Cette place est au milieu d'un marais برلردن عبارت مملكت

MARASME. Dessèchement de tout le corps *A.* قحول *T.* قوريلق ‖ Tomber dans le marasme حال قحوله كرفتار اولمق

MARÂTRE. Il se dit d'une belle-mère qui maltraite les enfans que son mari a eus d'un premier lit *A.* رابّة جايرة *P.* ماريرهٔ جفاكار *T.* غدّار اوكى آنا — Et d'une mère qui maltraite ses enfans *A.* والدة جايرة *P.* مادر جفاكار *T.* غدّار والده

MARAUD. Vil, coquin. V. Coquin.

MARAUDE. Vol commis par les gens de guerre dans les environs d'un camp *T.* عسكرى طايفهسنك اردو چورهسنده يغماجيلق ‖ Il va en maraude اردو چورهسنده يغماجيلغه كيدر ايتديكى

MARAUDER. Aller en maraude *T.* عسكرى طايفهسى اردو اطرافنده يغماجيلغه چيقمق

MARAUDEUR. Soldat qui va à la maraude *T.* عسكرى طايفهسندن اردو اطرافنده كزن يغماجى ‖ Il tomba entre les mains des maraudeurs اردو اطرافنده كزن يغماجيلرك النه دوشدى

MARBRE. Sorte de pierre très-dure *A.* رخام *P.* مرمر *T.* مرمر طاشى ‖ Marbre blanc رخام ابيض ـ مرمر سپيد ـ آق مرمر noir سياه مرمر veiné رخام مخطط ـ طمرلو مرمر de plusieurs couleurs رخام موشّى ـ رنكاميز مرمر ـ سماقى مرمر Polir le marbre مرمره جلا ويرمك Graver sur le marbre مرمر اوزرنده حكّ ونقر ايتمك ـ آلاجه مرمر اويمق Cela est dur comme marbre مرمر طاشى كبى صلب ومتيندر Tout le dedans est incrusté de marbre درونى سر تا سر مرمر ايله قاپلنمشدر Statue de marbre رخامدن مصنوع بر عدد صنم ـ مرمر ستون ـ عمود رخامى colonne مرمركارى بر بت tombeau رخام تراشيدهدن مصنوع بر مزار carrière مرمر اوجاغى ـ محجرهسى Des carreaux de marbre صفايح مرمر Marbre statuaire اعمال اصنامه صالح مرمر طاشى

Il se dit aussi de la pierre qui sert à broyer les drogues et les couleurs *A.* صَلاية ـ مدوك *P.* صِلايه *T.* سماقى طاشى

MARBRER. Peindre de plusieurs couleurs qui imitent les vei-

nes du marbre .A بمثل مرمر رنگاميز .P وشى كمثل الرخام || Marbrer la سماقى مرمر طرزنده نقشلمق .T نگاشتن corniche d'une cheminée اوجاغك جيقمه آوادانلغنى سماقى مرمر طرزنده نقشلمق

Il se dit aussi du papier sur lequel on imite le marbre .T كتابك ابروكاغدى ياپمق || Marbrer la couverture d'un livre جلدينه ابروكاغدى قاپلمق

MARBRÉ. .A بمثل مرمر رنگاميز .P موشى كمثل الرخام .T سماقى مرمر طرزنده نقشلنمش نگاشته — Du papier marbré ابرو كاغد — On appelle Étoffes marbrées, celles où il y a des soies et des laines de différentes couleurs .A ثياب آلاجه رنكلو قماشلر .T جامهاى رنگاميز .P وشيّة

MARBRIER. Ouvrier qui fait des ouvrages en marbre .A صانع مرمرجى .T مرمر پرداز .P الاعمال الرخاميّة

MARBRIÈRE. Carrière d'où l'on tire le marbre .A معدن مرمر معدنى .T مرمرستان .P محجرة الرخام — الرخام اوجاغى

MARBRURE. L'imitation du marbre sur du papier .T ابرولنمش ابرولنمش كاغدك بر || Belle marbrure كاغدك نقشى كوزل نقشى

MARC. Poids qui contient huit onces .A نصف الرطل .P نيم رطل .T التمش درت درهم || Les ouvrages d'or et d'argent se vendent au marc آلتون وكمش ايشى اولان شيلر نصف رطل حسابيله فروخت اولنور On prend tant par marc pour la façon de la vaisselle d'argent سيمك اوانىٔ استاديّەسى بهر نصف رطلده شو مقدار اقچه در

Et ce qui reste de plus grossier d'une chose dont on a tiré le suc .A كسب .P كسبه — كنجاره — كنجالە .T كوسبه — Marc de raisins اوزوم جبره‌سى || جبره Le marc des herbes qui ont été pressées dans une serviette بز ايچنده صيقشدرلمش اوتلق كسبه‌سى

MARCAIGE. Nom d'un droit qui se lève sur le poisson .A ضريبة السمك .P رسم ماهى .T بالق رسمى

MARCASSITE. V. Pyrite.

MARCHAND. Qui fait le commerce .A تاجر .pl تجّار .P بازرگان .T بازارگان — سوداگر || Gros marchand تاجر كبير طوبدن صتان — بايع بالسنايه اولان تاجر Marchand en gros بايع بالكسر اولان تاجر en détail بازرگان Les six corps des marchands à Paris پارسده اولان اصناف ستّهٔ تجّار

On dit proverb., Marchand qui perd ne peut rire ضرر ايدن بازرگانك يوزى كولمز اولور

Il se dit aussi de tous ceux qui achètent, quoiqu'ils n'en fassent pas métier .A مشترى .P خريدار .T صاتون آليجى || Attirer, faire venir les marchands مشتريلرى جلب واحضار ايتمك

Il est aussi adjectif || Acheter au prix marchand بين التجار جارى اولان بها ايله اشترا ايتمك Vaisseau marchand تجّار كميلرى Marine marchande تجّار كميسى — تجّار سفينه‌سى دونانماسى

PLACE MARCHANDE. Une place commode pour vendre de la marchandise .A ميدان السوق .P ميدان بازار — بازارگاه .T بازار يرى || Si vous voulez vendre, mettez vous en place marchande مرامك صاتمق ايسه بازار يرنده طور

On dit aussi, qu'une rivière est marchande, lorsqu'elle est propre pour la navigation فلان نهر سير سفاينه صالحدر — متحمّلدر

MARCHANDER. Demander le prix de quelque chose, et disputer sur le prix .A مساومة — مماكسة .P براى بها گفتاريدن .T بازار ايتمك — بازارلشمق || Il a marchandé ce drap بو بونى چوقه‌يى بازار ايتدى Il a acheté cela sans marchander بازار ايتمكسزين آلدى — بلا مساومه اشترا ايلدى Il a voulu acheter cette maison, et il l'a si long-temps marchandée, que l'affaire s'est rompue بو خانه‌نك اشتراسنه طالب اولمشيكن مدّت مديده مماكسه‌ده قيامى تقريبيله آخرالامر بازارلق فسخ اولندى

Figur. Hésiter, balancer .A تردّد .P بيقرارى نمودن .T قرارسزلق ايتمك || Il ne faut pas tant marchander, il faut se résoudre اول قدر تردّد اقتضا ايتميوب همان بر رأيه قرار ويرملو در Il fit cela sans marchander بلا تردّد شويله ايتدى

MARCHANDISE. Il se dit de toutes les choses dont les marchands font trafic .A سلعة .pl سلع — مال .pl اموال — متاع .P تنخواه .vul .p امتعة التجارة .pl التجارة .T بازرگان مالى || Bonne marchandise مال جيّد — مال بهين — ايو مال Un magasin de marchandises مخزن مشتمل بازرگان مالنى On lui a arrêté, saisi ses marchandises سلع واموالى ضبط وتوقيف

ـ مالنی بسط وعرض ایتمک Étaler sa marchandise اولندی مالنی سرمک

On dit Figur. Faire valoir sa marchandise, pour dire, louer son propre mérite عرض کالای هنر ـ متاعنی قیمتلو کوسترمک ایتمک

MARCHANDISE de contrebande. V. Contrebande || On confisque les marchandises de contrebande ممنوعاتدن اولان اموال جانب قاچقجینک مالی طرف میریدن ـ میریدن ضبط اولنور مصادره اولنور

Il signifie aussi, trafic A. تجارت P. سوداگری T. بازرکانلق || Il est allé en marchandise بازرکانلغه کتدی

MARCHE. Mouvement de celui qui marche A. مشیة ـ مشی ـ مشی P. سیر ـ رفتار ـ روش T. یورویش || Marche lente سیر ـ بطیٔ ـ آغر یورویش précipitée سیر مستعجل ـ عجلهلو یورویش Accélérer sa marche مشیٔ تعجیل ایتمک la retarder مشی وسیرده بطائت ـ مشی وسیری تأخیر ایتمک ـ Il se dit aussi des processions A. مشی الموکب P. رفتار یسال T. آلایک یوریمهسی ـ ایتمک || La procession se mit en marche dès huit heures du matin موکب ترتیب اولنان سحری ساعت سکزده ایکن تحریک اقدام مشی وحرکت یوریمکه ـ خطوه جنبان عزم وحرکت اولمشدر ـ ایتمشدر باشلامشدر L'ordre de la marche fut fort beau آلایک ترتیب ونظامی احسن واعلا ایدی Le corps de ville fermait la marche آلایک خاتمهسی اصناف بلده ایدی La marche dura trois heures آلایک یوریمهسی تمام اوچ ساعت متمادی اولمشدر

Il se dit aussi du mouvement des armées A. مشی ـ حرکت ـ سیر ـ P. قطع الطریق ـ رهپیمایی T. رهروی ـ یوله کتمه ـ یول ـ || L'armée est en marche عسکر سیر وحرکتده در ـ یولده در ـ یوله کیدر ـ قطع طریق ایدر Les troupes firent une grande marche عسکر طریق مدید قطع ایلدی ـ اوزون بر یول ایتدی Pendant cette marche اول مشی وحرکت اثناسنده Cacher, couvrir, dérober sa marche مشی وحرکتنی یولنی عین اعدادن کتم وتوریه ـ کتم واخفا ایتمک ـ ایتمک On appelle Marche forcée, une marche dans laquelle on fait faire à des troupes beaucoup plus de chemin qu'elles n'ont coutume d'en faire A. مشی منتحب ـ سیر عنیف P. رفتار باد پیما T. ایکی ـ وار قوتنی بازویه کتورەرک یوریمه

Et fausse marche, celle que fait une armée qui feint d'aller sur un point, et qui se porte sur un autre A. حرکت موضوعة P. دشمن فریب T. رهروی ـ قوناغی بر ایدەرک یوریمه دشمنی یاکلتمق ایچون یلاندن بر طرفه صاپمه ـ On dit, Battre, sonner la marche A. اطبال الکوس المشی والحرکة ـ T. ضرب الطبل الحرکة ـ حرکت طاولنی چالمق

Il signifie aussi, le chemin que l'on fait d'un lieu à un autre A. مرحلة pl. مراحل P. راه T. قوناق ـ قوناقلق یول || Il y a tant de jours de marche d'ici à Bordeaux بو طرفدن فلان شهره قدر شو قدر قوناقلق یول وار در || Ils ont fait une grande, une longue marche اوزون بر مرحله قطع ایتمشلر در || Il y a d'ici tant d'heures de marche بوندن فلان محله قدر قوناقلق یول شو قدر ساعتدر

Figur. Conduite A. حرکت ـ سلوک P. روش ـ رفتار T. طاورانش || Il a une marche équivoque فلانک سلوکی مشتبه ومبهمدر ـ وحرکتی مظنوندر

On dit aussi, La marche d'un poème, d'un ouvrage, pour dire, les progrès de l'action dans un poème, et la progression des idées dans un ouvrage A. سیاق وسباق P. رفتار T. دوزلش ـ On dit en Musique, Marche de l'harmonie, la manière dont la modulation passe d'un ton à un autre A. سیاق النغمات P. رفتار ترانه T. ازکینک دوزلشی

MARCHE. Degré qui fait partie d'un escalier A. درجة pl. درجات P. پایه T. آیاق || Marche d'escalier پایۀ نردبان ـ نردبان آیاغی

MARCHÉ. Lieu public où l'on expose en vente toutes sortes de denrées A. سوق pl. اسواق P. چارسو ـ بازار ـ اندروز ـ T. رَسته ـ چارسو || Il y a un beau marché en cette ville-là اول بلدەدە بر سوق حسن وار در On a abattu les maisons pour faire un marché بر چارسو احداثی ایچون بیوت ومساکن هدم ایتدرلدی Le grand marché سوق کبیر ـ بیوک چارسو Le marché au blé سوق حبوبات ـ حبوبات چارسیسی aux chevaux آت بازاری

Il se dit aussi de l'assemblée des personnes qui achètent et qui vendent dans un marché T. بازار || Il y a marché en cette ville deux fois la semaine بو شهرده هفتەدە ایکی دفعه بازار قوریلور ـ بازار اولور Le marché du mercredi چهارشنبه بازاری du vendredi جمعه بازاری Le roi lui a donné le pri-

vilége d'avoir un marché dans sa terre ملكنده بازار قورمسيچون
جانب پادشاهيدن فلانه بالامتياز رخصت ويرلمشدر

Il se dit aussi du débit qui se fait dans le marché *A.* بيع
روايش - داد وستد - خريد وفروخت *P.* اخذ وعطا - وشرا
T. آلم صاتم - آليش ويرش || Le marché était bon aujourd'hui
آلم صاتم - بو كونكى كون بيع وشراده رواج وار ايدى
Le marché بازارده ايو آليش ويرش اولدى - رايج ايدى
n'a rien valu بيع وشراده - آليش ويرشده بر ايش يوغيدى
آليش كلى كساد وار ايدى C'est le prix courant du marché
بيع وشرانك سعر رايجيدر - ويرشده جارى اولان فياتدر
Nous verrons le cours du marché آليش ويرشده جارى
اولان سعر رايجه باقه‌جغز Le marché n'est pas encore ouvert
آليش ويرشه هنوز استفتاح اولنمدى Le marché s'en va
finir بازار داد وستد ختامه قريبدر

Et du prix de la chose qu'on achète, et des conditions de l'achat *A.* عقد البيع *P.* خريدارى *T.* بازارلق || Cela ne
vous coûte que dix écus, c'est bon marché بو شئ اون
غروشه اولنجه رخيصاً عقد بيع ايلدك Vous avez fait bon
marché رابحاً عقد بيع ايتمش اولدك Vous n'avez pas fait
un mauvais marché ايتديككك بازارلق كم دكلدر Quand vous
avez acheté cette maison, vous avez fait un bon marché بو
منزلى مبايعه ايلديككده احسن واعلا عقد بيع ايتمش
اولدك J'en ai fait marché par écrit تحريراً عقد بيع ايلدم
J'e n'ai pas mis cela dans mon بازارلغى تحريراً ايتدم -
marché بو ماده‌يى عقد بيعك شروطى ايچنه ادخال
ايتمدم - Il fait souvent des marchés fous ايتديكم بازارلغه
ايكيده برده مجنونانه بازارلقلر ايدر Ils ont rompu le marché
qu'ils avaient fait ensemble بينلرنده عقد اولنان بيع فسخ
ايتدكلرى بازارلغى بوزديلر - اقالهٔ بيع ايلديلر - اولندى
Il n'a point voulu tenir le marché بازارلغى طوتمغه راضى
بازارلق - عقد بيع اوزره ايدم J'étais en marché اولمدى
اخلال - Aller courir sur le marché d'un autre *A.* اوزرنده -
- بها آرتروب آخرك بازارلغنى بوزمق *T.* البيع بالمساومة
آخرك بازارلغى خلافنده يوريمك

On dit figur., Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire, entreprendre sur ce que quelque autre personne a ménagé pour soi || J'ai sollicité cet emploi, un tel a couru sur mon marché
فلان منصبه طالب اولدم انجق فلان كمسنه لا يسوم

الرجل على سوم اخيه قاعده‌سنه رعايت ايتميوب بازارلغمى
بوزدى

On dit figur., qu'un homme fait bon marché d'une chose,
pour dire, qu'il la prodigue *T.* مفت ومجاناً بذل - اسركمز
ايدر || Il va des premiers aux coups, il fait bon marché de sa
vie جمله‌دن اوّل مخاطره‌يه القاى نفس ايله جاننى مفته
بذل ايدر Il fait bon marché de sa peine زحمتنى اسركمز

Et qu'on en est quitte, qu'on en est sorti à bon marché, pour dire, qu'on est sorti d'un grand péril avec moins de perte que l'on ne croyait *T.* اوجوز قورتلمق

MARCHEPIED. Espèce de marche sur laquelle on pose les
pieds *A.* متكاء القدم *P.* پاگاه *T.* بصمق - قدمه || Marche-
pied du trône تختك بصمه‌مغى - پاگاه سرير

MARCHER. Aller à pied d'un lieu à un autre *A.* مشى -
سير *P.* رفتن - روانه شدن *T.* يوريمك || Marcher en avant
ايلرويه يوريمك en arrière كيرودن - ورادن مشى ايتمك
خطوات - سير سريع ايله يوريمك à grands pas يوريمك
خطوات تأنى ايله مشى وحركت à petits pas تعجيل ايله
خطوات كندوالانه ايله سيروحركت à pas de géant ايتمك
خطوات حزم واحتياط ايله حركت à pas comptés ايتمك
سمت مقصوده خطوات معدوده ايله روانه اولمق - ايتمك
رفتار گوالنده ايله - خبط عشوا ايله يوريمك à tâtons
مشى ايمليدرك يوريمك - يوريمك Marcher doucement
يواش يوريمك - آهسته رو اولمق - لين ايله يوريمك
ثقالت pesamment ثبات قدم ايله مشى ايتمك posément
بطائت ايله آغر يوريمك - قدم ايله يوريمك lentement
مغروانه ادا ايله يوريمك fièrement يوريمك gravement
باكمال مهابت وقورانه ادا ايله يوريمك majestueusement
وعظمت قدم جنبان مشى وحركت اولمق Ce cheval mar-
che bien بو آتك اشكينى ايو در - بو آت ايودر

Et s'avancer de quelque manière que ce soit *A.* اقبال -
استقدام - توجه الى *P.* پيش رفتن *T.* ايلرويه يوريمك -
ايلرويه وارمق - ايلرويه يوريمك || L'armée commença à marcher
ايلرويه - عسكر ايلرويه طوغرى اقبال وتوجهه مبادرت ايلدى
طوغرى توجيه زمام عزم وحركته ابتدار ايلدى Les troupes
marchent de ce côté - là عسكر فلان سمته طوغرى توجه
عسكر ايلرويه طوغرى وجاهاً de front واستقدام ايتمكده در
يورر marchent aux ennemis دشمن اوزرينه توجه ايتمكده درلر -

سرکرده Le major cria, Marche سوق مطایای عزیمت ایدرلر
کیجه تا Marcher toute la nuit یوریبک دیو ندا ایلدی
سواری عسکرینی Faire marcher la cavalerie بسحر یوریمک
ایلرو یورتمک

On dit figur., Cette affaire ne marche pas بو مصلحت ایلرویه
ایلرویه یوریمز - وارمز — On dit aussi, que deux affaires marchent d'un même pas, marchent de front بو ایکی مصلحت
برابرجه ایلرولمکده در - علی السویّه یوریمکده در — Et que deux hommes marchent d'un même pas dans une affaire, pour dire, qu'ils agissent de concert بو ایکی کشی متّفقانه یوریورلر
بالاتّفاق عمل وحرکت ایدرلر — Et qu'un homme marche à grands pas aux dignités, à la fortune خطوات تعجیل
ایله رهپیمای سمت علوّ واقبال اولمقده در — Et que cela marche tout seul, pour dire, qu'une affaire n'a pas besoin de soins pour aller son train بو ایش طبیعتیله یورر

On dit aussi figur., C'est un homme à qui il ne faut pas marcher sur le pied, pour dire, qu'il est dangereux de le choquer
بو آدمک پاپوجنه بصمق جائز دکلدر

Et qu'il faut qu'une chose marche la première, pour dire, qu'il faut commencer par celle-là فلان ماده تقدیم اولنمق
اقتضا ایدر

On dit aussi, Marcher sur les pas, sur les traces de ses ancêtres بر کمسنه آبا واجدادینک اثرینه اقتفا ایتمک

Et marcher à tâtons dans une affaire فلان خصوصده خبط
- ایملیه‌رک یوریمک - عشوا ایله عمل وحرکت ایتمک
کورلمددن یوریمک

Et marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت
طوغری یوریمک - اوزره حرکت ایتمک Et ne pas marcher droit dans une affaire بر خصوصده استقامت اوزره
طوغری یوریمامک - حرکت ایتمامک

On dit aussi figur. et par menace, Je le ferai bien marcher droit فلانی یولنه قویه‌جغم

On dit, qu'un régiment marche, pour dire, qu'il fait la campagne سفره اشمشدر - فلان آلای سفر بر در

MARCHER. La manière dont on marche *A.* مشیة *P.* رفتار *T.* یورویش || Je le reconnais à son marcher فلانی یورویشندن
تشخیص ایده‌رم

MARCHEUR. Il se joint avec une épithète. || Grand marcheur *A.* رجیل *P.* تیز رو - رونده *T.* یوریکن Petit marcheur *A.* بطیّ السیر *P.* اهسته رو *T.* اغر یوریین

MARCOTTE. Branche tenant au tronc, et que l'on couche en terre, afin qu'elle y prenne racine *A.* فسل pl. فسول *P.* فرهنگ
آصمه طالدرمه‌لری Des marcottes de vigne || طالدرمه *T.* دارنج -
Planter des marcottes طالدرمه دیکمک - غرس فسول ایتمک

MARCOTTER. Coucher des branches ou des rejetons en terre, pour leur faire prendre racine *A.* افسال *P.* فرهنگ در زمین
نشاندن *T.* طالدرمق

MARCOTTÉ. *A.* مفسل *P.* فرهنگ در زمین نشانده *T.*
طارلدرلمش

MARDELLE. V. Margelle.

MARDI. Le troisième jour de la semaine *A.* یوم ثلثاء *P.* سه
شنبه *T.* صالی کونی

MARE. Amas d'eau dormante *A.* منقع pl. مناقع *P.* - گنداب
گواب *T.* صو طورغون ایرکلمش || Dans ce village, on abreuve les bestiaux à une mare بو قریه‌نک حیواناتی گندابده
صواریلور

MARÉAGE. T. de Mar. Convention entre le maître d'un vaisseau et les matelots, par laquelle ceux-ci s'obligent à faire le service du vaisseau pendant le voyage *A.* عقد السَلَم *T.* سلم
بازارلغی

MARÉCAGE. Terre dont le fond est humide et bourbeux, comme le sont les marais *A.* مرت pl. مروت - ارض ممروتة
pl. اراضی ممروتة *P.* آکندناک *T.* زمین چپللك یر ||
Tout ce pays n'est qu'un grand marécage بو مملکت یکپاره
بر واسع وکبیر چپللکدر

MARÉCAGEUX. Plein de marécages *A.* ممروت - کثیر المروت
- صحاریٔ ممروتة Prés marécageux || چپلاو *T.* آکندناک *P.*
چپللو اوه‌لر

MARÉCHAL. Artisan dont le métier est de ferrer les chevaux *A.* نعّال - بیطار *P.* نعلبند *T.* نالبند

MARÉCHAL DES LOGIS. Officier qui fait le département du logement des troupes *A.* مرتّب المراحل *P.* ترتیبساز نزولگاه
T. قوناقجی

MARÉCHAL. Général dont la fonction est de commander les armées en chef *A.* امیر الجیش *P.* سپهسالار *T.* باش سرعسکر

MARÉCHALLERIE. L'art du maréchal ferrant *A.* - بیطارت

نالبندلق .T نعلبندی .P فنّ التنعيل

MARÉE. Le flux et reflux de la mer .A جزر ومدّ البحر جزر ومدّ دریانک ـ ثایب البحر || Haute, pleine marée طموّی basse انحطاطی ـ جزر ومدّ دریانک تنزّلی On ne peut entrer dans ce port qu'à haute marée بو لیمانده ثایب البحر موسمندن غیری وقتده دخول سفینه ممکن دکلدر Les marées sont hautes à l'équinoxe ثایب البحر موسم استوای لیل مدّ دریا طموّ وارتفاعده ونهارده واقع اولور La marée monte مدّ دریا تنزّل وانحطاطده در descend ـ Prendre la marée, c'est prendre le temps que la marée est favorable pour entrer dans un port, ou pour en sortir دکزک جزر ومدّی موسمندن اتّخاذ فرصت ایتمک

MARÉE. Toute sorte de poisson de mer qui n'est pas salé .A سمک بحرتی .P ماهیٔ دریا .T دکز بالغی || Marée fraîche تازه دکز بالغی

MARFIL. V. Marfil.

MARGE. Le blanc qui est autour d'une page .A هامش pl. هوامش .P کنارهٔ صحیفه .T کاغدک کناری || Grande marge هامش واسع Les marges d'un livre هوامش کتاب Il faut écrire cela à la marge هامش صحیفده یازلملو در Les marges de ce livre sont trop chargées de citations بو کتابک هامشلری اشهادات کثیره ایله مالامالدر

MARGELLE. La pierre qui recouvre le tour d'un puits .A مثابة ـ مثابة البئر .P سنگ چاه .T بلازک طاشی ـ قویی بلازکی

MARGINAL. Qui est écrit en marge .A مسطور فی الهامش .P در کنار صحیفه نوشته .T کاغدک کنارنده یازلمش || Les notes marginales passent souvent dans le texte هامش کتابده محرّر ومسطور اولان شرح واشارتلر غالب حالده متن کتابده نقل اولنور

MARGOUILLIS. Gâchis plein d'ordures .A سواخ .P چرکاب .T بتاقلق || Mettre le pied dans le margouillis بتاقلغه بصمق On dit figur, Mettre quelqu'un dans le margouillis, pour dire, le mettre dans l'embarras d'une mauvaise affaire .A تطبیخ ـ توریط .P چرکاب بلا کردن .T آلودهٔ بیلاشدرمق

MARGUILLERIE. Charge de marguillier .A عرافت .P کتخدایی .T کهیهلق

MARGUILLIER. Celui qui a le soin de tout ce qui regarde la fabrique d'une église .A عریف pl. عرفا .P کتخدا .T کهیه

MARI. Époux .A زوج pl. ازواج ـ بعل pl. بعول .P شوی .T قوجه || Bon mari زوج کریم الطبع méchant زوج خبیث المزاج ـ شوهر Femme en puissance de mari زوجک تحت حکومتنده اولان زوجه Des démêlés entre mari et femme زوجین بیننده اولان منازعات ـ قاری قوجه غوغالری

MARIAGE. Union des époux par le lien conjugal .A نکاح ـ مزاوجت .P نکاحداری ـ عروسی .T اولنمه || Le sacrement de mariage آیین نکاح Heureux mariage مزاوجت متیمّنه bien assorti مزاوجت موافقه illicite, illégal نکاح حرام نکاح نا شرعی On lui a porté les articles du mariage شروط نکاحی کندویه ابلاغ ایلدیلر Premier mariage نکاح اوّل second نکاح ثانی ـ دفعهٔ ثانیه نکاحی Ce mariage est nul بو نکاح ملغا وباطلدر Faire un mariage عقد نکاح ایتمک casser, dissoudre فسخ نکاح ایتمک Les enfans qui naissent pendant le mariage مدّت مزاوجه ایچنده متولد اولمش اولاد Garder la foi du mariage زوجیّتده رعایتی لازم اولان شرط معاملهٔ وفاداری وصداقتی ایفا ایتمک la rompre, la violer شرط زوجیّت ـ زوجیّته ارتکاب خیانت ایتمک اخلاف ایتمک

Demander une fille en mariage .A اختطاب ـ استخطاب .P زن خواستن ـ خسرانگوی کردن .T دوکورلک ایتمک || Il a demandé en mariage la fille d'un tel فلانک کریمهسنی کریمهسنه دوکورلک ایلدی ـ استخطاب ایلدی

Promettre une fille en mariage .A خطب .P نامزد کردن .T نشانلمق

Prendre en mariage .A تزوّج .P نکاح کردن pour les hommes دامادی کردن pour les femmes عروسی کردن .T اولنمک V. aussi, Se marier.

Consommation du mariage .A اتمام ـ اجراء الرسم الزفاف .T الرسم الزفاف کردکه کیرمه

MARIAGE, se dit aussi de la célébration des noces .A عُرس .P سور نکاح .T دوکون || Être invité à un mariage سورده دوکونه ـ نکاحه دعوت اولنمق Assister à un mariage حاضر وموجود اولمق

MARIER. Joindre par mariage .A تزویج ـ تنکیح .P نکاح کردانیدن .T نکاح ایتمک ـ اولندرمک || Le prêtre qui les a mariés فلانلری نکاح ایدن راهب Son père l'a marié avan-

tageusement بابا سی فلانی فائده‌لو وجهله اولندردی – Se marier *A.* تزوّج – تناکح – تأهّل *P.* نکاح بستن *T.* اولنمک || Quand vous marierez-vous? نه زمان تأهّل ایده‌جکسک || Il s'est marié richement کمال احتشام ایله تزوّج ایتمشدر V. aussi, Prendre en mariage.

Figur. Joindre deux choses ensemble *A.* جمع – مزاوجت *P.* در هم آوردن – بهم بستن *T.* برلشدرمک – جفتلشدرمک اوزم تکاکیلە قره آغاج || Marier la vigne avec l'ormeau. بریله مزاوجت ایتدرمک فدانننی بری Marier les lettres avec les armes سیف وقلمی بر یره جمع ایتدرمک Cette épithète se marie bien avec ce mot-là بو اسم صفتک فلان لفظ ایله مزاوجتی الیقدر

On dit, Marier des couleurs, pour dire, les assortir *A.* توفیق الالوان *P.* رنگهارا با هم دیگر چسپانیدن *T.* رنکلری الوانی – الوانه امتزاج ویرمک – بری برینه اویدرمق امتزاجلو اویدرمق

MARIÉ. *A.* متزوّج – متأهّل *P.* نکاح بسته *T.* اولنمش – اوْلو

Il se dit aux substantif. de celui qui vient d'être marié *A.* عرس *P.* پیوک – نو داماد *T.* یکی – کویکو pl. عروس – Et de celle qui vient d'être mariée *A.* عروس pl. عرایس *P.* نو عروس *T.* کلین – اولنمش

MARIN. Qui est de mer *A.* بحریّ *P.* دریائی *T.* دکزک || Monstre marin دکز جانوری – جانور بحری Loup marin *A.* کلب البحر *P.* سگ دریا – دکز کوپکی – On dit aussi, Carte marine دکز خریطه‌سی – خریطهٔ بحریّه

MARIN. Il se dit en général des gens de mer *A.* اهل البحر pl. ارباب البحر – بحریّ *P.* مردم دریا *T.* دکز آدمی || C'est un marin qui lui a dit cette nouvelle فلانه بو خبری ویرن ارباب بحردن بریدر

MARINE. Il se dit de tout ce qui a rapport au service de la mer *A.* بحریّ – بحریّة *P.* امور دریا *T.* دکز اموری امور بحریّه‌یه وقوف تامّی وار در || Il entend bien la marine دریا سرکرده‌لرندن بری || Officier de marine امور intendant ترسانه امینی – بحریّه ناظری Le conseil de marine امور ترسانه مشورتی – بحریّه مشورتی Les ordonnances de la marine نظامات – نظامات بحریّه متعلّق امور بحریّه‌یه

Il se dit aussi, de tout ce qui fait la puissance navale d'une nation *A.* قوّهٔ بحریّة || La marine de France فرانسه‌نک قوّت بحریّه‌سی – دونانما – مراکب حربیّه La marine militaire – Et تجّار کمیلری دونانماسی marchande جنک کمیلری de tout le corps des troupes et matelots destinés au service de mer لوندات بحریّه ودونانما طایفه‌سی

MARINER. Faire cuire du poisson et l'assaisonner en telle sorte, qu'il puisse se conserver long-temps *A.* طبخ وامقار – طبخ السمک ممقوراً بالغی *P.* ماهیرا سرکا آلود پختن *T.* سارد‌لیا || Mariner des anguilles سرکه‌لو صلاموره ایله پشورمک بالغنی ممقوراً طبخ ایتمک

Il se dit aussi de l'assaisonnement qu'on fait à certaines viandes, pour les rendre mangeables sur-le-champ *A.* املاح اللحم *P.* گوشترا نمکسود کردن *T.* اتی طوزلتمق || Mariner des poulets طاوق پلیچلرینی طوزلتمق

MARINÉ. *A.* ممقوراً مطبوخ *P.* ماهیٔ بسرکا پخته *T.* سرکه‌لو *T.* نمکسود *P.* مملوح *A.* صلاموره ایله پشورلمش بالق طوزلو – طوزلنمش

MARINIER. Celui qui conduit les bateaux sur les grandes rivières *A.* نوتی نهریّ pl. نواتی نهریّة *P.* کشتیبان زورق چای تکنه‌سی کمیجیسی *T.* رود روان

On appelle Officiers mariniers, les officiers qui servent à la manoeuvre d'un vaisseau *A.* pl. رؤساء الملّاحین *P.* سر کمیجی ضابطلری *T.* کشتیبانان

MARIONNETTE. Petite figure mobile dont se servent les bateleurs pour amuser les enfans *A.* داح متحرّک بنفسه *T.* کندیدن اوینار قوقله

MARITAL. Qui appartient au mari *A.* زوجیّ *P.* شوهری *T.* قوجه‌نک || Pouvoir marital رخصت زوجیّه Puissance maritale حکومت زوجیّه

MARITALEMENT. En mari *A.* کما یلیق بزوج *P.* شوهرانه *T.* قوجه‌جه – ارجه || Le juge lui ordonna de traiter maritalement sa femme منکوحه‌سنه زوجه لایق اوله‌جق وجهله معامله ایلمسی خصوصی حاکم طرفندن کندویه امر وتنبیه اولنمشدر

MARITIME. Qui est proche de la mer, ou qui est relatif à la mer *A.* ساحلیّ – بحریّ *P.* نزدیک لب دریا *T.* یالیده‌کی – دکزده‌کی || Les provinces maritimes ایالات ساحلیّه les villes بلاد ساحلیّة les puissances دول بحریّه les forces قوّت بحریّه

MARJOLAINE. Plante *A.* حبق الفيل - حبق الفتا *T.* كويكو || La marjolaine s'emploie en Médecine comme céphalique et stomachique كويكو اوتی مقوّیٔ دماغ ومصلح معده اولمق اوزره بين الاطبّا استعمال اولنور || اوتی

MARMELADE. Confiture de fruits presque réduits en bouillie *A.* محلول *P.* مربّاء گداخته *T.* ريچال *T.* ازمه رچل || Marmelade de prunes اركك ازمه‌سی - اركك ازمه‌سی رچلی de coins ايوا ازمه‌سی - ايوا ازمه‌سی رچلی

MARMITE. Pot de métal, où l'on fait bouillir des viandes *A.* قدر pl. قدور - طنجر pl. طناجير - هيطلة *P.* پاتيله *T.* تنجره || Couvercle de marmite تنجره قپاغی - طبق طنجر

MARMITON. Le plus bas valet de cuisine *A.* تابع الطبّاخ *P.* غلام آشپز *T.* آشجی يماغی || Il est crasseux et sale comme un marmiton آشجی يماغی كبی پيس ومردار در

MARMOT. Espèce de singe qui a une barbe *A.* قرد ملتحی *P.* پوزينهٔ ريشدار *T.* صقاللو ميمون

MARMOTTER. Parler entre ses dents *A.* تغمغم *P.* زيرلب گفتن *T.* مريل مريل سويلمك - مرلدامق

MARNE. Espèce de terre calcaire *A.* تراب جصّی *P.* خاك *T.* كرجلو طپراق *T.* گرجناك

MAROQUIN. Cuir de bouc ou de chèvre, apprêté avec de la noix de galle *A.* اديم pl. آدام - آدمة *P.* سختيان - پيلسته *T.* سختيان || Maroquin du Levant اناطولی سختيانی de Barbarie مغرب سختيانی

MAROQUINER. Apprêter des peaux de veau, comme on apprête des peaux de chèvre, pour en faire du maroquin *A.* دبغ كمثل الاديم *P.* دری بی سختيان *T.* سختيان گونه پيراستن كونه دباغلتمق

MAROQUINÉ. *A.* مدبوغ كمثل الاديم *P.* سختيان گونه پيراسته *T.* سختيان كونه دباغتلنمش دری

MAROQUINERIE. Art de faire du maroquin *A.* فنّ الاعمال الاديم *P.* پيشهٔ سختيانگری *T.* سختيانجيلق

MAROQUINIER. Ouvrier qui façonne des peaux en maroquin *A.* صنّاع الاديم *P.* سختيانگر *T.* سختيانجی

MAROTTE. Espèce de sceptre garni de grelots, que portaient autrefois ceux qui faisaient le personnage de fous *A.* دبّوس مجلجل *P.* دبوس زنگدار *T.* چنغراقلی صوپه

MARQUANT. Qui se fait remarquer *A.* متعيّن - متميّز - متميز - متشخص *P.* بنام *T.* شانلو - آدلو - بللو - معلوم || C'est une personne marquante متعيّنان رجالدن بريدر معلوم - بر آدمدر

Il se dit aussi des choses *A.* واجب الدقّة *P.* شايان نظر *T.* شايان نگاه اعتبار - دقت شايان || Une idée دقّت اولنه‌جق || marquante معنای واجب الدقّة couleur شايان نظر دقت اوله‌جق رنك

MARQUE. Caractère particulier qui sert à faire distinguer un objet d'un autre *A.* علامة pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان

Et signe, indice *A.* امارة - علامة pl. امارات *P.* نشان *T.* نشان || C'est une marque de bonheur امارهٔ اقبالدر de malheur علامت ادبار در

Il signifié, en termes de commerce, l'empreinte que l'on fait sur des marchandises pour les distinguer d'avec d'autres *A.* وسام pl. وسوم - سمت pl. سمات *P.* داغ - تمغا *T.* دامغه || Mettre la marque sur de la vaisselle ظروف سيم اوزرنده كمش - اوانیٔ سيمی توسيم ايتمك - ضرب وسام ايتمك قيومجی تمغاسی La marque de l'orfévre اوزرنده تمغا اورمق فلان خرگله‌نك آتلرينه La marque des chevaux d'un tel haras مخصوص اولان تمغا Les princes ont droit de marque sur toutes les marchandises qui sortent de leurs États ملوك وسلاطين كندو ملكلرندن اخراج اولنان كافهٔ امتعه اوزرنده ضرب رسم تمغا استحقاقنده مالكدرلر Payer le droit de marque تمغايی ادا ايتمك - Marque d'infamie, c'est tout ce qui fait connaître l'infamie de quelqu'un *A.* وسام التفضيح *P.* تمغای بدنامی *T.* تمغای بد نامی - رسوايی بدناملق دامغه‌سی

Et l'instrument avec quoi l'on fait une empreinte sur quelque chose *A.* ميسم pl. مياسيم - مكوات pl. مكاوی *P.* داغينه *T.* داغلغی

MARQUE, signifie aussi, trace, impression qui reste sur le corps *A.* اثر pl. آثار *P.* نشان *T.* نشان || Il a été blessé au front, la marque y est encore آلننده مجروح اولوب اثری حالا باقيدر Le tonnerre, le feu a passé par-là, en voilà des marques صاعقه وآتش اول طرفدن مرور ايلدی اشته آثاری مشهود يلدرم وآتش اول محلك اوزرندن كچدی اشته - در يرلری بللو در Il a eu la petite vérole, il lui en reste des marques چكديكی علّت جدريدن چهره‌سنده نشانلر قالمشدر

IL se dit aussi, de certaines taches que l'homme ou un ani...

mal apporte en naissant || Cet enfant a appporté cette marque
du ventre de sa mère بو طفل شكم مادردن بو نشان ايله
چيقمشدر Ce cheval a une marque au front بو آتك آلننده
بر نشان وار در

Et ornement qui distingue une personne d'avec une autre A. شعار
pl. شعاير P. نشان T. نشان || Le mortier est la marque des
présidens du Parlement قلاوى كونه بر نوع كلاه پارلامنتو
ديوانى ناظرينك شعاريدر Les faisceaux et la hache
étaient la marque des grands magistrats Romains حزمة القضبان
وتبر اعاظم حكام روماثيونك شعاير مخصوصه‌لرندن ايدى

On appelle Marques d'honneur, certaines marques de distinction
A. علم الامتياز - شعار الامتياز pl. اعلام الامتياز P. نشان
سرافرازى T. اولولق نشانى || Porter les marques d'honneur
d'un ordre فلان طريقتك علم امتيازينى حامل اولمق

On dit, un homme de marque, pour dire, un homme de
distinction. V. Marquant || Le roi leur envoya faire compliment
par un homme de marque جانب پادشاهيدن طرفلرينه لاجل
التبريك متحيزان رجالدن برى ارسال اولندى

Marque, se dit aussi de ce qu'on emploie pour se ressouvenir
de quelque chose A. اشارة pl. اشارات - تذكرة - مذكرة P.
نشان ياد T. نشان - نشانلمه - ميملمه || Il a mis un papier
dans sa tabatière, pour lui servir de marque مذكره اولمق
اوزره انفيه قوطيسنده بر كاغد پاره وضع ايلدى Quand je
trouve quelque chose de beau dans un livre, j'y fais une marque بر
كتابده بر محل مستحسن بولديغم حالده وضع اشارت
كتابك شايان استحسان اولان محللرينى ميملرم - ايده‌رم

Il signifie aussi, témoignage, preuve A. دليل P. نمودار -
نماينده T. كوستريجى - دلالت ايديجى || Le ciel rouge
au soir est une marque de beau temps وقت عشاده سمانك
حمرتى لطافت هوايه دلالت ايدر Ce sont des marques de
votre estime بوحالات طرفكدن اظهار اولنان حرمت واعتبارك
علو جنابى مشعر دليللريدر des marques de grandeur d'âme
d'amitié دلايل جهل ونادانى d'ignorance دلايل واضحه
آثار دوستى ومحبت - دلايل حب وموالات C'est bonne
marque خيره دلالت ايدر - علامت خير در - دليل خير در
mauvaise علامت نحسدر - دليل قبيحدر Recevoir des mar-
ques de bonté آثار - لطف وكرمك دليللرينى كورمك
لطف واحسانه مظهر اولمق

MARQUER. Imprimer un signe, une marque sur quelque chose
A. وسم - توسيم - ضرب الوسام P. تمغا زدن - داغ زدن -
نشان زدن T. دامغلمق - دامغه اورمق - دامغه بصمق -
نشان اورمق || Marquer avec un fer chaud قزغين دمور
ايله دامغه اورمق Marquer les arbres اغاجلره تمغا اورمق
des serviettes مقرمه‌لره نشان اورمق

Et faire une impression par quelque blessure, par quelque
coup A. كده - تكديه P. اثر زخم زدن T. ياره - برهلمك
ياره نشانى ايتمك || Il a été rudement marqué au front جبيننده
شديدا برهلندى Il ne s'est pas contenté de le battre, il l'a
marqué au visage يالكز ضربه‌يه قناعت ايتميوب چهره‌سنى
برهلدى

Et laisser des traces A. ابقا الاثر P. نقش اثر كردن T.
اثر براقمق || Le torrent a marqué son passage par un grand
dégât سيل شديد الجريان كچديكى محللرده خسارات
جسيمه آثارينى براقدى Les armées marquent ordinairement
leur passage par de grands désordres عسكر مرور ايلديكى
محللرى آثار بر گشتگى ايله بللو ايدر

Et mettre une marque pour faire souvenir A. اشارت - وضع
الاشارة P. نشان نهادن T. نشان قومق - نشانلمق -
ميملمك || Marquer dans un livre l'endroit où l'on en est de-
meuré كتابده توقف اولنان محلده وضع اشارت ايتمك
Je lui ai marqué ce passage avec du crayon بو فقره‌يى قورشون
قلم ايله اشارت ايلدم - On dit proverb., Marquez cette
chasse, pour dire, souvenez-vous de cette action, j'en aurai
raison T. بونى ميمله

Et indiquer A. دلالت P. نمودن T. كوسترمك || Sa taille,
sa bonne mine marquent bien ce qu'il est قد وقامتى وجمال
ووجاهتى نه مقوله آدم اولديغنه دلالت ايدر

Et spécifier A. تعريف - افادة - اشعار P. نمودن - بيان -
كردن T. بيلدرمك || Je lui ai marqué expressément qu'il
eût à faire telle chose فلان ايشى ايشلمك اقتضا ايلديكى
كنديه افاده اولنمشدر Pouvais-je mieux lui marquer cela?
بو ماده‌يى بوندن اعلا صورت ايله فلانه تعريف وافاده
ايتمك ممكنمى ايدى Je ne goûte point ce que vous m'avez
marqué dans votre lettre مكتوبكده افاده ايلديككز صورت
طبعمه موافق كلمدى Marquer à quelqu'un ce qu'il doit faire
بر كمسنه‌يه ايده‌جكنى افاده وتعريف ايتمك

Et témoigner *A.* اظهار ـ عرض *P.* وازيـدن ـ وا نمودن *T.* اظهار || Marquer sa reconnaissance بللو ايتمك ـ كوسترمك عرض حرمت ومحبّت son respect, son amitié تشكر ايتمك ايتمك

MARQUÉ. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* تمغالو ـ تمغالنمش — On dit proverb., qu'un homme, qu'un ouvrage est marqué au bon coin, pour dire, que cet homme a de bonnes qualités, que cet ouvrage est bon سمات محامد ومحاسن ايله موسومدر

On dit aussi, qu'un homme est marqué au front, à la joue, pour dire, qu'il a quelques marques sur ces parties-là آلنـنده ـ ياخود يكاغنده نشانی وار در — Et qu'un enfant est né marqué فلان صبی نشانلو طوغمشدر — On dit aussi, Marqué de petite vérole *A.* ذو الاحـداب *P.* پژمويناك *T.* چيچك نشانيله چوپورلنمش

On dit, Avoir pour quelqu'un des attentions marquées, c'est-à-dire, des égards particuliers بر كمسنه‌نـك حقـنه آثار مخصوصهٔ حرمت واعتبار عرض ايتمك

MARQUETER. Marquer de plusieurs taches *A.* تنكيت ـ تـنـقيط *P.* نكته زدن ـ نكته آميز كردن *T.* بنـك سرپمـك ـ نـقطه‌لمق ـ بنكلتمك || Marqueter une peau en manière de peau de tigre بر جلدی قپلان پوستكيسی كبی تـنـقيط ايتمك

MARQUETÉ. *A.* منقط ـ منكت *P.* نكته دار ـ نكته آميز *T.* بنكلنمش ـ بنكلو

MARQUETERIE. Ouvrage de pièces de rapport de diverses couleurs *A.* معمول بالواح مختلفة الالوان *P.* چوبهای رنگارنگ *T.* پيراسته ايش يا پلمش ايله آغاجلر رنگاميـز || Un plancher de marqueterie الواح مختلفة الالوان ايله معمول دوشمه

MARQUETTE. Pain de cire vierge *A.* قرصة الشمـع العسل *P.* قرص شمع انگبين *T.* بال مومی كلچه‌سی

MARQUEUR. Celui qui marque *A.* موسـم *P.* تمغـا زن *T.* دامغه‌جی || Marqueur de draps چوقه دامغه‌جيسی

MARRAINE. Celle qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* والدة روحانيّة من جهة التعميد || Cette fille porte le nom de sa marraine بو قيـز آيين تعميدينی اجرا ايـدن والـدهٔ روحانيّه‌سی اسميله تسميه اولندی Sa marraine lui a fait un beau cadeau رسم تعميدينی اجرا ايله مادر روحانيسی اولمش خاتون كنديه بر هديّهٔ بهيّه اعطا ايلدی

MARRON. Espèce de grosse châtaigne. V. Châtaigne.

MARRUBE. Plante *A.* حشيشة الكلب ـ قارة *P.* انجيده ـ بر پراصه‌سی *T.* كندناى كوهی

MARS. Une des sept planètes *A.* مرّيخ *P.* بهرام || Mars en conjonction avec la lune مرّيخك قمره مقارنتی حالی

Et le troisième des mois de l'année *A.* آذار *P.* فروردين *T.* مارت

MARS, au pluriel. Les menus grains qu'on sème au mois de mars *A.* مزروعات ربيعيّة *P.* كشت بهار *T.* اكينلری ـ مارت اكينلری || Le temps était bon pour les mars de cette année اوّل بهار اكينلری بو سنهٔ مباركه‌ده مارت اكينلريچون هوا مساعد ايدی

MARTAGON. Nom qu'on donnait autrefois à différentes espèces de lis. V. Lis.

MARTEAU. Outil qui sert à forger ou à battre *A.* مطرقة ـ مرصافة ـ ازميل *P.* چاكوچ *T.* چكيج || Marteau d'orfèvre قيوسجی چكيجی de maréchal نعلبند چكيجی Tous les artisans qui travaillent du marteau ارباب مطرقه ايله ايشليان ارباب صنايـع *P.* سنطاب ـ محـصمة *A.* — Marteau de grosse forge دمورجی چكيجی *T.* كوبن ـ كدينه ـ پتك — Marteau de tailleur de pierres *A.* ملطاس ـ ملاطيس .pl برطيل ـ براطيل .pl صاقور ـ *P.* كننده ـ ميتين *T.* واربوز

On dit proverb., qu'un homme est entre le marteau et l'enclume, pour dire, qu'il trouve de l'embarras de quelque côté qu'il se tourne اورس ايله چكيج آره‌سنده در

Il se dit aussi de certaines choses qui servent à heurter, à cogner, à frapper *A.* مدقّة *P.* كوبه ـ آژينه *T.* طوقماق || Le marteau d'une porte, d'une horloge مدقّهٔ باب ومدقّهٔ ساعت قپو وساعت طوقماغی

MARTELER. Battre à coups de marteau *A.* ضرب ـ دقّ بالمطرقة *P.* كوبيدن *T.* دوكمك || Marteler de la vaisselle d'étain قلای قابلرينی مطرقـه ايلـه دوكـمك Marteler sur l'enclume اورس اوزرنده دقّ ايتمك

MARTELÉ. *A.* مطروق ـ مدقوق *P.* كوفته *T.* دوكلمش

MARTELET. Petit marteau, dont on se sert pour des ouvrages délicats *A.* مدقّة صغيرة *P.* آژينهٔ كوچك *T.* طوقماقجغز

MARTIAL. Guerrier *A.* حربيّ *P.* جنكی *T.* جنكجينك || Courage martial شجاعت حربيّة Air martial, humeur martiale جنكجی مزاجی ـ جنكجی سيماسی ـ سيمای اهل حرب

MARTIAL, se dit en Chimie, des substances où il entre du fer *A.*

حديدى .P آهن آميز .T جليكلو ـ دمورلو || Les remèdes martiaux جليكلو علاجلر خاك ـ ارض حديديه Terre martiale دمورلو طپراق ـ آهن آميز

MARTIN-PÊCHEUR. Petit oiseau aquatique .A بركة .pl ابراك مارتى قوشى .T بركه .P

MARTINET. Espèce d'hirondelle sauvage .A وطواط ـ ابابيل .pl وطاوط .P پرستوى كوهى .T طاغ قرلنغجى

MARTINET. Petite discipline de cordes, attachée au bout d'un manche .A مقرعة .pl مقارع .P چمچرغه .T قامچى

MARTRE. Espèce de fouine, qui a le poil roux .P بافنگ .T زردوا || Peau de martre پوست زردوا fourrure فروهٔ زردوا زردوا كوركى ـ

MARTRE ZIBELINE. Espèce de martre, qui a le poil tirant sur le noir .A سمور .P سمّور .T گيش || Queue de martre zibeline سمّور قويروغى

MARTYR. Qui a souffert la mort pour la véritable religion .A شهيد .pl شهدا || Saint Étienne est le premier martyr اوّل شهدا حضرت استفاندر Ce glorieux martyr de la Foi اوغورنده فداى جان ايتمش اول شهيد جليل القدر L'Église honore la mémoire des martyrs دين عيسوى حائز رتبهٔ شهادت ـ ايتمش ذواتك ذكرينه ايفاى لازمهٔ توقير واحترام ايدر ذواتك ذكرينى تمجيد ايدر

On dit figur. d'un homme qui a beaucoup souffert pour l'amour d'un autre, qu'il est son martyr فلانك اوغورينه فداى قربان اولدى ـ جان ايلدى

MARTYR. Qui souffre beaucoup .A معذّب .P شكنجيده ـ شكنجه زده .T اشكنجه چكن || Si vous lui coupez le bras, vous le ferez mourir martyr قولنى قطع ايده‌جك اولور ايسه‌ك اشكنجه ايله قتل واهلاك ايتمش اولورسك

MARTYRE. La mort et les tourmens endurés pour la vraie religion .A تأذّى لوجه ـ عذاب فى سبيل الله ـ شهادت ـ شهيدلك .T جانفدايى براى خدا ـ شهادت .P الله لوجه || Souffrir le martyre دين اوغورينه چكيلان عذاب endurer le martyre الله تعالى اختيار اذا وعذاب ايتمك فى سبيل الله مقاسات عذاب شهادت ايتمك La couronne du martyre رتبهٔ جليلهٔ شهادت ـ تاج وتاج شهادت L'Église célèbre un tel jour le martyre de tel saint دين عيسويده فلان عزيزك شهادتى كونى مبارك عدّ اولنه‌رق

ـ بهر سنه فلان كونده اجراى عيد اولنور Il se dit figur. de toutes sortes de peines de corps et d'esprit .A عذاب اليم .P درد جانگزا .T يوركى ازر صيقندى || Il a souffert le martyre toute la nuit par une violente colique قولنج شديد ايله تا بصباح گرفتار عذاب اليم اولدى C'est un martyre que d'avoir affaire à des chicaneurs مزوّرين ايله معامله‌يه محتاج اولمق بر عذاب اليمدر

MARTYRISER. Faire souffrir le martyre .A تنكيل ـ تعذيب ـ اذيّت ايتمك .T شكنجه آوردن ـ شكنجيدن .P ايذا ـ اذيّت ويرمك || Saint Étienne fut martyrisé peu après la mort de Jésus-Christ حضرت عيسينك وفاتندن مدّت قليله گذرانده حضرت استفان مظهر نكال واذا اولمشدر ـ Figur. || Les voleurs le martyrisèrent pour avoir son argent حراميلر اقچه‌سنى اخذ ايچون كندويه اذيّت ويرديلر Les chirurgiens l'ont martyrisé جرّاحان فلانى تعذيب وايذا ايتمشلردر

MARTYRISÉ. .A معذّب .P شكنجيده ـ شكنجه ديده .T اذيّت اولمش

MARTYROLOGE. Liste des martyrs .A كتاب السير الشهداء الكرام .P سير نامهٔ شهيدان .T شهيدلرك احوالنى محتوى كتاب

MARUM. Plante .A حبق الشيوخ ـ مروماحوزى ـ ماحوز ـ مرو .P خرنباش ـ .T مروخوش مرماحور ـ قوجه يارپوزى ـ

MASCARADE. Déguisement d'une personne qui se masque pour se divertir .A هيئة متنكّرة بوجه المستعار .P دگر گونى .T اندامى با چهرهٔ عاريت عاريتى چهره ايله دكشمش || Étrange mascarade عجيب وغريب وجه مستعار قيافت عاريتى Imaginer une mascarade ايله بر هيئت متنكّره چهره‌لو بر دكشمش قيافت ايجاد ايتمك

MASCULIN. Appartenant au mâle .A ذكورى .P نرى .T اركلك || Sexe masculin جنس ذكور Les descendans en ligne masculine عرق اولاد ـ عرق ذكوردن اولان انساب وانسال Succession masculine عن ذكور انتقال ايتمش ميراث ذكور ـ Fief masculin اولاد ذكوره مشروط اولان مالكانه

MASCULIN. T. de Grammaire .A مذكر

MASCULINITÉ. Qualité de mâle .A ذكورت ـ فحولت .P نرى .T اركلك || La masculinité est nécessaire pour avoir droit à la Couronne de France فرانسده تاج سلطنته استحقاق

خصوصی حال فحولته محتاجدر

MASQUE. Faux visage dont on se couvre pour se déguiser *A.*
عاریتی یوز - یاپمه یوز *T.* چهرهٔ عاریت *P.* وجه مستعار
|| Masque hideux اقبح واشوه بر چهرهٔ عاریت Ôtez votre
masque یوزکدن رفع چهرهٔ عاریت ایله Arracher le masque
à quelqu'un بر کمسنه‌نک حامل اولدیغی وجه مستعاری
نزع ایتمک Un masque de vieillard مسنّ وسالخورده سیماسنده
بر عاریتی یوز

Masques. Ceux qui portent des masques *A.* ملبّس بوجه
چهره‌سی - عاریتی یوزلو *T.* پوشیدهٔ چهرهٔ عاریت *P.* المستعار
عاریتی || Une compagnie de masques یاپمه یوز ایله اورتولی
یوزلو کسانه‌دن عبارت بر گروه Il faut laisser entrer les
masques یاپمه یوز ایله چهره‌لری اورتولی اولنلرک مجلسه
دخوللرینه رخصت ویرلملو در

On dit figur., Lever le masque, pour dire, ne dissimuler
plus *A.* التستّر - رفع المجنّة الریا - کشف النقاب *P.*
ریا اورتوسنی یوزدن *T.* رفع روپوش زرق وفریب کردن
صیرمق || Ce fourbe, cet hypocrite n'avait pas encore levé le
masque اول حیله‌باز ریاکار روپوش زرق وفریبی هنوز رفع
ایتمش دکل ایدی - On dit aussi, Arracher le masque à quel-
qu'un, pour dire, faire connaitre sa fausseté, sa perfidie فلاننک
چهرهٔ مفسدت وخدیعتندن نزع روپوش تصنّع وریا
ایتمک - Et qu'un homme est toujours sous le masque, pour
dire, qu'il déguise toujours ses sentimens دائم الاوقات پس
پردهٔ تصنّع وریاده عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi figur., prétexte, déguisement *A.* صورت ظاهریّة
|| Sous le masque de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانتده
C'est le masque dont il se couvre ما به تستّری اولان صورت
ظاهر بو در

MASQUER. Mettre un masque sur le visage de quelqu'un, pour
le déguiser *A.* الباس الوجه المستعار *P.* با چهرهٔ عاریت
رو پوشانیدن *T.* عاریتی یوز کییدرمک || Masquer quel-
qu'un, afin qu'il ne soit pas connu بر کمسنه‌یه بیلنمامک
ایچون عاریتی یوز کییدرمک

Et déguiser quelqu'un, en lui mettant, outre le masque, des
habits qui ne soient pas les siens *A.* تبدیل - تنکیر الهیئة
- قیالق دکشدرمک *T.* جامهٔ دیگر گون پوشانیدن *P.* الزیّ
زیّ وقیافتنی On le masqua en arlequin || قیافت دکشدرمک
تبدیل هیئت مسخره شکلنده تبدیل ایتدردیلر Se masquer
وقیافت ایتمک

Figur. Couvrir quelque chose sous de fausses apparences *A.*
ورای - پس پردهٔ خفا پوشیدن - پوشیدن *P.* توریة - ستر
پرده آلتنده کیزلمک - اورتمک *T.* پردهٔ خفا نهان کردن
مقاصد ومنویّاتنی پس پردهٔ خفاده || Il masque ses desseins
ستر ایدر Il masque sa débauche sous les apparences de sagesse
ورای - عیّاشلغنی صورت ظاهر درایت ایله ستر ایدر
پردهٔ درایتده ستر ایدر

Se masquer *A.* تستّر *P.* پوشیده شدن - پوشیدهٔ پردهٔ اختفا
شدن *T.* کیزلنمک - اورتنمک || Un hypocrite qui se masque
sous les dehors de la dévotion صورت ظاهر تعبّد ودیانت
ایله تستّر ایدن بر مرایی Le vice se masque souvent sous
l'apparence de la vertu عیب وقباحت اکثریا صورت ظاهر
صلاح ایله مستتر اولور

Il signifie aussi figur., cacher, couvrir une chose, de manière
qu'on en ôte la vue *A.* قطع النظارة - سدّ النظارة *P.* نظارت
کورلتمک - نظارته حواله اولمق - نظارتنی کسمک *T.* بستن
|| Il a élevé un bâtiment qui masque ma maison احداث ایلدیکی
یاپدردیغی بنا ایله - بنا خانه‌مک نظارتنی قطع ایدر
خانه‌می کورلتدی

On dit en termes de guerre, Masquer une batterie, un pont,
une porte, une place, pour dire, y placer des troupes ou élever
un ouvrage, pour empêcher les ennemis de découvrir les ma-
noeuvres qu'on veut faire طوب صره‌سنک وجسرک وقپونک
وقلعه‌نک پیشگاهنده تعبیهٔ حوالات ایله ستریند مبادرت
ایتمک

Masqué *A.* ملبّس بوجه المستعار *P.* بچهرهٔ عاریت
پوشیده *P.* متستّر - مستور *A.* عاریتی یوز کییمش *T.* پوشیده
اورتلمش *T.*

MASSACRE. Tuerie, carnage *A.* قتل عامّ - ذباح عمومیّ -
مذابحة *P.* کشتا کشت *T.* قرغین || Grand massacre مذابحهٔ
ذباح عامّ دهشت انجام قتل عامّ عظیم - عظیمه horrible
بیگناهلرک عمومًا قتل وذبحی Le massacre des innocens
La ville fut prise d'assaut, et on fit un grand massacre des
habitans قلعه حربًا وعنوةً فتح وتسخیر اولنوب اهالیسی
اهالیسند عمومًا حوالهٔ سیف - قتل عامّ ایله اعدام اولندی
قهر ونکال اولمشدر

MASSACRER. Tuer des gens sans défense *A.* ذبح *P.* کشتن *T.* قیرمق - بوغازلمق || On massacra quatre mille personnes dans cette nuit-là اول کیجه درت بیک نفوس ذبح ایلدیلر قیرمشلر در -

Massacré. *A.* مذبوح *P.* کشته *T.* بوغازلنمش

MASSACREUR. Qui massacre *A.* ذبّاح *P.* کشنده *T.* بوغازلیجی

MASSE. Amas de plusieurs parties qui font corps ensemble *A.* کومة - جمّاع *P.* توده *T.* طوب || La masse informe et confuse du chaos هیولانک متغیّر الاشکال ومختلّ الاحوال اولان کومهسی Ce bâtiment n'est qu'une grosse masse de pierres بو بنا بر عظیم طاش کومهسندن غیری شئ دکلدر

On dit aussi, La masse de l'air هوانک هیئت مجموعهسی

La masse du sang قانک طوبی - هیئت مجموعهٔ دم

Il se dit aussi d'un seul corps très-solide *A.* کمزة pl. کمز *T.* قیا || Une masse de plomb بر قورشون قیاسی de métal کلچه - معدن کلچهسی - بر عدد معدن قیاسی

Il signifie aussi, fonds d'argent d'une succession, d'une société *A.* مجموع المال - اصیلة المال *P.* همه مال *T.* مالک طوبی || Toute la masse est de cent mille écus مالک مجموعی یوز بیک غروشدن عبارتدر On a tiré tant de la masse مالک طوبندن شو قدر اقچه افراز اولندی Il faut qu'il rapporte cela à la masse بو مبلغ مالک طوبنه ضمّ اولنملو در

Et la somme que l'on retient sur la paye de chaque soldat *A.* افراز pl. افرازات

Masse. Espèce d'arme faite de fer, fort pesante par un bout, avec laquelle on assomme *A.* مقمعة - جرز pl. اجراز *P.* گرز *T.* بوزطغان || Il l'assomma d'un coup de masse فلانی بر یک ضربهٔ گرز ایله - ضربهٔ مقمعه ایله نقش زمین ایلدی افتادهٔ خاک دمار ایلدی

Et une espèce de bâton qu'on porte en certaines cérémonies *A.* محضرة *P.* دورباش *T.* دکنک || On porte des masses devant le chancelier de France فرانسهده باش وکیلک پیشگاهنده محضرهلو آدملر روانه اولورلو

Et une espèce de gros marteau de fer *A.* مرداس *P.* کلنک *T.* کلنک || Rompre des rochers avec une masse کلنک ایله قیایی قیرمق

MASSEPAIN. Sorte de pâtisserie faite avec des amandes et du sucre *A.* لوزینج *P.* لوزینه *T.* بقلوا

MASSIER. Officier qui porte une masse en certaines cérémonies *A.* حامل المحضرة *P.* دورباشدار *T.* دکنکلو

MASSIF. Ce qui est gros et solide *A.* ضخم *P.* دژمان *T.* یوغون || Je ne veux pas de la vaisselle si massive اول قدر صخامتلو اوانیٔ سیمدن حظ ایتمم Une grosse tour massive یوغون بر قلّه

Figur. Grossier, lourd *A.* غلیظ *P.* کند *T.* قبا || Cet homme a l'esprit bien massif بر آدمدر کند ذهن - غلیظ الذهن

Il se dit aussi des ouvrages d'orfévrerie qui ne sont pas creux en dedans *A.* مصمت *P.* یکپاره *T.* صوم || Une statue d'or massif ذهب مصمتدن مصنوع بر عدد صنم Une croix d'argent massif صوم کمشدن یاپلمش بر خاج

Et d'un ouvrage de maçonnerie fondé en terre, pour porter quelque piédestal *A.* بنیان مرصوص *P.* بنلاد *T.* کارکیر تمل

MASSUE. Sorte de bâton noueux *A.* بیزارة pl. بیازیر - *P.* وبیل *T.* کوپال چوبین - صویمانتی - چوماق || La massue d'Hercule فلان بهادرک چوماغی

On appelle figur. Coup de massue, un accident fâcheux et imprévu *A.* قارعة pl. قوارع *P.* قضای ناگهانی *T.* اومدق بر بلا

MASTIC. Résine qui découle d'un arbre appelé Lentisque *A.* علک pl. علوک *P.* کُندرک - ازا - سکز *T.* ساقز - مصطکی || Mâcher du mastic ساقز چینمک - مضغ علک ایتمک

Il se dit aussi, de certaines compositions dont on se sert pour coller et enduire quelques ouvrages *A.* معجون || Il faut coller cela avec du mastic شونی معجون ایله یاپشدرمق اقتضا ایدر On fait des tables de mastic qui imitent le marbre معجون ایله مرمره تقلید سفره یاپرلر

MASTICATION. T. de Méd. Action de mâcher *A.* مضغ - عَلک *P.* لوک - خایش *T.* چینمه

MASTICATOIRE. T. de Méd. Remède qu'on mâche pour exciter l'excrétion de la salive *A.* مهیّج اللعاب علک *P.* خاییدهٔ خیو انگیز *T.* سالیار سورر چینمتی

MASTIGADOUR. Sorte de mors qu'on met dans la bouche du cheval pour exciter la salive *A.* لجام مهیّج الروال *P.* لگام خیو انگیز *T.* سالیار کتورهجک کم

MASTIQUER. Coller avec du mastic *A.* الزاق بالمعجون *P.* بمعجون بهم پیوستن *T.* معجون ایله یاپشدرمق

MASURE. Ce qui reste d'un bâtiment tombé en ruine *A.* طلالة

خرابه‌زار .P ويرانه .T ويران - اطلال .pl || Les hiboux, les oiseaux de nuit se retirent dans les vieilles masures بايقوش وسائر كيجه قوشلرى خرابه يرلرده اقامت ايدرلر C'était une fort belle maison, mais ce n'est plus qu'une masure مقدّما غايت اعلا بر قوناق ايكن اليوم بر خرابه زار در - اليوم - ويراندر Il se dit figur. d'une habitation qui menace ruine .A خرابه مشرف .T ويرانخانه .P خرابات .pl خرابة

MAT. Il se dit des métaux qu'on met en oeuvre, sans y donner le poli .A غير مجلاّ - غير مصيقل - بيفر .P بيفروغ - صونق آلتون وصونق .T جلاسز - صونق كمش || Argent, or mat

Il signifie aussi, lourd, compacte .A كثيف .P سخت .T قاتى || L'orge employée seule en mouture donne un pain mat ياالكز آرپه اونيله ياپيلان نان كثافتلو اولور

MAT. Il se dit au jeu des échecs, du coup qui fait gagner la partie .T مات - On dit figur. Donner échec et mat à quelqu'un, pour dire, emporter sur lui un avantage complet بر كمسنه‌يى مات ايتمك

MÂT. Grosse pièce de bois, qui sert à porter les voiles d'un vaisseau .A دقل .pl دقول .P ستون كشتى - تير .T كمى تيرى || Le grand mât .A دقل كبير .P تير ميانه - سرن - ديركى .T Le mât d'avant ou de misaine .A دقل المرنحة .P اورته ديركى - ستون پيشين كشتى .T ميجنه ديركى - باش ديركى de hune بالاى ستونه چناقلق ديركى Monter au haut du mât ديركك اوزرينه چيقمق - صعود ايتمك Les cordages du grand mât اورطه ديركنك هلاطلرى L'amiral porte le pavillon au grand mât پاشا كميسنك بيراغى اورته ديركده آچيلور - آميرال كميسنك -

MATAMORE. Faux brave .A متشجّع .P لافزن دلاورى .T بهادرلك صتان

MATELAS. La pièce de la garniture d'un lit, que l'on remplit de laine ou d'autre matière .A نضيدة - فراش .P پستر - دوشك .T دست رست كوچك || Petit matelas مندر - يپاغى Matelas de laine bien dur خشونتلو بر مندر منذر ايله طولمش دوشك

MATELASSER. Garnir de quelque toile rembourrée en façon de matelas .A تنجيد على صورة النضيدة .P بسان پستر پيراستن .T شلته وارى دوناتمق || Matelasser des chaises صندليه‌لرك اوتوره‌جق يرلرينى شلته‌وارى دوناتمق

MATELASSÉ. .A منجّد بالنضيدة .P بسان پستر پيراسته .T شلته وارى دونانمش

MATELASSIER. Ouvrier qui fait des matelas .A نجّاد .P پسترگر .T يورغانجى

MATELOT. Celui qui est employé pour faire le service d'un vaisseau .A ملاّح .pl ملاّحون - نوتيّ .pl نواتى - صرارىّ .pl صراريون .P كشتيبان .T كميجى || Enrôler des matelots كميجى يازمق

À LA MATELOTE, signifie, à la façon des matelots .A كالملاّح - على صورة الملاّح .P بسان كشتيبان .T كميجيجه

MATER. T. du jeu d'échecs. Réduire le roi à ne pouvoir sortir de sa place .T مات ايتمك

Figur. Humilier, abattre .A تذليل .P خوار كردن .T آلچقلتمق || Il a été bien maté par le mauvais succès de cette affaire مصلحتك سوء نتيجه‌سندن بغايت تذليل اولدى

On dit aussi, Mater son corps, sa chair, pour dire, les mortifier, les affaiblir .A تعذيب - قهر النفس - اماتة النفس .P بخود سختى كردن .T نفسنه اذيّت چكدرمك || Mater sa chair par des jeûnes, par des austérités صيام مديد وتشدّدات گوناگون ايله اماتۀ نفس ايتمك

MÂTER. Garnir un vaisseau de ses mâts .A تجهيز السفينة .P كشتيرا بتير پيراستن .T كمى‌يى ديرك ايلۀ دوناتمق

MÂTÉ. .A مجهّز بالدقل .P بتير پيراسته .T ديرك ايله دونانمش

MATÉRIALISME. Opinion de ceux qui n'admettent point d'autre substance que la matière .A مذهب المعتقدين على وجود المادّة فقط

MATÉRIATISTE. Celui qui n'admet que la matière .A معتقد على وجود المادّة فقط

MATÉRIALITÉ. Qualité de ce qui est matière .A مادّيّت || La matérialité de l'âme est une opinion insoutenable نفس ناطقه‌نك مادّيّتى اعتقادى تأييد اولنمق نا ممكندر

MATÉRIAUX. Les différentes matières qui entrent dans la construction d'un bâtiment .A ما لزم البنا .pl لوازم البنا .pl مهمّات البنا .P حوايج البنا .pl مالزمهاى بنا .T بنايه لازم || Il va bâtir, il a ses matériaux tout prêts بنايه شروع ايده‌جك اولمغله حوايج ومالزمۀ بنانك جمله‌سنى اولدجق شيلر

— On dit figur. d'un homme qui fait des recueils pour travailler à un ouvrage d'esprit, qu'il assemble, qu'il prépare ses matériaux مواد لازمه یی جمع وتدارک ایتمکده در — حاضر وآماده ایلدی

MATÉRIEL. Qui s'est formé de matière *A.* مادّی || Les choses matérielles اشیای مادّیه L'âme de l'homme n'est point matérielle روح انسان مادّه‌دن ـ نفس ناطقه مادّی دکلدر معرّا در

Il signifie aussi, grossier *A.* کثیف ـ غلیظ *P.* کند *T.* قبا || Cet ouvrage est trop matériel زیاده‌سیله قبا بر ایشدر — Figur. || C'est un homme, c'est un esprit bien matériel *A.* کثیف العقل *P.* کند ذهن *T.* کند عقللو

MATERNEL. Qui est relatif à la qualité de mère *A.* امومی ـ علاقهٔ امویه *P.* مادری *T.* آنانک || Amour maternel امّی حنین مادری محبّت مادری Affection maternelle

On appelle Côté maternel, la ligne de parenté du côté de la mère *A.* ذوی الارحام ـ اقارب لامّ *P.* خویشان از سوی مادر *T.* آنا طرفندن اولان خصملر — Et biens maternels, les biens qu'on reçoit du côté de la mère عن امّ منتقل اولان اموال

On dit, Langue maternelle, pour dire, la langue du pays où l'on est né *A.* لسان الآبا *P.* لسان مادر زاد *T.* آنانک دلی بابانک || Il est honteux de mal parler sa langue maternelle لسان مادر زادی رکاکت ایله تکلّم ایتمک عیبدر

MATERNELLEMENT. D'une manière maternelle *A.* حسب الامومة ـ امویّا *P.* مادرانه *T.* آناجه ـ والده‌جه || Cette femme ne pardonne rien à ses enfans, mais elle les corrige maternellement بو خاتون اولادینه جزئی وکلّی بر شیٔ عفو ایتمیوب تأدیب واصلاحلرینه مادرانه سعی ایدر

MATERNITÉ. L'état, la qualité de mère *A.* امومت *P.* مادری *T.* آنالق

MATHÉMATICIEN. Qui sait les mathématiques *A.* ریاضی pl. ریاضیّون ـ اهل العلم الریاضة pl. ارباب العلم الریاضة || Je m'en rapporte aux mathématiciens بو بابده ارباب علم ریاضتک رأینه مراجعت ایده‌رم

MATHÉMATIQUE. Science qui a pour objet les propriétés de la grandeur *A.* علم ریاضی pl. علوم ریاضیّة ـ علم الریاضات || Il sait les mathématiques علوم ریاضیّه‌یه واقف وآشنا در

Les instrumens de mathématique آلات ریاضیّة La Géometrie, l'Astronomie, l'Optique, la Musique, etc. sont des parties des mathématiques علم هندسه وعلم هیئت وعلم قوت بصر وعلم موسیقی وسائر اول مقوله‌لر علوم ریاضیّات اجزاسندندر — Problème de mathématique مسئلهٔ ریاضیّة

MATHÉMATIQUEMENT. Selon les règles des mathématiques *A.* حسب القواعد الریاضیّة

MATIÈRE. Ce dont une chose est faite *A.* مادّة pl. موادّ *P.* مایه *T.* مایه || Le bois, la pierre, etc. sont la matière dont on fait les bâtimens ابنیه‌نک مادّه‌سی اخشاب واحجار وسائر اول مقوله شیلر در La façon de l'ouvrage coûte plus que la matière ایشک استادیه‌سی مادّهٔ اصلیّه‌سی قیمتندن زیاده در

En termes de Philosophie, il signifie, la substance étendue et impénétrable, et qui est capable de recevoir toutes sortes de formes *A.* مادّة || La divisibilité, les propriétés de la matière مادّه‌نک قابلیّت تجزّی وانقسامی وخصایصی ـ On appelle Matière première, la matière considérée en faisant abstraction des formes dont elle est susceptible *A.* مادّهٔ اصلیّة

Il se dit en termes de Médecine, des excrémens ou déjections du corps humain || Matière cuite مادّهٔ ناضجه crue مادّهٔ غیر ناضجه ـ مادّهٔ نا پخته ـ چیک مادّه indigeste مادّهٔ غیر هضیمه ـ مادّهٔ نا گوار ـ سینمامش مادّه Les matières ne sont pas liées موادّ مادّه‌لر معقود دکلدر Les matières sont louables بو محموده در Il est sorti beaucoup de matière de cette plaie جراحتدن وافر مادّه چیقدی

Il signifie aussi, le sujet sur lequel on écrit, on parle || Belle matière مادّهٔ لطیفه ample مادّهٔ واسعه ـ مادّهٔ ممکن stérile مادّهٔ کثیرة الفروع ـ مادّهٔ معموره riche مادّهٔ التفصیل La matière d'un discours کلامک مادّهٔ موضوع لهی Traiter à fond une matière برمادّه‌دن بکنها بحث ایتمک ـ علی عقیره Entrer en matière مادّه‌یه شروع ایتمک طریق الاستکناه

Et cause, sujet, occasion *A.* باعث ـ وسیلة ـ سبب *P.* بهانه ـ سر رشته *T.* طوتدمق || Il n'y a pas matière à se fâcher باعث غضب اولدجق بر شیٔ یوقدر Donner matière à rire کولمکه سبب ویرمک Il a donné matière de parler à bien des gens وافر کسان بیننده قیل وقاله وسیله ویردی ـ Il n'y a pas matière de querelle مجادله وسیله سر رشته ویردی

باعث معارضه اولهجق بر شئ یوقدر ـ یوقدر

En Matière. En fait de... *A.* فی الامر *P.* در فلان کار *T.* جنکک خصوصنده ـ بابنده ـ امرنده || En matière de guerre مرافعه خصوصنده de procès بابنده

MÂTIN. Espèce de chien servant à garder une cour, un troupeau *A.* کلب حرّاس *P.* سگ پاسبانی *T.* بکجی کوپکی || Gros mâtin کبیر بر کلب حرّاس

MATIN. La première partie du jour *A.* صبح ـ بکرة ـ غدوّ ـ غدیة pl. غدایا *P.* بام ـ صبحدم ـ صبحگاه *T.* صباح || Il se lève de bon matin على السحر قالقار ـ على الصباح قالقار صباحلین قالقار ـ سحری یتاقدن قالقار ـ L'étoile du matin صباح یلدزی ـ ستارهٔ صبح ـ کوکب صبح La prière du matin صباح نمازی ـ صلاة الصبح || Il s'emploie aussi adverb. ـ غدیة ـ بالغدوّ والآصال ـ فی الصبح والمسا Matin et soir *A.* صباح اخشام *T.* بام وشام *P.* واصیلة

MATINAL. Qui s'est levé matin *A.* قائم بکرة *P.* سحرخیزنده *T.* صباح قالقمش || Vous n'êtes pas si matinal aujourd'hui بو کونکی کون اولقدر صباح قالقمش دکلسک ـ On dit, L'aube matinale, pour dire, l'aurore *A.* سحر ـ صبح کاذب ـ طکک ـ صباح سوکلدیکی وقت *T.* سپیده دم *P.* شفق ـ یری آغاردیغی وقت

MATINÉE. Le temps qui s'écoule depuis le point du jour jusqu'à midi *A.* صباح ـ اوّل النهار *P.* بامداد *T.* صباح || Une belle matinée بر صباح لطیف Les matinées sont fraîches en automne وقت خزانک صباحلری سرین اولور Il n'a rien fait de toute la matinée اوّل نهار وقتنی بلا شغل کچوردی
Le milieu de la matinée s'appelle *A.* وقت الضحا ـ ضحوة *P.* جاشت *T.* قوشلق وقتی ـ قوشلق

MATINES. La partie de l'office divin, qui se dit la nuit vers le matin *A.* صلاة الآخر اللیل ـ صلاة السحر

MATINEUX. Qui est dans l'habitude de se lever matin *A.* قایم فی الصباح *P.* سحر خیز *T.* صباحجی

MATINIER. Qui appartient au matin. Il ne se dit qu'en cette phrase: L'étoile matinière *A.* کوکب الفجر ـ کوکب الصبح *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح یلدزی

MATIR. Rendre mat de l'or ou de l'argent *A.* اعمال بلا جلاء *P.* بیفروغ پرداختن *T.* صونق یاپمق

MATOU. Mâle du chat domestique *A.* قط pl. قطاط *P.* پوشک

ارککک کدی *T.* نر

MATRICE. La partie de la femme où le foetus est conçu *A.* رحم pl. ارحام *P.* زهدان ـ بوکان *T.* دول یتاغی || Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوی زهدان *T.* دول دهانهٔ *P.* فم الرحم ـ فوه الرحم l'orifice *A.* یتاغنک بوغازی زهدان *T.* دول یتاغی آغزی Cette femme a des maux de matrice بو عورت رحامته مبتلا در Vapeurs de matrice, ou maux de mère ابخرهٔ رحم Ulcère à la matrice قرحهٔ رحم

Matrices, en termes d'imprimerie, signifient, les moules dans lesquels on fond les caractères *A.* قوالب الحروف *T.* حروف قالبلری

On appelle Couleurs matrices, les couleurs simples *A.* الوان بسیطة *P.* رنگهای ساده *T.* ساده رنکلر

Et langue matrice, celle qui n'est dérivée d'aucune autre *A.* امّ اللسان

MATRICULE. Le registre dans lequel on écrit le nom de ceux qui entrent dans une société *A.* سجلّ pl. سجلّات *P.* روزنامچه *T.* کتوک ـ آنا دفتری || Le nom de ce marchand n'est point dans la matricule بو بازرکانک اسمی سجلّده مقیّد دکلدر Il a payé son droit de matricule سجادّه قید اولنوب قیدیّه عوایدینی ادا ایلدی

MATRIMONIAL. T. de Pratique. Qui appartient au mariage *A.* نکاحی || Questions matrimoniales نکاحه ـ مسایل نکاحیّة conventions شروط وعهود دائر مسئلەلر Cause matrimoniale نکاحه متعلّق دعوا

MATRONE. Sage-femme désignée par la Justice, pour constater l'état d'une femme *A.* اهل الخبرة *P.* قابلة اهل ماماجهٔ *T.* اهل خبرت ابه قادین || On a jugé sur le rapport de la matrone اهل خبرت ابه قادینک تقریری موجبنجه حکم اولندی Les matrones ont été appelées pour voir... کنشف حال ضمننده اهل خبرت اولان ابه قادینلر دعوت واحضار اولنمشدر

MATURATIF. Il se dit des médicamens qui favorisent la suppuration des abcès *A.* دواء منضج pl. ادویة منضجة pl. منضجات *P.* پخته ساز *T.* پشوریجی ـ کتوریجی نصابه

MATURATION. Progrès des fruits vers la maturité *A.* انتضاج *P.* پزش *T.* پشمه || Ce temps est contraire à la maturation des fruits بو هوا انتضاج اثماره مخالفدر

MÂTURE. L'assemblage de tous les mâts d'un vaisseau *A.* دقول
كمينك ديركلری طاقمی *T.* تیرهای کشتی *P.* السفینة
|| La mâture de ce vaisseau est très-bonne بو سفینه‌نك
دیرکلری طاقمی اعلا در — Il se dit aussi du bois propre à
faire des mâts *T.* كمی دیرکی کراسته‌سی || On tire beau-
coup de mâture de Norvège فلان مملكتدن كليتلو كمی دیركی
کراسته‌سی جلب اولنور

Il se dit aussi de l'art de mâter les vaisseaux *A.* فنّ النصب
الدقول *P.* فنّ نشاندن تیر بکشتی *T.* كمی — دیرکجیلك
|| Ce constructeur entend bien la دیرکلرینی دیکمنك فنّنی
mâture بو كمی معماری دیرکجیلك فننی رعنا بیلور

MATURITÉ. État où sont les fruits quand ils sont mûrs *A.*
نضج — بلوغ الی النصاب *P.* حال پختگی *T.* پشمه —
نضج تامّ || Parfaite maturité كمالنی بولمه — نصابنی بولمه
Ce fruit ne viendra pas à maturité بو فاكهه درجهٔ نضجه واصل
اولهجغی یوقدر — Il se dit aussi des abcès || Cet abcès est à
son point de maturité بو ورم درجهٔ نضجه رسیده اولمشدر
Il s'emploie aussi au figuré || Cette affaire est dans sa ma-
turité نصابنی — بو مصلحت درجهٔ نضجه بالغ اولمشدر
یاشك كمالی — نضج السنّ La maturité de l'âge بولمشدر
de l'esprit رسوخ العقل — نضج الرأی Au lieu d'aller légère-
ment dans cette affaire, il faudra y procéder avec maturité بو
خصوصده خفت ایتمکدن ایسه رأی ناضج ایله عمل وحرکت
رأی ناضج ایله Après qu'on eut délibéré avec maturité اولیدر
بر ابوجه ملاحظه ایده‌رك مشاوره — لدی المشاوره
اولندقدنصکره — On dit aussi, Son style acquerra de la ma-
turité, c'est-à-dire, de la solidité انشاسی وقتیله کسب نضج
کسب رسوخ واستحکام — واستحکام ایده‌جکدر

MAUDIRE. Faire des imprécations *A.* لعن — العان *P.* نفرین
بد دعا ایتمك — لعنت اوقومق *T.* دشنام کردن — کردن
|| Le christianisme défend de maudire ses persécuteurs بر کمسنه
کندو علیهنه اولنلره لعن ونفرین ایتمك شریعت
عیسویه‌ده ممنوعدر Il maudit tous les jours ceux qui lui ont
donné de mauvais conseils کندویه سوء نصیحت ایدنلره کلّ یوم
شویله... لعنت اوقومقدن خالی دکلدر Il maudit le jour que...
بختنه لعن Il maudit sa destinée اولدیغی کونه لعنت اوقور
ونفرین ایدر — En parlant de Dieu, il signifie, réprouver ||
Dieu a maudit toute cette génération حضرت ربّ العالمین بو
نسل وذریتك مجموعنه لعنت ایلدی Cet homme a été
maudit de Dieu من قبل الرحمن — مظهر لعنت ربّانی اولمشدر
مظهر لعنت اولمشدر

MAUDIT. *A.* ملعون pl. ملاعین *P.* لعنت کرده — دشنام زده
T. لعنتلنمش

Il signifie aussi, très-mauvais *A.* اقبح — اشنع *P.* بدترین
T. پك فنا — پك چرکین || Maudit chemin طریق اقبح
jour یوم اشنع livre کتاب اقبح métier اشنع بر حرفت

MAUSOLÉE. Tombeau somptueux *A.* مرقد pl. مراقد *P.*
مرمردن Un mausolée de marbre || دخمه — گوراب *T.* تربه
بنا اولنمش بر مرقد عالی

MAUSSADE. Désagréable, de mauvaise grâce *A.* بشیع — بشیع
الاطوار *P.* بی نمك *T.* دادسز || Cet homme est maussade
بر آدمدر Il est maussade en tout ce qu'il fait بشیع الاطوار
جمیع اعمال وافعالنده بی نمك آدمدر

Il se dit aussi des ouvrages mal faits *A.* قبیح الصورة —
عدیم الحسن — عدیم الظرافة *P.* نا زیبا *T.* یاقشقسز —
حسنسز — چرکین || Cet habit est fort maussade بو لباس
بو بنا حسن Ce bâtiment est maussade بغایت حسنسز در
وظرافتدن عاریدر

MAUSSADEMENT, adv. *A.* بشیعًا — بطور البشیع *P.* ببی نمکی
T. دادسزلق ایله

MAUSSADERIE. Mauvaise grâce *A.* بشاعة الطور *P.* بی نمکی
T. دادسزلق || Elle est belle, mais elle est d'une maussaderie
insupportable بو خاتونك حسنی وار در لکن بشاعت
طوری چکله‌جك حال دکلدر

MAUVAIS. Qui n'est pas bon *A.* قبیح — سوء — سیّئ — ردیّ
P. بد — نا خوش *T.* فنا — كوتی || Mauvais pain نان ردیّ
vin خمر ردیّ bruit شایعهٔ قبیحه visage وجه ردیّ — وجه
قبیح — بد — چهرهٔ temps هوای ردیّ — فنا هوا chemin طریق ردیّ
goût فکر مردود — فکر فاسد — فکر ردیّ sentiment فنا یول —
طعم ردیّ — طعم کریه — مزهٔ بد homme آدم سیّئ الخلق —
شاعر poète یرامز آدم — فنا آدم — بد طینت — ردیّ الجبلّة
قحط — شدت سنه‌سی — سنهٔ ردیئه Mauvaise année قبیح
فنا عادت — عادت ردیئه coutume قیتلق سنه‌سی — سنه‌سی
humeur کیف نا خوش — انقباض طبع parole کلام ردیّ —
دربت قبیحه habitude فنا سوز — بد صحبت — کلام قبیح
طور façon رایحهٔ کریهه — رایحهٔ ردیئه odeur دربت ردیئه —

تعبیر قبیح - تعبیر ردئ phrase سؤ اتّفاق rencontre قبیح
بو مملکتک L'air est mauvais dans ce pays فنا تعبیر - تعبیر بد -
هواسنده ردائت وار در - هواسی نا خوشدر Cet homme a mauvais air
بد لقا - ردئ السیما - قبیح الادا بر آدمدر Il est de mauvaise foi
بد وفا در - بد عهد در Il s'est tiré d'un manvais pas
- ایتدیکی سؤ تدبیردن یقه‌سنی شیوشدردی
بصدیغی چورك تحته‌دن تخلیص نفس ایلدی Il est en mauvaise santé
نا خوش مزاجدر - سوء مزاجی وار در en mauvais état
سؤ حالده در

Et qui cause du mal *A.* مضرّ - مفسد *P.* زیان آور - آفترسان
T. ضررلو - کوتولدیجی || L'excès d'application est mauvais à la santé
مبالغهٔ اشتغال مفسد - فرط اشتغال مزاجه مضرّ در
Le fruit est mauvais pour de certains estomacs بر وصحته‌در
بعض معده‌لری افساد ایدر - فواکه بعض معده‌لره مضرّ در

Et qui présage quelque mal, qui est malheureux *A.* نحس
منحوس - شوم - مشؤم *P.* نا خجسته - نا مبارك - بد *T.*
فنا - اوغورسز || Mauvais augure فال نحس - فال شوم présage
استدلال مشؤم دلالت مشؤمه - دلیل منحوس pronostic
سیمای نحوستنما - سیمای منحوس Mauvaise physionomie

On dit, Les temps sont mauvais, pour marquer des temps de trouble, de disette *A.* مناحس الایّام - ایّام موحشة *P.* ایّام
نا خجستگی *T.* فنا وقتلر

On dit, Aller en de mauvais lieux, pour dire, aller en des lieux de débauche مذموم یرلره آمد شد ایتمك

Il signifie aussi, dangereux, qui veut faire du mal à quelqu'un. *A.* خبیث - فاسد المزاج *P.* بد کیش - شقاوت پیشه -
خباثتکار *T.* یرامز - کوتی || Il est mauvais فاسد - خبیثدر
Il a un mauvais voisin بر خبیث همجواری وار در المزاجدر
Mauvais esprit یرامز بر قومشوسی - عقل خباثت آلود -
On appelle le diable, Mauvais ange *A.* روح خبیث - مزاج فاسد
جنّ شرّیر -

On dit, Prendre une chose, l'interpréter, l'expliquer en mauvaise part, pour dire, la prendre en mal بر شیئی مخالف
بر شیئك معناسنی مخالف - معنا ایله توجیه ایتمك
طرفنه صرف ایتمك

Mauvais, se prend aussi substantivement *A.* قبح - ردائت
P. بدی *T.* کوتیلك - فنالق || Il faut prendre le bon et le mauvais d'une affaire مصلحتك حسن وقبحنی مطالعه ایتملو
نفع وضرّ طرفلرینی - نیك وبدینی دوشنمك لازمدر - در
Il est difficile à contenter, et ne voit ملاحظه ایتمك کرکدر
jamais que le mauvais d'un ouvrage بغایت مشکل پسند
- عیبنه بقار - اولوب هر شیئك قبحی طرفنی کورر
عیبنی بولور

Trouver mauvais, se dit pour Désapprouver *A.* تقبیح -
استقباح *P.* بد شمردن - ناپسند داشتن - نا روا داشتن -
نا مستحسن شمردن *T.* فنا بولمق - بکنمامك - مناسب
کورمامك || Je suis assuré qu'il ne le trouvera pas mauvais
بو شیئی تقبیح ایتمیه‌جکنی محققاً بیلورم Il m'a refusé
la porte, son maître le trouvera mauvais دخولمه رخصت
- ویرمامشدر بو حرکتنی آغاسی تقبیح ایده‌جکدر
مناسب کورمیه‌جکدر

MAUVE. Plante *A.* خبازی *P.* توله - ملکك *T.* ابه کومجی

MAUVIETTE. On donne ce nom à l'alouette commune. V. Alouette.

MAXILLAIRE. Qui a rapport aux mâchoires *A.* لحیّ - فکّی
P. زفری *T.* چکه‌نك || Glandes maxillaires غدد لحیّة

MAXIME. Proposition qui sert de principe et de fondement en quelque science ou en matière de conduite *A.* قاعدة pl. قواعد
P. آیین *T.* اصول || Maxime générale قاعدهٔ مطلقه fondamentale اصل الاصولدن معدود بر قاعده - قاعدهٔ اصلیّه
bonne قاعدهٔ مستحسنه mauvaise قاعدهٔ ردیئه dangereuse
قاعدهٔ خطرناك - خطری موجب قاعده pernicieuse قاعدهٔ
مستلزمة الوخامة Les maximes de la morale قواعد علم اخلاق
de la politique تدبیر امور دولتك اصول وقاعده‌لری Maxime d'État اصول دولت Suivre de certaines maximes بعض
قواعده تبعیّت ایتمك Chacun a ses maximes هر کسك کونه
بر کونه اصولی - بر کونه قاعده‌سی وار در C'est là sa maxime
اتخاذ ایلدیکی اصول بو در Il a fait cette chose contre
sa maxime ordinaire معتادی اولان اصولنه مغایر حرکت
عادت مستمرّه‌سی اولان قاعده‌نك خلافنه - ایلدی

MAXIMUM. Le plus haut degré où une chose puisse être portée *A.* اقصی الغایات - حدّ الکمال *P.* بالاترین مرتبه *T.* اك
بیوك مرتبه || Ce dévouement est le maximum de la vertu بو
مقوله تسلیمیّت اقصی الغایات صلاح وفضیلتدر Cette phrase
est le maximum du ridicule بو تعبیر اضحوکه‌نك حدّ کمالیدر

MAYENNE. V. Aubergine.

١

MAZETTE. Méchant petit cheval *A.* اسب خرد *P.* فرس دميم *T.* جوره بارکير اندام

ME. Pronom personnel, qui signifie précisément la même chose que Je et Moi, mais qui ne s'emploie que comme régime du verbe *A.* نى *P.* مرا *T.* بنى - بكا - بندن || Vous me soupçonnez mal à propos بندن سوء ظن - بغير حق بكا سوء ظن ايدرسك Vous me donnez un sage conseil بكا عاقلانه نصيحت ايدرسك

MÉCANICIEN. Qui sait la Mécanique *A.* اهل علم جرّ الاثقال || Il faut qu'un mécanicien soit bon géomètre اهل علم جرّ الاثقال اولان كشى هندسده ماهر اولمق شرطدر

MÉCANIQUE. Partie des mathématiques qui a pour objet les lois du mouvement et les forces motrices dans les machines *A.* علم جرّ الاثقال || علم الجرّ الاثقال Il a appris la mécanique علم جرّاثقالى تحصيل ايلدى

Il signifie aussi, la structure naturelle ou artificielle d'un corps, d'une machine *A.* تركيب الآلات - تركيب الاجزاء والآلات || تركيب آلىّ - والادوات La mécanique du corps humain بدن انسانك تركيب اجزا والآتى des animaux تركيب آليسى - انسانك تركيب اجزا والآتى d'une montre بدن بهايمك تركيب اجزا والآتى ساعتك تركيب آلات وادواتى

Il signifie aussi, qui a rapport à la mécanique *A.* متعلّق بتركيب الآلات || Explication mécanique de l'économie animale انتظام حال حيوانينك تركيب آلاتنه متعلّق شرح وتفسير

ARTS MÉCANIQUES. Les arts qui s'exercent par le travail de la main *A.* فنون آلية *P.* پژنكارى *T.* ال ايشى || On divise les arts en arts libéraux et en arts mécaniques فنون وصنايع ايكى قسمه منقسم اولوب برى فنون عاليه وديگرى فنون آليه در

MÉCANIQUE, signifie aussi, ignoble *A.* خسيس *P.* فرومايه *T.* غايت خسيس بر صنعت || Un métier bien mécanique آلچق

MÉCANIQUEMENT. D'une manière mécanique *A.* على صورة التركيب الآلىّ

MÉCANISME. La structure d'un corps suivant les lois de la mécanique *A.* تركيب الاجزا || Le mécanisme de l'univers تركيب اجزاى عالم - On dit figur. Le mécanisme du langage, pour dire, la structure matérielle des élémens de la parole تركيب اجزاى كلام - تلافق اجزاى كلام Le mécanisme des vers تركيب اجزاى كلام منظوم de la prose تركيب اجزاى كلام منثورك تلافق اجزاسى - منثور كلام

MÉCÈNE. Il se dit d'un grand seigneur qui encourage les arts et les sciences *A.* حامى المعارف *P.* معارفپرور *T.* معرفته معارفپرورلك ايدن - صاحبلك ايدن

MÉCHAMMENT. Avec méchanceté *A.* خباثةً - شرّاً *P.* با بد *T.* منشى يرامزلق ايله

MÉCHANCETÉ. Penchant à faire du mal *A.* خبث - خباثت شقاوت - شرّة الطبع - شرّ الطينة *P.* سيهكارى - بدمنشى *T.* يرامزلق || La méchanceté de son caractère جبلتنده مركوز خبث Cet homme est plein de méchanceté اولان مايهٔ خباثت طينت ايله مالامال بر آدمدر Il l'a fait par pure méchanceté شونى محض خباثته مبنى ايشلدى Une action pleine de noirceur et de méchanceté شرّوخباثتدن عبارت برسوء صنيع Et action méchante شقاوت وخباثتدن عبارت بر كريهه بادئ دهشت اولهجق || Il a commis une horrible méchanceté خباثت شنيعه بر خباثت ايتدى Méchanceté noire

MÉCHANT. Mauvais, qui n'est pas bon *A.* قبيح - ردئ *P.* زشت - بد *T.* فنا - چركين || Méchant pays مملكت رديئه chemin فنا يول - طريق ردئ habit ثوب قبيح - جامهٔ دعواى ردئ cause لحم ردئ Méchante viande زشت

Et qui manque de probité *A.* فاسد pl. فسدة *P.* نابكار *T.* قاصئ مفسدتكار فاسد آدم juge || Méchant homme يرامز مفسدنكاران - فسدهٔ ناس de méchantes gens قصد فاسد dessein فاسده نيّت Méchante intention عمل فاسد action

On dit d'une personne médisante, que c'est une méchante langue *A.* بذئ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلى زفيرلى

Il signifie au substantif, qui est enclin au mal *A.* شرير pl. اشرار - اهل الشرّ - خبيث *P.* بد كيش - بد منش - بد - نهاد بد كردار - ديو مردم - بد فعال - خباثتكار *T.* يرامز || Il faut fuir les méchans اهل شرّدن حذر اولنملو در C'est un méchant اهل شرّ ايله شرير بر آدمدر Hanter les méchans مجاورت ايتمك Dieu punira les méchans جناب منتقم قهّار اشرارك جزاى ما يليقلرينى اجرا ايدهجكدر

On dit, que les bons pâtissent pour les méchans اخيار اشرارك سيئهسنده اوغرارلر

Il se prend aussi pour Chétif, insuffisant *A.* خسيس - هادر *P.* دنى - كم قدر *T.* كم مايه - كوتى || Nous étions dix, et

nous n'avions à souper que deux méchants poulets طعامده اون نفر ایچون اوچ عدد خسیس وکم مایه پلیچدن غیری بر شی یوغیدی

MÈCHE. Cordon de fil, de coton, etc. qu'on met dans une lampe ou au centre d'une chandelle, et qui éclaire abreuvée de l'huile ou du suif qui l'environne *A.* ذبالة ـ نسيلة ـ فتيلة *P.* فتيلهٔ *T.* فتيل ـ زم ـ فتيل ـ پليته || La mèche d'une lampe قنديل فتيلو Lampe à deux, à trois mèches ایکی یا اوچ فتیللو قندیل ـ Il signifie aussi, bout de corde allumée qui sert pour mettre le feu aux canons *T.* فتيل || Ils sortirent tambour battant, balle en bouche, et mèche allumée قلعه‌دن درون طبلزنان وطوبلرده گله دردهان والده فتیللر فروزان اولدرق جیقوب کتمشلر در

MÉCOMPTE. Erreur de calcul dans un compte *A.* غلط الحساب ـ سهو الحساب *P.* نا درستی شمار *T.* حساب یاکلشلغی || Il y a du mécompte dans votre calcul حسابکده سهووار در J'ai recompté ce sac, il y avait du mécompte شو کیسه‌ده سهو حساب اولدیغندن تکرار تعداد ایلدم Voilà un grand mécompte اشته عظیم بر غلط حساب

se MÉCOMPTER. Se tromper dans un calcul *A.* سهو في الحساب ـ غلط في الحساب *P.* نا درست شمردن *T.* حسابده یاکلمق ـ حسابده یاکلش صایمق || Vous vous êtes mécompté dans votre calcul حسابکده سهو ایلدک Je me suis mécompté de tant شو قدر غروش یاکلش صایدم Prenez garde de vous mécompter یاکلش صایمقدن حذر ایله ـ Figur. || Si vous espérez cette chose, vous vous mécomptez بو شیئی مأمول ایدر ایسدک حسابکده سهو وار در Il s'est mécompté dans son calcul حسابنده آلداندی ـ یاکلش حساب ایلدی Il se mécompte fort dans cette affaire بو خصوصده یک یاکلش حساب ایدر

MÉCONIUM. T. de Méd. Il se dit d'un excrément noir qui s'amasse dans les intestins du foetus pendant la grossesse *A.* عقی pl. اعقاء

MÉCONNAISSABLE. Qu'on a peine à reconnaître *A.* عسیر التعرّف ـ متعسّر التشخیص *P.* نا دانستنی *T.* بیلنمز || Sa maladie l'a rendu méconnaissable چکدیکی خسته‌لک تقریبیله بیلنمز اولدی Cet homme a changé d'humeur, il est méconnaissable فلان کشی اوّلکی طبیعتنی تغییر ایتمکله بیلنمز اولدی

MÉCONNAISSANCE. Manque de reconnaissance, de gratitude *A.* انکار النعمة ـ نسیان النعمة *P.* نا شناسایئ نعمت ـ *T.* ایولکی بیلمامه فراموشئ نعمت || Il y a de la méconnaissance dans son procédé طور وحرکتنده نسیان نعمت اماراتی نمایاندر V. Ingratitude.

MÉCONNAISSANT. Qui oublie les bienfaits *A.* منکر النعمة ـ ناسی الکرم *P.* نعمت نا شناس *T.* ایولکی بیلمز ـ ایولکک ـ شکرینی بیلمز || Il ne sera pas méconnaissant du bien que vous lui ferez حقنه ایتدیککک لطف واحسانی بیلمامک ـ کرم واحسانک شکرینی بیلمامک ـ احتمالی یوقدر ممکن دکلدر

MÉCONNAÎTRE. Ne pas reconnaître une personne *A.* عدم التشخیص *P.* نه دانستن *T.* بیلمامک ـ طانیمامق || Il avait changé d'habit, je le méconnaissais تبدیل زیّ وقیافت ایتمکله فلانی تشخیص ایده‌مدم Cet homme qui était maigre, est devenu si gras, qu'on le méconnaît فلان کشی مقدّما نحیف ایکن شول رتبه‌ده کسب سمن ایلدیکه بیلنمز اولدی ـ Il se dit figur. d'un homme ingrat qui, par vanité, désavoue ses parens, ses amis || Il est devenu si glorieux, qu'il méconnaît ses parens خودبینلکی شول رتبه‌یه وارمشدر که اقرباسنی طانیمز اولدی

SE MÉCONNAÎTRE. Il se dit d'un parvenu qui oublie ce qu'il a été, et traite les gens avec hauteur *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوسنی اونوتمق || Les parvenus se méconnaissent aisément خارجی اولان نو دولتان نسیان نفسه مبتلا درلر Vous oubliez ce que vous devez à mon rang, vous vous méconnaissez رتبه‌مه لایق اولان آدابک اجراسنده اختیار ذهول وغفلت برله اول بابده کندوکی اونودرسک

MÉCONTENT. Qui n'est pas satisfait de quelqu'un *A.* مغبرّ الخاطر ـ منکسر البال *P.* نا خشنود ـ دلگیر ـ دلشکسته ـ *T.* ینجیده ـ خشنود اولمیان ـ کوکلی قیرق ـ کوسکون || Il est mécontent de vous سندن مغبرّ الخاطر در ـ دلگیر در || Il s'en est allé mécontent مغبرّ الخاطر اولدرق کتدی Je ne veux pas que vous soyez mécontent سنک منکسر البال اولدیغکه راضی دکلم

Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas satisfaits du gouvernement *T.* دولت کوسکونی || Ce courtisan est mécontent فلان ندیم پادشاهی دولت کوسکونیدر Il y a beaucoup de mécon-

tens dans cet État فلان مملكتده دولت كوسكونلرينك
كثرتی وار در

MÉCONTENTEMENT. Manque de satisfaction A. اغبرار الخاطر
دلشكستگی - دلگيری - نا خشنودی P. انكسار البال -
T. || خشنودسزلق - كوكل قيرقلغی - كوسكونلك Il a donné
de grands sujets de mécontentement à ses parens خويشان
واقرباسنه باعث انكسار بال اولەجق عظيم وجسيم سببلر
ويردی Le mécontentement qu'on lui a donné dans le parti
où il était, l'a fait changer فلانی بولنديغی فرقه ابچنده
كوسدردكلرندن تبديل طرف ايتمك لازم كلدی J'ai
bien du mécontentement de votre conduite سنك سلوك
وحركتكدن اصلا خشنود دكلم

MÉCONTENTER. Rendre mécontent A. كسر - كسر الخاطر
دلگير كردن - نا خشنود كردن P. ايراث الاغبرار - القلب
خشنودسزلق - كوكل قيرمق - كوسدرمك T. دلشكسته كردن -
بوطفل خواجەلرينی Cet enfant mécontente ses maîtres || كتورمك
Ce ministre mécontente tous ceux qui ont affaire à lui كوسدررر
مدبرين دولتدن فلان ذات كندوسيله مصلحتلری اولان
بو دولت وكيلی - جميع كسانك قلوبنی شكست ايدر
مصلحتجيلرك مجموعنی كوسدرر

MÉDAILLE. Pièce de métal fabriquée en l'honneur de quelqu'un, ou pour conserver la mémoire de quelque événement A.
شرف سكەسی T. سكة الشرف
Il se dit aussi des anciennes monnaies A. سكة القدما P.
سكهٔ || اسكی زمان سكەسی T. سكهٔ ديرين Medaille d'or
اسكی زمان آلتون سكەسی - زرين قدما d'argent, de cuivre قديمی اسكی زمان كمش وباقر سكەسی Médaille Grecque
يونان سكەسی

MÉDAILLIER. Armoire remplie de tiroirs, dans lesquels les médailles sont rangées A. محفظة السكك القدما P. پيشتختهٔ
اسكی زمان سكەلری صندوغی T. سكهای ديرين

MÉDAILLISTE. Qui se connaît en médailles A. مميز السكك
اسكی زمان سكەلرينك T. شناسای سكهای ديرين P. القدما
تميزی فننه واقف

MÉDECIN. Celui qui exerce la médecine A. طبيب pl. اطبا
P. طبيب - بزشك T. حكيم || Bon, savant médecin طبيب
طبيبی دعوت Appeler le médecin حاذق وطبيب عالم
Il est abandonné des médecins اطبا فلان كشيدن ايتمك
كف يد ايتمشلر در - On dit figur. en parlant des maladies morales, Le temps est un grand médecin دهر وزمان طبيب
اعظمدر C'est un médecin de l'âme dont il a besoin, et non d'un médecin du corps طبيب بدنه احتياجی اولميوب بر طبيب
جانە محتاجدر - On dit aussi figur. et proverb. d'un homme qui se mêle de donner des remèdes, des conseils aux autres, et qui lui-même en a besoin, Médecin, guéris-toi toi-même
كر طبيب نی خودرا P. ان كنت ذا طب فطب لعينك A.
حكيم ايسەك ابتدا كندينه علاج ايله T. تيمار كن

MÉDECINE. L'art de conserver la santé, et de guérir les maladies A. فن الطبابة - علم الطب T. حكيملك || La médecine est un art conjectural فن طبابت ظنی وتخمينی
Il sait bien la médecine علم طبابتده وقوف تامی بر فندر
Docteur en médecine اساتذهٔ - علمای طبدن بری وار در
La faculté de médecine زمرهٔ علمای طب Les écoles طبدن
de médecine كتب طبيه les livres طبابت درسخانەلری
Pratiquer, exercer la médecine طبابت ايتمك
Il signifie aussi, potion purgative A. مسهل pl. مسهلات -
يورك - شربت T. داروی شكمران P. مشيات pl. مشی
كسكين - مسهل شديد || Forte médecine سورەجك علاج
légère || شربت مسهل خفيف Ordonner une médecine بر
شربت تناول ايتمك prendre داروی مسهل تدبير ايتمك
بر دوای مسهل Préparer, faire une médecine شربت آلمق -
بو شربت كركی Cette médecine a bien opéré تركيب ايتمك
كبی عمل ايتدی - Médecine douce, celle qui opère doucement دوای سهل - دوای لين العمل - مسهل خفيف العمل
عملی قولايلقلو شربت T. داروی شكمران نرمساز P. العمل
On dit figur. Avaler la médecine, pour dire, se résigner malgré ses dégoûts T. حبی يوتمق || Il lui fallut avaler la médecine حبی يوتمغه مجبور اولدی

MÉDECINER. Donner des breuvages et autres remèdes A.
علاج ويرمك T. بدارو تيمار كردن - علاج كردن P. مداوات
|| Je ne vous conseille pas de vous tant laisser médeciner نفسكی
اول قدر مداواته آلشدرماكی نصيحت ايتمم Ils l'ont trop médeciné فلانه زيادەسيله علاج ويرلدی Ils l'ont tant médeciné qu'il en est mort كثرت مداوات زفاتنه سبب اولمشدر

MÉDIANE. T. d'Anat. Qui est au milieu. Il ne se dit qu'en cette phrase, La veine médiane, pour dire, la veine du bras

قولك اوزته طمری .T رگ میانهٔ بازو .P عرق الاكحل .A

MÉDIASTIN. T. d'Anat. Membrane qui est une continuation de la plèvre, et qui sépare la poitrine en deux parties .A حجاب

MÉDIAT. Qui n'a rapport à une chose que moyennant une autre qui est entre deux .A متعلق بالواسطة .T واسطه ايله || Il a sur moi une puissance médiate حقمه بالواسطه اولان حكومتى وار در

MÉDIATEMENT. D'une manière médiate .A بطريق ـ بالواسطة || Cette cause n'agit que médiatement بو سبب بطريق الواسطة الواسطه عامل اولور

MÉDIATEUR. Qui ménage un accord entre deux ou plusieurs personnes .A متوسّط pl. متوسّطين .P ميانجى .T آرەيه كيرن || Il a été médiateur dans cette affaire بو خصوصده متوسّط اصلاح ذات البين ايچون توسّط ايلدى ـ اولدى || Le médiateur de la paix امر مصالحده متوسّط || Il a été choisi pour médiateur متوسّط اولمق اوزره انتخاب اولدى || Il s'est offert pour médiateur عرض توسّط ايلدى || Convenir d'un médiateur بركمسنه نك توسّطى ايچون طرفيندن بالتراضى رابطه || Récuser un médiateur فلانك توسّطنى ردّ ايتمك ويرمك || Ambassadeur médiateur pour la paix امر مصالحده توسّط ايدن بيوك ايلچى توسّطنى قبول ايتمامك ـ

Il se dit aussi en parlant des Saints .A شفيع .P شفاعت شفاعتجى .T وزّفان ـ كنان || Nous avons un seul médiateur auprès de Dieu, Jésus-Christ Notre-Seigneur نزد باريده حضرت عيسى افندمزدن غيرى شفيعمز يوقدر

MÉDIATION. Entremise .A توسّط ـ وساطت .P ميانجيكارى .T آرەيه كيرملك || On a accepté sa médiation توسّطى قبول اولندى || on l'a refusée توسّطى قبول اولنمامشدر || Cet accommodement a été fait par la médiation d'un tel prince بو مادّده اصلاح ذات البين فلانك توسّطيله اولمشدر

MÉDICAL. Qui appartient à la médecine .A طبّى .T حكيملكه متعلّق || La matière médicale مادّهٔ طبّيه

MÉDICAMENT. Remède .A دوا pl. ادوية ـ معالجة pl. معالجات .P دارو ـ دبيد .T علاج || Payer les médicamens à l'apothicaire اجزاجى يه ادويه بهاسنى ادا ايتمك

MÉDICAMENTAIRE. Qui traite des médicamens .A متضمّن احوال الادوية ـ الاحوال الادوية .P متعلّق باحوال الادوية .T دارونامه احوال ادويه يى || Code médicamentaire احوال علاجه دائر متضمّن اولان كتاب

MÉDICAMENTER. Donner des médicamens à un malade. V. Médeciner || Il serait mort, s'il n'eût été bien médicamenté كركى كبى مداوات اولنمامش اولسه وفاتى محقق ايدى || Le chirurgien a eu tant pour l'avoir pansé et médicamenté جرّاح فلانك يارەسنى تيمار ايلديكى وعلاج ويرديكيچون شو مقدار اقچه آلدى

MÉDICAMENTEUX. Qui a la vertu des médicamens .A دوائى بالخاصّة || Le lait est un aliment médicamenteux لبن بالخاصّة دوائى برغدا در

MÉDICINAL. Qui sert de remède .A دوائى .P داروىى .T علاج اوله بيلور || Herbe médicinale نبات دوائى || potion شربت دوائى || Eaux médicinales مياه دوائيّة

MÉDIOCRE. Qui est entre le grand et le petit, entre le bon et le mauvais .A اوسط ـ متوسّط ـ معتدل ـ متقارب .P ميانه .T اورته || Somme médiocre مبلغ معتدل || beauté حسن وجمال معتدل || fortune ثروت ويسار متقارب || Un cheval de médiocre taille فرس متوسّط الجثّة || Un esprit médiocre عقل معتدل

Médiocre, joint à l'adverbe Bien, signifie, au-dessous du médiocre .T حدّ اعتدالدن دون || C'est un esprit bien médiocre حدّ اعتدالدن دون بر عقلدر

MÉDIOCREMENT, adv. .A متوسّطاً ـ معتدلاً ـ بين بين .P ميانه .T اورته || Il est médiocrement riche معتدلاً صاحب مال وثروتدر || médiocrement savant متوسّطاً عالمدر ـ علم ومعرفتده متوسّط الحالدر

MÉDIOCRITÉ. État de ce qui est médiocre .A وسط الحال ـ حال الاعتدال .P ميانگى .T اورته حال || La médiocrité de sa fortune قوّت ماليّه سنك حال اعتدالى || de son esprit عقلنك وسط حالى ـ || On dit, Il faut garder la médiocrité en toutes choses, pour dire, il faut garder en tout un juste milieu .A خير الامور اوسطها .T هر شيئده قاعدهٔ اعتداله رعايت اولنمق لازمدر

MÉDIRE. Dire du mal de quelqu'un .A طعن ـ نزغ ـ نتغ ـ تسيئة .P زشتارى كردن .T بد سويلمك ـ فصل ايتمك || Médire de son prochain بركمسنه قرينى طعن وتسيئه ايتمك || Vous médisez de tout le monde عالمى طعن ايدرسك ـ فصل ايدرسك

MÉDISANCE. Discours au désavantage de quelqu'un A. ذكر
بد - بد گویی P. ذرابة اللسان - بذائة اللسان - بالسوء
Grande médisance || فصّاللق - فصل T. یاد زشت - زبانی
La médisance est très-commune dans la عظیم بذائت لسان
société بذائت لسان بین الناس زیاده‌سیله معتاد اولمش
Dire une médisance فصل - ذکر بالسوء ایتمک لجوالدندر
ایتمک

Il se dit aussi d'une imputation avancée sans preuve A. افترا
C'est une pure médisance بو کلام بهتان || افترا T. بهتان P.
محضدر

MÉDISANT. Qui médit A. بذی - طعّان - طاعن - منتغ
فصّال T. بد زبان - بد گو P. لوّام - ذرب اللسان - اللسان
Personne médisante || دلی زفیرلی - لسان langue طعّان بر آدم
زفیرلی دل - زبان بد - بذی

MÉDITATIF. Qui s'applique à méditer A. کثیر المطالعة -
|| دوشونیجی T. اندیشناک P. کثیر التفکر - کثیر التأمل
C'est un esprit méditatif کثیر المطالعه - بالطبع کثیر التفکر در
بر عقلدر

MÉDITATION. Opération de l'esprit qui s'applique à quelque
objet A. مطالعة pl. مطالعات P. اندیشه T. دوشونمه || Les
méditations des philosophes مطالعات اهل - مطالعات فلاسفه
Après une profonde méditation مطالعهٔ عمیقه‌دنصکره حکمت
La méditation de la mort حال موتک مطالعه‌سی

Il signifie aussi, oraison mentale A. مراقبة || Les religieux
font la méditation رهبان مراقبه ایدرلر Longue méditation
Entrer en méditation مراقبهٔ مدیده مراقبه‌یه کیرمک L'heure
de la méditation حین مراقبه

MÉDITER. Considérer attentivement dans son esprit A. تفکر -
در اندیش - اندیشیدن P. ملاحظة - مطالعة - اعمال الفکر
Méditer || ذهنده قورمق - فکرلمک - دوشونمک T. کردن
une vérité حقیقت حاله - حقیقت حالی مطالعه ایتمک
une idée بر کونه خاطره‌یی مطالعه اعمال فکر ایتمک
une entreprise تصدی ایده‌جک مصلحتی فکر ومطالعه ایتمک
une bonne, une mauvaise action بر عمل خیری یاخود ایتمک
Méditer les règles de l'éloquence بر عمل شرّی فکرده قورمق
la ruine de quelqu'un بر قواعد فنّ بلاغتی مطالعه ایتمک
ce qu'on aura کمسنه‌نک محو واضمحلالنی ذهنده قورمق
à faire تشبثی اقتضا ایده‌جک تدبیری فکر ودر اندیش
ایتمک Cet homme est las du monde, il médite sa retraite
فلان کشی غوایل دنیویه‌دن بیقوب اعتزال وانزوا
Ce philosophe passe sa vie à méditer بو فیلسوف فکرنده در
بو حکیم نقد وقتنی - ایّام عمرینی مطالعه ایله امرار ایدر
مطالعه‌یه صرف ایدر

MÉDITER DE . . . A. عزم - نیّت - قصد P. عزم داشتن T.
Méditer de bâtir عزم بنا ایتمک || عقلده قورمق - قورمق
de reprendre un procès دعوایه تکرار مباشرت ایلمکه عزم
de réparer une faute واقع اولان خطانک ونیّت ایتمک
صورت تعمیرینی تفکر - تعمیرینه عزم وقصد ایتمک
ومطالعه ایتمک

MÉDITER SUR . . . صرف البضاعة العقل - صرف الذهن -
Méditer sur Dieu || دوشونمک T. اندیشیدن P. تأمّل ذات
حضرت ذو الجلاله دائر احواله صرف ذهن مطالعه ودقت
sur l'âme نفس ناطقه‌نک کیفیتنه صرف ذهن ایتمک
sur le monde احوال دنیایه دائر صرف ذهن تأمّل ایتمک
sur l'éternité خلود وابدیته صرف ذهن وملاحظه ایتمک
Méditer sur les propriétés médicales d'une plante بر ایتمک
نباتک خصایص دوائیه‌سی اوزرینه صرف بضاعهٔ عقل
ایتمک

MÉDITÉ. A. رهین بالمطالعة P. در اندیش کرده - اندیشیده
|| قورلمش T. عزمکرده P. منویّ - مقصود A. دوشونلمش P.
Une entreprise long-temps méditée تشبث ومباشرتی خصوصی
وافر زمان مطالعه اولنمش بر مصلحت

MÉDITERRANÉE. On appelle Mer Méditerranée, la mer qui
communique avec l'Océan par le détroit de Gibraltar A. بحر
Les îles de la Médi- || آقدکز - ایچ دکز T. دریای روم P. روم
terranée ایچ دکز اطه‌لری

MÉDIUM. Moyen d'accommodement A. صورة التسویة والتعدیل
Trouver || اوزلاشدرمه صورتی T. صورت آشتی سازی P.
un médium dans une affaire بر خصوصده تسویه وتعدیل
صورتنی بولمق

MÉDULLAIRE. Qui appartient à la moelle A. مخّی P. مغزی
T. ایلککک || La substance médullaire مادّهٔ مخّیه

MÉFAIRE. Faire une mauvaise action A. عمل بالسوء P. بد
Il ne faut ni mé- || کوتی ایش ایشلمک T. کرداری نمودن
faire, ni médire سوء عمل وسوء قوله تصدی ایتمک روا دکلدر

MÉFAIT. Mauvaise action A. سوء صنیع - عمل سیّیء pl.

کوتی ایش .T کردار بد .P اعمال سیّئة

MÉFIANCE. Soupçon en mal .A سوء الظنّ ـ عدم الامنيّة .P سوءظن ـ بد گمانی .T فنا صانی || La méfiance nuit souvent, quand elle est portée trop loin سوظن ـ سوظنك افراطی مضرّ در حدّ اعتدالدن خارج اولنجه موجب ضرر اولور

MÉFIANT. Qui se méfie, qui est soupçonneux .A سيّئ الظنّ ـ وسوسه‌لو ـ فنا صانیجی .T بد گمان .P وهّام || C'est un homme méfiant بر آدمدر سوء ظنّه مبتلا ـ سيّئ الظنّ || Il était né méfiant, l'expérience l'a rendu défiant بالطبع وهّام اولوب تجربهٔ احوال عالم تقریبیله هیچ برکمسنه‌یه امنیّت ایتمز اولدی

se **MÉFIER.** Ne pas se fier à quelqu'un .A سلب الامنيّة ـ باوری ـ بد گمانی نمودن .P تظنّی بالسوء ـ سلب الاعتماد امنیّت ـ اینانمامق .T سزاوار باوری نداشتن ـ نکردن بر || Se méfier de quelqu'un سوء ظنّ ایتمك ـ ایتمامك بر کمسنه‌دن سوء ظنّ ایتمك ـ کمسنه‌یه امنیّت ایتمامك Il se méfie de moi بندن سوء ظنّ ایدر ـ بکا امنیّتی یوقدر de tout le monde عامّه‌یه سوء ـ هیچ برکمسنه‌یه امنیّتی یوقدر عامّه‌دن سلب امنیّت ایدر ـ ظنّ ایدر

MÉGARDE. Manque d'attention. Il ne se dit que dans cette façon de parler, Par mégarde .A من عدم ـ غفلةً ـ مسامحةً صاییقسزلغه ـ دقّتسزلغه مبنی .T از کم دقّتی .P الدقّة || Il a fait cela par mégarde شو ایشی مسامحه‌یه مبنی مبنی ایشلدی

MÉGÈRE. Une femme méchante et emportée .A سليطة .P زن بد خوی .T ینماز قاری || Il a épousé une mégère سلیطه عورت ایله تزوّج ایلدی

MÉGIE. Art de préparer les peaux de mouton ou d'autres bêtes à laine .A صنعة الدباغة المسوك .P پیشهٔ پیراستن پوست گوسفندان .T سپیلمسی ـ قیون مقوله‌سی پوستکیسنك || قیون مقوله‌سی پوستکیلری دباغتلمه صنعتی ـ صنعتی Peau passée en mégie دباغتلنمش پوستکی ـ مسك دبيغ

MÉGISSERIE. Le métier et trafic du mégissier .A حرفة الدبّاغين المسوك .P حرفت پیراستن پوست گوسفندان .T قیون پوستکیجیلکی

MÉGISSIER. Artisan qui exerce la mégisserie .A دبّاغ المسوك .P پیرایندهٔ پوست گوسفندان .T قیون پوستکیجیسی قیون پوستکیجیسی ـ دبّاغی

MEILLEUR. Le comparatif de bon .A احسن ـ اجود ـ اصلح .P بهتر ـ اولی .T اولاتر ـ بهتر || Celui-ci est bon, mais celui-là est meilleur بو شیٔ جیّد در لکن اول بری اجود Je veux de meilleur pain بوندن اصلح بر نوع نان در Cela est un peu meilleur بو شیٔ جزئیجه احسندر L'affaire n'est pas en meilleurs termes qu'auparavant مصلحت مقدّمکی حالندن احسن دکلدر ـ مقدّمکی حالندن یك دکلدر Il signifie aussi, qui est très-bon .A اعلا ـ اعلا الاعلا .P بهترین ـ نیکوترین ـ ایو .T اك ایو ـ ایولر ایوسی || C'est le meilleur homme du monde جهانده بوندن اعلا آدم یوقدر le meilleur de tous les hommes بنی نوع آدمك اك ایوسیدر C'est la meilleure leçon que vous puissiez recevoir سکا کوره بوندن اعلا بر درس یوقدر Le meilleur de l'affaire est que... مصلحتك احسن واعلا طرفی بو در که

MEISTRE ou **MESTRE.** T. de Mar. On appelle Mât de mestre, Arbre de mestre, le plus grand des mâts d'une galère .T مایستره دیرکی

MÉLANAGOGUE. Il se dit des remèdes que l'on croit propres à purger la bile noire ou mélancolie .A مسهل السودا .P رانندهٔ کش سیاه .T قره صفرایی سوریجی

MÉLANCOLIE. T. de Méd. Atrabile ou bile noire .A مالیخولیا ـ سودا .P کش سیاه .T قره صفرا

Il signifie aussi, la disposition triste qui vient de quelque cause morale .A غمّ ـ ترح ـ کابة ـ حزن ـ انقباض القلب .P اندوه ـ تاسا .T تاسه ـ قساوت ـ کدر ـ کوکل بصیقلغی || Grande mélancolie غمّ واندوه عظیم profonde ترح عمیق Il se laisse abattre par la mélancolie نفسنی وبی پایان عرضهٔ حملات غموم ایدر Il est tombé dans une grande mélancolie عظیم اندوه وترحه گرفتار اولدی Accablé de mélancolie فرومانده ـ شدّت کابت واندوهدن مهبوط الحال Le bon vin chasse la mélancolie باده دافع بار اندوه وکدر دفع غمّ ایدر ـ غمّدر

On dit proverb. d'un homme qui vit sans souci, qu'il n'engendre point mélancolie درونند غمّ طوتمز

MÉLANCOLIQUE. En qui domine la mélancolie .A سوداوی ـ سوداوی المزاج || Les hommes mélancoliques سوداوی المزاج اولنلر Et qui a rapport à la mélancolie .A سوداوی || Affection mélancolique الم سوداوی tempérament مزاج سوداوی Maladies

mélancoliques امراض سوداویّه

Et qui est très-triste *A.* محزون - مکدّر - مترّح - مغموم
قساوتلو - تاسه‌لو *T.* اندوهناك - غمگین *P.* منقبص البال -
نه‌ک || Qu'avez-vous? Vous êtes tout mélancolique کدرلو -
وار در یک مغموم ومکدّرسک

Il se dit aussi des choses *A.* مهیّج - مغمّ - مترح - محزن
غمفزا - ترح آور - اندوه خیز - اندوه انگیز *P.* المغمومیّة
T. کوکل صیقیجی - کدر ویریجی || Temps mélancolique
کلام مکان غمفزا lieu هوای ترح انگیز - هوای مغمّ entretien
کدرلو صحبت - محاورهٔ ترح رسان - محزن physionomie
الحان کدر رسان musique سیمای کدر فرما Écrire sur des
sujets mélancoliques کدرلو مادّه‌لره دائر تحریرات یازمق

MÉLANCOLIQUEMENT. D'une manière triste *A.* محزوناً - مغموماً
- بتاسا *P.* بانقباض البال - بالحزن والترح - مکتئباً -
کدر ایله - کدرلو اوله‌رق - تاسه ایله *T.* باندوه || Nous avons
passé quelques jours mélancoliquement بر قاچ کون وقتمزی
مغموماً ومحزوناً کچوردک

MÉLANGE. Ce qui résulte de plusieurs choses mêlées ensemble *A.* مشیج - ممزوج - مخلوط *P.* بهم آمیخته *T.* قارشق
|| Le mélange des liqueurs اجناس عروقک مشیجی de plusieurs vins اجناس خمرک مخلوطی Tout cela ensemble fait
un beau mélange بو جمله شیلرک اجتماعندن بر مشیج
لطیف حاصل اولور Un mélange de toutes sortes de gens
اجناس مختلفه‌دن عبارت - اخلاط ناس - خلیط ناس
گروه ناس

Il se dit au pluriel, d'un ouvrage composé sur des sujets divers *A.* مجموعة || Mélanges historiques مجموعهٔ تواریخ Mélanges de plusieurs pièces de vers مجموعهٔ اشعار

Il se dit aussi, de l'accouplement de plusieurs animaux de différentes espèces *A.* مزاوجة الحیوانات بخلاف الجنس -
گشنئ جانوران *P.* سفاد الحیوانات بخلاف الجنس
حیوانلرک خلاف جنس ایله چفتلشمه‌سی *T.* بخلاف جنس
|| Le mélange d'animaux de différentes espèces produit ordinairement d'autres animaux qui n'engendrent pas حیوانات مختلفة
الاجناسک چفتلشمه سندن تولیده مقتدر اولمیان دیگر نوع
حیوانات حاصل اولو کلمشدر

Et en Peinture, de l'union de plusieurs couleurs, dont se forment les teintes *A.* مخالطة الصبوغ - ممازجة الصبوغ *P.*
آمیزش رنگها *T.* بویالرک قارشقلغی || Un peintre qui connait bien le mélange des couleurs فنّ ممازجت صبوغه واقف
بر مصوّر

MÉLANGER. Faire un mélange d'une chose avec une autre, ou de plusieurs choses ensemble *A.* مشج - تمشیج - مزج -
تخلیط *P.* با هم آمیختن *T.* قارشدرمق - قاتوب - بری برینه
قارشدرمق || Mélanger les couleurs بویالری مزج ایتمک
Ce cabaretier mélange son vin بو میخانه‌جی خمری تخلیط
ایدر - خمر ایچنه شئ قاتر

MÉLANGÉ. *A.* ممشوج - ممزوج - مخلوط *P.* بهم آمیخته *T.*
قارشمش

MÉLASSE. Sirop qui est le résidu du sucre après le raffinage *A.* السکر الثافل نبیذ *P.* کسبهٔ شکر *T.* دوشاب شکر
پوصه‌سی بکمزی

MÊLÉE. Combat opiniâtre, où deux troupes de gens de guerre se mêlent l'épée à la main l'une contre l'autre *A.* مناوشة *P.*
کشمکش قتال *T.* اله اله دوکش || Rude mêlée مناوشهٔ شدیده
کشمکش خونریز حرب - مناوشهٔ قتّاله sanglante mêlée
میدان مناوشه وقتال ایچنده Se jeter dans la mêlée وستیز
آتلمق

Il se dit aussi, d'une batterie de plusieurs particuliers *A.*
نزاع - منازعة *P.* غوغا - هنگامه *T.* غوغا - اوروشمه || Il a perdu son chapeau dans la mêlée هنگامه ایچنده شابقه‌سنی
غیب ایلدی

Figur. Vive contestation *A.* مجادلة *P.* ستیز *T.* چکشمه ||
Comme je vis que la dispute s'échauffait, je me tirai de la mêlée
میانه‌لرنده اولان قیل وقال کتدکچه کسب شدّت ایلدیکنی
لدی المشاهده مجادله‌نک ایچندن چکلدم

MÊLER. Brouiller ensemble plusieurs choses *A.* خلط - تخلیط -
مزج *P.* آمیختن *T.* قارشدرمق || Mêler des grains ensemble
حبوباتی بری برلربله قارشدرمق Mêler des drogues تخلیط
اجزالری قارشدرمق - عقاقیر ایتمک des couleurs تخلیط
صبوغ ایتمک l'eau avec du vin تخلیط باده‌یی صو ایله
آلتونی - زر وسیمی مزج ایتمک l'or avec l'argent ایتمک
کمش ایله قارشدرمق Mêler diverses sortes de fleurs dans un
bouquet بر طوتام چیچک ایچنده گوناگون شکوفه‌لر تخلیط
فلان ایتمک La Marne mêle ses eaux avec celles de la Seine
نهرک صویی سنا نهری صویله مزج اولنور J'ai mêlé

mes papiers, en sorte que je ne puis plus trouver ce que je cherche اوراقمی بشول رتبه‌ده تخلیط ایلدمکه آرادیغمی بر وجهله بولهمم

On dit, Se mêler dans la foule, se mêler parmi les ennemis دشمن عسکری ایچنه ـ زحام ناس ایچنده اختلاط ایتمک ـ قارشمق — Et que des troupes se sont mêlées l'épée à la main عساکر جانبین مسلولة السیوف اولدرق بری برلرینه ایکی طرفک عسکری تیغ در دست اولدرق ـ قارشدیلر یکدیگره قارشمشدر

On dit aussi, Mêler du fil, des écheveaux, pour dire, les brouiller ensemble de telle sorte qu'on ne puisse aisément les séparer *A.* تشبیک *P.* پیچ ـ شوریده کردن ـ شوریدن قارش مورش ایتمک *T.* اندر پیچ کردن

Figur. Joindre, unir une chose avec une autre *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر بره کتورمک ـ برلشدرمک || Il sait mêler à propos la douceur à la sevérité شدّت رفق وملایمتی ایله جمع ایلمنک طریقنی بیلور Cet auteur a mêlé l'agréable et l'utile dans tous ses ouvrages بو مصنّف کافهٔ تألیفاتنده حسن ولطافت وفائده ومنفعتی بریره جمع ایلدی

En parlant de certains animaux de différentes espèces qui s'accouplent les uns avec les autres, on dit, qu'ils se mêlent ensemble *A.* مزاوجة الحیوانات مختلفة الاجناس *T.* صویلری بشقه حیوانلر بری برلریله جفتلشمک

On dit, Se mêler de quelque chose, pour dire, s'occuper d'une chose étrangère à sa profession, à ses affaires *A.* مداخلة *P.* دست نهادهٔ مداخله شدن ـ دست انداز مداخله شدن *T.* قارشمق || Il est médecin, et il se mêle de médailles طبیب ایکن اسکی زمان سکه‌لرینک تمییزی فننه مداخله ایدر Il est homme de guerre, et il se mêle de peindre, de tourner ارباب سیفدن ایکن مصوّرلک وچیقرقچیلک فننه قاریشور Il se mêle de Chimie علم کیمیایه قاریشور Il se mêle toujours de ce qui ne le regarde pas دائما وظیفه‌سندن خارج اموره قاریشور De quoi vous mêlez-vous? نه جهت دست انداز مداخله اولورسک ـ ایله مداخله ایدرسک Il se mêle de juger ce qu'il ne connait pas بیلمدیکی شیئلرده رأی ایتمکه قاریشور Ne vous mêlez pas de ce qui me regarde بکا متعلّق اولان اموره قارشمه Il ne se mêle de rien هیچ بر ایشه قارشمز ـ هیچ بر شیئه مداخله‌سی یوقدر Il veut se mêler d'intrigues فساداته قارشدق قیدنده در Il a toujours réussi dans toutes les choses dont il s'est mêlé دست نهادهٔ مداخله اولدیغی اموره دائما ظفریاب اولمشدر Se mêler d'un accommodement ایکی کیشینک بیننی اصلاح ایتمکه مداخله ایتمک Il se mêle d'un méchant métier بر فنا ایشه مداخله ایدر

On dit proverb. d'une chose qu'il n'est pas possible de faire, qu'elle se fera si le diable s'en mêle شیطان پرمغنی قومینجه بو ایشک بتدجکی یوقدر

MÊLÉ. *A.* مخلوط ـ ممزوج *P.* آمیخته *T.* قارشق ـ قارشمش — On dit, Une compagnie mêlée, c'est-à-dire, moitié bonne, moitié mauvaise بر جماعت مخلوطه

MÉLICÉRIS. T. de Méd. Tumeur enkistée qui contient une matière qui ressemble à du miel *A.* دبیلة عسلیّة

MÉLILOT, ou MIRLIROT. Plante *A.* اکلیل الملک *P.* شاه اسپرک ـ افسر *T.* قوج بوینوزی

MÉLISSE. Plante *A.* بقلة الاترجیّة ـ بادرنجبویه *P.* بادرنبویه *T.* اوغل اونی

MÉLITITE. Pierre qui a quelque rapport au miel par sa saveur *A.* حجر عسلی

MÉLOCHIA. Plante fort commune en Égypte *A.* ملّاحیة *T.* یبان نخودی

MÉLODIE. Suite de sons d'où résulte un chant agréable *A.* هزج ـ تهزّج النغمات ـ حلاوة اللحن *P.* خوش آوازی ـ هزج لطیف *T.* شیرینئ نوا ـ ازکی طاتلولغی || Douce mélodie تهزّج نغمات دلارا agréable Cet air a beaucoup de mélodie بو نواده حلاوت الحانک کمالی وار در

MÉLODIEUSEMENT. D'une manière mélodieuse *A.* مهزّجاً ـ بحلاوة اللحن *P.* با شیرینئ نوا *T.* ازکی طاتلولغیله || Le rossignol chante mélodieusement بلبل قوشی مهزّجاً تغنّی ایدر

MÉLODIEUX. Rempli de mélodie *A.* مهزّج ـ حلیّ النغمة *P.* ترانهٔ شیرین ـ شرین نوا *T.* ازکیسی طاتلو || Chant mélodieux شیرین نوا ـ آواز شیرین ـ صدای شیرین نوا Voix mélodieuse طاتلو سس

MELON. Sorte de fruit *A.* بطّیخ *P.* خربزه ـ خربوزه *T.* قاون دیلمی ـ بر شرحهٔ بطّیخ || Une tranche de melon بر دیلم قاون ـ قاون L'eau de ce melon est fade بو قاونکی

صویی دادسز در

Melon d'eau. A. قارپوز T. خربز P. فج - بطّیخ شامی

MELONNIÈRE. L'endroit où l'on cultive des melons A. مبطخة P. خربزستان T. قاون قارپوز بوستانی

MÉMARCHURE. Entorse que se donne un cheval au paturon en faisant un faux pas A. التواء العرقوب الفرس P. پیچش ات آیاغنده سکیر بوروقلغی T. رگ در پای اسب

MEMBRANE. Partie mince du corps de l'animal, servant d'enveloppe à d'autres parties A. غشاء pl. اغشية P. پوست باریک T. اینجه زار || Les fibres d'une membrane الیاف غشا La membrane qui enveloppe le muscle عضله‌یی تغشیه ایدن اینجه زار T. سمحاق الدماغ A. La membrane du cerveau غشای باش کمیکنک اینجه زاری La membrane pituitaire نخاعه‌یی احاطه ایدن غشا - نخاعه

MEMBRANEUX. Qui participe de la membrane A. غشائی T. اینجه زارلو || Partie membraneuse جزء غشائی Ligament membraneux رباط غشائی

MEMBRE. Partie externe du corps de l'animal A. عضو pl. اعضاء || Membre pouri, gangrené چوریمش عضو - عضو متعفن Il ne peut s'aider d'aucun de ses membres اعضاسنک هیچ بریسی کندویه مدار اعانت اولمز Il est bien proportionné de tous ses membres متناسب الاعضا در Il a les membres vigoureux, robustes قویّ الاعضا ومحکم الاعضا وشدید الاعضا در — On appelle figur. Membre pouri, membre gangrené, un homme qui fait déshonneur à la compagnie dont il est || C'est un membre pouri qu'il faut retrancher قطعی واجب بر عضو فاسد در

On appelle Membre viril, la partie de l'homme qui sert à la génération A. ذکر - آلة التناسل - آلة الرجل P. اندام - ارککک یراغی T. کیر - آلت مردم نر

Membre, se dit figur. des parties d'un corps politique A. جزء pl. اجزاء || Le Canton de Zurich est le premier membre du Corps Helvétique الوچیاده ایالات عدیده‌دن عبارت اولان جسم واحد حکومتک جزء اعظمی زوریق ایالتیدر — Il se dit encore des parties d'une période || Les membres d'une période اجزای فقره Une période de quatre membres اجزای اربعه‌دن مرکب بر فقره — Et en Architecture, de toutes les parties qui composent les principales pièces اجزای بنا

Il se dit aussi d'une partie d'une terre, d'une seigneurie A. قطعة - جزء pl. قطعات P. پاره T. پارچه || Ce fief était autrefois un membre de cette abbaye فلان مالکانه مقدما بو تکیه‌نک بر جزئی ایدی بر قطعه‌سی -

MEMBRU. Qui a les membres fort gros A. غلیظ الاعضا P. اعضاسی یوغون - یوغون اعضالو T. تند اندام

MEMBRURE. Sorte de mesure dans laquelle les voies de bois à brûler sont mesurées sur le port A. معیار الحمولة الحطب P. اندازهٔ بار هیمه T. اوطون یوکلری اولچیسی

MÊME, adj. Qui n'est point autre, qui n'est pas différent A. واحد - عین P. همین - یک T. عینی - بر - بر هب || Pierre et Céphas, c'est le même apôtre پتروس نام دیگر کفاس حواریٔ واحد در Il est toujours le même homme qu'il était بعینه مقدّم هر نه ایسه بعینه اولدر C'est le même homme مقدّم کیدیکی اول آدمدر Il a encore le même habit qu'il avait لباسک عینینی کییر Deux plantes de même espèce جنس واحددندرلر Ils sont de même pays وطن واحد اولان ایکی نبات Ils ont pris tous deux un même sujet ایکیسی دخی مادّهٔ واحده اخذ ایتمشلر در Une même affaire عینی بر مصلحت Les mêmes raisons هب بر مصلحت - عینی بو علتلر Ce sont les mêmes gens بعینه اول آدملر در

On le met aussi immédiatement après les pronoms personnels, pour leur donner plus de force || Moi-même A. انا ذاتاً - بنفسی P. من خود T. بن کندوم Vous-même A. انت ذاتاً - بنفسک P. تو خود T. سن کندوک Lui-même A. هو ذاتاً - بنفسه P. او خود T. کندو - کندوسی

Il signifie aussi, semblable, pareil A. مثل - مماثل P. مانند T. یکسان - هب بر درلو || Il est habillé de même couleur لون مماثلده لباس کییر On vous fera le même traitement qu'on lui a fait حقّنده ایتدکلری معامله‌نک مثل وماننديني سکا دخی ایده‌جکلر در

MÊME. adv. Plus, aussi, encore A. حتّی - ایضاً P. هم - نیز T. دخی - بیله || Quand même il me l'aurait dit بکا سویلمش اولسه دخی Lors même que je lui eus parlé کندویه سویلدیکم وقتده دخی Les plus sages même زیاده عاقل اولنلر بیله Il lui a tout donné, même ses habits فلانه هر شیئی حتّی کندو لباسلرینی دخی ویردی Il lui en coûta tout son bien, et la vie même مجموع مالنی وجاننی دخی صرف ایلدی -

مال وجاننی بیله فدا ایلدی

Il est aussi adversatif *A.* بل *P.* بلكه *T.* بلكه - بیله || Tant s'en faut qu'il l'ait voulu offenser, que même il l'a défendu فلانه ایراث مضرّت قیدنده اولمیوب بلكه حمایت وصیانتنی التزام ایتمشدر Non seulement il n'est point avare, mais même il est prodigue خسیس دكل بلكه مسرفدر

À MÊME. Il n'est d'usage qu'en ces façons de parler: Être à même de faire une chose, pour dire, avoir en son pouvoir tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر اولمق Et mettre, laisser quelqu'un à même, de faire une chose, pour dire, lui procurer tout ce qu'il faut pour la faire *T.* مقتدر قلمق || Il aime les livres, je l'ai mené dans un cabinet où il y en a quantité de bons, et je l'ai mis ou je l'ai laissé à même فلان كشی‌یی كتابه هوسكار اولمغله كتب كثیره‌یی مشتمل بر خزینه اوطه‌سنه كوتوروب بووجهله استیفای حظ ایلمكه مقتدر قلدم

DE MÊME, TOUT DE MÊME. De la même sorte *A.* بمثله - بطبقه - هكذا - كذلك *P.* همچنین - بسان *T.* بویله - كبی || J'ai chassé un valet ivrogne, j'en ai repris un autre qui l'est tout de même خدمتكارمی بكری اولدیغندن طرد ایدوب آنك مثلنی آلدم Si vous en usez bien, il en usera de même خوش معامله ایتسه‌ك اول دخی مقابلهٔ بالمثل ایده‌جكدر - بویله معامله ایده‌جكدر Pour vous il n'en est pas de même سنك حقنه بویله دكل Ma chambre est tout de même بنم اوطه‌م بطبقه آنك كبیدر

MEMENTO. Mot Latin qui signifie, une marque destinée à rappeler le souvenir de quelque chose *A.* مذكّرة *P.* نشان یاد *T.* آكدره‌جق نشان آور

MÉMOIRE. Faculté par laquelle l'âme conserve le souvenir des choses *A.* قوّة حافظة - حفظ - قوّة ذاكرة *P.* قوت یاد داری *T.* خاطره طوتمه‌نك قوّتی || Bonne mémoire حافظهٔ جیّده grande حافظهٔ واسعه heureuse حافظهٔ قویّه faible حافظهٔ ركیكه - واهیه Sa mémoire n'est pas fidèle حافظه‌سی صحّت Il n'a point de mémoire كلیّاً معدوم حافظه‌سی یوقدر - مایهٔ حفظدن كلیّاً بی بهره در - الحافظه در Il a la mémoire sûre قوّت حافظه‌سنده رسوخ - متانت حفظی وار در La mémoire lui manque قوّت حافظه‌سی ومتانت وار در Si ma mémoire ne me trompe نقصان حفظی وار در - ناقصدر حفظمده خطا یوغیسه Il a beaucoup de mémoire, et peu de jugement فلانك ذاكره‌سنده وسعت ورأیینده قلّت وار در Mettez, imprimez, gravez cela dans votre mémoire بونی لوح حافظه‌كده قید ایله La mémoire m'a trahi قوّت حافظه بكا خیانت ایتدی Il se charge la mémoire de tant de choses حافظه‌سنی قتی چوق شیلر ایله تحمیل ایدر

Il signifie aussi, souvenir, effet de la mémoire *A.* ذكر *P.* یاد داشت - خاطر گذار - خاطر نشان *T.* خاطره - آكمه || Je n'ai point de mémoire de cela فلان شیٔ خاطرمده كتورمه دكلدر - خاطر نشانم دكلدر J'en ai perdu la mémoire خاطرمدن چیقدی J'en conserverai la mémoire بونك ذكرینی خاطرده ابقا ایده‌جكم J'en garderai toujours la mémoire بونك ذكرینی صحیفهٔ خاطرده كالنقش فی الحجر رسم وقید ایده‌جكم - الی الابد حفظ ایده‌جكم Rappelez un peu votre mémoire جزئیجه در خاطر ایله N'avez-vous point mémoire d'avoir vu?... فلان شیٔ مشهودك اولدیغی اصلا خاطر گذارك دكلمیدر La mémoire de ses grandes actions ne mourra jamais موفق اولدیغی مآثر جلیله‌نك ذكری الی انتهاء الزمان باقی وبر دوام اوله‌جقدر Il vivra dans la mémoire de tous les siècles مدی الدهور والاعصار ذكری باقی وبر قرار اوله‌جقدر Il n'en est plus mémoire بو شیٔ معدوم الذكر در رهین نسیان - Il n'en reste pas mémoire بو شیئك ذكری قالمامشدر - اولمشدر De mémoire d'homme on n'avait pas vu une telle chose بو مثللو مادّه خاطر نشان بنی نوع آدم اولمامش احوالدندر On dressera une colonne avec une inscription, en mémoire de... فلان واقعه‌نك ابقای ذكری ضمننده كتابه‌لو بر عمود نصب اوله‌جقدر Il fait des choses dignes de mémoire ابقای ذكر جمیله شایان نیچه شیلر ایدر Des actions d'éternelle mémoire الی الابد مذكور السنهٔ انام اوله‌جق اعمال جلیله Abolir, éteindre la mémoire de... فلانك ذكرینی صحیفهٔ زماندن محو وازاله قلمق Renouveler la mémoire de... بر شیئك ذكرینی تجدید واحیا ایتمك Remettre une chose en mémoire à quelqu'un بر شیٔی فلانه اخطار ایتمك Se remetre en mémoire تذكر - خاطره كتورمك - استذكار ایتمك - ایتمك

Il se dit aussi de la réputation bonne ou mauvaise qui reste d'une personne après sa mort || La mémoire du juste sera éternelle اخیار وابرارك ذكری ابدیّ القرار در La mémoire des méchants est odieuse اشرارك نام وذكری مكروهدر Cela est

injurieux à sa mémoire بو کیفیت فلانک ذکرینه بادئ
در شین ونقیصه Il ne faut pas déchirer la mémoire des morts
اموات حقنه تجویز سوء ذکر ایتمک روا دکلدر Sa mémoire
est en bénédiction میمون الذکر در en exécration منفور الذکر
در Honorer la mémoire d'un tel فلانک ذکرینی تمجید
ایتمک la noircir, la flétrir تشیین - ذکرینی تسوئ ایتمک
ایتمک

On met à la tête des inscriptions et des épitaphes: À la mémoire, à l'heureuse mémoire, à l'immortelle mémoire de ... *A.*
لابقاء الذکر المؤبد - لبقاء الذکر بالخیر فلان - لبقاء الذکر فلان
در یاد سرمدئ - در یاد نیک فلان - در یاد فلان .*P.* فلان
- خیر ایله آکلمق ایچون - نامی آکلمق ایچون .*T.* فلان
ابدی آکلمق ایچون - On dit en parlant d'un grand prince
qui a été illustre, Tel prince d'heureuse, de glorieuse mémoire
.*A.* بزرک - خجسته یاد .*P.* مجید الذکر - میمون الذکر
ذکری شانلو - ذکری میمنتلو .*T.* یاد

MÉMOIRE. Écrit dans lequel on expose une affaire *T.* تقریر
افادهٔ - انهایی حاوی ورقه - افادهٔ حالی متضمن تقریر -
حالی حاوی کاغد || J'oublierai votre affaire, si vous ne m'en
donnez un mémoire افادهٔ حالی حاوی بر کاغد ویرمیجک
Mémoire اولور ایسه‌ک مصلحتک خاطرمدن چیقه‌جقدر
exact افادهٔ حالی حاوی بر قطعه تقریر صحیح instructif
افادهٔ حالی Dresser un mémoire کثیر الفواید بر قطعه تقریر
انهایی حاوی بر قطعه - متضمن بر تقریر قلمه آلمق
ورقه کشیدهٔ سلک املا قلمق Faire un mémoire pour une
affaire بر مصلحته دائر افادهٔ حالی متضمن بر قطعه تقریر
ترتیب ایتمک

Il se prend aussi, pour un état sommaire *A.* حساب مجمل
|| Mémoire de اجمال .*T.* حساب کونه .*P.* حساب مختصر -
frais, de dépens اجمال مصروفات Régler un mémoire مصروفاتی
مصروفاتک - محتوی حساب مجملی ترتیب ایتمک
اجمالنی حاوی

MÉMORABLE. Digne de mémoire *A.* لایق - واجب التذکار
|| آکلمغه کرکلو .*T.* شایان یاد - یاد داشتنی .*P.* بالاستذکار
Chose mémorable شایان یاد وتذکار اوله‌جق شئ journée
واقعهٔ واجب التذکار fait لایق یاد واستذکار اولان یوم
évènement شایان ذکر ابدی siége حادثهٔ واجب التذکار
شایان ذکر مستدیم Paroles mémorables اوله‌جق محاصره
شایان Il n'a rien fait de mémorable اوله‌جق اقوال وکلمات
یاد اوله‌جق بر ایش ایتدیکی یوقدر

MENAÇANT. Qui menace *A.* منذر - مهدد .*P.* زنهار فرما -
چهرهٔ Visage, air menaçant || قورقودیجی .*T.* تهدید آمیز
انذار Paroles menaçantes تهدید آمیز وسیمای تهدید نما
انظار Regards, gestes menaçants وتهدیدی حاوی کلمات
تهدید آمیز وانذار وتهدیدی مشعر اشارتلر User de termes
menaçants تعبیرات تهدید آمیز قوللنمق

On dit, J'entrevois, j'aperçois un avenir menaçant, pour dire, un avenir qui fait craindre des malheurs مستقبلات هائله
بصر بصیرتمه مستقبلات هایله رؤیت اولنور - استدلال ایده‌رم

MENACE. Signe extérieur par lequel on fait craindre à quelqu'un le mal qu'on veut lui faire *A.* وعید .pl وعیدات -
|| Grande قورقتمه .*T.* زنهار فرمایی .*P.* تهدیدات .pl تهدید
menace تهدید عظیم terrible وعید هزل انگیز horrible تهدید
بر کمسنه‌نک User de menaces envers quelqu'un دهشت فرما
حقنه معاملات تهدید آمیز قوللنمق Il méprise cette menace
بو کونه تهدیدی استحقار ایدر Pense-t-il m'épouvanter avec
ses menaces? ایتدیکی وعیدات ایله بکا ایراث خوف
ودهشت ایده‌جکنیمی ظن ایدر Écrire des lettres remplies
de menaces تعبیرات تهدید آمیز ایله تحریر مکاتیب
عقیب تهدیده L'effet a suivi de près la menace ایتمک
اثری دخی ظهور ایلدی

MENACER. Faire des menaces *A.* تهدید - ایعاد - انذار -
|| Il m'est venu قورقتمق .*T.* زنهاریدن .*P.* ارعاد - اخافة
menacer خانه‌مه کلوب بنی تهدید وانذاره ابتدار ایلدی
Menacer quelqu'un de l'oeil بر کمسنه‌یی باقش ایله تهدید
بر کمسنه الندہ‌کی عصا ایله Menacer avec la canne ایتمک
ارائهٔ دورباش تهدید ایله خوف ودهشته - تهدید ایتمک
دکنک ایله قورقتمق - دوشورمک

Il signifie figur., pronostiquer. Il ne se dit que de ce qui est regardé comme un mal || Nous sommes menacés d'un grand hiver
بر شتای شدیدک ظهوری وعیدیله مظهر خوف وخشیتز
استعداد La disposition de l'air nous menace d'un grand malheur
هوانک - هوا بر تندباد شدیدک ظهورینی ایعاد ایدر
استعدادینه کوره بر کسکین بوره‌نک ظهوری قورقیلور
Les divisions qui règnent dans ce pays, le menacent d'une guerre
sanglante بو دیارک اهالیسی بیننده درکار اولان شقاق

ونفاق بر محاربهٔ شدیده‌نک حدوثنی ایعاد ایدر بر کیفیتدر
— Dans ce sens, on dit aussi, qu'un courtisan est menacé d'une disgrâce prochaine ندمای پادشاهیدن فلان کشی قریبا دوچار مغضوبیت اوله‌جغی خوفی وار در qu'un homme est menacé d'apoplexie فلان کشی نزول علتنه اوغرایه‌جغی خوفی وار در qu'un bâtiment menace ruine فلان بنا گرفتار انهدام وخرابیت اوله‌جغی خوفی وار در

قورقوسی - انهدام وخرابیت اوله‌جغی خوفی وار در

MENACÉ. *A.* منذر - مهدد *P.* ترسانیده *T.* قورقودلمش

MÉNAGE. Gouvernement domestique, et tout ce qui concerne l'entretien d'une famille *A.* ادارة البیت - تدبیر المنزل - امور بیتیّة *P.* او - او جویرمسی *T.* ساز وسامان خانه || C'est un ménage bien réglé فلانک امور بیتیّه‌سی ایشلری مضبوط ومنتظمدر Il conduit bien son ménage عاقلانه تدبیر امور بیتیّه‌سنده حسن اداره‌سی وار در Il faut régler votre ménage امور بیتیّه‌کی حسن رابطه‌یه وضع ایدر منزل ایدر C'est un vrai gouffre que le ménage تدبیر منزل ایتملوسک فی نفس الامر بر دریای نا قعر یابدر Il faut bien des choses en ménage ادارهٔ بیت اسباب کثیره‌یه محتاجدر Ménage de ville تدبیر منزل حضری de campagne تدبیر منزلده هر شیٔ منزل بدوی Tout sert en ménage امور بیتی بالاشتراک لازمدر Ils tiennent leur ménage ensemble ادارهٔ بیت بینلرنده مشترکدر - اداره ایدرلر

On dit de deux époux, qu'ils font bon ménage, pour dire, qu'ils vivent en bonne intelligence *A.* معاشرة بالرفاء والالتئام *P.* ایو کچنمک *T.* حسن زندگانی کردن ou qu'ils font mauvais ménage *A.* سوء المعاشرة والامتزاج *P.* بد زندگانی *T.* فنا کچنمک - ایو کچنمامک کردن || Depuis leur mariage, ils font bon ménage وقت تزوّجلرندنبرو بالرفاء والالتئام تزوّجلری وقتندنبرو حسن زندگانی - معاشرت ایدرلر اوزره درلر

Il signifie aussi, épargne, économie dans l'administration de son bien *A.* اداره‌لک *T.* خانه داری *P.* تصرّف - ادارة || Il entend bien le ménage فنّ اداره وتصرّفده وقوف تامّی قواعد اداره وتصرّفده غایت وار در Il vit avec grand ménage مرتبه رعایت ایده‌رک کچینور

Il se dit aussi, de toutes les personnes dont une famille est composée *A.* اهل وعیال || Il y a trois ou quatre ménages logés dans cette maison بو خانه‌ده اوچ درت اهل وعیال صاحبلری

اقامت ایدر

MÉNAGEMENT. Circonspection, égards, retenue *A.* معاملهٔ اصول ایله قوللانمه *T.* پرهیزکاری *P.* ادارة بالحزامة - بالاحتیاط کوزه‌درک قوللانمه - || Il est d'une humeur fâcheuse, il faut avoir de grands ménagemens pour lui عصوب مشرب بر آدم تیز - اولمغله کندوسیله معامله‌ده زیاده احتیاط لازمدر مشرب بر آدم اولمغله بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاجدر Cette affaire est délicate, il faut s'y conduire avec beaucoup de ménagement نازک بر ماده اولمغله احتیاط ایله اداره اولنملو در C'est une santé délicate qui demande beaucoup de ménagement بغایت اصول ایله قوللانلمغه محتاج بر مزاج لطیفدر

On dit, Le ménagement des esprits, pour dire, l'art de les manier اذهان ناسک امر اداره‌سی

MÉNAGER. User d'économie dans l'administration de son bien *A.* ادارة - تصرّف *P.* اداره کردن *T.* اداره‌لو قوللنمق - ایرادینی بر اسرکیه‌رک قوللنمق || Il ménage bien son revenu وجه احسن اداره ایدر Il ménage tout ce qu'il peut dans sa maison خانه‌سنده الندن کلدیکی مرتبه‌ده اداره وتصرّف ایدر Je vous laisse ma bourse, ménagez-la bien اشته اقچه‌می یدکه تسلیم ایده‌رم بر کوزلجه اداره‌سنه باق — On dit aussi, Ménager un terrain, une étoffe, pour dire, les employer si bien, qu'il n'y ait rien de perdu عرصه‌یی وثوبی مدبرانه قوللنمق — Et figur. Ménager ses forces, sa santé, ses amis, son crédit, pour dire, les employer avec prudence et circonspection قوای بدنیّه‌سنی وصحت وجودینی ودوستان واحبّاسنی وعرض وناموسنی عاقلانه وحازمانه قوللنمق — Et ménager des troupes, pour dire, prendre garde de ne les pas fatiguer inutilement صیانت ایتمک - عسکری اسرکیه‌رک قوللنمق Ménager ses chevaux صیانت - آتلرینی اسرکیه‌رک قوللنمق ایتمک

Ménager les intérêts de quelqu'un, signifie, avoir soin de les conserver *A.* صیانت - حفظ *P.* پاس داشتن *T.* قوریمق اسرکمک - صاقندرمق - || Il ménage les intérêts de tous ses amis بالجمله اصدقا واحبّاسنک امورینی محافظه وصیانت ایدر

Ménager quelqu'un. Prendre garde à ne rien faire dont il puisse s'offenser *A.* مدارات *P.* مدارا *T.* مدارا || C'est un homme qu'il faut ménager مدارا ایله معامله اولنه‌جق آدمدر

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامكه بو وجهله معامله ايدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر

On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* صنّة الكلام *P.* سخنرا دريغ كردن *T.* لاقوردىيى اسركمك Et ménager les termes, pour dire, parler avec une grande circonspection بالموازنه ـ الفاظ وكلماتى بالملاحظه صرف ايتمك

— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du temps وقتنى ـ نقد وقتنى لايقى اوزره صرف ايتمك ou pour dire, prendre son temps bien à propos بيهوده يره صرف ايتمامك ـ وقت مناسبى بولمق — On dit aussi, Ménager l'occasion فرصتى ـ وقت فرصتى حكيمانه قوللنمق قاچرمامق ـ فوت ايتمامك

Ménager, signifie aussi, procurer *A.* تهيئة ـ استحصار الاسباب || تحصيل ايتدرمك ـ آليويرمك *T.* تدارك كردانيدن *P.* Ménager une entrevue بر ملاقات تحصيل ايتدرمك Je lui ai ménagé une pension فلانه بر معاش آليويردم

Et conduire avec adresse *A.* ادارة بحسن التدبير *P.* بحسن تدبير پرداختن *T.* حسن اداره ايله اويدرمق || Ménager un accommodement اوزلاشمه‌نك صورتنى حسن تدبير ايله Il ménagera bien toutes choses هر شيئى حسن تدبير ايله اويدرمق J'ai ménagé son esprit de telle sorte que... عقلنى حسن تدبير ايله شو منوال اوزره اويدردمكه... Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسى حسن تدبير ايله كركى كبى اويدرر Ménager l'esprit d'un juge قاضينك عقلنى حسن تدبير ايله اداره ايتمك.

Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس ـ وقاية النفس *P.* خودرا نگه داشتن *T.* كندويى قوريمق || Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زياده دقت ايدر Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne vous ménagez, vous retomberez هنوز برو تام تحصيل ايده‌مديككدن كندوكى قوريميه‌جق اولور ايسه‌ك علتك نكس ايدر

Et se conduire bien *A.* حسن الامتزاج ـ حسن المعاملة بالمجاملة ـ حسن المؤالفة *P.* خوش مزاجگيرانه آميزش كردن *T.* عامّه ايله كچنمك || Il se ménage bien avec tout le monde هر كس ايله حسن امتزاج ومؤالفت ـ حسن امتزاج ايدر — On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires ايكى مخالف طرف ايله مزاجگيرانه معامله ايتمك ـ ايدر

— Et se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière à ne pas le choquer بر كمسنه‌نك حقنه مدارا ايله معامله ايتمك — Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un بر كمسنه‌نك حقنه مداراىيى موجب اولەجق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie *A.* مدبّر الامور المنزل ـ مدير ـ متصرّف *P.* خانه دار *T.* اداره‌لو ـ اوى باقوب اداره ايدن || Les jeunes gens ne sont guère ménagers حديث السنّ اولنلر تدبير امور منزله مقتدر دكلدرلر C'est un homme fort ménager بغايت مدبر آدمدر — On appelle Ménagère, une femme qui a soin du ménage de quelqu'un *A.* مديرة المنزل *P.* زن كدبانو *T.* كهيه ـ اداره‌لو قادين — On dit, qu'un homme est bon ménager du temps, pour dire, qu'il l'emploie utilement بر آدمدر ـ وقتنى مديرانه قوللنور وقتنى عبث يره صرف ايتمز

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité, différents animaux *A.* بيت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.* آرسلانخانه || La ménagerie de Versailles ورساليا آرسلانخانه‌سى

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* سائل ـ جرّار *P.* دريوزه‌گر ـ ساسى ـ خچگول ـ تلنگى *T.* دلنجى || Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنده نظامات وار در Hôpital pour renfermer les mendians سائللره مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.* سؤال ـ سائليت ـ جرّ *P.* دريوزه ـ دروازه ـ تلنه ـ تلنگ *T.* دلنجيلك || Il est réduit à la mendicité حال جرّ وسؤاله رسيده اولمشدر Ordonnance contre la mendicité حال سائليتك منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* سؤال ـ استكفاف ـ مدّ الايادى السؤال *P.* دريوزه كردن ـ دروازه كردن ـ تلنه *T.* دلنمك || Il est réduit à mendier مدّ ايادئ جرّ آوردن Mendier son pain تدارك قوت لا يموت ايچون سؤال واستكفاف ايتمك sa vie بر كمسنه وسؤاله محتاج اولدى كفاف نفسنى تدارك ايچون جرّ وسؤال ايتمك Aller mendier de porte en porte دور ابواب ايله سؤال واستكفاف ايتمك ـ قپودن قپويه دلنجيلك ايتمك

Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse || Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتيله توصيه نامه‌لر طلب ايتمك Il va mendier les suffrages des uns et des autres زيد وعمروك رأينى جرّ وسؤال صورتيله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire *A.* دسیسة pl. دسایس - تلبیس pl. تلبیسات *P.* تلبیسلك - دكبازلق *T.* وضع شتركربه - فند || Menée sourde اوستی اورتیلو - دسیسهٔ سر پوشیده - دسیسهٔ مكتومه dangereuse دسیسهٔ منتجة الخطر دكبازلق Faire des menées ارتكاب دسایس وتلبیسات ایتمك J'ai découvert ses menées دسیسه‌سنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire *A.* اسرا - ایصال *P.* روانیدن - رسانیدن *T.* یولی كوتورمك || Vous savez le chemin, menez-nous بزی كوتور - بیلورسك بزی ایصال ایله Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدما اول طرفه كتدیككك یوغیسه سنی ایصال ایده‌رم Le précepteur qui le menait au collège فلانی مكتبه كوتورن معلم Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب كوتورمك Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان - بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit *A.* تسییر - سوق *P.* راندن *T.* یورتدرمك - سورمك - كوتورمك - ایلتمك || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمك On le menait au supplice محل سیاسته كوتوررلر ایدی Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا شو ادملری نه طرفه ایتمك Où menez-vous ces gens-là كوتوررسك - Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر اداره‌سنده اولان جنكه سوق عسكری سوق ایدر Mener des gens à la guerre یورویشه سوق وتسییر نفرات ایتمك Mener à l'assaut یورویشه سورمك - ایتمك - On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسكری مذبحه‌یه كوتورمك - Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه قیره سورمك - سوق ایتمك Mener paître des vaches بقراتی اینكلری اوتلاغه كوتورمك - مرعایه سوق ایتمك Mener les chevaux à l'abreuvoir آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمك - Mener un cheval en main آته قیادت ایتمك صوادده دوتورمك آتی الده - آتی یدمك - آتی قیادت طریقیله كوتورمك - یدك چكدرك كوتورمك - Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمك J'ai un cocher qui mène bien عربه‌یی ایو سوق ایدر بر عربه‌جم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوك آیاق اولملوسك - Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوك آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربه‌یه شوقدر رأس باركیری همعنان اولدرق قوشدرمق - متساوی الاقدام اولدرق - صف واحد اوزره قوشدرمق

Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیده‌نك جمله‌سنی سلك واحد اوزره متساوی الاقدام اولدرق - یورتدرمك

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires ماهرانه - كشتیٔ امورینی ماهرانه اداره ایتمك یورتدرمك

MENER, signifie aussi, voiturer *A.* تسبیل - نقل *P.* روانیدن *T.* كوندرمك || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل وتسبیل ایتمك des marchandises à la foire پنایره مال نقل وتسبیل ایتمك du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل ایتدرمك

Et se faire accompagner de ... ou par ... *A.* استصحاب *P.* معیتنه - برابر كوتورمك *T.* با خود آوردن - برابر آوردن معیتنه وافرادم استصحاب Il mène bien des gens || كوتورمك خلقك جمله‌سنی معیتنه Il mena tout le monde avec lui ایدر كوتوردی

Et introduire, donner accès *A.* ایصال عند فلان - بال فلان *P.* سوق فی ملاقات فلان - فی حضور فلان || بر كمسنه‌نك یاننه كوتورمك *T.* كس اوردن ی فلان وكیلك یاننه كوتور moi chez ce ministre ی اغاسنك یاننه كوتوردی mena chez son maître كوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien *A.* منتج دكلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa faire tout ce qu'on veut *A.* صرف الارادة تیار كسی بر وفق دلخواه تافتن نی استدیكی كبی چویرمك عقلنی دیلدیكی طرفه چكمك طرفه صرف وتجریر ایدر Il mène ce peuple-là à sa

Puisqu'il en use ainsi, on ne le ménagera point مادامكه بو
وجهله معامله ايدر حقنه مدارا اولنمق عبثدر
On dit, Ménager ses paroles, pour dire, parler peu *A.* ضنة
لاقردىيى اسركمك *T.* سخنرا دريغ كردن *P.* الكلام Et
ménager les termes, pour dire, parler avec une grande cir-
conspection بالموازنه ـ الفاظ وكلماتى بالملاحظه صرف ايتمك
— Et ménager son temps, pour dire, faire un bon emploi du
temps وقتنى ـ نقد وقتى لايقى اوزره صرف ايتمك
بيهوده يره صرف ايتمامك ou pour dire, prendre son
temps bien à propos وقت مناسبى بولمق ـ On dit aussi,
Ménager l'occasion فرصتى ـ وقت فرصتى حكيمانه قوللنمق
قاچرمامق ـ فوت ايتمامك

Ménager, signifie aussi, procurer *A.* تهيئة ـ استحصار الاسباب
|| تحصيل ايتدرمك ـ آليويرمك *T.* تدارك كردانيدن *P.*
Ménager une entrevue بر ملاقات تحصيل ايتدرمك Je lui
ai ménagé une pension فلانه بر معاش آليويردم
Et conduire avec adresse *A.* بحسن التدبير *P.* اداره بحسن
Ménager || حسن اداره ايله اويدرمق *T.* تدبير پرداختن
un accommodement اوزلاشمه‌نك صورتنى حسن تدبير ايله
Il ménagera bien toutes choses هر شيئى حسن تدبير اويدرمق
J'ai ménagé son esprit de telle sorte ايله اداره ايده‌جكدر
que... عقلنى حسن تدبير ايله شو منوال اوزره اويدردمكه...
Il ménage si bien l'esprit du peuple اذهان ناسى حسن تدبير
Ménager l'esprit d'un juge قاضينك ايله كركى كبى اويدرر
عقلنى حسن تدبير ايله اداره ايتمك

Se ménager. Avoir soin de sa personne *A.* محافظة النفس
كندويى قوريمق *T.* خودرا نگه داشتن *P.* وقاية النفس ـ
|| Cet homme se ménage beaucoup بو آدم محافظهٔ نفسه زياده
Vous n'êtes pas encore bien guéri, et si vous ne دقت ايدر
vous ménagez, vous retomberez هنوز بروتام تحصيل ايده‌مديككدن
كندوكى قوريميه‌جق اولور ايسه‌ك علتك نكس ايدر
Et se conduire bien *A.* معاملة بالمجاملة ـ حسن الامتزاج
خوش *T.* مزاجگيرانه آميزش كردن *P.* حسن المؤالفة ـ
|| Il se ménage bien avec tout le monde كچنمك عامّه ايله
هر كس ايله حسن امتزاج وموالفت ـ حسن امتزاج ايدر
— On dit aussi, Se ménager entre deux partis contraires ايدر
Et ـ ايكى مخالف طرف ايله مزاجگيرانه معامله ايتمك
se ménager avec quelqu'un, pour dire, se conduire de manière
à ne pas le choquer بر كمسنه‌نك حقنه مدارا ايله معامله
بر ـ ايتمك — Et n'avoir rien à ménager avec quelqu'un
كمسنه‌نك حقنه مدارايى موجب اوله‌جق حالت اولمامق

MÉNAGER. Qui entend bien le ménage, l'épargne, l'économie
A. مدبّر الامور المنزل ـ مدير ـ متصرّف *P.* خانه دار *T.*
Les jeunes gens ne sont || اداره‌لو ـ اوى باقوب اداره ايدن
guère ménagers حديث السنّ اولنلر تدبير امور منزله مقتدر
C'est un homme fort ménager دكلدرلر ـ بغايت مدبر آدمدر
— On appelle Ménagère, une femme qui a soin du mé- اداره‌لو ـ
nage de quelqu'un *A.* مديرة المنزل *P.* زن لالا سرا *T.* كهيه
— On dit, qu'un homme est bon ménager du temps, قادين ـ
pour dire, qu'il l'emploie utilement وقتنى مديرانه قوللنور بر
وقتنى عبث يره صرف ايتمز ـ آدمدر

MÉNAGERIE. Bâtiment où l'on entretient, pour la curiosité,
différents animaux *A.* بيت السباع *P.* خانهٔ دد ودام *T.*
La ménagerie de Versailles || آرسلانخانه ورساليا آرسلانخانه‌سى

MENDIANT. Celui qui fait profession de mendier *A.* سائل ـ
|| دلنجى *T.* تلنگى ـ خچگول ـ ساسى ـ دريوزه‌گر *P.* جرّار
Il y a des ordonnances contre les mendians سائللر حقنده
Hôpital pour renfermer les mendians نظامات وار در سائللره
مخصوص عمارت

MENDICITÉ. État d'indigence où l'on est réduit à mendier *A.*
تلنگ ـ تلنه ـ دروازه ـ دريوزه *P.* جرّ ـ سائليت ـ سؤال
T. حال جرّ وسؤاله Il est réduit à la mendicité || دلنجيلك
Ordonnance contre la mendicité رسيده اولمشدر حال سائليتك
منعنه دائر اولان فرمان

MENDIER. Demander l'aumône *A.* مدّ ـ استكفاف ـ سؤال
تلنه ـ دروازه كردن ـ دريوزه كردن *P.* الايادى السؤال
مدّ ايادئ جرّ Il est réduit à mendier || دلنمك *T.* آوردن
Mendier son pain تدارك قوت لا وسؤاله محتاج اولدى
sa vie بر كمسنه يموت ايچون سؤال واستكفاف ايتمك
Aller كفاف نفسنى تدارك ايچون جرّ وسؤال ايتمك
mendier de porte en porte دور ابواب ايله سؤال واستكفاف
قپودن قپويه دلنجيلك ايتمك ـ ايتمك
Il signifie aussi, rechercher avec empressement et bassesse ||
Mendier des lettres de recommandation جرّ وسؤال صورتيله
Il va mendier les suffrages des توصيه نامه‌لر طلب ايتمك
uns et des autres زيد وعمروك رأيينى جرّ وسؤال صورتيله

دیلمکده در

MENÉE. Secrète et mauvaise pratique pour faire réussir une affaire A. دسيسة pl. دسايس - تلبيس pl. تلبيسات P. وضع شترکربه - فند T. تلبيسلك - دکبازلق || Menée sourde اوستی اورتیلو - دسیسهٔ سر پوشیده - دسیسهٔ مکتومه دکبازلق dangereuse دسیسهٔ منتجة الخطر Faire des menées ارتکاب دسایس وتلبیسات ایتمک J'ai découvert ses menées دسیسه‌سنی خارجه اخراج ایلدم

MENER. Conduire A. ایصال - اسرا P. رسانیدن - روانیدن T. کوتورمک || Vous savez le chemin, menez-nous یولی بیلورسک بزی ایصال ایله - بزی کوتور Si vous n'y avez jamais été, je vous y menerai مقدما اول طرفه کتدیکک یوغیسه سنی ایصال ایده‌رم Le précepteur qui le menait au collége فلانی مکتبه کوتورن معلم Mener une femme par la main بر خاتونی الندن طوتوب کوتورمک Ce chemin mène en tel endroit بو یول فلان - بو طریق فلان طرفه موصلدر طرفه وارر

Et conduire par force en quelque endroit A. تسییر - سوق P. راندن T. ایلتمک - کوتورمک - سورمک - یورتدرمک || Mener en prison محبسه سوق وتسییر ایتمک On le menait au supplice محل سیاسته کوتوررلر ایدی Mener des captifs en triomphe اسرایی ترتیب آلای غزا ایله سوق واسرا شو آدملری نه طرفه ایتمک Où menez-vous ces gens-là کوتوررسک - Il se dit aussi en parlant des troupes || Le capitaine mène sa compagnie یوز باشی زیر اداره‌سنده اولان جنکه سوق Mener des gens à la guerre عسکری سوق ایدر یورویشه سوق وتسییر Mener à l'assaut نفرات ایتمک یورویشه سورمک - ایتمک - On dit figur. Mener des troupes à la boucherie عسکری مذبحه‌یه کوتورمک - Il se dit aussi des animaux || Mener les bêtes aux champs حیواناتی صحرایه بقراتی قیره سورمک - سوق ایتمک Mener paître des vaches اینکلری اوتلاغه کوتورمک - مرعایه سوق ایتمک Mener les chevaux à l'abreuvoir آتلری مسقایه سوق وتسییر ایتمک - آته قیادت ایتمک Mener un cheval en main صواده دوتورمک - آتی الده - آتی یدمک - آتی قیادت طریقیله کوتورمک - یدک چکه‌رک کوتورمک - Et des voitures, des bateaux, etc. || Mener un carrosse هنطوی تسییر ایتمک J'ai un cocher qui mène bien عربه‌یی ایو سوق ایدر بر عربه‌جیم وار در

On dit aussi figur. C'est à vous de mener le branle, pour dire, c'est à vous de mettre les autres en train سن اوک آیاق اولملوسک - Et dans le même sens, C'est lui qui mène les autres سائرلره اوک آیاق اولان فلاندر

On dit, Mener de front tant de chevaux attelés sur la même ligne عربه‌یه شو قدر راس بارکیری همعنان اولەرق قوشدرمق - متساوی الاقدام اولەرق - صف واحد اوزره قوشدرمق

Et figur. Mener de front plusieurs affaires que l'on conduit à la fois امور عدیده‌نك جمله‌سنی سلك واحد اوزره متساوی الاقدام اولەرق - یورتدرمك

On dit figur. Mener bien sa barque, pour dire, conduire bien ses affaires ماهرانه - کشتیٔ اموربنی ماهرانه اداره ایتمک یورتدرمک

MENER, signifie aussi, voiturer A. نقل - تسبیل P. روانیدن T. کوندرمک || Mener du blé au marché بازاره حنطه نقل وتسبیل ایتمک des marchandises à la foire پنایره مال نقل وتسبیل ایتمک du bois par bateau قایق ایله اوطون نقل ایتدرمک

Et se faire accompagner de ... ou par ... A. استصحاب P. معیّته - برابر کوتورمک T. با خود آوردن - برابر آوردن معیّتنه وافرادم استصحاب || کوتورمک Il mène bien des gens خلقک جمله‌سنی معیّتنه ایدر Il mena tout le monde avec lui کوتوردی

Et introduire, donner accès A. ایصال - ایصال عند فلان نزد فلان P. سوق فی ملاقات فلان - فی حضور فلان T. کس آوردن || بر کمسنه‌نك یاننه کوتورمک Menez-moi chez ce ministre بنی فلان وکیلك یاننه کوتور Il nous mena chez son maître آغاسیله - بزی آغاسنك یاننه کوتوردی کوروشدردی

On dit figur., Cela ne mène à rien A. هیچ بر شیئی منتج دکلدر

MENER quelqu'un, signifie figur., diriger sa conduite, lui faire faire tout ce qu'on veut A. تجریر العقل - صرف الارادة P. بر کمسنه T. زمام اختیار کسی بر وفق دلخواه تافتن آخرك - فلانك عقلنی استدیکی کبی چویرمك - عقلنی دیلدیکی طرفه چکمك || Il le mène comme il veut فلانك عقلنی دیلدیکی طرفه صرف وتجریر ایدر Il mène ce peuple-là à sa fantaisie اول خلقك عقلنی

رأى خودنجه استديكى - كيف ما يشاء صرف وتحرير ايدر
Il va comme on le mène دلخواهى اوزره چويرر - طرفه چكر
جويردكلرى طرفه - چكدكلرى طرفه كيدر L'ambition, l'intérêt le mène
زمام اختيارينى جرّ وصرف ايدن حرص نام
قايد فكر وخيالى حرص - وشان ومصلحت مخصوصه در
Se laisser mener par ... - شان واقبال ومنفعت مخصوصه در
A. تسليم زمام اختيار بدست .P انقياد - استجرار النفس
T. چكدكلرى يره كتمك || C'est un pauvre homme, il se laisse mener par un tel فلان
فلانه استجرار نفس ايدر بر بيچاره
عنان اختيارينى فلانك يدينه تسليم ايدر بر عاجز - در
- آخرك النه تسليم زمام انقياد ايدر عجزه‌دندر - بى نوا در
On dit aussi, il se laisse mener par le nez بورنندن چكيلور
بر آدمدر

On dit proverb. Mener quelqu'un à la baguette, pour dire, le traiter avec hauteur, lui faire faire par autorité tout ce qu'on veut بر كمسنه‌يى باشنه حوالهٔ دورباش عنف وشدّت ايله
- بر كمسنه‌نك باشنى قاقرق قوللنمق - قوللنمق Et mener doucement un homme, un esprit, pour dire, le conduire avec ménagement بر كمسنه‌يى رفق وملايمت ايله قوللنمق

Mener, se dit aussi figur. des choses, et signifie, en avoir le soin, la conduite A. ادارة .P كارسازى نمودن .T چويرمك
|| Mener la maison امور بيتى - قوناغى اداره ايتمك le négoce بر مصلحتى اداره une affaire امور تجارتى اداره ايتمك
بر مصلحتك مذاكره‌سنى اداره une négociation ايتمك
Qui est-ce qui mène cette affaire-là? بو ماده‌يى اداره ايتمك
ايدن كيمدر

On dit aussi, Mener une vie sainte, une vie honnête, une vie scandaleuse عيش عزيز ومبارك ايله تعيّش ايتمك
وعفاف حال ايله كچنمك وعيش موجب الريبه ايله
تعيّش ايتمك

Il signifie aussi, amuser par de belles paroles A. تسويف
ببوك ومكر وقت .P مماطلة بسوف وعسى - بليت ولعلّ
بوكون يارين .T بامروز وفردا پس انداختن - گذرانيدن
- ليت ولعل ايله وقت كچورمك - ديبه‌رك صاومق
|| Il y a un an que vous me menez sans que je voie aucun effet de vos promesses ليت ولعلّ ايله اميده دوشورمك
بر ييلدنبرو ايتديككك مواعيدك بر درلو اثرينى كوره‌ميوب
Il le mène de jour en jour بنى ليت ولعلّ ايله صاوارسك
Il le menait avec de belles paroles فلانى امروز وفردا ديبه‌رك صاوار
كلمات فرح آميز ايله فلانى صاومقدن خالى دكل
كلمات دلفريب ايله تسويفدن - ايدى

MENEUR. Celui qui conduit une dame par la main A. قايد
P. آرنده .T كوتوريجى - يديجى

Meneurs d'ours. Ceux qui mènent des ours dans les rues, et leur font faire des tours, pour amuser le peuple A. ملعّب
الدباب .P بازندهٔ خرس .T آيوجى

MÉNINGE. T. d'Anat. Il se dit des membranes qui enveloppent le cerveau A. سمحاق - غشاء الدماغ .P پوست كاسهٔ سر
T. باش چناغنك زارى

MENOTTES. Lien de fer ou de corde que l'on met aux mains des gens dont on veut s'assurer A. قيد .pl قيود - غلّ الايادى
pl. اغلال الايادى .P كُنده - دست آهنه .T اله اوريلان دمور
- اللرينه وضع اغلال اولندى On lui a mis des menottes || طوقه
اللرينى اغلال ايله قيد وبند ايتمشلر در Ôtez les menottes à ce prisonnier بو اسيرك اللدن فك قيود ايله

MENSONGE. Discours avancé contre la vérité A. كذب pl.
اكاذيب .P دروغ .T يلان || Grand mensonge كذب عظيم
Dire un mensonge كذب ايتمك - ارتكاب كذب ايتمك - يلان سويلمك
Faire un mensonge خلق كذب ايتمك - بر يلان ياپمق
Ce livre est plein de mensonges اكاذيبدن عبارت بر كتابدر

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait sans vouloir nuire à personne T. ضررسز يلان

Figur. Erreur, vanité A. باطل .pl اباطيل - خيال باطل
pl. خيالات باطلة .P خيال بى اساس .T اصلسز شئ ||
Le monde n'est qu'illusion et que mensonge A. كلّ ما فى الكون
اوهام - بو دنيا خيالات باطله‌دن عبارتدر .T وهم او خيال
وظلالدن

MENSONGER. Faux, trompeur. Il ne se dit que des choses A. كاذب - خادع .P فريبنده - دروغ آميز - بى اصل .T
|| Histoire mensongère حكايهٔ كاذبه promesse وعد اصلى يوق
Discours mensonger مقالهٔ كاذبه Les plaisirs mensongers كاذب
- تبصبصات خادعه Caresses mensongères تنعمّات خادعه
نوازشهاى دروغ آميز - تلطيفات خدعه آميز

MENSTRUE. T. de Chimie. Liqueur propre à dissoudre A. ماء
محلّل .P آب گدازنده .T اريديجى صو || L'eau régale est la menstrue de l'or تيزاب صويى آلتونى محلّل بر صو در

MENSTRUEL. Qui a rapport aux règles des femmes *A.* حیضی || Le sang menstruel حیض قانی - دم حیض - دم حیضی Le flux سیلان حیض Les purgations menstruelles تطهیرات حیضیة

MENSTRUES. T. de Méd. Les purgations que les femmes ont tous les mois *A.* محیض - حیض *T.* قاریلردن - آی باشی آقان آی باشی قانی

MENTAL. On appelle Oraison mentale, celle qui se fait sans proférer aucune parole *A.* صلاة وجدانیة - Et restriction mentale, celle qu'on fait tacitement au-dedans de soi-même *A.* قید شرط وجدانی - وجدانی

MENTALEMENT. Par la seule pensée *A.* وجداناً || Les lois ne punissent pas ceux qui n'ont commis un crime que mentalement یالکز وجداناً ارتکاب جنایت ایتمش اولنلر حقلرینه حسب الشریعه حکم تأدیب جاری دکلدر

MENTERIE. Fausseté avancée dans le dessein de tromper *A.* کذب - مکذبة *pl.* مکاذب *P.* دروغ آمیز - سخن *T.* اصلی یوقدن سوز

MENTEUR. Qui ment *A.* کذّاب - مایین *P.* دروغگو - دروغی - *T.* دروغزن برکذّاب بی || C'est un hardi menteur یلانجی *T.* یلانجی یه Il faut qu'un menteur ait bonne mémoire ادبدر قوّت حافظه شرطدر

MENTHE. Plante *A.* نعناع *P.* پودنهٔ بوستانی *T.* نانه

MENTION. Commémoration *A.* ذکر *P.* یاد *T.* آکمه || Faire mention de quelqu'un بر کمسنه‌نک اسمنی ذکر ایتمک d'une chose بر شیئی ذکر ایتمک En faire mention honorable بر کمسنه‌نک ذکر جمیلنی ایتمک En faire mention dans un traité درون عهدنامه‌ده ذکر ایتمک Il n'a point été fait mention de lui dans cette affaire بو مادّه‌ده اسمی اصلا ذکر اولندیغی یوقدر - یاد اولندیغی یوقدر

MENTIONNER. Faire mention *A.* ذکر *P.* یاد کردن *T.* آکمق || Ce qui a été mentionné ci-dessus بالاده - بالاده ذکر اولنان بالاده ذکری سبق ایدن - مذکور

MENTIONNÉ. *A.* مذکور *P.* یاد کرده *T.* آکلمش

MENTIR. Dire pour vraie une chose qu'on sait être fausse *A.* کذب - مین *P.* دروغ گفتن - دروغ زدن *T.* یلان سویلمک - خلاف سویلمک || La loi de Dieu défend de mentir شریعت اللهده کذب ودروغ ممنوعدر Ne le croyez pas, il ment بی کلامنه اعتماد ایتمه یلان سویلر Il ment impudemment باک وپروا ارتکاب کذب ایدر - On dit, qu'on a fait mentir le proverbe, pour dire, qu'on a fait une chose contraire à un proverbe autorisé dans le public تکذیب مثل مشهوری ایتمشلر در - On dit adverbialement, Sans mentir, pour dire, en vérité *A.* لا خلاف *P.* بیخلاف *T.* خلاف دکل || Sans mentir, c'est un méchant homme خلاف دکل بر خبیث آدمدر

MENTON. La partie du visage qui est au dessous de la bouche *A.* ذقن *pl.* اذقان *P.* زنخ - زنخدان - کاچه *T.* اکک || Menton pointu اوجی سیوری اکک - ذقن طویل long اوزون اکک plat یصّی ذقن

MENTOR. Il se dit de celui qui sert de guide, de conseil et comme de gouverneur à quelqu'un *A.* مرشد *P.* لالا *T.* لالا || Il aurait besoin d'un mentor بر مرشده محتاج اوله‌جقدر

MENU. Qui n'est pas gros *A.* رقیق *P.* باریک *T.* اینجه Et qui n'est pas grossier *A.* دقیق - صغیر *P.* خرد - خرده *T.* اوفاق || Homme menu باریک بدن - رقیق البدن آدم اینجه - عصای رقیق Bâton menu چلیمی اینجه آدم - آدم - حبل رقیق corde menue دقاق الاخشاب bois چیبوق مطر خرده خطّ - خطّ دقیق écriture اینجه ایپ pluie چیسنتی یغمور - اینجه یغمور - باران خرده - رهمة - دقیق Menue dragée اوفاق صاچمه - De la menue monnaie *A.* دراهم دقیقة - دقاق الدراهم *P.* درهم خرد *T.* اوفاق اقچه - Menu plomb, celui dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جلاهق دقیق *P.* بندق خرد - مهرهٔ خرده *T.* صاچمه - Figur. || La menue dépense de la maison revient d'ordinaire à tant قوناغک اوفاق خرده - تفک مصرفلری عادتا شو مقداره بالغ اولور - مصارف خرد - دقاق المصارف Menus frais مصرفلری مبالغ قلیله - مبالغ جزئیه Menues sommes اوفاق مصرفلر - رعاع الناس *A.* On appelle, Le menu peuple, le bas peuple سفلة الناس - ادانی الناس *P.* فرومایگان ناس *T.* خذله مقوله‌سی خلق

Et menus plaisirs, certaines dépenses qui n'entrent pas dans la dépense ordinaire de la maison du roi *T.* جیب همایون || Trésorier des menus plaisirs جیب همایون اموالی مصارفی خزینه داری - Il se dit aussi en parlant des particuliers *T.* جیب خرجلغی || Cet enfant a tant pour ses menus plaisirs بو طفله جیب خرجلغی اولدرق شو قدر ویریلور

Et menus suffrages, des petits profits qui sont attachés à une charge *A.* عواید متفرّقة *P.* عواید پراکنده *T.* اوفاق تفک || Il tire tant de sa charge avec les menus suffrages عوایدلر منصبک ایرادندن اوفاق تفک عوایدلریله معاً شومقدار پراکنده عواید ایله معاً - اقچه حاصل اولور

Et menus droits, les extrémités d'un animal, dont on fait certains ragoûts *A.* p. جزارات *T.* سقاط

On dit, Compter par le menu, pour dire, avec un grand détail *A.* مداقّة *P.* در حساب خردهکاری کردن *T.* اینجهدن اینجهدن اینجهیه حساب ایتمک - اینجهیه حساب کورمک

MENU, adv. En fort petits morceaux *A.* فتیتاً *P.* ریزه ریزه *T.* اوفاق اوفاق || Je le hacherai menu comme chair à pâté قیمه کبی اوفاق اوفاق طوغرایجغم

MENUAILLE. Il se dit d'une grande quantité de petits poissons *A.* جمّ البلم *P.* گروه خرده ماهی *T.* اوفاق بالق بلوکی

MENUISERIE. L'art du menuisier *A.* فنّ البرّاء *P.* تراشگری *T.* طوغرامهجیاق || Ouvrage de menuiserie طوغرامهجی چوب ایشی

MENUISIER. Artisan qui travaille en bois pour les menus ouvrages *A.* برّاء *P.* تراشگر چوب *T.* طوغرامهجی || Garçon menuisier طوغرامهجی اوشاغی

MÉPHITIQUE. Qui a une qualité malfaisante *A.* وخیم *P.* کوتو *T.* وخامترسان || Vapeur méphitique بخار وخیم

MÉPHITISME. Qualité méphitique *A.* وخامت *P.* بدی *T.* کوتولک

se MÉPRENDRE. Se tromper *A.* غلط - سهو *P.* خطا کردن *T.* یاکلمق - یاکلش وارمق || Je ne me suis jamais mépris au jugement que j'ai fait de cet homme شو آدمک حقنده اعتقادم وقتاً من الاوقات مقارن سهو وخطا اولمش دکلدر Je ne vous devais que cette somme, nous nous sommes mépris سکا دینم شو مقدار ایدی حسابمزده سهو وخطا ایتمشسز Je crains que vous vous ne mépreniez سهو وغلطه دوچار - یاکلشسک اولهجغندن خوف ایدهرم Vous vous êtes mépris یاکلش واردک

MÉPRIS. Sentiment par lequel on juge une personne indigne d'egard, d'estime *A.* تحقیر - حقارت - مهانت - هوان *P.* خواری *T.* آلچقلتمه || Mépris outrageant موجب خزی ورسوایی تحقیر insupportable تحقیر منتج الرذالة injurieux تحقیر اولهجق تحقیر عظیم دائرهٔ تحمّلدن خارج || Il l'a traité avec le dernier mépris فلانه تحقیر عظیم ایله معامله ایلدی Des paroles de mépris کلمات تحقیر آمیز اطوار Sensible au mépris تحقیر آمیزدن متأثر Avoir du mépris استحقار ایتمک Témoigner du mépris اظهار تحقیر ومهانت ایتمک souffrir تحمّل مهانت وحقارت ایتمک Tomber dans le mépris دوچار گرفتار خواری وهوان اولمق - ذل وحقارت اولمق Il a du mépris pour les choses qui méritent le plus de respect واجب الاحترام اولان شیلری تحقیر ایدر - استحقار ایدر Le mépris de la vie, de la mort استحقار عمر واستحقار موت des richesses استحقار مال وثروت des grandeurs استحقار اسباب مجد واقبال des honneurs استحقار اسباب رفعت ومنزلت - Il se dit au pluriel, des paroles et des actions de mépris *A.* pl. تحقیرات *P.* خواریها *T.* آلچقلتمهلر || Je ne suis pas fait pour souffrir vos mépris تحقیراتنی تحمّل ایدهجک اربابدن دکلم Les caresses et les mépris de la Cour دولتک تلطیفات وتحقیراتی

Au mépris. Au préjudice, sans avoir égard *A.* استحقاراً - من غیر حرمة *P.* بیحرمتی *T.* به اعتبار - صایمیهرق || Il a fait cela au mépris des lois بو فعلی شرع وقانونه اعتبار ایتمیهرک - شرع وقانونی استحقاراً ایشلدی Il a fait cela au mépris de sa parole ایشلدی وعده حرمت واعتبار ایتمیهرک شو ایشی ایتدی

MÉPRISABLE. Qui est digne de mépris *A.* واجب التحقیر - واجب التذلیل - محقّر - مهین *P.* شایان خواری - شایان استهانت *T.* آلچق || Qualités méprisables خصایل مهینه Homme méprisable واجب التحقیر بر آدم Il s'est rendu méprisable par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله بین الناس مهین ومحقّر اولدی Il n'est rien de plus méprisable que de flatter les méchants فسده واشراری تلطیف ایتمک قدر شایان حقارت اولهجق شی یوقدر Le monde estime bien des choses qui sont fort méprisables خلق غایت استحقار واستهانتی موجب اولهجق شیلره اعتبار ایده کلمشدر

MÉPRISANT. Qui marque du mépris *A.* مهین - محقِّر *P.* خوار بینا - تحقیر آمیز - آلود استهانت *T.* آلچقلدیجی || Des manières méprisantes اطوار تحقیر آمیز Un air méprisant سیمای تحقیر آمیز

MÉPRISE. Inadvertance, erreur de celui qui se méprend *A.* سهو - وهل *P.* كم دقتى *T.* ياكلش وارمه || Grande méprise grossière سهو غليظ - وهل عظيم Cela a été fait par méprise بو شئ سهواً ووهلاً واقع اولمشدر Il faut relire cet acte, de peur de méprise سهودن احترازاً بو سند تكرار قرائت اولنمق اقتضا ايدر

MÉPRISER. Avoir du mépris *A.* اهانة - استحقار - تحقير - استهانة *P.* بچشم خوارى ديدن - خوار وحقير شمردن *T.* آلچقلتمق - خوارسنمق - خوارلمق || C'est un homme qui méprise tout le monde عامه‌يى تحقير ايدر بر آدمدر Il méprise tout ce qui n'est pas lui نفسندن ماعداسنى استحقار ايدر بر آدمدر Il ne faut mépriser personne هيچ بر كمسنه‌يى - بر كمسنه‌نك حقنه تجويز تحقير ايتمك روا دكلدر - بر كمسنه‌يى عين تحقير ايله كورملو دكلدر Il ne faut pas mépriser les pauvres, les malheureux فقرا ومحتاجينى تحقير ايتمك جائز دكلدر Il méprise tous les conseils qu'on lui donne كندويه ويردكلرى نصيحتلرى استحقار ايدر Mépriser les richesses مال وثروتى استحقار ايتمك

MÉPRISÉ. *A.* محقر - مستهان - ذليل *P.* خوار - تحقير ديده *T.* آلچقلنمش - خوارلنمش

MER. L'amas des eaux qui environnent la terre *A.* بحر pl. بحار - داماه *P.* دريا *T.* دكز || La grande mer, ou la mer Océane *A.* بحر محيط - قاموس - اوقيانوس *T.* ديش دكز La mer Méditerranée *A.* بحر روم *T.* ايچ دكز La mer Pacifique بحر مطمئن La mer du Sud بحر جنوبى La mer Glaciale بحر منجمد La mer Égée اطه‌لر آره‌سى دكزى La mer Ionique بحر يونان - جزاير يونانيه دكزى La mer Noire بحر سياه - قره دكز La mer Blanche بحر سفيد - آقدكز La mer Adriatique وندیك كورفزى دكزى La mer Baltique بحر بالطق La mer Rouge *A.* بحر قلزم *T.* سويس دكزى La mer Caspienne *A.* بحر حزر La mer Morte *A.* بحر ميّت Mer navigable بحر سهل السير - بحر ممكن السير orageuse *A.* بحر جيّاش - بحر شديد الجيشان *T.* فورتنه‌سى چوق دكز irritée *A.* بحر هائج *P.* درياى خشمناك *T.* كورلده‌يجى دكز agitée *A.* بحر هيّاج - بحر شديد الهيجان *P.* درياى جوشان وخروشان calme *A.* بحر ساكن *P.* درياى آرميده *T.* ليمانلق دكز poissonneuse *A.* بحر كثير السمك *P.* درياى ماهى دار *T.* بالغى چوق دكز pleine d'écueils et de bancs *A.* بحر كثير الصخور والرمال *T.* شابلرى وقوملغى چوق دكز Le rivage de la mer *A.* ساحل البحر - سيف البحر *P.* لب دريا *T.* دكز ياليسى les côtes *A.* شواطى البحر *P.* كنارهاى دريا *T.* دريا كنارلرى les sables *A.* رمال البحر *P.* ريگستان دريا *T.* دكز قيبلرى - دكز قوملقلرى le sein بطن بحر - جوف بحر les flots, les vagues امواج دريا - دكز طالغه‌لرى Le flux et reflux de la mer جزر ومدّ دريا Aller sur mer, en mer درياده سير وسفر Monter sur mer دكزه چيقمق Faire voyage par mer بحراً سفر ايتمك Être en haute mer, en pleine mer دكز آچيغنده اولمق - انكينده اولمق Mettre un vaisseau en mer سفينه‌يى دكزه سوق وتسيير ايتمك Une armée de mer عسكر بحرى Cet État est puissant sur mer بو دولتك قوّت بحريه‌سى چوقدر Ce corsaire courait la mer avec tant de vaisseaux, infestait les mers فلان قورصان شو قدر سفينه ايله دريايه گشت وگذار ايده‌رك ايقاع مضارّ گوناگوندن خالى دكل ايدى Tenir la mer درياده مداومت ايتمك Nettoyer la mer de pirates روى دريايى ازباندید طايفه‌سندن تنقيه وتطهير ايتمك Couvrir la mer de vaisseaux روى دريايى كمى ايله قاپلمق Il est homme de mer ارباب بحردندر C'est un homme nourri, accoutumé à la mer درياده نشو ونما بولمش ودريا ايله اعتياد وموالفت ايتمش بر آدمدر

On dit, Mettre à la mer, pour dire, faire partir un vaisseau, une flotte سفينه‌يى ياخود دونانمايى دكزه چيقارمق - Et que la mer est basse en un endroit, pour dire, qu'il n'y a pas beaucoup d'eau دريا فلان محلده صيغدر || La mer est basse à cette côte, on n'y trouve que deux ou trois brasses d'eau بو ساحلده دريا صيغدر اوچ درت قولاجدن زياده صو يوقدر - Et qu'il est basse mer, pour dire, que la mer est vers la fin de son reflux جزر دريانك ختامى قريبدر

On appelle Pleine mer, Haute mer, la mer la plus éloignée des rivages *A.* لجّة البحر *T.* انكين - دكزك انكين يرى - دكز آچيغى

On dit figur. d'un gourmand, ou d'un homme avide de bien, que c'est un homme qui veut avaler la mer et les poissons دريا وما فيهايى يوتمق استر - دريا وما فيهايى يوتسه غنا كتورمز

On dit proverb., C'est porter l'eau à la mer, pour dire, c'est

porter une chose en un lieu où cette chose abonde دریایه صو

- On dit proverb. دریایه صو کتورمکدن فرقی یوقدر - کتورمکدر des petits secours qu'on porte où il en faudrait de très-grands, C'est une goutte d'eau jetée dans la mer *A.* کقطرة الماء بالنسبة دکزه بر طمله صو دوکمک کبیدر *T.* الی الدأما

MERCANTILE. Qui concerne le commerce *A.* متعلّق - تاجریّ بازرکانلغه متعلّق *T.* سوداگری *P.* بالتجارة || Contrat mercantile حرفت تاجریّه profession تجارته متعلّق مقاوله سندی esprit بازرکان عقلی - عقل تاجری

MERCANTILLE. Négoce de peu de valeur *A.* صیدلة *P.* پیلوری *T.* جرچیلک

MERCENAIRE. Il se dit du travail qui se fait seulement pour le gain et pour le salaire *A.* وابستهٔ مزد *P.* منوط بالاجرة اجرتلو *T.* اجرته باغلو - اجرتلو || Labeur, travail mercenaire اجرت ایله ایشلنان ایش - خدمت وزحمت - On dit, qu'un homme est mercenaire, pour dire, qu'on lui fait faire tout ce qu'on veut pour de l'argent *A.* عبید الاجرة *P.* مزد پرست *T.* نفسنی اقچهیه صاتر

On appelle, Troupes mercenaires, des troupes étrangères dont on achète le service *A.* لشکر بمزد گرفته *P.* عسکر مستکرا *T.* اجرتلو عسکر

Mercenaire, au substantif. Ouvrier qui travaille à la journée pour de l'argent *A.* اجیر *P.* مزدور *T.* کوندهلکجی || Il ne faut pas retenir le salaire du mercenaire اجیرک اجرتنی آلیقویمق جائز دکلدر

MERCENAIREMENT. D'une façon mercenaire *A.* بجعالة - باجرة *P.* بمزد *T.* اجرت ایله || Agir mercenairement اجرت ایله عامل اولمق

MERCERIE. Toutes sortes de marchandises dont les merciers ont droit de faire trafic *A.* تجارة الثیاب *P.* کالا فروشی *T.* قماشجیلک - On dit, Le corps de la mercerie, pour dire, le corps des merciers *A.* صنف الثّوابین *P* صنف کالا *T.* فروشان قماشجی اصنافی

MERCI. Miséricorde. Il ne se dit qu'en ces phrases : Crier, demander merci *A.* الامان *P.* زنهار خواستن *T.* امان دیو جاغرمق

On dit, Être à la merci de quelqu'un, pour dire, être à sa discrétion بر کمسنهنک ارادهسنه گردندادهٔ اختیار اولمق - غالبک مرحمتنه قالمق || Être à la merci du vainqueur - مرحمتنه قالمق - On dit aussi, qu'un berger a laissé ses brebis à la merci des loups فلان چوبان کندو قویونلرینی قوردلرک انصافنه حواله ایله براقدی qu'un homme a passé la nuit dans un bois à la merci des bêtes sauvages نفسنی وحوش وسباعک مرحمتنه حواله ایله کیجهیی اورمان ایچنده کچوردی Être à la merci des flots نفسنی امواج دریانک حکمنه براقمق

Grand merci, signifie, je vous rends grâce *A.* رضی الله *P.* عنک برخوردار باش *T.* برخوردار اول - برکات ویرسون الله سندن راضی اوله -

Dieu merci. *A.* الحمد لله - حمداً لله - شکراً لله *P.* خدارا *T.* شکر الله - اللهه شکر اولسون - شکر

MERCIER. Marchand qui vend en gros ou en détail toutes sortes de marchandises, et surtout de celles qui servent à l'habillement et à la parure *A.* ثوّاب - بیّاع الثیاب *P.* کالا *T.* قماشجی فروش

On appelle aussi Merciers, les porte-balles qui vont par les rues et qui vendent des menues marchandises *A.* معنک *P.* خرده فروش کوچه گرد *T.* بوغچهجی - آیاق بازرکانی

MERCREDI. Le quatrième jour de la semaine *A.* اربعاء pl. اربعات *P.* چهار شنبه *T.* چارشنبه

MERCURE. La planète la plus proche du soleil *A.* عطارد *P.* تیر || Mercure en conjonction قرانده اولان عطارد Mercure opposé à Saturne زحله ناظر اولان کوکب عطارد Les divers aspects de Mercure عطاردک صفایح مختلفهسی Mercure est en quadrature avec telle ou telle planète عطارد فلان سیّاره ایله تربیعده در

Mercure. Vif-argent *A.* زئبق *P.* سیماب - ژیوه *T.* جیوه || Frotter avec du mercure جیوه ایله اوغوشدرمق - On dit, Fixer le mercure, pour dire, l'unir de telle sorte avec un autre corps, qu'il ne puisse redevenir coulant *A.* تعقید الزئبق *P.* سیمابرا سخت کردن *T.* جیوهیی طوبلشدروب برلشدرمک || On n'a pas encore trouvé le moyen de fixer le mercure زئبقک تعقیدی فنّی هنوز بولنمامشدر

MERCURIEL. Qui contient du mercure *A.* مزئبق *P.* ژیوهدار *T.* جیوهلو || Onguent mercurial جیوهلو مرهم

MERCURIFICATION. L'opération par laquelle on tire le mer-

cure des métaux *A.* فنّ الاستخراج الزئبق

MERDE. Excrément *A.* غائط - رجيع *P.* گوه *T.* نجاست - بوق

MÈRE. Femme qui a mis un enfant au monde *A.* امّ pl. امّهات - والدة *P.* مادر - مام *T.* آنا || Bonne mère والدهٔ مشفقه mauvaise والدهٔ خبیثه Parent du côté de la mer آنا طرفندن حصم - لامّ قریب Ils sont frères de père et de mère لابوین قرنداشدرلر - Il se dit aussi des animaux *A.* امّة pl. امّات *P.* مادر *T.* آنا

On dit d'une femme, qu'elle est la mère des pauvres *A.* امّ الفقرا *P.* مادر بیچارگان *T.* فقرا آناسی - Il se prend figur. pour Cause *A.* امّ - منشا || L'ambition est la mère de tous les désordres حرص نام وشان امّ الفساداتدر L'oisiveté est la mère de tous les vices عطلت وبیکاری امّ المعایبدر La défiance est la mère de la sûreté عدم اعتماد منشاء امنیتدر La Grèce a été la mère des beaux arts یونان قدیم امّ الصنایع شریفه ایدی

Il signifie aussi, Matrice dans ces phrases, Mal de mère, Vapeur de mère. V. Matrice.

Belle-Mère. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur père a épousée après la mort de leur mère *A.* رابّة *P.* مادر اندر - ماریره *T.* آنا اوکی - A l'égard du gendre, c'est la mère de sa femme *A.* ختنة - امّ الزوجة *P.* خسربنه - خسره *T.* قاین آنا - A l'égard d'une bru, c'est la mère de son mari *A.* حماة - امّ الزوج *P.* مادر شوی *T.* قاین آنا

Grand'Mère. Aïeule *A.* جدة - والدة کبیرة *P.* مادر بزرک *T.* بیوک آنا - بیوک والده || Grand'mère du côté paternel جدّه لاب - بابا طرفندن بیوک والده

Mère Nourrice. Celle qui nourrit de son lait un enfant, et qui en prend soin au lieu de sa mère naturelle *A.* راضعة - مرضعة *P.* بادسین *T.* سود آنا

MÈRE, adj. Il n'est d'usage que dans les mots suivants :

Mère Goutte. Le vin le plus pur qui coule de la cuve, sans que le raisin ait été foulé *A.* سلاف - سلافة *P.* شیرهٔ ناب *T.* صیقلمامش صافی اوزم شرابی

Mère Laine. La laine la plus fine qui se tond sur une brebis *A.* نقاوة الصوف *P.* گزیدهٔ پشم *T.* یپاغینک اک اعلاسی

La Mère patrie. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا

Langue Mère. Une langue dont sont dérivées d'autres langues *A.* امّ الالسنة *P.* مادر زبانهای دیگر *T.* آنا دیل

Dure-Mère, et Pie-Mère. Les deux membranes qui enveloppent le cerveau. La première s'appelle *A.* امّ الرأس - امّ الدماغ La seconde *A.* امّ الهام

MÉRIDIEN. Grand cercle de la sphère, qui passe par les pôles du monde et par le zénith *A.* دائرة النصف النهار

Premier Méridien. Celui duquel on compte tous les autres *A.* مبداء الطول

La Méridienne, ou Ligne Méridienne, est une ligne droite tirée du nord au sud dans le plan du méridien *A.* خطّ الطول

MÉRIDIENNE. Sommeil que l'on prend après le dîner *A.* قیلوله - غائرة *P.* خواب نیمروز *T.* اویله اویقوسی || Faire la méridienne تقیّل ایتمک - اویله اویقوسنه وارمق - اویله وقتنده اویومق

MÉRIDIONAL. Qui est du côté du midi par rapport au lieu dont on parle *A.* جنوبیّ || Pays méridional ممالک جنوبیّه‌دن بر مملکت Les régions méridionales اقطار جنوبیّه Les peuples méridionaux امم جنوبیّه Le pôle méridional قطب جنوبی L'Amérique méridionale آمریقانک سمت جنوبیسی - ممالک جنوبیّه‌سی

MERISE. Cerise sauvage *A.* گلنار کوهی *P.* قراصیاء برّیّ *T.* یبان کراسی

MÉRITE. Qualités qui rendent digne d'estime celui qui les possède *A.* اهلیّت - لیاقت - براعة الخصلة *P.* شایستگی *T.* ذات - اهلّک - یرارلق || Grand mérite اهلیّت کامله supérieur ممتاز - لیاقت باهر الامتیاز distingué اهلیّت فایقه personnel لیاقت ذاتیّه لیاقت اولان الاقران Homme de mérite ارباب اهلیّتدن - صاحب اهلیّت بر آدم Je connais son mérite لیاقت واهلیّتی معلوممدر Cet homme a son mérite بهره دار لیاقت - کندویه مخصوص اهلیّتی ولر در مایهٔ اهلیّتدن بی بهره Il n'est pas sans mérite واهلیّه‌در لیاقت واهلیّتنک مکافاتی Cela est dû à son mérite دکلدر اهلیّت بابنده - ناقص اللیاقه در Il a peu de mérite لازمه‌سیدر نقصان Son peu de mérite est cause que... کم بضاعه در براعت اهلیّتی بوکا سبب اولمشدر J'estime son mérite قدر لیاقتی Reconnaître le mérite خصالنه حرمت ایده‌رم لیاقت واهلیّته حرمت ایتمک Considérer le mérite بیلمک

Il faut donner cela au mérite, non à la faveur بو كيفيت
مساعده‌يه دكل كندو لياقت واهليتنه حمل اولنمق اقتضا
اجدادنده On a récompensé en lui le mérite de ses ancêtres ايدر
اولان براعت خصال واهليت با كمالك مكافاتى كندو
نفسى حقنه اجرا اولندى La modestie doit accompagner le
mérite هضم نفس اهليتك رديف ورفيقى اولمق لازمه‌دندر

En parlant des choses, il se dit de ce qu'elles ont de bon
et d'estimable A. مزيت - فضيلت P. قدر - ارج T. قدر ||
Cela relève le mérite de cette action بو حالت اول فعلك قدر
قدرينى تزييد واعلايه - ومزيتنى بر قات دخى آرتورر
ايتديكى Ce qu'il a fait est d'un grand mérite وسيله اولور
فعلك قدرى جليلدر César et Pompée avaient chacun leur
mérite, mais c'étaient des mérites différents قيصر روم ايله
فلان شخصك هر برنده مختلف الاحوال اولدرق برر
كونه فضيلت وار ايدى L'un de ces peintres excelle dans le
dessin, et l'autre dans le coloris; deux mérites qui ont chacun
leurs partisans بو مصورلرك برى فن رسمده وديكرى صنعت
ترتيب الوانده ممتاز الاقران اولوب بو ايكى مزيتلرك
هر برى ايچون بشقه مشتاقين وطرفداران وار در

On dit, Se faire un mérite de quelque chose, pour dire,
tirer gloire d'avoir fait quelque chose A. افتخار P. فخر كردن
T. فخر زدن - اوكونمك

Et se faire un mérite de quelque chose auprès de quelqu'un,
pour dire, faire valoir auprès de quelqu'un ce qu'on a fait pour
lui A. امتنان - عرض المنة P. منت نمودن - تحميل جميلة
منت كردن T. منت صاتمق - منت ايتمك

MÉRITE. Ce qui rend digne de récompense ou de punition A.
استحقاق P. سزايى - شايستگى T. كركلولك || Dieu nous
jugera selon le mérite de nos oeuvres جناب ربّ العالمينك
حكم صمدانيسى استحقاق اعمالمزه كوره حقمزه جريان
الله تعالى حضرتلرى ما يستحق اعمالمز هر - ايده‌جكدر
نه ايسه اكا كوره حقمزه اجراى حكم ايده‌جكدر Dieu ré-
compense ou châtie suivant le mérite جناب بارى هر كسك
حقنه على ما يستحق مكافات وياخود مجازات ايدر

On dit en mauvaise part, Il sera traité selon ses mérites
جزاسنى بولەجقدر - جزاى ما يليقنى بولەجقدر

MÉRITER. Être digne de... se rendre digne de... A. استحقاق
P. كسب الاستحقاق - شايسته شدن - سزا شدن - شايان

Mériter || مستحق اولمق - دكمك T. سزاوار شدن - شدن
تأديبه مستحق punition مستحق مكافات اولمق récompense
شايان نكال châtiment سزاوار تأديب اولمق - اولمق
Je n'ai pas mé- مستحق عفو اولمق grâce وعقوبت اولمق
rité cela مستحق دكلم - بوكا لايق دكلم Il lui faut donner
cette charge, il l'a bien méritée بو منصبه مستحق اولمغله
كندويه توجيه اولنمق اقتضا ايدر Ce tableau mérite une
belle bordure بو تصوير بر كوزل كناره شايسته در Ce pré-
sent-là mérite un grand merci بو هديه تشكر عظيمه سزا در
C'est un homme qui mérite d'être considéré شايان حرمت
واعتبار بر آدمدر Ce crime mérite la mort قتله سزا برجرمدر
Cela mérite qu'on y songe بو ماده شايان ملاحظه ودقتدر
Cela mérite réflexion محلّ تأمل ومطالعه - شايان مطالعه در
On dit absolument, Cet homme mérite beaucoup, pour - در
dire, qu'il est digne de récompense من كل الوجوه مستحقدر
- سزاوار مكافاتدر - On dit aussi, Bien mériter de son prince,
de l'État, de sa patrie, des Lettres, pour dire, faire pour son
prince, etc. des choses dignes de louange پادشاهك وملك
ودولتك ووطنك اوغورينه وعلوم ومعارف خصوصنده
شايان تحسين وآفرين اولەجق مساعئ مشكوره صرف
مستحق ثنا وتحسين اولەجق صورت ايله امك - ايتمك
صرف ايتمك

On dit aussi, qu'une nouvelle mérite confirmation بو خبر
تصديقه محتاجدر

MÉRITÉ. A. مستحق P. شايان - شايسته - سزا - سزاوار T.
كركلو

MÉRITOIRE. Il se dit de ce qui mérite récompense dans l'au-
tre vie A. مأجور - مثوب - مثاب - مثوبة pl. مثوبات - مبرور
سزاوار اجر - شايان ثواب P. موجب الاجر والثواب -
وثواب T. ثوابلو || La mort de Jésus-Christ rend nos bonnes
oeuvres méritoires حضرت عيسينك وفاتى تقريبيله اعمال
صالحه‌مز مستحق اجر وثواب اولمش اولور Cela est mé-
ritoire devant Dieu بو عمل عند الله تعالى مأجور ومثابدر
L'aumône est méritoire لوجه الله تعالى ويريلان صدقه موجب
اجر وثوابدر Le jeûne est une oeuvre méritoire صيام ثواب
جزيله مؤدى اولان اموردندر

MÉRITOIREMENT, adv. A. على وجه الاستثابة - مثوبًا - مأجوراً
P. ثوابكارانه - بادئ ثواب - ثوابلو اولەرق T. بر وجه ثواب

|| Pour faire l'aumône méritoirement, il faut la faire pour l'amour de Dieu اولەجق وجهلە صدقە فی سبیل الله ویرلدیکی حالدە مأجوراً ومثاباً ویرلمش اولور

MERLE. Oiseau noir *A.* شحرور pl. شحاریر *T.* قرەطاوق

MERVEILLE. Chose admirable *A.* اعجوبة ـ عجیبة pl. عجایب pl. اعاجیب ـ غریبة pl. غرایب *P.* شکفت آور *T.* عجایب اعجوبۀ نادر الوقوع rare غریبۀ .غطیمە Grande merveille || Il regarde cela comme une merveille بو شیئی غرایبدن عدّ ـ نظر استغراب ایلە مشاهدە ایدر Il dit des merveilles ـ ایدر عجایب وغرایب نقل ایدر Il nous raconte des merveilles de ce pays-là اول مملکتە دائر احوال عجیبە نقل ایدر Il fut surpris à la vue de tant de merveilles بو قدر عجایب وغرایبک تماشاسندن دوچار حیرت اولمشدر Il a payé ses dettes, c'est merveille کافۀ دیونںی ادا ایلدی بو بر امر عجایب ـ امر مستغرب دکلدر Ce n'est pas merveille غریبدر La merveille est en ce que... غریبی شو درکە دکلدر C'est une merveille que cet esprit-là بو عقل غرایب زماندندر La merveille de nos jours, de notre siècle غریبۀ دهر ـ غریبۀ زمان

À Merveille. Parfaitement bien *A.* اعلا الاعلا ـ فوق الاعلا ـ علی درجة العلیا *P.* در بهترین مراتب *T.* پک ایو ـ فوق الاعلا وعظ || Il prêche à merveille اعلادن اعلا وجهلە درجۀ علیادە رسم وتصویر یدر Il peint à merveille ایدر

MERVEILLEUSEMENT. Extrêmement, d'une façon merveilleuse *A.* فوق الغایة ـ غایة الغایة ـ علی وجە التعجّب ـ علی طریق الاعجاب *P.* شکفت آمیزانە ـ اعجاب سازانە *T.* زیادەسیلە ـ عجب کتورەجک وجهلە || Elle est merveilleusement belle حسنا در غایة الغایە حسن وجمالی بادئ ـ Une imagination merveilleusement تعجّب اولەجق مرتبەدە در féconde بادئ استعجاب اولەجق مرتبەدە مثمر ونما دار فوق الغایە مثمر ـ اولان قوّت متخیّلە Il s'acquitte de son devoir merveilleusement bien وجیبۀ حالنی غایة الغایە احسن صورت ایلە ادا ایدر V. À merveille.

MERVEILLEUX. Admirable, surprenant *A.* مستغرب ـ موجب الاستغراب ـ مستعجب ـ موجب الاعجاب ـ محیّر العقول *P.* شکفت فرما ـ حیرتفرما ـ حیرتبخشا *T.* عجبلندریجی ـ عجبە کتوریجی || Esprit merveilleux موجب استغراب محیّر عقول اولەجق عقل C'est un homme merveilleux اولەجق بر ادمدر Je ne vis jamais rien de plus merveilleux بونک قدر موجب استغراب اولەجق شئ منظورم اولمش دکلدر Cela a eu un effet, un succès merveilleux بونک اثر ونتیجەسی اغرب غرایبدندر ـ حیرتفرمای عقول اولەجق احوالدندر

– Il se dit aussi des choses excellentes en leur espèce *A.* اعلا ـ الاعلا ـ فوق الاعلا *P.* بهتربن *T.* پک ایو || Voilà du vin merveilleux اشتە اعلا الاعلا بر بادە Les draps de cette fabrique sont merveilleux بو کارخانەنک چوقەلری فوق الاعلا فلان کارخانەدە نسج اولنان چوقەلر حیرتفرمای عقول ـ در اولەجق مقولەدندر

MÉSAISE. Malaise. V. ce mot.

MÉSALLIANCE. Mariage avec une personne d'une condition fort inférieure *A.* نکاح بغیر کفو ـ مزاوجة مع غیر کفو *P.* نکاح بنا همتا *T.* اویغون اولمیان ایلە نکاح || Les mésalliances sont rares en Allemagne آلامان دیارندە کفو اولمیانلر ایلە نکاحلر نادر در Les mésalliances des gens de qualité empêchent leurs enfans d'être chevaliers de Malte اهل قدر وحیثیت اولان ذواتک کفو اولمیانلر ایلە مزاوجتلری اولادلرینک مالطە قوالیرلکی رتبەسیلە بکام اولملرینە مانع اولور

MÉSALLIER. Marier à une personne d'un rang fort inférieur *A.* تزویج مع غیر کفو *P.* بنا همتا نکاح کردانیدن *T.* اویغون اولمیان ایلە اولندرمک || Ce tuteur refuse un parti fort riche, pour ne pas mésallier sa pupille فلان ولی تحت ولایتندە اولان صغیرەیی کفوی اولمیان ایلە اولندرمکدن احترازاً غایة الغایە مالدار بر طالبی ردّ ایلدی

Se mésallier *A.* عقد النکاح مع غیر کفو ـ تزوّج مع غیر کفو *P.* بنا همتا نکاح بستن *T.* اویغون اولمیان ایلە نکاح اولمق ـ اویغون اولمیان ایلە اولنمک || La Noblesse Allemande ne se mésallie guère آلامان اصلزادەلری کفو اولمیان ایلە عقد نکاحە چندان رغبت ایتمزلر Je n'ai pas voulu me mésallier کفو اولمیان ایلە تزوّجە راضی اولمدم

Mésallié. *A.* منکوح مع غیر کفو *P.* بنا همتا نکاح کردە *T.* اویغون اولمیان ایلە اولنمش

MÉSARAÏQUE. T. d'Anat. Qui a rapport au mésentère *A.* متعلّق بحویّة *P.* متعلّق رودۀ گردە پیچ *T.* قیورم بغرسغە || Les veines mésaraïques حویّەیە متعلّق اولان عروق متعلّق

MÉSARRIVER. Il se dit d'un accident fâcheux qui arrive à la suite de quelque chose *A.* انجرار الی سوء النتیجة *P.* بانجام نا خوش رسیدن *T.* صوکی فنایە وارمق ـ صوکی فنا

چیقمق || Si vous ne changez de conduite, il vous en mésarrivera تبدیل مسلک ایتمیه‌جک اولور ایسه‌ک حالک طور وحرکتکی - سوء نتیجه‌یه منجرّ اوله‌جغی امر مقرّر در صوکی - دکشدرمز ایسه‌ک صوکی فنا چیقه‌جغی درکار در فنایه واره‌جغی

MÉSAVENIR. Il a le même sens que Mésarriver.

MÉSAVENTURE. Accident malheureux *A.* حادثهٔ منحوسة - حادثهٔ موحشة *P.* حالت واژگون *T.* ترس ایش || Cela est arrivé par une mésaventure étrange بو حالت عجیب وغریب بر کونه حادثهٔ موحشه‌نک ظهورینه مبنی بویله واقع اولدی

MÉSENTÈRE. T. d'Anat. Corps membraneux, situé au milieu des intestins, qu'il attache les uns aux autres *A.* حاویة - حویّة *P.* رودهٔ گرده پیچ *T.* قیورم بغرسق

MÉSENTÉRIQUE. V. Mésaraïque.

MÉSESTIMER. N'avoir pas ou n'avoir plus d'estime pour quelqu'un *A.* عدم - عدم الالتفات - اسقاط من نظر الالتفات - الحرمة *P.* بی اعتباری نمودن - التفات ننمودن *T.* اعتبار ایتمامک - اعتباردن دوشورمک || Depuis qu'il a fait cette action, je l'ai toujours mésestimé فلان کشی بو ایشی ایده‌لیدنبرو نظر اعتبارمدن اسقاط اولنمشدر

Et apprécier une chose au-dessous de sa juste valeur *A.* تقدیر بالنقصان - بالنقص *P.* تقویم کمبها تخمین - کمقدرشمردن *T.* کردن آشاغی بها ایله تخمین ایتمک || Vous mésestimez ce diamant بو الماسی نقصان بها ایله تخمین ایدرسک

Mésestimé. *A.* ساقط من نظر الالتفات - غیر ملتفت - مقدّر بالنقصان *P.* مسلوب الحرمة - بی اعتبار *T.* اعتباردن دوشمش - آشاغی بها ایله تخمین اولنمش

MÉSINTELLIGENCE. Défaut d'union, dissention entre personnes qui ont été bien ensemble *A.* انخلال الالفة - مباینة - شقاق *P.* خللپذیریٔ رابطهٔ الفت - شورش رابطهٔ یکانگی *T.* بوزوشقلق || Ils sont en mésintelligence بینلرنده شقاق ومباینت میانه‌ده واقع انخلال الفتک وار در Entretenir la mésintelligence بینهماده درکار fomenter علی حاله ابقاسنه سعی ایتمک اولان شقاق ومباینتک نو بنو اشتدادینه سعی ایتمک Causer de la mésintelligence ایراث شقاق ومباینت ایتمک - افساد ذات البین - اخلال ذات البین ایتمک - بوزوشدرمق

MÉSOFFRIR. Offrir d'une marchandise bien moins qu'elle ne vaut *A.* استحطاط القیمة - استنقاص الثمن *P.* کمبها دادن *T.* آشاغی بها ویرمک || Les marchands surfont, et les acheteurs mésoffrent تجّار طایفه‌سی استزادهٔ ثمن ومشتری قسمی بازرکان طایفه‌سی زیاده - استحطاط قیمت ایده کلمشلر در بایع - بها استرانجق مشتریلر آشاغی بها ویره کلمشلر در ایله مشتری مماکسه ایدرلر

MESQUIN. Chiche, qui ménage les plus petites choses *A.* شحیح - خسیس pl. اخسّاء *P.* سیهکاسه - سیهدست *T.* جمری || C'est un homme fort mesquin غایت خسیس آدمدر - On dit, qu'un homme a l'air mesquin, la mine mesquine, pour dire, qu'il a l'air pauvre, ou la mine basse ناصیهٔ حالنده چهره‌سنده آثار خساست - آثار شحّ وخساست نمودار در ودناءت ظاهر در

Il se dit aussi des choses où il semble qu'on ait voulu épargner la dépense *A.* خسیس - لئیم - دنیٔ *P.* کمایه - کمتر *T.* دون || Il fait une dépense bien mesquine ایتدیکی مصرف غایت دنیدر Son ordinaire est bien mesquin طعام روزمرّه‌سی خیلی خسیسدر Ses habits sont bien mesquins pour un homme de sa qualité کییدیکی لباس رتبه‌سنه کوره خیلیجه خسیس Mener une vie mesquine عیش خسیس ولئیم ایله وکمایه در کچنمک

Il se dit aussi des arts, et signifie, ce qui est de mauvais goût *A.* قبیح *P.* بد *T.* فنا || Cette figure est mesquine بو تصویر پک قبیحدر Architecture mesquine بنای قبیح

MESQUINEMENT. D'une façon sordide et mesquine *A.* بالشحّ والخسّة *P.* با سیهدستی *T.* جمریلک ایله || Il nous donna à dîner fort mesquinement بالشحّ والخسّه بزی اطعام ایلدی Il est toujours vêtu mesquinement دائما البسهٔ خسیسه ایله تلبّس ایدر Il vit mesquinement جمریلک ایله کچینور

MESQUINERIE. Épargne sordide *A.* شحّ - خسّت *P.* سیهدستی *T.* جمریلک

MESSAGE. Commission de dire ou de porter quelque chose *A.* خدمة الابلاغ الخبر - مأموریّة التبلیغ || Vous vous êtes chargé d'un mauvais message نا خوش بر خبر تبلیغی مأموریّتیله طرفکدن مأموریّت متحمّل اولدک Je ferai votre message تبلیغی ادا ایده‌جکم Il s'est bien acquitté de son message حامل اولدیغی خدمت تبلیغی لایقی اوزره ادا ایتمشدر

C'est lui qui portait les messages تبليغ اولنه‌جق ماده‌لری
حامل اولان فلان کشی ایدی

MESSAGER. Qui fait un message *A.* - مخبر - مأمور بالتبليغ
T. خبر رس - پیغام رسان *P.* مبلغ الخبر - موصل الخبر
صادق وامین || Messager fidèle خبر کتوریجی - خبرجی
طرفنه Je lui ai envoyé messager sur messager بر موصل خبر
- بری برینه متعاقب ابلاغ خبره مأمور آدملر ارسال ایلدم
Figur. || Les signes, les prodiges effrayans sont les messagers de la colère de Dieu علایم مخوفه ومعجزات هایله مخبر سخط
وغضب ربانیدر

Et celui qui porte les lettres, les paquets d'une ville à une autre *A.* قاصد *P.* نامه رس - نامه بر - پیک *T.* اولاق

MESSE. Le sacrifice du corps et du sang de Jésus-Christ, qui se fait par le prêtre à l'autel *A.* قداس - قربان مقدس
تلاوت قداس شریف || Dire, célébrer la messe شریف
ایتمک

MESSÉANCE. Le contraire de la bienséance *A.* سوء الادب *P*
دأب ادبه یاقشقسزلق *T.* بد ادبی

MESSÉANT. Malséant *A.* - غیر خلیق - غیر لایق - غیر جدیر
- یاقشقسز *T.* بد ادب - نا چسپان *P.* منافی الحسن الادب
|| Il est messéant à un ecclésiastique d'être یراشمز - یاقشمز
recherché dans ses habits لباس خصوصنده تکلف ایتمک بر
امر راهبه کوره امر نا چسپاندر C'est une chose messéante
یاقشقسز شیدر - غیر جدیر در

MESSEOIR. Ne pas convenir *A.* عدم الخلاقة - عدم الجدارة
P. یاقشماق *T.* نا چسپان بودن - نه چسپیدن || Cette
couleur messied à votre âge - بو رنک سنک سنکه یاقشمز
بو لون سنکه کوره خلیق وجدیر دکلدر Cet ajustement ne
vous messiéra pas یاقشمز دکل - بو قیافت سکا نا چسپان دکل

MESSIE. Le Christ promis de Dieu *A.* المسیح

MESSIER. Homme commis à la garde des fruits de la terre
A. کشتبان *P.* نواطیر المزروعات pl. ناطور المزروعات *T.*
اکین بکجیسی

MESURABLE. Qui se peut mesurer *A.* ممکن - ممکن القیاس
|| اولچیلور *T.* اکان پذیر اندازه - پیمودنی *P.* الکیل L'in-
fini n'est pas mesurable غیر محدودک قیاس واندازه‌سی
ممکن دکلدر

MESURAGE. Action par laquelle on mesure *A.* کیل - قیاس
P. پیمایی *T.* اولچمه
Et action par laquelle on examine si la mesure est juste *A.*
اولچینک عیارلمسی *T.* عیار سازی اندازه *P.* تعییر الکیل
Il se dit aussi du droit qu'on prend sur chaque mesure *A.*
رسم المکیال

MESURE. Ce qui sert de règle pour déterminer une quantité
A. کیل - مقیاس pl. اکیال - مکیال *P.* پیمانه - گری *T.*
کیل غیر fausse کیل صحیح || Mesure juste اولچو - اولچک
باش سیلنمش کیل rase کیل نا درست - صحیح comble
باشلو کیل - پیمانهٔ سرشار - کیل جمام Vendre à fausse me-
sure اکسک اولچک - کیل ناقص ایله فروخت ایتمک
صحیحاً تکییل ایتمک Faire bonne mesure ایله صاتمق
Les mesures du blé, du vin, etc. sont différentes selon les diffé-
rentes provinces هر مملکته کوره حنطه وخمر وسائر اول
مقوله شیلرک اکیالی مختلفدر Le setier est une mesure
de blé صاع اکیال حنطه‌دندر La pinte, le demi-setier
sont des mesures de vin et d'autres liqueurs قنینه وپیمانه
خمر وسائر مشروبات اکیالندندر La perche, la toise, l'aune,
le pied, etc. sont des mesures de longueur, de largeur et de
profondeur ذراع واندازه وگری وقدم وسائر اول مقوله‌لر طول
وعرض وعمقه متعلق مقیاسلردر Les philosophes disent que
le mouvement est la mesure du temps حرکت حکمانک قولی
اوزره مقیاس وقتدر Dieu a fait tout avec poids, nombre
et mesure حضرت خالق الکونین هر شیئی وزن وکیل
وحساب ایله خلق ایلدی

On dit d'un homme sage et circonspect, qu'il fait tout avec
poids et mesure کافهٔ اموره وزن واندازه ایله عمل وحرکت
- هر ایشی میزان عقل ایله وزن ایده‌رک ایشلر - ایدر
On dit aussi, qu'un homme ne garde la mesure en rien, sur
rien, pour dire, qu'il ne se retient sur rien هیچ بر شیئده
هیچ بر شیئی میزان - وزن واندازه‌سی یوق بر آدمدر
عقل ایله وزن ایتمز - On dit encore d'un homme qui abuse
de l'indulgence qu'on a pour lui, pour faire fautes sur fautes,
qu'il a comblé la mesure *T.* پیمانه‌یی طولدردی

On dit proverb., de la mesure dont nous mesurons les autres,
nous serons mesurés *A.* الجزاء من جنس اعمالنا *P.* هر چه
هر کس اولچدیکی اولچک ایله اولچلنجکدر *T* کاری بدروی
هر کس اکدیکنی - هر کسک اولچکنه اولچک ویررلر -

بچر - هر کس ایتدیکنی بولور

Il se dit aussi de la quantité comprise dans le vaisseau qui, sert de mesure *A.* ملء المکیال *P.* یک پیمانه *T.* بر اولچک طلوسی || Une mesure de sel بز اولچک طوز d'avoine بر اولچک یولاف Faire donner deux mesures d'avoine à son cheval آته ایکی اولچک یولاف یدرمک

Mesure. T. de Musique. Le mouvement qui sert à marquer les intervalles qu'il faut garder dans les chants *A.* ایقاع - وزن والنغمات *P.* شکنج *T.* اصول || Battre la mesure اصول طوتمق Observer la mesure قاعدهٔ اصوله رعایت ایتمک - اصولدن چیقمامق Chanter de mesure بالایقاع تغنّی ایتمک - اصول ایله ازکی اوقومق Jouer de mesure اصول ایله ساز چالمق Être hors de mesure اصولدن دوشمک - اصولدن چیقمق

Mesure. Dimension *A.* بعد pl. ابعاد - قدر pl. اقدار *P.* اندازه *T.* چاپ - اولچو || Prendre les mesures d'une colonne, d'une pièce d'architecture ستونک وبنانک ابعادینی مساحه ایتمک - دیرککک وبنانک چاپنی آلمق Il a pris la mesure des plus beaux palais d'Italie اتالیاده‌کی اک اعلا ابنیه ومنازلک اولچولرینی آلدی

Il signifie en Poésie, la cadence d'un vers *A.* وزن *P.* دم *T.* وزن || Ce vers-là n'a point de mesure بو بیت نا موزوندر - بو شعرده وزن یوقدر

On dit figur. Mettre un homme hors de mesure, pour dire, le déconcerter, déranger ses projets بر کمسنه‌نک اصولنی اخلال ایتمک - اصولنی بوزدرمق

Mesure. Il se dit des précautions et des moyens qu'on prend pour arriver au but qu'on se propose *A.* تدبیر pl. تدابیر - سبب pl. اسباب - وسیلة pl. وسایل *P.* چاره *T.* تدبیر || Il a pris des mesures de longue main pour avoir cette charge-là اول منصبک تحصیلی بابنده امد مدیددنبرو اقتضا ایدن تدابیر واسبابه تشبّث ایلدی Il avait pris de fausses mesures وسایل سقیمه‌یه تشبّث ایلدی Il a pris mal ses mesures - اسباب وتدابیر لازمه‌نک استحصالنده خطا ایلدی اقتضا ایدن وسایل واسبابک Rompre les mesures de quelqu'un بر کمسنه‌نک تدبیرلرینی نقض واخلال ایتمک - Être hors de mesure, signifie, n'avoir plus les moyens de faire une chose تدبیردن عاجز اولمق

On dit figur. Passer la mesure, pour dire, passer les bornes que la bienséance prescrit *A.* تجاوز الحدّ *P.* ازحدّ بیرون شدن *T.* بر کمسنه حدّندن چیقمق - Et qu'un homme est sans règle et sans mesure, qu'il n'a ni règle ni mesure, pour dire, qu'il agit sans prudence, et selon ses caprices حدّ وحساب بیلمز بر آدمدر - حساب واندازه نه اولدیغنی بیلمز - Et dans le sens contraire, qu'il a de la mesure حساب واندازه ایله حرکت ایدر آدمدر - صایقیلو آدمدر

On dit, Ne garder point de mesure avec quelqu'un, pour dire, n'avoir aucun ménagement pour lui برکمسنه‌نک حقنه مدارایی بر طرف قلمق - رسوم رعایتی اجرادن فارغ اولمق

À Mesure que ... Suivant que, à proportion que *A.* مهما - علی قدر *P.* بآنچه - بقدریکه *T.* چه - کوره || On vous payera à mesure que vous travaillerez خدمت ایتدکچه اجرتک ویریلور À mesure que l'un avançait, l'autre reculait بریسی ایلرویه کلدکچه دیگری کیرویه چکیلور ایدی - On dit dans le même sens, Au fur et à mesure que ... V. Fur.

Outre Mesure. Avec excès *A.* فوق الغایة - فوق الحدّ *P.* بیرون از اندازه - بیرون از حدّ اعتدال *T.* آشوری || Il a été battu outre mesure فوق الحدّ اعتدال ضرب اولندی

MESURER. Déterminer une quantité avec une mesure. En parlant des terres et des lieux, on se sert des mots *A.* مساحة *P.* پیمودن - اندازه کردن *T.* اولچمک || Mesurer un champ تارلایی مساحه ایتمک un lieu یری مساحه ایتمک les distances d'un lieu à un autre بر محلّک آخر محلّه قدر بعدینی مساحه ایتمک un espace بر مسافه‌یی مساحه ایتمک

En parlant des grains, des liqueurs *A.* تکییل *P.* پیمودن *T.* اولچمک || Mesurer du blé حنطه‌یی تکییل ایتمک du vin باده‌یی تکییل ایتمک

En parlant des choses qu'on mesure à l'aune *A.* ذرع *P.* پیمودن - اندازه کردن *T.* آرشونلمق - اندازه‌یه اورمق - اولچمک || Mesurer du drap چوقه‌یی اندازه‌یه اورمق - چوقه‌یی اولچمک

En parlant d'autres choses *A.* تقدیر - قیاس *T.* اولچمک || Mesurer les degrés de froid, de chaleur, etc. درجات برد وحرّی وسائر بو مقوله شیلری تقدیر وقیاس ایتمک - صوغوغک وصجاقک درجه‌لرینی اولچمک - On dit, Me-

surer des yeux, avec les yeux *A.* تقدير بتحشيف النظر ـ
تخمين بالنظر *P.* بديده تخمين كردن *T.* كوز ايله اورانلمق
بر قلەنك || Mesurer avec les yeux la hauteur d'une tour
قلەيى تحشيف نظر ايله تقدير ايتمك

Il signifie aussi, proportionner *A.* موازنة ـ معادلة ـ مقايسة
P. همسنج كردن ـ سنجيدن *T.* طارتشدرمق ـ قياسلشدرمق
مصرفنى || Mesurer sa dépense à son revenu دنك ايتمك ـ
ايراده موازن قلمق ـ ايراد ايله موازنه ايتمك ses entre-
prises à ses forces بر كمسنه متصدى اولەجغى امورى كندو
قوتيله معادله وموازنه ايتمك ـ On dit figur. Mesurer ses dis-
cours, ses actions, ses démarches, pour dire, parler et agir avec
circonspection *T.* بر كمسنه اقوال وافعال وحركاتنى وزن
سنجيدهٔ ميزان عقل ايتمك ـ ايتمك || Il faut mesurer ses
discours, quand on parle à plus grand que soi كندودن بيوك
اولنلر ايلە صحبت اولنديغى حالده هر بر كلامى وزن
ايتمك واجبەدندر C'est un homme qui ne donne aucune prise
sur lui, et qui sait mesurer ses discours et ses actions فلان
كمسنه كافهٔ اقوال وافعالنى وزن ايتمنك طريقنى بيلوب
عليهنه بر درلو سررشته ويرمز Un ambassadeur doit mesurer
toutes ses démarches برايلچى كافهٔ حركات وسكناتنى ميزان
عقل ايله وزن ايتمك لازمهٔ حالدندر

On dit proverb. Mesurer les autres à son aune, pour dire, juger des sentimens d'autrui par les siens *A.* قياس النفس || Il me croit de mauvaise foi, c'est qu'il mesure les autres à son aune بنى بيوفا ظن ايدر بو بابده قياس نفس ايدر

On dit, Mesurer son épée avec quelqu'un, pour dire, se battre contre lui à l'épée *A.* مجادلة بالسيوف ـ مسايفة *P.* قليج ايله اورشمق *T.* تيغزنى كردن

Et se mesurer avec quelqu'un, ou mesurer ses forces contre quelqu'un *A.* مراجحة ـ مقاوات *P.* با همديگر زور آزمايى كردن *T.* قوت خصوصنده ـ قوت خصوصنده يارشمق طارتشمق

Mesuré. *A.* مذروع بالمساحة *P.* اندازه كرده ـ پيموده
T. اولچلمش *A.* مكيّل *A.* مذروع *T.* اندازه‌يه ـ آرشونلنمش
|| طارتلمش *T.* سنجيده *P.* مقيس ـ موزون *A.* اورلمش
Termes peu mesurés چندان طارتلمامش ـ كلمات نا سنجيده
Paroles mesurées مطالعه‌سز كلام ـ طارتيسز صحبت ـ كلام
ميزان حزم واحتياط ايله وزن اولنمش الفاظ وكلمات ex-
pressions ميزان عقل ايله وزن اولنمش تعبيرات démarches
سنجيدهٔ ميزان عقل اولمش حركتلر Un homme très-me-
suré dans ses discours كلامنى وزن ايتمكده غاية الغايه
دقت ايدر بر آدم

MESUREUR. Celui qui mesure *A.* وزّان *P.* بارسنج ـ ميزانى *T.* ميزانجى || Mesureur de grains, de sel حبوبات وطوز ميزانجيسى

MÉSUSER. Abuser, employer mal *A.* بالعبث ـ استعمال
سوء الاستعمال *P.* بوجه ناسزا بكار بردن ـ استعمال نا روا
T. فنا قوللنمق || Il a mésusé de vos bienfaits كردن طرفكدن
مظهر ـ مظهر اولديغى نعم والطافى عبثه استعمال ايلدى
اولديغى نعمتلرك قدرينى بيلميوب فنا قوللندى

MÉTACARPE. T. d'Anat. Partie de la main située entre le poignet et les doigts *A.* مشط الكف *P.* شانهٔ كف *T.* الك طراقلغى

MÉTACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à avancer la date d'un événement *A.* تقديم التاريخ *P.* پيشينئ تاريخ *T.* تاريخى ايلرولتمه

MÉTAIRIE. Terre affermée à un fermier pour la faire valoir *A.* ضيعة pl. ضياع *T.* چفتلك || Il a plusieurs métairies ضياع عديده‌يه متصرفدر

MÉTAL. Corps minéral qui se forme dans les entrailles de la terre *A.* معدن pl. معادن ـ جوهر الارض pl. جواهر الارض pl. جواهر ارضية ـ فلز pl. فلزات *P.* قيسور *T.* معدن || L'or est le plus beau et le plus précieux des métaux ذهب جميع جواهر ارضيه‌نك احسن واعلا وائمن واغلاسيدر Il y a sept métaux فلزات سبعه وار در

MÉTALEPSE. Figure par laquelle on prend l'antécédent pour le conséquent, ou le conséquent pour l'antécédent *A.* ذكر الملزوم بارادة اللازم وذكر اللازم بارادة الملزوم

MÉTALLIQUE. Qui est de métal *A.* معدنى *P.* قيسورى *T.* معدنلو || Corps métalliques اجرام معدنيه Partie métallique جزء معدنى ـ On dit au substantif, La métallique, pour dire, la métallurgie. V. ce mot.

MÉTALLISER. Faire prendre la forme métallique à une substance *A.* تصويغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن دادن *T.* معدن صورتنى ويرمك ـ معدنلندرمك

Métallisé. *A.* مصوّغ فى صورة المعدن *P.* صورت معدن

معدن صورتنه کیرمش *T.* کرفته

MÉTALLURGIE. Partie de la Chimie qui enseigne l'art de rendre les métaux propres à différents usages *A.* علم ـ علم المعادن معدنجیلک *T.* المعدنیّات

MÉTALLURGISTE. Qui s'occupe de la métallurgie *A.* معدنیّ ارباب العلم المعادن .pl اهل العلم المعدنیّات ـ معدنیّون .pl معدنجیلک علمنی بیلور ـ معدنجی *T.* قیسور شناس *P.*

MÉTAMORPHOSE. Changement d'une forme en une autre, que les païens croyaient avoir été fait par les dieux *A.* ـ استحاله *T.* پذرایئ صورت دیگر *P.* تغیّر الصورة ـ تغیّر الهیئة بشقه صورتنه دونمه || La métamorphose de Daphné en laurier تغیّر ـ تحوّل *A.* Figur. ـ فلانک دفنه آغاجنه استحالهسی بشقه حاله دونمه *T.* دیگر گونی *P.* تبدّل ـ الحال || Cet homme autrefois si emporté, est devenu doux et modéré; voilà une grande métamorphose فلان کشی مقدّما غضوب مشرب ایکن شمدی حلیم ومعتدل بر طبیعت کسب ایلدی اشته برتبدّل عظیم واقع اولمشدر Il était pauvre, il est riche à présent, c'est une heureuse métamorphose مقدّما فقیر الحال ایکن شمدی غنی ومالدار در بو کیفیّت سعید ومتیمّن بر تحوّل حالدر

MÉTAMORPHOSER. Changer d'une forme en une autre *A.* ـ صورت دیگر دادن *P.* تغییر الصورة ـ تحویل الهیئة بشقه صورتنه دوندرمک *T.* بصورت دیگر نهادن Et quand le changement est de mieux en mal *A.* تمسیخ || Les poètes feignent que Diane métamorphosa Actéon en cerf اهل جاهلیّتک اسناد الوهیّت ایتدکلری فلان نام معبود زور فلان کمسنه‌یی کیک صورتنه تمسیخ ایتدردیکی شعرانک تألیفلرنده مذکور در que Latone métamorphosa des paysans en grenouilles ودخی الوهیّت اسناد ایتدکلری فلان ذات اهالیٔ قرانک بعضیسنی قورباغه صورتنه تمسیخ ایتدریکی مذکور در Narcisse fut métamorphosé en la fleur qui porte son nom نرجس نام کمسنه الی الآن بو اسم ایله مسمّا اولان چیچکه تمسیخ اولندی

On dit figur. Se métamorphoser *A.* تغیّر ـ استحاله ـ تحوّل بشقه حاله *T.* صورت دیگر پذیرفتن *P.* تبدّل ـ الحال دونمک ـ On dit aussi, qu'un homme se métamorphose en toutes sortes de figures, pour dire, qu'il fait toutes sortes de personnages صور گوناگونه متحوّل اولور بر آدمدر

MÉTAMORPHOSÉ. *A.* متحوّل الصورة *P.* صورت دیگر پذیرفته بشقه صورتنه دونمش *T.*

MÉTAPHORE. Figure de Rhétorique, qui renferme une espèce de comparaison, et par laquelle on transporte un mot de son sens propre dans un autre sens *A.* استعارة .pl استعارات || Belle métaphore استعارهٔ لطیفه heureuse استعارهٔ صحیحه || Une harangue pleine de métaphores استعاراتدن عبارت بر موعظه

MÉTAPHORIQUE. Qui tient de la métaphore *A.* استعاریّ || Cela se doit entendre dans un sens métaphorique بو عباره معناء استعاری ایله توجیه اولنمق اقتضا ایدر

MÉTAPHORIQUEMENT, adv. *A.* علی طریق الاستعارة

MÉTAPHYSICIEN. Qui fait son étude de la métaphysique *A.* کلامیّون .pl اهل العلم الکلام *A.* || Le métaphysicien considère les premiers principes de nos connaissances, les idées universelles, etc. اهل علم کلام مبادئ اصلیهٔ معلوماتمزی ومعانیٔ مطلقه‌یی تحرّی ایدر

MÉTAPHYSIQUE. Science qui traite des êtres spirituels, des choses abstraites *A.* علم الکلام || Traité de Métaphysique علم کلامه دائر مبحث || Il y a bien de la métaphysique dans cet ouvrage بو تألیفده علم کلامه متعلّق ابحاث عدیده وار در

MÉTAPHYSIQUE, adj. Qui appartient à la métaphysique *A.* متعلّق بعلم الکلام

Il signifie aussi, abstrait *A.* مخیّل ـ فوق الطبیعة || Ce que vous dites là est bien métaphysique دیدیککز کلام فوق الطبیعه بر معنا در ـ پک مخیّل بر معنا در

MÉTAPHYSIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلم الکلام || Cela est métaphysiquement certain بو کیفیّت حسب القواعد علم کلام ثابت ومتحقّقدر

MÉTAPLASME. Changement qui se fait dans un mot, en retranchant une lettre ou une syllabe *A.* تحریف

MÉTASTASE. T. de Méd. Transport d'une maladie, qui se fait d'une partie du corps dans une autre *A.* عکس المادّة || La métastase est quelquefois une crise بعضاً عکس مادّه بر نوع بحراندر

MÉTATARSE. La partie du pied qui est entre le coude-pied et les orteils *A.* مشط القدم *P.* شانهٔ پا *T.* آیاغک طراقلغی

MÉTAYER. Fermier d'une terre *A.* ملتزم الضیعة *T.* چفتلک ملتزمی

MÉTEMPSYCOSE. Passage de l'âme dans un autre corps *A.*

حکیم تناسخ || Pythagore a soutenu l'opinion de la métempsycose فيثاغوريس مذهب تناسخی تأیید ایلدی

MÉTÉORE. Corps ou phénomène qui apparaît dans l'air *A.* علامة سماويّة pl. علایم سماويّة || Le tonnerre, les éclairs, la pluie, la neige et la grêle sont des météores رعد وبرق ومطر وبرف وجلید علایم سماويّه‌دندر L'arc-en-ciel est un météore قوس قزح علایم سماويّه‌دندر

MÉTÉOROLOGIQUE. Qui concerne les météores *A.* متعلّق علایم سماويّه || Observations météorologiques بعلایم السماويّة متعلّق مطالعات

MÉTHODE. Manière de dire ou de faire une chose avec un certain ordre, et suivant certains principes *A.* صنعت *T.* ترتیب — || Bonne méthode *A.* صنعت حسنه facile, aisée سهل اصول صنعت ردیئه mauvaise صنعت مختصره courte وهیّن برصنعت Sa méthode ne vaut rien قوللندیغی ترتیب واصول هیچ ایشه یرامز C'est un homme qui a du génie, mais il n'a nulle méthode اصحاب فراستدندر انجق بر درلو اصول وترتیبی یوقدر On a trouvé une méthode plus courte et plus abrégée مقدّمکی صنعتلردن زیاده موجز ومختصر برصنعت — صنعت ایله تغنّی ایتمک Chanter avec méthode بولندی اصول وترتیب ایله ازکی اوقومق Elle a la voix belle, mais elle n'a pas de méthode صداسی خوشدر انجق صنعتی یوق La méthode qu'il observe pour sa santé n'est pas mauvaise حفظ صحّت ایچون اتّخاذ ایلدیکی اصول وترتیب کم دکل Il n'y a point de méthode dans cet ouvrage بونألیفده اصلا ودیّار صنعت یوقدر

Il signifie aussi, coutume, habitude *A.* عادت *P.* آیین || Il ne salue jamais le premier, c'est sa méthode اوّل سلام ویرمامک هرکسک برنوع آیینی Chacun a sa méthode عادت مألوفه‌سیدر اشبو آدمک Cet homme a une étrange méthode وعادتی وار در غریب برعادتی وار در

MÉTHODIQUE. Qui a de la règle et de la méthode *A.* ذو صنعة *P.* صنعتدار *T.* صنعتلو — ترتیبلو || Esprit méthodique ترتیبلو عقل — Médecin méthodique. Celui qui s'attache exactement aux règles de la médecine قواعد صنعته متمسّک اولان طبیب

Et qui est fait avec méthode *A.* مصنّع || Discours méthodique بحث مصنّع ترتیبلو — مصنّع برمقاله traité

MÉTHODIQUEMENT. Avec méthode *A.* بالصنعة *P.* كارپردازانه *T.* ترتیبلو اولەرق — ترتیب واصول ایله || Il en parle méthodiquement ترتیب واصول — صنعت ایله سوق کلام ایدر Il a traité cette matière méthodiquement بوماددەیی صنعت ایله بسط وبیان ایلدی

MÉTICULEUX. Susceptible de petites craintes *A.* هیّابة — هیّبان *T.* قورقق *P.* بد زهره

MÉTIER. Profession d'un art mécanique *A.* صناعت pl. صنایع *T.* صنعت *P.* دستکار — پیشه || Bon, mauvais métier صناعت جیّده یا ردیئه De quel métier est-il? صناعتی ندر Le métier de cordonnier, de tisserand خفّافلق وجلاهلق صنعتی Il est passé maître en ce métier بو صنعتده استاد چیقدی Un homme de métier ارباب صناعتدن بری

Il se dit aussi de toute sorte de profession *A.* حرفة pl. حرف — فنّ pl. فنون *P.* پیشه — کار *T.* صنعت || Le métier des armes فنّ اعمال سلاح le métier d'un homme de guerre ارباب سیفدن بریسنک حرفتی Il a le coeur au métier حرفتنه هوس واشتیاقی وار در — حرفتنه دلبسته در S'il s'en faut rapporter aux gens du métier ارباب حرفتک رأینه مراجعت اولنمق لازم کلسه Mêlez-vous de votre métier کندو حرفتنده قارش Il est habile homme en son métier حرفتنده صاحب مهارتدر — On dit figur. Faire le métier d'espion, de délateur, etc. جاسوزلغی — جاسوزسلغی وغمّازلغی پیشه ایدنمک وغمز وسعایتی کندویه صنعت ایدنمک Faire d'une chose métier et marchandise فلان شیئی کندویه کاروپیشه ایدنمک

Il signifie aussi, la compagnie des gens d'un corps qui exerce le même métier *A.* صنف pl. اصناف *P.* گروه *T.* اصناف || Il y a un procès entre ces deux métiers بو ایکی اصناف بیننده بر دعوا وار در Les corps des arts et métiers اصناف حرف وفنون اصنافری — حرف وفنون

MÉTIER. Machine dont l'artisan se sert pour la fabrication de son ouvrage *A.* منسج *P.* دستگاه — کارگاه *T.* تزکاه || Métier de tisserand جلاه تزکاهی — کارگاه نسّاج de brodeur سوزنی سوزنیجی کرکفی — ایشلیاک تزکاهی Sa toile est sur le métier نصب منسج بزی تزکاهده در Monter un métier تزکاهی قورمق — ایتمک

MÉTONYMIE. Figure de Rhétorique, par laquelle on met la cause pour l'effet *A.* ذکر السبب بارادة المسبّب comme quand

on dit: Il vit de son travail, pour dire, il vit de ce qu'il gagne en travaillant فلان كمسنه قزانجندن كچينور تعبيرى يرينه كدّ يمينى ايله تعيّش ايدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر السبب بارادة المسبّب قبيلندندر – ou l'effet pour la cause *A.* ذكر المسبّب بارادة السبب comme quand on dit: Il n'y a point d'ombre dans un jardin, pour dire, qu'il n'y a point d'arbres باغچهده اصلا سايه يوقدر تعبيرى يرينه باغچهده اصلا آغاج يوقدر تعبيرينى صرف ايتمك ذكر المسبّب بارادة السبب قبيلندندر – ou le contenant pour le contenu *A.* ذكر المحلّ بارادة الحال comme quand on dit, Toute la ville alla au-devant de lui, pour dire, tous les habitans بتون شهر استقبالنه چيقدى تعبيرى يرينه شهرك جمله اهاليسى استقبالنه چيقدى تعبيرى ذكر المحلّ بارادة الحال قبيلندندر – ou la partie pour le tout *A.* ذكر الجزء بارادة الكلّ comme quand on dit, La flotte était de cent voiles, au lieu de dire, de cent vaisseaux دونمانك جملهسى يوز سفينهدن عبارت دينهجكنه يوز يلكندن عبارت ايدى دينسه ذكر جزء وارادهٔ كل قبيلندندر – ou le sujet pour l'attribut *A* ذكر المسند بارادة المسند اليه

MÈTRE. Pied de vers determiné par la quantité *A.* وزن *P.* كلام موزون – Il se prend quelquefois pour Vers *A.* دم

Il signifie aussi, ce qui distingue et caractérise la mesure des vers *A.* بحر pl. بحور

MÉTRIQUE. Composé de mètres *A.* موزون *P.* دمدار *T.* وزنلو

On appelle Art métrique, la partie de l'ancienne poétique qui a pour objet le nombre et la différence des pieds qui doivent entrer dans les vers *A.* فنّ العروض

MÉTROMANE. Qui a la manie de faire des vers *A.* مجنون الشعر *P.* شعر نويسى *T.* ديوانهٔ بيت ياپمهنك دلوسى

MÉTROMANIE. La manie de faire des vers *A.* جنون الشعر *P.* ديوانگئ شعر نويسى *T.* بيت ياپمهنك دلولكى

MÉTROPOLE. Une ville-mère d'où sortent des colonies *A.* امّ القرا || Les colonies ont besoin de la protection de leur métropole بالاسكان معمور اولمش اراضى امّ القرالرى اولان ملككك سايهٔ حمايتنه محتاجدرلر

Et une ville où il y a un siége archiépiscopal *A.* كرسئ المملكة المطرانيّة *P.* قرارگاه مطرانى *T.* مقرّ متره‌پوليد اولان شهر

MÉTROPOLITAIN. Archiépiscopal. *A.* مطرانى *T.* متره‌پوليده مخصوص – Il est aussi substantif, et signifie, archevêque *A.* مطران pl. مطارنة *T.* متره‌پوليد

METS. Il se dit de tout ce qu'on sert sur table pour manger *A.* طعام pl. اطعمة *P.* آش – خورش *T.* آش – يمك || Voilà un excellent mets انفس نفايسدن بر – اشته بر طعام نفيس Un mets délicat بر لطيف يمك طعام

METTEUR-EN-OEUVRE. Ouvrier dont la profession est de monter des pierreries *A.* مسمّر الخرز *P.* ميخزن جواهر *T.* جواهر ميخليجى

METTRE. Placer en un lieu *A.* وضع – تعبية *P.* نهادن *T.* قويمق – قومق || Mettre des livres sur une table تخته اوزرنده كتابلر وضع وتعبيه ايتمك – On dit, Mettre un argument en forme, pour dire, lui donner les formes prescrites par les règles de la logique بر برهانى بقواعده حسن صورتنه قواعد منطقيّه اوزره ترتيب ايتمك – وضع ايتمك

On dit pour affirmer une chose, Je mettrais ma tête, ou Je mettrais ma tête à couper, ou Je mettrais ma vie que cela est بويله اولديغنه باشمى قورم – Et figur. Mettre sa tête, ou la tête de quelqu'un en péril برآدم باشنى مهلكه‌يه قومق – جاننى مهلكه‌يه اوغراتمق

Le verbe Mettre, dans les langues Orientales, s'exprime ordinairement par d'autres mots, selon les phrases où il est employé, comme on le verra dans les phrases suivantes:

Mettre une chemise *A.* تلبّس القميص *P.* پيراهن پوشيدن *T.* كوملك كييمك un habit *A.* تلبّس الثوب *P.* جامه پوشيدن *T.* روبه كييمك un chapeau شابقه كييمك

Mettre son épée *A.* تقليد السيف *P.* تيغ در ميان بستن *T.* قليج قوشانمق – قليج طاقنمق

Mettre un clou à une muraille *A.* تسمير المسمار فى الجدار – دقّ المسمار فى الجدار *P.* ميخ در ديوار سپوختن *T.* ديواره اكسر قاقمق

Mettre une marque à quelque chose *A.* ضرب الوسام – وضع العلامة *P.* نشان نهادن – تمغا زدن *T.* نشان – تمغا اورمق

Mettre le signet à un livre *A.* وضع الاشارة فى الكتاب *P.* در كتاب نشان نهادن *T.* كتابده نشان قومق – قومق

Mettre le pot au feu *A.* نصب القدر على النار – تمكين القدر على النار – وضع القدر على النار *P.* ديگرا بر آتش نهادن – ديگرا بر آتش كردن *T.* تنجره‌يى آتش اوزرينه

قويمق

Mettre la viande à la broche A. ضرب اللحم على السفود اتى شيشه كچورمك .T گوشترا بگردنا گذاردن .P

Mettre la main à la plume, pour dire, commencer à écrire un ouvrage A. وضع القلم الافتتاح ـ تحريك القلم الاملا قلمزن آغاز شدن ـ خامه گذار صحيفهٔ كتب واملا شدن .P قلمى اله آلوب باشلامق .T

Mettre la plume à la main de quelqu'un, pour dire, lui enseigner de tenir la plume A. تعليم الاعمال القلم .P بگرفتن قلم ـ قلم قوللنمنك يولنى اوكرتمك .T خامه آموزيدن طوتمنك يولنى اوكرتمك

Mettre le pied à l'étrier A. وضع القدم فى الركاب .P آياغى اوزنكى يه قويمق .T پا در ركاب كردن

Mettre le couvert A. وضع الطبق ـ اطباق .P سرپوش قپاق قومق ـ قپاقلمق .T نهادن

Mettre un mors à un cheval A. ضرب اللجام .P لگام كم اورمق ـ كم طاقمق .T زدن

Mettre un vaisseau à la mer A. اسارة السفينة فى البحر .T كشتيرا بدريا راندن ـ كشتيرا بروى دريا روانيدن .P كمى يى دكزه چيقارمق ـ كمى يى دكزه يورتمك

Mettre le comble à un bâtiment A. اعلاء ـ تسقيف البنا بنانك اوستنى اورتمك .T بنارا ببام پوشيدن .P البنا — Et figur. Mettre le comble à la folie, à l'ingratitude, à l'outrage, à ses bienfaits جنونى وكفران نعمتى ـ طامنى اورتمك ـ ـ وترذيل وتحقيرى ونعمت وكرمى حدّ كماله ابلاغ ايتمك اعلاى مراتب كماله ايصال ايتمك

Mettre un mot dans une lettre, pour dire, y ajouter un mot A. صكره‌دن سوز .T يك سخن علاوه كردن .P ضمّ اللفظ قاتمق

Mettre le dessus à une lettre, pour dire, écrire l'adresse مكتوب .T برنامه نوشتن .P تحرير العنوان المكتوب .A ظرفنك اوزرينى يازمق

Mettre le sceau à un acte A. وضع الخاتم ـ طبع الخاتم .P خاتم زدن .T مهر بصمق ـ — Et figur. Mettre le sceau à une affaire, pour dire, la terminer A. وضع الخاتم الاتمام تماملمق .T خاتم تمامى زدن .P وضع الامضاء الختام ـ

On dit en plusieurs acceptions, Mettre la main. Ainsi on dit: Mettre la main au travail, à l'ouvrage, pour dire, le commencer A. بكار دست .P ابتداء فى الامر ـ مبادرة الى العمل زدن .T ايشه ياپشمق — Mettre la main à l'ouvrage de quelqu'un, pour dire, y travailler A. وضع اليد فى عمل الاخر .P بشقه آدمك ايشنه ال .T بكار كسى دست نهادن قويمق || Quelque autre a mis la main à cet écrit بو تحريراتده آخر بر كمسنه وضع قلم ـ آخر بر كمسنه وضع يد ايلدى ايلدى — Mettre la dernière main à un ouvrage, pour dire, l'achever A. وضع الخاتم التكميل .P خاتم انجام زدن .T بتورمك — Mettre la main sur quelque chose, pour dire, s'en emparer A. ضبط ـ وضع اليد التصرّف .P بدست آوردن ـ در دست كردن .T المق ـ اله كتورمك || Quand cet homme a mis la main sur un livre, il le rend difficilement بر كتابه وضع يد تصرّف ايده‌جك اولور ايسه كوجلك ايله ردّ ايدر ـ بر كتابى الدجق اولور ايسه — Mettre à quelqu'un la preuve en main, pour dire, la lui donner T. اثباتى فلان كشينك النه ويرمك — Mettre une chose en main tierce A. ايداع فى يد الآخر ـ وضع فى يد الحفظ الآخر .P بشقه بر كمسنه‌نك النه .T بدست ديگر امانت كردن امانت ويرمك — Mettre les armes à la main de quelqu'un, pour dire, l'élever aux exercices de la guerre A. تدريب فى آلات الحرب .P بسلاحبازى آموزيدن .T بر كمسنه‌نك النى سلاحه آلشدرمق || C'est lui qui m'a mis les armes à la main آلات حربه بنى تدريب ايدن فلاندر — Et figur. || C'est la gloire de Dieu, c'est l'intérêt de la patrie qui lui ont mis les armes à la main لوجه الله تعالى جهاد فكرى ايله وياخود غيرت وطن نيّتيله اخذ سلاحه مبادرت ايلدى — On dit aussi figur. Mettre la main sur quelqu'un, pour dire, le frapper A. اطالة اليد .P اطالهٔ دست ـ دستدرازى كردن اوزرينه ـ بر كمسنه‌نك اوزرينه ال قومق .T تعرّض كردن ال قالدرمق || Les canons déclarent excommunié un laïque qui met la main sur un prêtre بر كشيش اوزرينه اطالهٔ دست ايدن عوامّدن بر كمسنه حسب الشريعة مظهر لعن ونفرين اولور ـ اولمش — ou pour dire, arrêter quelqu'un par ordre du gouvernement A. اخذ .P گرفتن .T يقه‌لمق ـ طوتمق || Il se cache dans la crainte qu'on ne mette la main sur lui اخذ اولنمق خوفيله اختفا ايدر — Dans ce sens, on dit aussi, Mettre la main sur le collet à quelqu'un بر كمسنه‌يى يقه‌سندن طوتمق ـ

On dit, Mettre à la tête d'une armée, pour dire, instituer chef *A.* ترئيس على الجيش *P.* در سر لشكر نهادن *T.* ترئيس عسكر باشنده قويمق Mettre à la tête d'une affaire *A.* ترئيس على الامر *P.* در سر كار نهادن *T.* ايش باشنده قويمق

Et mettre en tête une chose à quelqu'un, pour dire, la lui suggérer *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر كس انداختن *T.* ذهننه صوقمق ـ بر كمسندنك ذهننه قويمق || On lui a mis en tête de vains soupçons ذهننه عبث وسوسه‌لر القا ايتمشلر ـ Et se mettre en tête, pour dire, se persuader *A.* تثبيت الذهن فى ـ تقرير فى الذهن *P.* در ذهن قرارگير ـ كردن جايگير خاطر كردن *T.* كندو ذهننه قويمق || Il ne faut pas se mettre en tête une pareille idée بو مقوله خاطره‌يه بو مقوله معنايى ذهنه ـ تثبيت ذهن ايتمك جائز دكلدر عقله قويمق ـ قويمق روا دكلدر

Et mettre le pied en quelque lieu, pour dire, y entrer, y arriver *A.* وضع القدم ـ وضع القدم الوصول *P.* پا نهادن ـ پا نهادهٔ وصول شدن *T.* اياق بصمق

En parlant d'un homme qui a peine à marcher, on dit, Il ne saurait mettre un pied devant l'autre تحريك اقدامه مشى وحركتدن عاجز در ـ مجالى يوقدر

On dit figur. Mettre l'honneur sous ses pieds, pour dire, ne se point soucier de son honneur *A.* ايطاء الناموس تحت الاقدام المذلة *P.* عرض خودرا پايمال كردن *T.* عرضنى آياق آلتنده چيكنمك

Et mettre quelqu'un au pied du mur, pour dire, le mettre dans l'impossibilité de s'échapper, dans la nécessité de s'expliquer ou de se rendre فلانى پشت بر ديوار عجز ودرماندگى فلانى ديواره طياتمق ـ ايتمك

Et mettre une armée sur pied, pour dire, la former, l'équiper *A.* تجهيز ـ تهيئة *P.* آماده كردن *T.* حاضر ايتمك ـ چيقارمق || Le roi mit à la fois quatre armées sur pied پادشاه دفعهٔ درت اردو تجهيز وتهيئه ايتدردى

Et mettre une famille, un pays, un royaume en combustion بر خاندان وبر ملك وبر دولت ايچنده ايقاد نائرهٔ برخاندانى وبرملكى اختلاله ويرمك ـ فتنه وفساد ايتمك

Et mettre tout sens dessus dessous, pour dire, renverser tout ce qui est établi *A.* ايراث الانتكاس النظام ـ شذر مذر تخليط *P.* زير وزبر كردن *T.* آلت اوست ايتمك ـ آلتنى اوستنه چويرمك

Et mettre les choses au hasard, pour dire, s'abandoner à la fortune *A.* توكل الى البخت *P.* بشيوهٔ فلك وا گذاشتن *T.* بختنك كليشنه براقمق ـ بختنك كليشنه حواله ايتمك

On dit aussi, Mettre du soin à une chose, à une affaire *A.* بذل الدقة ـ بذل الاهتمام *P.* دقت آوردن *T.* دقتلو كورمك ـ دقت ايتمك ـ اهتماملو ايشلمك ـ

Et mette son affection à... pour dire, affectionner *A.* عقد المحبة *P.* دل دادن ـ دل شيفته شدن *T.* كوكل ويرمك

Mettre sa confiance en... *A.* ربط القلب *P.* دل بستن *T.* كوكل باغلمق || Il a mis sa principale confiance en ce moyen فلان تدبيره كلى ربط قلب ايلدى || Il faut mettre sa confiance en Dieu اللهك لطف وكرمنه ربط قلب ايتملو در

Mettre sa conscience en repos sur une action, pour dire, bannir le scrupule qu'on en aurait *A.* تطمين النفس الهاجسة *P.* دلرا آزادهٔ وهم كردن *T.* يوركى وسوسه‌دن قورتارمق

Mettre son esprit à la torture *A.* اتعاب الذهن *P.* باندیشه شكنج دادن ـ انديشه‌را فرو مانده كردن *T.* ذهنى يورمق || J'ai beau mettre mon esprit à la torture, je ne trouve pas d'expédient عبث يره اتعاب ذهن ايتمشيكن بر درلو تدبير بولمم

Mettre fin à quelque chose *A.* ختم ـ وضع النقطة الختام *P.* بانجام رسانيدن ـ بآخر رسانيدن *T.* بتورمك || Mettez fin à vos débats ايتديككك منافسات ومجادلاتى بتور

Mettre de la suite à quelque chose, c'est l'exécuter avec ordre et constance *A.* اقدام على تمشية الامر ـ مداومة فى تنظيم الامر ـ مواظبة على تمشية الامر ـ تنظيم كار بى *P.* درنگ ورزش نمودن *T.* يورتمك ـ اردينى كسميوب لايبح يورتدرمك || Il faudrait mettre de la suite à vos projets خاطرك اولان اموركك تمشيتنه اقدام لازم ايدى ـ On dit aussi, Mettre de la suite dans ses idées, dans son discours, pour dire, raisonner, discourir sans confusion افاده اولنان معنالرى وسويلنان كلامى حسن رابطه ايله ادا ايتمك حسن رابطه اوزره تنسيق ايتمك ـ حسن رابطه‌يه قويمق ـ

Mettre à bas, se dit d'un édifice ou d'une forêt qu'on jette par terre *A.* هدم *P.* يكسان خاك كردن *T.* ييقمق ـ يره برابر ايتمك

Il signifie figur., humilier *A.* توضيع *P.* خاكسار كردن ـ

پست ساختن T. آشاغیلتمق || Nous mettrons son orgueil à bas ارغام انف كبر وغرورينه - كبر وغرورينى توضيع ايده‌جكز مبادرت ايده‌جكز

Mettre au jour, se dit figur. pour Publier un ouvrage A. نشر - اعلان T. يايمق - ميدانه چيقارمق P. بميدان ظهور آوردن

On dit aussi figur. Mettre à prix T. بها تعيين ايتمك || On a mis la tête d'un tel et chacun de ses membres à prix فلانك سر مقطوعنى وهر بر عضوينى كتورنه عطيه اولمق اوزره شو قدر بها تعيين اولندى - Et mettre à haut prix T. غالى بهايه چيقارمق || On a mis cette terre à haut prix بو ملكى غالى بهايه چيقارديلر - Et mettre à bas prix T. هيچه صاتمق - مفته صاتمق - بهاى رخيص ايله صاتمق || Cet homme a vendu son honneur à bas prix عرضنى هيچه صاتدى

On dit proverb. Je n'y prends ni n'y mets, pour dire, qu'on n'ajoute ni ne retranche à ce que l'on raconte A. بلا زيادة ولا نقصان T. ارتوغى اكسكى يوق P. بى كم وكاست

On dit, Mettre deux personnes mal ensemble, pour dire, les brouiller A. افساد ذات البين - اخلال ذات البين P. بميانهٔ دو كس شوريدگى آوردن - بميانهٔ دو كس فتنه انداختن T. ايكى كشى‌يى برى بريله بوزشدرمق - ايكى كيشينك آره‌سنه فتنه براقمق

Mettre à même de... Mettre à portée de... signifie, faciliter les moyens A. تهيئة الاسباب الوسع والاقتدار - تطويق T. مقتدر قلمق P. مقتدر كردن - توانايى بخشيدن || Il faudrait me mettre à portée d'atteindre là بو بابده بكا ظفر بولمق ايچون بنى مقتدر قلمق لازم كلور ايدى - كسب استطاعت ايتدرمك اقتضا ايدر ايدى

Mettre à la grosse aventure, signifie, mettre de l'argent sur un vaisseau marchand, au hasard de le perdre s'il périt T. قسمته حواله ايله بر سفينه‌يه سرمايه قويمق

Mettre quelqu'un aux arrêts, c'est ordonner qu'il aura le lieu où il est pour prison A. توقيف فى مكانه محبوساً T. فلانى بولنديغى يرده حبس ايتمك

Mettre à la raison A. تلقين - ارشاد الى طريق الصواب العقل T. عقل اوكرتمك P. براه هوشيارى آوردن || Enfin vous vous mettez à la raison, vous commencez à céder عاقبت الامر عقل اوكرنوب رضاداده اولمغه باشلادك

Mettre en peine, signifie, inquiéter A. ايراث التعب والمحنة T. زحمت ويرمك - زحمته قويمق P. زحمت دادن

Mettre en avant, signifie, énoncer comme vrai A. عرض T. ميدانه قويمق P. در پيش كردن - در ميان كردن || Il faut prendre garde aux faits qu'on met en avant بر كمسنه عرض ايلديكى احوال ووقايعه دقت ايتمك لازمه‌دندر

Mettre en doute A. تشكيك - القاء الى الشك P. در موقع گمان انداختن - وابستهٔ گمان كردن T. شبهه‌لو ايتدرمك - مشكوك عد ايتدرمك || On voulait mettre ce fait en doute, mais il n'y a pas moyen بو ماده‌يى مشكوك عد ايتدرمك قيدنده اولديلر انجق ممكن دكلدر

Mettre en fait, c'est affirmer T. بر شيئى محقق عد ايتمك - بر شيئك حقيقتنى اثبات قيدنده اولمق || Vous mettez en fait ce dont précisément je doute عندمده تمام محل شك اولان حالى محقق عد ايدرسك

Mettre une chose en question, c'est examiner si elle est vraie A. تفحص - استقصا P. پژوهيدن T. آراشدرمق || Cela demande à être mis en question بو كيفيت تفحصه محتاجدر

Mettre hors de toute A. عد شيئاً غير مشكوك P. بى گمان شمردن T. شك واشتباهدن عارى عد ايتمك - شبهه‌سز طوتمق || Je mets hors de doute que cela est ainsi بو ماده بويله اولديغنى غير مشكوك عد ايده‌رم

Mettre une langue en une autre, c'est traduire une langue en une autre A. نقل فى لسان الآخر P. بفلان زبان آوردن T. فلان دلدن فلان دله ترجمه ايتمك || Mettre du Latin en Français لسان لاطيندن لسان فرانساوى‌يه نقل ايتدرمك - ترجمه ايتمك

Mettre une chose en gage A. ترهين - ارهان P. گرو دادن T. رهن ايتمك - امانت قويمق

Mettre en état de faire une chose, c'est aider à la faire A. اقدار T. ياردم ايتمك P. ياورى نمودن || Qui l'a mis en état de faire cette dépense ? بو مقوله مصرف ايچون فلانى اقدار ايدن كيمدر

Mettre sur l'état, se dit pour Mettre sur l'état des dépenses, des pensions, etc. A. ادخال فى الدفتر P. در اواره نوشتن T. دفتره كچورمك

Mettre sur le compte de quelqu'un, mettre sur son dos, c'est le charger de ce qui arrive de mal dans une affaire A. تحميل

عـلى .P بـر دوش فـلان انداخـتن .T فلانك اوزرينـه
Les ministres font des fautes, et les mettent sur || يوكلتمـك
le dos de leurs commis وكلاى دولت ايتدكلرى خطالرى
زير حكملرنده اولان مستخدملرك اوزرينه تحميل ايدرلر

Mettre de côté, c'est épargner sur son revenu .A استفصال
.P فضله آرتورمق .T باز مانده كـردن || Cet homme a mis
de côté بو آدم ايرادندن فضله آرتوردى

Se mettre à quelque chose, signifie, s'en occuper, y travailler .A اشتغال ـ مبادرة الى الامر .P دست بكار نهادن
.T جالشمغه باشلمق || Je me mettrai à cela incessamment بو
مصلحته قريباً مشغول اولهجغم

Se mettre en danger .A القاء ـ القاء النفس الى الخطر
.T خودرا بمخاطره انداختن .P النفس الى معرض الخطر
نفسنى مخاطرهيه صالدرمق ـ كندويى مخاطرهيه قويمق
|| Il s'est mis cent fois en danger de sa vie جاننى هزار كرّه
معرض مخاطرهيـه القـا ايتدردى ـ On dit aussi, Se mettre
au hasard de ... pour dire, s'exposer au péril || En voulant trop
gagner, il s'est mis au hasard de tout perdre كسـب كثيـر
ايدهيم دير ايكن كافّهٔ اموالنى ضايع ايتمك مخاطرهسنه
كرفتار اولدى En cherchant à grimper sur un rocher, il se
mit au hasard de se tuer بر قيانك اوزرينـه طرمانيـوب
چيقمـق مراد ايدر ايكن خطر هلاكه دوچار اولمشدر ـ Et
se mettre en avant, pour dire, s'exposer à des dangers .A تبرّز
.T خـودرا در ميدان تهلكه انداختن .P الى فضاء الخطر
مخاطره ايچنه آتلمق ـ ميدانه آتلمق || Il ne faut pas trop
se mettre en avant يك ميدانه آتلمق جائز دكلدر

Se mettre à la suite d'une chose, c'est suivre une entreprise
commencée .A تعقيب .P پس كار شدن .T بر مصلحتك
پسنه دوشمك ـ آردينه دوشمك || Il voulait se mettre à la
suite de ce procès, mais il reconnut qu'il ne valait rien بو
دعوايى تعقيب ايتمك قيدنـده ايـدى انجق زحمتنه
دكمديكنى اكلادى

Se mettre en feu, signifie, se fâcher .A استشاطة ـ تنغّر ـ
تنغّط .P پر آتش شدن .T آتشلنمك || Il ne faut pas se
mettre en feu pour si peu de chose بويله امر جزئى ايچون
آتشلنمك اقتضا ايتمز

Se mettre en quatre pour ..., signifie, faire de grands efforts
.A صرف الجهد الجهيد .P چاك چاك شدن .T

پارهلنمك || Il se mettrait en quatre pour le service de ses
amis پارهلنيور ـ دوستلرى خدمتنده چاك چاك اولهيور

Se mettre jusqu'au cou dans une affaire. N'oublier rien pour
réussir .T بر مصلحته تا بكلو كيرشمك

On dit proverb, Se mettre sur son quant à moi, pour dire,
faire le suffisant .T اشته ـ منم ديكر ينست واديسنى طوتمق
بنم ديو خود فروشلق ايتمك

Se mettre à ..., signifie, commencer à ... .A شروع ـ بداء
.P كرفتـن ـ آغاز كردن précédé d'un infinitif .T باشلمـق ||
Dès qu'on lui en parle, il se met à pleurer بوكا دائر صحبت
سويلنديكى عقيبنده بكايه شروع ايدر Dès qu'il fut à table,
il se mit à boire سفره باشنده قعودى عقيبنده شرب خمره
شروع ايتمشدر

Se mettre sur le pied de faire une chose. En prendre l'habitude, s'en arroger le droit .A اتّخاذ الداب .P آيينرا
كرفتـن .T فلان عادتى ايدنمك || Il s'est mis sur le pied
de contredire تعريضى عادت ايدندى sur celui de ne pas
répondre aux lettres مكتوبلره جواب ويرمامكى عادت ايدندى

Mis. .A موضوع .P نهاده .T قونمش

Meuble, adj. Aisé à remuer. Il ne se dit que des terres .A
سهل الاثارة .P شيارپذير .T سوريلور ـ قولاى سورلمسى ـ
سورلمسى قولاى ـ زمين سهل الاثاره Terre meuble || قولايلقلو
طپراق

Meuble, subst. T. de Jurispr. Il se dit de tous les biens qui
peuvent se transporter .A مال ممكن النقل .pl اموال ممكن
ذايب وجامد ـ صامت وناطق ـ النقل .P مال امكان پذير
.T كوتوريلور مال ـ نقل || Engager tous ses biens meubles et
immeubles بر كمسنه بالجملة صامت وناطق اموالنى واملاكى
وعقاراتنى ترهين ايتمك les meubles suivent la personne
صامت وناطق مقولهسى اولان اموال ذاته تابعدر l'argent
est regardé comme un meuble نقود اموال صامته قبيلندن
عدّ اولنور Les obligations sont aussi des meubles تمسّكات دخى
اموال صامته قبيلندندر

Il se dit aussi de tout ce qui sert à garnir, à orner une
maison .A نجد .pl نجود .pl نجود ومفروشات ـ متاع البيت
.P اثاث البيت ـ سپار ـ كاچال ـ رخت خانه ـ تجمّلات ـ
.T خانه اواداني ـ سپاهيلك || Acheter des meubles
متاع بيت مبايعه ايتمك On l'a contraint de déloger, on

اثاث بيتيني زوقاقه طرح a mis ses meubles sur le carreau
ايله خانه‌دن چيقمغه مجبور ايلديلر On a saisi ses meubles
گوزل او سپاهيلكى ضبط اولندى Il a de beaux meubles
بر خانه‌يى اودانلغنه ناكلتر Garnir une maison de meubles
سپاهيلك ايله تنجيد وتزيين ايتمك

MEUBLER. Garnir de meubles *A.* فرش - تنجيد - انجاد
خانه‌زا بسپار - خانه‌را پيراستن *P.* تجهيز البيت بالمتاع
اوك سپاهيلكينى - اوه آوادانلق دوزمك *T.* آراستن
chambre اوى دوشه‌مك - اوى دوناتمق - دوزمك || Meubler une
امتعه - فرش ايتمك - اوطه‌يى تنجيد يتمك
دوشه‌مك - واثاث ايله تجهيز ايتمك
On dit aussi, Meubler une ferme, pour dire, la garnir de ce
qui sert à la faire valoir چفتلكى مهمات لازمه‌سيله تجهيز
ايتمك

MEUBLÉ. *A.* منجد - مفروش *P.* بسپار برخست - پيراسته
آراسته *T.* سپاهيلك ايله دوناتمش - دوشنمش - On dit figur.
d'un homme qui a beaucoup de connaissances, qu'il a la tête
bien meublée *A.* منجد *P.* كاردان *T.* معلوماتى چوق

MEUGLEMENT, MEUGLER. V. Beuglement, Beugler.

MEULE. Corps solide, rond et plat, qui sert à broyer *A.* صبارة
رحا - Les deux meules d'un moulin *A.* ارحاء pl. رحوان *P.*
رحاى || Meule de dessus *T.* دكرمن طاشى سنگ آسيا
صبارة تحتانية de dessous دكرمنك اوست طاشى - فوقانى
دكرمنك آلت طاشى La machine qui fait tourner la meule
دكرمن طاشنى دوندرن چرخ

Il se dit aussi, d'une roue dont on se sert pour aiguiser des
couteaux et autres ferrements *A.* دوارة التشحيذ - محالة التسنين
P. چرخ تيزگر *T.* بيلكى چرخى || Aiguiser sur la meule
چرخده بيلومك

Et d'un monceau de foin, de grains qu'on fait dans les prés
A. صوبة - كداس *P.* خنه - پشته - توده *T.* بيغين

MEUNIER. Celui qui gouverne un moulin à blé *A.* طحان
P. آسيابان *T.* دكرمنجى

MEURTRE. Homicide *A.* قتل الانسان *P.* آدم مردكشى *T.*
قتل انسان - جرم قتل ارتكاب || Commettre un meurtre اولدرمه
ايتمك

MEURTRIER. Celui qui a commis un meurtre *A.* قاتل الانسان
P. مردكش *T.* آدم اولدرجى || On punit de mort قاتل

les meurtriers قاتلر قتل ايله مجازات اولنور Il est aussi
adjectif, et signifie, qui cause la mort de beaucoup de monde *A.*
قتال || Les armes à feu sont meurtrières آلات حربية قتالدر
- On dit aussi dans ce sens, qu'une place est meurtrière, pour
dire, qu'elle n'a pu être prise qu'en perdant beaucoup de monde
que le siége باعث سفك دما اولمش بر حصن حصين
d'une place a été bien meurtrier قلعه‌نك محاصره‌سى
سفك دماى كثيره‌يى موجب اولمشدر

MEURTRIÈRE. Ouverture pratiquée dans les murs d'une forti-
fication, et par laquelle on peut tirer à couvert sur les assié-
geans *A.* ثقب السور pl. ثقوب السور *P.* قلعه روزنكى
مازغال دليكى

MEURTRIR. Faire une meurtrissure *A.* تكديد *P.* تكديم
يتره زدن *T.* برهلمك || Les coups de pierre, de bâton meurtris-
sent ايدر تكديد بدنى اورديغى برى جحر وعصا La balle n'entra
pas, elle ne fit que meurtrir les chairs داخل
اولمايوب انجق اتلرى برهلدى Il est tout meurtri
de coups كثرت ضربدن بدنى طرفى تكديد اولمشدر

Il se dit aussi des fruits, pour dire, les froisser *A.* هزم
P. ايراث الهزمة *T.* فرسوده - ازمك - برهلتمك || Prenez
garde de meurtrir ces poires بو آرمودلره ايراث هزمدن
Pour peu que l'on touche ces fruits, ils se meurtris-
sent بو ميوه‌لر جزئى لمس يد ايله برهلنور

MEURTRI. *A.* مكدد - اكده *P.* يتره زده *T.* برهلنمش
P. فرسوده *T.* ازلمش مهزوم

MEURTRISSURE. Contusion livide *A.* كده pl. اكداد *P.*
يتره *T.* بره || Il a été bien battu, les meurtrissures en paraissent
sur son corps ضرب شديد ايله اورلوب آثار كده‌سى
هنوز بدننده بللو در

MEUTE. Nombre de chiens courants dressés pour la chasse
des bêtes fauves et carnassières *A.* كليب *P.* رمه *T.* يوزك
زاغر سورى || Meute pour le cerf
Faire une meute زاغر سوريسى ترتيب
ايتمك

MÉVENDRE. T. de Comm. Vendre une chose moins qu'elle ne
vaut *A.* البيع بالنقصان *P.* كم بها فروختن *T.* دون بهاسنه
|| On marchand a
mévendu plusieurs parties de son fonds

ايله ناقص بها ايله واقع مالى صاتمق || Il y a des temps où les marchands sont obligés de mévendre تجارك طابقەسى وقت اولور كه نقصان بها ايله صاتمغه مجبور اولورلر

MÉVENDRE. *A.* بالنقصان بيع *P.* فروختن بيهاى پست *T.* دون بها ايله صاتمق

MÉVENTE. Vente à trop bas prix *A.* بالنقصان بيع *P.* ... *T.* دون بها ايله صاتمه || Il se plaint de la mévente qu'on a faite de ses meubles اثاثنى دون بها ايله صاتلديغندن شكايت ايدر

MEZZO-TERMINÉ. *T.* Italien. Parti moyen qu'on prend pour concilier des prétentions opposées *A.* وسط الحال ـ حد الوسط *P.* حد ميانه *T.* اورته طرف ـ اورتەسى || Il faut trouver un mezzo-terminé, pour accommoder cette affaire بو مصلحتى تنظيم ايچون بر حد وسط بولنمق اقتضا ايدر

MI. Particule qui entre dans la composition de plusieurs mots, et sert à marquer un partage en deux parties égales *A.* نصف *P.* نيم *T.* يارى || Mi-partie نصف *P.* ... || Les avis ont été mi-partis كلم وارا بالمناصفه ايكى يه منقسم ايدى || On l'endroit où la chose peut être ainsi partagée *A.* وسط ـ منتصف *P.* ميانه *T.* اورته || Mi-chemin وسط طريق || Mi-carême منتصف صيام ـ وسط صيام || Mi-Mai منتصف مايس

MIASME. Il se dit des corpuscules viciés qui émanent d'un corps affecté d'une maladie contagieuse *A.* بخار ـ بخارات *P.* ... *T.* ... || Miasmes varioliques ... || Miasmes pestilentiels ابخره متعفنه وبائيه ـ بخارات وبائيه جدريه

MIAULANT. Qui miaule *A.* ... *P.* ... *T.* ...

MIAULEMENT. Le cri du chat *A.* ... *P.* ... *T.* كدى ماولمسى

MIAULER. Il se dit du chat, lorsqu'il fait le cri qui lui est propre *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Entendre un chat qui miaule ...

MICROCOSME. Petit monde *A.* عالم صغير *P.* جهان كوچك *T.* ... || Les philosophes anciens ont dit que l'homme était un microcosme حكماى متقدمين انسان بر عالم صغيردر ...

MICROSCOPE. Instrument qui grossit les objets que l'on ren-

garde *A.* ... *P.* ... *T.* ...

MIDI. Le milieu du jour *A.* وسط النهار ـ وقت الظهر ـ ظهر *P.* نيمروز ـ ميانروز *T.* ... وقت الظهر ـ نصف النهار ـ ساعت نصف || A l'heure de midi ... اويله وقتى *T.* اويله ـ اويله وقتى || Je me rendrai là à midi نهارده ايكن ... Après midi بعد الظهر ... || On dit, En plein midi, pour dire en plein jour, publiquement *A.* في وسط النهار *P.* ... *T.* ... || On dit à un homme qui doute d'une chose fort claire, que c'est ne voir pas clair en plein midi كالشمس في وسط النهار بللو اولان شيئى كورمامكدر

Il signifie aussi, le Sud *A.* جنوب || Le midi est opposé au nord جنوب شماله مقابلدر || Se tourner vers le midi جنوبه طرفه توجه ايتمك || Un tel pays est borné au midi par une telle rivière فلان مملكت جنوباً فلان نهر ايله محدوددر || Cette colline regarde le midi فلان تپه جنوبه ناظردر || Le vent du midi ريح جنوبى

MIE. La partie du pain, qui est entre les deux croûtes *A.* لب الخبز *P.* ... *T.* ... || Il n'a plus de dents, il ne mange que de la mie ... اتمكك ياكلز يومشغنى اكل ايدر

MIEL. Suc doux que font les abeilles *A.* عسل ـ شهد *P.* انگبين *T.* بال || Des confitures au miel ... || Doux comme miel ... بال كبى طاتلو ـ العسل ...

MIELLEUX. Qui tient du miel *A.* ... *P.* انگبينى ـ گونه *T.* بالى ـ بالمسى || Ce vin a un goût mielleux بو بادەده بر ... بر طعم عسلى ... ولذت عسليه واردر

MIEN, pron. Qui est à moi *A.* ى *P.* ام ـ من *T.* ... فلان ـ فلانم || Quand vous m'auriez dit votre sentiment, je vous dirai le mien ... فكركى بكا ... || Ce n'est pas votre avis, c'est le mien ... || Vous veillerez à votre intérêt, et moi au mien سن كندو مصلحتكه بقه جقسكز بن ... || C'est son intention et la mienne انك وبنم ارادهم بو در

On dit, Les miens, pour dire, mes proches, ceux qui m'appartiennent *A.* ... متعلقاتى *P.* خويشانِ من *T.* بنمكيلر

MIETTE. Il se dit de toutes les petites parties qui tombent du pain, quand on le mange *A.* خشارة ـ سقاطة الخبز ـ فتات الخبز اتمك دوكنديسي ـ اتمك اوفاقلري *T.* نان ريزه *P.* الخبز لخت ـ سقاطة نواله || Les miettes qui tombent sous la table سقاطة خوان ـ الساقطة الان خشارة نان || Ramasser les miettes جمع ايتمك

Il se dit aussi, d'un très-petit morceau de quelque chose à manger *A.* لعاج ـ خضعة *P.* خورش خرده *T.* بر چيتمني || Vous ne lui avez donné qu'une miette بر چيتمني يالكز فلانه ويردك

MIEUX, adv. Comparatif de Bien *A.* احسن ـ اعلا *P.* بهتر ـ *T.* دخي ايو || Personne n'entend mieux les affaires que lui آندن اعلا كاراشنا ادم يوقدر || ne parle mieux que lui احسن واعلا تكلم ايدر آدم يوقدر

On dit, Aller de mieux en mieux, pour dire, en faisant toujours quelque progrès vers le bien *A.* احسن حالا بعد حال *P.* روز بروز بهتر *T.* كيتدكچه ايو || Il faut espérer que cela ira de mieux en mieux ... || Ses affaires vont de mieux en mieux امورى ومصالحى حالا بعد حال حسن صورته ايتمكده در

On dit, qu'un homme est mieux, pour dire, qu'il est en meilleur état *A.* في احسن الحال *P.* خوشتر *T.* ايو ـ دخي ايو || Il est mieux ...

On dit aussi, pour dire, qu'un homme a changé de caractère, de conduite *A.* اصلاح ـ احسن *P.* بهتر *T.* دخي ايو || Depuis ces voyages, cet homme est beaucoup mieux, qu'il n'était ايچه بيكي سياحتلردنبرو مقدمكي حالندن اصلح اولدي

Il signifie aussi, plus *A.* ازيد *P.* افزونتر *T.* دخي ارتق || Laquelle aimez-vous mieux de ces deux étoffes? بو ايكي قماشلردن قنقيسني زياده سورسكز

Il vaut mieux. Il est plus à propos *A.* انسب ـ اولى *P.* سزاتر *T.* دخي مناسب ـ يك || Il vaut mieux attendre un peu ...

On dit aussi, qu'une chose vaut mieux qu'une autre; pour dire, qu'elle est meilleure *A.* ارجح *P.* برتر *T.* دخي كوزل

MIGNARD. Il se dit d'un mélange de gentillesse et d'afféterie *A.* متظرف *P.* ظرافتنما ـ نزاكت پرداز *T.* يابمه ظريفلك || Sourire mignard متظرفانه تبسم || Manières mignardes ظرافت پيرا ـ تظرف || Il fait le mignard اوضاع متظرفانه ايدر

MIGNARDEMENT, adv. *A.* بالتظرف *P.* ظرافتنمايي *T.* يابمه ظرافت طوريله ـ نزاكت فروشي

On dit d'un ouvrage travaillé délicatement, qu'il est mignardement travaillé *A.* مصنوع بالظرافة *P.* نازكانه ساخته *T.* نزاكت ايله ايشلنمش بكار آورده

MIGNARDER. Affecter de la délicatesse, de la grâce *A.* تظرف *P.* ظرافتپردازي نمودن *T.* نزاكت فروشي ـ يابمه ظريفلك كوسترمك || Il signifie aussi, dorloter. *V.* ce mot.

MIGNARDISE. Affectation de gentillesse, de délicatesse *A.* ظرافة ـ مصنوعة *P.* ظرافتنمايي ـ نزاكتپردازي *T.* يابمه ظريفلك ـ كوسترشي نزاكت فروشي || Avoir, mettre de la mignarderie dans ses manières, dans son langage بر كمسنه اوضاع واطوارنده وكلاتنده ظرافت ...

MIGNON. Délicat, gentil *A.* ظريف ـ لطيف *P.* نازك ـ مليح *T.* ... || Visage mignon ... || Bouche mignonne ... || Beauté ... || Des souliers mignons ...

Il se dit aussi, des ... *A.* محبوب *P.* دلدار *T.* سوكيلي || De ces deux enfants-là, il y en a un qui est le mignon de la mère بو ايكي اولادك برينسي والده سنك سوكيليسيدر

C'est aussi un terme de flatterie dont on se sert en parlant à un enfant *T.* نازلو || Mon mignon ... || Mon petit mignon ...

MIGNONNEMENT. Avec délicatesse *A.* بالظرافة *P.* ظريفانه *T.* نزاكت ايله ـ نازكانه || Cela est mignonnement fait ... يا پلمشدر

MIGRAINE. Douleur qui affecte la moitié de la tête *A.* شقيقة *P.* نيمسر ـ رنج *T.* يارم باش || Les odeurs très-fortes donnent la migraine ...

MIGRATION. Action d'émigrer en grand nombre *A.* رحلة ... *P.* ... *T.* ...

MIJOTER. Faire cuire lentement *A.* ... *P.* ...

اتی طبخ لیّن || Mijoter de la viande یواشجه پشورمک .T ایلہ پشورمک

MIL. V. Millet.

MILAN. Oiseau de proie .A حِدَاة pl. حداء .P زغن - غلیواژ .T غلیواج - چیلاق

MILIAIRE. Qui ressemble à du millet .A جاورسی .P گاورس || Il se dit aussi d'une éruption de pustules qui ressemblent à des grains de millet .A نملة جاورسيّة .T گوند داری کبی - سیرجک - اصرغی

MILICE. L'art et l'exercice de la guerre. Il ne se dit qu'en parlant des anciens .A فنّ الحرب - تعليم حربيّ .P فنّ جنگ .T جنگجیلک || La milice des Grecs était fort différente de celle des Perses اهل یونانک فنّ حربیلریله اهل فرسک فنّ حربیلری بیننده فرق کلّی ولر ایدی

On dit figur. en termes de l'Écriture-Sainte, que la vie de l'homme est une milice continuelle عمر انسان بر مجاهدهٔ دائمیّه در

Il est aussi collectif, et signifie, troupe de gens de guerre .A عسکر .P جنگ آوران .T عسکری نفراتی || Toute la milice de la place se souleva قلعه‌نکه عسکری جملهٔ ایاغه قالقدی || Il perdit à cette bataille toute la fleur de sa milice اول مقابله‌ده بالجمله گزیده عسکری رهین تلف اولمشدر

Il se dit aussi, des troupes composées des habitans d'un pays, qui s'arment pour leur propre défense .A سپاه ولایت .P وضیعة .T ولایت عسکری || Lever des milices ولایت عسکرینی ایاقلندرمق || Capitaine de milice ولایت عسکری یوز باشیسی

MILIEU. Le centre d'un lieu .A وسط .P میان .T اورته || Voici justement le milieu de la place اشته میدانک تمام اورته‌سی || Nous voici justement dans le milieu اشته تمام اورته‌سنده یز || Couper quelque chose par le milieu بر شیئی اورته‌سندن کسمک || Le point du milieu .A حاقّ الوسط .P میانگاه .T اورته یر

Il se dit, dans une signification moins exacte, de mon endroit qui est éloigné des extrémités .A قلب - کبد .P قلبگاه .T کوبک || Cette ville est située au milieu de la France بو بلده فرانسه‌نک قلبگاهنده کایندر || Quand ils furent au milieu du bois اورمانک قلبگاهنه واصل اولدقلرنده || Une langue de terre qui s'avance au milieu de la mer دریانک وسط بحره - کبد البحره قدر - قلبگاهنه ممتدّ اولان بر دل قدر اوزانمش قره‌نک بر دلی

Il se dit aussi du temps || Vers le milieu de la nuit اواسط کیجه‌نک اورته‌سنه یقین - لیلده || Sur le milieu du jour وسط نهارده - نهاره قریب || Au milieu de l'été اواسط صیفده || Au milieu de l'hiver اواسط شتاده - قیش اورته‌سنده || Il se dit aussi d'autres choses || Le milieu du livre وسط کتاب || Le milieu de sa harangue est fort beau موعظه‌سنک اورته‌سی اعلا واحسندر

Et de ce qui est également éloigné de deux excès contraires .A حدّ الاعتدال .P میانهٔ حال .T اورته حال || La vertu se trouve dans un juste milieu منقبت فضیلت حدّ اعتدالده موجود در || La libéralité tient le milieu entre la prodigalité et l'avarice جود وسخا بخل وتبذیرک حدّ اعتدالیدر

Il signifie, figur., un tempérament que l'on prend dans les affaires, pour concilier des intérêts différents .A صورة التعديل والتسوية || بر تعدیل وتسویه || Il faut chercher quelque milieu صورتنی آرەمق اقتضا ایدر || Essayez de trouver quelque milieu pour les contenter tous deux طرفینی ارضایه وسیله اولەجق بر کونه تعدیل وتسویه صورتنی بولمنک چاره‌سنه باق — On dit, qu'il n'y a point de milieu à cela, pour dire, qu'il n'y a point d'autre parti à prendre بو بابده وسط حال یوقدر - بونک وسط حالی یوقدر

AU MILIEU DE..., signifie, dans, parmi .A فی خلال .P در اثنا - در میانه .T اثناسنده - آره‌سنده || Au milieu des plus grandes affaires, il trouve des momens pour donner à ses amis امور معظمه آره‌سنده دوستلریله مشغول اولدیغی کوروشجک وقت بولوز

AU MILIEU DE TOUT CELA, signifie, nonobstant .A مع ما فيه .P با همه آن .T بو جمله ایله || C'est un homme qui, au milieu de tout cela, ne laisse pas d'être à plaindre مع ما فیه شایستهٔ مرحمت بر آدمدر || Au milieu de tout cela, je voudrais le pouvoir servir بو جمله ایله خدمتنده بولنمغه خواهشم وار ایدی

MILITAIRE. Qui concerne la guerre .A حربیّ .P جنگی .T جنکه متعلّق || L'art militaire فنّ حرب - فنّ حربی || La discipline ضابطهٔ حربیّه || Exploits militaires مآثر حربیّه - فتوحات وغزوات - فتوحات جلیله || Grades مراتب حربیّه

Charge رتب عسكريّه - رتب اهل حرب - رتب حربيّه -
militaire منصب اهل حرب - منصب عسكرى منصبى - Justice mi-
litaire, celle qui s'exerce parmi les troupes, suivant les ordon-
nances de la guerre *A.* محاكمة حسب القوانين الحربيّة -
Architecture militaire, c'est l'art de fortifier احكام حربيّة -
les places فن معمارئ حربى - Testament militaire, c'est le
testament qu'on fait à l'armée برکمسنه - سفربر وصیّتنامه‌سی
سفربر ایکن ایتدیکی وصیّتنامه

EXÉCUTION MILITAIRE. Dégât que l'on fait dans un pays pour
contraindre les habitans à faire ce qu'on exige d'eux جبر وزور
جبر وزور حربی‌یه || Menacer d'exécution militaire حربی
On a مبادرت اولنه‌جغی بیانیله اخافه وتهدید ایتمک
contraint les habitans par exécution militaire à payer contribu-
tion اهالئ مملکتی اعمال جبروزور حربی ایده‌رک مال
اماں اداسنه مجبور ایلدیلر - Il signifie aussi, une peine de mort
infligée sans les formalités requises حسب الاحکام الحربیّه
واقع اولان ترتیب جزا

MILITAIRE, subs. Homme de guerre *A.* اهل الحرب - حربیّ
P. ارباب السیف .pl اهل السیف - ارباب الحرب .pl
عسکری *T.* نبردکار - اهل شمشیر - سپاهی || On a donné des
récompenses à tous les vieux militaires ارباب حربک بالجمله
متقاعدینه مکافات اولندی Cette ordonnance déplut au mili-
taire بو نظام اهل حرب عندنده رهین پسند اولمامشدر

MILITAIREMENT, adv. *A.* حسب الرسوم الحربیّة *P.* برسم
جنکجه - عسکربجه *T.* وراه جنکاوری || Agir militairement
عسکربجه - حسب الرسوم الحربیّه عمل وحرکت ایتمک
قوانین حربیّه اوزره محاکمه ایتمک juger حرکت ایتمک

MILITANTE. T. de relig. Qui combat. Il ne se dit qu'en cette
phrase, L'Église militante, pour signifier, les fidèles qui sont
sur la terre, parce que la vie d'un chrétien est regardée comme
un combat continuel contre ses propres passions *A.* امّة المجاهدين
فی عالم الناسوت

MILITER. Combattre pour ..., être en faveur *A.* مساعدة *P.*
همساز بودن *T.* مساعده‌لو اولمق || Cet argument milite pour
nous بو دلیل حقمزه مساعد در Cette raison ne milite point
contre moi بو علّت طرفمه بر وجهله نا مساعد دکلدر -
خلافمده دکلدر

MILLE. Dix fois cent *A.* الف .pl الوف .pl آلاف *P.* هزار
T. بیک || Mille hommes, mille chevaux, mille navires بیک نفر
وبیک پاره - آدم وبیک راس بارکیر وبیک قطعه سفینه
سفینه Mille écus بیک عدد غروش - Il se dit aussi d'un
nombre incertain, mais fort grand *A.* الف *P.* هزار هزاران
قتی جوق - نیجه بیک *T.* هزار بهزار - صد هزار -
هزار بهزار هزاران témoignages هزار آدملو || Mille personnes
شهادتلر preuves صد هزار دلیللر Il y a mille et mille choses
à dire là-dessus بو بابده هزار بهزار سویلنه‌جک شیلر وار
Je vous ai dit cela mille fois بونی بیک کره سکا سویلدم در

MILLE. Mesure en longueur dont on se sert pour exprimer
la distance entre deux lieux *A.* میل .pl امیال || Il y a un
mille de ce lieu-là à un tel lieu فلان محلدن فلان محله
قدر بر میل مسافه وار در Ce cheval fait tant de milles par jour
بو بارکیر کونده شو قدر میل مسافه قطع ایدر Mille d'Italie
اتالیا میلی

MILLEFEUILLE. Nom que porte particulièrement l'achillée com-
mune. V. Achillée.

MILLÉNAIRE. Qui contient mille *A.* الفی *P.* هزاری *T.* بیکدن
عبارت || Le nombre millénaire عدد الفی
Il signifie aussi, mille ans *A.* الف عام *P.* هزار سال *T.*
الف عام اولده || Dans le premier millénaire بیک ییل

MILLEPERTUIS. Plante *A.* رمّان الانهار *P.* هوفاریقون *T.*
قویون اوتی - یاره اوتی - قلیج اوتی

MILLÉSIME. L'année marquée sur une médaille ou sur une
monnaie *A.* رقم التاریخ السکّة *P.* رقم سال سکه *T.* سکّه‌نک
سنه‌سی رقمی || On ignore en quelle année cette médaille a
été frappée, car le millésime est tout effacé بو اسکی زمان
سکه‌سنک تاریخی رقمی کلیّاً فرسوده اولمغله قنغی سنه‌ده
ضرب اولندیغی معلوم دکلدر

MILLET. Sorte de grain fort petit *A.* جاورس *P.* ارزن *T.*
داری || Un grain de millet بر حبّهٔ ارزن - بر داری دانه‌سی

MILLIAIRE. Bornes que l'on place sur les grands chemins,
pour marquer les milles *A.* pl. انصاب .pl تناصیب - میل .pl
امیال *P.* میل *T.* یول نشانیچون دیکیلان دیرک

MILLIARD. Mille millions, ou dix fois cent millions *A.* الف
الف الف *P.* هزار هزاران هزار بار - هزار بار ده لک *T.*
بیک قات اون کره یوز بیک - بیک کره اون یوک

MILLIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre de mille

A. الفيّ *P.* هزارم *T.* بیکنجی || La millième année de la naissance de Jésus-Christ میلاد حضرت عیسینک بیکنجی سنه‌سی

Il signifie aussi, une des parties d'un tout divisé en mille parties *A.* احد من الالف *P.* هزار یک *T.* بیکده بر || Il est intéressé dans cette affaire pour un millième بو خصوصده بیکده بر حصه علاقه‌سی واردر

MILLIER. Le nombre d'un mille. V. Mille || Un millier d'épingles بیک طوپلق عدد d'arbres بیک کوک آغاج

À MILLIERS. En très-grande quantité *A.* الفا الفا *P.* هزار بهزار *T.* بیکر بیکر ـ قتی چوق || On en trouve par milliers فلان شیئدن هزار بهزار بولنور

MILLION. Mille fois mille, ou dix fois cent mille *A.* الف الف *P.* هزار هزاران ـ صد هزار ده بار ـ ده لک *T.* اون کره یوز بیک ـ یوک || Il y a en France plus de trente millions d'hommes فرانسه‌ده اوتوزدن متجاوز اون کره یوز بیک نفوس واردر ـ Il se dit aussi d'un nombre indéterminé *A.* الف الف *P.* هزار هزاران ـ صد هزار *T.* نیچه بیک || J'ai oui dire cela un million de fois بو کلامی هزاران صد هزار مسموعم اولمشدر Je vous rends un million de grâces هزار تشکر ایدرم

MILLIONIÈME. Nombre d'ordre qui complète le nombre d'un million *A.* الفی کرة الف *P.* ده بار صد هزارم *T.* اون کره یوز بیکنجی

MILLIONNAIRE. Qui possède des millions, qui est richard *A.* صاحب المال قارون *P.* بسیار مالدار *T.* افراط زنکین ـ مال قارون صاحبی

MINARET. Tour faite en forme de clocher, d'où l'on appelle, chez les Turcs, le peuple à la prière *A.* منارة pl. منارات

MINAUDER. Affecter des mines et des manières, dans le dessein de plaire *A.* تغنج ـ تدلل *P.* شیوه‌کاری کردن *T.* ناز وشیوه ایتمک ـ شیوه‌کارلق ایتمک || Cette femme ne fait que minauder بو قاری تغنج وتدللدن خالیة دکلدر ـ شیوه‌کارلقدن خالی دکلدر

MINAUDERIE. Mines et manières affectées *A.* غنج ـ دلال *P.* شیوه‌کاری *T.* شیوه‌کارلق ـ شکل || Je n'aime point toutes ces minauderies بو مثللو اطوار غنج آمیزدن حظ ایتمم

MINAUDIER. Qui a l'habitude d'affecter des mines, dans le dessein de plaire. Il se dit surtout des femmes *A.* مغناج *P.* شیوه‌کار *T.* ناز وتیاز ایدیجی

MINCE. Qui a peu d'épaisseur *A.* رقیق ـ شفیف ـ رهیف *P.* تنک *T.* یوفقه ـ اینجه || Étoffe mince متاع شفیف ـ ثوب رهیف Cette lame d'argent est trop mince بو لوحهٔ سیم بغایت یوفقه در

Figur. Peu considérable *A.* جزئی ـ قاصر *P.* کمین ـ ناچیز *T.* از ـ یوفقه || Revenu bien mince خیلیجه جزئی ایراد ـ یوفقه بر ایراد esprit عقل قاصر mérite اهلیت جزئیه savoir علم ومعرفت جزئیه ـ قاصره

On dit aussi, qu'une raison est mince, c'est-à-dire, faible *A.* دلیل واهی *P.* کم قوت *T.* دلیل ـ قوتسز دلیل

MINE. L'air qui résulte de la conformation du corps, et surtout du visage *A.* سیمة ـ سیما *P.* لقا ـ چهره *T.* صورت ـ || Bonne, méchante mine یوز سیمای زیبا وسیمای خباثت‌نما mauvaise سیمای ناز زیبا ـ صورت قبیحه fière سیمای کبر basse سیمای دنائت‌نما ـ صورت مو دنی ولئیم آلود || Il a la mine fine, fausse, trompeuse حیله‌باز وکاذب ومکار آدمک سیماسی واردر || Il a la mine guerrière, d'un homme de guerre فلان کمسنه‌ده اهل حرب آدمی صورتی واردر On se trompe souvent à la mine صورت وسیمادن اکثریا تغلیط اولنمق اقتضا ایدر || Il ne faut pas toujours juger des gens à la mine برآدمک حالتی چهره وسیمادن استدلال قیدنده اولمق روا دکلدر ـ On dit, qu'un homme a bonne mine, pour dire, qu'il a l'air d'une bonne santé فلانده سیمای تر وصحت واردر Et dans le sens contraire, qu'il a mauvaise mine فلانده چهره‌سی ـ خسته چهره‌سی واردر ـ تغیر زاج صورتی واردر ـ Et qu'un homme a la mine d'être riche, d'être un peu fou فلانده سیمهٔ ثروت وغنا واردر وجزئی جنون بوروقدر فلانک ناصیهٔ حالنده آثار ثروت ویسار ـ سیماسی واردر ونوعما آثار جنون ظاهردر ـ Et qu'il a la mine d'avoir fait une chose فلان ایشی ایشلدیکی صورت وسیماسندن فلان ایشده بولندیغی صورت حالندن مستدلدر ـ مستبانددر

Et la contenance que l'on tient dans quelque intention *A.* ارائهٔ صورت ـ صورت || Faire bonne mine ثبات ایتمک

On dit, Faire mine de quelque chose, pour dire, en faire semblant *A.* ارائة الصورة ـ اظهار ـ صورتا *P.* صورتا رو نمودن *T.* یاپمه کوسترش ایتمک ـ کوسترمک || Il fit mine d'être con-

tent ارانبه موویه لرانبه صورت خشنودی ورضا ایلدی بعد صورتا اظهار ممنونیتنه ایلدی - ممنونیت

On dit proverb. Faire bonne mine à mauvais jeu, pour dire, cacher le mécontentement que l'on a *T.* قوری بخیرت کوسترمک - قوری غیرت ایتمک

On dit, Faire triste mine, grise mine, froide mine à quelqu'un, pour dire, lui faire mauvais visage *A.* اظهار التعبس *P.* ترش روئی *T.* بد چهره کوسترمک - روینی نعلودن

On dit aussi, Faire des mines, pour dire, faire des signes *A.* اشارت - رمز || J'eus beau lui faire des mines, il ne m'entendit pas بو قدر رموز واشارات ایلدم مرامیمی بر عبث یره وجهله آکلیمدی

MINE. Lieu d'où l'on tire les métaux *A.* معدن pl. معادن *P.* کان *T.* معدن || Une mine d'or التون معدنی de cuivre باقر معدنی de diamans الماس معدنی de charbon de terre کمور معدنی de rubis یاقوت معدنی Une mine profonde معدن عمیق الغور riche معدن کثیر النما - معدن معمور - برکتلو معدن pauvre معدن قلیل النما - برکتسز معدن Travailler aux mines معدنلرده خدمت ایتمک La mine s'éboula et accabla les ouvriers معدن چوکوب ایچنده بولنان عمله یی - بر معدن کشف ایتمک Trouver, découvrir une mine پیدا ایتمک - حفر ایتمک - معدنی استخراج ایتمک fouiller ایتمک و یولمق

Il se prend aussi pour les métaux et minéraux encore mêlés avec la terre *A.* حجر pl. احجار || Voilà de la mine d'or اشته بر حجر ذهب de cuivre حجر نحاس de la pierre de mine فلز حجری

MINE. Vaisseau qui sert à mesurer, et qui contient la moitié d'un setier *A.* نصف الکیل *P.* نیم کیل *T.* دمورلی

MINE. Cavité souterraine pratiquée sous un bastion, etc. pour le faire sauter par le moyen de la poudre *A.* دجل pl. ادجال - نقب *P.* اهون - سمج *T.* لغم || La place fut prise par le moyen d'une mine اثارهٔ نقب اولندرق قلعه نک تسخیری - لغم آتیلهرق قلعه آلندی - مسخر اولنمشدر Charger une mine لغمی طولدرمق - لغمی تشحین واملا ایتمک Faire jouer une mine لغمی ایشلتمک - لغمی اعمال ایتمک Mettre le feu à une mine لغمه آتش ویرمک - نقبی ایقاد ایتمک La mine emporta la pointe du bastion لغمی طونشدرمق - آتیلان لغم طابیه نک بر کوشه سنی هوایه اوچوردی Les assiégés éventèrent la mine درون قلعه ده محصور اولان عسکر لغمی هوالندروب ابطال ایتدردی La mine fut éventée لغمک هوالنوب ابطال اولندی Le puits de la mine لغمک باجه سی la chambre لغمک خزینه سی La saucisson نقبک فتیلی Entonnoir de la mine آتیلان لغمک آچدیغی دلیک

On dit figur. Éventer la mine, pour dire, découvrir un dessein, et empêcher par-là qu'il ne réussisse دفین خاک خفا اولان تدبیری خارجه اخراج ایله تعطیل ایتدرمک

MINER. Faire une mine *A.* احداث النقب - نقب الدجل *P.* اهون زدن - سمج زدن *T.* لغم آچمق || Miner un bastion بر طابیه نک آلتنده لغم آچمق Cette place est si fort dans l'eau, qu'il est impossible de la miner بو قلعه بغایت صو ایچنده صوقلمش اولدیغندن لغم آچلمسی محالدر Les ennemis avaient miné leur demi-lune avant que de l'abandonner اعدا کندو نصف قمر طابیه لرینی ترک ایتمزدن مقدم دیبنده لغم آچمشلر در

Il signifie aussi, creuser, caver *A.* حفر - اکل *P.* کاویدن - فرسودن *T.* قازمق - اشندرمق || Le courant de la rivière a miné la pile des arches نهرک آقندیسی کمرلرک تملنی اشندردی L'eau mine la pierre صو طاشی اکل ایدر - اشندرر

Figur. Consumer, détruire peu à peu *A.* افنا *P.* بفنا رسانیدن *T.* چورتمک || Cette maladie le mine مبتلا اولدیغی علت وجودینی افنا ایدر La fièvre quarte mine bien un corps حمای ربع وجودی چوریدر Le temps mine tout وقت وزمان هر شیئی افنا ایدر Le chagrin le mine شدت الم واندوه وجودینی افنا ایدر

MINERAI. Synonyme de Mine, dans le sens de Métal mêlé avec la terre. V. Mine.

MINÉRAL, subs. Il se dit de tout corps solide qui se trouve dans le sein de la terre, et qui se tire des mines. V. Métal. — Il signifie aussi, qui appartient aux minéraux *A.* معدنی *P.* قیسوری *T.* معدنلو || Matière minérale مادهٔ معدنیه Sel minéral ملح معدنی Eaux minérales میاه معدنیه

MINÉRALISATION, Opération par laquelle la nature combine avec les métaux divers principes *A.* کسب الصورة الفلز *P.* صورت فلز پذیرایی *T.* فلز صورتنه کیرمه

MINÉRALISER. Combiner avec les métaux divers principes *A.* وضع فی صورة الفلز *P.* صورت فلز دادن *T.* فلز صورتنه

قويمق

MINÉRALISÉ. *A.* موضوع فى صورة الفلز *P.* صورت فلزّ پذيرفته
T. فلزّ صورتنه كيرمش

MINÉRALOGIE. Science qui traite des minéraux *A.* علم المعادن
P. قيسور شناسى *T.* معدنجيلك

MINÉRALOGIQUE. Qui concerne la minéralogie *A.* متعلق بعلم
علم معادنه متعلق خريطه Carte minéralogique || المعدنىّ

MINET. Petit chat *A.* هريرة *P.* پوشكچه *T.* كدى انيكى ||
Le minet joue avec le chien هريره كلب ايله تلاعب ايدر -
كدى انيكى كلب ايله اوينا شور

MINEUR. Ouvrier qui travaille à l'exploitation des mines *A.*
معدّن - بحّاث المعادن - حفّار المعادن *P.* كماسهٔ كان
T. معدنجى

MINEUR. T. d'art milit. Ouvrier qui travaille à la mine *A.* نقّاب -
نقّاب الدحل *P.* آهوان - آهونبر - نقب زن *T.* لغمجى ||
Attacher le mineur à un bastion لغمجى يى طابيه باشنده
نصب وتعيين ايلمك Le mineur était attaché à la muraille
نقّاب ديوار ديبنده طورر ايدى Une compagnie de mineurs
لغمجيان يوز باشيسى Capitaine de mineurs لغمجيان بلوكى

MINEUR. Qui n'a point encore atteint l'âge de majorité *A.*
صغير .pl صغار - غير بالغ *P.* نا رسيده - نا بالغ *T.* يتشمامش
|| Enfant mineur ولد صغير En France, les rois cessent d'être
mineurs à treize ans et un jour فرانسه ده پادشاهلرك سنى
اون اوچ سنه ايله بر كونه بالغ اولنجه حال صغردن چيقيمش
پادشاه اول وقتده صغير Le roi était alors mineur اولورلر
بر - بر صغيرى ابهال ايتمك Émanciper un mineur ايدى
فرزند نا بالغى كندو باشنه بوشلانمق

MINEUR. Plus petit. Il n'est d'usage qu'en ces phrases: L'Asie
mineure آسياى صغير Les quatre ordres mineurs طريقات
اربعهٔ صغيرة

MINEURE. T. de Logique. La seconde proposition d'un syllo-
gisme *A.* صغرى || Prouver, nier une mineure صغرايى اثبات
ياخود ردّ وانكار ايتمك

MINIATURE. C'est l'art de peindre en petit *A.* مصغّراً نقش
P. نگار خرده كارى *T.* نقش چيقارمنه اوفاق اولدرق ||
Portrait en miniature مصغّراً نقش اولنمش تصوير

MINIÈRE. La terre, la pierre, ou le sable, dans lesquels
on trouve une mine ou un métal *A.* منبت المعدن *P.* معدنزار -
منبت زمين معدندار *T.* معدن چيقان ير || Minière d'or
معدن ذهب Il y a quantité de minières dans ce pays-là
اول مملكتده - اول مملكتده منابت معدنك كثرتى وار در
معدن چيقار يرلر چوقدر

MINIME. Qui est d'une couleur fort obscure *A.* ادهم *P.*
شبرنگ *T.* ياغز قره

MINIMUM. T. de Géomét. Le plus petit degré auquel une gran-
deur puisse être réduite *A.* اصغر المقادير - اقلّ المقادير *P.*
اك كوچك *T.* اندكترين مقادير - كوچكترين مقادير -
اك از

MINISTÈRE. L'emploi, la charge qu'on exerce *A.* منصب pl.
مناصب *P.* جاه *T.* منصب || Satisfaire aux obligations de son
ministère بر كمسنه عهده سنده اولان منصبك واجباتنى
كما ينبغى ادا ايتمك Cela n'est pas de mon ministère منصبيمه
شان متعلق شئ دكلدر Se bien acquitter de son ministère
واجبات منصبنى - منصبى على ما هو اللايق اجرا ايتمك
لايقى اوزره ادا ايتمك

Et le gouvernement d'un ministre d'État *A.* وكالت || Le Mi-
nistère du Cardinal Mazarin فلان نام كمسنه نك وكالتى
Il se prend aussi, pour tous les ministres d'un État *A.* pl.
وكلاء الدولة pl. اولياء الامور *P.* كارسازان امور سلطنت *T.*
دولت رجاللرى || Le ministère était entièrement opposé à cela
بو خصوصده وكلاى دولت كليّاً مخالف ايديلر

MINISTÉRIEL. Qui appartient au ministère d'un État *A.* متعلق
بامور الدولة *T.* امور دولته متعلق - دولتك || Lettre minis-
térielle دولت مكتوبى Opération ministérielle دولتك بر
تدبير امور دولته قادر بر عقل Tête ministérielle كار وعملى

MINISTÉRIELLEMENT. Dans la forme ministérielle *T.* دولتجه
|| Il m'a répondu ministériellement بكا دولتجه جواب ويردى

MINISTRE. Celui dont on se sert pour l'exécution d'une chose
A. منفذ - مروّج *P.* كار كن *T.* ايشلتدريجى - يورتدريجى -
اجرا ايدبجى || Être le ministre des passions d'autrui آخر
de كمسنه نك امراض نفسانيه سنى ترويجه سعى ايتمك
ses volontés فلان كشينك اراده ايتديكى اموركٌ منفذى
de sa colère فلانك مروّجى اولمق خشم وغضب اولمق
Les démons sont les ministres de la vengeance Divine شياطين
قهر وانتقام خداينك مروّجلريدر

MINISTRE D'ÉTAT. Celui dont un prince fait choix pour le

charger des affaires des son État A. وكيل الدولة P كارساز
امور سلطنت T. دولت رجالی || Le premier ministre d'État
d'une telle Cour سر وكلای ـ فلان دولتنک باش وکیلی
دولت

On appelle aussi Ministres, ceux que les princes envoyent dans
les Cours étrangères A. سفیر pl. سفرا P. ایلچی T. ایلچی
|| Les ministres étrangers jouissent de certains priviléges dans les
Cours où ils sont دول سائره ایلچیلری مبعوث اولدقلری
دولتلرده بعض کونه امتیازاته مظهر اوله کلمشلر در

MINIUM. Matière rouge qui se fait avec de la chaux de plomb
A. زنجفر عملی P. سمشگرف ساخته T. سوکلن

MINORATIF. T. de Méd. Remède qui purge doucement A.
خفیفجه یورکی T. شکمران نرم ساز P. ملیّنات pl. ملیّن
سورر

MINORITÉ. L'état d'une personne mineure A. حال الصغر ـ
بلوغه T. حال نا بلوغی ـ نا رسیدگی P. عدم البلوغ
وارمیانک حالی || Cela est arrivé pendant sa minorité بو
کیفیّت حال صغری اثناسنده واقع اولمشدر Durant la mi-
norité du roi پادشاهک حال صغرنده

MINORITÉ. Le petit nombre, par opposition à Majorité A.
قلّة العدد P. عدد کمترئ T. عدد آزلغی || La minorité des
voix dans une assemblée ـ مجلسده رأی ایدنلرک قلت عددی
Minorité d'une assemblée, c'est la partie la moins nombreuse qui
est opposée aux opinions du plus grand nombre A. طرف اقلّ
P. طرف کمتر T. آزلق طرفی || Il était de l'avis de la mi-
norité طرف اقلّک رأینه ذاهب ایدی La minorité ne
doit pas l'emporter طرف اقلّک رأیی غالب اولمامق
اقتضا ایدر

MINUIT. Le milieu de la nuit A. منتصف ـ نصف اللیل
اللیل P. میان شب ـ نیمشب T. کیجه یاریسی || Jusqu'à
minuit نصف اللیل قدر Sur le minuit منتصف لیلده

MINUSCULE. On appelle Lettre, caractère minuscule, une pe-
tite lettre A. حرف دقیق pl. دقاق الحروف P. خرده
اوفاق حرف T. حرف

MINUTE. La soixantième partie d'une heure A. دقیقة pl.
هر بر دقیقه La minute contient soixante secondes || دقایق
بردقیقه Une minute et deux secondes آلتمش ثانیدن عبارتدر
بر دقیقه Je reviens à vous dans une minute وایکی ثانیه
ایچنده کلورم

MINUTE. Écriture fort petite A. خطّ منمّل P. خطّ خرد T.
اینجه یازو

Il signifie aussi, le brouillon de ce qu'on écrit d'abord pour
le mettre plus au net A. مسوّدة pl. مسوّدات P. هیولای رقم
T. تسوید ـ قره‌لمه || Faire la minute d'une lettre برمکتوبک
مسوّده‌سنی قلمه آلمق Il ne fait point de minutes de ses let-
tres تحریراتنی بلا ـ یازدیغی تحریراتی تسوید ایتمز
تسوید یازار

Il se dit aussi, de l'original des actes, qui demeure chez les
notaires A. نسخة اصلیّة T. اصل نسخه ـ بطّال || La minute
de ce contrat est chez un tel notaire بو حجّتک بطّالی
فلان محکمه کاتبنک یانده محفوظدر C'est lui qui en garde
la minute نسخهٔ اصلیّه‌نک حافظی فلاندر ـ On dit aussi,
La minute d'une sentence, d'un arrêt, d'un compte بر اعلامک
وبر حکمک وبر محاسبه‌نک بطّالی

MINUTER. Faire la minute d'un écrit qu'on veut mettre au
net A. تسوید P. تسوید کردن T. قره‌لمق ـ تسوید ایتمک
|| Avez-vous minuté cela comme on vous a dit? سپارش اولندیغی
کبی تسویدینی ایتدکمی

Figur. Projeter quelque chose pour l'accomplir bientôt A. اجالة
فی الذهن P. در خاطر کردن T. تصارلمق ـ ذهنده قورمق
|| Il minute son départ ـ نیّت عزیمت ذهننده جولان ایدر
عزیمتنی تصارلر Il y a long-temps qu'il minutait de faire ce
qu'il fait بو دفعه ایتدیکی ایش مدّت مدیده‌دنبرو ذهننده
بو فعلک ایشلمسنی چوقدنبرو ـ جولان ایتمش مادّه در
ذهننده قورمشیدی

MINUTIE. Chose de peu de conséquence, qui ne fait rien au
gros d'une affaire A. امر دقیق pl. مداق الامور P. نا شئ
چیز T. اوفاق تفک شیئلر || Il ne faut pas s'arrêter à des
minuties مداق اموره صرف ذهن ایتمک جائز دکلدر Ce
sont des minuties qui ne valent pas la peine de... زحمتنه دکمز
نا چیز مقولدسی شیئلر در

MINUTIEUX. Qui s'attache aux minuties A. متتبّع المداق
الامور ـ ملتقص ـ مقصّ P. دلبستهٔ امور نا چیز T. اوفاق
تفک شیئلره اوغراشور بر کمسنه || C'est un homme bien
minutieux مداق امور ایله ـ مداق اموره مرتکب بر ادمدر
تتبّعات On dit aussi, Recherches minutieuses ـ اوغراشور آدم

Soins minutieux ابنجه‌دن اینجه آراشدرمه‌لر ـ تتبّعات بالمداقه ـ دقیقه اینجه‌دن اینجه اهتمام‌لر ـ همم بالمداقه

MINUTIEUSEMENT, adv. *A.* بالاقصاص ـ بالدنوق ـ بالمداقة *P.* اوفاق تفك شیلره *T.* با دلبستگی بامور نا چیز باقه‌رق

MI-PARTI. Composé de deux parties égales *A.* ذو شطرین *P.* دو نیمه *T.* یاری یاری‌یه || Robe mi-partie de blanc et de noir آقی ـ بر شطری بیاض وبر شطری سیاه قماش قره‌سی یاری یاری‌یه بر قماش

MIRACLE. Acte de la puissance Divine contraire aux lois de la nature *A.* معجزة pl. معجزات || Vrai miracle معجزهٔ صحیحه معجزهٔ محققه avéré معجزهٔ مزوّره ـ معجزهٔ کاذبه faux Ce miracle s'est fait à la vue de toute la ville بو معجزه علی ملاء الناس واقع اولمشدر Le don des miracles نعمت معجزات ـ Il se dit aussi d'une chose rare et extraordinaire || C'est un miracle qu'il n'ait pas été tué dans une telle bataille فلان ملحمه‌ده قتل اولنماسی معجزه نوعندندر C'est un miracle qu'il se soit sauvé d'un si grand péril بو مقوله مخاطرهٔ عظیمه‌دن فرجیاب خلاص اولمسی معجزه قبیلندندر

Il se prend aussi, pour tout ce qui est digne d'admiration *A.* اعجوبة *P.* شگفت فرما *T.* عجایب ـ عجایباتدن بر شئ ـ بو آلت عجایب شیئدر || Cette machine est un miracle عجایباتدندر

MIRACULEUSEMENT. D'une manière miraculeuse *A.* علی طریق المعجزة *P.* بر وجه معجزه *T.* معجزه صورتیله || Cet homme échappa miraculeusement du naufrage فلان کشی کمی قضاسندن معجزه طریقیله خلاص بولدی

MIRACULEUX. Qui s'est fait par miracle *A.* واقع بالمعجزة *P.* معجزه نما ـ معجزه دار *T.* معجزه ایله اولمش || Effet miraculeux معجزه ایله ظهور ایتمش اثر Chose miraculeuse معجزه طریقیله واقع اولمش شئ On peut dire que sa guérison est miraculeuse بر نام بولمسی معجزه طریقیله واقع معجزه قبیلندندر دینسه ـ اولمش بر شیئدر دینسه جائز در سزا در

Il signifie aussi, surprenant, admirable *A.* موجب الاعجاز ـ موجب الاستغراب *P.* شگفت بخشا *T.* شاشیله‌جق شئ || Ouvrage miraculeux موجب اعجاز اوله‌جق شئ Action miraculeuse بادئ استغراب اوله‌جق بر فعل

MIRE. Espèce de bouton, placé au bout d'une arme à feu, et qui sert à mirer *A.* زرّ الاهداف *T.* نشانلمه تکمه‌سی || La mire d'un canon, d'un fusil طوبده وتفنکده اولان نشانلمه تکمه‌سی

MIRER. Regarder attentivement, avant que de tirer une arme, l'endroit où l'on veut que porte le coup *A.* استهداف ـ تحشیف العین فی الغرض *P.* بآماج دیده دوختن *T.* غرضی استهداف ایتمك ـ نشان آلمق || Mirer le but غرضه نشان آلمق Après avoir bien miré, il n'approcha pas seulement du but کرکی کبی نشان آلمشیکن غرضه تقرّب بیله ایده‌مدی

Figur. Viser, aspirer *A.* تحدیق النظر ـ اطماح النظر *P.* چشم دوختن ـ دیده دوختن *T.* کوز دیکمك || Il y a long-temps qu'il mirait cette place مدّت مدیده‌دنبرو بو منصبه چوقدنبرو بو منصبه کوز دیکمشیدی ـ اطماح نظر ایدرایدی

Se Mirer. Se regarder dans un miroir *A.* ترائی العکس نفسه *P.* عکس خودرا در آیینه نگاه کردن *T.* کندو عکسنی آیینه‌ده کورمك || Après qu'elle se fut long-temps mirée بو خاتون وافر زمان کندو عکسنی آیینه‌ده باقدقدنصکره ـ Et se regarder dans toute surface qui réfléchit l'image des objets || Se mirer dans l'eau صو ایچنده کندو عکسنی کورمك

MIROIR. Glace de verre qui réfléchit les images des objets *A.* مرآت pl. مرایا ـ سجنجل ـ وذیلة pl. وذایل *P.* آیینه *T.* آینه || Bordure de miroir *A.* حاشیة المرآت *P.* پرواز آیینه *T.* آیینه‌نك پروازی Miroir où l'on voit les objets renversés صورتلری معکوس کوسترن آیینه Se regarder dans un miroir کندو عکسنی آیینه‌ده کورمك ـ Miroir de métal *A.* مرآت فولادی *P.* آیینهٔ چینی *T.* پولاد آیینه ـ Miroir concave *A.* مرآت مقعّر *P.* آیینهٔ کاواك *T.* قوورق آیینه ـ Miroir convexe *A.* مرآت محدّب *P.* آیینهٔ خرپشت *T.* دیشی قنبور آینه ـ Miroir ardent. C'est une sorte de miroir qui, exposé au soleil, brûle ce qui lui est présenté *A.* مرآت وقّاد *P.* آیینهٔ سوزان *T.* یاقیجی آینه

On dit figur., que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les diverses affections de l'âme se manifestent dans les yeux *A.* العین غمّاز القلب

En termes de Marine, il se dit d'un cadre placé à l'arrière du vaisseau, et chargé de la figure qui donne son nom au vais-

seau. V. Fronton.

MIROITÉ. Il se dit des chevaux dont le poil est bai, mais qui présente des marques qui rendent sa croupe pommelée et différente du fond de la robe *A.* كميت ابرش *P.* اسب بنكلو طورى *T.* كهرئ نكتەدار

MIROITERIE. Commerce de miroirs *A.* تجارة المرايا *P.* آيينه فروشى *T.* آينەجيلك

MIROITIER. Marchand qui vend des miroirs *A.* بيّاع المرايا *P.* آيينه فروش *T.* آينەجى

MISAINE. T. de Mar. Le mât d'avant. V. Mât.

MISANTHROPE. Qui hait les hommes, qui fuit le commerce des hommes *A.* نفوز عن الانسان ـ بغيض الانسان *P.* از مردم رمان ـ مردم گريزان *T.* آدمدن قاچر ـ آدمدن اوركر || C'est un vrai misanthrope محض بغيض الانساندر

MISANTHROPIE. La haine des hommes, l'éloignement qu'on a pour les hommes *A.* نفرة عن الانسان *P.* از مردم رميدگى ـ از مردم گريزى *T.* آدمدن اوركەلك || On n'a jamais vu une misanthropie pareille à la sienne آدمدن بو مثللو اوركەكلكى كورلمش شئ دكلدر

MISCELLANÉES. Il se dit d'un recueil de différents ouvrages de science *A.* مجموعة العلوم المتفرّقة

MISCIBILITÉ. T. de Chimie. Qualité de ce qui se peut mêler, s'allier *A.* قابليّة الامتزاج *P.* آميزش پذيرى *T.* امكانپذيرئ آميزش قارشمغه || La miscibilité des métaux معادنده اولان قابليّت امتزاج كلمكلك

MISCIBLE. Qui a la propriété de se mêler avec quelque chose *A.* ممكن الامتزاج ـ ممكن الاختلاط *P.* آميزشپذير *T.* قارشه || L'huile n'est point miscible avec l'eau روغن زيت بيلور صو ايله ممكن الامتزاج دكلدر

MISE. Ce qu'on met, soit au jeu, soit dans une société de commerce *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* سرمايه || Sa mise était de cinquante louis سرمايەسى اللى التون ايدى

Il signifie aussi, enchère *A.* قيمة المزاد *P.* بهاى مزاد *T.* مزاد بهاسى || La mise de cette maison est à tant بو منزلك مزادى بهاسى شو قدر در

Il se dit aussi du cours de la monnaie *A.* رايج *P.* سره ـ بين الناس ـ رايج *T.* كچر ـ رايگان || Monnaie de mise رايج سكّه || Ces espèces-là ne sont pas de mise بو سكّەلر رايج اولان سكّه بين الناس رايگان دكلدر ـ نا سره در ـ رايج دكلدر

On dit, qu'une raison, qu'une excuse n'est pas de mise, pour dire, qu'elle n'est pas valable, qu'elle n'est pas recevable *A.* غير معتبر ـ غير مقبول *P.* نا مقبول ـ نا شايستۀ اعتبار *T.* طوتلمز ـ كچمز

MISÉRABLE. Qui est dans la misère, malheureux *A.* مسكين pl. مساكين ـ عاجز pl. عجزة *P.* بيچاره *T.* دوشكون || Cet homme est bien misérable غايت ايله مسكين بر آدمدر Être réduit à un état misérable حال مسكنته گرفتار اولمق Une misérable famille ruinée حالى خراب اولمش بيچاره برخاندان C'est une misérable condition que celle de l'homme انسانك حالى محض عجز ومسكنتدر Il traîne une vie bien misérable حال عجز ومسكنتده كچينور ـ On dit, qu'un homme a fait une fin misérable, pour dire, qu'il est mort misérablement عمرينى حال مسكنتده تمام ايلدى

Il se prend aussi pour Méchant *A.* دنئ الطبع ـ لئيم الطبع *P.* فرو مايه *T.* آلچق || Il faut être bien misérable pour faire une telle action غايت لئيم الطبع بر آدم اولملو در كه حتّى اول مقوله حركتى ارتكاب ايليه

Et pour ce qui est mauvais dans son genre *A.* خسيس ـ ردئ *P.* كم مايه ـ بيقدر *T.* كوتى ـ ايشه يرامز || Toutes les raisons qu'il allègue sont misérables ايراد ايلديكى علل واسبابك جملەسى ردئ وبيقدر در Il a fait un discours misérable بر مقالۀ خسيسه بسط وايراد ايلدى Un livre misérable كمّايه بر كتاب ـ Il se prend aussi pour Méprisable || Se tourmenter pour de misérables honneurs اعتبارات خسيسه ايچون تعذيب نفس ايتمك Il n'a qu'un misérable cheval كوتى بر ـ وكمّايه بر داتّەدن غيرى شيئه مالك دكلدر داتّەدن

Il est aussi substantif et signifie, celui qui est dans la misère *A.* مسكين pl. مساكين ـ محتاج pl. محتاجين ـ فقير pl. فقرا *P.* گدا ـ بينوا *T.* يوخسول || Assister les misérables مساكين وفقرايه اعانت ايتمك Secourir les misérables فقرا ومحتاجينه Avoir pitié des misérables فقرايه مددرس اولمق مرحمت ايتمك

On dit par injure, C'est un misérable, pour dire, c'est un très-malhonnête homme *A.* رذيل pl. ارذال ـ سفيل المزاج *P.* بد منش *T.* آلچق

MISÉRABLEMENT, adv. *A.* بالمسكنة ـ بالردائة *P.* ببيچارگى ـ *T.* با كمايگى ـ دوشكونلكك ايله ـ آلچقلق ايله || Vivre misérablement بالمسكنه اتمام حال مسكنتده كچنمك finir ردائت ايله تحرير ايتمك écrire عمر ايتمك

MISÈRE. État d'un homme misérable, extrême indigence *A.* مسكنت ـ بؤس ـ فقر ـ فاقة *P.* بينوايى ـ تهى دستى ـ *T.* گدايى ـ يوخسوللق || Grande misère بؤس كلى ـ فقر Il est au comble de la misère منتهاى مراتب فقر شديد dans la dernière misère قصاراى مراتب تهى وفاقده در Il est mort de faim et de misère غلبۀ دستى وافتقارده در جوع وفقردن وفات ايلدى

MISÈRE. Ce qui rend misérable *A.* عجز *P.* بيچارگى *T.* دوشكونلك || Ce qui nous paraît de plus grand dans le monde n'est que misère et que vanité جهانده اجل واشرف عدّ ايلديكمز شيئلر محض حال عجز وبيچارگيدر On n'est jamais content de son état, rien ne marque davantage la misère de l'homme هيچ بركمسنه حالندن خشنود وراضى دكلدر بو كيفيت انسانك عجز طبعنه دليل واضحدر

Il signifie aussi, peine, incommodité *A.* محنت ـ عذاب *P.* جانگدازى ـ دلازارى *T.* صيقندى ـ ثقلت || C'est une grande misère que les procès دعوالرك غائلهسى بر عذاب شديد C'est une grande misère que d'avoir affaire à lui دعوالر ايله اوغراشمق بر ثقلت عظيمه در ـ در بو آدم ايله معامله ايتمك ثقلت عظيمه در

MISÈRES, signifie, des bagatelles, des choses de peu d'importance *A.* pl. عبثيات *P.* اشياى ناچيز ـ اشياى بيهوده *T.* هيچ مقولهسى شيئلر ـ مادّهلر ـ لا شئ مقولهسى || On ne lui reproche que des misères حقنه عزو ايتدكلرى اسنادات لا عزو اولنان قباحتلر عبثيات ـ شئ مقولهسى مادّهلر در Il n'a dit que des misères عبثياتدن غيرى بر مقولهسيدر كلام سويلمدى

MISÉRÉRÉ. T. de Méd. Sorte de colique très-violente dans laquelle on rend les excrémens par la bouche *A.* ايلاوس || Avoir le miséréré ايلاوس علتنه مبتلا اولمق Une colique de miséréré ايلاوس عارضهسنه مقارن داء قولنج

MISÉRICORDE. Vertu qui porte à avoir compassion des misères d'autrui *A.* رحم ـ مرحمت pl. مراحم ـ رأفت ـ شفقت *P.* مهربانى ـ *T.* مرحمتكارى ـ مرحمت || Pratiquer les oeuvres de miséricorde اجراى اعمال رأفت ومرحمتكارى ايتمك C'est un homme sans miséricorde بيرحم وشفقت بر آدمدر ـ مرحمتسز آدمدر ـ مايۀ مرحمتدن عارى بر آدمدر ـ Il se dit aussi de Dieu || La miséricorde de Dieu مرحمت صمدانيه الله تعالينك C'est une grande miséricorde que Dieu nous a faite بزم حقمزه بر مرحمت جليلهسيدر Il faut espérer que Dieu nous fera miséricorde بارى تعالى حضرتلرى بزه مرحمت ايدهجكنه ربط اميد ايتمك لازمدر Chanter les miséricordes de Dieu ـ مراحم بى نهايۀ رحمنيه يه حمد وشكر ايتمك On dit, Être à la miséricorde de quelqu'un *T.* بر كمسنهنك مرحمتنه قالمق Se mettre, s'abandonner à la miséricorde de quelqu'un ـ بر كمسنهنك مرحمتنه حوالۀ نفس ايتمك مرحمتنه متوكل اولمق

Il signifie aussi, le pardon qu'on accorde à ceux qu'on pourrait punir *A.* عفو ومرحمت *P.* آمرزش *T.* يرغالمه || Demander miséricorde رجاى عفو ومرحمت ايتمك Crier miséricorde استدعاى عفو ومرحمت ايتمك Faire miséricorde بيدريغ ايتمك ـ عفو ومرحمتى ارزانى قلمق Il ne leur a fait aucune miséricorde بوجه من الوجوه حقلرينه تجويز عفو نا شايان عفو ومرحمت ايتماسدر À tout péché miséricorde ـ ومرحمت گناه يوقدر Préférant miséricorde à justice. Formule dont on se sert dans les lettres de rémission شيمۀ كريمۀ مرحمتى وجيبۀ عدالت اوزرينه تقديماً وترجيحاً

On dit par exclamation, Miséricorde! *A.* الامان

MISÉRICORDIEUSEMENT, adv. *A.* بالمرحمة ـ بالترحم ـ بالرأفة *P.* با مهربانى ـ رحيمانه ـ مرحمتكارانه *T.* مرحمت ايله || Dieu reçoit miséricordieusement les pécheurs qui reviennent à lui حق تعالى حضرتلرى رجوع عن الذنوب ايدن گناهكارانى بالترحم قبول ايدر

MISÉRICORDIEUX. Qui a de la miséricorde *A.* كثير المرحمة مرحمتكار *P.* رؤف ـ اصحاب المرحمة pl. صاحب المرحمة ـ مهربان ـ *T.* مرحمتلو || L'Évangile dit: Bienheureux sont les miséricordieux, car ils obtiendront miséricorde اصحاب مرحمت اولنلره نه موتلو نتهكم نايل رحم ورأفت ربانى اولهجقلر در ديو نص انجيل شريفده محرر ومسطور در ـ En parlant de Dieu, on emploie particulièrement les mots *A.* رحيم ـ رحمن ـ رؤف ـ كريم ـ حنان

MISSEL. Livre qui contient les prières de la messe *A.* كتاب

كتاب الصلاة القربان المقدّس ـ الصلاة القداس الشريف

MISSION. Envoi, charge, pouvoir qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموريّت *P.* گماشتگی *T.* مأموريّت || Il a reçu sa mission مأموريّتنی آلمشدر Ce n'est pas de moi que vous devez attendre votre mission مأموريّتكی بندن آلملو دگلسك Où est votre mission ? مأموريّتك نه طرفه در Avez-vous mission pour cela ? بو مادّه ايچون مأموريّتك وارميدر || Vous parlez sans mission بلا مأموريّة سويلرسك || Il a mal rempli sa mission مأموريّتنی لايقی اوزره ادا ايتمامشدر

On s'en sert ordinairement en parlant des choses qui regardent la religion *A.* رسالت *P.* فرسادگی *T.* كوندرش || La mission des Apôtres vient de Jésus-Christ même حواريّون كرامك رسالتی . بالنفس حضرت عيسی طرفندن صادر اولمشدر Les Apôtres ont prouvé leur mission par des miracles حواريّون حضراتی عهده‌لرنده اولان رسالتی معجزات ايله اثبات ايتمشلر در

MISSION, est aussi un terme collectif, qui se dit des prêtres employés pour la conversion des infidèles, ou pour l'instruction des Chrétiens *A.* pl. مبعوثين لتلقين الايمان || On a envoyé une mission dans les Indes هندستان طرفنه تلقين ايمانه مأموراً مبعوثلر كوندرلدی La mission de la Chine تلقين ايمانه مأموراً چين طرفنه كوندريلان مبعوثلر

MISSIONNAIRE. Prêtre qui est employé aux missions *A.* مأمور بتلقين الايمان pl. مأمورين بتلقين الايمان

MISSIVE. Lettre écrite pour être envoyée à quelqu'un *A.* مكتوب pl. مكاتيب *P.* نامه *T.* مكتوب

MITAINE. Sorte de gant. V. ce mot.

MITE. Petit insecte qui s'engendre dans le fromage *A.* سوس الجبن *P.* كرمك پنير *T.* پنير قوردجغزی

MITIGATION. Adoucissement *A.* تعديل pl. تعديلات ـ تخفيف pl. تخفيفات *P.* سبكسازی *T.* خفيفلتمه || La règle de cet ordre aurait besoin de mitigation بو طريقت رهبانك قانون ونظامی تعديله محتاجدر || Il faudrait apporter à cette loi quelque mitigation بو قانون نوعمّا تعديل اولنمق اقتضا ايدر La mitigation des peines حدود شرعيّه‌نك تعديل وتخفيفی

MITIGER. Adoucir *A.* تعديل ـ تخفيف *P.* سبك ساختن *T.* خفيفلتمك || Mitiger une règle trop austère شدّتی غالب اولان بر قاعده‌يی تعديل ايتمك Cela a besoin d'être mitigé, comme étant d'une pratique trop difficile اجراسی مشكل بر حالت اولمغله تعديل اولنمغه محتاجدر

MITONNER. Il se dit du pain qu'on met dans du bouillon, et qu'on laisse tremper long-temps sur le feu avant que de dresser le potage *A.* ثرد *P.* در گوشتابه نان آغاريدن *T.* ات ات صوينه تريد قاتمق ـ صوينده تريد اصلاتمق || Faire mitonner la soupe چوربايه تريد قاتمق

MITONNER. Dorloter *A.* تفنيق *P.* بناز ونعيم پروردن *T.* نازلو بسلمك || Il a une femme qui a un grand soin de lui, et qui le mitonne extrêmement كندويی اهتماملو گوزه‌دوب غايت مرتبه‌ده ناز ونعيم ايله پرورده ايدر بر زوجه‌سی واردر C'est un homme qui aime à se mitonner ناز ونعيم ايله پرورده اولمقدن حظّ ايدر آدمدر

On dit figur., Mitonner une affaire, pour dire, en préparer doucement le succès *T.* بر مصلحتك مقدّماتنی توطئه ايتمك ـ اسباب سهولتنی تهيئه ايتمك

MITOYEN. Qui sépare. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mur mitoyen, qui est un mur qui sépare deux propriétés, et qui est bâti à frais communs *A.* جدار مشترك *P.* ديوار مشترك Cloison mitoyenne *A.* حظار مشترك *T.* مشترك چيت ديوار Espace mitoyen *A.* فاصلة pl. فواصل ـ ما بين *P.* ميانه *T.* آره‌لق يری

On dit figur. Avis mitoyen, pour dire, un avis qui tient le milieu entre deux extrémités opposées *A.* رأی متوسّط || On a ouvert un avis mitoyen pour tout concilier بر اصلاح ما بينه مدار اولهجق رأی متوسّط در ميان اولندی ـ On dit dans le même sens, Parti mitoyen *A.* وسط بين الشقين ـ وسط ما بين *P.* ميانهٔ هر دو *T.* ايكيسی اورته‌سی

MITRAILLE. Il se dit de toute sorte de vieilles ferrailles dont on charge les canons *T.* صالقم || Un canon chargé à mitraille صالقم ايله طولمش طوب

MITRE. Ornement de tête que les évêques portent à l'église *A.* تاج الاسقف ـ تاج اسقفی *P.* افسر اسقفی *T.* پسقپوس طاقيه‌سی

MIXTE. Qui est composé de choses de différente nature *A.* مخلوط ـ مركّب *P.* آميخته *T.* قاريشق || Corps mixtes اجرام مركّبه ـ Il est aussi substantif *A.* مركّب pl. مركّبات || Réduire les mixtes à leurs principes مركّباتی اجزای اصليّه‌لرينه

Toutes les parties d'un mixte ارجاع ایتدرمك بر جسم مركبك كافهٔ اجزاسی

MIXTILIGNE. T. de Géom. Il se dit des figures terminées en partie par des lignes droites, et en partie par des lignes courbes *A.* شكل مختلف الخطوط

MIXTION. Mélange de plusieurs drogues dans un liquide, pour la composition d'un remède *A.* مشج ـ تقتيت *P.* آميزش *T.* قاتلمه || Ce médicament se fait par la mixtion de telle et telle drogue بو دوا فلان وفلان اجزالرك مشج وتقتيتيله اولور

MIXTIONNER. Mêler quelque drogue dans une liqueur, et faire qu'elle s'y incorpore *A.* تمشيج ـ تقتيت *P.* بهم آميختن *T.* بری برینه قاتوب قارشدرمق

MIXTIONNER du vin, une boisson *A.* تقطيب ـ قشب *P.* شراب ايچنه بشقه شئ *T.* بباده چيز ديگر آميختن قاتمق

MIXTIONNÉ. *A.* ممشوج ـ مقتت *P.* بهم آميخته *T.* قاتيلوب شراب *T.* بباده آميخته *P.* مقطب ـ مقشوب *A.* قارشدرلمش ايچنه قاتلمش

MOBILE. Qui se meut, qui peut être mû *A.* متحرك ـ ممكن الحركة *P.* جنبان ـ جنبنده *T.* اوينار ـ قملدانور || Il y a des corps plus mobiles les uns que les autres اجرامك بعضيسی بعضيسندن زياده متحركدر Cette roue n'est pas assez mobile بو چرخ كفايت مرتبده متحرك دكلدر

On dit figur. Caractère mobile, pour dire, changeant, inconstant *A.* متحول ـ سهل التحول ـ عديم الثباة *P.* نا پايدار ـ نا بر قرار *T.* قرارسز ـ اويناق Et imagination mobile, celle qui reçoit promptement des impressions différentes *A.* ذهن جايل ـ ذهن كثير الجولان

On dit en Mécanique, Le mobile, pour dire, le corps qui est mû *A.* متحرك *P.* جنبيده *T.* اوينامش ـ قملدانمش ou pour dire, la force mouvante *A.* محرك *P.* جنباننده *T.* قملداديجی ـ اويناديجی || L'eau est le mobile de cette machine بو آلتك محركی صو در

On appelle figur. Le premier mobile, un homme qui donne le branle, le mouvement à un affaire, à une compagnie *A.* آلت محركة ـ آلة التحريك || Un tel est le premier mobile de cette affaire, de cette conjuration بو مصلحتك وبو محالفهٔ شر وفسادك آلت اصليهٔ تحريكی فلان كشيدر

L'intérêt est le mobile de la plupart des hommes اكثر ناس عندنده آلت محركه مصلحت مخصوصه در L'argent est le mobile universel جميع عالمده آلت محركه اولان درهم ودينار در

MOBILIAIRE ou **MOBILIÈRE.** Qui concerne le mobilier *A.* اموال ممكن || Richesse mobiliaire متعلق باموال ممكن النقل اموال ممكن النقلدن عبارت ـ النقله متعلق ثروت ويسار

MOBILIER. Il se dit de tout ce qui est meuble. V. Meuble || Les biens mobiliers de cette succession بو تركه نك ممكن النقل اولان اموالی ـ اموالی صامت وناطق Les effets mobiliers ناطق وصامت امواله متعلق اشيا Succession ناطق وارث اموال Héritier mobilier وصامت اموالك ميراثی ناطق وصامت اموالك وارثی ـ ممكن النقل

MOBILITÉ. Facilité à être mû *A.* سهولة ـ سرعة الحركة *P.* آسانئ جنبش *T.* قملدانمغه قولايلق || La mobilité des corps sphériques اجرام كريه نك سرعت حركتی

On dit figur. Mobilité de caractère, d'esprit, d'imagination *A.* جولان الذهن ـ جولان الطبع

On dit aussi, La mobilité des choses humaines, pour dire, l'inconstance قرارسزلغی ـ احوال بشريه نك عدم ثبات وقراری نا پايدارئ احوال بشر

MODALE. T. de Log. Il se dit des propositions qui contiennent quelques conditions *A.* قضيهٔ متضمنهٔ الشرط ـ قضيهٔ شرطيهٔ

MODALITÉ. Qualité, manière d'être *A.* ماهيت || La blancheur est une modalité du papier بياضلق كاغدك ماهيتيدر

MODE. Usage passager qui dépend du caprice *A.* رسم ـ داب pl. رسوم *P.* طرز ـ آيين *T.* عادت || Nouvelle mode رسم نو Mode ridicule رسم عتيق ـ رسم قديم vieille آيين نو ـ پيدا بونك داب وآيينی La mode n'en est plus رسم مضحك رسوم ـ اختراع رسوم ايتمك Inventer des modes كهدی رسم جديد اوزره Un habit à la mode جديده ايجاد ايتمك C'est آيين جديد اوزره برقماش une étoffe à la mode برلباس رسم جديد اولدرق un mot qui est fort à la mode متداول رسم نو ايجاد اوزره Une opinion de mode اولان بر كلامدر رسم جديد اوزره بر كونه Un système à la mode بر اعتقاد آيين جديد اسيری اولمق Être esclave de la mode اصول فلان شئ مقدما رسم جديد Cela était autrefois à la mode مقامنده ايدی

Modes, au pluriel. Les ajustemens, les parures à la mode *A.* ملبوسات علی رسم الجدید *P.* جامهای نو ایجاد *T.* یکی جیقمه ملبوسات || Marchande de modes یکی جیقمه روبه صتان قاری

À la Mode de... Suivant la mode de... *A.* علی داب *P.* - علی داب اتالیا || À la mode d'Italie وارى *T.* بطرز اتالیا وارى

Mode, signifie aussi, manière *A.* طور - اسلوب *P.* آیین *T.* طور En ce sens, on dit proverb. Chacun vit à sa mode *P.* هر کسی بندد بآیین دیگر دستارها *T.* هر کس کندو یه مخصوص بر کونه طور قوللنور - برُ کونه طور ایله کچینور

Mode. T. de Gramm. Manière de conjuguer les verbes relativement à la nature des propositions *A.* pl. امثلة || Il y a cinq modes dans chaque verbe régulier هر فعل قیاسیده امثلهٔ خمسه وار در

Mode, en Musique. Le ton dans lequel une pièce de musique est composée *A.* مقام *P.* راه *T.* مقام

MODÈLE. Il se dit de tout original dont on se propose d'exécuter une copie *A.* مثال - غرار - نموذج *P.* نمونه *T.* اورنک || Modèle en grand, en petit قطعهٔ کبیره‌ده یاخود صغیره‌ده بر مثال Modèle de carte, de cire, de plâtre, de terre بر اورنک - مثال مقوادن وبال مومدن وآلچیدن وترابدن مصنوع Le modèle d'une statue بر صنمک مثالی d'un bâtiment بر مثال بر نمونه یاپمق Faire un modèle بر بنانک نمونه‌سی Travailler sur un modèle بر نمونه‌یه تبعیت ایتمک suivre - نمونه اوزرنده ایشلمک - Parmi les peintres, il se dit de tous les objets d'imitation qu'ils se proposent *A.* مثال اصلی || La nature est le modèle des arts مصنوع ید قدرت اولان موجودات صنایعک مثال اصلیسیدر - Figur. || Homère et Virgile sont de beaux modèles فلان وفلان نامان شاعرلرک تألیفانی بین الشعرا امثال مستحسنهٔ واجب الاتباعدن Formez-vous sur ce modèle نفسکی بو مثال اوزره معدود در بو نمونه‌یه Ayez ce modèle devant les yeux تشکیل ایله بو کیفیت Cela vous servira de modèle دائما پیش نظر ایله La vie de cet homme est un modèle de vertu سکا نمونه اولور شو آدمک سلوک ومشوارى نموذج الصلاحدر

MODELER. T. de Sculpt. Former avec de la terre ou de la cire les modèles des ouvrages qu'on veut exécuter *A.* تصنیع المثال *P.* نمونه پرداختن *T.* اورنک یاپمق

Et imiter quelque objet en terre, en cire, ou en plâtre *A.* تصویغ علی وفق المثال فلان *P.* مانند نمونهٔ فلان پرداختن *T.* فلانک اورنکنجه یاپمق

Modelé. *A.* مثال مصنوع *P.* نمونهٔ پرداخته *T.* یاپلمش مصوّغ علی وفق المثال فلان *P.* مانندهٔ نمونهٔ *A.* اورنک فلانک اورنکنجه یاپلمش *T.* فلان پرداخته

MODÉRATEUR. Qui a la direction de quelque chose *A.* ناظم - مرتب *P.* تنسیق فرما - پردازنده *T.* دوزیجی || Dieu est le modérateur de l'univers جناب حق تنسیق فرمای امور مرتب امورجهان اولان L'esprit modérateur du monde عالمدر عقل کل

MODÉRATION. Retenue. Vertu qui règle nos passions *A.* نصافت - انصاف - اقتصاد - اعتدال *P.* نصافتپرورى *T.* نصافت || Modération d'esprit نصافت طبع Il s'est conduit dans cette affaire avec beaucoup de modération بو خصوصده غایت اعتدال ونصافت اوزره حرکت ایلدی Il y a porté toute la modération possible ممکن اولان انصافی کمالیله اجرا ایلدی Il faut garder de la modération dans la bonne fortune وقت اقبالده قاعدهٔ نصافت واقتصاده رعایت لازمدر Cet homme est un grand exemple de modération بو آدم نصافت واقتصادک عظیم بر نمونه‌سیدر Il faut user des meilleurs alimens avec modération انفس اطعمه‌یی اعتدال اوزره استعمال بر وجه اقتصاد استعمال ایتملو در - ایتمک اقتصا ایدر

Et diminution d'un prix fixé *A.* تعدیل القیمة - تنزیل القیمة - حط القیمة *P.* فرو سازئ بها *T.* بهایی اکسلتمه - ایندرمه طرح اولنان تکلیفک تعدیلی La modération d'une taxe || On ne lui a fait aucune modération بها تنزیلنه اصلا مساعده اولنمدی

MODÉRÉMENT. Sans excès, avec modération *A.* بالنصافة - بالانصاف - علی وجه الاعتدال - علی وجه الاقتصاد *P.* منصفانه - معتدلانه *T.* انصاف ایله - اعتدال اوزره || Il s'est comporté modérément en cette rencontre بو بابده منصفانه حرکت ایلدی Le vin est bon, mais il en faut user modérément باده نافعدر امّا معتدلانه استعمال اولنملو در Manger modérément اعتدال اوزره طعام ایتمک Il a été taxé modérément اوزرینه اعتدال ایله تحمیل تکلیف اولندی

MODÉRER. Adoucir, tempérer, diminuer *A.* تعدیل - تقلیل

P. کم کردن T. آزالتمق || Modérer sa colère تعديل غضب
ses passions, ses désirs, son ambition امراض نفسانیه‌یی ایتمك
ورغبات نفسی وحرص نام وشانی تعدیل ایتمك Modé-
rer son ardeur, ses prétentions, sa dépense شدّت حرارتنی
وادّعالرینی ومصرفنی تعدیل وتقلیل ایتمك Cette taxe
est trop forte, il la faut modérer طرح اولنان تكلیف بغایت
گران اولمغله تعدیله محتاجدر

SE MODÉRER. A. کسب الاعتدال P. اعتدال پذیرفتن T.
اعتدال بولمق || Le temps s'est modéré هوا كسب اعتدال
ایلدی

Figur. Se posséder, se contenir A. امساك ـ ضبط النفس
P. خویشتنداری نمودن T. کندوینی ضبط ایتمك النفس
|| Peu de gens savent se modérer dans la bonne fortune حال
اقبالده قاعدهٔ امساك نفسه رعایت ایدر آدم اقلّ قلیلدر
Il a su se modérer dans les occasions les plus difficiles مشكل
وقتلرده ضبط نفس ایده بیلدی

MODÉRÉ. A. معتدل P. کم شده T. آزالمش ـ Il est aussi
adjectif, et signifie, qui est sage et retenu A. مقتصد المزاج ـ
مجبول بالاقتصاد ـ مألوف الاقتصاد || Ce jeune homme
est bien modéré بو نوجوان كمال اقتصاد طبع ایله مألوفدر ـ
Un esprit بو نو جوانك غایت اقتصاد مزاجی وار در
modéré اقتصاد طبع ایله مجبول بر مزاج ـ Il se dit aussi
des choses || Une chaleur modérée حرارت معتدله Feu mo-
déré آتش معتدل Pouls modéré نبض معتدل

MODERNE. Qui est nouveau, récent A. جدید pl. جدد ـ
P. نو ـ پس آمده T. یكی ـ صكره‌دن pl. متأخرین متأخر
|| Les auteurs, les philosophes, les peintres modernes كلمش
مؤلفین متأخرین وفلاسفهٔ متأخرین ومصوّرین متأخرین
Des ouvrages, des usages modernes تألیفات جدیده وآداب
C'est une invention moderne اختراع جدید وعادات جدیده
Les anciens et les modernes sont d'accord sur ایجاد نو در ـ در
ce point بو بابده متقدّمین ومتأخرین متّفق الكلامدرلر

MODERNER. Restaurer une antique à la moderne A. تجدید
P. علی وضع المتأخرین در طور پس آمدگان نو ساختن
T. || مكره‌دن كلمشلرك طورنجه یكیلتمك Benoît XIV vou-
lut moderner le Panthéon فلان نام ریم پاپاسی قدیم
الایّامدنبرو موجود اولان فلان هیكلك وضع متأخرین
اوزره تجدیدینی مراد ایلدی

MODESTE. Qui a de la modestie A. خاضع النفس ـ هاضم
P. النفس T. فروتن P. آلچق كوكللو ـ آلچق نفس ایله هضم
|| C'est un homme très-modeste غایة الغایه هضم نفس مألوف
Il est modeste dans ses discours, dans ایله مألوف بر آدمدر
ses actions, dans ses gestes, dans ses habits اقوال وافعالنده
ورموز واشاراتنده وكسا وملبوساتنده آثار هضم نفسی
Il est trop modeste pour souffrir qu'on le loue en بدیدار در
sa présence هضم نفسی غالب بر آدم اولمغله مواجهه‌سنده
Avoir des sentimens, avoir une opinion مدح اولنمسنی چكمز
modeste de soi-même بر كمسنه خاضع النفس اولمق

En parlant d'une femme, il signifie, qui a de la pudeur A.
اهل الحیاء ـ محجوبة ـ ادیبة P. آزرمدار ـ عارمند ـ شرمناك
|| Il faut qu'une fille soit modeste اهل T. عارلو
بر قزه كوره اهل حیا وحجاب اولمق شرطدر

Il se dit aussi des choses qui marquent de la modestie A.
P. مؤدب ـ ادیب T. آزرمدار ادبلو || Visage modeste سیمای
ادیبانه ris ضحك ادیبانه ـ طور ادیب ـ اداى ادیب air ادیبانه
conduite سلوك وحركت habit لباس مؤدب خندهٔ ادیبانه
On dit aussi, Couleur modeste, c'est-à-dire, qui n'est ـ ادیبانه
pas éclatante لون مؤدب

MODESTEMENT. Avec modestie A. بالتأدّب ـ بالادب P.
Parler modeste- || ادب ایله T. مؤدّبانه ـ ادیبانه ـ بآزرم
ment ادیبانه تكلّم ایتمك marcher ادیبانه مشی ایتمك
s'habiller ادب ایله یوریمك ـ مؤدّبانه كیینمك

MODESTIE. Retenue dans la manière de se conduire et de
parler de soi A. استخضاع النفس ـ هضم النفس P. فروتنی
T. || Parler avec modestie آلچق كوكللیلك ـ كوكل آلچقلغی
se comporter قاعدهٔ هضم نفسه رعایت ایله تكلّم ایتمك
Se tenir dans la هضم نفس ایله عمل وحركت ایتمك
modestie استخضاع ـ هضم نفس حدودینی تجاوز ایتمامك
Cela est fort نفس حدودندن خارج حركتده بولنمامق
contraire à la modestie chrétienne بو كیفیّت مذهب عیسویه
On n'ose le louer لایق تخضّع نفس شروطنه كلّیاً مغایر در
en sa présence, de peur de blesser sa modestie هضم نفسنه
طوقنمقدن احترازاً یوزینه قارشو مدح وستایشه جسارت
Il a toujours gardé une grande modestie dans ses habits اولنمز
et dans toute sa conduite ملبوساتنده وكافّهٔ افعال وحركاتنده
دائما قواعد هضم نفسه رعایت ایتمشدر

Il se prend aussi pour Pudeur *A.* حيا - ادب - خفارت - حجاب - محجوبيّت *P.* شرم - آزرم - ننگ - عار *T.* محجوبلق || La modestie est un des grands ornemens d'une fille بكر قيزه كوره حيا وخفارت اعاظم اسباب زيب وزينتدر Ces paroles-là blessent la modestie بو مقوله اقوال وكلمات مخلّ شرم وحيا در

MODICITÉ. Petite quantité *A.* قلّت - نزارت *P.* اندكى - كمترى *T.* آزلق || La modicité d'une somme, du prix مبلغك وقيمتك نزارتى du revenu ايرادك قلّتى de sa dépense فلانك قلّت مصارفى

MODIFICATIF. Qui modifie *A.* معدّل - موجب التعديل *P.* موجب تعديل - تعديلساز *T.* تعديل ايديجى || Terme modificatif تعديل اولهجق لفظ

MODIFICATION. Modération, restriction *A.* تعديل pl. تعديلات || Il faut apporter quelque modification à ces articles-là اشبو شروط بعض كونه تعديلاته محتاجدر

Et mode, manière d'être d'une substance *A.* اسلوب pl. اساليب || Les corps sont susceptibles de différentes modifications اجسامك اساليب متنوّعه كسبنه - اساليب گوناگون كسبنه لياقتلرى وار در

MODIFIER. Modérer, adoucir *A.* تعديل || Il faut un peu modifier cet article-là بو مادّه‌يى نوعمّا تعديل ايتمك اقتضا ايدر

Et donner un mode, une manière d'être *A.* وضع فى الاسلوب - وضع فى الهيئة *P.* اسلوب دادن *T.* اسلوب ويرمك || Les différents arrangemens des parties modifient la matière اجزانك مختلف ترتيبلريله مادّه‌يه هيئت ويريلور

MODIQUE. Renfermé dans les bornes de la modicité *A.* نزير - يسير - جزئى - قليل المقدار *P.* اندك - كمتر - كمقدر - نا چيز *T.* آز || Une somme modique مبلغ يسير un repas طعام نزير une taxe ضريبهٔ نزيره Il a une fortune modique مال يسيره مالكدر Son revenu est modique ايرادى قليل المقدار - جزئيدر - در

MODIQUEMENT, adv. *A.* نزيراً - يسيراً - جزئيّاً *P.* كمترانه - نا چيزانه *T.* آزلق ايله - آز اولهرق || Il paye modiquement ses domestiques خدمتكارلرينه جزئى اجرت ويرور - يسير اجرت ويرور

MODULATION. Suite de plusieurs tons qui forment un chant suivant les règles du mode dans lequel il est composé *A.* نغمة pl. نغمات *P.* ترانه *T.* ازكى || La modulation de cet air est fort agréable بو مقامك نغمه‌سى غايت لطيفدر

MODULE. T. d'Archit. Mesure que l'on prend, pour régler les proportions des colonnes, et qui est d'ordinaire le diamètre de la colonne *A.* قطر العمود *P.* اندازهٔ ستون *T.* ديرك چاپى || Le fût de cette colonne a tant de module بو ستونك كوده‌سى قطرى شو مقدار در - قطراً شو مقدار در - Il se dit aussi du diamètre d'une médaille *A.* قطر السكّة

MOELLE. Substance molle, contenue dans la concavité des os *A.* مخّ pl. مخاخ - نقى *P.* مغز استخوان *T.* ايليك || Moelle de boeuf اوكوز ايليكى Sucer la moelle d'un os *A.* تمخّى العظم *T.* مغز استخوانى صاوروب چيقارمق Le froid a pénétré jusqu'à la moelle des os شدّت برودت مخّ عظامه قدر تأثير ايلدى

On appelle Moelle allongée, Moelle de l'épine, Moelle épinière, le prolongement vertébral du cerveau, depuis le cervelet jusqu'à l'os sacrum *A.* نخاع - سليل *P.* مغز پشتمازه *T.* مزدار - قوقار ايليك - ايليك

Il se dit aussi de la substance molle qui se trouve dans certains arbres *A.* لبّ - مخّ *P.* مغز *T.* اوز || de la moelle de figuier انجير اغاجنك لبّى - اوزى - En parlant de roseaux, on emploie les mots *A.* فشغة *T.* قامشك اپچى - قامشك اوزى

MOELLEUSEMENT, au figuré. D'une manière moelleuse *A.* بكثرة اللبّ *P.* بمعنادارى *T.* چوق معنا ايله

MOELLEUX. Rempli de moelle *A.* كثير المخّ - مخيخ *P.* مغزناك *T.* ايليكلو || Un os moelleux عظم مخيخ - ايليكلو كميك

En parlant des arbres *A.* كثير اللبّ *P.* مغزدار *T.* اوزلو || Bois moelleux خشب كثير اللبّ - اوزلو اغاج - On dit figur. Un discours moelleux, pour dire, un discours plein de sens *A.* مقالة كثير اللبّ - كلام كثير اللبّ *P.* سخن مغزدار - مقالهٔ معنى دار *T.* معناسى چوق سوز

On appelle Voix moelleuse, une voix douce *A.* صوت لطيف *P.* صداى شيرين *T.* طاتلو سس

MOELLON. Menue pierre à batir, qui s'emploie aux fondemens, et aux murs de clôture *A.* قضيض *P.* سنگ خرده *T.* مولوز طاشى || Tirer du moellon de la carrière طاش

اوجاغنـدن استخـراج قضيض ايتمك Un mur construit en moellon مولوز طاشلريله بنا اولنمش ديوار

MOEURS. Habitudes naturelles ou acquises A. خلق pl. اخلاق خوی T. خو P. خصايل pl. خصال pl. خصلت ‖ Bonnes moeurs اخلاق حسنه - اخلاق بهيّه mauvaises اخلاق ذميمه - اخلاق مستهجنه - اخلاق سيّئه - ذمايم اخلاق douces et honnêtes اخلاق مرضيّه ومرغوبه corrompues اخلاق صالحه - اخلاق فاسده La doctrine des moeurs علم اخلاق La science des moeurs قاعدهٔ اخلاق Former les moeurs de quelqu'un بر كمسنه نك خصايل واخلاقنى صيغهٔ حسنه اوزره تصويغ ايتمك - بر كمسنه نك اخلاقنى تهذيب ايتمك Régler ses moeurs خصايل واخلاقنى رابطهٔ حسنه يه وضع ايتمك Changer de moeurs تبديل اخلاق ايتمك Rien ne corrompt plus les moeurs que la mauvaise compagnie مصاحبت اشرار قدر مفسد اخلاق بر شئ يوقدر La réformation des moeurs تصحيح اخلاقنك اصلاح اخلاق L'innocence de ses moeurs اخلاق بر كمسنه نك نقا وصفوتى Un certificat de vie et de moeurs اخلاقى وسلوك ومشوارى كيفيّتنى متضمّن شهادتنامه

On dit proverb. Les honneurs changent les moeurs حال دولتمندى واقبال باعث تبديل اخلاق اولور

On dit, qu'un homme a des moeurs, pour dire, qu'il a de bonnes moeurs A. محمود الاخلاق P. نيك خو T. ايو خويلو ou qu'il n'a point de moeurs A. اخلاق بر گزيده صاحبى - مذموم الاخلاق P. زشت خو T. فنا خويلو

Il se dit aussi des habitudes d'une nation, de ses coutumes et de ses usages A. طبايع pl. - اخلاق pl. - شيم pl. - سير pl. P. خوی T. خويلر ‖ Les moeurs d'une nation, d'un peuple سير واخلاقى - بر ملّتك وبر قومك شيم وسيرى Chaque nation a ses moeurs هر ملّتك سير واخلاق مخصوصه سى وار در Ces peuples-là ont des moeurs bien différentes des nôtres اول اقوامك شيم وسيرى بزمكيلره غايت ايله مختلفدر Moeurs barbares جهالت آلود سير واخلاق civilisées حسن تربيه ايله كسب ظرافت ايتمش شيم واخلاق

On dit aussi, Les moeurs des animaux, pour dire, leurs inclinations طبايع الحيوانات

MOHATRA. Il se dit d'un marché par lequel un marchand vend très-cher à crédit, ce qu'il rachète aussitôt à très-vil prix, mais argent comptant A. بيع العينة

MOI. Pronom de la première personne A. انا P. من T. بن

On dit, De vous à moi, pour indiquer à la personne à qui l'on parle qu'on va lui dire une chose qui doit rester secrète A. الكلام بيننا وبين الله P. سخن ميان ما مانده باشد T. سوز آرامزده قالسون - صحبت آره مزده قالسون ‖ De vous à moi, c'est un pauvre homme سوز آرامزده قالسون بر آدمدر يرامز De vous à moi, je ne crois pas que la chose réussisse سوز بينمزده قالسون بو ماده نك باشه چيقه جغنى عقلم كسمز

Quant à moi. Façon de parler dont on se sert pour marquer plus particulièrement ce qu'on pense A. على رأيى P. بر رأی من T. بكا قالنجه ‖ Vous en direz ce qu'il vous plaira; quant à moi, je sais bien ce qui en est سن ديلديككى سويله بكا قالنجه نه ايدوكنى رعنا بيلورم

Moi, se prend aussi substantivement pour signifier, l'attachement de quelqu'un pour ce qui lui est personnel A. ادّعاء النفس P. دعوای منى T. بنلك دعواسى ‖ Le moi choque toujours l'amour-propre des autres بنلك دعواسى سائرلرك حبّ نفسلرينه موجب رنجش خاطر اولور

MOIGNON. Ce qui reste d'un membre coupé A. قُطعة P. ماندهٔ عضو بريده T. كسك بقيّه سى ‖ Il lui a fallu couper le bras fort près de l'épaule, et il ne lui reste plus qu'un moignon قولى اوموزك پك يقين يرندن كسلمك اقتضا ايتمكله اوزرنده يالكز بر كسك بقيّه سى قالمشدر

MOINDRE. Plus petit A. اقلّ P. دونتر - اندكترين - كمترين T. دخى آز - آزجه ‖ Cette colonne est moindre que l'autre en hauteur et en grosseur بو ستون قدّاً وجسماً ديگرندن كمتر بوندن La distance d'ici là est moindre que vous ne dites بوندن اول طرفه قدر اولان مسافه سنك ديديككدن اقلّدر Une somme moindre qu'une autre ديگرندن اقل اولان مقدار Votre douleur en sera moindre رنج ووجعك اقلّ اوله جقدر C'est la moindre satisfaction, la moindre récompense qu'on lui doive حقنده اجراسى لازم اولان رسم تطييبك ومكافاتك مرتبهٔ اقلّيدر C'est le moindre service que je lui voudrais rendre ايتمكه خواهشكار اولديغم خدمتك اقلّ مرتبه سيدر

Il signifie aussi, moins considérable A. ادنا - دون P. دونتر - كمتر T. آشاغى ‖ Prendre toujours la moindre place دائما ادنا طرفده اتّخاذ مقام ايتمك Il est revêtu d'une moindre

مقدّمکی منصبدن ادنا بر مقامه تعیین dignité qu'auparavant
اولندی Il tient un moindre rang رتبه‌سی دونتر در Une étoffe
de moindre valeur qu'une autre بهاسی اول برندن آشاغی
بر متاع Cette étoffe-là est moindre de beaucoup بو قماشک
مرتبه‌سی چوق دوندر - Et qui n'est pas si bon, ou qui est
plus mauvais ‖ Ce vin-là est moindre que l'autre بو باده
دیگرندن ادنا در

On se sert du mot de Moindre avec l'article, pour dire, de quelque peu de considération que soit une personne, ou quelque petite, quelque peu importante que soit une chose *A.* احقر -
ادنا *P.* کمترین *T.* اک کوچک - اک آلچق ‖ La moindre personne que vous m'enverrez اک ارسال ایده‌جککک
ادنا آدم C'est une chose que le moindre soldat peut faire عسکری نفراتنک اک ادناسی بو ایشی ایده بیلور
Au moindre bruit il s'éveille ادنا شماطه‌دن اویانور Au moindre signe vous serez obéï ادنا اشارتک ایله سنک اطاعتکده اوله‌جقلر در

Avec l'article et une négative, il signifie, aucun *A.* لا احد -
دیّار - اصلاً *P.* هیچ *T.* هیچ ‖ Il ne lui a pas fait la moindre honnêteté فلانه هیچ بر درلو اکرام ایتمدی Je n'en ai pas la moindre appréhension بو بابده اصلاً ودیّار خوفم یوقدر Il ne lui a pas dit le moindre mot کندویه لفظ واحد سویلمدی
هیچ بر لفظ - Je n'ai pas le moindre souvenir de ce que vous me dites دیدیککک شئ اصلاً ودیّار خاطرنشانم دکلدر

MOINE. Religieux institué pour vivre séparé du monde *A.* زاهد pl. زهّاد - قسّیس pl. قسّیسین *P.* کشیش *T.* کشیش

MOINEAU. Passereau *A.* عصفور pl. عصافیر *P.* کنجشک - سرچه *T.* کشکوفه

MOINERIE. T. collectif. Tous les moines *A.* زمرة الزهّاد *P.* گروه زاهدان *T.* کشیشلر - Il signifie aussi, l'esprit, l'humeur des moines *A.* طبیعة الزهّاد

MOINESSE. Religieuse *A.* زاهدة

MOINS, adverbe de comparaison, qui est opposé à Plus *A.* اقلّ مرتبةً - دوناً *P.* کم *T.* دونجه - آشاغیجه - آز - دخی ‖ Parlez moins haut سسکی دونجه چیقاررق سویله Soyez moins en colère غضبکی کم ایله J'ai bien moins d'intérêt que vous en cela بو بابده بنم غرض ومصلحتم سنککینه کوره اقلدر Plus vous le presserez, moins il en fera سن تضییقی

زیاده ایتدکچه کندوسی کم عمل ایده‌جکدر Cela n'a pas moins de trente pieds بو شئ اوتوز قدمدن دون دکلدر - آشاغی دکلدر

Rien moins. Il signifie quelquefois, point *A.* قطعاً *P.* هیچ *T.* هیچ ‖ Il n'est rien moins que sage قطعاً عاقل دکلدر Cette nouvelle n'est rien moins que vraie بو خبر قطعاً صحیح دکلدر
- Quelquefois il a le sens positif *A.* لا غیر الا *P.* دیگر نه بلکه
T. بشقه شئ دکل ‖ Vous lui devez du respect, car il n'est rien moins que votre père فلانک حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام ایتمک لازمه‌دندر زیرا بشقه شئ دکل سنک پدرکدر

On dit d'une chose de nulle consideration, que c'est moins que rien *A.* اقلّ من لا شئ *P.* کمتر از نا چیز *T.* هیچدن آز
- هیچ مقوله‌سی ‖ Le présent que je vous fais est moins que rien لا شئ - طرفکه تقدیم ایلدیکم هدیّه هیچ مقوله‌سیدر مقوله‌سیدر

En moins de rien, signifie, en très-peu de temps *T.* آن
واحدده - آن اغیر منقسمده ‖ Il a mangé son bien en moins de rien آن غیر منقسمده مالنی اکل وبلع ایلدی

Moins, s'emploie aussi substantivement ‖ Le moins que vous puissiez faire, c'est de l'aller trouver اقلّ مرتبه‌ده ایده بیله‌جکک شئ خانه‌سنه واروب فلانی بولمقدر Ils sont à peu près d'accord, ils en sont sur le plus et sur le moins اوزلاشمغه قریبدرلر همان زیاده ونقصان اوزرینه مباحثه ایتمکده درلر - قلیل وکثیر اوزرینه سویلشورلر Il ne s'agit que du plus ou du moins همان قلیل وکثیره دائر در - صدد زیاده ونقصانه دائر در

À moins de, signifie, à un prix au dessous de… *A.* اقلّ
من *P.* کم از *T.* آندن آشاغی ‖ Je ne vous donnerai pas mon cheval à moins de mille francs آتمی بیک غروشدن آشاغی
ویرمم - Il signifie aussi, sous une certaine condition *A.* بشرطِ ان
P. بشرط انکه *T.* شو شرط ایله که ‖ Je ne lui pardonnerai pas à moins d'une rétractation جرمندن فارغ اوله‌جغنی وعد ایتمک شرطیله عفو ایده‌رم

A moins que. Si ce n'est que *A.* فالّا ان *P.* مکر که *T.* مکر
- مکر کیم ‖ Il n'en fera rien, à moins que vous ne lui parliez بر درلو حرکت ایتمیه‌جکدر مکر سن کندویه سویلیه‌جک اولور ایسدک A moins que vous ne preniez bien votre temps, vous

بو خصوصده ظفریاب اولەمیەجقسکز n'en viendrez pas à bout وقت مناسبنی ـ مکر کیم وقت فرصتنی بوله بیلسەک بولمدقجه ظفر بولەمیەجقسکز || À moins d'être fou, il n'est pas possible de raisonner ainsi بو مقوله ملاحظه ایتمک احتمالی محالدر مکر مجنون ایسه

Au Moins, Du moins, Tout au Moins, Tout du moins. Sorte de conjonction, qui sert à marquer quelque restriction dans les choses dont on parle *A.* لا اقلّ *P.* باری *T.* هیچ اولمز ایسه ـ هیچ دکل ایسه || Si vous ne voulez pas être pour lui, au moins ne soyez pas contre فلانه معین اولمق استمز ایسەک باری علیهنه اولمه ـ هیچ اولمز ایسه علیهنه اولمه S'il n'est pas fort riche, au moins il a de quoi vivre honnêtement پک مالدار دکل ایسه لا اقلّ درضیلە کچینەجک قدر مالی هیچ دکل وار در Donnez-lui tout au moins de quoi vivre ایسه کچینەجک قدر شیٔ ویر

Sur et tant moins. T. de Pratique. En déduction *A.* لاجل التنزیل عن *P.* برای فرو نهادن از *T.* آشاغی وارلمق || Je vous donnerai cela sur et tant moins de ce que je vous dois سکا اولان دینمدن تنزیل اولنمق اوزره شو قدار اقچه ویرەجکم.

MOIRE. Étoffe de soie ondée et serrée *A.* سندس *P.* کمخا *T.* کمخا || Moire ondée موجلو کمخا ـ کمخای موجدار

MOIRÉ. Qui est ondé comme la moire *A.* ذو اشکال الامواج *P.* موجدار *T.* موجلو || Une étoffe moirée ـ ثوب موجدار موجلو قماش

MOIS. Une des douze parties de l'année *A.* شهر pl. شهور *P.* ماه *T.* آی || Le premier du mois آیک ابتداسی ـ آیک آیک اوّلکی کونی Quel quantième du mois avons-nous? آیک قاچنجیسیدر ـ قاچنده یز Sa lettre est datée d'un tel mois مکتوبی فلان ماه تاریخیله مورّخدر Le mois est expiré تمام اولدی ـ ماه منقضی اولدی Payer par mois, au mois ماهیّه اولەرق ـ ماه بماه ـ مشاهرهٔ ادا ایتمک Il gagne tant par mois آیده شو قدر قزانور ـ بهر ماه شو قدر کسب ایدر. Louer une maison au mois بر منزلی ماهیّه ایله ایجار ایتمک Mois solaire *A.* شهر شمسی pl. شهور شمسیّة Mois lunaire *A.* شهر قمری pl. شهور قمریّة

MOISIR et SE MOISIR. Se couvrir d'une certaine mousse qui marque un commencement de corruption *A.* تسنّه ـ تکرّج *P.* بوز گرفتن ـ کلاش بستن ـ کره گرفتن *T.* کوف باغلمق ـ کوفلنمق || Un fromage qui se moisit کوفلنان پنیر Tout se moisit dans les lieux humides نمناک یرلرده هر شیٔ تسنه ایدر

Moisi. *A.* متسنّه ـ متکرّج *P.* بوز گرفته ـ کلاش بسته *T.* کوف باغلمش ـ کوفلنمش ـ || Du pain moisi متسنه نان ـ کوفلنمش اتمک

MOISISSURE. État d'une chose moisie *A.* سنه ـ کرج *P.* بوز ـ کره ـ کلاش *T.* کوف ـ بوزک || C'est la moisissure qui a gâté tout cela بونلرک جملەسنی افساد ایدن کوفدر

MOISSON. Récolte des blés et autres grains *A.* حصاد ـ حصیدة *P.* درو *T.* بچمی ـ غلّه محصولی ـ محصول || Belle moisson کوزل اکین ـ حصیدهٔ جیّده riche, abondante خصب وبرکتی فراوان حصیده Le temps est bon pour la moisson هوا حصاد ایچون مساعد در Voilà une belle espérance de moisson اشته حصادک کلیشی امّید خیری موجبدر ـ محصولک کلیشی کوزل کوربنور Il se dit aussi du temps de la moisson *A.* موسم الحصاد ـ وقت الحصاد *P.* هنگام درو *T.* اوراق وقتی ـ بچم وقتی || La moisson approche موسم حصاد تقرّب ایدر Pendant la moisson خلال حصادده ـ بچم اثناسنده

MOISSONNER. Faire la récolte des blés et autres grains *A.* حصد ـ تحصید ـ احتصاد *P.* درویدن *T.* بچمک ـ اکین بچمک || Moissonner les fromens, les avoines حنطه وبولاف اکینلرینی بچمک Moissonner un champ بر تارلانک اکیننی بچمک

On dit figur. || La mort a moissonné un grand nombre d'hommes قتی کلّی نفوس درویدهٔ منجل هلاک ودمار اولمشدر Sa vie a été moissonnée dans sa fleur درخت عمری حال کمال ریعاننده ایکن دروییدهٔ داس هادم اللذات اولمشدر

On dit aussi figur. Moissonner des palmes et des lauriers وسیلهٔ افتخار ابدی اولەجق شعایر جلیلهٔ فتوح وغزوات جمعنه موفق اولمق

On dit proverb. Celui qui sème le vent moissonnera la tempête *P.* هر چه کاری بدروی *T.* هر کس اکدیکنی بچر

MOISSONNEUR. Celui qui moissonne *A.* حاصد pl. حصّاد *P.* دروگر *T.* اکین بچیجی ـ اوراقجی || Louer des moissonneurs کرا ایله اوراقجی طوتمق ـ اوراقجی کرالمق

MOITE. Qui est un peu humide *A.* رطب ـ بلّ ـ بلیل ـ

ندیّ .P نمناک .T یاش || **Avoir les mains moites** اللر یاش اولمق - الایادی اولمق ندیّ || **Ces draps ne sont pas bien séchés, ils sont encore moites** بو چوقه‌لر کرکی کبی قوریمیوب هنوز رطبدر

MOITEUR. Qualité de ce qui est moite .A ندی - رطوبت .P نم .T یاشلق || **Il est hors de la sueur, il ne lui reste qu'une légère moiteur** فلانک تری برطرف اولوب جزئیجه بر رطوبتی قالمشدر **Après un accès de fièvre, il reste d'ordinaire un peu de moiteur** حمّانک نوبتی برطرف اولدقدنصکره عادتا وجودده بر رطوبت قالور

MOITIÉ. L'une des deux parties égales dans lesquelles un tout est divisé .A نصف .P نیم .T یاری || **La moitié de cette succession lui appartient** بو ترکه‌نک نصفی فلانه عائد در - فلانه اصابت ایدر **Partager quelque chose moitié par moitié** یاری یاری‌یه - برشیئی بالمناصفه تقسیم ایتمک **La moitié d'un pain** نصف پارچه‌سی - اتمکک نصفی **Mettre moitié d'eau dans son vin** شرابک ایچنه نصف مقداری صو **Il en faut retrancher la moitié** نصفی مقداری قطع قاتمق وافراز اولنملو در

On dit, **Donner des terres à moitié**, pour dire, les donner à ferme, à condition d'en partager les fruits par moitié .A غلات وحاصلاتی .T الزام بشرط المزارعة - ایجار بالمزارعة || یاری یاری بولشمک شرطیله چفتلکی کرایه ویرمک **Il a pris cette terre à moitié** بو چفتلکی مزارعه شرطیله التزام ایلدی **Il laboure cette terre à moitié** بو اراضیده مزارعه شرطیله زراعت وحراثت ایدر

On dit, **Être de moitié avec quelqu'un**, pour dire, faire avec lui une société où la perte et le gain se partagent par moitié .A اشتراک بالمناصفة .P نیم بنیم همبازشدن .T یاری یاری‌یه || اورتاقلشمق **Ils ont fait ce traité-là ensemble, ils sont de moitié** بالمناصفه مشترک اولوب اول بابده بینلرنده عقد **Ils sont de moitié dans cette affaire** بو خصوصده معاهده اولنمشدر علی وجه المناصفه مشترکدرلر

MOKA. Le café qui vient de Moka, ville d'Arabie .A بنّ .P مخا .T قهوهٔ مخا یمن قهوه‌سی

MOL. V. Mou.

MOLAIRE. Il se dit des grosses dents qui servent à broyer les alimens .A طاحنة pl. طواحن .P دندان آسیا .T آزی دیش

MÔLE. Masse de chair informe dont les femmes accouchent quelquefois au lieu d'un enfant .A مضغة .P گوشتپاره .T ات پارچه‌سی || **Cette femme, que l'on a crue grosse durant six mois, n'est accouchée que d'une môle** التی آی‌دنبرو حامله ظنّ اولنمش قاری بو دفعه بر مضغه وضع ایلدی

MÔLE. Jettée de pierres à l'entrée d'un port pour le rendre meilleur, et mettre les vaisseaux plus en sûreté .T لیمان آغزینه متانت ویرمک ایچون طرح اولنان طاش ییغنی

MOLÉCULE. Petite partie d'un corps .A جزء دقیق pl. اجزاء دقیقة .P دقیقة .T جزء خرد وباریک دانه‌جک || اوفاق دانه‌جک **Les molécules de l'air** هوانک اجزای دقیقه‌سی **du sang** قانک اجزای دقیقه‌سی

MOLESTER. Vexer, tourmenter .A ایذا - جور - ایقاع الجور .P آزرده کردن - ستمیدن .T خرپالمق || **Molester quelqu'un en lui suscitant des procès** فلانک علیهنه دعوالر ایجادیله جور وایذاسنه مبادرت ایتمک **Ils les a fort molestés par ses chicanes** تزویرات وتلبیساتیله فلانلری بغایت آزرده ایلدی

MOLESTÉ. .A متأذی .P آزرده - ستمزده .T خرپالنمش

MOLETTE. La partie de l'éperon qui sert à piquer le cheval .A منقار المهاز .P چنگ مهمیز .T مهمیزک ایکنه‌سی

MOLLASSE. Trop mou .A رخو .P سست .T کوشک - جلد **peau** کوشک ات - لحم رخو || **Chair mollasse** سلپوک کوشک دری - پوست سست - رخو

MOLLEMENT. Il n'est guère d'usage au propre que dans ces phrases: **Être couché mollement**, pour dire, être couché dans un bon lit .T یاتمق - ناعماً یاتمق فراش ناعم اوزرنده یاتمق **S'asseoir mollement**, pour dire, être assis sur un siége bien mollet نرم وناعم بر صندلیه اوزرنده اوتورمق

Figur. Lâchement, sans vigueur .A بالرخاوة - بالفتور - بالوناء - مسترخیاً - فاتراً - ونیاً .P با سستی .T کوشکلک || **Agir mollement** بالفتور والرخاوة حرکت ایتمک - ایله **travailler** رخاوت ایله سعی ایتمک **Il s'est conduit mollement dans cette affaire** بو خصوصده بالوناء والرخاوة حرکت کوشک طاوراندی - ایلدی

MOLLESSE. Qualité de ce qui est mou .A ملایمت - ملاینت .P نرمی .T یومشقلق || **La mollesse et la dureté des corps** اجرامک ملایمتی وغلظتی **La mollesse des chairs est une**

marque de mauvaise constitution ملایمت لحوم ترکیب ابدانک
سوء حالنه دلالت ایدر
Figur. Manque de vigueur et de fermeté *A.* رخاوت ـ وناء
P. سستی *T.* کوشکلک || Il a trop de mollesse dans son caractère
رخاوت طبعی ـ طبیعتنده کلّی رخاوت وار در
اداب واخلاقمزده اولان La mollesse de nos moeurs غالبدر
سنک Je crains la mollesse de vos conseils حال رخاوت
رأیکده درکار اولان کوشکلکدن خوف ایدەرم
Et excès d'indulgence *A.* رخاصة الطبع ـ دهاسة الطبع ـ
یواش *T.* نرمخویی *P.* ملاینة المزاج ـ دماثة الطبع
پدرک || La mollesse de ce père à perdu ses enfans خویلولق
رخاوت طبعی اولادینک خرابیّت حالنه بادی اولمشدر
Et délicatesse d'une vie efféminée *A.* نعومة العیش *P* تن
تن پرورلک ـ جولپلق *T.* ناز ونعیم ـ نازندگی ـ پروری
|| Vivre dans la mollesse نعومت عیش ایله کچنمک La mollesse Asiatique
اقوام شرقیّەنک مألوف اولدقلری ناز ونعیم
Ce mot se prend en littérature dans un sens d'éloge *A.* سهولت ـ
P. سلاست *T.* آسانی قولایلق || Ce poète a dans ses vers beaucoup de douceur et de mollesse
بو شاعرک اشعارنده غایت
حلاوت وسلاست وار در

MOLLET. Diminutif de Mou. Qui est agréable au toucher *A.*
ناعم ـ دمیث *P.* نرم *T.* یومشق ـ یومشقرق || Des coussins bien mollets
یومشق یصدیقلر ـ وساید ناعمه Un lit mollet
فراش ناعم Une étoffe douce et mollette لیّن وناعم بر ثوب
On dit d'un homme qui marche avec peine après une attaque de goutte, qu'il a les pieds mollets *A.* ضعیف الاقدام *T.*
آیاغی کوشکک *T.* سست پا
On dit, Le mollet de la jambe, pour dire, le gras de la jambe *A.* ربلة الساق *P.* نرمهٔ ساق *T.* بالدرک قبا اتی

MOLLIÈRE. Il se dit de certaines terres grasses dans lesquelles les chevaux et les voitures sont en danger d'enfoncer *A.*
سواخ ـ صوّاخ *P.* زمین لوشناک *T.* بتاقلق یر || Son cheval s'est abattu dans une mollière
آتی بر بتاقلق یره ییقلدی

MOLLIFIER. T. de Méd. Rendre mou *A.* تلیین *P.* نرم ساختن
T. یومشاتمق || Cela sert à mollifier les humeurs بو شیٔ تلیین
اخلاطه مدار اولور Un cataplasme pour mollifier une tumeur
ورمی تلیین ایدەجک لاپه

MOLLIFIÉ. *A.* ملیّن *P.* نرمی پذیرفته ـ ملاینت یافته *T.*
یومشامش.

MOLLIR. Devenir mou *A.* تلیّن ـ استلانة ـ کسب الملاینة ـ
یومشامق *T.* نرمی پذیرفتن ـ نرم شدن *P.* کسب الملاینة
|| Les nèfles mollissent sur la paille موشمله صمان اوزرنده
طوردقچه کسب ملاینت ایدر
Et fléchir, manquer de force *A.* تراخی ـ مراخات ـ کسب
ـ سستی نمودن ـ سستی یافتن *P.* کسب الفتور ـ الرخاوة
فتور کتورمک ـ کوشمک *T.* بی تاب شدن || Ce cheval
بو آت aura peine à fournir sa course, il commence à mollir
کسب فتور ورخاوته باشلادیغندن عدو وسبقتدن عاجز
یلکنلره Le vent mollissait contre les voiles اولەجغی درکار در
یلکنلره کلان روزکارده آثار ـ کلان روزکار کوشک ایدی
ـ Figur. || Il ne faut pas mollir رخاوت عارض اولور ایدی
dans cette affaire بو خصوصده فتور ورخاوت جائز دکلدر
Il se pique de fermeté, mais je l'ai vu mollir dans une occasion importante
فلان کشی متانت ادّعاسنده ایکن بر امر
مهمّده کوشدیکنی کوردم Vous mollissez سن تراخی ایدرسک
Les troupes mollissent عسکره کوشکلک کلییور عسکرک ـ
پای متانتنه آثار فتور ورخاوت بدیدار اولەیور

MOMENT. Instant ou temps fort court *A.* آن pl. آنات *P.*
دم *T.* دقیقه ـ ساعت || Le moment de la mort ـ آن موت
ساعت موت Le dernier moment ـ آن واپسین ـ آن اخیر
یک آن Attendez un moment صوک ساعت ـ دم واپسین
یک آنده Je reviens dans un moment آزەجق بکلە ـ بکلە
Il n'a plus qu'un moment à vivre آنیده عودت ایدرم ـ عودت ایدرم
ـ بر دقیقەلک عمری ـ بر آن عمری قالدی
آنات Je compte les heures et les momens بر نفس عمری
وساعاتی تعداد ایدرم Je vous demande un moment d'audience
سندن ملاقات یکدمه طلبنده یم On l'attend à toute heure et à tout moment
هر آن وهر ساعتده ورودی مأمول ومنتظر
ـ آن بآن ورودی مأمولدر Il peut venir d'un moment à l'autre در
هر دم وآن ظهور ایلمسی مأمولدر Il ne faut pas abuser de votre temps, car tous vos momens sont précieux
کافّة آنات
وساعاتک لازملو اولمغله بیهوده صرف وقت ایتمک روا
دکلدر

PAR MOMENS. Par intervalles *A.* بعضاً ـ وقتاً بعد وقت *P.*
گاه گاه ـ گاه وبیگاه *T.* آرالق آرالق ـ آرالقده || Il est fou par momens
داه گاه دلولکی ـ آرالق آرالق تجنّن ایدر

دلو اولور - طوتار

On dit, Un bon moment, pour dire, un instant favorable *A.* وقت مناسب *P.* دم درخور *T.* مناسبتلو وقت || Prendre un bon moment بر وقت مناسبی بولمق attendre وقت مناسب ظهورينه منتظر اولمق Cet homme est habile et vigilant, il saisit toujours les bons momens اصحاب بصيرت وحذاقتدن اولمغله مناسب وقتلری بولوب دائما اغتنام فرصت ايدر

À Tout Moment, À Tous Momens. *A.* فی كلّ حين، وآن *P.* هر دم وآن *T.* هر آن وهر دقيقه || Je crois à tout moment le voir هر آن وهر دقيقه فلانی كورديكمی ظنّ ايدرم

Au moment où, Au moment que *A.* عند الوقت *P.* در آندمكه - آنكه كه *T.* ساعتده - وقتده || Au moment où il arrivera ورودی ساعتده - ورودی وقتده Au moment que je le verrai, je lui parlerai de vous فلانی كورديكم وقتده سكا دائر صحبت ايده‌جكم

Du moment que. *A.* من وقت، *P.* از آندمكه *T.* آندنبرو - ساعتدنبرو || Du moment que je l'ai connu, je l'ai aimé فلان ايله كسب معارفه ايلديكم آندنبرو كندويه محبّت ايلدم - On dit aussi, Dès ce moment اول آندنبرو

De ce moment. *A.* من هذا الوقت *P.* ازين دم *T.* شمديدن - همان شمديدن

Dans le moment. Sur le champ *A.* علی الفور - فی الحال *P.* در حال - *T.* درين ساعت - آنيده - شمدی || Je reviens dans le moment آنيده عودت ايدرم

MOMENTANÉ. Qui ne dure qu'un moment *A.* آنیّ *P.* يكدمه *T.* بر دقيقه‌لك || Un effort momentané سعی وكوشش يكدمه Hasarder son salut pour un plaisir momentané سلامت نفسنی صفای يكدمه ايچون معرض خطره القا ايتمك

MOMENTANÉMENT. Pour un moment *A.* لوقت - لوقت، ما *P.* اليسير - بر آز - بر دقيقه قدرنجه *T.* برای اندك وقتی - يكدم وقت يسير || Je suis ici momentanément وقت يسير ايچون بونده يم Ce météore n'a paru que momentanément بو علامت سماويّه انجق بر آز وقت كورندی - يكدمدن زياده كورنمامشدر

MOMIE. Corps embaumé à la manière des anciens Égyptiens *A.* موميا *P.* موميای

MON. Pronom possessif personnel *A.* ی *P.* من *T.* بنم || Mon livre *A.* كتابی *P.* كتاب من *T.* بنم كتابم

MONACAL. Appartenant à l'état de moine *A.* زاهدیّ *P.* كشيشی - كشيشه مخصوص *T.* زاهدی || Habit monacal كسوهٔ زاهديهٔ Vie, règle monacale عيش زاهدی وقاعدهٔ زاهديّه

MONACALEMENT. D'une façon monacale *A.* علی طريق الزهادة - بالزهد *P.* كشيشانه *T.* زاهدانه - كشيشجه

MONACHISME. L'état des moines *A.* حال الزهد - زهادت *P.* طريقهٔ زاهديّة *T.* حال زاهدی - كشيشلك

MONARCHIE. Le gouvernement d'un État régi par un seul chef *A.* حكومة سلطانيّة - حكومة منفردة *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || La monarchie est opposée à la démocratie حكومت سلطانيّه حكومت جمهور ناسك نقيضيدر Ce prince aspire à la monarchie universelle بو حكمدار كافهٔ عالمه پادشاهلق ايتمك قيدنده در

Il se dit aussi de l'État gouverné par un monarque *A.* سلطنت || La monarchie des Assyriens ne s'étendait que dans l'Asie سلطنت سريانيّون يالكز آسيا اقليمنه منحصر ايدی La monarchie Française comprenait autrefois la France, la Germanie, la meilleure partie de l'Italie, etc. فرانسه سلطنتی فرانسه مقدّما وجرمانيا واحسن ممالك اتاليا وسائر نيچه ممالكی مشتمل ايدی

MONARCHIQUE. Qui concerne la monarchie *A.* سلطنیّ *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلغه متعلّق || L'Espagne est un État monarchique اسپانيا دولتی بر حكومت سلطانيّه در

MONARCHIQUEMENT, adv. *A.* علی صورة السلطان - علی وجه السلطانیّ *P.* پادشاهانه *T.* پادشاهجه - پادشاهلق صورتيله

MONARQUE. Celui qui a seul l'autorité souveraine dans un État *A.* سلطان pl. سلاطين *P.* پادشاه *T.* پادشاه || Grand monarque سلطان معظم puissant سلطان قویّ الاقتدار glorieux پادشاه جليل الشان

MONASTÈRE. Couvent *A.* صومعة pl. صوامع - دير - اديار pl. صومعهٔ *P.* منستير *T.* خانقاه - مناستر || Monastère d'hommes صومعهٔ ذكور - رهبان دير - ابكار - صومعهٔ راهبات de filles - دير اناث صوامع قديمه Les anciens monastères قيزلر مناستری - بر مناستر بنا ايتمك Bâtir un monastère Se retirer dans un monastère اختيار انزوا ايتمك - بر مناسترده بر مناستره چكيلوب اختيار انزوا وعزلت ايتمك

MONASTIQUE. Qui concerne les moines. V. Monacal || Institution, vie monastique نظام زاهدی وعيش زاهدی Les ordres

monastiques كشیشلک طریقتلری - طرق زاهدیّة

MONAUT. Qui n'a qu'une oreille A. افذ الاذن P. یک گوش T. تک قولاقلی || Un chien monaut كلب افذ الاذن - تک قولاقلی کوپک

MONCEAU. Tas, amas A. كومة pl. اكوام - كتلة P. توده - خنه T. ییغن - كومه || Un grand monceau كتلهٔ عظیمه Monceau de blés بغدای كومه‌سی de pierres طاش - كومهٔ احجار d'argent اقچه كومه‌سی ییغنی Mettre plusieurs choses en un monceau اشیای عدیده‌یی بر كومه ایتمک

MONDAIN. Qui aime les vanités du monde A. محبّ الدنیا - مبتلاء العلایق الدنیویّة - مفتون الزخارف الدنیا P. دلدادهٔ علایق دنیا T. دنیایه هوسلو || C'est une femme extrêmement mondaine علایق دنیویّه‌یه غایة الغایه دلداده بر خاتوندر

Et qui est attaché aux choses du monde A. اهل الدنیا - عبید الدنیا P. دنیا پرست T. امور دنیایه دوشکون || Les mondains ne veulent pas entendre parler de pénitence اهل دنیا اولنلر كلام توبه‌یی استماع ایتمزلر

On dit d'un homme sage, mais qui n'a que des vertus morales, que c'est un sage mondain عقل معاش صاحبی بر عاقلدر

MONDAINEMENT. D'une manière mondaine A. دنیویّاً P. بر وجه دنیا پرستی T. دنیایه دوشکونلک وجهیله

MONDANITÉ. Vanité mondaine A. بطلان الامور الدنیا pl. اباطیل دنیویّة || La mort doit faire trembler ceux qui ont passé toute leur vie dans les plaisirs et dans la mondanité مشتهیّات نفسه واباطیل دنیویّه‌یه صرف اوقات عمر ایتمش اولنلره كوره حال موت باعث ارتعاد درون اولمق اقتضا ایدر Le mépris des mondanités اباطیل دنیویّه‌نک استحقاری

MONDE. Le ciel et la terre et tout ce qui y est compris A. عالم pl. عوالم P. جهان - گیتی - سرای سپنج - خاکدان - دنیا T. دنیا || Dieu a créé le monde جناب حق عالمی خلق ایلدی - جناب ربّ العالمین دنیایی یوقدن وار ایلدی - خلقت الله عظیم الشان دنیایی یراتدی La création du monde دنیانک یرادلشی - آفرینش جهان - عالم La fin du monde انتهاء الزمان - ختام دنیا Plusieurs philosophes ont cru le monde éternel وافر حکما دنیانک ابدی اولدیغنه ذاهب اولدیلر - On dit, Depuis que le monde est monde دنیا قوراله‌لیدنبرو - Et l'an du monde, pour dire, l'an de la création du monde A. تاریخ الخلقة العالم P. سال آفرینش T. یرادلش سنه‌سی - Et qu'un enfant est venu au monde فلان ولد دنیایه عرصه‌گاه عالمده قدمنهادهٔ وجود اولمشدر - وضع قدم ایلدی - فلان چوجوق دنیایه کلمشدر - Et qu'une femme a mis un enfant au monde بر خاتون مهد دنیایه بر ولد وضع ایلدی - بر ولد نو زاد آرایش گهوارهٔ وجود ایلدی - Et qu'un homme n'est plus au monde, pour dire, qu'il est mort فضای پهنای عالمدن منعدم اولمشدر - Et qu'un homme n'est plus du monde, pour dire, qu'il n'est plus dans le commerce du monde دنیادن چیقمش بر آدمدر - On dit aussi, Ainsi va le monde, Il faut laisser aller le monde comme il va بو دنیا بویله گلدی - بو دنیا همان گلدیکی کبی گیتملو در بویله گیده‌جک

L'Écriture dit, que la figure de ce monde passe, pour dire, que tout ce qui est dans le monde n'a rien de solide A. كلّ ما فی الکون وهم او خیال P. امور دنیا كظلّ زایل بی ثبات ودوام T. احوال دنیا محض ظلّ زایلدر

Il se prend particulièrement pour le globe terreste A. ارض P. زمین T. یر || Les quatre parties du monde اقطار اربعهٔ ارض - چار اقطار عالم Le monde sublunaire ارض ما تحت القمر Le centre du monde مرکز عالم - مرکز ارض Le bout du monde پایان زمین - قصارای ارض - غایت ارض - نهایت ارض - یرک اوجی Aux deux bouts du monde غایتین ارضده - ارضک ایکی اوجنده Alexandre aspirait à se rendre maître du monde اسکندر ذو القرنین كافهٔ ارضک ضبط وتصرّفی فکرینه ذاهب اولمشیدی Faire le tour du monde دائرهٔ ارضی دور ایتمک

On appelle l'Amérique, Le nouveau monde A. دنیاء جدید P. دنیای نو T. یکی دنیا

Il se prend aussi pour la totalité des hommes en général A. ناس T. خلق || Tout le monde sait cette nouvelle بو خبر جمیع ناسک معلومیدر Le monde ne pardonne point l'ingratitude خلق كفران نعمتی عفو ایتمز - Et pour Gens, personnes || Il ne faut pas accuser le monde légèrement خلقی بلا تأمّل اتهام ایتمک لازم دکلدر - عبث یره خلقه معنا بولمق روا دکلدر Est-ce comme cela qu'il faut traiter le monde? خلقه بویله معامله‌ی ایدرلر Je crois que vous vous moquez du monde ظنّمه کوره سن خلقی ذوقلنورسک

Et pour ceux qui ont les moeurs corrompues du siècle *T.* زمانه فسادیله آلوده اولان خلق || Renoncer au monde زمانه فسادیله آلوده اولان خلقدن فراغت ایتمک Renoncer au monde et à ses pompes زخارف دنیادن وزمانه فسادیله مألوف اولان خلقدن قطع علاقه ایتمک L'esprit du monde زمانه‌نک - زمانه فسادیله مألوف اولان خلقک مزاجی مزاجی

Et pour la société commune des hommes entre eux *A.* عالم - خلق *T.* عالمیان - جهانیان *P.* ناس - جمهور الناس || Fréquenter le grand monde جمهور ناس ایله الفت ومخالطت ایتمک Aimer le monde خلقه محبت ایتمک Le commerce du monde معاملهٔ ناس C'est un homme qui a vu le monde, qui a un grand usage du monde, une grande connaissance des affaires du monde جهاندیده بر - دنیایی کورمش آدمدر - جهاندیده وگرم وسرد عالمی چشیده بر آدمدر - آدمدر تجربهٔ احوال عالم - قواعد معاملات ناسه واقف بر آدمدر ایله کسب معلومات ایتمش آدمدر Il n'aime pas le grand monde جمعیت ناسدن - جمهور ناس ایله الفتدن حظ ایتمز Il ne voit qu'un certain monde خلقک انجق بعضیسیله کوریشور Loin du monde et du bruit خلقدن ودنیانک شماطه‌سندن دور Se retirer du grand monde, de l'embarras du monde et des affaires جمهور ناس ایله الفتدن انقطاع ومجانبت وغوایل دنیویه‌دن فراغت برله کناره گیر انزوا وعزلت اولمق C'est le monde qui lui a formé l'esprit ذهن وشعورینی اصلاح ایدن تجربهٔ احوال عالمدر Lire dans le grand livre du monde دفتر عبرت اثر عالمدن استفاده ایتمک Le monde est bien corrompu اخلاق ناس خیلی مرتبه‌ده فاسد در C'est le meilleur homme, le plus honnête homme du monde بین الناس بونک قدر اهل عرض وراستکار آدم یوقدر - جهانده بوندن اصلح واعلا آدم یوقدر C'est le plus grand prince du monde اعظم ملوک جهاندر Faire figure dans le monde بین الناس کسب تعین ایتمک Se faire un nom, de la réputation dans le monde بین الناس جمهور ناس ایچنده - کسب نام وشهرت ایتمک

Le grand monde, signifie, la société distinguée *A.* pl. مجالس الاشراف القوم - مجالس الکرام الناس - الکبار *P.* بزم برگزیدگان ناس *T.* بیوکلرک مجلسلری || Aller dans le grand monde مجالس کباره تردد ایتمک

Le beau monde. Les personnes bien mises *A.* ظرفا - pl. ارباب الزی البهی *P.* مردمان خوش اندام *T.* قیللق قیافتلری تمییز آدملر - قیللقلو قیافتلو آدملر || J'ai vu là beaucoup de beau monde اول طرفده قیللقلو قیافتلو وافر آدم کوردم

On dit proverb., qu'un homme doit à Dieu et au monde, pour dire, qu'il est extrêmement endetté *T.* اوچان قوشلره بورجی وار در

Monde, se prend aussi pour les domestiques de quelqu'un *A.* خدم وحشم - اتباع ولواحق *P.* پرستاران *T.* اتباعی - قپو خلقی - بر کمسنه‌نک دائره‌سی خلقی || Il congédia tout son monde بالجمله خدم وحشمنی طرد ایلدی - اتباعنی قوغدی

On appelle L'autre monde, la vie future *A.* آخرت - عقبا - دار العقبا - دار البقا *P.* آخرت *T.* اول بر دنیا || Dans l'autre monde il faudra rendre compte de ce que nous aurons fait dans celui-ci بو دنیاده ایتدیکمز اعمالک حسابنی آخرتده ویره‌جکز

MONDER. Nettoyer. Il ne se dit qu'en ces phrases : Monder de l'orge, pour dire, en ôter la peau qui la couvre *A.* تقشیر الشعیر *P.* جورا از پوست برهنه کردن *T.* آرپه‌نک قبوغنی صویمق Monder de la casse, pour dire, tirer la casse de son bâton, et la préparer après en avoir ôté les noyaux *A.* تنقیح خیار شنبر *P.* خیارشنبه بگیر پاک کردن *T.* خیارشنبه آیرتلمق

De l'orge mondé. *A.* شعیر مقشور *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغی آیرتلنمش آرپه

MONDIFICATIF. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui servent à nettoyer une plaie *A.* منقی *P.* پاکیزه ساز *T.* پاکلدیجی

MONDIFIER. T. de Méd. déterger, nettoyer *A.* تنقیة - انقا *P.* پاکیزه ساختن *T.* پاکلتمک || Mondifier une plaie تنقیهٔ جراحت ایتمک - یاره‌یی پاکلتمک V. Déterger.

Mondifié. *A.* منقا *P.* پاکیزه کرده *T.* پاکلنمش

MONITION. Avertissement juridique, qui se fait par l'autorité de l'évêque *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

MONITEUR. Celui qui donne des avis, des conseils *A.* ناصح *P.* پند دهنده *T.* اوکوت ویریجی || Les jeunes gens ont besoin d'un sage moniteur حدیث السن اولنلر عاقل ودانا بر ناصحه محتاجدرلر

MONNAIE. Toute sorte de pièces de métal, battues par auto-

rité souveraine *A.* سكّة pl. سكك - درهم pl. دراهم - رقة pl.
رقون - ورقة pl. اوراق *P.* درم *T.* سكه - اقچه || Battre monnaie
A. ضرب سكه *P.* سكه زدن *T.* سكه اورمق Avoir droit de
battre monnaie ضرب - ضرب سكه استحقاقنه مالك اولمق
سكّهٔ جديده سكه‌يه مرخص اولمق Faire de nouvelle monnaie
ايجاد ايتمك Monnaie d'or, d'argent سكّهٔ زر وسيم Toute sorte
de monnaie ayant cours - رايج الوقت اولان اجناس سكه
درهم بين الناس متداول اولان اجناس دراهم Monnaie forte *A.*
ثقيل الوزن *P.* درهم گران سنج *T.* آغر سكه faible ou lé-
gère درهم خفيف De la monnaie de billon *A.* درهم مغشوش
P. درهم دغل *T.* ايچنه حيله قاتلمش سكه Monnaie au-des-
sous du titre *A.* درهم ناقص العيار *P.* درهم كمعيار *T.* اكسك
سكه Fausse monnaie *A.* زيف - درهم زايف pl. زيوف *P.*
درهم نا سره - درهم دغل *T.* سكه قلب - قلب اقچه Il est
accusé de fausse monnaie اعمال زيوف تهمتيله متهمدر -
قلبزنلك تهمتيله متهومدر - On dit, qu'un homme est décrié
comme de la fausse monnaie قلب اقچه كبى آدى ديللنمشدر

Papier monnaie. Un papier créé pour circuler comme de la
monnaie *T.* سكه‌يه بدل رايج اولان اوراق ميريّه

Monnaie, se dit aussi du lieu où l'on bat la monnaie *A.* دار
الضرب *P.* ضربخانه - درم سرا *T.* ضربخانه - طربخانه ||
Porter des lingots à la monnaie, pour y être convertis en es-
pèces اجناس سكه‌يه تبديل اولنمق ايچون ضربخانه‌يه
سبيكه كوتورمك.

MONNAYAGE. Art de fabriquer les monnaies *A.* فنّ الاعمال
السكّة *P.* فنّ سكه پردازى *T.* سكه ايشلمنك فنّى || Il
entend bien le monnayage فنّ اعمال سكه‌ده وقوف تامّى
وار در

MONNAYER. Faire de la monnaie, battre monnaie *A.* اعمال
السكّة - ضرب السكّة *P.* سكه پرداختن - سكه زدن *T.*
سكه اورمق - سكه ايشلمك - سكه‌لمك || On a monnayé de
l'or et de l'argent pour plus de trente millions اوتوز كرّه يوز
بيكدن متجاوز سيم وزر سكه‌لرى ضرب اولندى
Et donner l'empreinte à la monnaie *A.* طبع - طبع الدرهم
السكّة *P.* بر درهم نقش زدن *T.* سكه‌يه نقش - سكه بصمق
اورمق || Ce balancier monnaie tous les jours tant de milliers
de louis بو مطرقه يوميّه شو قدر بيك التون طبع ايدر

Monnayé. *A.* مضروب - مسكوك *P.* سكه زده *T.* سكه‌لنمش
|| Argent monnayé *A.* فضّة مسكوكة *P.* سيم سكه زده *T.* سكه‌لنمش
سكه‌لو اقچه - كمش Payer en argent monnayé سكه‌لو اقچه ايله
ادا ايتمك

MONNAYEUR. Qui travaille à la fabrication des monnaies *A.*
عامل السكّة pl. عملة السكّة *P.* سكه زن - سكه گر *T.* سكه‌جى

Faux monnayeur. *A.* زيّاف *P.* دغلزن *T.* قلبزن || Tout
faux monnayeur est punissable de mort, quand même la mon-
naie qu'il fait serait d'aussi bon aloi que celle qui a cours dans
l'État زيّاف اولان كشى اعمال ايلديكى سكه‌نك عيارى
رايج الوقت اولان سكّهٔ پادشاهينك عيارينه معادل اولسه
بيله قتله مستحقدر

MONOCLE. Lunette composée d'un seul verre *T.* تك شيشه‌لو
كوزلك

MONOCORDE. Instrument de musique à une seule corde *A.*
افذ الوتر *P.* معزف *T.* يكتار *T.* تك كريشلو ساز || Diviser
un monocorde تك كريشلو سازك فاصله‌لرينى تقسيم ايتمك
La trompette marine est une espèce de monocorde كمى سرناسى
يكتار اقسامندندر

MONOGRAMME. Caractère factice composé de plusieurs lettres
entrelacées *A.* نقش الحروف المشبّكة - شبكة الحروف
P. شكل حروف بهم بسته *T.* برى بريله صوقشدرمه يازو
نقشى || Les signatures de la plupart des anciens rois étaient
en monogramme اكثر ملوك اسلافك امضالرى بر نوع
نقش حروف مشبّكه ايدى

MONOPOLE. Vente faite par un seul d'une sorte de marchan-
dise, dont le commerce devrait être libre *A.* استفراد بالحكرة
در يك دست حصر *P.* حصر البيع فى يد الواحد -
كيسه دارى *T.* مطربازلغى بر الده منحصر قلمه || Les monopoles
ruinent le commerce استفراد حكرت تجارتك خرابيتنه
مطربازلغى بر الده منحصر قلمق آليش ويرشى - بادى اولور
خراب ايدر بر كيفيتدر

Il se dit aussi, de toute convention inique que les marchands
font entre eux, pour enchérir une marchandise *A.* اتّفاق
المحتكرين *P.* همدمى كيسه داران *T.* مطربازلرك سوز
بركى

Et de tous les nouveaux droits qu'on établit sur les marchan-
dises. Il ne se dit qu'en mal *A.* بدعت pl. بدع || On a
établi encore un monopole sur telle et telle chose فلان وفلان

شیلرک اوزرینه بربدعت دخی طرح اولندی

MONOPOLEUR. Celui qui exerce le monopole *A.* محتکر منفرد یالکزجه مطره‌بازلق ایدن *T.* کیسه دار یکانه *P.*

MONOSYLLABE. T. de Gramm. Qui n'est que d'une syllabe *A.* کلمهٔ واحد الجزء *P.* سخن یک جزء *T.* برجزندن عبارت اولان سوز

MONOTONE. Qui est presque toujours sur le même ton *A.* واحد السیاق *P.* یکسان رفتار - یک سیاق *T.* یکسیاق - براصولده اولان || Déclamation monotone خطبهٔ واحد || بر طرز اوزره اولان هب *T.* یکرنگ *P.* متساوی السیاق *A.* Figur. - السیاق سبک متساوی السیاق || Style monotone بر چشیدده اولان

MONOTONIE. Prononciation d'une longue suite de paroles sur un même ton *A.* وحدة السیاق *P.* یکرنگی *T.* یکرنکلک || Ce prédicateur n'a point d'inflexion de voix, c'est une monotomie perpétuelle بوواعظک صداسنده سهولت انعطاف اولمیوب دائمی وحدت سیاق وار در

Il se dit aussi de l'uniformité de ton dans la musique *A.* وحدة اللحن *P.* یکنوایی - یکرنگی نوا *T.* هب بر پردده ازکی

MONSEIGNEUR. Titre d'honneur qu'on donne en adressant la parole aux personnes distinguées *A.* سیّدی *P.* داورا - خدیوا *T.* افندم

MONSIEUR. Titre d'honneur que l'on donne aux personnes à qui on parle, à qui on écrit *A.* سیّد *P.* آقا *T.* آغا - افندی

MONSTRE. Animal qui a une conformation contraire à l'ordre de la nature *A.* عجیب الخلقة pl. حیوانات من حیوان عجیب الخلقة pl. عجایب المخلوقات *T.* برادلشی عجایب حیوان || Monstre horrible, effroyable مهیب وهایل حیوان عجیب الخلقة épouvantable, hideux عجایب مخلوقاتدن بر حیوان مخوف عجایب مخلوقاتدن وکریه المنظر || Un monstre à deux têtes ایکی باشلو بر حیوان || Cette femme accoucha d'un monstre بو قاری عجیب الخلقه بر شیٔ طوغردی || Cet enfant a trois yeux, c'est un monstre بو چوجوغک اوچ کوزی اولوب عجایب مخلوقاتدندر

Il se dit figur. des personnes cruelles et dénaturées *A.* سبعی *T.* سباع منش *P.* متنفّر المزاج - سبعیّ الجبلّة - الخلقة || C'est un monstre qui a voulu assassiner son bienfaiteur یرتجی جانور طبیعتنده ولیّ نعمتنی قتل واعدام قیدینه

دوشمش سبعیّ الجبلّه بر خبیثدر || Cette femme est un monstre, elle a abandonné sa fille کندو قزینی ترک وخلع ایتمش سبعیّ المزاج برقاریدر || On dit, C'est un monstre d'ingratitude کفران نعمت بابنده بر سبع عجیب الخلقتدر || d'avarice حرص وطمع بابنده عجایب مخلوقاتندر || de cruauté شدّت وقسوت بابنده عجایب المخلوقاتدر

On dit, Les monstres des forêts, pour dire, les bêtes féroces *A.* وحوش وسباع *P.* دد وداد *T.* یرتجی جانورلر

MONSTREUSEMENT. Prodigieusement, excessivement *A.* فوق الحدّ الاعتدال - بالمبالغة *P.* بیرون از اندازه *T.* پک آشوری - زیاده || C'est un homme monstrueusement gros et gras مبالغه ایله - فوق الحدّ الاعتدال لحیم وشحیم بر ادمدر ایریدر

MONSTRUEUX. Qui a la forme d'un monstre *A.* اعجوبة الخلقة *P.* بیگانه صورت - بیگانه آفرینش *T.* برادلشی اعجوبهٔ خلقت برجوجوق || Un enfant monstrueux عجایب اعجوبهٔ خلقت بر حیوان || un animal

Il signifie aussi, excessif dans son genre *A.* خارج من درجة الافراط *P.* بیرون از مرتبهٔ افراط *T.* مرتبهٔ افراطی آشورمش || Cet enfant a la tête monstrueuse بو طفلک باشی درجهٔ افراطدن خارج بر شیشدر || C'est une femme d'une laideur monstrueuse بو قارینک کراهت سیماسی مرتبهٔ افراطدن خارجدر || Un homme d'une grosseur monstrueuse ضخامت بدنی مرتبهٔ افراطی آشورمش بر آدم

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des choses morales *A.* مفرط *P.* بی اندازه - بی قیاس *T.* اندازه‌سز - تبذیر || Une prodigalité, une profusion monstrueuse مبالغه‌لو واسراف مفرط

MONSTRUOSITÉ. Vice de ce qui est monstrueux. Il se dit au propre et au figuré *A.* سبعیّة الخلقة *P.* دد منشی *T.* یرتجی جانور طبیعتی - On dit aussi, C'est une monstruosité, pour dire, c'est une action monstrueuse بو فعل سبعیّت محضدر

MONT. Grande masse de terre ou de roche, fort élevée audessus du reste de la terre *A.* جبل pl. جبال pl. اوتاد الارض - جبل *P.* کوه *T.* طاغ || طور Le mont Etna اتنا دینمکله معروف اولان طاغ || Le mont Sinaï طور سینا

On dit proverb. Promettre monts d'or à quelqu'un, c'est-à-dire, de grands avantages بول کیسه‌دن وعدلر ایتمک - Et

promettre monts et merveilles مصروه سلطانلق آقدکزده قپودانلق وعد ایتمک

On dit aussi, Par monts et par vaux, pour dire, de tous côtés A. محلّ ـ طرف بطرف ـ سو بسو .P محلّاً بعد محلّ .T بمحلّ || اوته برو On le cherche par monts et par vaux فلانی طرف بطرف آرایورلر

MONTAGNARD. Qui habite les montagnes A. جَبَلِیّ ـ ساکن اهالی الجبال .pl اهل الجبال ـ سکنة الجبال .pl الجبال اهل جبال .P کوه نشین .T طاغلو || Les peuples montagnards اولان امم واقوام Animaux montagnards حیوانات جبلیّه ـ طاغ حیوانلری ـ جانوران کوهی

MONTAGNE. V. Mont || Grande montagne A. جبل عظیم ـ جبل جسیم .P کوه بزرک .T بیوک طاغ haute A. جبل عالی ـ جبل شامخ ـ جبل شاهق .P کوه بالا ـ کوه بالاقد élevée A. جبل رفیع .P کوه بلند ـ یوکسک طاغ .T یوکسک طاغ ـ میوّه سر چکمش طاغ .T فلک مماس escarpée A. جبل واعر .P کوه کندوش راه .T صرپ طاغ Le sommet, le haut, la cime d'une montagne A. قمّة الجبل ـ رأس الجبل .P ذروهٔ کوه ـ تارک کوه ـ بالای کوه .T طاغ تپه‌سی le penchant, la pente, la descente A. هبوط الجبل ـ حدور الجبل ـ منحدر الجبل .P نشیب کوه .T طاغک انیش یری le pied A. ذیل الجبل .P دامن کوه ـ پایین کوه .T طاغ اتکی Monter une montagne صعود جبله بالای ـ جبلی قطع ایتمک passer, traverser طاغه چیقمق ـ ایتمک طاغی آشورمق ـ عبور ایتمک Gagner le haut de la montagne بالای جبله ظفریاب وصول اولمق Pays de montagnes A. کثیرة الجبال .P مملکت کوهستان .T طاغلق مملکت Une chaîne de montagnes سلسلهٔ جبال ـ زنجیر جبال ـ طاغ زنجیری

On dit proverb., que la montagne a enfanté une souris, lorsqu'après s'être attendu à quelque chose de grand, le succès n'aboutit à rien A. تمخّض الجبل فولد فأرة .T رتّ صلف تحت راعدة طاغلر ـ کورلدی آلت یانندہ هیچ Et qu'il n'y a point de montagne sans vallée هر طاغک برر دره‌سی اولور ـ دره‌سی Et que deux montagnes ne se rencontrent point, mais les hommes se rencontrent .P اولمیان طاغ یوقدر کوه بکوه نمیرسد ـ آدم بآدم میرسد .T طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور

MONTAGNEUX. Qui est entrecoupé de montagnes A. کثیر الجبال مملکت .P کوهستان ـ جبلزار .T طاغلق || Pays montagneux ارض کثیرة الجبال ـ Région montagneuse کثیرة الجبال طاغلق یر

MONTANT. Ce à quoi montent plusieurs choses A. یکون .P همه .T طوب || Le montant de ces sommes یکون مبالغ de la recette یکون مقبوضات ـ مقبوضاتک طوبی Le montant de la dépense est de deux cent mille livres یکون مصارف ایکیوز بیک غروشه بالغ اولور

MONTANT. Tout ce qui monte A. صاعد .P برآینده ـ بالارو .T یوقارویه چیقار || Un chemin montant طریق صاعد ـ یوقارویه Un bateau montant زورق صاعد ـ یوقش یول ـ چیقار یول Il y a dans ce puits un seau montant et un descendant یوقارویه طوغری چیقان قایق بو قویبده بری صاعد ودیگری بری اینر ودیگری چیقار ـ حادر ایکی عدد قوغه وار در

MONTE. Il se dit de l'accouplement des chevaux et des cavales A. نزا ـ نزوق .P گشنیٔ اسب ومادیان .T آت ایله قصراق اشمه‌سی ـ Et du temps de cet accouplement A. موسم النزوق .P هنگام گشنیٔ اسب ومادیان .T آت ایله قصراغک آشمه‌سی وقتی || La monte commence au premier Avril, et finit à la fin de Juin آتلرک موسم نزوقی نیسان ابتداسدن حزیرانک غایتنه قدر در

MONTÉE. L'endroit par où l'on monte à une montagne, à un coteau, etc. A. صعود ـ نهاض .P فراز .T یوقش ـ بایر || La montée de ce coteau est extrêmement raide بو پشته‌نک یوقشی غایة الغایه صرپدر La montée en est douce, aisée بویرک یوقشی سهل وملایمدر

Il signifie aussi, l'action de monter A. صعود .P بالا روی .T یوقارو چیقمه || Les chevaux ont ordinairement plus de peine à la descente qu'à la montée آتلر اینمکده یوقارو چقمقدن زیاده زحمت چکرلر

MONTER. Se transporter en un lieu plus haut que celui où l'on était A. صعود ـ عروج .P بر آمدن .T یوقارویه چیقمق Monter vite سریعاً صعود ایتمک || چیقمق ـ avec peine زحمت ایله چیقمق ـ بالتعب والمشقه صعود ایتمک lentement آهسته آهسته صعود ایتمک C'est un pays inégal, on ne fait que monter et descendre یوللری نا هموار بر مملکتدر هب نشیب وفراز در ـ هب اینوب چیقمق اقتضا ایدر Monter à un arbre آغاجک اوزرینه صعود ایتمک ـ چیقمق

au haut d'une tour بالای قلعه‌یه صعود ایتمک à une échelle
حضرت نردبانه عروج ایتمک Notre-Seigneur est monté au ciel
عیسی سمایه عروج ایلدی Monter sur une hauteur, sur une
montagne بر بایره وبر طاغه چیقمق sur une chaise, sur un
siége صندلیه اوزرینه چیقمق - کرسی‌یه چیقمق - Monter
en chaire .A صعود علی المنبر .P بمنبر بر آمدن .T منبره
- چیقمق - Figur. || Monter au faîte des honneurs صاعد منتهای
- ذروهٔ عزّ واقباله صعود ایتمک - مراتب منزلت اولمق
بالاترین مراتب شرف واجلاله واصل اولمق

Monter sur un vaisseau, Monter en carrosse, Monter à cheval ou sur un cheval .A رکوب .P سوار شدن .T بنمک -
در پس .P مرندفاً رکوب .A Monter en croupe - سوار اولمق
اکسه‌یه بنمک .T سوار شدن

On dit encore, Monter à cheval, pour dire, manier un cheval,
lui faire faire le manége .A اجراء الفنون الفراسة .P اسب
تازی نمودن .T جندیلک ایتمک || Il apprend à monter
à cheval جندیلک اوکرنور - فنّ فراستی تعلّم ایدر
Cet écuyer montre bien à monter à cheval بو سلحشور فنّ
فراستی کوزل تعلیم ایدر

Monter à l'assault .A اقتحام علی القلعة کبّهٔ .P سردمه
یورویش ایله قلعه‌نک اوزرینه .T کنان بر قلعه شتافتن
اقتحام علی ثلمة الجدار .A Monter à la brèche - چیقمق
قلعه دیوارنده .T برخنهٔ دیوار قلعه سردمه بردن .P القلعة
آچیلان کدک اوزرینه یورویش ایتمک

Monter sur le trône .A جلوس علی سریر السلطنة .P
تخته .T بر اریکهٔ پادشاهی نشستن - بر تخت نشستن
تختده اوتورمق - تخت سلطنته چیقمق - چیقمق

Monter, signifie aussi, s'élever .A تصاعد - ارتفاع - اعتلا
P. بالا آمدن - بر آمدن .T یوقارویه چیقمق - یوکسلمک
- آغمق || یوقارویه Au déluge l'eau monta quinze coudées au-dessus des plus hautes montagnes وقت طوفانده میاه بحار وانهار
جبال رفیعه‌دن اون بش ذراع بالاتر مرتفع اولمشدر
Le feu, le sang, la rougeur me monte au visage حرارت آتش
ودم وحمرت چهره‌مک اوزرینه صعود ایدر La voix monte
par tons صدا پرده پرده یوکسلنور Les prières du juste, et
les cris des innocents qu'on persécute, montent au ciel دعای
ابرار وفریاد ستمدیدگان وبیگناهان عرش اعلایه قدر صعود
دعای ابرار وانین مظلومین وبیگناهان بالای بام - ایدر

On dit, que le soleil monte tous افلاکه قدر واصل اولور -
les jours, lorsqu'il s'approche tous les jours de notre zénith
شمس کلّ یوم ارتفاعده در - یوماً فیوماً یوکسلمکده در

En parlant de l'eau, on emploie particulièrement les mots
.A طموّ .P بر جستن - بر خاستن .T یوقارو قالقمق - قبارمق
- یوکسلمک || La rivière est montée cette année jusqu'à une telle
hauteur بو سنهٔ مبارکه‌ده میاه نهر شو درجه‌یه قدر طموّ ایلدی
مرتفع اولدی -

En parlant du vin qui monte au cerveau, on emploie les mots
.A سوور .P بسر بر جستن .T دماغه صچرامق || Les vapeurs du vin montent au cerveau بخار می دماغه سوور ایدر -
دماغه صچرار

On dit, qu'un arbre monte trop haut, pour dire, qu'il a
trop de hauteur, qu'on le laisse trop croître .A استطالة -
ارتفاع .P بلندیدن .T یوکسلمک - یوقارویه اوزانمق
- Et qu'un mur monte trop haut, pour dire, qu'il a trop de
hauteur .A طویل القدّ - رفیع القدّ .P بالا قدّ - بلند قد
یوکسک .T

Monter en grade .A ترقّی الی الرتبة - ارتفاع الی
الرتبة .P برآمدن برترین بپایهٔ .T رتبه‌یه چیقمق || Il
était enseigne, il a monté à la lieutenance مقدّما بیراقدار
ایکن بو دفعه ملازمت رتبه‌سنه ترقی ایلدی

Monter, au figure. Croître .A ترقّی - تزاید .P افزودن - افزون
T. مترقی گشتن - مزداد شدن - فزونی پذیرفتن - شدن
- آرتمق || زیاده‌لنمک Sa cruauté, son avarice montèrent au
comble قسوت قلبی وطمع خامی درجهٔ نهایته مترقی ومزداد
کبر وغروری... Son orgueil monta à un tel excès que اولمشدر
شول رتبه‌یه مترقی ومزداد اولمشدر که

Il signifie aussi, hausser de prix .A ترقّی الثمن - تزاید
T. بها زیاده شدن - بها افزودن .P ازدیاد الثمن - الثمن
|| بهایه چیقمق - بها صچرامق - بها آرتمق Le blé est
monté jusqu'à trente francs le setier حنطه‌نک کیله‌سی اوتوز
شو قدر غروشه چیقدی - غروشه قدر ترقی بولدی Faire
monter bien haut des meubles, en les enchérissant متاع
بیتک بهاسنی مزادده آرتوررق تزیید ایتدرمک Les
actions ont monté beaucoup اسهام قائمه‌لرینک بهاسی
زیاده‌سیله صچرادی Les effets publics monteront à la paix
اوراق میریه‌نک بهاسی وقت مصالحه‌ده تزاید ایده‌جکدر

Monter, est aussi actif, et signifie, porter une chose en haut, l'y élever *A.* اصعاد *P.* بر آوردن *T.* يوقارويه چيقارمق || On ne peut monter les grosses pierres sur les bâtimens qu' avec des grues ايرى طاشلرى ابنيه اوزرينه بوجورغادسز اصعاد ايتمك محالدر

On dit, Monter une maison, pour dire, la pourvoir de ce qui est nécessaire *A.* تنظيم ما لزم البيت ـ تجهيز البيت ـ تنظيم المهمات البيت *P.* خانه پيراستن ـ خانه‌را *T.* اوى دوزمك ـ اوى دوناتمق ـ اوك ايچنى دوزمك ـ برخت وبساط آراستن

Et monter sur un pied, pour dire, établir *A.* وضع على حال *P.* بفلان حال نهادن *T.* فلان حاله قويمق || Votre maison est montée sur un pied trop coûteux سنڭ خانه‌ڭ غايت ايله كثير المصارف بر حاله وضع اولنمشدر

Et monter un cavalier, pour dire, lui fournir un cheval *A.* اركاب *P.* اسب سوار كردن *T.* آته بندرمك || Il a monté toute sa compagnie à ses dépens معيتنده اولان بلوكڭ جمله‌سنى كندو مالندن آتلره اركاب ايلدى

Et monter la garde, en parlant d'une troupe de gens de guerre qui vont faire la garde *T.* نوبتچيلك خدمتنى ايتمك || C'est à une telle compagnie à monter la garde chez le général جنرالڭ خانه‌سنده نوبتچيلك خدمتنى ايتمك فلان بلوكڭ نفراتنه مخصوص اموردندر ـ On dit aussi, Monter la tranchée, pour dire, monter la garde dans la tranchée صچان يولنده نوبتچيلك خدمتنى ايتمك

Monter, se dit aussi en plusieurs phrases, dans lesquelles on l'exprime par différens mots: Monter un ouvrage d'orfévrerie, de serrurerie, de menuiserie, pour dire, en assembler les pièces les unes avec les autres قيومجيلك وچلنكيرجيلك وطوغراجيلغه متعلق بر ايشڭ اجزاسنى يرلو يرلرنده دوزمك ـ Monter une croix de diamans صليبى الماس ايله ترصيع ايتمك ـ Monter une porte de fer قپويه خاچى الماس ايله دوناتمق بر دمور طاقمى طاقمق Monter un habit, une chemise, etc. لباسى وبڭ كوملكى وسائر اول مقوله شيلرى تنظيم ايتمك دوزمك ـ Monter un luth, un clavecin, etc. pour dire, le hausser d'un ton, d'un demi-ton طنبور ورباب وسائر اول مقوله سازلرڭ پرده‌سنى بر وياخود نيم مرتبه ترفيع ايتمك ـ يوكسلتمك ـ Monter un instrument de musique, se dit, pour y mettre de nouvelles cordes آلات موسيقيه‌نڭ بريسنى قورمق Monter un fusil تفنكى قورمق Monter une montre ساعتى قورمق

Monter, se dit au figuré pour inspirer fortement une résolution à quelqu'un || On lui a monté la tête sur cet objet اول ماده‌يى عقلنه قوردرديلر ـ On dit dans le même sens, Se monter || Il s'est monté la tête, il n'en démordra pas بو ماده‌يى عقلنه قوردى آندن وازكچمنك احتمالى يوقدر

Monter à, **Se monter** à, se dit du produit total de plusieurs sommes *A.* بلوغ *P.* بالغ شدن ـ رسيدن *T.* وارمق || Toutes les sommes montent à cent mille francs بو يكونلرڭ جمله‌سى يوز بيڭ غروشه بالغ اولور Son armée se monte à vingt mille hommes عسكرى يكرمى بيڭ نفره بالغ اولور

MONTICULE. Petite montagne, simple élévation de terrain *A.* اكمة pl. آكام ـ تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه ـ اويوك

MONTOIR. Petite élévation, ordinairement de pierre, qui sert à monter à cheval *A.* معرج الركوب *P.* پايگاه ركوب *T.* بنك طاشى || Il n'a pas assez de force, pour monter à cheval sans montoir بنك طاشى اولمدقجه ركوبه اقتدارى يوقدر

MONTRE. Échantillon *A.* نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Voilà une montre de blé اشته بر بغداى نمونه‌سى

Il se dit aussi de ce que les marchands exposent au-devant de leur boutique, pour faire connaître ce qu'ils ont à vendre *A.* متاع معروض على الدكان *P.* كالاى پيشنهاد دكان *T.* دكان اوكنده‌كى كوسترش متاعى || Tout cela n'est pendu là que pour la montre بو متاعڭ جمله‌سى تعليق اولنمش انجق معروض دكان اولمق ايچوندر

Figur. Faire étalage *A.* عرض *P.* عرض كالا *T.* كوسترش يوردام كوسترمك ـ ايتمك || Faire montre de son esprit d'érudition عرض كالاى هنر عرض كالاى فراست ايتمك ومعرفت ايتمك

On dit, que la montre des blés est belle, pour dire, l'apparence *A.* ظاهر الحال *P.* نمايش *T.* كوسترش || Cette année-ci la montre des blés est très belle بو سنه مباركده اكينلرڭ كوسترشى بغايت كوزلدر ـ On dit aussi, Cette chose n'est là que pour la montre *A.* لصورة ظاهرة *P.* براى نمايش *T.* كوسترش ايچون

On dit proverb., Belle montre, peu de rapport, pour dire, que la chose dont on parle a beaucoup d'apparence et peu de solidité *T.* دیشی خوش ایچی قوف - دیشی خوش ایچی بوش

Les marchands de chevaux appellent Montre, le lieu où ils font voir les chevaux qu'ils ont à vendre *A.* سوق الخیول *P.* آت بازاری *T.* بازارگاه اسب

MONTRE, signifie aussi, revue de troupes *A.* عرض الجند *P.* - عسکری کوزدن کچورمه *T.* گذرانیدن لشکر پیش نظر || Le régiment a fait montre devant le commissaire عسکرک یوقلمه‌سی ایچون آلای کوسترمه عسکر کلان مباشر - آلای کوستروب کوزدن کچورلدی - اوکنده عرض اولندی یوقلنمق ایچون آلای کوستردی

MONTRE. Petite horloge portative *A.* ساعت *P.* ساعت جیب *T.* قوبون ساعتی || Montre plate یصّی ساعت d'or, d'argent à میناکاری ساعت التون ساعت سیم ساعت émaillée چالر ساعت à répétition منبّه ساعت réveil Montre qui va bien طوغری یورر ساعت - صحیح العیار ساعت qui va mal یاکلش یورر ساعت - ناقص العیار ساعت qui va vite ایلرویه کیدر ساعت - استقدام ایدر بر ساعت qui retarde کیرو قالور - تأخّر ایدر - استبطاء ایدر بر ساعت qui va huit jours سکز کونده بر قوریلور ساعت La sonnerie d'une montre ساعتک چاکی - مدقّهٔ ساعت le rouage ساعتک چرخلری

MONTRER. Indiquer, faire voir *A.* اظهار - ارائه *P.* نمودن دیدیکک *T.* کوسترمک || Montrez-moi l'homme dont vous parlez برشیئی آدمی بکا ارائه ایله Montrer quelque chose du doigt پرمق ایله کوسترمک Je lui ai montré ce qu'il cherchait آرادیغنی کندویه کوستردم Un cadran qui montre l'heure بر ساعتی کوسترن بسیطه Montrer le chemin à quelqu'un - کمسنه‌یه ارائهٔ طریق ایتمک - Cette dernière phrase se dit aussi au figuré *A.* دلالة الطریق - ارائة الطریق *P.* رهنمایی - پیشوای طریق - دلیل راه شدن - رهنما شدن - کردن شدن *T.* اوک آیاق اولمق || En montant le premier à l'assaut, il a montré le chemin aux autres جملدن اوّل یورویشده صالمغله سائرینه دلیل راه اولمشدر

Et exposer aux yeux *A.* ابراز - ارائه - عرض *P.* پیش نظر بر کردن *T.* کوسترمک || Montrer quelque chose par rareté شیئی نادراندن اولدرق عرض ایتمک Je lui ai montré mes tableaux, mes chevaux تصویرلرمی وآتلرمی کندویه ابراز ایلدم

Il signifie aussi, laisser paraître || Montrer un visage gai triste عرض اظهار روی بشاشت - صورت بشاشت ایتمک Montrer de la douleur, de la joie, روی حزن وکدر ایتمک de l'inquiétude اظهار اندوه وممنونیّت یاخود عرض صورت شادمانی ومسرّت یاخود ارائهٔ روی تلاش وضجرت ایتمک

Et donner des marques de quelque chose || Montrer du courage اثبات وهن وضعف de la faiblesse ابراز غیرت ایتمک de la sagesse اظهار عقل ودرایت ایتمک de la crainte قورقولق کوسترمک - ایتمک Et prouver *A.* اثبات || Je lui montrerai bien qu'il a tort حقی اولمدیغنی کندویه اثبات ایراد ایده‌جکم Je lui ai montré que sa proposition est fausse ایلدیکی قضیّه‌نک کذبنی کندویه اثبات ایلدم

Et enseigner *A.* افاده - تعلیم *P.* اموزیدن *T.* - اوکرتمک برلسان تعلیم ایتمک || Montrer une langue درس ویرمک la Philosophie, les Mathématiques حکمتده وعلوم ریاضیه‌ده درس ویرمک Montrer à quelqu'un ce qu'il faut qu'il fasse بر کمسنه‌یه ایده‌جکنی تعلیم ایتمک Ce maître montre fort bien بو معلّم غایت اعلا تعلیم ایدر

SE MONTRER. Se paraître, se faire voir *A.* ظهور - بروز *P.* بدیدار شدن - بدید آمدن - سر نمودن - رو نمودن *T.* - کورنمک - باش کوسترمک || Il n'a fait que se montrer dans cette compagnie مجلسده همان بر کرّه کورندی Le soleil ne s'est point montré d'aujourd'hui بو کونکی کون شمس اصلا خورشید عالمتاب سر نمای ظهور ایتمش - ظهور ایتمدی رونمای ظهور اولمغه Cet homme n'oserait se montrer دکلدر کورنمکه - باش کوسترمکه جسارت ایده‌میه‌جکدر

MONTUEUX. V. Montagneux.

MONTURE. Bête sur laquelle on monte *A.* دابّه pl. دوابّ - مرکب pl. مراکب - مطیّة pl. مطایا *P.* ستور *T.* طوار - بنک || Il cherche une monture بر دابّه آرایور || Il est sans monture بنکی یوقدر Le cheval est la meilleure de toutes les montures آت احسن مراکبدر Dans les Indes on se sert assez ordinairement des boeufs pour monture هندستانده اوکوزلری بنک برینه قوللنورلر Les éléphans sont la monture ordinaire des princes Orientaux امرای شرقک عادتا مرکبلری فیلدر

On dit proverb. Qui veut voyager loin, ménage sa monture *T.* منزلی ایراق اولان کشی دابّه‌سنی اسرکیه‌رک قوللنمق

اقتضا ایدر

MONUMENT. Ouvrage fait pour conserver la mémoire des hom-
mes illustres, ou d'une action célèbre *A.* مآثرة ـ مآثر pl. مأثرة
آكدریجی اثر *T.* یادكار *P.* اثر مذكر الحال ـ لابقاء الذكر
‖ Monument illustre, superbe مأثرهٔ جلیله C'est un monument
pour la postérité عند الاخلاف والاعقاب مذكر حال اوله‌جق
بر اثر جلیلدر Dresser, ériger, élever un monument à la gloire
d'un prince بر پادشاهك ادامهٔ شان وشهرتنه مدار اولمق
اوزره بر اثر نصب واقامه ایتدرمك On voit encore les
beaux monumens de la grandeur Romaine رومائیونك عظمت
شانلرینه دلیل اوله‌جق نیجه نیجه مآثر جلیله الی الآن
نیجه یادكارلر ـ مشهود ومعایندر Les ouvrages de cet auteur sont
des monumens plus durables que le marbre بو مؤلفك تصنیفاتی
مثال صخرهٔ صمّا الی الابد رهین بقا اوله‌جق مآثر
آثار جلیله‌دندر ـ جلیله قبیلندندر

se **MOQUER.** Tourner une personne ou quelque chose en ri-
dicule *A.* استهزا ـ تروّم ـ مهارات *P.* خریش كردن *T.*
صقاله كولمك ـ یوزه كولمك ـ ذوقلنمك ‖ On se moque
de lui فلانك صقالنه كولرلر ـ فلانی استهزا ایدرلر On
s'est moqué de son habit كیدیكی لباسی ذوقلندیلر Cette fem-
me se moque de vous سنك ـ بو خاتون سكا استهزا ایدر
یوزینه كولر

Et témoigner qu'on ne fait nul cas de quelqu'un ou de quel-
que chose *A.* تمسخر ـ استسخار *P.* خنجرود نمودن *T.* مسخره‌لغه
آلمق ـ ذوقلنمك ‖ C'est un homme qui se moque du blâme,
de l'opinion publique لون وطعن عامه‌یی واعتقاد ناسی
مسخره‌لغه آلور ـ استسخار ایدر بر آدمدر Il s'est moqué de
tous les avis qu'on lui a donnés كندویه ویریلان نصیحتلرك
ذوقلندی ـ مجموعنی استسخار ایلدی Il se moque des lois
divines et humaines شریعة اللهی وقوانین ونظامات بنی
آدمی ذوقلنور Si vous en usez comme cela, vous vous ferez
moquer de vous بو وجهله حركت ایده‌جك اولور ایسه‌ك
عرضهٔ تمسخر واستهزا اوله‌جغك دركار در ـ On dit aussi, Il
fut moqué de tout le monde مسخر عالم اولمشدر

Et ne dire pas, ne faire pas sérieusement *A.* هزل ـ مهازلة
ـ لطیفه ایتمك *T.* رفوشه نمودن ـ لاغ زدن ـ لاغیدن *P.*
خوراطه ایتمك ‖ Quand je dis cela, vous voyez bien que
je me moque بونی دیدیكمده هزل اولدیغنی آكلارسك

بو مقوله ادّعادن C'est se moquer que de prétendre telle chose
مرام لطیفه اولدیغی ظاهر در

MOQUERIE. Paroles ou actions par lesquelles on se moque
A. هزء ـ استهزا ـ سخریّة *P.* خریش ـ خنده خریش *T.*
ذوقلنمه ‖ Moquerie maligne استهزای خبائث آلود outrageuse
استهزای تحقیر آمیز Il fut exposé aux moqueries des soldats
ـ عسكری نفراتی بیننده عرضهٔ تمسخر واستهزا اولمشدر
مسخره اولمشدر

Et chose absurde, impertinente *A.* مهزئة ـ محلّ التمسخر
P. خنده خریشی *T.* مسخره‌لق ‖ C'est une moquerie que
de vouloir soutenir une telle proposition بو مقوله قضیه‌نك
تأییدی قیدنده اولمق مسخره‌لقدر de vouloir réussir dans
ce projet-là بو نیته ظفریاب اولمق قیدینه دوشمك مهزئه
محضدر

MOQUEUR. Qui se moque *A.* مستهزئ *P.* خندیشكار *T.*
ذوقلنیجی ‖ Il est naturellement moqueur بالطبع مستهزی
بر آدمدر Air moqueur سیمای استهزا نما ـ Ris moqueur *A.*
ضحك منتغ *P.* خندهٔ استهزا نما *T.* ذوقلنمه كولشمسی

Il se dit aussi d'un homme qui ne parle pas sérieusement *A.*
هزّال *P.* لطیفه گو ـ لاغزن *T.* خوراطه‌جی ‖ Ne le croyez
pas, c'est un moqueur كلامنه اعتماد ایلمه لاغ وهزله مائل
بر آدمدر

MORAILLES. Instrument de maréchal, avec lequel on pince
le nez d'un cheval vicieux *A.* حناك *P.* لویشه *T.* یواشه ‖
Mettez lui les morailles كپور ـ برونه یواشه‌یی طاق

MORAL. Qui regarde les moeurs *A.* ادبیّ ـ متعلق بالاخلاق
‖ Un discours moral اخلاقه دائر مقاله ـ اخلاق وآدابه متعلق
sens اخلاق وآدابه متعلق معنا Doctrine اخلاقه متعلق تعلیم
Les oeuvres morales de Plutarque فلانك اخلاقه متعلق
تألیفاتی Préceptes moraux قواعد ادبیّه ـ اخلاقه متعلق
قاعده‌لر Réflexions morales مطالعات دائر اخلاق وآدابه ـ
On dit, Cela est fort moral, pour dire, qu'il renferme une
morale fort saine قواعد حسن ـ اخلاق حسنه‌یی جامعدر
خلق وادبی محتویدر

On appelle Vertus morales, celles qui ont pour principe les
seules lumières de la raison *A.* فضایل عقلیّة ‖ Il ne suffit pas
d'avoir les vertus morales, il faut encore avoir les vertus chré-
tiennes یالكز فضایل عقلیّه‌یه مالك اولمق كافی اولمیوب

ـ لاريب فضايل دينيه ايله دخى متحلى اولمق واجبدندر

Et certitude morale, celle qui est fondée sur de fortes probabilités *A.* || تحقق عقلى || On n'en a point de démonstration rigoureuse, mais seulement une certitude morale بو بابده بر دليل اثبات قوى يوغيسه دخى تحقق عقلى دركار در

On dit, Le moral, pour dire, la disposition morale *A.* pl. احوال || احوال عقليه || Le physique influe beaucoup sur le moral طبيعتك احوال عقليه يه دخل عظيمى وار در

MORALE. La doctrine des moeurs *A.* || اصول الاخلاق || Bonne morale اصول رديۀ اخلاق || اصول حسنۀ اخلاق méchante morale اصول فاسدۀ اخلاق corrompue اصول فاسدۀ اخلاق La morale de Jésus-Christ حضرت عيسىنك وضع ايلديكى اصول اخلاق La morale de l'Évangile انجيل شريفده اخلاق وادابه دائر مندرج اصول اخلاقيه || Il renverse toute la morale اولان اصول اصول اخلاقى || Traité de morale مجموعسى بر كتاب ايدر مشتمل بر مبحث

MORALEMENT. Suivant les seules lumières de la raison *A.* || حسب الاصول العقل ـ حسب الاحكام العقليه || On peut trouver des gens qui vivent moralement bien, quoiqu'ils ne soient pas éclairés des lumières de la foi نور ايماندن بى بهره ايكن حسب الاحكام العقليه صلاح حال اوزره كچينور آدملر وار در || C'est un homme qui ne fait tort à personne, et qui vit moralement bien كمسنه يه غدر ايتميوب حسب الاصول العقل عمل وحركت ايده رك كچينير بر آدم در

On dit, Moralement parlant, pour dire, vraisemblablement *A.* حسب الاستدلال العقلى || Cela est vrai moralement parlant بو شى حسب الاستدلال العقلى حقيقته مقرون در

MORALISER. Faire des réflexions morales *A.* بحث من ـ ساحثه عن الاخلاق ـ الاخلاق || Il y a bien de quoi moraliser sur tous les événemens qui arrivent tous les jours dans le monde كل يوم سرنماى ظهور اولان حادثات كونيده اخلاقه دائر موجب مباحثه اولهجق بر كونه وسيله وسبب وار در

MORALISTE. Auteur qui a écrit sur la morale *A.* مولف فى علم الاخلاق

MORALITÉ. Réflexion morale *A.* مطالعۀ ادبيه pl. مطالعات || Il y a de belles moralités à tirer de cette histoire بو حكايه نك ايچنده استخراج اولنه جق بعض مطالعات ادبيۀ نافعه وار در || Moralités chrétiennes, et dis des réflexions conformes aux principes de la religion chrétienne *T.* احكام دين عيسوى يه موافق مطالعات ادبيه

Il se prend aussi, pour le sens moral qui est enveloppé sous un discours fabuleux *A.* معناء المحسن الادب || Il y a une belle moralité cachée sous cette fable بو افسانه نك ضمننده حسن الادبه دائر بر معناى لطيف مستتر در

MORBIFIQUE. T. de Méd. Qui cause la maladie *A.* ممرض مورث المرض ـ رنجى ايراث ايدن ـ خسته لك || Humeur morbifique خلط ممرض ـ امراضه باعث اولان خلط

MORCEAU. Partie détachée d'un tout *A.* قطعه pl. قطعات ـ قطع || قطعات pl. قطامه ـ خزايات pl. خزاوه ـ كسافه pl. كيسفه *P.* پاره *T.* پارچه ـ پاره ـ پركاله || Un morceau de bois, de pain, d'étoffe, etc. حطب ونان وقماش پاره سى || Couper par morceaux, mettre en morceaux پاره پاره كسمك || Cela n'est fait que de pièces et de morceaux بو شى پاره پاره خرده واتلردن ايدلمش پارچه پارچه دن ايدلمش بر شى در

Il se dit particulièrement d'une partie séparée d'une chose bonne à manger *A.* لقمه *P.* لقمه ـ لقمه *T.* لقمه || Gros morceau لقمۀ صغيره ـ ايرى لقمه || petit morceau اوفاق لقمه ـ لقمۀ جسيمه délicat, friand لقمۀ نفيسه ولذيذه || Morceau de pain, de viande اتمك وات لقمه سى ـ لقمه نان ولقمۀ لحم || Avaler un morceau لقمه يى يوتمق ـ التقام لقمه ايتمك || couper بر لقمه قطع ايتمك || Vous faites les morceaux trop gros لقمه لرى پك ايرى ايديورسڭ || Doubler les morceaux ـ لقمه لرى ايكيشر يوتمق || Manger un morceau, c'est prendre quelque nourriture à la hâte بر لقمه طعام ايتمك

On dit figur. S'ôter les morceaux de la bouche, pour dire, se priver du nécessaire pour secourir quelqu'un بر كمسنه يه اعانت ايچون اغزيدن لقمه يى كسمك

Il se dit aussi, d'une partie de terre peu considérable *A.* قطعه pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Morceau de terre قطعۀ ارض || Tout son bien est en petits morceaux كافۀ املاكى قطعات صغيره دن عبارتدر || Il se dit aussi des ouvrages d'art et de ceux d'esprit || Le Panthéon est un beau morceau d'Architecture فلان بنا فن معماريده بر قطعۀ رعنا در || La colonnade du Louvre est un beau morceau فلان سراينده كى سطرستون

Voilà un beau morceau de Peinture بر قطعهٔ لطیفهٔ المنظره در آشنهٔ فن تصویرک بر کوزل قطعه‌سی Ce sermon est un morceau achevé بو موعظه حدّ کمالنی بولمش بر قطعه

Il y a de beaux morceaux dans ce poème بو منظومه‌ده در بو منظومه‌نک لطیف یرلری وار در ـ لطیف قطعه‌لر وار در

MORCELER. Diviser par morceaux *A.* تجزیع ـ تقطیع ـ تجزئة ـ تجبیل ـ بعض قطعه ـ قطعه *T.* صغریق پاره پاره کردن ـ پارچه‌لمق *T.* بر پاره پاره بولمک ‖ Morceler une terre ـ تجزئه و تقطیع ایتمک ـ تلکی پارچه‌لمق ـ بر چفتلکی Il ne faut pas morceler cette terre, il faut qu'un de nous l'ait toute entière بو تلکی پاره پاره بولمک جائز دکل هیئت کامله‌سیله برینه تملیک ایتمک ایجاب ایدر

MORDACITÉ. Qualité corrosive *A.* خاصهٔ اکلیه *T.* آشندر یجیلق ـ اشندر ‖ La mordacité de l'eau forte vient de son acidité لیزابک خاصهٔ اکلیه‌سی حموضتندن نشأت ایدر

Figur. Médisance aigre et piquante *A.* عض اللسان ـ لذع *P.* زبان المسلن ‖ جانکزا *T.* اصر یجیلغی ـ دیلنک ‖ Dans ses écrits, il y a une mordacité révoltante قلمنده اولان لذع لسان تعنیف قلوبی مستلزم در

MORDANT. Qui mord *A.* عضاض *P.* گزان *T.* اصر یجی ـ اصرغان ‖ Le renards, l'ours, le loup sont des bêtes mordantes تلکو وآیو وقورد حیوانات عاضهٔ افتراسیه‌دندر

Figur. *A.* لدیغ ـ لذّاعة ـ لدیغ اللسان *P.* جانکزا *T.* اصرغان ‖ Esprit mordant مزاج لدیغ وجانکزا یو سبک style عبارهٔ جانکزا

On dit au substantif, qu'une voix a du mordant, pour dire, qu'elle est sonore et pénétrante *A.* حدّة الصوت *P.* تیزی صدا *T.* سس کسکینلکی

Et qu'un homme a du mordant dans l'esprit, pour dire, qu'il a de la force, de la saillie dans l'esprit *A.* وقدة الذهن ـ ذکاء الفؤاد *P.* تیزی عقل *T.* عقل کسکینلکی

MORDICANT. Âcre, picotant, corrosif *A.* حذی ـ ممض *P.* سوزنده *T.* یاقیجی ‖ Sel mordicant ملح حذی Humeurs mordicantes اخلاط حذیة ـ Il signifie figur. piquant, satirique *A.* محذاء ـ حذی اللسان *P.* بد زبان *T.* دیلی زفیرلی

MORDICUS. Mot Latin. Avec ténacité *A.* باللج ـ بالاصرار *P.* مصرانه *T.* ایله اونکولک Il ne se dit qu'en cette phrase: Soutenir mordicus son opinion کندو راینی لج واصرار ایله

تأیید ایتمک

MORDILLER. Mordre légèrement *A.* نهس ـ نهش *P.* با سر دندان گزیدن *T.* اصرمق اوجیله دیش ‖ Les jeunes chiens aiment à mordiller کوچک ایتلری لهشدن حظ ایدرلر

MORDORÉ. Couleur brune mêlée de rouge *A.* اصحر *P.* سرخ تیزه ـ اصحر اللون *T.* قزل بوز ‖ Drap mordoré چوقه قزل بوز رنکنده چوقه

MORDRE. Serrer avec les dents *A.* عض ـ ضرس *P.* گزیدن *T.* اصرمق ‖ Être mordu d'un chien enragé کلب عقوردن اصرلمق Un chien l'a mordu au bras بر کلب فلانک قولنی عض ایلدی

Il se dit aussi des oiseaux et des insectes *A.* نهش ـ قرص *P.* گاز زدن *T.* اصرمق ‖ Le perroquet mord پپاغن قوشی اصرر ـ پیره قرص ایدر La puce mord نهش ایدر Cet enfant est tout mordu de puces, de punaises بو چوجوغک بوتون بدنی پیره و تحته بتی اصریقلریله طولو در

On dit figur. et proverb., quand quelqu'un a fait une chose dont il se doit repentir, qu'il s'en mordra les doigts, qu'il s'en mordra les pouces انکشت گزای پشیمانلی و ندامت اوله جقدر

On dit, que les dents d'une roue ne mordent pas assez sur les ailes d'un pignon, pour dire, qu'elles n'entrent pas assez avant چرخک دندانلری چنبر دلیکلرینه بر ایوجه اصره میور چنبر دلیکلرینه بر ایوجه صوقلمیور

On dit de l'eau-forte, qu'elle mord sur les métaux, pour dire, qu'elle les creuse *A.* اکل *P.* خوردن *T.* آشندرمق ـ یمک

Il signifie aussi, médire, critiquer avec aigreur *A.* تلذیغ ـ نزغ ـ تدغ ـ تشنع ـ حذی ـ طعن *P.* زخم زدن بلسان ـ طعنه زدن ـ بزبان بد زبانی نمودن *T.* دیل ایله اصرمق ـ دیللمک ‖ Il cherche à mordre sur tout هر شیده تشنع وتلذیغه بر سبب آرار Il n'y a point à mordre sur sa conduite سلوک وحرکتنده محل تشنع وتلذیغ یوقدر ـ انکشتزن طعن وتشنیع اوله‌جق بر شی یوقدر Il ne donne point à mordre sur lui حقنده موجب طعن اوله‌جق بر درلو سر سبب طعنه زنی زبان لوام اوله‌جق بر رشته و یرمز وسیله و یرمز

Mordu. *A.* معضوض ـ مضروس *P.* گزیده *T.* اصرلمش ـ *A.* مقروص ـ منهوش *P.* گاز زده *T.* اصرلمش

MORE. Qui est de la Mauritanie *A.* زنجی *P.* زنگی *T.*

On dit proverb. qu'à laver la tête d'un more, on y perd sa lessive. *T.* ... اغلرو ...

On appelle Gris de more, une couleur grise tirant sur le noir *A.* ... *T.* ایلکک تیره لون ... *P.* ... || Des bas gris de more قرامتلق بوزرنکنده جورابلر || On dit aussi, Un cheval cap de more, ou cavecé de more. V. Cavecé.

MOREAU. Il se dit d'un cheval extrêmement noir. *A.* ادهم ... *T.* قره یاغیز ... *P.* شبدیز ... || Un cheval moreau, de poil moreau. قره یاغیز طوکنده بر آت

MORFIL. On appelle ainsi les dents d'éléphant avant qu'elles soient travaillées. *A.* سنّ الفیل pl. اسنان الفیل *P.* دندان پیل ... *T.* فیل دیشی ...

MORFONDRE. Causer un froid qui pénètre. *A.* ... *T.* ... *P.* افزانیدن ... || Ce vent vous morfondra ... اوشودجکدر || Ne laissez pas boire ce cheval, de peur de la morfondre ... بو آتی ...

Se Morfondre. *A.* ... *P.* ... || Vous vous morfondrez ... *T.* گرفته ...

MORGUE. Sotte gravité mêlée de dureté et de fierté. *A.* ... *T.* باد بروتی *P.* عظموت ـ جبروت || Avoir de la morgue ... || On dit d'un homme qui fait les fonctions de sa charge avec une gravité affectée, qu'il sait bien tenir sa morgue ... وقایده ماهر واشنا بر آدمدر

MORGUER. Braver par des regards fiers et menaçans. *A.* شزر ... *T.* ... *P.* ... || Il le morgue partout ... کوز ایله باقر

MORIBOND. Qui va mourir. *A.* مریض ـ ناشم ـ تجارض ... *P.* نیم مرده ... *T.* ... || Il était moribond ... مرده خسته ایدی

MORICAUD. Qui a le teint brun. *A.* اسمر اللون ... *P.* ... *T.* ... رنگی

MORIGÉNER. Former les moeurs, instruire aux bonnes moeurs. *A.* ادب ... التعلیم ... الاخلاق ...

|| Un père est bien condamnable, quand il n'a pas soin de morigéner ses enfans اوکرنمک ... اولادینک ... خصوصنده ... ایلدیکی حالده ... لوم وتعسیر ...

Et corriger, remettre dans le devoir. *A.* اصلاح *P.* تربیت ... || Si vous manquez à votre devoir, je saurais bien vous morigéner ... کردن ...

MORNE. Triste, sombre. *A.* منقبض ... *P.* تیره دل ... *T.* ... || Il a le visage morne ... اثار انقباض ... || Il est pensif et morne ... متفکر ومنقبض ...

On dit figur. d'un temps obscur et couvert, que c'est un temps triste et morne. *A.* ... هواء غاسم *P.* ... *T.* ... هوای تیره ...

MOROSE. Difficile, bizarre. *A.* شرس ... *P.* بدخوی *T.* ... || Un caractère morose ... شراست ...

MOROSITÉ. Caractère morose. *A.* شراسة المزاج *P.* بدخویی ...

MORPION. Insecte qui s'attache aux parties du corps où l'on a du poil. *T.* ... قنقام ...

MORS. Assortiment de toutes les pièces de fer qui servent à brider un cheval. *A.* لجام *P.* لگام *T.* ... || Il se dit particulièrement de la pièce qui se place dans la bouche du cheval. *A.* شکیمة ... *P.* ... *T.* ... || Mors rude ... Mors doux ... || Un cheval qui mâche son mors ... لگام ...

On dit qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte sans que le cavalier puisse le retenir. *A.* ... *P.* ... *T.* ... || Les chevaux prirent le mors aux dents, et entraînèrent le carrosse. ...

MORSURE. Marque faite en mordant. *A.* ... pl. ... *T.* ... *P.* ... || Grande morsure ... || Morsure dangereuse ... || Morsure de puce ...

[illegible] پیره الضربی نشانی ـ برغوث [illegible]

MORT. Cessation de la vie *A.* موت ـ ممات ـ منية pl. منايا ـ وفات ـ هلاك ـ هادم اللذات ـ حمام ـ قشعم ـ حتف *P.* مرگ *T.* اولوم ‖ Mort naturelle موت طبیعی ـ موت انفی ـ حلول اجل ایله اولان موت ‖ violente موت احمر ‖ funeste موت وخیم ‖ déplorable موت فاجع ‖ glorieuse موت موجب للافتخار بادئ شان وشهرت اوله جق موت ‖ sainte موت مبارك ‖ ignominieuse, honteuse, infâme موت موجب شین وعار اوله جق موت مذلت آلود ‖ subite, soudaine موت ناگهانی ـ موت فجئی ـ موت ابیض ‖ prématurée موت عاجل ـ موت بیوقت ‖ La mort des Saints est précieuse devant Dieu عند الله تعالی اولیانك مرگلری عزت وحرمته شایاندر ‖ Il a long-temps combattu contre la mort وافر زمان حملات شدیده هادم اللذاته [illegible] دم ـ حین وفاتنده مقاومت ایلدی ‖ A l'heure de la mort تسلیم جان وقتنده ـ وقت نزعده ‖ Les approches de la mort اولوم وقتنك قربی ـ جانچکیشمه ‖ les fréquentes images de la mort [illegible] ممات اوقات ـ خیالات مماتیه ‖ Craindre la mort مونتدن خایف وترسان اولمق ـ ایتمك ‖ la souhaiter, la désirer موتی تمنا ایتمك ـ خواهشکار موت وهلاك اولمق ‖ l'attendre en patience ظهور وقت مماته اطمینان بال ایله مترقب وفکران اولمق ‖ l'affronter, la braver مونتی استحقار ـ مونتی استخفاف ایتمك ‖ l'avoir toujours devant les yeux مونتدن مبالات ایتمامك ـ حالت مماتی دائماً ومستمراً پیش نظرده طونمق ‖ Pourvoir à la mort avec fermeté [illegible] ثبات وتابت ایله ‖ Courir à la mort [illegible] مشاهده ایتمك ‖ Figur. [illegible] عدمه طوغری [illegible] سرعت وشتاب اولمق ‖ Les réquisitions forcées sont la mort du commerce تكالیف شاقه اعدام تجارتك هلاکی [illegible] ‖ On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un grand péril بین الحیات والممات [illegible] اولمق ‖ On dit, Condamner à mort *T.* قتیله حکم ایتمك ‖ Toutes les voix ont été à la mort [illegible] ترتیب جزاسنی حکم ایتمك [illegible] ‖ Sentence de mort قتل واعدامی ـ ترتیب جزاسی مشتمل حکم [illegible]

On dit, Faire une belle mort, une mort chrétienne عاقبت مظهر عاقبت خیر ـ حسن خاتمه ایله اتمام عمر ایتمك [illegible] اولمق ‖ On dit, qu'un homme est à l'article de la mort, c'est-à-dire, à l'agonie [illegible] حالت نزعده در ـ حال احتضارده در ـ جانچکیشور ‖ Et être malade à la mort ou être à la mort مرض الموت ـ مرض موت ایله خسته اولمق ـ ایله صاحب فراش اولمق ‖ On dit, qu'une chose déplaît à la mort, qu'on s'ennuie à la mort, c'est-à-dire, extrêmement [illegible] برشیدن جاندن بیزار اولمق [illegible] ‖ Et en vouloir à la mort à quelqu'un *T.* برکمسه نك جاننه قصد ایتمك ‖ Et qu'on ne pardonnera ni à la vie ni à la mort دنیا وآخرتده عفوی احتمالی یوقدر ‖ Et proverb. qu'un homme a la mort sur les lèvres, ou entre les dents, pour dire, qu'il a l'air d'un mourant, qu'il est fort vieux *P.* [illegible] *T.* جانی برلبه کلمش ‖ On dit aussi, Après la mort le médecin, pour dire, un secours tardif بعد خراب بصره ـ کلان امدادك نه فائدهسی [illegible] ‖ Et qu'il y a remède à tout, fors à la mort [illegible] اولومه چاره یوقدر ‖ Mort civile. La privation des droits de citoyen *A.* موت من جهة الامور الدنیا ‖ Le bannissement à perpétuité est une mort civile نفی مؤبد من جهة الامور الدنیا موت مجملدر [illegible] حالتدر ‖ À mort. On dit, Mettre à mort *A.* قتل ـ اعدام ـ اهلاك *P.* [illegible] *T.* اولدرمك ‖ Blesser à mort جرح مهلك ایله [illegible] ‖ Combat à mort, c'est-à-dire, jusqu'à la mort d'un des deux combattans *T.* [illegible] اولومیه جنك

Mort aux rats. Une drogue dont on se sert pour faire mourir les rats *A.* سم الفار ـ هالك *P.* ترابه مرگ موش *T.* صیچان اوتی

MORTAISE. Entaillure faite dans une pièce de bois de charpenterie, pour y recevoir le tenon d'une autre pièce *A.* حزّة *P.* كفته *T.* [illegible]

MORTALITÉ. Condition de ce qui est sujet à la mort *A.* فنا

هلاك - P. مرگ - تباهى T. اولمكلك || Épicure croyait la mortalité de l'âme فلان حكيم نفس ناطقه نك فناسنه معتقد ايدى

Il se dit aussi de la mort de quantité d'hommes ou d'animaux qui meurent d'une même maladie A. موت جارف - موتان - موت عموم - موت جحاف P. مرگامرگ T. قيرغين || La mortalité se mit dans les troupes عسكر ايچنده موت جارف ظهور ايلدى - قيرغين دوشدى se mit sur le bétail حيوانلر ايچنده قيرغين - حيوانات ده موتان ظهور ايلدى La mortalité était grande dans ce pays مملكت ايچنده قيرغين دوشدى - ظهور ايدن موتان عظيم درجهٔ مبالغه يه واصل اولمشدر

En parlant des animaux, on emploie plus particulièrement le mot A. سواف

MORTEL. Qui cause la mort A. قاتل - قتّال - ذعيف - مهلك P. مرگ آور - مرگ رسان T. كشنده - اولدريجى || Maladie mortelle مرض مهلك - مرض ذعيف plaie زخم مهلك Coup mortel ضربهٔ قتاله - ضربهٔ مهلكه poison سمّ قاتل - قتّال - سمّ ذعاف

On appelle Péché mortel, le péché qui donne la mort de l'âme A. كبيرة pl. كبائر P. گناه بزرگ T. بيوك گناه || Il faut se garder avec grand soin des péchés véniels, parce qu'ils disposent au péché mortel صغار ذنوب كبايره موصل اولدقلرينه نظرا آنلردن اهتمام عظيم ايله حذر اولنمق واجبدر

Mortel, se dit aussi pour Extrême A. شديد P. سخت T. ... || Haine mortelle بغض شديد inimitié خصومت شديده || douleur وجع شديد Froid mortel برد شديد

On dit aussi, Ennemi mortel A. خصم الدّ P. دشمن جان T. جان دشمنى - دشمن ... اولوسى يه

Il signifie aussi, qui est sujet à la mort A. هالك - فانى P. تباهى پذير - مردنى T. اولور - يوق اولور - تابع اولومه || Tous les hommes sont mortels A. كل ذى روح هالك - كل نفس ذائقة الموت T. بنى آدمك جمله سى هالك وفانيدر || Cette vie mortelle est pleine de misères بو دنياى فانى مصايب واكداردن عبارتدر - بو عمر مستعار مالامال اكدار والامدر

On dit, qu'un homme a quitté sa dépouille mortelle, pour dire, qu'il est mort فلان كمسنه جامهٔ مستعار حياتدن تعرى ايلدى

MORTELLEMENT. A mort A. مهلكا || Il est blessé mortellement جرح مهلك ايله مهلكا مجروحدر malade mortellement مرض مهلك ايله ... درت مهلكا مريضدر

On dit, Pécher mortellement A. ارتكاب الكبيرة P. ... T. گناه ايشلمك بيوك ...

Il signifie aussi, grièvement A. شديدا P. سخت T. پك || Offenser quelqu'un mortellement بر كمسنه يى شديدا انكاير ... ايتمك

Et excessivement A. مفرطا - على وجه الافراط P. بغايت T. پك چوق || Haïr mortellement على وجه الافراط بغض وعداوت ايتمك

MORTE-PAYE. V. Paye.

MORTE-SAISON. Temps où l'artisan manque d'ouvrage A. ايام الكساد P. ... T. رواجى ... وقت - كساد وقتى

MORTIER. Mélange de terre ou de sable, avec de l'eau et de la chaux A. ملاط - شيد P. آژند T. خرج || Faire du mortier ملاط اعمال - خرج ياپمق Mortier à chaux et à ciment خراسانلو خرج - كرچلو ...

Mortier fait de terre et de paille A. سياع P. كهگل T. ... بالچق صوا ... صمانلو

Mortier. Sorte de vase dont on se sert pour y piler certaines choses A. مهراس pl. مهاريس - هاوون P. هاون - يانه T. هاوان - ديبك || Un mortier de fonte دوكمه هاوان de marbre مرمر هاوان Le pilon d'un mortier A. مدق الهاوون P. دستهٔ هاون - ياور T. هاوانك الى - هاوانك طوقماغى

En termes d'artillerie, c'est une pièce dont on se sert pour jeter des bombes T. هاوان || Mettre la bombe dans le mortier خمپره يى هاوانه وضع ايتمك Batterie de mortiers ... ديزلمش ... هاوانلر ضربه سى

Et une espèce de bonnet rond T. قلاوى - كلاه قلاوى اكونه

MORTIFÈRE. Qui cause la mort. V. Mortel dans ce sens || Poison mortifère سمّ قتّال suc ماء قتّال - ماء ذعاف ...

MORTIFIANT. Qui mortifie en causant du chagrin A. اليم - مولم - اشدّ من الممات P. جانسوز - جانخراش - جانگداز T. جان ياقيجى || C'est une chose bien mortifiante que de se voir préférer un inférieur بر كمسنه كندودن دونى على وجه الترجيح التفات اولنديغنى گورمكده بو حالت اشدّ من الممات Il est bien mortifiant d'essuyer des reproches non mérites بغير حق مظهر مؤاخذه وعتاب اولنمق عجز كيفيّت اليمه در

MORTIFICATION. Action de mortifier son corps, ses passions *A.* مشاذة pl. مشاذات — تشديد النفس — اماتة النفس *P.* تن آزردگی *T.* قهر ايتمه ايله نفسنى سوندرمك || La mortification est nécessaire à un chrétien تشديد كوره ايمانه اهل نفس واجبدر || On ne va au ciel que par la voie des mortifications اوليور ايله مشاذات اختيار اولمق جنت نعيم مظهر || Il signifie aussi, le chagrin que l'on donne à quelqu'un par des reproches, ou par des procédés durs et fâcheux *A.* الم pl. الام *P.* دلازارى *T.* تكدير || Il a reçu une cruelle mortification بر الم شديده مظهر اولمشدر || Il se dit aussi des accidens fâcheux qui arrivent dans la vie || Ce sont des mortifications que Dieu nous envoie ارسال الهى طرفمزه احوال اشبو اولان آلام وبلايادندر

On appelle en termes de Chirurgie, Mortification des chairs, l'état des chairs qui ne participent plus à la vie de l'animal, et qui sont près de se gangrener *A.* اموات اللحوم

MORTIFIER. Faire que la viande devienne plus tendre *A.* ابراث النعومة فى اللحم — الانة اللحم — اماتة اللحم *P.* كردانيدن نرم گوشترا *T.* اتى يومشتمق || Mettre de la viande à l'air pour la mortifier اتى يومشتمق ايچون آچق يرده آصمق

Se mortifier *A.* تليين — كسب النعومة — كسب الملايمة *P.* پذيرفتن نرمى — نرم شدن *T.* يومشامق || La viande se mortifie difficilement dans un temps froid لحم هوانك شدتى وقتنده كسب نعومت ايتمك مشكلدر

Il signifie figur., affliger son corps par des macérations, des jeûnes, etc. *A.* تشديد البدن — اماتة البدن *P.* سختى بتن كردن — آزردن تنرا *T.* بدنه اذيت ايله سوندرمك || Il faut se mortifier pour l'amour de Dieu لوجه الله بدنه تشديد ويرمك || On dit aussi, Mortifier ses sens, ses passions *A.* قهر النفس *P.* نفسرا بقهر كردانيدن *T.* نفسنى قهر ايتمك

Et causer du chagrin à quelqu'un *A.* ايراث الالم — ايلام *P.* دلازار كردن — دردناك كردن *T.* تكدير ايتمك || La disgrâce qui lui est arrivée l'a extrêmement mortifié دوچار اولديغى مصيبت كنديسنى غايت الغايه ايلام وتكدير ايلدى — كنديسنى مستغرق دريای الم وانكدر ايلدى

Mortifié. *A.* متشدد البدن *P.* كشيده *T.* سختى وجودينى

تكدير اولمش — اكدرلنمش *T.* دلازار *P.* متالم *A.* قهر ايتمش || Je suis bien mortifié de vous annoncer la mort de votre père پدركزك وفاتى خبرينى سكا ويرديكمدن بغايت متالم اولمشم

MORTUAIRE. Qui concerne les morts *A.* ميتى *P.* مخصوص ميرده *T.* اولويه مخصوص || Drap mortuaire. V. Drap. — Registre mortuaire دفتر مخصوص قيدينه اسامیلری اولولرك — دفتر اموات

MORVE. Humeur qui sort par les narines *A.* مخاط *P.* ذنين — خلم *T.* سموك || La morve lui sort du nez سموكى بروندن آقار

Il se dit aussi d'une maladie des chevaux *A.* رعام *P.* ... *T.* سموك آقمه بينى

MORVEAU. Morve épaisse *A.* نخاعة *T.* ... سموك

MORVEUX. Qui a la morve au bout du nez *A.* ... *P.* بورونى *T.* سموكلو || Un enfant morveux بر چوجوق سموكلى

MOSAÏQUE. Qui vient de Moïse *A.* موسوى || La loi Mosaïque شريعت موسويه

MOSAÏQUE. Ouvrage de rapport, composé de petites pierres de différentes couleurs, par l'arrangement desquelles on fait des figures et autres ornemens *T.* ايله نقاشى طاشلر خرده رنكامين

MOSCATELINE, HERBE DU MUSC, ou HERBE MUSQUÉE. Plante *A.* مسكة البر *P.* كياه مشك *T.* مسك اوتى

MOSQUÉE. Lieu où les Mahométans s'assemblent pour faire leurs prières *A.* مسجد pl. مساجد — جامع pl. جوامع

MOT. Le signe d'une idée totale *A.* لفظ pl. الفاظ *P.* سخن — گفت *T.* سوز || Mot François لفظ فرانساوى || Mot barbare لفظ غليظ — لفظ مبهم || Mot ambigu لفظ دقيق || Mot obscène لفظ فاحش || Mot expressif لفظ مفهم المرام || Mot significatif لفظ كثير المعنا || Mot à double entente لفظ ذوالوجهين || Mot qui n'est plus en usage لفظ مستعمل اولميان — متروك الاستعمال || Ces deux mots sont synonymes بو ايكى الفاظ مترادفدرلر || Effacer un mot بر لفظى حك ايتمك — نسخ وتطليس ايتمك || Cela ne se peut dire en peu de mots الفاظ مختصره ايله بو شيئك افادهسى ممكن دكلدر || Il n'y a pas un mot de cela dans le contrat بوكا دائر سندده

بوتنى Je le dirai en peu de mots وابر لفظ واحد يوقعلر مختصراً بيان ايده جكم Vous avez lâché là un mot bien léger بر سوز آغزكدن زلق لسان ايله بر لفظ جرمشسكز لفظ تحتى تفوه Ne dire mot, ne répondre mot قاچرمرك آغز آچمامق ـ شق شفه ايتمامك ـ ايتملمك

On appelle Mots consacrés, certains mots qui ne sont bons qu'en certains endroits A. الفاظ مخصوصه pl. لفظ مخصوص — et certains mots qui sont tellement propres à quelques arts, qu'on ne peut pas en employer d'autres A. اصطلاحات pl. اصطلاح

Et mot propre, celui qui rend parfaitement l'idée T. حق حسن تعبير || Il faut, pour bien écrire, connaître le mot propre كتابت هر شيئك حق تعبيريني بيلمكه توقف ايدر — On dit dans le sens contraire, Un mot impropre تعبير نابموقع نامناسب

On appelle Mot pour rire, ce que l'on dit pour amuser les autres A. كلام اضحك T. خنده انگيز سخن كولدوره جك || Il a toujours le mot pour rire دائما بر درلو كلام مضحك خنده انگيز بولور — Et mot fin, une expression d'une simplicité apparente, mais qui fait penser plus qu'elle ne paraît dire كلام بيوك بورلو — On dit proverb. Voilà un mot profond, pour dire, un mot où l'on découvre plus de choses à mesure qu'on le médite كلام ايچنده بر درين

Et mots obscènes, des termes qui blessent la pudeur A. رفش — عارسز سوزلر T. سخنهاى فحش آميز P. فحشيات pl.

On dit, qu'un homme entend à demi-mot نيم اشارت ايله عقلى وارر

On dit proverb. Qui ne dit mot, consent, pour dire, qu'en certains cas se taire, c'est consentir T. سكوت اقراردندر

Mot, signifie aussi, sentence apophthegme A. قول pl. اقوال

|| Ce philosophe a dit un beau mot, un mot bien remarquable فلان حكيم شايان اعتبار ودقت اولەجق بر قول سويلدى

On appelle Bon mot, un trait ingénieux, vif et plaisant A. نكته pl. نكات P. نكته دار T. مضمون سخن || C'est un diseur de bons mots بر آدمدر نكته دار سوزسويلر || Ce que vous dites là est un des bons mots d'un tel ديدككز كلام فلانك — Il perdrait plutôt un ami qu'un bon mot فلانك عندنده مضمونى قاچرمقدن ايسه بر دوستى غائب ايتمك اهوندر — Il est rare de bien répliquer à un bon mot قاچرمق اولهدر

بر مضمونه لايقى اوزره خاصه جواب ايتمك نادراتدندر

Mot ou Mot du Guet. T. de guerre. Mot qui sert aux soldats à se reconnaître pendant la nuit A. شعار — كلمهٔ معهوده || Donner le mot شعارى سپارش ايتمك || Aller prendre le mot سر عسكرك يانته وارمق شعارى سؤال ايچون || On l'envoya porter le mot كلمهٔ معهوده نك تفهيمنه مأمورا ارسال اولندى || Le mot qu'on avait donné le jour du combat était Paris يوم مقاتلهده تعيين اولنان كلمهٔ معهوده پارس لفظى ايدى

On dit proverb., que des gens se sont donné le mot, le mot du guet, pour dire, qu'ils sont de concert ensemble بينلرنده سوزى بر ايتمشلردر — يكوباتى وفاق اولمشلردر — كلمهٔ واحده اولمشلردر

En un mot. Bref, en peu de mots A. نتيجه — خلاصة الكلام — القصّه — الكلام P. انجام سخن T. لاقردينك اوزون قسمى || Il est vertueux, généreux; en un mot, c'est un homme accompli الحاصل كلام اصحاب صلاح وفضيلت وارباب جود وسخادندر والحاصل بلا نقصان وقصور بر آدمدر || En un mot, je n'en ferai rien نتيجهٔ كلام هيچ بر شى ايده جك دكلم

Mot à Mot, mot pour Mot. A. لفظاً بلفظ — لفظاً بعد لفظ P. مسخن بسخن — انسخن T. لفظ بلفظ سوز سوزينه || Apprendre quelque chose mot à mot لفظاً بلفظ اوكرنمك بر شيئى || Rendre mot à mot لفظاً بلفظ تقرير ايتمك || traduire لفظاً بعد لفظ ترجمه ايتمك || transcrire لفظاً بلفظ استنساخ ايتمك || Rapporter fidèlement mot pour mot لفظاً بعد لفظ صادقانه نقل ايتمك

MOTEUR. Qui met en mouvement A. محرّك — بادى التحريك P. جنبش دهنده T. يورانديريجى — قالديريجى || Dieu est le premier moteur de toutes choses بارى تعالى حضرتلرى بادى تحريك كافة الموجوداتدر || On dit aussi, Vertu motrice قوّهٔ محرّكه || faculté خاصّهٔ محرّكه

Figur. A. آلة التحريك — سائق P. قوزغاندوه T. قشقردیجى || Il fut le principal moteur de cette entreprise, de cette conjuration بو ماده نك وفساده دائر معاقده نك آلت اصليه سى وسائق اصليسى فلان كمسنه در

MOTIF. Raison qui détermine à agir A. سبب pl. اسباب — علّت pl. علل — باعث pl. بواعث — داعى pl. دواعى P. بهانه

T. سبب || Bon motif سبب مستحسن سبب معقول man-
vais ou impuissant سبب غیر مستحسن — سبب نا معقول
Quel a été son motif? سببی نه ایدی. Agir par un mo-
tif de zèle غیرته — غیرت سببیله عمل وحرکت ایتمک
Il n'a point d'autre motif en cela que celui de la gloire
de Dieu بو بابده سبب وعلت مجرّد تمجید شان جناب
ربّ ذو الجلالدر L'intérêt est le seul motif qui le fait agir
بو وجهله عمل وحرکتنه بادی انجق مصلحت مخصوصه
انجق فکر نفع وفائده در — در

On appelle Motif de crédibilité, ce qui peut raisonnablement
porter à croire une chose indépendamment des preuves démon-
stratives A. موجب التحقق العقلی || Si ce n'est pas une preuve
convaincante, c'est au moins un motif de crédibilité بو دلیل
بادیٔ اثبات دکل ایسه ده لا اقل موجب التحقق العقلی در

MOTION. Action de mouvoir. V. Mouvoir. — Il signifie aussi,
l'ouverture d'une opinion faite dans une assemblée A. رأی
تقدیم P. رأی در میان کردن T. آراء معروضه pl. معروض
فلان || On a fait une motion pour... اولنمش بر رأی
مادّه ایچون بر رأی عرض اولنمشدی || Il y eut des motions
très-diverses, et même il y en eut de contradictoires مجلسده
غایت الغایه مختلف الاحوال بلکه بربرینه متناقض
عرض اولنمش Délibérer sur la motion بو رأیلر عرض اولندی
عرض Amender la motion رأیی اوزرینه مشورت ایتمک
la retirer اولنمش رأیی محو واثبات ایله تعدیل ایتمک
بر کیمسنه مجلسده عرض ایتمش اولدیغی رأیی استرداد
la rejeter عرض اولنمش رأیی ردّ وکیرویه الماق ایتمک
ایتمک

MOTIVER. Alléguer les motifs d'un avis, d'une déclaration A.
علت بیان T. بهانه نمودن P. بیان السبب — تعلیل
بر حکمده Motiver un arrêt || سبب کوسترمک — ایتمک
بسط Il ne motive jamais son avis بیان سبب ایتمک
وایراد ایلدیکی رأیده ابدی علت بیان ایتمز

MOTTE. Petit morceau de terre détaché du reste de la terre A.
مدرة pl. مدر — قشعة — عتلة P. کلوخ T. کسک || کلهون
Un champ plein de mottes تارلا طولو بر کسکلر ایله Rompre,
briser les mottes d'un champ تارلانک کسکلرینی قیرمق

MOTUS. Expression par laquelle on avertit quelqu'un de ne
rien dire A. صوص T. خاموش باش — خپ باش — اسکت

اسکیت بوکا دائر بر شی Motus, ne parlez pas de cela || اول
سویلمه

MOU. Poumon d'agneau ou de veau A. سحر P. شش T.
بوزاغی جکری Bouillon de mou de veau || جکر — اق جکر
قوزی جکری قاورمه سی Fricassée de mou d'agneau چورباسی

MOU, au fém. Molle. Qui cède facilement au toucher A.
رخو — لین — دامث — ملایم P. ناعم — نرم T. یومشق || Ce
lit n'est guère mou بو فراش اول قدر ملایم دکلدر De la
cire molle شمع لین Avoir les chairs molles رخو اللحم اولمق
Des poires molles یومشق ارمود — نرم ولین ارمود

Figur. Qui a peu de vigueur A. مسترخا — ذو الرخاوة
رخو الطبیعة — ملایم P. سست T. کوشک || Ce cheval est
mou, et n'a point de force بو آتک اصلا ودرتلی قوّتی
اولمیوب رخاوتی غالبدر Cet homme paraît fort et robuste,
mais il est mou au travail بو ادم ظاهر حالده قوی وتندرست
ایکن ایشده کوشکلکی وار در Le temps est
mou هوا ملایمدر — کوشکدر Le vent est mou هبوب ایدن
اسن روزکار کوشکدر — ریح ملایمدر

On dit d'un homme qui n'a pas de fermeté dans ses résolu-
tions, qu'il est mou, que c'est un esprit mou A. دامث المزاج —
لین الخلق P. نرمخو T. یواش خویلو — کوشک

MOUCHARD. Espion A. جاسوس pl. جواسیس P. ایشه —
پژوهنده T. جاشوت || La police a des mouchards parmi les
filous پولیس ضابطانک جاسوسلری وار در بازار کسیجی طاقمندن

MOUCHE. Petit insecte qui a des ailes A. ذباب pl. اذبّة
P. مکس T. سینک || Grosse mouche بیوک — ذباب کبیر
T. منج P. زنبور العسل — نحلة A. Mouche à miel سینک
صاری T. بز — زنبور P. زنبور A. Mouche guêpe بال اریسی
ذراریح pl. ذرّوح A. Mouche cantharide نیشترلی اری — اری
P. کاغنه T. قدوز بوجکی

On dit proverb. Faire d'une mouche un éléphant T. حبّه یی
قبّه ایتمک

Et faire une querelle sur un pied de mouche بر قرنجه
ایاغی ایچون نزاع ایتمک

MOUCHE. Espion. V. Mouchard.

MOUCHER. Presser les narines pour les nettoyer A. تمخط —
امتخاط — مسح الانف P. خلمیدن T. سومکرمک —
بو چوجغک بورنینی سل || Mouchez cet enfant سلمک

Mouchez-vous برونکی سل ـ تمخط ایله

Et ôter le bout du lumignon, lorsqu'il empêche la chandelle de bien éclairer *A.* شمع ـ سرگیری کردن *P.* قرض الذبالة ـ تقریط || Mouchez cette *T.* از سر فتیله گرفتن مومک فتیلنی آلمق chandelle بو مومک فتیلنی آل

MOUCHERON. Le bout de la mèche d'une chandelle qui brûle *A.* فتیلک اوجی *T.* سر فتیله *P.* ذبالة

MOUCHETER. Faire de petits trous sur une étoffe *A.* اعمال ـ اوفاق دلیکلر آچمق *T.* خرده سوراخها زدن *P.* الخربة نکته *P.* تنقیط *A.* ou de petites marques کوزەنک آچمق *T.* زدن || Moucheter du satin اطلس اوزرنده بنکلر اورمق ـ Moucheter de l'hermine, کوزەنکلر آچمق یاخود بنکلر اورمق c'est y mêler de petits brins de fourrure noire قاقم اوزرنده بنک سرپمک

Moucheté. *A.* منقط *P.* نکته دار *T.* بنکلو

Il signifie aussi, tacheté, en parlant de certains animaux *A.* آلەجه بنکلو *T.* نکته دار *P.* اعرم ـ ابرش

MOUCHETTES. Instrument qui sert à moucher les chandelles *A.* مقراض الشمع *P.* گاز *T.* موم مقاصی || Mouchettes d'argent سیم موم مقاصی

MOUCHETURE. Ornement qu'on donne à une étoffe en la mouchetant *A.* نقش بالنقط *P.* نگارش *T.* با نکتها ـ بنکلمه || La moucheture de cette étoffe est agréable بو ثوبک نقش نقطی لطیف ورعنا در بنکلر ایله دوناتمه

MOUCHEUR. Celui qui mouche les chandelles *A.* مقرّط *P.* موم فتیلنی آلیجی *T.* سرگیر چراغ

MOUCHOIR. Linge dont on se sert pour se moucher *A.* مندیل pl. مقرمة ـ منادیل *P.* دستمال ـ دستارچه ـ سپردک *T.* ال دستمال ـ ساده دستمال || Mouchoir uni یاغلق ـ مقرمەسی دستمال des Indes جیب مقرمەسی de poche بی نقش هندکاری مقرمه ـ هندی

MOUCHURE. Le bout du lumignon d'une chandelle, lorsqu'on l'a mouchée *A.* قراضة الفتیلة *P.* ریزۀ سر فتیل *T.* فتیل کسنتیسی

MOUÇON. V. Mousson.

MOUDRE. Mettre en poudre par le moyen du moulin *A.* طحن ـ رحی *P.* آرد کردن *T.* اوکوتمک || Moudre du blé بغدایی طحن ایتمک Le moulin n'a pas assez d'eau, il ne peut moudre que six mois de l'année دکرمانک کفایت مقداری صویی اولمدیغندن سنەده آلتی آیدن زیاده طحنه لیاقتی یوقدر

Moulu. *A.* مطحون *P.* آرد کرده *T.* اکودلمش

On appelle Or moulu, de l'or réduit en très-petites parties *A.* ذهب مسحوق ـ دقاق الذهب *P.* ریزۀ زر *T.* آلتون خردەسی

MOUFETTE. Vapeur pernicieuse qui s'élève dans les souterrains des mines *A.* بخار ردیّ pl. ابخرة ردیئة *P.* هور آفترسان *T.* یرامز بوغ

MOUILLAGE. Fond propre pour jeter l'ancre *A.* محط ـ مرسا السفینة *P.* قرارگاه کشتی ـ کشتیگاه *T.* کمی یتاغی || Cette rade est un bon mouillage بو یالی کناری اعلا کمی یتاغیدر Ce mouillage n'est pas sûr بو محلده اولان مرسا محفوظ دکلدر

MOUILLER. Tremper, humecter, rendre humide *A.* تبلیل ـ اخضال ـ اندا *P.* نمناک کردن ـ نم زدن ـ فرغاریدن *T.* بزی صو || Mouiller un linge dans l'eau یشارتمق ـ اصلتمق صوده اصلتمق ـ صوده نقع ایتمک ـ ایچنده تبلیل ایتمک La pluie a mouillé les prés نزول ایدن مطر صحرالری نمناک ایلدی Ce brouillard mouille comme de la pluie بو یغمور کبی یری یشارتدر ـ طومان باران قدر یری اندا ایدر Il craint de se mouiller les pieds تبلیل اقدامدن احتراز ایدر

Mouiller. Jeter l'ancre pour arrêter le vaisseau *A.* ارسا ـ القاء المرسا ـ القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق || Être mouillé یناشمش اولمق || یناشمق Ils mouillèrent l'ancre en tel endroit فلان محلده القای لنگر قرار ایتمشلر در Nous étions mouillés dans la rade دکز قییسنده یناشمش ایدک ـ لنگر انداز قرار ایدک Le vent étant devenu contraire, on fut obligé de mouiller هوا مخالف اولمغله القای لنگر توقف وقرار اولنمق لازم کلدی

On dit en termes de Gramm., Mouiller le double LL, pour dire, le prononcer avec une sorte de mollesse *A.* اشمام اللام المشدد

Mouillé. *A.* مبلّل *P.* نمناک شده ـ فرغاریده ـ آغاریده *T.* اصلنمش *A.* مرسوّ *P.* لنگر انداز توقف وقرار *T.* ینشمش ـ دمور اوزرنده طورمش

MOUILLURE. Action de mouiller, ou état de ce qui est mouillé. V. Mouiller. || La mouillure du papier avant l'impression کاغدک

قبل الطبع تبليلى

MOULAGE. Action de mouler du bois. V. ce mot.

MOULE. Petit poisson enfermé dans une coquille *T.* مديه

MOULE. Matière creusée et préparée de manière à donner une forme précise à la cire, au plomb, etc. que l'on y verse tout fondus *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ قالب ـ تپنك
ـ قالبه افراغ ايتمك || Jeter en moule قالب *T.* ريخته
بوشىٔ قالبه دوكلمشدر Cela est fait au moule قالبه دوكمك
Rompre la moule قالبى شكست ايتمك Les statues de bronze, les canons, les cloches, etc. se jettent en moule پرنجدن
مصنوع اولان اصنام وطوبلر وچاك وسائر اول مقوله شيلر
قالبده اصاغه اولنور Un moule à faire des balles de plomb
ـ قورشون كلّه دوكهجك قالب On dit figur. Se former sur le moule de quelqu'un ـ كندو نفسنى فلانك قالبنه اويدرمق
فلانك طور وصيغه‌سنه كوره تصويغ ايتمك

MOULER. Jetter en moule *A.* افراغ ـ اصاغة فى القالب
T. در قالب ريختن *P.* سبك فى القالب ـ فى القالب
سكّه‌يى قالبه دوكمك || Mouler des médailles قالبه دوكمك
des chandelles ـ مومى قالبه افراغ ايتمك ـ Figur. Se mouler sur quelqu'un, pour dire, se former sur quelqu'un. V. Moule.

On dit, Mouler une statue, un bas-relief, pour dire, appliquer sur une statue, etc. du stuc, du plâtre, afin qu'ils en prennent l'empreinte *A.* قالب *P.* اخراج القالب ـ اخذ القالب
قالبنى چيقارمق ـ قالبنى آلمق *T.* گرفتن

Mouler du bois, signifie, mesurer du bois *A.* تقدير الحطب
اوطونى ـ اوطونى اولچمك *T.* هيمه‌را اندازه كردن *P.*
اولچى‌يه اورمق

Moulé. *A.* مفروغ فى القالب ـ مسبوك فى القالب *P.*
قالبه دوكلمش *T.* در قالب ريخته

On dit, Lettre moulée, pour dire, imprimée *A.* مطبوع *P.*
بصلمش *T.* طبع كرده

MOULEUR DE BOIS. Officier dont la charge est de mouler le bois qu'on vend *A.* مقدّر الحطب *P.* اندازه زن هيمه *T.*
اوطونك اولچيسنه باقن

MOULIN. Machine à moudre du blé *A.* طاحونة pl. ـ طواحن
رحا pl. ارحا *P.* آسيا ـ آس *T.* دكرمن || Moulin à vent *P.*
صو *T.* آسياب *P.* à eau يل دكرمنى *T.* باداس ـ آسياباد
مرداس ـ دستاس *P.* كبداء ـ مجشة ـ غربية *A.* à bras دكرمنى
ال دكرمنى *T.*

On appelle Moulins, plusieurs autres machines de même genre *A.* دوّارة *P.* چرخ *T.* چرخ || Moulin à huile زيتون يغى
ـ قهوه چرخى à café كاغد چرخى à papier دكرمنى ـ چرخى
چرخده بصلمش سكّه De la monnaie faite au moulin قهوه دكرمنى

MOULINÉ. Il se dit du bois gâté par les vers *A.* ـ ماروض
قورد ينكاو *T.* كرمخورده *P.* متخرّب

MOULINET. Espèce de tourniquet dont on se sert pour enlever des fardeaux *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

MOURANT. Qui se meurt *A.* مشرف على ـ ناسم ـ مايت
الموت *P.* نيم مرده *T.* اولومجل || Il a les yeux d'un homme mourant برمريض ـ كوزلرى بر مردم مايت كوزى كبيدر
ـ ناسم كوزى كبيدر ـ Et au substantif || Le champ de bataille était plein de morts et de mourans عرصه‌گاه جنك وجدال
مايت وميّت ابدان كثيره ايله مالامال ايدى

On appelle figur. Des yeux mourans, des yeux languissans et pleins de passion *A.* طرف افتخ ـ عين افتخ *P.* چشم خواب
مخمور كوز *T.* چشم خسته ـ چشم مخمور ـ آلود

Et bleu mourant, un bleu fort pâle *T.* بايغن ماڭى رنكى

MOURIR. Cesser de vivre *A.* موت ـ هلاك ـ وفات *P.*
مردن *T.* اولمك ـ فوت اولمق ـ تسليم روح ايتمك ||
Mourir d'une mort violente موت شديد ايله وفات ايتمك
de vieillesse غلبهٔ پيرى وشيخوخت تقريبيله وفات ايتمك
de maladie بر مرض سببيله وفات ايتمك Mourir subitement ناگهان فوت اولمق ـ فجئةً وفات ايتمك Il est mort
un tel jour فلان كون رشتهٔ حياتى تيغ اجل ايله شكست
مشرف ـ شمع حياتى منطفى اولمشدر ـ ومنقطع اولمشدر
ترك دار فنا ـ هلاك ودفين صندوقهٔ خاك اولمشدر
تنگناى فنادن فضاى رحيب ـ وعازم ملك بقا اولمشدر
ـ دار بقايه ارتحال ايلدى ـ بقايه رختكشيدهٔ رحلت اولمشدر
عزم ـ انتقال وجود وحياتى بندر عدم آباده نقل ايلدى
ايمان صحيح ايله Mourir charitablement سفر آخرت ايتمشدر
عزيز ومبارك بر ذات كبى en saint تسليم روح ايتمك
ـ تسليم جان ايتمك ـ On dit, Mourir de sa belle mort, pour dire, de sa mort naturelle ـ موت طبيعى ايله وفات ايتمك
حلول اجل موعود ايله دار ـ حتف انف ايله اولمك
ـ بقايه رحلت ايتمك ـ Et mourir au lit d'honneur, pour dire, être tué à la guerre بساط شرف واجلالده ذايق شربت

فضای غزا وجهادده تسلیم جان ایلمه ـ ممات اولمق شرفیاب اولمق

On dit par exagération || Mourir de chaud شدت حرارتدن شدت سرمادن اولوم درجهسنه وارمق Il meurt de froid de chagrin صبرسزلقدن کدردن اولویور d'impatience اولویور de faim آجلقدن اولویور جانی چیقار Il meurt mille fois le jour کولمکدن Il pensa mourir de rire کونده بیک کرّه اولویور اوله یازدی

On dit pour marquer qu'on ne veut point démordre de ce qu'on a entrepris, Je viendrai au bout de mon dessein, ou je mourrai à la peine *P.* یا سر دهم یا ستانم کلاه *T.* یا اولورم یا باشه چیقارم

On dit, quand on demande des assurances de quelque chose par écrit, On ne sait qui meurt, ni qui vit *T.* بو دنیا اولوم دیرم دنیاسیدر

Et qu'on a fait mourir un homme, pour dire, qu'il a été exécuté مظهر قتل ودمار اولمشدر ـ جزاسی ترتیب اولندی

On dit d'un homme qui quitte le monde pour vivre dans les exercices de piété, qu'il est mort au monde ـ ترک دنیا ایلدی علایق دنیویّدن منقطع اولمشدر

Et d'un homme condamné au bannissement ou aux galères perpétuelles, qu'il est mort civilement من جهة الامور الدنیا میّت مثابهسنده در

Mourir, se dit aussi des choses morales *A.* انعدام ـ فنا *P.* || اولمک ـ یوق اولمق *T.* فنا پذیرفتن ـ نا بود گشتن Sa gloire, sa mémoire, son nom ne mourra jamais نام وشهرتی ویاد وذکری الی انتهاء الادوار رهین فنا وتبار اولمقدن مبرّا صیت جلیل وذکر جمیلی الی الابد باقی ومستدام ـ در بو اولهجقدر Les ouvrages de cet auteur ne mourront jamais مؤلفک آثاری ابد الآباد فنا بولمق احتمالی یوقدر Ses passions ne durent guères, elles meurent bientôt امراض نفسانیهسی طول مدّت متمادی اولمیوب آز زمان ایچنده منعدم اولور

Il se dit aussi des arbres et des plantes *A.* تلف *P.* تباه || اولمک ـ فنا بولمق *T.* تباهیدن ـ شدن Ces arbres ne viennent pas bien dans les sables, ils y meurent tous بو اشجار قومسال یرلرده طوتمیوب هب تلف اولهیور J'avais planté des poiriers, des pommiers qui sont morts غرس ایلدیکم آرمود والما آغاجلری رهین تلف اولمشدر

Et de certains choses dont le mouvement finit peu à peu *A.* انطفا *P.* خاموش شدن *T.* سونمک || Ce feu mourra, si l'on n'y met du bois بوکا علاوهٔ حطب اولنمیهجق اولور ایسه آتش منطفی اولهجقدر

Se mourir. Être sur le point de mourir *A.* اشراف علی الموت *P.* نزدیک مرگ آمدن *T.* اولومه یاقلشمق ـ اولوم وقتنه چاتمق

Mort. *A.* میّت ـ هالک ـ متوفا *P.* مرده *T.* اولو ـ اولمش || Il est mort فلانک میّتدر Il a ordre de le prendre mort ou vif حیّاً ومیّتاً اخذیه مأمور در *P.* Chair morte *A.* لحم میّت ـ گوشت مرده *T.* اولو ات ـ Argent mort, c'est de l'argent dont on ne tire aucun profit *A.* مال میّت ـ مال معطّل *P.* مال مرده *T.* اولو مال ـ Il est aussi substantif *A.* میّت pl. اموات *P.* مرده *T.* اولو || Ensevelir les morts تکفین اموات ایتمک Prier Dieu pour les morts ارواح مردگان ایچون دعا ایتمک Après le combat, il fut trouvé parmi les morts بعد المحاربه بدنی اموات ایچنده بولندی

On dit d'un malade désespéré, que c'est un homme mort بو خستهده جان قالمدی ـ Et qu'un homme a le teint mort, les yeux morts, les lèvres mortes رنگ روینده وکوزلرنده اثر روح قالمدی ـ ودوداغنده جان قالمدی

Eau morte, se dit de l'eau qui ne coule point *A.* ماء نایم *P.* آب خوابنده *T.* طورغون صو

Saison morte. V. Morte-saison || Le temps des vacations est une saison morte pour les affaires du Palais تعطیل وقتلری امور محکمهنک ایّام کسادیدر

MOURON. On donne ce nom à la salamandre. V. ce mot.

MOUSQUET. Ancienne arme à feu, que l'on portait sur l'épaule *A.* برقیل pl. براقیل *P.* تفک *T.* تفنک || Charger, tirer un mousquet تفنکی طولدرمق وآتمق

MOUSQUETADE. Coups de mousquet tirés à la fois *T.* تفنک بر اوغوردن آتیلان تفنک قورشونی ـ قورشونی یایلمی یایلمی

MOUSQUETAIRE. Soldat à pied qui portait le mousquet *A.* رامی البرقیل pl. رماة البرقیل *P.* تفک انداز *T.* تفنکجی

MOUSQUETERIE. V. Mousquetade.

MOUSSE. Petit garçon servant dans l'équipage d'un vaisseau

A. تابع الملّاح *P.* غلام كشتی *T.* میچو || On l'a vu mousse de vaisseau فلانی كمی میچوسی ایكن كورمشلر Mousse de proue باش میچوسی de poupe قیچ میچوسی

MOUSSE. Espèce de petite herbe fort épaisse et fort menue, qui naît sur les terres sablonneuses, sur les toits, sur des pierres et sur des arbres *A.* اشنة *P.* اشنه *T.* یوصون || Mousse de chêne میشه آغاجی یوصونی

MOUSSE. Certaine écume qui se forme sur l'eau et sur quelque liqueur *A.* زبد *P.* كف *T.* كپوك || Versez de haut, cela fera de la mousse یوكسكدن افراغ ایله زیرا كپوكلنور شیشدر

MOUSSELINE. Toile de coton fort fine *T.* دلبند || Mousseline brodée جیبوقلی دلبند rayée سوزنی ایشلنمش دلبند

MOUSSER. Il se dit des liqueurs sur lesquelles il se fait de la mousse *A.* تزبّد *P.* كف زدن *T.* كپوكلنمك || Le vin de Champagne mousse plus que les autres vins شامپانیا شرابی سائر اجناس خمردن زیاده تزبّد ایدر

Moussé. *A.* مزبّد *P.* كفناك *T.* كپوكلنمش

MOUSSEUX. Qui mousse, qui fait beaucoup de mousse *A.* كثیر الزبد *P.* كف زن *T.* كپوكلنور ـ كپوكلیجی

MOUSSON. Saison dans laquelle soufflent certains vents périodiques *A.* ریاح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم یلی || Attendre La mousson ریاح موسمه مترقّب اولمق Les moussons ont été contraires موسم یللری ـ ریاح موسم مخالف ایدی

MOUSSU. Qui est couvert de mousse *A.* كثیر الاشنة *P.* اشنه دار *T.* یوصونلی || Une pierre moussue یوصونلی طاش

MOUSTACHE. Barbe qu'on laisse au-dessus de la lèvre d'en haut *A.* شارب pl. شوارب ـ سبلة pl. سبال *P.* بروت ـ سبلت *T.* بیق || Grande moustache قبا بیق ـ شارب اضخم retroussée اوجی قیورق بیق belle كوزل بیق ـ سبلۀ لطیفه

Et les poils que quelques animaux, comme le chat, ont autour de la gueule *A.* كلبة *T.* بیق

MOÛT. Vin doux et nouvellement fait *A.* مسطار *P.* شیره *T.* شیره ـ موصطاریه

MOUTARDE. Composition de graine de sénévé broyée avec du vinaigre *A.* صناب *P.* خردل *T.* خردل || Moutarde douce طاتلو خردل ـ صناب حلو commune خرجی خردل ـ Il se dit aussi de la graine de sénévé. V. Sénévé.

MOUTARDIER. Petit vase dans lequel on met la moutarde *A.* حقّة الصناب *P.* خردلدان *T.* خردللق || Moutardier d'argent سیم خردلدان

Et celui qui vend de la moutarde *A.* بیّاع الصناب *P.* خردل فروش *T.* خردلجی

MOUTON. Bélier châtré *A.* شاة pl. شیاة ـ ضائن pl. ضأن ـ غنم pl. اغنام *P.* میش ـ گوسفند *T.* قیون || Pied de mouton قیون پاچه‌سی gigot de mouton قیون بودی

On comprend aussi sous ce nom, les béliers, les brebis, les agneaux, quand ils sont ent troupe *A.* pl. اغنام *P.* اجناس رمهٔ گوسفندان *T.* قیون قسمی || Un troupeau de mouton قیون سوریسی ـ اغنام

On dit, que le peuple fait comme les moutons, pour dire, qu'il fait ce qu'il voit faire aux autres عوامّ ناس قیون كبی اویوب سوریبنور

On dit figur. d'un homme qui est d'une humeur douce, que c'est un mouton قوزی كبی بر آدمدر

Et proverb., Revenons à nos moutons, pour dire, reprenons notre discours *A.* ارجعنا الی ما نحن فیه *P.* رشتۀ كلام باز بسته بكنیم *T.* صددمزه كلهلم

Mouton, se dit aussi de la peau de mouton préparée *A.* مسك pl. مسوك *P.* پوست میش *T.* قیون دریسی

Moutons, se dit sur la mer, des vagues qui s'élèvent lorsque la mer commence à être agitée *T.* دریا قوزیلری

Mouton. Une espèce de gros billot de bois, avec quoi on enfonce des pieux *A.* میطدة *P.* كدین *T.* طوقماق

MOUTONNER. Rendre frisé et annelé comme la laine d'un mouton *A.* تقرید *P.* پر شكن كردن *T.* قیورجقلتمق

Il se dit au neutre de la mer ou d'une rivière dont les eaux commencent à s'agiter *T.* دریا قوزیلری دپرنمكه باشلمق

MOUTURE. L'action de moudre du blé *A.* طحن *T.* اكوتمه

Il se dit aussi du salaire que prend le meunier *A.* اجرة الطحن *P.* حق آسیا *T.* طحنیّه ـ دكرمن حقی || Ce meunier prend tant pour la mouture بو دكرمنجی شو قدر حق آسیا آلور

On dit proverb., Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre double profit d'une même affaire *T.* بر قوزیدن ایكی دری آلمق

MOUVANCE. Dépendance d'un fief, d'une terre qui relève d'un autre fief, d'une autre terre *A.* تابعيّت || Ces fiefs ne sont pas de la mouvance de ce comté بو مالكانه‌لر فلان ملككك توابعندن دكلدر Tout ce qui est dans votre mouvance متصرّف اولديغك ملككك توابعندن معدود اولان هر نه ايسه

MOUVANT. Qui a la puissance de mouvoir. Il ne se dit qu'en cette phrase: Force mouvante *A.* قوّة محرّكة – Il se dit aussi de l'instrument qui augmente cette force *A.* آلة - آلت محرّكة التحريك

Il se dit aussi des terres dont le fond n'est pas stable et solide *A.* تراب هيّار *P.* خاك روان *T.* آقيجى طوپراق – Il se dit aussi des sables *A.* رمال هيّالة *P.* ريگ - كُم‌كم آقيجى قوم *T.* روان

Et des terres qui relèvent d'un fief *A.* تابع pl. توابع - ملحق pl. ملحقات - مضاف pl. مضافات || Ces terres sont mouvantes de la mienne بو اراضى متصرّف اولديغم مالكانه‌نك مضافاتندندر - توابعندندر

MOUVEMENT. Transport d'un corps d'un lieu dans un autre *A.* حركت pl. حركات *P.* جنبش *T.* دپرنش - اوينايش || Mouvement lent حركت بطيئه rapide حركت سريعه violent حركت شديده - حركت عنيفه local حركت مكانيّه progressif حركت تدريجيّه convulsif حركت اختلاجيّه circulaire حركت دوريّه droit حركت مستقيمه oblique حركت منعرجه - منحرفه égal حركت مستويّه inégal حركت متعوّجه - حركت بالاختلاف périodique حركت نائبه - متناوبه réfléchi حركت بالانعكاس composé حركت مركّبه simple حركت بسيطه perpendiculaire حركت عموديّه uniforme حركت متوافق الاسلوب accéléré حركت مستعجله retardé حركت متأخّره Mouvement d'un globe autour de son centre كره‌نك كندو مركزى اطرافنه دوران وحركتى Le mouvement d'Orient en Occident مشرقدن مغربه دوران وحركت Les lois du mouvement شروط وقواعد حركت Le mouvement perpétuel حركت دائمه Donner le mouvement à quelque chose بر - بر شيئى تحريك ايتمك بر شيئه ايجاب حركت ايتدرمك Le mouvement des humeurs حركت اخلاط Les mouvemens vitaux حركات حيوانيّه Il demeure sans pouls et sans mouvement *A.* لا به حبص ولا نبض *T.* نه نبضى نه حركتى قالدى

Il se dit aussi des marches et contre-marches d'une armée. || On fit faire divers mouvemens à l'armée pour attirer l'ennemi au combat دشمنى ميدان محاربه‌يه جلب ايتمك اراده‌سنه مبنى عسكره حركات گوناگون اجرا ايتدرلدى Le mouvement que le général fit faire à une partie de l'aile gauche, décida le gain de la bataille ميسرهٔ عسكرك بر مقدارينه اجرا ايتدريلان حركت جنككك قزانلمسنه علّت مستقلّه اولمشدر

On dit d'un homme agissant et intrigant, que c'est un homme qui se donne bien du mouvement دائمى الحركة *P.* رميز - بى آرام - هميشه در تك وپو *T.* تك طورمز – Et qu'un homme s'est donné bien du mouvement pour une affaire, pour dire, qu'il s'est fort empressé pour la faire réussir فلان مصلحتنه بذل ما ملك - ظفرياب اولمق ايچون چوق تكاپو ايلدى فلان خصوصده چوق چالدى - جدّ واقدام ايلدى

Il se dit aussi des changemens qui arrivent dans un corps militaire ou civil, et qui y donnent lieu à des promotions *A.* توجيهات .pl - تبدّلات .pl || Il y a eu du mouvement dans l'armée عسكرى طائفه‌سنده توجيهات واقع اولدى

Mouvement, se dit de l'agitation de l'âme causée par ses diverses affections *A.* تهزّز pl. تهزّزات - هيجان - سوق الطبيعة *P.* جنبش طبيعت *T.* طبيعتك قوپشى - طبيعتك دپرنشى || Mouvement volontaire تهزّز اختيارى involontaire تهزّز اضطرارى impétueux تهزّز شديد - تهزّز عنيف On n'est pas maître des premiers mouvemens تهزّزات بادره‌ده تمالك نفس ممكن دكلدر La volonté donne le mouvement aux autres facultés انسانك اراده‌سى قواى سائره‌نك تهزّز وهيجاننه باعث اولور Il a fait cela par un mouvement d'équité بو فعلى مايهٔ نصافت وحقّانيّتك هيجاننه مبنى ايشلمشدر بو فعلى - مجرّد طبيعتك عدل وحقّانيّته سوقيله ايتدى – Il n'a pas fait cela de son propre mouvement فلان ايشى سوق طبيعت مخصوصه‌سيله ايتمدى Il n'a fait que suivre le mouvement d'autrui مجرّد آخرك سوق طبيعتنه تبعيّةً بو فعلى ايشلمشدر

Il se dit figur. de l'agitation, de la fermentation dans les esprits *A.* هزهزة *P.* شورش - آشوب *T.* قرقشلق || Il y a des mouvemens dans cette province بو مملكتده آثار شورش واشوب ظهور ايتمشدر On annonce un mouvement dans Paris پارس شهرنده هزهزهٔ ناس ظهور ايده‌جكنى خبر ويريبورلر

Mouvement, se dit aussi des ressorts d'une horloge, d'une

montre *A.* حرکت *P.* رفتار *T.* یوریش ـ یوریمه || Le mouvement de cette montre ne vaut rien بو ساعتک یوریمه‌سی ایشه یرامز

MOUVER. Terme de Jardinage. Remuer la terre d'un pot, d'une caisse *A.* تحریک التراب *P.* خاکرا جنبانیدن *T.* طپراغی سلکمک

MOUVOIR. Mettre en mouvement *A.* تحریک *P.* جنبانیدن *T.* قملداتمق ـ اویناتمق || Mouvoir une chose de sa place برندن اویناتمق ـ برشیئی برندن تحریک ایتمک Cent hommes ne saurait mouvoir cette pierre بو طاشی یوز کشی یرندن قملدادامز On ne saurait expliquer comment l'âme, étant purement spirituelle, peut mouvoir le corps نفس ناطقه محض روح ایکن بدنی نوجهله تحریک ایده بیلدیکنک معناسنی ادراکده عقل بشر عاجز در ـ Figur. *A.* تحریک ـ تهییج ـ سوق *P.* جنبانیدن ـ بجنبش آوردن *T.* اویناتمق || La volonté fait mouvoir les autres facultés انسانک اراده‌سی قوای سائره‌نک تهییجنی مؤدیدر La grâce meut la volonté au bien توفیق ربانی اراده‌یی سمت خیره سوق C'est la colère qui l'a mu à cette action فلانی بو فعله سوق وتحریک ایدن غیظ وغضبدر Mouvoir une querelle تهییج نزاع وجدال ایتمک

MOYEN. Qui tient le milieu entre deux objets *A.* متوسط ـ متوسط الحال ـ مقارب *P.* میانه *T.* اورته || Il n'est ni grand ni petit, il est de moyenne grandeur نه صغیر ونه کبیر در متوسط الجسم اولوب متوسط القامه در Il est de moyenne taille de moyen âge *A.* متوسط السن ـ وسط السن *P.* نیمسال *T* اورته یاشلو ـ On dit aussi, la moyenne région de l'air هوانک طبقهٔ وسطاسی ـ Et moyenne Justice, par comparaison à la haute et à la basse اوسط محکمه‌لر

MOYEN. Ce qui sert pour faire réussir *A.* واسطة pl. وسایط ـ سبب pl. اسباب ـ وسیله pl. وسایل ـ طریق pl. طرق ـ وجه pl. وجوه || Bon moyen وسیلهٔ حسنه mauvais واسطهٔ مستهجنه juste سبب حق facile طریق اسهل légitime وجه شرعی ـ طریق حلال permis طریق مباح infaillible وسیلهٔ متحققة النتیجه naturel واسطهٔ طبیعیة surnaturel فوق الطبیعه بر واسطه Chercher un moyen طلب سبب بر کونه وسیله خواه اولمق ـ وجستجو ایتمک S'avancer, parvenir par de mauvais moyens اسباب ووسایط مذمومه‌یه تشبث ایله قطع رتبه ایتمک De quel moyen s'est-il servi? نه کونه وسیله‌یه تشبث ایتمشدر Il a réussi par le moyen de ses amis دوستلری واسطه‌سیله ظفریاب اولمشدر Il n'y a pas moyen de faire cela بو شیئی ایتمنک طریقی یوقدر

Et le pouvoir, la faculté de faire une chose *A.* قدرت ـ اقتدار *P.* توانایی *T.* کوج یتشمه || Je vous pris de faire cela, si vous en avez le moyen بو شیئی ایتمک ید اقتدارکده ایسه همت ایلمک رجا اولنور Je ne puis lui rien donner, je n'en ai pas le moyen بر شئ ویره‌مم زیرا بر وجهله اقتدارم یوقدر

Il signifie au pluriel, facultés pécuniaires *A.* قوة مالیة ـ pl. اسباب الاقتدار *P.* مالداری *T.* وارلق || Je ne connais pas ses moyens وارلغی ـ قوت مالیه‌سنک درجه‌سنی بیلمم درجهٔ اقتدارینه آگاه دکلم ـ درجه‌سی معلوم دکلدر

Et quelquefois, facultés naturelles *A.* بضاعة القوة *P.* مایهٔ توانایی *T.* قوتنک سرمایه‌سی || Cet orateur aurait un débit plus heureux, s'il savait ménager ses moyens بو واعظ مجبول طبعی اولان بضاعهٔ قوتنی حسن تدبیر ایله اداره ایتمنک یولنی بیلمش اولسه بین الناس رواجی بر قات دخی زیاده اولور ایدی

Et en termes de Jurisp., les raisons qu'on apporte pour obtenir ce qu'on demande *A.* علت pl. علل || Dresser, donner des moyens dans sa requête درون عرضحالده علت بیان ایتمک ـ بسط علل ایتمک Les causes et moyens d'appel دعوانک آخر محکمه‌یه قالدرلمسنی ایجاب ایده‌جک علل وبواعث Moyens de nullité الغا ایجاب ایدن علل

Au moyen de. *A.* ب *P.* با *T.* ایله ـ بو تقریب ایله || On lui a donné mille écus, au moyen de quoi il s'est obligé فلانه شو قدر غروش اعطا اولنوب بو تقریب ایله متعهد اولمشدر Au moyen de la lettre que vous écrirez, nous réussirons تحریر ایده‌جککز مکتوب ایله تحصیل مرام ایده‌جکمز درکار در

MOYENNANT. V. Au moyen de... || Il a obtenu telle chose moyennant la somme de tant فلان شیئی شو مقدار اقچه ایله تحصیل ایلدی J'en viendrai à bout moyennant la grâce de Dieu بتوفیق الله تعالی بوکا ظفر بوله‌جغم درکار در

MOYEU. Cette partie du milieu de la roue dans le creux delaquelle entre l'essieu *A.* قبیب *P.* تیر چرخ *T.* سوراخ

تكرلك ايكينك **Le moyeu est cassé** || تكرلك ايكي دليكى دليكى قيرلمشدر

MOYEU. Le jaune d'un oeuf *A.* صفر البيض ـ مرقيل *P.* يمورطه صاريسى *T.* زرده هاك

MUABLE. Sujet au changement, inconstant *A.* متحوّل ـ متحوّل *P.* عديم الثباة ـ كثير الانقلاب ـ متقلّب ـ حالاً عن حالٍ || تملسز ـ حالدن حاله دونر *T.* بيقرار ـ نا پايدار ـ گردشپذير

Le vent est bien muable aujourd'hui بو كونكى هوا كثير الانقلابدر

La volonté est muable انسانك ارادەسى متحوّل ومتقلّبدر

Il n'y a rien de certain dans ce monde, tout est muable دنيادە پايدار بر شيئك وجودى يوقدر جميع احوال دائمىّ مجموعى حالاً عن حالٍ متحوّلدر ـ الانقلابدر

MUCILAGE. Matière visqueuse qui sort de certaines plantes *A.* مُغثور ـ مغثر pl. مغاثير *P.* شيرهٔ نبات *T.* نباتدن آقان يلمشك نسنه

MUCILAGINEUX. Qui contient du mucilage *A.* مُغثر *P.* شيره دار *T.* يلمشك نسنەسى اولان نبات

MUCOSITÉ. Humeur épaisse de la nature de la morve *A.* مادّة مخاطيّة *P.* مادّهٔ خلمناك *T.* سموك كبى صو ـ Il se dit aussi des plantes. V. Mucilage.

MUE. Changement de poil dans l'animal *A.* سقوط الريش ـ نسول *P.* مو ريزى *T.* توى دوكلمه || Les oiseaux sont malades pendant leur mue طيور قسمى سقوط ريش هنگامندە خستە اولور ـ Il se dit aussi du temps où arrive ce changement *A.* موسم النسول *P.* هنگام مو ريزى *T.* توى دوكلمەسى وقتى

On dit aussi, La mue des vers à soie *A.* تقشّر الدود القز *P.* پيله برهنگى *T.* ايپك قوردينك صويلمسى

Il signifie aussi, les dépouilles d'un serpent qui a mué *A.* خرشاء الحيّة *P.* پيراهن مار *T.* قاوى ـ ييلان ييلان صوينتيسى

MUER. Changer de poil. Il se dit des oiseaux *A.* تكريز ـ اسقاط الريش *P.* مو ريختن *T.* قوش توينى آتمق ـ تولمك

Il se dit aussi des serpens *A.* انسلاخ الحيّة *P.* مارپيراهن افكندن *T.* ييلان قاوينى آتمق

MUET. Qui n'a point l'usage de la parole *A.* اخرس pl. خرسان ـ ابكم pl. بكمان *P.* گنگ ـ لال ـ بيزبان *T.* ديلسز || **Muet de naissance** اخرس مادر زاد ـ ديلسز آنادن طوغمه *Il* est sourd et muet اصمّ واخرسدر || Il fait le muet تباكم ايدر

Il se dit aussi des personnes qui ne parlent point, ou par malice, ou par honte, etc. *A.* صامت ـ ساكت *P.* دمبسته ـ خاموش *T.* ايسم ـ آغز اجمز || Il demeura muet d'étonnement كمال حيرتندن دمبسته قالمشدر || Il fut si honteux, qu'il demeura muet غايت شرمسارى وخجالت تقريبيله صامت ودمبسته اولمشدر Cette raison le rendit muet بو دليل اسكاتە وابكمنه بادى اولدى

On appelle Muettes, en termes de Grammaire, quelques lettres qui ne se prononcent point *A.* حرف مهموس pl. حروفٌ مهموسة

MUFLE. Il se dit des extrémités du museau de quelques animaux *A.* مشفر pl. مشافر *P.* لنبوس *T.* حيوانك طشره آوردى اوجى || Mufle de lion مشفر اسد

MUFLE DE VEAU ou **MUFLIER.** Plante *A.* انف العجل *T.* بوزاغى بورنى ـ بوزاغى باشى

MUFTI. Nom du chef de la religion mahométane *A.* مفتى ـ شيخ الاسلام

MUGIR. Il se dit du cri des taureaux, des boeufs et des vaches *A.* جار *P.* گاو زغند زدن *T.* اوكوز بوكورمك || On attendait mugir les taureaux بوغەلرك ـ جوار ثوار مسموع ايدى بوكورمسى ايشيديلور ايدى

Il se dit figur. du bruit que font les flots de la mer *A.* نجوخ البحر ـ نجوخ الامواج *P.* دريا غرنبيدن *T.* دكز كورولدمك || On entendait mugir les flots نجوخ امواج ـ استماع اولنور ايدى طالغەلرك كورولدمەسى ايشيديلور ايدى

Et d'un homme qui rend sa voix trop bruyante *A.* تصيّح ـ تصرّخ *P.* بانگ زدن *T.* حيقرمق

MUGISSANT. Il se dit des bêtes qui mugissent *A.* جائر *P.* زغند زن *T.* بوكوريجى

Il se dit figur. des flots de la mer *A.* ناجخ *P.* درياى غرنبيده *T.* كورولدەيين دكز

Et de la voie humaine poussée au-delà des tons sonores *A.* صرّاخ *P.* بانگ زن *T.* حيقريجى

MUGISSEMENT. Cri que font les taureaux et les vaches *A.* جوار ـ خوار *P.* زغند گاو *T.* بوكورمه

On dit figur. Le mugissement de la mer, des vagues *A.* نجوخ

طالغهلرك كوروالدمسى .T غرنبش امواج .P الامواج

MUGUET. Plante qui porte de petites fleurs blanches T. انجو جيچكى

MUID. Mesure dont on se sert pour les liquides, les grains et autres matières A. صاع pl. اصواع .P پيمانه .T اولچك || Un muid de blé بر اولچك بغداى

MULÂTRE. Il se dit de ceux qui sont nés d'un noir et d'une blanche A. خلاسىّ pl. خلاسيّون .P حبشى .T حبشى

MULCTER. T. de Jurispr. Punir A. تنكيل .P گوشمال دادن T. تأديب ايتمك

MULE. Il ne se dit que de la pantoufle du Pape. V. Pantoufle. || Baiser la mule du Pape ريم پاپاسنك پاپوچنى تقبيل ايتمك

Il se dit aussi d'une espèce de chaussure dont les femmes se servent A. نعل النساء pl. نعال النسوان .P پاى افراز زنان T. زنه پاپوجى

MULE. Femelle de même nature que le mulet A. بغلة pl. بغلات .P استر ماده .T ديشى قاطر

MULET. Animal engendré d'un âne et d'une jument A. بغل pl. بغال .P استر .T قاطر || Mulet de bagage حموله كش قاطر ـ يوك قاطرى

MULETIER. Celui qui a soin de charger et de conduire les mulets A. بغّال .P استربان .T قاطرجى

MULOT. Espèce de souris qui fait son trou sous terre A. فارة الارض .P موش صحرايى .T ير صچانى || Le grand hiver a fait mourir les mulots شدّت شتا ير صچانلرينى اهلاك ايلدى

On dit proverb. Endormir le mulot, pour dire, amuser un homme pour le tromper A. اغفال .P خواب خرگوش دادن T. آويدوب آلداتمق

MULTIPLE. T. d'Arithm. Qui contient plusieurs fois exactement le simple A. عدد مضروب || Neuf est multiple de trois طقوز عددى اوچك عدد مضروبيدر

MULTIPLICABLE. Qui peut être multiplié A. ممكن الضرب || Tout nombre est multiplicable à l'infini كافّة اعداد على ما غير النهايه ممكن الضربدر

MULTIPLICANDE. T. d'Arith. Nombre à multiplier par un autre A. مضروب عليه || Dans la multiplication de quatre par trois, quatre est le multiplicande اوزرينه اوچ عددك درت ضربى تقديرنده درت رقمى عدد مضروب عليهدر

MULTIPLICATEUR. T. d'Arith. Nombre par lequel on en multiplie un autre A. مضارب به || Dans la multiplication de quatre par trois, trois est le multiplicateur دردك اوچ ايله ضربى تقديرنده اوچ عددى عدد مضارب بهدر

MULTIPLICATION. Augmentation en nombre A. تكثّر ـ تعدّد ـ زيادهلك ـ آرتقلق ـ .T آرتورمه ـ زيادگى ـ فزونى .P ازدياد || La multiplication des êtres تعدّد موجودات des espèces تعدّد اجناس ـ انواع des hommes تكثّر نفوس

MULTIPLICATION. Règle d'Arithmétique, par laquelle on prend un nombre autant de fois qu'il est marqué par un autre A. فنّ الضرب

MULTIPLICITÉ. Grande quantité A. كثرت .P بسيارى ـ T. جوقلق .T فراوانى || Multiplicité d'objets, d'opinions كثرت صور وكثرت آرا

MULTIPLIER. Augmenter une quantité, un nombre A. تكثير ـ توفير ـ تزييد .P افزونيدن .T جوغالتمق || Miroirs qui multiplient les objets تكثير صور ايدن ايينهلر Jésus-Christ multiplia les cinq pains حضرت عيسى بش عدد نان عزيزى تكثير ايلدى

MULTIPLIER, au neutre, et SE MULTIPLIER. Augmenter en nombre par voie de génération A. تكثّر النسل والذريّة .P زه وزاد افزونى پذيرفتن T افزونى جوغالمق || دول دوش جوغالمق || Dieu dit à Adam et à Ève: Croissez et multipliez بارى تعالى حضرتلرى آدم وحوّايه خطاب ايله تكثّر نسل وذريّت وكسب نموّ وبركت ايله بر خوردار اولهسز ديو بيورمشلر در Les enfans d'Israel multiplièrent ابناى اسرائيلك نسل وذريّتى تكثّر ايتمشدر Son troupeau a fort multiplié فلانك اغنامى تكثّر ذريّت ايله غاية الغايه آرتمشدر

MULTIPLIER. T. d'Arith. Répéter un nombre autant de fois qu'il y a d'unités dans un autre nombre donné A. ضرب || Multipliez dix par quatre, vous aurez quarante اون عددى درت ايله ضرب ايتسهك قرق عدد حاصل اولور

MULTITUDE. Grand nombre A. كثرت ـ وفرت .P بسيارى ـ انبوهى .T جوقلق || Multitude innombrable d'hommes لا يعدّ حدّ وحسابى يوق زحام ناس ـ ولا يحصى كثرت ناس خلقك قتى كلى غلبدلكى ـ صاييسز خلقك چوقلغى ـ Multitude d'animaux, de livres, de paroles كثرت حيوانات

وكثرت كتب وكثرت كلام

Il se prend aussi pour Le peuple, le vulgaire *A.* ناس - عامّة - عوامّ الناس *P.* گروه ناس *T.* خلق || Les opinions de la multitude اعتقاد ناس - اعتقاد عامّه - خلقك رأى واعتقادى

MUNICIPAL. Qui appartient à la municipalité *A.* مختصّ بالولاية *T.* ولايته مخصوص اولان || Les lois municipales de chaque pays هر بر ولايته مخصوص اولان قوانين واحكام Juges, officiers municipaux قضات وضابطان ولايت

MUNICIPALITÉ. Circonscription de terrain administrée par des magistrats appelés Municipaux *A.* ولايت || Le ressort de la municipalité ولايتك ناحيه‌سى - Et la qualité d'officier municipal *T.* ولايت اعيانلغى - Et le corps des officiers municipaux وجوه واعيان ولايت - Et le droit d'être administré par une certaine municipalité وجوه ولايت معرفتيله اداره اولنمغه دائر استحقاق

MUNIFICENCE. Libéralité *A.* سخا - جود - سماحت - سخاوة الطبع *P.* جوانمردى - فراخ دستى *T.* جومردلك || Munificence royale سماحت طبع ملوكانه

MUNIR. Pourvoir une place de guerre des choses nécessaires *A.* اعداد باللوازم - تجهيز باللوازم *P.* آراستن بلوازمات - آماده كردن *T.* برگ وساز تداركلندرمك || Munir une place de canons قلعه‌يى طوب ايله تجهيز ايتمك Munir une ville de provisions de bouche, d'armes بر بلده‌يى ذخيره وآلات حربيّه ولوازم سائره ايله تداركلندرمك - بر بلده‌نك ذخاير ومهمّاتنى اعداد ايتمك

Se munir. *A.* تهيئة - تدارك - استحصال *P.* آماده شدن *T.* تداركلنمك || Se munir de bonnes pièces pour la défense d'un procès دعواده مدار مدافعه اوله‌جق سندات معتبره ايله تداركلنمك Se munir d'argent, de chevaux pour un voyage سفرايچون اقتضا ايدن اقچه‌يى ودوابّى تهيئه وتدارك ايتمك - Figur. || Se munir de patience, de résolution, de courage استحصال آلات صبروشكيبايى وتدارك اسباب ثبات ومردانگى ايتمك

Muni. *A.* متدارك - متهيّئ *P.* آماده كرده *T.* تداركلنمش

MUNITION. On appelle Pain de munition, le pain que l'on distribue chaque jour aux soldats *T.* تعيين اتمكى

Munitions. Il se dit de toutes les provisions de guerre qui concernent les armes et les vivres *A.* عدّة وعتاد - pl. مهمّات - سفر مهمّاتى *T.* برگ وساز - ساز وسلب *P.* لوازمات pl. Munitions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير - زاد - نزل *P.* توشه *T.* ذخيره Munitions de guerre *A.* pl. مهمّات الحرب - ما لزمهٔ سفريّه - جبه‌خانه *T.* ساز وسلب جنك *P.*

MUNITIONNAIRE. Celui qui est chargé de fournir les munitions nécessaires à la subsistance des troupes *T.* نزل امينى

MUQUEUX. Qui a de la mucosité *A.* ذو مادّة المخاطيّة *P.* دارندهٔ مادّهٔ خلمناك *T.* سموك وارى صويى اولان

MUR. Ouvrage de maçonnerie, qui renferme quelque espace *A.* حايط pl. حيطان - جدار pl. جدرانْ *P.* ديوار - لاد *T.* ديوار || Mur épais de tant de pieds بر ديوار جسماً شو قدر ذراع - ديوار قالينلغى شو قدر ذراع Mur de pierre de taille احجار يونمه طاش ايله ياپلمش ديوار - تراشيده‌دن مصنوع جدار de brique كرپيچ ديوار de terre بالچق ديوار Bâtir un mur ديوار ايتمك رفع des murs flanqués de grosses tours يانلرى قلل جسيمه ايله ياپلمش ديوار - Mur mitoyen, le mur qui sépare le fonds de deux voisins, et qui est commun entre eux *A.* جدار ما بين *P.* ديوار ميانه *T.* آره ديوارى - مشترك آره ديوارى - Mur de refend, un mur qui sépare les pièces du dedans du bâtiment *A.* جدار فاصل *P.* ديوارجدا ساز *T.* بولمه ديوار - Mur de clôture, le mur qui ne sert qu'à enfermer les cours, les jardins, etc. *A.* حايط - حظار *P.* چپر *T.* چوره ديوار

Il se dit aussi de l'enceinte d'une ville, d'une place de guerre *A.* سور pl. اسوار - حصار || Cette église n'est pas dans la ville, elle est hors des murs بو كليسا درون شهرده اولميوب خارج سورده كائندر

On dit proverb. C'est se donner de la tête contre un mur, pour dire, c'est entreprendre une chose où il n'est pas possible de réussir عبث يرده باشى طاشه اورمقدر

Et mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانى پشت بر ديوار عجز وحيرت فلانى ديواره طيانمق - ايتمك

Et figur., qu'il y a un mur de séparation entre ces deux hommes بو ايكى كشينك بيننده عظيم وجسيم حدّ فاصل - حدّ فارز - وار در

MÛR. Il se dit des fruits de la terre qui sont en maturité *A.* ناضج - انىّ - تامّ الانى - يانع *P.* پخته - رسيده *T.*

اولمش || Blés mûrs اولمش اكين Fruit mûr pour être cueilli
اقتطافه صالحه فاكهۀ ناضجه Du fruit mûr avant la saison
وقتندن اوّل اولمش - نا بموسم نضج بولمش ميوه

On dit figur. d'un apostème, qu'il est mûr A. ناضج P. ستيم
T. نصابنه يتشمش - نصابنى بولمش - Et homme mûr,
pour dire, sage A. ناضج الرأى P. پخته رأى T. پشكين آدم
jugement A. رأى ناضج P. رأى پخته T. پشكين رأى esprit
پشكين عقل - عقل پخته - عقل ناضج Une mûre délibération
رأى ناضج ايله گذران ايتمش مشورت

On dit aussi figur. Âge mûr, pour dire, l'âge qui suit la jeunesse A. سنّ الوقوف - سنّ الكمال P. سال كمال T. يتشمش
كامللك ياشى - ياش

MURAILLE. V. Mur || Fermer un jardin de murailles باغچه‌يى
باغچه‌يه ديوار چويرمك - ديوار ايله احاطه ايتمك Abattre
une muraille خاك ايله يكسان - ديوارى هدم ايتمك
ايتمك saper ديوارك تملنى قازيمق étayer ديواره طياق
دستك اورمق - اورمق Sauter par - dessus la muraille ديوار
اوزرندن صچرامق

On dit proverb., que les murailles ont des oreilles, pour dire, qu'il faut parler avec beaucoup de circonspection, de peur d'être écouté A. للحيطان آذان T. ديوارك قولاغى وار در

MÛRE. Sorte de fruit A. توث - توت P. فرساد - قثزيل
T. توت || Du sirop de mûres توت سيروبى - Mûre noire
A. فرصاد P. شخرور T. قره توت

MÛREMENT. Avec beaucoup de réflexion A. برأى الناضج
P. با رأى پخته T. پشكين رأى ايله || Après avoir mûrement
délibéré رأى ناضج ايله لدى المشاوره mûrement considéré,
examiné رأى ناضج ايله لدى المطالعه ولدى التحرّى

MURÈNE. Espèce de poisson A. ابومرينا T. مورينا بالغى

MURER. Boucher une porte, une fenêtre avec de la maçonnerie A. سدّ بالجدار - ردم P. بديوار بستن T. ديوار اوروب
قپانمق || Ce marchand vendait à faux poids, la police a fait
murer sa boutique بو بازركان اوزان ناقصه ايله بيع مالى
پيشه ايدنمكله دكانى قپوسى ضابط معرفتيله ديوار اوريلوب
سدّ اولنمشدر Murer une fenêtre پنجره‌يى ديوار اورمكله سدّ
ايتمك

MURÉ. A. مسدود بالجدار - مردوم P. بديوار بسته T. ديوار
اوريلوب قپانمش

On dit, Ville murée, pour dire, entourée de murs A. بلدة
مسوّرة P. بلدۀ ديوار بسته T. اطرافى ديوار چويرلمش شهر

MÛRIER. Arbre qui porte des mûres A. شجر التوت P.
درخت فرساد T. توت آغاجى || On nourrit ordinairement
les vers à soie de feuilles de mûrier blanc ايپك قوردى
عادتا آق توت يپراغيله بسلنور

MÛRIR. Devenir mûr A. ينوع - ادراك - انتضاج P. پخته
شدن T. اولمق - پشمك - نصابنى بولمق - كمالنى بولمق
|| Les raisins mûrissent en automne اوزم موسم خريفده
نضج بولور Le soleil fait tout mûrir حرارت شمس هرشيئك
انتضاجنى مؤدّيدر Chaque chose mûrit en sa saison هر شى
نصابنى بولور - موسمنده كسب نضج ايدر

Et rendre mûr A. ايناع - انضاج P. پختن T. پشورمك -
كمالنى بولدرمق - Figur. || Il faut laisser mûrir cette affaire
حدّ - بو مصلحتى كسب نضج ايدنجيه قدر براقملو در
نضج وكماله بالغ اولنجيه قدر ترك ايتملو در C'est un
esprit qui mûrira avec le temps مرور اوقات ايله كسب نضج
وكمال ايده‌جك بر عقلدر L'âge et l'expérience lui ont fort
mûri la tête فلانك عقلى بلوغ سنّ وتجربۀ احوال عالم
تقريبيله كسب نضج وكمال ايتمشدر

MÛRI. A. ناضج P. پخته - رسيده T. اولمش - پشمش -
كمالنى بولمش

MURMURE. Bruit sourd et confus de plusieurs personnes qui parlent en même temps A. مهامسة pl. مهامسات - هسيس P.
فجفج - فس فس - فسافس T. فسلدى || Quel murmure
est-ce que j'entends? ايشتديكم فسلدى ندر

Et plainte sourde A. قيل وقال - قال وقيل P. گفتگو T.
سوز صاو || Tous ces murmures-là aboutiront à quelque chose
de fâcheux بو قيل وقال عاقبة الامر بر فنا نتيجه ويره‌جكدر
Il faut tâcher d'apaiser les murmures du peuple خلقك
قيل وقالنى تسكين ايلمنك چاره‌سنه باقملو در

Il se dit aussi du bruit que font les eaux en coulant A.
خرير - اليل - طبطبة الماء P. شار - آبشار - شاريدن آب T.
اقان چشمه‌لرك Le doux murmure des fontaines || چاغلدى
لطيف چاغلديسى - خرير لطيفى

Et du bruit que font les vents A. هفيف P. آوازۀ باد T.
يل صزليه‌رق - يلك وزرديسى - يلك فسلديسى
يلك كورلديسى - اسمه

MURMURER. Faire du bruit en se plaignant doucement sans éclater *A.* تهامس ـ توشوش ـ تهسهس *P.* فس فس كردن *T.* زير لب منكيدن ـ فسلدشمك ـ فسلدمك || On murmure fort de cela اول بابده بين الناس تهسهس عظيم *بوكا دائر چوق فسلدى وار در* Tout le monde murmure contre sa conduite فلانك سلوك وحركتنه دائر مجموع ناس فسلدشمكده در || Il se dit aussi, du bruit qui court de quelque affaire || Cela n'est pas bien assuré, mais on en murmure بو خبر هنوز محقق دكلدر لكن خلق ايچنده مهامسة سويلنور On commence à en murmurer, dans deux jours on en parlera tout haut فلان خبر شمديلك خلق ايچنده فسلدنمقده در انجق ايكى كوندنصكره آشكاره سويلنه جكدر

MUSC. Animal qui a près du nombril une vessie pleine d'un amas de sang d'une odeur exquise *A.* غزال المسك *P.* آهوى مسك *T.* مشك جيرانى

Il se dit aussi du parfum qui sort de cet animal *A.* مسك *P.* مشك *T.* مسك || Musc falsifié مسك مصنوع ـ مشموم ـ ساخته مسك ـ مسك عملى

On appelle Couleur de musc, une espèce de couleur brune *A.* لون مسكىّ *P.* رنگ مشكين ـ رنگ مشك *T.* مسكى مسك رنكى ـ رنك

MUSCADE. Noix aromatique des Indes Orientales *A.* جوز بوّا *T.* جوز بوّا

MUSCADET. Sorte de vin qui a quelque goût de vin muscat *A.* خمر مسكى *P.* بادهٔ مشكبو *T.* مسك قوخولو شراب

MUSCADIER. Arbre qui porte la muscade *A.* شجر الجوز بوّا *T.* جوز بوّا آغاجى

MUSCAT. Il se dit de certains raisins et des vins qu'on en tire. Raisin muscat *A.* عنب المسك *P.* انگور مشكى *T.* مسكت اوزمى Vin muscat *A.* خمر مسكىّ *P.* بادهٔ مشكى *T.* مسكت شرابى

MUSCLE. Organe charnu et fibreux *A.* عضلة pl. عضلات *P.* پيامبغ *T.* بالق اتى || Gros muscle عضلهٔ ضخمه large عضلهٔ عريضه Les muscles du visage عضلات وجه Les fibres des muscles الياف عضلات

MUSCLÉ. Qui a des muscles bien marqués *A.* معاين العضلات *P.* پيامبغش بديد *T.* بالق اتلرى بللو || Cette figure est trop musclée بو تصويرك بالق اتلرى پك بللو در

MUSCULAIRE. Qui appartient aux muscles *A.* عضلىّ *P.* پيامبغى *T.* بالق اتنه متعلق || Mouvement musculaire حركت عضليّه action, force تأثير عضلى وقوّت عضليّه

MUSCULEUX. Où il y a beaucoup de muscles *A.* كثير العضلات *P.* پيامبغناك *T.* بالق اتلرى چوق || Partie musculeuse عضو كثير العضلات — Et qui a les muscles très-apparens et très-forts *A.* شديد العضل ـ فيز ـ عضل *P.* تند پيامبغ *T.* بالق اتلرى بللو ـ اتلرى بوغون ـ قوند وقوى

MUSE. Déesse qui, selon les anciens, présidait aux arts libéraux *T.* اعتقاد متقدمين اوزره فنون عاليه اوزرينه موكّل اولان فرشته — Il se prend figur. pour Les belles-lettres. V Lettres.

MUSEAU. La gueule et le nez de quelques animaux *A.* خطم *P.* بتفوز *T.* آورد || Le museau d'un chien كلبك آوردى

MUSÉE. Lieu destiné, soit à l'étude des beaux-arts, des sciences et des lettres, soit à des objets qui y sont relatifs *A.* مدرسة العلوم *P.* دبستان علوم *T.* علوم مكتبى

MUSELER. V. Emmuseler.

MUSELIÈRE. Ce qu'on met à quelques animaux pour les empêcher de mordre, ou de paître *A.* شبام ـ كعام *P.* دهنبند *T.* آغزلق ـ اسنك || Mettre une muselière à un cheval آتك آغزينه اسنك اورمق ـ آغزينه ضرب كعام ايتمك ـ آغزينه ضرب شبام ايتمك ـ اغزينى تشبيم ايتمك

MUSER. S'amuser à des vétilles *A.* تلاهى *P.* بازيچه كارى كردن *T.* اويناشمق || Cet homme ne fait que muser بو آدمك شغل وكارى تلاهيدن عبارتدر

MUSÉUM. V. Musée.

MUSICAL. Appartenant à la musique *A.* موسيقىّ || Art musical صنعت موسيقيّه Phrase musicale تعبير موسيقى

MUSICALEMENT. Dans les règles de la musique *A.* حسب القواعد موسيقيّة

MUSICIEN. Qui sait l'art de la musique, ou qui l'exerce *A.* موسيقىّ pl. موسيقيّون ـ موسيقى pl. اهل موسيقى ـ ارباب موسيقى *P.* موسيقى شناس ـ رامشگر *T.* موسيقى يى بيلن || Savant musicien موسيقى شناس عالم

Il se dit ordinairement de celui qui fait profession de chanter ou de composer en musique *A.* مغنّى pl. مغنّيون *P.* خنياگر ـ

مطرب - خواننده T. خواننده || Les musiciens du roi خنکار خواننده‌لری

MUSIQUE. La science qui traite du rapport et de l'accord des sons A. فنّ موسیقی P. فنّ رامشگری T. موسیقی صنعتی || Savoir bien la musique فنّ موسیقی‌یه کرکی کبی واقف اولمق Montrer, enseigner la musique فنّ موسیقی‌یی تعلیم ایتمک Maître de musique موسیقی خواجه‌سی - معلّم موسیقی Notes de musique A. ارقام موسیقیّة P. ارقام نوا T. ازکی رقملری

Et l'art de composer des chants, des airs avec des voix ou avec des instrumens A. فنّ التركيب - فنّ التركيب المقامات - النغمات P. فنّ التلحين T. فنّ راه سازی ازکی قومنک - ابیاتی تلحین ایتمک || Mettre des vers en musique صنعتی ابیاته وضع مقام ایتمک

Il se prend aussi, pour une compagnie de musiciens qui chantent ensemble A. جمعیّة موسیقیّین P. جمعیّت سازندگان T. سازنده وخواننده طاقمی

MUSQUER. Parfumer avec du musc A. تعطیر بالمسک P. مشکدار ساختن T. مسک ایله تونسولتمک || Musquer des gants الدواظری مسک ایله تونسولتمک

Musqué. A. ممسّک P. مشکدار - مشک آلود T. دود مسک ایله تونسولنمش

MUSULMAN. Titre que prennent les Mahométans A. مسلم pl. مسلمین - اهل الاسلام P. مسلمان T. مسلمان || La religion musulmane دین اسلام

MUTABILITÉ. Qualité de ce qui est muable A. تحوّل - انقلاب - عدم الثباة P. نا پایداری - بیقراری T. قرارسزلق || La mutabilité des choses du monde احوال عالمک تحوّلی - احوال عالمک عدم ثبات ودوامی

MUTATION. Changement. A. تبدّل pl. تبدّلات - تنقلّب pl. تنقلّبات T. دکشمه || Mutation de seigneur صاحب ارضک تبدّلی - هر تبدّلده À chaque mutation هر تبدّل وقوعنده Les mutations sont dangereuses dans un État بر ملکده تنقلّبات وقوعی خطردن خالی دکلدر Les fréquentes mutations qui arrivent dans l'air, causent des maladies جوّ هواده ایکیده برده ظهور ایدن تبدّلات حدوث امراضی مؤدّیدر

MUTILATION. Retranchement d'un membre, ou d'une partie du corps A. جدع - انقطاع العضو P. کلتگی - ناسیدگی T. عضو کسلمسی - عضو سقطلمسی || L'amputation de la cuisse est une cruelle mutilation اطنان فخذ جدعک بغایت وجیع وشدید نوعیدر

MUTILER. Retrancher un membre, ou une partie du corps A. تجدیع - قطع العضو P. ناسیدن - کلته ساختن T. سقطلمق - بر عضوی کسمک V. aussi Amputer || Mutiler quelqu'un d'un pied بر کمسنه‌نک ایاغنی کسمک - قطع رجل ایتمک Qui l'a ainsi mutilé? فلانی بو وجهله کیم صقطلدی - Mis absolument, il signifie aussi, châtrer. V. ce mot.

Figur. A. ایراث الکسر والنقصان P. کلته ساختن T. سقطلمق || Il a mutilé cet ouvrage بو تألیفی سقطلدی

Mutilé. A. اجدع - مقطوع العضو P. ناسیده - کلته T. صقطلنمش

MUTIN. Opiniâtre, obstiné, querelleur A. عنود - لجوج P. متمرّد T. ستیزه‌کار اونکو || Esprit mutin لجّ وعناد ایله مجبول بر مزاج

Et séditieux A. عاصی pl. عصاة - عاتی P. سرکش - نا فرمان T. زوربا || Ces peuples sont légers et mutins اقوام مذکوره خفیف المشرب وسرکش ونا فرماندر - بو اقوام خفت طبع ایله مألوف وفکر واندیشه‌لری سمت عتوّ وعصیانه معطوفدر

se MUTINER. Se porter à la sédition A. عصیان P. سرکشی - نمودن - گردن کشیدن - نا فرمانی نمودن T. باش قالدرمق - زوربا چیقمق - اطاعتدن چیقمق || Les troupes se mutinèrent عسکر عصیان ایلدی - باش قالدردی Le peuple se mutinait خلق اطاعتدن چیقوب رهرو سمت عتوّ وعصیان اولمشیدی - خلق باش قالدرمقده ایدی

Mutiné. A. عاصی P. عصیانکرده - گردنکشی نموده T. رفع لوای عصیان ایتمش - زوربا چیقمش - باش قالدرمش

MUTINERIE. Révolte, sédition A. عصیان - معاصات - عتوّ P. سر کشی - گردنکشی - نا فرمانی T. باش قالدرمه - زوربالق - اطاعتسزلق || La mutinerie des troupes عسکرک زوربالغی - Apaiser la mutinerie عصیانی تسکین ایتمک - آتش عصیانی تسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un enfant qui se dépite A. عناد - تعنّد P. ستیهشکاری T. اونکولک - ینازلق || Il faut punir les enfans pour leur mutinerie عنادجی اولان چوجقلرک تأدیبی لازمدر

MUTISME. État d'une personne muette *A.* بکامت ـ بکم ـ خرس *P.* بی زبانی ـ گنگی *T.* دیلسزلک || Le mutisme de naissance est incurable آنادن ـ خرس مادر زاد قابل دوا دکلدر طوغمه اولان دیلسزلک علاج قبول ایتمز Le mutisme est communément une suite de la surdité de naissance علت بکامت صمم مادر زادک لازمه‌سیدر

MUTUEL. Réciproque entre deux ou plusieurs personnes *A.* متعاوض ـ اجدهما بالآخر ـ متقابل ـ من طرفین *P.* یکدیگر *T.* بری برینه اولان ـ بری حقنه ـ بری بری || Amour mutuel عشق ومحبت طرفین Haine mutuelle بغض وعداوت طرفین Ils s'aiment d'une affection mutuelle یکدیگری حقنه بالمقابله علاقهٔ صمیمیه وار در Obligation mutuelle entre le mari et la femme, entre le souverain et les sujets زوج ایله زوجه بیننده وسلطان ایله رعیتک یکدیگری حقنه واجب والرعایه اولان شرط وعهد Devoirs mutuels d'un père et d'un fils والد ایله ولدک احد هما آخری حقنه متکلف اولدقلری شروط واجبة الرعایه Le mari et la femme se sont fait un don mutuel de tous leurs biens زوج ایله زوجه مالک اولدقلری کافهٔ اموالی بری برلرینه معاوضهٔ هبه ایتمشلر در

MUTUELLEMENT. Réciproquement *A.* معاوضهٔ ـ بالمعاوضه ـ بالمقابلة *P.* با یکدیگر *T.* بری برینه اولدرق || Ils s'aiment mutuellement بینلرنده بالمعاوضه علاقهٔ محبت وار در Ils se sont assuré leur bien mutuellement بری برلریله سویشیورلر ـ مالّلرینی بری برلریله تحت ضمانه ادخال ایتمشلر در

MYOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des muscles *A.* بحث عن احوال العضلات

MYOPE. Qui a la vue fort courte *A.* قاصر البصر ـ اکمس *P.* کوتهبین *T.* کوزی ایراقی کورمز

MYOPIE. État de ceux qui sont myopes *A.* قصارة البصر *P.* کوتهبینی *T.* کوز ایراغه کورمامزلک

MYOSOTIS. V. Oreille de souris.

MYOTOMIE. Partie de l'Anatomie, qui a pour objet la dissection des muscles *A.* بحث عن تشریح العضلات

MYRIADE. Nombre de dix milles *A.* عشرة الاف *P.* ده هزار *T.* اون بیک

MYROBOLAN. Fruit qui nous vient des Indes *A.* اهلیلج *P.* هلیله *T.* هلیله

MYROBOLANIER. Arbre qui porte les myrobolans *A.* شجر الاهلیلج *P.* درخت هلیله *T.* هلیله آغاجی

MYRRHE. Gomme odorante, que distille un arbre qui croît dans l'Arabie heureuse *A.* مرّ صافی

MYRTE. Sorte d'arbrisseau *A.* آس ـ آسة *P.* مورد *T.* مرسین

MYSTÈRE. Secret. Il se dit proprement en matières de religion *A.* سرّ خفیّ الدین pl. اسرار خفیّهٔ دینیّة || Les fausses religions avaient aussi leurs mystères مذاهب باطلده دخی اسرار خفیّهٔ دین وار ایدی — Il se dit aussi des opérations secrètes de la nature اسرار خفیهٔ قدرت

Il se dit figur. du secret dans les affaires *A.* سرّ *P.* راز *T.* کیزلو || Les mystères de la politique اسرار دولت Il y a quelque mystère caché là-dessous بو خصوصده بر سرّ خفی وار در C'est un mystère qu'on ne saurait pénétrer, qu'on ne peut développer کشفی محال بر سرّ پنهاندر. On découvrira bientôt ce mystère d'iniquité بو شرکک سرّی قریباً ظاهره اخراج اولنه‌جقدر

On dit, Faire mystère d'une chose, pour dire, la tenir secrète *A.* کتم ـ اخفا *P.* پنهان داشتن *T.* کیزلو طوتمق ـ کیزلمک

MYSTÉRIEUSEMENT. D'une façon mystérieuse *A.* مستوراً ـ مکتوماً ـ بالسرّ والخفا ـ مرموزاً *P.* بر وجه نهانی *T.* اورتولو ـ کیزلو صورت ایله ـ اولدرق || Les prophètes ont parlé mystérieusement انبیای عظام حضراتی مرموزاً ومستوراً افادهٔ حال ایتمشلر در C'est un homme qui se conduit mystérieusement en tout هر خصوصده بالسرّ والخفا حرکت ایدر بر آدمدر

MYSTÉRIEUX. Qui contient quelque sens caché *A.* مرموز || Les anciens Égyptiens ont caché les secrets de leur religion sous des caractères mystérieux اهل مصر قدیم دقایق خفیهٔ دینلرینی حروف مرموزه تحتنده ستر واخفا ایتمشلر در Les paroles mystérieuses de l'Écriture کتاب اللهک کلمات مرموزه‌سی Cela se doit entendre dans un sens mystérieux بو عباره معنای مرموزی اوزره شرح وتفسیر اولنملو در — Il se dit en mauvaise part des affaires, et signifie, caché *A.* مستتر *P.* پنهان ـ سر پوشیده ـ پس پردهٔ خفا پوشیده *T.* باشی اورتولو || Il y a quelque chose de mystérieux dans cette affaire بو مصلحتک تحتنده بر مستتر شیٔ وار در C'est un homme qui a une conduite mystérieuse بو آدمک اوضاع وحرکاتی پس پردهٔ

خفاده مستتر در

Et qui fait mystère des choses qui n'en valent pas la peine *A.* عبثیّات مقولەسی *T.* نهفته ضمیر بیمآل *P.* کتوم فی العبثیّات *A.* عبث یره || C'est un homme fort mystérieux کیزلنور کافهٔ شیئلرده کتوم بر آدمدر Il est mystérieux en toutes choses احوالده عبث یره کیزلنور بر آدمدر

MYSTICITÉ. Recherche profonde en fait de spiritualité *A.* تحرّی الحکم الخفیّة ـ تتبّع الحکم الخفیّة || Donner dans la mysticité حکم خفیّەنک تتبّع وتحرّیسنده مبتلا اولمق

MYSTIFICATEUR. Celui qui a l'art de mystifier *A.* سائق الی المهزئة الناس *P.* خنده خریش کنان همه کس *T.* بر تقریب مسخرەلغه دوشورن

MYSTIFICATION. V. Mystifier.

MYSTIFIER. Abuser de la crédulité de quelqu'un pour le rendre ridicule *A.* سوق الی مهزئة الناس ـ القاء الی المهزئة *P.* بخنده خریشی انداختن ـ خنده خریش کردن *T.* برتقریب مسخرەلغه دوشورمک || Il a été mystifié sans s'en douter خبری اولمقسزین برتقریب مسخرەلغه دوشورلمشدر

MYSTIQUE. Figuré, allégorique *A.* مرموز ـ رمزی *P.* رمز آمیز *T.* رموزلی || Le sens mystique de l'Écriture-Sainte کتاب اللهک معنای مرموزی Il ne faut pas entendre ce passage à la lettre, cela est mystique تحت اولمغله بو عباره رموز آمیز اللفظ معناسنی ویرمک جائز دکلدر

Il signifie aussi, qui raffine sur les matières de dévotion *A.* متحرّی الخفایا الدین || Livre mystique خفایای دینک تحرّی وتتبّعنی مشتمل کتاب

MYSTIQUEMENT. Selon le sens mystique *A.* حسب المعنا المرموز || Ce passage se doit expliquer mystiquement بو فقره معنای مرموزی اوزره شرح وتفسیر اولنمق اقتضا ایدر

MYTHOLOGIE. Histoire fabuleuse des dieux de l'antiquité *A.* اساطیر اوّلین || Il a bien écrit sur la mythologie اساطیر اوّلینه دائر کوزل بر تألیف ایلدی

MYTHOLOGIQUE. Qui appartient à la mythologie *A.* متعلّق باساطیر اوّلین

MYTHOLOGISTE, ou MYTHOLOGUE. Celui qui traite de la fable *A.* مؤلّف الکتاب الاساطیر اوّلین

NACARAT. Qui est d'un rouge clair tirant sur l'orange *A.* احمر نارنجی *P.* نارنگی *T.* سرخ نارنگی پورتقالی || Satin nacarat احمر نارنجی رنگنده اطلس ـ Il se dit aussi de la couleur nacarat *A.* لون احمر نارنجی *P.* رنگ سرخ نارنگی *T.* پورتقالی رنک

NACELLE. Petit bateau qui n'a ni mât ni voile *A.* سنبوق pl. سنابیق *P.* ناو ـ سنبک *T.* قایق || Nacelle de pêcheur صوبی قایق Il passa l'eau dans une nacelle بالقچی قایغی ایله کچدی

NACRE. Coquille au-dedans de laquelle se trouvent les perles *A.* صدف pl. اصداف *P.* صدف *T.* سدف || Un couteau à manche de nacre صدفکاری قبضەلو بچاق

NADIR. T. d'Astron. pris des Arabes. Le point du ciel qui est directement opposé au Zénith *A.* ناظر السمت الرأس ـ سمت القدم

à la NAGE. En nageant *A.* سابحاً *P.* علی طریق السباحة بشنا *T.* یوزەرک || Il passa la rivière à la nage یوزەرک نهرک اوته یقەسنه مرور ایلدی Il s'est sauvé à la nage یوزەرک قورتلدی

On dit, qu'un homme, qu'un cheval est tout en nage, pour dire, qu'il est tout mouillé de sueur ـ مستغرق عرقدر تره باتمشدر ـ شناور دریای عرقدر

NAGEOIRE. Cette partie du poisson qui lui sert à nager *A.* زعانف pl. ـ جوانح السمک *P.* پر ماهی *T.* بالغک یلکنی ـ بالغک قنادی

NAGER. Se soutenir sur l'eau par un certain mouvement du corps *A.* سبح ـ عوم *P.* شناوریدن ـ شناریدن ـ شناویدن *T.* یوزمک || Il nage comme un poisson بالق مثالی صودە یوزمک Nager sur le dos ارقه اوزرنده یوزمک سباحت ایدر C'est un homme qui nage bien فنّ سباحتده مهارتی وار در ـ Figur. || Nager dans la joie شناور دریای شادمانی ومسرّت اولمق dans l'opulence شناور بحر غنا وثروت اولمق

On dit, qu'un homme nage dans son sang, pour dire, qu'il est tout couvert de sang سر تا پا ـ خون ريزانده مستغرقدر قانه باتمشدر ـ آلودهٔ خوندر

Il signifie aussi, flotter sur l'eau, sans aller à fond *A.* طفو ـ || صو يبكث يوزينه چيقمق *T.* بر روی آب آمدن *P.* غفو آغاج صويكث ـ خشب صوده طفو ايدر Le bois nage sur l'eau يوزينه چيقار

Et ramer pour voguer sur l'eau *A.* تحريك المقذاف *P.* كورك چكوب يورتمك ـ كورك چكمك *T.* فد زدن

NAGEUR. Qui nage, qui sait nager *A.* سبّاح ـ سابح *P.* شناور *T.* يوزيجى ـ يوزيج || Bon nageur سبّاح ماهر ـ Il se prend aussi, pour un batelier qui rame. V. Batelier.

NAGUÈRE ou NAGUÈRES. Depuis peu *A.* فى مطرف الايّام ـ *P.* قبل مدّة قليلة ـ قبل مدة ما ـ قبيل هذا الوقت ـ بوندن اوّلجه *T.* پيش از اندك زمانى ـ پيش ازين بوندن ايلروجه ـ بوندن اقدمجه || Cette ville naguère si florissante بوندن اوّلجه حال ربعانده اولان اول مملكت دلارا

NAÏF. Naturel, sans apprêt, sans fard *A.* عارى من ـ سادج ـ التصنّع *P.* ساده ـ آزادهٔ صنعت ـ ساده *T.* || Une beauté naïve تصنّعدن عارى حسن طبيعى ـ Il se dit aussi des hommes *A.* سادج الخلق ـ صافى القلب *P.* ساده دل *T.* بون || C'est l'homme du monde le plus naïf جهانده بونكث قدر ساده دل آدم يوقدر

Et qui représente bien la vérité, qui imite bien la nature *A.* ذو السداجة *P.* ساده ـ پر سادگى *T.* ساده ـ سادهلكى ـ اولان || Faire une description, une relation, une peinture naïve de quelque chose بر شيئى سادهلك ايله وصف سداجتده مقارن صورت ـ وتقرير ونقل وتصوير ايتمك

Il y a quelque chose de naïf dans tout ce qu'il fait ايله هر ايشنده بر ـ كافّة افعالنده بر نوع سداجت وار در ـ نوع سادهلك وار در ـ Et qui n'est pas étudié || Il a quelque chose de naïf dans l'humeur, dans l'esprit, dans l'air خلق ومزاجنده وفكر وعقلنده وشكل وسيماسنده بر نوع سداجت وار در

Il a des manières naïves et agréables اوضاع واطوارنده لطف وسداجت وار در

Il se dit aussi en mal, et signifie, qui est trop ingénu dans sa simplicité *A.* ابله *P.* ساده لوح *T.* اونغوز || Un amour-propre naïf حبّ نفس ابلهانه

NAIN. Qui est d'une taille très-petite *A.* نغاش ـ نغاشىّ ـ قلطىّ *P.* كوته قد ـ زاد خوست *T.* جوجه || Un joli nain فلانكث يانده Vous êtes un nain auprès de lui بر دلبر جوجه جوجه كبى سكث

Il se dit aussi des arbres *A.* داسى *P.* كوته *T.* بودور || بودور ـ اشجار داسيه غرس ايتمك Planter des arbres nains آغاجلر ديكمك

NAISSANCE. Action de naître *A.* ولادت *P.* زايش *T.* طوغمه || Heureuse naissance ولادت متيمّنه Depuis la naissance de Notre-Seigneur jusqu'à présent بو آنه كلنجه ـ ميلاد حضرت عيسيدن حضرت عيسينكث وقت ولادتندن بو آنه قدر À sa naissance تولدى وقتنده ـ وقت ولادتنده Les astres qui présidaient à sa naissance كواكب ولادتنده مقارن اولان Le lieu de sa naissance *A.* محلّ الولادة ـ مولد ـ مسقط الرّاس *P.* زاد وبوم *T.* بر كمسنهنكث طوغديغى ير || Il est sourd et muet de naissance آنادن طوغمه اصمّ وابكمدر

Et suivant les astrologues, le moment auquel naît un enfant, en égard à la disposition des astres *A.* طالع الولادة ـ كوكب الولادة || Les astrologues ont bien observé sa naissance اهل نجوم طالع ولادتنه نظر ايلديلر ont fait la figure de sa naissance اهل نجوم ولادتى طالعنكث زايچهسنى ترتيب ايلديلر

Il signifie aussi, race, extraction *A.* نسب ـ عرق ـ اصل *P.* تبار *T.* صوى || Haute naissance نسب عالى Être de grande naissance عالى تبار اولمق ـ كريم النسب اولمق d'une naissance abjecte, basse دنى النسب ـ لئيم النسب اولمق obscure honteuse معيوب النسب اولمق مجهول النسب اولمق On n'a pu savoir quelle était sa naissance اصل ونسبى نه اولديغى عرق ونسبنكث Pour réparer le vice de sa naissance بيلنمدى عيبنى تعمير ايچون

Et noblesse *A.* كرم العرق والنسب ـ نجابت ـ اصالت *P.* تبار ـ بلندئ ـ بهزادى *T.* اصلزادهلك ـ زادهلك || Ils ont du mérite tous deux, mais l'un a l'avantage de la naissance ايكيسى دخى ارباب استحقاقدندر لكن بريسنده اصالت ايكيسنده دخى بضاعهٔ اهليّت وار ـ فضيلتى دخى وار در در انجق بريسنده ذات جهتيله تفضّل وامتياز دركار در C'est un honnête homme, mais il n'a point de naissance اهل عرض بر آدمدر انجق اصالتى يوقدر C'est un homme sans naissance مايهٔ اصالتدن بى بهره در

سر - رو نمایی .P طلوع .A Et origine, commencement
نمایی .T چیقمه - کورنمه - باش کوسترمه || La naissance des
fleurs طلوع ازهار - یشللکک de la verdure طلوع نباتات
رونمایی - طلوع شمس La naissance du jour چیقدیغی وقت
چیقمسی - کونشک باش کوسترمسی - خورشید

میدانه .T پیدایی .P ظهور - حدوث - نشأت .A Figur.
حدوث عالم La naissance du monde || پیدا اولمه - چیقمه
بر دولتک وبر بلده‌نک ظهور d'un État, d'une ville
ونشأتی de l'hérésie رفض وبدعتک نشأتی C'est de là que
فتنه واختلال آندن les désordres, les troubles prirent naissance
فتنه نشأت ایلدی Étouffer une sédition dans sa naissance
- وعصیانی همان حین حدوث ونشأتنده تسکین ایتمک
نائرهٔ عصیانی عقیب حدوثنده اطفا ایتمک

NAISSANT. Qui naît, qui commence à paraître .A حادث -
.T نو رسته - نو ظهور - نو پیدا .P طالع - جدید الظهور
شمس Jour naissant || بلورمکه باشلامش - چیقمغه باشلامش
طالع Fleurs naissantes ازهار جدید الظهور Arbres naissants
عشق نو Amour naissant اشجار نو رسته - اشجار حادثه
جمهور - جمهور جدید الظهور République naissante پیدا
شرکت حادثه compagnie مستجدّ

NAÎTRE. Venir au monde .A تولّد .P زاییدن .T دنیایه
هنوز تولّد Un enfant qui vient de naître || طوغمق - کلمک
هنوز پا نهادهٔ مهد وجود - طفل نو زاد - ایتمش صبیّ
عرق کریمدن تولّد Naître de sang illustre اولمش معصوم
آبای جلیل الشان اولادندن اولمق - ایتمک Il est né
Français فرانساویّ الاصل اولدرق دنیایه کلدی Il lui est
né un fils بر ارککک اولادی دنیایه کلدی Tout ce qui naît
est sujet à mourir .A کلّ نفس هالک الّا وجهه .T دنیاده هر
بطن شیٔ هالک وفنا پذیر اولور Naître aveugle, boiteux
مادردن اعمی واعرج اولدرق تولّد ایتمک Naître de parens
obscurs عرق لئیمدن متولد اولمق - Il se dit aussi en parlant du Fils de Dieu || Le Verbe est né avant tous les temps
کلمة الله من الازل تولّد ایتمشدر Le Verbe naît éternellement
du Père d'une manière ineffable کلمة الله ممتنع الوصف
- اولەجق وجه وصورت ایله من الازل مولود عن الابدر

On dit, Naître poète, peintre, musicien, pour dire, avoir des dispositions naturelles à ces sciences بطن مادردن شاعر ویاخود
مصوّر ویاخود موسیقیدان اولمق

On dit aussi, Être né pour une chose, pour dire, avoir un talent naturel, une grande disposition pour une chose .T خلق
حرب C'est un homme qui est né pour la guerre || اولمق
ایچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il se dit aussi des végétaux qui commencent à paraître .A
.T سر نمودن - رو نمودن .P طلوع - اجدار - نبوت - نبت
نبات طلوع L'herbe commence à naître || کورنمک - چیقمق
اوت چیقمغه - گیاه ظهوره باشلادی - واجداره بدء ایلدی
اجناس شکوفه موسم Les fleurs naissent au printemps باشلادی
بهارده طلوع ایدر - On dit aussi, Le jour commence à naître
آفتاب عالمتاب کنارهٔ افقدن - شمس طلوع ایتمکده در
رو نمای ظهور ایتمکده در

Figur. Prendre origine, être produit .A نشأت - تولّد -
.T بدید آمدن - پیدا شدن - زادن .P ظهور - تکوّن
بو جدول ایکی Ce ruisseau naît à deux lieues d'ici || چیقمق
ساعت مسافه‌ده نشأت ایدر Les orangers ne naissent que
dans les pays chauds پورتقال آغاجلری ممالک حارّه‌دن
غیری محلّده تکوّن ایتمز L'Empire Romain ne faisait que
de naître dans le temps où . . . فلان وقتده روما دولتی هنوز
بو نشأت وظهوره باشلامش ایدی Cela naît de faiblesse
کیفیّت ضعفدن نشأت ایدر Les affaires naissent les unes
des autres امور ومصالح بری برندن متولّد اولور Il est né
de là une foule de procès بوندن قتی چوق دعوالر نشأت
تکوّن ایتمشدر - دعاوئ کثیره تولّد ایتمشدر - ایتمشدر

Il se dit aussi des choses qui commencent à paraître tout à coup, ou simplement à commencer .A حدوث - بروز - ظهور -
- قوپمق .T پیدا شدن - برانگیخته شدن .P سنوح - تحدّث
Le tremblement de terre fit naître des îles || میدانه چیقمق
en des lieux où il n'y en avait jamais eu وقوعه کلان حرکت
ارض مقدّما وجودی اولمیان نیچه جزیره‌لرک ظهورینه
بو علاقهٔ عشق J'ai vu naître cet amour سبب اولمشدر
ومحبّتک بدایت ظهوری مشهودم اولمشدر Cela m'en a
fait naître la pensée بو کیفیّت درونمده فلان خاطره‌نک
سنوحنه بادی اولمشدر Cela fit naître une haine irréconciliable
entre eux بو کیفیّت بینلرنده اصلاح قبول ایده‌میه‌جک
بینلرنده بر عدوات عظیمه‌نک سنوحنه بادی اولمشدر
بغض وعداوت ممتنع الالتئامک حدوثنه بادی اولمشدر
Cela peut faire naître de grands soupçons بو حالت عظیم

پیدا اولمسنه بادی - وجسیم مظنّه‌لر ظهورینه سبب اوله بیلور

NÉ. *A.* مولود - متولد *P.* زاده - زاییده *T.* طوغمش || Un enfant nouvellement né یکی طوغمش جوجوق - طفل نو زاد

Aveugle né *A.* اکمه - ضریر - اعماء عن بطن امّه *P.* کور مادر زاد *T.* آنادن طوغمه کور

Il se dit aussi de certain droit qui est attaché à quelques dignités. Ainsi l'on dit, que l'archevêque de Paris est conseiller d'honneur né du Parlement de Paris پارس متره‌پولیدی حسب المقام پارس پارلامنتوسنک طبیعتیله مستشاری پایه‌سنده در

BIEN NÉ. Né d'une famille honnête *A.* معروف النسب *P.* مردم زاده - بهزاد *T.* کشی زاده - آدم اولادی || Un homme bien né معروف النسب - بر مرد کشی زاده آدم - Il signifie aussi, qui a de bonnes inclinations *A.* کریم الشیم - کریم النقیبة *P.* نیکخو - ستوده منش *T.* صوی || Un enfant bien né صوی جوجوق - طفل کریم الشیم

MAL NÉ. Qui a de mauvaises inclinations *A.* سیّئ الشیم - سیّئ النقیبة *P.* بد زاد - بد منش - بد خو *T.* صویسز || Une fille mal née صویسز بر قز

NOUVEAU-NÉ. Qui vient de naître *A.* مولود جدید *P.* نو زاد *T.* یکی طوغمش - هنوز طوغمش

PREMIER-NÉ. Le premier enfant mâle *A.* ولد کبیر *P.* فرزند نخستین *T.* ایلک ارکک جوجوق

NAÏVEMENT. Avec naïveté *A.* بصفوة - بسداجة البال - القلب *P.* ساده دلانه *T.* بونلق ایله - بونجه || Parler naïvement صفوت قلب ایله سویلمک Avouer naïvement une chose بر شیئی ساده دلانه اعتراف ایتمک

NAÏVETÉ. Ingénuité *A.* صفوة القلب - سداجة الطبع *P.* روستاییلرک *T.* صافدرونی - بونلق || La naïveté des paysans d'un jeune enfant بر طفل نورسته‌نک سداجت صافدرونلغی طبعی

Et simplicité naturelle avec laquelle une chose est exprimée *A.* سداجت *P.* سادگی *T.* ساده‌لک || Il y a beaucoup de grâce et de naïveté dans ses expressions, dans son style تعبیراتنده وسبک وانشاسنده لطافت وسداجت وار در

Cela est dépeint avec une naïveté et une vérité admirables بو حالت بادئ حیرت اوله‌جق صورت سادگی وسداجت وطور صدق وحقیقت ایله وصف وتصویر اولندی

Et simplicité niaise *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* اوغوزلق

NANTIR. Donner des gages pour assurance d'une dette *A.* تأمین بالرهن - اعطاء الرهن *P.* گرویدن - گرو دادن *T.* امانت ویرمک || Cet homme ne prête point, si on ne le nantit auparavant اقچه اودنج اولنمدقچه تأمین ایله رهن ویرمز - ویرمز اقچه قرض رهن بلا Il faut qu'on le nantisse اعطای رهن ایله تأمین اولنمسی اقتضا ایدر

On dit en termes de Pratique, Se nantir de l'effet d'une succession, pour dire, s'en saisir par précaution, sauf à rapporter اثبات حق وراثت ایتمک شرطیله ترکه‌یی امانةً ضبط اثبات حق وراثت ایدنجیه قدر ترکه‌یه وضع - ایتمک ید تصرّف ایتمک

NANTISSEMENT. Ce que l'on donne à un créancier pour sûreté de son dû *A.* رهن pl. ارهان *P.* گرو *T.* امانت || On lui a donné des pierreries en nantissement فلانه رهن اولدرق مجوهرات ویرلمشدر

NAPEL. V. Aconit.

NAPHTE. Espèce particulière de bitume *A.* نفط *P.* روغن نفت *T.* نفت یاغی

NAPPE. Linge dont on couvre la table *A.* غطاء السماط *P.* سفره پشکیری *T.* دستار خوان - دراز خوان

On dit figur., La nappe est toujours mise dans cette maison, pour dire, qu'on y trouve toujours à manger بو خانه‌ده سماط دائما میدانده در - طعام دائما آماده ومهیّا در

Il se dit aussi, d'un filet qui sert à prendre des oiseaux. V. Filet.

NARCISSE. Plante *A.* نرجس *P.* نرگس - مرزان *T.* زرین - یالین قات زرین || Narcisse simple, double زرین قدح وقاتمر زرین

NARCOTIQUE. Qui assoupit *A.* مخدّر - مسبّت - مختر *P.* خواب آور - سست ساز *T.* اویقو کتوریجی - کوشدیجی || Remède narcotique دوای مختر L'effet des narcotiques peut être dangereux مختراتک اعمالنده احتمال خطر وار در

NARD. Plante aromatique *A.* سنبل رومیّ *P.* ناردین

NARGUER. Braver avec mépris *A.* استحقار *P.* خوارسازانه بر کمسنه *T.* نگرستن - خوارسنمق || Narguer ses ennemis اعداسنی استحقار ایتمک

NARINE. L'une des ouvertures du nez par laquelle on respire *A.* نخرة الانف - نقب الانف *P.* بینی *T.* سوراخ برون

gauche صاغ برون دلیکی ـ نخرهٔ یمنا Narine droite || دلیکی
برونڭ صول دلیکی ـ صول برون دلیکی ـ نخرهٔ یسرا
Le sang lui coulait par les narines برونڭ ایکی دلیکندن
قان آقار ایدی

NARQUOIS. Homme fin, rusé *A.* مکّار ـ ختّار *P.* حیله باز *T.*
ـ دوباره‌جی On dit, Parler narquois, pour dire, parler un certain jargon qui n'est entendu que de ceux qui sont d'intelligence pour tromper quelqu'un. V. Jargon, en ce sens.

NARRATEUR. Celui qui raconte quelque chose *A.* راوی pl.
رواة ـ حاکی ـ ناقل pl. نقلة *P.* سخن سرا *T.* حکایت
C'est un narrateur ennuyeux || بر ناقل موجب الملالدر ـ ایدن
او اندریجی بر راویدر

NARRATIF. Qui appartient à la narration *A.* متضمّن الحکایة ـ
T. متعلق سخن سرایی *P.* منتظم علی سیاق الحکایة
حکایت || Style narratif حکایت صورتنده ـ حکایته دائر
حکایت صورتنده Poésie narrative سیاقنده سبک وعباره
Procès verbal narratif du fait حکایت حالی متضمّن بر منظومه
Mémoire narratif de ce qui s'est passé à la réception d'un ambassadeur کشف اعلامی
ایلچینڭ ملاقاتنده جریان ایدن
احوالڭ حکایتنی متضمّن بر قطعه تقریر

NARRATION. Récit *A.* حکایة pl. حکایات ـ روایة pl. روایات
P. نقل *T.* گزارش ـ داستان سرایی || Belle narration
simple, naïve, sans ornement کوزل تقریر ـ حکایت جمیله
obscure, confuse, تکلّف وتصنّعدن عاری ساده‌جه حکایت
sèche بر ما historique مبهم ومشتبه وقوری بر حکایت
oratoire جریان ایتمش احوالڭ ـ جرانڭ حکایتی
Le fil de la narration قاعدهٔ خطابت اوزره حکایت کلام
Démosthène excelle dans سر رشتهٔ حکایت ـ سلك حکایت
la narration علمای فنّ بلاغتدن فلان کمسنه حکایت احوال
خصوصنده ممتاز ومستثنا در

NARRÉ. Discours par lequel on raconte quelque chose *A.*
قصّة pl. قصص *P.* داستان *T.* قصّه || Narré long, ennuyeux
Il a insinué dans son narré قصّهٔ طویله وداستان ملال انگیز
que... بسط ایلدیکی قصّه‌ده بونی اشراب ایلدیکه

NARRER. Raconter *A.* قصّ ـ روایت ـ تقریر الکلام ـ
تقریر *T.* نقل کردن ـ گزارشتن *P.* حکایت ـ نقل
L'une des premières qualités d'un || نقل ایتمك ـ ایتمك
historien est de bien narrer بر وقایع نویسه کوره اقدم معارف

صورت حسنه فنّ نقل وحکایتدر Il narre agréablement
ایله تقریر کلام ایدر

NARVAL. Poisson armé d'une corne *A.* کرکدن بحری

NASAL. Il se dit des lettres qui se prononcent du nez *A.* pl.
حروف غنّة

Et des muscles, fentes, etc. qui font partie du nez *A.* خشارم
برون کمرتلکلری *T.* الرأس

NASALEMENT. Avec un son nasal *A.* غنّاً *P.* خمخمه گونه
T. کگزدن سسلدرك || Cette lettre doit être prononcée nasalement بو حرف غنّاً تلفظ اولنمق اقتضا ایدر

NASARDE. Chiquenaude sur le nez. V. Chiquenaude || Donner
une nasarde برونه بر فسکه اورمق

NASARDER. Donner des nasardes *A.* انقاع *T.* برونه فسکه
اورمق

NASEAU. L'une des ouvertures du nez par lesquelles l'animal
respire *A.* نخرة الانف البهایم *P.* سوراخ بینیٔ حیوان *T.*
Un cheval qui a les naseaux fort || حیوانڭ برونی دلیکی
ouverts برونی دلیکلری پك آچق اولان ات

NASILLARD. Qui nasille *A.* ادغم ـ اخنّ ـ اغنّ *P.* خمخمه
C'est un nasillard || کگزك ـ خمخم *T.* کنان خمخمدر

NASILLER. Parler du nez *A.* خنخنة ـ اغنان ـ غنّ *P.*
ـ خمخم سویلمك *T.* با خمخمه گفتن ـ خمخمه کردن
کگزدن سویلمك

NASSE. Instrument d'osier servant à prendre du poisson *A.*
بالق آولیه‌جق سپد *T.* سپد شکار ماهی *P.* سفط الصید السمك

NATAL. Il se dit du temps et du lieu de la naissance *A.* مولد ـ
میلاد *P.* زادگاه ـ زادگه *T.* طوغش یری || Pays natal *A.*
طوغش یوردی *T.* زاد بود ـ زاد بوم *P.* مسقط الرأس ـ مولد
L'air natal *A.* هواء المولد *P.* هوای زادبوم *T.* بر کمسنه‌نڭ
Le jour natal *A.* یوم المولد ـ یوم طوغدیغی یری هواسی
بر کمسنه‌نڭ طوغدیغی کون *T.* روز زایش *P.* المیلاد

NATATION. L'art de nager *A.* سباحت *P.* شنا ـ شناوری
T. یوزمه || La natation est bonne pour la santé امر سباحت
صحّت وجودی مؤیّدر

NATIF. Terme relatif au lieu où l'on est né *A.* مولود ـ
Il est natif de Paris || طوغمه *T.* بومی ـ زاده *P.* ابن ـ اصلی
d'Égypte پاریسی الاصلدر ـ پارس شهرنده مولود در مصرده
مصرده طوغمه‌در ـ ابنای مصردندر ـ مصری الاصلدر ـ مولود در

On dit, De l'or natif, pour dire, de l'or qui a été tiré de la terre tout formé, et non dans l'état de mine *A.* ذهب - عقيان *P.* زر رسته *T.* يردن بتمش آلتون Et de l'argent natif *A.* لجين نابت *P.* سيم رسته *T.* يردن بتمش كمش نابت

NATION. Tous les habitans d'un pays, qui ont une origine commune, parlent le même langage, et qui ordinairement obéissent au même gouvernement *A.* امت pl. امم - قوم pl. اقوام - ملت pl. ملل || Nation puissante ملت قويه - ملت قوية - قوم محراب belliqueuse, guerrière قوىّ الاقتدار - الممكنة حرب وضرب ايله مألوف - ملت نبرد آزما - ملت جنكاور civilisée قوم مهذب الاخلاق policée ظرافت ايله ملت peu considérable مألوف اولمش ملت چندان جسيم اولميان barbare بر ملت غليظ الخلق - امىّ ملت sauvage ملت وحشيه méchante ملت خبيثه Chaque nation a ses coutumes, ses moeurs هر ملتك كندويه مخصوص رسوم وعادات وآيين واخلاقى وار در Il n'a aucun des défauts de sa nation هيچ ملتنه مخصوص اولان عيوب وقبايحدن بريسى كندوده موجود دكلدر La nation Mahométane, musulmane امت محمديه - ملت اسلاميه Allemande, Italienne ملت آلمانيه - ملت اتاليا - آلامانلو - اتاليالو L'humeur, le génie d'une nation بر ملتك مزاجى وعقلى Toutes les nations de la terre ملل واقوام كافهٔ ربع مسكونده موجود - جار اقطار زمينده موجود بالجمله امم واقوام Les nations septentrionales, méridionales ملل شماليه وامم واقوام جنوبيه

NATIONAL. Qui est de toute une nation *A.* ملى *T.* ملتك عموم جمعيتى - ملت جمعيتى || Assemblée nationale ملت عسكرى Garde nationale امور دينيه Concile national دائر ملت مشورتى

NATIVITÉ. Naissance. *A.* ميلاد Il ne se dit qu'en ces phrases: La nativité de Notre-Seigneur ميلاد حضرت عيسى de la Vierge ميلاد حضرت بتول مريم de Saint Jean-Baptiste ميلاد حضرت يوحناى معمد

Il se dit, en termes d'Astrologie, de la disposition des astres, au moment de la naissance de quelqu'un *A.* طالع الولادة || Les astrologues ont fait le thème de sa nativité ارباب نجوم ولادتى طالعنك زايچه‌سنى ترتيب ايتمشلر در

NATRON, ou NATRUM. Sel alcali naturel, qui se trouve à la surface de la terre *A.* نطرون - بورق ارمنىّ *P.* بورهٔ ارمنى *T.* لطرون

NATTE. Sorte de tissu de paille ou de jonc *A.* بارية - طليل pl. اطلة *P.* بوريا *T.* حصير || Clouer de la natte sur un plancher حصير اوزرنده دوشمه Coucher sur de la natte حصير اوزرنده ميخلمق ياتمق

Il se dit aussi de toutes sortes de tresses de fil, de soie, etc. *A.* ضفيرة - سراد *P.* تافته *P.* اوركو || Une natte d'or et d'argent صاچ - ضفيرهٔ شعر de cheveux آلتون وكمش اوركوسى اوركوسى

NATTER. Couvrir de natte *A.* تغطية بالبارية *P.* با بوريا پوشانيدن *T.* حصير ايله قاپلمق || Natter les murailles d'une chambre ديوارلربنه - اوطه‌نك ديوارلرينى حصير ايله قاپلمق le plancher d'une salle ديوانخانه‌ده فرش بوريا حصير قاپلمق - حصير دوشه‌مك - ايتمك

On dit, Natter des cheveux, les crins d'un cheval, pour dire, les tresser en natte *A.* ضفر - تضفير *P.* تافتن *T.* اورمك

NATTIER. Celui qui fait des nattes *A.* بوّار *P.* بورياگر *T.* حصيرجى

NATURALIBUS, Mot Latin. On dit, In naturalibus, pour dire, dans l'état de nudité *A.* على حال العرى *P.* درحال برهنگى *T.* چپلاق ايكن || Il m'a surpris in naturalibus چپلاق اولديغم حالده بغتةً بنى بصدى - بغتةً يانمه كلمشدر

NATURALISATION. Acte par lequel un étranger est naturalisé *A.* تملّك - استلال - دخول فى سلك الابناء البلد *P.* پذيرايى شان هملتى *T.* ملتلنمه || Depuis sa naturalisation, il peut disposer de son bien تملّلى وقتندنبرو مال ومنالنى كيف ما يختار اداره‌يه مرخّص ومأذوندر Obtenir des lettres de naturalisation ابناى بلد - استلالى ناطق برات تحصيل ايتمك سلكنه دخولنى ناطق

NATURALISER. Donner à un étranger les droits et les priviléges dont jouissent les naturels du pays *A.* اعطاء الشان الاستلال - ادخال فى سلك الابناء البلد *P.* شان هملتى دادن *T.* ملتلندرمك || Il est étranger, il faut des lettres du gouvernement pour le naturaliser اجنبى اولمغله سلك ابناى بلده ادخالى برات مخصوصه محتاجدر

Il se dit aussi des plantes que l'on apporte dans un pays, et qui y réussissent *A.* تأهيل *P.* اهلى كردانيدن *T.* يرلو ايتدرمك - يره آلشدرمق || On est parvenu à naturaliser cette plante en

Europe بو نباتک اوروپا اقلیمنده تأهیلی میسّر اولمشدر

Et des mots et des phrases que l'on transporte d'une langue en une autre *A.* ادخال فی اللسان || L'usage seul peut naturaliser les mots étrangers برلسانه الفاظ اجنبیّه انجق کثرت استعمال ایله ادخال اولنه بیلور C'est une phrase Italienne, qui n'est pas encore naturalisée en Français هنوز فرانسه لساننه ادخال اولنمامش تالیانی بر عباره در

NATURALISÉ. *A.* داخل فی سلک الابناء البلد ـ متملّل *P.* فلان ملّت ایله ـ ملّتلنمش *T.* پذیرای شان همملّتی برلشمش

NATURALISME. Qualité de ce qui est naturel *A.* کیفیّت طبیعیّة || Le naturalisme d'un prétendu prodige بر معجزهٔ کاذبه‌نک کیفیّت طبیعیّه‌سی

Et le système de ceux qui attribuent tout à la nature *A.* مذهب الطبیعیّین

NATURALISTE. Celui qui s'applique à l'histoire naturelle *A.* حکیم متتبّع الطبایع الاشیا || Aristote était un grand naturaliste ارسطو اعظم متتبّعین طبایع اشیا ایدی Les ouvrages des naturalistes اهل علم ـ متتبّعین طبایع اشیانک تألیفاتی طبایع اشیا اولنلرک

NATURALITÉ. État de celui qui est naturel d'un pays *A.* ابن البلديّة *T.* یرلولک || Droit de naturalité استحقاق ابن بلديّت ـ Lettres de naturalité, les lettres par lesquelles le prince accorde le droit de naturalité à un étranger استحقاق ابن بلدیّتک اعطاسنی ناطق جانب پادشاهیدن ویریلان برات

NATURE. L'universalité des choses créées *A.* pl. مخلوقات ـ موجودات ـ کائنات ـ ممکنات || Dieu est l'auteur et le maître de la nature باری تعالی حضرتلری کافّهٔ ممکناتک موجد وحاکمیدر L'ordre qui règne dans toute la nature کافّهٔ موجوداتده بدیهیّ الثبوت اولان حسن انتظام وانتساق Il n'y a rien de si beau que le soleil dans toute l'étendue de la nature کافّهٔ کائناتک احسن واعلاسی نیّر اعظمدر Toute la nature nous prêche qu'il y a un Dieu کافّهٔ کائنات وجود ربّ العالمینه دلیل وشاهد در Étudier dans le grand livre de la nature دفتر کبیر موجوداتی عین اعتبار ایله مطالعه ایتمک

Et l'ordre établi pour l'existence des choses et la succession des êtres *A.* نظام الخلقة *P.* انتظام ـ ترتیب آفرینش *T.* آفرینش نظام وترتیبی یرادلشک || Pénétrer dans les secrets de la nature اسرار نظام خلقتک کنهنه واصل اولمق La nature est admirable jusque dans les moindres choses نظام خلقت اک ادنا شیئلره وارنجه حیرتفزای عقول اولدجق La nature est admirable... Les lois de la nature نظام خلقتک بر کیفیّت غریبه در احکامی

Il se dit aussi de la force active qui a établi cet ordre, et qui le conserve suivant certaines lois *A.* قدرت ـ طبیعت || La nature ne fait rien en vain طبیعت هیچ بر شیئ عبث یره فعله کتورمز La nature répand ses dons, ses richesses partout طبیعت هر طرفه نشر مواهب وعطایا وبسط آثار یسار ید قدرت عطایای عمیمة البرکاتنی هر طرفه ـ وغنا ایدر نشر ایدر La nature commence à s'affaiblir en lui قوّت طبیعت فلانک ذاتنده مشرف تنزّل وانحطاط اولمقده در Vivre selon le cours de la nature ـ مجرای طبیعته تبعیّت ایله کچنمک On dit, Forcer nature, pour dire, vouloir faire plus qu'on ne peut *T.* جبر طبیعت ایتمک

Il se prend aussi, pour la propriété de chaque être particulier || Telle est la nature du feu نار بو در طبیعت Il est de la nature de l'aimant de... مقناطیسک مقتضای طبیعیسی... ـ Et pour cette lumière qui est née avec l'homme, بو در که et le rend capable de discerner le bien d'avec le mal || La nature nous enseigne d'honorer père et mère والدین حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمسنی طبیعت تلقین ایدر Cela est conforme à la nature اصول طبیعته موافق بر معنا در

Il se prend aussi, pour le mouvement par lequel l'homme est porté vers les choses qui peuvent contribuer à sa conservation *A.* سوق الطبیعة || La nature demande telle chose pour sa conservation وقایه‌سنه مدار اولمق اوزره طبیعت بوکا سوق طبیعتک مقتضاسنی Contenter la nature سوق ایدر ایفا ایتمک Suivre l'instinct de la nature سوق طبیعته تبعیّت ایتمک

On dit, Être ennemi de la nature, pour dire, s'opposer à ce que la nature demande ـ حکم طبیعته مخالفت ایتمک حکم طبیعتک ضدّینه وارمق ـ طبیعتک خلافنه وارمق On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *T.* قضای نحب ایتمک

Il se prend aussi pour Complexion *A.* مزاج || Il est bilieux

de sa nature صفراوی المزاجدر mélancolique de nature
حسب المزاج سوداویدر - سوداوی المزاجدر

Il se dit aussi d'une certaine disposition et inclination de l'âme
A. طبع - جبلّت *P.* سرشت - منش *T.* خوی || Une nature
heureuse طبع سلیم perverse طبع مفسدت آلود Il est enclin
de sa nature à ce vice بالطبع بو قباحته مایلدر - حسب
الجبلّة

On dit proverb. L'habitude est une autre nature عادت
مستمرّه طبیعت ثانیه مثابه‌سنده در

Il se dit aussi, de tout ce qui constitue tout être créé ou
non créé *A.* ذات || La nature divine ذات ربّانیّه humaine
ذات بشریّه angélique ذات ملکیّه Le Verbe s'est uni avec
la nature humaine کلمة الله ذات بشریّت ایله متحد وملتحق
اولمشدر

Et de l'état naturel de l'homme, opposé à l'état de grâce
A. ناسوت - ناسوتیّت || La nature corrompue کسب فساد
حال ناسوتیّت La nature est fragile ایتمش حال ناسوتیّت
سریع الانکسار در

Nature, signifie aussi, sorte, espèce *A.* جنس - نوع *P.*
گونه *T.* دکلو - مقوله || Je n'ai point vu d'arbres de cette na-
ture بو دکلو - بو جنس آغاج اصلا مشهودم اولمش دکلدر
آغاج هیچ کوردیکم یوقدر Qui a jamais vu des affaires de
telle nature? اول - بو نوع امور کیمک مشهودی اولمشدر
مقوله اموری کیم کوردی J'aimerais mieux une autre nature
de biens بشقه بر کونه مال اولسه زیاده حظ ایدر ایدم

On dit, Payer en nature, pour dire, avec les productions
naturelles du sol *A.* عیناً ادا || Une rente seigneuriale payable
en nature عیناً ادا اولنمق شرطیله مربوط اولان صاحب
ارض عوایدی

NATUREL. Qui appartient à la nature *A.* طبیعی - جبلّی -
فطری || Loi naturelle حکم طبیعی Les lumières naturelles
معارف فطریّه - انوار طبیعیّه دانش ومعرفت les forces
قوای طبیعیّه les causes اسباب طبیعیّه Les besoins naturels
حاجات طبیعیّه Le cours naturel des choses مجرای طبیعی
احوال l'ordre naturel نظام طبیعی Il est naturel à
chacun de vouloir se conserver هرکس محافظهٔ نفس قیدنده
اولمق امر طبیعیدر - امر جبلّیدر Et qui est hors de l'u-
sage commun امر غیر عادی - امر غیر طبیعی || Ce n'est pas

une chose naturelle امر طبیعی دکلدر - امر عادی دکل Ce
n'est pas une chose naturelle qu'il ait été guéri d'une si grande
blessure en si peu de temps مدّت قلیله ایچنده اول مقوله
جراحت جسیمه‌دن شفایاب اولمسی امر طبیعی دکلدر
- شفا بولمسی امر عادی دکلدر - On dit, qu'une chose
n'est pas naturelle, lorsqu'on y soupçonne quelque supercherie
T. قانون طبیعته منافی || Il faut qu'il y ait quelque super-
cherie là-dessus, car cela n'est pas naturel بو شئ قانون
طبیعته منافی بر کیفیّت اولمغله تحتنده بر حیله اولملو در
- On dit, Prendre une chose dans son sens naturel, pour dire,
l'interpréter selon le sens qui se présente *T.* برکلامی معنای
طبیعیسی اوزره توجیه ایتمک || Le sens que vous donnez
à ce passage n'est pas le sens naturel بو فقره‌یه ویردیککک
معنای طبیعیسنه موافق دکلدر - معنا معنای طبیعی دکلدر
On appelle Enfant naturel, un enfant né hors mariage *A.*
ولد غیة V. Bâtard.

Et parties naturelles, les parties destinées à la génération
A. آلات التناسل

Naturel. Qui n'est point déguisé, mais tel que la nature
l'a fait *A.* ذاتی - طبیعی || Ce vin est naturel بو باده
طبیعیدر Ce baume est-il naturel ou artificiel? بو بلسنک
طبیعیمی یاخود عملیمیدر Cet oiseau est peint, ce n'est pas
sa couleur naturelle بو قوش نقش اولنمش اولمغله تویی
ذاتی دکلدر - رنگی طبیعی دکلدر

Naturel. Sans gêne, sans contrainte *A.* عاری من التکلّف -
خالی عن التکلّف *P.* بی تکلّف *T.* صیقندیسز || Il a l'air assez
naturel عاریدر - صورت وسیماسی آثار تکلّفدن خالیدر
Les vers qu'il fait sont naturels اشعارنده اصلا تکلّف یوقدر
Son style n'est pas naturel اشعاری صیقندیسز در - سبک
سبک وانشاسنده تکلّف - وانشاسی تکلّفدن خالی دکلدر
وار در

En parlant d'un homme simple et franc, on dit, que c'est
un homme naturel *A.* صافی البال *P.* صافدرون *T.* یورکی
پاک

NATUREL. Propriété naturelle d'une chose *A.* طبیعت - جبلّت
P. سرشت *T.* طبیعت || Le naturel de l'homme c'est d'être
sociable انسان - انسانک مقتضای جبلّتی معاشر اولمقدر
حسب الجبلّة مونس ومعاشر در C'est le naturel de chaque

de chaque plante هر بو شئ كافّة حيواناتده جبلّيدر animal نباتده طبيعيدر C'est le naturel du feu de tendre en haut نارك مقتضاى طبيعتى بالايه ميل ايتمكدر

Il se prend aussi, pour les sentimens que la nature inspire aux pères et aux mères pour leurs enfans, et à ceux-ci pour les premiers *A.* حنين جبلّى || C'est un enfant qui a beaucoup de naturel طبعنده مايهٔ حنيندن اثر بيله يوقدر

Et des sentimens d'humanité qu'on doit avoir pour tous les hommes *A.* رقّة القلب - مروّت *P.* مردمى *T.* انسانيّت || Il faut être sans naturel pour ne pas soulager un malheureux quand on le peut بر بيچاره‌نك اعانتنه همّت ايتمك برٓ بسنه‌نك الندن كلديكى حالده مايهٔ مروّتدن كلّياً برئ رقت قلبدن - اولملو در كه حتّى اول همّتى دريغ ايليه بالكلّيه بى بهره اولملو در كه حتّى اجراسنى ايلميه

Il signifie aussi, inclination naturelle *A.* طبع - خلقت *P.* كيش - منش *T.* خو || Bon naturel طبع سليم - طبع كريم méchant طبع خبيث Il est jaloux, colère de son naturel طبعاً وخلقةً حسود وغضوبدر - بالطبع حسود وغضوبدر

Il se prend aussi, pour la forme naturelle de chaque chose *A.* وضع طبيعىّ - هيئت طبيعيّة || Cela est peint au naturel وضع طبيعيسى اوزره نقش وتصوير اولنمشدر - Il se dit aussi par opposition à l'art || Il y a beaucoup d'art et d'étude dans ce qu'il écrit, mais point de naturel كافّهٔ تحريراتنده تصنع يك زياده در اصلا طبيعى بر شئ يوقدر

On dit, Les naturels du pays, pour dire, les habitans originaires *A.* اولاد الوطن *P.* زادكان بوم *T.* مملكتده طوغمه مملكتك طوغمه يرلولرى - اولنلر

NATURELLEMENT. Par une impulsion naturelle *A.* بالطبع *P.* از سرشت خود *T.* طبيعتيله || Tout retourne naturellement à son principe هر شئ بالطبع اصلنه راجعدر Tous les animaux aiment naturellement la conservation de leur être جميع حيوانات بالطبع محافظهٔ نفسه مايللر در Le lion est naturellement courageux آرسلان بالطبع بطش وجلادت ايله مجبولدر

Et par les seules forces de la nature *A.* بنفسه *P.* خود بخود *T.* طبيعتيله - كندو كنديته || Cela ne peut se faire naturellement خود بخود اولهجق شئ دكلدر - On dit aussi, qu'une chose ne se fait pas naturellement, pour dire, qu'elle n'arrive pas ordinairement طبيعتيله اولورشئ دكلدر - Et qu'une chose s'explique naturellement, c'est-à-dire, d'une manière simple بونك معناسى طبيعتيله بللو اولور

On dit, Écrire naturellement, c'est-à-dire, d'un style aisé *A.* بلا تصنع *P.* تحرير *T.* بى كلفت نوشتن تكلّف وتصنّعدن عارى صورت ايله يازمق

Il signifie aussi, sans déguisement *A.* بلا رياء - بلا تصنع *P.* بى ريا *T.* صاغدن صاغه || Parlez-moi naturellement بكا صاغدن صاغه سويله Il n'y va pas naturellement avec moi بنمله معامله‌سى ريا وتكلّفدن عارى دكلدر

NAUFRAGE. Perte d'un vaisseau, causée par quelqu'un des accidens qu'on éprouve sur mer *A.* كسر السفينة - ايثاء السفينة *P.* شكستكئ كشتى - قضا زدكئ كشتى *T.* كمينك قضايه اوغرامسى || Le vaisseau a fait naufrage, mais l'équipage s'est sauvé كمى كرچه شكست اولمشدر انجق طايفه‌سى سلامت بولدى Ils firent naufrage sur un tel banc, à une telle côte كميلرى فلان قوملغك اوزرنده ياخود فلان ساحلده قضايه اوغرادى Les débris d'un naufrage كسر وشكست اولمش سفينه‌نك انقاضى les restes قضا زده اولمش سفينه‌نك بقاياسى Une mer fameuse par plusieurs naufrages شكست سفاين فراوان ايله شهرتيافته اولمش بر درياى هولناك - Figur. || Son honneur a fait naufrage كشتئ عرض وناموسى دوچار شكست اولمشدر On dit qu'il est ruiné, mais il lui reste encore des débris de son naufrage حالى خراب اولديغى تواتر يافتهٔ السنهٔ انام اولمش ايسه ده امور واحوالنه عارض اولان كسر وشكستك انقاضى هنوز باقيدر Voilà tout ce qu'il a pu sauver du naufrage قضا زده اولمش كشتئ احوالندن قورتاره بيلديكى اشيا اشته بوندن عبارتدر - On dit aussi, qu'un homme a fait naufrage au port, pour dire, que ses projets ont été renversés, au moment où il croyait les voir réussir كشتئ آمالى ساحل سلامتده لنگر انداز قرار اولمق صورتنده ايكن ناگهان دوچار كسر وشكست اولمشدر

NAUFRAGÉ. Il se dit de ce qui a fait naufrage *A.* منكسر - رهين بالكسر والتلف *P.* قضا زده *T.* قضايه اوغرامش || Vaisseaux naufragés دوچار - رهين كسر وتلف اولمش سفينه‌لر effets قضا زده اولمش اموال كسر وشكست اولمش

NAULAGE. Prix que les passagers payent au maître d'un vaisseau *A.* اجرة السفينة - نول *P.* كرايهٔ كشتى *T.* نولين

NAUMACHIE. Représentation d'un combat naval, donnée dans une fête publique *T.* شنلک ایچون کوستریلان محاربهٔ حربیّه

NAUSÉE. Envie de vomir *A.* جیشان النفس - غثیان النفس *P.* منش گردا *T.* کوکل بولانمسی || Il a eu de grandes nausées فلانه عظیم وشدید غثیان نفس عارض اولدی

NAUTIQUE. Qui a rapport à la navigation *A.* بحریّ *P.* دریایی *T.* دکزه متعلّق || Cartes nautiques بحری خریطه‌لر Astronomie nautique فنّ نجوم بحری

NAUTONNIER. Celui qui conduit un navire, une barque *A.* رئیس السفینة *P.* ناخدا *T.* کمی رئیسی

NAVAL. Qui concerne les vaisseaux ou la navigation *A.* بحریّ *P.* دریایی *T.* دکزه متعلّق - دکزک || Combat naval محاربهٔ بحریّه - مقابلهٔ بحریّه bataille دوننما جنکی - دکز جنکی - غزای بحری victoire دکز عسکری - عسکر بحری armée قوّت بحریّه force دوننما فتوحاتی

NAVÉE. Charge d'un bateau *A.* حمولة السفینة *P.* بار کشتی *T.* کمی یوکی || Il est arrivé au port deux navées de tuile لیمانه ایکی کمی یوکی کرمید واصل اولدی

NAVET. Plante *A.* لفت - شلجم *P.* بوشاد - شلمغ *T.* شلغم

NAVETTE. Outil de tisserand, qui sert à porter et à faire courir le fil, la soie, la laine *A.* سوم *P.* مکوک *T.* مکیک || Faire courir la navette entre les fils et la trame مکیکی ایپک ایله آرغاج آره‌سنده ایشلتمک

NAVIGABLE. Il se dit tant des mers que des eaux douces où l'on peut naviguer *A.* قابل الجری - صالح لسیر السفینة *P.* قابل رفتن کشتی *T.* کمی یوریبه بیله‌جک || Cette mer est pleine d'écueils, elle n'est pas navigable بو بحر بو شابلر ایله مالامال اولمغله سیر سفاینه صالح دکلدر - دریانک شابلری جوقلغندن اجرای سفاینه قابلیّتی یوقدر - درونده سیر سفاین ممکن دکلدر || Ce fleuve est navigable dès sa source بو نهر محلّ نبوعندنبرو سیر سفاینه صالحدر || Canaux navigables سیر سفاینه صالح جدوللر

NAVIGATEUR. Qui fait des voyages sur mer *A.* راکب البحر - سافر البحر pl. سفّار البحر *P.* بدریا رونده *T.* دکزه کزن || Les découvertes des navigateurs دریاده سفر ایدنلرک کشف ایتدکلری شیلر

NAVIGATION. Voyage sur mer ou sur les rivières *A.* سفر بحریّ *P.* سفر دریا *T.* دکز سفری || Longue navigation سفر بحر مدید || périlleuse هایل وخطرناک بر سفر بحری || Cela gêne la navigation de la rivière بو کیفیّت نهر ایچنده سفاینک سیر وسفرینی تصعیب ایدر - Il signifie aussi, l'art de naviguer *A.* فنّ السفر البحر *P.* فنّ سفر دریا *T.* دکز سفری صنعتی || Les peuples qui s'adonnent à la navigation فنّ سفر دریایه هوسکار اولان امم واقوام || Rétablir le commerce et la navigation امر تجارتی وفنّ سفر دریایی کما فی السابق احیا ایتمک || Il entend bien la navigation فنّ سفر دریایه وقوف تامّی وار در

NAVIGUER. Aller sur mer ou sur les rivières *A.* ابحار - سیر فی البحر *P.* بدریا رفتن - بدریا روانه شدن *T.* دکزه یوریمک - دکزه کزمک - سفر ایتمک || Naviguer le long des côtes دکزقییسی طوغریلغنه سفر ایتمک || en pleine mer دکز آچیغنده یوریمک || Après qu'ils eurent long-temps navigué دکزده وافر زمان کزدکدنصکره - دکزده مدّت مدیده سیر وسفر ایتدکدنصکره

Il se dit aussi tant de la manoeuvre que l'on fait faire à un vaisseau, que de la manière qu'il va sur mer *A.* اعمال السفینة *P.* کشتیرا بکار آوردن *T.* کمی قوللانمق || Une mer où il est malaisé de bien naviguer کمی قوللانمسی دشوار اولان بر بحر || Un pilote qui navigue bien استادانه اعمال سفینه ایدن قولاغوز

NAVILLE. Petit canal d'irrigation *A.* ساقیة pl. ساقیات *P.* جدول *T.* صو آریغی V. Rigole.

NAVIRE. Vaisseau *A.* سفینة pl. سفن pl. سفاین - جاریة pl. جواری - مرکب pl. مراکب بحریّة *P.* کشتی *T.* کمی || Grand navire کبیر سفینه || Navire vieux سفینهٔ عتیقه - کهنه سفینه || Navire de cinquante tonneaux de port اللی فوچی استیعاب ایدر سفینه - اللی عدد فوچی‌یه متحمّل سفینه || Navire qui est bon voilier سفینهٔ سریع الجری || Bâtir, construire un navire انشای سفینه ایتمک - کمی یاپمق || charger سفینه‌یی تحمیل ایتمک || décharger سفینه‌نک حموله‌سنی اخراج ایتمک - کمینک یوکنی جیقارمق || mâter سفینه‌یه نصب ستون ایتمک - کمینک دیرکلرینی دوزمک || équiper سفینه‌یی تجهیز ایتمک - کمی‌یی دونانمق || fréter استیجار سفینه ایتمک - کمی‌یی نول ایله طوتمق || La construction d'un navire سفینه‌نک صورت ترکیب وانشاسی || Les parties, les membres d'un navire اجزای سفینه || Un navire marchand تجّار سفینه‌سی - بازرکان کمیسی

Capitaine de navire کمی رئیسی patron | کمینک قوجه رئیسی
NAVIRE ARGO. Nom d'une constellation *A.* سفينة النوح
NAVRER. Blesser *A.* تجريح – جرح *P.* زخم زدن *T.*
– Figur. || J'en ai le coeur navré مجروح الفؤادم – يارەلمق
يوركم يارەلو در – زخمخوردە يم – دلم زخمخوردە در
NE. Particule négative *A.* لا – لم *P.* نه – مَ *T.* م || Il n'a
pas fait cela *A.* لا يجعل هذا *P.* نكرد *T.* بونی ايتمدی
NÉANMOINS. Cependant *A.* مع هذا – مع ذلك *P.* با اينهمه –
T. بآن جمله بو جمله ايله || Il est encore fort jeune, et néan-
moins il est fort sage هنوز حداثت سنّی وار در مع هذا
Il lui avait promis de l'aller voir, néanmoins عقلی كمالدە در
il ne l'a pas fait زيارتنه وارەجغنی وعد ايتمشيدی بو جمله
وعد ايتمشيكن وارمامشدر – ايله وارمدی
NÉANT. Rien *A.* عدم *P.* نا بودی – نا هستی *T.* يوقلق –
جناب ربّ العالمين Dieu a tiré toutes choses du néant || يوق
يوقدن وارايتدی – كافّهٔ اشيايی عدمدن وجودە كتوردی
il peut les faire rentrer dans le néant, d'où elles sont sorties
كافّهٔ اشيايی مقدّما بولندقلری حال معدوميّته اعادە ايتدرمكه
قادر در

Il se dit aussi par exagération, pour marquer le peu de va-
leur d'une chose ou d'une personne *A.* لا شیٔ – حال الخساسة
P. نا چيزی – هيچ *T.* هيچ مقولەسی شیٔ || Le néant des
grandeurs humaines اعتبارات بشريّەنك حال خساستی
Il avait senti plus que personne le néant de la grandeur بو دار
فنادە علوّ ورفعت مال الدنيا كالجويل فهواسنجه لا شیٔ
مقولەسی ايدوكنی آنك قدر فهم وادراك ايتمش آدم
Quelque chose que fassent les hommes, leur néant pa- يوقدر
raît partout انسانك جميع اعمالندە حال خساست
C'est un homme de néant مشهود ومعايندر لا شیٔ مقولەسی
عدم مشابەسندە در – هيچ مقولەسی – بر آدمدر
NÉBULEUX. Obscurci par les nuages *A.* مغيّم *P.* ابرناك –
سمای ciel هوای مغيّم || Temps nébuleux بلوتلو *T.* پرشگال
سحب كثيفه ايله پوشيدە اولمش روی سما – مغيّم
NÉCESSAIRE. Dont on ne peut se passer, dont on a absolu-
ment besoin *A.* واجب – لازم – مقتضی *P.* نا چار – بی چارە
T. لازملو || La respiration est nécessaire à la vie امر تنفّس
Avoir les choses né- حيات انسانه لازم اولان احوالدندر
cessaires à la vie امر تعيّشدە مقتضی اولان وسايل واسبابه

مالك اولمق Se servir des moyens nécessaires اسباب
لازمەيی اعمال ايتمك La Foi est absolument nécessaire pour
le salut ايمان صحيح امر نجات ايچون لازم ما لا بدّ
در La lecture de l'histoire est fort nécessaire aux princes مطالعهٔ
امور واجبەدندر – تواريخ ملوكه كورە امور لازمەدندر On dit,
qu'un homme s'est rendu nécessaire dans une maison فلان خانەدە
وجودی لازم بر آدم اولدی – On dit, qu'un homme fait le
nécessaire dans une maison, pour dire, qu'il y fait l'empressé,
qu'il se mêle de tout, comme si on ne pouvoit se passer de lui
كندويی لازملو كوستر

On appelle Agens nécessaires, Causes nécessaires, les agens
et les causes qui produisent infailliblement leur effet *A.* عوامل
لازمة واسباب لازمة || Les agens naturels privés de raison,
sont des agens nécessaires, des causes nécessaires à l'égard des
effets qui en proviennent عقلدن مجرّد اولان عوامل طبيعيّة
اسباب – آنلردن مترتّب اولان آثار حقّنده عوامل لازمه در
لازمه در Le soleil est la cause nécessaire du jour شمس نهارك
سبب لازميدر – Et effet nécessaire, l'effet qui suit infaillible-
ment de quelque cause *A.* مستلزم || La lumière est un effet
nécessaire du soleil نور وضيا شمسك مستلزميدر C'est la suite
nécessaire de ce principe – بو اصولك مستلزمات لاحقەسندندر
بو اصولدن مستلزم اولمش بر لاحقه در
NÉCESSAIRE, au substantif. Ce dont on ne peut se passer pour
vivre *A.* كفاف النفس pl. حوايج ضروريّة *P.* حوايج روزمرّە
T. كچينەجك || Il n'est pas riche, mais il a le nécessaire مالدار
دكل انجق حوايج روزمرّەسنی ادارەيه مقتدر در Le né-
cessaire lui manque تدارك كفاف نفسدن عاجز در

On dit, Préférer le nécessaire à l'agréable, pour dire, ce
qui est essentiel, indispensable *A.* تقديم اللازم على المرغوب –
تقديم الاهمّ على الاحسن
NÉCESSAIREMENT. Par un besoin absolu *A.* حسب اللزوم –
P. حسب الضرور – حسب الاحتياج – حسب الاقتضا
ناچارانه – ناگريزانه *T.* البتّه || Il faut nécessairement manger
pour vivre وقايهٔ حيات ايچون حسب الضرور اكل طعام
ايتملو در Il faut nécessairement que je m'en aille حسب
الاقتضا كتملو يم

Et infailliblement *A.* لا بدّ – لا جرم – لا محالة *P.* بهمه
حال – بهر حال *T.* البتّه || Lorsque le soleil luit, nécessaire-

ment il fait jour خورشید تابانک طلوعنده لا بدّ نهار اولور Les causes étant ainsi disposées, il faut nécessairement qu'un tel effet arrive کیفیّت اسباب بو منوال اوزره اولنجه لا محاله فلان اثرک ظهوری لازم کلور

NÉCESSITANTE. Il ne se dit qu'en cette phrase, De nécessité nécessitante, pour dire, de nécessité absolue *A.* حسب الاحتیاج الضروری

NÉCESSITÉ. Ce qui est nécessaire, indispensable *A.* لزوم - وجوب - وجوبیّت - اقتضا *P.* نا چاری - بیچارگی - نا گریزی *T.* لازملولق || C'est une nécessité de mourir موتک وجوبیّتی ظاهر در Je ne vois pas la nécessité de cette conséquence بو لازمه‌نک اقتضاسنی درک ایده‌مم C'est une nécessité à Paris d'avoir un carrosse, quand on y a beaucoup d'affaires پارسده کثرت مصلحتی اولان آدمه کوره بر کثیر المصلحه اولان کشی‌یه کوره - هنطوک لزومی درکار در مالک اولمسی امر - بر هنطوه مالک اولمق اقتضا ایدر Si vous voulez qu'on vous pardonne, c'est une nécessité que vous pardonniez سن مظهر عفو اولمق استرایسه‌دک سن دخی سائرینه عفو ایله معامله ایلمک اقتضا ایدر La nécessité d'aimer Dieu عشق الهینک وجوب ولزومی Nécessité absolue وجوب مطلق indispensable وجوب ما لا بدّ fâcheuse لزوم نا مرضی heureuse لزوم منتج الیمنة

Il signifie aussi, contrainte *A.* ضرورت - احتیاج - مجبوریّت *P.* نا چاری *T.* محتاجلق || On lui tenait le poignard à la gorge, ce lui fut une nécessité de rendre la bourse بچاغی بوغازینه طیادقلری حسبیله کیسه‌یی تسلیمه مجبور اولدی Ne me réduisez pas à la nécessité de vous dire des choses désagréables سکا نا خوش شیلر سویلمکه بنی محتاج ایلمه - مجبور ایتمه

Et besoin pressant *A.* ضرورت - حاجة ضروریّة - اقتضا *P.* نا چاری *T.* زور || C'est une nécessité que j'y mette ordre de bonne heure بر قدم اقدم نظامنه باقلمق اقتضا ایدر La nécessité de mes affaires requiert... اقتضای امورم شونی ایجاب ایدر که Quelle nécessité y avait-il de faire ce qu'il a fait? ایتدیکی فعلک ایشلمسنه نه حاجت نه زوری وار ایدی - مسّ ایلدی Quelle nécessité si pressante y a-t-il de lui en parler? فلانه بوکا دائر صحبت سویلمکه نه کونه ضرورت مسّ ایلدی

Et indigence *A.* مضایقة - احتیاج - ضرورة الحال *P.* بینوایی - بیچارگی - تنگدستی *T.* زکوردلک - طارلق || Grande nécessité مضایقهٔ عظیمه - احتیاج شدید Être réduit à la nécessité ضرورت حاله گرفتار اولمق Il est tombé dans la nécessité حال تنگدستی ومضایقه‌یه دوچار اولمشدر Être dans la nécessité de toutes choses هر شیئده ضرورت ومضایقه چکمک Il est dans une grande nécessité d'argent اقچه‌یه کمال مرتبه مضایقه‌سی وار در

On dit proverb., Nécessité n'a point de loi, pour dire, que la crainte, la violence rendent excusables des choses qui ne le seraient pas sans cela *A.* الضرورات تبیح المحظورات

NÉCESSITÉS. Les choses nécessaires pour vivre. V. Nécessaire dans ce sens || Il n'a pas toutes ses nécessités حوایج ضروریّه‌سی ناقص ونا تمامدر Il sait bien demander ses nécessités حوایج ضروریّه‌سنی آرامنک یولنی بیلور Les nécessités de la vie مدار تعیّش اولان حوایج ضروریّه - حوایج ضروریّهٔ تعیّش

NÉCESSITÉS DE LA NATURE. Les besoins auxquels la nature de l'homme est assujettie, comme manger, dormir, etc. *A.* حوایج نفسانیّة || Satisfaire aux nécessités de la nature حوایج نفسانیّه‌ده استیفای حظّ ایتمک

On dit, Aller à ses nécessités, pour dire, aller à la garde-robe *T.* قضای حاجته وارمق

DE NÉCESSITÉ. V. Nécessairement.

NÉCESSITER. Réduire à la nécessité de faire quelque chose *A.* اجبار - الجاء - اضطرار *P.* نا چار ساختن *T.* زورلمق || Dès que vous l'attaquez, vous le nécessitez à se défendre اوزرینه واردیغک حالده مدافعه‌یه مجبور ومضطرّ ایتمش اولورسک Vous l'avez nécessité à faire cela فلانی بو ایشه ناچار ایلدک La grâce ne nécessite point la volonté فیض باری انسانک اراده‌سنی اجبار ایتمز

NÉCESSITÉ. *A.* مجبور - مضطرّ *P.* نا چار شده *T.* زورلنمش

NÉCESSITEUX. Indigent *A.* محتاج pl. محتاجین - ضیّق المعاش *P.* تنگدست - بینوا - بیچاره *T.* زکورد || Je l'ai vu bien riche, il est à présent fort nécessiteux مالدار اولدیغی وقتنی کورمشم شمدی غایت ایله محتاج وبیچاره در

NÉCROLOGE. Le registre où l'on marque les noms des morts *A.* دفتر الاموات *P.* اوارهٔ مردگان *T.* اولمشلرک دفتری

NÉCROMANCE, NECROMANCIE. L'art prétendu d'évoquer les

morts pour les consulter sur l'avenir *T.* ارواح امواتی دعوت ایله اولان سحربازلق — Il signifie aussi, magie en général *A.* سحر *P.* افسون *T.* سحربازلق

NÉCROMANCIEN, NÉCROMANT. Qui se mêle de nécromance *T.* اموات ارواحی دعوت ایله سحربازلق ایدن — Et magicien *A.* ساحر *P.* افسونگر *T.* سحرباز

NECTAR. C'était, selon les anciens, le breuvage des dieux *A.* تسنیم *P.* آب تسنیم

Il se dit figur. de toute sorte de vin excellent *A.* رحیق *P.* بادهٔ نوشابه نمونه

NEF. La partie de l'église qui s'étend depuis la porte principale jusqu'au choeur *A.* رواق الكنيسة — مقدّم الكنيسة *P.* پیشگاه کلیسا *T.* کلیسانک اوکی || Autrefois les laïques n'avaient pas place dans le choeur, mais ils se tenaient dans la nef عوامّدن اولنلر مقدّما کلیسانک ایچ دائرەسنه دخوله مأذون اولمیوب رواقنده طوررلر ایدی

NÉFASTE. T. d'antiquité. Il se disait des jours consacrés au repos *A.* یوم التعطیل pl. ایّام التعطیل *P.* روز آرام *T.* تعطیل کونی

NÈFLE. Sorte de fruit *P.* کُندس — ازگیل *T.* موشمله

NÉFLIER. L'arbre qui porte les nèfles *P.* درخت ازگیل *T.* موشمله آغاجی

NÉGATIF. Qui nie *A.* نفی — نافی *P.* سالب ساز *T.* نفی ایدیجی || Proposition négative مسئلهٔ نافیه particule حرف نفی terme négatif اسم نفی — کلمهٔ نافیه argument برهان نافی — سلب نفی — دلایل نافیه Preuves négatives ونفیی متضمّن برهان وسلبی محتوی دلیللر

Il s'emploie aussi substantivement *A.* نفی — سلب — انکار || L'un soutenait l'affirmative, et l'autre la négative بریسی اثبات انکار طرفنی — ودیگری نفی طرفنی تأیید ایدر ایدی Persister dans la négative سلب ونفیه اصرار ایتمک

Il signifie aussi, refus *A.* تقصیر *P.* دریغ *T.* اسرکمه || Cet homme est fort sur la négative بو آدم دریغ وتقصیره بغایت مایلدر

NÉGATION. Ce terme est opposé à Affirmation. V. Négative || Toute proposition contient affirmation ou négation هر مسئله اثبات ویاخود نفیی متضمّندر — En Grammaire, il se dit des particules négatives *A.* حرف النفی pl. حروف النفی

En termes de Philosophie, c'est l'absence d'une qualité dans un sujet qui n'en est pas capable *A.* امتناع بنفی المطلق || Ne point voir, qui est une privation dans un homme aveugle, est une négation dans une pierre هیچ کورەمامزلک براعمایه کوره محرومیّت البصر در انجق بر حجره کوره نفی مطلق ایله ممتنعات قبیلندندر

NÉGATIVEMENT, adv. *A.* بالنفی — بلا *P.* با نه *T.* یوق ایله — نفی ایله — لا || Il répondit négativement جواب ویردی یوق جوابنی — یوق ایله جواب ویردی — جوابنی ویردی

NÉGLIGEMENT. Action de négliger avec dessein. Il ne se dit que dans les arts *A.* عدم الاهتمام *P* بیقیدی *T.* اهتمامسزلق || Négligement de pinceau نقّاشک قلمنده اولان اهتمامسزلق

NÉGLIGEMMENT. Avec négligence *A.* مهملا — بالاهمال — *T.* نکشکارنه — پرویشکارانه *P.* من غیر اهتمام — بالتکاسل اهمال وتکاسل ایله — || Agir négligemment اهتمامسزلق ایله مهملا تلبس ایتمک s'habiller عمل ایتمک

NÉGLIGENCE. Faute de soin et d'application *A.* اهمال — تکاسل — عدم الاهتمام *P.* نکش — پرویش *T.* اهتمامسزلق — ایش اهمال extrême تکاسل عظیم Grande négligence || ایدنمامه شایان تأدیب وگوشمال punissable غایت تکاسل — مفرط اولان اهمال Il y a en cela de la négligence de votre part بو خصوصده سنک طرفکدن اهمال وار در — On appelle Négligence ou Négligences de style, les fautes légères de style que fait un auteur || Il y a dans cet ouvrage une grande négligence de style بو تألیفک سبک وانشاسنده کلّی اهتمامسزلق وار در بو Trop de négligences de style déparent ce traité مقالەنک سبک وعبارەسنده اولان کلّی اهتمامسزلق حسننه باعث خلل کلّی اولەیور

NÉGLIGENCES, se dit aussi en bien dans plusieurs acceptions *T.* قیدسزلک — توکلیلک || Il y a quelquefois des négligences qui ont de la grâce بعض توکلیلک حاللری وار در که حسندن لطیف واحسن Négligences heureuses توکلیلک خالی دکلدر حاللری

NÉGLIGENT. Nonchalant, qui manque de soin *A.* مهمل — متکاسل *P.* نکشکار — پرویشکار — *T.* سپوزکار — اهمالجی — || Je ne vis jamais homme plus négligent بومرتبەده اهتمامسز مهمل آدم عمرمده کورمامشم Il est négligent en tout کافّه en ses affaires بر آدمدر کندو امورنده مهمل امورده مهملدر

NÉGLIGER. Manquer de soin, d'attention pour ... *A.* اهمال - پرویش کردن *P.* ارتکاب التکاسل والاهمال - تکاسل - اهتمامسزلق ایتمک *T.* سپوزکاری نبودن - نکش بودن مالی || ایش ایدنمامک Négliger sa fortune, ses affaires || حقنده وامور وخصوصاتنده اختیار تکاسل ایتمک Il ne faut rien négliger هیچ بر شیده ارتکاب اهمال وتکاسل خدمت لازمه سنده Il a négligé son devoir اولنمق جائز دکلدر اهمال وتکاسل ایتمشدر

On dit, Négliger une occasion, pour dire, la laisser échapper *A.* افاتة الفرصة - فوت الفرصة *P.* فرصت از دست کردن || Il a négligé une occasion qui ne reviendra pas بردخی اله کیره میه جک بر فرصت فوت ایلدی

Se Négliger. N'avoir pas soin de sa personne pour la propreté, pour l'ajustement *A.* رفل *P.* بر خود بیقیدی نمودن *T.* اوستنه باشنه اهتمامسز اولمق - چولپه لق ایتمک || Je l'ai vu très-bien mis, aujourd'hui il se néglige فلانی مقدما اختیار رفل - حسن ایله کیینمش کوردم شمدی ارفلدر چولپه لق ایدر - ایدر

Négligé. *A.* مهمل *P.* نکش بوده *T.* اهتمامسز

Il se dit au substantif de l'état où est une femme, quand elle n'est point parée *A.* حال التعطل - حال العطول *P.* بی آرایشی *T.* دوزکونسزلک حالی || Elle était dans son négligé بو خاتون حال تعطلده ایدی

NÉGOCE. Commerce, trafic de marchandises *A.* تجارت - بازرکانلق *T.* داد وستد - سوداگری *P.* بیع وشرا - اخذ وعطا تجارت || Bon négoce تجارت رابحه grand آلیش ویرش بیع وشرایه کلیتلو آلیش ویرش - جسیمه Suivre le négoce آلیش ویرشه مداومت ایتمک Se mettre dans le négoce امر بیع وشرایه ابتدار ایتمک Entendre bien le négoce جوقه وبز Faire négoce de draps, de toiles, etc. واقف اولمق وسائر اجناس امتعه آلیش ویرشنی ایتمک La guerre a fait tort au négoce سفر ماده سی آلیش ویرشه ایراث خلل Le سکته کتوردی - امر تجارته خلل کتوردی - ایلدی négoce ne vaut rien آلیش ویرشده ایش قالمدی ne va plus comme autrefois بیع وشرا ماده سی سائر وقتلرکبی رواجده - آلیش ویرشه دوشدی Il s'est jeté dans le négoce دکلدر درلو تجارته هوس ایلدی Il se mêle de plusieurs négoces - درلو آلیش ویرشلره قارشور On dit figur. Faire un mauvais négoce, pour dire, s'adonner à quelque chose de vil *T.* چرکین آلیش ویرشلره قارشمق

NÉGOCIABLE. T. de Finances. Qui peut se négocier *A.* ممکن روان درداد وستد *P.* متداول بالبیع والشرا - الاخذ والعطا بو *T.* آلنوب صاتیلور || Toutes ces actions sont négociables - اسهام قائمه لرینک جمله سی آلنوب صاتیلور مقوله دندر Ce billet n'est pas négociable بالبیع والشرا متداول اوله بیلور بو تحویل آلنوب صاتیلور مقوله دن دکلدر

NÉGOCIANT. Qui fait négoce *A.* تاجر. pl. تجار *P.* بازرکان - سوداگر *T.* بازرکان || Riche négociant متمول بازرکان تاجر habile حاذق Les négocians de Hollande فلمنک تجاری La guerre a ruiné beaucoup de négocians سفر ماده سی وافر بازرکانلرک خرابیت حالنه باعث اولمشدر

NÉGOCIATEUR. Celui qui est chargé de traiter quelque affaire d'État *A.* ارباب الفن المکالمات. pl. اهل الفن المکالمات - ارباب فن مکالماتدن || Sage négociateur اهل الفن المذاکرات صاحب مهارت bon, habile, adroit عاقل ودانا بر ذات فن مکالماتک حیل ودقایقنه fin وحذاقت بر اهل مکالمه ارباب مذاکراتدن مدرک ومتفطن intelligent آشنا بر آدم ادارهٔ مکالماتده کم بخت وبد طالع malheureux بر کمسنه عدیم الاقتدار - ادارهٔ مکالماتده کم بضاعه mauvais

Il se dit aussi de ceux qui négocient quelque affaire particulière *A.* معامل الامور *T.* ایش بازارلغی - ایش بازارلشور آدم ایش بازارلشور Il s'est servi d'un mauvais négociateur || ایدن بر نا اهل آدم قوللنور Elle a été la négociatrice de ce mariage بو نکاح مصلحتنی بازارلشان اول خاتون ایدی

NÉGOCIATION. L'art et l'action de négocier les affaires publiques *A.* مذاکرة - فن المذاکرة - مکالمة - فن المکالمة *P.* مکالمه پردازی *T.* مکالمه جیلک || Il entend bien la négociation فن مکالمه ده وقوف تامی وار در Il est habile dans la négociation امر مکالماتده ماهر در Il a été employé dans la négociation de la paix مصالحه مکالمه سنده مأمور ایدی Il n'a eu nulle part à cette négociation اشبو مکالمه خصوصنه بر درلو علاقه سی یوغیدی - مداخله سی یوغیدی Sa négociation a été heureuse مأمور اولدیغی امر مذاکره بالخیر والمیمنه نتیجه مصلحتک پذیر اولمشدر La négociation se faisait en tel endroit مذاکره سی فلان محلده اولور ایدی Mettre une chose en négociation بر ماده یی مکالمه یه حواله ایتمک Il est employé

امر مکالماته مستخدمدر ـ مکالماته مأمور در dans les négociations
Il a passé sa vie dans les négociations وقت عمرینی امور
مکالماتده امرار ایلدی ـ Il se dit aussi de l'affaire même
qu'on négocie || Il a une négociation difficile entre les mains
بر مشکل مکالمه‌سی در دستدر Une négociation délicate
نازک بر مکالمه On l'a chargé d'une négociation importante
عهده‌سنه بر مکالمهٔ مهمّه تحمیل اولندی

Il se dit aussi en parlant des affaires particulières *A.* معاملة
الامور *T.* بازارلق ـ ایش بازارلشمه || Il est en négociation
pour acheter cette maison بو منزلک مبایعه‌سی ایچون
بازارلشمه‌ده در Vous voulez que je le porte à faire cela, vous
me chargez là d'une négociation difficile فلانی بو ایشه سوق
ایلمامی مطلوب ایدرسک بکا تحمیل ایلدیککک بازارلق
مشکل بر مادّه در

Il se dit, en termes de commerce, du trafic des billets et
autres effets publics, qui se fait sur la place par les agens de
change *A.* معاملة بتداول الایادی ـ تداول بالبیع والشرا *P.*
در داد وستد رایگانی *T.* آلنوب صاتلمه || La négociation d'un
billet, d'une lettre de change بر قطعه تحویلک ویاخود
تداول ایادی ـ پولیچه تمسّکنک بالبیع والشرا تداولی
ایله بیع وشراسی

NÉGOCIER. Faire négoce *A.* تجارت ـ بیع وشرا ـ اخذ
وعطا *P.* داد وستد کردن ـ سوداگری کردن *T.* بازرکانلق
ایتمک ـ آلیش ویرش ایتمک || Il s'est mis depuis peu à
négocier en Angleterre عهد قریبدنبرو انکلتره‌ده آلیش ویرشه
مبادرت ایلدی Négocier en draperie جوقه‌یه متعلّق امتعه
جوقه تجارتنی ایتمک ـ آلیش ویرشنی ایتمک Il se ||
dit aussi des lettres de change, des billets, etc. || Négocier des
billets تداول ایادی ایله پولیچه تمسّکاتی وتحویلات آلیش
ویرشنی ایتمک

Et traiter une affaire avec quelqu'un *A.* رؤیة الامور بالمذاکرة ـ
تنظیم الامور بالمذاکرة || Il a négocié cela fort secrètement,
fort adroitement بو مصلحتی سرّاً ومکتوماً وکمال مهارت
ایله بالمذاکره تنظیم ایتمشدر C'est lui qui a négocié cette
affaire بو مصلحتی بالمذاکره رؤیت ایدن فلانـدر qui a
négocié ce mariage بو نکاح مادّه‌سنی بالمذاکره تنظیم ایدن
فلاندر Il a négocié la paix entre ces deux États امر مصالحه‌یی
بو ایکی دولت بیننده بالمذاکره تنظیم ایلدی Négocier

un traité, une ligue بر عهدنامه‌نک ویاخود بر اتّفاقک
تنظیمی خصوصنی مذاکره ایتمک

NÈGRE. Race d'esclaves noirs employés aux travaux des co-
lonies *A.* عبد زنجیّ ـ ممالیک سودان .pl مملوک سودان
P. جاکر زنگی *T.* زنجی کوله‌سی || Il a cent nègres dans
son habitation اراضیسنده یوز نفر ممالیک سودان وار در
La traite des nègres ممالیک سودانک بیع وشراسی ـ
آلنوب صاتلمسی

NÉGUS. On appelle l'Empereur des Abyssins, Grand Négus *A.*
نجاشیّ اعظم

NEIGE. Eau congelée qui tombe des nues sur la terre, sous
la forme de flocons, qui sont d'une extrême blancheur *A.* ثلج
pl. ثلوج *P.* برف *T.* قار || Neige menue ثلج رقیق ـ برف
قار ـ باریک اینجه قار || Il y avait de la neige de deux pieds de
haut sur la terre روی زمینده ایکی ذراع یوکسلکده قار
وار ایدی Des montagnes couvertes de neiges برف ایله پوشیده
جبال رفیعه Se battre à coups de palotes de neige قارطوبلریله
درکشمک Blanc comme la neige قار کبی ـ ثلاجیّ اللون
بیاض

NEIGER. Il se dit de la neige qui tombe *A.* ثلاج ـ نزول
الثلج *P.* برف باریدن *T.* قار یاغمق || Il neige bien fort
لا ینقطع برف نازل شدّتلوجه قار یاغر Il ne fait que neiger
ایکی کوندنبرو باران برف Il neige depuis deux jours اولور
قار یاغر ـ وار در

NEIGEUX. Chargé de neiges *A.* مثلوج *P.* برفناک *T.* قارلو
|| Temps neigeux قارلو هوا Saison neigeuse موسم ـ موسم ثلوج
قار موسمی ـ برف

NÉNUFAR. Plante aquatique *A.* نیلوفر ـ نینوفر *P.* نیروفر ـ
نیلوفر ـ نیلبر *T.* کول اوتی ـ لوفر

NÉOGRAPHE. Qui admet une ortographe contraire à l'usage
A. کاتب باملاء العندیّ *P.* نویسنده باملای خود *T.*
کندیلکندن ایجاد ایلدیکی املا ایله یازان || Les néogra-
phes ont quelquefois de bonnes raisons à donner املای عندی
استعمال ایدنلر اول بابده احیاناً اسباب معقوله سرد ایدرلر

NÉOGRAPHISME. Manière d'orthographier, contraire à l'usage
A. املاء عندیّ *P.* املای خود پیدا *T.* بر کمسنه‌نک
کندیلکندن جیقاردیغی املا || Le néographisme peut avoir des
inconvéniens, mais il peut aussi être très-utile املای عندی

محاذيردن سالم دكل ايسه ده بغايت نافع اولمق احتمالى دخى وار در

NÉOLOGIE. Invention de termes nouveaux *A.* ايجاد الالفاظ - احداث الالفاظ - توليد الالفاظ *P.* پيدا سازئ سخن *T.* يكيدن سوز چيقارمه || La néologie demande beaucoup de goût et de discrétion توليد الفاظ حسن طبيعت وفرط تمييز ودقّته محتاجدر

NÉOLOGUE. Celui qui fait un usage fréquent de termes nouveaux *A.* مستعمل الالفاظ الجديدة - مستعمل الالفاظ المولّدة *P.* استعمال سازسخن نو پيدا *T.* يكى چيقمش سوز قوللانان || Cet auteur est un néologue بو مؤلّف الفاظ مولده استعمالنه مبتلا در

NÉOMÉNIE. T. d'Astron. Nouvelle lune *A.* هلال pl. اهلّة *P.* ماه نو *T.* يكى آى

NÉOPHYTE. Il se dit de ceux qui sont nouvellement convertis à la foi *A.* مهتدى *P.* هدايت يافته *T.* يكى ايمانه كلمش

NÉPHRÉTIQUE. Il se dit des douleurs de reins. Dans ce sens on dit, Colique néphrétique *A.* وجع الكلاء *P.* رنج گرده *T.* بوكرك آغريسى || Il est sujet à la colique néphrétique وجع كلا علّتنه مبتلا در - Et des remèdes propres aux maladies des reins, et en particulier à la colique néphrétique *T.* وجع كلايى دافع اولان دوا || La graine de lin est néphrétique تخم كتان وجع كلايى دافع اولان ادويه‌دندر

NERF. Partie intérieure du corps de l'animal, qu'on regarde comme l'organe général des sensations *A.* عصبة - عصب pl. اعصاب - طناب pl. اطناب *P.* پى *T.* سكير || Nerf optique عصبة العين Le cerveau est le principe des nerfs اصل الاعصاب دماغده در Les sept conjugaisons des nerfs ازدواجات سبعهٔ اعصاب Nerf de la première paire ازواج اعصابك اوّلكيسى

On dit figur., que l'argent, que les finances sont le nerf de la guerre سفرك ما به قوام وقوّتى مال وخزينه در - ركن اعظمى قوّت ماليّه در

NÉROLI. Essence tirée de la fleur d'orange *A.* ماء الازهار النارنج *P.* آب شكوفهٔ نارنگ *T.* چيچك صويى

NERVAL. T. de Méd. Qui appartient aux nerfs *A.* عصبىّ - اعصابىّ *P.* پيى *T.* سكيرلره متعلّق || Maladie, fièvre, toux nervale مرض وحمّا وسعال عصبى

NERVEUX. Qui a beaucoup de force dans les muscles *A.* تَرِبج - ضُراك - ممسود - شديد الاعصاب *T.* سكيرلرى قوند || Bras nerveux عضد ممسود - عضد شديد الاعصاب corps بدن ممسود

Et qui est plein de nerfs *A.* كثير الاعصاب *P.* پيناك *T.* سكيرى چوق || Le pied est la partie du corps la plus nerveuse اعضاى بدنك جمله‌سندن زياده كثير الاعصاب اولان رجلدر - Les médecins appellent Genre nerveux, tous les nerfs du corps humain *A.* هيئة مجموعة الاعصاب - Il se prend aussi dans la signification de Nerval. V. ce mot.

On dit figur., qu'un discours, qu'un style est nerveux, pour dire, qu'il est plein de force كلام متين وسبك وانشاى متين

NERVIN. Il se dit des remèdes propres à fortifier les nerfs *A.* مقوّى الاعصاب pl. مقوّيات الاعصاب *P.* توانبخش پيها *T.* سكيرلرى قوّتلندريجى

NERVURE. On appelle en librairie, Nervure d'un livre, ces parties élevées qui sont sur le dos d'un livre *T.* كتاب جلدى ظهرنده اولان قبارمه يرلر

NET. Qui est propre, sans souillure *A.* طاهر - نظيف - نقىّ *P.* پاك - پاكيزه *T.* تميز || Chambre nette طاهر وپاكيزه اوطه Des rues nettes طرق ومسالك طاهره Ayez soin de tenir vos mains, vos dents nettes اللرك وديشلرك طهارتنه اهتمام ايله Ce blé n'est pas net, il est plein de nielle et d'ivraie بو بغداى قره‌موق ودلوجه ايله مالامال اولوب نقى دكلدر Cette eau n'est pas nette بو صو تميز دكلدر

On dit figur. d'un homme sans reproche, qu'il est net *A.* طاهر الذيل *P.* پاكدامن *T.* تميز آدم - اوزرينه توز قوندرمز آدم - Et qu'il est sorti net d'une affaire, pour dire, qu'il en est sorti justifié بو مصلحتدن پاكه چيقدى - تميزه چيقدى - برئ الساحه چيقدى

On dit, qu'un homme est sain et net, pour dire, qu'il n'a aucune incommodité *A.* برئ من السقامة - سالم من العلّة *P.* آزادهٔ علّت *T.* ساغ وسالم - On dit aussi, Vendre un cheval sain et net آتى صاغ وسالم اولمق اوزره صاتمق

Il signifie aussi, clair *A.* صاف - خالص - نقىّ *P.* پاكيزه *T.* تميز || Ce vin n'est pas net بو باده صاف دكلدر Cette pensée n'est pas nette بو معناده نقا وصفوت يوقدر Le pre-

cédé de cet homme est net طور وحركتی مقارن خلوص وصفوتدر Sa conduite n'est pas nette حركتنده خلوص وصفوت یوقدر - حركتی تمیز دكل - On dit, qu'un homme a la voix nette نقای صداسی وار در

Il se dit dans ce sens des productions de l'esprit *A.* منقح *P.* نقاحت آمیز - پر نقاحت *T.* تمیز || Un discours net et poli كلام لطیف ومنقح Une expression nette تعبیر منقح Un style net et facile بر سبك وانشا سهل ومنقح - On dit aussi, qu'un homme a l'esprit net عقلنده نقاحت وفتاحت وار در - Et qu'un bien est net, pour dire, qu'il est clair et quitte de dettes || Cet homme ne doit rien, il a dix mille livres de rentes bien nettes بر اقچه وبر حبه دینی اولمیوب صحیح ومنقح اولەرق اون بیك غروش ایرادی وار در Son revenu est clair et net ایرادی صحیح ومنقحدر - Et qu'une écriture, une impression est fort nette *A.* طبع - خط منقح *P.* خط پاكیزه - طبع پاكیزه *T.* تمیز یازو وبصمه منقح

Il signifie aussi, qui est sans embarras, sans ambiguïté *A.* بریٔ من الاشتباه - غیر مبهم - صحیح - منقح *P.* درست پاك - *T.* تمیز - پروزسز || Il y a bien de l'embarras dans cette affaire, elle n'est pas nette بو مادّه پروزسز اولمیوب وجوه گوناگون ایله مشتبه ومختلطدر Jamais il ne m'a fait une réponse nette ابدی بر پاك جواب بكا ویردیكی یوقدر - پروزسز بر جواب Cela est clair et net بو مادّه واضح ومنقحدر Rendez-moi un compte net حساب بكا صحیح ومنقح ویر Cela n'est pas net منقح دكلدر - اشتباهدن بریٔ دكلدر

On dit aussi en parlant d'un reliquat de compte, qu'il reste tant de net صحّ الباقی شو مقدار در - Et produit net, revenu net, pour signifier, ce qu'on retire d'un bien touts frais faits بعد - بعد الخرج والمصرف ایراد صحیح ومنقح المصرف باقی قالان محصول صحیح

Et poli, sans tache *A.* مصفا - صاف *P.* پاك - تابناك *T.* تمیز - صافی || Cette femme a le teint net بو محبوبەنك رنگ روییی مصفا وتابناكدر La glace de ce miroir est bien nette شو آیینەنك بلّوری صاف اندر صافدر Ce diamant n'est pas net بو الماس صاف دكل On trouve difficilement du cristal qui soit bien net پك تمیز بللور بولنمق پك مشكلدر - On dit aussi d'une perle qui est d'une belle eau, qu'elle est d'une eau bien nette صوییی صاف برانجودانەسی

On dit, Mettre au net un écrit, un dessin, un plan, etc. *A.* تبییض *P.* در بیاض كشیدن *T.* بیاضه چكمك || Il s'occupe maintenant à mettre au net son ouvrage تألیف ایلدیكی كتابك تبییضنه مشغولدر

Il signifie aussi, vide *A.* خالی *P.* تهی *T.* بوش || Le fermier avait enlevé tous les grains, et quand on alla pour les saisir, on trouva la grange nette ملتزم موجود اولان حبوباتك مجموعنی قالدرمش اولدیغندن اخذ وتسلّمنه وارانلر انباری كلیاً خالی بولمشلر در Les sergens étant allés pour exécuter ses meubles, ils trouvèrent maison nette مباشرلر متاع بیتنی ضبط ایچون واردقلرنده خانەیی خالی بولمشلر در

On dit figur. Faire maison nette, pour dire, chasser tous ses domestiques *T.* قپو خلقنی - دائرەسنی طاغتمق

Et qu'un homme a l'âme nette, la conscience nette, pour dire, que sa conscience ne lui reproche rien فلانك آیینۀ لوح فؤادی آزادۀ غبار ملامتدر - قلبی زنگ ملامتدن منزّهدر - Et qu'il a les mains nettes, pour dire, qu'il ne se laisse corrompre par aucun intérêt دست عفتی چرك آلود عیب الی بیلاشمش دكلدر - اللری كیرلنمامشدر - وقباحت دكلدر

On dit en parlant de quelque chose qu'on a sur le coeur contre quelqu'un, Je veux en avoir le coeur net, pour dire, je veux m'en expliquer avec lui تصفیۀ درون ایتمك استرم - مرامم تصفیۀ درون ایتمكدر

Net, s'emploie aussi adverbialement, et signifie, tout d'un coup *A.* بغتةً *P.* در یكدم - هماندم *T.* بردن بره || Cela s'est cassé net بردن بره قیرلیویردی - بغتةً منكسر اولدی

Il signifie figur., franchement *A.* بالصفوة والخلوص *P.* بی غل وغش - خلوصانه - پاكانه *T.* تمیزجه - پاكچه - آچیقدن || Je lui ai parlé net كندویه پاكچه سویلدم - آچیغه

NETTEMENT. Proprement *A.* نظیفاً - بالطهارة - طاهراً - بالنظافة *P.* بپاكیزگی *T.* تمیز - تمیزلك ایله || Il faut se tenir blanchement et nettement دائما نظافت وطهارت اوزره اولملو در Tenir nettement un enfant چوجوغی حال طهارتده طوتمق

Figur. D'une manière claire *A.* علی وجه النقاحة - منقحاً - نقاحت *P.* بپاكیزگی *T.* تمیز اولەرق || Écrire nettement بالنقاحه افادۀ مرام ایتمك ایله یازمق s'expliquer Cela est nettement expliqué dans le contrat بو مادّه درون حجتده علی

وجه النقاحه مسطور ومذكور در

Et franchement. V. Net dans ce sens || Je lui ai dit nettement la vérité حقيقت حالی کندویه تمیزجه سویلدم ـ Expliquez-vous nettement واقع حالی خلوصانه سویلدم آچیقدن آچیغه افادهٔ مرام ایله

NETTETÉ. Qualité de ce qui est net A. طهارت ـ نظافت P. پاکی T. تمیزلک || Grande netteté طهارت کامله Il aime la netteté نظافت وطهارتدن حظ ایدر

On dit, Netteté de voix A. نقاء الصوت P. پاکیزگیٔ صدا d'esprit A. نقاء الذهن ـ فتاحة الذهن T. سسک تمیزلکی P. گشادگیٔ ذهن T. ذهنک آچیقلغی de style A. نقاحة السبک P. پاکیزگیٔ عباره T. سوزک تمیزلکی

NETTOYER. Rendre net A. تطهیر ـ تنظیف P. پاک ساختن T. تمیزلمک ـ پاکلتمک || Nettoyer des souliers, des bottes پاپوشی وچزمه‌یی تطهیر ایتمک ses dents اسنان تطهیر ایتمک une maison, les rues دیشلری پاکلتمک ـ ایتمک خانه‌یی les fossés d'un château قلعه‌نک وزوقاقلری تطهیر ایتمک un port لیمانی تطهیر ایتمک خندقلرینی تطهیر ایتمک un fusil سلمک ـ تفنکی تمیزلمک

On dit, Nettoyer la mer de corsaires, les chemins de voleurs دریایی قورصان کمیلرندن ویوللری قطّاع طریقدن تطهیر ایتمک Et nettoyer la tranchée, pour dire, en chasser les assiégeans مترسلری تسلّط اعدادن تطهیر ایتمک

Et nettoyer une maison, pour dire, en emporter tout ce qui s'y trouve T. سیلوب سپورمک || Les sergens ont nettoyé cette maison واران مباشرلر اول خانه‌یی سیلوب سپوردیلر

NETTOYÉ. A. مطهّر ـ منظّف P. پاک کرده ـ پاکیزه کرده T. تمیزلنمش

NEUF. Nombre qui suit le nombre de huit A. تسعة Fém. تسع P. نه T. طقوز || Neuf cents طقوز یوز Neuf mille طقوز بیک ـ Il s'emploie quelquefois pour Neuvième. V. ce mot.

NEUF. Qui est fait depuis peu A. جدید P. نو T. یکی || Maison neuve منزل جدید habit لباس جدید ـ Figur. || Une pensée neuve معنای جدید ـ معنای نو پیدا

On dit, Faire corps neuf, pour dire, rétablir sa santé par des purgations A. تجدید الوجود P. تنرا نو ساختن T. وجودی یکیلتمک ـ Et faire maison neuve, pour dire, renouveler tous ses domestiques A. تجدید الاتباع P. پرستاران نو داشتن T. دائره‌یی یکیلتمک

En parlant des personnes, il signifie, qui n'a pas encore acquis d'expérience A. مبتدی P. نو آموز T. عجمی || Il est tout neuf dans ce métier-là اول صنعتده هنوز پک عجمیدر aux affaires ادارهٔ اموروه مبتدیدر Si on lui donne cet emploi, il sera bien neuf فلان مأموریّته تعیین اولنسه مبتدی اوله‌جغی درکار در Ce laquais n'a pas servi, il est tout neuf بو خدمتکار هنوز بر یرده خدمت ایتمدیکندن عجمیدر ـ On dit aussi, Acheter des chevaux neufs عجمی بارکیر مبایعه ایتمک

À NEUF. Il se dit des choses qu'on répare de manière à paraître neuves A. علی وجه التجدید ـ تجدیداً P. بر وجه نو T. بر بنایی تجدیداً || Refaire un bâtiment à neuf یکیلده‌رک تعمیر ایتمک

DE NEUF. A. مجدّداً P. از سر نو T. یکیدن || Cet homme a fait habiller ses gens de neuf, c'est-à-dire, avec des habits neufs اتباع وخدمه‌سنی مجدّداً اکسا ایلدی

NEUTRALEMENT. T. de Gramm. Dans un sens neutre A. لازماً || Le verbe actif s'emploie quelquefois neutralement فعل متعدّی بعض کرّه لازماً استعمال اولنور

NEUTRALISATION. Action de neutraliser. V. ce mot.

NEUTRALISER. Rendre neutre un sel par une opération chimique A. ازالة الخاصّة الملح P. خاصّهٔ نمکرا بر گرفتن T. طوزک خاصّه‌سنی کیدرمک || Neutraliser un acide par un alcali حامضک خاصّه‌سنی مالح اضافه‌سیله ازاله ایتمک

Il se dit dans un sens moral pour Tempérer l'effet d'un principe A. ایراث الکسر والفتار ـ تفتیر ـ توهین P. سستی آوردن T. کوشتمک || Neutraliser un effet par des modifications qui en dénaturent l'exécution بر کونه تصمیم اولنمش ترتیبک صورت اجراسنی تغییره وسیله اوله‌جق بعض تعدیلات ایله قوّتنی ـ قوّتنه ایراث کسر وفتار ایتمک تفتیر ایتمک

NEUTRALISÉ. A. زایل الخاصّة T. ملح طوز خاصّه‌سی کیدرلمش A. مفتّر P. سستی پذیرفته T. کوشمش

NEUTRALITÉ. État de celui qui se tient neutre entre des nations qui sont en guerre, ou de celui qui se tient neutre dans les disputes A. مجانبة عن التزام احد الطرفین P. بیطرفی T. بیطرفلق ـ طرفسزلق || Garder la neutralité طرفسزلق اصولنی وقایه ایتمک ـ قاعده‌سنه رعایت ایتمک

Violer la neutralité بيطرفلق شروطنه مخالف حركت ايتمك

Demeurer dans la neutralité بيطرفلق اصولنه مداومت ايتمك

NEUTRE. Qui n'est ni pour l'un ni pour l'autre A. مجتنب عن التزام احد الجانبين P. بيطرف T. طرفسز || Il veut être neutre pour se rendre l'arbitre de tous leurs différends بينلرنده اولان جميع خصومات ومنازعاتده حَكَم نصب اولنمق صلاحيتنى تحصيل ايچون بيطرف طورمق استر Les États neutres بيطرف اولان دولتلر les princes احد طرفينى مجتنب اولان - التزامدن اجتناب ايدن ملوك les villes احد طرفينى التزام ايتميوب بيطرف اولان سربست بلده‌لر

En termes de Gramm., on appelle Verbes neutres, les verbes qui n'ont point de régime A. افعال لازمة

NEUVIÈME. Nombre d'ordre A. تاسع P. نهم - نهمين T. طقوزنجى || Le neuvième jour du mois آيك طقوزنجى كونى

Et la partie d'un tout divisé en neuf portions égales A. تسع - تسيع P. نهيك T. بر طقوزده - طقوز جزءدن بر جزء || Cet homme est intéressé pour un neuvième dans cette affaire بو مادّه‌ده بر تسع حصّه‌يه علاقه‌سى وار در

NEUVIÈMEMENT. En neuvième lieu A. تاسعًا P. بنهم T. طقوزنجى اوله‌رق

NEVEU. Fils du frère A. ابن الاخ pl. اولاد الاخوان P. برادر زاده - ادفر T. يكن ou de la soeur A. ابن الاخت P. همشيره زاده - ادفر T. يكن - Petit neveu, le fils du neveu A. ولد الابن الاخ P. زادهٔ برادر زاده - زادهٔ ادفر T. يكن اوغلى

On dit, Nos neveux, pour dire, ceux qui viendront après nous A. اخلاف واعقاب P. پس آيندگان T. بزدنصكره كله‌جكلر

NÉVRITIQUE. Il se dit des médicamens propres aux maladies des nerfs A. دواء عصبىّ pl. ادوية عصبيّة - دواء مشفى الاعصاب P. درمان پى T. سكيرلر ايچون علاج

NÉVROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des nerfs A. بحث عن احوال الاعصاب

NEZ. L'organe de l'odorat A. انف pl. انوف - مخطم pl. مخاطم P. بينى T. برون || Grand nez انف كبير - ايرى برون petit انف صغير - اوفاق برون aquilin انف اقنا - چكمه برون - طوغان برون retroussé انف اخنس - انف اقعا - اوجى قالقق برون épaté انف مسطح - يايوان برون évasé انف فسيح النخرتين - ككيش دليكلو برون pointu انف غارض - اوجى سيورى برون camus انف افطس - يصّى برون camard انف افطح - باصق برون

On dit, Mettre son nez, fourrer son nez où l'on n'a que faire, pour dire, se mêler d'une chose qui ne nous regarde pas بر كمسنه وظيفه‌سندن خارج اموره بروننى صوقمق || Mettre son nez partout هر شيئه بروننى صوقمق - Et mener quelqu'un par le nez, pour dire, user du crédit qu'on a sur son esprit, pour lui faire faire tout ce qu'on veut بر كمسنه‌يى برونندن چكمك - Et donner du nez en terre, pour dire, succomber dans quelque entreprise بروننى ديواره چارپمق

On dit, Parler du nez, chanter du nez, c'est-à-dire, comme si la voix sortait du nez A. خنخنة - تغنّن - خنب P. با خمخمه گفتن T. خمخم سويلمك - گكزدن سويلمك

Et mettre le nez dans une affaire, pour dire, commencer à l'examiner A. تأنّف - مباشرت P. آغاز كردن T. باشلمق || À peine eut-il mis le nez dans cette affaire, qu'il vit le point de la difficulté بو خصوصده تأنّف ومباشرتى عقيبنده عقدهٔ اشكالى حسّ وادراك ايلدى

On dit prov. et figur., Donner sur le nez à quelqu'un, pour dire, lui causer quelque surprise mortifiante A. ارغام الانف P. بينىٔ كسرا در خاك مذلّت سودن T. بر كمسنه‌نك بروننى يره سورتمك || S'il fait trop l'important, on lui donnera sur le nez اظهار عجب وپندار ايلديكى حالده ارغام انفنه مبادرت اولنه‌جغى دركار در

Nez, se dit aussi pour tout le visage A. وجه pl. وجوه P. روى - چهره T. يوز || Donner sur le nez à quelqu'un بر كمسنه‌نك يوزينه اورمق Mettre le nez à la fenêtre پنجره‌دن يوزينى كوسترمك - عرض چهره ايتمك Tomber sur le nez A. انتكاس على الوجه T. يوزى قويى قپانمق Les ennemis sont resserrés dans leurs lignes, ils n'oseraient montrer le nez دشمن استحكاماتى ايچنده منحصر وقرار گير اولوب يوز كوسترمكه جسارت ايتمز Ils se sont rencontrés nez à nez رو برو مصادفه ايتمشلر در - مواجهةً مصادف اولمشلر در - يوز يوزه بولشمشلر در Regarder quelqu'un au nez بر كمسنه‌نك يوزينه باقمق

Et pour le sens de l'odorat A. شمّ - قوّت شامّة P. بو T. قوخولمه || Il a bon nez, il sent de loin حدّت شمّى تقريبيله

Cette odeur est forte, elle prend au nez بعیددن استشمام ایدر بو رایحه‌نک حدّتی زیاده اولمغله تخشیم مشامّی مؤدّیدر

On dit figur., qu'un homme a bon nez, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعید النظر *P.* دور بین *T.* ایراغه کورر

Nez, se dit figur. de la partie du vaisseau qui se termine en pointe *A.* انف السفینة *P.* انف کشتی *T.* کمینک برونی کمینک سیوری اوجی

NI. Particule négative *A.* لا *P.* نه *T.* نه || Il ne boit ni ne mange *A.* لا یشرب ولا یأکل *P.* نمی نوشد ونمی خورد *T.* نه حسنا ونه بد Elle n'est ni laide ni belle نه ایچر نه یر سیما در

NIABLE. Qui peut être nié *A.* ممکن النفی ـ ممکن السلب ـ ممکن الانکار *P.* انکار پذیر *T.* امکان انکاره کلور ـ انکار اولنه || Cette proposition est très-niable بو قضیّه من کل الوجوه ممکن النفیدر

NIAIS. Qui est simple, qui n'a encore aucun usage du monde *A.* ابله *P.* ساده لوح ـ کالیوه *T.* لوقه || بلاهت آلود Il est encore tout niais هنوز کلّیاً ابلهدر Un garçon niais طفل ابله Il a l'air niais, la mine niaise شکل وسیماسنده وصورت وچهره‌سنده آثار بلاهت بدیدار در Il m'a dit cela d'un ton niais بو کلامی بکا طور ابلهانه ایله سویلمشدر C'est un grand niais بر ابله کاملدر

Il se dit aussi des choses qui indiquent la sottise *A.* مستحمق *P.* حماقت آلود ـ گولینما *T.* اوغوزلقلی || Des raisonnemens niais دلایل حماقت آلود Un écrit niais نمیقهٔ حماقت آلود ـ

On dit d'un homme qui fait semblant d'être simple, qu'il fait le niais *A.* تحامق ـ تباله *P.* گولی نمودن *T.* اوغوزلق کوسترمک ـ لوقه‌لق کوسترمک

NIAISEMENT. D'une façon niaise *A.* بالبلاهة *P.* ساده لوحانه ـ کالیوه گونه *T.* ابلهانه ـ لوقه‌جه

NIAISER. S'amuser à des choses de rien *A.* اشتغال بالعبثیّات ـ اشتغال باللغویات *P.* هرزه کاری کردن *T.* اویونجق ـ لغویاته || Il ne fait que niaiser مقولهسی شیئلر ایله اویناملق Il n'est pas question de niaiser, il s'agit d'une affaire sérieuse اشتغالدن خالی دکلدر صدد لهو ولغویاته دائر اولمیوب واجب الاهتمام بر مصلحته متعلّقدر

NIAISERIE. Bagatelle, choses frivoles *A.* لغو ـ لغوی pl. لغویات ـ عبث ـ عبثیّات ـ امر ما لا یعنی *P.* هرزه کاری ـ بیهوده کاری *T.* هیچ مقولهسی شیئلر || Vous nous débitez cela comme une chose sérieuse, et c'est une niaiserie شو مادّه‌یی امور مهمّه‌دن اولمق اوزره نقل ایدرسک حال بو که لغویات قبیلندندر

Et caractère du niais *A.* حماقت ـ بلاهت *P.* ساده لوحی ـ گولی *T.* اوغوزلق ـ لوقه‌لق

NICHE. Enfoncement pris dans l'épaisseur d'un mur, pour y placer une statue *T.* دیوارده اویولمش حجره‌جك || Mettre une statue dans une niche دیوارده اویولمش حجره‌جك ایچنده بر بت یرلشدرمك

Et un petit réduit pratiqué dans un appartement pour y mettre un lit, ou dans un jardin pour s'y retirer *A.* خادعة *T.* قولتق ـ قولتق اوطه‌سی ـ ایچنده قورلمش || Lit en niche اوطه‌سی سریر فراش || Il y a une petite niche au bout de ce jardin بو باغچه‌نك کنارنده بر قولتق اوطه‌سی وار در

NICHE. Tour de malice que l'on fait à quelqu'un *A.* مخاتلة pl. مخاتلات ـ مداعبة pl. مداعبات *P.* فند *T.* دوباره ـ رنك || Il lui a fait une niche فلانه بر دوباره ایتدی Je suis las de souffrir toutes ces niches بو قدر مداعلاتدن ایتدکلری بیقدم

NICHÉE. Il se dit des petits oiseaux d'une même couvée *A.* افراخ الواکنة الواحدة *P.* یك کرك *T.* مرغچهای بر فوللق آنایی || Il a pris la mère et toute la nichée قوش یاوریلری وبر فوللق یاوریلری هیئت مجموعه‌لریله المشدر La nichée était de quatre ou cinq petits rossignols واکنهٔ واحده انجق درت بش بلبل یاوریلرندن عبارت ایدی

NICHER. Faire son nid *A.* اتکار ـ توکن ـ اتخاذ الوکنة *P.* اعتشاش ـ لانه گرفتن ـ آشیانه ساختن *T.* یوه ایدنمك ـ یوه یاپمق || Les hirondelles nichent dans les cheminées, aux fenêtres, etc. قرلنغچ قوشی اوجاقلرده وپنجره‌لرده وسائر اول مقوله محللرده یوه ایدینور Les petits oiseaux nichent dans les arbres طیور صغیره اشجار اوزرنده اتخاذ اوکار ایدرلر

NICHET. Oeuf qu'on met dans les nids préparés pour la ponte des poules *A.* بیض المحضن *T.* فوللق یمورطه

NICHOIR. Cage propre à mettre couver des serins *A.* مفرخة pl. مفارخ ـ محضن الطائر *P.* مرغان ـ کرکخانهٔ *T.* قوش

بصدره‌جق قفس

NICOTIANE. V. Tabac.

NID. Espèce de petit logement que les oiseaux se font pour y pondre, et pour y élever leurs petits *A.* وکر pl. اوکار ـ عشّ pl. اعشاش ـ وکن pl. وکون ـ وکنة pl. وکنات *P.* لانه ـ آشیانه *T.* قوش یوه‌سی ‖ Nid de rossignol بلبل یوه‌سی ‖ Il y a des oiseaux qui font leur nid sur terre یرده یوه یپار قوشلر وار در L'oiseau est dans son nid قوش یوه‌سی ایچنده در

NIDOREUX. Qui a une odeur et un goût de pourri *A.* معفون الرایحة *P.* بو خرسیده *T.* جورک قوقار

NIÈCE. Fille du frère *A.* بنت الاخ pl. بنات الاخ *P.* دختر برادر *T.* قرنداش قیزی ou de la soeur *A.* بنت الاخت *P.* دختر همشیره *T.* قیز قرنداشی قزی

NIELLE, ou **HERBE AUX ÉPICES.** Plante *A.* کمّون برّیّ ـ کمّون اسود ـ کمّون کرمانیّ *P.* کمّون دشتی *T.* یبان کیمیونی

C'est aussi une plante qui croît dans les blés. Sa semence est noire, et communique sa couleur au pain fait avec du blé *A.* ذنیباء *P.* دیو گندم *T.* دلوجه

NIELLE. Maladie des grains *A.* ارقان *P.* ژنکه *T.* صاک

NIELLER. Gâter par la nielle *A.* تأریق *P.* ژنکه زدن *T.* صاک اورمق ـ صاک چالمق

NIELLÉ. *A.* مأروق *P.* ژنکه زده *T.* صاک چالمش

NIER. Dire qu'une chose n'est pas vraie *A.* انکار ـ جحد ‖ C'est une vérité qu'on ne peut nier انکار قبول ایتمز بر امر ‖ Il le nie fort et ferme بدیهیّ الحقیقتدر بونی کمال شدّت ومتانت ایله انکار ایدر Nier une dette, un dépôt دینی وامانتی انکار ایتمک

Et ne pas demeurer d'accord d'une proposition *A.* نفی ـ عدم التسلیم ـ سلب *P.* تسلیم نکردن *T.* تسلیم ایتمامک ‖ Il ne faut pas disputer contre ceux qui nient les principes اصولی نفی ایدنلر ایله مجادله عبثدر Nier une majeure کبرایی نفی ایتمک ـ انکار ایتمک

NIÉ. *A.* منفی ـ منکر *P.* انکار کرده *T.* انکار اولنمش ـ غیر مسلّم *P.* تسلیم نا کرده *T.* تسلیم اولنمامش

NIGAUD. Sot et niais *A.* دانق ـ وغبة *P.* گودن *T.* بودالـه

NIGAUDER. Faire des actions de nigaud *A.* دواقت *P.* گودنی کردن *T.* بودالدلق ایتمک

NIGAUDERIE. Action de nigaud *A.* فعل الدائق ـ دواقت *T.* بودالدلق *P.* گودنی

NIPPES. Il se dit tant des habits que des meubles, et de tout ce qui sert à la parure *A.* اثواب وتجمّلات *P.* رخت ساز لطیف *T.* اثواب واو طاقمی ‖ Il a de belles nippes اثواب وتجمّلاته مالکدر ‖ Il n'y a que de vieilles nippes dans cet inventaire بو دفترده کهنه اثواب وتجمّلاتدن غیری بر شئ یوقدر

NIPPER. Fournir de nippes *A.* اعطاء الاثواب والتجمّلات *P.* رخت وساز دادن *T.* اثواب واو طاقمی ویرمک ‖ Son père l'a bien nippé en le mariant حین تزویجنده پدری کلّیتلو اثواب وتجمّلات کندویه ویرمشدر

NITRE. C'est la même chose que le salpêtre. V. ce mot.

NITREUX. Qui tient du nitre ‖ Terres, eaux nitreuses اراضی ومیاه شورجیّه ـ کهرجلدلو طپراق وصو

NITRIÈRE. Lieu où se forme le nitre *T.* کهرجله چیقان یر

NIVEAU. Instrument par le moyen duquel on voit si un plan, un terrain est uni et horizontal *A.* مقیاس الاستوا ـ آلة الاستوا ‖ Il n'y a point de niveau plus juste que celui de l'eau صودن ایری اصحّ واصدق مقیاس استوا یوقدر Dresser avec le niveau مقیاس استوا ایله دوزلتمک Mesurer au niveau مقیاس استوا ایله اولچمک

Il se dit aussi de l'état d'un plan horizontal *A.* سویّت ـ همواری *P.* برابری *T.* برابرلک ـ دوزلک ‖ Prendre le niveau d'un terrain سویّت ارضی قیاس ایتمک ـ یرک برابرلکنی آلمق

DE NIVEAU, AU NIVEAU. On le dit des choses dont la surface est unie, égale, horizontale *A.* مستویًا ـ سویًّا *P.* همبرابرانه *T.* برابرلکده ‖ La cour n'est pas au niveau du jardin فنای دار باغچه‌نک برابرلکنده دکلدر Cette terrasse est de niveau avec le rez-de-chaussée بو سدّ روی ارضک برابرلکنده در Mettre de niveau تسویه ایتمک ـ برابرلکه کتورمک

Il se dit figur. des personnes, et signifie, qui va de pair avec un autre *A.* بالمساواة ـ بالمعادلة ـ بالمکافئة *P.* برابرانه ـ با همسری ـ با همپایگی *T.* برابرلکده ‖ Il est au niveau des plus grands seigneurs اعاظم قوم ایله معادله ومکافئه اوزره در ‖ Il n'est pas à votre niveau pour raisonner de métaphysique سکا معادل اولمدیغندن علم کلامدن بحث برابر وهمپا در

ایلمکه قدرتنی بوقدر

NIVELER. Mesurer avec le niveau *A.* تقدیر بمقیاس الاستوا ـ مقیاس *T.* بمقیاس استوا اندازه کردن *P.* تقدیر بآلة الاستوا استوا ایله اولچمک || On a nivelé la rivière depuis un tel endroit jusqu'à un tel autre, pour savoir combien elle a de pente نهرک انیشه طوغری آقندیسی نمقدار اولدیغنی بیلمک ایچون مقیاس استوا ایله تقدیرینی ایتدیلر

Nivelé. *A.* بمقیاس استوا اندازه *P.* مقدّر بمقیاس الاستوا کرده *T.* مقیاس استوا ایله اولچنمش

NIVELEUR. Celui qui fait profession de niveler *A.* مقدّر بمقیاس الاستوا *T.* مقیاس استوا ایله اولچیجی

NIVELLEMENT. Action de niveler. V. Niveler || Ce nivellement a été fait avec exactitude بو یرک مقیاس استوا ایله اولچنمهسی کمال صحّت اوزره اولمشدر

NOBILIAIRE. Catalogue des maisons nobles *A.* فهرس الارباب الحسب ـ فهرس الارباب البیوتات *P.* فهرست خانمانان *T.* کشی زاده اوجاقلرینک دفتری || On trouve la généalogie de cette maison dans le nobiliaire de la province بو خاندانک نسل ونسبی مملکتک خاندانلری دفترنده موجود در

NOBLE. Qui, par sa naissance, est d'un rang au-dessus des autres citoyens *A.* نجیب pl. نجبا ـ حسیب pl. حسبا ـ عالی تبار *P.* اصیل ـ ارباب الحسب pl. اهل الحسب ـ ادم اولادی ـ کشی زاده *T.* اصلزاده ـ عالی نژاد || Il est noble par sa naissance ارباب اصالت ـ نسلاً وعرقاً اصیلدر اصیل ـ حسیب العصاره در Noble d'extraction اولادندندر کریم ـ حسیب السلاله اولمق Être de noble sang العرقدر عن ابوین Être noble de père et de mère السلاله اولمق آنادن بابادن کشی زاده اولمق ـ عریق وحسیب اولمق être noble par lettres du Prince برات پادشاهی ایله زمرهٔ ـ حسیب دخیل Nouveau noble ارباب حسبدن اولمق ساخته ـ کاذباً حسیب faux زمرهٔ ارباب حسبه نو آمده اهل قرادن اولوب طبقهٔ Petit noble de campagne اصلزاده صغیره کشی زادهسی اولان Les nobles exempts de taille جزیهدن معاف اولان ارباب حسب Il y avait souvent discorde entre le peuple et les nobles عوام ناس ایله اصلزادگان بیننده ایکیده برده نفاق وشقاق وار ایدی Nobles Vénitiens وندیک اصلزادهلری

Il se dit aussi de celui qui est noble par lettres du Prince *A.* رفیع القدر *P.* بزرکواری پذیرفته *T.* اولولنمش || Tout gentilhomme est noble, mais tout noble n'est pas gentilhomme اصحاب حسب واصالتک جملهسی رفیع القدر در انجق هر رفیع القدر اصلزاده عدادینه داخل دکلدر Le prince fait des nobles, mais le sang fait des gentilshommes پادشاه بر کمسنهنک قدرینی ترفیع ایده بیلور امّا اصلزادهلکی ویرن عرق ونسبدر

Il signifie aussi, élevé au-dessus des autres du même genre *A.* شریف ـ ذو الشرافة ـ کریم *P.* بزرکوار ـ ارجمند *T.* اولو Une âme noble et généreuse نفس کریم سماحت وسیم Un coeur noble قلب شرافت آلود Il a l'air, la taille, le geste noble ناصیهٔ حالندهٔ وقدّ وقامت وشکل وهیئت ووضع وحرکتنده آثار شرف وارجمندی نمایاندر Il a des sentimens nobles افکار شرافت آثار ایله مجبولدر Cet auteur a le style noble بو مؤلفک سبک وانشاسنده بر شیوهٔ شرف وبزرکواری وار در Noble orgueil شیمهٔ کریمهٔ انفت وحمیّت L'homme est le plus noble de tous les animaux انسان اشرف حیواناتدر Un cheval noble نجیب ـ فرس کریم الاصل الاصل

On appelle le coeur, l'estomac, le cerveau, Les parties nobles *A.* اعضاء شریفة

NOBLEMENT. Avec noblesse *A.* بالکرم ـ بالشرف والکرم والنجابة *P.* کریمانه ـ ارجمندانه *T.* اولولق ایله || Il s'exprime noblement نجیبانه افادهٔ مرام ایدر Il se conduit بالکرم والنجابه عمل وحرکت ایدر

NOBLESSE. Qualité par laquelle un homme est noble *A.* علوّ النسب ـ حسب ونسب ـ حسابت ـ اصالت *P.* بلندیٔ اصلزادگی ـ علوّ نژاد ـ تبار *T.* اصلزادهلک ـ کشی زادهلک ـ حسب ونسب قدیم ـ اصالت قدیمه || Ancienne noblesse نسب عالی nouvelle حسب نو پیدا ـ حسب جدید On lui conteste sa noblesse صحّت اصالتنه اعتراض ایدرلر Prouver sa noblesse اصالت ونسبنی اثبات ایتمک Dégradé de noblesse رتبهٔ اصالتدن اسقاط اولنمش Des lettres de noblesse ـ احسان عنوان حسابتی محتوی برات عالی On dit figur., Soutenir noblesse, pour dire, vivre noblement شأن اصالتنی وقایه ایتمک

Il se prend aussi pour tout le corps des gentilshommes *A.*

ارباب الحسب - زمرة الاصحاب النسب - شرفاء القوم pl. کشی زاده‌لر زمره‌سی .T گروه اصلزادگان .P والنسب

Et pour Élévation .A علوّ - عزّت - کرم - شرافت .P علوّ طبع .T اولولق بزرکواری || Noblesse de coeur علوّ طبع de sentimens عزّت نفس d'âme علوّ وشرافت افکار d'expression, de style عبارهٔنک وسبک کلامک علوّ وشرافتی de pensées علوّ وشرافت معانی

NOCE. Mariage .A نکاح - تزوّج - مزاوجت .P نکاحداری .T دفعهٔ اولنمه Il ne se dit qu'au pluriel || Convoler en secondes noces ثانیه اولەرق تزوّج ایتمک Elle était veuve d'un tel en premières noces, et elle a épousé un tel en secondes noces بو خاتون نکاح اوّل اولمق اوزره متزوّجه اولدیغی زوجدن طول اولدقدنصکره نکاح ثانی اولەرق فلانه تزوّج ایلدی Le jour de ses noces یوم نکاحنده

Noces. La fête qu'on fait en se mariant .A عُرس pl. اعراس .P سور عروسی - سور نکاح .T دوکون || Les noces d'un roi سور همایون Une noce de village اهل قریه دوکونی Habit de noces کسوهٔ عرس Salle à faire noces ترتیب دوکون - هدیهٔ سور Présent de noce سوره لایق دیوانخانه هدیه‌سی - On dit d'un homme qui va gaiement au combat, qu'il y va comme à la noce دوکونه کیدر کبی سفره کیدر - Il se dit aussi de toute la compagnie qui s'est trouvée à la noce دوکون جمعیّتی - ارباب سور

NOCHER. Celui qui conduit un vaisseau .A رئیس السفینة .P کمی رئیسی .T ناخدا

NOCTAMBULE. Qui marche la nuit en dormant .A سیّار فی اللیل نایماً .P خوابندهٔ شبروان .T کیجه اویورایکن کزن

NOCTAMBULISME. Maladie de ceux qui marchent la nuit en dormant .A سیر فی اللیل نایماً .P شبرویٔ خوابندگان .T کیجه اویقوده ایکن کزمه

NOCTILUQUE. Il se dit des corps qui donnent de la lumière la nuit .A لامع فی الظلام .P شبتاب .T قره‌کولقده پارلاییجی

NOCTURLABE. Instrument avec lequel on peut à toute heure de nuit trouver de combien l'étoile du nord est plus haute ou plus basse que le pôle .A اسطرلاب اللیل

NOCTURNE. Qui arrive durant la nuit .A لیلی .P شبی .T کیجه‌ده‌کی لیلاً مرئی اولان صورت خیالیّه || Vision nocturne assemblée کیجه جمعیّتی - جمعیّت لیلیّة

NOËL. Fête de la nativité de Notre-Seigneur .A عید المیلاد مولود حضرت عیسی - حضرت عیسی

NOEUD. Enlacement fait de quelque chose de pliant, dont on passe les bouts l'un dans l'autre en les serrant .A عقدة pl. عقود .P گره - نغوله .T دوکوم || Noeud simple عقدهٔ بسیطه double عقدهٔ مکرّره Gros noeud عقدهٔ جسیمه Un noeud qui n'est pas serré عقدهٔ اولمیان محکم Faire un noeud عقد عقده - حلّ عقده ایتمک défaire عقده‌یی پکشدرمک - ایتمک عقده‌یی سوکمک - فسخ عقده Ce noeud est trop lâche بو دوکوم بغایت کوشکدر - عقده بغایت سست وسترخا در

- Figur. La difficulté d'une affaire, d'une question .A عقدة اشتد مصلحتک عقدهٔ الاشکال || Voilà le noeud de l'affaire عقدهٔ اشکالی Vous avez trouvé le noeud اشکالی . بو در مبحثک عقدهٔ Trancher le noeud de la question بولمشسک مقراض تدبیر ایله قطع وحلّ ایتمک - اشکالنی قطع ایتمک

- On appelle Noeud gordien, une difficulté qu'on croit insurmontable .A عقدهٔ ممتنع الانحلال - Et noeud coulant, un noeud qui se serre ou se desserre sans se dénouer. V. Coulant.

Noeud, signifie aussi, liaison entre des personnes .A رابطة pl. روابط .P پیوند .T باغ || Noeud de parenté رابطهٔ رحم d'alliance رابطهٔ مصاهرت وقرابت Le noeud sacré du mariage رابطهٔ مبارکهٔ نکاح - رابطهٔ واجب الاحترام زوجیّت Les divers noeuds qui les joignent ensemble میانەلرنده وسیلهٔ اتحاد اولان روابط گوناگون Les noeuds les plus forts, les plus étroits روابط قویّه واکیده Un noeud indissoluble رابطهٔ ممتنع الانفساخ Ils sont liés d'un double noeud روابط مکرّره ایله بینلرنده اتحاد وار در Serrer les noeuds de l'amitié روابط حبّ وموالاتی تحکیم ایتمک - توثیق ایتمک rompre قطع سر رشتهٔ حبّ - فسخ روابط محبّت ایتمک La mort rompit les noeuds de leur union, de leur mariage تیغ اجل بینلرنده اولان رابطهٔ اتحادی یاخود رابطهٔ زوجیّتی قطع وشکست ایتمشدر

Noeud, signifie aussi, la bosse, l'excroissance qui vient aux parties extérieures de l'arbre .A عجرة pl. عجر .T دوکوم - بونوم احلامور || Le tilleul est un bois où il y a peu de noeuds آغاجنده دوکوملر اقلّ قلیلدر

Il se dit aussi, de la jointure qui se trouve au sarment de la vigne et d'autres plantes, comme aux cannes, et aux tuyaux

des blés *A.* انبوبة pl. انابیب – قصّابة pl. قصّابات *T.* بوغوم
|| Des cannes à noeuds انبوبلو قامش

Et de la jointure des doigts de la main *A.* pl. عقود الاصابع – فصّ القصبات الاصابع *P.* پیوندهای انگشت – پیوندگاه – استخوانهای انگشت *T.* پرمق قلملرینک اک یرلری
et du larynx *A.* قصبة الحنجرة *P.* نای گلو *T.* خرتلاق

NOIR. Qui est de la couleur la plus opposée au blanc *A.* اسود – اسحم – ادهم *P.* سیاه *T.* قره || Barbe noire لحیهٔ سودا – شعر اسود – ریش سیاه – قره صقال || Des cheveux noirs فرس ادهم – اسب شبرنگ – Un cheval noir سیاه صاچ – Bile noire صفرای اسود – قره صفرا – یاغز آت – Il se dit aussi de certaines choses qui approchent de la couleur noire || Pain noir خبز اسحم – خبز اسود – نان سیاه – سیاه اتمک – Des yeux noirs عین احور – عین اسود – چشم سیاه – سیاه کوز des dents سیاه دیشلر

Il signifie aussi, livide, meurtri *A.* اقره – ادکن *T.* برەلنوب – برەلنمش – مورارمش

Et obscur *A.* مظلم *P.* تیره وتار – تاریک *T.* قرەکو || Cachot noir محبس مظلم – زندان تیره وتار – حبسخانه – قرەکولق
Antres noirs مغارات مظلمه Nuit noire *A.* لیل – لیلهٔ مظلمه *P.* شب تاریک – شب تیره – شب دیجور – مدجان *T.* قرەکو
nuée سحاب دجن – سحاب مظلم کیجه Le temps est noir هوا تیره وتار در – هوا مظلمدر

Et sale *A.* ملوّث – ملطّخ – موسّخ *P.* چرک آلود – شوخگین – وسخناک *T.* کیرلو – پاسلو – بیلاشق – پیس – مردار ||
Lavez vos mains, elles sont toutes noires اللرینی غسل ایله زیرا بغایت ملطّخ وچرک آلود در

Figur. Triste, mélancolique *A.* سوداوی || C'est un esprit noir, il a une humeur noire سوداوی المزاجدر Il a des vapeurs noires qui lui montent au cerveau دماغنه صعود ایدر ابخرهٔ سوداویّه یه مبتلا در Un noir chagrin حزن سوداوی – اندوه وکدر سودا آلود

Il se dit aussi figur. des crimes et des mauvaises actions *A.* قبیح – اقبح – شنیع – اشنع – کریه – اکره *P.* زشت *T.* جرکین || Un crime noir جرم اشنع Trahison noire خیانت شنیعه malice خباثت کریهه Fût-il jamais d'action plus noire que de livrer son ami? دوستنی تسلیم ایلمکدن زیاده کندو اکره واشنع بر حرکت اولدیغی وارمیدر

On dit, qu'un homme a l'âme noire, pour dire, qu'il est extrêmement méchant *A.* داخن الخلق – مسخّم الفواد – حاسف القلب *P.* تیره درون *T.* قره یورکی

On dit, Rendre noir, pour dire, diffamer, faire passer quelqu'un pour méchant *A.* بسخمة القلب – تشنیع – تشیین – تهجین – تشهیر بالقبح والهجنة *P.* تیره درون نمودن – سیه رو نمودن *T.* بر کمسنه‌یی سیاه یوزلو کوسترمک ||
On l'a rendu bien noir dans cette affaire فلانی بو خصوصده سخمت قلب ایله تشیین ایلدیلر

NOIR. La couleur noire *A.* لون اسود *P.* رنگ سیاه *T.* قره رنک || Un beau noir لطیف بر رنک سیاه Teint en noir رنک سیاه ایله بویانمش

Noir à noircir, ou Noir de fumée. Espèce de poudre noire, faite de la fumée de la poix-résine brûlée *A.* سناج الزفت – الرطب *P.* دودهٔ زفت رطب *T.* قره ساقزی ایسی

NOIR. Nègre *A.* زنجیّ *P.* زنگی *T.* قره || Il a trois blancs et vingt noirs dans sa sucrerie شکر کارخانه‌سنده استخدام ایلدیکی عمله‌نک اوچی بیاض ویکرمیسی قره‌لردندر

NOIRÂTRE. Qui tire sur le noir *A.* مایل – اسمر – ادکن الی السواد *P.* سیهچرده *T.* قرامتق بوز || Couleur noirâtre لون اسمر teint لون ادکن

NOIRAUD. Qui a les cheveux noirs et le teint brun *A.* اسمر الوجه *P.* سیهچرده رو *T.* اسمر چهره‌لو

NOIRCEUR. Couleur noire *A.* سواد – دهمة – سخم *P.* سیاهی *T.* قره‌لق – سیاهلق || La noirceur de l'ébène آبنوسک سیاهلغی des sourcils قاشلک سیاهلغی

Il se dit figur. de l'atrocité d'une action, d'un caractère *A.* سخمة – رداءة – قبح *P.* زشتی – تیره درونی *T.* قره‌لق – بدلک || La noirceur de son crime جرمک ارتکاب ایلدیکی de son âme قلبی سخمت – تیرگیٔ درونی – قبح ورداءتی

NOIRCEUR. Tache noire *A.* کلف – کلف ادخن *P.* سیاه کلف *T.* لکهٔ سیاه لکه

NOIRCIR. Rendre noir *A.* تسخیم – تسوید – تدهیم *P.* سیاه ساختن *T.* قرارتمق – قره‌لمق – رنک سیاه ایله بویانمق || Noircir une muraille دیواری قرارتمق – تدهیم جدار ایتمک Se noircir la barbe, les sourcils دیواری سیاه ایله بویانمق لحیه‌یی وقاشلری رنگ سیاه ایله تلوین ایتمک Il s'est tout noirci les mains اللرینی یکپاره قرارتدی La vapeur des

boues et le mauvais air noircissent l'or et l'argent وحلزارك بخاری وهوانك رداتتی سیم وزری تسخیم ایدر

Figur. Faire passer pour méchant. V. Rendre noir, au mot Noir || Noircir la réputation de quelqu'un بر کمسنه نك صیت وشهرتنی تهجین ایتمك La calomnie peut noircir l'homme le plus innocent زیاده بیگناه اولان کشی یی اسناد مفتریات ایله تشنیع ایتمك ممکندر

Noircir et Se noircir. Devenir noir A. ادهیمام - اسویداد - T. سیاهی پذیرفتن - سیاهی بستن P. کسب السواد صاچی سیاهلندی || Ses cheveux ont noirci قرارمق - سیاهلنمق Le teint noircit au soleil رنگ رو کونشده سیاهلنور

Se Noircir, en parlant du temps, signifie, devenir obscur A. تغیّم - روی سما تیره وتار - روی سما ابرناك شدن P. ادجان T. کون قاپلایبی بلوتلو اولمق || Le ciel se noircit گشتن روی سما تغیّم ایتمکده در

Figur. Se diffamer par quelque méchante action A. تشییس النفس P. عرض خودرا لکه دار - سیه رویی پذیرفتن T. قره یوزلو اولمق کردن || Il s'est noirci par beaucoup de crimes ارتکاب قبایح کثیره ایله دامن عرضی لکه دار شین وعیب اولمشدر Voudriez-vous vous noircir d'un tel crime? بو مقوله جرم کریه ایله سیهرو اولمغه راضی اولورمیسك - نفسنه ایراث شین ایتمکه راضیمیسك

On dit aussi, Noircir l'esprit, pour dire, faire naître des pensées sombres ذهنی آلودهٔ غبار ملال وکدورت ایتمك

Noirci. A. مسوّد P. سیاه کرده - سیاهی بسته T. قرارمش - سیاهلنمش

NOIRCISSURE. Tache de noir A. شائبهٔ سودا P. لکهٔ سیاه T. سیاه لکه

NOISE. Querelle, dispute A. منازعة pl. منازعات - مجادلة pl. مجادلات - مناقشة pl. مناقشات P. ستیز T. آتشمه - سوز نزاع - غوغا || Grande noise مجادلهٔ عظیمه Chercher noise غوغا آرامق Émouvoir, exciter une noise ایقاظ مناقشه وجدال - بادئ مجادله اولمشدر Il a commencé la noise ایتمك منازعه یه شروع ایلدی

NOISETIER, ou COUDRIER. Arbre qui porte des noisettes A. شجر الجلوز - شجر البندق P. درخت گلوز T. فندق آغاجی

NOISETTE. Espèce de petite noix A. جلوز - بندق P. گلوز T. فندق || Casser des noisettes فدغ بندق - فندق قیرمق T. رنگ گلوزی P. لون البندق A. Couleur de noisette - فندق رنگی

NOIX. Sorte de fruit A. جوز pl. جوزات P. جوز - گوز - گردگان T. جوز || Noix verte قوز - جوز T. چار مغز Noix nouvelle خام جوز - جوز قوزاغی - قشر جوز Coquille de noix تازه جوز - طریّ جوز قبوغی De l'huile de noix روغن جوز - جوز یاغی Écaler des noix تقشیر جوز - جوز صویمق

Il se dit aussi de quelques autres fruits qui ressemblent avec la noix, comme, Noix de galle A. عفص P. مازون T. مازی - Noix muscade A. جوز بوّا T. جوز بوّا Noix de coco A. نارجیل - هندستان جوزی P. گوز هندی T. جوز هندی Noix vomique جوز القیء

NOLIS, ou NOLISSEMENT. V. Naulage.

NOLISER. Fréter A. ایجار السفینة P. کشتیرا بکرایه دادن T. کمی یی نولین ایله کرایه ویرمك

NOM. Mot par lequel on désigne une personne ou une chose A. اسم pl. اسامی P. نام T. آد || Le nom de Dieu اسم ربّ - اسم ذو الجلال - المتعال Au nom du Père, du Fils et du Saint-Esprit باسم الاب والابن وروح المقدس Confesser, invoquer, bénir le nom de Dieu اسم خداوند جهان آفرینی ذکر ایتمك وتحمید وثنا ایتمك Nom propre اسم علم de famille کنیه Louis premier de nom اوّلکی لویس اسمیله مسمّا اولان Signaler son nom معروف اولان - قرال نامنه شهرت ویرمك changer آد دکشدرمك - تبدیل اسم - تنکیر اسم ایتمك déguiser آدینی بیلدرمامك ابهون - توریهٔ اسم ایتمك - تغییر ایتمك Prendre le nom et les armes d'une autre famille آخر خاندانك اسم وشهرتنی ونشاننی اخذ ایتمك Il est assez connu par son nom اسمی معلومدر Usurper le nom de quelqu'un بر کمسنه نك اسمنی غصباً قوللنمق Prêter son nom کندو اسمنی آخره اعاره ایتمك Il plaide en son nom بنفسه دعوا ایدر Il a pris cette affaire-là sous le nom d'un valet, sous un nom emprunté بو مصلحتی بر خدمتکار آخر بر اسمده اولدرق - اسمیله یاخود مواضعهٔ اتخاذ ایلدی التزام ایتمشدر Il ne s'appelle pas ainsi, c'est un nom supposé - کندونك دکل مواضعهٔ قوللندیغی بر اسمدر

On dit, Le nom Chrétien, Le nom Romain, pour dire, tous les Chrétiens, tous les Romains || Il est ennemi du nom Chré-

tien عیسوی اسمنده اولنلرک ـ نام عیسوییّنک دشمنیدر
Le nom Romain s'était répandu par toute la terre دشمنیدر
رومالو ـ رومائیون منتشر چار اقطار جهان اولمشلر ایدی
اسیله بنام اولنلر ربع مسکونده منتشر اولمشلر ایدی

On dit, Décliner son nom, pour dire, déclarer qui l'on est, afin de se faire connaître *A.* بیان الاسم ـ تعریف الاسم
T. کندو آدینی بیلدرمک || نام خودرا بیان کردن *P.* Il a été obligé de décliner son nom اسم وشهرتنی تعریفه مجبور اولمشدر

Et répondre d'une chose en son propre et privé nom, pour dire, en être personnellement responsable *A.* تکفل بالنفس

On appelle Nom de guerre, un nom qu'un soldat prend en s'enrôlant *T.* عسکری نفرینه ویریلان لقب ـ Il se prend aussi pour Sobriquet *A.* لقب

On dit en termes de Pratique, Céder ses droits, noms, raisons et actions, pour dire, les transporter à un autre کافهٔ حقوقنی ومطالب وادّعالرینی فلانک اوزرینه فراغت ایتمک

Au Nom de... De la part de... *A.* عن جانب ـ باسم فلان
T. طرفندن اولەرق ـ فلانک اسمنده از سوی آن *P.* فلان
|| Il est allé emprunter de l'argent au nom de son maître
افندیسی طرفندن اولەرق اقچه استقراضنه کتدی ـ On dit aussi dans ce sens, En mon nom طرفمدن اولەرق En son nom کندو طرفندن اولەرق

Il signifie aussi, en considération *A.* حرمةً *P.* بحرمت آن
T. حقیچون || Je vous demande cela au nom de notre ancienne amitié بینمزده جاری اولان محبّت قدیمەیه حرمةً بو بابده مساعده ایلمکزی رجا ایدرم au nom de tout ce que vous avez de plus cher عندکزده اعزّ واحبّ اولان هرنه ایسه آنک حقیچون اولسون بو بابده همّتکزی رجا ونیاز ایدرم Je vous conjure au nom de Dieu اللهک اسم مبارکنه حرمةً اولسون رجا ایدرم الله عشقنه اولسون ـ ایدرم

Nom, signifie aussi, réputation *A.* صیت ـ شهرت *P.* نام ـ
T. آد آوازه ـ نامداری || Il a acquis un grand nom dans les Lettres علم وهنر بابنده تحصیل شهرت عظیمه ایتمشدر ـ C'est un homme آوازهٔ علم ومعرفتی منتشر آفاق اولمشدر qui a un grand nom dans la guerre امور حربیّەده حسن صیت وشهرتی واصل مرتبهٔ نهایت اولمش بر مرد نامدار در

Éterniser, immortaliser son nom نام وذکرینی تأبید ایتمک ـ
Avoir du نام وشهرتنی دامان آخر الزمانه قدر ابقا ایتمک
nom نامدار اولمق ـ منبوه الاسم اولمق

On dit, qu'un homme est sans nom, lorsqu'on ne le connaît point dans le monde *A.* مجهول الاسم ـ خامل الذکر ـ خامل
P. گمنام ـ بی نام وشان *T.* برآدم آدی شانی یوق ـ Et que c'est un homme de nom, pour dire, qu'il a de la naissance
A. معروف الاسم *P.* بنام *T.* آدلو شانلو بر آدم

Nom. T. de Grammaire. Il se dit d'un mot qui sert à qualifier une personne, ou une chose *A.* اسم pl. اسامی || Le nom est une des principales parties du discours اسم کلامک اجزای
Nom substantif اصلیّەسندندر اسم موصوف adjectif اسم صفت
propre اسم علم appellatif اسم ندا collectif اسم جامع diminutif اسم تصغیر masculin اسم مذکر féminin اسم مؤنث

NOMADE. Errant, qui n'a pas de demeure fixe *A.* اهل الخباء ـ
بدوی pl. بدویون *P.* بادیه ـ خیمه نشین ـ دشت سواران
T. کوچبه ـ کوچر اولی || Nation nomade قوم بدوی ـ نشین
Les Tartares sont des nations nomades قوم کوچر اولی عشیرت
Peuples nomades تاتار خیمه نشیندر عشایر خیمه نشین

NOMBRANT. Qui nombre *A.* معدود به V. Nombre.

NOMBRE. Il se dit de l'unité, ou d'une collection d'unités *A.*
عدد pl. اعداد *P.* شمار *T.* صایی || Le nombre se considère de deux manières, ou comme nombre nombrant, ou comme nombre nombré عدد ایکی جهت ایله اعتبار اولنور بری عدد معدود به ودیگری عدد معدود لهدر ـ Nombre nombrant, se dit de tout nombre qui n'est appliqué à rien de determiné. Ainsi on dit, L'unité est le principe des nombres احد اصل الاعداد در
Multiplier un nombre par un autre بر عددی آخر بر عددک اوزرینه ضرب ایتمک Diviser un nombre par un autre بر عددی عدد آخر ایله تقسیم ایتمک Les anciens ont prétendu qu'il y avait une grande vertu dans les nombres زعم متقدّمینه کوره اعدادده بر نوع خاصیّت عظیمه وار ایدی
Nombre pair *A.* عدد زوج ـ عدد شفع *P.* عدد جفت *T.*
جفت صایی impair *A.* عدد وتر ـ عدد فرد *T.* عدد تک صایی
Le nombre de dix عدد عشره La division des nombres تقسیم اعداد ـ Nombre nombré, se dit de l'application du nombre nombrant à quelque sujet que ce soit. Ainsi on dit, Un grand nombre d'hommes عدد کثیر ناس Un nombre prodigieux عدد

كلّيتلو عدد ـ كلّى Un nombre innombrable ـ عدد لا يحصى
وشمار عدد بيحدّ Il y avait un nombre infini de monde à
ce spectacle بو تماشاگاهده قتى كلّى خلقك جمعيّتى
وار ايدى Les juges n'étaient pas en nombre suffisant عدد
قضات قدر كفايهدن دون ايدى Le plus grand nombre
était d'avis ارباب مجلسدن اكثرينك رأيى بو ايدى
Ils étaient en nombre égal, en pareil nombre متساوى العدد
عدد تامّ متساوى المقدار ـ ايديلر Le nombre est complet
مقاوله ومكمّلدر Il a fourni le nombre d'exemplaires convenu
اولنمش معلوم العدد نسخهلرى اعطا وتسليم ايلدى Accom-
plir le nombre تكميل مقدار ـ تكميل عدد ايتمك augmen-
ter, accroître تزييد مقدار ـ تكثير عدد ايتمك Mettre un
nombre certain pour un incertain عدد مثبتى عدد مبهم يرينه
وضع ايتمك

On appelle Nombre cardinal, tout nombre qui sert à marquer
la quantité *A.* عدد رئيس pl. اعداد رئيسة ـ Nombre d'ordre,
ou ordinal, tout nombre qui sert à marquer l'ordre *A.* عدد
المراتب ـ Nombre collectif, tout nombre qui exprime l'as-
semblage de plusieurs nombres *A.* عدد جامع ـ Nombre en-
tier, celui qui contient l'unité un certain nombre de fois exa-
ctement *A.* عدد تامّ ـ عدد كامل ـ Nombre rompu, ou fra-
ctionnaire, la fraction *A.* كسر pl. كسور ـ Nombre premier,
tout nombre qui ne peut être divisé sans reste *A.* جذر اصمّ ـ
Nombre carré, le produit d'un nombre multiplié par lui-même
A. مجذور ـ جذاء ـ Nombre cubique, un nombre carré mul-
tiplié par sa racine *A.* عدد مكعّب

Nombre, signifie aussi, multitude *A.* كثير العدد ـ متعدّد ـ
وافر ـ متوافر *P.* بسيار *T.* چوق ‖ Il a nombre d'amis وافر
وافر نفوس ايدك احبابى وار در Nous étions nombre de gens
متعدّد تاريخ نويسان Nombre d'historiens l'ont ainsi raconté
فلان مادّهيى اول منوال اوزره نقل وحكايه ايتمشلر در

Dans le nombre, s'emploie au commencement d'une phrase, et
signifie, dans la quantité dont il a été question dans la phrase
précédente *A.* فى هذا العدد ـ *P.* بينهم ـ در اين مقدار ـ
جملهسى ايچنده ـ اول عدد ايچنده *T.* ميان آنها ‖ J'ai
vu ses tableaux; dans le nombre, il y en a beaucoup de médio-
cres; il n'y en a qu'un d'excellent فلانك تصويرلرينى كوردم
جملهسى ايچنده انجق بر عددى اعلا وماعداسى بين
بين ايدى

Au nombre, Du nombre. Parmi, au rang *A.* فى السلك ـ
فى العداد *P.* در شمار *T.* صرهسنه ‖ On l'a mis au nombre
des saints اوليا صرهسنه ـ سلك اولياى عظامه وضع اولندى
Il عداد شهداى كرامه تعداد اولندى des martyrs قوندى
est au nombre des hommes illustres اجلّهٔ رجال عدادندن
فلانى احبّا Il l'a mis au nombre de ses amis معدود در
صرهسنه ـ ودوستانى عدادينه ادخال ايلدى Il n'est pas de
ce nombre بو عداددن معدود دكلدر ـ بو عداده داخل دكلدر

Sans nombre. Il se dit d'une grande multitude *A.* لا يعدّ ـ
بيكران ـ بيحساب ـ بيحدّ وشمار ـ بيشمار *P.* لا يحصى
T. قتى چوق ـ صاييسى يوق ـ صاييسز ‖ Cet événement
a eu des témoins sans nombre بو حادثهنك شاهدلرى
لا يعدّ ولا يحصيدر Il a de l'argent sans compte et sans nombre
بيحدّ وشمار مالى وار در

Nombre, se dit aussi de l'harmonie qui résulte d'un certain
arrangement de paroles *A.* حسن الانتساق ـ انتساق الكلام
P. خوش رفتارئ سخن *T.* سوزك حسن ايله صرهلنمسى ‖
Cette période manque de nombre بو فقرهده انتساق كلام يوقدر

En termes de Grammaire, il se dit des noms et des verbes,
selon qu'ils s'appliquent à une chose ou à plusieurs. Nombre
singulier *A.* مفرد Nombre pluriel *A.* جمع

On appelle le quatrième des livres de Moïse, Le livre des
nombres *A.* سفر العدد

NOMBRER. Compter *A.* عدّ ـ تعداد ـ احصا *P.* شمردن *T.*
صايمق ‖ On ne saurait nombrer les grains du sable de la mer
رمال بحرك دانهلرينى تعداد ايتمك امر ممتنعدر Qui
pourrait nombrer les désordres et les malheurs que causent les
guerres civiles? حروب داخليهنك بادئ اولو كلدكلرى
مصايب وآفاتى كيم تعداد ايده بيلور

NOMBREUX. Qui est en grand nombre *A.* كثير ـ وافر ـ متوافر ـ
غزير *P.* فراوان ـ ژرف *T.* چوق ـ كليتلو ‖ Armée nombreuse
عسكر كثير L'assemblée était fort nombreuse جمعيّت پك
كليتلو ايدى

NOMBRIL. Cette partie qui est au milieu du ventre de l'hom-
me et de quelques animaux *A.* سرّة pl. سرر pl. سرّات *P.*
ناف ـ گردگاه *T.* كوبك ‖ Lier le nombril aux enfans nou-
veau-nés هنوز بطن مادردن چيقمش صبيانك سرّهلرينى

Il a été blessé au nombril كوبكده يارەلنمشدر عقد ايتمك

NOMENCLATEUR. Celui qui établit les dénominations spéciales de divers objets de l'histoire naturelle *A.* واضع المفردات الاسامى فى اجناس المخلوقات

NOMENCLATURE. Méthode qui assigne aux divers objets de l'histoire naturelle, les noms qui peuvent servir à les différencier *A.* وضع المفردات الاسامى فى اجناس المخلوقات ‖ Une des plus grandes difficultés de la Botanique, c'est la nomenclature علم نباتاتده مشكلات عظيمه‌نك برى وضع مفردات اسامى ماده‌سيدر

Il se dit par extension, de la collection des mots qui sont propres aux différentes parties des autres sciences *A.* اجناس الاسامى والالفاظ ‖ La nomenclature de la Géometrie, de la Grammaire علم مساحه‌يه وعلم نحوه متعلق اجناس اسامى والفاظ

NOMINATAIRE. Celui qui est nommé à un bénéfice *A.* منصوب *T.* نصب اولنمش *P.* نصبكرده

NOMINATEUR. Celui qui nomme *A.* موجّه *P.* توجيهساز *T.* توجيه صاحبى ـ توجيه ايدن ‖ Le Roi est le nominateur des bénéfices qui vaquent محلول قالان زعامتلرى توجيه ايدن پادشاهدر

NOMINATIF. T. de Gram. C'est le premier des cas *A.* رفع ـ كلمهٔ مرفوعه

NOMINATION. Action de nommer à quelque charge. V. Nommer ‖ La nomination des juges حكامك نصبى نصب ـ وتعيينلرى ـ Il se dit aussi de celui qui a été nommé à une charge ‖ Je ne l'ai point encore vu depuis sa nomination à... فلان منصبه نصبى وقتندنبرو كورمدم

Il se dit aussi, du droit de nommer à une charge *A.* استحقاق على التوجيه ‖ Cette place est à la nomination de... بو منصبده استحقاق توجيه فلانك يدنده در

NOMMÉMENT. Avec désignation, par le nom *A.* لا سيّما ـ بتخصيص الاسم ـ على الخصوص ـ خصوصاً ـ خاصّةً *P.* از *T.* آديله بتخصيص نام ـ آنجمله ‖ On en a accusé plusieurs personnes, et nommément tels et tels وافر كسان حقنده لا سيّما فلانلره اسناد تهمت اولنمشدر Le roi a voulu conserver plusieurs places, et nommément . . . پادشاه قلع متعدده‌نك وبتخصيص فلان نام قلعه‌نك يد تصرفنده قالمسنى مراد وآديله فلان نام قلعه‌نك ـ ايلدى

NOMMER. Donner un nom *A.* وضع الاسم ـ تسمية *P.* نام ـ نهادن ـ نام دادن ـ ناميدن *T.* آد قومق ـ آد ويرمك ‖ On l'a nommé Constantin اسميله تسميه اولندى قسطنطين ـ اسمنى قسطنطين وضع ايلديلر ‖ Il fut le premier qui découvrit cette île, et il la nomma de son nom فلان جزيره‌يى ابتدا كشف ايدن فلان كشى اولمغله كندو اسميله تسميه وتلقيب ايلدى Ce fort fut nommé le Fort-Louis, du nom du Roi بو حصن پادشاهك اسمنه نسبةً لويس اسميله تسميه اولندى

Il signifie aussi, surnommer *A.* تلقيب *P.* ورنام نهادن *T.* لقب قومق C'est ainsi qu'en parlant de quelques rois, on a nommé l'un Pierre le Grand پتروس اعظم l'autre, Bayajet le Foudre يلدرم سلطان بايزد et en parlant des villes, on dit, Jérusalem la Sainte قدس شريف Bagdad la Superbe بغداد بهشت آباد لقبيله ملقب اولان شهر بغداد ـ بهشت آباد

Et dire le nom d'une personne, d'une chose *A.* بيان الاسم ـ تعريف الاسم *P.* نام خواندن *T.* آد اوقومق ـ آدينى ديمك ‖ Je vous nommerai plusieurs personnes وافر كسانك اسملرينى بيان ايده‌جكم Je vous les nommerai par nom et par surnom اسم وشهرتلريله طرفكه بيان ايده‌جكم Comment nommez-vous cet homme? بو آدمك اسمنه نه ديرسك On le nomme Pierre پتروس اسميله مسمّا در معروفدر ـ

Nommer, signifie encore, établir dans une place *A.* نصب ـ تعيين ‖ Nommer un ambassadeur بر ايلچى نصب وتعيين ايتمك

Et déclarer *A.* تعيين *P.* بفلان كار سپردن *T.* بر ايشه تعيين ايتمك ‖ Il le nomma son successeur à l'Empire فلانى خلف سلطنت ـ ولىّ عهد سلطنت تعيين ايلدى Il a été nommé intendant ناظر تعيين اولندى ـ On dit aussi, Nommer quelqu'un son héritier بر كمسنه‌يى وارث تعيين ايتمك

Se Nommer. *A.* تسمّى *P.* نام داشتن *T.* بر آد ايله آدلنمق ـ آدى ندر ‖ Comment se nomme-t-il? نه اسم ايله مسمّا در ـ سنك Comment vous nommez-vous? نه اسم ايله مسمّاسك ـ Comment se nomme cette plante? بو نباتك اسمك ندر اسمى ندر

Nommé. *A.* مسمّا *P.* ناميده *T.* بنام ـ نامنده ـ دينمكله معروف ‖ Le nommé Pierre پترو نامنده بر كمسنه Les nommés tels et

tels فلان وفلان دينمكاه معروف كمسنه‌لر

À Point nommé. Fort à propos, au temps qu'il faut A. فی T. در انسبتربن هنگام P. علی احسن الاحیان - موقته || تمام وقتنده - وقتنده Il arriva à point nommé, comme le combat allait commencer محاربه‌یه مباشرت اولنمقده ایکن Vous venez à point nommé تمام وقتنده ورود ایتمشدر وقتنده کلدک

À Jour nommé. Au jour dont on était convenu A. فی یوم قرار ویرلمش T. در روز قرار داده P. فی یوم المعهود - الموعود || شویلشیلان کونده - کونده Il se trouva au rendez-vous à jour nommé یوم موعودده محل ملاقاتده بولندی

NOMOCANON. Recueil des canons, et des lois impériales qui y ont rapport A. کتاب القوانین والفتاوا

NON. Particule négative, qui est opposée à la particule Oui A. لا P. نه T. یوق || Cette affaire est aisée à conclure, il n'y a qu'à dire oui ou non بو ماده‌نک تنظیمی اسهلدر بو ماده قولای رابطه‌یه - همان لا ونعم بر جوابه توقف ایدر کیره‌جک مقوله‌دندر همان هه یوق بر جوابه توقف ایدر Non, non, je n'en ferai rien - لا لا بر شیٔ ایده‌جک دکلم یوق یوق هیچ بر شیٔ ایتمم

Il se dit aussi sans opposition à Oui A. لا - لیس P. نه T. دکل || Il en est fâché, non sans cause بو بابده منفعل اولمسی من غیر سبب - بلا سبب دکلدر Il vous a fait plaisir, non pas tant pour l'amour de vous, que par vanité سنی خوشدل ایتمش ایسه ده بو وضعی سکا محبّتاً دکل خود بینلکنه مبنیدر

Il se joint aussi à des noms A. عدیم P. بی T. سز || Tous les gens non intéressés - عدیم الغرض اولنلرک جمله‌سی غرضسز - بیغرض

Il s'emploie aussi substantivement || Ils sont gens à se brouiller pour un oui ou pour un non لا ونعم ایچون قطع الفت ایدر مقوله‌دندرلر Il m'a répondu un non bien sec قوریجه یوق جوابنی - بر لا جوابنی ویردی

Non-seulement. Façon de parler, qui est souvent suivie de Mais A. قطع النظر - بل... لا فقط... بلکه P. تنها نه - نه هم... بلکه T. ... غیری - دن بشقه - دن دکل یالکز || Non seulement il n'est pas savant, mais il est très-ignorant عالم اولمدیغندن قطع النظر اجهلدر Non-seulement je l'ai payé, mais encore je lui ai fait un présent بشقه آلەجغنی تماماً ادا ایلدیکمدن کندویه بر هدیّه دخی ویردم Un chrétien doit aimer non-seulement ses amis, mais même ses ennemis بر عیسوی دوستلرندن یالکز - بشقه دشمنلرینه بیله محبّت ایتمک واجبه‌دندر دوستلرینی دکل دشمنلرینی دخی سوملو در

Non plus. Pas davantage A. ولا P. نه نیز T. بیله دکل || Il n'eu fut non plus ému, que s'il eût été innocent جرمی یوق کبی اظهار اضطراب ایتمش بیله دکلدر - Il signifie aussi, pareillement A. ایضاً P. نیز - هم T. دخی || Vous ne le voulez pas, ni moi non plus بوشیٔی استمزسک بن دخی استمم Ceux-ci n'en sont pas, ni ceux-là non plus بونلر دکل آنلر دخی دکللر در

NONAGÉNAIRE. Qui a quatre-vingt-dix ans A. بالغ التسعین P. نود ساله T. طقسان یاشنه وارمش

NONANTE. Quatre-vingt-dix A. تسعون P. نود T. طقسان

NONANTIÈME. Nombre d'ordre A. تسعون P. نودمین T. طقسانجی || La nonantième année de son âge سننک طقسانجی سنه‌سی

NONCE. Prélat que le Pape envoie en ambassade T. ریم پاپاسی طرفندن مبعوث اولان سفیر

NONCHALAMMENT. Avec nonchalance A. بالتوانی P. با سستی T. کوشکلک ایله

NONCHALANCE. Négligence A. رخاوة الطبع - توانی P. سستی T. کوشکلک V. aussi Négligence.

NONCHALANT. Négligent A. متوانی P. سست T. کوشک V. Négligent.

NONCIATURE. L'emploi de nonce T. ریم پاپاسی طرفندن اولان سفارت مأموریتی

NON-CONFORMISTE. Il se dit en Angleterre de celui qui s'écarte de la religion anglicane A. مخالف المذهب P بمذهب دیگر تابع شده T. بشقه مذهبده اولان

NON-JOUISSANCE. T. de Jurisp. Privation de jouissance A. محرومیّة التمتّع || Il lui est dû une indemnité pour la non-jouissance تمتّعدن محرومیّتی وقتی ایچون تضمین ضرر اولمق اوزره کندویه شو مقدار اقچه ویرلمک اقتضا ایدر

NONOBSTANT. Malgré, sans avoir égard A. صرفاً عن الانظار - من غیر التفات الی P. با همه آنکه - بآن نظر نکرده T. التفات کوسترمیه‌رک - باقمیه‌رق || Il a été obligé de

payer, nonobstant l'appel دعواسنی آخر محکمه‌یه قالدردیغندن
صرف انظار اولنەرق اوزرینه حکم اولنان اقچه‌نک
Il s'est opiniâtré, nonobstant toutes les إداسنه مجبور اولمشدر
remontrances de ses amis احبابی طرفندن عرض اولنمش
اولقدر اعتراضاتدن صرف انظار ایله عنادنده ثابتقدم
اعتراضاته التفات ایتمیەرک عنادندن فارغ ـ اولمشدر
اولمامشدر

NON-PAIR. V. Impair.

NONPAREIL. Qui est sans pareil *A.* عدیم النظیر ـ لا نظیر
P. مثلی یوق ـ اورنکی یوق *T.* بیهتا ـ بیمثل ـ بیمانند
|| Un mérite nonpareil لیاقت لا نظیر Une vertu nonpareille
مثل ومانندی یوق صلاح حال

NONPAREILLE. Il se dit en plusieurs arts, pour exprimer ce
qu'il y a de plus petit *A.* ادق دقیق *P.* ـ باریکترین
T. اک انجه *T.* اک اوفاق *T.* خرده‌ترین

NON-RÉSIDENCE. Absence du lieu où l'on devait résider *A.*
غیبة عن المقرّ *P.* نا بودن از مقام خود *T.* یرنده بولنماه

NONUPLE. Qui contient neuf fois *A.* مضاعف ـ تساعی
T. طقوز قات *P.* نه بار *P.* تسع مرّات

NONUPLER. Répéter neuf fois *A.* تضعیف تسع مرّات *P.*
T. نه بار کردن *T.* طقوز کرّه ایتمک

NON-USAGE. Cessation d'usage *A.* عطلان ـ عدم الاستعمال
P. من العمل *T.* عملماندگی *T.* قوللانلمامه || Les lois s'abolis-
sent souvent par le non-usage قانونلر احیاناً عملدن معطل
اولنجه کلیّاً ملغا اولور

NON-VALEUR. Manque de valeur en une terre qui ne rap-
porte pas ce qu'elle devrait rapporter *A* ـ قلة النما ـ عدم البرکة
P. قلة المحصول ـ برکتسزلک *T.* بیحاصلی ـ کم نمایی
|| Cette terre n'est pas bien cultivée, elle est en friche نماسزلق
en bien des endroits, elle est en non-valeur بو ارض لایقی
اوزره زراعت اولنمیوب اکثر محللرده پور قالدیغندن
La non-valeur de cette terre ناماسنه قلت عارض اولمشدر
vient de ce qu'on la néglige depuis trois ans بو ارض اوچ
سنه‌دنبرو زراعتنه اهتمام اولنمدیغندن بیحاصل اولمشدر

Et termes de Finance, on appelle Non-valeurs, des deniers
dont on ne peut faire le recouvrement *A.* pl. بقایاه *P.* باز مانده
T. تحصیلی ممکن اولمیان

NORD. Septentrion *A.* شمال *T.* یلدز طرفی || Ce pays est
borné au nord par une telle rivière بو مملکت شمالاً فلان
نهر ایله محدود در Les pays du nord ممالک شمالیّه Les
peuples, les puissances امم واقوام شمالیّه ودول شمالیّه Le
vent du nord, ou simplement Le nord *A.* ریح الشمال *P.* باد
جانب شمال *T.* یلدز پویراز Une maison exposée au nord
شماله ناظر بر باب منزل ـ Il signifie aussi, le pôle boréal
قطب شمالیّ *T.* دمور قازیق

On appelle Degrés de latitude du nord, ceux qui vont de l'équa-
teur au pôle septentrional *A.* درجات العرض الشمالیّ

En termes de marine, on dit, Faire le nord, faire le sud,
pour dire, faire route au nord, au sud سمت شماله یاخود
سمت جنوبه متوجّه اولمق

NORD-EST. La partie du monde qui est entre le nord et
l'est *A.* ما بین المشرق والشمال ـ سمت النکیباء *T.* پویراز
|| Une telle ville est au nord-est de telle autre فلان طرفی
شهر فلان شهرک پویرازی طرفنه کائندر

Il signifie aussi, le vent qui souffle de cette partie *A.* نکیباء ـ
صابیة *T.* پویراز ـ پویراز یلی || Le nord-est est extrêmement
froid en ce pays-ci پویراز یلی بو مملکتده غایت ایله
بارد در

NORD-OUEST. La partie du monde qui est entre le nord et
l'ouest *A.* ما بین المغرب والشمال ـ سمت الجربیاء *T.*
قره یل طرفی || Cette ville est au nord-ouest de Vienne بو
بلده بچ شهرینک قره یلی طرفندن واقعدر ـ Il se dit
aussi du vent qui souffle de cette partie *A.* جربیاء *T.* قره‌یل
|| Le nord-ouest est d'ordinaire froid et pluvieux قره یل عادتا
بارد وممطر در

NOTA. Note que l'on met à la marge d'un écrit *A.* نقطة
الاشارة *P.* نشان *T.* م || Mettez-là un nota اول محلده بر
برم وضع ایله ـ نقطهٔ اشارت وضع ایله

NOTABLE. Remarquable *A.* واجب الاعتداد ـ متعدّ به *P.*
شایان اعتداد *T.* صاییلور ـ اعتباره کرکلو || Dits notables
شایان اعتداد اولەجق افعال اقوال واجبة الاعتداد faits
Un cas notable شایان اعتداد اولەجق حالت Un notable
bourgeois اصناف ـ اصناف گروهندن شایان اعتداد برکمسنه
زمره‌سندن صاییلور بر آدم

Et considérable *A.* جسیم *P.* بسیار ـ فراوان *T.* کلیّتلو ||
Dommage, somme notable کلیّتلو ضرر ـ ضرر ومقدار جسیم

Notables. Les principaux et les plus considérables d'une ville, d'une province *A.* pl. وجوه - اعيان *P.* بزركان - كلانتران *T.* وجوه واعيان || Une assemblée de notables سوز صاحبلری وجوه واعيان || Les notables étaient assemblés مملكتك جمعيتى بلده بر يره كلمشلر ايدى

NOTABLEMENT. Grandement *A.* مبالغة - بالمبالغة *P.* بسيار - *T.* كليتلو مرتبده - كليتلوجه || Il est notablement بر وجه كلى lésé dans cette affaire بو مصلحتده كليتلو مرتبه متضرر اولمشدر

NOTAIRE. Officier public qui passe les contrats et les autres actes volontaires *A.* كاتب الشرع - كتاب الشرع || Le corps des notaires زمرهٔ كتاب الشرع Les registres d'un notaire كاتب شرعك ياننده محفوظ اولان قيود ودفاتر Quittance faite pardevant notaire كاتب شرع مواجهه‌سنده تنظيم اولنمش معرفتيله ياپلمش - ابرا سندى

NOTAMMENT. V. Nommément || Il a cité plusieurs lois, et notamment celle-là بر قاچ قانونى وخصوصاً فلانى على طريق الاشهاد ذكر ايلدى

NOTARIAT. Fonction de notaire *A.* كتابة الشرع || Il a exercé long-temps le notariat مدت مديده كتابت شرع خدمتنى اجرا ايلدى

NOTARIÉ. Passé devant notaire *T.* كاتب شرع حضورنده معرفتيله عقد اولنمش - معقود بر قطعه سند

NOTE. Marque que l'on fait en quelque endroit d'un livre, d'un écrit, pour s'en souvenir *A.* اشارة *P.* نشان *T.* نشان || Mettez une note à la marge du livre pour trouver le passage فقره‌يى بولمق ايچون هامش كتابده بر اشارت وضع ايله

Il signifie aussi, remarque, espèce de commentaire sur quelque endroit d'un écrit, d'un ouvrage *A.* حاشية pl. حواشى || J'ai fait des notes sur sa lettre مكتوبنى تحشيه ايلدم On a imprimé ce livre avec des notes بو كتاب حاشيه‌لريله معاً طبع اولندى Note marginale هامشده مسطور حاشيه

Il se dit aussi, d'une remarque qu'on fait sur un mot, sur une phrase *A.* شرح || Il faut mettre ce mot dans le dictionnaire avec la note Vieux بو لفظ لغت ايچنه وضع اولندرق ياننده لغت قديمه در ديو شرح ويرلملو در

Note d'infamie, ou **Note infamante,** est celle qui est imprimée juridiquement par le magistrat pour quelque cause grave *A.* وسام التفضيح *P.* بد نامى ورسوايى *T.* تمغاى رسوايلق بد ناملق دامغه‌سى - دامغه‌سى || Le blâme en Justice est une note infamante حضور شرعده مظهر تعييب وتشنيع اولمق رسوايلق تمغاسيله موسوم اولمقدن فرقى يوقدر - On dit aussi, La réprimande faite par un juge, est une note حاكمك تعزيرى بر وسام تفضيح مثابه‌سنده در C'est une fâcheuse note ردئ وقبيح بر تمغاى تفضيحدر

Note. Mémoire, exposé *T.* تقرير

Note, se dit aussi des caractères dont les musiciens se servent pour marquer le chant *A.* رقم اللحن pl. ارقام الالحان *P.* رقم نوا *T.* ازكى رقمى

On dit figur. Changer de note, Chanter sur une autre note, pour dire, changer de façon de faire, ou de parler تبديل اصول دكشدرمك - اصول ايتمك

NOTER. Remarquer *A.* نظر - صرف النظر الدقة *P.* حوالهٔ دقت ايتمك *T.* چشم دقت كردن || Notez bien cela بوكا دقت ايله Notez qu'il était son ennemi مقدما دشمنى اولديغنه دقت ايله

Et faire une marque *A.* وضع الاشارة *P.* نشان نهادن *T.* نشانلمق || J'ai noté ce passage dans mon livre, sur mes tablettes بو فقره‌يى دفترمده اشارت ايلدم

Il se prend aussi pour Marquer en mauvaise part *A.* توسيم بالقبح - اشارة بالعيب والقباحة *P.* تمغاى بد نامى زدن *T.* نشان رسوايى زدن - بد ناملق نشانيله - ميملمك || Pourquoi le voulez-vous noter? فلانى نيچون بد ناملق تمغالمق Vous serez noté بد ناملق نشانيله تمغالمق استرسك ايله ميملنه‌جكسك Il n'a qu'à prendre garde à lui, il est déjà bien noté ميملنمش بر آدم اولمغله احتراز اوزره اولملو در

Noté. On dit, Homme noté, pour dire, qui a une mauvaise réputation *A.* مشار بالعيب والقباحة - موسوم بالعيب والقباحة *P.* بد - ميملنمش - ميملى *T.* نشانزدهٔ رسوايى وبد نامى ناملق ايله تمغالنمش

NOTICE, se dit de certains ouvrages qui sont faits pour donner une connaissance particulière des villes, des provinces, etc. d'un royaume *A.* تذكرة الاحوال البلاد والمسالك || La notice de l'Empire ملكك تذكرهٔ احوال بلاد ومسالكى

Il signifie aussi, la connaissance qu'on donne d'une chose par des recherches critiques *A.* حكاية الحال || On travaille à la notice des manuscrits de la bibliothèque كتابخانه‌ده موجود

دست خطّ کتابلرک حکایهٔ احوالی تحریر اولنمقده در

NOTIFICATION. Acte par lequel on notifie *A.* رسالة الاخبار
افادهٔ حالی متضمّن کاغد *T.* اخبار نامه *P.* ورقة الاخبار -
اخباری مشعر کاغد - || Ils ne peuvent plus en douter, la notification leur en a été faite بوکا دائر اقتضا ایدن اخبار
نامه طرفلرینه بعث وارسال اولنمش اولمغله شک واشتباهلری
قالمامق اقتضا ایدر

NOTIFIER. Faire savoir dans les formes reçues *A.* رسماً اخبار
رسماً آگاه کردن - آگاهیدن *P.* رسماً انها - رسماً بیان -
T. رسم اوزره بیلدرمک || Cet acte ne sera point valable, si on ne le fait notifier بو سند رسماً انها اولنمدقچه دستور
طرفمه رسماً افاده Il ne m'a point été notifié العمل اولمز
اولنمامشدر On fit notifier le traité de paix aux ambassadeurs
مصالحه عهدنامه‌سنی دول ایلچیلرینه رسماً بیان ایلدیلر
Après que l'ambassadeur eut notifié son arrivée ایلچی وصولی
خبرینی رسماً انها ایلدکده

Notifié *A.* رسماً منها *P.* رسماً آگاهیده *T.* رسم اوزره
بیلدرلمش

NOTION. Connaissance, idée qu'on a d'une chose *A.* خبر pl.
اخبار - علم pl. معلومات *P.* دانش *T.* بیلش || Notion
claire, distincte خبر صحیح certaine خبر صریح ومنقح confuse
خبر مشوّش faible خبر واهی imparfaite خبر ناقص -
علم اجمالی Je n'ai point de connaissance parfaite de cela, je n'en ai qu'une faible notion بو بابده علم تامّم اولمیوب
انجق واهی بر خبرم وار در Il n'en a pas les premières notions بونک هنوز مبادئ معلوماتنه واقف دکلدر Sur une
même chose on peut se former diverses notions امر واحد
اوزرنده معلومات گوناگون تصوّری ممکندر Il vous donnera des notions sur cette matière بو خصوصده بعض کونه
خبرلر طرفکه بیلدره‌جکدر Selon la notion que j'en ai بو
بوکا بابده اولان علم وخبرمه نظراً Je n'en ai aucune notion
دائر بر درلو علم وخبرم یوقدر

NOTOIRE. Évident, manifeste *A.* واضح - عیان - بیّن -
مبیّن - ظاهر *P.* آشکار - بدیدار - نمایان - نمودار - هویدا
T. بللو || Le fait est notoire مادّه‌نک وقوعی واضح وآشکار در
C'est une vérité notoire حقیقتی ظاهر وعیاندر Cela n'est que
trop notoire بو مادّه بیّن وآشکار در - کالشمس فی وسط
النهار واضح وآشکار در - اظهر من الشمسدر On dit, Soit
notoire à tous جمله‌یه معلوم اوله که

Rendre notoire *A.* تبیین - اعلان - اظهار - ابراز *P.* آشکارا
کردن *T.* بللورتمک - آشکار قلمق

NOTOIREMENT, adv. *A.* واضحاً - علی وجه الوضوح -
صراحةً - علناً - علانیةً - عیاناً *P.* آشکارا *T.* بللو اولەرق -
آشکاره || Cela est notoirement vrai حقیقتە وعلانیةً واضحاً بو کیفیّت
علناً وصراحةً مقارندر Il est notoirement coupable de ce crime
بو جرم ایله متهمدر

NOTORIÉTÉ. Évidence d'une chose de fait généralement reconnue *A.* وضوح - صراحت - تبیّن *P.* هویدایی - نموداری
T. بللولک - آشکاره‌لک || Cela est de toute notoriété بو
کیفیّت صراحت تامّه ایله معلومدر On l'a arrêté prisonnier
sur la notoriété du fait وصراحتی وضوح فعلک ایتدیکی
تقریبیله اسیراً توقیف - تقریبیله قید اسره بند اولدی
اولندی

On appelle Actes de notoriété, des actes passés par-devant notaires, par lesquels des témoins suppléent à des preuves par écrit *A.* سند شرعی

NOTRE. Qui est à nous *A.* نا *P.* ما *T.* بزم - بزمکی -
مز || Notre père *A.* والدنا *P.* پدرما *T.* بابا بزم - بابامز

Nôtres, s'emploie substantivement, et signifie, ceux qui sont de notre parti, de notre compagnie *A.* متعلقاتنا *P.* همسازان ما
T. بزمکیلر || Il n'est pas des nôtres بزمکیلردن دکلدر Les nôtres ont bien fait dans le combat بزمکیلر ایو جنک ایتمشلر در

Il se dit aussi des parents *A.* pl. اقربا *P.* خویشان -
خویشاوندان *T.* حصملر - اقربامز - حصم || Nous devons aimer les nôtres خویشان واقربایه محبّت ایتمک واجبهٔ ذمّتمز در

NOUE. Tuile faite en demi-canal pour l'égout des eaux *A.*
قنات pl. قنوات - قنیّ *T.* کنکث

NOUER. Lier par un noeud *A.* عقد *P.* گره بستن *T.*
دوکوملمک || Nouer un ruban قوردله‌یی دوکوملمک - Figur.
|| Nouer amitié *A.* عقد المحبّة *P.* پیوند دوستی بستن -
محبّت کردن ربط شیرازهٔ *T.* دوستلق باغلمق

Il signifie aussi, envelopper dans quelque chose en faisant un noeud *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* باغلمق || Nouer de l'argent dans le coin d'un mouchoir اقچه اوجنده یاغلغک
باغلمق

Nouer, ou se nouer, Il se dit des arbres, et signifie, passer

de l'état de fleur à celui de fruit *A.* تثمير - ثمور - عقد الثمر *P.* ميوه بستن *T.* ميوه باغلمق - يمش طوتمق || Quand les pommes commencent à nouer الما آغاجلری عقد ثمره موسم باشلادقلرنده Dans le temps où les fruits se nouent آغاجلر يمش طوتديغی حالده - ثمورده

NOUÉ. *A.* معقود - منعقد *P.* بسته *T.* باغلو - باغلنمش

On dit, qu'un enfant est noué, pour dire, qu'il est rachitique *A.* مقرقم *P.* شير زده *T.* سود خيرهسی V. aussi Rachitique.

NOUET. Linge noué, dans lequel on a mis quelque drogue pour la faire tremper ou bouillir *T.* ايچی طولمش دوكوملی باغ

NOUEUX. Il se dit du bois qui a des noeuds *A.* معجرم - منتب *P.* گرهدار *T.* بوغوملو || C'est un bois fort noueux بغايت بوغوملو بر آغاجدر Un bâton noueux بوغومی جوق - انبوبهلو بر عصا

NOULET. Canal fait avec des noues de tuile, de plomb ou de bois, pour l'écoulement des eaux *A.* قنوات مسنات *P.* گاريز - كهريز *T.* ير آلتنده صو يولی

NOURRICE. Femme qui allaite *A.* مرضعة pl. مرضعات *P.* بادسين *T.* سود آنا || Des contes de nourrice سود آنا مساللری

On dit, qu'une province est la nourrice d'une ville فلان مملكت فلان بلدهنك كيلاری مثابهسنده در

NOURRICIER. Le mari d'une nourrice *A.* زوج المرضعة *P.* شوهر بادسين *T.* سود آنا قوجهسی || Le nourricier d'un enfant چوجوغك مرضعهسی قوجهسی

Suc nourricier. Le suc dont les plantes se nourrissent *A.* ماء غدائی *P.* آب پرورشبخشا *T.* سليجی صو - il se dit aussi des alimens *A.* قوت غدائی pl. اقوات غدائية *P.* خوراك *T.* غدائيتلو آزيق غدا دار

NOURRIR. Sustenter *A.* تغذية - ايراث الغدائية *P.* پروردن *T.* بسلمك || Les alimens les plus propres à nourrir l'homme انسانك مدار تغذيهسی اولان اصلح اقوات Le sang nourrit toutes les parties du corps بدنك جميع اجزا واعضاسنی بسليان قاندر Il y a des alimens qui nourrissent trop بعض اقواتك غدائيتی زياده در Le pain nourrit beaucoup نان عزيزك غدائيتی جوقدر Les fruits, les légumes ne nourrissent pas tant que la viande فواكه ولحومك غدائيتی لحمك غدائيتی مرتبهسنده دكلدر

se dit aussi de toutes les choses dont les plantes tirent leur suc *A.* تنمية - تربية *P.* پروردن - دادن *T.* بروملدی تراب بسلمك || La bonne terre nourrit les plantes, les arbres تراب صالح وسيلهٔ تربيهٔ نباتات واشجار در Mettre du fumier au pied d'un arbre pour le nourrir آغاجی بسلمك ايچون - تنميه ايچون - ديبنده فشقی قومق - Figur. || Les services mutuels nourrissent l'amitié ايكی كشينك بری برلرينه طرفيندن ارزانی قلنان همم جميله تنميهٔ محبتی موجبدر - ايتدكلری همت محبتی بسلر

Se nourrir. Prendre des alimens. *A.* اقتيات - اغتذاء - تغذی *P.* پرورش يافتن - پرورده شدن *T.* غدالنمك - بسلنمك || L'homme se nourrit de pain, de légumes, de viandes, etc. انسان نان عزيز وبقول ولحوم وبو مقوله شيلر ايله تغذی ايدر Les chevaux se nourrissent de foin et d'avoine دواب ومواشی اوتلق ويولاف ايله بسلنور Cet enfant se nourrit bien, se nourrit mal بو جوجوق جيد الغدا در - سيئی الغدا در - خوش غدا در بد غدا در

Nourrir. Entretenir d'alimens *A.* اعطاء النفقة - انفاق - ارزاق *P.* روزی دادن - توش دادن *T.* اولوش ويرمك - بسلمك - ازقلندرمق || Je l'ai vêtu et nourri dix ans durant تمام اون سنه فلانی اكسا وارزاق ايلدم Les enfans sont obligés de nourrir leur père et leur mère dans le besoin ابوينك ادی الاحتياج انفاق وارزاقی اولادك واجبهٔ ذمتلريدر Il nourrit tant de valets شو قدر خدمتكار انفاق ايدر - بسلر Je lui donne tant par an pour me loger et pour me nourrir اجرت منزل ونفقهٔ يوميهم ايچون فلانه شو مقدار اقچه ويررم Il nourrit tant de chiens, tant de chevaux شو مقدار كلاب ودواب بسلر Nourrir des vers à soie ايپك قوردی بسلمك

On dit, Ces gens-là ne sont pas nourris dans cette maison, c'est-à-dire, qu'ils n'y sont pas suffisamment nourris اقوات يوميهلرينه چندان اهتمام اولنمز - On dit aussi, qu'un pays en nourrit un autre فلان مملكت فلان مملكتی ارزاق ايدر - بسلر - Et que le bois nourrit le feu, c'est-à-dire, qu'il l'entretient حطب آتشی بسلر - وقايه ايدر - Et que la pommade nourrit la peau ياغ جلدی وقايه ايدر - Et figur. qu'un homme nourrit un serpent dans son sein, pour dire, qu'il élève un ingrat قويوننده ييلان بسلر

On dit aussi, qu'on est bien nourri en cet endroit, pour

dire, qu'on y fait bonne chère بو محلّده ايو طعام چيقار

Nourrir, se dit aussi d'une femme qui donne à téter à un enfant *A.* ارضاع *P.* شير دادن *T.* امزرمك ـ سود ويرمك || Elle lui a nourri trois enfans بو قاري فلانك اوچ نفر اوچ نفر چوجوغنه سود ويردي ـ چوجوغني ارضاع ايلدي Une mère qui nourrit son enfant والده كندو چوجوغنه سود ويرن

Il signifie aussi, instruire, élever *A.* تربية ـ تربيب *P.* ترببيت كردن ـ پروردن *T.* بسلمك || Il faut avoir soin de nourrir les enfans dans les sentimens de piété et d'honneur اولادي قواعد تعبّد وديانت واصول ادب وصلاحى تلقين ايدەرك تربيەلرينە اهتمام ايتمك لازمهٔ حالدندر Il a été nourri dans l'amour de la vertu, dans l'aversion du vice عشق صلاح ونفرت عن المكاره واديلرينه رعايت ايتمك اوزره پرورده اولمشدر ـ پرورشيافته اولمشدر

Il se dit figur. des choses qui servent à former l'esprit, les moeurs *A.* تأديب *P.* ادب آموزيدن ـ حسن ترببيت ـ ادب اوكرتمك ـ تربيه ايتمك *T.* فرهيختن ـ كردن || La science, la bonne lecture, la conversation des honnêtes gens nourrit l'esprit علم ومعرفت وكتب نافعهيى مطالعه وقرائت واصحاب مكارم اخلاق ايله الفت ومجاورت تأديب ذهنه وسيله اولور Se nourrir de la lecture des bons livres كتب نافعهنك مطالعەسيلە تأديب نفس ايتمك ـ مطالعەسيلە نفسنى تربيه ايتمك

Nourri. *A.* مغتذى *P.* پرورده *T.* بسلنمش

On dit que du blé, que du grain est bien nourri, pour dire, qu'il est bien plein *A.* ممتلى *P.* سير *T.* طولى

NOURRISSAGE. Il se dit du soin et de la manière d'élever les bestiaux *A.* تربية *P.* پرورش *T.* بسليش

NOURRISSANT. Qui nourrit beaucoup *A.* كثير الغدا ـ مغذّى *P.* پرورشدهنده *T.* بسلييجى ـ غداليلو ـ غدا ويريجى || Une viande bien nourrissante بر لحم غداليلو ـ كثير الغدا Ce consommé est trop nourrissant بو مهراتك عصارەسى ات غدا ويرر ـ غايت مغذّيدر

NOURRISSON. Enfant qui est en nourrice *A.* راضع *P.* شيرخواره *T.* سودامن

NOURRITURE. Aliment *A.* غدا pl. اغذية ـ قوت pl. اقوات *P.* خوراك ـ روزى ـ توش *T.* اولوش || Bonne nourriture غداى خوش ـ غداى جيّد mauvaise غداى سيّئ ـ غداى بد Nourriture succulente قوت خاصل Prendre de la nourriture تناول طعام ايتمك Il est bien malade, il ne prend plus de nourriture آغر خسته اولمغله طعامدن كلّيّاً منقطعدر Il meurt faute de nourriture قوت وغدادن كلّيّاً منقطع اولمغله مشرف مماتدر

Prendre nourriture, se dit en parlant d'une partie du corps qui, ayant été affectée, commence à reprendre chair *A.* كسب النما *P.* باليدن *T.* بسلنمك || Son bras était desséché, mais il commence à prendre nourriture قولى قوريمشيكن كسب نما ايدەجكى يوقدر Sa main ne prend plus de nourriture الى بر نمايه باشلادى ـ Il se dit aussi des plantes, pour dire, commencer à croître بو آغاج كسب نما ايتمكده در

NOUS. Pronom de la première personne *A.* نحن ـ نا *P.* ما *T.* بز

On dit, Entre nous, ou Entre nous soit dit, pour dire, ceci ne doit pas nous passer *A.* بيننا وبين الله *P.* سخن درميان ما *T.* مانده باشد ـ سوز بينمزده قالسون ـ بينمزده قالسون ـ سوز ارەمزده قالسون

NOUVEAU, NOUVEL. Qui n'avait point encore paru *A.* جديد pl. جدد ـ حادث pl. حوادث *P.* نو *T.* يكى || Vin nouveau خمر جديد ـ يكى شراب blé محصول جديد حنطەسى fruit فاكهٔ جديده livre تأليف جديد N'avez-vous rien, ne savez-vous rien de nouveau? حوادثدن بر شيئك يوقميدر ـ حوادث ? Qu'y a-t-il de nouveau? حوادثدن بر شيء بيلەزميسك Nouvel armement تداركات جديدهٔ سفريّه روزكاردن نه وار accident حادثهٔ نو پيدا Nouvelle invention اختراع جديد relation حكايت جديده mode, manière, découverte وطور وكشف جديد آيين Les auteurs anciens et nouveaux مؤلفين متقدّمين ومتأخرين ـ قديمه وجديده مؤلفين ـ Mots nouveaux, c'est-à-dire des mots qui commencent à s'établir *A.* pl. لغات مستجدّة ـ الفاظ مستجدّة *P.* سخنهاى نوظهور *T.* يكى سوزلر ـ چيقمش Le nouvel an, ou L'an nouveau, c'est le commencement de l'année *A.* رأس السنة ـ سنهٔ جديده *P.* سال نو ـ سر سال *T.* يكى ييل ـ ييل باشى ـ On dit, Le nouveau style, pour dire, la manière de compter dans le calendrier, depuis sa réformation par Grégoire XIII *T.* يكى تاريخى ـ تقويم جديد

Et le nouveau monde, pour dire, l'Amérique *T.* يكى دنيا

On appelle Nouveau testament, le livre des Évangiles avec les Actes des apôtres, les Épîtres canoniques, et l'Apocalypse A. كتاب العهد الجديد

On dit aussi, La saison nouvelle, pour dire, le printemps A. فصل الربيع P. نو بهار T. ايلك ياز - بهار

Et la nouvelle lune, pour dire, la lune qui commence A. غرّة القمر P. ماه نو T. يكى آى

Et un habit nouveau, pour dire, un habit de nouvelle mode A. لباس طرفة - لباس طريف P. نو آيين جامهٔ T. يكى چيقمه اوروبه

On dit, Recommencer sur nouveaux frais, pour dire, recommencer entièrement un travail A. اقتبال - استيناف - تكرارا
بدء وشروع P. از سر نو آغاز كردن T. يكى باشدن باشلمق

On dit aussi, qu'un homme est bien nouveau dans son métier, dans sa charge, pour dire, qu'il n'y est guère expérimenté A. مبتدئ P. نو آموز T. عجمى - Et on dit dans le même sens, qu'un homme est bien nouveau dans le monde, dans les affaires A. غير مدرّب - غير مجرّب فى احوال العالم P. نا مجرّب - تجربهٔ امورى يوق - دنيا كورمامش T. بى بهرهٔ كار آزمايى

On appelle Un homme nouveau, celui qui a fait fortune, qui n'a point de naissance, et qui est le premier de sa race qui se fasse remarquer A. خارجى P. نودولت T. يكى ميدانه يكى پيدا اولمش - چيقمش

On dit, Cela m'est nouveau, C'est une chose nouvelle pour moi, pour dire, que je n'en ai jamais entendu parler A. اوّلا ما سمعت P. هنوز ميشنوم T. يكى ايشيديورم

DE NOUVEAU. De rechef A. مجدّدا - على التكرار P. از سر نو - نيز T. يكيدن - ينه || Il a été accusé de nouveau على التكرار اتهام اولندى ينه On l'a emprisonné tout de nouveau حبس اولندى

NOUVEAUTÉ. Qualité de ce qui est nouveau A. حداثت - جدّت P. نو پيدايى - نوى T. يكيلك - جديدلك || La nouveauté plaît à la plupart des hommes جديدلك اكثر اكثر ناس لكلّ جديد لذة - ناس عندنده مقبول ومعتبر در فهواسنجه يكيلكه مايل وهوسكار در Cela a les grâces, les charmes de la nouveauté بو شيده حداثتك حسن ولطافتى وار در La nouveauté d'une opinion, d'une doctrine بر مذهبك بر d'une découverte, de la mode وبر اصولك جديدلكى كونه كشفك وبر رسم وآيينك يكيلكى

Et chose nouvelle A. محدث pl. محدثات - حادث P نو پيدا T. يكى شى || Je n'avais jamais ouï parler de cela, c'est une nouveauté pour moi بو كلام الى الآن گوشگذارم اولمش دكلدر بكا كوره مسموعات حادثه‌دندر Toute nouveauté doit être suspecte هر محدث اولان شى محل شك جميع محدثات مشكوك ومظنون اولمق اقتضا - واشتباهدر Les nouveautés sont dangereuses en matière de religion ايدر dans un État بر ملك ايچنده مذهبه دائر محدثاتك حلولنه رخصت ويرلمك جائز دكلدر Le peuple est amateur de nouveautés عوامّ ناس محدثاتك عاشقيدر

Il se dit aussi, des étoffes les plus à la mode A. طرفة pl. طرف - تحفة pl. تحف P. نو ايجاد T. يكى چيقمه || On trouve toujours quelque nouveauté chez lui دكاننده دائما بعض طرف وتحف بولنور

Et des livres nouvellement parus A. كتاب جديد الظهور P. كتاب نو ظهور - كتاب نو پيدا T. يكى چيقمش كتاب || Cet homme aime à lire toutes les nouveautés بو ادم بالجمله نو ظهور كتابلرك مطالعه‌سنه هوسكار در

Et des légumes, des fruits qui sont dans la primeur A. باكورة P. نو باره - پيشرس T. طرفنده || Des pois au commencement du printemps, c'est de la nouveauté اوّلبهارده ظهور ايدن بزليا طرفنده مقوله‌سيدر

NOUVELLE. Premier avis qu'on reçoit d'une chose récemment arrivée A. خبر pl. اخبار - جائبة pl. جوانب P. خبر نو - خبر خير T. يكى خبر - حوادث || Bonne nouvelle پيغام خبر - خير بشارتنمون - خبر مسرّت اثر - خبر مفرّح مژده - مسرّترسان - خيرلو بر حوادث mauvaise, fâcheuse - خبر نا خوش - خبر كدر فوما - خبر ترح آور - خبر موحش اسكى - خبر پارينه - خبر عتيق vieille كدرلو خبر - فنا خبر fraîche تازه حوادث - خبر تر وتازه - خبر طرى خبر importante خبر لازم الاعتنا - خبر واجب الاهتمام - خبر مهمّ D'où avez-vous pris cette nouvelle? بو خبرى قنغى طرفدن اخذ ايلدك La confirmation d'une nouvelle بر خبرك تصديقى Être curieux de nouvelles متجسّس حوادث واخبار اولمق - حوادثجو اولمق Porter des nouvelles ابلاغ حوادث واخبار ايتمك Nouvelles certaines اخبار صحيحه Il court certaines nouvelles بين الناس بعض حوادث سويلنمكده در -

بعض حوادث متدائر السنه ناسدر Il est venu des nouvel-
les خبرلر وارد اولمشدر Faire courir un bruit, une nouvelle
نشر حوادث ایتمک Je ne savais point cela, c'est une nou-
velle pour moi بو مادّه اصلا معلومم دکل ایدی بکا کوره
یکی بر حوادثدر Se plaire à inventer des nouvelles اختراع
حوادثدن حظ ایتمک Forger des nouvelles خلق حوادث
واخبار ایتمک On a eu nouvelle que l'ennemi a été battu
دشمنک انهزامی خبری کلدی On ne sait point de nouvel-
les de ce pays, de l'armée بو دیاردن واردودن بر درلو خبر
واثر ظهور ایتمش دکلدر — On dit, Être à la source des nou-
velles, c'est-à-dire, au lieu où l'on reçoit les premiers avis de
tout منبع حوادث اولان محلّده بولنمق

On dit, Nouvelles de la basse-cour; Nouvelles d'antichambre; Nouvelles de l'arbre de Cracovie, pour dire, des nouvelles fausses et mal fondées A. pl. اراجیف P. خبرهای بی اساس
T. اراجیف مقوله‌سی خبرلر - قهوه خانه حوادثلری — Et nouvelle apocryphe, une nouvelle dont on croit avoir sujet de douter A. خبر محتمل الکذب - خبر مظنون - خبر مشکوک
والصحّة P. خبر گمان آلود T. شبهه‌لو حوادث

Nouvelles, se dit en divers sens dans ces phrases: Envoyer savoir des nouvelles de quelqu'un, pour dire, s'informer de l'état de sa santé A. استخبار الاحوال الصحّة والعافیة P. حال
وخاطر پرسیدن T. برکمسه‌نک خاطرینی سؤال ایتمک
Mandez-moi de vos nouvelles, pour dire, faites-moi savoir l'état où vous vous trouvez کیفیّت - کیفیّت احوالکدن بنی آگاه ایله
احوالکی طرفمه بیلدر Il n'y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles, c'est-à-dire, de ses lettres مدّت مدیده‌دنبرو
تحریرات ظهور - طرفندن بر درلو خبر آلدیغم یوقدر
ایتمامشدر — Et en termes de guerre, Envoyer aux nouvelles, pour dire, envoyer quelqu'un pour s'instruire de l'état de l'ennemi تجسّس احوال ضمننده ارسال جواسیس ایتمک

On appelle aussi Nouvelles, certaines petites histoires inventées pour l'amusement du lecteur A. قصّة pl. قصص P. داستان
T. مناقب

NOUVELLEMENT. Depuis peu A. آنفاً - موخّراً - من عهد
القریب P. پیش از ندک زمانی - برخی پیش ازین
T. عهد قریبدنبرو - از وقتدنبرو - یکی || Maison nouvellement bâtie موخّراً بنا اولنمش منزل Livre nouvellement imprimé موخّراً طبع اولنمش کتاب Des arbres nouvellement plantés یکی - آنفاً - عهد قریبدنبرو غرس اولنمش اشجار
دیکلمش آغاجلر Cela est arrivé nouvellement موخّراً واقع
آنفاً - اولمش بر مادّه در

NOUVELLISTE. Qui est curieux de savoir des nouvelles A.
متجسّس الاخبار - متحدّس الاخبار P. خبر - خبرجو
T. حوادث آراشدریجی - حوادثجی پژوه
Et qui aime à débiter des nouvelles A. قوّال الاخبار - شیّاع
الاخبار P. خبر افشان T. حوادث طاغدیجی

NOVALE. Terre nouvellement défrichée et mise en labour A.
ارض مکروبة جدیداً P. زمین نو شیار T. یکی نطس اولمش
یکی سورلمش یر - یر || Il a défriché cette terre, et l'a mise en novale یری سوکوب یکیدن نطس صورتنه وضع ایتمشدر

NOVATEUR. Celui qui introduit une nouveauté en matière de religion A. اهل البدعة pl. ارباب البدعة || Les novateurs sont dangereux ارباب بدعت بادئ تهلکه وخطر در -
قورقیلور

Il se dit aussi de ceux qui veulent innover en quelque matière que ce soit A. مبدع - مخترع - موجد P. ایجاد کننده -
T. یکیدن چیقاریجی پیدا کننده

NOVEMBRE. Le onzième mois de l'année A. تسرین ثانی P.
آذرماه T. تشرین ثانی || Les pluies de Novembre تشرین
تشرین ثانی یغمورلری - ثانیده نزول ایدن امطار

NOVICE. Qui est nouveau, peu exercé en quelque métier, en quelque profession A. مبتدئ T. شاکرد - نو آموز T. عجمی
|| Il est encore fort novice dans son métier هنوز صنعتنده
C'est être bien novice à la guerre que... مبتدیدر شو حرکتی -
ایتمک ایچون امور حربیّه‌ده یک عجمی اولمق اقتضا
امور حربیّه‌ده کلّیاً عجمی اولملو درکه حتّی اول - ایدر
— Il se dit aussi des choses prises pour مقولد حرکت ایلیه
la personne || Une main, une plume novice مبتدی الی وعجمی
قلمی

NOVICIAT. Il se dit de l'apprentissage qu'on fait de quelque art, de quelque profession A. مبدأة التلمّذ - حال التلمّذ -
P. وقت التلمّذ T. شاکردی - نو آموری - مبتدیلک -
عجمیلک || Il a fait son noviciat à la guerre sous un excellent homme فنّ حربده مهارت کامله صاحبی بر ذاتک
یاننده مبتدیلکنی کچوردی Achever son noviciat وقت

شاکردلک وقتنی اتمام ایتمک - تلمذینی تکمیل ایتمک

NOYALE. Toile de chanvre dont on se sert pour faire des voiles *A.* کرباس القلوع *P.* کرپاس بادبان *T.* یلکن بزی

NOYAU. Cette partie dure qui est enfermée au milieu de certains fruits *A.* نواة pl. انوا - عجام *P.* خسته - استه *T.* چکردک || Casser le noyau pour en avoir l'amande چکردکی ایچندهکی - ثمرهٔ ذات النوات Fruit à noyau لبنی آلمق ایچون قیرمق Planter des noyaux چکردک اکمک چکردکلو یمش

Il se dit figur. de l'origine d'un établissement *A.* مادّهٔ اصلیّة *P.* اصل مایه *T.* مایهٔ اصلی || Le noyau grossira فلان شیئک مادّهٔ اصلیّهسی کسب جسامت ایدهجکدر De légers attroupemens furent le noyau de cette grande révolte اول فتنهٔ عظیمهنک مادّهٔ اصلیّهسی بعض جزئیّات مقولهسی جمعیّتلر ایدی

NOYER. Arbre qui porte des noix *A.* شجر الجوز *P.* درخت *T.* گوز || Grand noyer جوز آغاجی عظیم وجسیم جوز آغاجی Planter des noyers جوز آغاجلری غرس ایتمک Battre un noyer pour en faire tomber les noix جوزلری دوشورمک ایچون آغاجی دوکمک

NOYER. Faire périr dans l'eau *A.* غرق - تغریق *P.* در آب فرود آوردن *T.* صوده بوغمق || Noyer un homme برآدمی صوده غرق ایتمک Il le jeta dans l'eau et le noya فلانی دریایه القا ایله غرق ایتدردی - Il signifie aussi, inonder. V. ce mot.

On dit, C'est un homme à noyer, c'est-à-dire, un très-méchant homme دکزه آتیلهجق آدمدر

Se noyer. *A.* اغتراق *P.* در آب - در آب فرود آمدن *T.* فرو رفتن - غرق اولمق - بوغلمق || Il s'est noyé dans la rivière نهر ایچنده غرق اولدی Les mouches se noyent dans le lait سینکک سود ایچنده بوغیلور

Il s'emploie figur. en parlant de certaines choses auxquelles on se livre avec excès *A.* استغراق *P.* شناور بدن *T.* طالمق || Se noyer dans la débauche, dans les plaisirs مستغرق دریای عیش وعشرت اولمق - مستغرق بحر ذوقیّات اولمق - عیش وعشرت اولمق عیش وعشرته طالمق - شناور دریای عیش وعشرت اولمق dans les larmes مستغرق - مستغرق دریای دموع اولمق - دریای گریه وسرشگ اولمق On dit proverb. Il se prend à tout comme un homme qui se noie الغریق یتشبّث بکلّ

حشیش فهواسنجه هر طرفه مدّ ایادئ استعانت ایتمکدن فهواسنجه هر چوبپارهیه یاپشور - خالی دکلدر

NOYÉ. *A.* غریق - مستغرق *P.* در آب فرو رفته *T.* بوغلمش - غرق طوفان اشک اولمش On dit, Des yeux noyés de larmes چشم نالان مستغرق دیون Un homme noyé de dettes اولمش آدم

NU. Qui n'est point vêtu *A.* عاری pl. عراة - عریان pl. عریانون *P.* برهنه - غوشت - رت *T.* چپلاق || Il s'était déshabillé, il était tout nu اوزرنده اولان لباسی خلع ایله لباسنی Il l'a dépouillé et l'a mis tout nu کلّیّاً عریان قالمشدر سلب ایله کلّیّاً برهنه وعریان براقمسدر Il l'a mis aussi nu, qu'il est sorti du ventre de sa mère فلانی بطن مادردن عاری Il avait la tête nue چیقمش کبی عریان براقمشدر سر برهنه ایدی - مکشوف الرّاس ایدی - الرّاس ایدی مکشوف الرّاس Il était nu-tête, nu-jambes باشی آچیق ایدی یالین آیاق - سر وپا برهنه ایدی - وحافی الاقدام ایدی Il a été condamné à faire amende honorable tête nue باشی قباق ایدی سر برهنه اولهرق اقرار جرم واستدعای عفو ایتمک اوزره حقنه حکم جریان ایلدی

On dit, nu en chemise, pour dire, n'ayant sur soi que sa chemise آرقهسنده کوملکدن غیری بر شیئ اولمیهرق

Nu, se dit aussi d'un cheval, lorsqu'il est sans selle ni bride *A.* اعراء - عری *P.* رت *T.* چپلاق || جر چپلاق Je vends ce cheval tout nu بو آتی جر چپلاق اولدرق صاتارم

Il se dit aussi des choses || Une épée nue, pour dire, une epée hors de son fourreau *A.* سیف مسلول *P.* شمشیر آهیخته *T.* صیرلمش قلج Une muraille nue, pour dire, qui n'est point couverte de tapisserie *A.* جدار عاری من الغطاء *P.* دیوار ربی *T.* قپلانمامش دیوار پوشش

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاری من التصنّع - عاری من الریا *P.* بی پوشش ریا *T.* آچیق || C'est la vérité toute nue ریا وتصنّعدن عاری حقیقت محضدر Il lui a montré son âme toute nue بطانهٔ قلبنی بی پوشش ریا آچیقدن کوستردی - فلانه کشف واظهار ایتمسدر

Nus, au substantif, signifie, les pauvres qui n'ont pas de quoi se vêtir *A.* pl. عریانون من الفقر *P.* بینوایان - بیچارگان محتاج لباس اولان فقرا - چپلاق اولان فقرا *T.* برهنه تن Il ne se dit qu'en cette phrase, Vêtir les nus محتاج لباس

اولان فقرا وبیچارگانی اکسا ایتمک

à Nu. À découvert *A.* علی حال العریة - مکشوفا *P.* نا

Toucher un bras à nu || چپلاق اولدیغی حالده *T.* پوشیده

Toucher le corps à nu قوله حال عریتده ایکن مسّ ایتمک

بدنه چپلاق اولدیغی حالده طوقنمق

On dit, Monter un cheval à nu, ou à dos nu *A.* معارات -

بر اسب رت سوار *P.* رکوب علی خیل الاعراء - تعاری

چپلاق آته بنمک *T.* شدن

Il signifie figur., sans déguisement *A.* عاریا من الریا *P.*

ریاسزجه *T.* بی پوشش ریا

NUAGE. Amas de vapeurs élevées en l'air *A.* سحاب pl. سحب -

|| بلود *T.* ابر *P.* مزنة - غمایم pl. غمامة - غیوم pl. غیم

Nuage épais سحاب کثیف Le ciel couvert de nuages سمای

- سحب کثیره ایله مستور روی - سمای مغسوم - مغیّم

Le soleil dissipe les nuages بلود ایله قاپلنمش کوک یوزی - سما

Le کونش بلودلری طاغیدر - شمس اذهاب سحب ایدر

nuage creva On dit - بلود پطلدی - سحاب منشق اولدی

Figur. Il a un nuage devant les yeux, pour dire, qu'il ne voit pas les choses telles qu'il devrait les voir پیش دیدهٔ بیناسنده

کوزی اوکنده پرده وار در - بر سحاب مانع التمییز وار در

Avoir les yeux couverts d'un nuage بر کسمنه نک بصری سحاب

سحاب غبار Un nuage de poussière غفلت ایله مستور اولمق

Il se dit aussi figurément des doutes, des incertitudes de l'esprit || Les nuages qui offusquent l'entendement قوّت مدرکه یی

La vérité dissipe les nuages de l'er- اغما ایدن غمایم اشتباه

reur En نور حقیقت غمایم سهو وخطایی رفع وحلّ ایدر

ce monde, nous ne voyons les choses qu'au travers d'un nuage

عیون بنی آدم بو دنیانک شیئلرینی انجق ورای سحاب

اشتباهدن فرق وتمییزه قادر در

On appelle de même, les soupçons qui se sont élevés sur la conduite de quelqu'un *A.* سحاب الشکوک والاوهام || Les nuages ont été heureusement dissipés سر نمای ظهور اولان

سحب شکوک واوهام حمدا لله تعالی کلیّا مندفع وبر

طرف اولمشدر

NUAGE. T. de Médec. Substance légère qui nage au milieu de l'urine *A.* معلّق البول *T.* قاروره ده کورینن بلود

NUAGEUX. Couvert de nuages *A.* مغیّم - مغمّم *P.* ابر - ابرناک

Ciel nuageux || بلودلو *T.* پوش سمای مغیّم

Les joailliers appellent Nuageuses, les pierres précieuses dont la transparence est terne *T.* بلودلی طاش

NUANCE. Degrés différents par lesquels peut passer une couleur de la même espèce *A.* اختلاف المراتب اللون

P. آچیقلو قویولو رنک *T.* گوناگونیٔ پردهای رنگ

Le mélange de plusieurs couleurs pro- || پرده لرینک درلولغی

duit des nuances variées à l'infini الوان عدیده نک مزجندن

لا یعدّ ولا یحصی آچیقلو قویولو رنک پرده لرینک درلولغی

Les nuances par lesquelles se dégradent l'ombre et پیدا اولور

la lumière, sont insensibles ضوء وظلّک تدریجا انحطاطندن

ظهور ایدن مراتب الوانک اختلافی بلورسز در

Il se dit aussi, du mélange et de l'assortiment de plusieurs couleurs qui vont bien ou mal ensemble *A.* ممازجة الالوان -

رنکلرک بری برلرینه *T.* رنگ آمیزی *P.* امتزاج الالوان

Nuance douce, rude || قاتلوب یاقشدرلمسی امتزاج الوان

امتزاج الوان غلیظ - لطیف

Il se dit figur. de la différence presque insensible qui se trouve entre deux choses de même genre *A.* فرق - تفاوت دقیق

Les nuances || بلورسز فرق *T.* گوناگونیٔ باریک *P.* خفیّ

qui distinguent l'astuce de la finesse مکر وحیله بیننده اولان

La nuance qui distingue les synonymes entre eux تفاوت دقیق

الفاظ مترادفه بیننده اولان فرق دقیق

NUANCER. Assortir les nuances, soit de différentes couleurs, soit d'une seule, selon leurs propres rapports *A.* توفیق

پردهای رنگ با همدیگر چسپانیدن *P.* المراتب الالوان

T. رنکلرک آچیقلغی قویولغی پرده لرینی یاقشدرمق ||

Nuancer les couleurs الوانک آچیقلو قویولو پرده لرینی

Figur. || Cet auteur sait bien - بری برلریله توفیق ایتمک

nuancer ses caractères بو مؤلّف تصویر ایلدیکی خصائلک

تفاوت دقیقلرینی بری برلریله اویدرمغه ماهر در

NUBILE. Il se dit d'une fille qui a atteint l'âge de se marier *A.* بالغة pl. بالغات *P.* رسیده *T.* یتشمش || Cette fille est

nubile بو بکر بالغه در - On حدّ بلوغه واصل اولمشدر

dit aussi, Âge nubile *A.* سنّ البلوغ - حدّ البلوغ *P.* سال

اره واریلهجق یاش *T.* رسیدگی

NUBILITÉ. Âge nubile. V. Nubile.

NUDITÉ. État d'une personne qui est nue *A.* عری - عریت -

P. برهنگی *T.* چپلاقلق || La charité ordonne de سلبت

couvrir la nudité du pauvre لوجه الله تعالى سترعريت فقرا ومحتاجين فرض محضدر

Il se dit aussi, des parties que la pudeur oblige de cacher *A.* عورة *P.* جای عورت *T.* اود یری || Adam, après le péché, s'aperçut de sa nudité حضرت آدم بعد الزلة مكسوف العوره اولدیغنی كوردی Couvrir sa nudité سترعورت ایتمک - اود یر ینی اورتمک

NUE. Nuage. V. ce mot. || Nue lumineuse سحاب بریق épaisse سحاب كثيف L'éclair qui sort de la nue سحابدن ساطع اولان برق Le soleil perce la nue ضیای شمس پردهٔ سحابی نافذ در Cette montagne a son sommet au-dessus des nues بو جبلک رأسی سطح غمايمدن با لاتر در - بو كوه بلند افلاكه قدرسر چكمشدر - فرق فرقدانه محاذيدر

On dit figurément, Élever une personne, une action jusqu'aux nues بر كمسنه نک یاخود بر فعلک مدح وثناسنی همبرابر برفعلی - ثناسنی عیوقه قدر چیقارمق - افلاک ایتمک عیوقه چیقارمق

NUÉE. Nuage. V. ce mot – On dit figur., qu'une nuée se forme, que la nuée crevera, pour dire, qu'une entreprise, qu'un complot, qu'une vengeance, etc. se prépare et est près d'éclater بر سحاب رعد افكن ورای پردهٔ خفاده صورتیاب وجود اولمقده در L'ennemi menaçait plusieurs provinces, mais enfin la nuée a crevé sur celle qui s'y attendait le moins دشمن متعدد مملكتلر حقنه ارائهٔ صورت تهدید ایتمشیكن عاقبت كار سحاب رجاس قهر وكینه سی چندان مأمول اولمیان آخر بر مملكتک اوزرینه رعد افكن شدت اولمشدر

Il se dit figur. d'une multitude de personnes *A.* فوج pl. افواج - سرب *A.* et d'oiseaux ou d'animaux *A.* سوری *T.* رمه - گروه *P.* قطيع pl. اقاطيع *P.* رمه *T.* سوری || Il vint une nuée de barbares qui désolèrent tout le pays مملكتی سرتا سر تاخت وتاراج ایتمش بر گروه اقوام جهلا كلمشدر

NUEMENT. V. Nûment.

NUER. Nuancer des couleurs. V. Nuancer. – Et mêler, assortir ensemble différentes couleurs *A.* توفيق الالوان بالامتزاج *P.* رنگهارا با یكدیگر - رنگهارا با چسپیدگی بهم آمیختن *T.* رنكلری بری برلرینه قارشدروب اویدرمق - امتزاج دادن

NUIRE. Porter dommage *A.* ایراث المضرة - تضرير - اضرار ضرر كتورمک - غدر ایتمک *T.* زیان آوردن - گزند آوردن *P.*

بكا ایراث - بنی اضرار قیدنده در || Il cherche à me nuire ضرر وزیان قیدنده در Accommodez-vous avec cet homme, il peut vous nuire dans vos affaires بو آدم سنک اموركه ایراث مضرته مقتدر اولدیغندن كندوسیله بارشمنک Personne ne m'aide, et tout le monde me nuit چاره سنه باق On - فرد واحد بكا مددرس اولمیوب عامه غدرمه چالشور dit proverb. Abondance de biens ne nuit pas كثرت مال ضرر Surabondance de droit ne nuit pas استحقاقک كتورمز زیاده لكندن بر ضرر كلمز

Il signifie aussi, incommoder, empêcher *A.* ایراث - ایذاء الاذا *P.* رنجیدن *T.* اذیت ویرمک - انجتمک || Je veux abattre cette muraille, elle me nuit بو دیوار بكا اذیت ویردیكندن هدمی لازم كلور ôtez-vous de là, vous me nuisez اول طرفدن دفع اول بكا ایراث اذا ایدرسک

NUISIBLE. Dommageable *A.* مضر - موجب الضرر *P.* زیان آور *T.* ضرر طوقندریجی - انجیدیجی || Cela est nuisible à vos affaires بو كیفیت سنک مصالح واموركه موجب ضرر در nuisible à la santé, à la vue مزاجه وبصره مضر

NUIT. L'espace de temps où le soleil est sous notre horizon *A.* ليل pl. ليال - ليلة pl. ليالی *P.* شب *T.* كیجه || Nuit obscure *A.* ليلهٔ مظلمه *P.* شب تاریک *T.* قره كو كیجه claire *A.* ليلهٔ مضیئه *P.* شب تابان *T.* آیدینلق كیجه belle *A.* ليلهٔ لطيفه *P.* شب دلارا *T.* كوزل كیجه calme *A.* ليلهٔ ساكنه *P.* شب آرمیده *T.* طورغون كیجه profonde *A.* ليل اليل - زفت قره كو كیجه *T.* شب دیجور *P.* ليل مدجان - ليلهٔ ليلا Nuit close *A.* ختام الليل *P.* انجام شب *T.* كیجه نک آخری En hiver la nuit vient tout d'un coup قیش وقتنده كیجه بردن بره بصار La nuit nous a pris à une lieue de la couchée كیجه - قوناقدن بر ساعت مسافه ده اليال اولندی La nuit du dimanche à lundi بازار ایرته سی كیجه سی Au commencement de la nuit ابتدای ليلده à l'entrée حلول ليلده Une partie de la nuit كیجه نک بر جزئی Bien avant dans la nuit كیجه نک كیج وقتنده Sur le milieu de la nuit نصف الليل اثنالرنده - اواسط ليلده - منتصف ليلده Les ténèbres, l'obscurité de la nuit ظلام ليل le silence ليلک حال صمت وسكوتی La première nuit des noces ليلهٔ زفاف - وقت ليلی زفاف كیجه سی Passer la nuit à étudier مطالعه ده امرار ایتمک Percer les nuits, c'est-à-dire, veiller

toutes les nuits -اوقات ليلده سهران ويقظان اولمق
كيجه‌لر انجم شمار اولمق - كيجه‌لرده بيدار ويقظان اولمق
Travailler nuit et jour ليلاً ونهاراً - ليل ونهار خدمت ايتمك
- شبان وروزان مشغول اولمق - خدمتده سعى ايتمك
Faire كيجه وكوندز ايش ايشلمك - شب وروز چالشمق
de la nuit le jour, et du jour la nuit كيجه‌يى كوندزه وكوندزى
Le hibou est un oiseau de nuit بايقوش كيجه‌يه تبديل ايتمك
Il ne passera pas la nuit كيجه‌يى چيقاره‌ميه‌جقدر كيجه قوشيدر
Voleur de nuit كيجه خرسزى صباحليه‌جغى يوقدر-

De Nuit. Pendant la nuit *A.* فى خلال الليل - ليلاً *P.*
|| كيجه اثناسنده - كيجه وقتنده - كيجه‌لين *T.* شبانگاه
Aller de nuit ليلاً قطع طريق courir ليلاً سير وسفر ايتمك
partir شبانگاه عزم راه - ليلاً عزيمت ايتمك ايتمك
كيجه يوله چيقمق - ايتمك

NUITAMMENT. De nuit. V. ce mot.

NUL. Aucun, pas un homme *A.* هيچ كس *P.* لا فرد - لا احد
T. هيچ بر - هيچ بر فرد متنفس Nul homme vivant || هيچ بر
Nul de ceux qui y ont été n'en est revenu وارانلرك جانلو ادم
وارانلردن لا احد عودت - هيچ بريسى عودت ايتمدى
nul n'en sera exempté بو بابده هيچ بريسى ايتمش دكلدر
حقنه تجويز استثنا اولنه‌جغى يوقدر

Il se dit aussi des choses *A.* هيچ گونه - هيچ *P.* ما من وجه
T بر درلو حقى Il n'a nulle raison || هيچ بر درلو - هيچ
Je n'en ai nulle connaissance بو بابده هيچ بر درلو خبر يوقدر
Cela n'est de nul usage, de nul service بو شئ وآگاهم يوقدر
Il n'y a nulle ordonnance sur cela بوكا هيچ بر ايشه يرامز
دائر هيچ بر نظامنامه يوقدر

En nulle façon, En nulle manière. *A.* بوجه من الوجوه
هيچ بر وجهله *T.* از هيچ وجه *P.* اصلاً ودیّار - قطعاً -

Nul. Qui n'est d'aucune valeur *A.* - ملغا عن العمل - ملغا
Ce testa- || اعتبارسز *T.* نا شايان اعتبار - بى اعتبار *P.* باطل
ment est nul dans le fond et dans la forme بو وصيّتنامه كرك
Cette clause le معنًا وكرك رسم وصورتى جهتيله باطلدر
rend nul بو شرط بونك بطلاننى ايجاب ايدر Je le ferai
déclarer nul ملغا عن العمل اولديغنى حكم ايتدره‌جكم
L'arrêt le déclare nul صادر اولان حكم شرعى اول سندك
Le mariage a été déclaré nul عقد ملغا اولديغنى ناطقدر
اولنان نكاح شرعاً ملغا وباطل اولديغى حكم اولندى

On dit, Son crédit, son talent est nul, pour dire, qu'il
n'en a point *A.* كالمعدوم *P.* كمتر از هيچ *T.* هيچ مثابه‌سنده
Le talent de cet homme est nul || شو آدمك هنرى هيچ
Un homme nul, pour dire, un homme - مثابه‌سنده در
sans mérite, qui n'est propre à rien هيچ - كالمعدوم بر آدم
مثابه‌سده بر آدم

NULLE. Caractère qui ne signifie rien, et qu'on emploie dans
les lettres en chiffre *A.* رقم زايد pl. ارقام زايدة *T.* بوش رقم
|| Cette lettre a donné bien de la peine à déchiffrer à cause
des nulles ارقام زايده‌نك كثرتى تقريبيله بو مكتوبك
حروف معهوده‌سى حلنه خيلى زحمت چكلدى

NULLEMENT. V. En nulle manière, au mot nul || Je ne le
souffrirai nullement بوجه من الوجوه تحمّل ايتمك احتمالم
Il n'est nullement instruit de cette affaire بو مادّه‌دن يوقدر
Il n'est nullement capable اصلاً وديّار خبر وآگاهى يوقدر اصلاً
وقطعاً لياقتى يوقدر

NULLITÉ. Vice qui rend un acte nul *A.* لغويّت - بطلان
|| اعتبارسزلق *T.* بى اعتبارى *P.* سقامة موجبة البطلان -
Je proteste de nullité contre tout ce que vous ferez هر نه كه
ايده‌جك اولور ايسه‌ك بطلان ولغويّتنى دعوا ايده‌رم
Je vous ferai voir la nullité de cet acte بو سندك بطلاننى
Nullité essentielle واجب الاعتنا بر سكا اثبات ايده‌جكم
Nullité dans la forme رسم كونه سقامت موجبة البطلان
وصورت جهتيله اولان سقامت موجبة البطلان
On dit figur. Cet homme est d'une parfaite nullité كليّاً معدوم
هيچ مثابه‌سنده در - حكمنده در

NÛMENT. Sans déguisement *A.* عارياً - عارياً من الريا
Je vous || آچيقدن آچيغه - بى پوشش ريا *P.* من التصنع
dirai nûment la vérité حقيقت حالى ريا وتصنعدن عارى
Je vous conterai nûment le اوله‌رق طرفكه بيان ايده‌جكم
fait مادّه‌يى سكا آچيقدن آچيغه نقل ايده‌جكم

NUMÉRAIRE. Il ne se dit que de la valeur fictive des es-
pèces *A.* بهاى اعتبارى *P.* ثمن اعتبارى - قيمة بالاعتبار
T. اعتبار ناسه مبنى اولان ذكر بها || L'écu est de trois liv-
res, valeur numéraire فلان سكه‌نك قيمت اعتباريسى شو
قدر غروشدر

On dit substantivement, Le numéraire, pour dire, la quan-
tité d'argent monnayé *A.* نقد pl. نقود *P.* نقد روان *T.*

اقچه ‌، Le numéraire est fort augmenté en France depuis un siècle فرانسەدە یوز سنەدنبرو نقودك تكثّر وتزایدی وار در

NUMÉRAL. Qui désigne un nombre *A.* عددیّ *P.* عدد نما - حروف عددیّه *T.* صایی کوسترن ‖ Lettres numérales اعدادە دالّ اولان حروف

NUMÉRATION. Action de compter *A.* حساب *P.* شمار *T.* صایمه ‖ Les principes de la numération اصول حساب

NUMÉRIQUE. Qui a rapport aux nombres *A.* عددیّ *P.* متعلّق شمار *T.* صاییە متعلّق ‖ Rapport, opération numérique نسبت عددیّە وعددە متعلّق بر عمل

NUMÉRIQUEMENT. En nombre exact *A.* عدداً - من جهة العدد *P.* در شمار *T.* صاییدە ‖ Trente témoins qui se répètent, n'en font souvent qu'un ou deux numériquement اوتوز نفر شاهد همنفس اولەرق تقریر شهادت ایتدکلری حالدە صاییدە اکثریا بر ویاخود ایکی شاهد اعتبار اولنور

NUMÉRO. Il se dit d'un chiffre qu'on met sur quelques choses pour les reconnaître *A.* رقم pl. ارقام *P.* نشان شمار *T.* صایی نشانی ‖ Le numéro de la page صحیفەنك رقمی d'un tel ballot فلان دنککك رقمی

NUMÉROTER. Mettre le numéro *A.* وضع الرقم - ترقیم *P.* نشان شمار زدن - رقم زدن *T.* صایی نشانینی قویمق ‖ On n'a pas numéroté ces pièces بر اوراق اوزرینە وضع رقم اولنمامشدر

NUMÉROTÉ. *A.* مرقّم - مشار بالرقم *P.* رقمزدە *T.* رقملنمش - صایی نشانیلە نشانلنمش

NUMISMATIQUE. Qui a rapport aux médailles antiques *A.* متعلّق بدراهم المتقدّمین ‖ Science numismatique دراهم متقدّمینە متعلّق اولان علم

NUMISMATOGRAPHIE. Description des médailles antiques *A.* وصف الاحوال الدراهم المتقدّمین

NUNCUPATIF. T. de Jurispr. Il se dit d'un testament fait de vive voix *A.* وصیّت شفاهاً وصیّت - لساناً وصیّت *P.* وصیّت سپارش از زبان کردە *T.* اغزدن وصیّت

NUPTIAL. Qui est relatif au mariage *A.* نكاحیّ - عروسیّ ‖ Robe nuptiale لباس عروسی bénédiction دعای نكاح Le lit nuptial فراش نكاحی Souiller la couche nuptiale فراش عروسی دنس خیانت ایلە تلویث - لكەدار لوث خیانت ایتمك ایتمك

NUQUE. Le creux qui est entre la tête et le chignon du cou *A.* نقرة pl. نقار - نقرة القفا - خاتم القفا *P.* بن قفا *T.* چقوری - قفا چقوری ‖ Il lui donna un coup d'épée sur la nuque فلانك اکسە چقوری نقرۀ قفاسنە حوالۀ ضربۀ شمشیر ایلدی Appliquer un cautère sur la nuque یاقی اورمق - قفا چقورندە یاقی اچمق

NUTRITIF. Qui nourrit *A.* مغذّی *P.* پرورشدە - غدا اور *T.* بسلییجی ‖ Ce remède est purgatif et nutritif بر دوا در منقّی ومغذّی Faculté nutritive *A.* قوّة غادیة *P.* قوّت پرورش *T.* بسلییجیلك قوّتی

NUTRITION. Fonction naturelle par laquelle le suc nourricier est converti en notre propre substance *A.* بدل ما یتحلّل ‖ Cela sert à la nutrition des parties بوشیٔ اجزای بدنە بدل ما یتحلّل اولور Les parties de l'aliment qui servent à la nutrition غدانك بدل ما یتحلّل اولمسنە صالح اولان اجزا

NYCTALOPE. Celui qui voit mieux la nuit que le jour *A.* اخفش *P.* روز کور *T.* کوندزدە کوزی فرسز

NYCTALOPIE. Maladie des yeux qui fait qu'on voit mieux la nuit que le jour *A.* خفش - بصر باللیل دون النهار *P.* روز کوری *T.* کوندزدە کوز فرسزلکی

NYMPHE. Les païens appelaient ainsi certaines divinités fabuleuses, qu'ils représentaient sous la figure de jeunes filles *A.* جنّة pl. جنّات *P.* پری *T.* اجنّی

On appelle ainsi en Poésie, une jeune fille ou femme belle et bien faite حسن پریزاد

O

O. La lettre O. — On dit proverb. d'un homme qu'on regarde comme inutile, que c'est un o en chiffre *A.* کصفر الزاید *T.* صفر زاید مثابەسندە در

Ô. Interjection *A.* یا - ایها - یا *P.* هیا - ای *T.* ایا - ای ‖ ô temps! ای زمان ô qu'il est difficile de se modérer dans une grande fortune! ایا وقت اقبالدە قاعدۀ اقتصادە رعایت

نه مشکل شیدر

OBÉDIENCE. Obéissance. Il ne se dit que des religieux *A.* طاعت *P.* سر فرویی *T.* باش اکمه || Le supérieur a commandé à ce religieux en vertu de sainte obédience برمقتضای فریضهٔ طاعت فلان راهبه شیخی طرفندن توصیه وسپارش اولندی

Il se dit aussi, du congé par écrit qu'un supérieur donne à un religieux, pour aller en quelque endroit *A.* کتاب الاذن *P.* اذننامه ـ دستور نامه *T.* اذن تذکرهسی || Il ne saurait partir sans obédience اذن تذکرهسی آلمدقچه عزیمت ایدهمز

OBÉIR. Se soumettre à la volonté d'un autre *A.* اطاعت ـ انقیاد ـ امتثال ـ اتباع ـ انطیاع *P.* فرمانبری نمودن ـ سر فرو بردن ـ سرفرویی کردن ـ رام ومنقاد شدن *T.* اطاعت ایتمک ـ تبعیت ایتمک ـ باش اکمک || Obéir à Dieu خدای متعالک امرینه اطاعت ایتمک aux lois وضع اولنان قوانین واحکامه سر فرو بردهٔ امتثال وتبعیت اولمق aux magistrats حکامه ایفای وجیبهٔ اطاعت ایتمک Il n'obéit pas aux arrêts صادراولان اوامر واحکامه اطاعت ایتمز Obéir à Justice حکم شرعیه اطاعت ایتمک Il sait bien se faire obéir ناسی حکمنه مطاع ایتدرمنک طریقنی بیلور Il s'est fait obéir par force ناسی حکمنه جبراً مطاع ایتدردی ـ حکمنی جبر وزور ایله انفاذ ایتدردی Il obéit aveuglément علی العمیا سر فرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولور Pour bien commander, il faut avoir obéi لایقی اوزره اجرای حکم وحکومته کسب لیاقت ایتمک مقدما مسلک تبعیت واطاعته سلوک ایلمکه متوقفدر On dit, Obéir à la force غلبهٔ قوته ایجاب Obéir à la nécessité حکم غالبه ـ سر فرو ایتمک ضرورت ـ مقتضای حاله تابع اولمق ـ حاله تبعیت ایتمک حاله اظهار طوع ورضا ایتمک

On dit figur., qu'il faut que les passions obéissent à la raison, pour dire, qu'il faut que les passions soient assujetties à la raison عقله محکوم اولمق ـ نفس اماره حکم عقله تابع اولملو در امراض نفسانیه حکم عقله منقاد ورام اولمق ـ اقتضا ایدر واجبات اموردندر

Il signifie aussi, être sujet d'un prince *A.* تبعیت *P.* زیر بر پادشاهک *T.* زیر حکومت بودن ـ دست حکومت بودن || Les provinces qui obéissent au Roi بر پادشاهه تابع اولمق ـ رعایاسی اولمق پادشاهک زیردست حکومتنده اولان Les peuples qui obéissaient à l'Empire Romain پادشاهه تابع اولان مملکتلر ـ ممالک وایالات مقدما دولت رومائیونه دولت رومائیه رعایاسندن ـ تابع اولان ملل واقوام معدود اولان

En parlant d'un cheval qui se laisse manier aisément, on dit, qu'il obéit à l'éperon, à la main *A.* سهل العنان ـ طوع العنان ـ *P.* سهل الانقیاد ـ منقاد ـ سبک عنان *T.* رام ـ دیزکین آلوراَت

Il se dit figur. des choses inanimées, et signifie, céder, plier *A.* انعطاف بالسهولة ـ انطیاع بالسهولة *P.* رام گشتن *T.* جلیک || L'acier obéit plus que le fer قولایلق ایله اکلمک دموردن زیاده سهل الانطیاعدر Du fer qui obéit sous le marteau چکیچ آلتنده سهل الانعطاف اولان دمور Une lame d'épée qui obéit قولای ـ سهل الانعطاف اولان قلج یلمانی اکلور

OBÉI. *A.* مطاع ـ متبوع *P.* فرمانبری *T.* مظهر اطاعت اولنمش

OBÉISSANCE. Action de celui qui obéit *A.* مطاوعت ـ اطاعت ـ انقیاد ـ تبعیت *P.* فرمانبرداری ـ فرمانبری ـ سر فرویی *T.* اطاعت || Grande obéissance اطاعت عظیمه humble الطاعة بالتواضع prompte سرعت اطاعت entière اطاعت تامه parfaite اطاعت کامله aveugle تبعیت علی العمیا Rendre obéissance ایفای رسم انقیاد ومطاوعت Le fils doit obéissance à son père ولدک پدره اطاعتی لازمهٔ ذمتدر

On dit, Vivre sous l'obéissance d'un prince, pour dire, être sous sa domination بر ـ بر پادشاهک زیر تبعیتنده اولمق پادشاهه تابع اولمق Il a réduit, il a rangé cette province sous son obéissance ـ بو مملکتی تحت تبعیتنه ادخال ایتدردی Se soustraire à l'obéissance d'un prince بر سلک حکومتنه کمسنه زیر حکومتنده اولدیغی پادشاهک دائرهٔ تبعیتندن اولدیغی پادشاهه اطاعتدن گردنپیچ عدول ـ خروج ایتمک وانصراف اولمق Dans toutes les terres, dans tous les pays de l'obéissance du Roi پادشاهه تابع اولان جمیع ممالک واراضیده

On dit aussi, Prêter obéissance à un prince, pour dire, se soumettre à son obéissance *T.* بر پادشاهه عرض تبعیت ایتمک

Et être sous l'obéissance de père et de mère, pour dire, être soumis à leur autorité ابوینک زیر حکومتنده اولمق

Il signifie aussi, la disposition, l'habitude d'obéir *A.* تسلیمیت ـ تبعیت *P.* رضاجویی *T.* رضاجویلق || Obéissance aveugle

على العميا رضاجويى وتسليميت filiale تسليميت ولديه
servile عبيدانه رضاجويلق - تبعيت عبيديه Faire voeu de
pauvreté, de chasteté et d'obéissance رسوم عفاف ومسكنت
- وقواعد رضاجويى وتسليميتك وقايه‌سنى عهد ايتمك
عهد ونذر ايتمك

OBÉISSANT. Qui obéit A. تابع - منقاد - مطيع P. - فرمانبر
فرمانبردار T. || اطاعتلو Un fils obéissant ولد مطيع Des sujets
obéissants مطيع ومنقاد رعايا Il a toujours été très-obéissant
aux ordres du prince اوامر عليّه‌يه هر حالده مطيع ومنقاد
- ايدى On dit par formule de civilité, Votre très-humble et
très-obéissant serviteur بندهٔ كمينهٔ تام - بندهٔ احقر فرمانبرلرى
الانقيادلرى

Il se dit figur. dans les choses morales, et signifie, soumis
A. منقاد - محكوم - تابع P. || رام Rendre ses passions obéis-
santes à la raison - نفس امّاره‌يى عقله محكوم ورام ايتدرمك
حكم عقله تابع قلمق

Il se dit aussi en parlant des animaux A. سهل - ذلول
الانقياد P. رام T. || يواش Un chien bien obéissant خيلى
مرتبه رام وذلول بر كلب

Et des choses inanimées, et signifie, qui cède, qui se plie
facilement A. سهل الانعطاف - سهل الانطياع - لين P.
نرم - رام T. || يومشق - قولاى اكيلور Du cuir obéissant يومشق
درى De la matière obéissante سهل الانعطاف بر نوع مادّه

OBÉLISQUE. Espèce de pyramide qu'on élève pour servir de
monument public A. نصيبة pl. تناصيب - اناصيب P. - ميل
ميل نشانده T. || ديكيلى ميل - ديكيلى طاش Les obélis-
ques qui sont à Rome ont été apportés d'Egypte اليوم رومه‌ده
موجود اولان ديكيلى طاشلر مصر جانبندن جلب اولنمشدر
Dresser, ériger un obélisque بر ديكيلى - نصب نصيبه ايتمك
طاش ديكمك

OBÉRER. Endetter A. تحميل الدين P. بار وام بر نهادن
T. بورج يوكلتمك

S'OBÉRER. A. تحمّل الدين - استحمال الدين P. بار وام
كشيدن T. || بورج يوكلنمك Je crains de m'obérer تحمّل
بار ديوندن خوف ايدرم

OBÉRÉ. A. مديون - مستغرق فى الديون P. - وامكش
گرفتار ديون - متحمّل بار ديون T. || بورجلو Une succes-
sion obérée مديون بر تركه une famille ديونه مستغرق بر
خاندان Un État obéré زير بار ديونده - مديون بر دولت
ديون كثيره‌يه گرفتار اولان - مضطرب الاحوال بر دولت
بر دولت

OBÉSITÉ. Excès d'embonpoint A. فرط السمانة P. فربهى
بى اندازه T. اشورى سموزلك

OBIER, ou AUBIER. Arbre A. غضاة pl. غضا P. تاغ T.
سكسك آغاجى - داغدغان آغاجى

OBJECTER. Apporter comme raison contraire, comme réfuta-
tion A. اعتراض - تعريض P. سخن اعتراض آميز گفتن T.
|| سوز قارشولمق On peut objecter de bonnes raisons à cette
hypothèse على طريق الفرض بسط ايلديكك كلامه دلايل
معقولد ايله اعتراض اولنمق ممكندر Je sais bien tout ce que
vous pouvez y objecter اول بابده بسط ايده بيله‌جلك
كافّهٔ تعريضات معلوممدر Vous m'objecterez peut-être que . . .
شايد بو وجهله اعتراض ايده‌جكسك كه On lui objectera
sa jeunesse حداثت سنّنى بيان ايله اعتراض ايده‌جكلردر

OBJECTÉ. A. رهين الاعتراض P. اعتراض كرده T. سوز ايله
قارشولنمش

OBJECTIF. Il se dit de celui des verres d'une lunette qui est
tourné vers l'objet T. دوربينك مقصود طرفنه باقن شيشه‌سى
|| L'objectif de cette lunette ne vaut rien دوربينك مقصود
طرفنه باقن شيشه‌سى ايشه برامز

OBJECTION. Difficulté qu'on oppose à une proposition A. اعتراض
pl. تعريض - اعتراضات pl. تعريضات P. سخن اعتراض
آميز T. || قارشولمه سوز Cette objection est forte بو بر اعتراض
قويدر est sans réplique بو اعتراض - بو اعتراضه جواب يوقدر
جواب قبول ايتمز est nulle - بو اعتراض ما لا يعنيدر
بيمآلدر pressante, subtile بو اعتراض اكيد در واهيدر ingé-
nieuse اعتراض مخيّلدر insoluble ممتنع الحل بر اعتراضدر
Faire une objection بر اعتراض در ميان ايتمك résoudre
بر اعتراضى حلّ ايتمك Répondre à une objection بسط اولنان
سرد اولنان اعتراضه مقابله ايتمك - اعتراضه جواب ويرمك
Insister sur une objection بر كمسنه درميان ايلديكى اعتراضك
اوزرينه اصرار ايتمك Il n'y a pas d'objection à cela محلّ
اعتراض دكلدر Cette objection-là se détruit d'elle même بو
اعتراض خود بخود ساقط اولور

On appelle figur., Une objection rebattue, celle qui a été
souvent proposée, et à laquelle on a entièrement répondu T.

بالدفعات ردّ وجرح اولنمش اعتراض || Vous nous apportez là des objections rebattues, cent fois réfutées بودفعه در میان ایلدیککک اعتراضات مقدما مباحثه‌لری سبقت ایتمش وهزار کرّه ردّ وجرح اولنمش اعتراضات قبیلندندر

OBJET. Tout ce qui s'offre à la vue *A.* صورت pl. صور || Objet agréable صورت مطبوعه De cet endroit, on découvre les plus beaux objets du monde بو محلّدن دنیانک الطف واحسن صورتلری مشاهده اولنور Je ne sais quel objet a frappé mes yeux کوزمه عکس انداز ظهور اولمش صورت نه اولدیغنی بیلمم Voilà un vilain, un horrible objet اشته بر صورت کریههٔ دهشت‌فرما

Il se dit aussi de ce qui affecte les sens en général *A.* مدرک pl. مدرکات - محسوس pl. محسوسات || Les objets des sens مدرکات حواسّ Les couleurs sont les objets de la vue الوان قوّت باصره‌نک محسوساتندندر Le son est l'objet de l'ouïe, les saveurs sont l'objet du goût, et les odeurs, l'objet de l'odorat صدا سامعه‌نک واجناس طعوم ذائقه‌نک وروایح وفوایح شامّه‌نک مدرکات ومحسوساتیدر

Et de ce qui affecte les facultés de l'âme *A.* موقوف علیه *T.* مطلوب || Le vrai est l'objet de l'entendement قوّت فاهمه‌نک موقوف علیهی حقیقتدر Le bien est l'objet de la volonté اراده‌نک مطلوبی خیر در - Il se dit encore de tout ce qui sert de matière à une science, à un art || Le corps naturel est l'objet de la physique علم طبیعینک موقوف علیهی جسم طبیعیدر La logique a pour objet les opérations de l'entendement علم منطقک موقوف علیهی فهم وادراکه متعلّق اولان اعمالدر Chaque science a son objet هر علمک بر موقوف علیهی وار در elle se doit borner à son objet هر علم موقوف علیهنه منحصر اولمق اقتضا ایدر

Objet, se dit aussi de tout ce qui est considéré comme la cause d'une passion, d'une action *A.* موقع - ما به *P.* جا *T.* محلّ || Être l'objet de la raillerie موقع هزل واستهزا اولمق de la médisance محلّ لوم ومذمّت اولمق de la calomnie موقع غمز وافترا اولمق du mépris محلّ ذلّ وحقارت اولمق L'objet de son amour مابه عشق ومحبّتی de sa passion مابه هوا وهوسی Objet de pitié محلّ رحم وشفقت de tristesse, d'affliction محلّ اندوه والم

Il signifie aussi, le but, la fin qu'on se propose *A.* مقصد - مقصود - غرض *P.* نظرگاه *T.* مرام || Cet homme n'a pour objet que sa gloire, que sa fortune بو آدمک مقصودی انجق تحصیل شان واقبال وکسب ثروت ومالدر La poésie a pour objet de plaire et d'instruire فنّ شعرک غرضی تطییب طبیعت وتعلیم هنر ومعرفتدر L'objet que je me propose منویّ ضمیرم اولان مقصد وغرض Voilà mon objet اشته مقصودم بو در Remplir son objet بر کمسنه مقصودینه ظفریاب اولمق Quel est l'objet de cette démarche? بو کونه حرکتدن غرض ومقصود ندر Discours sans objet مقصوددن خالی بر کلام

OBJURGATION. Reproche violent *A.* توبیخ شدید *P.* سرزنش *T.* چیقش - آزارلمه

OBLATION. L'action d'offrir quelque chose à Dieu *A.* اهدا - اهداء النسیکة - الهدیٌ || Jésus-Christ, étant sur la croix, fit une oblation de lui-même à son Père حضرت عیسی عود الصلیب اوزرنده ایکن نفس مبارکنی فی سبیل ابه نسیکه اولهرق اهدا ایلدی

Il se dit aussi, des choses qui sont offertes à Dieu *A.* نسیکة pl. نسایک - هدیٌ || Les prêtres ne vivaient autrefois que d'oblations قدیمده رهبان طائفه‌سنک مدار معاشی نسایکدن عبارت ایدی

OBLIGATION. L'engagement où l'on est par rapport à différents devoirs de la vie civile *A.* واجبة - وجیبة pl. واجبات - واجبة الحال - ذمّت pl. ذمم - واجبة الذمّه *T.* بر کمسنه‌نک اوزرینه واجب اولان شیٌ || Satisfaire aux obligations de son état واجبات حالنی ایفا ایتمک à toutes ses obligations بر کمسنه عهده‌سنده اولان کافهٔ واجباتنی ادا ایتمک - واجبات ذمّتنی اجرا ایتمک S'acquitter des obligations d'un bon citoyen صحیح بر ابن بلدک اوزرینه اداسی لازم اولان ذمم وواجباتنی تأدیه قلمق Les obligations d'un père envers ses enfans, et des enfans envers leur père والد طرفندن اولاد حقنه واولاد طرفندن والد حقنه رعایتی واجب اولان احوال C'est une obligation de droit naturel احکام طبیعیه‌نک واجباتندندر

Et l'engagement où l'on est par rapport à la religion *A.* فریضة pl. فرایض || Une obligation de droit divin احکام الهیّه مقتضاسندن بر فریضه Fête d'obligation عید مفروض - فرض قبیلندن اولان بر عید Cela est d'obligation stricte فرض متحتّم الادا در

Il se dit aussi de l'engagement qui naît des services, des
bons offices qu'on a rendus à quelqu'un *A.* منت pl. - منن
ممنونيّت *P.* منتداری *T.* ممنونلق || Il vous a obligation de
la vie سلامت جانی ایچون سنك منتك آلتنده در -
سلامت نفسی ایچون ممنون همّتكدر Il prétend ne vous avoir au-
طرفكه موجب منّت اوله‌جق بر سبب cune obligation
اولمدیغنی ادّعا ایدر C'est une nouvelle obligation que je vous
ai بو كيفيّت اوزریمه یكیدن تحمیل جمیلهٔ منّتی موجب
بنی یكیدن منتدار ایلدی - اولمش حالاتدندر Je lui en
aurai une grande obligation اول بابده عظیم مرتبه منّتی
ممنونی اوله‌جغم - آلتنده اوله‌جغم دركار در Je lui en aurai
obligation toute ma vie الی آخر العمر زیر بار منّتی اوله‌جغم
متنفس انفاس حیات اولدقچه ممنون لطفی - دركار در
اوله‌جغم Je lui en ai autant d'obligation que si la chose avait
réussi مصلحت بتمش كبی ممنون لطف وهمّتی یم C'est
un homme à qui j'ai les plus grandes obligations منن فراوانی
آلتنده اولدیغم بر آدمدر

Il se dit aussi de l'acte public par lequel on s'oblige par-devant notaire de payer une certaine somme *A.* تمسّك pl.
تمسّكات *P.* وامنامه *T.* دین تمسّكی || Une obligation de dix
mille francs اون بیك غروشلق برقطعه دین تمسّكی Il
lui en a passé obligation par-devant notaire كاتب شرع
معرفتیله تمسّك ویردی - حضورنده اعطای تمسّك ایلدی
Une obligation n'est pas exécutoire si elle n'est scellée تمسّك
كاتب شرعك مهریله مهور اولمینجه معتبر دكلدر Cette ob-
ligation est payable en tel temps بو تمسّك فلان وقتده
ادا اولنمق اوزره مشروطدر Prêter de l'argent par obligation
با تمسّك اقچه ادانه ایتمك Endosser une obligation d'un
à-compte qu'on a reçu علی الحساب مقبوض اولان اقچه‌نك
مقدارینی ظهر تمسّكده قید ایتمك Rendre une obligation
تمسّكك - تمسّكی ادا ایتمك acquitter تمسّكی ردّ ایتمك
On dit, Faire honneur à ses obliga- - اقچه‌سنی ادا ایتمك
tions, pour dire, payer ses promesses بر كمسنه تمسّكنك
اعتبارینی وقایه ایتمك

OBLIGATOIRE. Qui a la force d'obliger suivant la loi *A.*
ملزم العهد - موجب الكفالة - ملزم الذمّة علی *P.* ناچار
ایجاب كفالت *T.* ساز || Lettres obligatoires مجبور ایتدریجی
الزام ذمّت ایدن مكاتیب واوراق Causes obligatoires ایدن
علل واسباب Ce traité est obligatoire بو عهدنامه ملزم
ذمّتدر

OBLIGEAMMENT. D'une manière obligeante *A.* بتطییب الخاطر
كوكلی خوش *T.* دلنوازانه - خاطر پرورانه - خاطر سازانه *P.*
بكا معاملهٔ دلنوازانه Il m'a reçu obligeamment || ایده‌رك
سنك Il parle obligeamment de vous ایله تلقی ایلدی
حقّكه كلمات دلنوازانه ایله سوق كلام ایدر Il en a usé
fort obligeamment à mon égard حقمه بتطییب الخاطر معامله
بكا دلنوازانه معامله ایلدی - ایلدی

OBLIGEANCE. Penchant à obliger *A.* سعی الی - حفایت
كوكل یاپمغه استك *T.* خاطر پروری *P.* تطییب القلوب

OBLIGEANT. Qui aime à obliger *A.* مطیّب القلوب - حافی
كوكلی خوش *T.* خاطر شناس - خاطر پرور - دلنواز *P.*
غایة الغایه C'est un homme extrêmement obligeant || ایدیجی
مكرم ودلنواز Civil et obligeant خاطر شناس آدمدر Humeur
obligeante تطییب قلوبه مایل بر مزاج - شیمهٔ خاطر پروری
Il a des manières obligeantes تطییب قلوبی مستلزم اطوار
واوضاع مرغوبه ایله مألوفدر Il lui parle d'un ton fort obli-
geant فلانه ادای دلنوازانه ایله تكلّم ایدر Un accueil obligeant
Il ne lui تطییب قلبی موجب معاملهٔ جمیله ایله اولان تلقی
a pas dit seulement une parole obligeante تطییب قلبی
موجب اوله‌جق حرف واحد بیله سویلمدی

OBLIGER. Lier par un acte *A.* الزام - تكفیل - الزام العهد
تعهّد ایتدرمك *T.* متعهّد كردانیدن *P.* الزام الذمة - الكفالة
|| Son contrat l'oblige à cela عقد ایلدیكی مقاوله حجّتی
یكدیگره كفیل S'obliger solidairement اوزرینه الزام عهد ایدر
كاتب شرع par-devant notaire اوله‌رق التزام تعهّد ایتمك
محضر كاتب شرعده التزام عهد - حضورنده تعهّد ایتمك
مالاً وبدناً التزام كفالت S'obliger corps et biens ایتمك
بر كمسنه نفس ومالنی تحت كفالته ادخال - ایتمك
زوج ایله زوجه‌یی Faire obliger le mari et la femme ایتدرمك
تكفیل ایتدرمك Il est obligé par le contrat de faire telle
chose متكفّلدر - مقاوله سندی موجبنجه فلان شیئه متعهّد در

Il signifie aussi, imposer obigation de dire ou de faire quelque chose *A.* الزام الذمّة علی - ایجاب *P.* واجب كردن -
در ذمّت ازام كردن *T.* واجبهٔ ذمّت قلمق || La loi natu-
relle et la loi divine nous obligent à honorer père et mère كرك
احكام طبیعیّه وكرك اوامر الهیّه والدین حقنه ایفای مراسم

Les sujets sont obligés d'o- توقير واحترامى ذمّتمزه الزام ايدر
béir au Prince زير دستان ورعيّتك پادشاهه اطاعتى واجبهٔ
Votre devoir vous y oblige وظيفهٔ حالك شونى ايجاب ذمّتدر
Les fidèles sont obligés d'obéir à l'Église مؤمنينه كوره ايدر
La justice nous oblige شرع ودينه اطاعت واجبهٔ ذمّتدر
à restituer ce qui ne nous appartient pas مقتضاى عدل
وحقانيّت مالمز اولميان شيئك صاحبنه ردّينى ايجاب
On l'a obligé à cela malgré lui بو شيئى خواه ونا ايدر
بو شيئه جبراً وكرهاً فلانى ـ خواه ذمّتنه الزام ايتدرديلر
مضطرّ ايلديلر

Il signifie encore, porter, engager à ... A. اضطرار ـ الجاء ـ
مجبور قلمق .T محتاج كردن ـ نا چار كردن .P اجبار ||
Ses exhortations, ses persuasions m'ont obligé à faire ... بسط
ايلديكى كلمات ملزمه وترغيبات عديده تقريبيله بوكا
تحصيل مضطرّ اولدمكه L'envie de parvenir l'a obligé d'étudier
رتبه آرزوسى فلانى تدرّس وتعلّمه الجا ايلدى Quelle rai-
son vous oblige à faire ce que vous faites? ايتديككك حركته
سنى مضطرّ ايدن ندر Ce que l'on dit l'obligea à changer
d'avis سويلنان صحبتلر فلانى تبديل نيّته محتاج ايتمشدر
Vous m'obligerez à me fâcher ـ بنى طارلمغه مجبور ايده جكسك
محتاج ايده جكسك

Il se dit aussi dans le sens de rendre service, faire plaisir
A. تحميل المنّة .P منّتدار كردن .T ممنون قلمق || Il m'a
obligé dans mon besoin وقت ضرورتمده بنى ممنون ايلدى
Vous m'obligez extrêmement, infiniment بكا غاية الغايه تحميل
بنى فوق الغايه محجوب ـ جميلهٔ منّت ايتمش اولورسك
C'est un honnête homme, il oblige de ومنّتدار ايتمش اولورسك
bonne grâce très-promptement براهل عرض آدم اولمغله خلقى
Il fait gloire d'obliger ممنون ايلمكده سرعت همّتى دركاردر خلقه
Il oblige tout le تحميل منّت ايلمكى سبب افتخار ايدر
monde كار وپيشه سى عامّديه تحميل ـ عامّديى ممنون ايدر
Vous m'obligerez beaucoup de me re- جميلهٔ منّت ايتمكدر
commander à mes juges مصلحتمى رؤيت ايده جك حكّام
وقضات طرفنه بنى توصيه ايتسهك بغايت منّتدار ايتمش
اولورسك

Obligé. A. متعهّد اولمش .T تعهّد كرده .P متكفّل ـ متعهّد
A. مضطرّ ـ مجبور .P نا چار .T محتاج .A ممنون .P منّتدار
T. منّت آلتنده اولان || Je vous suis fort obligé de votre

attention, de la peine que vous avez prise صرف ايلديككك
همّت وارتكاب ايلديككك تعب وزحمت ايچون بغايت
ممنون اولدم

OBLIGÉ. Acte passé entre un apprenti et un maître, sous des
conditions réciproques A. كتاب المشارطه بين المعلّم والتلميذ
P. استاد ايله شاكرد .T شرطنامه در ميان استاد وشاكرد
آره سنده اولان مقاوله سندى

OBLIQUE. Qui est de biais, ou incliné A. منحرف ـ منحنى ـ
Ligne || اكلمش ـ بوكرى .T خم ـ كج .P منعرج ـ متمايل
oblique خطّ منحرف Couper un cône par une section oblique
Sphère oblique بر شكل مخروطىيى منحنياً قطع ايتمك
Les rayons du soleil sont plus obliques en hiver كرهٔ منعرجه
qu'en été اشعّهٔ شمسك انحراف وانحناسى وقت شتاده
تمايلى قيشده زياده اولور ـ صيفدن زياده در

On dit figur. Moyens, voies obliques, c'est-à-dire, détournés,
suspects A. طرق مجنفة ـ طرق ووسايل ملتويه .P راه كج
Con- ـ اكرى بوكرى يوللر ـ طولاشق يوللر .T ره نا راست
duite oblique ـ رفتار كج ـ سلوك وحركت نا راست
صاپق يوللر

Et louange oblique, pour dire, une louange où la personne
louée n'est pas expressément nommée A. مدح بالايما .T طولايى
— On dit aussi dans ce sens, Accusation oblique A. اتهام ـ مدح
طولايى ايما .T بالايما

OBLIQUEMENT. De biais A. منحرفاً ـ منحنياً ـ متمايلاً ـ
P. منعرجاً كج .T بوكرى اولهرق || Une ligne tirée oblique-
ment منحرفاً كشيده اولمش خط Le Zodiaque coupe oblique-
ment l'équateur منطقة البروج مدار استوايى منحنياً قطع ايدر
Figur. D'une manière frauduleuse A. متجانفاً ـ منعدلاً عن
طريق الرشاد .P كج رفتارانه .T اكرى اولهرق ـ طوغريدن
صاپرق || Cet homme ne va pas droit en besogne, il va tou-
jours obliquement en tout ce qu'il fait بو آدم ايشنده استقامت
اوزره يوربميوب جميع افعالنده طريق سداددن عدول
طوغريدن طوغرىيه وارميوب دائما صپه يوللره ـ ايدر
سلوك ايدر

Il signifie aussi, indirectement A. بالايما .T طولايى || Louer,
blâmer obliquement طولايى مدح وثنا ياخود لوم وتعييب
ايتمك

OBLIQUITÉ. T. de Mathém. Inclination d'une ligne, d'une sur-

face sur une autre *A.* ممایلت *P.* گرایش *T.* اکلش || L'obliquité d'une ligne خطك ممایلتی

OBLITÉRER. Effacer insensiblement *A.* تطلیس *P.* فرسودن *T.* سیلمك || Des caractères oblitérés حروف منطلسه - سیلنمش یازو

OBLONG. Qui est beaucoup plus long que large *A.* مستطیل *P.* دراز گونه *T.* صراخی قطعه - سوبو - طولانی || Un jardin oblong طولانی بر باغچه Une place oblongue مستطیل الشکل بر عرصه

OBOLE. C'était autrefois le nom d'une petite monnaie *A.* فلس pl. فلوس *P.* پشی *T.* پول - منقر - On l'emploie encore pour marquer un très-petit prix || Je n'en donnerai pas une obole بوکا بر منقر بیله ویرمم

OBOMBRER. Couvrir de son ombre *A.* تظلیل *P.* سایه انداختن *T.* کولکه‌لندرمك

OBOMBRÉ. *A.* مستظل *P.* سایه‌دار *T.* کولکه‌لنمش

OBREPTICE. T. de Chancellerie, qui se dit des lettres dans l'exposé desquelles on a caché quelque fait essentiel, pour obtenir par surprise une grâce *T.* واجب الانها بر ماده‌نك برماده مسکوت عنه - ترکیله حیلهٔ تحصیل اولنمش برات ترك اولندرق بر تقریب تحصیل اولنمش برات

OBREPTION. Réticence d'un fait qui rend les lettres obreptices *T.* واجب الانها برماده‌نك مسکوت عنه ترکی حیله‌سی || Il y a obreption dans ces lettres بو براتده واجب الانها بر ماده‌نك مسکوت عنه ترکی حیله‌سی وار در

OBSCÈNE. Qui blesse la pudeur *A.* فاحش - بذیٔ - رافث *P.* بی‌پرده - بیحیا *T.* عارسز || Ce poète est obscène بو شاعرك شعرنده فحش ورفث وار در Chanson obscène عارسز ترکی - اغنیهٔ فاحشه || Il y a quelque chose d'obscène dans ce tableau بو تصویرده بر کونه وضع فاحش وار در

Mot obscène, Paroles obscènes *A.* فحش pl. فحشیات - قول فاحش pl. اقوال فاحشة *P.* رفث - گفتهٔ بیعار وحیا *T.* عارسز سوز

OBSCÉNITÉ. Parole, action qui blesse la pudeur *A.* رفث - فحش - بذائت *P.* بی پردگی - بیحیایی *T.* عارسزلق || Il y a de l'obscénité dans ce discours بو کلامده فحش وبذائت وار در

OBSCUR. Ténébreux, qui n'est pas éclairé *A.* مظلم *P.* تاریك - تار *T.* قره‌کو || Lieu obscur محل مظلم مغارهٔ autre وتار قره‌کو زندان - جبسخانهٔ تاریك وتار Prison obscure مظلمه شب - شب دیجور *P.* لیلهٔ مدجان - لیلهٔ مظلمه *A.* nuit هوا - هوای مظلم *A.* Temps obscur قره‌کو کیجه *T.* تاریك بولانق هوا - قره‌کو هوا *T.* هوای تیره وتار *P.* غاسم

On dit, Il fait obscur, pour dire, que le temps est bas, que l'air est obscur هوا تیره وتار در - هواده کدورت وار در هوا بولانقدر

OBSCUR, se dit aussi des couleurs qui réfléchissent peu de lumière *A.* کدر *P.* تیره *T.* نغام - طونق - قویی - قرامتق || Couleurs obscures الوان کدره قویی رنکلر - Bleu obscur ازرق کدر - تیره - مانی - قویی مانی - بوز مانی - قرامتق مانی - Clair-obscur. V. Clair.

Figur. Ce qui n'est pas bien clair, ce qui est difficile à entendre *A.* غامض - معقد - مغلق - مبهم - مشتبه - غیر صریح *P.* پوشیده - دشوار گشا *T.* قپانق || Discours obscur کلام مبهم فقرهٔ غامضه وکتاب غامض passage, livre En termes obscurs تعبیرات مبهمه ایله La glose de ce livre est plus obscure que le texte بو کتابك شرحی متنندن زیاده بو مؤلفك سبکنده Cet auteur est obscur غامض ومشتبهدر غماضتی التزام ایدر Il affecte d'être obscur غماضت وار در هاتف غیبك خبرلری مبهم Les oracles étaient obscurs ومشتبه ایدی

OBSCUR, signifie aussi, caché, peu connu *A.* خامل - خامن *P.* مغمور - الذکر *T.* گمنام - بی نام وشان - بللورسز آدی || Il mène une vie obscure حال خمول وگمنامیده باتقین کچینور

On dit dans le même sens, Vertu obscure فضیلت خفیه Mérite obscur اهلیت خفیه

Et qu'un homme est d'une naissance obscure, né de parens obscurs, d'une famille obscure *A.* مغمور - مؤتشب النسب *P.* مجهول النسب - النسب *T.* گمنسب - گمزاد - صوی صوپی بللورسز

OBSCURCIR. Rendre obscur *A.* اظلام - اغسام - ایراث الکدورة *P.* خیره وتار کردن - تیرگی آوردن - تیره ساختن *T.* طومانلتمق - بولاندرمق || Les nuages obscurcissent le jour بلودلر هوایه ایراث غسم وکدورت - سحب وغیوم مظلم هوا در تراکم سحب اغسام هوایی مستلزمدر - ایدر Les vapeurs

obscurcissent l'air تراكم ابخره هوايه موجب كدورت اولور
— On dit Figur., Quand l'entendement est obscurci par les passions قوت مدركه امراض نفسانيه‌نك استيلاسى تقريبيله
Cela a beaucoup obscurci كسب كدورت ايلديكى حالده
sa gloire بو حالت فلانك پرتو اقبالنه ايراث كدورت
Sa gloire s'est obscurcie peu à peu پرتو شان واقبالى ايلدى
Quand la raison vient رفته رفته كسب كدورت ايتمشدر
à s'obscurcir عارضهٔ كدورت عقله استيعاب ايلديكى حالده
عقل بولانديغى حالده —

Il se dit aussi figur. pour Rendre difficile à entendre *A.* قپانقلق كتورمك .T دشوار گشا ساختن .P تغميض — اغلاق
|| Ce commentateur, au lieu d'éclaircir ce passage, l'a obscurci فلان شارح بو فقره‌يى كشف وايضاح ايده‌جكنه بر قات
دخى تغميض واغلاق ايلدى

S'obscurcir. Perdre sa clarté *A.* الكدورة — كسب — اغتسام —
تيره — تاريكى پذيرفتن — تاريك شدن .P انظلام — تغسم
Le soleil || طومانلنمق — بولانمق — قره كولنمق .T وتار شدن
s'obscurcit quand il s'élève des nuages بلودلر روى سمايه
چيقنجه كونش كسب كدورت ايدر

Il se dit aussi de la vue *A.* غسقان — حسر البصر .P چشم
خيرگى پذيرفتن .T كوز طومانلنمق — كوز طونقلنمق —
La vue s'obscurcit dans la vieillesse || كوز فرسز اولمق حال
احتيارلقده كوز — شيخوختده غسقان بصر عارض اولور
طونوقلنور

Obscurci. *A.* مكدر — مظلم — مغسوم .P تيره گشته — كدورت
Vue obscurcie *A.* عين غاسق — بولانق — بولانمش .T يافته
طومانلنمش كوز — طونوقلنمش كوز .T چشم خيره .P عين محسور

⁋ OBSCURCISSEMENT. Affaiblissement de lumière *A.* كدورت
— بولانقلق .T تاريكى — خيرگى — تارى — تيرگى .P
L'obscurcissement du soleil كونشك — كدورت شمس || بوزلق
بولانقلغى

Obscurcissement de la vue *A.* حسور البصر — غسقان البصر
كوز فرسزلكى — كوز طونوقلغى .T خيرگى چشم .P
Figur. *A.* دشوار — پوشيدگى .P اشتباه — اغلاق — غماضة
La manière dont il interprète ce passage l'obscurcit, et l'obscurcissement vient de ce que... قپانقلق .T گشايى || بو...
فقره‌يى تفسير ايلديكى صورت ايله بر قات دخى
تغميض ايدوب غماضتك سببى بو در كه

OBSCURÉMENT. Avec obscurité *A.* على وجه — بالكدورة
قرامتق — بولانقلق ايله .T با تيرگى — بتارى .P الكدارة
|| On ne voyait les objets qu'obscurément جميع صور اولدرق
بولانق كورينور ايدى

Figur. *A.* من غير — مشتبهاً — مبهماً — بالغماضة — غامضاً
قپانق اولدرق .T بدشوار گشايى — با پوشيدگى .P صراحة
|| Il parle, il écrit obscurément آكلاشلمسى كوج صورت ايله —
عدم صراحت — مبهماً تكلم ايدروغامضاً كتابت ايدر
ايله

On dit, C'est un homme qui a toujours vécu obscurément
عمرينى حال خمول وگمناميده امرار ايتمش آدمدر

OBSCURITÉ. Privation de lumière *A.* ظلمت — ظلام .P تاريكى
.T قره كولق || Grande obscurité ظلمت عظيمه profonde ظلام
ظلمت هوا du temps ظلام ليل L'obscurité de la nuit شديد
d'un bois, d'un antre, d'une chambre اورمانك تاريكىٔ هوا —
خلال À travers l'obscurité ومغاره‌نك واوطه‌نك ظلمتى
پردهٔ ظلامى شق ميانهٔ ظلامده — ظلمده Percer l'obscurité
قره كولغى كيدرمك — دفع ظلام ايتمك chasser ايتمك
dissiper قره كولغى — ظلامى تفريق وتشتيت ايتمك
— On dit figur. L'obscurité des temps, pour dire, le peu de connaissance qu'on a des temps éloignés طاغتمق — ظلام نسيانده
ظلام مجهوليتده قالمش — پسمانده قالمش اوقات قديمه
— Et l'obscurité de l'avenir, pour dire, l'ignorance où l'on est de l'avenir اوقات سالفه — مستقبلات — مستقبلات اموركَ ظلمتى
اموري ستر واخفا ايدن ظلام ممتنع النفوذ

Il se dit aussi figur. pour Défaut de clarté *A.* غماضة —
دشوار — پوشيدگىٔ معنا .P عدم الصراحة — اشتباه — ابهام
|| Son discours est plein d'obscurités گشايى .T معنانك قپانقلغى
كلامى ابهام واشتباهدن عبارتدر Il y a dans son livre bien des obscurités تأليفنده خيلى غماضت وار در

Et pour vie cachée *A.* حالا المغمورية — حال الخمول —
|| Il n'a point آد باتقينلغى .T گمنامى .P حال الاحتجاب
voulu s'élever, il est demeuré dans l'obscurité قطع رتبه‌يه اصلا
هوس ايتميوب حال خمول واحتجابده قالمشدر Il aime
mieux vivre dans l'obscurité, que de paraître dans le grand monde خلق ايچنده كورنمكدن ايسه حال خمولده كچنمكى
حال گمنامى وخمولى Il préfère l'obscurité à l'éclat ترجيح ايدر
پرتو اقبالدن اولى عد ايدر

On dit aussi, L'obscurité de sa naissance, de sa famille *A.*
P. مجهوليّة الاصل - خساسة النسب - انتشاب النسب
صوبك بللورسزلغى *T.* گمزادى

OBSÉDER. Être assidu auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بلا
بر كمسنه‌نك *T.* بيجدا ملازمت نمودن *P.* انفكاك
وكيل || Le ministre obsédait le prince || يانندن ايرلماىق
سلطنت پادشاهك يانندن بلا انفكاك ملازمتدن خالى
دكل ايدى Il est obsédé par deux ou trois de ses domestiques
كندو خدمتكارلرندن ايكى اوچ نفر كشى بيجدا يانندە
ملازمت ايدر Ses héritiers l'obsèdent si fort, qu'ils ne laissent approcher personne de lui وارثلرى شول رتبەدە يانندە
ملازمت ايدرلر كه بر كمسنه‌يى ياقلشدرمزلر

Il se dit aussi d'une personne qu'on suppose tourmentée par des illusions du malin esprit *A.* مستولى من روح الخبيث
|| Il y a un malin esprit qui l'obsède محصور من الشيطان - فلانه روح خبيث استيلا ايمتشدر Il n'est pas possédé, il n'est qu'obsédé ممسوس دكل شيطاندن محصور در

OBSÈQUES. Funérailles pompeuses *A.* موكب الجنازة *P.*
جنازه آلايى *T.* يسال جنازه || J'ai assisté à ses obsèques
جنازه‌سى آلاينده موجود ايدم On lui fit de magnifiques obsèques جنازه‌سى آلايى كمال دبدبه واحتشام ايله اولدى

OBSÉQUIEUX. Il se dit d'un homme qui porte à l'excès le respect, les égards, la complaisance *A.* متبصبص *P.* جابلوس
T. يلتاق

OBSERVABLE. Qui peut être observé *A.* معاين *P.* ديدنى -
بديد *T.* كورينور - كورينه بيله‌جك || La différence de ces deux quantités n'est pas observable بو ايكى مقدارك بيننده
اولان فرق معاين دكلدر

OBSERVATEUR. Celui qui observe une loi, une règle *A.* مراعى
P. نگهدارنده - رعايتكار *T.* طوتيجى || Observateur des commandemens de Dieu احكام الهيّه‌يه رعايت ايدن Un fidèle observateur des ordres du prince اوامر شاهانه‌نك مراعىٔ
صداقتكارى Ce religieux est un exact observateur de la règle
بو راهب طريقتك يول اركاننه كمال دقّت ايله رعايت
ايدر Socrate fut un grand observateur des lois حكيم سقراط
قوانين واحكامه غاية الغايه رعايت ايدر ايدى Cet homme est fidèle observateur de sa parole, de sa promesse وعدينه
سوزينه ثبات - صدق ايله رعايت ايدر بر آدمدر
قدم ايله رعايت ايدر

Il signifie aussi, qui s'applique à observer les phénomènes de la nature, le mouvement des astres, etc. *A.* متنظّر العجايب
نگران - رصدبين *P.* راصد - رصّادين .pl رصّاد - الطبيعة
متنظّر عجايب *T.* باقيجى || Observateur de la nature
رصّاد حركات طبيعت Observateur du mouvement des cieux
رصّاد ماهر افلاك Excellent observateur

On dit aussi, Un esprit observateur *A.* عقل دقيق النظر *P.*
انجه كوزديجى عقل *T.* عقل دقايقبين

OBSERVATION. Action d'observer une règle, une loi *A.* رعايت
P. نگهدارى *T.* طوتمه || L'observation des commandemens de Dieu احكام الهيّه‌نك رعايتى des lois قوانين واحكامك
رعايتى

Il signifie aussi, action d'observer ce qu'on a promis *A.* انجاز
الوعد - ايفاء العهد *P.* وعده بجا آورى - وفاكارى - بوعده
T. سوزده طورمه || L'observation de sa parole وعدينك
ايتديكى تعهّدك ايفاسى - انجازى

Il signifie encore, remarque *A.* مطالعة .pl مطالعات || Observations sur la conformation du corps humain بدن انسانك
تركيبنه دائر اولان مطالعات Il a fait de belles observations
مطالعات پسنديده ايلدى Une nouvelle observation مطالعهٔ
جديده Observations astronomiques مطالعات رصديّه - نجوميّه
حكيم ارسطونك Observations sur la Rhétorique d'Aristote
علم بيانه دائر مطالعات تأليف ايلديكى Il a fait imprimer un tel auteur avec de savantes observations فلان تأليفى
بعض مطالعات نافعه علاوه‌سيله طبع ايتدردى

On dit d'un homme, qu'il a l'esprit d'observation *A.* دقيق
النظر *P.* دقايقبين - باريكبين *T.* ارباب مطالعه ودقّتدن
بر آدم - احوال عالمه تدقيق نظر ايدر بر آدم

On appelle, Armée d'observation, la partie d'une armée qui couvre un siège, et s'oppose aux ennemis, pendant que l'autre attaque la place حين محاصره‌ده لدى الحاجه مدافعه‌يه قيام
ايتمك اوزره لاجل الاحتياط مقام ترقّب وانتظارده
طوران عسكر

OBSERVATOIRE. Édifice destiné aux observations astronomiques
A. مرصد - مرصاد .pl مراصد - بيت الرصد *P.* رصدگاه *T.*
نجومه باقيله‌جق قلّه || L'observatoire de Paris پارس شهرنده
اولان رصدگاه Bâtir un observatoire بر رصدگاه بنا ايتمك

OBSERVER. Accomplir *A.* رعایت - مراعات - ایفا *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمک - طوتمق || Observer les commandemens de Dieu اوامر الهیّه یه رعایت ایتمک Un bon religieux observe sa règle برراهب صادق طریقتنک قانون ورسومنه رعایت ایدر On peut observer à son aise certaines ordonnances des médecins اطبّانک بعض وصایالرینه بالسهوله رعایت اولنه بیلور Observer le jeûne فریضهٔ صیامه رعایت - اوروجی طوتمق - ایتمک les statuts وضع اولنان نظامانه - نظاماتک موجب ومقتضاسنی ایفا ایتمک - رعایت ایتمک les lois قوانین واحکامک موجب ومقتضاسنه رعایت ایتمک les bienséances - مراسم حسن ادبه رعایت ایتمک مراسم حسن ادبی ایفا ایتمک

On dit proverb. Observer les longues et les brèves, Observer les points et les virgules, pour dire, s'attacher exactement à ne pas manquer aux moindres choses *T.* نقیر وقطمیر دقّت ایتمک - انجه دن انجه آراشدرمق -

Observer. Remarquer les choses de la nature *A.* نظر - تنظّر - تطلّع - امعان النظر - مطالعة *P.* نگرستن - نگاه انداختن - دیدهٔ دقّت دوختن *T.* باقمق || Observer le changement du temps هوانک تبدّلنه نظر ایتمک le vol des oiseaux, la nature طیورک طیرانه واحوال قدرته امعان نظر ایتمک les symptômes d'une maladie مرضک ظهور ایدن عارضه‌لرینه نظر ایتمک le flux et le reflux de la mer دریانک جرّ ومدّینه دیده دوز دقّت اولمق - امعان نظر ایتمک - نظر ایتمک

En parlant des choses qui regardent l'Astronomie, on emploie aussi le mot *A.* ترصّد || Observer le cours des astres کواکبک سیر وحرکتنه نظر وترصّد ایتمک Les astronomes observent les comètes, les éclipses اهل نجوم کواکب دنباله‌دارک وکسوفات وخسوفاتک کیفیّتنه نظر ایدرلر Observer avec de bons instrumens آلات رصدیّهٔ صحیحه ایله ترصّد ایتمک

Il signifie aussi simplement, remarquer *A.* امرار النظر الدقّة - رؤیت *P.* دقّت کردن - نگاه دقّت انداختن *T.* دقّت ایتمک || J'ai observé dans mon voyage que ... اثنای سفر وسیاحتمده دقّت ایلدمکه ... dans un tel auteur فلان تألیفده دقّت ایلدمکه Avez-vous observé que la clause du contrat porte ... ? سندک شرطی شو معنایی متضمّن اولدیغنه دقّت ایلدکمی Observez bien toutes ces choses بو شیلرک مجموعنه امرار نظر دقّت ایله

Observer quelqu'un, signifie, épier, remarquer ses actions, ses discours *A.* تجسّس - تفقّد الاحوال - استقصاء الحرکات *P.* تجسّس کردن *T.* حوالهٔ نظر - چاشوتلمق || کوزتمک On a mis autour de lui des gens qui l'observent احوالنی تفقّد حرکات - واستقصا ضمننده یاننه آدملر تعیین اولندی وسکناتنه حوالهٔ نظر تجسّس ایتمک اوزره Un bon général doit observer les mouvemens des ennemis بر سر عسکر ماهر اعدانک حرکات وسکناتنی تجسّس واستقصادن خالی اولمامق اقتضا ایدر Prenez garde à ce que vous dites, on vous observe دیدیککز کلامه بر ایوجه مطالعه ایله زیرا سنی تجسّس ایدر آدملر وار در Les grands sont malheureux, on observe toutes leurs paroles عظما وسر بلندانک حالی مشکلدر زیرا جمیع اقواللرینه حوالهٔ انظار تفقّد واستقصا اولنور

S'observer. Être fort réservé dans ses actions, dans ses paroles *A.* احتراز - تحرّز النفس *P.* بخود پرهیز داشتن *T.* کندوییی کوزتمک || C'est un homme qui s'observe beaucoup غایت مرتبه‌ده محترز بر آدمدر

OBSESSION. Il se dit de l'état des personnes qu'on croit obsédées du malin esprit *A.* استیلاء الشیطان - محصوریّة من الشیطان || Les accidens extraordinaires qu'on voit dans cette personne, font croire qu'il y a de l'obsession du démon فلان کشیده خارق عاده اولدرق مشهود اولان بعض حالات غریبه‌یه نظراً شیطاندن محصور اولدیغی ظنّ اولنمق اقتضا ایدر

Il se dit figur. de l'action de celui qui obsède, ou de l'état de celui qui est obsédé. V. Obséder || Il ne le quitte point, on n'a jamais vu une pareille obsession یاننده‌ن اصلا وقطعا منفکّ اولمیوب بو رتبه‌ده ملازمت ابدی کورلمش شئ دکلدر

OBSTACLE. Empêchement *A.* مانع pl. موانع - حائل pl. حوائل - حاجز pl. حواجز - مزاحم pl. مزاحمات *P.* سدّ راه - پابند - خشکاب *T.* کیرو طورده‌جک شئ || Grand obstacle مانع عظیم - مانع قوی invincible دفعی نا ممکن Lever tout obstacle هر کونه موانع ومزاحماتی سلب Vaincre un obstacle بر مانع ظهور ایدن مانعک دفعنه ایتمک surmonter ظهوره کلان مانعی صاوشدرمق ظفریاب اولمق Faire naître des obstacles احداث موانع ومزاحمات ایتمک faire cesser ظهور ایتمش حوائل وحواجزی بر طرف قلمق

بر درلو مانع ومزاحمه Vous n'y trouverez point d'obstacle دوچار اولماك احتمالى يوقدر Faire obstacle à quelqu'un بر كمسنديه حائل اولمق Mettre obstacle à quelque chose ايراث مانع ايتمك ـ بر مادّه‌ده سدّ راه اولمق Il n'y a nul obstacle بر درلو حائل ومانع يوقدر

OBSTINATION. Opiniâtreté *A.* اصرار ـ درشة الطبع *P.* ستيهش *T.* اونكولك || Étrange obstination اصرار غريب Obstination au mal اصرار على الشرّ L'obstination d'un pécheur مذنبك اصرارى V. aussi Opiniâtreté.

OBSTINÉMENT. Avec obstination *A.* بالاصرار *P.* ستيهشكارانه ـ مصرّانه *T.* اونكولك ايله || Soutenir obstinément un mensonge بر كذبى مصرّانه تأييد ايتمك

s'OBSTINER. S'opiniâtrer *A.* اصرار ـ اظهار الدرشة *P.* ستيهيدن *T.* اونكولك ايتمك || Plus on le prie, plus il s'obstine كندويه عرض رجا اولندقچه بر قات دخى اظهار درشت ايدر Ne vous obstinez point à cela بو بابده اصرار ايتمه Il s'obstine dans son opinion راينده اصرار ايدر Si vous ne cessez de lui parler, vous l'obstinerez davantage سويلمكدن فراغت ايتمدجك اولور ايسه‌ك اصرارينى برقات دخى تزييد ايده‌جكك دركار در Cela ne fait que l'obstiner بو حال تأكيد اصرارينى موجبدر V. S'opiniâtrer.

OBSTINÉ. *A.* مصرّ *P.* ستيهشكار *T.* اونكولك ايدن || Enfant, plaideur obstiné طفل مصرّ ومدّعئ مصرّ

OBSTRUCTIF. Qui cause obstruction *A.* مورث السدّة ـ مسدّد *P.* سدّه آور *T.* طيقاديجى || Aliment obstructif سدّه‌يى مورث اولان غدا

OBSTRUCTION. Obstacle que les fluides rencontrent dans le corps animal *A.* سدّة pl. سدد *T.* طيقانقلق || Le quinquina occasione des obstructions قنه قنه احداث سدد ايدر Cela guérit les obstructions بو شئ سدّه‌لرى دافعدر Il y a obstruction dans le foie كبدده سدّه وار در Maladie qui vient d'obstruction dans l'estomac معده‌ده ظهور ايدن سدّه‌دن متكوّن بر مرض

OBSTRUER. Interposer un obstacle *A.* سدّ *P.* بستن *T.* طيقامق ـ قپامق || Vous obstruez le passage معبرى سدّ ايدرسك Ce bâtiment obstruait les jours de ma maison بو بنا خانه‌مك آيدينلغنى سدّ ايدر ايدى || Figur. Obstruer le cours d'une affaire par des chicanes تزويرات گوناگون ايله مجراى مصلحته جوالهٔ سدّ ممانعت ايتمك Il signifie aussi, causer de l'obstruction *A.* احداث السدّة *P.* سدّه پيدا كردانيدن *T.* طيقانقلق كتورمك

OBSTRUÉ. *A.* مسدود *P.* بسته *T.* طيقانمش ـ قپانمش

OBTEMPÉRER. Obéir *A.* امتثال *P.* سر فروبى نمودن *T.* حكّامك امرينه اطاعت ايتمك || Obtempérer aux magistrats امتثال ايتمك

OBTENIR. Parvenir à se faire accorder ce qu'on désire *A.* استحصال ـ تحصيل *P.* ظفر يافتن ـ دسترس شدن *T.* اله كتورمك || J'ai obtenu de lui qu'il demeurerait encore trois jours avec nous اوچ كون دخى بزده قالمق اوزره رضاسنى تحصيل ايلدم C'est une grâce difficile à obtenir تحصيلى دشوار بر مساعده در Obtenir permission تحصيل رخصت ايتمك Je n'ai jamais pu rien obtenir de cet homme-là بو آدمدن هيچ بر وقتده بر شئ تحصيل ايده‌مدم Il ne saurait obtenir cela de lui-même بو شيئه خود بخود دسترس استحصال اولمق احتمالى يوقدر Par ce procédé chimique, j'ai obtenu tel résidu بو عمل كيميوى ايله فلان عصاره‌يى تحصيل ايلدم

OBTENTION. Il se dit en termes de Palais, en parlant des choses qu'on obtient. V. Obtenir || L'obtention d'un privilége, d'un arrêt بر امتيازك وبرحكمك تحصيلى

OBTUS. T. de Géomét. Il se dit d'un angle plus grand qu'un angle droit *A.* زاوية منفرجة

On dit figur., qu'un homme a l'esprit obtus, pour dire, qu'il a peine à concevoir *A.* كثيف الذهن *P.* كند ذهن *T.* سوز ذهنى قپانق ـ آكلمز

OBTUSANGLE. Il se dit d'un triangle qui a un angle obtus *A.* شكل مثلث ذو زاوية المنفرجة

OBUS. Sorte de petite bombe, qui se jette avec un obusier *T.* اوبوز طوبى گلّه‌سى

OBUSIER. Espèce de mortier, qui se tire sous un degré peu élevé *T.* اوبوز طوبى

OBVIER. Prendre les mesures nécessaires pour prévenir un mal *A.* حذر ـ احتذار ـ احتراز ـ تحرّز *P.* گريزيدن *T.* صاقنمق || Obvier à un malheur بر آفتدن احتراز ايتمك On ne saurait obvier à tous les inconvéniens كافهٔ محاذيردن حذر بوندن تحرّز واحتذار ممكن دكلدر Il faut obvier à cela بونك دفعى چاره‌سنه باقلمق لازمهٔ حالدندر ـ لازمدر

OCCASION. Rencontre de temps, de lieux, d'affaires propres pour quelque chose *A.* وقت مناسب - فرصت *P.* سر - ويل فرصت || وقت وحال - وقت *T.* وقت L'occasion présente - نعم الفرصة شمديكى وقت وحال - حاضره Belle occasion - وقت مساعد - فرصت مساعد فرصت حسنه favorable وقت مناسب فرصت واجب الاعتنا important Prendre occasion de... فلان شيئدن اتخاذ فرصت ايتمك Chercher l'occasion جوينده فرصت - طلب فرصت ايتمك فرصت آرامق - فرصتخواه اولمق - اولمق Saisir l'occasion اختلاس فرصت ايتمك - انتهاز فرصت ايتمك Je lui ferai plaisir dans l'occasion وقت فرصت ظهورنده خاطرينى وقت مناسبده خاطرينى تطييب - خوش ايده‌جكم مناسبت دوشدكده خاطرينى خوش ايده‌جكم - ايده‌جكم Quand l'occasion s'en présentera, s'en offrira - لدى ظهور الفرصة منتظر Il faut attendre l'occasion وقت مناسب ظهورنده وقت مناسبى ظهورينه - وقت فرصت اولمق اقتضا ايدر ديده دوز ترقب وانتظار اولمق اقتضا ايدر Ne pas perdre l'occasion فرصتى فوت ايتمامك - افاتهٔ فرصت ايتمامك la manquer فرصتى قاچرمق - فوت فرصت ايتمك la ménager وقت وحالى قوللانمق Se servir, se prévaloir, profiter de l'occasion - ظهور ايدن حالى نعم الفرصة عد ايتمك فرصتى - فرصتى غنيمت بيلمك - اغتنام فرصت ايتمك ظهور ايدن فرصتدن - وسيلهٔ جلب منفعت عد ايتمك وقت وحاله Selon les occasions متمتع وفائده‌مند اولمق ظهور ايده بيله‌جك فرصتلرك موجب ومقتضاسنه - كوره هر حال وهر - هر وقت وحالده En toute occasion كوره اوّل باوّل ظهور ايده‌جك À la première occasion وقتده وقت وحالك Se conduire suivant les occasions وقت مناسبده موجب ومقتضاسى اوزره عمل وحركت ايتمك Je pris occasion de là اول شيئدن اتخاذ فرصت ايلدم

On dit proverb., qu'il faut prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, qu'il la faut saisir, dès qu'elle se présente فرصتى لدى الظهور ايكى ال ايله يقه‌لملو در

Il se prend aussi pour Combat *A.* وقعة *P.* جنك *T.* اوغراش || Une occasion bien chaude وقعهٔ شديده Il s'est trouvé aux occasions وقعه‌لرده بولندى

Il signifie aussi, sujet, ce qui donne lieu à quelque chose *A.* وسيلة *pl.* وسايل - ذريعة || Il faut fuir les occasions du péché وسيلهٔ گناه اولان احوالدن حذر ومجانبت اولنمق واجبدر Cela est arrivé à l'occasion de la guerre بو شئ سفر وسيله‌سيله Cela fut l'occasion de sa perte بو مادّه تلفنه وسيله اولدى Il s'est fâché pour une légère occasion ادنا بر وسيله اولمشدر ايله انفعال ايلدى Il n'en est pas la cause, il n'en est que l'occasion بو مادّه‌نك وقوعنه سبب اولميوب انجق بر وسيله در

OCCASIONEL. Qui occasione *A.* موجب || Cause occasionelle علت موجبه

OCCASIONELLEMENT. Par occasion *A.* حسب - بالايجاب الايجاب الوقت

OCCASIONER. Donner occasion *A.* باعث *P.* ايراث - ايجاب سبب اولمق *T.* شدن || Cela occasiona bien des malheurs بو كيفيّت نيچه مصايب وآفاتك حدوثنه سبب اولمشدر du bruit مورث قيل - بو كيفيّت ايراث قيل وقال ايتمشدر موجب - وقال اولمشدر

Occasioné. *A.* مستوجب *P.* سبب آمده ازفلان - ازفلان فلان سببدن اولمش *T.* سبب وقوعيافته

OCCIDENT. Partie du ciel où le soleil se couche *A.* غرب - مغرب *P.* باختر *T.* كون باطيسى || L'occident est l'opposé de l'orient مغرب مشرقك مقابليدر Se tourner vers l'occident جهت غربى سمت غربه توجّه ايتمك Côté d'occident مغرب زمين - اقطار مغربيّه Les régions d'occident

OCCIDENTAL. Qui est à l'occident *A.* غربىّ *P.* باخترى *T.* كون باطيسى طرفنده‌كى

OCCIPITAL. Qui appartient à l'occiput *A.* قذالىّ *P.* قفايى *T.* اكسه‌ده‌كى || Os occipital عظم قذالى - استخوان قفا اكسه كميكى -

OCCIPUT. T. d'Anat. Le derrière de la tête *A.* قذال *pl.* قذل *pl.* اقذلة *P.* قفا *T.* اكسه || On lui a fait un cautère au-dessus de l'occiput اكسه‌نك آلت طرفنده ياقى آچدرديلر

OCCULTATION. T. d'Astron. Disparition passagère d'une étoile ou d'une planète cachée par la lune *A.* تستر فى وراء القمر *P.* ايك آردنده كيزلنمه *T.* پس ماه پوشيدگى || Occultation des fixes par la lune ثوابتك وراى قمرده تسترى

OCCULTE. Caché *A.* خفىّ *P.* نهانى *T.* كيزلو || Cause occulte سبب خفى - علّت خفيّه faculté قوّت خفيّه vertu Qualité, propriété occulte كيفيّت وخاصّهٔ خفيّه خاصيّت خفيّه

maladie مرض خفی philosophie علم حکمت خفیّه Les sciences occultes علوم خفیّه

OCCUPANT. Qui se saisit d'une chose et qui s'en rend le maître *A.* متصرّف *P.* دارنده ـ گیرنده تصرّف در دست *T.* ضبط ایدن || Il ne se dit qu'en ces phrases: Premier occupant متصرّف اوّل باوّل ضبط ایدن ـ متقدّم Un pays exposé au premier occupant اوّل باوّل ضبط ایده‌جک کمسنه‌نک ید تصرّفنده قالەجق اوزره آچیقده اولان بر مملکت La droit du premier occupant est d'ordinaire bien fort الفضل للمتقدّم فحواسنجه متصرّف متقدّمک استحقاقی عادتا اقوا اولور

Il se dit aussi d'un procureur constitué sur un procès *A.* وکیل حامل الوکالة ـ منصوب || Une même personne ne peut avoir sur une même demande deux procureurs occupants برکمسنه‌نک بر کمسنه ـ مصلحت واحده‌ده ایکی وکیل منصوبی اولەمز بر دعواده ایکی وکیل نصب ایده‌مز

OCCUPATION. Travail auquel on est occupé *A.* شغل pl. اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل ـ مشغولیّت *P.* کار ـ بیاوار *T.* ایش || Occupation importante مشغلهٔ مهمّه sérieuse شغل معتنا pénible مشغلهٔ متعبه frivole, légère شغل عبث وشغل خفیف Quelles sont maintenant vos occupations? الیوم نه مقوله اشغالک وار در Avoir de l'occupation مشغول اولمق Manquer d'occupation فقدان شغله دوچار اولمق Être sans occupation بی شغل وکار اولمق Donner de l'occupation à quelqu'un برکمسنه‌یه ایش ویرمک ـ شغل تحمیل ایتمک

Cette dernière phrase se dit aussi pour dire, causer de la peine, de l'embarras *T.* برکمسنه‌یی غائله‌یه گرفتار ایتمک ـ غائله پیدا ایتدرمک ـ بر کمسنه‌یه غائله ویرمک || Je lui donnerai bien de l'occupation کندویه خیلی غائله پیدا ایتدره‌جکم

Occupation, en termes de Jurisp. signifie, habitation *A.* اقامت *P.* نشست *T.* اوتورمه || Il a été obligé de payer les loyers des lieux, à proportion du temps et de l'occupation qu'il a faite اول منزللرک کراسنی مدّت اقامتنه قیاس ایله ادایه مجبور اولمشدر

OCCUPER. Remplir un lieu, un espace *A.* استیعاب *P.* در گرفتن *T.* طوتمق ـ قپلامق || Cela occupe trop de place بو وافر یر طوتار ـ شئ وافر محلّ احاطه ایدر Les esprits n'occupent point de lieu ارواح اصلاً وقطعاً استیعاب مکان ایتمز

Cela occupe toute la chambre, toute la place اوطه‌نک مجموعنی ومیدانی بسبتون استیعاب ایدر Cette affaire a occupé les plus belles années de ma vie بو مصلحت الطف ایّام عمرمی استیعاب ایتمش اولدی Ce rapport a occupé une heure entière de la séance بو تقریر مجلسک تمام بر ساعتنی استیعاب ایلدی ـ صرف ایتدردی

On dit, Occuper un logement, une maison, pour dire, y habiter *A.* اقامت ـ تمکّن *P.* نشستن ـ مقیم شدن *T.* اوتورمق || Occuper une grande maison بر منزل عظیمده اقامت ایتمک Il occupe deux chambres ایکی عدد اوطه‌ده اقامت ایدر

On dit aussi, Occuper la place de quelqu'un, pour dire, exercer son emploi, sa fonction *A.* قیام فی المقام *P.* جا نشین شدن *T.* فلان کمسنه‌نک مقامنه قایم اولمق ـ یرینه اوتورمق

Occuper, signifie en termes de guerre, se saisir, s'emparer d'un poste *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آلمق || Nos troupes occupèrent les hauteurs عسکرمز مواقع مرتفعه‌یی ضبط ایتمشدر

Il signifie aussi, employer, donner à travailler *A.* اشغال ـ تحمیل الشغل *P.* کار دادن ـ بیاوار دادن *T.* ایش ویرمک ـ جالشدرمق || Il faut occuper les jeunes gens حدیث السنّ کنجلری جالشدرمالو ـ اولنلره تحمیل شغل ایتمک لازمدر Il se débauchera, si on ne l'occupe à quelque chose بر ایش ایله اشغال اولنمیه‌جق اولور ایسه عیش وعشرته گرفتار اوله‌جغی درکار در Ces affaires m'occupent depuis longtemps بو مصلحتلر مدّت مدیده‌دنبرو بنی اشغال ایدر Il y a là de quoi occuper plusieurs ouvriers فلان محلّده وافر عمله‌یی اشغال ایده‌جک ایش وار در

S'occuper, signifie, s'appliquer à... y donner tout son temps *A.* اشتغال ـ مواظبت *P.* ورزش نمودن ـ ورزیدن *T* مشغول شدن ـ جالشمق || Il s'occupe à l'étude des mathématiques علوم ریاضیه‌نک مطالعه‌سنه مشغولدر Vous vous occupez trop du soin de votre santé حفظ صحّت خصوصنده اشتغالک یک زیاده در Cette femme ne s'occupe que de son ménage, de son mari et de ses enfans انجق ادارهٔ امور بیتیّه‌سنه وزوج واولادی احوالنه مشغوله بر خاتوندر Tout le jour il s'occupe à lire بتون کون کتاب مطالعه‌سنه مشغولدر

On dit aussi absolument, C'est un homme qui aime à s'occuper *A.* عمول ـ کار گذار *T.* ایشگذار ـ جالشقان

S'occuper de quelque chose. Y songer beaucoup *A.* صرف بر كمسنه بر *T.* صرف انديشه كردن *P.* اعمال الفكر ـ الذهن حلول || ايشه عقلنى ويرمك Il s'occupe de détruire les abus ـ ايتمش فساداتك دفعنه صرف ذهن ايدر Il signifie aussi, travailler *A.* كوشش نمودن *P.* اقدام ـ جدّ ـ سعى *T.* باغچه‌سنك تنظيمنه Il s'occupe de son jardin || چالشمق سعى واقدام ايدر

Occupé. *A.* مضبوط *A.* قپلانمش *T.* درگرفته *P.* مستوعب ايشى كوجى *T.* بسياركار *P.* مشغول *A.* آلنمش *T.* گرفته *P.* يرلر ضبط اولنمش ايدى Les lieux étaient occupés || جوق C'est un homme fort occupé كثير الاشغال بر آدمدر

OCCUPER. T. de Jurisp. Il se dit d'un procureur qui est chargé d'une affaire de Justice *A.* التزام الوكالة ـ تحمّل الوكالة || C'est un tel procureur qui occupe pour moi en cette cause بو دعواده طرفمدن حامل وكالت اولان فلاندر

OCCURRENCE. Événement fortuit, occasion *A.* فرصت ـ ظهورات *T.* كار خود آمده *P.* حالات اتفاقيّة .pl حالة اتفاقيّة اتفاقاً ظهور ايتمش فرصت خيريّه Favorable occurrence || اتفاقاً ظهور Dans cette fâcheuse occurrence فرصت سعيده ـ ايتمش بو مقوله حالت كدر فرما Il a disposé cela pour s'en servir selon les diverses occurrences حالات بو مادّه‌يى محتمل الظهورده ايشنه يرايه‌جق صورت ايله تنظيم ايلدى

OCCURRENT. Il se dit des choses qui surviennent, qui se rencontrent *A.* اتفاقى *P.* از قضا آمده *T.* ظهورات اولدرق ظهوره Il faut se gouverner selon les cas occurrens || واقع اولان كلان حالات اتفاقيه‌نك موجب ومقتضاسى اوزره ادارهٔ حالات ـ امور اتفاقيه Les affaires occurrentes نفس ايتملو در اتفاقيه‌دن معدود اولان امور

OCÉAN. La grande mer qui environne toute la terre *A.* بحر محيط ـ قاموس ـ بحر اعظم *P.* اوقيانوس *T.* ديش دكز || Le vaste Océan بحر محيط وسيع الانحا Au milieu de l'Océan بحر محيطده كائن وسط بحر محيطده Les îles de l'Océan بحر محيطده سير وسفر ايتمك Naviguer sur l'Océan جزيره‌لر

OCHLOCRATIE. Gouvernement du bas-peuple *A.* حكومة الاسافل بالدرى چپلاق *T.* فرمانفرمايئ خسان ناس *P.* الناس مقوله‌سنك حكومتى

OCQUE. Poids du Levant *A.* قيّة *T.* اوقه

OCTAÈDRE. T. de Géomet. Corps solide à huit faces *A.* مثمّن سكز يوزلو *T.* هشترو *P.* الجهات

OCTANT. T. d'Astron. Il se dit d'un instrument qui contient la huitième partie d'un cercle *A.* مقياس الثمن ـ ثمن الدائرة الدائرة

Il signifie aussi, une distance de quarante-cinq degrés entre deux planètes *A.* درجة الخمس والاربعين بون *T.* قرق بش درجه ايراقلق Ainsi on dit, La lune est dans les octants, c'est-à-dire, à quarante cinq degrés du soleil قمرك شمسدن بونى قرق بش درجه در

OCTAVO. On appelle In octavo, un livre dont les feuilles sont pliées en huit feuillets *A.* الطلحيّة في قطعة الثمن *P.* بقطعهٔ ثمن طبقه قطعه‌سنده *T.* يك هشتم برگ كاغد

OCTOBRE. Le dixième mois de l'année *A.* تشرين اوّل *P.* تشرين اوّل *T.* آبان

OCTOGÉNAIRE. Il se dit d'un homme qui a acquis l'âge de quatre-vingts ans *A.* بالغ الثمانين *P.* هشتاد ساله *T.* طقسان طقسان ياشنده بر آدم Homme octogénaire || ياشنده

OCTOGONE. Qui a huit angles et huit côtés *A.* مثمّن ـ مثمّن الزواياه *P.* هشت كوشه *T.* سكز كوشه‌لو || Figure octogone شكل مثمّن الزوايا Un octogone parfait, irrégulier مثمّن منتظم الشكل ويا خود سقيم الشكل

OCTROI. Concession *A.* انعام .pl انعامات *P.* بخشايش *T.* بغشلايش || L'octroi des priviléges appartient au Prince انعام امتيازات ملوكه مخصوص اولان اموردندر Le prince a révoqué cet octroi پادشاه ايتديكى انعامى نسخ وابطال ايلدى Lettres d'octroi انعامى حاوى برات

OCTROYER. Concéder *A.* انعام ـ احسان *P.* بخشيدن ـ ارزانى نمودن *T.* بغشلمق || Octroyer une grâce, une demande بر كونه لطفى وبر كمسنه‌نك مسئولنى احسان ارزانى قلمق ـ ايتمك

OCTUPLE. Qui contient huit fois *A.* مضاعف ثمان ـ ثمانىّ مرّات *P.* هشت بار *T.* سكز قات || Seize est octuple de deux اون التى عدد ايكينك سكز قاتيدر

OCTUPLER. Répéter huit fois *A.* تضعيف ثمان مرّات *P.* سكز قات ايتمك *T.* هشت بار كردن

OCULAIRE. On appelle Témoin oculaire, celui qui rend témoignage de ce qu'il a vu de ses propres yeux *A.* شاهد بالعيان شاهد براى العين ـ *P.* شاهد با چشم خويش ديده *T.*

بو J'en suis témoin oculaire || كندو كوزيله كورمش شاهد خصوصده رأى العين كورمش شاهدلردن يم

On appelle Verre oculaire, celui des verres d'une lunette qui est tourné vers l'oeil *T.* دوربينك كوز طرفنة كلان شيشه‌سى

OCULAIREMENT. Par le secours de ses propres yeux *A.* برأى العين *P.* بچشم خويش *T.* كندو كوزيله كوررك || Je m'en suis convaincu oculairement بونى بالمعاينه تحقيق كندو كوزمله كوررك تحصيل - رأى العين كوروب - ايلدم علم ووقوف ايلدم

OCULISTE. Médecin qui ne s'applique qu'à la guérison des maladies des yeux *A.* كحّال *T.* كوز حكيمى || C'est un très-habile oculiste فننده كماليله ماهر بر كحّالدر

ODALIQUE. C'est le nom que les Mahométans donnent aux femmes qu'ils destinent à leurs plaisirs *A.* سرّية *T.* اوطه‌لق

ODE. Poème divisé par strophes ou stances de même mesure *A.* شعر مسمّط

ODEUR. Senteur *A.* رايحة pl. روايح *P.* بو *T.* قوخو || Bonne odeur رايحة طيّبه - بوى خوش méchante, mauvaise رايحة كريهه - رايحة رديئه - بوى بد - فنا قوخو forte رايحة ذكيّه - ذفرا - كسكين قوخو - بوى تيز douce, suave رايحة لذيذه - طاتلو قوخو - بوى شيرين agréable رايحة فائحه - كوزل قوخو - بوى دلنسين - نفيسه qui entête رايحة مخشمة - باشه اورر قوخو - بوى دماغفرسا Cela n'a point d'odeur بونك هيچ بر درلو رايحه‌سى يوقدر L'odeur des parfums عطريّاتك رايحه‌سى

Odeurs, se prend pour toutes sortes de bonnes odeurs *A.* pl. اطياب وعطريّات pl. فوايح وعطريّات *P.* بويها *T.* قوخولو شيئلر

ODIEUSEMENT. D'une manière odieuse *A.* غرض *P.* كريهاً *T.* آميزانه وجهله ايكرده‌جك || Ce que j'ai dit a été interprété odieusement ديديكم كلام كريهاً شرح وتفسير اولندى Il s'est comporté odieusement dans cette affaire بو خصوصده كريهاً عمل وحركت ايتمشدر

ODIEUX. Haïssable, qui excite l'aversion *A.* مكروه - كريه - منفور - موجب الكراهة - مستكره *P.* غرش آور *T.* ايكرديجى مكروه الاطوار || Un homme odieux ايكرنديلك كتوريجى - موقع استكراه Devenir odieux بر كلام مكروه un discours بر ادم اولمق C'est une chose odieuse بر امر كريهدر Les méchants sont odieux اهل شرّ وخبائث اولنلر منفور قلوبدر La mémoire des méchants est odieuse اشرارك ذكرى مكروهدر La vie lui est devenue odieuse كندو عمرندن استكراه ايتمك جاندن بيقدى - جاندن اكراه ايلدى - درجه‌لرينه واردى

ODOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer le chemin qu'on a fait *A.* مقياس الطريق *P.* اندازهٔ راه *T.* يول اولچيجى

ODONTALGIE. Douleur des dents *A.* وجع الاسنان *P.* رنج دندان *T.* ديش آغريسى

ODONTALGIQUE. Il se dit des remèdes propres à calmer la douleur des dents *A.* دافع الوجع الاسنان *P.* بر طرفساز رنج دندان *T.* ديش آغريسنى كيدريجى

ODONTOÏDE. Qui a la forme d'une dent *A.* سنّى الشكل - ضرسىّ الهيئة *P.* دندان گونه *T.* ديش صورتنده - ديش كبى

ODORANT. Qui répand une bonne odeur *A.* فايح - معطر - ناشر الرايحة - طيّب الرايحة - مفوّه *P.* بويا - خوشبو - بويدار - رايحه پاش - عطرناك - بوى افشان *T.* قوخولو - كوزل - ازهار فايحه || Les fleurs odorantes قوخو يايدريجى - قوخولو Le cèdre est un bois odorant اردينج آغاجى طيّب الرايحه بر آغاجدر

ODORAT. Le sens qui a pour objet les odeurs *A.* قوّة شامّة *P.* قوّت بوييدن *T.* قوّتى قوخولمه || Odorat subtil, fin شامّة دقيقه - قوّت Il n'a point d'odorat عديم الشامّه در شامّه‌سى هيچ يوقدر

ODORIFÉRANT. V. Odorant || Des aromates odoriférants عطريّات ناشرة الروايح

OECUMÉNICITÉ. Qualité de ce qui est oecuménique *A.* شمول على ربع المسكون *P.* جهانشمولى || L'oecuménicité d'un concile بر مجلس شورانك ربع مسكونه شمولى كافّه - جهانه شمولى

OECUMÉNIQUE. Universel, de toute la terre habitable *A.* عمومىّ - شامل على ربع المسكون *P.* جهانشمول *T.* جميع ربع مسكونه شامل عموم || Concile oecuménique دنيانك مشورتى

OEDÉMATEUX. Qui est attaqué d'oedème, ou qui est de la nature de l'oedème *A.* ذو ورم الرخو

OEDÈME. Tumeur molle, sans douleur *A.* ورم الرخو - اوديما *P.* آماس نرم *T.* سلپوك يومرى اور

OEIL. L'organe de la vue *A.* عين pl. عيون pl. اعين *P.*

- شحمة العين Le globe de l'oeil A. || كوز T. ديده - چشم
كوزك T. بن چشم P. قعر العين le fond A. مقلة العين
خانهٔ چشم P. وقبة العين - محجر العين la cavité A. كوكى
- كوشهٔ چشم P. موخر العين le coin A. كوز اويومى T.
la prunelle A. كوز قويروغى - كوز اوجى T. دنبالهٔ چشم
le blanc A. كوز ببكى T. مردمك چشم P. انسان العين
le noir A. كوزك اقى T. سپيد چشم P. بياض العين
كوزك T. سياه چشم P. سواد العين - قاروره - حدقة
كوز T. پلك P. اجفان pl. جفن la paupière A. قرهسى
كوزك اجزاى مختلفهسى Les différentes parties de l'oeil قپاغى
T. چشم پريدن P. طرف العين Faire un clin d'oeil A.
- غمز العين - مغاضنة Faire signe de l'oeil A. كوز اويناتمق
Regarder du coin كوز ايتمك T. چشم زدن P. رمز بالعين
با P. عطف اللحاظة - الحاظ العين - خزر de l'oeil A.
Avoir mal aux كوز اوجيله باقمق T. كوشهٔ چشم نگرستن
كوز علتلو - خسته چشم اولمق - عليل العين اولمق yeux
چشمى گريان - دامع العيندر L'oeil lui pleure اولمق
عين Des yeux noirs A. كوزندن ياش دوكيلور - ونالاندر
عين ابج bien fendus A. سياه كوز T. چشم سياه P. ادور
riants يرنلاج كوز T. چشم دراز شكاف - چشم بادامى P.
كولر كوز T. چشم خندان P. عين بشوش - عين قرير A.
جشم لمعه پاش P. عين لامع النور brillans, pleins de feu A.
چشم - چشم سبز P. عين ازرق bleus A. پرلايجى كوز T.
چشم P. تفتيح العين Ouvrir les yeux A. آلا كوز T. مائى
چشم P. اغلاق العين fermer A. كوز آچمق T. گشادن
اخفاض العين - غض الطرف baisser A. كوز قپامق T. بستن
Cela جانب سمايه مد نظر ايتمك Lever les yeux au ciel
- تفريح نظر ايدر fait plaisir aux yeux, plaît aux yeux
كوزى صفالندرر - نظرى شاد وخرم ايدر blesse, offense les
كوزى تتسندرر - تنفير نظر ايدر yeux

On dit, que les yeux sont le miroir de l'âme, pour dire, que les différentes passions de l'âme paraissent ordinairement dans les yeux A. العين غماز القلب

Et l'on dit, qu'un homme a de bons yeux, pour dire, qu'il a de la pénétration dans les affaires A. حديد النظر P. تيز نظر

On dit aussi, qu'un homme n'a des yeux que pour une personne, pour dire, qu'il n'a d'affection que pour une personne نگاه اشتياق ورغبتى - ذات واحده حصر نظر رغبت ايدر فلانه حصر ايدر

On dit encore, Avoir l'oeil sur quelqu'un, sur quelque chose, ou à quelque chose, pour dire, en avoir soin, prendre garde à... كوزتمك T. نگه داشتن P. احالة النظر الدقة - نظارت A. || Il faut avoir l'oeil sur cet homme شو آدمك حالنه نظارت ايتمك لازمدر J'aurai l'oeil à tout هر شيئه حوالهٔ نظر دقت ايدهجكم Ayez les yeux sur les ouvriers عملهنك اوزرينه حوالهٔ نظر دقت ايله - نظارت ايله

Et avoir les yeux sur quelqu'un, pour dire, le regarder attentivement A. عطف النظر الدقة - اطماح النظر - طمح النظر - كوز ديكمك T. ديده دوز دقت شدن - چشم دوختن P. - پر كمسنهيه ديكه ديكه باقمق Et que tout le monde a les yeux sur un homme, les yeux tournés, arrêtés sur un homme انظار ناس فلانك - فلان كمسنه مطمح انظار عامه در اوزرينه معطوفدر Et qu'un homme est exposé aux yeux du public معرض انظار خواص وعوامدر - مطرح انظار انامدر

On dit aussi, Voir, regarder de bon oeil حسن نظر ايله كورمك - عين لطف ايله de mauvais oeil كج نظر ايله كورمك - نظر شنف ايله Voir les choses d'un oeil indifférent شيلره بيطرفلق كوزيله نظر ايتمك d'un oeil jaloux عين غبطه ايله كورمك d'un oeil d'envie حسد ايله كورمك de pitié, de colère, de mépris نگاه مرحمت ايله باقمق ونگاه غيظ وغضب ايله كورمك وعين استحقار ايله نظر ايتمك

On dit aussi, qu'une chose se voit à l'oeil, qu'on en juge à l'oeil, pour dire, qu'il suffit de la regarder pour la connaître كوز كوره كوربنور - بللو اولور - بادئ نظرده بديد وعياندر

On dit, qu'un homme a des yeux d'aigle, de lynx, pour dire, qu'il a la vue perçante. V. Lynx. – Et figur. qu'il a des yeux d'Argus. V. Argus et Lynx au figuré.

On dit figur., Fermer les yeux sur une chose, pour dire, faire semblant de ne pas la voir A. تغاضى - تعامش - تعامى - كوز قپامق T. چشم پوشى نمودن - چشم پوشيدن P. كورمامزلك ايتمك

Et donner un coup d'oeil à quelque chose, Jéter un coup d'oeil sur quelque chose, pour dire, regarder une chose comme en passant A. الماح العين P. يك - نيم نگاه انداختن لحظه انداختن T. كوز ايلشدرمك - چالوب آلمه باقمق

On dit, qu'un homme a le coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il voit promptement le parti qu'il doit prendre dans une affaire *A.* سريع الانتقال *P.* زود انديش *T.* عقلى تيز وارر

On dit en parlant de la vue d'un paysage, de l'aspect d'une maison, etc., que le coup d'oeil en est beau *A.* منظرۀ مطبوعة ـ نظارۀ لطيفة *P.* ديدار زيبا ـ ديدار خوش *T.* كوزل كورنش

On appelle Le premier coup d'oeil, ce qui se présente d'abord à la vue *A.* نظرۀ الاولى *P.* ديدار اوّل *T.* ايلك باقش || Le premier coup d'oeil de ce jardin est assez beau بو باغچه نظرۀ اوليده خيليجه لطيفدر Au premier coup d'oeil sa figure déplait جهره‌سى نظرۀ اوليده قبيح كورينور Le premier coup d'oeil passé, on s'accoutume à la voir نظرۀ اولى صاوشدقده بوخاتونك ديدارينه آلشيلور

À VUE D'OEIL. Autant qu'on en peut juger par la vue seule *A.* بتخمين النظر *P.* بانگاريدن ديده *T.* كوز ايله اورانليه‌رق || Je n'ai jugé de cette distance qu'à vue d'oeil, et sans la mesurer كوز ايله تخمين ايده‌رك ـ بو مسافه‌يى بلا مساحه همان نظر تخمينيله نه مقدار اولديغنى بيلدم

Il signifie aussi, visiblement *A.* فى طرفة العين ـ لحظةً *P.* بعد لحظه *T.* بهر يك لحظه *T.* هر باقمده || Cet enfant croit à vue d'oeil بو طفل لحظةً بعد لحظة نشوونما بولمقده در Cette femme embellit tous les jours à vue d'oeil بو خاتون كلّ يوم طرفة العينده كسب حسن وبهجت ايدر Ce malade dépérit, s'affaiblit à vue d'oeil بو خسته هر يك لحظه‌ده كسب ضعف وفنا ايتمكده در

On dit, Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتيله‌جق وكوز كورينه‌جك وجهله اثبات ايتمك

On dit, Avoir une chose devant les yeux, pour dire, en avoir l'idée tellement remplie, qu'on en fasse la règle de sa conduite *A.* فى محضر النظر *P.* پيشنهاد ديده *T.* كوز اوكنده || Avoir l'honneur devant les yeux فكر عرض وناموس بر كمسنه‌نك پيشنهاد ديدۀ رغبتى اولمق la crainte de Dieu مخافة الله الله قورقوسى ـ بر كمسنه‌نك پيشنهاد بصر بصيرتى اولمق دائما فلانك كوزى اوكنده اولمق

Et qu'une chose donne dans les yeux, éblouit les yeux, pour dire, qu'elle frappe et attire les regards *A.* انياق النظر ـ انياق البصر *P.* بديده حيرت بخشيدن *T.* كوزى حيرتلندرمك ـ حيرتبخش عيون اولمق

Et qu'une chose blesse les yeux, pour dire, qu'elle déplait كوزينه خار آور آزار در ـ فلان شىٔ فلانك كوزينه تيكندر

On dit figurément, qu'une chose crève les yeux, pour dire, qu'elle est sous les yeux de celui qui la cherche *T.* كوز اوكنده ديكلو طورر || Vous cherchez votre livre, il vous crève les yeux اشته ميدانده در ـ آراديغك كتاب اشته كوزكده ديكلو طورر

On dit aussi, qu'une chose crève les yeux, saute aux yeux, pour dire, qu'elle est d'une vérité claire ـ بادئ نظرده آشكار وعياندر كالشمس فى وسط النهار ـ كالنار على علم نمودار وعياندر هويدا ونمودار در ـ واضح وآشكار در

On dit, Fasciner les yeux, pour dire, les éblouir par des tours de subtilité *A.* تحيير البصر بالشعبذة *P.* بشعبده بازى حقه‌بازلق ايله كوزى شاشورمق *T.* حيرتبخش چشم شدن ou pour dire, tromper par un faux éclat *T.* كوز ـ كوز باغلمق عرض اشكال سيماكارى ايله فلانى ـ باغيجيلق ايله آلداتمق دوچار مكر وفريب ايتمك

Et faire les yeux doux à quelqu'un, pour dire, lui témoigner de l'amour par des regards *A.* عطف اللحاظة التعشّق *P.* نگاه عشقبازى انداختن *T.* عشق كوزيله باقمق

Et dévorer des yeux une chose, pour dire, la regarder avec une espèce d'avidité *T.* بر شيئك اوزرينه تحديق نظر حرص وطمع ايتمك

On dit proverb. Loin des yeux, loin du coeur, pour dire, que l'absence refroidit les affections *T.* كوزدن ايراق اولان كوكلدن ايراق اولور

On dit figur. Ouvrir les yeux sur une chose, pour dire, la voir telle qu'elle est, après l'avoir vue autrement بصر بصيرتدن رفع پردۀ غفلت ايتمك ـ كوزينى آچمق ـ Et ouvrir les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, lui donner sur cela des connaissances qu'il n'avait point auparavant فلانى اول بابده ايقاظ ايتمك ـ فلانك كوزينى آچمق

Et fermer les yeux à toutes sortes de considération, pour dire, ne vouloir rien écouter عرض اولنان كافۀ مطالعاتدن صرف انظار كافۀ اخطاراتدن ديده تاب رغبت والتفات ـ اعتبار ايتمك اولمق

Et avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, être préoccupé d'une passion qui empêche de juger sainement des choses فلانك

ديدهٔ عقلى ـ بصر بصيرتى عصابهٔ غفلت ايله مستور اولمق
بصر بصيرتنده پردهٔ غفلت ـ پوشيدهٔ پردهٔ غفلت اولمق
اولمق

On dit, Attacher, arrêter les yeux sur une chose, pour dire, porter son attention, porter la vue sur quelque chose *A.* اطماح ـ كوز ديكمك *T.* ديده دوختن *P.* تحديق النظر ـ النظر عطف ـ توجيه النظر

Et porter, jeter les yeux sur une chose *A.* ـ دونوب باقمق *T.* نگاه انداختن *P.* تعليق النظر ـ النظر ـ كوز آتمق — On dit aussi, Jeter les yeux sur une chose, pour dire, l'examiner légèrement *A.* امرار النظر *P.* چشم گذرانيدن *T.* فلان شيئى ـ كوز كزدرمك ـ فلان شيئه كوز كچورمك ـ كوزدن كچورمك — On dit aussi, Jeter les yeux sur quelqu'un pour une chose, pour dire, songer à lui pour cette chose-là *A.* امالة النظر *P.* نگاه رغبت انداختن *T.* كوز ايلشدرمك

On dit aussi, qu'une chose attache, arrête les yeux agréablement, pour dire, qu'on prend plaisir à la voir فلان شئ جاذب فرحبخشاى ديدهٔ جانلدر ـ انظار رغبت واشتياقدر

Et qu'une chose s'est passée aux yeux, sous les yeux de quelqu'un, pour dire, en sa présence *A.* فى ـ على مواجهة فلان فلانك كوزى اوكنده *T.* پيش ديدهٔ فلان *P.* حضور فلان

On dit, Aux yeux, devant les yeux de tout le monde, de toute la terre *A.* على ملاء الناس *P.* پيش نظر همه ناس *T.* خلقك كوزى اوكنده || Il y a long-temps qu'il en use de la sorte aux yeux de tout le monde مدت مديده‌دنبرو على ملاء الناس بو صورت اوزره حركت ايدر Cela s'est passé aux yeux de tout le monde بو حالت على ملاء الناس واقع اولمشدر

On dit proverb. Les yeux fermés, les yeux clos *A.* مستور العين *P.* پوشيده چشم *T.* كوز باغلو اولدرق || J'en sais si bien le chemin, que je pourrais y aller les yeux fermés اول محلك طريقى شول رتبه‌ده معلوممدر كه مستور العين اولدرق واره بيلورم

On dit, que l'oeil de Dieu voit tout جناب ربّ ذو الجلال جميع احواله بصير وناظر در

On dit figur., que les ministres sont les yeux des princes ـ وكلاى سلطنت ملوكك چشم بينالرى مثابه‌سنده در ـ كوزلرى مقامنده در — Et voir une chose par les yeux de l'esprit ديدهٔ عقل ايله ملاحظه ـ بصر بصيرت ايله رؤيت ايتمك ايتمك

On appelle poétiquement le soleil, L'oeil de la nature, de l'univers *A.* عين العالم *P.* چشمهٔ سيماب جهانتاب

Oeil. T. de Bot. Petite excroissance qui se voit sur une branche d'arbre, et qui est comme le germe du bouton *A.* جذر *T.* كوز

Oeil, se dit figur. du lustre des étoffes, de l'éclat des pierreries, etc. *A.* جلا *P.* پرتو *T.* جلا ـ پرلاقلق || Ces perles-là n'ont pas un bel oeil بو انجولرك جلاسى اولقدر ايو دكلدر Cette étoffe a un oeil verdâtre بو قماشك يشله چالر بر نوع جلاسى وار در

OEIL de BOEUF, ou BUPHTALMUM. Plante *A.* عرارة ـ بهار *P.* صارى پاپاديه ـ صغر كوزى *T.* بابونهٔ گاو ـ گاو چشم

OEIL DE SERPENT, ou CRAPAUDINE. Espèce de pierre dont on fait des bagues. V. Crapaudine.

OEILLADE. Regard, coup d'oeil *A.* لحظة ـ غمزة ـ نظرة pl. لحظات *P.* نگاه ـ نگه *T.* كوز ـ باقش || Jeter une oeillade *A.* طرح اللحظة *P.* نگه انداختن *T.* كوز آتمق Lancer une oeillade amoureuse يك غمزهٔ عاشقانه طرح ايتمك Jeter des oeillades à la dérobée طرح نظرهٔ دزديده ايتمك Il ne l'a pas seulement favorisé d'une oeillade فلانى مظهر حقنده يك نگاه التفات ـ نيمنگاه التفات بيله ايتمدى بيله ارزانى قلمامشدر

OEILLÈRE. On appelle Dents oeillères, les dents de la mâchoire supérieure, desquelles on dit que la racine répond à l'oeil *A.* ضاحكة pl. ضواحك *P.* دندان خنده *T.* يان ديش

OEILLET. Fleur odoriférante *T.* قرنفل

OEILLETERIE. Lieu planté d'oeillets *T.* قرنفل باغچه‌سى

OENAS. Pigeon sauvage *A.* حمامة البرّ *P.* كبوتر دشتى *T.* يبان كوكرجينى

OESOPHAGE. Canal membraneux qui conduit les alimens dans l'estomac *A.* مرئ pl. امرئة *P.* گلوى سرخ *T.* قزل اويكن ـ قزل اوكلك

OEUF. Substance qui se forme dans la femelle de certains animaux, et qui renferme un petit animal de même espèce *A.* بيض pl. بيوض ـ بيضة *P.* خايه ـ خاليكه ـ هاك *T.* يمورطه || Oeuf de poule *A.* بيض الدجاجة *P.* خاليكهٔ ماديان *T.* طاوق يمورطه‌سى d'autruche *A.* بيضة النعام ـ بيضة البلد *T.* دوه قوشى يمورطه‌سى d'oiseau *A.* مكنة pl. مكنات ـ بيض الطير

قوش يمورطەسی .T تخم مرغ ـ مرغند ـ مرغانه ـ آستيند .P

Oeufs de fourmi .A مازن .P تخم مور .T قرنجه يمورطەسی

Les oiseaux viennent d'oeufs, pondent, couvent des oeufs قوش قسمی يمورطەدن حاصل اولور و يمورطەلر ويمورطه بصار

Coquille d'oeuf .A قشر البيض ـ خشاة .P پوست خايه .T

Blanc d'oeuf .A بياض البيض ـ آح ـ فيقئ .P يمورطه قبوغی

Jaune d'oeuf .A عرقيل .P زرد سپيد خايه .T يمورطه آقی

Oeuf frais .A بيض طرئ .P خالكة يمورطه صاريسی .T خايه

couvi .A مذرة ـ بيضة متمذرة .P گندلاش تازه يمورطه .T تر

.T قوقمش يمورطه ـ ايكدين يمورطه

On appelle Oeufs rouges, oeufs de pâques, les oeufs que l'on vend vers le temps de pâques .A بيضة الحمرا .P بيضهٔ سرخ

.T پصقاليا يمورطەسی ـ قزل يمورطه

OEUVRE. Il se dit d'un ouvrage considéré relativement à celui qui en est l'auteur .A مصنوع ـ صنع pl. مصنوعات .P

كار .T ايش || Les oeuvres de Dieu مصنوعات جناب قادر

مطلق Les oeuvres de la nature مصنوعات يد قدرت Dieu

est admirable dans ses oeuvres جناب خداوند لم يزلك

يد قدرتيله مصنوع اولان اشيانك كيفيتی محيّر

عقولدر L'homme est l'oeuvre des mains de Dieu بشر

حضرت واجب الوجودك مصنوعيدر Travailler à l'oeuvre

de son salut بر كمسنه وسيلهٔ فلاح ونجاتی اولدجق صنع

وكاره بذل جدّ وسعی ايتمك Il a laissé l'oeuvre imparfait

ايشی نا تمام براقدی L'oeuvre de la création fut achevée

en six jours صنع خلقت وآفرينش آلتی كونده رسيدهٔ

ختام اولمشدر

On dit proverb. À l'oeuvre on connaît l'ouvrier صانعك

مصنوعدن معلوم اولور ـ حالی صنعندن بللو اولور

On appelle la conjonction charnelle de l'homme et de la femme, L'oeuvre de la chair .A قربان

METTRE EN OEUVRE. Employer à quelque usage .A اعمال ـ استعمال .P بكار بردن .T ايشه قوللنمق ـ ايشلتمك ـ قوللنمق

|| Mettre du bois en oeuvre آغاجی اعمال ايتمك Mettre des pierres en oeuvre اعمال احجار ايتمك Voilà un diamant qui est bien mis en oeuvre وجه احسن اوزره اعمال اولنمش بر

كوزل ايشلنمش ـ الماسدر

Il se dit aussi des personnes || Il est excellent ouvrier, c'est dommage qu'on ne le mette en oeuvre بينظير بر ايشچيدر

يازيق كه ايشه قوللنمزلر

On dit figur. Mettre tout en oeuvre, mettre toutes choses en oeuvre, mettre toutes sortes de remèdes en oeuvre, pour dire, mettre toutes sortes de choses en usage, employer toutes sortes de moyens هر كونه تدبيری قوللنمق وهر كونه وسايل واسبابی

اعمال ايتمك وهر نوع ادويه ومعالجات استعمال ايتمك

OEUVRE, en termes de joailliers, c'est le châton dans lequel une pierre est enchâssée .A فص .P نگين .T قاشی ـ يوزك

جوهر خانەسی

DANS OEUVRE, HORS D'OEUVRE. Termes d'Architec. qui signifient, dans le corps ou hors du corps du bâtiment .T داخل بناده يا

خارج بناده

HORS D'OEUVRE, se dit figur. des choses dont un ouvrage peut se passer .A خارج من الصدد .P بيرون از صدد .T

صدددن چيقمش || Cela est une chose hors d'oeuvre dans ce

livre بو كتابده صدددن خارج بر مادّه در

On dit aussi, Travailler sous oeuvre, reprendre sous oeuvre, pour dire, réparer les fondemens d'un mur sans l'abattre, et en le soutenant ديواری عاريتی‌يه آلدرق تملربنی تعمير

ايتمك

OEUVRES, se dit aussi des productions d'esprit .A تأليف pl.

تأليفات || Oeuvres poétiques تأليفات شعريّه morales اخلاقه

مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايتمش postumes داٴر تأليفات

تأليفات Les oeuvres de Platon افلاطونك تأليفاتی

OEUVRE, se dit encore de toute action morale .A عمل pl.

اعمال .P كردار .T ايش || Chacun sera jugé selon ses oeuvres

هر كسه اعمالنه كوره مجازات اولنەجقدر Oeuvre méritoire

عمل منتج الثواب ـ عمل مثاب ـ عمل مندوب La foi sans

les oeuvres est une foi morte ايمان بلا عمل ايمان بيجاندر

La fin couronne l'oeuvre عملك كيفيّتی نتيجەسنده بللو

اولور Vous avez fait une bonne oeuvre بر عمل خيره موفّق

اولمشسك Oeuvre de miséricorde عمل مرحمت اثر de charité عمل مبرّت اثر ـ On dit, Gagner les oeuvres de miséricorde, pour dire, faire certaines actions de charité فی سبيل

لوجه الله تعالی ـ الله تعالی اجرای اعمال خيريّه ايتمك

اعمال خيريّه التزام ايتمك

On appelle Oeuvre pie, une oeuvre de charité faite dans la vue de Dieu .A مبرّة pl. مبرّات ـ حسنة pl. حسنات ـ مثوبة

pl. مثوبات P. كردار نيك T. ثوابلو ايش || Il a fait de grands legs pour être employés à doter des hôpitaux, et en autres oeuvres pies خسته خانه‌لرك تجهيزينه وسائر اول مقوله حسنات ومبرّاته صرف اولنمق اوزره كلّيتلو اقچه وقف ايلدى

Et oeuvres de surérogation, les bonnes oeuvres qu'on fait sans y être obligé A. نافلة pl. نوافل || Ce qui est d'obligation et de devoir, doit aller avant toutes les autres oeuvres de surérogation فرايض كافّهٔ نوافله تقديم اولنمق واجبهٔ حالدندر

Grand oeuvre, se dit en alchimie, pour signifier, la pierre philosophale A. كبريت احمر - اكسير اعظم

OFFENSANT. Qui offense A. مورث النقيصة P. حرمتشكن - T. دلازار عرضه طوقنور || Cela est injurieux et offensant بو موجب كيفيّت مورث شتم ونقيصه در Discours offensant كلمات مورثة النقيصة - Paroles offensantes نقيصه اوله‌جق كلام سخنهاى دلازار - قوارص

OFFENSE. Injure de fait ou de parole A. نقيصة P. آزار T. تكدير || Grande, grièvre offense نقيصهٔ عظيمه وغليظه légère نقيصهٔ خفيفه irréparable تعمير قبول ايده‌ميه‌جك بر نوع نقيصه Offense faite au prince en la personne de son ambassadeur نفس سلطانه راجع اوله‌رق ايلچيسى حقنه واقع اولان نقيصه Faire une offense à quelqu'un بر كمسنه‌يه ايراث نقيصه ايتمك Oublier les offenses واقع اولان نقيصه‌لرى وقوعه كلان نقيصه‌لرى صحيفهٔ نسياً منسيّاً فراموش ايتمك Venger une offense بر كمسنه مظهر اولديغى نقيصه‌نك انتقامنى آلمق دلدن امحا ايتمك

En style de dévotion, il signifie, faute, péché A. معصيت pl. معاصى - سيّئة pl. سيّئات P. گناه T. تقصيرات - صوچ || Seigneur, pardonnez-nous nos offenses يا ربّ سيّئات بر كمسنه‌نك ارتكاب Expier ses offenses وتقصيراتمزى عفو ايله ايلديكى معاصى وسيّئاتنك كفارتنى ايتمك

OFFENSER. Faire une offense à quelqu'un A. ايراث النقيصة - ايقاع النقيصة P. آزار رسانيدن T. تكدير ايتمك - طوقنمق || Il l'a mortellement offensé جاننه اصابت ايده‌جك وجهله فلانه ايراث نقيصه ايتمشدر Il l'a offensé en son honneur, en sa personne كركث عرض وناموسنه وكركث ذاتنه ايراث نقيصه Cela m'offense بو حالت بكا مورث طوقنمشدر - ايتمشدر نقيصه در

On dit, Offenser Dieu pour dire, pécher رضاء اللهك خلافنه حركت ايتمك

Il signifie aussi, blesser A. ايراث الآفة - اصابة الضرر P. آزرده كردن - زيان رسانيدن T. ضرر ايرشدرمك - طوقنمق || Ce coup lui a offensé le cerveau بو ضربه فلانك دماغنه اصابت ضررى مؤدّى اولمشدر le principe des nerfs فلانك اصول اعصابنه طوقندى Un son trop aigre offense l'oreille سامعه‌يه اصابت ضررى مستلزمدر تخديش - صداى تيز سامعه‌يى موجبدر

S'offenser. Se piquer, se fâcher A. انفعال - انكسار البال - انكسار الخاطر P. آزرده دل گشتن - دلشكن شدن - خاطر مانده شدن T. كوكل قيرلمق - خاطر قالمق || Il s'offense de ce que... فلان شيئدن منفعل اولور Ne vous offensez pas si je vous contredis سكا تعريض ايدر ايسم خاطرك قالمسون Il ne s'offense de rien هيچ بر شيئدن خاطر مانده اولمز

Offensé. A. مظهر النقيصة P. دوچار آزار T. عرضه طوقنلمش منكسر - منفعل A. مضرور P. زيان زده T. طوقنلمش A. منكسر الخاطر - البال P. دل آزرده - دل شكسته T. كوكلى خاطرى قالمش - قيرلمش

OFFENSEUR. Celui qui offense A. بادى النقيصة P. آزار رسان T. تكدير ايدن - طوقنان || L'offenseur et l'offensé se sont réconciliés ايقاع نقيصه ايدن كشى ايله مظهر نقيصه اولمشك بينلرى اصلاح اولندى

OFFENSIF. Qui sert à attaquer, qui a pour objet l'attaque. Il ne s'emploie qu'en ces phrases : Armes offensives A. آلات جارحة - آلات الحرب والضرب P. گدرهاى زخم آور T. اوريجى پوصات || L'épée, le mousquet, le pistolet sont des armes offensives قلج وتفنك وپشتو آلات جارحه‌دندر - Guerre offensive, par opposition à Guerre défensive ايصال تعرّض ايچون اولان جنك كه بونك مقابلى تحفّظ ومدافعه صورتنده اولان جنكدر - Ligue offensive, se dit d'une ligue par laquelle deux princes s'obligent d'entrer conjointement en guerre contre un autre prince T. شروط تعرّضى مشتمل اولان اتّفاق - On dit aussi, Faire une alliance défensive et offensive شروط تدافعى وتعرّضى مشتمل بر اتّفاق عقد ايتمك

Il se prend aussi substantivement || Le général, après avoir été long-temps sur la défensive, a repris l'offensive فلان سر

عسکر وافر زمان مقام تحفّظ ومدافعه‌ده سکونت اوزره قرار ایتمشیکن ینه تعرّض صورتیله جنکه مبادرت ایلدی

OFFENSIVEMENT. D'une manière offensive A. علی طریق التعرّض P. تعرّضکارانه T. طوقنه‌رق || Agir offensivement contre l'ennemi دشمن اوزرینه علی طریق التعرّض حرکت ایتمک contre quelqu'un فلانک حقنه تعرّضکارانه معامله ایتمک

OFFICE. Devoir de la vie humaine, de la société civile A. واجبة الحال pl. واجبات الحال - واجبة الذمّة - وظیفة الحال P. حال ناگریز - کار ناچار - کار T. ایش || Il est de l'office d'un magistrat de شویله ایتمک بر قاضینک واجبهٔ حالیدر - کاریدر - ایشیدر C'est l'office d'un bon père بر پدر مشفقک وظیفهٔ حالیدر - مشفقه کوره واجبهٔ ذمّتدر Tous les offices de la vie civile امر معاشرتده رعایتی لا بدّ اولان واجبات حال - On dit, qu'un juge a informé d'office, pour dire, qu'il a informé sans être requis, et par le seul devoir de sa charge حاکم مجرّد وظیفهٔ حالی اولمق اوزره کشفه مبادرت ایتمشدر

On dit aussi, Des experts nommés d'office T. قبل شرعدن مأمور اولان اهل خبره || On conviendra d'experts, si non il en sera nommé d'office بینلرنده بالتراضی اهل خبره اختیار ایتملو درلر یوخسه قبل شرعدن تعیین اولنه‌جقدر

On dit figur. Faire quelque chose d'office, c'est-à-dire, de son propre mouvement A. عن قریحة P. خود بخود T. کندو قریحه‌سندن اولدرق - کندیلکندن

Office, signifie aussi, service. Il se prend en bonne part, quand il se joint avec le mot Bon. Ainsi on dit, Bons offices A. سعی جمیل pl. مساعی جمیلة - حسن الهمّة pl. همم حسنة || Accordez-moi vos bons offices auprès d'un tel فلانک یاننده مساعیٔ جمیله‌کزی حقمه صرف ایله Je vous demande vos bons offices pour un tel فلان ایچون حسن همّتکزی رجا ایده‌رم Il est d'un coeur noble et généreux d'aimer à rendre de bons offices هر کس حقنه صرف مساعیٔ جمیله‌دن حظ ایتمک علوّ جناب ایله مجبول بر ذات کریم الصفتک شانندندر C'est un bon office d'ami que vous lui avez rendu فلانک حقنه ایتدیککز تمام دوست همّتیدر - Et en mauvaise part, avec le mot Mauvais || Rendre de mauvais offices à un homme بر کمسنه‌نک حقنه مساعیٔ نا مرضیّه صرف ایتمک V. Desservir.

Il signifie aussi, le service de l'Église, les prières publiques صلات A. صلوات pl. نماز P. نماز T. || L'office divin صلات مبارک قرائت اولنان صلات مبارکی Entendre l'office کیجه نمازی - صلات لیل استماع ایتمک L'office de la nuit - صلات مسا du soir صباح نمازی - صلات صبح du matin اخشام نمازی L'office de cette fête est fort long بو عیدک صلاتی بغایت مفصّلدر

Office. Charge, emploi A. منصب pl. مناصب P. جاه T. امور دفتری - منصب استیفا || Office de finance پوست خزینه‌دارلق منصبی de trésorier منصبی Office alternatif اوچ سنده بر - منصب سه ساله triennal مناوبه منصبی اباً عن جدٍّ - منصب موروث héréditaire تبدیل اولنور منصب اقچه ایله صاتیلور منصب vénal انتقال اولنور منصب Création d'offices ایجاد مناصب Supprimer des offices بعض مناصبی نسخ والغا ایتمک

Et fonction A. خدمت P. کار T. ایش || Son estomac fait fort bien son office معده‌سی خدمت لازمه‌سنی کما ینبغی اجرا ایدر Il n'a plus de secrétaire, mais un de ses domestiques en fait l'office سرّ کاتبی یوقدر خدمه‌سندن بری سرّ کتابتی خدمتنی کورر

Office. L'art de préparer ce qu'on sert sur table pour le fruit A. فنّ التجهیز المائدة بالفواکه P. فنّ ترتیب میوه بر T. سفره‌ده میوه دوزمنک فنی سفره

Il signifie aussi, lieu dans une maison où l'on prépare tout ce que l'on met sur la table pour le dessert, et dans lequel on garde le linge et la vaisselle A. مخدع P. خورصلا T. کیلار

Offices, au féminin. Ce mot comprend tous les lieux où l'on prepare et où l'on garde ce qui est nécessaire pour le service de la table A. pl. مخادع pl. مخازن P. خورصلاهای سفره T. سفره‌جی کیلارلری || Il y a dans ce palais de grandes offices بو سرایده مخازن ومخادع جسیمه وار در - عظیم وجسیم سفره‌جی کیلارلری وار در

OFFICIEL. Il se dit de ce qui est dit, proposé en vertu d'une commision, d'une autorité reconnue A. رسمی || Déclaration, proposition, réponse officielle اعلان رسمی وتکلیف رسمی وجواب رسمی

OFFICIELLEMENT, adv. A. رسماً P. بروجه رسمی T. وجه رسمی

رسمی اولدرق - اوزره || La Cour n'a pas été instruite officiellement de ce traité دولت فلان مهدنامه‌نك انعقادندن رسماً خبر آلمامشدر

OFFICIER. Faire l'office divin à l'église *A.* اداء الصلاة *P.* نماز خواندن *T.* نماز اوقومق || On officie bien en cette église بو کلیساده وجه احسن اوزره ادای صلات اولنور

OFFICIER. Qui a un office, une charge *A.* اهل المنصب pl. ارباب المناصب *P.* جاهدار *T.* منصب صاحبی - رجال || Officier de guerre ارباب مناصب حربدن بری de justice امنای شرعدن بری - رجال شرعدن بری de la maison du roi سرای همایون رجالندن بری Officiers de la marine اصحاب مناصب بحریه - رجال ترسانه Grands officiers اعاظم رجال petits صغار رجال Officier subalterne ادانئ پس پایه رجالدن بری - رجالدن بری Les hauts, les bas officiers اصحاب مناصب علیا ویاخود سفلا

On appelle Officiers de la bouche, les écuyers de cuisine qui travaillent pour la bouche du Roi خدمهٔ مطبخ همایون - خدمهٔ مطبخ خاص

Officier, se dit ordinairement des gens de guerre qui ont quelque commandement dans les armées *A.* ضابط العسکر *P.* سرکردهٔ لشکر *T.* عسکر ضابطی - اوفیچیال

On appelle Officiers de Justice, ceux qui sont revêtus d'une charge dans les tribunaux *A.* pl. امناء الشرع *P.* سرکردگان محکمه ضابطلری *T.* عدالتخانه

OFFICIEUSEMENT. D'une manière officieuse *A.* سعیاً الی خاطرپرورانه *P.* حفایةً بحاجة فلان - تطییباً - تطییب القلوب کوکل خوش ایده‌رك *T.* بروجه حاجتروایی - خاطر سازانه - دوستلق صورتیله || Il s'est offert à moi fort officieusement طرفمه عرض معاملهٔ حاجتروایی ایتمشدر Il l'a accompagné officieusement chez son juge سعیاً الی التطییب حاکمك حضورینه قدر یاننه رفاقت ایلدی

OFFICIEUX. Qui est prompt à rendre de bons offices *A.* رصین - منجح الحاجات - نجیح الحاجات - حفیّ بحاجة فلان - ساعی الی تطییب القلوب *P.* خاطر پرور - خاطر ساز - *T.* حاجتروا - کوکل خوش ایدیجی - دوستلق ایدیجی || Civil et officieux مکرم ومنجح الحاجات Une personne officieuse تطییب قلوبه مایل بر مرد مروّتکار

On appelle Mensonge officieux, un mensonge fait pour faire plaisir *A.* کذب مفرّح *P.* دروغ فرحبخشا - دروغ دلپسند *T.* فرح کتوره‌جك یلان

OFFICINAL. On appelle Compositions officinales, les préparations qui se trouvent toutes composées chez les apothicaires *A.* دواء مهیّاء *P.* علاج پرداخته *T.* حاضر علاج یاپلمش

OFFRANDE. Don que l'on fait à Dieu *A.* نسیکة pl. نسایك - هدیّ *P.* براه خدا اهدا کرده *T.* حق یولنه ویریلان || Belle offrande نسیکهٔ حسنه Offrande agréable à Dieu عند الله مقبول اولان نسیکه Les offrandes et les aumônes نسایك وتصدقات

Il se dit aussi, dans le style soutenu, de tout ce que l'on offre à quelqu'un pour lui marquer son respect *A.* هدیّة pl. هدایا - تقدمة *P.* ارمغان *T.* پیشکش

OFFRANT. Celui qui offre un prix d'une chose qui se vend à l'encan. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au plus offrant *A.* لمن یزید *P.* بافزوننده *T.* زیاده آرتورانه || On a vendu cette maison à l'encan, et on l'a adjugée au plus offrant et dernier enchérisseur بو منزل مزادده صاتیلوب زیاده آرتورانه رغبات ناس منقطع - وصوك استکلوسنه ویرلمشدر اولدقدنصکره زیاده آرتورانه ویرلدی

OFFRE. Action d'offrir *A.* عرض - بلاغ - تبلیغ pl. تبلیغات *P.* عرضه داشت *T.* عرض ایتمه - ویرمه || Faire une offre بر شیٔ تبلیغ ایتمك recevoir عرض اولنان شیٔی قبول تقدیم اولنان شیٔی رسانیدهٔ حیّز قبول ایتمك - ایتمك || Il signifie aussi, ce que l'on offre || Une belle offre تبلیغ بلاغ مرغوب - مرغوب ومستحسن De grandes offres تبلیغات جسیمه Accepter une offre عرض اولنان شیئه تلقّی بالقبول ایتمك Agréer des offres تبلیغ اولنان شیئلری رهین حسن قبول قبولدن - عرض اولنان شیئلری ردّ ایتمك refuser امتناع ایتمك C'est ma dernière offre اشته بنم تبلیغ اخیرمدر On m'avait fait des offres séduisantes بو در - آخر تبلیغاتم طرفمه تبلیغات دلربا ایلدیلر

Et la proposition qu'on fait de donner ou de faire telle chose *A.* تکلیف pl. تکلیفات || Ses offres ont été reçues en Justice تکلیفاتی نزد شرعده مقبول ومعتبر طوتلدی ont été déclarées bonnes et valables تکلیفاتی مستحسن ومعتبر اولدقلری حکم اولنمشدر Ces offres sont raisonnables, suffisantes بو تکلیفات قانون عقله موافق وحدّ کفایتده بالغدر

Offres par écrit تحریراً عرض اولنان تکلیفلر معقول ووافیدر ـ
verbales شفاهاً عرض اولنان تکلیفات

OFFRIR. Présenter ou proposer quelque chose à quelqu'un,
afin qu'il l'accepte *A.* عرض ـ تبلیغ ـ تقدیم *P.* عرضه داشتن
T. عرض ایتمك || Offrir un présent بر هدیه تقدیم ایتمك
de l'argent اقچه عرض ایتمك sa maison بر کمسنه خانه‌سنی
Offrir l'usage d'une chose بر شیئك عرض وتقدیم ایتمك
la propriété بر شیئك استعمالنه عرض رخصت ایلمك
Il se dit aussi de ce qu'on ـ ملکیتنی عرض وتقدیم ایتمك
propose de donner ou de faire || Il offre tant d'écus d'une telle charge
J'en ai re- فلان منصب ایچون شو قدر اقچه عرض ایدر
fusé plus que vous n'en offrez سنك عرض ایلدیککك مقدارك
Il s'est offert de bonne زیاده‌سنی قبولدن امتناع ایلدم
grâce d'y aller اول طرفه وارمق ایچون حسن ادا ایله
Il m'a offert sa protection, son secours نفسنی عرض ایلدی
طرفمه حمایت وصیانت ویاوری واعانت عرض ایلدی
Offrir son service, son crédit à quelqu'un بر کمسنه کندو
خدمتنی وصرف نفوذ ایلمسنی فلانه عرض ایتمك

On dit aussi, Offrir à la vue, aux yeux de quelqu'un, pour
dire, exposer à la vue, etc. *A.* عرض ـ ارائة *P.* عرضه کردن
T. بر کمسنه‌نك کوزی ـ کوسترمك پیش نظر نهادن ـ
اوکنه قویمق

On dit, Offrir le choix des armes à son ennemi, pour dire,
lui en donner le choix اعمال اولنه‌جق سلاحك اختیاری
خصوصنی خصمك راینه حواله ایتمك

Il se dit aussi en termes de religion dans ces phrases, Offrir
en sacrifice *A.* اهداء النسیکة ـ تقدیم الذبیحة *P.* تقدیم
T. قربان ایتمك بسمل کردن Jésus-Christ s'est offert vo-
lontairement pour nous à son Père حضرت عیسی افندمز
نفس مبارکنی بزم اوغورمزه اوله‌رق حسن رضا واختیاریله
Offrir un sacrifice درگاه حقه ابی طرفنه قربان ایلدی
Offrir de تقدیم ذبیحه ایله ایفای رسم عبادت ایتمك
l'encens, offrir les prémices des fruits de la terre درگاه ذو
الجلاله تحریق بخورات وفوایح وتقدیم باکورات فواکه
Offrir ses actions de grâce ایله ادای فریضهٔ نساکت ایتمك
à Dieu جناب باری‌یه فریضهٔ حمد وشکری تقدیم ایتمك

On dit figur. Offrir à Dieu ses maux, ses douleurs, ses mala-
dies, ses pertes, pour dire, les souffrir pour l'amour de Dieu,
les lui présenter, afin qu'il les accepte comme une satisfaction pour
nos péchés بر کمسنه دوچار اولدیغی اوجاع وآلام ومضارّ
وخساراتده رضاء لله تعالی صبورانه عرض تسلیمیّت ایتمك

S'OFFRIR. *A.* عرض النفس *P.* تقدیم خودرا در خدمت کس
کردن *T.* نفسنی عرض ایتمك || Il s'est offert de lui-même
à me servir بکا خدمت ایلمکه نفسنی تقدیم ایلدی

On dit, Le premier objet qui s'est offert à mes yeux اوّل باوّل
کوزمه کورنمش صورت ـ پیش نظرم اولمش صورت

Il se dit aussi en d'autres phrases, dans lesquelles on emploie
les mots *A.* ظهور *P.* بدید آمدن ـ رو نمودن ـ رونمای
ـ ظهوره کلمك ـ کورنمك *T.* پیدا شدن ـ ظهور شدن
بر عسرت عظیمه Il s'offre une grande difficulté || ظهور ایتمك
بوندن Il ne s'offrira jamais d'occasion plus favorable پیدا اولور
مناسب بر فرصت ابداً ظهور ایده‌جکی یوقدر Il a pris le
premier emploi qui s'est offert اوّل باوّل ظهور ایدن منصبی
تحصیل ایلدی

OFFUSQUER. Empêcher de voir, ou d'être vu *A.* تحجیب ـ
ستر *P.* پوشیدن ـ از دیده نهان کردن *T.* قپامق ـ اورتمك
|| Les nuées offusquent le soleil بلودلر کونشی ستر ایدر Ôtez-
vous de devant moi, vous m'offusquez la vue برطرف اوکمدن
اول زیرا نظارتمی ستر ایدرسك

Il signifie aussi en même temps, empêcher de voir et d'être
vu *A.* منع النظارة ـ اعتراض للنظارة ـ حیلولة بین النظر
P. پرده کش نظارت شدن ـ حایل دیدار شدن *T.* نظارتی
نظارته حواله اولمق ـ کسمك || Ces arbres offusquent votre
maison بو اشجار سنك خانه‌کك نظارتنه معترض اولور
Il si- ـ نظارتنه حیلولت ایدر ـ حواله اولور ـ حایل اولور
gnifie aussi, éblouir. V. ce mot.

Il se prend figur. dans les phrases suivantes pour Troubler
A. ایراث الکدورة *P.* خیره ساختن *T.* بولاندرمق || Les
vapeurs du vin offusquent le cerveau ابخرهٔ خمرك سورانی
دماغه ایراث کدورت ایدر Les passions offusquent la raison
امراض نفسانیه خیره سازعقلدر

Il signifie aussi figur., choquer la vue, donner de l'ombrage *A.* ایذاء
البصر ـ ایراث التصدّد للنظر *P.* بدیده رمیدگی آوردن ـ
خار دیدهٔ جان شدن *T.* کوزی ایرکتمك ـ کوزه تیکن
|| Qu'est-ce qui vous offusque en cela? بو بابده سکا اولمق
کوزینه ایراث ـ ایذای بصری موجب اولان شئ ندر

Cet homme l'offusquait depuis long-temps تصدّد ایدن شیٔ ندر بو آدم مدّت مدیده‌دنبرو فلانک کوزینه بادئ تصدّد Cet homme est né jaloux, tout l'offusque بو آدم اولور ایدی Cet artiste a un rival qui l'offusque ذاتنده قسقنج اولمغله هر شیٔ کوزینه تیکن اولور بو اهل فننک کوزینه تیکن اولمش بر رقیبی وار در

OGNON. Plante potagère *A.* بصل *P.* پیاز *T.* سوغن ـ صوغان

OGNONIERE. Terre semée d'ognons *A.* مزرعة البصل *P.* کشتزار پیاز ـ پیاز تان *T.* صوغان تارلاسی

OIE. Espèce d'oiseau aquatique *A.* بط *P.* قاز ـ غاز *T.* قاز || Oie sauvage بط برّی ـ غاز دشتی ـ یبان قازی domestique بطّ اهلی ـ غاز خانه پرور ـ قاز خانگی ـ اوده بسلنان قاز Plume d'oie قاز یلکی

OINDRE. Frotter d'huile ou d'une autre substance grasse *A.* تمریخ ـ تدهین ـ طلاء بالدهن ـ تمسیح بالدهن *P.* روغن سودن *T.* یاغلمق ـ یاغ ایله سورمک ـ یاغ یله اوغمق || Autrefois on oignait les athlètes pour la lutte قدیمده مصارعه‌یه تعیین اولنان کورشجیلرک بدنلری تدهین اولنور ایدی Les anciens se faisaient oindre au sortir du bain متقدّمین بعد الاستحمام تمریخ بدن ایدرلر ایدی La pécheresse qui oignit les pieds de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک اقدام مبارکلرینه یاغ سورن مذنبه Oindre une tumeur avec de l'onguent, pour l'amollir بر ورمک اوزرینه لاجل التلیین یاغ سورمک ـ Il se dit aussi en parlant des huiles dont on se sert pour le sacre des rois *A.* تمریخ بمروخ المقدّس || On oint les rois de France à leur sacre avec l'huile de la sainte ampoule فرانسه پادشاهلرینک حین جلوسلرنده تقدیساری آیینی صراحیٔ شریفده محفوظ اولان مروخ مقدّس ایله تمریخلرندن عبارتدر

OINT. *A.* مدهّن ـ متمرّخ ـ متمسّح بالدهن *P.* روغن سوده *T.* یاغ سورلمش ـ On dit, Les rois sont les oints du Seigneur ملوک وسلاطین ید حضرت ربّ ذو الجلال ایله متمرّخ درلر

OISEAU. Animal à deux pieds ayant des ailes *A.* طیر pl. طیور *P.* مرغ ـ طایر *T.* قوش || Oiseau domestique *A.* طیر اهلی *P.* مرغ خانگی ـ مرغ خانه پرور ـ مرغ پرواری *T.* اوده بسلنان قوش nocturne *A.* طیر اللیل *P.* مرغ شب *T.* کیجه قوشی aquatique *A.* طیر الماء *P.* مرغ آبی *T.* صو قوشی Oiseau de proie *A.* طیر صیّاد ـ طیر صیود ـ طیر جارح pl. جوارح *P.* مرغ شکاری ـ آشگزه ـ اشکو *T.* آوجی قوش ـ de mer *A.* طیر البحر *P.* مرغ دریا *T.* دکز قوشی de rivière *A.* طیر النهر *P.* مرغ جویبار *T.* ایرماق قوشی de bon augure *A.* طیر یمون الفال *T.* فال خیره دلالت ایدن قوش de mauvais augure *A.* طیر مشئوم *T.* فال شومه دلالت ایدن قوش Les anciens observaient le vol des oiseaux امم سالفه طیران طیوردن تفأل ایدرلر ایدی Mettre un oiseau en cage قوشی قفسده حبس ایتمک ـ در قفس ایتمک Oiseau qui parle *A.* طیر ناطق *P.* مرغ سخنگوی *T.* سویلر قوش ـ Il se dit absolument, d'un oiseau de proie || Un oiseau dressé pour la chasse طیر صیده اضرا اولنمش شکاره ـ اورکک قوش ـ وحشی قوش Oiseau hagard آلشدرلمش قوش

On dit proverb. Petit à petit l'oiseau fait son nid, pour dire, qu'on fait sa fortune peu à peu *P.* قطره قطره آب جوید طملدیه طملدیه کول اولور *T.* عاقبت دریا شود

On dit aussi proverb., À chaque oiseau son nid est beau, pour dire, que chacun trouve sa demeure belle هر قوش کندو یوه‌سنک عاشقیدر

On dit aussi proverb. Il a battu les buissons, et un autre a pris les oiseaux, pour dire, il a eu bien de la peine, et un autre en a eu le profit *P.* کوهرا فرهاد کند لعلرا پرویز یافت *T.* کیم یدی کیم طرادی صحبت کیمه یرادی

OISEAU. Instrument dont les manoeuvres se servent pour porter le mortier sur leurs épaules *A.* اصیص البنّا *P.* ناوه *T.* تکنه‌یی کوتورمک || Porter l'oiseau دیوارجی تکنه‌سی Cet architecte qui est si riche, a porté l'oiseau بو درجه‌ده مالدار اولان فلان معمار مقدّما دیوارجی تکنه‌سنی طاشیمشیدی

OISELER. Dresser un oiseau pour le vol *A.* اضراء الطیر *T.* مرغرا بشکار آموزیدن *P.* تعلیم الطیر بالصید ـ بالصید قوشه آوجیلک اوکرتمک ـ قوشی آوه آلشدرمق

Il signifie aussi, tendre des filets, des gluaux, etc. pour prendre des oiseaux *A.* صید الطیور ـ اصطیاد الطیور *P.* شکار مرغ کردن *T.* قوش آولمق

OISELEUR. Celui qui fait métier de chasser des oiseaux *A.* صیّاد الطیور *P.* شکاری مرغ *T.* قوشباز ـ قوش آوجیسی

OISELIER. Celui dont le métier est d'élever et de vendre de

la λ || قوشجی .T مرغ فروش .P بیّاع الطیور .A oiseaux solennité de l'entrée des rois, le corps des oiseliers de Paris était obligé de lâcher cinq cents petits oiseaux, auxquels ils rendaient la liberté فرانسه پادشاهلرینک شهره دخوللری آلاینده پارسده اولان قوشجی اصنافی بشیوز عدد قوش آزاد ایتمک قاعده‌دن ایدی

OISEUX. Qui par habitude, ne fait rien, ou ne fait que des riens .A متبطّل - عبیث - مشغول بالعبث .P بیهوده کار .T خوارده - هیچ مقولهسی شیٔلر ایله اوغراشان || Gens oiseux et fainéans عبثه اشتغال ایله مألوف ارباب کسل ورخاوت - اوقات عمری عبثیّاته صرف ایتمک Mener une vie oiseuse عبثه اشتغال ایله امرار ایتمک

Il se dit aussi des choses, et signifie, inutile, qui n'est bon à rien .A عبث pl. عبثیّات - لا شیٔ - لا یعنی - ما .P بیمآل - هیچ مقولهسی - بوش .T نا چیز - بیهوده || Se livrer à des goûts oiseux بر کمسنه هوسنی امور ما - عبثیّاته مبتلا اولمق Des disputes oiseuses بیمآل مباحثه‌لر لا یعنی‌یه صرف ایتمک des considérations, des paroles مطالعات واقوال ما لا یعنی - Une épithète oiseuse بر اسم صفت بیمآل کلمات بیمآل Des ornemens oiseux تزیینات بیمآل

OISIF. Qui ne fait rien, qui est sans occupation .A متعطّل - اهل العطلة .pl ارباب العطلة .P بیکار .T آواره - خوارده - || Il ne faut pas qu'un jeune homme se tienne oisif ایشسز کوجسز - حدیث السنّ اولانه کوره بیکار قالمق روا دکلدر حدیث السنّ اولنلر وقتلرینی خوارده‌لقده کچورمک جائز دکلدر Une vie oisive عمر ایدن گذران عطلتده حال

Il se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'on n'en fait point d'usage .A معطّل .P عملمانده .T یاتقین - طورغن || La valeur est oisive pendant la paix مردانگی وشجاعت وقت مصالحه‌ده معطّلدر Il y a bien des talens oisifs معطّل قالمش اقچه‌سنی Laisser son argent oisif نیجه هنر ومعرفتلر وار در معطّل وعملمانده براقمق

OISILLON. Petit oiseau .A طیر صغیر .P مرغک .T قوشجغز

OISIVEMENT. D'une manière oisive .A متعطّلاً - بالعطلة .P بیکارانه .T خوارده‌جه

OISIVETÉ. État de celui qui est oisif .A بطالت - حال العطلة .P بیکاری .T خوارده‌لق - آواره‌لک - ایشسزلک || Languir, croupir dans l'oisiveté حال عطلتده افنای وجود خوارده‌لقده چوریمک - ایتمک Il ne fait cela que pour éviter l'oisiveté بو ایشی مجرّد بطالتدن احترازاً ایشلر Vivre dans une honnête oisiveté وقت عمری عرضه خلل کتورمیه‌جک ایّام بر حال بطالتده کچورمک dans une molle oisiveté عمری بطالت ورخاوت اوزره امرار ایتمک L'oisiveté est la mère de tous les vices حال عطلت وبطالت امّ کافّة قباحتلرک - کافّهٔ مساوی وقبایحک منشیٔدر - المساویدر جملهسی خوارده‌لقدن طوغر

OISON. Le petit d'une oie .A فرخ البطّ .pl افراخ البطّ .P قاز پلازی - قاز پلیجی - قاز یاوریسی .T قازبچه

OLÉAGINEUX. Huileux .A ذو دهنیّة - دهنیّ .P روغنی - روغندار .T دهنیّتلو - یاغلو || Ce bois est oléagineux بواغاج دهنیّتلو در Matière oléagineuse مادّهٔ دهنیّة

OLÉANDRE. On a donné ce nom au laurier-rose. V. ce mot. || L'oléandre est regardé comme un dangereux poison زقّوم سمّ قاتل اولمق اوزره معروفدر

OLFACTIF. T. d'Anat. Appartenant à l'odorat .A شمّیّ .T قوخولمه‌یه متعلّق || Les nerfs olfactifs اعصاب شمّیّة

OLIBAN. C'est un des noms de l'encens. V. ce mot.

OLIBRIUS. Pédant. V. ce mot.

OLIGARCHIE. Gouvernement politique où l'autorité souveraine est entre les mains d'un petit nombre de personnes .A حکومة الخواصّ || L'aristocratie dégénère quelquefois en oligarchie حکومت شرفای قوم بعضاً تبدیل هیئت برله حکومت خواصّ صورتنی کسب ایدر

OLIGARCHIQUE. Qui appartient à l'oligarchie .A مختصّ حکومت خواصّ || Gouvernement oligarchique بحکومة الخواصّ ایله اداره اولنان ملک

OLIVAISON. Saison où l'on fait la récolte des olives .A موسم الخراف الزیتون .P هنگام چیدن زیتون .T زیتون دیرمی وقتی

OLIVÂTRE. Qui est de couleur d'olive .A زیتونیّ اللون .P زیتونی رنگ .T زیتونی - زیتون رنکی || Il a le teint olivâtre رنک رویی زیتونیدر

OLIVE. Fruit dont on tire de l'huile .A زیتون .P زیتون .T زیتون || Fouler les olives دوس زیتون - زیتونی جیکنمک - Mettre les olives au pressoir زیتونی معصره‌ده وضع ایتمک - cueillir des olives اجتنای ثمر زیتون ایتمک منکندیه قویمق -

- روغن زيت - زيت De l'huile d'olive زيتون ديرمك
زيتون رنكى - زيتونى رنك Couleur d'olive زيتون ياغى

OLIVIER. Arbre qui porte les olives *A.* شجر الزيتون *P.*
شجر *A.* Olivier sauvage || زيتن آغاجى *T.* درخت زيتون
يبان زيتون *T.* درخت زيتون كوهى *P.* زيتون برّى
زيتون اغاجى غرس ايتمك Planter des oliviers اغاجى
زيتون اغاجلرينه اشى - درخت زيتونى آشيلمق enter
اورمق Un bois d'olivier زيتونلق - زيتون اورمانى Une bran-
- شاخ زيتون - قضيب زيتون - غصن زيتون che d'olivier
اغصان زيتوندن مصنوع اكليل une couronne زيتون دالى
زيتون كوكندن مصنوع بر Une boite de racine d'olivier
عدد قوطى

OLOGRAPHE. Il se dit d'un testament écrit tout entier de la main du testateur *A.* وثيقة الوصيّة محرّرة بخطّ الموصى *P.*
وصيّت ايدنك *T.* وصيّتنامه بدست خطّ وصايت كننده
كندو يازوسيله يازلمش وصيّتنامه

OLYMPE. On se sert de ce mot en Poésie, pour signifier, le ciel *A.* عرش اعلا *P.* عرش برين *T.* كوك

OMBILIC. T. d'Anat. Synonyme de nombril. V. ce mot.

OMBILICAL. Qui a rapport à l'ombilic *A.* متعلّق بسرّة *P.*
طناب ناف || Cordon ombilical كوبكده‌كى *T.* نافى

OMBRAGE. Ombre que font les arbres *A.* ظلالة *P.* سايه
- ظلالت بليله || Ombrage frais كولكه‌لك *T.* گسترى
ظلّ لطيف - ظلالت لطيفه agréable سرين كولكه‌لك épais
ظلّ ظليل - ظلالت كثيفه Ces arbres font un bon ombrage
سايه گستركى - بو اشجارك كولكه‌سى الطف واحسندر
كوزلدر

Il signifie figur., défiance, soupçon *A.* هجس القلب - وهم -
بر وسوسة *P.* انديشه *T.* قورنتى || Donner de l'ombrage
بر كمسنه‌نك درونته - كمسنه‌يه ايراث هجس قلب ايتمك
بر كمسنه‌يه قورنتى ويرمك - القاى وهم ووسوسه ايتمك
بو ماده‌دن درونته وسوسه عارض Il en a pris de l'ombrage
هر بوندن توحّش ايلدى - اولدى Tout lui fait ombrage
قورنتى ايدر - توحّش ايدر - شيئدن توهّم ايدر

OMBRAGER. Donner, faire de l'ombre *A.* تظليل - اظلال *P.*
سايه افكندن *T.* كولكه‌لمك || Ce grand arbre ombrage tous les environs بو شجر عظيم اطراف واكنافك مجموعنه سايه
افكندر

OMBRAGÉ. *A.* مستظلّ - متظلّل *P.* سايه دار *T.* كولكه‌لنمش

OMBRAGEUX. Il ne se dit au propre que des chevaux, des mulets, etc. qui sont sujets à avoir peur *A.* نفور *P.* رمان -
اوركك *T.* آليزنده

Il se dit figur. des hommes qui prennent trop légèrement des soupçons *A.* كثير الهجس - وهّام *P.* وهمناك *T.* قورنتيلو -
وهمه تابع - وهمى غالب || C'est un homme fort ombrageux
غاية الغايه وهّام بر آدمدر

OMBRE. Obscurité que cause un corps opaque opposé à la lumière *A.* ظلّ pl. ظلال *P.* سايه *T.* كولكه || L'ombre de la terre cause l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمرى
مستلزمدر Les ombres s'allongent quand le soleil approche du couchant شمس مشرف غروب اولنجه ظلالك استطاله‌سى
لازم كلور Se coucher, se reposer à l'ombre d'un arbre بر آغاجك
سايه‌سنده ياتوب استراحت ايتمك Se mettre à l'ombre
سايه‌دار كولكه‌لنمك - استظلال ايتمك Se promener à l'ombre
بو نبات كولكه‌دن محلّه كزمك Cette plante aime l'ombre
شمس ظلالى حظ ايدر Le soleil chasse, dissipe les ombres
كولكه‌يى كيدرر - نسخ ودفع ايدر La vie des hommes passe
comme l'ombre عمر انسان محض ظلّ زايلدر - Figur. || Les grandeurs du monde ne sont qu'ombre et que fumée *A.* اقبال
اقبال دنيا بر ظلّ وخيال ومانندهٔ دخان *T.* الدنيا كالجويل
سريع الزوالدر - On dit poétiquement, Les ombres de la nuit, pour dire, les ténèbres ظلام ليل - ظلمات ليل

On dit proverb. d'un homme qui en suit un autre partout, qu'il le suit comme l'ombre fait le corps فلانك سايه‌سى
ماننده دائما پيرو وتابعيدر - Et d'un homme qui s'effraye trop légèrement, qu'il a peur de son ombre سايه‌سندن
خوف ايدر

On dit figur. Courir après une ombre, pour dire, se livrer à une espérance fantastique بر خيال باطله ذاهب اولمق -
بر سوداى خامك پسنه دوشمك

On dit d'un homme qui se défie de tout, Tout lui fait ombre
هر شيئدن توهّم ايدر - Et faire ombre à quelqu'un, pour dire, obscurcir son mérite, son crédit par un mérite, par un crédit plus grand بر كمسنه‌نك غلبهٔ فروغ وپرتوى فلانك
رونق وضياسنه بادئ كسر وزوال اولمق

OMBRE, se prend figur. pour Faveur, protection *A.* ظلّ الحماية -

جناح الحماية *P.* سايهٔ حمايت *T.* حمايت كولكه‌سى || Qu'a-t-il à craindre à l'ombre d'un si puissant protecteur? بويله برحامئ قوىّ الاقتدارك زير ظلّ حمايتنده ايكن بويله بر قوّتلو حامينك زير جناح ـ نه خوفى وار در حمايتنده ايكن خوف اولنه‌جق نه وار در

Et pour légère apparence *A.* اثر *P.* نشانه *T.* نشان || Il n'y a pas ombre de doute بو بابده اثر شك وشبهه يوقدر Il n'y a pas l'ombre de bon sens بو بابدهٔ ـ داد عقلدن بر اثر يوقدر On n'y voit pas la moindre ombre de difficulté بر درلو اثر عسرت ـ نشانهٔ صعوبت اصلا مرئى دكلدر مشهود دكلدر Les Romains en ce temps-là n'avaient plus que l'ombre de la liberté اول وقتده رومالو خلقنده سربستيتك بر خيالى ـ انجق بر اثرى قالمشيدى || On dit aussi, Prendre l'ombre pour le corps, pour dire, prendre l'apparence pour la réalité خيالى حقيقت عدّ ايتمك

Et en termes de religion pour Signe, figure d'une chose à venir *A.* رمز pl. رموز || Les cérémonies et les sacrifices du vieux Testament n'étaient que les ombres des mystères et des vérités du nouveau عهد قديمده • سطور اولان رسوم ونسايك عهد جديدده مندرج اولان اسرار وحقايقك رموزى ايدى

Ombre, en termes de Peinture, se dit des couleurs obscures V. Clair-obscur.

Sous ombre, signifie, sous prétexte *A.* بصورة *P.* باصورت *T.* صورت ايله || Il a attrapé bien des gens sous ombre de dévotion, de piété صورت تعبّد وديانت ايله وافر كسانك جلبنه موفق اولدى Il lui a fait un mauvais tour sous ombre de lui vouloir du bien فلان كمسنه‌يه صورت حقدن اوله‌رق بر خباثت ايلدى

OMBRER. T. de Peinture. Distinguer ce qui est supposé n'être pas frappé de la lumière, d'avec ce qui en est frappé *A.* تفريق الظلّ والضحى || Il faut ombrer cela davantage بو تصويرده ظلّ وضحك تفريقى زياده‌جه اولملو در

OMELETTE. Oeufs battus ensemble, et cuits dans la poêle avec du beurre *A.* عجّة *P.* خايه ريز ـ خايگينه *T.* يمورطه قيغنه‌سى

OMETTRE. Ne pas dire ou ne pas faire *A.* ترك ـ ذهول *P* ترك نمودن ـ وا گذاشتن *T.* براقمق || Je n'omettrai rien de ce qui dépendra de moi pour votre service سنك خدمتكده المدن كلانى اجرا ايچون بر وجهله اختيار ذهول ايتمك احتمالم يوقدر Je ferai tout ce qu'il faut sans rien omettre اقتضا ايدن هر نه ايسه اجراسنده تجويز ذهول وقصور ايده‌جك دكلم Il a omis ce qu'il y avait de plus important dans la cause دعواده اهمّ والزم اولان ماده‌نك ذكرينى ترك ايتمشدر Il a omis deux ou trois mots dans sa lettre مكتوبنده ايكى اوچ لفظ ترك ايلدى Prenez garde d'omettre quelque chose d'essentiel مهمّدن بر شئ ترك ايلمامكه دقت ايله aucune des formalités nécessaires اقتضا ايدن رسوم لازمه‌نك بربسنى ترك ايلمكدن حذر ايله C'est un homme qui n'omet rien pour parvenir à ses fins مقصودينه دسترس اولمق ايچون هيچ بر شيئده اختيار ذهول ايتمك احتمالى يوقدر Ce qui paraît omis dans ce contrat a été omis à dessein بو حجّتده كويا ذهوله مبنى ذكر اولنميان عباره قصداً وتعمّداً ترك اولنمشدر J'ai omis de vous dire شونى سويلمكده اختيار ذهول ايلدم Il a omis de marquer, de toucher les choses principales مواد اصليه‌نك ذكربنى ترك براقدى ـ ايلدى

OMISSION. Manquement à une chose de devoir ou d'usage *A.* قصور ـ ترك ـ ذهول *P.* وا گذاشت *T.* براقمه || Faire une omission ارتكاب ذهول ايتمك Une omission considérable dans une matière importante مادّهٔ مهمّده بر شئ ذهوله مبنى جسيمك تركى Ce n'est qu'une faute d'omission بر خطا در Omission volontaire ترك اختيارى

On appelle Péché d'omission, le péché qui consiste à ne pas faire ce qui est commandé *T.* ذهول واهمال كناهى || C'est un péché d'omission que de manquer à entendre la messe un jour de fête يوم عيدده ترك نماز ايتمك ذهول واهمال قبيلندن بر تقصيراندر

OMNISCIENCE. T. de Théol. La connaissance infinie de Dieu *A.* علم عديم الانتهاء ربّانى

OMOPLATE. Os de l'épaule plat et large *A.* مشط الكتف *P.* شانه *T.* كورك كموكى

OMPHALOPTRE. Synonyme de Lenticulaire. V. ce mot.

ONAGRE. Âne sauvage *A.* عير pl اعيار ـ حمار الوحش *P.* خر دشتى *T.* يبان اشكى

ONAGRE. Ancienne machine de guerre pour jeter des pierres *A.* منجنيق

ONCE. Poids pesant huit gros *A.* استار *P.* هشت درهم *T.* سکز درهم آغرلغنده اولان وزن

ONCLE. Le frère du père *A.* عمّ pl. اعمام *P.* برادر - اودر خالو *P.* اخوال pl. خال *A.* ou de la mere عموجه *T.* پدر طایی *T.*

GRAND ONCLE. Le frère du grand père ou de la grand'mère *A.* عمّ کبیر - خال کبیر *P.* اودر بزرک - خالوی بزرک *T.* بیوک طایی - بیوک عموجه

ONCTION. Action d'oindre, qui entre dans quelques cérémonies de l'Église *A.* رسم التدهین بمروخ - تمریخ بمروخ المقدّس || L'onction du baptême معمودیّت وقتنده مروخ المقدّس مقدّس ایله اجرا اولنان آیین تدهین L'onction des rois ملوک وسلاطینک مروخ مقدّس ایله تمریخلری آیینی

ONCTUEUX. V. Oléagineux || Cela a quelque chose d'onctueux بو شیده بر نوع دهنیّت وار در

ONCTUOSITÉ. Qualité de ce qui est onctueux *A.* دهنیّت *P.* روغنداری *T.* یاغلولک || Les bois qui ont de l'onctuosité brûlent facilement دهنیّتلو اولان اجناس اخشاب چابک ینار

ONDE. Flot *A.* موج pl. امواج *P.* خیزاب - کوهه *T.* طالغه || Le vent fait des ondes sur les rivières هیجان ریح انهار ایچنده احداث امواجی مؤدّی اولور Les ondes sont trop grosses طالغه‌لر بغایت جسیمدر

ONDES, se dit de ce qui est fait en figure d'onde || Les ondes d'un camelot صوفک امواجی

ONDÉ. Façonné en ondes *A.* ذو امواج *P.* موجدار *T.* موجلو || Camelot ondé موجلو صوف Il y a de certains bois qui sont ondés بعض آغاجلر موجلو اولور

ONDÉE. Grosse pluie de peu de durée, qui vient tout-à-coup *A.* بغر - مطر وابل *P.* باران شتاب *T.* صغانقلو یغمور || Grosse ondée بغر شدید - صغانقلو شدید یغمور Il faut laisser passer l'ondée باران شتابک بر طرف اولمسنه بکلملو در - یغمور صغانغنی صاوشدرملو در

ONDOYANT. Qui ondoue, qui se meit en ondes *A.* متموّج - موج انگیز - موجزن *P.* هیّاج - مترقص کالامواج - مترقص امواج *T.* کوهه انگیز || طالغه‌لندیجی Vagues ondoyantes مانندهٔ امواج دریا plaines ondoyantes کثیر الهیجان - هیّاج دخان flamme لهیب هیّاج Fumée ondoyante اولان چمنزارلر شعر متسرسل - شعر متموّج Des cheveux ondoyans مترقص مثال امواج دریا اهتزاز وهیجان des drapeaux کثیر الترقص اوزره اولان الویه واعلام

ONDOYER. Flotter par ondes. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تموّج - التطام - اهتزاز - متموّجاً *P.* موج زدن - موجزنان صعود *T.* طالغه‌لمق || On voyait la fumée ondoyer خرامیدن ایدی Les ایدن دخان امواج متلاطمه شکلنده کورینور ایدی drapeaux ondoyaient dans la plaine اول صحرای پهنا ایچنده رقعات منشورهٔ الویه واعلام متموّجاً اهتزاز وخرام ایتمکده ایدی Ses cheveux ondoyaient au gré du vent شعر رأسی هبوب ایدن ریاحک حکمنه تابع اوله‌رق مثال امواج مترقص ایدی - دریا اوتدیه برویه اهتزاز اوزره ایدی

ONDULATION. Mouvement par ondes. Il n'est guère d'usage qu'en Physique *A.* تموّج pl. تموّجات *P.* موج انگیزی *T.* طالغه‌لمه || Une pierre jetée dans l'eau y cause des ondulations بر طاش صو ایچنده آتلدیغی حالده احداث تموّجات ایدر Ondulation de l'air تموّج هوا - ترقص هوا

ONDULATOIRE. T. de Physique. On appelle Mouvement ondulatoire, un mouvement d'ondulation *A.* حرکة متموّجة *P.* جنبش موج گونه *T.* طالغه‌واری حرکت

ONDULER. Avoir un mouvement d'ondulation *A.* حرکة بالتموّج *P.* موج گونه جنبیدن *T.* طالغه‌واری اوینامق || Le vent faisait onduler l'eau de ce lac هبوب ایدن ریح اول کولک صوینه بر حرکت متموّجه احداث ایدر ایدی L'eau commençait à onduler صو موج گونه حرکته باشلادی

ONÉRAIRE. Ce terme ne s'emploie qu'en parlant des tuteurs comptables, pour les distinguer de ceux qui ne le sont pas *A.* وصیّ متکفّل

ONÉREUX. Qui est à charge, qui est incommode *A.* ثقیل - ثقیل الحمل *P.* گران - گرانبار *T.* آغر || Charges onéreuses تکالیف شاقه - تکالیف ثقیله Cela lui est onéreux بو کندویه بار گراندر Le voisinage de ces gens-là est fort onéreux بو آدملرک جواریّتی غایت گران بر امر در - غایت ثقیل

ONGLE. Partie dure qui couvre le dessus du bout des doigts *A.* ظفر pl. اظفار pl. اظافیر *P.* ناخن *T.* طرنق || Arracher un ongle قلع ظفر ایتمک Donner un coup d'ongle تظفیر - غرز ظفر - طرنق باطروب طرملامق Les ongles croissent طرنق بیور - اظفار نشو ونما بولور - Il se dit aussi des griffes de plusieurs animaux. V. Griffe.

ONGLE. Nom d'une maladie des yeux *A.* ظفرة *P.* ناخنه

ONGLÉE. Engourdissement douloureux au bout des doigts, causé par un grand froid *A.* خدر البنان من شدّة البرد *P* سرمازدگیٔ سر انگشتها *T.* پرمق اوجلرینک صوغوقدن اویوشقانغی

ONGUENT. Médicament externe d'une consistance moyenne entre la pommade et l'emplâtre *A.* دهن - مروخ - نشات *P.* روغن *T.* سوریندجک یاغ - یاغ || Bon onguent مروخ لطیف Onguent rosat دهن معطر composé de telle et telle chose فلان وفلان اجزادن مرکب بر نوع مروخ Faire de l'onguent سوریندجک بر یاغ یاپمق

ONIROCRITIE. Explication des songes *A.* تعبیر الرؤیا *P.* تعبیر خواب - گزارش *T.* رؤیانک معناسنی آچمه

ONKOTOMIE. T. de Chirur. Ouverture que l'on fait d'un abcès, d'une tumeur *A.* بطّ الورم - شقّ الورم *P.* شکافتن ورمی دشمه - ورمی یارمه *T.* آماس

ONOCROTALE. Oiseau de marais *A.* حوصل

ONOMATOPÉE. Formation d'un mot dont le son est imitatif de la chose qu'il signifie *A.* تصریغ اللفظ حکایةً عن الصوت || Le mot Coucou est formé par onomatopée لفظ قوقو که قوقو قوشنک اسمیدر صوتندن حکایه در

ONYX. Espèce d'agate de couleur blanche et brune *A.* عقیق بیاض عقیق *T.* عقیق سپید *P.* ابیض

ONZE. Nombre qui contient dix et un *A.* احد عشر fém. احدی عشر *P.* یازده *T.* اون بر || Onze chevaux اون بر رأس بارکیر Onze francs اون بر عدد غروش — Il se prend aussi pour le nombre d'ordre qu'il forme. V. Onzième || Le onze du mois آیک اون برنجی کونی

ONZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le dixième *A.* حادی عشر *P.* یاز دهم *T.* اون برنجی

OPACITÉ. Qualité de ce qui est opaque *A.* کثافت *P.* سفتی *T.* صیقلق

OPAQUE. Qui n'est point transparent *A.* کثیف - غیر شفّاف *P.* سفت - نا روشنا *T.* اوتهسی کورنمز - صیقی || Corps opaque جرم کثیف Cela est d'une matière opaque بو شیٔ بر مادّهٔ کثیفهدن مصنوعدر

OPÉRATEUR. Celui qui fait les opérations de chirurgie *A.* متعمّل الصنایع الجرّاحیّة *P.* ریشسازی *T.* کار پرداز صنایع کحّاللغه || Opérateur oculiste جرّاحلق صنعتلری اجرا ایدن pour les dents دیش متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن pour la pierre علتلرینه متعلّق صنایع جرّاحیّه اجرا ایدن مثانهده طاش علتنه متعلق صنعت جرّاحیّه اجرا ایدن Fameux opérateur اجرای صنایع جرّاحیّهده مهارت ایله شهرتشعار

Il se prend aussi pour un charlatan qui vend des remèdes en place publique *A.* معنک الادویة *P.* پیلور داروها *T.* علاج جرچیسی

OPÉRATION. L'action de ce qui opère *A.* عمل pl. اعمال *P.* کار *T.* ایش || Les opérations de Dieu اعمال جناب ربّ de la nature اعمال طبیعت Nous اعمال قدرت - اعمال ذو الجلال ne pouvons rien pour notre salut, sans l'opération du Saint-Esprit روح قدسک عملی منضمّ اولمدقچه نجات جانمز ایچون هیچ بر شیٔ ایتمکه لیاقت واقتدارمز یوقدر C'est un effet de l'opération de la grâce بو کیفیّت توفیق باریننک عملیدر — Il se dit aussi en termes de guerre || On a longtemps délibéré pour régler les opérations de la campagne prochaine کلهجک سنه ایچون اجراسی لازم کلان اعمال حربیّهنک صورتنی وافر زمان مجلس شوراده مطالعه اولندی

Il se dit encore de l'effet d'une médecine qu'on a prise *T.* ایشلمه *T.* کار *P.* عمل || La médecine commence à faire son opération بو دوا عملنی اجرایه باشلدی L'opération de ce remède est lente شو دوا بطیٔ العملدر

On dit, en termes de Logique, Les trois opérations de l'entendement, qui sont la perception ou la simple idée, le jugement qu'on porte en comparant les idées, et le raisonnement par lequel on tire une conclusion de plusieurs jugemens قوّت فاهمهنک اعمال ثلثهسی که بری تلقف صور معانی ایکنجیسی تمییز واوچنجیسی استخراج نتیجه در

OPÉRATION, se dit aussi de l'action méthodique de la main du chirurgien sur le corps de l'homme *A.* صنعة جرّاحیّة pl. صنایع جرّاحیّة || La saignée est quelquefois une des plus difficiles opérations de la chirurgie فصد مادّهسی بعضاً صنایع جرّاحیّهنک اصعبیدر Ce chirurgien a fait plusieurs belles opérations نیچه نیچه صنایع جرّاحیّه اجراسنده اظهار مهارت ایتمش جرّاحلردندر C'est une opération délicate et dange-

reuse, que de trépaner صنایع جرّاحیه‌دن نقب دماغ ماده‌سی بغایت دقیق وخطرناکدر

On appelle Opérations d'Arithmétique, les calculs qu'on fait par les quatre premières règles de cette science *A.* صنایع العلم الرقم — On dit aussi, Des opérations de Chimie *A.* صنایع العلم کیمیا

OPÉRER. Produire quelque effet *A.* فعل ـ عمل *P.* پرداختن ـ کردن ـ بکار آوردن *T.* ایتمک ـ ایشلمک || C'est Dieu qui a opéré tous ces miracles بو معجزاتک فاعلی جناب ربّ العالمیندر La mort de Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عیسینک موتی امر فلاحمزه عمل ایتمشدر Vos sollicitations n'y ont rien opéré سنک التماساتک بر درلو عمل ایتمدی Le Saint-Esprit opère dans nos âmes روح قدس قلوبمزه عمل ایدر La grâce opère dans l'homme فیض باری نفس بنی آدمه عاملدر — Il se dit aussi en parlant de l'effet que produit une médecine qu'on a prise || Cette médecine n'a pas encore opéré بو علاج هنوز عمل ایتمامشدر ـ هنوز ایشلمدی

Il se dit aussi dans quelques arts ou sciences qui demandent une certaine pratique *A.* عمل ـ اجراء الصنعة || On ne saurait être bon chimiste sans opérer علم کیمیاده بلا عمل تحصیل مهارت ایتمک ممکن دکلدر Ce chirurgien est habile, il opère parfaitement بو جرّاحک مهارتی بر کمال اولمغله وجه احسن ایله اجرای صنایع جرّاحیه ایدر — On dit en Chirurgie, Être opéré, Se faire opérer, pour dire, subir une opération بر کمسنه کندو نفسنده اجرای صنعت جرّاحیه ایتدرمک Se faire opérer de la taille کندو وجودنده صنایع جرّاحیه‌دن شقّ وفتق صنعتنی اجرا ایتدرمک

OPHIOGLOSSE. V. Langue de serpent.

OPHITE ou **SERPENTIN.** Il se dit d'un marbre vert mêlé de filets jaunes, qu'on tire d'Égypte *A.* رخام مصریّ *P.* مرمر مصری *T.* مصر مرمری

OPHTALMIE. T. de Chirur. Maladie des yeux, qui cause de l'inflammation *A.* رمد *P.* درد چشم *T.* کوز آغریسی || Ophtalmie humide رمد رطب — sèche داء العمش ـ رمد یابس

OPHTALMIQUE. Qui concerne les yeux *A.* عینیّ *P.* چشمی *T.* کوزک — Remèdes ophtalmiques *A.* دواء العین ـ شیاف *P.* داروی چشم *T.* کوز علاجی

OPHTALMOGRAPHIE. Descripririon de l'oeil *A.* بحث من احوال العین

OPIAT. On donne ce nom à des médicamens qui ne diffèrent nullement des électuaires. V. ce mot. || De l'opiat opilatif معجون معجون منقی ـ مسهل

OPILATIF. T. de Méd. qui a la qualité d'opiler *A.* مسدّد ـ موجب السدّة ـ مولّد السدّة *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی || Les viandes qui se digèrent difficilement, sont opilatives عسیر الهضم اولان لحوم مولّد سدّه در

OPILATION. Obstuction. V. ce mot.

OPILER. T. de Méd. Causer obstruction dans les conduits du corps des animaux *A.* سدّ ـ تولید السدّة ـ احداث السدّة سدّه آوردن *T.* طیقامق ـ صیقانقلق کتورمک || Cette viande opile la rate بو لحم طحالده احداث سدّه ایدر

OPINANT. Celui qui opine dans une délibération *A.* معطی الرأی *P.* در میانساز رأی ـ رأی دهنده *T.* عرض رأی ایدن ـ رأی ایدن || Le premier opinant فاتحهٔ کلامده عرض رأی ایدن ـ اوّل باوّل رأی ایدن ـ رأی ایدن Tous les opinants رأی ایدنلرک جمله‌سی Tout le monde fut de l'avis du premier opinant اصحاب مجلسک جمله‌سی اوّل باوّل رأی ایدنک مجموعی اوّل باوّل عرض رأی ـ کلامنه موافقت ایتمشلردر ایدنک کلامنه همدم وهمزبان اولمشلردر

OPINER. Dire son avis sur une chose mise en délibération *A.* عرض الرأی ـ بیان الرأی ـ اعطاء الرأی *P.* رأی دادن *T.* رأی ایتمک ـ رأی ویرمک || Quand on eut opiné sur cette affaire بو خصوصده بیان رأی اولندقده Ceux qui opinèrent les premiers اوّل باوّل رأی ایدنلر Il ne voulut pas opiner رأی ایتمک استمدی ـ اعطای رأیدن امتناع ایلدی Il a bien opiné یوللو ـ مقروناً بالصواب اعطای رأی ایلدی Il a opiné longuement علی وجه التفصیل بیان رأی ایتدی Il y eut trois juges qui opinèrent à la mort رأی ایتمشدر قاضیلرک اوچی قتله رأی ایتمشلردر

On dit, Opiner du bonnet, pour dire, être de l'avis des autres *T.* قاوق صاللمق

OPINIÂTRE. Obstiné, qui est fortement attaché à son opinion *A.* عنید pl. عندة ـ معند ـ مصرّ علی رأیه ـ لجّاج *P.* ژکاره ـ ستیهشکار ـ لجاج پیشه *T.* اونکو ـ عنادجی || Il est trop opiniâtre بغایت عنید ولجّاجدر Il ne faut pas être opiniâtre sur cela بو بابده عناد ایتمک روا دکلدر — Figur. || Un

لجاجکارانه ,کشمکش ـ محاربۀ بالمعانده combat opiniâtre
معندلک ایله اوغراش ـ جنک وجدال Un mal opiniâtre
مصرّ بر علت

OPINIÂTREMENT. Avec opiniâtreté *A.* بالتعنّد ـ باللجّ والعناد ـ
اونکولک *T.* مصرّانه ـ لجاجکارانه ـ ستیهشکارانه *P.* بالاصرار
بو امر Il soutient opiniâtrement cette erreur || معندلک ایله ـ ایله
باطلی کمال لجّ وعناد ایله تأیید قیدنده در Il n'avait que
cinq cent hommes avec lui, et il soutint opiniâtrement le com-
bat contre deux mille hommes معیتنده موجود اولان عسکر
انجق بشیوز نفردن عبارت ایکن ایکیبیک نفردشمن
عسکرینه باللجّ والعناد مقاومت ایلدی

OPINIÂTRER. Rendre opiniâtre *A.* تعنید *P.* عناد کسی
|| عناده دوشورمک *T.* کسرا در عناد انداختن ـ انکیختن
N'opiniâtrez pas cet enfant بو چوجوغی عناده دوشورمه

S'OPINIÂTRER. S'obstiner *A.* اصرار ـ استشراء ـ تعنّد *P.*
اونکولک ـ عناد ایتمک *T.* لجاج نمودن ـ استیهیدن
|| عنادجیلک کوسترمک ـ ایتمک Ne vous opiniâtrez pas
à cela بو بابده عناد ایتمه S'opiniâtrer à défendre une mau-
vaise place, à soutenir une erreur, une mauvaise cause بر
ضعیف قلعدنک محافظسنده وبر امر باطلک تأییدینه
وبر نا حقّ دعوانک ترویجنه اظهار اصرار وعناد ایتمک Il
s'y est opiniâtré بو بابده عناده دوشدی ـ بوکا عناد ایتدی

OPINIÂTRETÉ. Obstination *A.* لجاجة ـ لجاج ـ معاندة ـ عناد ـ
ـ معندلک ـ اونکولک *T.* لجاج ـ ستیهش *P.* اصرار
Extrême, furieuse opiniâtreté || عنادجیلک عناد مفرط ومعاندۀ
مجنونانه

OPINION. Avis de celui qui opine sur quelque affaire *A.* رأی
pl. آرا *P.* اندیشه || Aller aux opinions اصحاب شورانک
بیان Recueillir les opinions رأیلرینی تحصیله مبادرت ایتمک
Il y avait trois اولنان رأیلری یکان یکان جمع ایتمک
opinions اول بابده اوچ کونه رأی وار ایدی Les opinions
sont partagées آرای اصحاب مجلس ایکی شق اولدرق
Il a été de l'opinion d'un tel مختلفدر Il ap- فلانک رأینده ایدی
puya son opinion de plusieurs autorités, de plusieurs exemples
رأینی اشهادات عدیده وامثال کثیره ایله تأیید ایلدی
Il signifie aussi, sentiment *A.* اعتقاد pl. اعتقادات || C'est
votre opinion, ce n'est pas la mienne بو سنک اعتقادکدر
Je ne suis pas de cette opinion بو اعتقادده بنمکی بویله دکلدر

Opinion ancienne, nouvelle اعتقاد قدیم واعتقاد جدید دکلم
Suivre احتمال غالبه مقارن بر اعتقاد probable ونو پیدا
une opinion تبعیت ایتمک ـ برکونه اعتقاده ذاهب اولمق
soutenir بر اعتقادک تأیید واثباتنه بذل سعی ایتمک
Personne n'a adopté cette opinion بو اعتقاد هیچ برکمسنه نک
کمسنه طرفندن ـ یاننده شایان قبول واعتبار عدّ اولنمامشدر
Cette opinion n'est qu'à vous بو یالکز مقبول ومعتبر طوتلمامشدر
L'opinion سکا مخصوص بر اعتقاد در ـ سنک اعتقادکدر
commune اعتقاد عامّه Cette opinion est erronée, est hérétique
et fausse ـ خطایه مقارن ورفضی متضمّن بر اعتقاد باطلدر
L'opinion بو اعتقاد زایغ وباطل ورفض وبدعتی مشتملدر
publique, générale ـ اعتقاد جمهور ناس ـ اعتقاد ناس
خلقک اعتقادی

Et jugement qu'on porte d'une personne ou d'une chose *A.*
ظنّ pl. ظنون *P.* اعتقاد ـ شکالش ـ سکال ـ پندار *T.* صانی
|| Il a bonne opinion de lui-même نفسی حقنده حسن ظنّی
J'ai une grande opinion de cet homme بو آدمک حقنده غالبدر
حقنده ظنّ واعتقادم اعلای ـ زیادهسیله حسن ظنّم وار در
Quelle opinion avez-vous de cette affaire? مراتب اعتبارده در
J'ai mauvaise opinion de بو خصوصده ظنّ واعتقادک ندر
sa maladie علتنه دائر ظنّ واعتقادم نا خوشدر J'ai opinion
que telle chose arrivera ظنمه کوره بو شئ ظهور ایدهجکدر
— On dit, C'est une affaire d'opinion, pour dire, c'est une chose
sur laquelle chacun peut penser comme il lui plaît اعتقاده
اعتقاده باغلو بر مادّه در ـ منوط اموردندر
On dit, C'est une opinion, pour dire, c'est une assertion qui
n'est pas sûre ظنّیات قبیلندندر ـ بر امر ظنیدر
On dit, J'ai opinion d'un tel, pour dire, j'en augure bien
فلانک حقنده خیر مأمول ایدرم Et je n'ai pas opinion du
succès de cet ouvrage, pour dire, je n'en espère pas le succès
بو ایشک حسن نتیجهسنی مأمول ایتمم

OPIUM. Suc de pavot *A.* لبن الخشخاش ـ افیون *P.* اپیون ـ
افیونک L'excès de l'opium est dangereux || آفیون *T.* مهانول
افراط ایله استعمالی موجب خطر در

OPOBALSAMUM. Gomme qu'on retire du balsamier de la Mecque
A. صمغ البلسان *P.* زنج بلسان *T.* بلسنک صمغی

OPPORTUN. Qui est à propos *A.* موافق ـ اوفق ـ مناسب ـ
انسب *P.* چسپان ـ چسپانتربن *T.* اویغون || Dans un

L'occasion est بر وقت انسب واوفقده temps plus opportun
وقت وحال انسب واوفقدر ـ فرصت موافقدر opportune

OPPORTUNITÉ. Qualité de ce qui est opportun *A.* موافقت ـ
P. مناسبت ـ *T.* سازكارى ـ چسپانى اويغونلق || Opportunité
du فرصتك ـ وقت وحالك موافقتى de la circonstance
lieu محلك موافقتى ـ Il se prend aussi absolument pour
Occasion favorable *A.* فرصت موافق ـ فرصت مناسب ـ
P. وقت مساعد ـ *T.* دم انسب وچسپان مساعده‌لو وقت
وقت مساعددن اغتنامك Il a su se prévaloir de l'opportunité ||
مساعدهٔ وقتدن انتفاع ايده بيلدى ـ طريقنى بيلدى

OPPOSANT. T. de Jurisp. Qui s'oppose à l'exécution de quelque
acte *A.* معارض pl. معارضين *P.* ستيزنده *T.* قارشو طوران ||
Il s'est rendu opposant à l'exécution de cet arrêt بو حكمك
اجراسى خصوصنده معارض اولدى Il a été reçu opposant
معارض اولمق اوزره حضور شرعده بولنمسى تجويز اولندى
Il y a un nouvel opposant اول بابده معارض جديد ظهور
بو Il y a eu plusieurs opposants à cette délibération ايلدى
مباحثه‌ده متعدد معارضلر وار ايدى

OPPOSER. Placer une chose de manière qu'elle fasse obstacle
à une autre *A.* اعتراض ـ ايجاب التصدد *P.* سد راه كردن
T. اوكنه چكمك ـ حواله قلمق || Opposer une digue à l'im-
pétuosité de la mer, des flots امواج دريانك هجوم واقتحامنه
معترض اوله‌رق اوزره بر سد قوى چكمك Opposer une
batterie à une autre بر طوب صره‌سنك اوكنه آخر بر
طوب صره‌سنى چكمك

Il se dit aussi des personnes *A.* مقابلهٔ وضع ـ مقابلة *P.*
مقابل ـ قارشو قويمق *T.* در پيش نهادن ـ فا داشتن
قارشولرنده On leur opposa des troupes fraîches || قويمق
تازه عسكر وضع اولندى Il lui opposa un dangereux adver-
saire مقابلنده تهلكه‌لو بر خصم وضع اولندى ـ Il se dit
aussi figur. || Vous mettez en avant que ... mais à cela je vous
oppose... در ميان ايلديككز كلامه شو وجهله مقابله ايدرمكه
Il opposa de fortes raisons à tout ce qu'on lui avait dit كندويه
سويلنان كلاملرك مجموعنه دلايل قويه ايله مقابله ايلدى
Opposer une puissante recommandation à une autre عرض اولنان
شفاعت قويه‌يه آخر بر شفاعت قويه ايله مقابله ايتمك
Opposer l'autorité d'Aristote à celle de Platon ارسطونك
ـ كلامنى حجت اتخاذيله افلاطون كلامنه مقابله ايتمك

مقابل قويمق

Il signifie aussi, mettre une chose vis-à-vis d'une autre *A.*
متناظراً ـ متحاذياً وضع ـ وضع فى المحاذاة ـ متقابلاً وضع
ـ *P.* رو برو كردن *T.* قارشولمق ـ متواجهاً وضع ـ وضع
قارشولقلى قويمق || Opposer une porte feinte à la porte d'entrée
مدخل بيت اولان قپويه متقابل ومتحاذى اولمرق بر
ساخته قپو ياپمق Opposer dans un tableau des bruns aux clairs
بر تصويرك قويولى آچيقلى الواننى متقابلاً ومتناظراً رسم
ايتمك

Et mettre en comparaison, en parallèle *A.* مقايسة ـ معادلة ـ
P. موازنة ـ همسنج ساختن ـ همبرابر كردن *T.* دنك ايتمك
زمانه || Quel orateur avons-nous qu'on puisse opposer à Cicéron?
واعظلرى ايچنده فلان واعظه معادل وموازن اوله‌جق
كيم وار در Il y a peu de statues modernes qu'on puisse opposer
aux statues antiques استادان متأخرينك ياپدقلرى اصنامدن
عمل متقدمين اولان اصنامه معادل اوله‌جق اقل قليل
مقيس اوله‌جق ـ اصنام وار در

S'OPPOSER. Se rendre contraire *A.* مخالفة ـ اظهار الضدية
T. برمخيدن ـ نا سازكارى نمودن ـ خلافگيرى نمودن *P.*
Il || ضدلك كوسترمك ـ ضد كلمك ـ قارشو طورمق
s'est toujours opposé à mes desseins مقاصد ومنوياتمه دائما
مخالفت ايلدى La fortune s'oppose à toutes mes entreprises
فلك نا سازكار كافهٔ امورمه اظهار ضديت ايدر

Et en termes de Jurisp., Former une opposition *A.* معارضة
P. ستيزكارى كردن *T.* قارشو طورمق || S'opposer à l'exécu-
tion d'un arrêt بر حكمك تنفيذ واجراسنه معارضه ايتمك ـ
تنفيذ واجراسى بابنده معارض اولمق

OPPOSÉ. *A.* معترض *P.* سد راه شده *T.* اوكنه چكلمش *A.*
ـ متحاذى *A.* قارشو قونمش *T.* در پيش نهاده *P.* متقابل
قارشو *T.* مقابل آمده ـ رو برو آمده *P.* متواجه ـ متناظر
قارشولقلى ـ قارشو كلمش || Deux armées opposées l'une à
l'autre برى برينه متقابل ايكى اردو Deux rivages opposés
يكديگره متناظر ايكى ساحل

Il est aussi adjectif, et signifie, contraire, de différente nature
A. ضد ـ متضاد ـ مخالف ـ متخالف ـ متناقض *P.* نا برابر
T. اويغونسز || Ce sont deux humeurs directement opposées
بو ايكى كشينك ـ يكديگره كماليله مخالف ايكى مزاجدر
مزاجى برى برلرينه كليا متناقض ومتخالفدر Ils sont tou-

jours opposés l'un à l'autre دائما بری برلرینه ضدّ ومخالفدرلر
Leurs intérêts sont tout-à-fait opposés اغراض ومصالحلری
بسبتون متخالف ومتناقضدر Ils ont des sentimens fort op-
posés là-dessus بو بابده مذاهب واعتقادلری بغایت
متناقضدر Les opinions de ces deux hommes-là sont toujours
opposées بو ایکی کشینک رأیلری هر حالده بری برلرینه
متخالفدر

En Didactique, Opposé, se dit d'un terme relatif ou contraire à un autre terme *A.* نقیض || Le mot de Fils, qui est relatif, est opposé à celui de Père, et le terme de Chaud est opposé à celui de Froid
لفظ ابن لفظ ابک نقیضیدر ولفظ حرّ لفظ بردک نقیضیدر

On dit au substantif, en parlant d'une proposition qui est directement contraire à une autre, que c'en est justement l'opposé
نقیضیدر — Et en parlant d'un homme qui est d'un caractère tout différent d'un autre, on dit, Cet homme est tout l'opposé d'un tel autre بو آدم فلان آدمک کلّیاً نقیضیدر || Ce fils est en tout l'opposé de son père بو ولد کافهٔ امورده پدرینک نقیضیدر

OPPOSITE. Ce qui est opposé *A.* ضدّ pl. اضداد — خلاف —
نقیض pl. نقایض || Ce caractère est l'opposite de l'autre بو
مزاج فلان مزاجک نقیضیدر Ce que vous soutenez aujourd'hui,
est absolument l'opposite de ce que vous disiez hier بو کونکی
کون تأییدی قیدنده اولدیغک مادّه دونکی کون
خلافیدر — دیدیکک کلامک تماماً ضدّیدر

À L'OPPOSITE. Vis-à-vis *A.* متقابلاً — متحاذیاً — متناظراً —
متواجهاً — متناوحاً *P.* رو برو *T.* قارشوده — قارشو بقارشو ||
Leurs maisons sont situées à l'opposite l'une de l'autre خاندلری
بری برلریله متقابلاً کائندر Ce château est sur la hauteur,
et à l'opposite est un grand bois بو قوناق بر محلّ مرتفعده
قارشوسنده — واقع اولوب محاذاتنده بر کبیر اورمان واردر

OPPOSITION. Empêchement, obstacle *A.* ممانعة — مانع —
مزاحم — سدّ راه *P.* خشکاب *T.* کیرو طورده‌جک شئ || Opposition formelle رسماً ممانعت Je n'y mettrai aucune opposition بو بابده بر
بوجه من الوجوه مانع — وجهله ممانعت ایده‌جکم یوقدر
طرفمدن Vous n'aurez aucune opposition de ma part اوله‌جغم یوقدر
بر درلو ممانعت Cela éprouvera de l'opposition اوله‌جغی یوقدر
بو خصوصک اجراسنده مانع ومزاحم ظهور ایده‌جکی
درکاردر

En termes de Jurisp. Il se dit d'un acte par lequel on met empêchement à quelque chose *A.* معارضة *P.* ستیزکاری *T.* قارشو
طورمه || Faire opposition à un scellé, à un inventaire, à une vente امر تمهیره وصاتلمسی ترتیب اولنمش مالک
دفتری مبادرتنه وبر شیئک فروختی خصوصنه معارض
اولمق

En termes d'Astronomie, il se dit d'une planète qui est à cent quatre-vingts degrés d'une autre planète *A.* تقابل || Les éclipses de lune ne se font que quand la lune est en opposition avec le soleil خسوف قمر شمس ایله تقابلی حالنده
واقع اولور

En Rhétorique, Il se dit d'une figure par laquelle on réunit deux idées qui contrastent *A.* صنعة الامتناع التقابلی comme dans ces phrases, Une folle sagesse مجنونانه بر درایت Poltron courageux غیرتلو قورقق — جبان قویّ القلب

OPPOSITION, signifie aussi, contrariété *A.* ضدّیت — اختلاف —
خلافگیری — نا سازکاری *P.* ضدّلک *T.* || Il y a eu toujours de l'opposition entre ces personnes بو آدملرک بیننده
دائمی اختلاف وضدّیت وار ایدی Ces deux savants sont toujours en opposition بو ایکی هنرمندانک بیننده دائما ضدّیت
واردر Opposition d'humeurs, de sentimens امزجه ضدّیت
وطباع واختلاف مذاهب وافکار C'est un homme qui a de
l'opposition à tout ce que les autres veulent سائرلرک کافهٔ
مرادلرینه اظهار ضدّیت ایدر بر آدمدر

On appelle L'opposition, ou le parti de l'opposition, la partie d'une assemblée politique qui contrarie habituellement l'opinion de la partie dominante *A.* طرف المخالفین — طرف المعارضین
P. طرف خلافگیران *T.* مخالف طرف || L'opposition l'emporta مخالفین طرفی غالب کلدی fut la plus forte طرف
طرف مخالفین شقّ شفه یه معارضین اقوا ایدی n'osa souffler
جانب بیله جسارت ایده‌مدی s'affaiblit chaque jour
مخالفین کلّ یوم کسب ضعف وقلّت ایتمکده در

OPPRESSER. Presser fortement, nuire à la liberté de la respiration *A.* ایراث الشقلة — ایراث الزحمة *P.* رانی آوردن
T. صیقندی ویرمک — بصقلق کتورمک || Je sens quelque chose qui m'oppresse, et qui m'ôte la respiration قطع
ایدر بر نوع ثقلت حسّ ایده‌رم Je me sens tout oppressé نفسمده کلّی بر ثقلت وزحمت حسّ ایده‌رم Avoir la poitrine oppressée بصقلغنه اوغرامق — صدره زحمت اولمق

OPPRESSEUR. Celui qui opprime *A.* جاير pl. جورة ـ ظالم ـ *P.* غدّار ـ جفاكار ـ ستمكار *T.* ظلم ايديجی || Il est regardé comme l'oppresseur du peuple عباد اللهه جور وجفا ايله معروفدر

OPPRESSION. État de ce qui est oppressé *A.* ثقلت ـ *P.* زحمت ـ گرانی *T.* صيقندی ـ بصقلق || Oppression de poitrine كوكس صيقنديسی ـ كوكس بصقلغی ـ زحمت صدر

Il se dit aussi de l'action d'opprimer, et de l'état de ce qui est opprimé *A.* عُدوّ ـ جور ـ جفا ـ ظلم ـ غدر *P.* ستم ـ جفاكاری ـ ستمديدگی *P.* حال المغدوريّة *A.* غدّارلق ـ ظلمكارلق *T.* مغدورلق حالی *T.* || Jamais on ne poussa l'oppression plus loin جور وستم وقتاً من الاوقات بو رتبدلره قدر وارديغی يوقدر || Le peuple est dans une grande oppression عباد الله حال خلق غايت مرتبده پايمال جور ـ كمال مغدوريتده در وستمدر

OPPRIMER. Accabler par violence, par autorité *A.* تعدّی ـ پامال ـ ستميدن *P.* ايقاع الجور والظلم ـ ايقاع الجور والجفا *T.* جور وستم كردن ـ اياق آلتنده ـ ظلمكارلق ايتمك *T.* اقويا || Les puissans oppriment ordinairement les faibles جيكنمك وزورمندان عادتا ضعفايی پامال جور وتعدّی ايده كلمشلردر || Un prince qui n'opprime point ses sujets رعاياسنه اصلا جور وتعدّی ايتمز بر پادشاه || Dieu punit les princes qui oppriment leurs peuples رعيّتی پايمال جور وجفا ايدن ملوك وسلاطين مظهر نقمت جناب ربّ العالمين اولو كلدكلری دركار در

OPPRIMÉ. *A.* مجفوّ ـ مغدور ـ مظهر الجور والجفا *P.* مظلوم ـ ستمديده ـ جفا كشيده ـ پايمال جور وستم *T.* مغدورلغه ـ اياق آلتنده جيكنمش ـ اوغرامش

OPPROBRE. Ignominie, honte, affront *A.* خزی ـ خزاية ـ عار ـ خجالة *P.* شرمساری ـ ننگ ـ سيهرويی ـ رسوايی *T.* جارسلق ـ رسوايلق || Grand opprobre عار عظيم || éternel خزئ ابدی || Souffrir, endurer un opprobre مظهر عار وخجالت اولمق || Il est couvert d'opprobre غريق بحر عار وخجالتدر || Cet homme est l'opprobre de sa maison, de sa nation, du genre humain بو آدم كندو خاندانك وملّتنك وبنی نوع آدمك سبب عار وخجالتيدر

OPSIGONE. T. Didactique. Il se dit de ce qui est produit dans un temps postérieur *A.* متأخّر الظهور *P.* پسرس *T.* صكره‌دن يتشمش ـ كلان || Les dents molaires s'appellent opsigones آزی ديشاری اسنان متأخّر الظهور تعبير اولنور

OPTATIF. T. de Gram. On appelle ainsi dans certaines langues, un mode qui marque le désir *A.* صيغة التمنّی

OPTER. Choisir entre deux ou plusieurs choses *A.* اختيار ـ احد الشقّين ـ اختيار احد الطرفين ـ اختيار *P.* گزيدن *P.* يكی از دو گزيدن *T.* ايكی شيئك ـ سچمك ـ اوزندلمك || De ces deux charges, il a opté pour celle qui lui était la plus convenable بريسنی سچمك عرض اولنان ايكی منصبدن || Ce prêtre a une cure et un canonicat, il ne peut pas posséder les deux bénéfices, il faut qu'il opte ايشنه ال ويرنی اختيار ايلدی بوراهبك عهده‌سنده محلّه اماميله فلان خدمت وار در انجق زعامتينك شخص واحده اجتماعی جائز اولمديغنه نظراً ايكيسندن بريسنی اختيار ايتملودر || Il a été ordonné qu'il opterait dans six mois احد شقّينك اختياری ايچون كندويه التی آی مهلت ويرلدی || Voulez-vous cette charge, ou ne la voulez-vous pas? optez بو منصبه رغبتك وارمی يوقمی احد طرفينی اختيار ايله

OPTICIEN. Celui qui sait, qui enseigne l'optique *A.* عالم العلم البصر || Habile opticien علم بصره ماهر

OPTION. Action, faculté d'opter *A.* خيار V. aussi Opter || Cela est à votre option *A.* الخيار فی يدك *T.* بو ماده بوشئ سنك n'est pas à votre option سنك اختيارکه منوطدر || Je laisse cela à votre option اختيارکه منوط اولان موادّدن دكلدر || Je vous donne l'option de ces deux choses-là بونی سنك رأی واختيارکه حواله ايده‌رم بو ايكی شيئلرك بيننده احد ـ بريسنك انتخاب واختيارينی سكا ترك ايده‌رم || Il a fait son option dans le temps prescrit شقّينك اختياری خصوصنده طرفمدن مأذون ومرخّصسك ويريلان مهلتك حلولنده احد شقّينك اختيارينه قرار ويرمشدر

OPTIQUE. La science de la vision des objets *A.* علم البصر || C'est un effet, un secret d'optique de faire paraître proche ce qui est éloigné مسافهٔ بعيده‌ده موجود صورك نظارتنی تقريب ايتمك علم بصرك بر اثری وبر نوع سرّيدر

Il se prend aussi dans le sens de Perspective, pour signifier, les apparences des objets vus dans l'éloignement *A.* نظارت *P.* احوال غرتمال || Les illusions de l'optique كورونش *T.* بينش نظارت

OPTIQUE, adj. Qui concerne la vue *A.* بصریّ ـ عينيّ *P.* كوزك ـ عصب عين || Le nerf optique كوزك *T.* جشمی

غرّت بصر Illusion optique سکیری

Pris substantivement, il se dit pour Spectacle optique *A.* غاية الغاية || Une très-belle optique سیران *T.* تماشا *P.* منظرة بر تماشای دلارا ـ لطیف بر تماشا

OPULEMMENT. Avec opulence *A.* بسعة ـ بالثروة واليسار با *P.* بغزارة المال ـ غانيًا وراخيًا ـ بالغناء والرخا ـ العيش مال ـ زنکینلك ایله *T.* مالدارانه ـ توانگرانه ـ فراخدستی بالغناء Il vit opulemment || فرح وفخور اولدرق ـ بوللغی ایله والرخا تعیّش ایدر

OPULENCE. Grande richesse, abondance de biens *A.* غناء ـ ـ توانگری *P.* غزارة المال ـ رخا ـ وسعة العيش ـ ثروت ـ مال بوللغی ـ زنکینلك *T.* فراخدستی ـ فراوانیٔ مال || Grande opulence ثروت عظیمه || مالدارلق L'opulence de ce pays-là اول مملکتده اولان غزارت مال Vivre dans l'opulence وسعت عیش ایله کچنمك Il y a dans cette maison un grand air d'opulence بو قوناقده غنا وثروت عظیمه آثاری نمایاندر

OPULENT. Très-riche *A.* غنیّ pl. اغنياء ـ عريض البطان ـ توانگر *P.* رحب العطن ـ صاحب الثروة ـ متموّل ـ راخی ـ مالی چوق ـ زنکین *T.* بای ـ مالدار || Le commerce rend les villes opulentes امر تجارت مایهٔ ثروت ممالك وبلداندر C'est une maison opulente متموّل ـ رحب العطن بر خاندانندر بر خاندانندر

OPUSCULE. Petit ouvrage en matière de science *A.* مجلّة

OR. Particule dont on se sert, pour lier un discours à un autre *A.* ف *P* وچونکه *T.* بو صورتده

OR. Métal jaune, le plus précieux de tous *A.* ذهب *P.* زر *T.* آلتون || Bon or *A.* ذهب جیّد faux *A.* ذهب کاذب ذهب خالص ـ ابریز pur *A.* ساخته آلتون *T.* زر ساخته *P.* ذهب bas *A.* اعلا آلتون fin خالص آلتون *T.* زر صاف *P.* مجار آلتونی de ducat آلچق آلتون *T.* زر کمایه *P.* خسیس à vingt-quatre carats یکرمی درت قیراطده آلتون Paillettes d'or ریگ زر *P.* رمل الذهب Sable d'or *A.* آلتون پافتەلر آلتون توزی *T.* غبار الذهب Poudre d'or *A.* آلتون قومی *T.* Mine d'or تصفیهٔ آلتون سکّه monnaie آلتون معدنی Épurer l'or اذابهٔ آلتونی Fondre de l'or *A.* قال ایتمك ـ ذهب ایتمك دقّ ذهب battre *A.* آلتونی ارتمك *T.* زر گداختن *P.* ذهب آلتون *P.* Affineur d'or آلتون دوکمك *T.* زر کوپیدن

سبیکه آلتون Or en lingot صرمه کش tireur قالجیبیسی ایشلنمش *T.* زر پرداخته *P.* ذهب معمول mis en oeuvre *A.* صونق Or mat اوزرنده مینا ایشلنمش آلتون émaillé آلتون آلتون massif صوم آلتون ـ ذهب مصمت Écriture en lettres d'or آلتون ایله یازلمش یازو ـ حروف مذهّبه ایله محرّر خط بو متاع آلتون اغرلغنه صاتیلور Cela se vend au poids de l'or Filets d'or آلتون تلی ـ صرمه تلی ـ رشتهٔ زر Chaîne d'or *A.* سلسلة الذهب *P.* زنجیر زرین *T.* آلتون زنجیر

Il signifie aussi, monnaie d'or *A.* دینار pl. دنانیر *P.* دینار *T.* آلتون || Il cherche de l'or pour porter en voyage یولده آلمق ایچون آلتون آره‌مقده در Demander de l'or pour de l'argent blanc آق اقچه ایله تبدیل ایتمکه آلتون آرامق

Il signifie figur., richesses *A.* درهم ودینار *P.* زر وسیم *T.* مال ـ اقچه || L'or supplée souvent au mérite et à la beauté غالب حالده درهم ودینار هنره وحسن وجماله بدل اولور

On dit, Je ne ferai cela ni pour or ni pour argent, pas pour tout l'or du monde سیم وزر ایچون بلکه دنیانك جمیع مالنی ویرسدلر بونی ایتمك احتمالم یوقدر

On dit figur., qu'un effet, un billet, une promesse est de l'or en barre, pour dire, que cela est aussi sûr que de l'argent comptant نقد اقچه کبیدر

On dit aussi figur., un homme dit d'or, parle d'or, pour dire, qu'il dit ce qu'il y a de mieux à dire dans la circonstance لسانی ـ آغزندن چیقان کلامك هر بری بر درّ یکتا در لؤلؤ افشاندر

Or, se dit aussi de ce fil d'argent doré dont sont faits les galons, rubans, etc. *A.* خيط الفضّة المذهّب *P.* رشتهٔ سیم *T.* مطلا || صاری غلابدان ـ آلتون سورلمش کمش تلی Broderie d'or صاری غلابدان ایله ایشلنمش سوزنی galon صاری غلابدان شرید ـ On dit aussi dans ce sens, On a défendu l'or et l'argent, c'est-à-dire, les étoffes, les dentelles, etc. tissues de ce fil مطلا ـ نللی قماشلری یساق ایتدیلر اثوابی

ORACLE. Réponse d'une divinité *A.* جواب صادر من هاتف الغیب || Les oracles étaient ordinairement ambigus زمان جاهلیّتده هاتف غیبدن صادر اولان جوابلر عادتا مشکوك ومبهم ایدی Expliquer les oracles زمان جاهلیّتده هاتف غیبدن صدور ایدن جوابلرك معناسنی شرح

وتعبير ايتمك

Il se dit aussi de la divinité même qui rendait des oracles *A.* هاتف الغيب || Consulter l'oracle هاتف غيبدن استخبار Aller à l'oracle هاتف غيبه مراجعت ايتمك رأى ايتمك L'oracle est muet هاتف غيب صامت وساكتدر L'oracle avait prédit هاتف غيب مقدّم خبر ويرمشيدى

Il se dit figur. des décisions données par des personnes d'autorité ou de savoir *A.* حديث .pl احاديث كانّ آية بيّنة Ses discours sont des oracles اقوال وكلماتى || كانّ آيات بيّنات Les réponses des grands princes sont des oracles آيات بيّنات منزلەسندە در ملوك عظامدن صدور ايدن جوابلر Les aphorismes d'Hipocrate sont des oracles dans la Médecine آيات بيّنات مثابەسندە در احاديث حكيم بقراط فنّ طبابتدە آيات بيّنات قبيلندندر

Et des vérités, énoncées dans l'Écriture-Sainte, ou déclarées par l'Église *A.* حديث شريف .pl احاديث شريفة || Les oracles de la Sainte-Écriture كتاب اللهدە مندرج اولان احاديث شريفه des prophètes احاديث انبياى عظام

ORAGE. Violente agitation de l'air, accompagnée de pluie et de tonnerre *A.* هلّاب - هلّابة .P گردباد - تندباد .T بوره - كسكين - تندباد شديد || Grand orage قاصرغه - صاغانق بر - بر هلّابهٔ عظيمه ظهور ايلدى Il s'éleva un orage بوره Savons-nous avant que l'orage vienne بوره قالقدى بورەنك ظهورندن اوّل ساحل سلامته وصولك چارەسنه بقەلم Nous avons essuyé un grand orage عظيم بر بورەيه اوغرادق - l'orage passera bientôt بر تندباد شديده دوچار اولدق ظهور ايدن صاغانق قريباً مندفع اولەجغى دركار در Un orage mêlé d'éclairs et de tonnerre رعد وبرق ايله مخلوط اولى هلّابهٔ شديد بر بوره L'orage a crevé sur cette contrée شديده بو مملكت اوزرينه اهتزام ايتمشدر

Il se dit figur., des malheurs qui surviennent tout à coup || Il a détourné l'orage par sa prudence گرداب بلايى اعمال حسن تدبير ايدەرك صرف ايتدردى Il a dissipé l'orage گرداب بلانك دفعنه موفق اولدى

Il se dit aussi, des reproches et des emportemens que l'on essuye de la part de ses supérieurs *A.* تهدّم .pl تهدّمات .P سرزنش .T آلابانده || Votre père est fort en colère, vous allez essuyer un grand orage پدرك غايت مرتبەدە غضبه كلديكندن عظيم بر آلابانده‌يه دوچار اولەجغك دركار در

ORAGEUX. Qui cause de l'orage *A.* الهلّابة مهيّج .P تندباد خيز .T بورەلو || Vent orageux بورەلو روزكار - On dit aussi, Temps orageux, saison orageuse *A.* موسم - وقت كثير الهلّاب .P هنگام تندباد .T بوره موسمى - Il signifie aussi, sujet aux orages *A.* كثير الهلّاب .P پر تند باد .T بورەسى چوق

Figur. Ce qui est sujet aux troubles, à l'agitation *A.* كثير الاضطراب - الاختلال .P پر آشوب .T دغدغەلو || Mener une vie orageuse عيش پر آشوب واختلال ايله كچنمك La nuit de ce malade a été orageuse بو مريضك كيجەسى پر آشوب واضطراب ايدى

ORAISON. Discours, assemblage de mots qui forment un sens complet *A.* كلام - مقالة || Combien y a-t-il de parties d'oraison? اجزاى كلام نقدر در

Et discours préparé avec art, pour être prononcé en public *A.* خطبة .pl خطب - خطابة || L'exorde est une des parties de l'oraison مقدّمه خطابەنك بر جزئيدر Oraison funèbre خطابهٔ ندبه آميز - خطابهٔ مرثيه

ORAISON. Prière adressée à Dieu ou aux saints *A.* صلات .pl صلوات - مناجات || Oraison vocale صلات شفهيّه - شفاهاً Oraison mentale صلات وجدانيّه - مراقبة L'oraison de la messe صلات قداس شريف

ORAL. Qui passe de bouche en bouche *A.* منقول بعنعنة - مروىّ نقلاً عن نقل - الرواة .P از زبان بزبان نقل كرده .T آغزدن آغزه كچەرك سويلنان || Il ne se dit qu'en ces phrases: Loi orale نقلاً عن نقل مروى اولان قانون Tradition orale عنعنهٔ روات ايله منقول اولەرق شهرتيافته اولنمش كلام

ORANGE. Fruit de l'oranger *A.* نارنج .P نارنگ .T پورتقال طاتلو پورتقال - نارنگ شيرين - نارنج حلو || Orange douce confite مالطه پورتقالى Du jus d'orange پورتقال صويى De la pelure, de l'écorce d'orange پورتقال قبوغى - قشر نارنج - Il y a des oranges amères qu'on appelle Bigarades. V. ce mot.

ORANGÉ. Qui est de couleur d'orange *A.* نارنجىّ اللون .P نارنگى .T پورتقال رنكندە || Velours orangé پورتقالى قطيفه

ORANGEADE. Sorte de boisson qui se fait avec du jus d'orange *A.* مشروب نارنجیّ *P.* خوشاب نارنگ *T.* پورتقال شربتی

ORANGEAT. Espèce de confiture faite de morceaux d'écorce d'orange *A.* قشارة النارنج السكّریّ *P.* پوستپارهٔ نارنگ *T.* پورتقال قبوغی شکرلمه‌سی شکرناک

ORANGER. Arbre toujours vert qui porte des oranges *A.* شجر النارنج *P.* درخت نارنگ *T.* پورتقال آغاجی || Greffer des orangers پورتقال آغاجلرینه آشی اورمق - آغاجلره پورتقال آشی اورمق

ORANGERIE. Bâtiment qui sert en hiver à préserver du froid les orangers *A.* حظیرة الاشجار النارنج *P.* نارنگخانه *T.* لیمونلق

ORATEUR. Celui qui prononce des harangues *A.* خطیب pl. خطباء || Orateur éloquent خطیب فصیح البیان véhément خطیب شدید النفس

ORATOIRE. Appartenant à l'orateur *A.* خطیبیّ - مختصّ بالخطابة || Art oratoire فنّ خطابت Figure oratoire صنعت خطابت style مقالهٔ خطابت اسلوب discours بیانیّهٔ خطابت سبک خطیبی

ORATOIRE. Petite pièce qui, dans une maison, est destinée à la prière *A.* بیت الصلاة *P.* نمازگاه *T.* نماز اوطه‌سی - نماز یری || Il a fait un oratoire dans sa maison خانه‌سنده بر نمازگاه بنا ایتدردی

ORATOIREMENT. D'une manière oratoire *A.* علی طریق الخطابة || C'est parler oratoirement علی طریق الخطابه کلام سویلمکدر

ORBE. T. d'Astron. L'espace que parcourt une planète dans toute l'étendue de son cours *A.* دور - دورة *P.* راه *T.* یول || L'orbe de Vénus دورهٔ زهره - On appelle Le grand orbe de la terre, le chemin que la terre fait tous les ans autour du soleil ارضک دورهٔ کبیره‌سی

Il se dit en Poésie pour Globe *A.* کرة

ORBICULAIRE. Qui est rond, qui va en rond *A.* دوریّ - مستدیر *P.* گرد رو - لنبه *T.* دکرمی - یوارلق || Figure orbiculaire شکل مستدیر mouvement حرکت دوریّه

ORBICULAIREMENT. En rond *A.* مستدیرا - علی وجه التدویر *P.* گردا گرد *T.* جب جوره - دکرمی اولەرق

ORBITE. T. Didactique. La route que décrit une planète par son mouvement *A.* مدار || L'orbite de Jupiter مدار مشتری de Saturne مدار زحل

En Anatomie. Orbite de l'oeil, c'est la cavité dans laquelle l'oeil est placée *A.* محجر العین - نقرة العین - وقبة العین *P.* خانهٔ چشم *T.* کوز اویوسی

ORCANÈTE. Espèce de buglose qui donne une teinture rouge *A.* انجسا - شنجار - خس الحمار - کحلاء - رجل الحمامة *P.* شنگار *T.* هواجوا - اشک مارولی - اکلنک

ORCHESTRE. Lieu où se tiennent ceux qui jouent des instrumens à un spectacle *A.* مقام المطربین *P.* مقام سازندگان *T.* سازنده یری

Il se dit aussi de la réunion de tous les musiciens *A.* جمعیّة المطربین - گروه سازندگان *T.* سازنده طاقمی || Un orchestre bien composé ارباب فنّک گزیده‌لرندن مرکّب سازنده طاقمی

ORCHIS, ou SATYRION. Plante *A.* خصیة الثعلب

ORDINAIRE. Qui arrive ou dont on se sert communément *A.* عادی - معتاد - مألوف *P.* عادت کرده *T.* اوله کلمش || L'état ordinaire des choses احوال عالمک صورت معتادی Le cours ordinaire de la nature طبیعتک مجرای عادیسی L'effet ordinaire de telle cause فلان علّتک اثر عادیسی Le sort ordinaire des hommes بنی آدمک قسمت معتاده‌سی C'est sa conduite ordinaire مسلکک مألوف ومعتادی بو در Ce sont ses discours ordinaires اقوال مألوفه سندندر C'est sa manière ordinaire طور مألوف ومعتادیدر Le langage ordinaire مألوف ومعتاد اولان لسان

Il signifie aussi, médiocre, vulgaire *A.* هادر pl. هدرة *P.* کمایه - سبکمایه *T.* بیاغی || C'est un homme fort ordinaire بیاغی برعقل Esprit ordinaire بیاغی - سبکمایه برادمدر یک

ORDINAIRE, subst. Ce qu'on a accoutumé de servir pour le repas *A.* طعام معتاد *P.* بادروز - طعام روزمرّه *T.* هرکونلک || Il a toujours un bon ordinaire دائما طعام روزمرّه‌سی نفیسدر Un petit ordinaire بر روزمرّه طعامی مختصر L'ordinaire de cette auberge n'est pas mauvais بو مسافرخانه‌ده چیقان طعام روزمرّه کم دکلدر

Il se dit aussi de ce qu'on a accoutumé de faire *A.* عادت *P.* آیین *T.* توره || Ne vous en étonnez pas, c'est son ordinaire تعجّب ایلمه عادتی بو در - عادت مستمرّه‌سی بو در L'ordinaire de la multitude, c'est de juger des choses par les appa-

rences طواهر احواله نظراً حکم ایتمک عوامّ ناسک عادتیدر
C'est l'ordinaire des princes d'en user ainsi بو وجهله حرکت
ایتمک ملوکک عادتیدر C'est un homme au-dessus de l'or-
dinaire خارق عاده ـ فوق العاده ـ فوق المعتاد بر آدمدر

ORDINAIRE, se dit aussi du courrier qui part et qui arrive à cer-
tains jours fixes *A.* بريد عادى ـ بريد مرتب *P.* یامچیک
T. مرتب || ایّام مخصوصده مرتب اولان اولاق L'ordi-
naire de Moscou موشقه شهرندن ایّام مخصوصده چیقمه‌سی
مرتّب اولان اولاق Je vous écrirai par le premier ordinaire
ایّام مخصوصده چیقمه‌سی مرتّب اولان اولاق ایله طرفکه
برید مرتّب ایله ـ مکتوب یازه‌جغم

ORDINAIRES. Purgations menstruelles des femmes *A.* ایّام المحاض
P. هنگام حیض *T.* آی باشی ـ عادت وقتی

À L'ORDINAIRE. Suivant la manière accoutumée *A.* حسب
العادة ـ حسب المعتاد ـ على ما هو المعتاد *P.* بر معتاد *T.*
حقمه حسب Traitez-moi à l'ordinaire || عادت اوزره ـ عادتجه
المعتاد معامله ایله

D'ORDINAIRE, POUR L'ORDINAIRE. Le plus souvent *A.* ـ عادتا
غالباً ـ اکثریا *P.* در غالب حال *T.* غالب حالده || D'or-
dinaire il étudie sept heures عادتا سکز ساعت مطالعه‌یه مشغول
اولور On se repent d'ordinaire d'avoir trop parlé کثرت کلامدن
غالب حالده ـ عادتا پشیمانلق کلور

ORDINAIREMENT. V. D'ordinaire || Cela arrive ordinairement
غالب حالده ـ اکثریا ـ عادتا واقع اولور شیلردندر

ORDINAL. On appelle Nombres ordinaux, ceux qui marquent
l'ordre des choses *A.* مراتب الاعداد || Premier, dixième sont
des nombres ordinaux اوّل وعاشر لفظلری مراتب اعداددندر

ORDONNANCE. Disposition, arrangement *A.* ـ نظام ـ نظم
انتظام ـ ترتیب ـ نسق *P.* سازکاری *T.* دوزن || L'ordonnance
d'une bataille جنکک صورت ترتیب وانتظامی d'un poème
منظومه‌نک نسق وترتیبی d'un bâtiment بنانک صورت
انتظامی d'un festin ضیافتک نظامی انتساق وانتظامی Les trou-
pes marchaient en belle ordonnance عسکر حسن ترتیب اوزره
یورر ایدی

Il signifie aussi, règlement fait par une autorité *A.* نظام ||
Ordonnance juste حقّ حقّ وعدله مقارن بر نظام injuste
ظلم وغدری موجب ـ وعدله مغایر بر نظام utile نظام نافع
inutile نظام بیفائده ـ نظام لا طایل ـ نظام غیر نافع diffi-
cile à observer وقایتی مشکل بر کونه نظام Faire une ordon-
nance وضع نظام ایتمک Publier, afficher une ordonnance
وضع اولنان نظامی نشر واعلان ایتمک Ordonnance du roi
جانب پادشاهیدن ویریلان نظام Suivant l'ordonnance d'un
tel juge فلان حاکم طرفندن ویریلان نظام موجبنجه

Il se dit particulièrement des lois et constitutions des souve-
rains *A.* قانون pl. قوانین *P.* دستور *T.* قانون || Les ordon-
nances de Saint Louis فرانسه پادشاهلرندن فلان نام
پادشاهک وضع ایلدیکی قوانین Garder, observer les ordon-
nances قانونلره رعایت ایتمک interpréter قانونلری شرح
وتفسیر ایتمک Contrevenir aux ordonnances قانونه مغایر
قوانین ونظاماتک خلافنه حرکت ـ حرکت ایتمک
Ordonnance civile, criminelle حقوق عباده وامور
سیاسته متعلّق اولان قانون

Et de ce que prescrit le médecin, soit pour le régime, soit
pour les remèdes *A.* وصیّة الطبیب *P.* سپارش طبیب *T.*
حکیمک تنبیهی || Il a fait cela par ordonnance du méde-
cin بو شیئی طبیبک وصیّتنه مبنی ایتمشدر S'écarter de
l'ordonnance du médecin طبیبک تنبیهنی اجرادن امتناع
ایتمک

Il se dit aussi de l'écrit qui contient la prescription du mé-
decin *A.* تذکرة الترکیب الدواء *P.* نسخهٔ طبیب *T.* حکیمک
رچته ـ ویردیکی علاج تذکره‌سی || Porter l'ordonnance chez
l'apothicaire حکیمک رچته‌سنی اجزاجی‌یه کوتورمک

On appelle Ordonnance, en termes de Finances, un mande-
ment à un trésorier de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنی
آمر دیوان تذکره‌سی || Ordonnance de mille écus بیک
غروش ادا اولنمق خصوصنی آمر بر قطعه دیوان تذکره‌سی
Contrôler une ordonnance اقچه اداسنی آمر دیوان تذکره‌سنی
محلّنه قید ایتمک

Et habit d'ordonnance, l'habillement uniforme que doivent
porter les militaires *A.* کسوة عسکریّة *P.* جامهٔ عسکری *T.*
عسکری قیللغی ـ عسکری قیافتی

ORDONNATEUR. Celui qui ordonne, qui dispose *A.* ـ ناظم
مرتّب *P.* ترتیبساز ـ کار ساز *T.* دوزیجی || Qui est l'ordon-
nateur de ce bâtiment-là? اول بنانک اوزرینه ناظم کیمدر
C'est lui qui est l'ordonnateur de la fête ضیافتک ناظم
ومرتّبی فلاندر

En termes de guerre et de marine, Commissaire-ordonnateur, c'est le commissaire qui fait la fonction de l'intendant de marine ou d'armée *T.* ناظر ترسانه وناظر اردو

Il signifie aussi, celui qui ordonne des payemens *A.* صاحب الامر لتأدية المبلغ *P.* صاحب فرمان براى دادن مال *T.* اقچه اداسى خصوصنده فرمان صاحبى || En matière de Finances, le contrôleur général n'est point ordonnateur, car les ordonnances sont au nom du roi اقچه اموال میریه‌دن اوله‌رق تأدیه‌سیچون ویریلان دیوان تذکره‌لرى پادشاه اسمنده محرر اولدیغنه نظراً اول بابده باش محاسبه‌جى صاحب فرمان صایلمز

ORDONNER. Ranger, mettre en ordre *A.* ترتیب ـ تنظیم ـ تنسیق *P.* نظام دادن *T.* دوزمك || Dieu a bien ordonné toutes choses بارى تعالى كافهٔ اشیایى بر وجه احسن تنظیم ایتمشدر Quand toutes choses sont bien ordonnées هر شئ وجه لایقى اوزره تنظیم اولندیغى حالده L'architecte qui a ordonné ce bâtiment بو بنایى تنظیم ایتمش معمار Ordonner une fête بر ضیافت ترتیب ایتمك

ORDONNER. Commander, prescrire *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بیورمق ـ تنبیه ایتمك || Il est plus aisé d'ordonner que d'exécuter امر ایتمك مقتضاى امرى اجرا ایتمكدن اسهلدر Le roi me l'a ordonné فلان شیئى پادشاه بكا امر وفرمان ایلدى Jusqu'à ce qu'il en soit autrement ordonné آخر وجهله امر صادر اولنجیه قدر Mon devoir me l'ordonne مقتضاى خدمتم بونى بونى ایجاب ایدر ـ امر در N'avez-vous rien à m'ordonner? بر درلو امرك یوقمیدر Il a ordonné par testament با وصیتنامه سپارش ایلدى ـ امر وتنبیه ایلدى

Il se dit aussi, des médecins qui donnent des ordonnances *A.* توصیة *P.* سپارش كردن *T.* اصمارلمق ـ تنبیه ایتمك || Le médecin lui a ordonné une médecine طبیب فلان كشى‌یه بر مسهل اصمارلدى

En termes de Finances, c'est donner un mandement de payer certaine somme *T.* اقچه اداسنى آمر دیوان تذكره‌سى ویرمك

ORDONNÉ. *A.* ترتیب ـ نظام پذیرفته *P.* مرتب ـ منتظم كرده *T.* دوزلمش ـ نظاملنمش || Une maison bien ordonnée رابطه‌لو بر خانه ـ منتظم ومضبوط بر خانه

On dit, Une tête bien ordonnée, pour dire, un esprit juste et méthodique رابطه‌لو عقل ـ منتظم ومضبوط بر عقل Et par opposition, Une tête mal ordonnée ـ مختل ومشوش بر عقل رابطه‌سز ـ شوریده وپریشان

ORDRE. Arrangement, disposition des choses mises en leur rang *A.* نظام ـ انتظام ـ نسق ـ انتساق ـ ترتیب *P.* سامان نظام ـ نظام احسن ـ حسن نظام *T.* دوزلش || Bon ordre مستحسن Ordre naturel نظام طبیعى L'ordre admirable que Dieu a mis dans cet univers خداى متعال حضرتلرى بو عالمده بارى تعالینك بو ـ وضع ایلدیكى نظام بدیع ومستغرب دنیاده محیر عقول اوله‌جق وجهله وضع ایلدیكى نظام L'ordre et l'enchaînement des causes تسلسل اسبابك وترتیب انتساق معانى وافكار L'ordre des pensées, des mots انتظامى وانتظام الفاظ Cela n'est pas dans son ordre بو شئ نظام حسن نظام مطلوب اوزره دكلدر Parler, écrire avec ordre رابطه‌لو سویلمك ویازمق ـ اوزره تكلم وتحریر ایتمك Changer l'ordre تبدیل نظام ایتمك Selon l'ordre des temps ترتیب اوقات اوزره Mettez vos papiers en ordre اوراقكى شیرازهٔ نظامه بر نظامه وضع ایله Violer l'ordre ایراث خلل نظام مرعینك انقطاعنه باعث اولمق ایتمك Interrompre نظامى تار ومار ایتمك واخلال renverser, troubler, rompre ایتمك وفسخ ایتمك Tenir نظامى وقایه ایتمك maintenir un bon ordre وقایهٔ حسن نظام ایتمك Traiter les choses par ordre امورى ترتیب ونظام اوزره رؤیت ایتمك Manquer d'ordre حسن نظام بابنده قصور ایتمك Ordre chronologique ترتیب سنین وتواریخ alphabétique ترتیب حروف ابیجاد

On appelle Ordre de bataille, la manière dont les troupes doivent être rangées pour une bataille *A.* ترتیب المعاركة *P.* ترتیب جنك *T.* مقابله ترتیبى || Faire un ordre de bataille مقابله‌نك ترتیبنى ایتمك Les troupes marchaient en ordre de bataille عسكر مقابله ترتیبى اوزره قطع منزل ایدر ایدى

On dit, Mettre ordre, donner ordre, apporter ordre, pour dire, pourvoir *A.* وضع تحت النظام ـ وضع تحت الرابطة *P.* در نظام نهادن *T.* رابطایه قویمق ـ نظام ویرمك || Voilà une mauvaise affaire, mettez-y ordre بو بر چركین مصلحتدر رابطه‌سنه قویمغه باق Vous serez ruiné, si vous n'y mettez ordre بونى بر نظام تحتنه قویمیه‌جق اولور ایسه‌ك حالك خراب اولور

On appelle Ordre de la Providence, la conduite de la Providence dans ses opérations مقتضای تقدیر ربّانی Et dans le même sens, Ordre de la nature مقتضای نظم طبیعی Ordre de la grâce مقتضای توفیق باری || Cela est dans l'ordre de la Providence بو کیفیّت تقدیر ربّانی مقتضاسندندر Selon l'ordre de la nature نظم طبیعینک مقتضاسنه کوره

Ordre, signifie aussi, l'état où est une personne, par rapport à sa fortune, à ses affaires *A.* حال pl. احوال || Je l'ai trouvé en bon ordre حسن حالده ـ فلانی منتظم الحال بولدم en mauvais ordre حالی مختلّ وپریشان اولدیغی بولدم حالی دیگرگون اولمرق بولدم ـ حالده بولدم Il a mis ses affaires dans un bel ordre اموربنی حسن حاله وضع ایلدی

Il se dit aussi de l'état où est une maison, un jardin, etc. || Sa maison n'est pas en ordre خانهسی رابطه ونظام تحتنده دکلدر Son jardin est à présent en bon ordre باغچهسی شمدی نظامی en mauvais ordre حسن حال اوزره در ـ نظام اوزره در سوٌ حالده در ـ مختلّ وپریشاندر

Ordre, se dit aussi en parlant des anges, pour dire, les choeurs des anges *A.* مرتبة pl. مراتب || Les neuf ordres des anges مراتب تسعهٔ ملائکهٔ کرام L'ordre des Chérubins مرتبهٔ کروبیّین Un ange du premier ordre مرتبهٔ اولیده بر ملک

On dit figur. Un esprit du premier ordre مرتبهٔ ـ عقل اوّل اعلاده بر عقل

Ordre, se dit aussi des corps qui composent un État *A.* صنف pl. اصناف ـ زمرة pl. زمرات *P.* گروه *T.* طائفه || En France, les États étaient composés de trois ordres, l'ordre de l'Église, l'ordre de la Noblesse, et le Tiers-État فرانسهده ملّت جمعیّتی اصناف ثلثهدن عبارت ایدی که بری زمرهٔ رهبان ودیگری زمرهٔ شرفای قوم واوچنجیسی مرتبهٔ ثالثه خلقیدر

Il signifie aussi, règle, devoir, règlement *A.* قاعدة pl. قواعد ـ ضابطة pl. ضوابط ـ نظام *P.* رسم وراه *T.* یول ـ یول ارکان || Se contenir dans l'ordre قاعدهدن چیقمامق Demeurer dans l'ordre حدود نظام وقاعده ایچنده مداومت ایتمک رابطه Il n'est pas dans l'ordre قاعده اوزره ـ موافق قاعده دکلدر یولنده دکل ـ دکل Je ne vous demande rien qui ne soit dans l'ordre خارج از رسم ـ قاعدهدن خارج بر مطلوبم یوقدر Remettre dans l'ordre نظام سابقنه ادخال ایتمک Apporter l'ordre نظام ویرمک وراه Ce prince a rétabli l'ordre et la discipline dans son État بو پادشاه نظام سابقی وقواعد ضبط وربطی ملکی ایچنده احیا ایلدی Il fait toutes choses dans l'ordre هر شیئی قاعده اوزره اجرا ایدر ـ یولیله ایدر

Ordre, Le commandement d'un supérieur *A.* امر pl. اوامر ـ حکم pl. احکام ـ تنبیه pl. تنبیهات *P.* فرموده ـ فرمایش *T.* || Donner les ordres اعطای اوامروتنبیهات ایتمک || فرمان Un ordre exprès امر مخصوص verbal امر شفاهاً par écrit تحریراً امر De l'ordre du Roi امر پردشاهی ایله ـ پادشاه فرمانیله Les ordres du Ciel اوامر الهیّه Être soumis aux ordres de la Providence احکام تقدیر ممتنع التغییره سر فرو بردهٔ حکم تقدیره اظهاررضا وتسلیمیّت ایتمک ـ مطاوعت اولمق De quel ordre faites-vous cela? بونی کیمک امریله ایدرسک Il l'a fait sans ordre بو ایشی بلا امر ایشلدی Suivre les ordres اوامر واحکامه تبعیّت ایتمک Jusqu'à nouvel ordre امر جدید صدورینه دکین ـ مؤخّر صدورینه قدر J'attends vos ordres طرفکدن اوامر وتنبیهات ظهورینه منتظرم

Ordre. Le mot qu'on donne tous les jours aux gens de guerre *A.* شعار ـ کلمة معهودة *P.* سخن معهود *T.* سوز || Le général d'armée donne l'ordre شعار سرعسکر بهریوم تعیین اولنهجق طرفندن ویریلور

On dit parmi les banquiers, Vous payerez à un tel ou à son ordre, c'est-à-dire, ou à celui qu'il substituera en sa place فلانه یاخود طرفندن تعیین ایدهجکی کمسنهیه ادا ایدهسک

Ordre, signifie aussi, une compagnie de certaines personnes qui font voeu de vivre sous de certaines règles *A.* طریقت pl. طریقات || Ordre religieux طریقت رهبانیّه militaire طریقت عسکریّه Ordre de chevalerie قوالیرلک طریقتی Fondateur de l'ordre واضع اساس طریقت Chef d'ordre رئیس طریقت ـ طریقتک شیخی Les règles d'un ordre رسوم وقواعد طریقت ـ طریقتک یول ارکانی

Ordre, se dit aussi des décorations dont sont revêtus ceux qui sont dans un ordre de chevalerie *T.* نشان افتخار || Il porte l'ordre de la Toison فلان طریقتک نشان افتخارینی حاملدر

ORDURE. Il se dit des excrémens du corps *A.* براز ـ غائط ـ نجاست ـ خرء pl. خروء ـ عذرة *P.* گوه *T.* بسته

Et des autres impuretés du corps *A.* غثیث *P.* خاز *T.* مردارلق || Cette plaie a bien suppuré, a bien jeté de l'ordure بو جراحت

- کرکی کبی فضح بولوب ایچندن غثیث کثیر القا اولندی ایچندن چوق مردارلق آتدی

Et en général de tout ce qui salit *A.* اوساخ pl. وسخ - *T.* کیر - خاز - چرک *P.* ادناس pl. دنس || بیلاشاق Nettoyez votre manteau, il est tout plein d'ordures بنشکی تطهیر ایله پر ادناس واوساخدر

Il se dit aussi de tout ce qui rend sale une cour, un appartement *A.* کناسة pl. کناسات - قمامة pl. قمام - کساحة pl. کساحات *P.* خس وخاشاک *T.* سپورندی || Balayez cette chambre, elle est trop pleine d'ordures بو اوطه‌یی تکسیح ایله زیرا سپورندی ایله مالامالدر Jeter quelque chose aux ordures سپورندی ایچنه القا ایتمک

Figur. Turpitude dans les actions *A.* دناسة *P.* ناپاکی - *T.* آلودکی - مردارلق - بیلاشقلق || Cet homme n'est pas innocent, il y a bien de l'ordure en son fait بو آدم بریئ الساحه اولمیوب فعلنده غایت ایله بیلاشقلق وار در Ne parlez pas de cela, il ne faut pas remuer cette ordure بو ماده‌نک صحبتنی ایتمه مردارلغی قارشدرمق جائز دکل

Il se dit aussi figur. des paroles obscènes *A.* رفث - کلام فحش pl. فحشیات *P.* سخن بی پرده *T.* عارسز صحبت - عارسز سوز || C'est un homme qui se plaît à dire des ordures فحشیات سویلمکه هوسکار بر آدمدر

ORDURIER. Qui se plaît à dire des ordures *A.* فحاش *P.* فحشکوی *T.* عارسز سوزلو

OREILLARD. Il se dit d'un cheval dont les oreilles sont basses, longues et pendantes *A.* اخذا - اغضف *P.* سست گوش *T.* صالقی قولاقلی - کوکج قولاقلی

OREILLE. L'organe de l'ouïe *A.* اذن pl. آذان - سمع pl. اسماع - مسامع *P.* گوش *T.* قولاق || Le trou de l'oreille *A.* صماخ *P.* سوراخ گوش *T.* قولاق دلیکی Bruit d'oreille دویّ اذن - اذن قولاق - اهتفاف اذن bourdonnement دویّ اذن قولاق چکره‌مه‌سی - اطنان اذن tintement کورلمه‌سی Parler à l'oreille قولاغه فسلده‌مک - سمعه همس کلام ایتمک Je n'ai pas l'oreille accoutumée سامعه‌م مألوف دکلدر On condamnait les coupeurs de bourse à avoir les oreilles coupées مقدما کیسه‌برلر حقنه جذع اذن ایله مجازات اولنور ایدی Percer les oreilles قولاغی - نقب اذن ایتمک Boucles d'oreilles *A.* قرطة pl. قولاغه دلک آجمق - دلمک

Un cheval qui a les oreilles droites *T.* کوپه *P.* دوشواره اقراط

Un cheval qui a les oreilles pendantes *A.* احشر *T.* فرس احشر - قلم قولاقلی آت

pendantes *A.* اغضف *T.* فرس اغضف - کوکج آت - صالقی قولاقلی - آت qui dresse les oreilles قولاغی دوشوک - صارقق قولاقلی - آت قولاقلرینی دیکن آت - اصرار آذان ایدن آت qui les baisse قولاقلرینی صارقدیجی - ارخای اذن ایدن آت

On dit, Avoir bonne oreille, l'oreille fine, pour dire, entendre le moindre bruit *A.* خفیف الاذن - حدید السمع *P.* تیز گوش *T.* قولاغی خفیف - Et avoir l'oreille dure, Être dur d'oreille, pour dire, entendre difficilement *A.* مبتلاء العسر السمع *P.* درشت گوش *T.* قولاغی آغر

Et qu'une chose chatouille, flatte, charme l'oreille *A.* تفریح السامعة - تلذیذ السمع *P.* بگوش لذت بخشیدن *T.* قولاغه لذت ویرمک - Et dans un sens contraire, qu'une chose blesse, offense, choque, écorche l'oreille *A.* تخدیش - ایذاء السمع *P.* گوش خراشیدن *T.* قولاغی طرملمق السمع

On dit, Prêter l'oreille, pour dire, être attentif *A.* احالة السمع *P.* گوش دادن *T.* قولاق ویرمک Et pour dire, écouter favorablement *A.* اصغا *P.* - حوالهٔ گوش التفات کردن *T.* حوالهٔ سمع اعتبار کردن || اعتبار قولاغیله دیکلمک Il ne faut pas prêter l'oreille à la calomnie نمیمه‌یه حوالهٔ سمع - کلام غمازانه حوالهٔ گوش - اعتبار اولنمق جائز دکلدر التفات ایتمک روا دکلدر

Et qu'une chose vient aux oreilles de quelqu'un, pour dire, qu'il en entend parler *A.* قرع السمع - وصول الی السامعة *P.* گوش زدن - گوشگذار شدن - رسیدهٔ سمع *T.* قولاغه دکمک || Si cela vient une fois aux oreilles du prince بو کیفیت رسیدهٔ سمع همایون اولەجق اولور ایسه سامعه - عکس انداز سمع همایون اولسه - رس پادشاهی اولور ایسه

Et en parlant d'une personne qui ne fait aucune attention à ce qu'on lui dit, On dit, que cela lui entre par une oreille, et lui sort par l'autre بر قولاغندن کیرر واول بر قولاغندن چیقار

On dit figur. Fermer l'oreille à quelque discours, pour dire, ne vouloir pas l'écouter *A.* سدّ السمع *P.* گوش بستن *T.* حوالهٔ سمع التفات - قولاق ویرمامک - قولاغی طیقامق ایتمامک

Et faire la sourde oreille, pour dire, faire semblant de n'en-

tendre pas *A.* تصامم *P.* کری نمودن *T.* صاغرلق کوسترمک

On dit figur., Avoir l'oreille d'un prince, d'un ministre, pour dire, en être favorablement écouté نزد پادشاهیده ویاخود بر Et ـ ذات جلیل القدرک یانده مسموع الکلام اولمق

souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui suggérer secrètement quelque chose اصول ایله بر کمسنه‌نک قولاغنی طولدرمق ـ Et qu'un homme est toujours pendu aux oreilles d'un autre, pour dire, qu'il l'obsède pour lui suggérer toujours quelque chose قولاغی دیبندن هیچ آیرلمز

On dit aussi figur. Étourdir, rompre les oreilles à quelqu'un, pour dire, lui tenir des discours qui l'importunent *A.* تعجیز قولاغی *T.* رنج گوش آوردن *P.* تعذیب السمع ـ السامعة بیقدرمق

Et frotter les oreilles à quelqu'un, pour dire, le battre *A.* برکمسنه‌نک *T.* گوشمال دادن *P.* تعریک الاذن ـ تذنین قولاغنی بورمق

Et secouer les oreilles, pour dire, montrer qu'on désapprouve une chose *T.* قولاق آصامق || Quand on veut lui représenter son devoir, il secoue les oreilles واجبهٔ ذمّتی نه اولدیغنی کندویه عرض اولندقچه هیچ قولاق آصمز

On dit, qu'un homme n'a point d'oreilles pour quelque chose qu'on lui demande, pour dire, qu'il ne la veut pas faire اول بابده قولاق آصمز

On dit aussi figur., que les murailles ont des oreilles, lorsqu'on parle dans un lieu où l'on peut craindre d'être entendu دیوارک قولاغی وار در *T.* وللحیطان آذان *A.*

Et proverb. Être dans une affaire jusqu'aux oreilles, s'y mettre, s'y enfoncer jusqu'aux oreilles, pour dire, s'y engager bien avant بوغازه قدر ـ بر مصلحته تا بگلو مداخله ایتمک کیرشمک

On dit, Former, exercer l'oreille, pour dire, exercer au juste discernement des sons *A.* تأنیس السمع *P.* گوشرا آلفتیدن *T.* قولاغنی آلشدرمق || On lui faisait entendre un bon violon pour former son oreille قولاغنی آلشدرمق ایچون فلانه اعلا بر کمان دیکلتدررلر ایدی

Oreille-d'Âne, ou Consoude. Plante *A.* اذن الحمار

Oreille-d'homme. V. Cabaret.

Oreille-de-lièvre, ou Buplevrum. V. Buplevrum.

Oreille-d'ours, ou Cortuse. V. Cortuse.

Oreille-de-souris. Plante. *A.* آذان الفار ـ مردقوش *P.* مرجانکوش *T.* مرزنگوش

OREILLER. Coussin servant à soutenir la tête quand on est couché *A.* نمرق pl. نمارق *P.* نازبالش *T.* یوز یصدیغی || Oreiller de duvet پوپله ایله طولمش یوز یصدیغی

OREILLETTE. On dit en termes d'Anatomie, Les oreillettes du coeur, pour signifier deux cavités du coeur qui sont au-dessus de chaque ventricule *A.* اذناء القلب *P.* گوشک دل *T.* یورک قولاقلری

ORFÉVRE. Ouvrier qui fait et qui vend des ouvrages d'or et d'argent *A.* صیّاغ pl. صیّاغین ـ صوّاغ *P.* زرگر *T.* قویومجی || Le corps des orfévres صنف صیّاغین ـ قویومجی اصنافی

ORFÉVRERIE. L'art des orfévres *A.* فنّ الصیاغة *P.* زرگری ـ عمل صیّاغ *T.* قویومجیلک صنعتی || Ouvrage d'orfévrerie قویومجی ایشی L'orféverie est aujourd'hui bien perfectionnée فنّ صیاغت فی یومنا هذا مرتبهٔ کماله واصل اولمشدر

ORFRAIE. Oiseau qui casse les os, et qu'on nomme aussi Grand aigle de mer *A.* نسر البحر *P.* استخوان خوار *T.* لوری قوشی

ORGANE. Partie du corps servant aux sensations et aux opérations de l'animal *A.* آلة pl. آلات || L'organe de la vue, de l'ouïe, de la voix آلت بصر وآلت سامعه وآلت صوت Avoir les organes bien disposés بر کمسنه‌نک ما به ترکیبی اولان آلات حسن انتظام اوزره اولمق mal disposés ما به ترکیبی اولان آلات ترتیب قبیح اوزره اولمق corrompus, viciés ما به ترکیبی اولان آلات فاسد وسقیم اولمق

On dit d'une personne qui a la voix forte et nette, qu'elle a un bel organe, un bon organe فلانک آلت صوت وصداسنده لطافت وار در

Il se dit figur., des personnes dont le prince se sert pour déclarer ses volontés || Le chancelier est l'organe du prince باش وکیل سلطنت پادشاهک آلت نطقیدر

Il se dit aussi de ceux par l'entremise desquels on fait quelque chose *A.* وساطت *T.* معرفت || Cet homme ne fait rien que par l'organe d'un tel بو آدم کافّهٔ امورینی فلانک معرفتیله کورر Il s'en est expliqué par l'organe d'un tel فلانک وساطت ومعرفتیله افادهٔ مرام ایلدی

ORGANEAU, ou ARGANEAU. Anneau de fer où l'on attache

un câble *A.* حلقة لربط الجمل *T.* قومند باغليجق حلقه

ORGANIQUE. T. de Physique. Qui agit par le moyen des organes *A.* عامل بالآلات ‖ Corps organique اولان جسم

ORGANISATION. La manière dont un corps est organisé *A.* رابطة الاجزاء والآلات *T.* قوورولش ‖ L'organisation du corps humain بدن انسانك رابطهٔ اجزا وآلاتى - قوورولشى

On dit figur. L'organisation d'un corps politique, pour dire, la constitution d'un État *T.* ملكك صورت تركيبى

ORGANISER. Former en organes *A.* ترتيب الاجزاء والآلات *T.* قورمق ‖ La nature est admirable dans la formation des corps qu'elle organise قدرت يد ترتيبكردهٔ اجزا وآلاتلرى اولان اجسامك تشكلى بادئ استغراب اولدجق احوالدندر

S'organiser. *A.* ارتباط الاجزاء والآلات ‖ Un corps qui commence à s'organiser آلات واجزاسى كسب ارتباطه باشلامش بر جسم

Organisé. *A.* مرتبط الاجزاء والآلات - On dit figur. Une tête bien organisée, pour dire, un homme dont l'esprit a de la netteté, de la force, de la justesse رابطه‌لو عقل

ORGANISTE. Dont la profession est de jouer de l'orgue *A.* ضرّاب الارغنون *P.* ارغن زن *T.* ارغنون چاليجى ‖ Savant organiste ماهر واستاد ارغن زن

ORGASME. T. de Med. Agitation des humeurs du corps humain qui cherchent à s'évacuer *A.* هيجان الاخلاط *P.* جنبش هيجان ‖ Faire cesser l'orgasme *T.* خلطلرك ديرنشى كشها اخلاطى دفع وتسكين ايتمك

ORGE. Sorte de grain *A.* شعير *P.* جو *T* آرپه ‖ Des épis d'orge آرپه‌نك بشاقلرى - شعيرك سنبله‌لرى Du pain d'orge آرپه اتمكى de la farine آرپه اونى Eau d'orge آرپه دانه‌سى - دانهٔ جو - حبّ الشعير Grain d'orge صويى Semer les orges آرپه اكمك

Orge mondé. Des grains d'orge qu'on a bien nettoyés et bien préparés *A.* شعير مقشر *P.* جو پوست برهنه *T.* قبوغى صويلمش آرپه Dans cette phrase Orge est masculin.

Orge perlé. De l'orge réduite en petits grains dépouillés de leur son *T.* فرنك آرپه‌سى Ici encore il est masculin.

ORGEAT. Sorte de boisson rafraîchissante, faite avec de l'eau, du sucre et de la graine pilée des quatre semences froides *A.* مستحلب البزورات الاربعة - مشروب البزورات الاربعة *T.* بزورات اربعه شربتى - سوبيا

ORGIE et ORGIES. Il se dit des débauches de table *A.* عيش *P.* وعشرت *T.* عيش ونوش ‖ خراباتيلك Ce sont des orgies continuelles عيش ونوش دائميدر Ils ont fait une orgie بر عيش وعشرت مجلسى ايتديلر

ORGUE. Instrument de musique à vent, composé de divers tuyaux *A.* ارغنون *P.* ارغن *T.* ارغنون ‖ Tuyaux d'orgue ارغنون ارغنون چالان - ارغنزن Souffleur d'orgue بوريسى

ORGUEIL. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* غرور - نخوت - كبر - مكابرة - تكبّر *P.* باد سرى *T.* فضوللق - كبر غرور غريب Étrange orgueil ‖ كبرلك insupportable استيلاى كبر وغرور ايله متنفخ Être enflé d'orgueil تحمّلگداز اولمق plein d'orgueil مالامال كبر ونخوت اولمق Je rabattrai bien son orgueil كبر - انف كبر وغرورينى ارغام ايده‌جكم ونخوتنى توضيع وتذليل ايده‌جكم

Il s'emploie quelquefois d'une manière elliptique *A.* مغروريّت ‖ L'orgueil de sa naissance, c'est-à-dire, que lui inspire sa naissance عرق ونسبنه مغروريّتى de ses richesses كثرت مالنه مغروريّتى

Il se prend aussi en bonne part *A.* عزّة النفس - انفت - حميّت *P.* حميّتكارى *T.* كوتى شيلره ارنكابسزلك ‖ Un noble orgueil عزّت نفس

ORGUEILLEUSEMENT. D'une manière orgueilleuse *A.* بالكبر - والغرور - بالمكابرة - بالنخوة والغرور *P.* ببادسرى - مغرورانه متكبّرانه *T.* كبرلك ايله - فضوللق ايله ‖ Il lui répondit orgueilleusement مغرورانه جواب ويردى

ORGUEILLEUX. Qui a de l'orgueil *A.* مغرور - اهل الغرور pl. ارباب الغرور - متكبّر - اهل الكبر والنخوة - متعظم - شامخ الانف *P.* باد سر *T.* فضول - كبرلو ‖ Il est insolent et orgueilleux طبع غرور آلود متكبّر وبى ادبدر Un esprit orgueilleux الله تعالى ارباب غرورى Dieu se plaît à abaisser les orgueilleux ونخوتى توضيع ايتمك عادت الهيّه‌سيدر Il est orgueilleux de ses bons succès موفق اولديغى آثار جليله‌نك مغروريدر Il lui répondit d'une manière orgueilleuse مغرورانه اداايله جواب ويرمشدر

ORIENT. La partie du ciel où le soleil se lève sur l'horizon *A.* شرق - مشرق - مطلع الشرق *P.* خاور *T.* كون

مطلع شتوى d'hiver مطلع صيفى L'orient d'été || طوغيسى
La Suisse est à l'orient de la France ازوبچهر مملكتى فرانسەنك
جانب شرقيسنده كائندر — Il signifie plus précisément, celui des quatre points cardinaux où le soleil se lève à l'équinoxe || L'orient, le midi, l'occident, le septentrion شرق وجنوب وغرب وشمال De l'orient à l'occident مشرقدن مغربه Entre l'orient et le midi بين الشرق والجنوب

Il se prend aussi pour les provinces de l'Asie orientale || Les régions de l'orient اقطار شرقيّه Les peuples d'orient امم واقوام شرقيّه les rois ملوك شرق Cela vient d'orient بو شى جانب شرقدن كلور — On dit aussi, Commerce d'orient تجارت شرقيّه — شرق تجارتى

ORIENTAL. Qui est du côté de l'orient A. مشرقىّ — شرقىّ P. خاورى T. كون طوغيسى طرفندەكى || Pays oriental مملكت شرقيّه Peuples orientaux امم شرقيّه Régions orientales اقطار شرقيّه — اقاليم شرقيّه langues مشرقيّه السنهٔ — السنهٔ اهل شرق

On appelle Indes orientales, la partie de l'Asie qui est entre la Perse et la Chine هندستان — ممالك هند

ORIENTAUX. Il se dit des peuples de l'Asie les plus voisins de nous A. شرقيّون — اهل الشرق P. خاوريان T. آسيالو || Les coutumes des Orientaux اهل شرقك آداب وعاداتلرى Le style des orientaux est métaphorique et figuré اهل شرقك سبك وعبارەسى استعاره ومجازدن عبارتدر

ORIENTER. Disposer une chose selon la situation qu'elle doit avoir par rapport aux quatre parties du monde A. توجيه الى جهات الاربع العالم P. بچهار جهات عالم رو برو كردن T. ارضك درت طرفى طوغريلغنه قارشولمق || Orienter un cadran, un globe, une carte بر بسيطەيى وكرەيى وخريطەيى جهات اربعهٔ عالمك طوغريلغنه قارشولمق

S'ORIENTER. Reconnaître l'orient et les trois autres points cardinaux du lieu où l'on est A. تمييز — تمييز المطلع الشرق — سمت قبلەرا يافتن P. تمييز الجهات الاربع العالم — القبلة ارضك — قبلەيى بولمق T. چار جهات عالمرا يافتن قبلەيى درت طرفندەكى سمتلرينى بولمق || Orientez-vous تمييز ايلمكه باق

Il signifie Figur. Reconnaître de quoi il s'agit, envisager les différentes faces d'une affaire, et examiner comment on doit s'y prendre pour réussir T. سمت وجهت آكلامق || Donnez-moi le temps de m'orienter سمت وجهتمنى آكلامغه بكا مهلت ويره

En termes de Marine, on dit, Orienter les voiles, pour dire, les disposer de manière qu'elles reçoivent le vent, et fassent suivre au vaisseau sa route T. يلكنلرى سمت مقصوده طوغرى اويدرمق

ORIENTÉ. On dit, qu'une maison est bien orientée, mal orientée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou mauvaise exposition à l'égard des points cardinaux فلان خانه خوش وياخود ناخوش سمتە متوجّهدر

ORIFICE. Ouverture qui sert d'entrée ou d'issue à quelque partie intérieure du corps A. فم — فوهة pl. افواه P. دهان T. آغز || L'orifice inférieur de l'estomac معدەنك فم اسفلى de la matrice فوهة الرحم de la vessie فم مثانه

Il se dit aussi de certaines vaisseaux de verre, de terre, etc. dont l'entrée est étroite A. جيد pl. اجياد P. گلو T. بوغاز

ORIGAN. Plante A. صعتر P. خلندر T. كويكو اوتى نوعى

ORIGINAIRE. Qui tire son origine de... A. فلانىّ الاصل P. از نژاد فلان T. اصللو || Les Francs qui conquirent les Gaules, étaient originaires de Germanie غالياىى فتح ايدن فرنك ملّتى جرمانىّ الاصل ايدى Il est né à Paris, mais sa famille est originaire de Marseille مسقط رأسى پارس شهريدر لكن آبا واجدادى مارسلىّ الاصلدر Il est originaire d'Italie تاليانىّ الاصلدر

ORIGINAIREMENT. Dans son origine A. فى — عن اصل الاصل T. اصلندن || Cet homme est originairement d'Allemagne آلامانىّ الاصلدر — عن اصل آلامانلو در Il avait originairement beaucoup de bien فى الاصل مال كثيره مالك ايدى Ce mot-là vient originairement du Grec بو لفظ فى الاصل يونانيدر

ORIGINAL. Primitif, qui n'est d'après aucun modèle A. اصلىّ — تصويرك — تصوير اصلى || Le tableau original نسخهٔ اصليّه سندك Le titre, l'acte original n'existe plus نسخهٔ اصليّهسى موجود دكلدر Le manuscrit original est déposé en ce lieu-là فلان دست خط اولان نسخهٔ اصليّه مكتوبك J'ai lu la lettre originale نسخهٔ محلّده مودوعدر اصليّهسنى قرائت ايلدم — Il se dit aussi au substantif || Voilà l'original du traité اشته عهدنامەنك نسخهٔ اصليّهسى بو در

نسخهٔ اصلیه اولمق اوزره ابراز Cet original est suspect L'original très-authentique اولنان صورت مظنون ومشکوکدر غایة الغایه معتبر ومعمول به اولان بر قطعه نسخهٔ اصلیه — نسخهٔ اصلیه‌دن استنساخ اولنمش Copié sur l'original اصلندن منتقل صورت — نسخهٔ اصلیه‌دن صورتی آلنمش

Il se dit aussi, des personnes dont on a fait le portrait *A.* اصل || Ce portrait-là vous paraît beau, l'original est encore toute autre chose بو تصویری تحسین وپسند ایدرسک اصلنی کورسه‌ک بام بشقه بر شیدر

Il se dit encore des écrivains qui ont excellé en quelque genre, sans s'être formé sur aucun modèle *A.* موجد *P.* پیدا کننده *T.* ایجاد ایدن || یکیدن Les anciens sont les vrais originaux qu'il faut étudier مؤلفین متقدمین حقیقی موجدلر اولدیغندن آثار وتألیفاتلری شایان مطالعه ودقتدر

Et par extension, de ce qui paraît inventé sans aucun souvenir qui précède *A.* بدیع *P.* نو پیدا — نو ایجاد — بی نمونه — معنای ومثال *T.* اورنکسز || Cette pensée est neuve, originale بدیع ونو پیدا در Cette expression est originale et inventée مجدداً اختراع اولنمش بر تعبیر بدیعدر Cela n'est point imité, point emprunté, cela est original فلان شیٔ اخذ مثال اولنمدرق یاپلمش یاخود آخردن مستعار اولمش مقوله‌دن اولمیوب بدیع ونو ایجاد شیلردندر

Il se dit aussi de la copie la plus authentique qui remplace le modèle primitif *A.* نسخهٔ ثانیه || Au défaut du manuscrit, on a consulté l'édition originale دست خط اولان نسخهٔ اصلیه موجود اولمدیغندن بصلمش نسخهٔ ثانیه‌یه مراجعت اولنمق لازم کلدی

ORIGINAL, se dit aussi d'un homme qui pousse la singularité, jusqu'au ridicule *A.* غریب الاطوار — بو العجب — نکر الاطوار *P.* بیگانه طور *T.* نکره بر آدم — اورنکی یوق بر آدم

EN ORIGINAL *A.* عیناً — بعینه — باصله *P.* بر اصل *T.* عینی اصلی — اولدرق — اولدرق || Ce traité existe en original dans les archives بو عهدنامه اوراق خزینه‌سنده عیناً موجود در Les actes doivent rester en original chez les notaires حجج وسندات شرعیه کاتب شرعک یاننده باصلها محفوظ اولملو در

On dit, qu'on sait une chose d'original, pour dire, qu'on la sait de ceux qui en sont les mieux informés بو خبر منبع مصنفی آغزندن تحقیق اولنمشدر — اصلیسندن اخذ اولنمشدر

ORIGINALEMENT. D'une manière originale *A.* بدیعاً — علی وجه البدیع *P.* بی نمونه ومثال *T.* نکره‌لک ایله — نکره اولدرق || Il s'exprime toujours originalement دائما نکره تعبیر ایله افادهٔ مرام ایدر

ORIGINALITÉ. Caractère de ce qui est original *A.* غرابت *P.* بیگانگی *T.* نکره‌لک || L'originalité du caractère, du style خصلتک وسبک وعباره‌نک غرابتی

ORIGINE. Principe ou commencement de quelque chose *A.* اصل — مبدا pl. مبادی — منشا *P.* سر آغاز *T.* باشلنغج || L'origine du monde مبدأ خلقت عالم Dès sa première origine مبدأ اولندنبرو Savez-vous l'origine de cette coutume, de cette cérémonie? بو رسم وعادتک مبدئنی معلومکمیدر Il faut aller, remonter à l'origine مبدئنه قدر وارلمق اقتضا ایدر — مبدئنی استقصا اولنملو در Connaître les choses dans leur origine مبادیٔ احواله واقف اولمق L'origine en est obscure بو شیئک منشا ومبدئی مشتبه ومشکوکدر L'origine de ce proverbe est douteuse بو مثلک منشائی محل شک وشبهه امر در L'intempérance est l'origine de la plupart des maladies معاشده عدم اعتدال واقتصاد منشاء اکثر امراضدر L'origine de ses malheurs est que... کرفتار — منشاء نکبتی شو در که... اولدیغی آفات واکدارک مبدئی — On dit aussi, L'origine d'un mot بر لغتک اصلی Les origines d'une langue فلان لسانک اصولی

Il se dit aussi de l'extraction d'une personne, d'une race *A.* اصل *P.* زاد *T.* صوی || L'origine des Français فرانسه‌لونک اصلی Je connais son origine فلانک اصلنی بیلورم Il est de basse origine سفیل الاصلدر de noble عریق الاصلدر Il est Français d'origine فرانساوی الاصلدر D'où tire-t-il son origine? اصلنی قنغی اصلندن منشعبدر Il dément son origine تکذیب ایدر

ORIGINEL. Qui vient de l'origine *A.* اصلی — قدیمی *P.* پیشین *T.* اصلندن اولان || Il ne s'emploie que dans ces phrases: Justice, grâce originelle, pour dire, l'état d'innocence où Adam a été créé برائت حال قدیمه Et péché originel, pour dire, le péché que tous les hommes ont contracté en la personne d'Adam زلهٔ اصلیه — زلهٔ قدیمه

ORIGINELLEMENT. Dès l'origine, dans l'origine *A.* من القدیم *P.* از زمان پیشین *T.* اصلندنبرو || L'homme est originelle-

ment pécheur انسان من القديم آثم وگناهدار در

ORILLARD. Il se dit d'un cheval qui a de grandes oreilles
ایری قولاقلی آت .T اسب بزرگ گوش .P فرس آذن .A

ORION. Nom d'une constellation A. الجبّار

ORME. Grand arbre fort connu A. شجر البقّ - دردار .P
قره آغاج .T سده - پشه‌غال

ORNEMENT. Parure, embellissement A. زين pl. ازيان -
- پیرایه .P حلی .pl حلیة - زینت - تزیّنات .ql تزیّن
Servir || بزک .T زیب - آرایش - زیور - بَراز - پیرایش
d'ornement à quelque chose - بر شیئک مدار زینتی اولمق
بر شیئه وسیلهٔ زینت اولمق Les cheveux sont un grand or-
nement صاچ انسانه عظیم بر شعر انسانه حلیهٔ عظیمه در
بو شیئک ایشی زیب Cet ouvrage est dépourvu d'ornemens بزکدر
- تزیّنات زائده Des ornemens superflus وزینتدن عاریدر
- زیب وزیور بیهوده - Il s'emploie aussi au figuré || Il est
l'ornement de son siècle عصرک بادئی حلیه - حلیة العصر در
وسیلهٔ زینت وافتخاریدر - وزینتیدر La modestie est un grand
ornement pour le mérite - عضم نفس حلیهٔ ارباب هنرواهلیّتدر
ارباب هنر واهلیّته باعث حسن وزینتدر

ORNER. Parer, embellir A. - تجمیل - تحلیة - تزیین
- بزه‌مک .T بَرازیدن - آمودن - آراستن - پیراستن .P تحسین
Les کلیسایی تزیین ایتمک Orner une église || دوناتمق
miroirs, les beaux meubles ornent bien une maison آیینه‌لر
- ومفروشات نفیسه باعث تزیین خانه در Figur. || Les
vertus ornent l'âme Il فضایل ذاتیّه تحلیهٔ نفسی موجبدر
a orné son esprit des plus belles connaissances عقلنی معلومات
نافعه ایله تحسین وتزیین ایتمشدر Les figures servent beau-
coup à orner le discours استعارات تحسین کلامه مدار کلّی
تزیین کلامی مستازمدر - اولور
Orné. A. - براز گرفته - پیراسته - آراسته .P محلّی - مزیّن
دونانمش - بزنمش .T زیور یافته

ORNIÈRE. Trace profonde que les roues d'une voiture font
dans les chemins A. فرکن .P خروق المحالة - خرق المَحالة
|| بولده‌کی تکرلک یاریغی .T چرخ Les ornières sont trop
creuses تکرلک یاریقلری پک دریندر Tomber dans une
ornière بولده‌کی تکرلک یاریغنه دوشمک

ORNITHOLOGIE. La partie de l'histoire naturelle qui a pour
objet les oiseaux A. معرفة الاحوال - علم الطبایع الطیور
قوشلرک احوالنه دائر .T علم احوال مرغها .P الطیور
اولان علم

ORNITHOLOGISTE, ou ORNITHOLOGUE. Celui qui s'applique à
la connaissance des oiseaux A. اهل العلم الطبایع الطیور

ORNITHOMANCE, ou ORNITHOMANCIE. Divination par le vol
des oiseaux A. از پرواز مرغ فال .P عیافت - تفأّل بالطیر
قوش اوچمه‌سندن فال آچمه .T زدن

OROBANCHE. Plante parasite A. بیقیة

ORPHELIN. Enfant mineur qui a perdu son père et sa mère,
ou l'un des deux A. اوکسوز .T بیکس .P ایتام .pl یتیم
|| Il est orphelin de père et de mère - پدر ومادردن یتیمدر
ارامل Protéger la veuve et l'orphelin آنادن بابادن اوکسوز در
ارامل وایتام حقّنه ایفای لازمهٔ - وایتامه حمایت ایتمک
دستیاری ومعاونت ایتمک

ORPIMENT. Arsenic jaune A. زرنهٔ زرد .P زرنیخ اصفر .T
صاری زرنیق

ORT. T. de Commerce. On dit, Peser ort, pour dire, peser
avec l'emballage A. با پرونده سنجیدن .P وزن مع رزمته
دنکی - برنسنه‌یی دنکی ایچنده باغلو اوله‌رق طارتمق .T
ایله برابر طارتمق

ORTEIL. Il se dit du gros doigt du pied A. ابهام القدم .P
آیاغک باش پرمغی .T انگشت سترک پا

ORTHODOXE. Conforme à la sainte docrine en matière de re-
ligion A. موافق الایمان الصحیح - موافق الدین الحقّ
P. طوغری دینه اویغون .T موافق ایمان درست || Cette
proposition est orthodoxe بو مسئله دین حقه موافقدر Ce sen-
timent n'est pas orthodoxe بو اعتقاد ایمان صحیحه موافق
دکلدر
Il est aussi substantif A. - مؤمنین .pl مؤمن - صحیح الایمان
دینی طوغری اولان .T درست ایمان .P اهل الدین الحقّ
|| Les orthodoxes et les hérétiques مؤمنین ورافضین

ORTHODOXIE. Conformité à la sainte doctine en matière de
religion A. موافقة - موافقة بصحّة الایمان - صحّة الایمان
حقّ دینه اویغونلق .T بدین الحقّ || L'orthodoxie de cette
proposition est certaine بو مسئله‌نک دین حقه موافقتی
ثابت ومتحققدر

ORTHOGONAL. T. de Géom. Perpendiculaire. V. ce mot.

ORTHOGRAPHE. L'art d'écrire correctement les mots d'une lan-

gue A. املا || Orthographe correcte, bonne املای صحیح واحسن mauvaise املای سقیم vicieuse املای رکیک ـ املای ردی L'ancienne, la nouvelle orthographe املای قدیم وجدید Enseigner l'orthographe فنّ املایی تعلیم ایتمک Savoir bien l'orthographe فنّ املایه کرکی کبی واقف اولمق

ORTHOGRAPHIE. T. d'Archit. La représentation de l'élévation d'un bâtiment A. رسم منتصب البنا P. رسم بلندئ بنا T. بر بنانک بویدن بویه رسمی || L'orthographie de ce bâtiment est fort régulière بو بنانک رسم منتصبی بغایت منتظم وصحیحدر

Il signifie plus particulièrement le profil d'une fortification. V. Profil.

ORTHOGRAPHIER. Écrire correctement A. کتابة علی قاعدة الاملا P. بر قاعدهٔ املا نوشتن T. املا ایله یازمق || Il a appris à orthographier correctement املای صحیح ایله کتابتک فننی تحصیل ایلدی Comment orthographiez-vous ce mot-là? بو لفظک املاسنی نوجهله یازارسک

ORTHOGRAPHIQUE. Qui appartient à l'orthographe A. متعلّق بفنّ الاملا || Dictionnaire orthographique فنّ املایه متعلّق بر لغت

ORTHOPÉDIE. Art de corriger dans les enfans les difformités du corps A. فنّ الاشفاء القرقمة P. فنّ درستسازئ شیرزده T. سود خیره‌سی چوجقلرک تیماری صنعتی || Il y a des traités d'orthopédie قرقمه علتنه اوغرامش صبیانک قرقمه علتنک تدبیر ومداواتنه ـ شفاسنه دائر تألیفات واردر دائر

ORTHOPNÉE. T. de Méd. Oppression qui ne permet de respirer que debout, ou assis, ou en levant les épaules A. انتصاب النفس || L'orthopnée est le troisième degré de l'asthme انتصاب نفس ضیق صدر علتنک درجهٔ ثالثه‌سیدر

ORTIE. Plante sauvage A. نبات النار P. انجره T. اصرغان اوتی || Racine d'ortie اصرغان اوتی کوکی — Graine d'ortie A. قریص T. اصرغان اوتی تخمی

ORTOLAN. Oiseau. A. سلوی P. یلوه T. یلوه قوشی

ORVIÉTAN. Espèce de thériaque A. نوع التریاق

OS. Partie du corps de l'animal, dure et solide, qui sert à attacher et à soutenir toutes les autres parties A. عظم pl. عظام P. استخوان T. کمیک || Gros os A. عظم کبیر ـ جدل P. استخوان ستبر T. قبا کمیک ـ یوغون کمیک || petit A. عظم صغیر P. استخوانچه ـ استخوان خرده T. کمیکجغز ـ اوفاق کمیک Les os de la tête A. قبائل الرأس P. استخوانهای سر T. باش کمیکلری Les jointures des os A. اوصال العظام P. بندگاه استخوان T. کمیکک اک یری la moelle A. مخ العظام P. مغز استخوان T. کمیکک ایلکی L'emboîture de l'os A. فصّ العظم Os carié A. عظم رمیم P. استخوان خرسیده T. چوروک کمیک

On dit d'une personne maigre, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os دری ایله کمیک دریسی کمیکنه یاپشمش ـ قالدی

On dit proverb. de deux personnes qui poursuivent la même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیکک آردینه ـ بر کمیک قوغالر ایکی کوپکدر ـ دوشمش ایکی کوپکدر

Et donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui faire quelque légère grâce, afin de se délivrer de ses importunités بر کمسنه‌نک آغزینه یالیه‌جق بر کمیک ویرمک

Il se dit aussi des arêtes de quelques poissons. V. Arête || Os de baleine قادرغه بالغی کمیکی

OSCILLATION. Mouvement alternatif et en sens contraires d'un pendule A. نوسان P. خرام T. صالنتی ـ صالینش || Les oscillations du pendule doivent être isochrones آصمه ساعتنک نوساننده تساوئ زمان شرطدر

OSCILLATOIRE. Qui est de la nature de l'oscillation A. متنوّس P. خرامنده T. صالنیجی || Mouvement oscillatoire حرکت متنوّسه

OSCILLER. T. de Mécanique. Se mouvoir alternativement en sens contraires. Il se dit d'un pendule A. نوس ـ اندیال P. خرامیدن T. صالنمق || Un pendule qui oscille آصمه ساعتنک اندیال ایدن شاقولی

OSEILLE. Plante potagère A. حمّاض P. ترشه ـ سرخیا T. قوزی قولاغی

OSER. Avoir la hardiesse de... A. اجتسار ـ مجاسرت P. جسارت نمودن ـ گستاخی نمودن T. جسارت ایتمک || Je n'ose pas جسارت ایده‌مم Il l'eût fait assurément, s'il eût osé بوکا جسارت ایده بیلسه البته اجرا ایدر ایدی || Il a osé lui résister en face فلانه رو برو مخالفت ایتمکه اجتسار یوزینه قارشو مخالفته مجاسرت ایلدی ـ ایلدی Personne n'ose lui annoncer cette fâcheuse nouvelle بو موحش خبری

هیچ بر کمسنه فلانه اخباره جسارت ایدەمز En l'état où il est, il peut tout oser بولندیغی حالده هر شیئه جسارت ایده بیلور

OSIER. Arbrisseau dont les jets sont fort plians et propres à faire des liens *A.* حلفاء *T.* یاقی اوتی ـ قندره اوتی

OSSELET. Petit os *A.* عظم دقیق pl. دقاق العظام *P.* استخوان باریک ـ استخوان خرد ـ استخوانچه *T.* اوفاق انجه کمیک ـ کمیک || Les mains sont un tissu de nerfs et d'osselets یدانسان اعصابدن ودقاق عظامدن منسوج بر عضودر

Osselet, se dit aussi d'une tumeur osseuse, placée sur la partie inférieure de la jambe d'un cheval, à côté du boulet *A.* عقاب *T.* مهره

OSSEMENS. Os décharnés des animaux qui sont morts. Il se dit principalement de ceux des hommes *A.* عظام الاموات *P.* استخوانهای مردگان *T.* اولولرك کمیکلری

OSSEUX. Qui est de nature d'os *A.* ذو العظم ـ عظمیّ *P.* استخواندار ـ استخوانی *T.* کمیکلو || Partie osseuse عضو ذو عظم substance osseuse مادّهٔ عظمیّه

OSSIFICATION. Changement des parties membraneuses en os *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* پذیرایئ حال استخوان *T.* کمیکه دونمه ـ کمیك حالنه دونمه

OSSIFIER. Changer en os les parties qui doivent être molles *A.* تحویل الی العظم *P.* باستخوان مستحیل کردانیدن *T.* کمیکه دوندرمك

S'ossifier. *A.* استحالة الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفتن *T.* کمیکه دونمك

Ossifié. *A.* مستحیل الی صورة العظم *P.* حال استخوان پذیرفته *T.* کمیکه دونمش

OSSIFRAGUE. V. Orfraie.

OSTENSIBLE. Qui peut être montré *A.* جلیّ ـ جائز للارائة *P.* نمودنی *T.* کوستریله بیلەجك || Lettre ostensible جائز الارائه بر قطعه مکتوب On lui donna une instruction ostensible, et une instruction secrète فلانه جائز الارائه اولەجق ـ بشقه ومکتوم اولەرق بشقه ایکی کونه تعلیمات ویرلدی بریسی جلی وبریسی خفی اولەرق

OSTENSIBLEMENT. D'une manière ostensible *A.* تجویزاً للارائة *P.* بر وجه نمودنی *T.* کوستریله بیلەجك وجهله || Je lui ai écrit ostensiblement ارائتی ممکن اولەجق صورت ایله ارائتی جائز بر قطعه ـ فلانه بر قطعه مکتوب تحریر ایلدم مکتوب

OSTENTATION. Manière affectée de faire parade de ses talens, de ses actions *A.* تفاخر ـ مفاخرت ـ فتحت *P.* نمایش ـ تفاخر *T.* کوسترش || Grande ostentation عرض کالای افتخار عظیم vaine تفاخر باطل À quoi bon toute cette ostentation? بو رتبەده عرض کالای افتخاره ـ بو قدر تفاخره حاجت نه Il y a de l'ostentation en tout ce qu'il fait کافهٔ افعال واعمالنده بر کونه فکر نمایش واردر C'est une personne sans ostentation et sans faste فکر تفاخردن بریٔ وسودای دبدبه واحتشامدن عاری بر آدمدر Faire ostentation de ses richesses مال وثروتیله عرض کالای افتخار ایتمك Ils faisaient leurs bonnes oeuvres par ostentation خیرات ومبرّاتی مجرّد وسیلهٔ فتحت ونمایش اولمق اوزره ایدرلر ایدی

OSTÉOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui enseigne la situation, les noms, la nature des os du corps humain *A.* وصف الاحوال العظام *P.* وصف احوال استخوانها *T.* کمیکلرك احوالی وصفی || Professeur d'ostéologie معلّم احوال عظام

OSTRACÉ. Ils se dit des poissons qui sont couverts d'écailles dures *A.* ذو الصدف pl. ذوی الاصداف || L'huître, la moule sont ostracées استردیا ومدیه ذوی الاصدافدر

ÔTAGE. La personne qu'un général, un prince remet à ceux avec qui il traite, pour la sûreté de l'exécution du traité *A.* رهن pl. ارهان *P.* گرو ـ بند *T.* امانت || On donna six seigneurs en ôtage کبار قومدن التی نفر رهن اولمق اوزره ویرلمشدر Il était en ôtage chez les ennemis رهن اولمق اوزره دشمن النده ایدی On a donné des ôtages de part et d'autre طرفیندن رهنلر النوب ویرلدی

OTALGIE. T. de Méd. Douleur d'oreille *A.* وجع الاذن *P.* رنج گوش *T.* قولاق آغریسی

ÔTER. Tirer une chose de la place où il est *A.* رفع ـ اخراج ـ تنحیة *P.* بر طرف کردن ـ از جا بیرون کردن ـ بیرون بردن ـ آوردن ـ از میان بر داشتن *T.* چیقارمق ـ قالدرمق ـ بر طرف ایتمك || Ôtez cette table de là بو سفرەیی اول طرفدن رفع ایله Ôtez-moi tous ces papiers بو اوراقك مجموعنی یانمدن بر طرف ایله Il a ôté tous ses meubles de la maison متاع بیتك مجموعنی اخراج ایلدی Ôtez les

chevaux du carrosse باركيرلری عربه‌دن چيقار Ôtez cet en-
fant d'auprès du feu - چوجوغی آتش يانندن تنحيه ايله
Ôtez-vous de devant mes yeux پيشگاه نظرمدن بر قالدر
Ôtez vous du chemin يولك کوزم اوکندن چيق - طرف اول
Il y a trop de bois dans le feu, - اورته‌سندن بر طرف اول
ôtez-en la moitié آتش اوجاغنده حطبك کثرتی اولمغله
نصفنی چيقار

Il se dit aussi de toutes les parties des vêtemens que l'on
quitte A. خلع - اخراج P. بر گرفتن T. چيقارمق || Ôter
son manteau اخراج ايتمك - قپودی خلع ايتمك son cha-
peau - الدوانی خلع ايتمك ses gants شاپقه‌يی چيقارمق
چيقارمق

Il signifie aussi, faire cesser, faire passer A. اذهاب - دفع
P. بر طرف کردن T. کيدرمك || Prenez un peu de vin,
cela vous ôtera votre mal de coeur برمقدار باده نوش ايتسه‌ك
Le quinquina دوچار اولديغك يورك آغريسی دفع اولور
ôte la fièvre قاطع حمّا در - قنه قنه دافع حمّا در J'ai ôté
tous les empêchemens کافهٔ عوايق وموانعی دفع ايتدردم Cette
eau ôte les taches - کيدرر - بو صو لکه‌لری اذهاب ايدر
On dit, Ôtez-moi de peine, d'inquiétude بندن تعب وزحمت
وخلجان واضطرابی دفع ايتدر

On dit figur. Ôtez quelque chose de l'esprit, de la tête, de
la fantaisie à quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il n'y pense
plus A. محو - امحا - ازالة P. نا بود کردن T. سيلمك -
کيدرمك || Vous ne lui ôterez jamais cela de l'esprit, de la
tête بو - ذهنندن بر وجهله بونی امحا ايده‌ميه‌جکسك
کيفيتی صحيفهٔ درونندن امحا ايتدرمك احتمالی يوقدر

Il signifie aussi, priver de... A. سلب P. محروم کردن T.
محروم قلمق || Je ne veux pas vous ôter la liberté, la com-
modité... سربستلکی وآسايش وراحتی سندن سلب ايتمك
متمتع اولديغك رخصت وسربستيت وحال رفاه - استمم
Vous ôtez le pain à وراحتدن سنی محروم ايتمك استمم
cette famille بو - بو خاندانی زرقدن محروم ايدرسك
Vous m'otez le خاندانك زرقنی قطع ايتمش اولورسك
soleil ضيای شمسی بندن سلب ايدرسك

On dit aussi, Ôter la vue A. قطع النظارة - منع النظارة
P. مانع تماشا شدن - مانع ديدار شدن T. نظارتی کسمك
|| Un arbre qui ôte la vue d'une prairie صحرانك نظارتنی
قطع ايدن آغاج Un mur qui ôte la vue de la rivière نهرك
نظارتنی قطع ايدن بر ديوار

Il signifie aussi, délivrer de... A. تخليص P. رها کردن T.
قورتارمق || Ôtez-moi cette inquiétude بو اضطرابدن بنی
Cela m'a ôté mon mal - بوشئ بنی علتدن تخليص تخليص ايله
بنی علتدن قورتاردی - ايلدی

Il signifie aussi, retrancher A. افراز - تنقيص - قطع P. کم
کردن T. اکسلتمك || Ce morceau de bois est trop long, il
en faut ôter un pied بو خشبه‌نك طولی اقتضاسندن چوق
زياده اولمغله بر قدم مقداری تنقيص اولنمغه محتاجدر
On lui a ôté un coin de son jardin باغچه‌سنك بر کوشه‌سنی
آلتيدن افراز ايتمشلر در Qui de six ôte deux, reste quatre
ايکی افراز اولنسه درت قالور

Il signifie encore, prendre par force, par autorité A. نزع -
اخذ - سلب P. ستادن T. آلمق || Les voleurs lui ont ôté
son manteau خراميلر قپودينی سلب ايتمشلر در On lui a
ôté tout son bien کافهٔ اموالنی اخذ ايتمشلر در On lui veut
ôter sa charge عهده‌سنده اولان منصبی اخذ ايتمك استرلر
On lui a ôté la vie آلديلر - جاننی نزع ايلديلر

On dit, Ôter l'honneur à quelqu'un, pour dire, le diffamer
par des médisances بر آدمك عرضنه ايراث کسر ونقصان
ايتمك - Et ôter l'honneur à une femme, pour dire, la sé-
duire et en abuser بر خاتونك عرضنه ايراث عار ونقيصه
پردهٔ عرض وناموسنی هتك ايتمك - ايتمك

Ôté. A. مخلوع .A قالدرلمش T. بيرون آورده P. مرفوع
P. ذاهب - منقطع - مندفع A. چيقارلمش T. بر گرفته P.
نا بود P. زايل - ممحو A. کيدرلمش T. بر طرف کرده
محروم P. محروم - مسلوب A. کيدرلمش - سيلنمش T. گشته
محروم اولمش T. گشته

Ôté, sert aussi d'adverbe, et signifie, hormis A. ماعدا P.
جز T. اوزکه || Ôté deux ou trois endroits, cet ouvrage est ex-
cellent - بو تأليف ايکی اوچ محلندن ماعدا اعلا الاعلا در
بو تأليفك ايکی اوچ محلندن ماعداسی اعلا در

OTHONNE. Nom d'un arbrisseau T. جوان پرچمی

OU. Conjonction alternative A. او P. يا T. ياخود || J'irai
aujourd'hui ou demain بو کون ياخود يارين کيده‌جکم

Ou. Autrement, en d'autres termes A. ای T. يعنی
|| Son beau-frère ou le mari de sa sœur انشته‌سی يعنی

علم همشیره‌سنك قوجه‌سی La logique ou la dialectique
منطق یعنی فنّ محاوره

Il se joint souvent dans les deux sens avec l'adverbe Bien *A.* فالّا *P.* ور نه ـ واگر نه *T.* یوخسه ‖ Il paiera, ou bien il ira en prison اقچه‌یی ادا ایتسه نه خوش فالّا حبسه القا اولنور

Où, adv. En quel lieu *A.* این *P.* کجا *T.* نره ده ـ نه محلّده ‖ Où allez-vous? نره‌یه کیدرسك Dites-moi où est un tel? فلان کمسنه نه محلّده در بکا سویله Où demeurez-vous? نه محلّده اقامت ایدرسك

Où, est aussi pronom relatif, lorsqu'on peut le tourner par Auquel, Dans lequel ‖ Le lieu où je suis اولدیغم محل La maison où je demeure اقامت ایلدیکم خانه L'état où je suis بولندیغم حال Le bonheur, la félicité où il aspire تحصیلنه خواهشکار اولدیغی مرتبۂ بختیاری وسعادت

D'où. Il sert à marquer le lieu *A.* من این *P.* از کجا *T.* نره‌دن ـ قنغی طرفدن ou la cause *A.* من ایّ جهة *P.* از چه سبب *T.* ندن ـ قنغی جهتدن ‖ D'où a-t-il pris cela? شونی قنغی طرفدن اخذ ایلدی D'où tirez-vous cette conséquence? بو لازمه‌یی نه جهتدن استخراج ایدرسك D'où lui vient cet orgueil? بو مقوله کبر وغروری ندن اقتضا ایدر

Par où. Il sert à marquer le lieu. V. D'où. — ou le moyen *A.* بایّ طریق ـ بایّ وجه *P.* از چه راه ـ بچه وجه *T.* نه وجهله ـ نه طریقدن ـ طریق ایلهٔ ‖ Par où avez-vous passé pour aller là? اول محلّه وارمق ایچون نه طرفدن مرور ایلدك Par où me tirerai-je d'affaire? نه طریق ایله نوجهله ـ مصلحتدن چیقه بیلورم

OUAICHE. T. de Marine. Sillage d'un vaisseau. On dit, Tirer un vaisseau en ouaiche, pour dire, le remarquer avec un autre vaisseau *A.* تقوید السفینة بالسفینة *P.* کشتیرا با کشتیٔ دیگر کشیدن *T.* ـ کمی‌یی بشقه بر کمی‌یه ربط ایله یدمك ـ کمی‌یی بشقه کمی‌یه ربط ایله یدکه چکمك Et traîner un pavillon ennemi en ouaiche, pour dire, le traîner pendant à fleur d'eau à l'arrière d'un vaisseau دشمن بیراغنی ورای سفینه‌یه ربط ایله دکزه سوررك جکمك ـ دکزك یوزی برابرکنه سورمك

OUAILLE. Brebis *A.* غنم pl. اغنام *P.* گوسفند *T.* قیون Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un chrétien par rapport à son pasteur ‖ Voilà une de vos ouailles اشته فلان کشی سنك قیونلرندندر Un bon pasteur a soin de ses ouailles راعیٔ صالح زیر اداره‌سنده اولان اغنامك امر تیمارینه اهتمام ایدر

OUATE. Espèce de coton très fin, que l'on met entre une étoffe et la doublure *A.* حشو القطن *P.* آکنه ـ ساویس *T.* یموق قتیغی ‖ Une camisole d'ouate بر یموق ایله محشوّ زیبون Couverture d'ouate یموق ـ یموق ایله محشوّ یورغان قتیغیله محشوّ

OUATER. Mettre de la ouate entre une étoffe et la doublure *A.* حشو بالقطن *P.* آکنه زدن *T.* پموق طولدرمق ‖ Ouater une robe بر جامه‌یه ـ بر جامه‌یی پموق ایله طولدرمق پموق طولدرمق

Ouaté. *A.* محشوّ بالقطن *P.* آکنه زده ـ ساویسدار *T.* پموق طولمش

OUBLI. Manque de souvenir *A.* نسیان *P.* فراموشی *T.* اونوتمه ‖ Un profond oubli نسیان عمیق long نسیان مدید éternel نسیان مؤبّد Mettre en oubli نسیان ایتمك اندا ختهٔ طاق نسیان Ensevelir dans l'oubli طومار فراموشی ونسیان ایچنده طیّ ایتمك Tirer de l'oubli کمین نسیاندن نزع واخراج ایتمك

OUBLIER. Perdre le souvenir de quelque chose *A.* نسی ـ نسیان ـ اخراج من الخاطر *P.* فراموشیدن ـ فراموش کردن ـ از خاطر دور کردن *T.* اونوتمق ـ خاطردن چیقمق ـ خاطردن چیقارمق ‖ Je savais tout cela par coeur, je l'ai oublié بونلرك جمله‌سی ازبرمده ایدی لکن فراموش ایلدم Il apprend facilement, et oublie de même سهولت ایله تحصیل ایلدیکی کبی سریعاً فراموش دخی ایدر Oublier sa leçon درسی اونوتمق Vous avez oublié de venir ce matin بو صباح فلان . . کلمکی فراموش ایلدك J'avais oublié de vous dire que سکا سویلمك ماده‌یی خاطرمدن چیقدی J'avais un rendez-vous, j'ai oublié l'heure بینمزده بر محل ملاقات تعیین اولنمشیدی انجق وقتنی اونوتدم ـ وقتی خاطرمدن چیقدی

Et mettre en oubli *A.* ازالة عن ـ محو عن لوح الخاطر *P.* از لوح درون شستهٔ آب فراموشی کردن *T.* صحیفهٔ البال خاطردن سیلمك ‖ Il faut vous réconcilier ensemble, et oublier tout ce qui s'est passé جریان ایتمش احوالی لوح خاطردن اسحا ایله بارشمنك طریقنه باقملوسك میانده ـ

واقع اولمش ماجرالرک مجموعنی نسیاً منسیاً صحیفهٔ
خاطردن ازاله برله بارشمنک چاره‌سنه باقملوسک J'ou-
blie tout, et je lui pardonne هرشیئی صحیفهٔ دروندن امحا
ایله عفو ایدرم

Et laisser une chose en quelque endroit par inadvertance *A.* سهواً ترک *P.* بسهو ترک کردن *T.* یاکلشلق ایله براقمق || Il a oublié ses gants الدواننی سهواً ترک ایتمشدر || Il a oublié sa bourse اقچه کیسدسنی سهواً فلان محلّده ترک ایتمشدر

Et omettre par inattention *A.* غبن - اختیار الذهول - اختیار الذهول والنسیان - الغفلة *P.* فراموش کردن *T.* اونودوب براقمق || Il a oublié cela dans sa liste بونی دفتربنه درج ایلمکه اختیار ذهول ونسیان ایتمشدر || Il a oublié dans son discours de parler de cette chose بوماده‌نک ذکرنده اختیار ذهول ونسیان ایلدی - ذکرینی اونودوب براقدی || Il n'a rien oublié pour réussir dans cette affaire اول امرک حسن نتیجه‌سنه ظفریاب اولمق ایچون اقتضا ایدن تدبیرلرک هیچ بریسنده اختیار ذهول وغفلت ایتمش دکلدر || On dit, Oublier son devoir برکمسنه وظیفهٔ ذمّتنی ایفا ایلمکه اختیار ذهول وغفلت ایتمک || Oublier le respect qu'on doit à quelqu'un بر ذاتک حقّنه اداسی لازم اولان مراسم توقیر واحترامده اختیار ذهول وغفلت ایتمک

S'oublier. Perdre de vue ce qu'on est *A.* نسیان النفس *P.* خودرا فراموش کردن *T.* کندوبی اونوتمق || Vous vous oubliez کندوکی اونودرسک || La prospérité est souvent cause que l'on s'oublie اقبال ودولت اکثریا نسیان نفسه سبب اولور || Il s'est oublié en parlant à ses supérieurs روسا سیله صحبت ایدر ایکن نفسنی اونوتمشدر || Il signifie aussi, manquer à son devoir || Vous êtes-vous oublié jusqu'à ce point-là? مرتبه‌لرده نفسنی اونوتمشدر || Ce domestique s'est oublié au point de dire des injures بوخدمتکار سبّ وطعن ایتمک مرتبه‌سنه کندوکی اونوتدک || On dit aussi, Vous oubliez qui vous êtes نه اولدیغکی فراموش ایدرسک

Oublié. *A.* منسیّ *P.* فراموش کرده *T.* اونودلمش

OUBLIEUX. Sujet à oublier *A.* ساهی pl. سهاة - نسیّ - کثیر النسیان - نسیان *P.* فراموشکار *T.* اونوتغان || Les veillards sont ordinairement oublieux شیوخ عادتا اونوتغاندرلر

OUEST. La partie du monde qui est au soleil couchant *A.* غرب - مغرب *P.* باختر *T.* باطی

Le vent d'ouest. *A.* دبور - ریح غربیّ *P.* باد فرودین *T.* باطی یلی

OUF. Interjection qui marque la douleur *A.* اقّ *P.* آه *T.* اوف

OUI. Particule d'affirmation *A.* نعم - اجل *P.* آری *T.* اوت - بلی - هه || On l'obligea de répondre par oui ou par non فلانی لا ونعم بر جواب ویرمکه مجبور ایلدیلر || Il n'a répondu ni oui ni non هه یوق - لا ونعم بر جواب ویرمدی - بر درلو جواب ویرمدی

OUÏ-DIRE. Ce qu'on ne sait que sur le dire d'autrui *A.* بین الناس منقول *P.* زبانگذار ناس *T.* خلقک صحبتلری || Je n'en sais rien que par ouï-dire بو بابده بین الناس منقول اولان خبردن غیری برشی بیلمم || Il ne faut pas s'arrêter aux ouï-dire بین الناس منقول اولان خبرلره قید ایتمک خلقک صحبتلرینه قولاق اورمق روا دکلدر - جائز دکلدر || Ce n'est qu'un ouï-dire بین الناس منقول اولان اخباردندر - خلقک صحبتلردندر

OUÏE. Le sens par lequel on reçoit les sons *A.* سمع - قوّة سامعة *P.* شنوایی *T.* ایشیدیجیلک || Avoir l'ouïe bonne بر رکاکت کمسه‌نک صحّت سامعه‌سی اولمق || mauvaise ... || fine, subtile دقیق السامعه اولمق || dure سامعه‌سی اولمق - قولاغی آغر اولمق - ثقل سمعه - عسر سمعه مبتلا اولمق || Les sons trop forts blessent l'ouïe زیاده‌سیله شدید اولان اصوات تخدیش سامعه‌یی مستلزمدر

OUÏR. Recevoir les sons par l'oreille *A.* استماع *P.* شنیدن *T.* ایشتمک || Avez-vous ouï ce grand bruit? اول طرّاقهٔ عظیمه - مسموعک اولمشیدر || Je l'ai ouï prêcher وعظنی استماع ایلدم || Avez-vous ouï dire cette nouvelle? بوخبری استماع ایتدکمی - سمعکه واصل اولمشیدر - بو خبر مسموعک اولمشیدر

On dit en termes de Pratique, Ouïr des témoins, pour dire, les entendre *A.* استماع البیّنة *P.* گواه کردن *T.* استماع شاهد دیکلمک || On a fait ouïr tant de témoins شوقدر شاهد دیکلتدردیلر || Les témoins ont été ouïs شاهدلر مسموع اولدی

Il signifie aussi, écouter, prêter attention *A.* اصغا *P.* گوش داشتن - گوش زدن - حوالهٔ سمع اصغا کردن *T.* دیکلمک || Le prince n'a pas voulu ouïr leurs députés پادشاه کلان وکیللرک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا ایتمدی || Un juge doit ouïr les deux parties حاکم طرفینک کلامنه حوالهٔ سمع اصغا اسماع ایتملودر - ایکی طرفی دیکلملودر || Il se fera bien ouïr

کلام ایده‌جکدر - انفاذ کلام - سوزینی دیکلتدره‌جکدر On l'a
condamné sans l'ouïr حکم علیهنه اولنمقسزین اصغا کلامی
استماع اولنمقسزین - اولندی

Et exaucer *A.* استماع بالقبول - اجابت *P.* حوالهٔ سمع
دیکلمک قبول ایله دیکلمک *T.* قبول کردن || Seigneur, daignez ouïr les prières de votre peuple یا ربّ امّتنک نیازینه
نیازینی سمع قبوله ارزانی قیل - حوالهٔ سمع قبول ایله

OUÏ *A.* مسموع *P.* شنیده *T.* ایشیدلمش - دیکلنمش *A.*
مستجاب *P.* اجابت کرده *T.* حسن قبول ایله دیکلنمش
— On dit en termes de Pratique, Ouï le rapport d'un tel تقریری
لدی الاستماع Un jugement rendu parties ouïes طرفین تقریرلری
بعد الاستماع ویریلان حکم

OURAGAN. Tempête violente, accompagnée de tourbillons *A.*
ثائب pl. ثوائب *P.* گرد باد *T.* بوره - قای

OURDIR. Disposer les fils pour faire la toile *A.* نسج *P.* بافتن
T. طوقومق || Ourdir de la toile نسج ثوب ایتمک Ourdir
la trame d'un drap ارغاجنی - جوقه‌نک ارغاجنی نسج ایتمک
— Figur. || Ourdir une trahison جوقه‌یی ارغاجلمق - طوقومق
C'est lui qui a ourdi نسج تار وپود فساد وخیانت ایتمک
cette trahison اشبو - اشبو کالای فسادک نسّاجی فلاندر
- کالای فساد وخیانتی کارگاه مکر وحیله‌ده نسج ایدن فلاندر
بو خیانتی ایشلیوب قوران فلاندر

Ourdi *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقونمش

OURLER. Faire un ourlet à du linge ou à une étoffe *A.* کبن
P. نورده زدن *T.* کناری دیکمک - کناری نکنده‌لمک
Ourlé *A.* مکبون *P.* نورده زده *T.* کناری نکنده‌لنمش -
کناری دیکلمش

OURLET. Le repli, le rebord qu'on fait à du linge, à des étoffes *A.* کبن *P.* نورده *T.* کنار نکنده‌سی || Ourlet rond
کبن مستدیر - کبن نکنده - large مدوّر نکنده - کبن متسع کـکیش نکنده
gros قبا نکنده - کبن غلیظ

OURS. Animal *A.* دبّ pl. ادباب *P.* خرس *T.* آیو || Ours
noir دبّ اسود - آیو سیاه Peau d'ours پوست - جلد دبّ
آیو پوستکیسی - خرس Les ours se soutiennent et marchent
sur leurs pieds de derrière آیو قسمی آرد آیاقلری اوزرنده
طورر ویورر

OURSE. La femelle de l'ours *A.* دبّة *P.* خرس ماده *T.*
دیشی آیو — Et nom de deux constellations, La grande ourse
دبّ اکبر *A.* la petite *A.* دبّ اصغر

OURSON. Le petit d'un ours *A.* جرو الدبّ *P.* خرسچه
T. آیو انیکی

OUTARDE. Espèce de gros oiseau *A.* حباری pl. حباریات
P. جُرز - شاست *T.* طوی قوشی

OUTIL. Tout instrument dont les ouvriers et artisans se servent pour leur travail *A.* آلة الاهل الصنعة - بأسن pl. باسنة
pl. آلات وادوات الاهل الصنایع *P.* دست افراز *T.* آواادانلق
دولکر - آلات وادوات نجّار Les outils d'un charpentier ||
اکینجی - بأسن فلاحت Outils de labourage آواادانلقلری
چکیچ چوق Le marteau est un outil de grand usage آلاتی
ایشلره قوللانیلور آلاتدندر

OUTILLER. Garnir d'outils *A.* تجهیز بآلات - تجهیز بالبأسن
P. بدست افراز آراستن *T.* آواادانلق ایله دوناتمق اللازمة
Il ne se dit que dans ces phrases: Il a fallu l'outiller فلانی
آلات لازمه‌سیله تجهیز ایتمک اقتضا ایلدی On l'a outillé comme on a pu الدن کلدیکی قدر آلات لازمه‌سیله
تجهیزینه سعی اولنمشدر

Outillé *A.* مجهّز بآلات اللازمة - مجهّز بالبأسن *P.* بدست
افراز آراسته *T.* آواادانلق ایله دوناتمش اقتضا ایدن

OUTRAGE. Injure atroce de fait ou de parole *A.* رذالت -
مذلّت *P.* خوارسازی *T.* آلچقلتمه || Grand outrage رذالت
رذالت - رذالت جگر سوز - رذالت شدیده cruel عظیمه
جانسوز Faire outrage à quelqu'un بر کمسنه‌یی ترذیل ایتمک
On lui a fait outrage en sa personne, en son honneur ذاتنه
وعرضنه ایراث رذالت ایلدیلر Recevoir un outrage مظهر
بر کمسنه مظهر اولدیغی Se venger d'un outrage رذالت اولمق
مذلّتک انتقامنی آلمق

OUTRAGEANT. Qui outrage. Il ne se dit que des choses *A.*
موجب الترذیل - موجب التذلیل *P.* خوارساز *T.* آلچقلدیجی
|| Paroles outrageantes اقوال ترذیل آمیز Procédé outrageant
موجب تذلیل اولدجق وضع وحرکت Cela est outrageant
موجب ترذیلدر

OUTRAGER. Faire outrage *A.* ترذیل - تذلیل *P.* خوار
ساختن *T.* آلچقلتمق || Il ne l'a pas seulement offensé, il
l'a outragé فلانی دلازار ایلدیکندن قطع نظر ترذیلنه دخی
تصدّی ایلدی Il est dangereux d'outrager un homme de coeur
ارباب حمیّتدن برذاتک تذلیلنه تصدّی ایتمک خطری

On ne s'est pas contenté de maltraiter ses domestiques, on l'a outragé dans sa personne مستلزم حالاتدندر فلانک خدمتکارلرینه ایتدکلری سؤ معامله‌یه قناعت ایتمیوب کندوسنی دخی ترذیله مبادرت ایتمشلر در

OUTRAGÉ. *A.* مذلّل ـ مظهر الترذیل ـ مرذل *P.* خوار کرده *T.* آلچقلنمش

OUTRAGEUSEMENT. D'une manière outrageuse *A.* علی طریق مذللاً ـ الترذیل *P.* خوارسازانه *T.* آلچقلده‌رق || Il l'a traité outrageusement حقنه خوارسازانه معامله ایلدی

OUTRAGEUX. Qui fait outrage *A.* مذلّل ـ مرذل *P.* خوارساز *T.* آلچقلدیجی || Paroles outrageuses کلمات تذلیل آمیز || Il est outrageux en paroles قول وگفتارنده بر صورت ترذیل وار در

à OUTRANCE. Jusqu'à l'excès *A.* علی وجه الافراط ـ مفرطاً ـ بالمبالغة ـ غاية الغاية *P.* بروجه افراط *T.* آشوری || Brave à outrance بالمبالغه chicaneur فوق الغایه شجیع وجگر دار علی وجه الافراط Persécuter, poursuivre à toute outrance مزوّر علی Disputer à outrance بر کمسنه‌نک علیهنه یوریمک آشوری چکشمک ـ وجه الافراط مجادله‌یه قیام ایتمک

OUTRE. Peau de bouc qui sert comme de baril, pour renfermer les liqueurs *A.* زقّ pl. ازقاق ـ سقاء pl. اسقیة *P.* طلوم *T.* خیک || Une outre d'huile بر طلوم زیتون یاغی

OUTRE, préposition de lieu. Au-delà *A.* ما ورا *P.* پس *T.* آشوری ـ اوته En ce sens, il n'est d'usage que dans quelques mots composés, comme Outre-mer *A.* ما وراء البحر *T.* دکز دکزک اوته طرفی ـ آشوری Les pays d'outre-Meuse موزه نهرینک ما وراسی اولان ممالک Les guerres d'outre-mer دکز آشوری سفرلری ـ ما ورای بحرده اولان اسفار

Outre, signifie aussi, par-dessus *A.* ماعدا ـ زایداً *P.* جز بیشتر ـ از آن *T.* بوندن زیاده ـ بوندن بشقه || On lui a donné cent écus, et outre cela on lui promit... شو قدر غروش ویرلدیکندن ماعدا کندوسنه وعد اولندیکه Outre la somme de tant, il a reçu encore tant شو مقدار اقچه‌دن ماعدا شو مقدار دخی اخذ ایتمشدر Dans ce partage, dans ce marché, il y a lésion d'outre moitié du juste prix بو مقاسمه‌ده وبو بازارلقده قیمت صحیحه‌نک نصفی مرتبه‌سندن زیاده ضرر وار در Outre ce que je viens de dire, il faut encore remarquer que... دیدیکم کلامدن ماعدا بوکا دخی دقّت اولنملو در که

Outre que... *A.* قطع النظر عن ـ غیر ذلک *P.* جز از *T.* بوندن بشقه ـ بوندن غیری آنکه || Outre qu'elle est riche, elle est belle et sage بو خاتون مالدار اولدیغندن غیری صاحبهٔ حسن وجمال ومالکهٔ عقل وکمالدر Outre que votre père vous le commande, l'honneur vous y oblige پدرککک امری اولدیغندن قطع النظر مقتضای عرض وشانک دخی بونی ایجاب ایدر

Outre et par-dessus. *A.* فضلاً ـ *P.* برتر *T.* فضله اولەرق ـ آرتوق اولەرق || Outre et par-dessus ce qui lui avait été donné, on lui a encore donné tant فلانه ویریلان مبلغدن فضله اولەرق شو مقدار دخی ویرلدی On lui avait promis cent pistoles, et on lui en a encore donné dix outre et par-dessus فلانه وعد اولنان معلوم المقدار مبلغدن فضله اولەرق شو قدر دخی اعطا اولندی

OUTRE, adv. Au-delà *A.* متجاوزاً *P.* پیشتر *T.* اوته‌یه ـ آندن ـ آندن || Il n'alla pas plus outre تجاوز ایتمدی || ایلرویه اوته وارمدی Malgré les défenses et les oppositions, ils n'ont pas laissé de passer outre دفعی حاوی ویریلان جوابلره واعتراضلره باقمیوب ایلرویه کچدیلر La nuit qui survint l'empêcha de passer outre حلول لیل اوته‌یه تجاوزینه مانع اولمشدر Les juges ont passé outre à l'instruction de son procès ایلرو وارمسنه ـ حاکملر دعواسنک ضبطی خصوصندن صرف انظار ایله اوته‌یه کچوب آخر ماده‌یه مباشرت ایتمشلر در

D'outre en outre. De part en part *A.* من الشطر الی *T.* الشطر ـ من الطرف الی الطرف *P.* از یکسو تا بدیگر || Un coup d'épée qui le perça d'outre en outre بر طرفدن اول بر طرفه قدر من شطر الی شطر نفوذ ایتمش ضربهٔ بر طرفدن اول بر طرفنه قدر کچمش بر قلج ـ سیف ضربی

En outre. De plus, davantage *A.* زایداً *P.* افزونتر *T.* زیاده || Je lui ai donné tant, et en outre je l'ai nourri فلانه شو قدر اقچه ویروب زیاده اولەرق کندوسنی دخی ارزاق ایلدم

OUTRÉMENT. D'une manière outrée *A.* فوق الحدّ ـ مفرطاً علی وجه *P.* بیرون از اندازه *T.* آشوری || Il l'a battu outrément فلانی فوق الحدّ ضرب ایلدی || Il s'est fatigué outrément

افراط ایله یورلمشدر ـ الافراط دوچار عیّ وفتور اولمشدر

OUTREMER. Couleur bleue faite avec le lapis pulvérisé A. لاجوردی T. رنک لاژورد P. لون لاجورد

OUTRE - MESURE. V. Mesure.

OUTRE - PASSER. Aller au - delà de... A. تجاوز P. بیرون گذاشتن T. آشورمق ـ آشورمق || کرندیی آشورمق ـ Outre - passer les ordres qu'on a reçus حدود مأموریتنی تجاوز ایتمک Cet ambassadeur a outre - passé ses pouvoirs بو ایلچی حامل حدودینی تجاوز ـ اولدیغی رخصتک کرنەسنی آشوردی ایلدی

OUTRER. Accabler, surcharger de travail A. تحمیل ـ توقیط ـ درمانده کردن P. اثقال فوق الطاقة ـ الحمل ما لا یطاق زیاده T. تحمیل بار طاقت شکن کردن ـ فرو مانده کردن آغر یوک آلتنده بصدرمق ـ یورمق || C'est outrer des ouvriers, que de les faire travailler sans relâche عملەیی آرام ویرمکسزین ایشلتمک اوزرلرینه تحمیل بار طاقتشکن عملەیی بلا فاصله خدمته قوشدرمق اوزرلرینه ـ ایتمکدر فوق الطاقه تحمیل بار ایتمکدر Il s'est outré à courir la poste منزلی چوق سورمکله نفسنه فوق الطاقه تحمیل ثقلت ایتمش اولدی Il faut travailler, mais il ne se faut pas outrer جدّ وسعی لازم ایسه دخی فوق الطاقه توقیط چالشمق لازمدر انجق نفسی ـ نفس ایتمک روا دکلدر درمانده قلمق جائز دکلدر

On dit, Outrer un cheval, pour dire, le pousser au - delà de ses forces A. اعیاء ـ تطلیح P. اکلال ـ فرو مانده کردن T. یورمق || Mener un cheval si loin au galop, c'est l'outrer آتی بو قدر مسافهٔ بعیدەیه سکردرک کوتورمک کلیّاً اعیا پک یورمقدر ـ ایتمکدر

OUTRER. Offenser quelqu'un avec excès, pousser à bout sa patience A. اضجار ـ املال فوق الحدّ ـ تنکدیر فوق الحدّ خارج ـ بیرون از حدّ آزرده کردن P. البال فوق الغایة T. از اندازه آزرده دل کردن || اشوری انجتمک Vous l'avez tellement outré, qu'il ne vous le pardonnera jamais فلانی شول رتبەده املال وتنکدیر ایلدک که سنی عفو ایتمک احتمالی یوقدر

Et excéder la juste mesure A. اخراج من حدّ الاعتدال ـ ایصال الی حدّ المبالغة ـ ایصال الی حدّ الافراط P. بیرون کرندن T. بحدّ مبالغه رسانیدن ـ از دائرهٔ اعتدال بردن چیزکیدن چیقارمق ـ آشورمق || Les Stoïciens ont outré la morale حکمای رواقیون قواعد اخلاقی حدّ افراط ومبالغەیه ایصال ایتمشلر در Ces maximes sont bonnes, mais il ne faut pas les outrer بو قاعدەلر واقعا صوابه مقارندر انجق حدّ اعتدالدن اخراجلری روا دکلدر C'est un homme qui outre tout هر شیئی حدّ اعتدالدن اخراج ایدر بر آدمدر Il ne faut jamais outrer هیچ بر وقتده حدّ اعتدالدن چیقمق اعتدال کرنەسنی آشورمق روا دکلدر ـ جائز دکلدر

OUTRÉ. A. منکسر الطاقة ـ متثاقل ـ موقوط ـ درمانده P. فرومانده T. یوک آلتنده بصلمش ـ یورلمش

On dit, Être outré de douleur, de dépit, de colère, etc. فرط الم واندوهدن وغلبهٔ کینه وعدواندن وشدّت عنف فرو مانده اولمق ـ وغضبدن موقوط الحال اولمق

Et qu'un homme est outré, pour dire, qu'en toutes choses il passe les limites de la raison افراط طرفنه میّال بر آدمدر

OUVERTEMENT. Hautement, sans déguisement A. ظاهراً ـ علناً P. آشکاره ـ آچیغه آچیقدن || Il s'est déclaré ouvertement pour moi بنم طرفمدارم اولدیغینی علناً بیان ایلدی Il m'a déclaré ouvertement tout ce qu'il pense فکرینی بکا آشکاره علناً وظاهراً بکا بیان ایتمشدر ـ کشف وبیان ایلدی

OUVERTURE. Trou, fente A. خرق pl. خروق ـ فرجه pl. فرج P. رخنه ـ شکاف T. یاریق ـ کدک ـ آچیقلق || Grande ouverture فرجهٔ عظیمه ـ خرق واسع large ایری یاریق ـ کنکیش یاریق Il y a une grande ouverture à la muraille دیوارده بر رخنهٔ عظیمه وار در

Et l'action par laquelle on ouvre A. فتح P. گشایش T. آچلمه ـ آچلش ـ قپولرک ـ فتح ابواب || L'ouverture des portes آچلمەسی d'un fossé خندغک صندیغک فتحی d'un coffre آچلمەسی d'une de la tranchée صچان یولینک آچلمەسی مکتوبک ووصیتنامەنک فتحی dépêche, d'un testament

L'OUVERTURE de la veine A. شقّ العرق P. شکاف رک T. طمرک یاریغی L'ouverture d'un corps A. کشف البدن P. گشاد تن T. کودەنک آچلمەسی

Il signifie figur., le commencement de certaines choses A. بدایت ـ انفتاح ـ فاتحه P. سرآغاز T. باشلمه ـ باشلنغج || L'ouverture du concile مجلس رهبانک انفتاحی de l'assemblée فاتحهٔ جمعیّت de la campagne فاتحهٔ سفر صیفی Le discours d'ouverture فاتحهٔ مجلسده تنفوّه اولنان نطق

On dit, Faire l'ouverture d'un avis, pour dire, proposer un avis *A.* عرض الرأى - بسط الرأى *P.* رأى در ميان كردن *T.* بر رأى بيان ايتمك Et dans le même sens, Faire l'ouverture d'un expédient ايراد تدبير - عرض تدبير ايتمك

On dit aussi au pluriel, Faire des ouvertures, en parlant des premières propositions relatives à une affaire, à une négociation *A.* عرض الفواتح - عرض المقدّمات *T.* ايلك تكليفلرى عرض فواتح || Faire des ouvertures de paix عرض ايتمك صلح ايتمك C'est lui qui m'a fait les premières ouvertures de ce mariage بو امر نكاحه دائر بكا عرض مقدّمات ايدن فلاندر Se prêter à des ouvertures عرض اولنان ايلك تكليفلرى سمع قبول ايله اصغا ايتمك Se refuser فلان ماده‌يه دائر عرض اولنان فواتح ومقدّماتى قبولدن استنكاف ايتمك

Il se prend aussi pour Occasion *A.* وسيلة pl. وسايل *P.* سررشته *T.* طوتامق || Je vous servirai, si je trouve quelque ouverture à parler de votre affaire مصلحتكه دائر سوق كلامه بر وسيله بوله‌جق اولور ايسه‌م خدمتكه سعى ايده‌جكم دركار در

On dit, Ouverture de coeur, pour dire, franchise *A.* كشف البال - القلب *P.* كشف درون *T.* يورك آچلمه‌سى || Il m'a parlé avec une grande ouverture de coeur بكا كماليله كشف درون ايده‌رك افادهٔ حال ايلدى - On dit à quelqu'un, Faire des ouvertures inutiles, indiscrètes, pour dire, faire des confidences inutiles بلا موجب كشف درون ايتمك - بيهوده عرض محرميّت - بيهوده كشف ما فى البال ايتمك ايتمك

On dit aussi, Ouverture d'esprit, pour dire, facilité de comprendre *A.* فتاحة الذهن *P.* گشايش ذهن *T.* ذهن آچيقلغى || Il n'a aucune ouverture d'esprit اصلاً وقطعاً فتاحت ذهنى يوقدر || Il a beaucoup d'ouverture d'esprit pour les mathématiques علوم رياضيّده فتاحت ذهنى وار در

OUVRABLE. On appelle Jours ouvrables, les jours dans lesquels il est permis de travailler *A.* يوم الشغل pl. ايّام الشغل *P.* روزكار *T.* ايش كونى - خدمت كونى

OUVRAGE. Le résultat du travail d'un ouvrier *A.* صنع - مصنوع pl. مصنوعات *P.* دستكار - كار - دست رنج *T.* ال ايشى - ايش || Grand ouvrage صنع كبير bel صنع احسن merveilleux كار حيرت‌فزا Ouvrage de menuiserie طوغرامه‌جى ايشى Faire un ouvrage بر ايش - بر شئ تصنيع ايتمك entreprendre بر كونه ايشه مباشرت ايتمك achever, finir بر ايشى اتمام وتكميل ايتمك ايشلمك L'univers, le ciel est l'ouvrage de Dieu سما مصنوع يد - عالم صنع ربّانيدر قدرت لم يزليدر La cire, le miel est l'ouvrage des abeilles شمع وعسل صنع نحلدر

Et le travail que l'on emploie à faire un ouvrage *A.* عمل - عملت *P.* كار *T.* ايش || Il y a de l'ouvrage à ce vase بو ظرفده چوق كار وعمل وار در Il y a de l'ouvrage pour plus d'un an بر سنه‌لكدن زياده ايش وار در Ce qu'on en doit priser le plus, c'est l'ouvrage بونى زياده قيمتدار ايدن ايشيدر C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

Il se dit aussi des productions de l'esprit *A.* تأليف pl. تأليفات - تصنيف pl. تصنيفات || Cet auteur va donner ses ouvrages au public بو مؤلف تصنيفاتنى نشر واشاعه ايتمكده در Ouvrages postumes مؤلفك وفاتندنصكره ظهور ايدن تأليفات

On appelle Ouvrage, en termes de fortification, toutes sortes de travaux avancés au-dehors d'une place *A.* تحصينات خارجيّة - استحكامات خارجيّة *P.* مترسهاى بيرونى *T.* ديش مترسلر - ديش طابيه || Ouvrage à corne چفته بوينوز طابيه

OUVRANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À porte ouvrante, pour dire, au temps que l'on ouvre la porte d'une ville *A.* لدى الانفتاح الباب *P.* در گشادن بدم *T.* قپو آچيلور ايكن

On dit aussi, À jour ouvrant, pour dire, dès que le jour commence à paraître *A.* لدى انفجار الصبح - لدى الانفلاق - لدى الانكشاف الصبح - الفجر *P.* سپيده دم *T.* صباح - صباح يرى آچيلور ايكن - سوكيلور ايكن

OUVRER. Travailler *A.* عمل *P.* كار كردن - بكار ورزش - نمودن *T.* ايشلمك

Ouvré. *A.* معمول *P.* بكار آمده *T.* ايشلنمش || Du fer, du cuivre ouvré ايشلنمش دمور وباقر - حديد ونحاس معمول

OUVRIER. Celui qui travaille de la main *A.* عامل pl. عملة *P.* رنجبر - كاركن *T.* ايشجى - ايشلييجى || Habile ouvrier استاد ايشجى - عامل ماهر Ouvrier en soie عامل ثياب حريريّه - ايپك ايشى يپان || Il y a tant d'ouvriers qui tra-

vaillent à ce bâtiment بو بناده شو قدر عمله ایشلر Payer les ouvriers عملەنك اجرتنی ادا ایتمك

On dit, qu'une chose est du bon ouvrier, pour dire, qu'elle est faite par l'ouvrier qui a le plus de réputation استاد ایشیدر استاد الندن چیقمشدر-

On dit proverb. À l'oeuvre on connait l'ouvrier مصنع صنعندن مصنع مصنوعندن بللو اولور - بللو اولور

Il se dit figur. de ceux qui font des ouvrages d'esprit *A.* مصنف .pl مصنفین - مؤلف .pl مؤلفین *P.* تألیفساز *T.* تألیف یپان || Je ne sais de qui sont ces vers-là, mais ils sont d'un bon ouvrier بو ابیات کیمك اولدیغی معلوم دکل انجق مصنفلری استاد اولدیغی بللو در

OUVRIER, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase: Jour ouvrier. V. Ouvrable.

OUVRIR. Faire que ce qui était fermé ne le soit plus *A.* فتح - تفتیح *P.* گشادن - وا کردن - باز کردن *T.* آچمق || Ouvrir une porte, un coffre, une fenêtre, une chambre قپویی وصندیغی وپنجرەیی واوطەیی فتح وگشاد ایتمك une lettre مکتوبی فتح ایتمك - آچمق un chemin فتح طریق - یول آچمق - ایتمك - Ouvrir une boutique, c'est commencer à tenir boutique *A.* فتح الدکان *P.* دکان گشادن *T.* دکان آچمق - Ouvrir une forêt, c'est y pratiquer des routes اورمان اورمانده یول آچمق - ایچنده فتح طریق ایتمك - On dit aussi, Ouvrir la tranchée صیچان یولنی آچمق Ouvrir la terre pour faire un fossé خندق یاپمق ایچون یری آچمق Ouvrir une mine بر طاش معدنی une carrière معدن آچمق آچمق

Ouvrir l'accès à quelque chose, c'est faciliter les moyens d'y arriver تسهیل اسباب وصول - فتح طریق وصول ایتمك تسهیل اسباب حصول ایتمك - ایتمك - Ouvrir un pays, c'est faciliter les moyens de s'en emparer فتح طریق ضبط وتسخیر - تسهیل اسباب فتح وتسخیر ایتمك || Cette conquête nous ouvrit la Flandre entière بو غزا فلاندره ایالتنك فتح وتسخیری اسبابنی تسهیله وسیله اولمشدر

On dit figur. Ouvrir la porte aux désordres, aux abus, pour dire, donner occasion aux abus, aux désordres باب اختلالی اختلاله گشاد - فتح باب فسادات ایتمك - فتح ایتمك حلول فسادانه گشاد - اختلال قپوسنی آچمق - ویرمك فسادات قپوسنی آچمق - ویرمك - Et ouvrir l'esprit, pour dire, rendre capable de mieux connaître, de mieux penser *A.* تفتیح الذهن *P.* ذهن گشادن *T.* ذهنی آچمق || Deux ou trois ans d'étude lui ont ouvert l'esprit ایکی اوچ سنه مطالعهٔ کتبه اشتغالی تفتیح ذهننه وسیله اولمشدر

On dit, Ouvrir les portes, les mers, les chemins, pour dire, les rendre libres لیمانلری ودریایی ویوللری حوایق ومزاحماتدن بری قلمق

Et qu'un remède ouvre le ventre, pour dire, qu'il le lâche *A.* تلیین البطن - تطلیق البطن *P.* نرم ساختن *T.* شکمرا || Ce remède lui a ouvert le ventre بو علاج قارنی یومشتوق تلیین بطننه باعث اولمشدر

Et qu'un mets ouvre l'appétit *A.* تحریك الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتهایی آچمق

On dit, Ouvrir les bras, pour dire, les étendre *A.* مدّ الساعد *P.* بازو بدرازی کشیدن *T.* قوللری آچمق - Et figur. Ouvrir les bras à quelqu'un, pour dire, l'accueillir avec empressement قوجاقلری آچوب بر کمسنەیی مشتاقانه تلقی بالقبول ایتمك

Et ouvrir les jambes *A.* تفلیج الرجلین *P.* پایها از هم جدا کردن *T.* اپشی آیرمق

On dit figur., qu'un homme n'ose ouvrir la bouche, pour dire, qu'il n'ose parler آغزینی آچمغه - شق شفهیه جسارت ایدەمز - Et qu'il commence à ouvrir les yeux, pour dire, qu'il commence à voir la chose telle qu'elle est فتح عین انتباه ایلدی - بصر کوزینی آچمغه باشلدی - بصیرتندن رفع پردهٔ غفلت ایلدی - Et qu'on a ouvert les yeux à quelqu'un sur quelque chose, pour dire, qu'on lui a fait voir la chose telle qu'elle est اول بابده فلانك دیدهٔ بصیرتنی بیدار ایلدیلر - فلانی ایقاظ ایلدیلر کوزینی آچدردیلر-

On dit, Ouvrir son coeur à quelqu'un, pour dire, lui confier ses plus secrets sentimens بر کمسنەیه کشف سریرهٔ قلب کشف بطانهٔ ضمیر - کشف ما فی البال ایتمك - ایتمك یورکنی آچمق - کشف درون ایتمك - ایتمك

OUVRIR. Fendre, faire une incision *A.* تشقیق - شق *P.* شکاف زدن - شکافتن *T.* یارمق || Ouvrir la veine طمری آچمق - طمری یارمق - عرق شق ایتمك

OUVRIR un corps mort, Ouvrir la tête *A.* کشف البدن -

كشف الرأس .P سررا گشادن - تنرا گشادن .T كوده‌يى
كوده‌يى وباشى ياروب آچمق - آچمق

Ouvrir un abcès A. ابسار الورم .P آماسرا شكافتن .T
ياروب آچمق - ورمى آچمق - ورمى دشمك

On dit en termes de maréchalerie, Ouvrir les talons d'un cheval, pour dire, lui percer le pied A. نقب .P سوراخ آژنك .T زدن || دلمك Il faut ouvrir les talons à plat
آياق اوكچه‌لرينى يصّى دليك ايله دلمك اقتضا ايدر

Ouvrir, au figuré. Commencer A. افتتاح - استفتاح - بداء - شروع .P آغاز كردن .T باشلمق || Ouvrir la campagne par un siége, par une bataille بر قلعه‌نك محاصره‌سيله وياخود بر مقابله ايله سفره استفتاح ايتمك Ouvrir les États ملّت مجلسنك بداء وافتتاحنه مبادرت ايتمك Ouvrir la dispute مباحثه‌يه شروع ايتمك

On dit, Ouvrir un avis, pour dire, être le premier à proposer un avis A. ايراد الرأى - بسط الرأى - مبادرت الى الرأى .P رأى در ميان كردن .T رأى ايتمك || Ce fut un conseiller qui ouvrit cet avis فلان ايدن ايراد رأيى بو ايدى Ce juge ouvrait toujours les avis les plus rigoureux بو قاضى دائما شدّتى متضمّن رأيلر ايراد ايدر ايدى Quand cet avis fut ouvert, tout le monde s'y rangea بو رأى در ميان اولندقده كافّهٔ ناس موافقت ايتمشدر بو رأيه مبادرت اولندقده جملهٔ ناس تبعيّت ايلدى

S'ouvrir. A. انفتاح - انشقاق - انكشاف .P وا شدن - شكافته شدن .T آچلمق - يارلمق || Cette porte ne s'ouvre pas aisément بو قپو عسير الانفتاحدر - كوج آچيلور Les tombeaux s'ouvrirent à la mort de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك ارتحالنده مزارلر منفتح اولمشدر La terre s'ouvrit pour engloutir Coré فلانى بلع ايچون ارض منشق اولمشدر La mer Rouge s'ouvrit pour laisser passer les Israélites بحر قلزم ابناى اسرائيلك عبورينى تسهيل ايچون منشق اولمشدر Les fleurs s'ouvrent au soleil ازهار كونشده يارلمشدر - اولمشدر آچيلور

On dit figur. S'ouvrir à quelqu'un, pour dire, lui déclarer ce qu'on pense sur quelque chose A. كشف ما فى الصدر - كشف ما فى الضمير .P كشف راز كردن .T سرّ آچمق || Il ne s'était jamais ouvert de cela à personne بو بابده هيچ بر كمسنه‌يه كشف ما فى الضمير ايتمش دكلدر Il faut que je m'ouvre à vous سكا كشف راز ايتمك لازم كلدى Il est bien dissimulé, il ne s'ouvrira pas بغايت رياكار بر آدم اولديغندن كشف ما فى الضمير ايتمك احتمالى يوقدر

On dit, S'ouvrir un passage, pour dire, se faire passage فرجه‌ياب مرور اولمق

Ouvert. A. مفتوح - منفتح .P گشاده - وا شده - باز كرده - باب مفتوح .T آچلمش - آچيق .A مكشوف || Porte ouverte بوليمان آچيق قپو Ce port est ouvert à tous les étrangers بالجمله اجنبى كميلرينه آچيقدر la porte de cette maison est ouverte à tous les honnêtes gens اهل عرض اولنلره قپوسى آچيق Parler à coeur ouvert بر قوناقدر كشف درون ايله Recevoir à bras ouverts قوجاغى آچدرق تلقى سويلمك C'est un homme ouvert A. مكشوف البال - مكشوف الباطن .P گشاده دل .T يوركى آچيق ايتمك

On appelle en termes de commerce, Compte ouvert, celui qui n'est point arrêté T. قپانمامش دفتر

On dit, qu'un pays est ouvert, pour dire, qu'il n'y ni montagnes, ni rivières, ni places fortes qui empêchent d'y entrer A. مملكت مكشوفة الاطراف - مملكت بارزة - ارض جهرا .P زمين گشاده .T آچيق مملكت - دوبدوز مملكت

Et qu'une ville est ouverte, pour dire, qu'elle n'est point fortifiée A. عارى من الاستحكام .P بى اثر استحكام .T استحكامسز

Et qu'une succession est ouverte à quelqu'un, au profit de quelqu'un فلان كمسنه‌يه ميراث ظهود ايتدى

On dit, Guerre ouverte, pour dire, guerre déclarée اعلان اولنمش سفر - Et à force ouverte, pour dire, les armes à la main سلاح الده - آچيقدن اجراى خصومت ايده‌رك اولەرق || Il est entré à force ouverte dans le pays ennemi آچيقدن اجراى خصومت ايده‌رك دشمن مملكتنه پايگذار دخول اولمشدر

OVALE. Qui est de la figure d'un oeuf A. بيضاوىّ - بيضاوى الشكل .P بيضه گونه .T بيضه || Un trou ovale بر ثقب بيضاوى

OVIPARE. Il se dit des animaux qui se reproduisent par des oeufs A. متولّد من البيض .P خايه زاد .T يمورطه‌دن حاصل || Il y a des poissons qui sont ovipares بعض بالق اولان وار در كه يمورطه‌دن حاصل اولور

OXYCRAT. Mélange d'eau et de vinaigre *A.* ماء مخلل *P.* آب سركه‌لو صو *T.* سرگا دار

OXYGONE. T. de Géom. Il se dit d'un triangle qui a tous ses angles aigus *A.* حادّ الزوايا ‖ Triangle oxygone شكل مثلث حادّ الزوايا

OXYMEL. Liqueur faite de miel et de vinaigre *P.* سركنگبين *T.* سركنجبين

OXYSACCHARUM. Mélange de sucre et de vinaigre, dont il résulte une sorte de sirop *A.* خلّ مسكر *P.* سرگاى شكرناك *T.* سركه سيروبى

OZÈNE. Ulcère putride du nez, qui exhale une odeur infecte *A.* خشم الانف ـ قرحة الخيشوم

FIN DU SECOND VOLUME.

Pour ne pas séparer en deux la lettre P, qui est très-longue, il a fallu finir ici ce volume.

ERRATA DU II VOLUME.

غلطات *Frrata*	تصحیحات *Lisez*	سطرستون صحیفه *Page.*	*Colon.*	*Ligne*
	F			
افخام et dans les exemples	افخام	39	1	16
تلبّس	ملبّس	40	2	15
اکیربجی	اکیربجی	52	2	7
ایپک	ایپک	53	1	11
تخامة	نخامة	62	2	31
سطوب	سطوت	75	2	34
هفافة	هفّافة	99	1	19
	G			
آغرشغی	آغرشغی	139	1	33
قدیره	فندیرة	145	2	29
- نقرس .A متبلاء النقریس- نقریس .A	مبتلاء النقرس	156	1	26-36
صاجع	ضاجع	158	1	21
ملقج	ملقح	168	1	13
وزع	وزغ	169	2	16
اخلاط	اخلاق	175	2	1
	H			
شایشته	شایسته	182	1	18
شایشتگی	شایستگی	191	1	13
قاری	یوقاری	195	2	4
ناموس	وناموس	214	2	6
وسوایی	ورسوایی	217	1	14
انسان عقل	عقل انسان	224	1	36
ٔ	ذات	230	2	16
	I			
ناماجد	اماجد	237	1	3
یه‌نه‌نک	رتّانیه‌نک	244	1	29
plager	plage	259	1	36
ملتماستده	ملتمساتده	292	2	4
آبسمانی	آسمانی	299	1	16
قباحتی	حماقتی	300	1	8
طوقنمق	طوقلمز	333	1	9
	ك			
ضاعهٔ	بضاعهٔ	358	2	38

غلطات *Errata*	تصحیحات *Lisez*	سطرستون صحیفه *Page.*	*Colon.*	*Ligne*
	L			
عافیّده	عافیتده	371	1	8
frivole. et signifie	et signifie, frivole	385	2	33
باکانه	بیباکانه	400	1	35
se dit	dit	403	2	17
اولدقرین	اولدقلرین	408	1	26
سمغ	صمغ	412	1	6
چکسمه	چکشمه	412	1	38
P. آنا بنا	T. آنا بنا	416	2	17
	M			
دکلدر	در	441	1	30
ضریع	راضع	449	2	37
ایچنده	ایچنه	482	2	19
جدة	جدّة	495	1	25
couvert	couvercle	505	1	14
ممتعدّ	ممتدّ	512	2	1
نفوز	نفور	519	1	12
شمع از سرفتیله	از سر شمع فتیله	549	1	3-4
منقط	منقط	549	1	15
بین الناس رواجی	سلاست لسانی	554	2	19
attendait	entendait	555	2	21
چاره‌سه	چاره‌سنه	558	2	31
المهزئة	مهزئة	562	1	11
	N			
لحومک	بقولک	594	1	36
ییبهرهٔ	بیبهرهٔ	596	1	19
il n'y	il y	597	1	26
	O			
ondoue meit	ondoie meut	629	1	33
اولنمش	اولمش	637	2	29
مسمرّه‌سی	مستمرّه‌سی	638	2	37
Marceille	Marseille	645	2	22
زرقنی - زرقدن	رزقنی - رزقدن	650	1	33-34

